N

PLACEN

Alchindi

ET

Arnaldi

Opuſcula

Medica

3503.

38

EST. 86
TAB. 1
NUM. 30

BIBLIOTECA
COMPLUTENSE.
E. 26 C. 2 N. 9

46, e

In nominē domini noſtri

ieſu Chriſti ⁊ matris eius virginis Marie: ꝑ quā prima cā voluit oſtendere potentiā ſuaȝ ſupra naturam Liber magiſtri Gulielmi placentini de ſalecceto. In ſcientia medicinali: ⁊ ſpecialiter perfectis incipit: qui ſumma conſeruationis ⁊ curationis appellatur: Et ſic incipit.

Orum autē

que fiūt ⁊ poſſunt fieri ⁊ habēt cauſas determinataſ ⁊ ordinē aut fiunt ꝑ naturaȝ aut ꝓ voluntatē. q̄ vo fiunt ꝑter iſtos modos nō habēt cauſas determinatas: videlicet ordinē: ⁊ dicunt̄ fieri ꝑ accidēs: ſiue a caſu. Et pp̄ hoc d̄ his q̄ fiunt accidētaliter ſeu a caſu nō hētur ſcientia: cuȝ cām non habeāt niſi extimatiuam. de his vo q̄ ꝑ naturā aut volūtatē fiunt ſcia hētur veridica: cū cauſas hēant determinatas: ⁊ ſint de rebus determinatis ⁊ finitis: ⁊ etiam p̄ncipiuȝ ⁊ cā eaꝝ reꝝ ex ꝑte ſciēdi: ⁊ ē intellectus ſeu aīa rōnalis: vt ſcriptū eſt in fine libri ſexti metaphiſicoꝝ ⁊ ī libro de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ de ſōno ⁊ vigilia. Dicamus igitur ꝙ indiuiduoꝝ ſubſtantie quedam ſunt indiuidua ſubſtantiarū ſimpliciū: ⁊ quedam ſunt indiuidua ſubſtantiaruȝ compoſitarū: ſilr ⁊ de accidentibus. Uidens hoc ⁊ cōſiderans ꝙ p̄ncipium ⁊ cā oīum reruȝ ex parte ſciēdi erat aīa rōnalis: vt ſcriptum eſt: diſpoſui in mente id quod recluſum erat in aīa: ⁊ acquiſitum longo tempore ꝑ vſum rōnalē in oꝑatione medicinali in ſcriptis reducere. Et etiam tū ꝓpter ꝯtinuam inſtantiaȝ dn̄i Ruffini prioris ſancti Ambroſij de placentia ⁊ ſocioꝝ eius: ⁊ amore cuiuſdaȝ filij mei qui Leonardinus vocat̄: quem ad ꝓfeſſionem artis medicinalis inducam ꝓ poſſe: tum ꝓpter vtilitatem quam p̄nominati ⁊ poſteriores ex p̄ſenti oꝑe poterunt conſequi: nolui quod recluſum erat in anima ⁊ acquiſitum ex longo tp̄e: vt poſt meuȝ nō ꝯ euaneſceret abſq̄ cōi vtilitate. Diuidā hoc opus in quatuor partes: ⁊ p̄ponā vnicuiq̄ pti ꝓpria capitula: vt qd̄ ingretur facilius inueniri poſſit. Et cū hoc ī vnoquoq̄ capitulo vniuſcuiuſq̄ ptis ponā p̄mo egritudinē noīatiue: ſcd̄o materiam: tertio ſigna ſignificantia ſuꝑ egritudineȝ ⁊ cās. poſt hoc ponā curā breuiter ꝑenes phōꝝ intentioneȝ Ultimo de his dicam que ſūt verificata apud me ꝑ vſum ⁊ operationem: in quibus ſi recte fiant vllam non inuenies deceptioneȝ. Nec miret̄ aliq̄s ſi de his q̄ ptinēt ad operationē manualem nihil in hoc opere tanget̄: iam excuſatus ſum de hoc. Feci enim alium libruȝ in quo de his que ptinent ad manualē oꝑationē ſeu cirurgiā ſm̄ meā poſſibilitatē complete determinaui. Sed anq̄ȝ accedā ad p̄ncipale ꝓpoſitum faciaȝ quoddā capl'm generale admonitoriū in quo tangaȝ de oībus que ptinent ad laudē ⁊ honorē oīum medicoꝝ deſiderātium vtilitatē ⁊ bonū finem ex operatiōe medicinali. Supplico creatori: vt in me ꝑ ſuā miſericordiam huius oꝑis cōplementi grām infundat. Primus liber erit de oībus egritudinibus a capite vſq̄ ad pedes appropriatis mēbris: ⁊ ponaȝ cum hoc in principio huius libri quoddaȝ capituluȝ de ꝯſeruatione ſanitatis: vt ꝑ hoc omnium īfirmitatum curatio euidentior ⁊ manifeſtior appareat ⁊ videat̄. Secundus erit de febribus: ⁊ de his que ſunt neceſſaria in cōſideratione ⁊ curatione febrium. Terti⁹ erit de decoratione ⁊ venenis. Quartus erit antidotariū in quo dicā de medicinis ſimplicibus ⁊ cōpoſitis vtilibus ⁊ neceſſarijs ad oīuȝ infirmitatum curationem.

Capitulū generale admonitorium in quo determinat̄ de reb⁹ q̄ ptinent ad honorē ⁊ laudē cū vtilitate ⁊ fine bono medicinalis oꝑatōis: ⁊ erūt admonitiones vndecim.

i In hoc oēs ſapiētes ꝯueniūt ꝙ medic⁹ cū p̄mo accedit ad infirmū cuiuſcunq̄ tp̄is ſit infirmitas: dȝ vti deliberatiōe ⁊ inquiſitiōe ſuꝑ naturā et ꝯſuetudinē infirmi in oī re: videlicet aſſellatiōe appetitu: ⁊ ſilibus. In pulſu vo dȝ medicus cū maxima inſtantia quo ad laicos ꝯſiderare: ſȝ veritatem ignorare non ꝯuenit: aſtute tangere cū quiete pulſum infirmi eſt ꝯueniens: ⁊ eſt bonū videri vt medicus ſit multum intentus de hac re. Nam oīa talia de medico hoībus fidem faciunt: que eſt valde vtilis in ꝯueniente oꝑe medicinali: ⁊ p̄ iſtud aſtantes bonā hn̄t p̄ſumptōem de medico. Et in q̄bus rebus delectat̄ infirmus hora ſanitatis inquirere conuenit: ⁊ etiaȝ de ſomno ⁊ vigilijs: ⁊ ſimilibus. Et cū hoc deliberatiue inquirere dȝ de infirmitate et eius cā ſeu cauſis ⁊ hoc per ꝯſiderationē in ſuꝑfluitatib⁹: egeſtiōe vrina: ſputo: ⁊ ſudore: ⁊ per narrationē infirmi ⁊ aſtantiū. Silr ⁊ ꝑ horā vel horas moleſtatiōis et quietis. nam talis inquiſitio cū deliberatiōe reddit medicū auctorizabilē ⁊ ſcientē int̄ laicos ⁊ amicos infirmi: ⁊ facit de ſe ⁊ ſcia ſua ꝑ talē inquiſitionē fidē infirmo: ⁊ aſtantibus: etiā ſi ipſe debilis aut parue ſcie fuerit: ⁊ per hoc ꝯfortat̄ mēs infirmi ſuꝑ eius oꝑationē: ⁊ fit oꝑatio medicinarum nobilior: ⁊ ꝯfortat̄ in tantū aīa infirmi per hanc fidem ⁊ imaginationē ꝙ oꝑatur cōtra infirmitatem fortius ⁊ nobilius ⁊ ſubtilius q̄ȝ faciat medicus cum inſtrumentis ⁊ medicinis. Cōueniens eſt vt in omni infirmitate ꝓnoſticatiōe vtaris ꝑ rememoratōem p̄teriti: ⁊ ꝯſideratiōem preſentis ſeu demonſtrationeȝ annunciando de futuris aſtātibus ⁊ amicis infirmi ea que videntur magis ꝓpe varietatem: vt non credatur de te ꝙ ſis cā mortis eius qui morit̄: ſed ſis cā ſalutis eius q ſaluat̄: nam talis narratio medicū extollit ⁊ famam eius multiplicat cū honore ⁊ vtilitate. Nullo mō p̄ſumas corā infirmo: nec ipſo audiente aliquā debilitatem de eius natura ꝓferre: neq̄ aliquid mali de eo: etiā ſi de eius ſalute fueris deſperatus: ſed medico ſemꝑ cōuenit infirmo ſalutem ꝓmittere: vt imaginatio bone diſpoſitionis ⁊ ſalutis firma in infirmi aīa remaneat: naȝ talis infirmitas de ſalute oꝑationem medici iuuat ī oī re ⁊ effectu medicinarū cōtra materias ⁊ infirmitatem melior ⁊ nobilior reperit̄. amicis vo ⁊ ſecretis infirmi totam veritatem exponaſ de eo quod tibi per ſigna notoriū fuerit vt omnis ſuſpectio ſi infirmus ad malū ꝯuerteret̄ a mentibus amicoꝝ infirmi ꝑ tuam bonā ⁊ verā narrationē tollatur. Non delectet̄ ſapiens in laudibus ſtultorum. nam ꝑ hoc monſtraret ſi in talibus delectaretur: vt ſtultoꝝ hēret familiaritatem qd̄ inconueniens ē ⁊ inhoneſtum. Unde dicit̄: ſtultorum laus dedec⁹ eſt. Cū laicis hēre familiaritatem nō placet: quia laici ſemper detrahunt ſapientib⁹: ⁊ nimia familiaritas cōtemptū parit: ⁊ etiā inhoneſtū eſt ⁊ indecens eſt coram infirmo ⁊ laicis de cauſis infirmitatis: ⁊ oꝑationib⁹ diſputando determinare. nā ex iſto modo inquiſitiōis laici tā̄q̄ȝ veritatē ignorātes ⁊ veritatis cās ſapientes deprimūt: ⁊ ignorans multotiens ab eiſd. in ꝓ philoſopho reputat̄: meli⁹ ⁊ decentius videt̄ vt oīs

Visto 619

inquiſitio cuꝫ altero ⁊ ſocio fiat in ſecreto. naꝫ lay
ci cū amicis īfirmi cāſ diſcordie ſeu cōtrouerſie i-
ter operatōes hui⁹ artis dicere poſſent ſe cōmo-
de iueniſſe. nā oēs layci pp diſcordiā reptam iter
medicos ſolū ſermonibus ⁊ aliqñ inqſitione cauſa
rū ⁊ egritudinū artē medicinalē reputāt vanita-
tē ⁊ dicūt medicos nō rōnabiliter ꝯ egritudineſ:
ſꝫ vt plurimū caſualr̄ opari: ⁊ hoc nō ē niſi q: nu-
merus ignorātiū veritatē i arte medicinali nume
rū nō ignorātiū excedere cōſueuit. Humilis pro-
batio ⁊ depſſa cū altero ſocio ⁊ ſpālit coꝛā laycis
reddit medicū ſeu hoīeꝫ ſapientē. nā taciturnitaſ
cū humilitate ⁊ facie depreſſa i q̄ videaꝛ cogitatio
cū ſollicitudine facit fidē hoībus vt i mēte humi-
lis vel tacētis ſint claues ſic incluſe ꝙ poſſet veri
tatē a dubijs ſi placeret enucleare: etiam ſi in tali
cognitio veritatis nullo mō nō reperireꝛ. In mul-
tiloquio peccatū nō deeſt. ⁊ i ſilentio nō cadit repre
hēſio praue locutiōis: ergo ſilentiū vtile vꝫ i omni
bus: niſi nimis fuerit vitioſuꝫ vel dānabile ſeu re
p̄henſibile: cū ex eo vel ꝓpter illud bone vel ido-
nee actiōis priuatio proueniret. Nō tibi placeat ſer
mones cū familiaribus infirmi multiplicare: niſi
fuerint neceſſarij ad operationem quā itēdis. Nec
ſis auſus cū mulierib⁹ de domo ſecreta coꝛā īfir-
mo tractare: cuiuſcūqꝫ generis ſit mulier: poſſet i
de naſci ſuſpitio in mēte infirmi vel amicoꝝ eiuſ-
dē q̄ tuā rōnabilem vituperaret operatōeꝫ ⁊ famā
tui bonā deprimeret abſqꝫ cā: ⁊ malā inter hoīum
cōitatē facere cōuolare. Abſtinere ab omnibus q̄
cōiter hoībus diſplecere ſolēt delectabile ē: ⁊ ad
ſapiētē pertinet facere cariſtiā de ſe ⁊ petere opti
mum ſalariū aſſignādo p cā viſionē ſtercoꝛis ⁊ vri
ne nō erit malū. Et ire p ꝯtrataſ nō cū facie eleua
ta ⁊ idumētis mōſtrantib⁹ honeſtatē: ⁊ videri nō
curari de ſeculo ⁊ obſeruare leges hoīum ⁊ affir-
mare qđ cōitati placere ſolet ē hoībus amicabile:
nā quodlibet iſtoꝝ nō ē incōueniēs nec inutile: im-
mo talia oīa reddunt medicum auctoꝛizabilē: ⁊ eſt
vulgo reputabiꝛ ꝓ ſapiēte: ⁊ maxime ſi ei⁹ opera
tiones inter vulgares fuerint rōnabiliter cōpro-
bare. Sanū ⁊ bonū cōſiliū ē valde vt infirmū nō
viſites niſi vocatus fueris: q: ex tali viſitatōe red
dis te ſuſpectū ⁊ īſciētem: ⁊ perit in te fides infir-
mi de curatione ſue infirmitatis: de q̄ fide multū
ſcripſimus ſupius. ⁊ euaneſcit in te verbū Hypo
cratū i prologo ꝓnoſticoꝝ vbi dicit: ꝙ qñ infirm⁹
cognoſcit ſe p medicū cōmittit ſe cū fide in mani-
bus ei⁹: ⁊ fit p hoc finis opatiōis medici laudabi-
lis. Et ſup hoc vbo dicit. G. ꝙ ille medic⁹ plures
ſanat de quo plēs cōfidunt egri. Et ille a ꝯrijs mi
nus ſanat de quo minus egri cōfidūt. p hāc. n. tu
am viſitatōeꝫ iā hēs ꝙ īfirmus p fidē quā hēat d̄
te nō ſe cōmittit in manib⁹ tuis: iꝫ poti⁹ tu te cō-
mittis i manib⁹ ſuis: ⁊ ſic ei⁹ fides reuoluiꝛ i ꝯrāū
tue intētionis. Et ex hoc accidit vitiū prenomina
tū de nō fide: de quo multuꝫ dixim⁹: ⁊ ꝙ deteri⁹
ē non eris amplius auſus de laboꝛe coꝛpoꝛis p̄mi
um petere vllo modo. Iam. n. ex tua viſitatōe abſ
qꝫ petitione facta de laboꝛe coꝛpoꝛis ab īfirmo pre
miū recepiſti: mōſtraſti p hoc te eē cōtentum ſi in
firmus ſe viſitare permitteret. Iteꝝ aut infirm⁹
fuerat tuus not⁹ ⁊ amicus ante īfirmitateꝫ vel nō
Si aūt tuus fuerat notus vel amicus ⁊ te vocare
ad ſuā viſitatōeꝫ noluerit: iā ſignum habes ꝙ ꝓ-
pter ignorātiam veritatis q̄ꝫ cognoſcit in te: aut ꝓ
pter vitia repta circa te tuam nō placet in infirmi
tate p̄ſenti hēre familiaritatē. Si vō tuus non fu
erat amic⁹ ſeu notus: ſola viſitatio nō petita ⁊ ſuſ
pectum reddere voluit: q: ſi infirmi diſpoſitio ad
melius cōuerteretur infirmus diceret cū amicis
tuā ope rationem caſualem fuiſſe. Si aūt ad moꝛ-
tem vel ad deterius alterarectur: nō dubitarent i-
firmi amici te ex aliqua cauſa hoc feciſſe: ſiue veꝝ
fuerit ſeu falſum: ergo viſitatio nō petita inutilis
vꝫ: mala: indecens: ⁊ nō ficēda; etiā ſi īfirm⁹ frater
fuerit vel alteri⁹ maioꝛis gradus in īfirmitate in
firm⁹ ex impetu īfirmitatis vt in appopleſia ⁊ ſi-
milib⁹ v̄tutē eligēdi rōalē nō amiſiſſet. In tali vō
caſu hāc regulā ⁊ documētū inꝛ amicos ⁊ familia
res ⁊ paupes locū hēre nō dicimus. Nullus me-
dicoꝝ deſiderātiū honoꝛem ⁊ laudē ex arte medi
cinali: ⁊ ſpālit opatiua p̄ſumat dare alicui hoīum
ſiue fuerit ſu⁹ amicus: ſiue not⁹: ſiue nō medicinā
opiatā i q̄ piculū reperireꝛ: vel ſtupefactiuā vene
noſaꝫ: ſeu acutā īfirmo: vel aboꝛſuꝫ faciēteꝫ ſeu p̄
gnationē ipedientem ſub aliq̄ ſpē boni vel maltie
niſi p̄ſens fuerit: ⁊ ſpāliter cū remedio ꝯueniente
ad illā medicinā. ne qđ ſiniſtri accidere poſſꝫ: ⁊ ni
ſi de quātitate eius exhibitōis i multis exptus fu
erit. p exhibitiōeꝫ taliū ⁊ ꝯſimiliuꝫ poſſet medic⁹
recipientē reducere ad iteritū vel malū eē de quo
vitio ⁊ iteritu ſeu piculo pſonaliter puniretꝛ vel d̄
heret puniri. ⁊ quāuis aliqñ penā coꝛpoꝛalē nō ſu
ſtinuerit: a moꝛtali pena eterna nō excuſareꝛ. Et
qđ valde magnū malū ⁊ vitupoſuꝫ exiſteret: poſ
ſet fama homicidij ⁊ deſperatōis de eo inꝛ vulga
res currere cū effectu: a q̄ vita ſua nullomō priua
reꝛ: ⁊ eēt hoc cā ppetui vitupij: ⁊ p̄uatiōis acqrē-
di neceſſaria vtilia ⁊ cōuenientiā ad hui⁹ ſeculi vi
tā ducēdā. Et cū hoc timerēt hoīes ei⁹ hēre con-
uerſatōeꝫ: p ei⁹ famā deſpationis ſeu malitie inꝛ
cōes ⁊ vulgares hoīes multiplicatā ſiue vera fue
rit ſiue falſa. apud illud meli⁹ ē bonū nomē re p̄-
cioſa ⁊ deaurata: ⁊ ꝙ plus ē: fama volat trāſitqꝫ
modū quocūqꝫ feraꝛ. Scire eēt ꝯuenit ꝙ nullus
hoīum p ſe pfecte pōt puenire ad artes opatiuas
ſeu ꝯſideratiuas: niſi cū cōitate prioꝛis ⁊ melioꝛis
a quo doctrinalr̄ audire dꝫ cās ⁊ p̄ncipia: ⁊ regu-
las vlēs artis: ⁊ vocabula arti ꝓpria: et mōs loqñ
di ⁊ diſcerēdi cū altero ſi fuerit neceſſariū. ⁊ p iſtā
viā ⁊ modū qlibet ſecure pōt puenire ad artē opa
tiuā i ſcīa ꝓpa ad quā cū peruenerit ⁊ veritate o-
ratōis ſꝫ vſuꝫ ⁊ rōnē i libꝛo ſicut i iſto determina
tā inuenerit: cōmode abſqꝫ dubio i ſubiecto ꝓpo
determinato p ſcientiam poterit opari. Aliter vō
minime in ſubiecto nobili humano operare quis
preſumat.

Capitulū p̄muꝫ libꝛi p̄mi i quo determinabiꝛ de cō-
ſeruatōe ſanitatis a die ꝯceptiōis vſqꝫ ad vltimū
vite ſenij.
Cplm. ij. de dolore capitꝭ q tenet totū caput.
Cplm. iij. de doloꝛe capitis cū febꝛe ⁊ abſqꝫ apo-
ſtemate ⁊ de eo q fit i fine fe. in modū criſis.
Cplm. iiij. de doloꝛe capitꝭ ex dñio alicui⁹ vel ali-
quaꝝ q̄tuoꝛ q̄litatū abſqꝫ materia.
Cplm. v. de doloꝛe capitis ꝓpter vitiū vermiuꝫ.
Cplm. vj. de doloꝛe capitꝭ ex vētoſitate.
Cplm. vij. de doloꝛe capitꝭ ex olphatu rei odoꝛiſe
re ſeu fetide.
Cplm. viij. de doloꝛe capitꝭ poſt coytū ⁊ poſt po-
tū vini inebꝛiantis ⁊ nō inebꝛiantis.
Cplm. ix. de doloꝛe capitꝭ vitio ſtomachi ⁊ ex affi
nitate alterius membꝛi.
Cplm. x. de doloꝛe capitꝭ ex pcuſſione vel caſu.
Cplm. xi. de emigranea. i. doloꝛe capitꝭ i vna par
te tantum.
Cplm. xij. de apate calido i cerebꝛo: ⁊ vocatur fre
neſis.
Cplm. xiij. de apate frigido i cerebꝛo ⁊ vocatur li
targia.
Cplm. xiiij. de vertigine ⁊ ſcotomia.
Cplm. xv. de epilenſia.
Cplm. xvj. de incubo.
Cplm. xvij. de melancolia.
Cplm. xviij. de melācolia ex amoꝛe vl' ꝯſiderio re

patriandi: ⁊ vocatur iliſchi.
Cplm.xix. de mlia ĩ q̃ hõ fugit a viuis ⁊ deſiderat nõ eẽ cũ alijs: ⁊ de inſtabilis: ⁊ vocat cutuburb.
Cplm.xx. de ſtoliditate ⁊ amentia
Cplm.xxi. de mania canina: ⁊ vocat demonium.
Cplm.xxij. de corruptõe imaginatõis ⁊ memorie.
Cplm.xxiij. de egritudĩe ĩ q̃ hõ palpitat: ⁊ vocat alue.i.palpitatio ſeu ob ſitatio vel allatio.
Cplm.xxiiij. de appopleſia.
Cplm.xxv. de paraliſi.
Cplm.xxvj. de graui dormitõe: ⁊ vocat ſubeth ⁊ de ſtupidis ⁊ ꝯgelatis q ſemp hñt oculos aptos.
Cplm.xxvij. de ſtupore ⁊ tremore.
Cplm.xxviij. de tortura.
Cplm.xxix. de ſpaſmo ⁊ tetano.
Cplm.xxx. de catarro ⁊ coriza.
Cplm.xxxj. de obthalmia calida ⁊ frigida: ⁊ vocatur apoſtematio oculoꝝ.
Cplm.xxxij. de vlceribus oculoꝝ.
Cplm.xxxiij. de albugine in oculo.
Cplm.xxxiiij. de ſcabie in oculo.
Cplm.xxxv. de venis rubeis in oculo cũ q̃dam diſpõne ĩ modũ tele aranee verſus pupillam ⁊ tunc vocat ſebel.
Cplm.xxxvj. de venis rubeis ſimpliciter in albis oculorum.
Cplm.xxxvij. de groſſicie: aſperitate: ⁊ rubedine in palpebris ⁊ vocatur ſilach.
Cplm.xxxviij. de vngula.
Cplm.xxxix. de rubedine oculoꝝ ex percuſſiõe ⁊ dicitur trafati.
Cplm.xl. de lachrymis.
Cplm.xlj. de debilitate viſus.
Cplm.xlij. de tumore palpebraꝝ ⁊ pilis inuerſatis: ⁊ nodo.
Cplm.xliij. de caſu piloꝝ palpebraꝝ ⁊ ſupcilioꝝ.
Cplm.xliiij. de pruritu q fit ĩ iteriori angulo ocli.
Cplm.xlv. de aqua deſcẽdẽte in oculũ: ⁊ de pãno ⁊ vocat catarrata poſt ꝯfirmationem.
Cplm.xlvj. de dilatatõe pupille ⁊ luminis: ⁊ vocat a lintiſar: ⁊ de ꝯſtrictiõe eius.
Cplm.xlvij. de his q poſt occaſum ſolis nihil vident: neqꝫ in die.
Cplm.xlviij. de pediculis qui fiunt in palpebris ⁊ ſupercilijs.
Cplm.xlix. de fiſtula lachrymali ĩ oclo ⁊ ordeolo.
Cplm.l. de his q̃ extrinſecꝰ cadunt in oculis.
Cplm.lj. de his q p̃ nimia niuis albedine videre non poſſunt.
Cplm.lij. de ardore ⁊ dolore q oculo accidunt ex vehementia frigoris aut venti.
Cplm.liij. de ſtraboſitate.
Cplm.liiij. de eminentia oculoꝝ vel oculi.
Cplm.lv. de his q poſt ſomnũ oculos aperire nõ pñt ⁊ vocatur geſſe.
Cplm.lvj. de dolore auris.
Cplm.lvij. de vlcere in aure.
Cplm.lviij. de ſonitu ⁊ tinitu aurium.
Cplm.lix. de grauedine auditus ⁊ ſurditate.
Cplm.lx. de vermibus aurium ⁊ de animalibus intrantibus in aurem.
Cplm.lxj. de his que extrinſecus in aurem cadũt vel que eam impediunt.
Cplm.lxij. de ſanguine fluẽte ex naribus.
Cplm.lxiij. d̃ vlnerib' q̃ fiũt in interiorib' nariũ
Cplm.lxiiij. d̃ polipo ⁊ emoroydib' nariũ ⁊ naſi.
Cplm.lxv. de amiſſione olfatus.
Cplm.lxvj. de fetore narium ⁊ naſi.
Cplm.lxvij. de dolore dentium.
Cplm.lxviij. de extractione dentium.
Cplm.lxix. de congellatione dentium ⁊ ſtupore.
Cplm.lxx. de dolore dentium ex tactu rei frigide
Cplm.lxxj. de ꝯcauatõe ⁊ corroſione in ore ⁊ dẽtibus ⁊ ꝯfirmatõe motoꝝ ⁊ abſterſione eoꝝ.
Cplm.lxxij. de fetore oris.
Cplm.lxxiij. de q̃ ꝓhibẽt fluxũ ſaliue currẽtis ab ore apud ſomnum.
Cplm.lxxiiij. de puſtulis paruis albiſ ⁊ rubeis in ore ⁊ lingua cũ vlceratione ⁊ vocatur cola.
Cplm.lxxv. de fluxu ſanguinis ex gingiuis.
Cplm.lxxvj. de caſu vuule.
Cplm.lxxvij. de ſanguiſugis que bibuntur.
Cplm.lxxviij. de his que intrãt gutt ſiue gulã: ſicut ſpine oſſa ⁊ ſimilia.
Cplm.lxxix. de grauedine lingue.
Cplm.lxxx. de magnitudine lingue.
Cplm.lxxxj. de nodo vel glandula que naſcit ſub lingua ⁊ vocatur ranula.
Cplm.lxxxij. de apoſthematibus q̃ fiũt in lingua
Cplm.lxxxiij. de curatõe lingue ⁊ ſpaſmo eius.
Cplm.lxxxiiij. ſciſſuris labioꝝ ⁊ narium.
Cplm.lxxxv. de ſqnãtia ⁊ ſpẽbꝰ eiꝰ ⁊ vocãt egritudines q̃ naſcunt in gula ⁊ ꝓuocat cauguamith.
Cplm.lxxxvj. de tuſſi
Cplm.lxxxvij. de aſmate.
Cplm.lxxxviij. de pleureſi.
Cplm.lxxxix. de peripleumonia.
Cplm.lxxxx. de ſanguis proiectiõe cum ſputo raſcatione ſeu vomitu.
Cplm.lxxxxj. de ptiſi.
Cplm.lxxxxij. de vlcere accidẽte in pectore abſqꝫ ⁊ aliquando cum fe.
Cplm.lxxxxiij. de dolore cordis ⁊ apoſtemate.
Cplm.lxxxxiiij. de debilitate cordis.
Cplm.lxxxxv. de pulſu ⁊ tremore cordis: ⁊ vocat caphacã.
Cplm.lxxxxvj. ve ſincopi.
Cplm.lxxxxvij. de egritudinibꝰ ſtomachi ex parte complexionis.
Cplm.lxxxxviij. de apate calido ſtomachi.
Cplm.lxxxxix. de apoſthemate frigido ſtomachi
Cplm.c. de apate duro ſtõi ⁊ vocatur dubelet.
Cplm.cj. de vlcere ſtomachi.
Cplm.cij. de nauſea ⁊ faſtidio.
Cplm.ciij. de eructatione.
Cplm.ciiij. de ſingultu.
Cplm.cv. de inflatõe vel vẽtoſitate q̃ fit in ſtomacho vel ventre.
Cplm.cvj. de diminutõe ſeu deſtructõe appetitꝰ
Cplm.cvij. de appetitu canino.
Cplm.cviij. de boliſmo ⁊ ẽ fames vehemẽs q̃ accidit in egritudinibus frigidis.
Cplm.cix. de malitia appetitus: ⁊ ẽ appetitus comedendi carbones ⁊ lutũ ⁊ gipſum.
Cplm.cx. de vehementia ſitis.
Cplm.cxj. de debilitate digõnis: ⁊ corruptõe eiꝰ.
Cplm.cxij. de ſpeciebus vomitus.
Cplm.cxiij. de colirica paſſione.
Cplm.cxiiij. de debilitate epatis.
Cplm.cxv. de apatibus ⁊ exituris epis.
Cplm.cxvj. de opilatõe ⁊ duricie epis.
Cplm.cxvij. de ventoſitate in epate.
Cplm.cxviij. de malitia ⁊ corruptiõe habitudinis ⁊ ẽ ꝑncipiũ hydropiſis ⁊ vocat caceſia.
Cplm.cxix. de ictericia ⁊ ſpeciebus eius.
Cplm.cxx. de hydropiſi cũ fe. ⁊ ſine febre.
Cplm.cxxj. de debilitate ſplenis.
Cplm.cxxij. de magnitudine ſplenis ⁊ duritie cũ febre ⁊ ſine febre.
Cplm.cxxiij. de inflatione ſplenis ex vẽtoſitate.
Cplm.cxxiiij. de colica.
Cplm.cxxv. de colica ex apoſthemate.
Cplm.cxxvj. de colica ex ventoſitate.
Cplm.cxxvij. de colica ex vermibus.
Cplm.cxxviij. de fluxu ventris.
Cplm.cxxix. de fluxu ventris propter errorem in

oꝛdine comedendi.
Cpl'm.cxxx. de fluxu ventris pp apate inteſtinoꝝ vel alibi qd̄ ruptum eſt.
Cpl'm.cxxxj. de fluxu vētris ex catarro.
Cpl'm.cxxxij. de diaria.
Cpl'm.cxxxiij. de fluxu ventris cū ſanie piodicali ⁊ cum ſanie cronica ⁊ continua.
Cpl'm.cxxxiiij. de diſinteria.
Cpl'm.cxxxv. de excoꝛatione ⁊ tenaſmone.
Cpl'm.cxxxvj. de vermibus in inteſtinis ⁊ ano.
Cpl'm.cxxxvij. de debilitate renum.
Cpl'm.cxxxviij. de lapide in renibus.
Cpl'm.cxxxix. de apoſthematibus renum.
Cpl'm.cxl. de duritie in renibus.
Cpl'm.cxlj. de vlceribus in inſtrumentis vꝛine.ſ. intra virgam ⁊ renes ⁊ emulctoꝛia.
Cpl'm.cxlij. de mictu ſanici ⁊ ſanguinis.
Cpl'm.cxliij. de retentione vꝛine ⁊ difficultate ei⁹
Cpl'm.cxliiij. de fluxu inſenſibili vꝛine ⁊ mitigentibus in lecto ⁊ diabetica.
Cpl'm.cxlv. de macie renum.
Cpl'm.cxlvj. de diſtillatione vꝛine.
Cpl'm.cxlvij. de aduſtione ⁊ ardoꝛe vꝛine.
Cpl'm.cxlviij. de cautela a generatione lapidis ⁊ cuſtodia ne fiat.
Cpl'm.cxlix. de lapide in veſica.
Cpl'm.cl. de illis in quibus generatur lapis ⁊ magnificatur.
Cpl'm.clj. de frangendo lapidem ⁊ adminiſtratione inſtrumenti quo mitigit ille cuius vrina retinetur pꝛopter lapidem ⁊ vocatur alcaczenati.i.ſiringa vel cathatir.
Cpl'm.clij. de ſcabie in veſica.
Cpl'm.cliij. de apoſthemate in veſica ⁊ virga eius ⁊ inflatione.
Cpl'm.cliiij. de his que ingroſſant virile membꝝ ⁊ augmentant.
Cpl'm.clv. de his que augent ſperma ⁊ valent ad erectionem virge.
Cpl'm.clvj. de diminutione coitus.
Cpl'm.clvij. de nocumento quod fit in multitudine deſiderij coitus ⁊ ſpermatis.
Cpl'm.clviij. de erectione aſſidua: ⁊ vocatur ſathiraſis: ⁊ de pꝛiapiſmo.i.immenſa voluntate coeundi in viro ⁊ in muliere: ſed in viro cum erectione virge.
Cpl'm.clix. de illo q in fine coitus illico egerit.
Cpl'm.clx. de illo q ex nimio coitu debilitatur.
Cpl'm.clxj. de illis q̄ addunt in deſiderio coitus.
Cpl'm.clxij. de illis que minuunt ſperma: ⁊ virge erectionem.
Cpl'm.clxiij. de retentione menſtruoꝛum.
Cpl'm.clxiiij. de fluxu menſtruoꝛum rubeoꝛum: ⁊ non rubeoꝛum.
Cpl'm.clxv. de apoſthematibus matricis.
Cpl'm.clxvj. de vlceribus in matrice ⁊ pꝛuritu ⁊ pꝛiapiſmo ex illa cauſa in muliere.
Cpl'm.clxvij. de cancro in matrice.
Cpl'm.clxviij. de ragadijs in matrice ⁊ apparitione virge ⁊ rei que nominatur furfus.i.caro addita oꝛta in oꝛe matricis que quandoqꝫ ꝓlongatur quandoqꝫ abbꝛeuiatur: ⁊ non pꝛolongatur niſi in eſtate ⁊ abbꝛeuiatur in hyeme.
Cpl'm.clxix. de egritudine que nominatur mola ⁊ dicitur inflatio matricis.
Cpl'm.clxx. de pꝛefocatione matricis.
Cpl'm.clxxj. de his que conſtringunt vuluam.
Cpl'm.clxxij. d̄ his q̄ auferūt humiditatē a vulua.
Cpl'm.clxxiij. de his que calefaciunt vuluam.
Cpl'm.clxxiiij. de his q̄ iuuant ad impꝛegnadum.
Cpl'm.clxxv. de his que pꝛohibent impꝛegnationem ⁊ aboꝛſum faciunt.
Cpl'm.clxxvj. de difficultate impꝛegnationis.
Cpl'm.clxxvij. de ſterilitate.
Cpl'm.clxxviij. de his que ꝑtum facilem efficiunt ⁊ educunt ſecundinam ⁊ egredi faciunt fetum.
Cpl'm.clxxix. de exitu matricis.
Cpl'm.clxxx. de ſignificationibus impꝛegnatiōis: ⁊ ſignis fetus maſculini ⁊ feminini.
Cpl'm.clxxxj. de exitu ani ſiue mollificatione.
Cpl'm.clxxxij. de emoꝛoydib⁹ ⁊ ficub⁹ ī ano ⁊ ficti.
Cpl'm.clxxxiij. de fiſtulis in ano.
Cpl'm.clxxxiiij. de inflatōe ⁊ eruptōe venaꝝ ī ano
Cpl'm.clxxxv. de vermibus in ano.
Cpl'm.clxxxvj. de ragadijs vel fiſtulis ani.
Cpl'm.clxxxvij. de apoſthematibus ani.
Cpl'm.clxxxviij. de pꝛuritu in ano.
Cpl'm.clxxxix. de ruptura ſifac.
Cpl'm.clxxxx. de apatibus teſticuloꝝ ⁊ virge.
Cpl'm.clxxxxj. de hernia vel ramice.
Cpl'm.clxxxxij. de doloꝛib⁹ iūcturaꝝ ⁊ podagra.
Cpl'm.clxxxxiij. de ſciatica ⁊ doloꝛe anche.
Cpl'm.clxxxxiiij. de doloꝛibus doꝛſi.
Cpl'm.clxxxxv. de gibboſitate ⁊ ventoſitatibus gibboſitatis.
Cpl'm.clxxxxvj. de varicibus ⁊ elefancia.
Cpl'm.clxxxxvij. de vulneribus ⁊ excoꝛiationibus que fiunt in lumbis ⁊ doꝛſo ⁊ anchis quando homo longo tempoꝛe iacere cogitur: vel quando pp eq̄tatōez talia eueniūt vel ex calciamētis ſtrictis.
Cpl'm.clxxxxviij. de doloꝛibus qui fiunt in extremitatibus membꝛoꝛum ⁊ membꝛis exterioꝛibus.
Cpl'm.clxxxxix. de tumoꝛe ⁊ pꝛuritu qui accidunt digitis in autumno ⁊ hyeme.
Cpl'm.cc. de his que accidunt in vnguibus ex feditate.

Cpl'm pꝛimū ꝑmi libꝛi in quo determinabitur de conſeruatione ſanitatis a die conceptionis vſqꝫ ad vltimum vite ſenij.

Eterminare aliqd̄ d̄ eo qd̄ ꝑtinet ad ꝑgnātē ē vtile ī hoc ca. Etenī hoc dicere d̄ his q̄ ſunt neceſſaria ⁊ vtilia mulierib⁹ tpe ꝯceptionis ne aboꝛſuꝫ īcurrāt ꝯueniēs ē. In h̄ cōueniūt oēs phi ⁊ antiq medici. ꝙ extrema oiuꝫ ſex reꝝ nō naturaliū ſiue neceſſariū ꝑparāt ꝑgnātē ad aboꝛſuꝫ. Similit dicēdū ꝙ ꝑparāt oia coꝛpoꝛa ad egritudines. vꝫ extremitas aeris pp nimiā caliditatē vel frigiditatē: ⁊ q̄etis ⁊ mot⁹: cibi ⁊ potus: ſomni ⁊ vigilie: inanitōis ⁊ replōnis: ⁊ accidētiū aīe. Et pp h̄ dixit Almāſoꝛ lib. iiij. c. d̄ rgimie ꝑgnātꝫ. Et Auic. cōfitet̄ illud. iij. li. c. de aboꝛſu: ⁊ de regimine vlī ꝑgnātis: ꝙ ꝑgnās d̄beat ſibi cauere cū magna diligētia ne ſe exponat lōgo tpe ad ſolē: ⁊ euitare ꝓ poſſe aerem nimis fri. vel cali. debeat: frigidum pp moꝛtificatōez ⁊ deſtructōez caliditatꝫ naturalis mēbꝛoꝝ: calidū q: diſſoluit humiditatē naturalē mēbꝛoꝝ: ⁊ v̄tutē aīalē ſiue ſpūalē deſtruit ⁊ ꝑgnātē cogit ad frequētiā anhelit⁹: q̄ ſignificat ſr̄ debilitatē vniuerſalē toti⁹ coꝛpoꝛ: ⁊ ꝑ has vias ꝑparat ꝑgnātē ad aboꝛſuꝫ. Dicūt ēt idē eiſdē locis ꝙ ꝑgnās abſtieat a ſupfluo motu ⁊ q̄eteꝛa motu q: ſupflu⁹ mot⁹ diſſoluit ⁊ calefacit nimis: ⁊ diſſoluēdo cū calefactōe debilitat ⁊ frequētiā īducit ī anhelitu: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſincopi. Et q: nimi⁹ ⁊ foꝛtis mot⁹ mouet humoꝛes ī coꝛpoꝛe ꝑgnātis ⁊ inundatōez īducit: vt voluit Hypp. i. iiij. particula vbi

dicit: declarat aũt nauigaꝰ qm̃ motio corpora tur
bat: ⁊ p̃parat p iſtã viã p̃gnãtẽ ad aborſum. A ni-
mia q̃ete abſtinere ꝯuenit quoniam quies longa
vel ociũ impedit conſumptionẽ ſuperfluitatũ: et
congregant̃ ſuperfluitates in corpore pregnãtis
⁊ multiplicantur ⁊ ex multiplicatione quarum cũ
nõ poſſint pfecte regi ⁊ a natura gubernari moli
ficant ligamenta quibus fetus alligatur matrici:
⁊ cum hoc fiunt cauſa multarum egritudinũ: ⁊ ſic
preparant pregnantẽ ad aborſũ. Utatur ergo
quiete temperata et motu: ſed magis multiplicet
quietem vſq; ad tempus partus. hora vero partꝰ
vel his temporibus vtatur magis motu: quia fa-
cit ad facilem partum ⁊ facilem exitum fetꝰ ad lu-
cem. Utatur vt dñt idem philoſophi pregnãs ci-
bis ſubtilibus ⁊ temperatis generatiuis bonorũ
humorũ ac repreſſiuiſ nauſee ⁊ faſtidij ⁊ corrobo-
rantibus os ſtomachi. ſicut ſunt carnes edi ⁊ gal-
linarũ ⁊ perdicum. de vino boni coloris vel pa-
rum bibat: quod temperate ſit aquatũ: vel de vio
nigro claro vl' rubeo: vt dicit Aui. auct. Hyppo.
iij. li. cap. de regimine vniuerſali p̃gnãtis. Non
repleat̃ in hora vno cibo ⁊ potu: ſꝫ multotiens in
die potiꝰ comedere dꝫ. nã multitudo cibi ſeu potꝰ
ſtomachũ grauat ⁊ matricem ꝯprimit: ⁊ ĩpedit ꝯ-
hendo diafragma: ⁊ pp hoc ĩſpiſſat anhelitũ et
addit in debilitatẽ: ⁊ pp hoc p̃parat ad aborſum.
Non ſumat aliquo modo cibos hñtes amaritudi
nem ⁊ acuitatem: vt ſũt capares: ⁊ lupini ⁊ oliue
immature: ⁊ ſiſamũ ⁊ cũ ſilia. vitare ꝓuocãtia mẽ
ſtrua ⁊ vrinã: ſicut cicera: apiũ: ⁊ faſeoli: ⁊ ruta: et
ſilia. Si aũt haberet appetitũ defectũ vel debilẽ
ſeu deſtructũ vel corruptũ vt appeteret carbones
vel lutũ: ſumat rõne appetitꝰ defecti vl' debilitati
de rebꝰ hñtibꝰ acredinẽ vt ſunt cepe: ſinapis: et
naſturtiũ cũ aliquãtulo aceti ⁊ ſilia: ratiõe appeti
tus mẽdoſi. ſ. qñ appetit carbones ⁊ lutũ: ſumat
ſtomacho ieiuno citonia: ⁊ pira: ⁊ ſilia: ⁊ rob: vel
ſuccũ de fructibꝰ acetoſis ⁊ ſtipticis cũ q̃bus ad-
miſceat̃ parũ de troč. ligni aloes: maſticẽ quoq;
atq; olibanũ maſticare ꝯuenit. ſumat ẽt electuari
ũm de margaritis ante comeſtionẽ ⁊ etiã poſt vel
electuariũ de cardamomo. Troč. de ligno aloes
ſic fiũt. Rñ. maſticꝫ cardamomi: olibani roſ. ru.
galange: nucimuſ. añ. ʒ. s. ligni aloes. ʒ. i. folij.
℈. i. macꝫ. ℈. s. fiant troč. cũ vino rubeo claro
ſit vnuſq̃ſq;. ʒ. i. ſumat̃ ante prandiũ vel ante ce
nam cũ vino nigro claro vel rubeo: ⁊ cũ. ℥. i. ſyru
pi roſ. Electuariũ de margaritis ſic fit ab Auic.
lib. iij capitu. de regimine vniuerſali pregnantis
Rñ. margaritarum nõ perforatarum piretri añ
ʒ. j. zinziber: maſticiſ ante. ʒ. iiij. zedoarie: vnicꝫ:
ſe. apij: caſſie lignee: cardamomi: nuciſmuſc. añ.
ʒ. ij. been albi ⁊ rubei: piperꝫ: ⁊ macro piperꝫ añ.
ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v. zucari. lb. x. doſ. eiꝰ. ℥. s. bis
in die ante prandium ⁊ ante cenam. Electuariũ
de cardamomo ponemꝰ in antidotario. Somnũ
ꝓlonget tempore pregnationis pluribus vigilijſ
nam ſomnuſ conſeruat humiditatẽ naturalẽ ⁊ re
parat ſpiritus deperditos in vigilijs: vt apparet
per eius diffinitionem. ſomnus eſt quies animali
um virtutũ cũ intenſione naturaliũ. Uigilie tem
perate humores equant ⁊ preſtant bonitatem na
ture: quia diſponunt membra ⁊ virtuteſ ad expul
ſionem ſuperfluitatum generatarum in ſomno
tempore digeſtionis excitando calorem naturalẽ
eẽntialiter ĩ mẽbris. Supfluꝰ ſomnꝰ multiplicat
hũiditates ĩ corpe p̃gnãtis ĩ naturales: ex mltipli
catione q̃ꝝ diuerſe ſpẽs ĩfirmitatũ multotiens
generantur: ⁊ fiunt tales infirmitates cauſe abor
ſus. Sꝫ vigilie ⁊ ſupflue ⁊ ĩtẽperate corꝰ exiccãt ⁊
exterminat virtututes cõiter ⁊ totiũ corpus: ⁊ p̃ſtãt
p iſtã viã cãm ꝓpriã ad aborſũ. Sũmopere cu-

ſtodienda ẽ q̃libet pregnãs ab operatiõe vltimata
⁊ mala: vt ſcripſit Hyppo. Prima particula am-
phoriſmoꝝ. fallaces ſunt repletiões q̃ ſunt in vlti-
mo. ſiue repletiões fuerit quãtitatiue: ⁊ hee repletio-
nes dicũtur quo ad vaſa. ſiue fuerint q̃litatiue: ⁊
dicuntur hee repletiones quo ad virtutẽ. nam tales
repletiones dãt manifeſtã cauſam ad aborſum: nam
quãtitatiue calorem extinguũt ⁊ q̃litatiue virtu-
tes naturales debilitãt ⁊ corrumpunt. Ab inaniti
one abſtinere cõuenit q: oĩs inanitio ⁊ maxime ſi
ſuperflua fuerit diminuit nutrimẽtũ fetus ⁊ calo
rẽ naturalẽ ⁊ ſpũs ⁊ per iſtam viã virtutes natu-
rales pregnãtis debilitant̃ q̃ digerũt nutrimẽtũ
fetus ⁊ fit h̃ cã aborſus multotiẽs vel fit cã debili
tatis fetus q̃ ſunt ſigna aborſus futuri. vt ſcripſit
Hyppo. in. v. particula amphoriſmoꝝ. Mulieri
in vtero habẽti ſi vẽter multũ fluat periculum eſt
aboriẽdi ⁊ in alio amphoriſmo ibidẽ. vbi dicit. ſi
lac multũ fluit a mamillis ⁊c. ſignificat fetũ debi-
litari ⁊c. In hoc tñ caſu dicit Auic. qñ timet̃ abor
ſus capi. de ꝯſeruatiõe embrionis ⁊ cautella ab ab
orſu: ſi p̃gnãs incurreret nimiã lubricitatẽ matri
cis ex curſu humiditatũ tũc p̃parẽt̃ cliſteria leni-
tiua euacuãtia ſtercꝰ ⁊ ꝓuocantia vrinã ⁊ cliſteria
mũdificãtia mr̃icẽ: ⁊ purget̃ cũ pillul' feti. ⁊ yera
gali. Cliſtẽ ãt bonũ ad h̃ ſic fit. Rñ. ſanie ameos:
leuiſtici: aneti: camomille: rute: tribli: fenugr. añ.
M. i. decoq̃nt̃ in. iij. lb. aq̃ doᶜ ꝯſumat̃ medietas:
⁊ ſũmãt̃ d iᵒ. ℥. ix. ⁊ media. lb. olei ⁊. ℥. iij. olei ſiſa-
mi vl' de camomilla: cliſterizã ipſaꝫ tm̃ oibꝰ q̃tuor
diebꝰ vel fiat cliſtere cũ oleo decoctiõis cologniti-
de vl' olo de lilio ⁊ ſit quãtitas olei. lb. s. nã iſta ad
iuuãt ne aborſus fiat peccato humiditatis vel vẽ-
toſitatis. A coytu ⁊ balneo p̃gnãti ꝯuenit. ſ. i pñ-
cipio abſtinere. Nã coytus pp perturbationem
quã facit in humoribus ⁊ pp cõmotionem renũ ⁊
ſpĩe in actu coeundi mouẽdo fortiter colliſiones
quibus fetꝰ alligat̃ matrici preparat ad aborſum.
In fine vero impregnationiſ cũ appropinquatur
hora partus tũc cũ coytꝰ dilatet os vulue et ipſũ
humidũ reddat nõ ſic ẽ in cõueniens ymo cõfert
Balneũ vo vſq; ad horã partꝰ ſimiliť nõ eſt ꝯue-
niens cum ſua humiditate actuali mollificet ⁊ re
laxet loca mr̃iciſ: ⁊ aperiat os eiꝰ caliditate actua-
li cũ humidore faciat ſpiritꝰ ⁊ calorem exalare et
debilitãdo p iſtã viã preparat ad aborſum. In fi-
ne vo vꝫ hora ⁊ diebꝰ partus humectatione ſua
actuali partum efficit leniore. Attẽdendũ ẽ hic ꝙ
oĩa que mouẽt matricẽ cũ ſuauitate ⁊ totũ corpuſ
pregnãtis: ſicut ſũt ſternutatio cũ eleboro albo ⁊
pipere ⁊ ſimilibus: ⁊ ſicut hora doloris ſuauiter d
ambulare per domũ partũ aleuiant ⁊ abreuiant
ſimiliter oĩa q̃ mollificãt os vulue ⁊ matricis ⁊ q̃
addũt ĩ dilatatione ligamentoꝝ fetꝰ hora partꝰ
⁊ doloris ⁊ diebꝰ ꝓpiq̃s partui ſicut balneũ aque
dulcis tepidũ: ⁊ ſicut ſunt vnctiões q̃ fiũt circa os
vulue ⁊ in ipſo ore mr̃icis: ⁊ circa renes cũ oleo de
camomilla ⁊ de aneto ⁊ cũ mucillaginibꝰ maluaui
ſci fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ vngento de pinguedinibꝰ
ꝙ ponemꝰ ĩ antidotario: ⁊ vngento de raſina al-
ba ꝙ faciemꝰ partũ alleuiãt ⁊ ipſũ facilẽ reddere
ꝯſueuerũt. Bonũ ẽ vt p̃gnãs delectet̃ ⁊ gaudeat
⁊ vtat̃ his q̃ ad h̃ faciũt vt cãtillenis ⁊ inſtrumẽtiſ
muſicalibꝰ: nã iſta ꝯfortãt naturã ⁊ calorẽ ⁊ ſpũs:
⁊ addũt ĩ nutrimẽtũ fetꝰ ⁊ corroboratiõẽ eiꝰ. Sũ
mopere abſtineat ab ira triſticia ⁊ ſollicitudine ⁊
fletu: nã iſta affligunt naturam pregnantis ⁊ exi-
cant humiditaem naturalẽ: ⁊ reſoluũt ſpiritus et
calorẽ naturalẽ: ⁊ p̃parãt neceſſario ad aborſum
hora vero partꝰ obſtetrix vngere dꝫ vlua ⁊ renes
⁊ ventrẽ: vuluã ⁊ inguina cũ vngentiſ ⁊ oleis dic
tis: ⁊ alijs q̃ dicemꝰ cũ determinabimuſ de his q̃
facile partũ efficiũt ⁊ q̃ educũt ſecũdinã ⁊ fetum

moꝛtuum: et ponat de eiſdem intra vuluam cum
manu oſtetrix: ⁊ faciat parturientem ꝑ domuꝫ vł
camerã ſuauiter deambulare: ⁊ eleuet ſibi ylia et
renes cum manu ⁊ ſuauiter premat: ⁊ faciat par-
turiẽ ẽ ſedere cũ crurib⁹ extenſis: ⁊ poſtea retra-
bat crura ⁊ coxas verſus ſe. Vtaꝛ balneo vt dcũꝫ
eſt añ boꝛã partus ꝑ plures dies. Si aũt ĩ partu
ꝑꝑ doloꝛẽ debilitareꝛ mulier: ꝯfoꝛtetur cũ vino
odoꝛifero ⁊ bꝛodio galline piguis: vł bꝛodio ⁊ car
nibus edi ⁊ vitellis ouoꝝ. Si vo part⁹ eẽt durus
vel tardareꝛ: ſumat ĩ potu cũ vino calido decoc-
tionis rute troc. vnũ de mirrba vł. ʒ. ij. ſucci rute
cũ vino calð. Si vo medicias ſumere nõ poſſet: fi
at ſuffumigiũ cũ emboto ex mirrba ⁊ ex felle vac-
cino ⁊ caſtoꝛeo ⁊ ſauina ⁊ oppopõaco ⁊ ſulfure et
ſilibus. Si vero adbuc magis tardaretur part⁹
fiat ſternutatoꝛium cũ reb⁹ dcis ſuperi⁹. Si vo ſe
cundina nõ exiret vel ſanguis meſtru⁹ ĩ q̃ntitate
debita fiant medicie q̃s in cap. de bis q̃ educũt ſe
cundinã ⁊ fetuꝫ moꝛtuũ dicem⁹. Si aũt ſanguis
meſtruus nimius fluxerit vel exiret: ꝯſtringatur
vt dicemus cap. de ꝯſtrictione meſtruoꝝ. Ante
natiuitateꝫ infantis ſi eſt poſſibile eligaꝛ nutrix
vel poſt natiuitatẽ q̃ ſit iuenies ſtature medie: et
eius coloꝛ ſit alb⁹ mixtus rubedini: ⁊ ei⁹ mamille
ſint magne ⁊ pect⁹ amplũ ⁊ magnũ lõgiqua a ſuo
partu ꝑ duos mẽſes vł tres: q: añ boc temp⁹ lac
nõ eſt bene purificatum vel digeſtuꝫ. Et ꝑꝑ cãm
dictã lac parturientis de nouo añ tp̃s dcũm non
ẽ ꝯueniẽs ad lactandũ: oĩno ſit abſtinẽs a coitu:
q: coyt⁹ ſãguinẽ ꝑturbat ⁊ ꝑmiſcet ⁊ facit lac ma
lum ⁊ coꝛruptũ vt dicit Auic. p̃mo li. cap. regimi
ne lactantis neqꝫ ſit mulier pꝛegãs: neqꝫ meſtrua
ta: nã iſta coꝛrũpũt lac ⁊ faciũt ipꝫ malũ. oĩno nu-
trix abſtineat a reb⁹ acutis vt ſũt cepe ⁊ alea: ⁊ ab
acetoſis ſtipticis: ⁊ a pipe ⁊ ſilib⁹: ⁊ a vino acuto ⁊
foꝛti nõ limpbato. ſũmo ſtudio caueat ſibi a come
ſtione apij: q: elleuat vapoꝛes de ꝓpꝛietate ad ca-
put. vt dñt pbi: ⁊ facit pueꝝ ĩcurrere epilenſiã. a
ruta ⁊ eruca abſtineat: q: ꝯuertũt lac in meſtrua
⁊ ea ꝓuocãt ⁊ ꝯturbãt ſãguinẽ ⁊ ꝑmiſcẽt. nutriri
dꝫ ex cibis bonis ⁊ temꝑatis canib⁹ vꝫ edi ⁊ arie
tis annualis ⁊ caſtrati: ⁊ carnibus pullorum: gal
linarum: perdicũ: faſianoꝛuꝫ: ⁊ carnibus vitulo
rum triũ vel quatuoꝛ menſiũ: ⁊ vitellis ouorũ: ⁊
lacte capꝛino calido ꝯdito cũ zucbaro ⁊ ſimilibus
Sit vinũ ei⁹ albũ nõ acutuꝫ neqꝫ foꝛte ⁊ bene lim
pbatum. Si aũt ipſa nutrix inde ĩcurreret ĩfirmi
tatem remoueaꝛ a lactatõe ⁊ cureꝛ vt dicamus in
curatione egritudinũ particulariũ. j. ij. ⁊. iij. lib.
Et ꝑꝑ hoc ſi deficeret ex aliq̃ cauſa ĩ lacte nutriaꝛ
bis ĩ die ex cibarijs factis ex faria fabarũ: riſi: fur
menti ⁊ auene ꝯditis ⁊ factꝫ cũ lacte ⁊ aq̃ carniuꝫ
polloꝛũ caſtrati ⁊ edi: ⁊ ſumat vinũ dulce claꝝ cũ
aqua. Stati cũ infans a tenebꝛis ad luceꝫ exierit
recipiat ipſũ obſtetrix ſuauiter pꝛeĩ ꝙ aliqð mẽ-
bꝛum dupliceꝛ vł toꝛq̃aꝛ ſi exit⁹ fuerit naturalis.
quia in exitu naturali fetus exit facie ĩclinata ver-
ſus terraꝫ: ⁊ manib⁹ extẽſis circa lata: ⁊ cruribus
extẽſis ẜm longũ. oẽs alij exit⁹ ſunt ꝑ̃ter ĩtẽtionẽ
nature in qb⁹ obſtetrix dꝫ manib⁹ laboꝛare vt ad
exitũ vł partũ naturalẽ reducãꝛ. Cũ vo manibus
ipꝫ ceperit dꝫ vmbilicũ foꝛtiꝛ ligare cũ filo ð lana
vel de bombice ſeu de alia re triplicato ⁊ bñ toꝛ-
toꝛ: ⁊ abſqꝫ doloꝛe ꝓ poſſe: ⁊ ĩcidaꝛ cũ foꝛfice vł cũ
raſoꝛio paruo ẜm longitudineꝫ palmi vel circa: ⁊
ponaꝛ ſup vmbilicũ pecia ĩfuſa ĩ olõ vł olõ ro. cali
do vt doloꝛ ĩciſionis remoueaꝛ: locus ꝯfoꝛteꝛ: et
poſt ĩciſionẽ ⁊ ligationẽ ſtatĩ ẜm ſniaꝫ Aui. ĩfans
dꝫ ablui cũ aq̃ ſal vł ſalſa: vt ſoꝛdicies pellis me-
li⁹ remoueaꝛ ⁊ citi⁹. Et vt res aſꝑe ⁊ dure calide
⁊ friẽ nõ ſic infantẽ ledãt: q̃uis hoc ſit ſnĩa Auic.
nõ obſeruaꝛ ablutio de aq̃ ſalſa in nr̃a ꝯ̃ta: ſed lo

co ei⁹ ſit aliqua fricatio cũ pãno lineo. poſt iſtã ab
lutionẽ cũ aq̃ ſalſa vel fricationem volũt oẽs phi
ꝙ abluaꝛ immediate vł balneeꝛ ĩ aq̃ dulci: ⁊ in exi
tu balnei ponaꝛ iteꝝ pecia ſup vmbilicuꝫ ĩfuſa in
oleo vł oleo ro. calido ꝑꝑ cãꝫ dcãm. Et tũc ponaꝛ
ĩfans in lithceo aꝫ⁹ hñte quandã aſꝑitatẽ cũ molli
cie: vł in pecia alba ⁊ mũda lini: ⁊ ſit talis ꝙ totuꝫ
infantẽ ꝯpꝛebẽdere poſſit: tũc aliq̃ pars lithei po
natur ſub q̃libet aſella ⁊ inter coxas ⁊ teſticulos ⁊
cũ hoc obſtetrix cõpꝛimat aures ẜm foꝛmã ⁊ ſituꝫ
debitũ: ⁊ foꝛmet ⁊ ſituet vnũq̃dqꝫ membꝛum ẜm
foꝛmã ⁊ ſitũ naturalẽ: ⁊ mũdet nares a ſuꝑfluita-
te oĩ die bis vł ter vł pl̃ies ẜm ꝙ fuerit neceſſariũ
⁊ ꝯueniẽs: ⁊ faſſiet cũ cuꝫ binda decẽter ponẽdo
bꝛachia extẽſa circa latera ⁊ crura ⁊ coxas extẽſas
ẜm longitudinem: ⁊ cuꝫ faſſiatus fuerit moueanꝛ
crura ⁊ pedes verſus naticas vt pꝛeparet illa mẽ
bꝛa ad motum: ⁊ tunc ponat ipm in cuna: ⁊ eleuet
caput eius: ⁊ ponat pileũ ſup caput eius vt ipſum
defẽdat a calore ⁊ frigoꝛe: ⁊ tunc mouendo cunã
nutrix cantilenas ⁊ voces mittat delectabiles vt
aĩa infantis ꝯfoꝛteꝛ ⁊ firmeꝛ ĩ bono eſſe ⁊ ſtatu: ⁊
incitetur ad ſomnum ꝓpoſſe: ⁊ ſemꝑ ſomnus oĩ
tempoꝛe excitationis ſup vigilijs multiplicetur.
Coboꝑiat oculos vt ſplendoꝛẽ ſolis ⁊ aeris nõ vi
deat: q: nimia claritas ⁊ ſplendoꝛ aeris infantib⁹
facit ſtraboſitatẽ. Et coboꝑtura oculorum ſit ex
pãnis hñtibus coloꝛes varios vitreos virides et
nigros vt oculi ꝯfoꝛtenꝛ ⁊ firmenꝛ in aſpectu di-
uerſoꝝ. In oĩ balneatione ⁊ die ꝯpꝛimaꝛ aliq̃ntu
lum veſica vt liberius vrina exeat: ⁊ tangaꝛ anus
ab obſtetrice multotiẽs in die cũ digito minimo
iuncto oleo: vt ſuꝑfluitas ĩteſtinoꝝ liberi⁹ ⁊ me-
lius ⁊ leni⁹ exeat abſqꝫ doloꝛe ⁊ ĩpedimẽto. Poſt
q̃ꝫ infans tres vł q̃tuoꝛ dies trãſiuerit in qb⁹ vm
bilicus cadere ꝯſueuit põaꝛ ſup vmbilicũ vt foꝛti
ter firmeꝛ: puluis q fit ex ſanguĩe draconis: mir
rba ⁊ mumia eſſentialiꝛ. ⁊ hoc oĩ die vſqꝫ ad. vij.
balneeꝛ bis in die vł ter: ⁊ ſit aq̃ balnei ĩ eſtate mi
nus q̃ꝫ tepida. ĩ hyeme pluſqꝫ tepida. laueꝛ ter vł
q̃ter ĩ die ẜm neceſſitatẽ: ⁊ ĩ oĩ balneo tãgãꝛ oĩa
membꝛa ⁊ foꝛmẽꝛ: ⁊ ſituenꝛ ſcðꝫ naturalẽ curſuꝫ
vt purgenꝛ ſuꝑfluitates a mẽbꝛis et naſo ꝯtinue
ꝓ. vt neceſſariũ fuerit. Si vo añ q̃rtuꝫ mẽſem in
curreret doloꝛẽ vẽtris vł fletũ nimiuꝫ ꝑꝑ nimiã
attractionem lactis: vł ꝑꝑ caſeitatẽ lactis ĩ ſtoma
cho: aut pꝛopĩ foꝛtẽ impulſionẽ lactis ex ꝯpꝛeſſi-
one mamille inuenire eius. ſuccurraꝛ ei qñ fuerit
ꝑꝑ nimiã q̃ntitatẽ lactis attracti cum abſtinentia
⁊ inunctiõe ſtomachi cum oleo de maſtice ⁊ ſimili
bus ⁊ pãnis calidis circa vẽtrẽ. Eodem mõ pꝛoce
daꝛ ſi fuerit ꝓpter impetuꝫ expulſionis ex cõpꝛeſſi-
one mamille q inducit vẽtoſitateꝫ ĩ ſtõ. Si aũt fle
tus ⁊ doloꝛ nõ remoueꝛ per iſtud: pꝛocedaꝛ ꝯtra
caſeitateꝫ dando ꝯtinue infanti zucarum vel mel
cuꝫ lacte ad ſuggenduꝫ: ⁊ vngatur venter ĩfantis
cuꝫ oleo de camomilla in quo diſſolutuꝫ ſit aliqð
coaguli edi vł agni. Si aũt illa nõ ꝯferrẽt ⁊ eẽt ĩ
eo ꝯcauitas oculoꝝ ⁊ fricatio naſi ⁊ anbelitus ei⁹
haberet odoꝛẽ vermiuꝫ ⁊ nõ apiret oculos: tunc
ſcires ꝙ h accideret ꝑꝑ ꝯgregatõeꝫ vermiuꝫ ĩ ite
ſtinis vł ſtomacho q̃uis in ſtomacho nõ generẽꝛ
ſꝫ poſt generationẽ in iteſtinis bene mouẽꝛ ⁊ in
trant ſtõm tunc ꝓcedas ꝯ̃ vermes: vt li. p̃mo ca.
de vermib⁹ dicem⁹: ⁊ ſpãliter potes ipſũ circa vẽ
treꝫ ⁊ iteſtina iungere cuꝫ oleo ĩ quo diſſolutũ ſit
aloes ⁊ mixtũ cũ ſucco abſinthij ⁊ aliq̃ntulo aceti.
Scias ꝙ rõne ĩfirmitatũ ꝑ̃dcãꝝ hec regula cura-
tiõis hꝫ locũ: ſi eedẽ ĩfirmitates ꝯtingũt añ q̃rtũ
vł p⁹ q̃rtũ mẽſẽ. Attẽdẽdũ ẽ ꝙ ploꝛat⁹ vł flet⁹ de
bilis ꝑuus ⁊ nõ ꝯtinuus ſi fiat ꝑ tp̃s multuꝫ ante
lactationem ⁊ balneum non nocet: ymo calefacit
ſpiritualia ⁊ cerebꝛum: ⁊ dilatat pectus: ⁊ adiu-

uat ad mundificandum ſuperfluitates contentas in mēbris: ⁊ p̄ h̄ addit i cōfortatōēʒ ſpirituū ⁊ caloris natural. ſʒ ſi mult⁹ ⁊ fort⁹ ⁊ ɔtinu⁹: ɔparat iſantē ad rupturā: ⁊ ad ramicē ⁊ ad eminētiaʒ vmbilici. Si aūt iſans poſt mēſes q̄tuoꝛ icurreret puſtulas ⁊ carbones: ⁊ boꝛboꝛ: ⁊ ſilia ſm̄ ſniaʒ Almāſ. li. iiij cap. de electōe nutricis. dʒ vētoſari. ſʒ hoc nō fit i ſra ɔta quāuis a phis affirmet: ſʒ loco vētoſationis balneam⁹ iſantes illi⁹ tp̄is i aq̄ decoctōis floris camomille ⁊ roſaꝛ ru. ⁊ vngim⁹ loca apata cū oleo de camomilla ⁊ oleo ro. mixtis ⁊ calidis actu Nutricē vero regim⁹ cū vino de granatis ⁊ ſarina oꝛdei ⁊ lactucis ⁊ cucurbitis vſq; ad tp̄s fernoris. poſtea facim⁹ ipſaʒ ɔuerti ad ɔſuetudineʒ ſuā. Cū h̄ aūt ɔſiderandū ē vtrꝫ incurrat fluxum vētris vel nimiā ɔſtrictōeʒ. Si vō icurreret fluxū ventris: miſcerem⁹ cū lacte puluerē mirtiloꝝ ⁊ ſanguinis draconis. ⁊ regeremus nutriceʒ cum reb⁹ habēnb⁹ ſtipticitateʒ de qbus dicem⁹ i. c. d̄ fluxu vētris. Si vō ſtrictus fuerit ſm̄ ventreʒ facimus ſuppoſitoꝛiū de melle ⁊ ſale: vel de melle ⁊ ſtercoꝛe muris: vt dicit Almā. ⁊ ēt Auic. ⁊ ſup vētrē ponim⁹ peciā iſuſam i aq̄ decoctionis abſintij aloes ⁊ polij. Cū vō icipit iſans dētes emittere vngātur gigiue cū butiro omni die bis vt doloꝛ remoueat ⁊ fricet gingiue aliq̄n cū grano oꝛdei vel ſpelte vt leui⁹ creāt. qn̄ vero tp̄s locutiōis fuerit fricet pallatū ⁊ lígua i balneo cū ſale ⁊ melle leuiter. ⁊ coꝛā eo ⁊ cū eo varie ⁊ diuerſe ⁊ leues voces a diuerſis hoīb⁹ pferant: nā hoc adiuuat ad melius pferēdas voces ⁊ melioꝛ mō: ⁊ omni tp̄e balneatōis ⁊ lactatōis caueat nutrix ne aq̄ ſeu lac aures itrare poſſit: ⁊ pp̄ h̄ bonū ē vt hoꝛa balneationis ſemp obturem⁹ aures iſantis cū bōbice mundo ⁊ p⁹ balneatōeʒ remoueat: nā ſi lacꝰ l aq̄ aures itraret: faceret infantē icurrere tinitū auriū ⁊ ſinalr̄ ſurditatē. Cū vero tp̄s venerit ⁊ h̄ erit vſq; ad dimidiū anni vel annū i quo poſſit comedere ⁊ maſticare mollia: det ei riſuʒ coctū cū lacte. vl̄ ſumat micā panis iſuſaʒ i aq̄ pulloꝝ: vel carnē molle reptā ſupra pect⁹ auiū vel pulloꝝ: ⁊ faciat ipſuʒ nutrix abſtinere a vino. ppoſſe: in potu det eidēʒ aquā vel aquā mell: ⁊ ſi ipſuʒ a vino abſtinere non poſſet det ei albū debile aqueū multū cōmixtū cū aq̄. Nō lactet iſans ſm̄ ſniā Auic. vltra duos annos. ſʒ i ɔta nr̄a bn̄ pōt lactari vſq; ad tres annos ⁊ ē meli⁹: ⁊ melius ē ſi poteſt fieri vt a lacte remoueat in pncipio hyemis vʒ i pncipio decēbꝛis ⁊ in fine nouēbꝛis q: tūc natura ē foꝛtioꝛ ⁊ tp̄s ſanī⁹ ⁊ min⁹ coꝛruptibile. ⁊ fiat talis remotio paulatim ⁊ nō ſubito: ne ex ſubita mutatōe i ɔtū cōſuetudinis iſans iſirmaret. d̄ q̄ ſubita mutatōe dixit Hypo. ij. re. acutoꝝ. q̄ oīs mutatio q̄ fit ſubito ɔ cōſuetudinem moꝛbos generat. ⁊ ij. particula Amphoꝛ. ſm̄ multū ⁊ repēte euacuare ⁊ c̄. Cū aūt incepit ambulare nō ſuſpēdat manibuſ a nutrice ne caput adiutoꝛij ſpatule exiret de loco: q: ex h̄ poſſet puer icurrerem mollificatōeʒ toti⁹ bꝛachij: ⁊ p̄ h̄ piuaret motu. Sʒ i pncipio ſue ambulatōis pmittat apodiari ad lignū vel bācbaʒ q̄ firma fit. ⁊ ſic moueat p ſe circa latera ligni vl̄ bācbe: ⁊ ſic ſēp circa ipſuʒ ſit nutrix ne caderet: ſic paulatiʒ mittet ad iter cū curru: ⁊ poſtea ſucceſſiue tā diu q̄ p ſe iter faciat abſq; alioꝝ cū icepit fatigari ⁊ ambulare ſpiſſat introducat q̄eſi eō ⁊ ſomn⁹. ⁊ poſtea comedat. Et vtat in ſua cōmeſtione de omni re vel oia ſibi i pceſſu tp̄is fiāt ɔſueta. vt Hypo. ij. particula. oʒ igit ad nō ɔſueta trāſmittere ⁊c̄. vt omnū habeat cōſuetudinem. Si. n. cōtingeret caſus mutatōis loci ⁊ carceris aut paupitatis: ⁊ nō eſſet ɔſuetus ad calidū: frigidū: durū: molle: aſperū: ⁊ lene: ⁊ ad rē boni mali ſapoꝛis. q: ex illa cā ɔtingeret ipm̄ mutari ad nō ɔſuetum ſubito: fieret moꝛboſus ſubito vel moꝛeretur: vt dixit Hypo. ſuperius q̄ omnis mutatio que fit ſubito contra conſuetudinem moꝛbos generat. cum iſto auteʒ regimine ⁊ bona dieta communi ⁊ aqua mellis vel vino albo multuʒ lymphato pōt in omni regione debito modo conſeruari in ſanitate bona vſq; ad annos ſeptem. nam tunc eius conditio quantum ad moꝛes diſciplinam ⁊ artes incipiet variari. Conueniens eſt vt modus conſeruatiōis ſanitatis ieo etiam varietur. Si autem tertianam: vel aliquam incurreret egritudinem in quarto quinto vſq; ad annum ſeptimū: ⁊ eſſet egritudo de ſanguine poſſet ſecūdum ſententiam Almanſ. ⁊ Auice. ſecure ventoſari. Si vero infirmitas eſſet ex alia materia cuʒ aqua decoctionis reubarbari ⁊ māne ⁊ medulle caſſie fiſtule ⁊ tamarindoꝛuʒ an̄. ʒ. j. vel. ʒ. ſ. ⁊ dʒ eſſe colatura tota. ℥. ij. vel. ℥. j. ſ. ſecure poterit mundificari: ⁊ h̄ in pueris multotiens ante ſeptimum annum tp̄e noſtro operati ſumus ⁊ bene nobis ſucceſſit dei gratia interueniente. Cum autem iaʒ appꝛoximauerit ad annos ſeptem. referret aliud regimen tā ex parte moꝛum quemadmodum ex parte nutrimenti ⁊ aliarum reruʒ vſq; ad ānos. xiiij. quoniam ſicut mali moꝛes maxiam cōplexionis ſunt ſequētes ita cum ex conſuetudine acciderint mali moꝛes ſeu ex conuerſatione cum malis hominibus: ⁊ habentibus prauos moꝛes ſequitur eos complexionis malitia. ⁊ pꝛopter hoc opoꝛtet vt tota tua intentio ſit in melioꝛando moꝛes pueri cum icipit annum ſeptimum itrare q̄ ē pꝛincipium electōis: ⁊ ex hoc ante pꝛedictum tempus moꝛibus non iſoꝛmaretur cum mundū noueꝛit eligere: ⁊ h̄ aperte dixit Ariſt. ij. phiſicoꝝ tractatu de caſu ſeu foꝛtuna: ⁊ pꝛopter h̄ nihil agit ⁊ ē. Qd̄ animal brutuʒ ⁊ infans cuʒ agant abſq; electōe nō cadit in eis foꝛtuna. Cuʒ ergo ad h̄ temp⁹ electionis cum conſeruatione ɔductus fuerit: manifeſte reqrit bonoꝝ moꝝ infoꝛmationem ex cauſa iam narrata. Naʒ intēperato moꝝ cuſtodia ſanitatis anime ⁊ coꝛpoꝛis ſimul conſiſtit. ⁊ h̄ vult Auic. lib. j. c. de regimine infantium fen. iij. nō ne vides q̄ ira vehementer calefacit: ⁊ triſticia exiccat ⁊ infirmat: ⁊ q̄ p. gritia virtutes relaxat animales ⁊ cōplexionem ad ſtatis pꝛopꝛietates inclinat. Ergo ex neceſſitate pꝛopter temperamentuʒ moꝛum ⁊ eoꝛum equalitatem confoꝛtatur anima: ⁊ coꝛpoꝛis conſeruato remanet in bono ſtatu: ⁊ pꝛopter h̄ totum coꝛ⁹ eſt cū omnibus membꝛis cum vnum alij compatiatur ⁊ adiuuet i ſuis actionib⁹ ⁊ paſſionibus: conuenens ⁊ vtile eſt in cōſeruatione ſanitatis pueroꝛum vſq; ad annos. xiiij. ⁊ pl⁹ vt a bonis viris ⁊ ſapientibus ⁊ temperatis bonis moꝛibus infoꝛmentur: vt vitia ⁊ praui moꝛes locum in eis non habeant: ne pꝛopter vitia ⁊ malos moꝛes in malam conuerterentur complexionem. Nam ſicut bona conſeruatio ſequitur bonos moꝛes acquiſitos ex vſu: ita mala conſeruatio ſequitur vitia ⁊ moꝛes malos acquiſitos ex vſu Ergo cum venerit ad etatem electionis magiſtro litterato ⁊ bene moꝛigerato erit tradendus: qui cum infoꝛmet ⁊ doceat cum quo etiam gradatim eſt oꝛdinandus ne ex ſubita mutatione ad id q̄d non conſueuit lederetur: de qua ſubita mutatione ſuperius fecimus mentioneʒ: nec etiam cogendus eſt continue cum magiſtro in ſcolis moꝛari: nec imponendus eſt ei timoꝛ malus vel terribilis ne ex nimia ſollicitudine ⁊ timoꝛe conuerteretur in imaginationis coꝛruptionem ſeu puſillanimitatem: ad quam conuerſionem ex pueritia dicit Hypo. particula ſexta. ſi timoꝛ ⁊ puſillanimitas multum tempus habent perficiunt mleuʒ huiuſmodi regatur ergo a magiſtro cū mō ⁊ oꝛdine ⁊ i foꝛmetur nō cum ſuꝑfluo timoꝛe ⁊ nimia ira ⁊ ſollicitu-

dine: ſed bonis moribus ⁊ virtutibus: ⁊ bonis hy
ſtorijs ⁊ exemplis antiquorum patrum ⁊ philoſo
phorum: vt ex h̄ acquirat cauſam conſeruationis
bone complexionis cum cōpoſitione vſqꝫ ad tem-
pus cōfirmationis membrorum. Ex parte nutrimē
ti modum etiam habere cōuenit: q: cum excitatur
a ſomno balneandus eſt ⁊ fricandus ⁊ pectinan-
dus: ⁊ eſt confortandus ad expulſionem ſtercoris
⁊ vrine: deīde dimittendus ludere hora vna vt di
cit Auic. c. de regimine puerorum vſqꝫ ad annos
xiiij. Et poſt iſtum primum ludum vel motum dā
dum eſt ei aliquid ad comedendum: deinde dimit
tendus eſt prolixus ludere vel mouere. Secundo
iterum balneare: ſed tale balneuꝫ nō fit in noſtra
contrata quāuis vellent illud philoſophi: ⁊ ſpecia
liter balneuꝫ non fit neqꝫ fieri dꝫ in pueris: ſic cō
tinue poſtqꝫ ad ſextū vel ſeptimum annum perue
nerint quemadmodum ante hanc horam vel eta-
tem: ⁊ etiam cōſuetudo h̄ non requirit in aliq̄ regi
one: ſed loco balnei poſſunt fieri fricationes ⁊ pe-
ctinationes que multuꝫ aleuiant caput ⁊ membra
poſt iſtas mundificationes factas ex balneo pecti
natione ⁊ fricatione eſt cibandus ⁊ potandus eſt
aqua vel vino albo debili vel limphato multū: q:
vinum forte vel vinum ſimplex vſqꝫ ad annos.
xiiij. multum ledit pueros in neruis capitis ⁊ in-
flāmatiōe. dicit Auic. li. j. c. de regimine aq̄ ⁊ vini
ꝙ vinū pueris ē ſicut addere ignē igni. Senibus
vō da quātū tolerare pñt. Vñ credo tū ꝓꝑ fortitu
dinē vinorū tū ꝓꝑ debilitatē naturā puerorū na-
torū ī regione cal. ꝙ illud hēat locū: ī regione nr̄a
q̄ fria ē magis: ⁊ ī q̄ pueri ſūt vigoroſiores ⁊ vina
debiliora qꝫ in calā regione: nō obſeruat̄ h̄: nec re
gula. j. ſic hꝫ locū vt ī calā. Et ex h̄ pōt ī pueris re
gionis fric vl' declinātis ad frigiditatē dari vinū
debile aq̄tū honeſta comeſtionis. ⁊ nō bibāt pue-
ri neqꝫ ī cal. neqꝫ ī fri. regione: vinū vl' aqꝫ multā
poſt eorū comeſtiones: q: vnūqdqꝫ illorū facit trā-
ſire cibū crudū ad epar vl' facit cibū deſcendere a
ſtō añ ꝑfectā digōnē: ⁊ ſic ꝑ h̄ cā multarū īfirmita-
tū ⁊ ſpāl'r fit cā male habitudinis ⁊ mali coloris ī
toto corpe ⁊ facie. Cū vō ad annos. xiiij. iā īcipiūt
approxi mari: ⁊ h̄ ē poſt. x. vel. xj. annos ī quo tpe
mēbra iā īcipiūt īdurari ⁊ humiditates minus di
ſtēdi: regēdi ſūt minorādo ī eis exercitiū ⁊ ſeparā
do ab eiſ illud ꝙ eos laborare facit: ⁊ ꝓꝑ h̄ vſqꝫ ad
vltimū adoleſcētie tēꝑato motu ⁊ exercitio vti de
beret. Si vō his tꝑibꝰ aliqs īcurrerēt īfirmitates
pueri pñt ſi eedē īfirmitates fuerit ex ſāguine: vt
carbones ⁊ puſtule rubee ſecuri vētoſari ⁊ ſacrifi
cari. Si vō ex alijs humoribꝰ pñt ſecure mūdifica
ri cū. ʒ. j. reubarbari ⁊ cū. ʒ. iij. aq̄ decoctōis pru-
norū: vl' cū. ʒ. j. vl'. ʒ. j. s. medicīs deturbit qō ſic
Rꝫ. zuc. ʒ. xv. turbit albi mūdati. ʒ. x. zinziberis
ʒ. v. terant̄ ⁊ orbellent̄. cū abſtinētia vō ⁊ dieta ꝯ
ria ad īfirmitatē ſil'r regnant̄ ⁊ erit ꝯuemēs ⁊ vti
le. In eorū vō ſanitate nō tardent̄ pueri ab eorū co
meſtione poſtqꝫ apetitꝰ fuerit niſi mēdoſus repi-
ret̄: qō ſciet medicꝰ ꝑ horā in q̄ añ comederat: ⁊ ꝑ
quātitatē aſſūptā de cibario ī pterito: ⁊ ꝑ anhe
litū ꝓuenītē ex eructuatōe cibi pteriti q̄ ſignifi-
cāt ſup illud qō ī ſtō ꝯtinet̄: ⁊ ꝑ grauedinē vētris
nā oīa iſta pñt ſignificare ſup appetitū mēdoſū vl'
nō mēdoſuꝫ. Nā ſi tardaret̄ hora comeſtionis pꝰ
qꝫ appetitꝰ affuerit ⁊ nō fuerit mendoſus: ſtoma-
chus ex deſiderio comedēdi loco cibi deſiderati
humores traheret a mēbris ad ſtōm. ⁊ eēt talis at
tractio cā fetoris oris ⁊ doloris ſtōi ⁊ multarū īfir
mitatū. Nō moueāt̄ pueri pꝰ comeſtionē niſi pa
rū ⁊ ſuauit̄: ſꝫ qeſcāt ⁊ dormiāt vt natura cibū ſū
ptū meliꝰ ⁊ breuiꝰ digerat. Hic eſt modus regen
di eos vſqꝫ ad annos. xiiij. vltra vō hāc etatē regā
tur cōiter ſm ordinē quē dicemꝰ. In ꝯſeruatōe ſa
nitatis duo ꝑncipalia reqrunt̄. ſ. cōueniens ordo
rerū neceſſariarū vt corꝰ in debita diſpōne ſm ſuc-
ceſſionē etatis remaneat. ⁊ aliud ē ꝓuidere ſm ſi-
gna apparētia ſup futurā infirmitatē ne eueniat:
aut abſqꝫ forti eueniat leſiōe. Cōſeruat̄ ſanitas ſꝫ
ſucceſſionē etatis ꝑ debitā mēſuratōeꝫ q̄litatū ae
ris motꝰ ⁊ qetis: cibi ⁊ potꝰ: ſomni ⁊ vigilie: ina-
nitōis ⁊ repl'onis ⁊ accidētiū aīe. Cōueniēs ⁊ ne-
ceſſariū ē vt corpa ſana morēt̄ ī locis ī qbus calor
nō ſit ſic fortis ꝙ humiditatē corꝑis ī ſudorē reſol
uat: nā talis reſolutio facit ſpūm ⁊ calorē exalare:
⁊ per ꝯñs vl'r totum corꝰ debilitat ⁊ ꝓparat ip-
ſum ad īfirmitates ⁊ ſincopī. Sil'r nō dꝫ eſſe frigꝰ
tāte ītenſionis vt ex eo corpora ꝯtrahant̄ ⁊ oppi-
lētur: q: tale frigus ꝓparat ad extinctiōem final'r
caloris naturalis ⁊ mortificatōeꝫ mēbrorū ⁊ corru
ptionē digōnis Terra ⁊ manſiōes ī quibus ſana
certus morā facere debēt nō ſint hūide: neqꝫ mol
les vel palludoſe: neqꝫ multuꝫ ſicce: neqꝫ ſordide
ſint neqꝫ puluerulēte: ſꝫ ſint īter has diſpōes me
die. ⁊ ꝓpter h̄ corpora habētia ſanitatem ꝑfectaꝫ
⁊ equalitatē ſi īueniūt māſiones vel loca calida vl'
frigida: debēt ea ꝯtēꝑare cū ꝯtrario: ⁊ ſi īueniūt
puluerulēta ⁊ ſordida: talia loca aqua irorāda ſūt
vt ex tali irroratiōe tēperamētū ſuſcipiāt: Si vero
loca humida palludoſa vel mollia īueniant̄ debēt
morari ſup ſolaria vl' loca alta: vl' ſup lectos ī tra
⁊ exſicare loca cū igne ⁊ ſuffumigatiōibus cū thu-
re mirra ⁊ ſimilibus. Si aūt corpora ſana q̄ ſerua
ri ī ſanitate debēt ī ꝑfecta ſanitate vel equalitate
ſupradicta ñ reperiant̄: cū vt plurimū talis equa-
litas vel ſanitas ꝑfecta ī corporibꝰ de leui īueniri
nō poſſit ſꝫ ſint corpora ſana q̄ regi debēt a medi
co ſecūdū ſucceſſionē etatis declināntia ad calidita
tē vel frigiditatē humiditatē vel ſiccitatē. mani-
feſte tūc cōuenit vt medicus diſponat aerē ī ꝯriū
ſue cōpoſitiōis. videlicet ſi corpꝰ ad caliditatē de-
clinauerit: dꝫ aerē ⁊ māſiōes alterare ad frigidi-
tatē. ſ. cū folijs ſalicis ⁊ populi: ⁊ aqua frigida vel
roſacea. ſi vero corꝰ declinauerit ad caliditatē cū
humiditate: alteret̄ aer cū re frigida ⁊ ſicca vt eſt
acetū ⁊ ſimilia. Et eodem mō ꝓcedat̄ in regimine
aliarū cōpl'onū vel diſpōnum. Et hoc vult. G. lib.
tegni. c. d̄ canis vbi dicit Curaᵒ ⁊c̄. dicit. n. ꝙ oē ī
moderatū ꝑ īmoderatū ī ꝯriū ad moderatū duci-
tur. Sꝫ vidēdū eſt h̄ q̄liter medicus mēſurare dꝫ
debitū vſum aeris ſilis vel ꝯrij ī regimine corpo-
ris ſani vel declinātis: q: cū ille q regit̄ ex mora ī
loco vel māſioe ſeu aere ſenſerit aliquā alteratōeꝫ
ſenſibilē eū ledētē: ſtatim aerem vel locū vſualem
relinquat: ⁊ ſic ꝓdicta ſenſibilis alteratio ꝓueniēs
ex loco māſione vel aere remouebit̄. Vel ſi d̄ loco
vel māſione ſeu aere ſe remouere nō poſſet: diſpo
nat medicꝰ aerē in ꝯriū eiꝰ ī quo erat: cū corꝰ ſa
num qō regit ꝑmo īcipiat nocumentū vel altera-
tioneꝫ ſentire. Māſiones vero exercituales ſicut
tentoria ⁊ ſilia: ſi cogeret̄ ille q regit̄ ſtare ī exerci
tu debent multū temptoria ſeparari ab inuiceꝫ ⁊
velociter portas verſus ſeptētrionem ſi eſtas fue
rit. ſi vō hyems ecōtrario. ſi vō herbe mali odorꝫ
ibi fuerint vel cadauera vel alie res fetide cōburā
tur. q: ignis remouet oēm malitiā ⁊ fetorem a re-
bus: et. erit morādū in illo loco: aliter aūt nō erit
bonū. Motū ⁊ qeteꝫ ī ꝯſeruatione ſanitatis ꝯue-
nit menſurare: de q̄ menſuratiōe dixit Hyppo.
ij. particula amphoriſmorum. In motione corpo
riſ cū īceperit qs dolere: regeſcere ſtatiꝫ remediū
ē. Et ī h̄ poſſumꝰ īuenire amphoriſmū de qete cū
ceperit qs ex qete ⁊ ocio nimio pigraſcere ⁊ molli
ficari ⁊ laſſari: mouere corpꝰ pꝰ talē qetē remediū
ē. Scire debes ꝙ motꝰ añ comeſtionē iritādo ca-
loreꝫ ⁊ remouēdo ſupfluitates a corpore ꝓpat ſto
machū recipiēdū cibuꝫ cum auiditate ⁊ ad ipſum

digerẽdũ: ⁊ ꝑ hoc añ comeſtionẽ ẽ ſanitatis con
ſeruatiuus: ſed poſt comeſtionez q: facit calorem
naturalẽ ad exteriora exalare ⁊ ſpũm debilitan-
do ꝑ iſtam viã virtutes naturales ⁊ digõnẽ corrũ
pit ⁊ ẽ ſm hoc infirmitatis generatiuus. ⁊ h vult
Almanſor lib. iiij. cap. de mẽſuratõe motus. ſz vi
dẽdũ ẽ de motu q fit poſt comeſtionẽ vt dicit. G.
ſup amphoriſmo. ij. particule q dicit: vbi idigẽtia
nõ oz laborare. dicit. n. ibi ꝙ cibus ꝑ occupat ex-
ercitiũ ⁊ motũ ne cito corpus diſſoluat ⁊ debili-
tetur qui motus ſi fuerit ſtõ vacuo in homine de
bili ſm ꝙ ibi mõſtrat eſſet malus ⁊ inutil': et hoc
põt per expimẽtũ ꝓbari. Nõne videmus arato
res ⁊ laboratores terrarum et artificiales q nullomõ
añ comeſtionẽ lõgũ laborẽ ⁊ fortẽ ſuſtinere pñt: ⁊
illũ eũdẽ laborẽ poſt comeſtionẽ ſatis meli⁹ ⁊ me
liori modo ſuſtinẽt ⁊ ꝓficiunt. atq manifeſte quõ
mot⁹ duob⁹ modis reſpectu corporis dz ꝯſuari
q motus añ comeſtionẽ dz eſſe talis ⁊ tãtus ꝙ ca
lorez naturalẽ ⁊ ſpũs excitet ⁊ ꝯfortet ⁊ nllomõ d
bilitatẽ iducat: ſz poti⁹ naturã adiuuet ad expulſi
ones ſupfluitatũ: ⁊ hic ẽ ille mot⁹ dũ fiat añ come
ſtionẽ q ẽ ſanitatis ꝯſuatiu⁹. ſuauis võ debilis ⁊
paru⁹ ⁊ curt⁹ poſt comeſtionẽ adiuuat ad melio-
rem ⁊ ciciorẽ deſcẽſuz cibi ad fundũ ſtomachi: et
hic ẽt motus p⁹ comeſtionẽ digeſtionẽ nõ ipedit
ſed poti⁹ adiuuat ⁊ inducit qetẽ i cibo vt meli⁹ di
geraṫ. ⁊ hoc vult Auic. ꝓmo lib. cap. de regimine
ei⁹ qđ comediṫ ⁊ bibiṫ. Si võ mot⁹ fuerit lõgus
⁊ fortis ⁊ velox ita ꝙ non ſolũ calorẽ augumẽtat
⁊ ſpũs naturales virtutes: ſz ſua fortitudie ⁊ lon
gitudine humiditatẽ ſubſtãtialẽ i ſudorẽ reſoluit
⁊ ſincopi vel debilitatẽ manifeſtã inducit. tũc hic
mot⁹ meli⁹ ẽ vt inueniat cibũ in ſtõ nõ grauantez
ſtõm nec tẽdentẽ eũ q̃ſi inanitũ: q: hic cib⁹ nõ mõ
tali occupat exercictũ vt dicit. G. ⁊ vt atq i ara-
toribus ⁊ artificialibus. Oportet ergo ꝯſuare in
motu vtrũ ſit lõgus vel breuis fortis vel debilis
⁊ vtruz ſit ꝑ terrã vel mare vel fiat de loco frigi.
ad calidũ vel ꝯuerſo. Cũ aũt qs facere voluerit
ſpecialiṫ lõgũ neceſſe ẽ vt ꝑparet corpus ſuũ mũ
dificando ipz cũ medicia vel flebotomia ⁊ hoc añ
q̃ incipiat iter ⁊ paulati mutet ſe ad vſum cibari
orum q dz comedere in via: ⁊ ad comedenduz in
horis in qb⁹ neceſſe erit comedere in itinere: ſiue
iter fuerit eques ſiue pedes. Itez vtaṫ motu ⁊ ex
ercitio plus ſolito añq incipiat iter. Cũ võ iter i
cepit ñ comedat niſi poſt qetẽ: ⁊ ſemꝑ ferat pilleũ
ſup caput ꝑꝑ defẽſionẽ ca. ⁊ fri. Cũ vero hoſpita
tus fuerit ⁊ quieuerit ꝑ horaz tunc comedat bona
cibaria bona nutriẽtia ⁊ boni ſaporis in itinere:
⁊ p⁹iter nõ bibat vinũ ſtõ vacuo: q: vinũ ſumptũ
poſt laborẽ ⁊ motũ neruos debilitat ⁊ mẽtẽ ledit
Semꝑ deferat ſecũ de medicis quib⁹ vſus fuerat
añ iter in ꝯta ſua. ſi aũt hõ debilis fuerit q nõ poſ
ſit ſuſtinere iter abſq comeſtione ⁊ potu: parũ co
medat ⁊ bibat vinũ liphatũ: ⁊ ſtet aliquãtulũ p⁹
comeſtionẽ añq ire incipiat. ⁊ cũ ire icepit ſuauit
deãblet ⁊ vſq hoſpiciũ ſi ẽ poſſibile ⁊ tũc faciat
vt diximus. Qui ſi in nocte ꝯtigeret ire nõ ceneṫ
vllomõ quouſq fuerit in loco quietis: ⁊ tunc ob-
ſuet mõus comeſtionis dictus ſupius. Et hoc re
gula d mot⁹ mẽſuratiõe hẽt locũ ſiue mot⁹ fuerit
debilis vł fortis ſeu lõgus rõne motus tantũ. Si
aũt motus vel iter fuerit tꝑe caliditatis vel eſtus
vt in dieb⁹ caniculārib⁹ ⁊ eſtate vel regiõe calida
caput cohopiat cũ pilleo vł pãnis lineis defẽdẽti
bus ipz a calore. ⁊ comedat parum añq eat ⁊ vinũ al
bũ valde liphatũ bibat: ⁊ maxie ſi ſiti vł debilitatẽ
timuerit: nõ eat imediate poſt comeſtionẽ q: mo-
tus factus poſt comeſtionẽ mouet cibũ i ſtõ de la-
tere ad latus: ⁊ ſtomachũ inflat ⁊ cibus male dige
ritur. Cibaria eius ſint frigida ſicut cibaria facta

de portulacis lactucis ⁊ cucurbitis: ⁊ bibat zucha
rum cũ multa aq̃ fria vel bibat ſuccum ordei cum
zucharo ⁊ aq̃ fria: ſepe trahitiat ſyrupũ ro. vel vi
ola. cũ aq̃ fria: ſeu acetũ cũ aq̃ fri. ⁊ zucharo: mul-
totiẽs i via coluat os ſuũ cũ aq̃ fri. ⁊ de ea trãſglu
tinat paulatĩ: ⁊ abluat faciẽ ⁊ mẽbra exteriora cuz
aq̃ ro. ⁊ aqua pſilij. ⁊ ſtomachũ vngat cũ oleo ro.
⁊ aceto omni die itineris. ⁊ comedat carnes con-
ditas cum aceto ⁊ agreſta ⁊ pedes ⁊ extremitates
porcorum ⁊ aĩaliũ ꝯditas cũ agreſta ⁊ aceto. ⁊ vinuz
valde limphatũ cũ eis bibat. cepas ẽt cũ aceto co
medere põt: q: ſiti amputãt ⁊ remouent faſtidiũ ⁊
excitãt appetitũ. nõ eat cũ faſtidio ſi ẽ poſſibile: ſz
qeſcat tãdiu ꝙ faſtidiũ ſit remotũ vel diminutũ:
abſtineat oio ſe a ſalſis reb⁹ ⁊ acutis vt ſũt alea ⁊
ſinapis ⁊ ſilia. Secũ deferat ſemꝑ de troc. q ſitim
amputãt: q ſic fiũt. Rñſe. citrulli cucurbite mũda
torum añ. ʒ. j. ſe. lactucarum: portłace. añ. ʒ. ß. ſucci. li
q̃r. ʒ. ß. terãṫ ⁊ piſtẽṫ troc. ad modũ auellãe cũ mu
cillagine pſilij: vel ſucco portulace de qb⁹ ſi timet
de ſiti ⁊ calore vnũ ꝯtinue teneat i ore: vel deferat
i ore ꝑ viã lapidẽ criſtalinũ paruũ vel laminã ar-
gẽteã terſã ⁊ mũdã: vel aliqd tale q: talia ſiti ⁊ ca-
lorẽ repmũt. nõ loquaṫ multũ ꝑ viã neq clamet:
q: vox ⁊ clamor exſiccãt pallatũ ⁊ linguã ⁊ faciunt
freqnẽti⁹ anhelare ⁊ ſiti iducũt ⁊ calorẽ. anhelare
aerẽ q ẽ circa ſupficiẽ aq̃ i h caſu multũ ꝯfert ⁊ ſi-
ti ex pulmone veniẽtẽ remouet meli⁹ q̃ pot⁹. ⁊ h
vult. G. i li⁹ tegni cap. de ſignis calidi pulmonis
⁊ ſicci ⁊ ſtõi. Cũ võ a motu ⁊ itinere ceſſauerit: ab-
luat ſepe os ſuũ cũ aq̃ fri. ⁊ nõ trãſglutinat de ea
aliqd ⁊ qeſcat añq comedat ꝑ horaz: ⁊ abluat ex-
trema ⁊ faciẽ cũ aq̃ tepida i q ſint roſe recẽtes vel
ſicce: ⁊ ẽt totũ cor⁹ poſt ablutõez ſtet aliq̃ntulũ. ⁊
comedat de cibarijs ꝯſuetis de carnib⁹ ꝯditis vt
dictũ ẽ: ⁊ de olerib⁹ fris. ⁊ bibat de vino valde li
phato ⁊ de aq̃s porib⁹ dictis: ⁊ ſint pot⁹ ⁊ cibaria
ſua oia actu fria i tꝑe cal. ⁊ regione cali. poſtq̃ võ
comederit qeſcat aliquãtulũ: ⁊ tũc vadat dormitũ
⁊ dormiat ſi ẽ poſſibile i loco expoſito vẽto ſeptẽ-
trionali: ⁊ cũ pãnis leuib⁹ q eũ nõ fatigẽt. Si võ
iter vł mot⁹ fuerit tꝑe fri. vł regiõe fri. comedat ci
baria bona carnes ⁊ ctã. ⁊ bibat bonũ vinuz ⁊ bñ
nutribile rubeũ ⁊ ſint oia calã actu. ⁊ comedat cũ
eis piꝑ ⁊ alea ⁊ ſpẽs calas: ⁊ cohopiat caput ⁊ oia
mẽbra ne frig⁹ eũ offendat: ⁊ h faciat añq icipiat
iter vel motũ: ⁊ poſtq comederit qeſcat aliquãtu
lũ: ⁊ poſtea eat viã ſuã. ſecũde ferat ſemꝑ bõas cõ
fectões calidas ⁊ bona electuaria: vt ẽ diagalẽge
vel diazinziber de qb⁹ in via ſepe comedere dz: ⁊
vinũ cali. cũ eis bibere vel liphatũ cũ aq̃ ca. i ma-
nib⁹ deferat cirothecas pelleas ⁊ ponat circa pe-
des ⁊ crura peciã iunctã ex vngẽto qđ ſic fit. Rñ.
cere: terbẽtine: raſi ne albe. añ. ʒ. j. olei de maſtice
ʒ. ij. buliãt ſimł ⁊ coleṫ ⁊ poſt poſitiõez pecie iũcte
ponat caligas duplicatas ⁊ ſotulares i fine: ⁊ ſi ſo
tulares balnearẽṫ ſtatĩ remoueanṫ: ne aq̃ ſotula-
riũ ifrigidaret calligas ⁊ pedes finalr. Abſtineat
ſummope oĩs viator tꝑe caliditatis maxie a coytu
⁊ ẽt tꝑe frio q: coyt⁹ ſanguinẽ ꝯturbat ⁊ digõnẽ
corrũpit ⁊ ſtõm debilitat. Omni die hora qetis ab
luat pedes ⁊ crura ⁊ man⁹ cũ aq̃ decoctõis camo-
mille ⁊ abſinthij. vngat nodos cum oleo de camo
milla vel de aneto calidis. In fine itineris añ co-
meſtionẽ ⁊ poſt qetẽ faciat balneũ vniuerſale cuz
aqua ſupradicta. Si aũt iter fuerit ꝑ aq̃s deferat
ſecuz ea que rectificant aquas: vt ſunt alea ⁊ cepe
Omnis colatura etiam aquas rectificat. Et deco
ctio aquarum ad ignem cum colatura rectificat
eas mirabiliter. citonia ſi coquantur in aqua ſalſa
eã rectificant: ⁊ ſi aqua ſalſa coleṫ cum terra q̃ ap
pellatur creta eã rectificat: acetuz rectificationes
aquas: ſi vero iter fieret ꝑ mare añq intret mare

⁊ omni die vngat pꝰ ea ſtōm totū cū olō ō maſti-
ce ⁊ oleo de mirtis ⁊ aceto mirtis: ⁊ vtatur omni
die cibarijs ꝯditis cum aceto ⁊ agreſta ribes ⁊ ſe
beſten ⁊ berbere: ⁊ cū omnibꝰ rebus ſtipticis: ⁊ a
cetoſis ſua cibaria cōdiant̄: vinū ſit rubeum ſtip-
ticum vl' dur̄. faſſiet̄ ⁊ liget̄ bn̄ ⁊ fortiē ſtomachuſ
eiꝰ totꝰ cū binda ampla. ſi aūt vomitꝰ p iſtud regi-
men non ceſſaret recurratur ad capit. de colirica
paſſione. In mēſuratōe cibi ⁊ potꝰ quo ad ꝯſerua
tionē ſanitatis oꝫ ꝯſuare q̄ntitatē ⁊ q̄litatē tp̄s ⁊
ordinē cū hoc ēt ē videdū de ꝯſuetudīe ⁊ regione
de q̄ ꝯſuetudīe dicit Hypp. ij. pticula amphoriſ-
mor̄. Ex multo tpe ꝯſueta ⁊ ſi fuerīt deteriora in
ſuetis minꝰ moleſtare ꝯſueuerūt ⁊ iter̄ ī alio am
phoriſmo. Aſſueti ꝯſuetos labores ferre: ⁊ ſi fue-
rint ſenes ⁊ debiles fortibꝰ ⁊ iuuenibꝰ faciliꝰ fe-
runt. Iter̄ Aui. lib. j. cap. de regimīe eius qō co
medit̄ ⁊ bibi. Regiones hn̄t naturas ꝓpas ⁊ v-
ſus. ſunt res extra rōez ⁊ ī hoc expimētū vicit rō
nē. dic̄ ſilr ibi. Eſt nāq̄ꝫ cibꝰ q ſoles comedi ī quo
exiſtit aliqō nocumētū melior cibo bono nō vſita
to. et ari. pmo philoſophor̄. exiſtꝫ ꝯrat̄ ⁊ ſcit̄ ⁊c̄.
dic̄ ꝙ ꝯſuetudo ē altera natura: ⁊ methaphiſica
pmo ꝙ ꝯſuetudo corrūpit mētē hoīs: vt nō veni
at ad cognitionē veritatis ⁊ vt hō neget pricipia
⁊ naturā: ſed obedire ei ꝙ audiuimꝰ ē ſm ꝯſuetu
dinē ⁊c̄. Modo potes videre q̄ntum ꝯſuetudo
opat̄ ī oibꝰ rebꝰ. ergo ſꝫ phos obſuāda ē ois cō-
ſuetudo niſi praua ⁊ mala fuerit: aq̄ praua ⁊ ma-
la glꝫ remoueri dꝫ hoc ⁊ paulatim ⁊ nō ſubito. vt
dicit Hypp. ij. pticula amphoriſmor̄. ꝙ fallax ē
ſm multū ⁊ repente facere aliqō paulatī vō certū
nā natura nō ſuſtiet repētinas mutatiōes: paula
tinas vō ſic. Idē Hyppo. ij. pticula regimīs egri
tudinū acutar̄. Nā ꝯſuetudīes in dietadis dum
adeſt ſanitas obſuāde ſunt ⁊c̄. dicit illic ꝙ nulla
mutatio dꝫ fieri ī his niſi paulatī ⁊ nō ſubito: ⁊ ēt
in codē loco dicit ꝙ mala dieta cibi ⁊ potus ꝯſue
ta melior ē in cuſtodiēda ſanitate q̄ꝫ bōa nō ꝯſue-
ta. Et maxime ſi ī ea ſubita mutatio fiat. ergo cō-
ſuetudines obſuāde ſūt ⁊ nō mutāde niſi fuerint
praue: ⁊ ille ſt̄ mutāde paulatī ⁊ nō ſubito. Silr ⁊
regiones in ꝯſuatiōe ſūt cōſiderāde q: regio fria
meliꝰ ⁊ cū mīori leſione ſuſtiet errores comedēdi
⁊ bibēdi q̄ r̄gio calīa: eo ꝙ natura ī regiōe fria for
tior ē q̄ꝫ ī calīa. Et vētres calidiores ⁊ interiora ſiē
in tpibus fris: de qbus dicit Hyppo. pma pticu
la amphoriſmor̄. Uētres hyeme ⁊ vere calidiſſi
mi ſunt natura ⁊c̄. Silr diximꝰ ⁊ ō regiōibꝰ. Quā
titas cibi mēſurat̄: q: medicꝰ dꝫ ſemp iniūgere
ei q ꝯſuat̄ vt in oī comeſtiōe aliqō dimittat de ap
petitu ſuo: q: natura melius mutabit mutādum.
Menſurat̄ ēt q̄ntitas qn̄ nō ſentit hora comeſtio
nis neq̄ꝫ pꝰ: tēſionē neq̄ꝫ grauitatē circa vētrē vl'
hypocrūdria. Bona eni natura n̄ īdiget mēſurā
tc: q: bona natura tātuꝫ appetit q̄ntū digere bn̄
pōt ⁊ q̄le ⁊ in plꝰ neq̄ꝫ aliud: vt dicit. G. tractatu
de canis. Cap. de cāis ſani corporis qō ē in melio
ri formar̄ iiꝰ tegni. Et q: hoc corꝰ nō repit̄ ō leui
neq̄ꝫ īdiget mētiēte de eo nō facimꝰ mētionē. In
alijs vō corporibus ſanis ſmo fiat. Qualitas mē
ſurat̄ pmo p ſaporē. Uñ Auic. li. j. cap. de regimi
ne eiꝰ ꝙ comedit̄. oꝫ vt nutriēs. Meliꝰ ē ꝙ meliꝰ
ſapit dūmō bone ſubſtātie fuerit. Mēſurat̄ ēt q̄-
litas ex cognitōe ꝯplōnis ⁊ cōpōnis eiꝰ q regit̄:
q: ſi fuerit cōplōnis calē ⁊ rare cōpōnis reget̄ cuꝫ
calō hn̄te aliquam viſcoſitatem moderato vſu: q:
ſile augmētat vl' ꝯſuat ſuū ſile: dūmō vſus ſit tē
patꝰ. Si vō nō fuerit tēpatꝰ facit ſuū ſile furere.
Et tūc cū videt medicꝰ ꝙ ex vſu rei ſilis nimis au
gmētat̄ cōplō: dꝫ mutare regimē ad fritatē cū vi
ſcoſitate: vt fritas minuat calītatē auctā ⁊ reducat
ipſaꝫ ad tēperamētū ⁊ viſcoſitas in. j. ⁊ ſo ipediat

raritatē corpis ne cito reſoluat̄: ⁊ h̄ dꝫ facere mo-
derato vſu: q: cū viderit ꝙ vſus rer̄ friar̄ nimis
depmit ꝯplōnē calīꝫ reuertat̄ ad aliū modū ꝯſer
uatōis: q: vſus rer̄ friar̄ ꝯtinuus pmo induceret
eq̄litate in cōplōne calīa: ⁊ finalr faceret ipſam ad
fritatē declinar̄: ⁊ ſic īfirmaret̄. ⁊ h̄ totū vult. G.
tractatu de canis cap. de canis alterātibꝰ corpꝰ ex
neceſſitate. Primꝰ modus ꝯſeruatōis q fit p ſile:
appellat̄ ꝯſeruatio ſimplr. Scōs appellat̄ ꝯſerua
tio ī melioratōe: ſicut dixi ī calida cū raritate. Ita
dico in fria cū ſpiſſitudine. ⁊ in oibꝰ alijs ſimplici-
bus ⁊ cōpoſitꝫ. Cibi boni cōiter ad ꝯſeruādū ſani
tatē ſunt carnes edi ⁊ caſtrati arietis vniꝰ anni: ⁊
macre carnes porcellor̄ ſiluestriū: ⁊ carnes ſalite
p. viij. dies porcellor̄ domeſticor̄ vniꝰ anni vel
duor̄: ⁊ carnes caprioli ⁊ pdicū ⁊ faſſiāor̄ ⁊ pullo
rū ⁊ gallinar̄ caponū: ⁊ ſiliuꝫ ⁊ breuit̄ oiūꝫ auiū ō
gētiuꝫ in arboribꝰ ⁊ in pratꝫ ⁊ nō in aq̄s. De legu
minibꝰ ⁊ granis ſt̄ cicera fracta ⁊ integra ⁊ aq̄ co-
rū ⁊ riſuꝫ ⁊ far̄. De herbis accipias petroſillū:
feniculū: boraginez: ſpinachia: lactucas: actripli-
ces: bletas: biſcoctas: ⁊ brodiū cauliū: ⁊ oua galli
nar̄ ⁊ ſpālr vitellos ⁊ recētē caſeū. pōt medicꝰ ex
bibere de piſcibꝰ marinos hn̄tes carnes duras n̄
viſcoſas frāgibiles ⁊ carētes omni malo odore cō
ditos cū pipe ⁊ ſpēbꝰ ⁊ vt plimū aſſatos ⁊ nō eli-
xatos ⁊ coctos in oleo. ⁊ comedat̄ cū ſinapi vel ale
is ⁊ cepis coctꝫ ⁊ aceto ⁊ pipe nā iſta rectificāt ma
litiā piſciū ⁊ ꝑparāt eos ad digōnē quāuis oēs pi
ſces ſint īdigeſtibiles vt volūt oēs phi. Et ſignū ī
digeſtionis eor̄ ē ſitis: q: oēs piſces ſitiꝫ generāt
De fructibꝰ: ficꝰ: vuas ſilia ante comeſtionē pura
⁊ coctana poſt comeſtionē ⁊ ſilia. Mēſurat̄ tpus
cibi ⁊ potꝰ vꝫ rōne tēpor̄ anni. ⁊ ratione horarū
comeſtionis. rōne tēpor̄ anni. Quia in vere dꝫ q
libꝫ nō multū comedere: ⁊ in die ſemel tm̄: niſi ſit
hō multi laboris ⁊ exercitij in quo dꝫ cibꝰ multi-
plicari ī nūero vt cito corꝰ ex labore nō diſſoluat̄.
Et nō dꝫ bibere multū. ſꝫ aquā vinatā vel vinū li
phatū valde ꝺbile nā h̄ tp̄s bonitate ſue cōplōnis
oēꝫ materiā expellit ⁊ oēm egritudinē manifeſtat
Et pp h̄ cū multa cibaria ⁊ groſſa hyeme ſint co-
meſta ſi multiplcaret̄ quātitas cibi cū bono vino
in tātū multiplicaret̄ materia ꝙ natura nō poſſet
ab egritudinibꝰ repletionalibus ſe cuſtodire. Et
pp h̄ apparet qūo tp̄s potiꝰ ptinet ad euacuatōes
q̄ fiūt p fl'oiaꝫ ⁊ medicinas q̄ꝫ ad replōnē cibi. ⁊ h̄
vult Hypp. vj. particula amphoriſmor̄. dicit. n.
ꝙ fl'omia ⁊ farmacia fiāt vere potiꝰ q̄ꝫ alijs tpibꝰ
ſi fieri debeāt. hoc qō dictū ē de vino debili ⁊ lim
phato in vere nō hꝫ locū in regione vel ꝯta in q̄
illo tpe carnes nō comedunt̄ ſꝫ ſumūt hoīes loco
carniū legumina ⁊ piſces q̄ ſūt indigeſtibilia ⁊ ma
la. vñ loco vini debilis ⁊ mali ⁊ limphati: dꝫ dari
vinū bonū albū ſi intēdit medicꝰ ꝓuocare vrinaꝫ
vel rubeū ſi intendit ſtōm magis ꝯfortare: nā bo
nū vinū adiuuat ſtōm ⁊ naturā ad īdigōnē malor̄
cibor̄ ⁊ indigeſtibiliū. In eſtate vō dꝫ comedere
res nutribiles ⁊ ſepe bis vel ter in die. ⁊ bibere vi
nū albū ⁊ bn̄ limphatū: par̄ pp debilitatē vtutis
ſepe pp ꝯtinuā rſtauratōez: eo ꝙ corꝰ a caliditate
acris intēſa ꝯtinue reſoluit̄. ſint cibi bone cōplō-
nis: ⁊ frigidi actu cū comedunt̄. Autūno vō come
dat rariꝰ ⁊ bona cibaria bone nature. ⁊ bibat bo-
num vinum album ſi indiget prouocatione vrine:
vel rubeum ſi īdiget confortatione ſtomachi. ⁊ bi
bat vinum limphatum ⁊ ſpecialiter in fine come-
ſtionis. nullomō fructus comedat h̄ tempore quā
uis eſtate ad reprimendū calorē de his comedere
poſſit: nā autumnus ē tp̄s corruptōis: ⁊ oēs fru-
ctus ⁊ ſpāliter humidi generāt materiā habilē ad
putrefractionem ⁊ ad fe. generandas. Si autē co
mederet ficꝰ ⁊ vuas ⁊ ſimiles fructꝰ humidos: bi

bat cū eis ſyrupū acctoſum cū aqua cal'a vel fria:
q: hic ſyrupus de ꝓprietate rectificat malitiā fru
ctuū humidoꝝ ⁊ ficuū: vt dicit almanſo: lib.iiij.
de his q̄ expellūt nocumētū generatū a cibariis
malis: vel ſm bonā ꝯſuetudinē bibere pūt hoies
abſq3 nocumēto vinū i quo ſit aliqd ſtipticitatis
limphatū cū ficubus ſpāl'r. In hyeme vero come
dere pōt quātū vult qlibet hō ⁊ ſemel tātū: ſemel
q: manifeſta reſolutio nō fit in homine aliqua aut
pua ⁊ pp̄ h̄ nō reqrit numeꝝ cibarioꝝ: hoc ē mul
totiens comedere ſed multū: quia natura eſt for
tis valde: ⁊ calor mut⁹ ⁊ multū pōt comedere. bi-
bere dz bonū vinū albū ⁊ rubeū abſq3 aqua: niſi
debile caput hēret. Et tūc bibat vinū valde lim-
phatū i fine cibi ſpālit. Attēde ꝙ hyēs bonitate
ſui et fortitudīe nature mltos ⁊ magnos errores
ſuſtinet comeſtionū cibi ⁊ pot⁹: ſ3 ifirmitates ei⁹
male ſunt curabiles: eo ꝙ nō fiūt niſi ex multa et
mala materia ⁊ male obediētie. Rōne horaꝝ mē
ſurat tp̄s cibi ⁊ pot⁹ quo ad numerū horaꝝ come
ſtionis: v3 ꝙ oīs hō ſanus iter die ⁊ noctē ad mi
nus ſemel. ⁊ ad plus i die bis mane ⁊ veſpe come
dere dz: ſ3 qd̄ meli⁹ ⁊ tēpati⁹ oibus hoib⁹ exiſtit
ē vna die comedere ſemel: ⁊ hoc circa meridiē co-
medere ⁊ poſt tertiā: ⁊ alia die bis ante tertiā ⁊ in
veſperis: ⁊ i hoc ꝯueniūt oēs phi. S3 comedere
ſemel corpib⁹ macris ⁊ extenuatꝫ ſicut colericis ⁊
mlicis: icōueniēs ē ⁊ iutile: colicꝫ pp̄ nimiā acuita
tatē q̄ reſoluit ſubſtātialem humiditatē i ſudorē:
mlicis pp̄ debilitatē virtutꝫ natural'r ⁊ caloris: ⁊ ꝓ
pter ariditatē mēbroꝝ ne cito ꝯſumant: nā virt⁹
debilis multū cibariū vnica vice ſūptū ſufficiens
ad reſiſtēdū ariditati mlie ⁊ mēbroꝝ mlici digere
re ⁊ rectificare nō pōt. ⁊ pp̄ hoc bonū ē vt bis in
die comedat ⁊ paꝝ q̄libet hora vt virt⁹ debil' ipm
cibū cū potu digerere valeat. Alijs aūt hoib⁹ co
medere ſel' i die ſatꝫ cōueniēs ē rōne ꝯſeruatiōis
ſup eo ꝙ dictū ē ꝙ comedere i oib⁹ dieb⁹ ter ſic i
telligit. dicit Auic. lib. iij. c. de velocitate ⁊ tardi-
tate deſcēſionis cibi ex vētre ꝙ cōiter inter hoies
cib⁹ remanet i ſtō a. xij. horis vſq3 ad duodeci ho
ras: et per horaꝫ computatōez v3 ꝙ ſemp i. xlviij
horis poſſet comedere oīs hō ter: ⁊ pp̄ hoc appa-
ret ꝙ circa finē horaꝝ ⁊ pncipiū. xvj. vl'. xvij. eēt
tp̄s comeſtionis. ſ3 eligerūt hoies comedere i die
⁊ nō i nocte: q: meli⁹ ⁊ decēti⁹ videt ⁊ maxie eſta-
te ⁊ ſ3 me tēpatius ē comedere i vna die ſemel ⁊
alia bis mane ⁊ veſpe. hyeme vō pma hora noctis
i cenis: eſtate aūt an̄ occaſuꝫ ſol'. Eligēde ſunt hōe
comeſtiōis ſ3 tp̄a ⁊ māſiones ēt. nā oīs hō eſtate
comedere dz fris horis ⁊ tēpatꝫ magꝫ ⁊ locis fris
⁊ cū idumētis ſubtilib⁹ nō faciētib⁹ caliditatē ne
q3 ſudorē euenire cū hoc cibaria debēt eē fria ac-
tu: ⁊ vinū lipbatū ⁊ friuꝫ: hyeme vero ꝯtrario:
tp̄ibus vō medijs ſm horas medias. Ordinez vō
cibarioꝝ i mēſuratiōe cibi ⁊ pot⁹ attēdere oz: ⁊ cū
hoc videre de his q̄ ipediūt digōnē: ⁊ etiā q̄ ſtōm
⁊ digōnē ꝯfortāt ⁊ pficiūt. nā nō ē ꝯueniēs vt ci-
bus groſſus hora comeſtionis an̄cedat ſubtilē. ⁊
hec ē ſnia Almāſ ⁊ Auic. cap. de eo qd̄ comedit ⁊
bibit: q: cib⁹ ſubtilis ſi ſumit poſt groſſuꝫ ſubti-
lis an̄ digerit i ſtō q̄3 groſſus. ⁊ cū digeſtus fue-
rit ſubtilis nō hn̄s exitū: q: ipedit ei⁹ exit⁹ a groſ
ſo nōdū digeſto: natat ſubtil' digeſt⁹ ſup groſſū
⁊ corrūpit poſt ei⁹ digeſtionē cum ibi ebulitiōem
poſt eius digeſtionē recipiat: ⁊ illa ebulitio poſt
eius digeſtionē cū exitum libeꝝ nō habeat indu-
cit violētiā i cibo ſubtili digeſto ⁊ corruptōez: quo
corrupto corrūpit cū eo ali⁹ indigeſt⁹ q ſuū impe
dit exitū. Sil'r in potu cū cibo attēdēdus ē ordo ⁊
rōne quātitatis pot⁹ ⁊ q̄litatis ⁊ hore. Rōne q̄n-
titatis pot⁹ cū cibo: q: pot⁹ dz ꝓporcionari ad ci
bū vt nō ſuphabūdet q̄ntitatē ita ꝙ faciat cibū i

undare i ſtō ⁊ fluctuare: q: talis inūdatio cibi i ſtō
cū fluctuatōe impedit digōnē ⁊ facit deſcendere a
ſtomacho ante digeſtionem. Nō dz eē pot⁹ tam
parue quātitatis ꝙ nō ſit ſufficiēs ad portādū ci-
bū p mēbra ⁊ ꝙ nō poſſit cibū ſic humectare vt ci
bus de leui ipreſſionē ⁊ digōnē in ſtomacho reci-
piat. Rōne q̄litatis attēdēdus ē etiā ordo. nā con
fundus ſtomachi ſit loc⁹ digōnis pncipal'r ⁊ vinū
coadiuuet digōnē melius ⁊ magis vigoroſum vi-
nū ⁊ minus aq̄tum ifundo ſtomachi vl' in pncipio
comeſtionis ſumi dz: ⁊ ēt cū vinū forte primū re-
cipit occupat a cibo ſequēti ⁊ natura: ita ꝙ nō ſic
fumat ad caput vt eum percutiat. In medio vero
comeſtionis minus forte ⁊ magis debile vl' aq̄tuꝫ
In fine multū aq̄tū ⁊ valde debile. ⁊ iſtud trahit
a ſnia Auic. cap. ſupradicto hac rōe: ⁊ ab Hyppo.
li. regiminis acutaꝝ egritudinū particula tertia.
Si vō dolorē times capitis mētiſq3 pcuſſionē: da
ei vinū debile lipbatū: ⁊ poſt illud aquā. nā bonū
vinū ⁊ penetrabile ſumptum i fine vl' circa finē ⁊
maxime ſi nō fuerit aq̄tū facit cibuꝫ trāſire idige-
ſtū ad epar: ⁊ cū ipedimentū nō hēat ac cibo ſeq̄n
ti de leui effumat ad caput ⁊ iducit dolorē ⁊ verti
ginē ⁊ cataꝝ ⁊ alias paſſiones ⁊ diſſoluēdo: ſtōi
ꝯbilitat i ſequēti appetitū. ſ3 ſi lipbatū fuerit cor
rugat os ſtomachi fritate ſue mixtiōis ⁊ ſua gra-
uitate quā acq̄ſiuit ab aq̄ cōprimit cibū ad funduꝫ
vbi viget digeſtio: ⁊ cū hoc facit q̄etē i cibo vt me
lius digerat: ⁊ ēt ſua aq̄itate ipedit aſcēſus vino
ſitatis ad caput ⁊ ad cerebꝝ: neq3 inebriat: imo ſi
multū ſumat de aq̄ imediate poſt crapulā ⁊ ebrie
tatē eā remouet vel ad min⁹ debilitat. Rōne ho-
re attēdēdus ē ordo: q: totus pot⁹ neceſſari⁹ ad ci
bū q hora comeſtiōis attēdit nō dz ſumi i pncipio
neq3 i medio: neq3 i fine tantū: ſ3 dz pot⁹ cū cibo a
pncipio vſq3 ad finē ſic pmiſceri vt tot⁹ potus tā
gat totū cibū ⁊ tot⁹ cib⁹ a totalitate pot⁹ ſic hume
ctet ⁊ pmiſceat ꝙ natura vniformiter abſq3 ipedi
mēto pmixtionis i eis vtriſq3 eadē hora digōneꝫ
pficiat. hic. n. modus potatōis magis ꝯſonās eſt
nature ⁊ magis adiuuās ad digōnē oib⁹ alijs mo
dis potatōis. ⁊ ꝓpter h̄ magis itrat i ordinē ꝯſer
uatiōis ſanitatis. Ea vō q̄ impediūt digōnē ſunt
comedere diuerſa cibaria ⁊ maxime diuerſaꝝ na
turaꝝ i vna comeſtione vel prādio ſeu cena: ⁊ ex-
pēdere lōgū tp̄s i comeſtione: vel facere lōgā ho-
rā i menſa int̄ pncipiuꝫ prādij ⁊ finē. nā talis cōdi
tio iducit naturā ad digōnē nō vniformē neq3 eq
lem i cibarijs. ⁊ erit h̄ cā corruptionis cibi vel ma
le digōnis: ⁊ comedere hora cene vl' prādij cibaria
multa cū iure hn̄te micas panis ⁊c. ⁊ talia iura ap
pellant brodia: nā talia brodia vel iura inundant
i ſtō: ⁊ nō pmittūt cibaria q̄ſcere i loco digōnis ⁊
cedunt ebulitioni nature p nimiā humiditatē ac-
tualē quā habent: ⁊ faciūt fiere cibū ⁊ ſtōm ⁊ rela
xant ipm: ⁊ finaliter deſtruūt appetitū. ⁊ comede
re ſubtile poſt groſſuꝫ: ⁊ multiplicari vinū ſup ci
baria: ⁊ nō obſeruare debitā mixtionē cibi ⁊ pot⁹
⁊ ꝯtrario ſm ꝙ dictū ē. Ea vero q̄ ſtōm ⁊ dige-
ſtionē ꝯfortāt ſūt de ambulatio leuis ⁊ tēpata p⁹
comeſtionē vt cib⁹ citius ad fundū ſtōi deſcēdat:
ſicut fortis ⁊ nimis mot⁹ poſt comeſtionē digōnē
ꝯturbat ⁊ eleuat cibū a loco digōnis. ⁊ electuaria
cal'a vt diatriō ⁊ electuariū de cardamomo: ⁊ dia
zinziberꝫ ⁊ ſilia ⁊ comedere res cal'as actu hyeme:
⁊ eſtate actu frias: ⁊ iacere cū vētre circa pluuiar vl'
ſup lat⁹ dextꝝ. de electuarijs ꝯfortātib⁹ digōnē
mētionē i antidotario faciem⁹. Cōuenit ēt ꝯ̄re i
mēſuratōe ſeu ordinatōe ſōni ⁊ vigilie i ꝯſeruatōe
ſanitatis: nā ſomnus diei vituperat. Ille vō qui
fit i nocte ē natural'. Et a phis ꝯprobat ⁊ ſpāl'r ab
hyppo. ij. pticula ꝓnoſticoꝝ. ⁊ q̄uāuis diurn⁹ ſō
nus vituperet ſi hō nocte vigilauerit vl' cogat vi-

gilare propter cauſas cōmode poteſt dormire
in die: ⁊ maxime ſi fuerit conſuetus: nam conſue-
tudo eius maleiam remouet. Menſuratur etiā
ſomnus et vigilia in conſeruatione ſanitatis ſm
modū hunc: quia ſomnus nō debet fieri imedia-
te poſt comeſtionē: ſed poſtq̄ cibus deſcenderit
manifeſte ad inferiorē partē ventris: ⁊ poſtq̄ hō
ſenſerit ſuperiorē partem ventris alleuiatam: et
cū intrat lectū ⁊ incitatur ad ſomnū: primo ordi-
net ſe ad iacendū ſuper latus dextrū: vt epar in
tra ſuam concauitatē fundum ſtomachi recipiat:
quia propter hoc digeſtio ſtomachi melius ⁊ ve-
locius fiet ⁊ complebit̄. nam calor epatis ⁊ eius car
noſitas ſupponunt ſe ſtomacho ſicut ignis lebeti
per iſtā ſituationē: ⁊ fit per hoc digeſtio melior
et nobilior. ⁊ cum poſt aliquod tēpus ſomni mo-
uere in lecto ſe voluerit reuoluat corpus ſuū to-
taliter ſuper latus ſiniſtrū vt ſplen liberius ⁊ me-
lius ſanguinē ⁊ digeſtionē ſecundā a ſuperfluita
te melancolica mūdare poſſit: ⁊ etiam epar cui de
ſeruit in hoc: vel ſupra ventrē vel ſtomachū: nam
reuolutio corporis ſuper ventrē vel ſtomachum
hora ſomni digeſtionē confortat cū calorē ſtoma
chus ⁊ totum corpus acquirat ex culcitra vel pul-
uinari: preter hoc ſomnus aufert laborē ⁊ laſſitu
dinem acquiſitā ex labore in vigilijs: ⁊ impinguat
corpus: ⁊ maxime cū fuerit temperatus. Si autē
prolixus et nimius fuerit facit corpus laſſum ⁊ pi
grū ⁊ ſupfluitatibus plenū. Uigilie fieri debēt
poſt complementū digeſtiōis ⁊ poſt ſomnū ordi-
natum. ⁊ debet vigilare homo poſt hoc tādiu q̄
laſſitudinē ſentiat: vel ad minus vſq̄ ad horā co-
meſtionis: ⁊ poſt comeſtionem tantū q̄ vigilias
amplius ſuſtinere nō poſſit: vel tantū q̄ iam ve-
niat hora in qua naturaliter dormire cōſueuit: et
tunc eſt cōueniens vt a vigilijs ceſſet donec dor-
miat vel dormire incipiat. In conſeruatione ſani
tatis eſt cōueniens vt menſurent̄ inanitiones et
repletiōes. Repletur quilibet ſupfluitatibus poſt
digeſtionē ciboꝝ ⁊ potuū: que repletio inutil' eſt
cū fit ex rebus quas natura nō requirit: ſed ex eis
potius grauatur. Unī cū non ſint de naturis mē
broꝝ: neq̄ conuenientes ad nutriendū membra
requirit ipſa natura ex ſui induſtria carū expul-
ſionem. Et propter hoc homo cū in inteſtinis vl'
veſica vel alio loco in quo ſuperfluitates colligū-
tur aliquā ſenſerit grauitatē ſtatim debet ꝓmo
uere naturā ad expulſionē: ⁊ ſpecialiter in exper
gefactione poſt ſomnū: cū homo debeat naturā
ꝓmouere ad expulſionē ſtercoris: ⁊ vrine: ⁊ ſcrea
tus: ⁊ mundificare pallatū. Unī dicūt phi: ⁊ verū
q̄ retentio ſtercoris ⁊ ventoſitatis vltra debitū
dat cauſam ad colicam: ⁊ retentio vrine dat cau-
ſam ad lapidem in veſica ⁊ vlcerationē: ⁊ ardorē
⁊ ſtrāguriam. Iterū cum homo multa cibaria et
diuerſa generātia humores naturales ⁊ innatu-
rales comederit: neceſſario incurret repletionē
quātitatiuā vel qualitatiuā. Si autē humores ge
nerati fuerint boni ⁊ naturales implebūt venas
vltra modū: ⁊ ex hoc inducunt medicū ⁊ hominē
ad euacuationē eoꝝ cū phlebotomia ⁊ purgatiōe
de q̄ repletiōe dixit hyppo. prima ꝑticula āpho
riſmorū. In exercitātibus ad ſummū bone habi-
tudines ⁊c. Si aūt humores replentes fuerint in
naturales faciunt repletionē qualitatiuā ſiue in-
naturalem ⁊ malam: ⁊ propter hoc inducūt medi
cum ad mundificationē cū medicina ſpeciali ad il
los humores malos ⁊ innaturales: nam ſi in cor-
pore dimitterētur cum natura eos rectificare nō
poſſit: ne q̄ potuit in prima generatione ſi rema-
nerent in venis facerent febres cōtinuas. ſi extra
venas facerēt interpollatas ſeu apoſtemata. Re
plet̄ aliqn̄ qualitatiue homo propter abſtinentiā
nimiam a coitu. vn̄ dicūt philoſophi. ſ. Almāſor
et Auicē. q̄ vſus coitus corpus repletū alleuiat:
⁊ animā hylarem ⁊ letā efficit: iram quoq̄ ſedat
ac cogitationē remouet. ⁊ quīq̄ fit q̄ melancolia
ꝑ coitū ſanat̄. Nos vō mltas mulieres demōia-
cas factas pꝰ retentionē mēſtruoꝝ: ⁊ per abſtinē
tiam a coitu. ſ. viduas et virgines religioſas per
vſum coitus curauimus. ⁊ multos viros de infla
tione teſticuloꝝ poſt abſtinentiā a coitu cū eius
vſu curauimus vſus etiam coitus cum omni mu-
liere curat melancoliam ex amore cōtingentē: tn̄
nimius vſus coitus: ⁊ maxime in corporibus exte
nuatis neruos debilitat ⁊ oculos fortiter ledit in
hoībus: ⁊ vires corporis debilitat ⁊ ſeneſcit ho-
minē ante tempus. ⁊ abbreuiat vitā. Et hoc vult
Ariſt. li. de ſenſu ⁊ ſenſato ca. de neceſſitate mor
tis. Scias q̄ nihil eſt quod ita immediate ſtoma-
chum ledat ⁊ digeſtionē quemadmodū coitus: ⁊
fieri debē cum corpus nō fuerit repletū neq̄ ni-
mis inanitū. ⁊ hoc eſt poſt digeſtionē primam: ⁊
anteq̄ finiatur ſecunda: ⁊ hoc erit in nocte in ma
tutinis poſt aſſellationē et vrine emiſſionē: vel in
veſperis: in die ante cenā. Similiter balneū eſt
de genere repletionis, nam ſi fiat ⁊ fuerit tepidū
cum cibus digeſtus fuerit in ſtomacho corpuſ im
pinguat. ſi autē corpore inanito: ⁊ hoc poſt omnē
digeſtionē ⁊ poſt mundificationē ſtercoris et vri
ne: ⁊ multū in eo homo ſudauerit ⁊ fricationē in
eo multā ſuſtinuerit: corpus extenuat ⁊ exiccat.
Accidentia autē aīe vt gaudiū: ira: triſticia: ſolli-
citudo: menſurari debent in conſeruatione ſani-
tatis. Nam vt vult Almanſor in tractatu ꝯſerua
tiōis ſanitatis. Gaudiū eni temperatū quod fit
cum preuiſione ⁊ nō ſubito excitat naturā ⁊ cōfor
tat omnes naturales ⁊ aīales virtutes ⁊ ſpūs: ad
iuuat ſanas ad omnes actiones faciēdas melius
⁊ nobilius. ⁊ propter hoc bonū eſt omnibꝰ homi
nibus: niſi indigētibus minoratione carnis: quia
īpinguat ⁊ multiplicat carnē in corpꝰ ⁊ humidita
tem. gaudiū vō quod ſubito ⁊ abſq̄ preuiſione fit
ſubito inducit euentationem in ſpiritibus a calo
re exiſtētibꝰ circa cor facit ſpiritum ⁊ calorē exala
re abſq̄ reditu ad cor: ⁊ ſic mortem ſubitā inducit
Ira vō inflāmando ſpiritū ⁊ calorē in corde ſi ꝑ-
ſeuerauerit īflāmat cor ⁊ mēbra: ⁊ facit fe. poſſide
re: ⁊ ſpālit ſi nō calide fuerit nature: ⁊ ꝓpter hoc
tales abſtinere debēt. hn̄tibus vō cor frigidū et
cōplexiōē frigidā ꝯfert: niſi nimis ꝯtinua fuerit
⁊ nimiſ pſeuerauerit. vn̄ iſtꝫ aliqn̄ vtil' iudicat̄ tri
ſticia ⁊ ſollicitudo: carnē ⁊ ſpiritꝰ diminuūt: ⁊ fa
ciunt hoīem melancolicū ⁊ immobilē: ⁊ oēs opa-
tiones aīales ⁊ naturales diminuūt ⁊ deſtruunt
⁊ ꝑ hoc hō ſanꝰ q̄ ī ſanitate viuere dſiderat dꝫ ca
uitare ꝓ ꝑoſſe: niſi qn̄ itendit hō minorare carnē
⁊ hūiditatē corporis: ſicut qn̄ ꝑ hūiditatē ⁊ carnē
multiplicatā timet ne in frigiditatē incidat: ꝓpt̄
hoc in cōſeruatione ſanitatis ē neceſſariū vt ho-
mines ſani ꝓ poſſe abſtineāt ab hoībus hn̄tibꝰ ⁊
patientibus egritudines tranſeuntes de vno in
alterū: ſicut ſunt egritudines peſtilentiales: ob-
talmia: lepra: ptiſis: ſcabies: morbilli carbūculi:
⁊ fe. peſtilentiales: ⁊ antraces: ⁊ oēs egritudines
ex q̄bus emanat malus odor: ſapor: ⁊ color: ⁊ cum
hoc vti rebus ꝯſeruantibꝰ ⁊ defendētibꝰ oculos
⁊ aures a futura infirmitate. ſ. cū collyrijs ⁊ me-
dicinis quas dicemus in antidotario. Dictū ē q̄
in cōi ꝯſeruatione ſanitatis duo ꝑncipalia requi
runt̄. ſ. cōueniens ordinatio rerū neceſſariarum
de q̄ ordinatione iā diximꝰ: ⁊ aliud ē ꝓuidere ꝑ ſi-
gna ſup futurā infirmitatē ne eueniat: aut abſq̄
forti eueniat leſione: cū quo ſcdo tractatū ꝯſer-
uatiōis ſanitatꝫ in cōi faciemꝰ. Nam hec ps ſcda
valde vtilis ē in ꝯſuatione ſanitatꝫ ⁊ in oi opatōe

que pendet ex futuro. vt voluit Hypo. ꝓlogo ꝓ
noſticoꝝ tranſlatione noua vbi dicit ꝙ de me-
lioribus rebus eſt vt medicus vtať ꝓuiſione. ⁊ ꝓ
h̄ vtile ⁊ ꝯueniēs eſt omni bono ⁊ rationabili me-
dico ſigna q̄ in ſanitate apparēt ſignificantia bo-
num vł' maluꝫ in futuro ꝯſiderare vt malū futu-
rum oīo per remotionē cauſe parte ad h̄ faciēdū
remoueať: vel ſaltē debiliteť vt corpus inde for-
tem non ſuſcipiat leſionē. ſicut ſi aliqua diſpōnū
corporis ſani ꝑter ſolitū ꝑmutata fuerit vꝫ ſi ap-
petitiua fortior vel debilior exiſteret vel exeuntia
a corpore plura ſint vel pauciora. vł' ſomnꝰ breuior
ſit aut longior: vel agitatior: vel etiam in ſomnien
tas adſit: vel ſudor preter ſolitū a corpore decur-
rat: vel ea q̄ a corpore manare ſolita erāt retineāť
vt emoroidaꝝ ⁊ mēſtruoꝝ ſanguinis vomitꝰ qui
ſtatutis diebus euenire ſolitus erat. vel ſanguis
qui ex naribus fluere ꝯſueuit: vel ſi totius corpo
ris diſſolutio fiat: vel ingenij pigritia: aut in ore
extraneus ſentiať ſapor. aut ea que non ꝯſueue-
runt delectationem afferant aut econtrario: aut
coeundi deſideriū aliquis augmentari ſentiat vł'
diminui vel in ſomno occurrat ſomnū quod non
conſueuit. vel corporis calor conuertať et muteť
aut tactus preter ſolitum ⁊ ad vltimū cū aliquod
non aſſuetū acciderit ⁊ permanſerit aut augmen
tum ceperit egritudinem ꝓnoſticabit futuram.
Quamobreꝫ cuiuſlibet predictoꝝ cā ſubtiliter eſt
inueſtiganda ⁊ ad eiꝰ ſanationē feſtinandū. Et ſi
aliquando humoris dominij ſignificatio apparu
erit. ſuccurrendū erit cū medicina mundificante
illum humorē. ꝓprie ⁊ ſpecialiť ſi ille humor fue-
rit extra venas ⁊ non fuerit ſanguis. Si vero ille
humor fuerit ſanguis dꝫ minorari vel remoueri
a corpore cū flebotomia. Si aliq̄ infirmitas ali-
cui accidere temporibus determinatis conſueuit
anteq̄ꝫ accedat hora vel tempꝰ aduentꝰ ſui dꝫ fle-
botomari ſi fuerit ex ſanguine. Si vō ex alijs fue
rit humoribus dꝫ mūdificari cū medicina appro
priata ad illū humoreꝫ qui īfirmitateꝫ facere con
ſueuit. ſi dolor capitis vel emigranea fortis ⁊ mā
ſiuus fuerit: timenduꝫ eſt ne humores ad oculos
deſcendant ⁊ dillatent pupillam: vel generent in
oculo vel oculis maculas malas: ſeu terrā vel ca-
tarractam. Et ſi cū preſuatione ex medicinis mū
dificatiuis capitis ⁊ alterantibus malā diſpōneꝫ
preuideri nō poterit recurrať ad. c. ꝓprie īfirmi
tatis īſcriꝰ in codē li. Saltus faciei diu ꝑſeuerans
ſi multus fuerit ⁊ fortis oris torturā portēdit vi-
cinam. Cuꝫ igiť iſtud ſentiri ceperit ꝓuideať cū
medicinis ſolutiuis fortiť ac vomitiuis de quibꝰ
diceīus in antidotario. Facies quoq̄ꝫ infirmi cū
forti aceto in quo mentaſtrū ſit decoctū fricari cō
uenit: ⁊ comeſtio minuenda ⁊ ſubtilianda. a vino
preterea oīo abſtinere dꝫ gargariſmis: fricatiōi-
bus: euacuationibus ⁊ ſternutatorijs vniuerſali
dꝫ patiens. Totius vero corporis saltꝰ multus
⁊ diu permanēs ſpaſmuꝫ pronoſticat. igitur cum
hoc alicui acciderit fortiť euacuare ꝯuenit: ⁊ cor-
pus totaliter fricare ⁊ calefacere ⁊ regimen oīno
ſubtiliare: ⁊ medicinas fortiter calefaciētes eideꝫ
tribuere: vt. c. de ſpaſmo repletōis dicemꝰ. Stu
por ⁊ membroꝝ debilitas in parte altera ꝑtēdūt
paraleſim. Subtiliandū eſt regimen cuꝫ iſta ice-
perit apparere: ⁊ cū medicinis calidis que faciūt
ad paraleſim ꝓuidēdū erit. Rubedo faciei ⁊ ocu-
lorum atq̄ꝫ manifeſtatio venaꝝ ī ipſis: ⁊ deſcēſus
lachrymarum ⁊ in poꝰ patiēdi luminis claritateꝫ
ſi iſta affuerint cū dolore forti capitis freneſ ꝓno
ſtica erit. Prouideať huic cū infrigidatione totiꝰ
corporis: ⁊ vnctione totiꝰ capitis ex oleo ro. mix-
to cuꝫ aceto: ⁊ cuꝫ flebotomia vene capitis ⁊ baſi

lice: ⁊ cū medicina colerā mundificare: vt eſt me-
dicina facta ex aloe ſcamonea ⁊ mirobalanis citri
nis ⁊ ſimilibus. vel cū alia medicina magis tēꝑa-
ta ⁊ minꝰ timoroſa vt ē medicina facta ex tamari
dis māna ⁊ caſſia fiſtula ⁊ ſucco ro. ⁊ ſilibꝰ. Incu
buꝫ ⁊ vertigo ſi perſeuerauerint ⁊ fortes fuerint
epilenſiaꝫ ꝑtendūt. preuideať patienti cum forti
mundificatione facta ex pillulis fetidis: ⁊ cū oxi-
melle: ſqlitico: vel cōpoſito dato cū triplo aq̄ de-
coctionis yſopi: cipri: capari: acori ⁊ peonie: ⁊ ali-
q̄ndo cū tyriaca. Triſticia abſq̄ꝫ cā manifeſta diu
permanens: ⁊ cordis malignitas atq̄ꝫ deſperatio
melancoliā ſignificāt. ſuccurrať ei cū his q̄ diceť
cap. de melancolia. Si puſilanimitas ⁊ timor diu
perſeuerauerit abſq̄ꝫ cā manifeſta: pronoſticant
melancoliam. vnde Hyp. vj. particula amphoriſ
morū. ſi timor puſilanimitas multū tempꝰ habēt
perficiūt melancolicuꝫ huiuſmōi ſuccurrenduꝫ ē
cuꝫ rebꝰ ꝯferentibus ad melancoliaꝫ. Si ira ⁊ fu-
ror cum inſtabilitate ꝑſeuerauerint ⁊ tempꝰ con-
tinuauerint ꝓnoſticant maniā. preuidendū ē cuꝫ
rebus ꝯferentibus ad maniaꝫ ⁊ demoniacā paſ-
ſionem. Cuꝫ aliquis ante oculos quaſi muſcas vo
lare vel quaſi pilos ſtare aſpexerit: vel in circuitu
coꝝ que aſpicit fumū vel vaporem viderit: prici-
pium deſcenſionis aque inuenitur. preuideať cuꝫ
medicinis illiꝰ capuli. ſ. aque deſcendētis ad ocu
los. Catarrus ⁊ coriza ſi frequenť euenerint ⁊ ꝑ-
ſeuerauerint timenduꝫ eſt ne ptiſis vel aſma: ſeu
paſſiones pulmonis eueniant ideo in breui tem-
pore ſuccurrendū ē. Sudor multꝰ ⁊ diu ꝑſeuerās
abſq̄ꝫ cā extrinſeca: corporis ſignificat repletionē
ſuccurratur ei cū flebotomia ac cibi paucitate. Si
aūt ſudor fetidus fuerit fe. vicinā ſignificat. ſub-
ueniendūꝫ eſt ei cum rebus mundificantibꝰ cole-
raꝫ. vnde Hypo. q̄rta particula amphoꝝ. Sudor
multus ex ſomno factus abſq̄ꝫ cā manifeſta ſigni
ficat quoniā plurimo cibo vtiť: ſi vō nō accipienti
cibū h̄ fit: ſignificat quoniā euacuatione indiget.
Tremor cordis ⁊ frequēs morē portendit ſubita
neam. cuꝫ flebotomia ⁊ ventris ſolutione ſuccur
ratur: ⁊ ſpecialiter cū rebꝰ mouentibus humores
aduſtos melancolicos ⁊ venenoſos: vt ſunt poli-
podium ſene epithimū ⁊ eleborus niger ⁊ ſimilia
Repletio ſuperflua ⁊ nimia: timorem emothoice
paſſionis. i. emiſſionis ſanguinis cuꝫ vomitu vel
ex ſtomacho in futuro timorē appopleſie: ⁊ morꝫ
ſubitanee affert: ſtatim cuꝫ flebotomia ſuccurrať
Senſuum turbatio ac motuū debilitatio ſi cū re-
pletione fuerint appopleſiam minanť: cū flebo-
tomia ⁊ purgatione ⁊ gargariſmo ſuccurrenduꝫ eſt
Grauitas ſi in dextro fuerint latere apud coſtas
poſteriores. i. in ꝑfectas vel curtas ⁊ punctura at
q̄ꝫ tenſio epatis ſignificat leſionem. ſubueniať vt
dicemꝰ. c. ꝓprio de egritudinibus epatis. Ege-
ſtio plus ſolito tincta yctericiā ſignificat: ſꝫ ſi fue
rit alba vt egeſtio canis yctericiā cum opilatione
ſignificat que deopilantia requirit. Facies ⁊ pal-
pebre ⁊ extremitates ſi inflate fuerit ydropiſe ac
chaceſiam ſignificant. Chacceſia ē mala diſpoſitio
antecedens ydropiſe. Fetor egeſtionis faſtidium
atq̄ꝫ grauedinem exiſtenteꝫ in venis ac membris
nutritiuis innuit. Egeſtiones liquide indigeſtio
nem ſignificant: ⁊ malaꝫ in ſtomacho ⁊ epate diſ
poſitionē: vel mundifciationem humoꝝ malorū
exiſtentium in venis: ſeu curſum humorum ex ve
nis ad inteſtina mediantibus meſaraicis que cō-
tinuanť cū ꝯcauitate epatis ⁊ ipſis inteſtinis. et
h̄ vult. G. cōmento ꝓnoſticorum. ij. parte vbi de
terminat de egeſtione liq̄da. Urina fetida putre
factionem in epate ⁊ venis ſignificat: ⁊ ꝙ fe. cue-
nire debent: ſeu vlceratio in veſica vł' vijs vrinali

bus: ꝛ hoc per dolorem ꝛ puncturã loci diſtingui
tur. Laſſitudo ꝛ diſſolutio membroꝝ cũ deſtru-
ctione appetitiue: fe. ſignificant futurã. Quando
quis ſenſerit ꝑ totum corpus puncturas in mo-
dum acus: ꝛ cum hoc habuerit extenſiones abſqꝫ
voluntate ſignificant ſuper puſtulas ſubcutãeas
ſuccurrat̃ huic flebotomia ꝛ ventoſatione. Com-
motio acuitatis continua ſub cute cum ardore ꝛ
aliqua oppilatione feb. interpolatam ſignificat.
huic ſuccurratur cũ mundificatione. Fractio mẽ
brorum cum diſſolutione abſqꝫ cauſa extrinſeca:
ꝛ cum obumbratione viſus ꝛ omnium ſenſuum: ꝛ
debilitate appetitus: febꝛe continuam ſignificat.
huic cum flebotomia ſuccurrat̃ ſtatim anteq̃ꝫ ſup
ueniat. Deſtructio appetitꝰ ꝛ nauſea colicã inuit
ſuccurrendum ẽ cũ cliſteri ſomno ꝛ abſtinentia.
Grauitas ꝛ tenſio in inferioribus ventris ꝛ ylli-
orum cum permutatione vrine a diſpoſitione ſo-
lita nocumentuꝫ in renibus ſignificant iam ince
ptum. cum rebus ꝓuocantibus vrinã ſuccurrat̃
Urine ardor diu perſeuerans: veſicã ꝛ virgã pu-
ſtulis hereditabit. de remedio huius dicemꝰ ſuo
cap. poſt. Mollis egeſtio faciens ani aduſtioneꝫ
ac puncturã diſinteriã demõſtrat futurã ſubueniat̃
ei cũ mũdificatiuo alteratiuo coleꝛ vt ſũt mirobala
ni citrini. Pruritꝰ ani futuras ſignificat emoroi-
des: ꝛ ſpẽaliter ſi pruritꝰ ille fuerit abſqꝫ cã ꝟmium
paruoꝝ ĩ loco exiſtẽtiũ. Carbunculoꝝ ꝛ puſtularꝫ
multitudo: magne exiture aduentũ ſignificat. Ex
multitudine nodorum ꝛ glandularum timor ma-
le collectionis oritur. Morfea alba incurrit timo
rem albaras albe. i. morfee ſcabioſe vel aſpere que
protenditur vſqꝫ ad carnẽ vel os: proprie ſuper le
pram ſignificat. Multus rubor faciei cũ offuſca-
tione ꝛ anhelitus anguſtia ꝛ vocis raucedo lepraꝫ
q̃ iam incipit accidere timere faciunt ꝛ ſignificant.
Succurrat ſtatim cum mundificatiuis humorum
aduſtoꝝ ꝛ alteratiuis: vt ſunt medicine eleborini.
ꝛ polipodij: ſene ꝛ epithi: ꝛ ſimilium. vt. ca. de le-
pra dicemus. Quando quis prurituꝫ habuerit ſic
cum per totuꝫ corpus: ꝛ cũ h̃ ſenſerit puncturas in
modum acus ꝛ formicatões quaſdaꝫ cum ſtupore
ꝛ faciem cum oculis habuerit offuſcatam lepram
futurã ſignificant. ſuccurratur in breui cuꝫ rebus
conferentibus ad lepram ne compoſitio cum ma-
la complexione firmetur. Quando medicus eſta-
te aeris diſpoſitionem cõſiderauerit ꝛ videbit ꝙ
multe euenerint pluuie nubes quoqꝫ ꝛ pluuiaruꝫ
multitudo nocte ꝛ die perſeuerauerit ac meridio
nales venti multi perflauerint: vel etiam aer ita q
etus ſit vt non moueatur: ꝛ cũ h̃ etiã meridionaliſ
ventus turbidus exiſtat: aerem peſtiferum per ca
liditatem multiplicatam cum humido ſignificant
regant corpus hominis tunc ꝛ ſpecialiter ſi fuerit
puer vel iuuenis vel carnoſus ꝛ rubeus: cum ciba
rijs acetoſis ꝛ conditis cũ agreſta: ꝛ fructibus ace
toſis ꝛ rob: ſicut ſi deberet comedere carnes pro-
pter debilitatem comedat carnes edi ꝛ vitulorum
ꝛ galline ſtarne ꝛ perdicum de ſexu maſculoruꝫ ꝛ
aliarum auium: conditas cum predictis ſuccis ace
toſis ꝛ ſimilibus. ſi antẽ carnes nõ comederit: ri-
ſum ꝛ farrum ꝛ ordeum condita cum eiſdem come
dat. ſyrupum valde acetoſum cum aqua fri. ſepe
bibat: ꝛ ſitim nullomodo ſubſtineat ꝛ vinum pro-
pterea ſi bibere voluerit ſit ſtipticũ ꝛ acetoſum mi
xtum cum triplo eius de aqua veri frigoris. ſi ve-
ro homo ſenex fuerit ſit eius vinum rubeum claꝝ
nutribile ꝛ bene limphatum: ꝛ faciat ſummo ſtu-
dio ipſum a fructibꝰ recentibus ꝛ vino puro ꝛ re
bus dulcibus ꝛ melle ꝛ ſimilibꝰ abſtinere: ꝛ a bal
neo aque dulcis: ꝛ ab omnibus rebus multiplicã
tibus materiam habilem ad putrefactionem ꝛ mul-

tiplicantibus calorem. Utatur iuuenis flebotο-
mia: puer ſcarificatiõe vel vẽtoſatõe: ſenex mũdi-
ficationem cum medicina vomitiua vel ſolutiua ꝑ
ſeceſſum. locetur ad iacendum ꝛ ſtandum in domi
bus ꝛ locis expoſitis ventis ſeptentrionalibus ꝛ
non meridionalibus. Nam ventus meridiona-
lis propter ſuos vapores humidos cum quadam
caliditate quos portat: omnem materiam diſpo-
nit ad putrefactionem ꝛ dicitur hoc fieri in tem-
pore omni peſtilentiali niſi hyeme: maxime frigi-
do ꝛ ſicco: propter eius contrarietatem tempera-
tur malitia. Cum accidit in fine eſtatis ꝛ principio
autumni vt multus ſit calor cum ſiccitate ꝛ pulue-
re ꝛ tardauerint frigus ꝛ pluuia: venire egritudi
nes ex corruptione aeris per dominium calidita-
tis ꝛ ſiccitatis ſignificant. ſuccurratur hominibꝰ
tunc cum infrigidatione ꝛ humectatione loci ꝛ do
mus. Rorentur loca ꝛ mãſiones omni die bis vel
ter cum aqua frigida: ꝛ facies cum aqua roſacea: ꝛ
ſpargantur parietes domuſ cuꝫ aceto: lauetur co
rus hominis ex aquã frigida ſepe comedat cucur
bitas mellones ꝛ portulacas ꝛ ſimilia cum aceto:
ꝛ bibat aquam frigidam veri frigoris cum aceto
ꝛ per ſe vel aquam frigidam cum zuchаro: vel vi-
num cum triplo aque ſi debilis fuerit. ꝛ comedat
carnes pullorum ꝛ edorum ꝛ vituloꝝ ꝯditas cum
agreſta ꝛ rob acetoſis: et vino de granatꝫ et aqua
ro. non ieiunet neqꝫ ſitim aliquam patiatur. paꝝ
comedat ꝛ ſepe. abſtineat a coitu q: turbat ſangui
nem ꝛ corrũpit. Et ſi in die dormire voluerit dor-
miat in loco frigido. Si inocte apparitione mul-
te aeris appareant ſimiles coruſcationibus ꝛ ae-
ris calor fuerit ſimilis ytericie: venti quoqꝫ flant
poſt quorum aduentum multi homines ꝛ alia ani
malia egrotant. In nocte quoqꝫ radij ꝛ ſplendor
videantur atqꝫ egrotantes cito mortem incurrũt
ꝛ difficulter aer attrahit̃: ꝛ egrotantium ora feti-
dum emittunt odorem: ꝛ infirmi in infirmitatibꝰ
multum anguſtiantur ardorem magnum habent
ꝛ ſitim patiuntur vehementem ac eoꝝ extremita
tes infrigidantur vomunt ꝛ egerunt humores fe
tidos ꝛ diuerſos ſignificant aerem peſtiferuꝫ pre
ſentem ꝛ mortalem ex corruptione ꝛ putrefactio-
ne ſubiecte aeris ꝛ impreſſione ſuperiorum. Con-
uenit tempore tali vt homines abſtinant ab her-
bis ꝛ fructibus ꝛ rebus naſcentibus ex terra illo
tempore. Nam illa que naſcuntur illo tempore ex
terra ꝛ in aere: peſtiferam habent naturam. Con
ueniens ꝛ vtile cum hoc eſt vt homines ſani tũc
vtant̃ ſepe tyriaca ſtomacho ieiuno. eſtate cum
aqua frigida hyeme cum vino calido. medijs tem
poribus cuꝫ vino limphato. ꝛ ſit quantitas tyria
ce. ʒ. s. ꝛ liquor ſit. ʒ. iij. Et eſt ſciendum ꝙ in hac
ſpecie aeris peſtiferi tyriaca andromaci que ap-
pellatur maior eſt magis vtilis ꝛ conueniens om
nibus alijs tyriacis factis ad hoc de vſu cuius ho
ra ſanitatis dicit Auic. lib. v. c. de tyriaca. ꝙ quã
do homo ea vtitur tempore ſanitatis vt diximus
ꝙ non incurrit egritudinem peſtilentialem neqꝫ
nocent ei venena. Utatur in cibarijs ſuis lentibꝰ
ſumac ꝛ rizo ꝛ ſimilibus condiant̃ ſua cibaria cuꝫ
robubus acetoſis ꝛ agreſta ꝛ aceto ꝛ vino de gra-
natis. Et ſi carnes propter debilitatem comede-
rit condiant̃ cum eiſdem ſuccis. nullomodo ſitim
ſuſtineat. bibat aquam veri frigoris cum agreſta
ꝛ aceto ꝛ vino de granatis vel per ſe vſqꝫ ad ſacie
tatem. Emplaſtetur cor ꝛ pectus totum cum ſan-
dalis ꝛ roſis ꝛ camphorã ꝛ aqua ro. ſi bibere vo-
luerit vinum: ſit bonum clarum odoriferum: ꝛ ſit
mixtum cum triplo eius de aqua frigida. Suffu-
migetur locus vbi iacet vel domus eius cum thu
re ꝛ camphora ꝛ ſimilibuſ quotidie in omni preui-

ſione aeris peſtilentialis ⁊ ſpecialiter in h dicunt
pħi vt. G. Almanſo: ⁊ Auic. ꝙ quando qs ſumit
pondus. xxxvj. granoꝝ ordei in principio peſtilē
tie vſqꝫ ad dies aliquos de pillulis q̄ ſic fiunt. nō
incurrit egritudinē. Et ſi in principio eius egritu
dinis recepit non moriet̄ ex illa infirmitate. Re.
aloes. ʒ. ij. mirrhe croci an. ʒ. j. fiant pillule cuꝫ
vino. Scias ꝙ peſtilētia que fit ꝑ impreſſionem
corpoꝝ ſuperioꝝ non bene curatur neqꝫ rectifica
tur a medico. Si in uere ſquinantia multos inua-
dat repletionem ſignificat ⁊ multiplicatōem male
materie ſuccurrat̄ hominibus cū flebotomia vē-
toſatōe ⁊ vētris ſolutione ⁊ abſtinentia ⁊ cuꝫ gar
gariſmis factis ex rob nucum ⁊ moꝛis ⁊ ſimilibus
Cum in hyeme appopleſia ⁊ paraliſijs ⁊ egritudi
nes iſtis ſimiles fuerint multiplicate ſignificāt re
pletionem ex materia frigida multiplicata pecca
to aeris corrupti per nimiā humiditatem. remo-
ueatur maťia talium ſubito ⁊ ꝯtinue cum pillulis
fetidis ⁊ ſimilibus: ⁊ ſternutatorijs: ⁊ abſtinentia
a cibo ⁊ potu.

Capitulum. ij. de dolore capitis q̄ tenet totū caput.

Ec egritudo vꝫ dolor capitis q̄ tꝫ totū
b caput a q̄buſdā appellat̄ ouaľeo ꝙ cō
ꝓhēdit totū caput circularit̄ ⁊ vndiqꝫ
in modū oui: ⁊ a q̄buſdā vľr ſm ꝙ vni
uerſam partē capitis compꝛhēdit ⁊ ab alijs appel
lat̄ communis ꝓ vt cōmuniter infert. Et a phi-
loſophis appellat̄ ſoda ſimplex. Et quidaꝫ alij ap
pellant dolorē iſtum egritudineꝫ cephalicam: ſeu
galeam. ſi aūt in vna parte capitis fuerit appella
tur emigranea. Et ſcias ꝙ dolor quandoqꝫ ſumit̄
in medicina ꝓ ſigno: quādoqꝫ pro cā: ⁊ quādoqꝫ ꝓ
egritudine ipſa. verbi gratia. pro ſigno vt dicit̄
ꝙ dolor cuꝫ punctura in coſtis ⁊ tuſſi ⁊ fe. ꝯtinua
pleureſim ſignificat. ꝓ cauſa vt dicit Auic. c. de ſi
gnis ſode: dicit. n. ꝙ cū dolor ingredit̄ membꝛuꝫ
attrahit ad ipſum ⁊ ad membꝝ vicinuꝫ. ⁊ per iſtā
viam eſt cā egritudinis ⁊ maioris egritudinis.
Pro egritudine vt cū dr̄ ꝙ dolor capitis eſt egri
tudo ſicut preſenti. c. Fit aūt paſſio iſta ab humo-
ribus calidis ⁊ frigidis humidis ⁊ ſiccis: ⁊ quādo
qꝫ fit a qualitatibus abſqꝫ maťia: h̄ egritudo ⁊ de
ea dicemus poſt.

Signa eius cum fuerint ex cauſa cali
da colerica ſunt mordicatio ⁊
aduſtio vehemens cum punctura circa caput: ⁊ vi
gilie ⁊ citrinitas coloris non cum multa grauita-
te. Et ſi fuerit cum ſuperficie naſi rubeo: ⁊ calidi-
tas cum ſtrictura narium nō cum multa humidi-
tate neqꝫ grauitate: ſignificant ſiccitatem acutam
in materia cū caliditate. velox ⁊ ſubitus mot⁹ do
loris cū forti caliditate ⁊ augmentatōe doloris de
tertio in tertium diē ⁊ ſpāliť in. iij. hora diei vere
materiā collericam ſignificat: ⁊ ſi cum hoc vrina ⁊
egeſtio fuerit collerica: verior erit ſignificatio ſi
vero grauitas cum q̄dam ſomnietate ⁊ humidita
te nariuꝫ ⁊ ſaliua dulci affuerit: ⁊ rubedo faciei cū
apparitōe venaꝝ: ⁊ cum h dolor augumentat̄ om
ni die in aurora vſqꝫ ad tertiam materiam ſangui
neam ſignificant eſſe in cā: ⁊ cum h ſpecialr̄ habi-
tudo patientis ſatis carnoſa fuerit: ⁊ ei⁹ vrina ru
bea ⁊ ſpiſſa. Cum vero frigus in capite: ⁊ tempo-
ribus fuerit: ⁊ dolor nō fuerit vehemēs neqꝫ acu-
tus ſed grauis valde. ⁊ cū h affuerit grauitas ſom
ni ⁊ faſtidium ⁊ pigritia ⁊ multitudo ſuperfluita-
tum naſi ⁊ multiplicatio doloris cum grauitate in
nocte ⁊ color corporis albuſ cū palliditate: vere ꝙ
h egritudo fit a flegmate ſignificant. Ex maxime
h erit verꝝ ſi vrina fuerit alba ⁊ ſpiſſa ⁊ ei⁹ egeſtio
nō erit tincta. ſi autem cum frigiditate capitis ⁊ tē
porum fuerint vigilie ⁊ corruptio cognitionis nō
cū multa grauitate: ⁊ fuerit color faciei fuſcus te-
nebroſus vel cineritius ſeu plumbeus ⁊ multipli-
cando doloris poſt nonam vſqꝫ ad occaſum ſolis
magis ⁊ cum h ſuperfluitas naſi non fuerit multi
plicata melancolia in cā ſignificāt. ⁊ ſpecialiter ſi
vrina fuerit glauca ſubtilis ⁊ eius egeſtio fetida ci
neritia vel nigra. ſi vero materie fuerit compoſi-
te ⁊ ſigna cōpoſita erunt. Scire debes ꝙ materia
faciens dolorem capitis quādoqꝫ in capite conti-
netur. ſ. intra craneum in mirigis ⁊ cerebro vľ ex
tra craneum in paniculo tegente craneū quādoqꝫ
non. cum vero materia in miringis ⁊ cerebro con
tinet̄: tunc ſentit patiens in radicibus oculoꝝ do
lorem ⁊ tēſionem. ſi autem materia fuerit in pani
culo tegente craneum ſentit patiens grauitatem
puncturam ⁊ commotionem ſub cute ⁊ in capite ⁊
h eſt generale in omni dolore capitis. Quando ve
ro materia non continet̄ in capite alia ſigna q̄ di-
cemus inferius ſunt neceſſaria. Preter h ſcire cō
uenit ꝙ cōtinuus dolor capitis vel interpolatus
q̄ per medicinam non aleuiatur vel abreuiat̄: futu
ram cecitatem ſignificat: ⁊ viſus corruptionem in
vno oculo vel duobus.

Cura ſi medic⁹ ꝑpēderit ꝙ cā hui⁹ fue-
rit ſanguis: ⁊ virtus ⁊ etas ꝯſen-
ſerint ſecure ſiue alia ꝯſenſerint ſiue non: fiat fle-
botomia de vena que eſt inter indicē ⁊ policē que
appellat̄ cephacha. vel fiat ventoſatio in ſpatulis
ſeu concauitatibus que ſunt circa clauiculas pedis
Almanſor. Auic. ⁊ Serapio cōueniunt in cura illa
doloris capitis q̄ ex hac cauſa fit. ⁊ videt̄ bene cō-
ueniens ⁊ rationabilis cura ratione cauſe antece-
dentis ⁊ etiam ꝯiuncte per hanc viam. q: quando
natura exonerat̄ a cā currente ⁊ augumētāte cām
ꝯiunctam remanet virtus fortis ſuper reſiduam
materiam ⁊ coniunctam ⁊ cā conſumit ⁊ reſoluit ⁊
vltimo deſtruit infirmitatem. Et cuꝫ medicus ſit
adiutor ⁊ imitator nature. vt dicit. G. li. tegni tra
cta. v. de canis. c. de canis egritudinū membroꝝ
organicoꝝ. ſ. omniuꝫ natura operatrix: medicus
vero miniſter. Et Auic. lib. iiij. c. de cibatōe febri
citantiū: dicit. n. ꝙ virtus ſanat egritudinem me
dicus vero nō ſꝫ eam iuuat. conuenit cum h vt me
dicus diſponat dietam ⁊ medicinas locales. Sit
ergo ei⁹ dieta frigida a pn⁹ vꝫ nutriat̄ cū lactucꝫ:
portulacis ⁊ cucurbitis cōditis cum aceto vel agre
ſta ſeu vino de granatis: ⁊ mica panis lota cuꝫ aq̄
frigida cui ſuperponat̄ vinū de granatis vel agre
ſta. farrum ⁊ lentes comedere pōt. ⁊ de fructibus
pruna ⁊ perſica ⁊ etiam pirra ⁊ coctana cocta ī pru
nis. ⁊ ſi eſſet debilis ſecure pōt comedere carnes
edi ⁊ pullorum ⁊ caſtrati conditas cuꝫ agreſta vel
aceto ſeu vino de granatis. bibat aquam decoctu-
onis berberis ſeu aquam coctā ſimpliciter: ſiue vi
num de granatis cum aqua frigida: ſeu vinum de
bile cum triplo eius vel quatruplo de aqua. ſit vē
ter eius largus omni die: vt aſcilet bis vel ter vel
ſemel ad minus: ⁊ ſi non: fiat cliſtere qd̄ melius ē
vel ſuppoſitorium. poſt flebotomiam ⁊ cliſtere vľ
ſuppſitorium. abluat̄ caput infirmi cum aqua de-
coctionis aneti: floꝝ camomille: ⁊ ro. ru. ⁊ vngat̄
capitis cutis cū oleo de aneto ⁊ oleo de camomil-
la mixtis ſimul. Scias ꝙ nihil ē deterius in egri-
tudinibus capitis ⁊ neruoꝝ vt dicit Auic. qꝫ vi-
num li. iij. c. de canonib⁹ curationis egritudinuꝫ
cerebri. ſiue ſic dolor capitis ſeu egritudo ex cau-
ſa calida vel frigida: q: vinū de ꝓprietate debili
tat cerebruꝫ ⁊ neruos: ⁊ facit ad iſta membra oēs
ſuperfluitates tranſire.

Si autem materia fuerit collerica primo mun
dificetur corpus patiens cum decoctione que ſic

fit. ℞ecipe mirobalanorum citrinorum. ʒ. j. pruna numero. x. remoueantur nuclei a mirobalanis mundentur ⁊ piſtentur ⁊ buliant cum. lb. j. aque ⁊ prunis donec remaneant. ʒ. iij. in illa aqua ponatur. ʒ. ij. zuchari albiſſimi ⁊ medietas. iij. partꝫ. ʒ vnius ſcamonee: vel. ʒ. ʒ. vnius aſſate q̄ ſcamonea ſic aſſatur. Accipitur pomum vel coctonū ⁊ cauatur ex capite floris ⁊ extrahuntur grana cuꝫ illo quod reuoluitur circa ipſa ⁊ in concauitate illa coquitur. ponitur ſcamonea ⁊ cooperitur cum parte pomi ſub qua parte foramen ſit factum: ⁊ firmetur bene illa pars cum veru ligneo ⁊ poſtea inuoluitur hoc totum cuꝫ maſſa de paſta ⁊ ponitur in furno a quo panis de nouo fuerit extractus ⁊ dimittatur tam diu ꝙ pomum ſit coctum: ⁊ ſignum decoctiōis eius eſt aduſtio paſte. h eſt illa ſcamonea que appellatur aſſata .i. preparata ſeu decocta. nā tunc cum ſic preparata fuerit multum amittit de virtute ſua ⁊ acuitate vel malitia: vel mundificetur cuꝫ decoctione que ſic fit. ℞. mirobalanorum citri. abſinthij: fumiterre: paſſularuꝫ ante. ʒ. j. piſtentur ⁊ buliant. ij. lb. aque donec remaneat. lb. j. ſumatur ante dieꝫ de iſta aqua. lb. s. In mundificationibus iſtis ſuper curationem doloris capitis vicio colere: conueniunt omnes phi prenominati. poſt mundificationem roretur eius caput cum oleo ro. ⁊ oleo vio. ⁊ aceto ⁊ aqua ro. ⁊ inungatur nares ſepe in die ex iſtis ⁊ cū oleo de nenufare. cibetur cum lactucis ⁊ ſcariolis cum cucurbitis portulacis ⁊ ſimilibus conditis cum aceto ⁊ vino de granatis vel agreſta. bibat aquam frigidam vel aquam decoctionis berberis. ⁊ ſi eſſet debilis bibat vinum debile cum triplo vel quatruplo eius de aqua frigida: ⁊ tunc propter debilitatem poſſet comedere carnes edinas ⁊ vitulinas trium menſium vel duorum: ⁊ carnes pullorum ⁊ perdicuꝫ ⁊ ſimilium: conditas cum robubus acetoſis vel ſuccis fructuum acetoſorum ſeu ſtipticorum. hic eſt modꝰ curationis philoſophorum doloris capitis vicio colere. Multotiens multos curauimus cum pillulis que ſic fiunt. ℞e. reubarbari. ʒ. ij. maſticis. ℈. j. ſcamonee. ʒ. j. fiant pillule cū ſucco rute vel apij vel vino. doſis eſt. ʒ. j. vel. ʒ. j. s. vel. ʒ. ij. ſm̄ tenorem virtutis detur in media nocte: ⁊ debent formari per dies tres anteq̄ʒ dentur. ⁊ ſi patiens non poſſit recipere pillulas quāuis pillule perfectius operētur: dabam ei in aurora decoctionem q̄ ſic fit. ℞. tamarindorum. ʒ. ij. mane. ʒ. j. ⁊ diſſoluebam iſta duo cum aqua decoctionis prunorum: ⁊ erat tota decoctio poſt colaturam. lb. s. fortioribus dabam illa duo. ſ. tamarindos ⁊ mānamin eodeꝫ pondere cum. lb. s. aque decoctionis prunorum: ⁊. ʒ. j. mirobalanorum citri contuſorum ⁊ piſtatorum. ſi vero per illas tales mundificationes non curabantur: faciebam flebotomiam de vena cephalica. ſ. de vena ī manu que eſt inter policem ⁊ indicem: ſeu ventoſationem in parte poſteriori capitis ⁊ in ſpatulis: ⁊ poſt iſta faciebam emplaſtrum de flore camomille ⁊ roſis ⁊ menta vel maiorana: piſtabam illa ⁊ faciebam ea bulire: ⁊ embrocare caput cuꝫ aqua ⁊ ď herbis faciebam emplaſtrum. ſi autem dolor per illa non remouebatur: cum eadem remanente ponebam ſuper locum doloroſum oleum ro. calidūꝫ in quo erat aliquid opij ⁊ aceti hac ꝓportiōe. i. ʒ. j olei roſati ponitur. ʒ. j. opij ⁊. ʒ. j. aceti: ⁊ calidum ſuperponebatur capiti vngendo cum petia: vel dabā mane vel ſero cum patiēs ibat dormitū troc. qui ſic fit. ℞. ʒ. s. diapapaueris noſtri ⁊ gra. j. opij. miſceatur. poſt troc. dabā duo coclearia vini ⁊ duo aque mixta ſimul: ⁊ poſt illud ipſum iterum mundificabam cum medicinis ſupradictis. dabam ſibi poſt mundificationes. ʒ. s. tyriace cum. ʒ. j. ſyrupi ro. ⁊. ʒ. j. vini de granatis. In multis in fine cum dolor non remouebatur faciebam cauteriuꝫ ī parte anteriori ⁊ ſub duobꝰ cornibꝰ ī parte poſteriori: ⁊ p iſtā viā meos curabā īfirmos ⁊ bn̄ ſuccedebat mihi. Ex pte diete regebā eos vt dixi. c. de dolore capitis peccato ſanguinis.

Si autem materia fuerit flegmatica vel melancolica cura q̄ſi communis erit. primo purgabitur ħ partiēs ſi materia fuerit flegmatica cum pillulis cochijs que ſic fiunt. ℞. coloquintide. ʒ. iij. ⁊ tertiam. ſcamonee. ʒ. ij. s. turbit ſticados ante. ʒ. v. pulueris pigre. ʒ. x. hic puluis pigre qui intrat in iſtis pillulis ⁊ omnibus alijs in q̄bus recipitur puluis pigre ſic fit. ℞. roſarum ru. ſpice: maſticis: xilobalſami: carpobalſami: cinamomi: caſſie: aſſari ante. ʒ. j. aloes ſuccotrēſis. ʒ. xvj. terantur ⁊ cribelentur de iſto eodem puluere fiat pigra: etiam fiant pillule groſſe ad modum ciceris cū ſucco apij vel rute. doſis earum eſt. ʒ. ij. vel. j. ſm̄ virtutem detur ſero abſq̄ʒ cena.

Si vero materia fuerit melancolia purgetur cuꝫ eiſdem pillulis in quibus adiungatur. ʒ. j. elebori nigri ⁊ ſene ⁊ epithimi ante. ℈. j. ſi vero pillulas recipere nō poſſet recipiat. ʒ. s. pigre que fit ex puluere dicto ſuperius cum. ʒ. j. mellis ⁊. ʒ. iij. vini calidi. ſi autem pigram neq̄ʒ iſtas pillulas ſumere poſſet: ſumat decoctionem q̄ ſic fit. ℞. mirobalanorum indorum kebulorum ante. ʒ. j. turbit. ʒ. j. ſene epithimi ante. ʒ. s. piſtentur ⁊ buliant in. lb. j. aque: ſꝫ ī fine decoctionis ⁊ non in principio ponātur ad ignē ſene ⁊ epithimum: q: eorū virtus reſolueretur. Accipiantur de illa aqua. ʒ. iiij. ⁊ dulcoretur cum zucharo: ⁊ detur ante diem per horam infirmo: ⁊ permittatur dormire quouſq̄ʒ medicina fuerit excitata ⁊ poſtea non dormiat: ſꝫ aliquādo ſuauiter deambulet vſquequo virtus medicine fuerit cōſumpta vngatur caput poſt purgationē vel purgationes cum oleo de ſpica: vel oleo de lilio que faciemus ī antidotario. Fiat emplaſtrū ſuper caput ꝙ ſic fit. ℞. praſſij vel marubij ꝙ idem ē abſintij ro. rub. floris camomille: aneti ante. M. j. farine fenugreci vel ſe. lini. lb. s. cōtundantur iſta ⁊ buliant in aqua ⁊ fiat emplaſtrum ſuper caput. detur infirmo cum. ʒ. iij. vini decoctionis gariofilorum. ʒ. s. tyriace poſt purgationeꝫ comedat infirmus quando eſt abſq̄ʒ fe. carnes edi: ⁊ caſtrati: ⁊ arietis: ⁊ pullorum: ⁊ pdicum: ⁊ faſianorum: ⁊ carnes omnium auium degentium in arboribus ⁊ non in aquis: ⁊ vitellos ouorum: ⁊ aquam ciceris conditaꝫ cum cimino: vel cicera fracta condita cum puluere cinamomi ⁊ farrum ⁊ feniculum ⁊ petroſillum ⁊ boraginem condita cum ſpeciebus ⁊ oleo vel carnibus. bibat aquam mellis: vel aquam decoctionis paſſularuꝫ ⁊ cinamomi ⁊ gariofilorum vel aquam decoctiōis galange: vel vinum album mixtum cum duplo aque decoctionis alicuius rei dicte ſuperius. Si autem per iſtam viam non curetur fiant duo cauteria in capite: vnum in parte anteriori inter frontem ⁊ iuncturā: aliud in parte poſteriori iter duo cornua in occipicio. Nam ſi procedatur in doloribus iſtis cum purgationibus ⁊ regimine ⁊ cauterijs vt ſcripſimus: indubitanter ſi vnq̄ʒ per medicinam dꝫ liberari liberabitur. hoc in ſenibus mulieribus ⁊ iuuenibus experti ſumus longo tempore ⁊ bene nobis ſucceſſit.

Cplm. iij. de dolore capitis cuꝫ fe. ⁊ abſq̄ʒ apoſtemate ⁊ de eo qui fit in fine fe. in modū criſis.

b Ic dolor poteſt ꝯſiderari in moduꝫ egritudinis ⁊ in modum accidentis pōt conſiderari pro vt commouetur cum calidas fe. augumentatur: vel prout ſequitur ad aliqď tempus fe. ⁊ ſignificat ſuper finem feb. poſt ſigna

digeſtionis: vel prout ſignificat raptum materie
ad caput ſi ſuperueniāt in fe. an̄ apparitiōez ſigno
rū digōnis. Pro egritudine ſumit̄ ꝑut immedia
te ledit ⁊ cātur a ſolutione cōtinui immediate ſeu
ab alteratione complexionis.

Signa eius qn̄ ſumit̄ ꝑ egritudine cū fe. ſunt q: geſcit cum qete fe. ⁊
cōmouet̄ cum calid. tas fe. augumentat̄ ⁊ inſom-
nietas: ⁊ cōmotio manifeſta ī artarijs timpoꝝ ca
pitis: ⁊ pulſatio vehemēs apparēt. qn̄ vero ſumi-
tur pro accn̄te vel egritudine euenientе poſt fe. in
modum criſis eius ſigna ſunt: q: apparet ⁊ ſentit̄
poſt q̄tuor dies ⁊ in dieb⁹ ceteris: ⁊ aduertit nau-
ſea ꝑ compaſſionem ſtomachi ad cerebꝝ ⁊ verti-
go. Nam ſtomachus cōpatit̄ cerebro ⁊ cerebrum
ſtomacho in ſuis infirmitatib⁹ ⁊ ſentit̄ etiam poſt
apparitionem ſignoꝝ digeſtionis complete vel
diminute.

Cura ei⁹ q eſt cum fe. ⁊ abſq̧ apate vt curet̄ curādo fe. cū rebus alterā-
tibus materiā ⁊ mūdificantibus ipſam: vt dicem⁹
li. ij. tractatu de febribus. Si vero dolor iſte cum
fe. fuerit cū vigilijs ⁊ ſiti. ſumat patiens cuꝫ aqua
frigida in eſtate ⁊ aqua cal'a in hyeme de ſyrupo
qui ſic fit: ⁊ ſit quantitas aque. ℥. iiij. ⁊ ſyrupi quā
titas. ℥. j. ß. ℞. ſe. aneti. ʒ. iiij. croci mirre an̄. ʒ. j.
iuſquiami. ʒ. j. mandragore opij ana. ℈. iiij. pſilij
℥. ij. ſe. papaueris ⁊ lactuce: cucurbite: portulace:
ſucci liquiritie. piſtent̄ ⁊ buliant in. lī. ij. aque do-
nec eis. iij. pars ſit cōſumpta colet̄ ⁊ addat̄. lī. j. zu
chari ⁊ ſyrupizet̄. hic ſyrupus ſitim ſedat ⁊ extin
guit accidētalem caliditatem ⁊ delet alienationeꝫ
⁊ febre: ⁊ dolorem capitis cū fe. ⁊ abſq̧ apate. Et
ſi vis vt fortius operet̄ det̄ modo ſupradicto cum
aqua decoctionis lactucaꝝ vel citrulli ſeu cucurbi
te. Vngat̄ caput cum oleo ro. in quo ſit virtus pa
pauеris ⁊ aliquid aceti. Dieta ei⁹ ſit ſicut dicta fe-
bricitantis: vel det̄ ſero cū infirm⁹ vadit' dormi-
tū trociſcos de diapapauere ⁊ grano opij dictus
ſuperius in dolore capitis ex colera.

Cura doloris capitis q fit in fine febriū in modū criſis regrit vt nō pona
tur aliquid ſuper caput: ſꝫ omni die fiat cliſtere ⁊
ſpecialiter ſi fuerit cum vertigine ⁊ nauſea vel ex-
citet̄ vomitus vel mundificet̄ venter cuꝫ ſyrupo
acetoſo ⁊ aqua decoctionis reubarbari ⁊ ſcolopē-
drie: ⁊ erit patienti hec mundificatio valde vtilis:
pro religs ⁊ dolore ⁊ virtutum naturalium con-
ſeruatione.

Capl'm. iiij. de dolore capit̄ ex dominio alicui⁹
vel aliquaꝝ q̄tuor qualitatum abſq̧ materia.

i **N hac ſpecie** doloris ſcire cōuenit ꝑut
dicit Auic. j. li. fen. ij. c. de cauſis dolo
ris abſolute: ⁊ Almā. li. diuiſionuꝫ. c.
de dolore capitis. Et li. iij. Auic. c. de
ſoda accidente ex malitia cōplexionis ꝙ caliditas
ꝑpric facit dolorē ⁊ eſſentialiter. Et frigiditaſ ſi-
militer: ⁊ ſiccitas per accidens ⁊ paꝝ: humiditas
nullomodo facit dolorem niſi fuerit cum materia
multiplicata: ⁊ tunc facit dolorem cum grauitate
⁊ tenſione.

Signa doloris q fit a caliditate ſunt: ꝙ cum tangit̄ caput apparet
calidum ⁊ oculi rubei vident̄: ⁊ ſentit īfirmus agi
tationem in capite: ⁊ expoſitio capitis ad ſolē ſeu
ad ventum calidū: ⁊ ſubito poſt taleꝫ expoſitionē
ſentit dolorem: ⁊ cū h ſentit infirmus vtilitatem
ex tactu frigide.

Cura eius ē: vngat̄ caput cū oleo ⁊ ne-nufare: ⁊ ſpecialiter partem ante
riorē: ⁊ non inungat̄ aliquo modo pars poſterior:
q: locus ille eſt multuꝫ frigidis ⁊ oritur ibi nucha
Vngat̄ etiam pars anterior: cum oleo roſ. mixto
cum aceto ⁊ aqua ro. In capite pueroꝝ ⁊ mulieꝝ
ponat̄ oleum de camomilla ſeu aneto. bibat aquā
cum vino de granatis vel agreſtaꝫ cum aqua: vel
aquam decoctionis berberis. Comedat ſuccū far
ri vel ordei vel portulacas cum aceto ⁊ lactucas: ⁊
cucurbitas conditas cum agreſta.

Signa doloris a frigiditate ſunt ꝙ ex tactu ſen
tit̄ corp⁹ frigidū ⁊ vſus rei frigide nocet: ⁊ ꝙ ven
tus vel aer frigidus ſubito facit alteratōeꝫ taleꝫ:
⁊ iuuatur a rebus calidis.

Signa doloris ex ſiccitate facti ſūt ꝓceſſio eua-
cuationū ⁊ vigiliaꝝ ⁊ exercitioꝝ: ⁊ vſus coyt⁹ in-
debite ⁊ anguſtia ⁊ oīs ſollicitudo ſuperflua: ⁊ au
gumentat̄ ſiccitas ex ꝯtinuatiōe iſtoꝝ vel alicui⁹
iſtoꝝ ſeu exercitatōe alicuius iſtoꝝ. humiditas ve
ro per ſe dolorē nō facit vt dictū eſt niſi iuncta fue
rit cum aliq̄ q̄litate vel materia, in h caſu facit do-
lorē. ſꝫ ſi cū alia miſceat̄ q̄litate: aut miſcet̄ cuꝫ ca
liditate vel frigiditate.

Si cū caliditate miſceret̄ multiplicaret̄ multū
grauitas cū ſignis caliditat̄ ſuperi⁹ dictis.

Et ſi cū frigiditate miſceret̄ oīa ſigna frigidita
tis augumētarent̄ cuꝫ humiditate: q: humiditas
obtūdendo calorē multiplicat frigidū. ſi aūt ſicci-
tas iungat̄ cū caliditate augumētabit̄ ſiccitas in
mēbris ⁊ ſigna caliditatis oīa augumētabunt̄.

Si vō cū frigiditate ſiccitas aucta fuerit in ꝑn
cipio ſigna frigiditat̄ mitigabūt̄. ſꝫ in fine vigi-
lie ⁊ male cogitatōes ⁊ imaginatōes manifeſte au
gumētabunt̄. Scire h ꝯuenit ꝙ dolor capit̄ ⁊ ali
orū mēbroꝝ peccato q̄litatis vel q̄litatū abſq̧ ma
teria raro fit ⁊ male diſcernit̄ niſi via hac. Nā qn̄
medic⁹ ꝓcedit cū alteratiuis q̄litatis vel q̄litatuꝫ
in mēbro doloroſo ⁊ nō ꝯfert: ē vere ſignū ꝙ ibi ē
materia cū q̄litate: ⁊ maxime ſi tale remediū fue-
rit factū multotiens ⁊ ex eo alleuiatōem infirmus
non ſenſerit.

Cura doloris capitiſ q fit a frigiditate. vaporatio cū reb⁹ habētib⁹ actu
alē calitatē ꝯfert. vt ſūt panni cali ſi ponant̄ ſup
caput ⁊ miliū calidū ⁊ ſal. Vngat̄ etiā caput ei⁹ cū
oleo de ſpica cal'o vel oleo de lilio: ꝯfert ēt exoner̄
caput diſcohoptū ad ſolē ī oriētē. Odoramēta re
rū calidaꝝ eq̄nt talē cōplexionē ⁊ curāt hūc dolo
rē ex iſta cā cū abſq̧ materia ē: ⁊ largitas vētris
vel ꝑ ſe vel ꝑ cliſtere ē optimū remediū ī omni do
lore capitis: ⁊ ſp̄alr ſi fuerit vitio alicui⁹ humoꝝ.
bibere vinū odoriſeꝝ mixtū cū aq̄ decoctōis fenu
greci vel apij ē aliqn̄ vtile. comedere carnes ⁊ oua
ꝯdita cū cinamomo gariofil' ⁊ filib⁹ ſpēb⁹ ⁊ pipe
vtile ē ⁊ ꝯueniēs. Comeſtio aleoꝝ coctoꝝ multū
valꝫ ī h emplꝫ factū cū cinere mixto cū aceto ⁊ olo
amig. ꝯfert. Emplꝫ factū ex ſinapi eſt ꝯueniēs. ⁊
oīa rubrificātia cuti eq̄āt iſtā cōplexionē.

Cura doloris capit̄ ꝓp ſiccitatē ē regere euꝫ q
patit̄ cū cibis humectātib⁹ multi ⁊ boni nutrime
ti ſicut ſunt vitelli ouoꝝ ⁊ iura gallinaꝝ ꝑdicū ⁊ fa
ſianoꝝ. ⁊ ſorbitōes pīgues facte cū humidis oleis
⁊ pinguedinib⁹ auiū ⁊ gallinaꝝ. Vngat̄ caput ſe
pe cū oleo vio. ⁊ oleo de cucurbita ⁊ ſilibus. Vinū
ei⁹ ſit albū ⁊ bn̄ limphatū habēs aliquā dulcedi-
nē vel multū cū claritate. emplaſtret̄ ⁊ epithimet̄
caput cū violis ⁊ cucurbitis ⁊ ſuccis eaꝝ ⁊ ꝯſimili
uꝫ reꝝ. Vngat̄ totū caput cū medullis vituloꝝ ⁊
edoꝝ ⁊ ouiū caſtratoꝝ ⁊ arietū: q: talis vnctio mł
tū in hoc operat̄.

Si vero q̄litates due ad inuicem in dolore ca-
pitis cōuenerint equent̄ vel curent̄ cū medicinis
ſuperius dictis mixtis.

Capl'm. v. de dolore capitis vitio vermium.

Vltotiens ymo ſepe contin
git pueris ⁊ gu-
m loſis: ⁊ hn̄tibus humores viſcoſos i īte
ſtinis dolor capitꝫ vitio vermiū gene-
ratoꝝ in īteſtinis q ſemp ex materia vi
ſcoſa ɔtenta in inteſtinis generantur.

Cuius doloris ſigna ſunt. vt ſit prurit⁹ in naſo
vel coꝛoſio: ⁊ ɔcauitas oculoꝝ ⁊ tenebroſitas faci-
ei cū palliditate: ⁊ ſentit̄ fetor vermiū ex odore ⁊
ei⁹ anhelit⁹ ſit fetens: ⁊ cōmotio in volūtaria ſen
titur in inteſtinis.

Cura ei⁹ ſi fuerit puer infra. xiiij. annū
ē vt abſtineat a reb⁹ dulcib⁹ ⁊ vi
ſcoſis: q: talia materiā vermiū augumētant. Co-
medat carnes ⁊ alias res ɔditas cū aceto ⁊ agre-
ſta. ⁊ bibat cū cibarijs ſuis aquā decoctiōis nucle
oꝝ ꝑſici: vel aquā decoctionis amigdalaꝝ amaꝝ
comedat etiā amigdolas amaras cū pane ⁊ nucle-
os perſicoꝝ. mūdificet̄ de tertio in tertiū cū aqua
decoctōis caſſie fiſtule q̄ ſic fit. ℞. medulle caſſie
fiſtule. ℥. j. vel. ℥. ij. diſſoluat̄ cuꝫ. ℥. iiij. aque fer-
uētis ⁊ colet̄ ⁊ det̄ an̄ diem. hec colatura mundi-
ficat inteſtina pueroꝝ a vermibus mūdificādo ⁊
remouēdo materiam ex q̄ vermes generant̄. di-
cit Auic. ꝙ ſoluit flegma: vel fiat cliſtere cū aq̄ de
coctionis cētauree ⁊ oleo de amigdalis amaris vl'
de piſcis. Vngat̄ venter eius cū oleo de ꝑſicis: vl'
de amigdalis ama. mixto cum aloe ⁊ aliquantulo
aceti.

Si aūt patiens fuerit iuuenis vel ſenex purget̄
cum pigra Almanſoris quaꝫ dixim⁹ in. c. de cura
doloris capitis vicio flegmatꝫ: vel purget̄ cū pil-
lulis cochijs dictis illic: vel purget̄ cum pillul' fe-
tidis q̄s dicem⁹ in antidotario: vel purget̄ cū me
dicamine qđ ſic fit. ℞. turbit. ℥. j. zuchari zinzibe
ris hermodactiloꝝ an̄. ℈. j. puluerizent̄ ⁊ det̄ h
cū aqua decoctōis amigda. amaꝝ vel ꝑſicoꝝ. Vn
gat̄ venter ſup inteſtina: vel epithimet̄ cum ſucco
abſinthij mixto cū aloe ⁊ agarico ⁊ aceto ⁊ oleo de
amigdalis amaris vel ꝑſicis. Dieta ſit vt ſupradi-
ctum ē in illo. c. ⁊ ēt potus in. c. vermiuꝫ longius
de eius cura dicemus: q: cā vermium eſt illius do
loris cura.

Caplin. vj. de dolore capitis ex ventoſitate.

Ecegritudo ſepe fit ex va
poꝛe ſeu ven
b toſitate eleuatis a materia ɔtēta in ſto
macho ſeu in inteſtinis: ſeu ex vētis ca
lidis vel groſſis aeris frigidis intrāti
bus aures: vel ꝑcutiētibus aures ⁊ caput totum.

Signa eius ſunt ſonit⁹ ⁊ tinitus in ca
pite ⁊ ꝑmutatio dolorꝫ đ loco
ad locū aliqn̄: ⁊ ſit pulſatio fortꝫ i capite hora q̄ do
lor augumētat̄: aliqn̄ imaginat̄ hn̄s iſtū dolorem
ex cā narrata imaginatōes corruptas: ⁊ cū h ſentit
ſcotomiam ⁊ vertiginem.

Cura hui⁹ doloris ē: vt cōſideret̄ ꝑmo
vtꝝ hec egritudo ꝑmo ɔtraxerit
vaporē vel ventoſitatē a ſtō: ſeu a vento exteriori
groſſo frigido vel calido. qđ ſcies q: nō fuerit ex-
poſit⁹ aduētū. neqꝫ vēt⁹ aliqs tpe iſti⁹ dolorꝫ ſēti-
t⁹ fuerit. ⁊ ſi ſētit⁹ fuit n̄ ſēſit leſionē patiēs ex ipo
Cū ergo cert⁹ fuerꝫ ꝙ vapor vl' vētoſitas a ſtō ꝓce
dit: facias vt infirmus comedat carnes caſtrati ⁊
edi ⁊ pulloꝝ: gallinaꝝ: perdicum: faſianoꝝ: ⁊ car
nes caprioli. i. gazel cōditas ⁊ coctas cū aleis ⁊ ca
ruis: ſeu ſemine ameos vel amomi: ⁊ cū maiorana
⁊ aquā ciceris cōditam cū cimino ⁊ pipere. Scias
hic ꝙ piper ē de melioꝛib⁹ rebus in ɔfoꝛtatōe ſto
machi frigidi vētoſi. vt vult Auic. ⁊ Almā. ſimilr
⁊ piper longū ⁊ oua ſorbilia: ⁊ ſpālit vitellos ouo
rū ɔditos cum piper e vel pipere lōgo: cinamomo
⁊ gariofilis ⁊ galāge ⁊ croco comedat. Vinum ſit
acutū ſubtile claꝝ ⁊ limphet̄ cum aqua decoctio-
nis gariofiloꝝ longi piperiſ. Mūdificet̄ cū pillul'
feti. vl' pillul' ſtomaticꝫ q̄s i antidotario pōem⁹. vl'
mūdificet̄ cū medicamine qđ ſic fit. ℞. turbit. ℥. j.
zuchari: hermod. zīziberꝫ an̄. ℈. j. terāt̄ ⁊ miſceā-
dent̄ i auroꝛa vel matutinis cū vino decoctōis a-
meos vel carui ſeu piperis lōgi. ponat̄ i auribus i
firmi oleū i quo diſſolutū ſit caſtoreū ſeu euforbi-
um vel caſtoreū mixtū cū euforbio eq̄liter vel ole-
um de ſpica vel de maſtice: in qb⁹ bacce lauri ſint
ɔtrite. Sumat aliqn̄ ſtō ieiuno poſt purgatōeꝫ. ℥.
ß. tyriace cū vino decoctōis pipis. ſero cuꝫ vadit
dormitū ſumat. ℥. j. diagalāge vel diaciminū vel
zinziber. ⁊ poſt illud abluat os ſuū cū vino deco-
ctiōis pipis lōgi. abluat̄ caput ei⁹ aliqn̄ cū lexiuio
i quo ſauina: calamētū ⁊ maiorana ſint cocta. ⁊ ſe-
pe faciat fricatōes capitꝫ cū pectine ⁊ pāno aſpero
calido.

Si aūt hic dolor fuerit ꝓp vētū frigidū exteri-
orē groſſuꝫ vngat̄ caput cū oleo dicto de caſtoreo
⁊ odoret caſtoreū: ſepe ⁊ ponat i aurib⁹ đ codē olō
vel oleo de ſpica vel oleo i quo carui ⁊ ameos ⁊ ci
minū ſint diſſoluta. roret ⁊ abluat ſepe caput ⁊ fa
ciē ſuā cū anſio de quo expſſuꝫ facíem⁹ ſmonē in
antidotario ⁊ dicem⁹ ei⁹ laudes. ⁊ abluat caput ſu
um cū lexiuio dicto. Si vō exterior fuerit calid⁹.
odoret oleū de nenufare vl' oleū ro. vel oleū de cu
curbitis ⁊ faciat emplm̄ de roſis ⁊ nenufare ſuper
caput ponat in aures ⁊ nares oleū ro. i quo diſſo-
luta fuerit cāphora: ⁊ roret faciē ſuā cū aq̄ roſ. bi-
bat aquā decoctōis granoꝝ granatoꝝ: vel aquaꝫ
cū agreſta: vel aquā decoctiōis berberis ⁊ ſilium.
In dieta ſua vtat̄ agreſta ⁊ aceto ⁊ ſuis ɔdimētis
cum carnib⁹. Scias ꝙ hic dolor ex iſta cā vltima
cito recedit ſi bonum habuerit regimen.

Caplm. vij. de dolore capitis ex olfatu rei odo
riſere ⁊ fetide.

Vpocras i h. c. dic̄ particla. v
ꝙ calefacio ex aro-
b matib⁹ ad multa vtil' eēt niſi q: capitꝫ
grauedinē facit pꝫ qūo res venientes
ꝑ olfatū iducūt grauedinē capiſ. ſꝫ reſ
veniētes ad cerebꝝ ꝑ olfatū qn̄qꝫ ſūt calē ⁊ boni
odorꝫ: vt muſc⁹ gar. ambra ⁊ ſilia qn̄qꝫ ſt̄ fri. ⁊ bo
ni odorꝫ: vt cāphora: ſādali: vio. ⁊ ro. qn̄qꝫ fetide.

Signa ſignificātia ſup h. ex re ipſa vl'
reb⁹ ipſis ad naſū repſentatꝫ
cum trahuntur.

Cura doloris capitis ex olfatu rei boni
odoris cal. ē h. vt res fri. odorent̄
vt cāphora ⁊ aq̄ ro. ⁊ repſentent̄ ad naſū ſandali:
⁊ viole ēt ɔferūt. ⁊ anhelare. ſ. aquā ro. ⁊ trahere
ipſā ꝑ naſū ɔfert. bibere aquā fri. ⁊ comedere res
ɔditas cū aceto ⁊ agreſta ⁊ vino de gran̄. vtile ē.
Et ſi cū reb⁹ iſtꝫ odoriferꝫ eēt ſiccitas: miſceat̄ cū
cāphora aleū vio. vel oleū de cucurbitis: ⁊ cū illo
oleo vngat̄ nares itra: ⁊ trahat fortit̄ patiēs anhe
litū ad ſe ꝑ naſuꝫ. Et frons ēt cū codeꝫ oleo i quo
ſit aliquid aceti vngat̄.

Cura doloris capitꝫ ex olfatu rei odoriſere fri.
ē vt odorētur res cali. vt muſc⁹: ambra: ⁊ croc⁹: ⁊
anſiū: ⁊ repſentent̄ ad naſū iſte res ⁊ fortit̄ mani-
bus fricētur ⁊ patiēs hora illa trahat anhelitū ꝑ
naſuꝫ fortit̄ ad ſe ⁊ cito curabit̄. bibat bonū vinū
odoriſeꝝ in quo ſit modicū aque: ⁊ ɔficiat cibaria
ſua cū cinamomo: gariofilis: croco ⁊ ſimilib⁹.

Cura doloris capitis ex olfatu rei fetide: vel ꝓ
pter p̄ſentiā reꝝ fetidaꝝ: ⁊ ſi cū ill' reb⁹ fuerit au
cta caliditas cū ſiccitate vel caliditas tm̄ h ē. Vn-
gāt̄ nares itra cū oleo đ nenuf. ⁊ olō đ ſalice ⁊ aq̄
roſacea. nā oleū de ſalice vt dicit Auic. li. iij. c. de

cura ſode euenientis ex odoribus fetidis de ꝓpꝛie
tate curat iſtum doloꝛē ex re fetida euenientē. vn
gatur etiam frons cū iſtis eiſdeꝫ oleis: ⁊ ſpecialit̄
de ſalice. Comedat cibaria cōdita cū aceto ⁊ agre
ſta: ⁊ bibat vinū acerbū mixtū cū aq̄. Conueniens
eſt hic ſcire ꝙ omnis fetoꝛ ⁊ omnis putrefactio
fit a caliditate extranea: ⁊ omnis putrefactio ca-
liditatē ſignificat. vt pꝫ ꝑ philoſophū diffinien-
tem putrefactioneꝫ quarto methauroꝝ. dicit ꝙ
putrefactio eſt coꝛruptio in vno quoq; humido
pꝛopꝛie ſm naturam caliditatis ab aliena calidi
tate. Planū eſt enīꝫ ꝙ omnis putrefactio eſt cū
caliditate in omni materiā. Cū ergo ita ſit. Cura
illius doloꝛis facti ab doloꝛe rei fetide: ſane fit et
fieri dꝫ ꝑ exhibitioneꝫ rerū frigidaꝝ appoſitaꝝ
ad naſum ⁊ nares

Caplm. viij. de doloꝛe capitis poſt coitum et
poſt potum vini in ebꝛiantis ⁊ nō inebꝛiantis.

t

Alis doloꝛ qui fit ex coitu
hꝫ cauſam ma-
nifeſtā ⁊ ſignificationē ex re ipſa nam
ꝑ coitum alteratur ſtomachꝰ ⁊ totum
caput ⁊ debilitatur caput ⁊ alteratur com
plexio cerebꝛi ⁊ totiꝰ capitis: ⁊ fit doloꝛ ⁊ apparet
cōcauitas cū pallid:tate circa oculos. doloꝛ vero
qui fit ex potu vini inebꝛiantis et nō inebꝛiantis
nō fit niſi q: vinū ꝓp eiꝰ nimiā q̄ntitatē nō digeri
tur in ſtomacho: ſꝫ calefit: ⁊ fumat ad caput ⁊ oc-
cupat cerebꝛū ⁊ diſtendit miringas ⁊ inducit do-
loꝛem: aut ꝓp eiꝰ acuitateꝫ calefit in ſtō ⁊ aſcendit
cerebꝛum ⁊ ſua acuitate pungit cerebꝛū ⁊ eiꝰ miri
gas ⁊ inducit doloꝛem. Significatio ſup doloꝛeꝫ
ex illa cauſa: ex re ipſa ſumpta trahitur ꝑ narratio
nem infirmi.

Cura doloꝛis capitis poſt coitū ſic fit.
ponatur in auribus oleū violatum
ſepe ⁊ totū coꝛpus cōfoꝛtetur cuꝫ cibarijs humidis
bene nutrientibꝰ vt ſunt carnes pulloꝝ ⁊ edoꝛuꝫ
gallinaꝝ ⁊ oua ſoꝛbilia cōdita cū cinamomo car-
damomo ⁊ croco. ſit vinū eius rubeū claꝝ nutri-
bile. comedat omni die in pradio ⁊ cena. ℔. s. nu-
cleoꝛum pineaꝝ mundataꝝ. comedat fiſticos. ab
ſtineat ſūmope a coitu. cōfoꝛtetur ⁊ vngantur renes
omni die cū vadit doꝛmitū cuꝫ vngento quod ſic
fit. ℞. olei vio. ℥. iiij. cere. ℥. s. pinguedinis anſe
ris anatis ⁊ gallinaꝝ añ. ℥. j. diſſoluantur ſimul in
cazola ⁊ fiat vngentū: ⁊ reſeruetur. h enī humectat
et calefacit renes ⁊ cōſeruat eos ab exicatione. bi
bat omni mane ſtomacho ieiuno. ℔. s. lactis oui-
ni vel capꝛini calefacti recenter extracti de mamilla
cū. ℥. s. zuchari albi. Sumat multotiēs in die de
electuario ꝙ appellatur reſtauratiuū: qđ faciemus
in antidotario.

Cura eius q fit ꝑ potū vini inebꝛiantis ſeu nō
inebꝛiantis eſt vt introducatur ſomnꝰ in patiēte ꝓ
poſſe: ⁊ excitetur vomitꝰ in ipſo cū aqua ſemi. aneti
attriplicis ⁊ radicis raffani in qua diſſolutum ſit
oximel cōpoſitū. ⁊ ſit q̄ntitas aq̄. ℥. vj. ⁊ oximel. ℥
. iij. vel detur oximel cū aqua raffani: aūt oximel
cum aqua tepida tātū. ſi aūt vomitū timuerit detur
in potu cū aqua calida. ℥. s. pigre: vel purgetur cū
pillulis cochijs dictis ſupius. ⁊ ſi talia non poſſet
recipere purgetur cū aqua decoctionis mirobala.
q̄ ſic fit. ℞. miroba. citrinoꝝ. ⁊ kebulos añ. ℥. vj.
piſtētur ⁊ bulliāt i illa aq̄. Accipiatur d illa aq̄. ℥. iiij. ⁊
dulcoꝛetur cū zuc. ⁊ bibatur: l' mūdificetur cū medicamīe
ꝙ ſic fit. ℞. turbit. ℥. j. hermodactiloꝝ: zinzibe-
cis zuchari añ. ℈. j. terantur ⁊ miſceantur ⁊ detur cum
aqua calida balneetur poſt purgationeꝫ ⁊ vngatur ca
put ⁊ frons ⁊ naſus totus intra cū oleo ro. infun
datur petia in aqua roſata ⁊ ponatur ſup caput pꝰ
balneū ⁊ añ balneū etiaꝫ bibat aquā decoctionis

granatoꝝ: vel agreſtā cū aq̄ frigida ſeu acetū cū
aqua frigida ⁊ zucharo. comedat poꝛtulacas ⁊ la
etucas ⁊ cucurbitas cōditas cuꝫ agreſta. pirra et
poma acetoſa comedat oēs fructos acetoſos. co-
medat vitellos oui cuꝫ agreſta ⁊ pullos ⁊ carnes
edi cōditas cū vino de granatis vel agreſta ⁊ vi-
tellis ouoꝝ. abluatur in fine caput eius cū lixiuio i
quo ſit camomilla: vel maioꝛana cū roſis. ⁊ vnga
tur caput eius cuꝫ oleo de camomilla vel oleo de
aneto. Verū eſt ꝙ nihil eſt ꝙ ita deſtruat ebꝛie-
tatem queadmodū cepe ſi cū aceto comedantur vel
coꝛiandruꝫ ſi comedatur cū zucharo ⁊ aceto. Almā
ſoꝛ li. iij. de ſanitatis cōſeruatione. c. de regimie
potus ⁊ Auic. li. j. fen. iij. de regimine aq̄ a vini.
dicūt ꝙ ebꝛietas bis in mēſe ꝯfert niſi fuerit con
tinua: eo ꝙ virtutes alleuiat animalles: ⁊ requie
ſcere facit: ⁊ vꝛinā ꝓuocat et ſudoꝛē ⁊ ſupfluitates
reſoluit ⁊ ſcias ꝙ maius nocumētuꝫ vini non eſt
niſi in cerebꝛo ergo ex ipſo nemo habēs cerebꝛū
debile ſumat neq; in comeſtione neq; in ieiuno ⁊
niſi paꝝ ⁊ mixtū q: neruos ⁊ cerebꝛuꝫ de ꝓpꝛieta
te ledit ⁊ debilitat. facere hāc ebꝛietatē cōtinuā vl'
diſcretā nō mihi placet qcqd dicatur q: ſemper vidi
ꝙ ex ea maiꝰ ſequitur nocumentum q̄ꝫ iuuamentuꝫ
Multos vidi q ex iſta cā incurrerunt paraleſim ⁊
appopleſiaꝫ ⁊ moꝛtui ſunt: ⁊ mihi videtur ꝙ hec re
gula de ebꝛietate bina in mēſe vel vna hꝫ locū in
regione in qua vinū nō bibitur niſi tēpoꝛe ebꝛieta-
tis. In regione aūt in qua cōtinue vinū bibitur nō
hꝫ locū ſm opinionē meaꝫ.

Caplꝫ. ix. de doloꝛe capitꝭ vitio ſtomachi ex af
finitate alterius mēbꝛi.

q

Vandoq; fit h doloꝛ ex ma
teria cōtenta in
ſtomacho ⁊ quandoq; fit ex matia cō-
tenta in cerebꝛo: ſꝫ ꝓp affinitateꝫ ſtōi
cū cerebꝛo cōpatitur ei ſtomachus: ⁊ vr
etiā ꝑ h ꝙ fit ex cā cōtenta in ſtomacho ⁊ nō eſt.

Signa ſignificantia ꝙ materia eſt in
ſtomacho ⁊ nō in capite ſunt
in ventre anguſtia ⁊ nauſea et debilitas appetitꝰ
⁊ malitia digeſtiōis: aut ipſius deſtructio ſeu pau
citas: ⁊ cū materia effunditur ad ſtomachuꝫ fit foꝛ-
tioꝛ cū vacuitas adeſt: ⁊ ſup ſomnū poſt expgefa-
ctionem: ⁊ qñ ſedatur doloꝛ capitis poſt comeſtio-
nem ⁊ excitatur hoꝛa famis ſemp: ⁊ eructuationes
venientes a ſtomacho ſunt fumoſe vel accide vel
fetide: vel alterius ſapoꝛis ſeu odoꝛis ſignificātis
ſup materiā cōtentā in ſtomacho: ita ꝙ doloꝛ ex
modo ſue illationis videatur fieri ex illa materia: ⁊
cū hoc doloꝛ in capit in anterioꝛi parte ſincipiciꝭ
⁊ declinat aliq̄ntulū ad mediū ſincipitis. tunc vō
ſcitur ⁊ ſciri dꝫ ꝙ materia doloꝛis capitis in ſtoma
cho cōtinetur. Si vō ad dextrū capitis declinaue-
rit ex epate magis dꝫ fieri. Si vō ad ſiniſtrū capi
tis doloꝛ declinauerit ex ſplene magis cōtingit.
Si vero doloꝛ in margine. i. in loco q eſt inter fron
tem ⁊ iuncturā anterioꝛē fuerit: ex matrice ꝓue-
niet magis. Si vō doloꝛ in occipitio ſentitur ex re-
nibus vel ex doꝛſo magis ꝓuenire ſignificatur. Cū
aūt doloꝛ pſeuerauerit ⁊ continuus fuerit ⁊ non
mitigabitur ꝑ comeſtionē ſed potius augumētabitur
neq; eructuatiōes aliqđ mali in ſtomacho ſigni-
ficauerint: q̄nuis ſigna appareāt ſignificātia ꝙ
materia in ſtō cōtinet: debes ſcire ꝙ in capite ma
teria doloꝛis cōtinetur. ſꝫ ꝓp affinitatē ⁊ alligatio-
nem ſtomachi ⁊ cerebꝛum per compaſſionem in
ſtō ſigna emergūt q̄nuis i capite matia cōtineatur ⁊
h certificatur ꝙ ex egritudie capitꝭ patitur ſtomachꝰ
vehemēter ex vbis. G. ſup Ampho. Hypo. vj. ꝑti
cula q dicit. qhꝰ cerebꝝ ſurſuꝫ cōuertitur ⁊c. G. ibi
dicit ꝙ qñ foꝛte accidit cerebꝛo nocumētū ꝙ ſto-

machus ei compatit͛ ⁊ debilitatur ⁊ currunt hu-
mores ad ſtomachū ⁊ fit vomitꝰ ⁊ faſtidiū ⁊ rugi-
tus: ⁊ debilitat͛ in oībus ſuis opationibꝰ ipſe ſto-
machus: manifeſte ĩ egritudo capite contine͛t.

Cura ſi materia in ſtō contine͛t ⁊ fuerit
colerica qđ ſcies ꝑ rugitū fumo-
ſum ⁊ acutū: ⁊ amaritudinis oris: ⁊ vomitū citri-
nuʒ vel viridē nō viſcoſuʒ. Nā viriditas vl̓ citri
nitas in vomitu ⁊ in ſupfluitatibus ſup duas cās
generales hñt ſignificare generatiuas: q: qñ citri
nitas vel viriditas in ſupfluitatibꝰ apparuerit et
fuerit cū viſcoſitate manifeſte ſignū ē ꝙ illa viri-
ditas ē generata ꝑ viā indigeſtiōis ꝑ dñium fri.
⁊ quāuis in illa materia citrina vel viridi aliquā
do ſapor ſentiat͛ amarꝰ nō eſt nominanda h̓ matia
calā dominio colore dummodo viſcoſitas ibi af-
fuerit vt dictum eſt: ſeu fuerit intenſa. Nam hic
ſapor ſua horribilitate mltū inficit materiā frigi-
dam q̄ per taleʒ ſaporē calida nō iudicaret͛ ſed fri
gida verbigratia ſi ponat͛ .ʒ.j. aloes in .lb.iiij. aq̄
totū amaꝝ iudicat͛: ſʒ nō poteſt dici totū caliduʒ
ſʒ poterit dici de h̓ toto ꝙ in eo eſt amaritudo cū
caliditate ĩ quo q̄ntitatiue vincit materia frigida
⁊ aquoſa vel viſcoſa: ſʒ ſi hec materia viſcoſa viri
dis vel citrina abſq̄ʒ amaritudine repie͛t vel ſen
tiretur ſimplicit͛ ⁊ abſq̄ʒ dubio ab oībꝰ frigida iu-
dicare͛t. Si aūt viriditas ſeu citrinitas apparue-
rit nō cū viſcoſitate ſed fluiditate ⁊ ebulitiōe: tūc
ſignificat ꝙ illa viriditas vel citrinitas calidita-
te generat͛ ⁊ fit. ⁊ ꝙ ita ſit ꝙ iſti colores in ſuccis ⁊
rebꝰ generent͛ ⁊ fiāt vt ditimꝰ apparet ꝑ coleres
lactucaꝝ ⁊ porroꝝ q: viriditas lactucaꝝ ⁊ ſimiliuʒ
a frigiditate fit viriditas vō porroꝝ a caliditate ⁊
fit: ⁊ h̓ idē dicit. G. cōmento ꝑnoſticoꝝ. c. de vo-
mitu. prepet͛ materia colerica cū ſyrupo acetoſo
cōpoſito ⁊ aqua calida. ⁊ omni mane ⁊ veſpis reci
piat. ℥.j.ſ. de ſyrupo cuʒ. ℥.iiij. aq̄ calide: vl̓ loco
ſyrupi ſumat tantundē de orizacbara ⁊ erit bo-
num. facta alteratione materie q̄ digeſtio appel-
latur: ⁊ digeſtio in materia calida ſubtili appella
tur inſpiſſatio: ⁊ in materia groſſa frigida viſco-
ſa appellat͛ ſubtiliatio ⁊ ſepatio vel diuiſio. mūdi
fice͛t cū decoctiōe q̄ ſic fit. ℞. mirob. indoꝝ. ℥.j.
citrinoꝝ. ℥.j. prunoꝝ. ℥.iij. roſaꝝ. ℥.ſ. piſtentur
mirobalani ⁊ a nucleis ſepent͛ ⁊ bulliant͛ cuʒ pru-
nis ⁊ roſis in. ℥. viij. aq̄: ⁊ tantū bulliat ꝙ medie-
tas aq̄ ⁊ plus ꝯſumant͛. poſtea cole͛t ⁊ in colatura
illa addat͛. ℥.ij. zuchari vl̓. ℥.iij. ⁊ iteꝝ reducat͛ h̓
totū ad ignē: ⁊ bulliat aliquātulū ⁊ cole͛t: ⁊ ĩ matu
tinis ĩfirmo det͛ dormiat ſr̓ ipꝫ donec nā ſup me
dicinā fuerit excitata: ⁊ tē āplīꝰ ñ dormiat niſi eēt
nimis debilis donec medicine virtꝰ cōſūpta fue-
rit. Cū vō virtꝰ medicine cōſumpta fuerit: qđ ſci
es q: in ſtomacho nō ſentit͛ aliquis motus de ea:
neq̄ʒ eructuatio aliqua neq̄ʒ odor ex ea. tūc iniūge
infirmo vt aliquātulū dormiat. vt laſſitudo mem
broꝝ ꝓpt͛ fatigationē remoueat͛: ⁊ calor in interi
oribus cōforte͛t ⁊ cuʒ aliquātulū ſic geuerit cibat͛
ſecure ex brodio galline ⁊ carnibꝰ eius: ⁊ intingat
carnes in vino de granatis ſeu aceto vel agreſta
in quo ſit puluis cinamomi cardamomi et croci
aliquātulū. ⁊ bibat vinū albū bene limphatū ſm
medietatē ⁊ plus. ⁊ h̓ documētuʒ ſit generale in
cibatione ⁊ regimine omniū q purgāt͛ ⁊ ſpecialit͛
ſi ſunt abſq̄ʒ fe. Si aūt iſtā decoctionē ſumere nō
poſſʒ recipiat đ pillulꝭ q̄ ſic fiūt. ℞. miroba. citri.
ʒ.iij. ſcamonee. ʒ.j. aloeſ. ʒ.ſ. maſticꝭ. ʒ.ſ. ro. ru.
℈.j. fiāt pillule ⁊ ꝯficiāt͛ cū vino doctōis maſticꝭ
doſis eaꝝ eſt. ʒ.j. vel .j.ſ. vel .ij. ſero qñ vadit dor
mitum ⁊ nō cenet. ſi vō pillulas iſtas ſumere non
poſſet ſumat aquā q̄ ſic fit. ℞. māne tamarindoꝝ
aā. ℥.j. diſſoluant͛ iſta in. ℥. iiij. aq̄ decoctiōis pru
norum cole͛nt ⁊ dent͛ ante dieʒ. Si aūt poſſes in
ducere eū ad vomitū eſſet valde vtille in iſto caſu
⁊ cū ſimilibus quando materia in ſtomacho cōti-
netur in q vomitꝰ fit cū. ℥.ij. vel .iij. oximel cōpo-
ſiti ſeu ſyrupi acetoſi ⁊ . ℥. viij. vel. vj. aq̄ decoctio
nis ſe. aneti ⁊ attriplicis ⁊ radicū raffani. ⁊ bñ po
teſt in fortibꝰ ſecure bulliri in illa decoctionū cum
radicibꝰ ⁊ ſemine elebori albi. ʒ.j. vel. ʒ.j.ſ. ⁊. ℥.j
ſeminis rapaꝝ: dʒ hic vomitꝰ ſemp fieri poſt co-
meſtionē ⁊ ſic͛ oīs vomitꝰ. fiat ēt cliſte͛r leniuū
ſi aliquā medicinaꝝ predictarū recipe nō poſſet:
fiat cliſtere qđ facit Auic. li. iiij. c. de cura fe. fle-
gmatice h̓ mō. ℞. aq̄ ſicle. lb.j. mell̓. ℥.iij. olei cō-
munis. ℥.iij. ſalis. ℥.j. Dieta eius a ꝑncipio vſq̄ʒ
ad finē talis ſit. comedat carnes caſtrati ⁊ edi ⁊ vi
tuloruʒ ⁊ puloꝝ ⁊ ꝑdicū. faſianoꝝ ⁊ omniū auiū
degentiū in arboribus ⁊ in pratis ⁊ nō in aq̄s cō-
ditas cū agreſta vel vino de granatis ſeu aceto ⁊
ſpeciebꝰ ſuperiꝰ dictis. Comedat etiā lactucas: ⁊
cucurbitas ⁊ portulacas: boraginē ⁊ ſpinachia ⁊
aquā ciceris ⁊ farrū ⁊ riſuʒ ⁊ ſuccū ordei ⁊ oua cō
dita cū agreſta vel vino de granatis ⁊ aceto cum
ſpeciebꝰ. ſit eiꝰ panis mūdus bene fermētatꝰ ⁊ ſa
litꝰ ⁊ optime coctꝰ. Eius vinū ſit albū debile ⁊ nō
limphatū. Abſtineat a ſomno ĩ die ꝓpoſſe: ⁊ ſpe-
cialiter immediate poſt comeſtionē: nā talis ſom-
nus replet caput fumoſitatibꝰ ⁊ dolorē capitꝭ au
gumentat ⁊ facit.

Si aūt materia in ſtomacho cōtenta fuerit fri
gida flegmatica vl̓ melācolica: qđ ſcies ꝑ eructua
tioneʒ fetidā vel acetoſaʒ ⁊ ponticā: ⁊ ꝑ appetitū
q delectat͛ in rebus agreſtibꝰ ⁊ melancolicis: et ꝑ
excitationē eiꝰ eo ꝙ ē fortior ſolito: ⁊ ꝙ eiꝰ affli-
ctio ſit magis a meridie vſq̄ʒ ad occaſū ſolis tunc
cū iſta aparuerint in parte vl̓ in toto vere melan
colicā cōtentā in ſtō ſignificāt. Si aūt eructuatio
fuerit inſipida ⁊ appetitꝰ debilis ⁊ malus ⁊ id qđ
ꝑ os emitti͛t viſcoſuʒ: ⁊ albuʒ: ⁊ eiꝰ aflictio fuerit
magis in nocte flegma cōtentū in ſtō ſignificant
ꝙ doloris capitis ē cā.

Si aūt ſigna iſta mixta apparuerint ſup matiā
ipſaʒ ſignificare debent: ⁊ ſi materia calida cū fri
gida mixta vt in flegmate ſalſo ⁊ colera vitellina
⁊ ſiſibꝰ ſigna cōpoſita apparebūt: ⁊ tunc cura cō-
poſita erit. Altere͛t ergo materia frigida cuiuſcū
q̄ʒ generiſ fuerit in hyeme cuʒ oximelle ſquilitico
mixto cū melle ro. colato eq̄lit͛: eſtate vō cuʒ oxi-
melle compoſito mixto cū eodē melle ro. eq̄liter ⁊
det͛ iſta in aurora vel ortu ſolis cuʒ aq̄ decoctiōis
ciperi ſeu acori vel capari vl̓ aq̄ decoctiōis radicū
facta exhibitiōe illius digeſtiui ꝑ dies aliqđ fiat
vomitus die aliqua poſt comeſtionē in qua come
dat faſeolos ⁊ cicera ⁊ cepas ⁊ ſinapi: ⁊ piſces ſali
tos ⁊ radices raffani. hoc eniʒ comeſtio preparat
omnem materiam contentam in ſtomacho ad vo
mitum: eſt enim comunis ⁊ conueniēs omni ho-
mini dic vomitꝰ: cū vō comederit iſta vel de iſtis
ſtet cū eis per horam anteq̄ʒ ſumat vomitiuum q
vomitiuꝰ ſic fiet. ℞. oximellis ſquilitici. ℥.iij. ſeu
oximellis compoſiti aque decotionis ſe. attripli
cis: aneti: radicum raffani. ℥. vj. vel. viij. ⁊ poſſet
.ʒ.j. elebori albi poni in decoctione dicta: ⁊ eſſet
tunc vomitus fortior: ⁊ ſit omnis vomitiuꝰ bone
exhibitionis ſemper calidus actu. Si aūt vomitꝰ
tardaret ad exitum vltra debitum. excitetur cum
pēna vncta in oleo poſita intra canam ſtomachi:
⁊ locetur hora vomitus infirmus ad iacenduʒ ſu
pra ventrem capite inclinato vt melius et leuius
fiat. ⁊ hoc eſt cōe ⁊ generale documentum in mo
do vomitus. poteſt fieri vomitus leuior cū ſyru-
po acetoſo loco oximellis: ⁊ cū dicta aqua ſupius
in aqua non ſit eleborus albus. Modꝰ comeſtio-

nis ⁊ exhibitionis ⁊ excitationis non variatur a ſuperiori. poſt vomitū qeſcat vel dormiat vt mē-bra ꝯfortenť: ⁊ calor in interioribꝰ intēdať ⁊ vt vtutes reſtaurētur. poſt quietē comedat bona cibaria ⁊ nutribilia. vt ſunt brodia gallinaꝝ ⁊ carnes eiuſdē. ⁊ bibat vinū limphatū vt ſuperiꝰ dictum ē. Cū vō vomitum facere nō poterit purget cum pillulis ſtomaticis alkindi: vel pillulis cocbijs vľ fetidis q̄s ponemus in antidotario. Vtať electuario qḋ appellať diatritio pipereon ante comeſtionem ⁊ poſt: nā hoc electuariū ſtōm ꝯfortat ⁊ delet materiā frigidā ꝯtētam ī ſtomacho: ⁊ rectificat in eo digeſtionē: ⁊ ipm ⁊ modū q̄uo fit ponemꝰ in antidotario. exhibeať aliqñ. ʒ. s. tyriace ꝓbate ī aurora cū. ℥. ij. vini calidi q: valde vtilis erit. nā ſua bona cōpoſitione ⁊ ꝓprietatē alterat oēm diſpoſitionem. Vñ ſi dať poſt purgationem in egritudine calida cū materia: cū vino de granatꝫ ſeu agreſta vel aqua ro. aut aq̄ decoctōis berberis vel aq̄ fri. ſimpliciter confert: q: materiā ipſaꝫ ꝯſumit ⁊ diſpoſitionē remouet. ſi vō poſt purgatiōem deť in egritudine fri. cū vino cal. ſeu cū aqua decoctionis piperis lōgi delet eā. Dieta eius a p̄ncipio vſqꝫ ad finē ſit talis. Comedat carnes arietis ⁊ caſtrati ⁊ edi: gallinaꝝ caponum faſianoꝝ perdicuꝫ ⁊ oīuꝫ auiū ꝯgētiū ī arboribꝰ ⁊ ī pratꝫ ⁊ ñ ī aq̄ vitulorꝫ gazeli. i. capoli ⁊ carnes allaꝝ anatꝫ ⁊ anſerꝫ aliñ: ⁊ carnes porci ſiluestrꝫ ñ pigues ꝯditas cū pipere longo ſeu cū pipere ⁊ cardamomo qḋ meliꝰ ē. ⁊ p̄dictas carnes aliqñ comedat aſſatas ⁊ aliqñ comedat elixatas. De herbis comedat ſeniculum ⁊ boraginē ⁊ anetū ⁊ ſpinachia ⁊ bletas biſcoctas ⁊ brodiū cauliū multotiēs ⁊ nō ſubſtātiā. In melācolica materia oua ſorbilia ꝯdita cū pipere longo vel galanga ſeu cardamomo.

Comedere poteſt riſum conditum cum melle vel zucharo ⁊ farrum: ⁊ pone ſuper ea puluerem qui ſic fit. Recipe piperis longi: cardamomi añ. ʒ. s. cinamomi. ℥. j. s. croci. ʒ. s. fiat puluis confortetur ſtomachus omni die cum vnctione facta ex oleo de maſtice ⁊ oleo de ſpica mixtis: ⁊ ponať cū eis aliquid aceti ⁊ ſit totū cal. hora vnctionis.

Si aūt materia iſta ī epate vel ſplene ſeu renibus ꝯtineť aut matricē: ⁊ vrina cēt rubea ſpiſſa fiat flebotomia in manu dextra de vena q̄ ē inť anularē ⁊ auricularē. ſi mat̄ia ī epe vel renibꝰ ꝯtineť Si āt ī m̄rice vľ ſplene fiat flōmia d ſaphena q̄ ē intra clauiculā pedis ī parte domeſtica ſeu inferiori vľ de ſaluatella q̄ ē inter anularē ⁊ auricularem pedis. ſi ꝑ cōpaſſionem iſtoꝝ membroꝝ fuerit nō eſt iſta cauſa ſanguinea: cureť vt ſuperiꝰ dictū eſt cū medicinis ⁊ dicta.

Capitulum. x. de dolore capitis ex percuſſione vel caſu.

Auſa illius doloris

ē manifeſta q: ē accidentalis extrinſeca inducēs ſeparatōem ⁊ ꝑcuſſionē ex qbꝰ fit dolor: ⁊ ledit cōpoſitōez ⁊ cōplexionē mēbri ⁊ ipſuꝫ debilitat ⁊ debilitādo p̄parat ipſum ad recipiēdū materiā habilē ad curſuꝫ magis vt ē colera vel ſanguis ſeu vtrūqꝫ: ⁊ ſic timendū eſt ne iſte ꝑ viam iſtā vt cauſa apoſthematis calidi in loco leſo ꝙ poſſet inducere febrem ⁊ finaliter mortē.

Cura eius a p̄ncipio talis erit: ſtatim a p̄ncipio radať locꝰ ſi indigeret raſura ꝑꝑ p̄ſentiā piloꝝ ⁊ vngať cū oleo ro. vel oľo de mirtis: ⁊ emplaſtreť locꝰ cū puluere mirtiloꝝ ⁊ roſis mixtis cū aq̄ ro. ⁊ oleo ro. ⁊ aliquātulo aceti. poſtea imediate fiat flebotomia de vena cephalica ī parte ꝯtra: ſeu de vena media vľ nigra ꝙ idē ē. Si aūt flebotomia nō poſſet fieri: fiat ventoſatio in parte ſpatulaꝝ ſeu in cruribus ⁊ ſi ſtipticus vel conſtipatus fuerit: fiat cliſtere ex aqua ſicle ⁊ oleo vio. ⁊ melle de aliquātulo ſalis vel ſuppoſitoriū ex aliqua re ꝓuocante ſeceſſum. poſt flebotomiam vſqꝫ ad ſecuritatē a p̄atis ne fiat in loco emplaſtreť omni die locus cum oleo roſ. mixto cum bolo armeno ⁊ puluere mirtiloꝝ. Nutriatur cuꝫ farina ordei vel farri: ſeu auene vel ſpelte vel panici. lactucis: portulacis vel cucurbitis: vel etiam cum cerebris gallinaꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ arietum ⁊ caſtratoꝝ. ⁊ hoc ſpecialiter fiat ſi ſanguis poſt caſum vľ ꝑcuſſionem a naribꝰ ⁊ auribꝰ exierit q: exitꝰ ſanguinis ꝑ loca iſta nocumentuꝫ penetraſſe ad cerebꝝ ſignificat: ⁊ cerebꝝ magis cōfortatur ex nutrimento cerebri q̄ꝫ ex alia re: ⁊ ꝑ iſtā viā cerebra animalim in hoc caſu a philoſophis laudātur. vt dicit Alman. lib. diuiſionum. c. de dolore capitis ex caſu ⁊ percuſſione. ⁊ Auicena codeꝫ. c. li. iij. bibat cum iſtis cibarijs aquam decoctiōis berberis ſeu mirtiloꝝ in qua ſit aliquid zuchari vel vinum de granatis cum aqua frigida. hic modus curatiōis obſeruetur vſqꝫ ad ꝑfectam ſecuritatē a p̄atis omni die. hic infirmus ſit largus ſm ventrē: vel per cliſtere ſeu ꝑ ſuppoſitoriū ſi ꝑ naturā ñ aſſellaret bis vel ſemel ad minus. habita ſecuritate ne apoſthema ampliꝰ ex illa cauſa in loco leſo poſſit generari regať cum carnibus edinis ⁊ pullinis conditis cum agreſta ⁊ vitellis ouorum: ⁊ omnino ſit cōtentus in potu dicto vſqꝫ ad perfectam liberationem. vel ſi vellet vinum bibere in fine ſue curationis ſit debile album cui ſit admixtum triplum vľ duplum eius de aqua. in fine completa cura ad ſuam conſuetudinem comedēdi paulatiꝫ redeat. Et tūc ꝯforteť locus leſus omni die cū puluere mirre: thuris: maſticis ⁊ bolo armeno mixto cū oleo de camomilla: vel de mirtis ⁊ cū cera calida. nā illa cū ſint calida actu ⁊ ꝑ ſuam naturā: cōfortāt locum leſum ⁊ equāt complexionē: ⁊ reſoluūt ſuperfluitatē reſiduati a membro. Si vō per flebotomiam vel ventoſationem ⁊ cū alijs medicinis dolor nō remoucreť purgeť ſecure cum pillulis cochijs dictis ſuperiꝰ: ⁊ eaſdem ponemꝰ in antidotario. ⁊ ꝓcedatur cuꝫ dieta ⁊ alijs vt diximus. Multos de h caſu curauimus ꝑ hanc viam ⁊ bene ſucceſſit Blancum de bononia qui a quodam mulo percuſſus fuit cum pede circa frontem ⁊ facies tota denigrata fuit ⁊ dolor capitis in eo erat immenſus eo ꝙ ipſum tollerare non poterat niſi cum maxima anguſtia. ad quem fui vocatus poſt tres dies ſue infirmitatis ⁊ curaui ſm iſtū modum ⁊ bñ fuit ei: ita ꝙ ſanitati perfecte fuit integre reſtitutus.

Si aūt cum caſu ⁊ percuſſione haberet fracturā oſſis vel depreſſionē recurrať ad cirugiam noſtram capi. de fractura cranei. Et ibi omnem modum inuenies curationis qui eſt vtilis in h caſu.

Capitulū. xj. de emigranea. i. dolore capitis in vna parte tantum.

Migranea appella-

tur dolor temporalis vel de ambulatiuus: ⁊ fit ex materia calida: ⁊ vt plurimum ex frigida qñ prolongatur. ⁊ fit a vaporibus eleuatis ab eiſdem. vnde dicit Auic. in hoc. c. li. iij. ꝙ omnis egritudo longa ſm oēm diſpoſitionem fri. eſt. quandoqꝫ vero materia illius egritudinis in capite cōtinetur ⁊ qñqꝫ nō q̄vero in capite cōtineť qñqꝫ cōtinetur ī parte anteriori vt ſupercilio ⁊ fronte: ⁊ quando in parte poſteriori vꝫ in occipitio: ſiue contineať in parte anteriori ſiue poſteriori. quādoqꝫ ꝯtineť extra cranium ⁊ quādoqꝫ intra. Et ſigna ſignificātia ſuꝑ lo-

cum materie doloris capitis iam dicta ſunt ſuperius. requiras ſigna illa diſtinctiua ptinētia ad loca materie in ſuperiori. c. de dolore capitis vitio humorum.

Signa ſignificātia ſ'r emigraneā caūa ſeu eiꝰ materiā ſūt pulſatio tipoꝝ: ⁊ ſenſus caloris in loco manifeſte: ⁊ ſpālr hora afflictionis: ⁊ dolor ad partez dextrā magis tēdit: ⁊ ꝙ vſus reꝝ frigi. ꝯfert: ⁊ medicꝰ per tactuz ſentit calorē i loco: ⁊ qñ ſentit infirmus calorē cuz pūctura abſqꝫ grauitate ⁊ cū ardore ſup dñuz colere ſignificant: ⁊ erit verior ſignificatio ſi cū iſtis cū vrina fuerit ſubtilis ruffa vel citrina intēſa colerica: ⁊ ſpālit ſi añ hoc infirmus vſus fuerit rebꝰ generātibꝰ colera: vt ſūt alea: ſinapis: pip ⁊ ſitia.

Si aūt cū calore ſentit grauitatem ⁊ extēſionē: ⁊ vene in frōte ⁊ tipoibꝰ replete apparuerint: dolor illic magꝫ firmabiť: ⁊ ſaliua ad dulcedinē declinauerit. ⁊ cū hoc vſus fuerit rebꝰ multiplicātibus ſanguinē vt carnibꝰ ⁊ vino dulci ⁊ ſitibꝰ: ⁊ vrina apparuerit ruffa vel rubea ſpiſſa dñuz ſanguinis vere ſignificāt. Et ſi cū iſtis medicꝰ horā afflictiōis notauerit nō erit malū. nā ſanguis ab ortu ſol' vſqꝫ ad tertiā mouere ꝯſueuit. colerā vo a tertia hora diei vſqꝫ ad nonā.

Signa materie fri. ſiue fuerit flegmatica ſiue melica ſunt ſenſus frigiditatꝫ in loco: ⁊ medicꝰ p tactū ſentit i loco fritatē: ⁊ ꝙ vſus reꝝ cali. ꝯfert Et ſi cū iſtis fuerit grauitas manifeſta: ⁊ vrina alba ſpiſſa: ⁊ in memoria fuerit debilitas manifeſta ⁊ in parte ſiniſtra magis augumētabiť dolor: ⁊ infirmꝰ ante h vſus fuerit rebꝰ flegmaticis vt lactucis: cucurbitis piſcibꝰ: ⁊ carnibꝰ porcinis: vel carnibꝰ elixatꝫ: ſup habūdātiaz flegmatꝫ ſignificāt.

Si aūt vrina cū alijs ſignificātibꝰ ſup frigiditatē apparuerit clara ſubtilis: ⁊ i parte ſiniſtra magis dolor augumētabiť: ⁊ memoria firma remāſerit: ⁊ praue imaginatōes affuerint ⁊ ſomnia terribilia apparuerint ⁊ ifirmꝰ vſus fuerit rebꝰ melicꝫ caſeo carnibꝰ ficcis: caulibꝰ ⁊ leguminibꝰ ⁊ ſimilibus melancoliam habundare ſignificant.

Cura illiꝰ doloris trahiť ab Amphoriſmo Hypo. v. particula vbi dicit. poſteriora capitis dolētia i frōte recta vena iciſa iuuat. Et p h vba hic pbs medicina vl' vr velle dare itelligi duo. pmū ꝙ oīs dolor capitis curať vel pōt curari p deriuatōez materie ad ꝯnū partis leſe ſm ꝙ oīs dolor capitꝫ ex q̄cūqꝫ cā fiat: ⁊ i q̄cūqꝫ parte capitis vt flebotomia ſiue ſubtractio ſanguinis ex parte ꝯria cōferat ⁊ ſit vtilis. ⁊ argumētuz ꝯfirmās h tale eſt. ſi. n. pars poſterior fri. eſt: ⁊ vt plurimū egritudines q̄ fiūt in ipſa ſūt ex materia. fri. ⁊ flebotomia q̄ fit ex vena frōtis p dicta eiꝰ vr ꝯferre hñ vr ꝙ in omni dolore capitis ex q̄cūqꝫ cā fiat: ⁊ in q̄cunqꝫ parte: flebotomia ex parte ꝯtraria ſit vtilis. Et videť p h ꝙ dolor capitis vt plurimū cāz humoralē trahat ex venis ſeu mařia currēte p venas ad locū. nā aliť flebotomia nō ſic vtilis iudicareť.

Si aūt materia fuerit ſanguinea ⁊ vtus ⁊ etas ꝯſenſerint fiat flebotomia de cephalica q̄ ē iter idicē ⁊ policē manꝰ ꝯrie partis leſe: vel ſacrificatio in cruribꝰ ſeu ſpatulis cū vētoſis. embroceť locus omni die bis cū ſucco ſolatri ⁊ oleo ro. Et ſi neceſſe fuerit pp ꝯtinuatōem doloris ſeu intenſionem addať in embrocatōe facta aliqd opij vel iuſqami ſeu papaueris albi vel nigri. Sit ꝯtinue largꝰ ſm vētrē vel p ſe vel beneficio cliſteris lenitiui. Abſtineat a vino. bibat aquā decoctōis berberis: vel aquā cum vino de granatꝫ vel aliqd ſile iſtis. comedat lactucas portulacas ꝯditas cū agreſta vel aceto. Et ſi eēt debil' poſſet comedere carnes edi ⁊ vitulorꝫ paruoꝝ ⁊ pulloꝝ ꝯditas cum agreſta ⁊ vitell' ouoꝝ ⁊ aceto. Cibaria facta ex farina ordei ⁊ auene ⁊ panici comedere poterit ⁊ vtilia erunt.

Si vo materia colerica fuerit poterit ſm dicta Hypo. flebotomari de vena cephalica ꝯrie partꝫ parti leſe: ſed mihi vr ꝙ ſcarificatio magis vtilis ſit in hac cā: qr ſacrificatio ſubtiliores ⁊ magis acutos humores purgat ⁊ remouet qꝫ flebotomia. purgeť ſepe cum pillulis q̄ ſic fiunt. ℞. aloes. ʒ. v ſene epithimi ſcamonee: maſticis: añ. ʒ. s. fiāt pillule cū ſucco lactucarum. doſis eaꝝ ē. ʒ. j. vel. j. s. ſeu. ij. danť in ſero ſine cena. vel ſumat decoctionē q̄ ſic fit. ℞. mirobalanoꝝ citrinoꝝ. ℥. j. prunorū. ℥. ij. piſtenť. mirobalani ⁊ buliāt i. ℥. vj. aque donec medietas ſit ꝯſumpta coleť ⁊ in colatura illa diſſoluať. ℥. j. s. māne. ⁊. ℥. ij. ſyrupi violati. detur h totū ante diē dormiat ſup illud donec medicina fuerit excitata poſtea cū excitata fuerit ñ dormiat quouſqꝫ eiꝰ virtus fuerit cōſumpta. fiat aliqñ cliſtere de quo fecimꝰ mentionem ſuperius. ſumat omni mane. ℥. iij. de aqua q̄ ſic ſit. ℞. coriandri: pſilij añ. ℥. ij. zuchari. ℥. iiij. piſtenť ⁊ buliant ſimul aliquātulū ⁊ colenť. Dieta ⁊ potus fiat vt dixímꝰ in precedenti. Vngať locꝰ cum oleo violato vel oleo de ſalice: embrocetur etiā cum ſucco lactucaꝝ ⁊ aqua ro. ⁊ ſi neceſſe fuerit ꝓpter acuitatem doloris: miſceať cum eis aliqd opij vl' iuſqami ſeu papaueris albi vel nigri: ⁊ etiam aliquid aceti.

Si aūt p hāc viā hic dolor neqꝫ ſuperior remoueretť: fiat cauteriū cū ferro ignito ſup locum: vl' veſiceť locus cū cātaridibus: vt dicit Auic. in h. c. qd non vr mihi ſic vtile vt cauteriuz cū ferro: nec p operatōem in veſicatiōe cū medicinis inueni tā tā vtilitatē vt in cauterio cū ferro: ⁊ h vult Albuchaſis in ſua cirugia. Qñ materia fuerit fri. flegmatica ſeu melācolica comedat carnes edinas caſtratinas ⁊ pullinas. ⁊ arietinas vnius anni: ⁊ carnes pdicum ⁊ faſianoꝝ ⁊ oīuz auiū degētiū in arboribus ⁊ i pratis ⁊ nō in aquis. Comedat ēt pullos colūbaꝝ ⁊ carnes capꝛioli ⁊ porci ſiluestris macras ꝯditas cuz pipere lōgo: galāga cardamomo ⁊ croco. pōt etiā comedere carnes aſſatas ⁊ i teſtula ⁊ paſtilo cōditas cū eodē puluere ⁊ folijs petroſilini ⁊ pingedine porci. Sumat aliqñ oua ſorbilia ⁊ olera facta ex feniculo ⁊ boragie. ⁊ alea cocta poteſt comedere cū melle. purgeť pillulis fetidis vl' ſtomaticis ſeu cochijs: vel cū pillulis de eleboro nigro. ſi materia fuerit melācolia q ſic fiūt. ℞. ſene epithimi añ. ℥. j. elebori nigri. ℥. ij. ſcamonee maſticis añ. ʒ. s. ro. ru. ℈. j. fiant pillule cum ſucco polipodij ſeu cū vino decoctōis eiꝰ. doſis eaꝝ ē. ʒ. j. s. vel. ʒ. ij. vel purgeť cū decoctiōe q ſic fit. ℞. turbit. ʒ. ij. ſene epithimi añ. ʒ. j. polipodij. ℥. j. mirobalanoꝝ indoꝝ. ℥. s. piſtenť ⁊ buliāt in. ℥. vj. aque donec ſit ꝯſumpta medietas: coleť ⁊ in colatura illa addanť. ℥. ij. mell' ro. colati vel. ʒ. ij. ſyrupi ro. deť i matutinis ⁊ fiat ſomnꝰ ſup eā donec virtꝰ eius fuerit excitata: ⁊ poſtea nō dormiat donec eiꝰ virtꝰ fuerit conſumpta. fiant cliſteria cū aqua decoctiōis agarici colognitide ⁊ centauree. ⁊ blete ⁊ ſene ⁊ polipodij: ⁊ oleo ⁊ melle: ⁊ aliqñ cum ſale ⁊ alquādo nō. Vnganť nares cū oleo de ſpica vel oleo de caſtoreo: ſeu oleo de lilio que ponimus i antidotario vel cū oleo in quo ſit diſſolutū euforbiū vel caſtoreū. Emigraneā ex illa cā frigida vel cauſis curauimꝰ multotiens ⁊ multos religioſos ⁊ nō religionſos in quacūqꝫ etate ⁊ hñ ſucceſſit nobis. Vñ ſcias pro certo ꝙ nihil vtilꝰ ē in doloribus mēbroꝝ q non curant per mūdificationes ⁊ medicinas qꝫ cauteriū nam ipſum reſoluit oēm materiam ⁊ equat oēm cōplexionē excedētez vitio alicuius materie humoralis. In h caſu nar-

rat Auic. li. iij. c. de emigranea ꝙ quidam medici narrauerūt ei mirabile de quodam emplaſtro ꝙ ſic fit. ℞. radicū cucumeris aſinini: abſinthij an. ℥. i. decoquātur in oleo ⁊ aqua mixtis equaliter iſta duo donec diſſoluta ſint. Embrocetur locus doloroſus ex aqua ⁊ oleo ⁊ fiat emplaſtrum ex fece. i. ex radicibꝰ ⁊ abſinthio ſuper locum doloroſum. h. n. emplaſtrum vt dicebant ſanabat omnē emigraneam cum fe. ⁊ abſq; fe. ex quacūq; cauſa fieret. ſed nos de iſto veritatem non ſcimus quia non vſi fuimus noſtro tempore. alia enim narrata nobis meliora videnť temporibus ſuis.

Caplm. xij. de apoſthemate calido in cerebro ⁊ vocatur freneſis.

Omne apoſthema cerebri vel velaminis cali. vel frigidum cōmuni nomine karabitus appellatur: ⁊ ab Alman. appellať birſen: ⁊ ab Auic. ſirſen. ſed apoſthema pectoris ⁊ coſtarum appellať ab Auic. birſen. ⁊ ab Almā. ſirſen. Et ꝑ hoc videre potes ꝙ in nominibus non eſt multa vis niſi apud medicos nominales qui delectatur in debilibꝰ ⁊ truffis ⁊ nō in inqſitione rei ⁊ eius cauſe ſeu cauſis. Et ſcire cōuenit ꝙ ſermo illoꝝ qui dicunt ꝙ cerebꝝ non apoſthematur neq; os: eſt erroneus. Nam omne mēbꝝ viuū nutritur cum vita ſit exiſtēs ꝑ alimentum: ⁊ cū hoc omne mēbꝝ hꝫ vias occultas vel manifeſtas ꝑ quas recipit ipſuꝫ. ſ. nutrimētum: vel per quas ad mēbꝝ deriuatur: ⁊ ipſum nutrimētū ꝓꝑ humiditatem actualem quā hꝫ per accidens: ⁊ etiaꝫ ꝑ multa accidentia poſſit alterari ⁊ mutari: pōt nutrimentuꝫ: putrefieri in ipſo cū membro ⁊ corrūpi: ⁊ cū corrumpitur ⁊ putrefiat ledere pōt actualiter ſubſtāciā membri ſm cōplexionē ⁊ cōpoſitionem ⁊ continuitatē: q̄ leſio ē apoſthematio manifeſta: ⁊ ꝑ iſtā viā dicūtur mēbra ſicca dura ⁊ mollia apari. Verꝝ eſt ꝙ apoſthematio q̄ ē iflatio manifeſta ſenſibilis apud laycos ſeu eminentia cum generatione ſaniei manifeſta apud ſenſum i illis mēbris nō ſic dr̄. ſ. ex eo: q: membra ſicca vt oſſa nō extēdūtur ꝓꝑ eoꝝ ſiccitatē: ſꝫ potius eoꝝ ſubſtantia frangiť vel ſeparať: mollia vero vt cerebꝝ ⁊ medulla ꝓꝑ fluiditatem ſubſtātiarū nō extēdunť: ſꝫ potius mollificanť vel ībibūtur: ⁊ cū debent apoſthemari putreſcūt eoꝝ ſubſtātie ⁊ macreſcūt: ⁊ ſm h ꝑ iſtam viā ꝑdicta membra ⁊ ēt dētes apari dicunť. Fit aūt freneſis ī ſubſtātia cerebri aliqñ in parte anteriori: ſꝫ vt plurimū in velamine: ⁊ fit aliqñ a ſaguine aliqñ a colera ſeu a materia aduſta: ⁊ h totū dicit Auic. iij. li. c. de karabito calido. Et ſcias ꝙ freneſis dr̄ vera ⁊ nō vera. vera appellatur ab Auic. qñ incipit ⁊ ē egritudo ꝑ ſe ꝑter ꝙ aliq̄ egritudo antecedat eā. ñ vera appellať qñ fit poſt aliā egritudinē q̄ freneſiꝫ añcedit: vl' nō vera appellať oīs alienatio q̄ eſt cum febre.

Signa eiꝰ ſūt fe. ꝯtinua cū rubedine faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ magnitudo pulſus cū velocitate: ⁊ replō venaꝝ ⁊ hitudo corporꝫ craſſa i q̄ ſāguis mltiplicatꝰ ē: ⁊ viſus reꝝ generātiū ſāguinē. ⁊ ſi cū iſtꝫ affuerit horor luminis ⁊ dolor capitꝫ ⁊ freq̄ntia i pulſu: ⁊ ligua nigra aut citria: ⁊ ꝑmixtio rōnis ⁊ mltiplicatio alienatōis: ⁊ cū h vigilie multiplicate fuerit ⁊ abomiatio loq̄lle ⁊ pigritia i ea: ⁊ clamor pꝰ ſuū dormire ⁊ extremorū frigꝰ ⁊ agitatio ⁊ anhelitꝰ iordinatꝰ: tūc ſcire dbes ꝙ freneſis ꝑfecta erit. Et ſi cū h i pñº añ ꝯfirmatōeꝫ appareuerit vrina q̄ atteſtať ſup dñiuꝫ ſāguinis: vt ē vria ruffa ⁊ ſpiſſa verior: erit eiꝰ ſignificº ꝙ maťia eiꝰ fuerit ſāguis: ⁊ ſi riſus multiplicareť certior erit ſignificatio ſup materiā ſāguineā.

Signa eius que eſt colera ſunt feb. continua vehemētis caliditatis ⁊ acuitatis ⁊ ſaltus: ⁊ alienatio vehemēs. ⁊ viſus aū h reruꝫ acutaꝝ ⁊ calidaꝝ. ſ. alei: ſinapis piperis ⁊ mellis ⁊ vini acuti ⁊ rei ſalſe ⁊ ſilium ⁊ velocitas pulſus cū ſpiſſitudine ⁊ deſideriū attrahēdi aerē cōtinue vltra ſolitū ⁊ citrinitas faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ inq̄etudo ⁊ vociferatio ⁊ clamor multus. Si aūt humor hic eſſet aduſtus omnia illa accidentia intenderenť in ſuo eſſe: ⁊ cū h apparet diſpoſitio demonij ⁊ rixa ⁊ ſenſus magnificareť ⁊ etiā inquiſitio rerū cū extremis ⁊ manibus ⁊ oculi fuerint ꝯturbati valde. Verū tamē freneſis non vera differt a vera in hoc vt narrat Auic. c. de karabito calido. q: nō vera ſeq̄ť in fortitudine ſua fortitudinē fe. ⁊ alleuiať cuꝫ alleuiatione fe. ſed in vera eſt coº Hypo. particula. vj. ponit Amphoriſmū a quo trahiť cura freneſis calide q̄ talis ē. Melācolicis ⁊ freneticis emoroides innate bonū: apparet. ⁊ in h oēs alij phi cōueniūt ꝙ ſubtractio ſanguinis ⁊ ſpecialiť ꝑ flebotomiā de vena cephalica q̄ ē inť policē ⁊ indicē ē ꝯueniens niſi virtꝰ ꝯdixerit. Si aūt cognouerꝫ ꝙ infirmus deſecerit vl' ꝯſuetꝰ ſit deficere ꝑ flebotomiā: abſtinere ab ea meliꝰ ē vel ſtatim ſi ab ea abſtinere nolueris q: vides eius habitudinē bonā ⁊ carnoſam: ⁊ cōſideras ꝙ h nō accidit ei ꝓꝑ debilitatē ſꝫ ꝓꝑ timorē: ciba ipꝫ aū flebotomiā mica panis īfuſa in vino de gra. ſeu agreſta: q: h tale d ꝓꝑetate ꝛmouet ſincopi ꝓueniētē ex flōmia vt volūt phi ⁊ ſpecialiť Auic. j. li. c. de flebotomia. Et nō timeaſ flebotomiā faceť omni hora ⁊ tpe ſi affuerit neceſſitas. q: vt dicit Auic. c. de flebotomia. flebotomia hꝫ duas horas: electā. ſ. ⁊ neceſſariaꝫ. electa qñ infirmꝰ poteſt expectare ⁊ illa hora ē inť ortuꝫ ſolis ⁊ tertiā horaꝫ diei. neceſſaria qñ expectare nō poteſt ꝓꝑ ipetū ⁊ magnitudinē infirmitatis. ⁊ h dꝫ fieri omni hora ⁊ omni tpe. Scire ēt hic cōuenit ꝙ ſubtractio ſanguinis cū iteratōe flebotomie bis in die vel in duobꝰ diebꝰ h' eſt melior ⁊ magis laudabilis ⁊ minꝰ debilitate vl' offendit q̄ꝫ ſubtractio in q̄ vna hora tota q̄ntitas ſanguinis neceſſaria remoueť. ⁊ h dicit Auic. c. de flebotomia. verū ē ꝙ noſtro tpe in vltos habuimꝰ infirmus q̄ ſubtractione q̄ntitatis neceſſarie ſanguinis ſubtrahebāt ⁊ iteratiōeꝫ flebotomie ſuſtinere nō valeant imaginādo timorē: ⁊ in iſtis iteratiōeꝫ flebotomie locū hrē ñ dicimꝰ ꝓꝑ timorē ſincopis future cōtingētis ex imaginatiōe: ſeu ꝓꝑ vltimā debilitatē q̄ poſſet cōtingere ex imaginatiōe antecedēti ſicut quotidie apparet in multis: ⁊ h vult Alman. c. freneſi. vel fiat vētoſatio in ſpatulis ⁊ cruribus ſi timueris de flebotomia: vel fiat apertio emoroidaꝝ cū ſanguiſugis q: trahūt materiam. ⁊ ſi aperiri nō poſſent fiat flebotomia de ſaphena q̄ eſt ſub cauila pedis. Nā flebotomia huiꝰ vene ꝓuocat mēſtrua ⁊ emoroydaſ. Ergo ſi emoroyde vt dicit Hypo. cōferunt ⁊ aptio illius vene ꝓuocat emoroydaſ: bene ſequiť ꝙ apertio ſaphene conferat. ⁊ vtilis ſit in h caſu ꝙ cōcedimꝰ. totum aūt ꝙ dictuꝫ eſt de flebotomia ⁊ ſubtractiōe ſanguinis ē cōueniēs in freneſi q̄ fit vitio ſanguinis ⁊ hoc vſq; ad dies tres vel quatuor: ⁊ h vult Alman. c. de freneſi: q: vltra h tempꝰ firmareť egritudo ita in mēbro ꝙ ex ſubtractione ſanguinis tali: paruā aut nullā infirmꝰ recipit vtilitatem: ſꝫ potiꝰ cōueniens ē vt aperiať vena in frōte: q: talis aptio poſt firmationē infirmitatis in loco remouet materiaꝫ apatis meliꝰ: niſi ꝙ aliq̄s trahat ad locū cū curſus iā firmatꝰ fuerit. fiat etiā cliſtere ſepe q̄d trahat materiā ad inferiora cū rebꝰ lenibꝰ hoc mō. ℞. violaꝝ. ℥. ij. malue. ℥. j. prunorum lí. ſ. bulliāt in aq̄: accipiať de illa aqua. lí. j. ⁊ diſ-

ſoluatur in illa aqua. ʒ.j. tamarindorum et. ʒ.j.
mãne ⁊. ʒ.ij. mellis vel zuchari vio. ſalis. ʒ.ſ. ⁊. ʒ
.iij. olei violati facta mixtura omnium diſſolutio
ne coletur hoc totum ⁊ tepidum ponatur cum in
ſtrumento: ⁊ cuꝫ voluntas aſſellandi affuerit non
cogatur infirmus ad retentionem eius: quia talis
retentio inducit in membris debilitatem ⁊ eleuat
materiam ad caput: ⁊ inducit timorem ⁊ multo-
tiens mortem. Embrocetur ⁊ vngatur caput a pⁿ
cipio vſqꝫ ad ſecuritatem rei cum ſucco ſolatri vel
ſemperuiue mixto cum oleo roſato vel oleo de ſa-
lice: vel oleo de nenufare ⁊ aqua ro. ⁊ aliquantu-
lo aceti. Et ſi ſomnū fortꝰ ꝓuocare volueris: põe
cum eis oleū de papauere vel oleū de mandrago
ra: ſeu granū opij: ⁊ nõ velis multū iſta narcoti-
ca ſeu ſtupefactiua ꝯtinuare: q: finalr̃ extinguūt
calorē naturalē ⁊ inducūt mortificationem: quā-
uis temporibꝰ ꝯuenientibꝰ neceſſaria fuerint ad ꝺ
ſtructionē accidētis timoris vltra egritudinem:
ſicuti hora nimie i ſomnietatꝫ ⁊ furie. tota tua in-
tentio verſet̃ circa cõtinuā aſſellationē cū cliſteri
leni dicto ſupius ſi pſe nõ aſſellauerit: vel cū cli-
ſteri facto ex aqua decoctõis prunoꝝ ⁊ oleo vio. ⁊
melle ſeu zucharo vio. ⁊ aliquãtulo ſalis bibat ſe-
pe ſyrupū de nenufare cū vino de granatis ⁊ aq̄
decoctõis prunoꝝ vl' ordei. ⁊ ſit ſyrupꝰ. ʒ.j. ⁊ vi-
niꝫ de granatis. ʒ.j.ſ. ⁊ aq̄. ʒ.iij. vl'.iiij. vl' ſyru
pū roſatū vel ſyrupū de berberis cū eiſdē aquis
⁊ h̄ fiat ñ hora comeſtionis: ſꝫ añ p' horã vl' duas:
vel pꝰ. fricatiões pedū cū aceto ſepe fiãt leues: q:
introducūt ſomnū: fortes v̄o introducūt vigilias
vt volūt oēs phi. Scias ſi p iſta remedia nõ alle-
uiat̃ freneticꝰ vel patiēs apa calidã in cerebro: ⁊
vrina apparuerit alba: q monet̃ ex neceſſitate in
breui. ⁊ hoc vult Auicē. li.iij. c. de karabito. dicit
ibi q nullus habēs karabituꝫ cuius vrina appa-
ruerit alba: viſus eſt liberatus. Cibet̃ cuꝫ lactucꝫ
⁊ portulacis ꝯditis cū aceto vel agreſta: vl' cucur
bitis coctis ⁊ cõditis cū agreſta. vel cum cibario
facto ex farina ordei. et ſi eſſet debilis nutriatur
cū carnibus edi ⁊ pulloꝝ elixatoꝝ cum predictis
herbis: vl' cū papauere ⁊ herbis ⁊ granis grana
toꝝ: ſeu agreſta ⁊ cū eiſdē rebꝰ ⁊ aceto cõdiant̃.
bibat aquã ordei vel aquã decoctõis lentiū excor
ticataꝝ: vel aquã decoctiõis berberis vl' aquã cū
agreſta ſeu vino de granatis. ⁊ h̄ hꝫ locū a pn̄ci-
pio vſqꝫ ad finē infirmitatis.

Cura eius q̄ ē a colera ſeu humore aduſto ē vt
primo mundificet̃ cū medicina ꝯueniēte ad mun-
dificationē iſtorū humoꝝ ⁊ pꝰ mūdificationē iſto
rum humoꝝ fiat flebotomia vel ſubtractio ſan-
guinis ex aliquo loco. ⁊ hic modus curatõis tra-
ditur ex ſententia philoſophorum ⁊ ſpecialr̃ ab
Auic. c. de cura karabiti calidi ꝓuenietꝫ a colera
⁊ q̄rto li. c. de cura fe. peſtilētialis. dicit eñi locis
illis q ſi materia egritudinis nõ fuerit ſanguis.
pͥma in cura debemus incipere a mūdificatione:
ſecūda a flebotomia.

Si v̄o materia egritudinis fuerit ſanguis a fle
botomia incipiēdū ē ⁊c. ⁊ obſua regulas flebo to
mie in ſubtractiõe ſanguinis q̄s ſupiꝰ diximꝰ: vꝫ
de diminutiõe ſanguinis ⁊ quãtitate ⁊ numero ⁊
hora. fac oēꝫ hñtē karabitū calidꝫ ſiue freneſim
vt ſit in loco obſcuro nõ luminoſo: neqꝫ ſit in aſ-
pectu locꝫ ⁊ diuerſoꝝ coloꝝ ne ledat̃ imaginatio
⁊ fiat furioſus: vl' ne p h̄ ꝯuertat̃ ad maiorē motū
⁊ furiã maiorē. ⁊ h̄ ſit generale i omni egritudine
capitis in q̄ vigilie multiplicant̃. ſint hoies apud
eū hñtes de qbꝰ ꝯfidat ⁊ in qbꝰ infirmꝰ delecte
tur. nã talia multū eū geſcere faciūt.

Medicia ꝯueniēs i mūdificatõe coler̃ ñ aduſte ⁊
ēt aduſte ſic fit. ℞. mã. ʒ.j. tamarid. ʒ.j.ſ. diſſol-
uant̃ iſta cū. ʒ.iiij. aq̄ decoctiõis prunoꝝ ⁊ colet̃
aq̄ illa ⁊ det̃ infirmo añ diē. Si aūt materia fue-
rit aduſta addat̃ cū prunis in decoctione aq̄ ſene
⁊ epithimi añ. ʒ.ij. polipodij. ʒ.ſ. ⁊ cū illa aq̄ diſ-
ſoluant̃ mãna ⁊ tamarindi dicti. Aliud ad idem.
℞. mirob. ci. ʒ.j.ſ. prunoꝝ. ʒ.ij. piſtent̃ ⁊ buliãt
ʒ.j. i. ʒ.vj. aq̄ donec medietas ſit ꝯſūpta colet̃ ⁊ i
colatura illa addat̃. ʒ.ij. ſyrupi violati ⁊ det̃ ante
diē. Si aūt materia fuerit aduſta loco mirob. ci.
ponat̃ cū prunis in decoctiõe. ʒ.j.ſ. miro. indoꝝ
⁊ addat̃ ſup h̄ ſene ⁊ epithimi añ. ʒ.ij. ⁊ fiat cū ſy-
rupo ⁊ q̄ntitate dationis ⁊ hora vt ſupius dictuꝫ
eſt. Aliud. ℞. reubarbari. ʒ.ij. aq̄ decoctionis pru
norum. ʒ.iiij. puluerizet̃ reubarbaꝝ et ponat̃ in
aqua illa ⁊ addat̃ cū illis. ʒ.ij. ſyrupi vio. ⁊ dimit
tatur hoc totū ſic p horas duodecī poſtea colet̃ ⁊
det̃ ante diē. Si aūt materia aduſta fuerit ponat̃
in decoctione aq̄ cū prunis ſene epithimi polipo-
dij añ. ʒ.iij. in alijs fiat vt ſuperius poſt talē mū-
dificationeꝫ ſecure poteſt fieri flebotomia de ce-
phalica q̄ eſt in manu vl' in curuatura brachij: ſeu
ventoſatio in ſpatulis vel in cruribus q mellꝰ eſt
aut apiatur ſaphena vel emoroydes ꝓuocent̃ cū
ſanguiſugis ⁊ erit valde vtile ⁊ bonū. qd̄ tēpori-
bus noſtris illo caſu multotiēs experti fuimus.
Confortet̃ poſt hoc ⁊ vngatur caput cuꝫ oleo ro.
vel oleo de ſalice vl' de nenufare aut de papauere
vel de populeone in quo ſit aliquid aceti. Et em-
brocetur locus cū petijs infuſis in ſucco ſolatri vl'
ſucco ſemperuiue ⁊ aqua ro. ⁊ ſucco acetoſe. ſi autē
p hoc nõ quieuerit ſiue nõ dormierit: addat̃ in vn-
ctione ⁊ embrocatione ſe. papaueris ⁊ folia ⁊ ſuc-
cus: ⁊ ſi eſſet neceſſariuꝫ poſſent addi duo grana
opij electi vel. ʒ.j. ſucci mandragore ſeu oleꝫ eius
vel aliquid de iuſquiamo aut de ſucco herbe eius ⁊
ſemp cū omnibus ponat̃ aliquid aceti: nã acetū ē
vehiculū omniū medicinaꝝ. ſi aūt ponat̃ cū rebꝰ
frigidis eas iuuat: et ſi cū calidis ſilr̃ eas iuuat ad
penetrandū. Sumat in aurora ſi poſſibile eſt p di
geſtio. ʒ.j. vel. j.ſ. orizacharæ cum. ʒ.iij. vel. iiij.
aque frigide vel aq̄ decoctiõis prunoꝝ ſeu. ʒ.j. vl'
.j.ſ. ſyrupi acetoſi cū eadē aq̄. In omnibus ſuis
cibarijs decoquãt̃ ſe. papaueris albi ⁊ lactucaꝝ ⁊
ſcariole inuoluta in petia linea ſubtili valde ⁊ pſi
lium: ⁊ aliquando per ſe aliquando cum predictis.
cibetur lactucis. portulacis ⁊ ſcariolis cõditis cū
aceto: vel agreſta: ⁊ cucurbitis coctis et conditis
cum eiſdem: ⁊ melones ⁊ citrullos ſeu arancios: ⁊
acetoſitatem citri comedere poteſt comedat et etiaꝫ
ſuccum ordei ⁊ auene ⁊ milij. bibat hora comeſtio
nis aquam frigidam ſeu aquam cum agreſta vel
vino de granatis: vel aquam prunorum ſeu aquã
decoctionis berberis ante comeſtionem per ho-
ram: ⁊ poſt bibat aquam ordei. fricationes peduꝫ
leues cum aceto ſepe fiant. Fiat largus infirmus
ſecundum ventrem omni die aut cum cliſteri le-
nitiuo dicto ſuperius: aut cum aliquo ſuppoſito-
rio. continuentur omnia iſta ordinatim vſqꝫ ad fi
nem ſi autem aliquo tempore infirmitatis nimis
debilis fuerit nutriatur cum dieta carnium dicta
in cura freneſis ex ſanguine. ſi autem freneſis nõ
fuerit egritudo per ſe que appellatur freneſis ve-
ra: ymo ſit egritudo ſuccedens vel ſequens ali-
am egritudinem que appellatur freneſis non ve
ra. omnia que dicta ſunt ſuperius ex parte ſcari-
ficationis in cruribus: ⁊ ex parte apertionis ⁊ p-
uocationis emoroydarum ⁊ cliſteris: et ex parte
vnctionum embrocationum: ciborum ⁊ potuum
⁊ fricationum leuium cum aceto fienda ſunt ⁊ ma
xime cum accidentia freneſis future inceperint
apparere. Flebotomia v̄o vniuerſalis nõ ē fienda
q: natura debilitata ex aflictiõe infirmitatis ante-

cedentis quam freneſis non vera ſequiť impedit
virtutē ne flebotomiam valeat ſuſtinere neꝗ me
dicinam fortem ſꝫ alia a quibus virtus non ſic de
bilitatur leniter ⁊ abſꝗ periculo fieri poſſūt. In
fine ſreneſis ex ſanguine vel ex colera aut ex cole
ra aduſta ſi qua veſtigia alienationum remanent
ſeu diſpoſitiones male: fiant embrocationes ſup
caput ſpargendo aquā ex alto que tales ſunt. ℞.
florꝫ camomille: aneti: maiorane. ro. rn. an̄. M.
.j. buliant in aqua. Aliud ad idem. ℞. aneti florū
camonille: ſe. ſenugreci: radicum maluauiſci an̄.
M. j. builant in aqua ⁊ fiat embrocatio.

Capl'm. xiij. de apoſtemate fri. in cerebro ⁊ vo
cať letargia.

Letargia ē apoſthema flegma
ticum factum intra
craneum. Et plurimum quidem eius
fit in meatibus ſubſtātie cerebri abſꝗ
vellaminibus. ⁊ appellať ab Almāſor
birſen ⁊ ab Auic. ſirſen: ⁊ raro fit in ventriculis ⁊
ſubſtantia cerebri. quoniaꝫ flegma raro cōgrega
tur ⁊ penetrat paniculos pp ipſorꝫ duritie: neꝗ
i ſubſtantia cerebri ꝑpter ipſius viſcoſitatem: ſic
eſt etiam pleureſis ſm plurimuꝫ ex colera: ⁊ raro
fit ex flegmate pp paruitatē penetrationis in ſub
ſtantiam ſiphachiaꝫ neruoſaꝫ durā: lꝫ fit poſſibi-
le vt fiat illud in paucis amboꝝ: poſſibile ē. n. vt
cadat h apa in ſubſtātia cerebri ⁊ i ei⁹ velaminib⁹
⁊ tūc h egritudo nominať noīe ſui accidētis. ſ. ob
liuio: eo ꝙ hāc egritudinē cōmitať obliuio: ſꝫ nō
oīs obliuio ē litargia. nec omne apa frigidū in ce
rebro ē litargia. fit aūt h apoſthema in parte po-
ſteriori intra craneū in occipitio. ⁊ fit aliqn̄ ex fle
gmate ⁊ aliqn̄ ex melancolia: vel ſpēbus eoꝝ quā-
uis vt plurimum fiat ex flegmate. ⁊ cū h generať
⁊ multiplicať ex cibis ⁊ potibus ⁊ rebus omnibuſ
neceſſariis multiplicantibus flegma ⁊ generanti-
bus ipſum.

Signa letargie q̄ fit ex flegmate ſunt
dolor capitis leuis ⁊ fe. lēta:
nā fe. vt dicit Auic. ⁊ vt volunt oēs alij ē neceſſa-
ria in omni apate facto ab humore putrefacto: ⁊
maxime ſi factū fuerit in mēbro ꝑncipali vel intri
ſeco: ⁊ iſta fe. aliqn̄ diminuit ſubeth: ideſt grauita
tē ſomni ⁊ ſeqť ad eā ſubeth: ⁊ obliuio eſt ei. Ꝫra ⁊
actio inſpirandi ⁊ reſpirandi ē rara ⁊ tarda valde
debilis: ⁊ eſt cū tali inſpiratione ⁊ reſpiratōe mul
tiplicatio ſputi ⁊ oſitatio cū aptione oris ⁊ rema-
netos eius aptū ꝑpter obliuionē: ita ꝙ oꝫ vt ab
aſtantib⁹ claudať pp pigritiā in clauſione. ⁊ adue
nit ei ſingult⁹ pp affinitatē cerebri cū ſtomacho q
ei cōpatiť: ⁊ apparet albedo in lingua: et pigritia
i reſpōſione ⁊ motu palpebraꝝ ⁊ egeſtio eius hu-
mida et vrina eius velut vrina aſini: vel vt vrina
pueroꝝ guloſoꝝ: ⁊ pulſus eius rar⁹ ſatis magn⁹
vndoſus tremulus: ⁊ h ſignificat habūdātiā mlte
humiditatis cū aliqua caliditate obtuſa: ⁊ accidit
ei aliqn̄ frigiditas extremoꝝ cū aliquo tremore.

Signa ei⁹ q̄ eſt ex melancolia ſūt ꝙ oculi in illo
remanent apti nō palpitantes ſicut oculi intuētiſ
vnam rē abſꝗ motu: ⁊ fe. lenta ⁊ dolor in illo fit
fortior ⁊ magis ſentiť ꝗ in aliquo ⁊ fiunt cū litar
gia iſta ſi litargia pōt appellari alienatio ⁊ rixa: ⁊
oculi tendunt ad exitū: ⁊ fit cū iſtis ⁊ ſupioribus
obliuio emiſſiōis vrine: ita ꝙ ſi nō exciteť vrinat
⁊ fit pp debilitatem lacerti vrinalis. ⁊ eius vrina
ſubtilis alba: ⁊ color oculoꝝ alb⁹ valde: ⁊ qn̄ i ho-
mine multiplicať tremor capitis ⁊ obliuio ⁊ pigri
tia ⁊ grauitas capitis ſignificant letargiam futu-
ram. ⁊ pulſus in illo eſt paruus: ſpiſſus: ſtrictus
durus: ⁊ ſi aliquā apparentiam habebit erit ꝑpť
caliditatem extraneā ⁊ non ꝑ naturam humoris

vincentis. Attende hic differentiam inter letar-
giā ex flegmate ⁊ melācolia ⁊ ſubeth ⁊ cōgellatōeꝫ
⁊ letargiaꝫ q̄ ſit ex flegmate mixto cū colera ꝗuis
hec non ſit letargia: ſꝫ appellatur ſacho. i. dormi-
tatio vigilatiua. ⁊ fit qn̄ homo dormit oculis aper
tis in infirmitate ⁊ intueť in vnū locum. Iā appa
ret differētia manifeſta inter letargiā ex flegma-
te ⁊ litargiā ex melācolia ꝑ ſuperi⁹ narrata. ſꝫ in-
ter litargias ⁊ ſubeth ē differētia: q: ad oēm letar
giā ſequitur ſubeth vl' ꝯgellatio. ad ſubeth vel cō
gellatōem non ſeqtur letargia. Itē ad letargiam
ſeqtur ſemꝑ ſe. lenta. ad ſubeth ⁊ congellationeꝫ
nō ſequitur quando ſunt egritudines ꝑ ſe ⁊ nō ac
cidentia. Inter ſubeth ⁊ ꝯgellatōe eſt differentia
q: in ſubeth dormit homo grauiter oculis clauſis
in cōgellatōe dormit homo ſtupide oculis apertis
Inter ſuchos vel ſachos ⁊ letargiā ē differentia
q: in ſuchos apparent ſigna materie frigide ⁊ ca-
lide mixta. In letargia apparēt ſigna materie fri
gide tantum. ⁊ ē ſachos cum ſe. magis manifeſta
ꝗ in letargia.

Cura letargie q̄ eſt a flegmate penes ſē
tētiā Auic. eſt ꝙ vſꝗ ad duos di
es vel tres vngať locus cū oleo ro. in quo ſit aliqd
aceti: vt loc⁹ ꝯforteť ⁊ materia repellať. ⁊ in hac i
unctiōe q̄ ſit cum oleo ro. ⁊ aqua ro. vſꝗ ad duos
dies vel tres ꝯuenit. Alman. lib. diuiſionū. c. de
birſen fri. ex flegmate. ⁊ ſit cū oleo ro. aliqd aceti
ſemꝑ. fiat ēt flebotomia ſi virt⁹ ⁊ habitudo ⁊ etas
ꝯſenſerint de cephaca q̄ ē in manu. In h alij non
ꝯueniūt. ⁊ credo ꝙ Auic. motus fuit ad h hac de
cauſa. cum flebotomia euacuet omnem materiam
contentam in venis ⁊ diminuat quantitatem vni
uerſalem humorum ex venis: ⁊ hoc apoſthema ⁊
alia fiant ex curſu humorum habundantium in
quantitate ⁊ qualitate in venis currentium preter
naturam ad fontes membrorꝫ: ⁊ ibi colliguntur
⁊ faciunt apoſthema. bene poteſt flebotomia eua
cuando partem humorum ex venis conferre in
principio cuiuſlibet apoſthematis calidi vel frigi
di ſm hanc viam. ⁊ hoc videtur velle. G. in com-
mento re. acu. ſecunda particula capitulo quarto
ꝙ ſi egritudo ſub diafiagmate deſcenderit. ibi
enim dicit ꝙ flebotomia in omni apoſthemate
vtilis videtur in principio cum euacuet materiaꝫ
venarum ſm quantitatem ⁊ qualitatem ex qua
materia venarum generatur. ⁊ fit ſecundum mo-
dum dictum ſuperius omne apoſthema calidum
⁊ frigidum. poſt iſtam flebotomiam dicit Auice.
ꝙ fiant cliſteria acuta: ⁊ vnctiones ſuper occipiti
um inducentes vigilias ⁊ ponatur in loco lumino
ſo omnis letargic⁹ ad iacendum. ⁊ in hoc omnes
alij cōueniūt. nō ꝑmittať in ſomno ꝓfundari ſed
exciteť extendendo capillos euellēdo quoſdā eoꝝ
⁊ fiāt fricationes fortes in pedibus ⁊ cruribus et
ponanť rubificātia ſuꝑ partē poſteriorē. ⁊ fiant
gargariſmata acuta mūdificantia caput. vt pluri
muꝫ tue intētionis ſit in facīēdo vt nō dormiat ꝑ
poſſe: q: vigilie exiccādo hūiditatē cerebri hāc in-
firmitatē curare ſolēt. cliſtere acutū ꝯueniēs in h
caſu ſꝫ ſentētiā Almā. ſic ſit. ℞. cologntide carta
mi. i. ſe. croci ortlām. ſeu croci an̄ pugillū vnū ſe.
vrtice calamēti: corticū radicū caparis an̄. M. j.
piſteť ⁊ buliant in. ll'. iij. aq̄ donec conſumpta ſit
medietaſ. Accipiatur de illa aqua. ll'. s. oleo oliue
. ℥. ij. mirtinabati. ℥. j. ⁊ eſt quoddam quod fit ex
aqua curente ⁊ piſcibus conditis cum ſale: ſed lo-
co eius ponitur ſal quando poteſt haberi miſceā
tur ſimul ⁊ coletur ⁊ ſiat cliſtere cum fuerit tepi-
dum. Aliud ad ideꝫ quod noſtro tempore fecim⁹
multotiens ⁊ eſt multum vtile in hoc caſu. Reci-
pe coloquintide agarici centauree ana. ℥. s. aneti

florum camomille aſſari añ. M. j. piſtentur ⁊ buliant in aqua ⁊ accipiatur de illa aqua. lb. j. ⁊ miſceatur cuꝫ ea. ʒ. s. ſalis. ⁊. ʒ. iiij. olei oliue ⁊. ʒ. iij. mellis buliant ſimul ⁊ colentur ⁊ ponatur tepidum intra corpus. Ad idem. ℞. coloquintide. ʒ. j. piſtetur ⁊ buliant in. lb. j. olei oliue cum. ʒ. iij. mellis ⁊. ʒ. s. ſalis. coletur ⁊ tepidum ponatur. illa enim cliſteria trahunt materiam frigidam ad inferius ⁊ exiccant cerebrum ⁊ inducunt vigilias. fricationes fortes pedum ⁊ crurium fiant cum ſale ⁊ aceto: rubificātia lotū fiūt ex ſinapi ⁊ aceto l' ex aceto ſqllitico ⁊ ex aleis piſtatꝫ ⁊ mixt᷒ cū aceto. Ungat loc᷒ cū olō d̄ lilio l' ſpica l' d̄ caſtoreo: ⁊ aliū d̄ coſto. ligēt extrema fortiter ita vt doleāt ⁊ aliū comprimantur. Gargariſma fiat ex oximelle compoſito cum aqua decoctionis iſopi vel oximelle ſquilitico cum aqua calida vel cum aqua iſopi calamēti ⁊ origani. Fiant ſternutationes cum pipere ⁊ eleboro albo ⁊ ſinapi. Fiat emplaſtrum ex iſopo ⁊ mentaſtro ⁊ origano ⁊ ſinapi ⁊ melle cuꝫ aliquantulo aceti. ſi aūt poſſes ipſum purgare purga cum. ʒ. s. pigre Alman. quam faciemus in antidotario: ⁊ da ei cum. ʒ. iij. aque mellis vel ei detur loco illius. ʒ. j. s. pillularum cochiarum cum. ʒ. ij. ſyrupi roſati. ⁊. ʒ. iij aque mellis. Continua cliſteria dicta q2 magis ⁊ melius conferunt ⁊ procedas cuꝫ alijs dictis ordinatim. Cibetur cuꝫ aqua lupinorꝫ ⁊ aqua ciceris cum ordeo ⁊ farro: vel cum aqua caulium ⁊ poſt comeſtionem comprimere ⁊ liga extrema vt doleant. Si autem ad debilitatē veniret da ei carnes edi ⁊ pullorum ⁊ perdicum ⁊ pota ipſum vſqꝫ ad finem cum aqua mellis vel cum aqua mellis in qua decoquatur iſopus vel yreos. In fine reduc ipſum ad dietam ꝯualeſcentis.

Cura litargie que fit ex melancolia eſt vt p̃mo fiat cliſtere tale. ℞. ſene epithimi: coloquītide minoris polipodij calamenti añ. M. j. decoquantur in aqua: ⁊ cum. lb. j. aque illius decoctiōis: ⁊. ʒ. iij. olei de camomilla ⁊. ʒ. ij. mellis ⁊. ʒ. s. ſalis: fiat cliſtere ⁊ pōatur tepidum. Aliud ad idem. ℞. floris camomille. aneti: ſene epithimi polipodij añ. M. j. fiat cliſtere cum. lb. j. decoctionis iſtarum rerum ⁊. ʒ. iij. olei de camomilla ⁊. ʒ. iij. mellis ponat᷑ tepidum. Si autem litargicus ex melancolia vel ex flegmate retineret vrinam propter obliuionem comprimatur eius virga ⁊ excitet᷑ ad egerendum ⁊ vrinandum cū ſuppoſitorio. ⁊ ponatur emplaſtrum ſuper virgam ⁊ pectinem factum ex flore camomille oleo ⁊ melliloto ⁊ folijs apij ⁊ calamento ⁊ radicibus lilij: vel embrocetur locus femoris cum aqua decoctionis iſtaꝝ herbaꝝ. poſſꝫ purgari ſi videretur ꝙ eſſet fortis cum. ʒ. j. s. pulueris pillulaꝝ ſtomaticaꝝ Alkindi q̄s in antidotario faciemus: ⁊ miſceatur ille puluis cuꝫ. ʒ. ij. ſyrupi ro. ⁊. ʒ. iij. aque mellis potetur ex aqua ordei vel ex aqua mellis in qua decoct᷒ ſit iſopus vel yreos. In dicta fricatiōib᷒: emplaſtratōibus ſternutationibus ⁊ de gargariſmiſ ⁊ de gete in loco luminoſo ⁊ de vnctionibus in loco ⁊ omnibus alijs fiat vt in litargia de flegmate diximus: preter ꝙ in omnibus rebus addenda ſunt ſene epithimum ⁊ polipodium que propter melancoliam reſpiciunt.

Capl'm. xiiij. de vertigine ⁊ ſcotomia.

Ertigo uel ſcotomia

V eſt qn̄ homo imaginat᷑ ꝙ reuoluantur res ſuper ipſum: ⁊ ꝙ eius cerebrum ⁊ corpus ipſius reuoluatur. quare accidit aliquando ꝙ non regat ſe ita vt firmetur unde cadit. Et ſcias ꝙ vertigo flegmatica vt narrat Auicen. lib. iij. capit. illo ſimilis eſt epilenſie. Et Alman. li. quarto. c. de ſignificationibus accidentium dicit ꝙ incubus ⁊ vertigo ſi fortes fuerint ⁊ diu perſeuerauerint epilenſiam ſignificant futuram. Fit autem quando reſoluitur ſuper ſeipſum vel quando aſpicit res que circulariter voluuntur. Infigitur enim figura vel forma reuolutionis in anima vel imaginatione ſentientis. ⁊ fit ex caſu ſeu percuſſione ⁊ vapore generato ⁊ retēto ī ip̄o cerebro cum hoc quia non ſedatur cum vacuitate neqꝫ excitatur cum repletione. fit etiam propter habundantiā ſanguinis ⁊ ex colera ⁊ flegmate ⁊ etiā melancolia.

Signa eius que fit ex reuolutione ſuper ſeipſū vel ex reuolutione rerum ſenſatarum a caſu ſeu percuſſione manifeſta ſunt ex re ipſa inducente. Eius autem que fit ex vapore generato vel retento in ipſo cerebro ſunt anteceſſio doloriſ capitis ⁊ tinitus ⁊ ſonitus ⁊ tenebroſitas longa vel fixa ante oculos ⁊ in guſtu vel odoratu abreuiatio ⁊ pulſatio in artarijs anterioribus ⁊ ſpatulis ⁊ grauitas in odoratu.

Eius que fit a ſanguine ſunt ſigna vene inflate: ⁊ facies ⁊ oculi ⁊ caput rubea ⁊ calida ⁊ ſomnuſ ⁊ grauitas ⁊ laſſitudo ⁊ pulſatio in temporibus ⁊ capite: ⁊ vrina ſpiſſa ſubruffa.

Signa ſi a colera ſunt vigilie ⁊ īflammatio abſqꝫ multitudine grauitatꝫ ⁊ imaginatōes citrine cū vrina citrina vel aurea clara.

Si vero a flegmate fuerit erit ibi grauitas ⁊ pigritia ⁊ timor ⁊ multitudo ſomni: ⁊ albedo oculorꝫ: ⁊ corporis: ⁊ multiplicatio humidi in toto corpore ⁊ erit cum h̄ vrina indigeſta alba ſpiſſa ⁊ guloſitas ⁊ indigeſtio.

Si autem a melancolia fuerit apparebit vrina clara ſubtilis ⁊ indigeſta ⁊ erit cum h̄ grauitas nō multum intenſa: ⁊ habebit vigilias ⁊ cogitationes corruptas ⁊ imaginatiōes: ⁊ capilli erūt nigri vel glauci ⁊ exiles.

Cura eius que fit ex reuolutione ſuper ſeipſum vel aſpectu reꝝ que reuoluuntur eſt quieſcere ⁊ abſtinere a talibus reb᷒ ⁊ vti ſomno ⁊ tranquilitate ⁊ abſtinere a vino forti ⁊ acuto valde.

Que autem fit a caſu ⁊ percuſſione curatur ſicut diximus in cura doloris capitis ex caſu ⁊ percuſſione.

Cura illius que fit ex vapore generato vel retento in ipſo cerebro eſt cerebrum confortare ⁊ facere vaporationem cum aqua decoctionis abſinthij ⁊ floris camomille vel melliloti ⁊ maiorane ⁊ roſarum violarum ⁊ facere cauterium in anteriori parte capitis in loco vbi terminatur digitus medius manus quando radix palme ponitur ſuper radicem naſi habentis infirmitatem: ⁊ etiam cauterium ꝙ fit in duobus cornibus poſterioribus: ⁊ facere ipſum abſtinere ab omnibus leguminibus ⁊ rebus acutis vt porris ⁊ aleis ⁊ ſimilibus. Et ſcias ꝙ nihil deterius eſt in omni egritudine capitis ⁊ ſpecialiter in vertigine ⁊ ſcotomia quam nuces ⁊ res que condiuntur ex nucibus: vel vinum forte non limphatum ſeu acutum. bonas carnes comedat: ⁊ bibat vinum album debile limphatum ⁊ pirra cocta in prunis poſt comeſtionem vel poma ſeu meſpila matura ⁊ ſimilia farrum ⁊ panicum vel milium. purgetur hic talis aliquando cum pillulis cochijs aliquando cum yrea pigra quam faciemus.

Cura qn̄ ex ſanguine ē vt fiat flebotomia ex cephalica in manu ſeu in curuatura brachij ⁊ vētoſatio in crurib᷒. Cibet᷑ ex len tibus coctis ꝯditis cū agreſta ⁊ vino de granatis: ⁊ ex panico ⁊ milio:

et bibat aquam decoctionis berberis vel aquam decoctionis granorum granatorũ vel lactucarũ vel bibat aqua zuchari cũ pſilio: aut bibat vinum debile bene limphatum ⁊ comedat aliquãdo carnes edi vel pullorum conditas cũ agreſta ſeu aceto: ⁊ poſt carnes ſemper comedat pirum vel pomum. ſ. citonium coctũ ſub prunis: vel comedat lactucas ſeu portulacas conditas cum aceto.

Cura vertiginis ſeu ſcotomie ex colera ſic fit: prouocetur ad vomitum ꝑ poſſe cum ſyrupo acetoſo ⁊ aqua calida vel aqua decoctionis aneti ⁊ ſeminis atriplicis ⁊ codẽ ſyrupo acetoſo compoſito. Si aũt vomere non poſſet bibat decoctionem que ſic fit. ℞. mirobalanorũ citrinorũ. ʒ. j. ſ. piſtentur ⁊ buliant in. lb. ſ. aque cum. ʒ. j. prunorum. Et accipiant̃. ʒ. iiij. illius aque ⁊ in illa aqua addant̃. ʒ. ij. ſyrupi violati vel roſati ⁊ det̃ añ diẽ l' det̃ i matutis ifirmo. lb. ſ. aq̃ caſei cũ. ʒ. j. ſ. pulueris reubarbari vel aliter ponat̃. ʒ. j. ſ. pulueris reubarbari in. lb. ſ. aq̃ caſei et dimittat̃ i aq̃ illi ꝑ horas. xij. in matutinis ca efiat ad ignem ⁊ colet̃ ⁊ det̃ infirmo. Aliud ad idẽ. ℞. electuarij de ſucco roſarũ ſimplicit. ʒ. ſ. vl'. ʒ. vj. qđ faciem⁹ i antidotario: ⁊ det̃ matutinus cũ. ʒ. iiij. vel. vj. aq̃ decoctiõis prunorũ ⁊ tamarindorũ ⁊ ſint tamarindi. ʒ. j. Aliud ad idẽ. ℞. tamarindorũ mãnc ãñ. ʒ. j. diſſoluant̃ iſta cũ. ʒ. iiij. vel. vj. aq̃ decoctõis prunorũ politrici ⁊ ſcolopendrie: ⁊ det̃ ante diẽ. nutriat̃ ⁊ potet̃ vt ſupius dictũ eſt.

Quãdo vero fit ex flegmate purget̃ cũ pigra quã in antidotario facim⁹ ⁊ det̃ de ea ante diez infirmo vel in ſero. ʒ. ſ. cũ. ʒ. ſ. oximellis ſquilitici. ʒ. iiij. aq̃ decoctionis iſopi ⁊ zedoarie. vel. ʒ. vj. ſumat ſemꝑ ante cenã. ʒ. j. ſ. oximellis cõpoſiti cũ. ʒ. iiij. aque iſopi ⁊ radicis raffani: et vomat ſi eſt poſſibile: vel ſumat in ſero cũ vadit dormitũ. ʒ. j. ſ. pillularũ cochiarum vel. ʒ. ij. ⁊ nõ cenet: vel pillularũ ſtomaticharũ alkindi q̃ſ facim⁹. Si ãt pillul' vl' pigrã ſumere nõ poſſet recipiat. ʒ. j. ſ. vl'. ʒ. ij. pulueris pillularũ ſtomaticharũ alchindi vl' pillularũ fetidarũ cũ. ʒ. ij. ſyrupi ro. ⁊ cũ. ʒ. iiij. vl'. vj aque mellis in matutinis poſt noctẽ mediam.

Si vero ex melãcolia facta fuerit: ſumat omni die bis ante cenã ⁊ in aurora diei. ʒ. j. ſ. oximellis cõpoſiti vel oximellis ſqlitici: ſi fuerit hyems cum. ʒ. iiij. aque decoctionis ſene epithimi ⁊ prunorum vel. ʒ. vj. ⁊ buliat in illa aqua aliquid mellis vel zuchari: ſi eſtas fuerit de quarto in q̃rtum diez ſumat de pillulis fetidis. ʒ. j. ſ. vel. ʒ. ij. ſero ⁊ non cenet: vel de pillulis ad melancoliã tãtũdẽ quas facięmus. vel ſumat. ʒ. ſ. de diaſene ſimplicis in aurora vel in veſpis cũ. ʒ. iiij. aq̃ decoctionis ſene ⁊ epithimi ⁊. ℈. ſ. elebori nigri vel. ℈. j. ⁊ nõ cenet. Aliud ad idez. ℞. ſene epithimi añ. ʒ. ſ. polipodij. ʒ. j. mirobalanorũ idorũ. ʒ. j. piſtẽt̃ omnia ⁊ buliant in. ʒ. vj. aque vſq; ad cõſumptionem medietatis: colent̃ ⁊ in colatura illa ponant̃. ʒ. ij. ſirupi ro. ⁊ datur ante diẽ. Dieta eius talis ſit: nullomodo tãgat nuces neq; porros. comedat carnes edi vel caſtrati arietis annual': carnes pullorum ⁊ gallarum ꝑdicum ⁊ faſianorũ ⁊ omnium auiũ degentiũ in arboribus ⁊ in pratis ⁊ non in aquis: ⁊ comedat eas vt plurimum aſſatas ⁊ nõ elixatas. bibat vinũ albũ debile ſtipticũ limphatũ vel rubeũ eiuſdem generis q: q̃uis vinum caput ꝑcutiat ⁊ fumos eleuet ad caput: in tali maťia adiuuat ad digerendũ ⁊ ſua ſtipticitate cõfortat ſtõz ⁊ non ſic fumat ad caput ymo ꝑ ſtipticitatẽ ſuaz furnũ in ſuo aſcenſu impedit bonũ eſſet vt multociens aquaz mellis biberet loco vini hec dieta cõmunis eſt flegmatico ⁊ melancolico. poſſent etiaz comedere vitelos ouorũ ⁊ cicera fracta. ⁊ farrum ⁊ riſum: raro tñ ⁊ de herbis feniculũ: boraginẽ ⁊ ſpinachia ⁊ aquã cauliũ ⁊ non herbam: ⁊ h raro.

Si aũt materia cõpoſita erit: ſigna ⁊ cura cõpoſita erunt.

Caplm. xv. de epilenſia.

Epilenſia ſm medicos ẽ egritudo ꝓhibẽs membra animata ab operationibus ſenſus ⁊ motus ⁊ erectione non integre. Et illud eſt propter opilationem contingentem ſm plurimum in ventriculo anteriori: et eſt quaſi ſpaſmus vniuerſalis ſed eius opilatio ẽ non completa. in appoplexia eſt magis completa ⁊ magis ſpaſmus vniuerſalis. Et ſcias ꝙ Auicẽ. capitulo illo dicit ſternutatio eſt quaſi epilenſia debilis vel leuis. Epilenſia vero quaſi ſternutatio fortis ⁊ multa. Et q̃uis poſſet fieri ex melancolia ex ſanguine ſeu ex vapore eleuato ab humore recluſo in aliquo membro vel ventriculo vel vermibus ſeu aſcaridibus: tamen vt dicit Auic. vt plurimũ fit a flegmate: ⁊ cõfirmat h auctoritate Hypo. que talis eſt. Oues que patiuntur epilenſiam cum a cerebris ſuis anothomizantur inuenitur in eis humiditas mala fetida. et inuenitur quedam epilenſia q̃ vocat̃ mater puerorũ: ⁊ interficit multum vt dicit Auic. Et hoc apellatur a Serapione libro ſeptimo octauo capit. de permixtione medicinarum vbi ponit confectionem perſicam ſarra ⁊ appellatur mater: q: in primis. v. vl'. vij. diebus ſue natiuitatis apparet vt plurimum et appellatur ſerra q: contrahuntur in tantum nerui mandibule inferioris: ꝙ infantes non poſſunt deglutire neq; aperire os vllomodo: ⁊ volunt medici ⁊ ſpecialiter Auic. ꝙ quando paroxiſmi epilenſie continuantur ꝙ ipſa interficit. Fit autem epilenſia ex materia cõtẽta in ſubſtãtia cerebri et vellaminibus eius ⁊ iſta eſt deterior: aut in vellaminibus eius ⁊ iſta eſt lenior. ⁊ fit ex cauſa cõtẽta in alio membro. Et ſcias ꝙ epilenſia vt plurimũ accidit pueris propter humiditates ipſorũ ⁊ mulierib⁹ ⁊ guloſis ⁊ bibulis ⁊ humidis natura. Scire etiam conuenit ꝙ epilenſia puerorum ⁊ mulierum ⁊ omnium quorum ſanguis paucis ẽ: parua eſt: ⁊ hoc propter conſtrictionem venarum. ⁊ hoc vult Auic. codẽ cap. libro. iij.

Signa que i plurib⁹ epilẽticis apparẽt ſũt citrinitas ligue ipſorũ ⁊ viriditas venarum que ſunt ſub ea: ⁊ antecedit plurimum eam mutatio corporis a complexione ſua ⁊ grauitas in capite aut accidit ei in inflãmatio in ventre: ⁊ antecedunt eam coartatio in motu lingue: ⁊ ſomnia eorum mala ⁊ obliuio aut pauor ⁊ timor. ⁊ accidit ei vt loquatur ſecum et conſtrictio pectoris ⁊ ira ⁊ acuitas.

Signa eius que ſit ex ſanguine ſi quãtitatiue peccauerit ſunt inflammatio venarũ que ſunt in collo ⁊ gula ⁊ diſpoſitio quaſi prefocationis antecedit eam. ⁊ apparent grauitas in eo ⁊ laſſitas et multiplicatio ſaliue dulcis ⁊ rubedo cum quadaz fuſcedine in oculis ⁊ facie ⁊ vapor ſentitur calid⁹ in capite ⁊ eſt in eo ſtoliditas que eſt ſpẽs melancolie ⁊ appellatur mala diſcretio: ⁊ eius vrina videtur rubea ſpiſſa aliquando rufa.

Signa quando fit a flemate ſunt vrina in qua multiplicatur aliquod quod eſt ſimile vitro liquefacto ⁊ ſaliua ſpumoſa multa groſſa calida: ⁊ pauor ⁊ timor ⁊ albedo oculorũ ⁊ corporis pigritia ⁊ grauitas ⁊ obliuio ⁊ aliũ vomit⁹ flegmatic⁹ fit i co ⁊ notãda ſũt etas regio ⁊ cõplexio ⁊ vſus rex in preterito ⁊ ſomnus ⁊ quies: nam iſta adiuuant ad

ſignificationem ſup materiam egritudinis.

Si vero ex melancolia vel ſpeciebus eiꝰ fiat: talia ſūt ſigna. Urina glauca vel pallida ſubtilis cū circulo granuloſo ⁊ turbatio ſenſus ſeu ꝑmixtio rationis ⁊ nō purgaẜ diſpoſitio mala intellectus cum ſeparaẜ: ſed ſemꝑ remanet eiꝰ ratio ꝯturbata ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ fuſcus plumbeꝰ ⁊ capilli eius nigri vel plumbei ⁊ ſiccitas lingue ⁊ vſus rerum in pꝛeterito generantiū melancoliam.

Si aūt ꝓp coleram venenoſam fieret ꝙ raro accidit vt volunt medici ⁊ ſpecialiter Auic. apparent in eo color citrinus in oculis ⁊ facie et ſaliua citrina amara ⁊ ſtoliditas cum furia ⁊ motu ⁊ vrina rubea ⁊ ſubtilis acuta ⁊ ſiccitas lingue ⁊ ſitis ⁊ fortis agitatio ⁊ tribulatio in acceſſione ⁊ ſpaſinꝰ acceſſionis breuior ꝙ̄ in alijs.

Signa qñ fit ex vapore ſunt ꝙ infirmus ſentit tinitum ⁊ motū ⁊ eleuationē vaporis ex aliquo mēbro ⁊ etiam in muliere ſentiẜ inundatio ex matrice ꝓp mēſtruum retentū aut ꝓp ſperma retentum venenoſum incluſum in ea. ⁊ in muliere accidit plurimum exiſtis cāis. ⁊ hoc ſpecialiter in viduis ⁊ religioſis ⁊ virginibus habilibꝰ ad coytū vnde abſtinentia a talibꝰ poteſt ſignificare in muliere ſuper epilenſiā.

Signa eius que fit a vermibus et a ſcaridibus ſunt ſigna vermiū vt ē ꝯcauitas oculoꝝ ⁊ clauſio ⁊ odor qui ſentiẜ ex eis ⁊ ꝙ emittit de eis aliqñ ⁊ fricatio nariū ⁊ obtenebratio faciei ⁊ oculorum ⁊ palpitatio eorūdem.

Cura cōis ē ꝙ fe. ⁊ ſpālr lōge cū ꝛſoluūt materiā oēꝫ ꝯferūt vñ dic Aui. ꝙ q̄rtana eo ꝙ digerit materiam mlicā ex lōgitudie ſue afflictionis curat epilenſiam lib. iij. illo. c. dicit Iterū alterationes q̄ fiūt in contrariū iſtiꝰ infirmitatis ſi magne fuerint curant eā. vñ Hypo. ij. particula amphoriſmoꝝ. Epilenticoꝝ iuuenibꝰ alterationeꝫ mutationes maxime temporū ⁊ locorum faciūt. Scias ēt ꝙ qñ epilenſia accidit alicui ante pubertatē: ⁊ mulieribus ante mēſtruoꝝ apparitionem: ⁊ nō ſoluaẜ in viro. ſ. circa vigeſimum quintū annū: ⁊ in muliere circa appitioneꝫ menſtruoꝝ. ꝙ amplius non curaẜ. vñ Hypo. iij. particula amphoriſmoꝝ. quecūqꝫ vero ꝑmanēt pueris ⁊ nō abſoluūtur circa iuuētuteꝫ: aut feminis circa mēſtruoꝝ eruptionē veterēſcere ꝯſueuerunt. Scire etiā ꝯuenit ꝙ omnes res acute vt alea ſinapis ⁊ ſimilia excitāt epilenſiaꝫ: ⁊ oēs res fumoſe: vt legumina ⁊ oīa q̄ de ꝓprietate cerebrū ⁊ neruos ꝑcutiūt: vt nuces ⁊ vinū verꝰ: tonitrua clamor ⁊ timor: iterū purgationes vniuerſales et fricationes fortes a pectore inferiuſ: ⁊ ſpecialiē in cute ⁊ cruribuſ intrāt in curationē eiꝰ. pectinatio capitis ⁊ eius calefactio cū rebus confortantibuſ caput: vt ē abſinthiū ⁊ ſimilia: ⁊ fricatio eiuſdē ſt ꝯueniētia omni epilentico. Et ſcias ꝙ coytꝰ eſt nociblior eis ꝙ̄ aliqd aliud: niſi in illis in quibuſ accidit ꝓp abſtinentiā ab ipo ſicut in viduis: religioſis: virginibus habilibus ad coytū: nā magis alijs rebus cerebꝛū ⁊ neruos debilitat ⁊ ꝑparat caput ad recipiendū oēꝫ ſupfluitatē fumoſam et humoralem. Sūme cōueniens eſſet vt oīs epilenticus a quacūqꝫ cā fuerit vteretẜ ꝓ potu ſuo aqua mellis ⁊ nō vino: q: vinū oēm ſuperfluitatē eleuat ad cerebꝛū. Sūmopere abſtinere debent oēſ epilentici a comeſtione apij: ⁊ ſpecialiter pueri ⁊ mulieres lactantes: de ſua enī ꝓprietate excitat epilenſiā ⁊ ipāliter eam inducit ī pueris: ⁊ petroſilij ⁊ cerfolij etiā. Cum ſuſpenſione radicis peonie ad collū ⁊ cū potatōe radicis aque decoctioniſ eiꝰ in q̄ ponitẜ mel: multos noſtro tpe pueroſ curauimꝰ ⁊ maxime quoꝝ etas erat infra annos. vij.

Cura quando ex ſanguine multiplicato in quātitate ſeu q̄litate fit: ē vt fiat flebotomia ſaphene .i. vene q̄ eſt in talo: vel frequēs ventoſatio crurium cū extractione ſanguinis. Mūdificeẜ poſt flebotomiaꝫ ⁊ vētoſatōeꝫ cum decoctōe q̄ ſic fit. ℞. manne. ℥. j. tamarindoꝝ. ℥. j. ſ. diſſoluanẜ iſta cū ℥. iiij. vel. vj. aque decoctōis prunoꝝ ⁊ deẜ añ diē ꝯforteẜ caput cū oleo ro. mixto cuꝫ oleo de abſin. fiant fricatiōes in partibꝰ inferioribꝰ. nutriaẜ ex carnibꝰ edi ⁊ caſtrati ⁊ pulloꝝ ꝯditis cum agreſta ⁊ vino de granatis: vel berberis. De herbis comedat lactucas boraginem ⁊ feniculū: ⁊ cucurbitas aliqñ: ⁊ aquā ciceris. bibat aquā mellis vel zuchari: vel aquā decoctionis berberis: Et ſi eēt nimis debilis poſſet bibere vinū album debile multum limphatuꝫ. ſumat poſt purgatiōes ⁊ flebotomias ⁊ vētoſationes. ʒ. ſ. tyriace cuꝫ. ℥. iiij. aque decoctiōis peonie. ⁊ hoc ſemel in ebdomoda ⁊ da in aurora.

Cura vero qñ fit a colera venenoſa ē vt purgetur cū pillulis que ſic fiūt. ℞. ſene epithimi: ſcamonee añ. ʒ. j. aloes. ʒ. iiij. cōficianẜ cum ſucco polipodij vel vino decoctionis elebori nigri. deẜ de his. ʒ. j. ſ. vel. ij. in ſero abſqꝫ cena. Si autem pillulas nō poſſet recipere: ſumat decoctionē q̄ ſic fit. ℞. mirobalanoꝝ indoꝝ ⁊ citrinoꝝ. añ. ℥. ſ. ſene epithimi añ. ʒ. ij. piſtenẜ ⁊ buliāt in aqua ⁊ coleẜ: ⁊ cum iſta colatura diſſoluaẜ. ℥. j. tamarindoꝝ: in q̄ diſſolutōe addanẜ. ℥. ij. ſyrupi vio. Aliud ad idē diſſoluaẜ. ℥. ſ. electuarij de ſucco roſ. ſimpliciū ꝙ faciemꝰ in antidotario cū. ℥. iiij. decoctōiſ audiete ⁊ cū. ℥. j. ſyrupi ro. facta purgatōe fiat vētoſatio ī crurībꝰ: vel flebotomia de ſaphena. fiāt ēt fricationes in partibꝰ inferioribꝰ ⁊ cōforteẜ caput cuꝫ oleo ro. ⁊ ſtomachꝰ cū oleo ꝺ maſtice. poteẜ ex aq̄ mellis vel zucharo vel decoctiōis berberis ꝙ melius ē ī hoc caſu nutriaẜ ex lactucis: portulacis: cucurbitis: ⁊ ſilibus ꝯditis cū agreſta ⁊ vitellˀ ouoꝝ ſeu vino de granatis cū lētibꝰ excorticatis: milio panico ⁊ farina ordei. nutriaẜ etiā ex carnibꝰ edi caſtrati arietis annualꝭ: pulloꝝ ꝑdicū ⁊ ſiliū ꝯditis cū agreſta ⁊ mirtis vel berberis.

Cura eiꝰ q̄ fit ex flegmate ē purgatio cū pilluliſ fetidis ſeu pigra: q̄ oia in antidotario fiēt. fiāt ēt cliſteria de iſtis rebus. ℞. colognitide interioris. ℥. ſ. agarici centauree añ. ℥. ſ. aniſi ſiſileos añ. ℥. j piſtentur ⁊ buliant cuꝫ. M. j. blete. poſt decoctionem coletur ⁊ de colatura iſta accipiatur. lꝭ. j. ⁊ . ℥. iiij. olei ⁊. ℥. iij. mellis ⁊. ℥. j. ſalis: miſceatur ⁊ coletur iterum ⁊ ponatur tepiduꝫ. confortetur caput cum oleo de maſtice ⁊ ſpica. pectinetur ſepe caput eius. inferiores fricationes fortes ſepe fiant. ſternutationes cum elebor̄o albo ⁊ pipere ⁊ ſimilibus. ⁊ poſt purgationes fiant cauteria in anteriori parte ⁊ ſub duobus cornibus poſterioribꝰ. Scias ꝙ cauterium eſt ſublimior medicinarū in omni epilenſia poſt mundificationem ⁊ purgationem cuiuſcunqꝫ cauſe ſit. potetur ex aqua mellis raro ex vino limphato. Scias ꝙ vſus rute ⁊ ſiſileos in aqua ⁊ vino multum conferunt. ⁊ puluis celidonie cum zucharo multum pꝛodeſt omni epilentico ſi ſumatur. ℥. ſ. pulueris celidonie cum. ℥. ij. aque decoctionis mirtilorum ⁊ piperis longi auxiliatur: ſpecialiter poſt purgationem. poſſet vti omnis qui eſt epilenticus peccato humorum frigidorum vel ventoſitatis vaporalis oximelle compoſito in quo eſſet ruta cuꝫ aqua decoctionis mirtilorum ⁊ piperis longi: ⁊ ſit oximel. ℥. j. ſ. ⁊ aqua. ℥. iij. vel. iiij. ⁊ ſit hoc calidum in hyeme in eſtate frigidum. Nutriatur aqua ciceris ⁊ cum herba feniculi: ⁊ cum carnibus capꝛioli ⁊ arietis annualis ⁊ caſtrati: perdicum faſianorum ⁊

omnium auium degentiũ in arboꝛibus ⁊ pratis ⁊ nõ in aquiſ conditis cum pipere longo galanga ⁊ cardomomo zedoaria ⁊ croco.

Cura ſi ẽ ex melãcolia talis erit. mundificetᷓ cũ pillulis ſtomaticis alchindi vel cũ pillulis fetidis aut cum yeralogodion: q̃ fient in antidotario: vl̕ fient cliſteria exiſtis. ℞. elebori nigri. ʒ. iij. ſene epithimi ante. ℥. s. centauree. ℥. i. polipodij. ℥. ij. fumiterre: blete ante. M. i. piſtentur buliant in aqua ⁊ poſt decoctionẽ colentur. Accipiatᷓ de colatura illa. lı̃. j. miſceatᷓ cũ. ℥. iiij. olei ⁊. ℥. iij. mellis ⁊. ℥. j. ſalis: buliat ⁊ coletᷓ iterum ⁊ ponatᷓ tepidum. nutriatᷓ ⁊ potetᷓ vt dictũ ẽ ante. confoꝛtetᷓ caput ex pectinatione ⁊ oleo de ſpica ⁊ oleo de lilio aut de maſtice ſeu de abſinthio. fiant fricationes in partibus inferioꝛibꝰ: ⁊ cauteria in capite locis dictis. poſt purgatiões ⁊ cliſteria abſtineat a coytu hic epiletícꝰ plus alijs: ⁊ a nucibꝰ poꝛris ⁊ cepiſ ⁊ ſimilibꝰ: a vino vero nõ ſicut alij. Scire ꝯuenit ꝙ carnes aſſate magis competunt ⁊ conueniunt omni epilentico: ⁊ ſpecialiter ſi cũ ſpeciebꝰ comedantur ꝙ̃ elixate pꝛeter quam in die purgatiõis In die vero purgationis elixate magis cõferunt q: acuitatem ⁊ ventoſitatem medicine purgatiue magis equant ⁊ repꝛimũt ꝙ̃ aſſate. hoc regula ẽ generalis ⁊ conuenit omni epilentico ex q̃cunqꝫ cã fiat ⁊ in omni etate: ⁊ vſus cerebꝛoꝝ auiũ ⁊ gallinarum ⁊ animalium qñ capita aſſantᷓ eſt de melioꝛibus rebus.

Cura qñ a vapoꝛe eleuato ab aliquo membꝛo fuerit eſt vt ꝓcedatᷓ in ea cuꝫ omnibus rebꝰ dictꝫ in cura eius q̃ fit ex flegmate aut melancolia: niſi ꝙ in iſta epilenſia cauteria debent fieri in mẽbꝛo ⁊ ſuper locum a quibus infirmus ſentit fumũ vl̕ vapoꝛem eleuari ⁊ ꝓfundetᷓ cauterium in membꝛo ſi eſt poſſibile vſqꝫ ad ꝓfunduꝫ: ita ꝙ compꝛehẽdatur intra cauterium totus locus infectꝰ penes poſſibilitatem. In alijs aũt cura eadem erit.

Cura eius que fit a vermibus ſeu ſcaridibus fieri dꝫ ſicut cura vermiũ de qua pfecte dicemus .c. d̃ vermibꝰ inferiꝰ. Omnis epilenticꝰ cõtinuatur ⁊ ſpecialiter poſt purgationẽ electuario noſtro quod faciemus in antidotario de peonia.

Caplm. xvj. de incubo.

Ec egritudo

noiantᷓ. ſtrãgulatoꝛ ⁊ icubꝰ arabice albedinẽ. Incubꝰ ẽ egritudo in qua ſentit homo cum ingreditᷓ i ſomnum fantaſma graue ſuper ſe cadens ⁊ compꝛimit ipſum: ⁊ anguſtiatᷓ eius ſpiritus ⁊ interſecatᷓ vox ipſius ⁊ motus eius. Et foꝛtaſſe pꝛefocatur ꝑꝑ poꝛroꝛum opilationes: ⁊ cuꝫ ab ipſo ſeparatᷓ excitat cũ ſubito: et eſt anteceſſoꝛ vnius trium egritudinũ: aut appopleſie: aut epilenſie: aut manie. Fit aũt ex omni cã vel materia ex qua fit epilenſia. Et eius ſigna manifeſta ſunt ex ipſa egritudine ⁊ narratione infirmi ꝓ vt dictum eſt in epilenſia.

Cura

eſt eadem cũ epilenſia: q: materia eſt eadem: nam incubus nihil aliud eſt ꝙ̃ epilenſia parua vel imperfecta. Cõfoꝛtetur continue cerebꝛum et coꝛ cũ electuario quod ſic fit. ℞. coꝛalorum margaritarum nõ pfoꝛatoꝝ oſſis de coꝛde cerui ante. ʒ. j. coꝛnu cerui. ʒ. s. ſerici combuſti. ʒ. s. galange: cardamomi: melegete: mirtiloꝛuꝫ piperiſ longi: peonie gariofiloꝝ nuciſ muſ. ante. ʒ. j. s. cinamomi. ℥. j. macis: croci ante. ʒ. j. zucari. lı̃. iij. fiat electuarium durum in modum ſtomaticon. ſumitᷓ mane ⁊ ſero ad modũ nucis: ⁊ bibitur poſt illud aliquod aque decoctionis peonie. Fit etiam ex eiſdem rebus cũ melle ⁊ ſumitur eodẽ mõ: ⁊ eſt meliꝰ in hyeme ꝙ̃ cũ zucharo. Sumat bis in hdomada ꝑ qualibet vice. ʒ. s. tiriace in aurora cum. ℥. iij. aque decoctionis peonie: ⁊ ſpecialı̃ poſt purgationẽ ⁊ videbis mirabilia. Quidam voluerunt facere cauteriũ ſup pectus in iſta infirmitate ⁊ fuit erroꝛ. credebant eñi ꝙ hec egritudo eſſet in coꝛde vel eſſet ſpiritualis Et eſt manifeſtum ꝙ eſt animalis: quia perficitᷓ i imaginatione commode tñ poſſet fieri cauteriuꝫ in anterioꝛi parte capitis in loco vbi medius digitus manus cum radix palme ponitᷓ ſup radicẽ naſi eius qui habetᷓ infirmitatem ⁊ ſpecialı̃ poſt purgationes factas cum rebus ſuperius dictis i cura epilenſie.

Caplm. xvij. de melancolia.

Lias

ꝙ melancolia ẽ nomẽ egritudinis ⁊ humoꝛis cum dr̃ ꝙ humoꝛes ſunt quatuoꝛ ⁊c̃. Melancolia eſt mutatio extimationũ ⁊ cogitationũ a curſu naturali ad coꝛruptionem ⁊ timoꝛẽ: ⁊ hoc eſt ex dominio humoꝛis melancolici turbantis ſpiritum animalẽ interius ⁊ facientis ipſum ſilueſtrem ⁊ timidum ꝑꝑ eius fuſcitatem vel obſcuritatẽ: ⁊ dr̃ fieri ſpiritꝰ animal̕ ſilueſtris ⁊ timidus cum non obedit opationibuſ virtutum pendentiũ ab electione. Et non miretᷓ aliquis ſi ſpiritus animalis fit ſilueſtris ⁊ timiduſ ex dominio humoꝛis melancolici terreſtris ⁊ nigri vincentis ſup cõplexionẽ cerebꝛi: aut ꝑꝑ quantitatem eius: aut ꝓpter qualitatem accidentalem turbantem vel ipſum offuſcantem cũ nihil reperiatur in extrinſecis ꝙ ita faciat hominẽ timere vt nigredo aeris vel eiꝰ obſcuritas cum nigredo vel obſcuritas aeris ſit ꝯ̃ria diſpoſitioni naturali ſpiritus animalis q̃ eſt lux ſeu vltima claritas: apparet manifeſte ꝙ per pꝛeſentiam humoꝛis aduſti ⁊ nigri ſuper complexionem cerebꝛi naturalem timere conuenit. Fit autem hoc egritudo ꝑꝑ materiam melancolicam vincentem in cerebꝛo ⁊ in ipſo contentã aut in ſtomacho aut in ſplene aut alibi. illa materia aut eſt turbulentia ſanguinis: aut fex eiuſdem factus ꝑ viã aduſtionis: aut ẽ flegmã aduſtum ⁊ iſtud fit raro: vt dicit Auic. c. de melãcolia ꝙ flegmã per aduſtionẽ conuertitur ad melancoliam: ⁊ facit hanc egritudinem: aut eſt melancolia non aduſta ſed mutata vel coꝛrupta in malas qualitates. Et ſcias ꝙ vnaqueqꝫ ſpecies melãcolie cũ nõ mutatᷓ a mẽbꝛo. j. ⁊ fuerit i cerebꝛo facit mliaꝫ. vt vult Auic. eodẽ. c. ⁊ fit ex colica in q̃ nõ ſupfluit aduſtio. Nã qñ aduſtio vltimatᷓ in colã vl̕ mlia fit potiꝰ ex eis mania ꝙ̃ mlia: ⁊ nos i. c. de mania dicemꝰ drñaꝫ iter melancoliam ⁊ maniam.

Signa

ꝓpria ⁊ cõia ad mliaꝫ ſũt timor ⁊ puſillanimitas. vt dicit Hypo. vj. particula amphoꝛ. dicit. n. ibi. Si timoꝛ ⁊ puſillanimitas multũ tp̃s hñt pficiũt mlicũ huiuſ modi. Et eũ h̃ ẽt ſũt extimatio mala ⁊ timoꝛ abſqꝫ cã: ⁊ velocitas ire ⁊ dilectio ſolitudinis ⁊ tremoꝛ ⁊ vertigo ⁊ ſonitꝰ ⁊ tinitꝰ ⁊ pꝛope i mirach: ⁊ timoꝛ de eis q̃ nõ timentᷓ ẜm ꝯſuetudinẽ. Cũ aũt illa infirmata ſunt: fit egritudo actu ledẽſ. Et ſpẽs qdẽ iſtiꝰ egritudinis ſunt q̃ſi ifinite. Quidã. n. eoꝝ timẽt caſũ celi ſup ſe: ⁊ qdã eoꝝ timẽt ꝙ terra abſoꝛbeat eos: ⁊ qdã timẽt latrones. Et qdã timent ne lupꝰ ad eos igrediatᷓ. Quidã vo alij ſunt q imaginantᷓ res coꝛã oculis ſuis q̃ nõ ſũt vere. Et qdã imaginantᷓ ſeipſos ſcõs reges aut lupos aut dmones aut aueſ aut iſtrumẽta artificialia. Et qdã ſũt q ridẽt ⁊ ꝓpẽ qũ mãia ẽ ſanguis cũ imaginãtᷓ placibilia ſeu delectabilia. Et qdã ſũt q ploꝛãt: ⁊ ꝓpẽ qñ egritudo ẽ ex pura mlia. Et ſũt qdã q diligũt moꝛtẽ: ⁊ qdã abhoꝛrẽt cã. Et ſũt alie ſpẽs diuerſe de qbꝰ nõ facimꝰ mẽtõeꝫ ꝑꝑ eoꝝ multitudinẽ.

Signa eius cuius materia fuerit ſanguinea ⁊ continet̃ in cerebro ſunt ſuperfluitates cogitationis ⁊ aſſiduatio ſollicitudinis melancolice: ⁊ aſſiduus aſpectus ad rem vnã ⁊ ad terrã: ⁊ multiplicat̃ riſus in illo abſq̧ cã ⁊ cũ cauſa ⁊ gaudium ⁊ erit abſq̧ triſticia vehemẽti. Et vrina ei⁹ erit ſpiſſa ruffa: ⁊ eius pulſus mollis: ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ rube⁹ vel fuſcus ⁊ ſomnietas cum q̃dam grauitate: ⁊ ſapor in lingua ſentiet̃ dulcis in quo apparebit aliquãdo amaritudo ⁊ aliquãdo ſalſedo: ⁊ hoc erit propter quãdã aduſtionem: ⁊ apparebunt vene in oculis ⁊ membris omnibus replete ⁊ in habitudo corporis vt plurimum carnoſa videbitur.

Si aũt ex flegmate fuerit cũ alijs ſignis ſignificantibus melancoliam ibi erunt pigritia ⁊ paucitas caliditatis ⁊ qes multa ⁊ grauitas ⁊ obliuio ⁊ erit ridẽs neq̧ gaudens. ⁊ eius vrina apparebit alba vel ſubpalida cum quadam ſpiſſitudine: ⁊ ei⁹ pulſus mollis ⁊ color faciei ⁊ color toti⁹ corporis albus vel palidus apparebit.

Si vero ex colera fuerit cum alijs ſignis ſignificantibus melãcoliã erunt ibi agitatio ⁊ cõmotio ⁊ inſtabilitas ⁊ clamor ⁊ audacia ⁊ rixa ⁊ color oculoꝝ ⁊ faciei trahet ad citrinitatẽ: ⁊ ei⁹ pulſus erit velox ⁊ dur⁹. ⁊ vrĩa erit citrina vl̃ ſbruffa ⁊ tenuis

Si autẽ ex ipſa melãcolia fuerit hẽbit cũ alijs ſignis odium erga hoĩes ⁊ non obliuiſcet̃: ⁊ cogitatio in eo erit plurima ⁊ non rixabit̃ ⁊ erit abſq̧ audacia ⁊ cum quiete. Urina erit palida tenuis. ⁊ eius pulſus paruus ſtrictus durus.

Si autem materia non fuerit in cerebro ꝯtenta ſed in toto corpore apparebunt nigredo totius corporis ⁊ aſperitas vel areſa° vel retẽtio eius ꝙ ꝯſueuit euacuari ex ſplene ⁊ ſtomacho ⁊ ex emoroydibus ⁊ ano ⁊ menſtruis: ⁊ erũt cũ h̃ nigredo vehemens toti⁹ corporis: ⁊ multitudo piloꝝ nigroꝝ ⁊ ꝙ in eo fuit anteceſſio ciboꝝ generantium humorem melancolicũ ⁊ etiam anteceſſio febrũ longarum vel compoſitaꝝ qbus ſuccedit humor melancolicus.

Si vero vitio ſplenis fuerit hec egritudo: i eo erunt rugitus lateris ſiniſtri ⁊ inflatio ſplenis: ⁊ h̃ nõ ſeparat̃ ab eo ⁊ multitudo deſiderij propter effuſionẽ melãcolie ad os ſtomachi ⁊ paucitas digeſtionis ⁊ inflãmatio. Et aliquando erit ibi quartana ⁊ mordicatio cum furia apparebit quandoq̧ Et ſcias ꝙ vt plurimum omnes melancolici ſunt ſplenetici ⁊ etiam quartanarij.

Signa melancolie que fit vitio ſtomachi ſunt nauſeca ⁊ ſacietas cum in digeſtione ⁊ repletio in hora digeſtionis ⁊ multiplicatio doloꝝ apud comeſtionem q quieſcunt poſt digeſtionem.

Signa vero eius q̃ fit ꝓpter materiam ꝯtentã in mirach. i. in paniculo interiori ꝯtinẽte inteſtina: ⁊ nutritiua ſunt grauitas ĩ mirach ⁊ attractio ad ſuperiora ⁊ nauſea in ſeparabilis ⁊ malitia anime ⁊ corruptio digeſtionis: ⁊ eructuatio acetoſa ⁊ ſputum humidum ⁊ rugit⁹ ⁊ exitus ventoſitatis ⁊ inflatio vt inueniant dolorem in ſtomacho aut ĩ vtraſq̧ ſpatulas: ⁊ ꝓprie poſt cibuʒ vſquequo digerat̃ ꝑfecte. Et ſcire debes ꝙ vbicunq̧ materia illius infirmitatis contineat̃. poteſt eſſe aliquando ſanguis aliquando colera aliquando melancolia. Et ſigna ſignificantia ſuper vnũquẽq̧ iſtoruʒ humorum ⁊ diſtinguentia ſuper ipſos dicta ſunt ſuperius vbi poſuimus ſigna ſignificantia ſuper melancoliam que fit ex materia contenta in cerebro.

Cura melancolie in cõi trahit̃ ab Hypo. vj. particula Amphoriſmoꝝ vbi dicit. Melancolicis emoroydes innate bonũ. Et. G. ſup illo Amphoriſmo dicit ꝙ emoroydes nõ ſolũ ſm purgatões ſoluunt has egritudines: ſʒ etiam ſm purgatoꝝ humoꝝ q̃litates. nõ eſt mirandum ſi melancolia ⁊ freneſis curent̃ propter apertionem emoroydaꝝ. q2 nigrum cõmixtuʒ humoribus fit in ſanguine ſicut in vino fex ⁊c. ⁊ hic fex ꝑ apertionem emoroydaꝝ purgatur: ⁊ per apertionem ſaphene ⁊ ſaluatelle ſicut vinum purgat̃ ⁊ claꝝ fit per extractionem ſpine inferioris q̃ eſt in uegete purgando fecem inferiorẽ loco illius fecis que purgat̃ facit deſcendere id qđ eſt magis groſſum ⁊ feculentũ de vino ⁊ ſic per conſequẽſ vinuʒ ex neceſſitate clareſit. eodẽ modo operat̃ in corpore humano ꝓuocatio varicũ in cruribus: apertio emoroydaꝝ vel venaꝝ prouocantium menſtrua ⁊ emoroydas: vt eſt apertio ſaluatelle vel ſaphene in pede.

Cura melancolie que ẽ ex ſanguine: fit ſm ſententiam Almã. Auic. Serap. incipiendo a flebotomia ex baſilica vel ſaluatella manus ſiniſtre aut ꝺ ſaluatella pedis ſiniſtri aut ꝺ ſaphena. Et ſciaſ ꝙ ſaphena pedis eſt ſub chauicula pedis in cõcauitate intrinſeca: ſaluetella vero in pede ⁊ in manu eſt inter anularem ⁊ auricularem digitum. Et credo indubitanter ꝙ flebotomia pedis magis ſit conferens q̃ flebotomia manus. Naʒ flebotomia venaꝝ pedis magis reſpicit mẽſtrua ⁊ emoroydas q̃ flebotomia manus ⁊ apertio emoroydaꝝ imediate confert huic egritudini ⁊ etiã mẽſtruoꝝ. vt dicit Hypo. ſuperi⁹ ⁊ ſm ſententiam hanc magis iudicat̃ vtilis flebotomia venaꝝ pedis quam manus. Ego aũt in ueritate dico tibi ꝙ meo tp̃e nõ inueni magnam vtilitatem in flebotomia que fit in melancolia ex quacũq̧ cauſa fiat: niſi h̃ modo. vʒ poſt duas vel plures purgationes antecedentes cum rebus reſpicientibus ⁊ mouẽtibus materiaʒ aduſtam: q2 ſm intentionem medicorum ſi veruʒ eſt ꝙ ſcripſerunt. impoſſibile eſt ꝙ hec egritudo fiat ex aliquo humore niſi per aduſtionem ad genus melancolicum fuerit conuerſus: preter q̃ ex melancolia naturali. que cum corrumpitur preter ꝙ aduratur facit hanc egritudinem. ⁊ ſic apparet manifeſte ꝙ mundificatio cũ medicinis vtilior eſt in hac infirmitate quam flebotomia: cũ vt plurimum qđ trahit̃ ex corpore per flebotomiam ſit calidum ⁊ humidum qđ eſt curatiuum illius infirmitatis. ⁊ propter hoc dixit Alman. ix. li. c. de melancolia ꝙ ſtudium medici totaliter ſit in ipinguãdo corp⁹ melancolici vt ſiccitas remoueat̃ q̃ potentiſſima cauſa in generatione huius egritudinis ⁊ etiam principalis.

Factis igitur mũdificatõibus pluribus: ſi materia faciens egritudinem immediate ꝯtrerit radicẽ ex ſanguine: vel fuerit fex ſanguinis ⁊ vene corporis fuerint replete ⁊ habitudo carnoſa. ſecurius fieri poteſt flebotomia de venis manus vel pediſ ꝙ melius eſt: ⁊ non extrahat̃ ſanguis totus vna vice ſed pluribus vicibus: q2 talis extra° flebotomie min⁹ exiccat corp⁹ ⁊ naturã min⁹ debilitat. In alijs ſpẽbus melie q̃ nõ fiũt ex ſanguine nullo mõ flotomia fiat. ſʒ ſit ꝯtent⁹ medic⁹ in mũdificatione cum medicinis dieta ⁊ rebus cõfortantibus caput ⁊ naturam totam: ⁊ ſpacialiter cerebꝝ ⁊ cor ⁊ rebus rectificantibus ſplenem. Cõmune medicamen penes intentionem omnium medicoꝝ mũdificans materiam illius egritudinis a quacunq̧ cauſa fiat: ſic fit. ℞. mirab. indoꝝ. ʒ. x. polipodij. ʒ. v. ſene. ʒ. viij. turbit. ʒ. iiij. ſticados. ʒ. x. paſſularum epithi cretenſis ante. ʒ. x. omnia excepto epithimo in. lḃ. iij. aque coquẽda ſunt donec ad vnaʒ. lḃ. ⁊ dimidiam redeant. cũq̧ hoc factuʒ fuerit addat̃ epithimũ: ⁊ illico ab igne remoueat̃ ⁊ dimit-

tantur donec infrigidari ceperint etiꝗ frigidata fuerint manibus fricata colentur: ⁊ illa colatura diuidatur in quatuor partes equales: ⁊ vnaquaꝗ pars debet dari infirmo de quarto in quartū diem per tres horas poſt acceptionem pillularū que ſic fiunt. ℞. agarici duas tertias. ʒ. j. aloes. ʒ. j. ſalis indi. ʒ. s. elebori nigri quartam. ʒ. j. conficiantur cū melle aut iulep: ⁊ hec pillule ſunt vna doſis aut debent dari omnes vna hora ſero cum vadit dormitum ⁊ non cenet. ⁊ poſt aſſumptionē iſtarum pillularum per horas tres vt dictuꝫ eſt ſumienda eſt quarta pars decoctiōis ſupradicte: ⁊ hoc decoctio debet complete recipi vſqꝫ ad dieſ xvj. ⁊ qualibet vice anteꝗ detur decoctio: pillule omnes que fiunt ex tota receptione ſumende erunt. hic modus mundificationis eſt ſm medicos. quam mundificationem faciunt in melancoliam ex ſanguine poſt flebotomiaꝫ de venis ſupradictis. In alijs aūt ſpecieb⁹ melancolie faciūt iſtam eandem mūdificationem abſqꝫ flebotomia

Confiteor ⁊ aſſero ꝙ medicorum ſcientialis eſt ⁊ recta aqua deſiſtere non conuenit. ſed tempore meo multos curaui ſm viam hanc ⁊ ſm eaꝫ ſemper ꝓcedebam in cura melancolie ⁊ bene ſuccedebat mihi: ꝗ talis erat primo in omnib⁹ ſpeciebus melancolie tam ex illa que fiebat ex ſanguine quemadmodum in alijs faciebam ſyrupum taleꝫ ℞. polipodij. lb. s. bugloſſe. i. lingue bouis meliſſe añ. ℳ. j. ciperi capari: acori aſſari añ. ʒ. j. ſene epithimi añ. ʒ. ij. ſe. lactu. ſcariole endiuie añ. ʒ. iij. piſtent omnia groſſomodo preter epithimū ⁊ ſene que dimittant ſicut ſunt buliār omnia alia piſtata in. lb. iiij. aque donec cōſumpta ſit medietas tūc in fine addant ſene ⁊ epithimū preter ꝙ buliant: ⁊ dimittat aqua cum rebus quaſi infrigidari tunc cū ipſa aqua tepuerit fricentur ea que ſunt in aqua manibus fortiter. ⁊ cuꝫ fricata fuerint colentur ⁊ in colatura illa addat. lb. j. mellis ro. cum folijs ⁊ iterum reducatur ad ignem ⁊ permitatur aliquantulum bulire poſtea iterū coletur ⁊ reponatur. hic ſyrupus rectificat ſpleneꝫ que rectificatio neceſſaria ⁊ vtilis eſt i cura cuiuſlibet ſpeciei melancolie: ⁊ cum hoc diſponit materiam ad expulſionem ⁊ aperit maſaraicas ⁊ oīa nutritiua corroborat ⁊ confortat. detur de eo mane ſtomacho ieiuno. ʒ. iij. cum. ʒ. iij. aꝗ decoctionis epithimi ⁊ mellis roſa. ⁊ hoc fiat vſqꝫ ad dies ſex tunc in ſero vel circa primum ſomnū recipiat pillulas que ſic fiunt. ⁊ non cenet. ℞. ſene epithimi añ. ʒ. ij. eleborum. ʒ. iij. ſcamonee. ʒ. j. s. maſticis. ʒ. j. mirob. indorum. ʒ. s. turbit. ʒ. ij. agarici. ʒ. j. s. fiant pillule cum ſucco polipodij vel vino decoctionis epithimi. detur de his. ʒ. j. vel. j. s. vel. ij. ſm virtutem. Si aūt pillulas recipere non poſſet ſumat in matutinis decoctionem ꝗ ſic fit. ℞. miroba. indorum. ʒ. j. s. piſtentur ⁊ buliant cum. ʒ. ij. prunorum ſiccoruꝫ in. ʒ. vj. aque donec medietas ſit conſumpta: coletur ⁊ cum illa colatura diſſoluantur. ʒ. x. manne. Aliud ad ideꝫ. ℞. ʒ. s. elebori nigri: ſcamonee. ℈. j. puluerizentur optime ⁊ dimittātur per vnaꝫ noctem in. ʒ. ij. rob de vino ⁊. ʒ. j. ⁊. s. māne in aurora ante dieꝫ diſſoluatur hoc totum cum. ʒ. iiij. aque decoctionis prunorum ⁊ detur infirmo: ⁊ aliquando loco pillularum dictarum ſuperius dabā. ʒ. j. s. pillularum fetidarum quas ponemus in antidotario cū continuatione illarum medicinarum mundificabam omnes melancolicos ⁊ diſſoluebam ſpleneꝫ ⁊ cum ſyrupo preparabam materiam: ⁊ cum electuario ꝙ ſic fit confortabam cor ⁊ cerebrū ⁊ totū corp⁹. ℞. ſerici combuſti. ʒ. j. corali rubei. ʒ. s. oſſis de corde cerui. ʒ. ij. margaritarū nō pforataꝝ. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. s. pinearum mundatarum. lb. s. iſopi liquiritie. ʒ. ij. nuciſmuſ. gariofilorum folij piperis longi cubebe: galange añ. ʒ. j. s. cinamomi. ʒ. v. maceꝫ croci añ. ʒ. j. zuchari. lb. vj. coquantur ad modum cuminate. In hyeme vō cōficiatur cum. lb. iij. mellis diſpumati ⁊ bene cocti: addātur in fine. ℈. ij. muſci. Sumitur mane añ cibum per duas horas ⁊ ſero ad modū nucis magne: ⁊ poſt illud bibat aliquid vini albi clari odoriferi limphati. hoc enim electuarium confortat cor ⁊ cerebrum ⁊ animum gaudere facit: ⁊ riſum multiplicat: ⁊ remouet malas cogitationes ⁊ imaginationes ⁊ rectificat memoriam: ⁊ cōfortat digeſtionem: ⁊ multiplicat humiditatem naturalē in toto corpore. Aliud ad idem quod fit li. diuiſionū. c. de his que cōferunt timori ⁊ melancolie. ℞. ro. ru. ʒ. vj. cipi. ʒ. v. gariofilorū maſticis ſpice aſſari añ. ʒ. iij. cinami: croci añ. ʒ. ij. macis cerdamomi maioris ⁊ minoris: nuciſmu. añ. ʒ. j. terant ⁊ cribellent. decoꝗt. lb. j. emblicoꝝ cuꝫ. lb. vj. aꝗ donec remaneat. tertia deīde coletur ⁊ ꝓiciat ſup ipſaꝫ. lb. j. mellis ⁊ ꝯcoquat donec iſpiſſet ⁊ puluerizet de ſup puluis ſupra dictus ⁊ remoueat cū baculo citri vel ſaliceꝫ dōec ꝑmiſceat ⁊ addat ſupra ipſam. ℈. j. vel. s. de muſco. datur ſero ⁊ mane ad moduꝫ nucis magne ⁊ aliquid vini albi limphati bibat poſt: h. n. electuarium animum letificat: ⁊ timorē ⁊ triſticiam remouet ⁊ impinguat ⁊ colorē efficit bonū: ⁊ oris odorē ⁊ ſudoris ⁊ ꝯfert pulſui cordis: ⁊ ſi aſſiducet letificat animuꝫ: ita vt extrahat eū ad egritudinē ſimilē riſui cōtinuo ex multitudine riſus ⁊ bonitate aīe.

Ex parte medicinaꝝ oēs melācolicos occurrētes mihi ex ꝗcūqꝫ cā eſſent curabaꝫ ꝑ iſtā viā ⁊ modū: niſi q: ſi videbā ipſū robuſtū ⁊ ſatis carnoſuꝫ ⁊ repletū ſm venas ⁊ ipſas venas apparētes nigras faciebā poſt duas vel plures mūdificatiōes ipſum de venis pedū flebotomari ⁊ ſpālit de ſaluatella pedis ſiniſtri. In alijs aūt ſpēciebus melācolie nullomō faciebā ſꝫ per cōtinuationē medicinaꝝ ſemp ꝓcedebā ⁊ bñ ſuccedebat mihi vt multi ſciūt q adhuc viuunt. Regebā eos ex parte diete cū brodio gallinaꝝ ⁊ carniū caſtrati ⁊ edi: ⁊ arietis vnius anni ⁊ pulloꝝ ⁊ cū vitellis ouoꝝ ⁊ cum cibarijs factis ex farina ordei ⁊ auene in qbus ponebā vitellos ouoꝝ ⁊ puluerē ſpēruꝫ q ſic fit. ℞. earda. ʒ. s. melegete cubebe añ. ʒ. j. cinamomi electi. ʒ. j. zafrani maceꝫ. añ. ℈. j. nuciſmuſ. gariofilorum folij añ. ʒ. j. terant ⁊ cribelētur carnes ⁊ brodia ⁊ oīa alia cibaria cū iſto puluere ꝯdiebam. nullomō exhibebā eis carnes ſiluestres neqꝫ aīalium neqꝫ auium. potabā eos cum vino albo clariſſimo odorifero in quo ponebā tantum de aqua quātuꝫ erat medietaſ vini: vel ei⁹ tertia ſꝫ naturā vini electi ꝙ hēri poterat. Dabā ſepe ꝑ interuallū decoctionē de eleboro quā faciemus in antidotario: ⁊ ſꝫ modū dictū illic: ⁊ ē ꝑma decoctio que fit in. c. de decoctionibus in noſtro antidotario. In oīb⁹ ſpeciebus melācolie: ſiue fuiſſent ex ſanguine aut ab alijs cauſis poſt exhibitionem medicinaruꝫ faciebam vnum cauterium in parte anteriori ⁊ duo in poſterioribus cornibus capitis ⁊ profundabaꝫ iſta cauteria vſqꝫ ad os ſi erat poſſibile ⁊ dimittebam ea aperta vſqꝫ ad dies. xl. pro nico poſſe: vltra h tpꝯ nō curabā de his ſed ꝑmittebā ea ꝯſolidari: ⁊ ſic ſꝫ iſtū modū curā iſtā in oīb⁹ finiebā ⁊ ſi aliqđ veſtigiū illi⁹ īfirmitatꝫ remanebat poſt ꝯtinuatōeꝫ iſtā: iterꝫ a capite īcipiebā quouſqꝫ tota cā erat ꝯſūpta ⁊ mūdificata ſcdm meā poſſibilitatē.

Caplm. xviij. de melancolia ex amore vel ex deſiderio repatriandi ⁊ vocatur yliſchi.

b **Ec egritudo** que appellatur iliſcbi .i. melancolia q̄ȝ aliqs incurrit ꝓpť amorem: ⁊ eſt ſolicitudo ſimilis melācolia in qua iam homo ſibi addu[x]it incitationem cogitationis ſue ſup pulchritudinem quarūdam formarū ⁊ figuraꝝ que inſunt ei: deinde adiuuat ipſiuȝ ad illud deſideriuȝ eius ⁊ nō ꝯſequiť ⁊ quāuis trahat cauſaȝ ab extrinſeco neceſſe eſt vt aliquis humorū q augumentať ab illa cā extrinſeca peccet ⁊ habundet: ⁊ erit ille humor melācolia mľtiplicata ⁊ quātitate ⁊ qualitate vltra q̄ȝ conuenit ⁊ erit frigida ⁊ ſicca.

Signa ſignificantia ſupiſtaȝ egritudinem ſunt ꝓfunditas oculorū ⁊ ſiccitas ipſoꝝ ⁊ priuatio lachrymarū niſi cū fletus adeſt: ⁊ motꝰ cōtinuus palpebraꝝ riſibilis quaſi aſpiciat aliquid pulchrū delectabile: aut audiat rumorem de eo in quo delecteť aut letificetur: ⁊ eius anhelitus eſt plurime interfectiōis et reuerſionis: ⁊ alterať dipoſitio eius ad riſuȝ ⁊ fletum cum audit cantilenas amoris ⁊ precipue cuȝ ſit rememoratio repudij ⁊ elongationis ab eo ꝙ diligit: ⁊ ſunt mēbra euiſ areſacta ⁊ palpebre fiūt magne ꝑꝑ vigilias: ⁊ eius pulſus ē abſq̄ȝ ordine ⁊ alterať dipoſitio pulſus manifeſte cū ſit rememoratio eius quod diligit ꝓpť cū obuiat ei ſubito: ⁊ poteſt medicꝰ ex pulſu ingeniare ſup cognitionem eiꝰ qđ diligit. ⁊ ſciet ex h cā infirmitatis ⁊ habebit viā ad curā ipſius: ⁊ ingeniū erit tale. cū medicꝰ pulſuȝ tetigerit rememoreť plura nomina rerū ⁊ virorū ⁊ mulierū corā infirmo ⁊ ipo audiente. h faciat multotiens tangēdo ſemꝑ pulſum infirmi. cūq̄ȝ ſenſerit diuerſitatē in pulſu ꝓpter rememorationē alicuiꝰ aut ꝑꝑ rememorationeȝ manſionis vel figure ſeu loci aut regiōis aut artis in qua operať aut generis ⁊ ꝓgeniei ſeu ſocij vel familiaritatis. ſcias ꝙ illud eſt illud quod diligit. Ingenieť tūc in acgrendo illud ſi eſt poſſibile q: ꝑ acqſitioneȝ illius ſtatiȝ curabiť.

Cura eius talis erit. primo exhibeatur ea que inducunt ſomnum: vt eſt diapapauer in quo ponať crocus. ⁊ ebrietas valde vtilis eſt in h caſu. occupat enī cerebrū ⁊ delet malas imaginationes: ⁊ purgat ipſum cerebrum a ſupfluitatibus ⁊ alterat eius diſpoſitionē. ſint continue coraȝ ipſo mulieres ⁊ aſtātes ⁊ vetule q̄ confortent infirmuȝ in contrariū ſue imaginationis: ⁊ excitent ipſum in amorem alteriꝰ ab eo qđ diligit: narrando de imaginata vel dilecta feda ⁊ inhoneſta ⁊ turpia: ⁊ ex parte ꝑſone ⁊ moꝝ. nā vetule cuȝ ſuis ſegacitatibus ꝓpť ſciunt facere hoc: ⁊ ꝓpter hoc earum preſentia in hoc caſu eſt valde vtilis. corā eo fiant cantilene ⁊ ſolatia ⁊ incitetur ad coitū diuerſarum mulierum que a vetulis ⁊ aſtantibꝰ multū laudenť. de forma ⁊ figura ⁊ moribus excitetur patiēs ad diſcurſuȝ huc ⁊ illuc equeſter ⁊ pedeſter cū iuuenibꝰ ⁊ mulieribus in quibus delecteť naȝ hec omnia remouēt malā imaginationē ⁊ cogitationem inductā ex amore. Loceť in loco luminoſo ⁊ nō obſcuro: nā obſcuritas preparat ipſum ad ſolitudinē ⁊ ſolicitudineȝ q̄ ſunt praua in tali cura: ⁊ diſponentes infirmū ad prauas cogitationes ⁊ etiā imaginationes qđ malū eſt in infirmitate tali ⁊ incōueniēs. Nutriatur ex dicta dicta in .c. de melācolia: ⁊ etiā ex lactucis cucurbitis farina ordei et auene: q̄ cibaria cū puluere ſpecieꝝ dicto ſupius ⁊ electuarijs dictis ibi. poteſt ex vino albo limphato vt diximus ⁊ confortet cor ⁊ cerebrū ⁊ totū corpus ex electuarijs dictis. balneeť ſepe poſt cōmeſtioneȝ in aqua tepida decoctionis florum camomille ⁊ meliſſe. ⁊ vngať caput ⁊ totum corpus ex oleo de nenufare camomelino: ⁊ anetino ⁊ de ſalice ⁊ mūdificeť cū rebus dictis ſi neceſſariū fuerit ⁊ ſi cū cōmoditate fieri poterit vt dictum ē in melācolia. Si vero ex deſiderio repatriādi cōtingat: hec melancolia vel modus infirmitatis nō reqrit aliā curā niſi vt inducať patiēs ad repatriandū ſi poſſibile fuerit ſi nō curetur vt dictum eſt in cura melancolie ex amore.

Caplm. xix. de melancolia in qua homo fugit a viuis ⁊ deſiderat nō eſſe cum alijs ⁊ ē inſtabilis ⁊ vocať cutubuth.

b **Ec egritudo** vocať cucubuth ad ſimilitudinem cuiuſdā beſtie ſeu animalis natantis ſup aqs qđ ſup eaſ mouetur diuerſis motibus abſq̄ȝ ordine: ⁊ hēt hanc naturaȝ: q: q̄cūq̄ȝ hora accidit ei aliqd noui fugit ab eo: deinde apparet ve incipit appere. et vocať hoc animal apud laycos guardapiſces ⁊ reperiť vt plurimū in aqs ſtantibꝰ. fit aūt ex colera aduſta ⁊ melancolia: ⁊ apparet ⁊ manifeſtať vt plurimū in februario ⁊ marcio.

Signa eiꝰ ſunt q: patiēs diligit fugere ad hominibus viuis ⁊ deſiderat mortuis appropinqre: ⁊ repente aduenit ei malitia formationis ⁊ fugit diem ⁊ noctē deſiderat: ⁊ ocultať libenť: ⁊ totū iſtud accidit ei deligendo ſolitudinē: ⁊ ñ qeſcit in loco vno hora vna ſȝ ꝯtinue diſcurrit huc ⁊ illuc ignorās quo vadat: cauēdo ſe ab hominibꝰ: ymo quāq̄ȝ nō cauet ſibi ab eis negligēs penitꝰ illos: ⁊ parū diſcernit illos quoſ videt ⁊ ei fit pñs ⁊ ē i vltio triſticie ⁊ ſolicitudinis q̄rimōie ⁊ cautele ⁊ color faciei citrinꝰ. ligna eiꝰ ſic. ⁊ ē ſitiēs: ⁊ ſup cura ipſiꝰ apparēt vlcera q̄ ñ cōſolidanť: ⁊ cā huiꝰ eſt materia melācolica corrupta currēs ꝑꝑ motū pedū ⁊ laborem crurū ad ipa vulnera: ⁊ omnia eius membra fiūt arida ꝑꝑ laborem ⁊ ieiuniuȝ: ⁊ ꝑꝑ ſolicitudinē exiccatur corpus finaliter.

Cura eius eſt vt regať euȝ temperata ⁊ bona dieta ⁊ bene nutribili ⁊ optimo potu. de qbus ſupius fecimꝰ metioneȝ. balnectur ſepe in aq̄ decoctionis ro. floruȝ camomille ⁊ ſalicū ⁊ vio. ⁊ ſpecialit poſt prandiū digeſtiōe ꝑma cōpleta. Vngať caput eiꝰ cōtinue ex oleo ro. ⁊ oleo de ſalice ⁊ de papauere. introducať ſomnꝰ cū vino ⁊ alijs rebꝰ ꝓpoſſe. bibat ſepe ſyrupū de nenufare vel ſyrupū de papauere cū aq̄ decoctionis zuchari: ſene epithimi ⁊ nenufaris. ⁊ cōforteť caput ⁊ cerebꝝ ⁊ cor cū electuarijs dictis ſupiꝰ. c. de melia. bibat i vino aquā decoctōis zuchari: nenufaris ⁊ violaꝝ purgeť aliqñ cū ieralogo diō: vľ cū pillulis ſtomaticis alchindi vel cum pillulis fetidis: ſeu cū decoctōe dictꝫ ſupiꝰ. Fiat flebotomia i ſaluatella pedis ſiniſtri ſi vene replete fuerit: aut repianť mēſtrua vľ emoroyde ſi. fieri poterit. In fine ſiant cauteria ſi vꝫ tibi: ipſa. n. ſunt vltima in cura illiꝰ melācolie poſt purgatōeȝ maxime.

Caplm. xx. de ſtoliditate ⁊ amentia.

b **Ec egritudo** ſemꝑ fit ꝑꝑ leſionē factā in vētriculo medio cerebri i quo vigēt cogitatio ⁊ imaginatio: ſilr ⁊ ꝑmixtio ſēſus: ſeu alienatio ꝙ in ſe. fit: q̄ cū alijs malis ſignis mortē ſignificat. Fit ēt alienatio ſeu ꝑmixtio ſenſus abſq̄ȝ fe. ⁊ tūc ē ſpēs melancolie: ⁊ quāuis hee īfirmitates fiāt i cerebro ⁊ i codē ventriculo: cadit tñ iter eos dīa manifeſta. nā alienatio ſeu ꝑmixtio ſenſus fit i fe. aliqū ⁊ abſq̄ȝ fe. ⁊ eſt ledēs operatōes cogitatōis extimatiōis ſm imitatōeȝ ſeu additiōeȝ malā ſtoliditas ⁊ amentia ſunt

abſq fe. ſemper ⁊ ledunt operationes cogitationis vel extimatōis ſ diminutiōez aut destructionem: ⁊ appellatur fatuitas vel infantilia.

Cauſa aūt huiꝯ egritudinis eſt frigiditas pura aut frigiditas cū ſiccitate cōprehēdens ſup medium ventriculū cerebri ꝑ longitudinem ſpacij: aut frigiditas flegmatica dominās illic. ⁊ ꝙ h egritudo ſit ex frigiditate ex nō ⁊ caliditate ē ꝙ illa egritudo nō eſt niſi diminutio ⁊ destructio ſpiritꝯ mouentis opationes cogitatiōis ⁊ memorie. nā caliditas mouet cogitationē ⁊ ſpiritꝯ ⁊ motꝯ adiuuat caliditatē: ſ frigiditas īpedit caliditatē ⁊ motuz. In ꝑmixtione ſenſus ē ɔ̄trio fit ex ɔ̄rijs cauſis.

Signa ſtoliditatꝫ ⁊ amētie ſunt: quia deſiderat eſſe cū pueris ⁊ vti operationibꝯ puerilibꝯ ⁊ conuerſari cū eis ⁊ ridet de rebus quas facit ⁊ ridet ſicut pueri ⁊ fit piger ⁊ male corrigitur ⁊ aliquādo tacite moratur ⁊ ꝑmiſcet cū fuſtibꝯ ⁊ manibꝯ in terra ⁊ aq̄. ꝑmixtio vō ſenſus fit aliquādo cū fe. ⁊ aliqn̄ ſine fe. ⁊ fit ex cauſis facientibꝯ melācoliā vincentibꝯ ſup cogitationez cū caliditate. ⁊ pp hoc ponit infirmū ad opatōes mobilem ⁊ velocem. ⁊ ad operationes cogitationis nō rationabiles.

Cura ſtoliditatis ⁊ amētie ē calefacere cerebrū cum electuario de muſco quod ſic fit ſ Auic. ℞. muſci. ʒ. ſ. cardamomi liquiritie gariofilis: zinziberis pipis longi aā. ʒ. x. cinamomi. ʒ. iij. ligni aloes. ʒ. j. croci. ʒ. ij. ɔficiātur cū zucharo vel cū melle. electuariū h valet ad debilitatē ſtomachi cordis: ⁊ inflāmatōez ⁊ ventoſitatez ⁊ cōfortat cerebrū. ⁊ ipſ datur ſero ⁊ mane ad moduz caſtanee.

Ad idē. ℞. zinziberis. ʒ. ij. galange. ʒ. iiij. nucismuſ. coralli oſſis de corde cerui: magaritaꝝ nō ꝑforatarū gariofiloꝝ aā. ʒ. j. macis ſpice apij croci aā. ℈. ſ. cinamomi. ℥. ſ. liquiritie. ℥. ſ. ɔficiātur cū zucharo vel melle: ɔfortat cor ⁊ cerebꝝ ⁊ valet ꝓprie ad omnes paſſiones iſtorum mēbrorum et ſpecialiter ſi fuerit pp debilitatē vel defectū aut ꝓpter frigiditatē. ponātur omnes tales ad iacendum in loco luminoſo. cōuerſationez habeant cū amicis ⁊ fidelibus qui eum cōfortēt. ſolacia ⁊ cantilene multū conferunt in hoc caſu. ſimiliter ⁊ inſequenti. ablutio pedū cū decoctione florum camomille. ⁊ melliloto ⁊ aneti ⁊ ſimilibꝯ eſt valde vtilis in omni ſpecie melancolie ⁊ alienationis.

Cura ꝑmixtionis ſenſus ſi fuerit cauſa fe. vel cū fe. curatur ꝑ curā fe.

Si aūt fuerit abſq fe. curatur ꝑ curam melancolie dictam ſupius: cū fiat ex eiſdez cauſis ⁊ humoribus inferentibus in mediū ventriculū vbi viget cogitatio ⁊ extimatio. Dieta ⁊ potꝯ nō variātur a dieta ⁊ potu dictis in melācolia cuz fuerint abſq fe. purgentur cū eiſdez medicinis dictis illic. ſi fuerit neceſſarium fiat flebotomia de ſaluatella pedis ſiniſtri q̄ eſt iter anularē ⁊ auricularē. poſt purgationē nō obliuiſcaris cauterij qd̄ fit in medio capitis: q: in iſto eſt valde bonū ⁊ vtile.

Caplm̄. xxj. de mania canina ⁊ vocatur demonium.

Vocatur cōmuniter paſſio iſta dmoniaca pp prauitatē accidentiuz. fit autē aut a colera aduſta in qua vincit caliditas accidentalis: aut melancolia aduſta in qua dominatur accidentalis caliditas: ⁊ nō ex alia materia. Fit aūt in mulieribus vt plurimū ex retentione mēſtruoꝝ inundantiū in venis matricis ex quibus eleuantur fumi mouentes imaginationē ⁊ cogitationē ad ea que viſa fuerint in ꝑterito ſiue fuerint notata ſiue nō ⁊ inducunt pacientē ad narrandū de futuris: ⁊ ēt inducūt eū ad loquendū varijs linguis: ⁊ ꝙ plus eſt litteraliter etiā ſi nūq litteras audiuerit. Fit ēt ex ſpermate retētio in matrice qd̄ ɔuerſuz ē poſt corruptionē ⁊ temporis lōgitudinē in venenuz: a quo fumꝯ venenoſus eleuatur. mouet diuerſimode cerebrū: imaginationē: cogitationē ⁊ extimationem: ita ꝙ inducat patientē admotiones eaſdez ad quas mēſtrua retēta inducūt: vt ſupius dictū eſt ⁊ h vt plurimū contingit viduis ⁊ religioſis ⁊ virginibus habilibus ad coitū cū tēpus coeundi tranſierit. ɔtingit ēt multotiēs ꝙ ab iſtis ſupfluitatibꝯ retētꝫ eleuatur fumus venenoſus q ſpargitur ꝑ mēbra. neruos ⁊ lacertos: ⁊ inducit in toto corpore rigorē tremorē ⁊ frigus abſq fe. ⁊ faſtidiū ⁊ dolorē capitis ⁊ vigilias ⁊ tenebroſitatē oculorū ⁊ ſimilia.

Signa manie paſſionis demoniace. ꝑmo tn̄ ponemꝯ differentiam inter maniaz ⁊ freneſiz ⁊ melancoliā nā ad freneſiz ſemper ſequitur fe. cōtinua et ad omne apoſthema ꝙ putrefit ⁊ ſpecialiter intrinſeco: ⁊ qd̄ fit in mēbris nobilibꝯ ſequitur fe. ⁊ h vult Auic. li. iij. c. de letargia. c. de ſignis melancolie: ſ ad maniā ⁊ melancoliam nō ſequitur fe. niſi per accidēs ⁊ raro. inter maniaz ⁊ melancoliā differt diſtat eniz quoniam mania ſemp fit ex materia colerica vel melancolica aduſta in qua caliditas extranea vincit ⁊ dominiatur: ⁊ in ea apparent ſigna furoris ⁊ audatie ⁊ inſtabilitatis ⁊ deſperationis magis maiora q̄ in melancolia. Melācolia vō fit ex omni materia aduſta quā caliditas accidentalis terminauit ⁊ reduxit ad genus melancolicū: ita ꝙ nihil de acuitate q̄ſi in illa materia remanſit: ⁊ fit ex melancolia naturali corrupta in qua eſt peccatū frigiditatis aut ſiccitatis vltra debitū. vel frigiditatis ⁊ ſiccitatis ſimul.

Quando vō fit a melācolia aduſta paſſio demoniaca: demoniū ⁊ lupinoſitas ⁊ rapacitas eiꝯ fiūt cū cogitatiōe ⁊ qete ſpaſmo aliquo deinde cū mouetur ⁊ loquitur incipit ratiocinari cogitās poſtea cū iteratur ſup eū nō eſt poſſibile ex eo euadere neq facere ipſuz ſilere: ⁊ extenuatio in ipo vehementior ē ⁊ color ad nigredinē decliuior: ⁊ ſomnia deteriora: ⁊ vomit aliqn̄ acetoſuz aliqd̄ bulliēs in terra.

Si aūt mania fuerit ex colera aduſta. fient permutationes ⁊ contentiones velotius: ⁊ qes ab ea ⁊ nō recordatur ɔtentionis ⁊ odij ſicut recordatur primus aut minoratur eius quies ⁊ multiplicatur eiꝯ motus: ⁊ rixa ⁊ agitatio ⁊ omnis furor ⁊ inſtabilitas

Eius aūt que fit pp retentionē mēſtruoꝝ aut ꝓpter cogitationē ſꝑmatis ſcitur ꝑ narrationē infirme q: mēſtrua nō purgantur: ⁊ q: abſtinuit a coitu: ⁊ ꝙ delectatur in verbis ⁊ opationibꝯ ptinētibꝯ ad coitū ⁊ ꝙ queſeit qn̄ corā eo dicuntur verba coitꝯ et luxurie.

Cura eiꝯ ē vt ꝑmo locetur ī loco obſcuro ne pp lumē aeris ⁊ varias res viſibiles apparētes in luminoſo ad furiā moueatur Et ſcias h generale ꝙ intentio medicoꝝ in h cāu ⁊ ſilibꝯ ē in humectādo plus q̄ in frigidando. ⁊ h vult. Auic. in cura iſtius infirmitatis pp inobedientiaz ⁊ inſtabilitatē incipiendū ē a rebꝯ inducentibꝯ ſomnū: ⁊ fricationibꝯ pedū ⁊ crurium: vt materia ad inferiora trahatur. vn̄ Hypo. vj. particula amphoriſmoruz. Maniacis varicibus aut emoroidibꝯ innatis mane ſolutio. Cū materia fuerit colera aduſta ſtatī remoueantur capilli ꝓpoſſe ⁊ vngatur totuz caput cū oleo de nenufare ⁊ oleo de papauere mixtis cū ſucco lactucaꝝ in quo ſit aliquid aceti. fiāt fricatiōes pedū cū aq̄ decoctionis folioꝝ ſalicis ⁊ floꝝ camomi. ⁊ ro. ru. ſeu cū aqua

decoctõis lactucaꝝ camomil. ⁊ ro. ru. aut cū aqua decoctõis papaueris ⁊ mellilotí ⁊ roſaꝝ humecte tur caput eoꝝ cū lacte mulieris lactãtis puellam: ⁊ oleo de ſalice. poſt quietē vero fiat flebotomia de vena ſaphena. aperiãt. n. emoꝛoydas ⁊ ꝓuocat mēſtra q̄ ꝓuocatio ⁊ apertio valde vtiles ſunt in cura iſta vt apparet ꝑ ypo. ſuperiꝰ. purget̃ ſi ē poſſibile cū decoctione q̄ ſic fit. ℞. ſene epithimi añ. ʒ. j. pꝛunoꝝ. ʒ. ij. buliãt ĩ aqua. coletur ⁊ cū. ʒ. vj. vel. v. illius decoctõis diſſoluant̃. ʒ. ij. mãne ⁊ det̃ infirmo fiat in ꝑncipio omni die vel in duobꝰ diebus ſemel: cliſtere qđ ſic fit. ℞. ſene epithimi añ. ʒ. s. polipodij. ʒ. ij. blete. M. j. piſtent̃ ⁊ buliant ĩ aqua ⁊ recipiat̃ in aqua illa. lľ. j. in qua diſſoluant̃. ʒ. ij. mãne ⁊. ʒ. iij. olei violati ⁊. ʒ. s. ſalis. colet̃ poſt diſſolutõem ⁊ imponat̃ tepidū. Alia decoctio ad idē. ℞. miroba. indoꝝ. ʒ. j. s. ſene epithimi añ. ʒ. s. pꝛuna numero. x. piſtent̃ ⁊ buliãt in aqua colent̃ ⁊ in. ʒ. vj. illiꝰ aque diſſoluat̃. ʒ. j. mãne ⁊. ʒ. j. ſyrupi violati ⁊ det̃ ante diē. potet̃ vero vſq₃ ad finē feruoꝛis cū aqua que ſic fit ⁊ non cum alia re. ℞. nenufaris ſe. lactucaꝝ añ. ʒ. j. papaueris. ʒ. s. zuchari ro. ʒ. iij. pꝛunoꝝ ſiccoꝝ. ʒ. iiij. oꝛdei. ʒ. j. s. buliant in. lľ. vj. aque donec. v. remaneant. colet̃ ⁊ cõſeruetur. Ad idē. ℞. granoꝝ granatoꝝ dulcium vel muzoꝝ añ. ʒ. ij. ſe. lactucaꝝ. ʒ. j. ſe. papaueris. ʒ. s. zuchari. ʒ. ij. pꝛunoꝝ ſiccoꝝ ʒ. iij. buliãt in. lľ. vj. aque donec vna ꝯſumpta fuerit: coletur ⁊ reſeruetur: ⁊ detur infirmo hoꝛa potatõis ſemꝑ. Ad idē oꝛdei. ʒ. iij. pꝛunoꝝ ſiccoꝝ. ʒ iiij. papaueris albi. ʒ. j. zuchari. ʒ. ij. buliãt in. lľ. viij. aque donec vna. lľ. fuerit ꝯſumpta colet̃ ⁊ reſeruet̃. Cibet̃ cū lactucis: cucurbitis: poꝛtulacis: ꝯditis cū agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ etiã cū cibarijs factis ex farina oꝛdei ⁊ auene panico ⁊ milio: in qbꝰ agreſta ⁊ vinū de granatis ponãtur ⁊ h̃ vſq₃ ad finez feruoꝛis.

Si aūt nimia debilitate laboꝛauerit: cū carnibus edi ⁊ pullorum alteratis cū berberis: poꝛtulacis cucurbitis ⁊ lactucis nutriat̃.

Si aūt materia melancolica aduſta fuerit in cã ꝓcedat̃ cū cõfoꝛtantibꝰ caput ⁊ ꝓuocãtibus ſomnū vt ſuperiꝰ dictū eſt: ⁊ aperiãtur emoꝛoydes ⁊ mēſtrua: ⁊ fiat cliſteria ⁊ aptio ſaluatelle ⁊ ſaphene vt ſcripſimus: ſ₃ in ꝓuocatione ſomi multiplicent̃ papauer ⁊ nenufar: ⁊ addatur gra. j. opij vel plus ſi fuerit neceſſariū.

Dieta ⁊ potꝰ nõ variãtur a ſupꝛadictis. Mundificet̃ cū decoctione q̄ ſic fit. ℞. miroba. indo. ʒ. j. eleboꝛi nigri. ʒ. j. ſene epithimi añ. ʒ. s. piſtent̃ ⁊ buliãt ⁊ colētur ⁊ in. ʒ. iiij. illiꝰ decoctiõis diſſoluãtur. ʒ. j. caſſie fi. ⁊ colet̃ ⁊ detur añ diem. Poſt mūdificatõem ⁊ alteratõem cauteriū in medio capitis valde vtile ē ⁊ neceſſariū.

Si vero ꝯtingeret h̃ egritudo ꝑꝑ retētiões mēſtruoꝝ: ſeu ꝑꝑ ſperma coꝛꝛuptū ⁊ ꝯgregatū ĩ matrice. ꝓuocētur mēſtrua cū aptõe ſaphene vel cū medicinis q̄s in. c. de retētiõe mēſtruoꝝ dicemꝰ inferius. Si aūt ꝑꝑ ſperma coꝛꝛuptū excitet̃ ad coitū ſi eſt poſſibile: q: h̃ erit via melioꝛ ⁊ nobilior.

Si aūt ad coitū eã excitare nõ poterĩs q: erit mulier honeſtatis ſeu religionis: facias ꝙ obſtetrix fricet foꝛtiter os matricis ⁊ vuluã cū digito indice inuoluto cū petia cū oleo de ſpica in quo cãphora ſit diſſoluta: ⁊ fiat fricatio foꝛtis ita ꝙ doleat ⁊ ꝯqueraẗ patiēs. Quotidie bibat aquã frigidã ĩ q̄ ponatur ſyrupus de nenufare ſeu de papauere. Nutriatur ex lactucis cucurbitis poꝛtulacis ⁊ ſimilibus: ⁊ nõ ex carnibus niſi ĩ vltimo debilitatis fuerit ſm ꝙ dictū eſt ſupꝛa. Comedat ſepe diapapauer mixtū cū zucha. ro. ⁊ poſt illud bibat aquã veri frigoꝛis. Quãdo ſupponitur cãdela inuoluta cum petia que petia ligata ſit cum filo firmiter circa candelã ⁊ imbibita in oleo de ſpica vel de lilio: in quo diſſoluta ſint tria grana muſci vel amb꞉e valet mirabiliter in h̃ caſu ⁊ ſuffocatiõe matricis: ⁊ in omni paſſione in qua cã cõtrahitur ex mēſtruoꝛum retētione: vel ex ſpermate coꝛꝛupto ⁊ retento: ⁊ d₃ caput exterius cãdele bene ligari cū filo duplicato ne intraret tota candela matricez vt poſſit extrahi omni hoꝛa ad voluntatem patiētis ⁊ medici: ⁊ hec candela q̄ſi continue vſq₃ ad ꝑfectã liberationem intra vuluã ⁊ matricē debet moꝛari ⁊ cū ea os matricis fricari trahit. n. matricem ad inferioꝛa ⁊ ſꝑma coꝛꝛuptū eicit ⁊ reſoluit aliquãdo

Ad idem. ℞. agni caſti. ʒ. ij. mirtiloꝝ. ʒ. s. terantur ꝑfecte ⁊ nõ cribelētur ⁊ icoꝛpoꝛentur cum melle crudo nõ diſpumato ⁊ fiat electuariū. h̃. n. electuariū remouet melãcolia ⁊ paſſionē demoniacam ꝯtingētem ex ſpermate coꝛꝛupto in matrice viduaꝝ ⁊ virginū ⁊ religioſaꝝ ⁊ aliaꝝ in qbus talis reperitur cã: ⁊ ēt que cõtingit ex mēſtruoꝝ retētione: ⁊ ꝑter h̃ deſtruit frigiditatem capitiſ que cõtingit in mulieribus ſenibꝰ decrepitis ⁊ in oĩbꝰ mulieribus in qbus frigiditas membꝛoꝝ ⁊ capitis ꝯtingit ex cauſis ſupꝛadictis: ⁊ ĩ oĩbus iſtis mirabiliter ꝯfoꝛtat appetitū. datur mane ⁊ ſero cuz itur doꝛmitum ad modum nucis magne: ⁊ poſt illud bibatur aliquid vini limphati ſm medietatez ⁊ ſi adiungatur. ʒ. s. peonie in h̃ electuario mirabiliter operatur cõtra epilenſiam.

Capitulu₃. xxiij. de coꝛꝛuptione imaginationis ⁊ memoꝛia.

It aūte₃ a materia colerica vel melãcolia vincēte in parte anterioꝛi: aut ſm quãtitatē ⁊ qualitatē: aut ſm q̄litatē tantū. ſ₃ coꝛꝛuptio memoꝛie fit ꝓpter dñiu₃ frigiditatĩs in parte poſterioꝛi: aut ꝑꝑ dñiu₃ frigiditatĩs ſimul cū humiditate vel ſiccitate.

Signa coꝛꝛuptõis imaginatõis ſunt: q: imaginat̃ qđ nõ ē nec₃ inuenitur: ⁊ vĩ ei ꝙ videat res qbus nõ eſt inuentio: ⁊ debilitatur imaginãdo res imaginabiles: neq₃ videt viſiones ⁊ ſomnia niſi paꝝ ⁊ obliuiſcitur imaginatões foꝛmaꝝ ſenſataꝝ qualiẗ ſunt: neq₃ imaginatur eas: ⁊ ſi fuerint illa cū vigillijs ⁊ motu ⁊ iſtabilitate: a ſiccitate fit.

Si vero cū ſomno ⁊ pigritia ⁊ viſionibus pluribꝰ abſq₃ recoꝛdatõe: fit a frigiditate. ſimiliter ſi fuerit cū ſiccitate lingue ⁊ oculoꝝ: tūc ſuꝑ ſiccitatē ſignificat. ſi vero cū humiditate ſuꝑ humiditatem.

Signa coꝛꝛuptionis memoꝛie ſunt ꝙ nõ recoꝛdat̃: ⁊ ſi ē cum ſiccitate nõ ipꝛimiẗ in memoꝛia aliqđ ⁊ ſunt ibi vigilie ⁊ iſomnietas: ⁊ eſt ibi ſeruatio reꝝ pꝛeteritaꝝ: tamen nõ ſeruantur res momētanee illius hoꝛe.

Si aūt fuerit cū humiditate fit ſomnus pꝛofundus vel ſubeth ⁊ ꝑterita nõ ſeruãtur ⁊ foꝛſan ſeruantur momētanee illꝰ hoꝛe ⁊ ē cū pigritia ⁊ imobilitate: ⁊ vt verius loquar ſemper eſt cum obliuione.

Cura coꝛꝛuptionis imaginationis eſt ſi materia fuerit calida: vt pꝛimo fiat flebotomia de vena cephalica: ⁊ vt cõtinue infrigidetur pars anterioꝛ cū rebus confoꝛtantibꝰ partē anterioꝛē. ⁊ fiat inunctio cū oleo de nenufare ⁊ oleo roſato mixtis cu₃ aliquãtulo acet: vel cū oleo de ſalice ſeu oleo vio. in quo ſit aliqđ mãdragoꝛe ⁊ aliqđ opij ĩ modū grani oꝛdeaci ⁊ aliqđ ace-

ti. Mundificetur. cum medicinis. c. de mania. nutriatur ⁊ potetur vt dictū ē illic.

Si vero materia fuerit melācolia aduſta vel nō aduſta: fiat vt dictū ē i. c. de melācolia facta ab humore melācolico. ſ3 aduertēdū ē hic ꝙ cliſtere lenitiuū qḋ fit in. c. ſupiori de mania: multū vtile ē neceſſariū: ⁊ ē cōueniens ſi poſſibile fuerit vt fiat omni die vel in duob⁹ dieb⁹ ſemel. introducatur ⁊ ſomnus cū reb⁹ dictis ſuperi⁹ ꝓ poſſe. ⁊ nutriatur potetur vt dictū ē ſupi⁹. Cura corruptōis memorie.

Si aūt ibi fuerit ſomn⁹ profundus vel ſubeth ⁊ obliuio. curetur vt dixim⁹. c. de ſubeth ⁊ obliuione tamen ꝯueniens ⁊ neceſſarium eſt vt fiat cauterium in parte poſteriori vſq3 ad os in iſto caſu.

Si aūt ibi fuerit ſeruatio rerū preteritarū ⁊ obliuio momētanea ꝙ ſignificat ſiccitatē: introducatur ſomn⁹ cū oleo de papauere ⁊ oleo de nenufare: ⁊ comedat ſepe de diapapauere ⁊ mūdificetur iſte cum pillulis ⁊ yeris dictis. c. de melācolia. potetur iſte cū bono vino claro odorifero mixto cū aqua. ⁊ nutriatur ex brodio gallinarū ⁊ carniū edi ⁊ caſtrati ⁊ arietis annualis. comedat fiſticos ⁊ pineas mūdatas ⁊ vitellos ouorū ⁊ feniculi ⁊ boraginis olus. ⁊ ſomnus introducatur ⁊ quies.

Scias iterum ꝙ ebrietas in iſto caſu valde vtilis eēt ⁊ bona. q2 humectat cerebrū ⁊ ipſum a ſuperfluitatib⁹ mūdificat. ⁊ hoc vult Auic. fen. iij. libri primi. c. de regimine aque ⁊ vini. Fit āt corruptio imaginatōis in ſomno ita ꝙ homo ſurgit ⁊ facit ea q̄ in vigilijs faciebat: ⁊ loqtur ſicut in vigilijs. ⁊ ei⁹ cura eſt vt cura corruptiōis memorie in ſomno ⁊ plus: q2 in iſta, cura noctis vel ſomni in q̄ homo loqtur vel ſurgit vel operatur in ſomno vt in vigilijs: d3 infirmus ab aſtāte hora acceſſionis cum virgis ſubtilib⁹ fortit verberari tādiu ꝙ excitetur: ⁊ cū infirm⁹ excitat⁹ fuerit poſt excitatōē3 iterū bis vel ter cū eiſdē virgis percutiatur ita vt manifeſte ſētiat dolorē. fiat h̄ omni nocte q2 ꝑ iſtā viā cito curabitur poſt mundificatiōem ⁊ humorum purgationem ſi deus voluerit. ⁊ conuenit vt obſeruet dietam ⁊ omnia dicta. c. de melancolia. ⁊ dictum eſt de deſtructōe ſiccitatis in cerebro ⁊ toto corpore ⁊ humoribus.

Capitulū. xxiij. de egritudine in qua homo palpitat ⁊ vocatur alue. i. palpitatio: ⁊ al[...]tio ⁊ oxitatio.

i

Sta paſſio fit ut plurimum ex multiplicatōe repletiōis in lacertis neruis ⁊ venis q̄ facit laſſitudinē3 ꝑꝑ q3 accidit vt vene extēdantur ⁊ fiat oxitatio ⁊ alarū eleuatio. Nam ex materia replente venas ⁊ membra ⁊ ex materia mala ꝯtēta in ſtomacho eleuatur vapores ⁊ fumi q membra ꝑcutiunt ſuperiora ⁊ faciūt ea mouere motibus iſtis varijs ⁊ diuerſis. etiā fiūt iſte diſpoſitiōes aliqn̄ cum rubedine faciei ⁊ apparitōe venarū ⁊ aliqn̄ nō. ⁊ iſta egritudo cū multiplicatur in homine ſignificat repletionem.

Cura eius talis erit p̄mo o3 ſi vene apparuerint replete ⁊ facies fuerit rubea vt fiat flebotomia de vena cephalica. ⁊ comedat carnes coctas ⁊ cōditas cū agreſta ⁊ berberis ⁊ vino de granatis ⁊ aceto ⁊ lentes excorticatas. ⁊ cibaria facta de panico ⁊ milio: ⁊ bibat vinū album non multum nutribile aquoſū limphatū.

Si āt facies nō fuerit rubea neq3 vene apparuerint in oculis neq3 in facie: purgetur cum pillulis cochijs de quib⁹ recipiat patiēs. ℥. ij. vel. ℥. j. s. ſero non cene. Nutriatur ex cibis dictis ꝯditis cum pipere ⁊ croco ⁊ pipere lōgo ⁊ vino narrato. Factis mundificatōibus des patiēti ad maſticandū acorum: q2 vt dicit Auic. li. iij. c. j. de ꝓprietate curat hanc infirmitatem: ⁊ Hypo. curat ipſam cum potu vini boni odoriferi limphati ſ3 medietatē: particula. vij. Ampho. vbi dicit. Alices oxitationes vinum bibitū. menſurate ſoluit egritudinem ⁊c. ꝑ menſurate intelligit ꝙ ibi ſit tantū de aqua tantum quantum de vino.

Capitulum. xxiiij. de appopleſia.

a

Poplesia eſt ocioſitas membrorum a ſenſu ⁊ motu propter opilatōē3 ꝯtingētē i vētriculis cerebri ⁊ in curſib⁹ vel meatib⁹ ſpiritus ſenſibilis ⁊ motiui. fit aūt a materia humida frigida. ⁊ illa ma̅ia aut ē opilās meat⁹ ⁊ vias ꝑ q̄s trāſeūt ſpūs ex cerebro ad neruos ⁊ mēbra ⁊ h̄ fit ſubito: aut ē opilās vias ⁊ meat⁹ ꝑ q̄s trāſeūt ſpūs ex artarijs ⁊ venis ad cerebrū ⁊ vētriculos. ⁊ h̄ opilatio aliqn̄ vocatur clauſio: ⁊ h̄ ꝓprie eū frigiditatis q̄litas. ſ. p̄ dominatur in ſubſtātia cerebri ⁊ ſuis vētriculis ex aliq̄ cā intrinſeca vel extrinſeca q̄ ē ꝯſtringēs meat⁹ ſpiritus: vt ꝑ vias debitas trāſire non poſſit ad neruos ⁊ mēbra. aliqn̄ appellatur repletio ⁊ talis repletio d3 fieri ⁊ eſſe aliqn̄ cū apoſthemate ⁊ aliqn̄ ſine apoſthemate. ⁊ illud fit ſm plurimū. ſ. ꝙ h̄ egritudo h3 eē ⁊ fieri a repletione humorali abſq3 apoſthemate: ⁊ eiuſmodi illatiōis vel ſpeties ſunt tres. vt vult Hypo. ij. particula Amphoriſ. ⁊. G. ſup eodē Amphoriſmo. ⁊ Auic. li. iij. c. de appopleſia. dicunt. n. ſi appopletic⁹ ſpirauerit dure ⁊ anguſtioſe ⁊ ſpumā habuerit ante os paſſio erit fortis. Si v̄o actio inſpirādi ⁊ expirandi fuerit diuerſa ⁊ abſq3 ordine ⁊ aliqn̄ quieſcat: paſſio erit debilior prima ſi v̄o attractio aeris ⁊ emiſſio aliquē ordine habuerit paſſio erit debilior p̄mis: in qua ſi medic⁹ recte ⁊ ſapiēter ꝯſiderauerit poterit medicinaliter opari. Cōtingit aliqn̄ vt narrat Auic. eodem. c. vt hō incurrat appopleſiā. ⁊ nō fit differētia inter ip̄m ⁊ mortuam. ⁊ h̄ ē q2 in ta ib⁹ nō apparet anhelit⁹: ſ3 ipſorū pulſus nō integre cadit. ⁊ v3 ꝑ h̄ ꝙ calor innat⁹ in eis nō idiget anhelitu magno neq3 euētatōe ad expulſionē vaporis fumoſi a ſe: ⁊ illud accidit ꝑꝑ frig⁹ dominās ꝑ naturam ſuper totū corpus aut ſuper cor. vnde p̄ceperunt ph̄i ꝙ in tali caſu differatur ſepultura: ⁊ nō ſolū in illo caſu ſ3 i omni caſu ambiguo de morte d3 differri ſepultura ſm ſentētiā medicorū vſq3 ad. lxxij. horas ad min⁹. Scias iterū ꝙ oīs appopleſia vſq3 ad dies. vij. aut conuertitur ad mortem: aut ad vitam manifeſte: aut ad paraliſim partis debilioris. ⁊ h̄ vult Auic. eodem. c. Si ergo ita eſt apparet manifeſte ſi appopleſia cōuertitur ad partē dextrā ꝙ nerui partis dextre i ſiniſtra ortū habēt: cū pars ſiniſtra debilior ſit naturaliter dextra.

Signa appopleſie trahuntur vt plurimū inter ſubeth ⁊ appopleſiam. nā appopleticus clamat mugiēdo vt boues faciunt cū maxima anguſtia ⁊ diuerſitate anhelat ⁊ fit ſubito ⁊ cadit vt epilēticus: ſ3 in ſubeth non fiunt illa: imo fit gradatim ſubeth: ⁊ eſt in ſubeth ſomnus grauis ꝓfundus ita ꝙ nō poſſunt oculos vllomō aperire. Iterū appopleſiam antecedūt ſm plurimū vertigo ⁊ ſcothomia ⁊ ſoda ⁊ inflāmatio venarū: gule ⁊ colli: ⁊ tenebroſitas viſus ⁊ tremor in toto corpore: ⁊ ſtridor dentiū in ſomno ⁊ grauitas ⁊ pigritia. Et vrina antecedens appopleſiam multotiens eſt plena reſolutionib⁹ multis varijs ⁊ diuerſis. ⁊ ei⁹ ſubſtātia ſit ſpiſſa: et ei⁹ color lacteus vel pallidus. Et ſi cū apoſthemate fuerit ē fe. et eam febrem antecedit: et eſt ibi rubedo faciei et oculorū inflāmatio et apparitio cū repletione venarū frontis gule et totius faciei.

Si aūt abſq; fe. fuerit ⁊ non fuerit ex ſanguine
tunc colo: faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ frontis eſt alb⁹ ⁊ ante
cedunt eaꝫ pigritia ⁊ vertigo ⁊ humoꝛoſitas nari
um ⁊ oculoꝝ ⁊ pallati. Inter appopleſiaꝫ ⁊ epilē
ſiam ⁊ paraliſim reſtat differentia q: appopletici
epilentici ⁊ paralitici: conueniunt in materia paſ
ſionis ⁊ loco: conuenit videre in quo differant. epi
lentici ratione hoꝛe afflictionis appopletici dicū
tur: ſed ratione interpolationis nō paralitici cō
tinue amittūt ſenſuꝫ ⁊ motū immediate toti⁹ coꝛ
poꝛis: vel in aliqua parte. alij duo nō: ⁊ in capitu
lis ſuis manifeſtabit̄ etiā differentia.

Cura cū omnis appopleticus ſit abſq; motu ⁊ ſenſu: nō requirit̄ in cura
eius niſi conſideret̄ diſpoſitio faciei ⁊ oculorum ⁊
anhelitus: ⁊ habitudinis totius coꝛpoꝛis que ſi re
pletionē ſignificant cū habundantia caliditatis
in materia fiat ſtatim flebotomia de venis cepha
licis immunibus ſeu in curuatura brachij: ⁊ tan
tum de ſanguine extrahat̄ quātum poſſibile ē. et
poſt flebotomia fiat cliſtere tale. ℞. coloquintide
agarici: cētauree: mellilotꝛ: ſticadoſ: blete añ. ℳ.
j. piſtent̄ ⁊ buliant in aqua. de illa aqua accipiat̄.
lb. j. ⁊. ℥. iiij. mellis: olei cōmunis. ℥. iij. ſalis. ℥. j.
miſceant̄ ſimul ⁊ iterū reducant̄ ad ignē ⁊ cū buli
erint colent̄: ⁊ cum hec colatura tepida fuerit ſup
ponat̄ cum cliſteri: ⁊ iteret̄ cliſtere totiens ꝙ mo
ueat̄ patiēs ⁊ ſentiat. tunc i oꝛe infirmi ponat̄. ℥.
j. s. electuarij de anacardis qđ faciem⁹ in tracta
tu de paraliſi. nullomodo bibat vinū ſꝫ ſit ꝯtent⁹
in aqua mellis q̄ ſic fit. ℞. aque. lb. iij. mellis. ℥. iij
buliant aliquātulū ſimul ⁊ colet̄. ꝯtentuſ ſit in ſuc
co oꝛdei ⁊ ſpelte ⁊ auene ⁊ aqua cicerꝫ vſq; ad dies
v. vel bꝛodio pulloꝝ ⁊ carnium edi vel galline. nō
bibat vinū niſi poſt longū tp̄s: ⁊ cū biberit ſit al
bum debile ⁊ aquatū. fiant gargariſmata cuꝫ oxi
melle ſq̄litico ſeu cōpoſito: ⁊ aqua decoctōnis iſo
pi ⁊ yreos. ꝓuocent̄ ſternutatiōes cum eleboꝛo al
bo ⁊ pipere.

Si aūt humiditas cū frigiditate fuerit in cauſa
fiat ſtatim cliſtere ꝙ ſic fit. ℞. agarici coloquinti
de eleboꝛi albi: cantauree minoꝛis añ. ℥. s. mellilo
ti: blete ſticados polij añ. ℳ. j. piſtent̄ ⁊ buliant ī
aqua colent̄: ⁊ accipiat̄ ď colatura illa. lb. j. ⁊ miſce
atur cū. ℥. iiij. mellis ⁊. ℥. iij. olei ⁊. ℥. j. ſalis: redu
cat̄ h̄ totuꝫ ad ignem iterū ⁊ buliat̄ ⁊ colet̄ ⁊ cuꝫ te
pidū fuerit ſuperponat̄ ⁊ iterū totiens ꝙ redeat ⁊
loquat̄. Naꝫ ſi per h̄ nō reuertitur neq; loquatur
vel moueatur ⁊ ſentiat moꝛtale eſt: ⁊ erit ſignum
moꝛtis. fiant fricationes poſt cliſteria in pedibus
⁊ cruribus cum ſale ⁊ aceto: ⁊ ſint foꝛtes. Ungat̄
caput eius cum oleo de ſpica in quo diſſoluta ſint
caſtoꝛeum ⁊ enfoꝛbium. fiant gargariſmata cum
oximelle ſquilitico ⁊ aqua decoctōis iſopi: yreos:
ſticados: ⁊ polij. Sternutationes fiant cum enfoꝛ
bio pipere ⁊ eleboꝛo albo: ⁊ cum aliquo iſtoꝝ nu
triatur ⁊ potetur vt dictū ē ſuperi⁹. Cum vō in
ceperit os aperire ponat̄. ℥. j. s. electuarij de ana
cardis: ⁊ bibat aquam mellis poſt illud purget̄ ſe
pe cū erectus fuerit ⁊ fuerit obediens operatōib⁹
medicinalib⁹ cum medicinis dictis. c. de epilenſia
⁊ regat̄ vt dictum eſt vſq; ad finem: vt dicemus
c. de paraleſi. Sepe oīs appopletic⁹ purget̄ ex q̄
cūq; cauſa fiat. poſtq; ad obedientiam ⁊ rationem
redierit cum medicinis quas in. c. de paraleſi di
cturi ſumus.

Si aūt ꝑ iſtā nō curaret̄ neq; rediret ad intelli
gentiā: fiat h̄ remediū. Accipiatur patella erea ⁊
inflāmet̄ perfecte in igne ita ꝙ rubeat ⁊ ponatur
circa ſupficiem cutis capitis ita ꝙ capilli vꝛant̄ ⁊
calefiat locus: valde excitat h̄ materiā capitis ⁊ cō
foꝛtat caput ⁊ neruoſ ⁊ excitat appopleticum. ⁊ to
tum iſtud vult Auic. in illo caſu: ſed nos non feci
mus mentionē vnq; neq; experimentū monſtra
uit h̄ nobis in veritate: ſed vſi fuimus lōgo tp̄e ⁊
verificatuꝫ eſt apud nos facere cauteria in capite
in cura iſtius infirmitatis qn̄ dicta remedia nō cō
ferunt. vnum in anterioꝛi parte capitis: ⁊ duo in
poſterioꝛi parte ſub duob⁹ coꝛnib⁹ poſterioꝛibus
capitis ⁊ bn̄ ſuccedebat nobis.

Capitulum. xxv. de paraleſi.

Paralesis cōmuniter dī mollificatio vni⁹ partis vel plurū
vbicunq; fuerit: ⁊ dicitur pꝛopꝛie molli
ficatio medietatis totius coꝛpoꝛis ſcḋm
longitudinem ſeu mollificatio toti⁹ coꝛpoꝛis a cer
uice inferi⁹: ⁊ lingua ⁊ caput totaliter ſana rema
nent. Paraleſis autem fit a materia vel apoſthe
mate opilante radices ⁊ capita neruoꝝ venienti
um ad membꝛa paralitica vel mollificata. Fit etiā
a remotione ſpondilium de loco: ⁊ eſt moꝛtifera
pꝛopter impedimentum quod inducitur in anhe
litu. Fit etiam ex caſu: percuſſione vel vulnere. q̄
autem fit ex caſu percuſſione vel vulnere ita ꝙ le
ſio non conterat neruos: vel ꝙ leſio nō veniat ad
pꝛofunditatem neruoꝛum vel radices: ſanat̄ bene
ficio flebotomie.

Si vero leſio talis fuerit ꝙ neruos cōterat aut
veniat ad pꝛofunditatem neruoꝛum ſeu radices:
non curatur.

Signa paraleſim perfectam a caſu vł percuſſione ⁊ vulnere ip̄a cau
ſa ſignificat: ⁊ etiam q: illa paraliſis que fit ab iſtꝫ
cauſis ſubito fit: q̄ vero ab apoſthemate vel habū
dantia ſeu multiplicatione materie humoꝛalis fit
ſignificatur per anteceſſionem tremoꝛis ⁊ ſtupo
ris membꝛi: ⁊ foꝛmicationem vel alterationeꝫ ſen
ſibilem in membꝛis ⁊ materia paraleſis: vel eius
cauſam ſignificant coloꝛ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ habitu
do totius coꝛpoꝛis. Que ſi fuerit alba ⁊ abſq; ve
nis manifeſtis ⁊ cū habitudine molli ⁊ pingui fri
gidam cauſam ſignificant.

Si vero cum rubedine ⁊ apparitōe venaꝝ fue
rit ⁊ cum habitudine carnoſa groſſa ſuper mate
riam calidam cum humiditate ſignificant. Scien
dum ꝙ vꝛina paralitici naturaliter debet eſſe di
ſcoloꝛata pꝛopter occupationem caliditatis natu
ralis ab habundantiā humidi ꝙ impedit coloꝛa
tionem ſupfluitatiſ: ſed per accidens fit coloꝛata:
q: cū renes ⁊ epar ſunt debilitate ꝓpter compaſ
ſiones ex infirmitate nō poſſunt diſcernere ſan
guinem ab aquoſitate: ⁊ ſic vꝛina remanet coloꝛa
ta vt in opilatione epatis ⁊ idropiſi. ⁊ h̄ vult Aui
cen. c. de paraleſi. ſcias ꝙ paraleſis que eſt ex apo
ſthemate ſemper eſt cum febꝛe ⁊ h̄ eſt eius differē
tia inter alias ſpecies.

Cura illius infirmitatis dubioſa ē ſem per ex quacunq; cauſa fiat. ⁊ ſpe
cialiter poſt annos. xl.

Si aūt ꝯtingerit ex caſu ꝑcuſſione ⁊ vulnere ⁊ ꝓ
fundet̄ vſq; ad radices neruoꝝ ⁊ poſt curatōeꝫ at
trictionis neruoꝝ ⁊ ꝯſolidatiōis vulneꝝ remanſ
ſerit paraleſis nunq; curatur. In pꝛincipio talis
paraleſis curatu ex flebotomia vel ex curatione
vulneris ⁊ attrictionis neruoꝝ: aliter autem nō.
ſit ꝯtent⁹ oīs paraliticus vſq; ad dies. xl. in potu
aque mellis in qua decoquat̄ aliq̄d iſopi. ⁊ come
dat cibaria facta ex farina oꝛdei vel auene ſeu ſpel
te. comedat aquam ciceris ⁊ ſpālr cū febꝛe fuerit.

Si aūt fuerit abſq; fe. comedat alea cocta ⁊ car
nes galloꝝ elixatoꝝ cū herba vel ſe. feniculi. ⁊ car
nes pulloꝝ paruoꝝ columbaꝝ aſſatas: et carnes
edoꝝ et arietū vni⁹ anni et caſtrati et ꝑdicū et fa

amoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ gallinarū ⁊ auiū degētiū ī arborib⁹ ⁊ in pratis ⁊ nō in aqͣ aſſatas: ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ carnes ſilueſtres: ⁊ herbā feniculi ⁊ petroſelini ⁊ boꝛaginis. poſt dies vo. xl. aut poſt duos mēſes bibere poſſet vinū albū odoriferū in q̄ ponit̄ tātū de aqua q̄ꝫtū de vino: purget̄ cum pillulis fetidis Alman. q̄ ſic fiunt. ℞. pulueris pigre Alman. quam fecit Alman. c. de doloꝛe et apāte ſtomaci: et nos illā eādē faciemus in antidotario. ʒ. x. colognitide interioꝛis. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. s. caſtorei piperis aſſe ſerapini oppoponacis tapſie ſinapis ana. ʒ. i. centauree minoris electerij vel loco eius ſcamonee ana. ʒ. v. fiant pillule cuꝫ ſucco rute in q̄ gūme īfundant̄. doſis eſt. ʒ. i. s. vl̄. ʒ. ij. dantur ſero abſqꝫ cena de quarto in quartū diē. ⁊ ſic procedatur vſqꝫ quo ter acceperit de iſtis pillulis. Utatur in cibariis ſuis puluere q ſic fit. ℞. pipis. ℥. ii. ʒinʒiberis. ʒ. ſ. cardamomi pipis lōgi cinamomi zedoarie an̄. ʒ. iii. ſpice macis zafrani ana. ℈. i. terant̄ ⁊ cribellent̄. vngant̄ membra leſa ⁊ radices neruoꝝ ⁊ pars capitis contraria parti leſe. i. ſana cū oleo coſtino qđ ſic fit. ℞. coſti. ʒ. i. piperis piretri euforb i. ʒ. iii. caſtorei. ʒ. s. terant̄ ⁊ cribelentur oia et miſceant̄ cū. lī. s. olei de ſpica aut de lilio ſeu in media lī. olei laurini qđ meli⁹ eſt et reſeruetur. Dieb⁹ vo qb⁹ qeſcit in qbus pillulas nō recipit dꝫ recipere infirm⁹ die gliber. ʒ. ii. de anacardina qđ ſic fit. ℞. ʒinʒiberis: piretri: nigelle: coſti: pipis longi: ⁊ piperis: acori: an̄. ʒ. x. mirre rute ſicce: aſſe ariſtologie lōge: baccarū lauri caſtorei tapſie ſinapis gentiane an̄. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vngant̄ res iſte ex oleo nucū ⁊ ꝯficiant̄ cū melle diſpumato. valet appopleſie paraleſi: toꝛture: tremoꝛi albaras moꝛbibus ſcoꝛpionū ⁊ paſſionib⁹ oibus frigidis et ſpaſmo humido: cuꝫ aūt ſumit̄ illico prouocat ſudoꝛē et infert fe. ⁊ ſi ſumitur ⁊ non affert ſanitatē: eger ab oi medicamine p dies. x. abſtineat et obſeruet bonā dietā et potū ſm q narrauim⁹. deinde die vndecima ad eādē curā redeūdū erit.

Si aūt paraleſis ꝯtingeret a caſu vel pcuſſiōe mollificatur coꝛpus totū ei⁹: aut aliqua mēbꝛa ei⁹ poſt illud et remanet eius mollificatio ſm ſuā diſpoſitionē et neqꝫ minuit̄ tūc nō ē cura ei oino. Et qn̄ minuitur et nō remanet ſm ſuam diſpoſitionē tunc curatio eius eſt vt emplaſtretur locus ſup quē cecidit pcuſſio cū emplaſtris calidis. et inungat̄ comprimendo cū oleis calidis ſicut cum oleo de oliuis ī cui⁹. ℥. i. diſſolute ſint caſtorei. ʒ. ii. euforbii. ʒ. i. vl̄ cum oleo de coſto vel oleo petroleo et ſimilibus. Et ſiat cū emplaſtro tali. ℞. cere. ʒ. v. olei de lilio et de coſto an̄. ʒ. xxx. mirre oppopōacis ana. ʒ. v. caſtorei. ʒ. iij. euforbij. ʒ. ij. aggregent̄ oia et fiat emplaſtrū ſup locū pcuſſum vl̄ ſup locū leſum ꝰ emplaſtrū ponat̄. ℞. farine fenugreci ſeminis been ſemi. malue malu auiſci raſine armoniaci bdelij adipis anatis: cere ana. olei de lilio quod ſufficit ad inſpiſſandū. piſtent̄ et incidant̄ fruſtratī oia et bulliātur et liqueſiant oia ſimul: et collent̄ cum fuerint diſſoluta et miſceant̄ et fiat emplaſtrū. hoc reſoluit ſupfluitates et radices neruoꝝ ꝯfortat. ſit oleū illius emplaſtri. ℥. iiij. et non plus et quātitas cere ſit. ℥. ij. Scias q ſi exhibet̄ paralitico. ʒ. i. aſſe cū vino calido in auroꝛa multū ꝯfert. et ſi virtus infirmi fuerit ſatis et foꝛtis: nihil melius ī cura paraleſis q̄ꝫ fames ieiuniū et laboꝛ cū ſudoꝛe.

Capl̄m. xxvi. de graui doꝛmitiōe q̄ appellat̄ ſubeth et de ſtupidis vel ꝯgelatis qui ſemp habēt oculos apertos.

Nomen huius egritudinis ē ꝯgelatio: et appellat̄ ſm quaſdā diſpoſitiones ſubet non vigilatiua et appellat̄ p quaſdā alias diſpoſitiones ſubeth vigilatiua. fit autē ex humoꝛe melancolico dominātē in parte poſterioꝛi cerebꝛi: et ex flegmate. et ex cholera mixtis eqnaliter et generatis p viā indigōnis. Cā aūt hui⁹ indigōnis et multiplicationis hui⁹ materie et talis egritudinis ē repletio quaꝫ generat guloſitas et multitudo comeſtiōis et pot⁹ et ebrietatis. Et eſt ſciendū q qn̄ humoꝛ melancolicus dominat̄ appellat̄ ꝯgelatio ꝓprie in qua hō manet in eadē diſpoſitione et habitu in quo erat hoꝛa inuaſionis ipſius egritudinis. Nā ſi iuenit hoīeꝫ rectū ſtat recte: aut ſupine doꝛmientē vel vigilantē ſic manet vſqꝫ ad finem.

Si vo duo alij humoꝛes. ſ. flegma et cholera inequaliter abūdauerint: et flegma ſupabūdauerit cholerā ī commixtiōe appellat̄ ſubeth. i. doꝛmitio ī qua hō moꝛat̄ ſemper oculis clauſis. Si vo cholera abūdauerit flegma ī cōmixtiōe appellat̄ ſabara ſubetina vel iaſcas. i. doꝛmitatio in qua homo moꝛat̄ oculis apertis abſqꝫ palpitatione. Signa congelationis ſunt q homo remanet ſm habitudinem vnam donec euadit: et donec in ventriculo anterioꝛi cerebꝛi: qꝛ humoꝛ opilans partem poſterioꝛem cerebri eſt frigidus ſiccus coartans partem anterioꝛem: deſtruit ſenſus ⁊ motus voluntarios ⁊ ſi inuenit hominem ſedētem vel ſcribentem vel in alio ſitu remanet ſm illam foꝛmā: ⁊ pulſus eoꝝ eſt paruus tardus paruus ꝓpter frigiditatem tardus ex ſiccitate. ⁊ eſt tardioꝛis ſanatiōis q̄ꝫ ſubeth. ex flegmate pp duritiē materie ⁊ eſt cū alienatione ⁊ abſqꝫ febꝛe ⁊ in hoc differt a litargia.

Signa ſubeth cum ſomno in quo vincit flegma ſunt. ſomnus grauis cum oculis clauſis ⁊ obliuio ita q obliuiſcit̄ mīgere. ⁊ ſi p aliquā cāꝫ excitet̄ ſi recoꝛdat̄ de aliq̄ reſpōſione. ⁊ pulſus ei⁹ paruus cum quadā latitudine. Signa ſubeth vigilatiue ſunt q oculi non clauduntur ⁊ vigilant: ⁊ alienat̄ ⁊ aufertur itellectus ⁊ ſequitur eos agitatio ⁊ eſt pulſus velox: ſpiſſus: ⁊ maioꝛ eſt pulſus illius ⁊ latioꝛ ⁊ bꝛeuioꝛ q̄ꝫ pulſus habentis apa calidum in cerebꝛo. Si autem equalis fuerit cōmixtio flegmatis ⁊ colere ſigna equalia erunt ⁊ oēs tales ſunt abſqꝫ febꝛe. qui aūt habent apoſtemata ſiue fuerit calidū in cerebꝛo ſiue frigidum ſemper ſunt cum febꝛe.

Cura ſi materia fuerit melācolica q̄ facit ꝯgelationeꝫ pꝛoprie fiat tale cliſtere. ℞. blete ⁊ meliloti an̄. M. i. fruſtratim incidant̄ ⁊ coquant̄ in aquā poſt decoctionē coletur illa aqua. lī. i. s. ⁊ cum illa colatura miſceant̄. ℥. s. eleboꝛi nigri. ⁊. ℥. ij. polipodij ⁊ floꝛis camomille ⁊ aneti ana. ℥. s. ⁊ ſint piſtata oia iſta: addantur cum iſtis etiam ℥. iiij. mellis. ⁊. ℥. iij. olei de oliua. ⁊. ʒ. i. ſalis: bulliant oia ſimul: ⁊ poſt ebullitionē ⁊ decoctioneꝫ colent̄ ⁊ ſupponat̄ cuꝫ fuerit tepidum. Aliud ad idem. ℞. eleboꝛi nigri. ℥. s. agarici. ℥. s. polipodij. ℥. i. blete meliloti ana. M. i. piſtētur ⁊ bulliantur in aqua per tempus coletur ⁊ de illa colatura accipiatur. lī. i. s. in qua ponantur. ʒ. iij. mellis. ⁊ ℥. iij. olei de oliua. ℥. s. ſalis. Iterum cum iſtis bulliatur aliquātulū poſtea cū fuerit tepidum ſupponat̄ tepidum. Remoueantur capilli ſi poſſibile fuerit ⁊ fricet̄ pars poſterioꝛ cum oleo de ſpica vel oleo de lilio in quo diſſolutum ſi caſtoꝛeum vel bdeliū ſeu ſerapi. ⁊ ſemen cicute purgetur cum pillulis cochijs vel fetidis: aut cum yeralogodion aut cum decoctionibus dictis. c. de melancolia. Dieta ⁊ potus ſint vt ſcripſimus in eodeꝫ tractatu de melancolia.

Si vero flegma ſuperabundauerit colereꝫ fiat pꝛimo cliſtere ſcđꝫ q determinatū eſt in. c. de appopleſia ⁊ in oibus alijs fiat vt ibi diximus. Si aūt cholera ſupabunda

aerit flegma in cõmixtiõe fiat cliſtere tale. ℞. blete melliloti añ. M. i. coloquintide aloes turbit añ. ℥. s. cẽtaurec minoris. ℥. i. piſtent̃ ⁊ bulliant̃ ⁊ de illa colatura recipiat̃ lb. i. s. in illa colatura ponantur. ℥. iij. mell'ſ ⁊. ℥. iiij. olei cõmunis ⁊ ſalis. ℥. s. ⁊ bulliant̃ iterũ ⁊ colent̃ ⁊ ſupponatur tepidum. fricet̃ ps poſterior vſq; ad ſinciput ⁊ ortum nuce cũ oleo de ſpica vel oleo de lilio: in quib⁹ diſſoluantur mirra bdelliũ ⁊ ſarcacola. fricent̃ pedes fortiter cum ſale ⁊ aceto. Purgetur cũ pillul' cocbijs ⁊ yeralogodiõ: vel cũ pillulis ſtomaticis alebindi vel cũ pigra. Alman. quã faciemus. In oĩbus iſtis paſſionibus poſt cliſteria ⁊ mũdificationes cauteria ſunt neceſſaria ⁊ vtilia. Dieta ſit vt ſcripſimus in apopleſia ⁊ paraleſi. Si v̾o materia fuerit commixta equaliter ⁊ medicie compoſite equales erũt reſpicientes equaliter flegma ⁊ coleram ſcõm poſſibilitatem ⁊ extiſtimationẽ ꝓpinquã veritati. Si aũt corp⁹ repletũ videretur ⁊ facies rubuerit ⁊ vene apparuerint in oculis: ⁊ facie: flebotomia vel vẽtoſatio ꝯueniẽs erit rõne diminutiõis quãtitatiue ſed nõ qualitatiue.

¶ Capitulum. xxvij. de ſtupore ⁊ tremore.

s Tupor ſemper fit ex materia humida cũ calliditate vel frigiditate ſed tremor fit aut a debilitate virtutis regentis mẽbrũ: aut ex potu vini ſupfluo vl' acuto aut ex dominio flegmatis ⁊ frigiditatis ſup neruoſ ⁊ mẽbra mobilia.

¶ Signa ſtuporis ex humiditate cũ caliditate ſunt rubedo coloris oculorũ ⁊ faciei q̃ trahit ad nigredinẽ ⁊ apparitionẽ venarũ cũ habitudine carnoſa: ⁊ dulcedo que ſentitur in lingua. Et ꝙ vrina eius colorata eſt ⁊ ſpiſſa ⁊ vſus cibariorũ ⁊ potuũ gñantium ſanguinem.

¶ Signa ſtuporis ex hũore flegmatico frigido ſũt mollities corporis toti⁹ et albedo ⁊ faciei ⁊ corporis et grauitas ſenſuũ et pigritia et vſus rerũ gñantium flegma. et vrina apparet ſpiſſa alba lactea et pulſus paru⁹ mollis.

¶ Signa tremoris qui fit a caſu virtutis ſunt quia patiens deficit ex quocũq; labore et motu et releuatur ex oi re nutribili: et ꝙ nullo mõ famẽ pati põt quin quaſi ſincopizet et tunc tremor augmentatur.

¶ Signa tremoris qui fit per vſum vini ſũt ꝙ potus aq̃ confert et abſtinentia a vino: et ꝙ potus vini de granatis vel de agreſta confert eis multum.

¶ Signa tremoris qui fit propter dominium frigiditatis vel humoris frigidi ſuper membra ſunt albedo et mollities corporis et pigritia et ebetudo ſenſuũ et pinguedo i toto corpore equaliter.

¶ Scire cõuenit ꝙ oĩs ſtupor vel tremor a quacũq; cã fiat: ſup paraleſiꝫ aut apploplesiã futurã ſignificat.

¶ Cura ſtuporis ex humiditate cum caliditate eſt flebotomia et minoratio cibi. et ſcias ꝙ nihil melius eſt in ſtupore et tremore a quocũq; cauſa fiat ꝗ̃ abſtinentia a vino quaſi vſq; ad finẽ curationis: q2 de ꝓprietate et natura vini exiſtit debilitare neruos et cũ hoc facit omnem ſuperfluitatẽ tranſire ad neruos. et hoc eſt ſenſuale apud illos qui inebriatoribus conſiderant. et in hoc omnes phiſoſophi conueniunt. purgetur ſepe cum pillulis cocbijs pigra Alman. Dieta eius ſicut dictum ẽ in paraleſi. Potus ſit ex aqua mellis vel ex aqua mellis in qua decocta ſit iſopus. Fiat gargariſma ex oximelle ſquilitico cum aqua iſopi.

¶ Si autem contingerit ſtupor ex materia frigida purgetur cum pillulis fetidis. et nutriatur cum rebus aſſatis vt plurimum et potetur cuꝫ aquis dictis et fiant p̃ter hec omnia que dicta ſunt in paraleſi.

¶ Si vero tremor ex debilitate virtutis regẽtis membra ꝓuenerit: nutriatur cum carnibus aſſatis nutribilibus et aliquando elixatis ex carnibus caponum pullorũ et carnibus edi et arietis annualis et caſtrati et vitellis ouorũ et carnibus ꝑdicum faſianorum et oium auiũ degẽtium in arborib⁹ et in pratis et nõ in aquis. potetur aqua mellis aliquando hic bibere põt optimum vinum in quo ponatur tantũ de aqua quãtũ ẽ vinũ et plus. carnes capreoli et carnes porci ſilueſtris macras comedere poteſt. De herbis feniculũ et boraginẽ et cicera fracta in quibus ponantur vitelli ouorũ et riſum cũ vitellis. confortetur cor et cerebrũ cũ electuarijs dictis. c. de melancolia. et vtatur in ſuis cibarijs puluere de ſpeciebus dicto illic.

¶ Si vero tremor fuerit ꝑꝑ vſum vini vel propter vſum alicui⁹ rei: a abſtinere a talibus erit cura eius. vñ Hypo. ij. ꝑticula Amphoriſmorũ. In omni motiõe corporis cum ceperit quis dolere quieſcere ſtatim remedium ẽ: ⁊ etiam confortare cor ⁊ cerebrũ cum electuarijs de ſpeciebus dictis. c. de melancolia erit conueniẽs ⁊ vtile in hoc caſu.

¶ Si autem tremor fuerit ex dominio flegmatis ſeu ꝓpter frigus membrorum curetur vt diximus. c. de paraleſi. quia tremor talis ⁊ ex tali cauſa quaſi paraleſis eſt. ⁊ in illa cura nõ requiritur aliud neq; ex parte mẽbri neq; ex ꝑte diſpoſitiõis ⁊ materie vel cauſe: niſi illõ qđ dcm̃ ẽ illic. Trociſci de ſticados quos i antidotario faciem⁹ valent contra oẽm tremorẽ de ꝓprietate.

¶ Capitulum. xxviij. de tortura oris.

t Ortura eſt inclinatio oris ⁊ labiorũ ad partẽ dextram vel ſiniſtram cum impotẽtia claudẽdi alterum oculorum: ⁊ cum ſufflatione ex latere vno tantum cum ꝑcipitur: vt ſufflet aerem violenter. Fit autẽ ex molificatione ⁊ ex ſpaſmo: ⁊ dicitur ꝙ lat⁹ ꝙ ſanũ videtur. ſ. curuũ vel ꝯtractũ ẽ illud in quo ẽ egritudo ⁊ ẽ cauſa in ipſo: ⁊ ẽ miniſtrans attractionẽ ad hoc vt equet. ſꝫ hoc nõ ẽ verũ ſcõm plurimũ. nã in omni tortura cum hoc ꝙ ẽ peccatũ in forma ⁊ figura mẽbri ſunt due diſpoſitiões mãifeſte. ſ. gibboſitas ⁊ ꝯtractio ⁊ in contractione ẽ p̃mum pctm̃ contractum ex radicib⁹ lacertorum ⁊ neruorum mouẽtium mandibulas ⁊ labia: ſꝫ in parte gibboſa neceſſario cadit elongatio neruorum vltra debitum ⁊ mollificatio. fit ſimiliter tortura ꝑꝑ exiccationẽ lacertorũ ⁊ neruorũ ⁊ diſpoſitionẽ ſpaſmoſam euenientẽ in fe. acuta. ⁊ eſt ſignum mortis ⁊ curationẽ non recipit. ⁊ hoc vult Hypo. li. pronoſticorum vbi dicit. prio oportꝫ faciẽ egri notare vbi innuit ꝙ ſpaſmoſa diſpoſitio frontis ⁊ faciei in febre acuta mortẽ ſignificat.

¶ Signa torture propter molificationeꝫ ſunt motus debilis ⁊ turbatio ſenſus ⁊ multiplicatio ſaliue ⁊ ſputi. ⁊ ſentit in cute ex vtraq; parte leuitatem ⁊ non ſentit extẽſionẽ ⁊ eſt palpebra inferior oculi que eſt in parte gibboſa demerſa: ⁊ videtur medietas panniculi qui ẽ ſup pallatum quod eſt ex parte illius oculi mollificata etiam humida laxa: ⁊ pellis frontis ex parte gibboſa. ſ. per quã ſpuit et ſufflat extenſa eſt abſq; rugis ⁊ caret motu viſuali: ⁊ apparet ꝙ meditetur homo ad inferiora ⁊ aſpiciat: ⁊ cauſa in hoc eſt communitas huius panniculi cum panniculo extrinſeco vie lingue ſecante pallatum in longitudine ⁊ eſt conueniẽs ei: ⁊ tales diſpoſitiones apparent in parte gibboſa et non in alia quando tortura fit ex mollificatione ⁊ non ex ſpaſmo.

¶ Signa ſpaſmoſe ſunt ſenſus turbati quodaꝫ modo e

retenſio cutis cum qua deſtruuntur ruge ⁊ fiunt lacerti faciei duri: et minorat̃ ſaliua et ſputum ſm plurimũ et eſt declinatio cutis ad partes oculi plus et reditio eius ab eis eſt difficilior.

¶ Cura torture ꝓp molificationẽ eſt vt bibat aquã mellis vſq; ad dies .xv. et comedat aquaz ciceris ſeu cibaria facta ex farinis ordei auene fari et ſpelte. et condiant̃ illa cibaria cũ puluere qui ſic fit. ℞. nucismuſca. ℥.i. piperis longi caſtorei glãge añ. ℈.i. zedoarie. ℥.i. terantur et cribelent̃. poſt dies .xv. ſumat eundem potuz quẽ diximus. ſed comedat carnes aſſatas aliquando elixatas de edo caſtrato et ariete annuali. comedat pullos paruos columbarum quomodo vult: et carnes omnium autẽ degentium in arboribus et in pratis et nõ in aquis gallinas capones et gallos annuales et pullos gallinarũ aſſatos. feniculuz petroſilinũ et aquã caulium et porroꝝ. Fiãt gargariſmata cũ oximelle ſquilitico et aqua ſticados et nuciſmuſ. et piretri. Tenere ꝯtinue nuce muſcatã et ſpecialiter in parte gibboſa multũ valet in omni tortura et etiã in contraria. Purget̃ cuz pillulis et ieris dictis in .c. de paraleſi. Ungatur locus cuz oleo de ſpica vel de lilio in quib⁹ opoponacũ diſſoluat̃ et piretrũ et ſinapi. vel cũ oleo de aceto in quo diſſoluat̃ euforbiuz vel caſtoreũ ſeu vtrunq;. fiant canteria vnum in occipitio et alterum in radice mandibule in parte torta et curuata et non in gibboſa Auice. libro iij. c. de tortura dicit ꝙ non dz fieri euacuatio in ꝑncipio cũ debilibus nõ ſufficiẽtib⁹ ſed cũ debilib⁹ ſufficientibus nõ cũ medicina acuta forti: eo ꝙ medicina acuta et fortis exiccat materiã et minorat eã et exiccat neruos.

¶ Cura ſpaſmoſe eſt vt ante purgationem vaporetur locus tortus et tota facies cũ aceto in quo bulierint calamẽtum et ſticados et abrotanũ et ſinapis. vel aliquod iſtorũ. fiant gargariſmata ex aqua decoctionis nuciſmuſ. acori et piretri: et maſticet ſepe iſta pſe abſq; gargariſmate. Fiãt etiam gargariſmata cum aqua predicta et oximelle ſquilitico vel ꝯpoſito. Fiant cauteria poſt aures in occipitio. Purget̃ poſt iſta ſi nõ curaret̃ cũ medicinis dictis in paraleſi. Fiant vnctiones et fricatiões cũ oleis narratis. Similiter dieta et potus ſunt vt diximus. Facere ꝙ habens torturã recte aſpiciat in ſpeculo et mouere faciem contra partem leſam in ſpeculo de calibe dicunt medici ꝙ multum confert et nos credimus illud: ſed nobis videt̃ ꝙ oẽ ſpeculum ſit in hoc conueniens et vtile.

¶ Capitulũ .xxix. de ſpaſmo et tetano.

s Paſmus eſt egritudo neruoſa qua mouent̃ lacerti ad ꝑncipia ſua et inobediẽtes ſunt in dilatatiõe. Fit ſpaſmus ex repletiõe et inanitiõe et ex dolore. fit etiã ex ventoſitate inflatiua ſpiſſa et accidit vt plurimã hic ſpaſmus ex ventoſitate in membris particularibus vt in cruribus et etiam in toto: et remouetur in hora vna et vocatur tunc a laycis grãſus. humoralis aũt ſemꝑ fit materia humida replente et imbibente neruos et lacertos mobiles: et hec materia aliquãdo eſt calida et aliquando frigida et hoc eſt ſm plurimũ: et raro inuenitur calida: ſed ſemper frigida.

¶ Spaſmus vero ex dolore ⁊ vulnere fit: eo qȏ dolor debilitando membrum: currunt humores ad locum debilitatum et doloroſum: et imbibuntur nerui loci doloroſi et vulnerati qui cum cerebro continuantur et ſpina: et per hoc continuatur paſſio cum cerebro ⁊ neruo ⁊ radicibus neruoꝝ multiplicatur dolor vſq; ad principia neruorum ꝗ imbibuntur ⁊ alterantur ⁊ tenduntur nerui ita qȏ non dilatantur neq; ſunt habiles ad motum: ⁊ ſic fit ſpaſm⁹. Et quia cauſa huius ſpaſmi vel euentus eius quando ẽ vulnus vel apoſtema que non poſſunt remoueri a membro niſi poſt longum tempus: ⁊ ſpaſmus eſt egritudo mala ſubito eueniens quam natura diu tolerare non poteſt: remanet talis ſpaſmus per naturam ſue cauſe incurabilis ⁊ mortalis. ⁊ hoc vult Hypo. vi. particula amphoriſmoꝝ vbi dicit. In vulnere ſpaſm⁹ ſupueniens mortale.

¶ Ex inanitione fit ſm tres modos vt dicit Auic. li. iii. c. de ſpaſmo. dicit ſpaſmus eni ſiccus fit aliquando ſucceſſione adurentium febrium ſicut in fe. freneſis: ⁊ ſucceſſione motuum ⁊ laborum corporalium et animalium ſicut ſunt vigilie anguſtia ⁊ timor: ⁊ hic ſpaſmus bene curatur. Fit etiam hic ſpaſmus ꝓpterea ꝙ febres faciunt eliquendo materias currere in neruis ⁊ lacertis et proprie cum corpus eſt plenum. Et accidit etiam ꝓp communitatem oris ſtomachi: et vomitus remouet ipſuz. iij. fit ſpaſmus in fe. longis temporalibus que exiccant neruos ⁊ lacertos et etiam cerebꝝ: et ꝯſumunt humiditates innatas et fit ſpaſmus qui vere dicitur ſpaſmus de inanitione qui eſt mortalis neceſſario: de quo dicũt omnes medici quod non curatur. Alij vero duo modi qui ab Auice. vocantur ſpaſmi de inanitione potius ſub repletione continentur: ⁊ hoc poteſt manifeſte videre per cauſas ipſorum narratas ab eodem quas in liberata poſuimus. Ex eiſdem cauſis fit tetanus ex quibus fit ſpaſmus ſ; diuerſificant̃ in mõ. nam proprie dicitur tetanus qñ nerui et lacerti anteriores et poſteriores equaliter tenduntur. Sed ſpaſmus nõ dicitur fieri niſi quãdo nerui vel lacerti tendũtur ad vnã partem tantũ: et ꝓp hoc tetanus dicitur fortior ⁊ acutior et fieri ex materia fortiori et acutiori ꝙ; ſpaſm⁹ ad vnam partem: eo ꝙ fortius ledit ⁊ eius criſis eſt velocior. appellatur a quibuſdam tetanus cuzez: et cuzez nõ eſt aliud niſi ſpaſmus particularibus. ſ. aut in oculo vel palpebra et aliquãdo in toto et differt a ſpaſmo et tetano: q: cuzez ſemper quaſi fit a ventoſitate groſſa dilatante neruos et lacertos: tetanus et ſpaſmus fiunt vt dictũ eſt. et cuzez particularis proprie appellatur granſus in noſtro ydiomate.

¶ Signa ſpaſmi qui in veritate fit ab inanitione ſunt ꝙ fit paulatim et ſucceſſione egritudinum euacuantium: et que ſunt longi temporis: et longe afflictionis et ſucceſſione euacuationis ꝑ medicinas et ꝑ ſe: et ſucceſſione cholerice paſſionis et tenditur pulſus vt corda et ſic apparet et añcedũt ſpaſmũ tremor et ꝯtractio labioꝝ et extẽſio fortis

¶ Signa eius qui fit a repletiõe ſunt ꝙ prouenit ſubito et velociter ſubintrat in membris vt oleũ vel vnguentum et hoc non eſſet niſi ibi eſſet caliditas addita aut fe. et pulſus eius inuenitur cum latitudine et quadam mollitie: et retentio vrine vltra debitum ſpaſmum ſignificat: et quando in oculis et membris faciei apparet torſio et tenſio et ſaltus vltra debitum ſpaſmum ſignificat.

¶ Spaſmũ aũt ꝯtingentẽ ex apoſtemate vulnere et dolore ſignificãt res ipſe et ei⁹ cã. Et ſcias ꝙ vrina eſt rubea in ſpaſmo cum fe. in principio. Cũ ãt trahitur materia ad caput fit alba. Qñ fit a vẽtoſitate inflatur vẽter et multiplicatur vẽtoſitas in membris et cõmotio et ſaltus.

¶ Spaſm⁹ vo ꝗ fit ab ĩanitiõe ñ curat̃. ⁊ h̃ vult. H. ſup. Amphor. qnte ꝑticule ꝗ dicit ſpaſm⁹ ex cerebro mortale.

¶ Spaſm⁹ vo ꝗ fit ſucceſſiõe fe. adurẽtiũ vt in freneſi: et ſucceſſiõe motuũ aĩaliũ ſicut ſũt vigilie et ſi ſ̃ia curat̃ per euacuationẽ materie egritudis et ꝑ alterat[i]õez egritudis ĩ ꝯtrariũ cũ ſpaſm⁹ ex iſta cã ſi fiat niſi q: materia acuta iã

eta cum caliditate extranea ex qua inflammantur poteſt
ledere neruos in ſiccitate ⁊ ſpaſmum inducere que mate-
ria acuta ſi remoueretur a membris cum caliditate extra-
nea priuarentur nerui ⁊ lacerti a tali effectu. ⁊ per hoc ap-
paret ꝙ non dicitur fieri hic ſpaſmus ab inanitione niſi
per accidens. Nam ſpaſmus qui directe fit ab inanitio-
ne non eſt effectus materie preſentis cum qualitate extra-
nea: ſed eſt exiccatio neruorum ⁊ lacertorum adueniens a
priuatione materie nutribilis ⁊ humoralis in qua longo
tempore caliditas extranea cū ſiccitate: vel caliditas per
ſe vel ſiccitas laborauerūt ⁊ finaliter per longam actionē
neruos ⁊ lacertos potuerunt exiccare. apparet manifeſte
quo ſpaſmus de inanitione fit paulatim ⁊ non ſubito. Si-
militer ſpaſmus qui fit cauſa motuum animalium cum
fiat ſubito ⁊ non paulatim dicitur fieri ab inanitione per
accidens: quia talis motus vt vigilie ⁊ triſtitia nō directe
exiccant: ſed primo principaliter affligūt virtutes anima-
les quibus naturales virtutes ꝯpatiūtur. ſ. digeſtiua ⁊ nu-
tritiua ⁊ ſimiles ex qua cōpaſſiōe deſtruit humiditas na-
turalis mēbrorū ⁊ exiccant nerui ⁊ lacerti: ⁊ ſic fit per acci-
dens etiā hic ſpaſmus. vnde ſola mutatio accidentium
aīe in contrariū. ſ. mutatio vigilaꝝ in ſomnū: ⁊ triſtitie in
gaudiū eſſet ei cura. vñ Hypo. ij. pticula aphoriſmorū.
In motione aīe ⁊ corporis cum cepit quis dolere qeſcere ſta-
tim remediū ē. Et ſi cū hoc ꝯfortet cor ⁊ cerebrū cuꝫ ele-
ctuario de muſco qd facimꝰ in antidotario meliꝰ fiet. ⁊ etiā
cū brodio carniū ⁊ pulloꝝ ⁊ auium ⁊ vino debili liphato:
⁊ cum oībꝰ rebus impinguantibꝰ corpus curabitur: ⁊ per
iſtam viā rect: poterit curari ſi deus voluerit.

¶ Spaſmus aūt q fit in febribꝰ q̄ eliquādo materias fa-
ciūt eas currere ad neruos: ⁊ q fit p cōmunitatē oris ſto-
maci in quo eſt mordicatio ⁊ preſentia colere eruginoſe q̄
exiccat cerebrum ⁊ implet neruos curat p vomitū vt di-
cit Auice. ⁊ alius curat p euacuationē materie eliquate a
ſe. ⁊ p ꝯfortationē neruoꝝ qui debēt inungi cum oleo de
mirto ⁊ oleo de maſtice. nā illa olea ⁊ vnctiones q̄ fiūt ex
eis ꝑparāt ⁊ confortant mēbra ne recipiāt ſuperfluitates ex-
pulſas a mēbris alijs apparet manifeſte quomō etiā hic
ſpaſmus dicit fieri ab inanitione per accidens.

¶ Spaſmus vero ex repletione proueniens curatur eo-
dem mō ⁊ cū eiſdē rebus cū qbꝰ curat appopleſia ⁊ para-
leſis ex parte flebotomie cliſteris ⁊ medicinaruꝫ. ſ. pillu-
larū cū yeris: ⁊ ex parte ſternutationis ⁊ gargariſmatum:
fricationū ⁊ ēt ex parte cibi ⁊ potus ⁊ cauteriorū ⁊ omni-
um rerū. Et ſcias ꝙ cura ſpaſmi non reqrit dillationem
pp fortitudinē ſui nocumēti ⁊ neceſſitatē operationis mem-
bri leſi. Iteꝝ ſcire cōuenit ꝙ nihil meꝰ in cura ſpaſmi de
repletione q̄ꝫ fe. ſi ſuperueniat vel per ſe vel beneficio me-
dici. vnde Hypo. iiij. particula amphoriſmorum. a ſpaſ-
mo ⁊ tetano habito fe. ſuperueniens ſoluit egritudinē. Et
particula. ij. febrē in ſpaſmo melius eſt fieri q̄ꝫ ſpaſmum
in fe. Introducat fe. hoc mō: dat patienti ad bibendum
cum vino decoctionis caſtorei. ʒ. ij. electuarij. de anacar-
dis. nā hoc electuariū de ꝓprietate fe. inducit ⁊ ſudare fa-
cit ⁊ cū hoc remouet frigi. fricatiōes fortes cū pāno aſpo
⁊ puluere euforbij īroducūt fe. ⁊ ſunt vtiles in hoc caſu.

¶ Si aūt ſpaſmus qui fit a vētoſitate ſiue fiat in toto ſi-
ue in parte qui a laycis grāſus appellat ſic curat. primo
fiāt fricatiōes ⁊ i toto vel in pte cū oleo de caſto vl' olō de
ſpica ⁊ pāno aſpo: ⁊ fiat ſepe cliſtere hoc. ℞. aniſi fenicu-
li: ameos amomi ana. ʒ. i. centauree minoris meliloti ſti-
cados aſſari añ. M. i. coloquītide bacharū lauri. añ. ʒ. s.
piſtētur ⁊ bulliant i aq̄: colet ⁊ de illa colatura accipiatur
lib. i. s. ⁊ in colatura ponat. ʒ. iij. mell'. ⁊. ʒ. iiij. olei ⁊. ʒ.
s. ſalis ⁊ ſupponat tepidū. Nutriat cuꝫ carnibus coctis
⁊ conditis cū fenicl'o ⁊ ſe. ameos: amomi ⁊ aleoꝝ. bibat vi-
nū acutū in quo ponat aqua decoctōis mellis: ameos fe-
niculi: dauci amomi. Vtat in cibarij ſuis puluere qui ſic
fit. ℞. piperis longi cardamomi melegete zedoarie zinzi-
beris añ. ʒ. s. macis croci añ. ʒ. s. terātur ⁊ cribelentur. p
tetanū itelligimꝰ ſpaſmū vniuerſaleꝫ ⁊ curam eius.

¶ Spaſmus vō qui fit cū vulnere et dolore q̄ꝫuis dicꝰ
fit icurabilis pōt ei exiber remediū cum īcipit: ponendo
ſup locum doloroſuꝫ ⁊ vulneratū ea q̄ remouēt dolorem
vt ſunt oleū anetinū calidū ⁊ oleū de camomilla ⁊ oleū d'
ſe. lini. Et emplaſtꝝ factū ex ſe. lini ⁊ farina fenu greci et
floꝝ camomille ⁊ ſe. aneti ⁊ maluauiſci radice: qd empla-
ſtrū ꝯdiri dꝫ cū oleis ſupradictis ⁊ farina ordei: ⁊ dꝫ eſſe
calidum cū ponit ſup locū. Et ponit infirmus q̄ſi conti-
nue in balneo aque tepide decoctionis reꝝ irantiū in em-
plaſtro: ⁊ hic modus curationis habꝫ locū i oi ſpaſmo d'
ianitione. ⁊ ſi p iſtā viā dolor nō ſedat vel remouetur po-
nat circa locū doloroſum oleū qd ſic fit. ℞. olei ro. ʒ. iiij.
opij. ʒ. s. iuſquiami: papaueris albi añ. ʒ. i. corticū mādra-
gore ſeminis apij añ. ʒ. s. terant ⁊ cribelent ⁊ miſceantur
cū pdcō oleo aliquātulo aceti de q̄ totꝰ locꝰ doloroſus vn-
gatur. et ſup vnctionē cū iſto oleo ponat emplaſtrū ſupra
dictū calidū actu: et ſic p iſtā viā curabit.

¶ Capitulum. xxx. de catarro et coriza.

C Atarrus eſt curſus materie liquide et viſcoſe
a capite vſque ad gulaꝫ: et ſi curſus fuerit ad
naſum appellatur coriza. Si vero fuerit cuꝫ
violenta expulſione ex cerebro: et euenerit cum ſonitu ap-
pellatur ſternutatio. Jam tibi manifeſta eſt differentia in-
ter corizam et catarrum et ſternutationum ex verbis. Et
ſciendum eſt ꝙ iſta conueniunt in materia et radice gene-
rationis: ſed catarrus vt vult. G. cum hoc ꝙ eſt ſignum
in egritudine pulmonis et coſte et cauſa augmētans apo-
ſtemata illorum locorum: et coriza eſt ſignum abſque cau-
ſa. ſternutatio vero in egritudinibus pernicioſis: in princi-
pio mala eſt: et abundantiam male materie indigeſte ſi-
gnificat. In fine vero digeſtam materiam: fortitudinē vir-
tutis expulſiue cerebri ſignificat et hoc totum dicitur a.
G. commento pronoſticorum ſuper verbo Hypo. ij. par-
ticula vbi dicit. coriza vel catarrꝰ in omni egritudine pul-
monis et coſte ⁊ cete. Catarrus vel coriza aliquādo eſt cuꝫ
fe. aliquando ſine fe. et fit quādoqꝫ a cauſa calida et quā-
doqꝫ a frigida. Cauſa enim calida diſſoluendo humidi-
tatem cerebri facit eam deſcendere ad gulā ⁊ naſum. Ma-
teria calida cum aſcendit fumando ad cerebrum inuenit
frigiditatem cerebri cum humiditate que inſpiſſant illum
fumum ⁊ reducitur in humiditatem ſubtilem: et deſcen-
dit poſt hoc ad gulam et vocatur catarrus: et ad naſum
et vocatur coriza.

¶ Cauſa vero frigida conſtringendo humiditatem cere-
bri facit eam deſcendere ad gulam et ad naſum.

¶ Signa catarri ex cauſa calida ſūt ſubtilitas et acutas
materie catarri. et inflatio et rubedo faciei et aſperitas na-
rium: et caliditas vehemens et puritus. et amaritudo cū
acuitate que ſentitur in gula.

¶ Signa eiꝰ q ꝛ frigiditate ſit ſūt tenebroſitas ocloꝝ eminētia
cū palore et albedie facie: ⁊ opilatō nariū et viſcoſitas groſ

ficies materiei: currētis: ⁊ impoꝰ attrahendi aerem per naſuꝫ: ⁊ deſtructio olphatus reꝝ.

Cura ex cā calida fit in principio ex vapore recepto ex aqua decoctiōis viole ſicce ⁊ ordei excorticati ⁊ papaueris albi ⁊ camomille in os ſiue cū emboto ſiue abſqꝫ emboto. Embotū eſt inſtrumentū cū quo ponit̃ vinuꝫ in botacijs vel fiſconis. poſt purgationē vngantur nares cū oleo vio. ⁊ olfaciat patiēs cāp horā ſepe ⁊ bibat ſyrupū de papauere vel de nenufare mane ⁊ veſpere cū aq̄ decoctiōis iuiubarū vl' ſebeſtē vel pineaꝝ mūdataꝝ bibat aquā ordei vel aquaꝫ decoctionis liquiritie vel zuchari. vel bibat aquā frigidā in qua ſit ſyrupꝰ ro. vel vio. abſtineat a vino: q: vinū de ꝓprietate facit catarruꝫ: vel bibat vinū albū debile agreſtū cū duplo eiꝰ de aq̄ frigida. Comedat ſuccū ordei ⁊ farri auene ⁊ ſpelte in quo ſucco ſupponat̃ penidij. Comedat cibaria facta ex ſpinachijs cucurbitꝭ: attriplicibꝰ ⁊ maluis. Et ſi eſſet debilis ⁊ cū febre regat̃ cū carnibꝰ pullorum ꝑdicū ⁊ edoꝝ alteratis ⁊ conditis cū portulacis cucurbitis ⁊ ſimilibꝰ ſiue ſit cū fe. ſiue abſqꝫ fe. ſic curat̃ cōtinue ſm poſſibilitatē. teneat in ore pillulas q̄ ſic fiūt. ℞. gūmi arabici: draganti amili: ſucci liqritie: ſe. citonioꝝ: pſilij aā. fiāt pillule groſſe ad modū ciceris vl' fabe cū mucillagie pſilij teneant̃ ſub lingua. ⁊ nullomō ſup repletionēꝫ imediate neqꝫ in die ſup ceruicē dormiat faciens. abſtineat a coitu omnino q: eliquat cerebꝝ ⁊ facit mat̃iaꝫ currere ad gulā. odorare ſepe aquā ro. ⁊ attrahere ipſaꝫ ꝑ nares vtile ē valde in hoc caſu. Alie ad ideꝫ. ℞. ſucci liquiritie zuchari albi aā. ʒ. x. amili dragāti amigdolaꝝ dulciū excorticatarū aā. ʒ. v. fiāt pillule groſſe cū mucillagine ſe. citonioꝝ teneant̃ ſub lingua: inſpiſſant catarrū acutū ⁊ leniūt aſꝑitatē etiam. Fiat flebotomia ſi etas ⁊ virtꝰ affuerint de vena cephalica ⁊ erit vtile. poſſet mundificari caput cū pillulis q̄ ſic fiunt. ℞. miro. ci. abſqꝫ nucleis. ℥. s. reubarbari. ʒ. j. aloes. ʒ. v. ſcamonee. ʒ. s. maſticꝭ liqritie aā. ℈. j. fiant pillule cū mucillagine pſilij vl' ſe. citonioꝝ doſiſ eſt. ʒ. j. vel. ʒ. j. s. ſero nō cenet. decoctio ad idē. Accipiant̃. ℥. iiij. aq̄ feruētis decoctiōis prunoꝝ in q̄ aqua feruēti cū fuerit in ſicco ligneo ponant̃. ℥. ij. reubarbari ⁊ dimittant̃ ſimul ꝑ horas duodeci ad minꝰ ⁊ poſtea colet̃: ⁊ i illa colatura addant̃. ℥. ij. ſyrupi roſa. ⁊ h̄ det̃ in matutinis frigidū in eſtate ⁊ tepidū in hyeme.

Cura catarri ex cauſa frigida ē vt ꝑmo euaporetur cū milio calefacto: aut cū aq̄ decoctōis ro. ⁊ mellilotī ⁊ floꝝ camomille ⁊ abſinthij. recipiat ſepe ꝑ os fumū thuris maſticis mirre ⁊ vernicis. purget̃ cū pillulis cochijs q̄ fient in antidotario vel cū puluere turbit q ſic fit. ℞. zinziberis. ʒ. v. turbit. ʒ. x. zuchari. ʒ. xv. dant̃. ʒ. ij. vel. ʒ. j. s. cū aq̄ decoctionis mellis aā diē. vel in matutinis bibat aquā mellis vel aquā decoctiōis iſopi liqritie ⁊ mellis: vl' bibat vinū albū debile in quo ponat̃ duplū eiꝰ de aq̄: ſꝫ abſtinere omnino a vino melius ē: q: ꝑ naturaꝫ ſuaꝫ facit catarrum currere ⁊ corizaꝫ. Comedat carnes caſtrati: edi: arietis annualis: pullorum ⁊ omniū auium degentiū in arboribus ⁊ in pratis ⁊ non in aquis: aliquādo aſſatas ⁊ aliquādo elixatas. Comedat aquā ciceris ⁊ cicera fracta ⁊ herbā feniculi ⁊ petroſellini ⁊ ſpinachias ⁊ boragines. Condiant̃ cibaria ſua cū puluere qui ſic fit. ℞. liquiritie. ʒ. v. cinamomi. ℥. ij. cardamomi. ℥. s. croci macis aā. ℈. j. terantur ⁊ cribclentur. Scias ꝙ in iſto caſu vtile ⁊ bonū eſt abſtinere a vociferatione ⁊ clamore ⁊ loquella ſꝫ poſſibilitatem. faciebam poſt purgationem tale remedium talibus facientibus dabam eis in ſero ad comedendum cum ibant dormitū. ℥. j. diazinziberis ꝙ fiet in antidotario ⁊ poſt illud immediate dabā. ℥. iiij. aq̄ frigide ⁊ hoc in eſtate ⁊ in hyeme vinum limphatum. hoc enim leniebat aſperitatē ⁊ impediebat curſuꝫ catarri ⁊ faciebat in aurora totuꝫ ꝙ in gula ⁊ pectore continebat̃ de ſuperfluitate expuere ſine difficultate: ⁊ inueniebat̃ hoc ſupfluū hora expulſiōis optime digeſtū ⁊ cōfortat ſtomachū et omnia nutritiua. Odorare nigellam ligatā in petia ſubtili ⁊ calefactā vtile inuenit̃: et ſpecialit̃ poſt purgationem.

Caplm. xxxj. de obtalmia calida ⁊ frigida ⁊ vocatur apoſthematio oculorum.

Obtalmia ē apoſthematio vel inflatio que accidit in oculis ⁊ palpebris oculoꝝ donec aliquādo cooperiat totam rotunditatē oculi. Fit aūt hec egritudo aliqn̄ a cā extrinſeca ⁊ aliquādo ab intrinſeca: a cā extrinſeca vꝫ a ſole fumo ⁊ puluere. a cā intrinſeca. ſ. a ſuperhabundantia ſeu a curſu alicuius humoris ſimplicium. ſ. a ſanguine colera: flegmate ⁊ melācolia: vel a materia compoſita ex iſtis.

Signa obtalmie propter ſanguineꝫ ſunt vehemētia ruboris apoſthematio venaꝝ in oculis ⁊ fronte ⁊ inflatio magna eminens cū graucdine ⁊ dolore: ⁊ multitudo lachrymaꝝ cum lippitudine ⁊ tenſione.

Signa eius que fit a colera ſunt dolor cū punctura in modum acus vel ſpine: ⁊ inflatio cū rubedine trahente ad citrinitateꝫ ⁊ curſus lachrymarum adurentium ⁊ excoriantium loca que tangūt ⁊ lippa: ⁊ inflatio ⁊ tenſio minores q̄ꝫ in obtalmia que fit ſanguine.

Signa eius que fit ex flegmate ſunt grauitas nō cū multo dolore ⁊ inflatio magna abſqꝫ rubedine: q̄ cum tangit̃ cedit tactui ⁊ fit in loco impſſio cū digito: ⁊ multitudo lachrimaꝝ aquoſaꝝ cū lippitudine non digeſta ⁊ habitudo corporis humida.

Signa obtalmie melācolie ſunt paruitas inflationis abſqꝫ rubedine ⁊ diminutio lachrymarum ⁊ lippitudinis ⁊ nigredo vel obſcuritas corporis ⁊ faciei ⁊ habitudo corporis extenuata ⁊ dolor cū q̄dā grauedine ⁊ fractōe loci.

Cā eius que fit ex fumo puluere ⁊ ſole cognoſcitur ex re ipſa ⁊ per narratōeꝫ infirmi. ſtatim eniꝫ ꝑꝑ dolorem erit ibi materia aliqua q̄ cognoſcit̃ ꝑ ſigna narrata ſuperiꝰ. Si vero materia compoſita fuerit ⁊ ſigna cōpoſita erunt.

Cura eius q̄ fit ex ſanguine ē ut ꝑmo fiat flebotomia de vena cephalica q̄ eſt in manu ꝯtraria partꝭ leſe vl' apoſthemate ſi virtus ⁊ etas ꝯſenſerint: vel fiat vētoſatio in ſpatulis ſi puer vl' decrepitus fuerit ſeu debilis. poſt flebotomiā vel vētoſatōeꝫ diſtilet̃ in oculo lac mulieris lactantis puellam ⁊ ponat̃ ſupra oculū emplaſtruꝫ qd̄ ſic fit. ℞. folia ſolatri floris camomille. ro. ru. aā. piſtent̃ ⁊ buliāt ⁊ incorporent̃ cū farina ordei ⁊ ponat̃ tepidū ſuper locū. ponant̃ petie infuſe in ſucco ſolatri mixto cum aqua ro. ſup locum comprehendendo frontem ⁊ oculum totum. Aliud coquantur tria poma in prunis vel igne ⁊ mundentur poſt coctionem cum quibus tres vitelli ouoꝝ miſceantur ⁊ tepidū ponat̃ ſup locum. In fine ſuperponat̃ coliriuꝫ album qd̄ ſic fit. ℞. ceruſe ablute. ʒ. x. ſarcocolle. ʒ. iij. amili. ʒ. ij. draganti. ʒ. j. opij. ʒ. s. terantur piſtentur ⁊ incorporentur cuꝫ aqua roſata ⁊ fiant magdaleones ⁊ ponantur in oculum. diſſoluantur cum aqua ro. ⁊ colletur poſt h̄ illa aqua ⁊ ponatur in oculū: vl' cū la-

cte mulieris vel capꝛaꝝ fiat illud. Alind ad idem
℞. vitrioli de quo fit encauſtrū. ʒ. ij. camphore.
ʒ. j. ceruſe. ʒ. iiij. pſilij. ʒ. j. buliāt ī. ℥. iiij. aq̄ roſa
donec due remaneāt: coletur ⁊ ponatur in oculū
fiant ſepe ablutiones nariū ⁊ pedū ⁊ faciei cū aq̄
decoctionis floꝛis camomille: mellilotꝛ: ro. ru. et
ſolatri vel acetoſe: ſeu ꝯſolide minoꝛis. Mundi-
ficetur in fine cū decoctione q̄ ſic fit. ℞. māne. ℥.
ij. tamarindoꝝ. ℥. j. s. diſſoluant̄ cū aq̄ decoctōis
pꝛunoꝛū ⁊ dent̄ in matutinis: ⁊ nō ſit aq̄ vltra. ℥.
vj. nec infra. ℥. iiij. Non bibat quaſi vſq̄ ad finē
niſi aquā vel aquā decoctiōis pꝛunoꝝ ſeu berbe-
ris vel aquā mixtā cū agreſta vl' vino de granatꝫ
In fine bibere poteſt vinū albū debile limphatū
cū triplo eius de aqua. Comedat lactucas cucur-
bitas ⁊ poꝛtulacas conditas cū agreſta: vel ſuccū
oꝛdei farri aue. ⁊ ſpelte cōditū cū lacte amigdola-
rum ⁊ agreſta. Si vō patiēs fuerit debilis come-
dere poteſt carnes pulloꝝ ⁊ edi elixatas: ⁊ cū cu-
curbitis poꝛtulacis ⁊ lactucis cōditis cū agreſta ⁊
vino de granatis ⁊ vitellis ouoꝝ.

Si vō materia fuerit colerica mūdificet̄ cū de-
coctione que ſic fit. ℞. mirob. ci. ℥. j. s. pꝛuna nu-
mero. x. piſtent̄ ⁊ buliant̄ in. ℥. viij. aq̄ donec me
dietas ſit ꝯſumpta: colet̄ ⁊ in illa colatura diſſol
natur. ℥. j. s. tamarindoꝝ ⁊ det̄ ante diē. Alind
ad idē. ℞. aq̄ decoctionis pꝛunoꝝ. ℥. iiij. in q̄ aq̄
cū fuerit feruēs ponant̄. ℥. ij. reubarbari pulue-
rizati ⁊ dimittāt̄ ꝑ hoꝛas. xij. poſtea coletur ⁊ in
illa colatura ponant̄. ℥. ij. ſyrupi ro. vel ſyrupi d̄
nenuſare ⁊ dent̄ in matutinis. Alind cū illa aqua
pꝛunoꝝ ſimplici diſſoluant̄. ℥. ij. manne ⁊. ℥. j. ta-
marindoꝝ ⁊ det̄ ante diē. poſt mundificationes
ſecure fiat flebotomia de vena cephalica manus
partis infirme: vel ventoſatio in collo ⁊ ſpatulis.
vij. Hypo. particula. vj. Amphoꝛiſmoꝝ. Poſte
rioꝛa capitis dolentia in fronte recta vena inciſa
iuuat. ergo a ꝯ̄rio anterioꝛa capitis dolētia in po
ſterioꝛi parte inciſa vena iuuat. Sup locum a pn̄-
cipio ponāt̄ petie infuſe in ſucco ſolatri: ⁊ fiat em
plaſtruꝫ ex folijs ſolatri ⁊ acetoſe piſtatis ſimul
incoꝛpoꝛatis cū vitellis ouoꝝ ⁊ albumine. h enim
emplꝫ extinguit colerā ⁊ delet obthalmiā calidā
colericā. Intra oculū ⁊ ſupꝛa ponat̄ colirium al-
bum qđ ſic fit. ℞. ceruſe ablute. ʒ. x. opij. ʒ. j. pſi-
lij. ʒ. ij. amili. ʒ. ij. miſceant̄ cū lacte mulieris vel
cū aq̄ ro. ⁊ liqdū ponat̄ in oculo: ⁊ ſubſtātia groſ
ſa ſupꝛa oculū extra. Dieta ⁊ potꝰ ſint vt diximus
ſupius. Fricationes ⁊ ablutiones manuū ⁊ pedū
⁊ faciei fiāt vt dictū ē ī ſanguinea. Quādo miſcea
tur aliquid olei ro. cū duplo eiꝰ vini de granatis
acetoſis ⁊ ponitur de hac mixtura ſup rubedinē
oculi vel ſanguinē q̄ eſt in oculo ꝑꝑ fricationē vl'
percuſſionem ſequenti die vel tertio curat̄: ſpe-
cialiter poſt flebotomiam vel ventoſationem in
ſpatulis.

Cura obtalmie ex flegmate ē vt p̄mo cū pillul'
cochijs purget̄ vel cū pigra: vel cuꝫ medicamine
de turbit q̄ ſic fit. ℞. zuchari. ʒ. xv. turbit. ʒ. x.
zinziberis. ʒ. v. fiat puluis: dant̄. ʒ. ij. vel. iij. cuꝫ
aqua calida vel aqua decoctionis pꝛunoꝝ in ma-
tutinis vel cū aqua feniculi. ſup oculū ponat̄ em-
plaſtrum ex farina fenugreci ⁊ mucilagine eius ⁊
floꝛe camomille mixtis ſimul ⁊ ponat̄ calidū ſup
oculū. Alind ad idē. ℞. mellilotꝛ floꝝ camomille
aā. ℥. s. piſtent̄ ⁊ icoꝛpoꝛētur cum mucilagine fe
nugreci ⁊ dꝛagantis ⁊ duobus vitellis ouoꝛum ⁊
ponat̄ calidum ſuper oculum. poſt ſex vel octo di
es. poſt duas vel vnā mundificationem ponatur
hoc ſupꝛa oculuꝫ ⁊ intra. ℞. ſarcocolle. ʒ. x. licij
aloes aā. ʒ. ij. ſpume marꝫ croci aā. ʒ. j. s. ſucci ce
lidonie. ʒ. iij. terant̄ ſubtiliſſime vt alcohol ⁊ bu-
liant in vino albo ⁊ aqua ro. colet̄: liquidum po-
natur in oculum ⁊ ſubſtantia groſſa ſupꝛa oculuꝫ
Alind ad idem. ℞. abſinthij viridis. M. j. licij.
℥. s. farie fenugreci. ℥. s. mucillaginis fenugreci
℥. ij. ſarcocolle. ʒ. x. ſucci celidonie. ℥. s. aloes. ʒ. ij
ſpume maris croci aā. ʒ. j. miſceantur ſimul ⁊ po
natur calidum in modum emplaſtri ſuper oculuꝫ
vel extrahatur ſuccuſ ſine aqua ex omnibus piſta
tis ad inuicem ⁊ coletur ⁊ ponatur intra oculum
Fiat ablutiones pedum manuum et faciei ſepe cū
aqua calida decoctionis abſinthij mellilotꝛ ⁊ roſ.
ru. floꝛum camomille. Bibat aquā mellis vſq̄ ad
dies. ix. vel aquam decoctionis iuiubarū ⁊ mel-
lis. Comedat aquaꝫ ciceris vel farrum vel farina
oꝛdei ſeu auene: ⁊ condiantur iſta cibaria cū pul-
uere qui ſic fit. ℞. cinamomi. ℥. ij. cardamomi. ʒ.
ij. croci. ℈. j. fiat puluis cribꝛatus. poſt dies. iiij.
vel. v. comedat carnes edi: caſtrati ⁊ pulloꝝ elixa
tas: cum feniculo ⁊ boꝛagine ⁊ petroſillino ⁊ ſpi-
nachijs. poſt tempus dictum poſſet bibere vinū
album limphatum.

Cura eius que ex melancolia fit eſt vt purget̄
cum pillulis fetidis aut cum decoctione que ſic ſit
. ℞. miro. indoꝝ. ℥. j. s. ſene epithimi aā. ʒ. ij. ro
ſarum ru. ʒ. j. piſtentur ⁊ buliant in. ℥. vj. aq̄ do-
nec medietas ſit conſumpta. coletur ⁊ in colatura
alia addantur. ℥. ij. ſyrupi vio. vel. ℥. ij. ſyrupi de
nenuſare. detur ante diem. Alind ad idem. ℞.
polipodij. ℥. j. eleboꝛi nigri. ʒ. ij. ſene epithimi aā
. ℥. j. ro. ru. ʒ. s. piſtentur ⁊ buliant in aqua: ⁊ cuꝫ
. ℥. iiij. illius aque dentur ante diem. ℥. ij. ſyrupi
de fumo terre poſt mundificationē omni die bis
abluantur pedes manus ⁊ facies cū aq̄ decoctōis
abſinthij: fumi terre: ro. ru. viola. ⁊ mellilotꝛ. In
oculo ⁊ ſuper oculū ponantur coliria ⁊ emplaſtra
dicta in cura obtalmie ex flegmate. Colirium ⁊ em
plaſtrum ſpeciale in h caſu ſic fit. ℞. ſene epithi-
mi: rute celidonie aā. ℥. j. farine ſenugreci ⁊ oꝛdei
aā. ℥. j. s. aloes mirre ſpume maris aā. ʒ. ij. vini
albi aque roſate aā. ℥. iij. piſtentur ⁊ buliantur et
totum coletur ⁊ liquidum ponat̄ in oculum ⁊ ſub
ſtantia ſuper oculum ⁊ ſit calidum actu. Cura ob-
thalmie que fit ex puluere fumo ⁊ ſole eſt vt quie
ſcat ⁊ remoueatur ⁊ elongetur a renocente. Nu-
triantur ⁊ humectentur oculi continue cum aqua
roſata in qua pſiliuꝫ ⁊ camphoꝛa ſint infuſa: aut
abluantur oculi cum aqua decoctionis roſa. vio.
⁊ nenuſaris.

Si aūt extis cauſis contingeret peccatuꝫ in
oculo: vel augumentaretur pꝛopter curſum ali-
cuius humoꝛum quatuoꝛ curetur vt dictum eſt ſu
perius.

Si vero materie compoſite erunt quod cogno
ſces per ſigna: ⁊ cura etiam compoſita erit.

Caplm̄. xxxij. de vlceribus oculoꝛum.

V Lcus accidit in ocu
lo aut ex cā itriſeca aut extriſca: a cā ex
trinſeca vt percuſſione caſu ⁊ ſimilibꝰ
ab ītrinſeca vt apoſthemate doloꝛe ⁊
ſimilibus. Fit etiam vlcus aliquando in pupilla
oculi: aliquando in nigredine: aliquando in albe
dine eius. quod vero fit in pupilla eſt magis timo
roſuꝫ alijs. Illud vero quod fit in coniunctiua vl'
in albedine minus alijs timendum eſt ⁊ nocuū
vlceris cauſa pꝛouenientis ab intrinſeco eadem
eſt cum omnibus cauſis facientibus puſtulas ⁊ a
poſthemata oculorū. Cauſa vlceris pꝛouenientꝫ
ab extrinſeco eſt illa eadeꝫ cum omnibus que poſ
ſunt in ferre nocumētum ab extrinſeco in oculuꝫ

Signa vlceris ab extrinſeco ſunt apparitio puncti rubei ⁊ dolor: cum punctura in oculo ⁊ ſolutio continuitatis viſibilis.

Signa vlceris ab intrinſeco ſūt pulſatio in loco ⁊ dolor vehemens ⁊ punctio ⁊ lachrymarum multitudo. Et ſi cum h̄ in aliqua parte albedinis vel nigredinis pupille: rubedo vel eminentia magis apparuerit q̄ȝ in alia tam puſtula vel eminentia orta eſt in loco ad quam vlcus ſequitur de neceſſitate.

Cura vlceris pupille vel cornee ſeu cõiunctiue ab extrīſeca cauſa ē vt p̄mo fiat flebotomia vel vētoſatio in ſpatulis ⁊ collo: ⁊ ſup illō oculū pōat̄ album oui mixtū cū oło ro. ⁊ ſup ponant̄ petie tres vel q̄tuor magne q̄ cõprehēdant frontē ⁊ maxillā totā īfuſe in aq̄ q̄ ſic fit. ℞. vini de granatis. ʒ. ij. aq̄ ro. lī. s. boli armeni. ʒ. j. pulueriʒent̄ ⁊ bullāt̄ in aqs dictis p tēp⁹: coletur ⁊ in illa colatura petie infundant̄. fiat h̄ vſqȝ ad ſecuritatē vlceris ne amplieť vel apoſthemat̄ poſt ſecuritatē ponat̄ in oculū ſief albū. p ſief albuȝ intelligas trociſcos factos de albis reb⁹ ꝓpe ad oculos: p coliriū aquā vel coliriū albū qd̄ fecimus ī obthalmia colerica. mūdiſiceť cū decoctionibus dictis illic poſt flebotomia vel vētoſationem.

Si aūt eminētia vel apoſthematio p h̄ nō ceſſauerit: ē ſignū pditionis vł incurabilitatꝫ. Bibat aquā vel aquā prunoꝝ ⁊ regat̄ cū dieta dicta ī obthalmia calida. Cū vō ꝑpēderis ꝙ eminētia non decreſcit imo augumētat̄: ligeť firmit̄ ⁊ ſtringat̄ oculus bene cū binda: ante vō ꝙ h̄ eueniat ſuauit̄ cū binda abſqȝ aliq̄ ſtrictura ē ligand⁹: ⁊ ſup oculum eminētē ponat̄ pila aliq̄ de bōbice vel alia re: ⁊ intra oculū diſtileť ſief thure omni die quod ſic fit. ℞. armoniaci ſarcocolle añ. ʒ. v. thuris. ʒ. r. croci. ʒ. ij. cõſiciant̄ ex mucillagine fenugreci. h̄ ſief ſanguinē generat ⁊ maturat et mollificat ⁊ incarnat. Aliud ad idē. ℞. boli armeni. ʒ. s. thurꝫ. ʒ. j. croci. ʒ. ij. pulueriʒētur optime ⁊ cribelent̄ ⁊ diſſoluant̄ cū aq̄ decoctiōis fenugreci: ⁊ poſt diſſolutionē coleť illa aq̄ cū ſtamine ⁊ dimittat̄ in vaſe p noctem vnā integrā: illud qd̄ eſt claꝝ de toto ſup reſidentiā ponat̄ in vaſe: ⁊ fex vł reſidētia tota q̄ erit in fundo exicceť ad ſolē ⁊ reducat̄ in pulueręȝ ⁊ ille puluis incorporeť cū mucillagine fenugreci ⁊ fiāt ſief q̄ ponat̄ ſup vlc⁹. h̄ medicamen curat vlcus ⁊ cõfortat mēbrū ⁊ incarnat ⁊ ſaniē facit. Aliud qd̄ poniť q̄ſi in fine qd̄ cõſolidat ⁊ ꝓhibet ne exvlcere ſeq̄tur egreſſio nuce qd̄ ſic fit. ℞. anthimonij emathitis añ. ʒ. x. achacie. ʒ. iij. aloeſ. ʒ. j. fiāt ſief ⁊ amminiſtrentur.

Aliud ad idē. ℞. ſanguiniſ dracōis. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. achacie. ʒ. iij. vitrioli citrini de quo fit encauſtrum. ʒ. j. terantur ſubtiliſſime aloes ⁊ ſanguis draconis ⁊ cribelentur cū petia: vitriolū terat̄ ⁊ bulliant̄ in. ʒ. vj. aq̄ donec cõſumpta ſit medietas: coleť ⁊ in illa colatura ponatur in ſcutella vitrea ⁊ dimittatur p diē: poſtea claꝝ ⁊ liq̄dū qd̄ erit ibi ſeꝑetur a fece: de illa aq̄ ponat̄ in oculū raro: cū fece illa vel reſidētia. icorporetur puluis aloes ⁊ ſanguis draconis ⁊ achacia q̄ nō poterat teri et fiāt ſief q̄ ponat̄ ſup vlcera oculoꝝ hora cõſolidationis.

Si aūt vlcus fuerit a cauſa intrinſeca ſicut ꝑꝑata aut aliud fiat ſtatim a principio flebotomia vel vētoſatio: ⁊ ēt mūdificatio ſicut dictū ē ſupra Sup oculū vō ponatur ſolatrū mixtū cū mucillagine fenugreci ⁊ farina ordei: vel folia ſolatri piſtata ⁊ mixta cū vitellis ouoꝝ ⁊ mucillagine fenugreci ⁊ oleo ro. ⁊ roſis. Intra vō oculū pōatur coliriū albū qd̄ fecim⁹ in obthalmia colerica ⁊ hoc vſqȝ ad apparitionē ſaniei. Abſtieat omnino a vino ⁊ regatur cum cibo ⁊ potu vt dictū eſt ſupius poſt apparitionē ſaniei fiat ſief ſedatiuūȝ dolorꝫ quod eſt ꝓhibens egreſſionē vuee ⁊ quod cõſolidat ꝙ ſic fit ⁊ appellatur ſief de plūbo. ℞. plūbi vſti: anthimonij: thucie ablute: eris vſti gummi arabici: draganti añ. ʒ. viij. opij. ʒ. s. terātur ⁊ cribelentur cū panno ſubtili ⁊ aſpergātur cuȝ aqua pluuiali ⁊ fiāt ſief. Aliud ſief quod ſic fit in fine remouet veſtigia vlceris ⁊ firmat corneam ⁊ conſolidat ⁊ ꝓhibet egreſſionem vuce ſic fit. ℞. climie ablute: thucie ablute: ceruſe anthimonij: thuris añ. ʒ. ij. mirrhe. ʒ. j. ſarcocolle. ʒ. j. s. ſanguis draconis: aloes opij. añ. ʒ. j. fiant ex eis ſief.

Aliud ad idē. ℞. vitrioli abluti de quo fit encauſtrum. ʒ. j. ceruſe thucie anthimoij: gūmi arabici opij añ. ʒ. s. terantur ſubtiliſſime ⁊ bulliāt in ſucco ſolatri bulitione parua ⁊ debili: poſtea cuȝ ſtamine largo coletur totū ī paraſide de vitro: ⁊ dimittatur per diem ita ꝙ faciat reſidentiā. ſȝ liquidum ſumat per ſe ⁊ ſpiſſuȝ per ſe: ſpiſſum exiccetur ad ſolem ⁊ fiant ſief: ⁊ liquidum ponatur in oculo ⁊ ſief ſimiliter etiam h̄ confortat conſolidat ⁊ prohibet egreſſionem vuee: ⁊ ſedat dolorem mirabiliter.

Caplm. xxxiiij. de albugine in oculo.

Albugo ſiue albedo que apparet in nigredine oculi ſeu ſup pupillā eſt veſtigiū remanens p⁹ vlcerū curatōeȝ q̄ñ conſolidant̄: ⁊ ex h̄ manifeſte apparet differentia inter albuginē ⁊ vngulā q̄ȝuis in colere cõueniant vt plurimum: ſȝ in tractatu de vngula differentia erit magis manifeſta. Cuius infirmitatis eſt illa eadē q̄ potuit inducere vlcera in aliq̄ parte oculi vel tunicaꝝ eius. Cauſa coniuncta immediata ad ipſum ē materia frigida infixa in tunica oculi dealbans cicatrizationē que cum difficultate ab oculo ⁊ loco in quo eſt remoueť. Scias ꝙ albula alia eſt ſubtilis ⁊ alia groſſa: ⁊ alia eſt in puero ⁊ alia in ſene ſubtilis aut groſſa in ſene male aut nullomodo curatur. in puero melius. Iteȝ ſubtilis eſt in ſuperficie tunice: groſſa vero in profunditate.

Signa ex ipſa re percognitionē apoſthematis vel ꝑcuſſiōis ſeu cauſis antecedentis manifeſta ſunt.

Cura eſt vt bibat vinum album debile limphatum: ⁊ comedat carnes caſtrati: edi ⁊ pulli et galinarum ⁊ arietis annualis ⁊ herbaȝ feniculi petroſillini boraginis ⁊ oua ſorbilia: ⁊ aues ſilueſtres degentes in arboribus ⁊ in pratis ⁊ non in aquis: ⁊ carnes porci ſilueſtris macras ⁊ carnes capreoli: ⁊ aquam ciceris et farrum et pirra cocta poſt comeſtionem: ⁊ comedat etiam vuas paſſas et ficus ſiccas pineas mundatas ⁊ feſticos. Condiantur cibaria ſua cum puluere facto ex cinamomo cardamomo ⁊ croco. Super albuginem ponatur medicamen quod ſic fit. Recipe maſſecumine. i. aqua vitri ⁊ dicitur aqua vaſorum viridium. ſ. que fit de plumbo vſto ⁊ fit ſicut lac de qua tinguntur vaſa terrea: ſpume maris: albedinis que eſt in ſumitate ſtercoris magni lacerti: ſalis rubei groſſi zuchari albi duri de mecha añ. ʒ. iiij. diciturꝙ zucharum illud eſt quedam ſpuma que reperitur in mecha. et dicitur ꝙ cadit ſuper aerem qui ſic vocatur et dicitur ꝙ eſt ſpecies almēzerion: ſed loco eius pumicem ponebam acori celidonie ſene ana. ʒ. x. coquantur alia

tria.ſ.acorus ſene ⁊ celidonia in.lī.j.aque donec ad quartā redeat.coleṫ ex hac colatura imbibatur pulūs rez ſup̱adictaꝝ:⁊ poſt ībibitōem exiccetur ī vmbra: ⁊ cū exiccat⁹ fuerit iteꝝ teraṫ ſup marmorē:⁊ ībibaṫ cū eadē aqua ⁊ exiccetur ⁊ iteꝝ teratur ⁊ fiat quater. vltimo teraṫ ſuper marmorē ⁊ cū panno lineo cribreṫ ⁊ ponaṫ ſup albuginē:h.n. delet albuginē ita:vt dicit Almā.ꝙ nullū medicamen ei equaṫ.adeo ꝙ deſtruit ⁊ remouet albuginē ab oculis aīalium equoꝝ ⁊ ſiliuꝫ.

Aliud ad idē. ℞.floris eris.ʒ.j.thucie.ʒ.ij. vitrioli viridis de quo fit encauſtꝝ.℥.s. ſpuma maris celidonie rute ro.ru.acori.añ.℥.j.s.iſta q̄tuor celidonia ruta roſe ⁊ acorus piſtenṫ ⁊ bulliant ī.℥.xij.vini albi agreſti tādiu ꝙ medietas ꝯſumaṫ.coleṫ ⁊ cum illa colatura nutriaṫ pulūs aliaꝝ reꝝ ⁊ exicceṫ in vmbra.⁊ poſt exiccatōeꝫ teraṫ iteꝝ ſup marmorē ⁊ fiat h q̄ter.in fine optime teraṫ ⁊ cribreṫ cum petia ⁊ ponaṫ ſup albulā.h medicamen oculum ꝯfortat ⁊ viſuꝫ ⁊ delet albuginē abſq; dolore ⁊ anguſtia.

Capitulum.xxxiiij. de ſcabie in oculo.

Sabies ē aſperitas

parua cū rubedine accidēs poſt obtalmiā ⁊ vlcera ⁊ exiſtit in intrinſeca parte palpebre:⁊ aſſimilaṫ cū iūerſaṫ palpebra ſpāliter cronica ficui q̄ ē incīſa.Cā hui⁹ vt plurimū ē egritudo antecedēs:vt obtalmia vel vlcus:ſꝫ cā tenēs ipſam ī eſſe ē carnoſitas generata a materia ſalſa drīnata p venas ex cerebro ad oculum. Significatio ſuper ipſam trahitur ex viſu ⁊ tactu.

Cura p̄mo fiat flebotomia vel vētoſatio ī ſpatulis ⁊ ſub mēto ⁊ poſtea mundificeṫ caput cū pillulis cochijs vel cū pigra.

Si autē ſcabies fuerit ſubtilis nō cronica ꝙ ſcies eo ꝙ palpebra cū inuerſaṫ nō eſt groſſa neq; aſſimilaṫ ficui ſciſſe. tūc ponaṫ ſup ipſam ſcabiē ſubtilem ſief viride lene vel rubeū lene q̄ ſic fiūt. ℞. floris eris.ʒ.iij.vitrioli de quo fit encauſtꝝ viride adufti.ʒ.vj.arſenici rubei.ʒ.j.baurac ſpūe maris añ.ʒ.ij. vel.iij.ſalis armoniaci.ʒ.s.armoniaci aure.i.diſſoluaṫ armoniacū cum aqua rute vel ſucco eiuſ.terantur oīa in aqua ī mortario ⁊ ſuper marmorem ⁊ miſceanṫ cum ſucco:⁊ diſtillenṫ per alēbicuꝫ vel incorporenṫ q̄ter cū ſucco ⁊ exiccetur ⁊ teraṫ ⁊ cribreṫ cū petia ⁊ fiat ſief:⁊ ponaṫ ſuper ſcabiē in moduꝫ pulueris.h ē colliriū viride valēs ad ſcabiē ⁊ venas rubeas q̄ ſunt in ꝯiūctiua oculi ⁊ palpebris ⁊ albuginē ⁊ tenebroſitatē ⁊ vngulaꝫ. Colliriū rubeū lene ſic fit. ℞. floris eris.ʒ.iij. vitrioli vſti.ʒ.iij.eris vſti.ʒ.ij. mirre croci añ.ʒ.j. piperis.ʒ.s.teranṫ ⁊ miſceanṫ cuꝫ vino albo ⁊ diſtilenṫ p alembicū vel teranṫ q̄ter oīa ſuper marmorem ⁊ infundāṫ in vino q̄ter ⁊ exicceṫ ⁊ in fine cribelentur cum petia ⁊ fiant ſief vel pulūs. h.n. proprie valet ad ſcabiem non cronicam ⁊ albuginem.

Si vero ſcabies cronica fuerit:q̄d ſcies cum inuerſatur q̄re palpebra ē groſſa ⁊ aſſimilaṫ ficui ſciſſo. Curetur incipiendo a flebotomia vel vētoſatione purgatōe cū pillulis cochijs vel pigra q̄ꝫ faciemus:⁊ poſt illud friceṫ palpebra cū inuerſa fuerit cū ſpuma maris vel cum pumice vel cū inſtrumēto ꝙ vocaṫ raſorium cuius forma ē ſicut forma ferri vel īſtrumēti cū quo vētoſatores faciūt plagas p quas trahunt ſanguinē cū ventoſis:⁊ fiat talis fricatio cū illo ferro ꝙ ſanguis inde exeat:⁊ cū eo ēt aliq̄d de carne illa aſpa ⁊ ſcabioſa remoueatur: ⁊ hic ē melior modus remotionis malitie:⁊ pertinet ad manualē operatōeꝫ poſt abraſionē cū ferro abluaṫ locus cū aqua calida ⁊ aliquantulo aceti vel cū aqua calida decoctōis accroſe ⁊ vitreoli de quo fit encauſtꝝ ⁊ diſtilleṫ ſuper fricationeꝫ ciminuꝫ maſticatū in pāno ī ortu ſolis. ponatur ſup locū raſuꝫ ⁊ ſcabioſuꝫ pulūs citrin⁹ q ſic fit. ℞. ſarcocolle.ʒ.x.ſucci celidōie ſicci.ʒ.iij.licij.aloes añ. ʒ.ij.croci.ʒ.j.s. ſpume mariſ.ʒ.s.terantur ī mortario ⁊ ſup marmorē ⁊ cribelenṫ ⁊ fiat pulūs.hic pulūs appellaṫ citrin⁹⁊ delet ꝓpē ſcabiē ⁊ vꝫ ad egritudines palpebraꝝ ⁊ venas rub.⁊ colliriū viride vel rubeū. Nos multa colliria faciem⁹ in antidotario ad h ⁊ puluercs ⁊ alias medicinas q̄s nō ponim⁹ hic. Dieta ⁊ potus ſint vt dictū eſt in obthalmia calida vſq; ad dies.xv.poſtea regaṫ vt dictū ē in albugine. Melior modus curatōis carnoſitatis ⁊ ſcabiei ⁊ omnis ſuperfluitatis palpebrarum eſt ille qui fit cum ferro ⁊ raſorio ⁊ ſimilibus dum modo medicus de tali re fuerit conſuetus vł habuerit conuerſationem cum eo qui nouit hoc facere.

Caplm.xxxv. de venis rubeis in oculo cum q̄dam diſpoſitione in modū tele aranee verſus pupillam ⁊ vocatur ſebel.

Ebel ē egritudo

que incipit apparere ī aliquo angulorum oculi cū venis rubeis ſparſis habēs quādam radicem groſſam:⁊ ſpargiṫ verſus pupillā in modum tele aranee.⁊ aliq̄n eſt ſubtilis nō cronica neq; groſſa:⁊ aliq̄n eſt cronica groſſa. fit aūt ſemper a materia deriuāte per venas a cerebro ad oculos.

Signa vtrum ſit cronica vel nō cronica ſunt groſſities venaruꝫ ſeu ſubtilitas apparētiū in angulo oculoꝝ ⁊ ꝙ non ꝓhibet viſum vel prohibet:q̄n prohibet viſum ⁊ vene ſunt groſſe ⁊ radix que ē in angulo groſſa tunc vere dicitur cronica. Alio modo dr̄ ſubtilis ⁊ non cronica.

Cura ſubtilis ⁊ nō cronice eſt vt primo fiat flebotomia vel ventoſatio in collo ⁊ ſpatulis:⁊ poſt illud fiat purgatio cum pillulis fetidis vel cum pigra facta purgatione ponatur ſuper ſebel collirium quod ſic fit. ℞e. minij eris vſti arſenici rubei:zuchari quod dicitur ſpuma añ.ʒ.j.mirre croci venarum rubearum.i.roze ante quartam.ʒ.j.armoniaci thuriſ añ.ʒ.j.pulverizentur quater ⁊ infundantur quater in ſucco rute ⁊ terantur quater ⁊ fiat pulūs vel ſief: vel fiat collirium diſtillatū ad elembicum vt fit aqua roſata.hoc enim collirium vocatur diacodion de baſilicon. vel ponatur collirium viride vel rubeum.

Si autem cronica ⁊ groſſa fuerit ⁊ prohibet viſum: ſuſpendatur cum filo ⁊ vncinis ⁊ incidatur cum raſorio vel flebotomo eleuetur cum vncino leui non incidente a coniunctiua ⁊ cornea:⁊ ſuſpēdatur cum filo ⁊ anectetur ⁊ incidatur a parte naſi ⁊ cornee: ⁊ hoc non bene fit niſi per illum qui vſus eſt in iſtis operationibus. deinde ponatur ſuper locum aqua cimini maſticati in petia vel vitellum oui cum albumine:poſtea puluerizetur locus cum puluere citrino vel viridi:vel collirijs viridi ⁊ rubeo dictis. Bibat vinum limphatum album ⁊ comedat bonas carnes que condiantur cū agreſta vel vino de granatis ⁊ vitellis ouorum. abluat ſepe oculos ſuos cum aqua decoctionis roſarum ⁊ camomille ⁊ mellilotī ⁊ mirtiloꝝ.

Caplm.xxxvj. de venis rubeis ſimpliciter ⁊ albis oculorum.

Egritudo eſt ſpecies ſebel ſ; differt q: ſebel ē radix quaſi carnoſa ī angulo
b
ocli ⁊ ledit vſq; ad pupillā ī modū tele aranee: ⁊ in illa nō ē aliqd iſtoꝝ: ſ; ſūt vene rubee plene ſanguine ⁊ ſunt in albedine oculoꝝ tm̄. Cā huius egritudinis ſunt humores ſanguinei mixti cū colā q ꝑ vēas deſcēdūt ad oculos.

Signa eius ↄtrahunt̃ ex viſu ⁊ ex differentia ſebel.

Cura eius eadem ē cū cura ſebel ſubtili nō cronica. Bibat vinū album limphatū. Comedat carnes caſtrati edi ⁊ pulloꝝ. gallinaꝝ ⁊ caponū ⁊ carnes arietiſ annualis ⁊ omniū aniū degētiū in arborib⁹ ⁊ in pratis ⁊ nō in aquis. oua ſorbilia: aquā ciceris ⁊ farinā ordei ⁊ farri ⁊ ſpelte ⁊ auene ⁊ herbam feniculi boraginis ⁊ ſpinachie: ⁊ de piſcibus recētib⁹ temalos lucios ⁊ carpiones aſſatos: ⁊ cōdiant̃ oia iſta cibaria cū vitellis ouoꝝ: vel vino d granatis ⁊ berberis ⁊ puluere de ſpēbus q ſic fit ℞. cinamomi. ℥. j. cardamomi ſolij an̄. ʒ. ij. croci. ℈. j. terant̃ ⁊ cribellent̃. purget̃ ſepe cum pillul' cochijs ⁊ yeris capitalibus ⁊ cū decoctionib⁹ dictis. c. de obtalmia calida. Vētoſet̃ in collo ⁊ ſpatulis ⁊ flebotomet̃ de vena cephalica. Intra oculum ponat̃ omni die bis ſtillicidiū de colirico noſtro albo q̈ ſic fit. ℞. armoniaci: floris eris: arſenici rubei an̄. ʒ. ij. thucie. ℥. j. vitrioli d quo fit encauſtrū. ℥. iij. rute: celidonie an̄. 𝔐. j. ſucci fenugreci. lī. j. piſtent̃ oia ⁊ ſimul incorporentur ⁊ fiat magdalcon: ⁊ ponat̃ in alembico ſup fornacem ⁊ diſtillet̃ in aqua vt fit aqua ro. Valet ad oēm maculā ⁊ albedinē ⁊ remouet lippitudinem ⁊ rubedinem proprie a quacūq; cauſa fiat: ⁊ ↄſeruat viſu;.

Aliud ad idem qd eſt fortius ⁊ appellat̃ colirium rubeū qd nos etiā fecimus qd ſic fit. ℞. mirre oppoponaci: bdelij: aloes: carpobalſami: armoniaci ſerapini croci maſticis gumi arabici: boli armeni: thuris: dragāti an̄. ℥. j. terbentine mūdate. ℥. vij. vitreoli de quo fit encauſtꝝ. ℥. iiij. ſucci celidonie fenugreci rute an̄. lī. s. miſceant̃ ⁊ icorporent̃ oia iſta ſimul ⁊ cū lēto igne diſtillent̃ ꝑ alēbicū ad fornacē ad modū aq̄ ro. h delet oē; maculā de oculo ⁊ valet ad pānū ⁊ remouet ꝑfecte ſebel ⁊ oēm rubedinē ⁊ ſcabiem palpebraꝝ ⁊ omne; vngulā: ⁊ pōit̃ cū pēna ſtillicidiū ī oculo māe ⁊ ſero.

Si aūt accipiant̃. ʒ. iiij. thucie ⁊. ʒ. j. cāphore ⁊ terant̃ in mortario ⁊ ſup marmorem ⁊ cribellent̃ cū petia ⁊ diſſoluant̃ cum. ℥. iij. colirij albi noſtri dicti ante iſtū ⁊ dimittant̃ ſic aliquātulū: ⁊ poſtea h totum colet̃ cum petia rara ⁊ ſeruet̃. delet omnem rubedinē ⁊ oēm lippitudinē a quacunq; cauſa fiat ⁊ ſpāliť poſt ꝑncipiū: ⁊ hoc totū facit ī paucis dieb⁹. ponit̃ cū pēna ſtillicidium mane ⁊ ſero cū vadit dormitum.

Caplm. xxxvij. de groſſitie ⁊ aſperitate ⁊ rubedine in palpebris ⁊ vocat̃ filach.

Egritudo fit ſemper ex flegmate ſalſo vel ſanguine aduſto.
b

Signa ſunt pruritus anguloꝝ lachrymaluū ⁊ ī palpebris ⁊ rubedo cū aſperitate.

Si aūt cronica ⁊ antiqua fuerit: ſigna eius ſunt rubedo ⁊ inflāmatio: prurit⁹ ⁊ aſperitas: ⁊ drīa inter iſtā infirmitatē ⁊ ſcabiē ē q̈ in ſcabie ē groſſities carnis palpebre cū fit inuerſatio partiū ⁊ eleuatio ⁊ abſq; pruritu in angulis. in iſta vero nō ſt ita manifeſta.

Cura eius cu; fuerit non cronica eſt vt inclinet caput ſuū ſup aquā calidā aq̄ decoctōis floꝝ camomille: roſaꝝ ⁊ foloꝝ ſolatri: ⁊ cū aq̄ eadē abluat oculos: nocte vo ponat ſup oculos emplaſtꝝ qd ſic fit. ℞. ſucci folioꝝ ſolatri. ℥. j. portulacaꝝ. 𝔐. j. piſtent̃ ⁊ incorporent̃ cū vitellis ouoꝝ ⁊ albuminibus duoꝝ ouoꝝ ⁊. ℥. j. olei ro. ponat̃ etiā intra oculū coliriū albū de ceruſa factū ī obthalmia calida. Et ī fine coliriū noſtrū albū. c. de venis rubeis.

Si aūt cronica fuerit fiat flebotomia de vena cephalica man⁹ ⁊ vētoſatio ⁊ mūdificatio cū pillulis cochijs vel cū yeris: ſeu cū aliq̄ decoctōi; dictaꝝ in obthalmia calida. ⁊ aſſiduet̃ ablutio cum aqua dicta an̄: ⁊ iclinatio capitis ⁊ faciei ſup ipſa; cu; ē calida: ⁊ ſup oculū ponat̃ emplaſtꝝ qd fit d lētibus excorticatis ⁊ adipe granatoꝝ trito cum rob mixto vel emplaſtꝝ factū ex portulac; ⁊ folijs ſolatri cū alijs reb⁹ dict; ī nō cronica. Intra oculū ponat̃ coliriū albū de ceruſa vel coliriū noſtꝝ albū q̈ fecimus. c. ſuperiori de venis rubeis. obſeruet dictā ⁊ potum vt ſupra: vel ponat ſup carnoſitatē palpebraꝝ ⁊ aſperitatē vel ſcabiem earū puluerē de cui⁹ ꝓprietate ē ſubtiliare palpebras ⁊ remouere aſperitatē ⁊ ſcabiem ab eidē q ſic fit. ℞. criſtalli. ʒ. vj. mumie. ʒ. iiij. maſticis vernicis an̄. ʒ. j. terant̃ iſta oia ſubtiliſſimo mō: ⁊ cribellentur cū petia ⁊ ibibant̃ cū aqua ro. vel agreſta clariſſima. ⁊ exiccet̃ h totū ad ſolē in vaſe vitreato: ⁊ poſt exiccatōe; terat̃ ſup marmorē ⁊ ibibat̃ ⁊ exiccet̃: ⁊ fiat h quater: ⁊ in fine cribellet̃ cū petia mūda ſubtili ⁊ reſeruet̃ vſui. ponit̃ cum ſtillo argenteo vel de auricalco ſup carnoſitatē intrinſecā palpebraꝝ ſero cum vadit dormitū.

Capitulum. xxxviij. de vngula.

Vngula eſt macula alba in nigredine oculi tendēs verſus pupillā aliqn̄ cui⁹ figura ē ad modū vngule ⁊ ē ſciēdū q̈ q̄dā ē leuis ſubtilis nō plurimū ꝓhibēs viſu; ⁊ q̄dam ē groſſa cronica ꝓhibēs viſu;. Fit aūt ex materia fri. coagulata ⁊ ↄdēpſata in loco q̄ diſtillauit a cerebro.
v

Signa manifeſtant̃ ex viſu medici ⁊ eius tactu.

Cura eius qū fuerit ſubtilis nō ꝓhibēs viſu; purget̃ cu; pillulis cochijs vel pigra vel medicamine de turbit qd ſic fit. ℞. diazinziberis. ʒ. j. turbit hermodactiloꝝ an̄. ʒ. j. miſceant̃ ⁊ fiat vn⁹ trociſc⁹ ⁊ ſumit̃ in matutinis: ⁊ poſt cū bibit̃ aliqd vini limphati. Intra oculu; ſupra maculā ponat̃ coliriū viride vel rubeu;: ſeu noſtrum album.

Si aūt groſſa ⁊ cronica fuerit ſuſpēdat̃ cū vncinis ⁊ incidat̃ cū raſorio: ⁊ poſtea cōfortet̃ loc⁹ cu; albumine oui ⁊ vitello ⁊ oleo ro. mixtis. ⁊ poſt cōfortatōe; ſupra locū ponat̃ coliriū albū noſtꝝ qd diximus multotiēs: ⁊ aliqn̄ ponit̃ coliriu; rubeum quod fecimus.

Caplm. xxxix. de rubedine oculoꝝ ex percuſſione ⁊ vocatur tarfati.

Egritudo fit ex ꝑcuſſione adueniēte in oculis remanēte in albedine eoꝝ veſtigiū rubedinis ī modū denarij vel ſemidenarij: vel q̄ſi ſm̄ iſtā figurā: ⁊ vocat̃ in noſtro idiomate macula rubea ſanguinea. Cā ꝑmitiua fuit ꝑcuſſio: cā imediata eſt ſanguis q currit ad locū ⁊ ſparſus fuit extra venas ⁊ peruenas in albedine oculi.
b

Signa manifeſta ſunt ex ipſa re.

Cura ē vt p⁹ fiat flēomia d vēa cephalica man⁹ ↄ̄tic ptē leſe: vl' vētoſatio in collo ⁊ ſpatul': ⁊ poſt illd lenificet̃ vēter cū de-

coctione que ſic fit. ℞. mirobalanorum. citrinoꝝ
ʒ.j. piſtentur ⁊ buliant cum. ℥.ij. prunoꝝ ſiccoꝝ
in. ℥.viij. aque donec medietas ſit conſumpta. co/
letur ⁊ cum illa colatura diſſoluantur. ℥.ij. ſyrupi
de nenufare ⁊ detur h̄ totum ante diem.

Aliud ad idem. ℞. ℥.v. aque decoctōis prunoꝝ
calide ⁊ diſſoluantur in ea. ℥.ij. māne ⁊. ℥.j. tama
rindorum ⁊ coletur ⁊ deť ante diem. quidam ad/
dunt ⁊ dant in hac decoctione. ʒ.j. pulueris reu/
barbari: ⁊ ex ea ſequitur opus valde bonum ⁊ ad
hanc infirmitatem valde conueniens. ponat ſup
oculum in principio petias infuſas in ſucco ſola/
tri mixto cum albumine oui ⁊ oleo ro. vel in aqua
decoctionis coriandri in quo diſſoluantur boluſ/
armenus ⁊ pſilium. Intra oculuꝫ ponatur lac mu
lieris lactantis puellam vel ſanguinē columbinū:
vel colirium album de ceruſa ꝙ melius eſt: ſeu co
lirium noſtꝝ album qđ fecimus ſuperius. quan/
doqꝫ miſceť aliquid olei ro. cum duplo eius vini
de granatis acetoſis: ⁊ ponatur đ hac mixtura ſu
pra rubedinem oculi: vel ſuper ſanguinem qui eſt
in oculo propter percuſſionem vel fricationem in
ſequenti die vel tertio. curatur ſpecialiter poſt fle
botomiam vel ventoſationem in ſpatulis. Dieta
⁊ potus ordinentur vt dictum eſt in obtalmia cali
da vſqꝫ ad dies. vij. poſtea redeat ad vinum albū
valde limphatum ⁊ ad carnes ⁊ cibaria ꝯdita cuꝫ
agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ rob moroꝝ acetoſo/
rum inmaturatorum.

Capitulum. xl. de lachrymis oculorum.

L **Achryme** fiunt ex curſu ma
terie que effundi
tur ad oculos ex cerebro p neruos ve/
nas ⁊ arterias. Cauſa lachrymaꝝ quā
doqꝫ eſt inciſio vngule vel alterius in/
firmitatis que cum ferro ab oculo remouetur. quā
qꝫ eſt repletio vel multiplicatio humoris acuti ſeu
ſalſi: aut humidi nō occulti in cerebro venis ⁊ arte
rijs ⁊ neruis.

Signa lachrymarum ꝯtingētium ab
humore acuto vł ſalſo ſūt pru
ritus ⁊ ardor vel inflammatio in loco queꝫ lachry
me tangunt: ⁊ ꝙ ſtomacho ieiuno ⁊ tempore cali/
do ⁊ hora diei calida magis ledunt. ⁊ ꝙ vſus reꝝ
calidarum acutaꝝ ⁊ ſalſarum infeſtat patientem.

Signa autem earuꝫ que fiunt a materia calida
ſunt multitudo lachrymarum ⁊ ſpecialiter in hye
me ⁊ tempore humido ⁊ ꝙ poſt cibum multiplicā
tur: ⁊ cum h̄ nō ſentit ardorem neqꝫ inflammatio
nem neqꝫ puncturam in locis que tangunt ⁊ vſus
etiam rerum humidaꝝ ⁊ nimius potus vini eas
multiplicat.

Cura eaꝝ que fiunt per inciſionem vn/
gule vel alterius infirmitatis exi
ſtentis in oculo eſt vt confortentur oculi poſt inci
ſionem cum emplaſtro qđ ſic fit. ℞. corticum gra
natorum: lentiuꝫ excorticataꝝ aā. ℳ.j. piſtentur
⁊ incorporentur cum mucillagine draganti.

Ad idem. ℞. aloes achacie: pulueris: glandis:
licij: boli armeni gūmi arabici aā. ʒ.j. conficiant
cum albumine oui vel cum mucillagine draganto
rum ⁊ ponatur ſuper frontem ⁊ oculos. Ad idem
℞. ſucci ſolatri. ℥.iij. ⁊ miſceantur cuꝫ bolo arme
no ⁊ albumine oui: ⁊ ponať ſuper frontem ⁊ ocu/
lum: vel ſucci ſemperuiue ſi ſuccus ſolatri non re/
periretur.

Si autem materia lachrymaruꝫ fuerit acuta ſal
ſa purgetur cuꝫ pillulis cochijs vel cuꝫ pigra ſeu
cum decoctione mirobalanoꝝ citrinoꝝ dicta ſu/
perius. c. de rubedine oculoꝝ ex percuſſione. Et
poſt mūdificationem fiat flebotomia de vena ce/
phalica manus: ſuper frontē ⁊ timpora ponatur
emplaſtrum ꝙ ſic fit. ℞. boli armeni. ℥.ß. maſti/
cis: draganti aā. ʒ.ij. pulucrizentur ⁊ miſceantur
cum albumine oui vel mucillagine draganti: ſup
oculum vero ponantur petie infuſe in ſucco ſemp
uiue: vel ſucco ſolatri mixto cum agreſta ⁊ cū pul
uere glandis mirre boli armeni. Intra oculuꝫ po
natur ſepe ſtillicidium de colirio noſtro albo: vel
ponatur ſuper oculum ⁊ frontem ſimul emplaſtꝝ
qđ ſic fit. ℞. nucū cipreſſi: mumie: ſanguinis dra
conis maſticis: draganti aā. ʒ.ij. pulucrizentur ⁊
miſceantur vel incorporentur cum albumine oui
ſeu cum mucillagine dragantorum. Abluantur ſe
pe oculi cum aqua calida decoctionis fumi terre:
ſulfuris roſarum ⁊ ſandaloꝝ rubeorum ⁊ videbis
mirabile.

Si vero materia lachrymarum fuerit humida:
mundificetur caput cum pillulis fetidis vel pilluľ
cochijs aut pigra aut medicamine de turbit ꝙ fe
cimus ⁊ faciemus. Factis mundificationibus fiat
cauterium in loco vbi terminatur digitus medi/
us cum ponitur radix palme ſuper radicem naſi:
⁊ profundetur cauterium vſqꝫ ad os ⁊ dimittatur
apertuꝫ vſqꝫ ad dies. xl. ⁊ purgetur omni die bis
a ſanie vulnus factum cum cauterio. ſupra oculuꝫ
⁊ intra ponantur omnia que dicta ſunt ſuperius.
Sepe abluantur oculi cuꝫ aqua pluuiali decoctio
nis gallarum mirre boli armeni: ⁊ nucum cipreſſi
⁊ ſit aqua calida ſemper hora ablutionis. Cibetur
cum carnibus aſſatis ⁊ conditis cum agreſta ⁊ vi/
no de granatis ⁊ berberis: ſeu ſumac vel granis
mirtiloꝝ ⁊ aliquando cibetur carnibuſ elixatis cō
ditis cum eiſdem rebus ⁊ cuꝫ puluere qui ſic fit re
cipe cinamomi. ℥.ij. cardamomi. ℥.ß. folij galan/
ge aā. ʒ.ij. croci. ℥.ß. piperis longi. ʒ.j.ß. fiat pul
uis ⁊ cribelletur. Comedere poteſt etiaꝫ lenteſ ex
corticatas. farrum rizum ⁊ aliquādo cicera fracta
herbam feniculi cum borragine ⁊ caules biſcoctas
Bibat vinum rubeum non dulce limphatum cuꝫ
aqua pluuiali ſeu ciſterne. Sumat poſt prandium
⁊ cenam ſemper. ℥.j. electuarij de citonijs: ⁊ poſt
illud bibat aquam frigidam.

Quidam vero ſunt qui in h̄ caſu incidunt venaſ
⁊ artarias frontis ex tranſuerſo: ſed meo tempo/
re hoc nō feci: q: loco illius inciſionis in eiſdem lo
cis ⁊ in loco capitis dicto ſuperius faciebam cau/
teria profunda ⁊ ea aperta dimittebam vſqꝫ ad tē
pus determinatum ⁊ bene ſuccedebat mihi.

In conſtrictione lachrymarum ⁊ conſolidatio
ne vulneris noui in oculo non eſt aliquid ꝙ equa
tur huic confectioni. ℞. thucie. ℥.ß. terantur per
fecte in mortario mundo. ℥.j. aque ro. ⁊. ℥.j. vini
de granatis acetoſis: ⁊ poſt conſtrictionē ⁊ incor
porationem perfectam iſtarum rerum in mortario
coletur h̄ totum cum petia munda: ⁊ de illa colatu
ra ponatur omni die mane ⁊ ſero intra oculum:
fiet in breui tempore lachrymarum conſtrictio ⁊
vulnerum ꝯſolidatio. Aqua valde bona ⁊ vtilis ī
conſtrictione lachrymarum ⁊ remotione rubedi/
nis ſic fit. ℞. ſulfuris. ℥.iij. aluminis zucharini:
roſarum ru. nucum cipreſſi aā. ℥.j. piſtentur per/
fecte ⁊ buliantur in. lī. iij. ⁊. lī. ij. vini albi tandiu
ꝙ vna. lī. reſoluať ⁊ quatuor remaneant: coletur
⁊ reſeruetur in vaſe. de illa aqua tepida abluat pa
tiens mane ⁊ ſero oculos cum vadit dormitum ⁊
erit vtile valde.

Capitulum. xlj. de debilitate viſus.

D **Ebilitas uiſus** appella
tur quā
do homo abſqꝫ macula nō bene videt
neqꝫ diſcernit: vt accidit ſenibus ⁊ de
crepitis. nam omnis homo poſtqꝫ trā
ſit. xl. annos vel. l. debilitatur circa viſum: ⁊ h̄ nō

eſt niſi quia inſtrumenta viſus mutata ſunt in cōplexione ⁊ compoſitione ꝓpter reſolutione ſubſtantie ipſorum inſtrumētorum virtutum ſenſibilium factam a calore qui in membris finaliter inducit arefactionem ⁊ mortem: vel vltimam comſumptionem. Fit aūt debilitas viſus abſqȝ cauſa narrata: quandoqȝ ꝓpter humiditatem currentē ad oculos offuſcantem viſum: ⁊ hoc eſt ſm plurimum. Fit etiam a ſiccitate vincente ſuper ſubſtātiam oculi ⁊ fit ꝓpter compaſſionem ⁊ vitiuȝ contractuȝ a ſtomacho.

Signa debilitatis viſus ꝓpter humiditatem currenteȝ ad oculos a cerebro ſunt ꝙ multiplicat̃ poſt comeſtionem ⁊ ſomnum ⁊ ſacietateȝ nauſeatiuaȝ ꝓpꝛie: ⁊ ꝙ ante oculos videntur quedaȝ aliquando in moduȝ aq̄ deſcendentis vel in modum nebule ⁊ etiam humidi oculi apparent ⁊ emittunt lippitudinem indigeſtam poſt ſomnum ſpecialiter.

Sgna debilitatis viſus propter debilitatem ſunt ꝙ aleuiatur hora ſomni ⁊ poſt comeſtionem ⁊ hora famis ⁊ in meridie fortis fit: et oculi quaſi ſemper ſicci videntur ⁊ ſentitur pruritus hora ieiunij ſpecialiter.

Signa eius que ſunt propter ſtomachum abſqȝ eo ꝙ ī oculo ſit īfirmitas aliq̄ ſ; ꝙ īfirmitas ceſſat ⁊ ñ fit ſēp imo fit fortꝫ cū ē ſacietas nauſeatiua ⁊ deſtrit̃ cū fames adeſt ⁊ ieiunium et etiam bona exiccationis ſtomachi ⁊ citius ſentit aleuiationeȝ ex medicinis mundificatiuis quando eſt a ſtomacho q̄ȝ quando eſt ex alijs cauſis.

Cura eius que fit propter humiditateȝ eſt vt primo ⁊ principaliter purgetur cum pillulis cochijs vel fetidis ſeu cum pigra quam faciemus in antidotario: vel cuȝ pillulis de agarico que ſic fiunt. ℞. aloes. ʒ. ij. coloquintide ſticados turbit añ. ʒ. s. maſticis ro. ru. caſſie cinamomi añ. ʒ. s. agarici. ʒ. iij. fiant pillule cuȝ ſucco rute. Doſis earum eſt. ʒ. j. vel. ʒ. j. s. vel. ij. ſm virtutem ⁊ conditionem infirmi. vel purget̃ cuȝ medicamine deturbit hermodactilo quod faciemus. Nutriatur cum dieta ſicca videlicet carnibus aſſatis vel poſitꝫ in paſtello ſeu in patella: nā caro cocta in patella: vel teſtuia in furno: ſeu frixa in oleo ſeu in pinguedine habentibus humores multos ⁊ ſpecialiter frigidos confert. ⁊ ſimiliter caro aſſata in veru: veruȝ eſt ꝙ illa que in pinguedine coquitur per longum vſum faſtidiuȝ generat: ⁊ hoc volunt medici ⁊ ſpecialiter Almanſ. li. iij. c. de his que aſſumunt cibaria ex artificio. Comedere etiam poteſt oua ſorbilia cum ſpeciebus ⁊ pipere longo: vel feniculum cum petroſilino ⁊ boragine ⁊ panicum milium farrum ⁊ ſpeltā ⁊ in his omnibus ponātur ſpecies ⁊ piper lōguȝ. Bibat vinum ſtipticuȝ non fumoſum in quo ponatur aliquid de aqua. Aqua mellis in hoc caſu melior eſt vino. Uſus ſeminis feniculi in omnibꝰ ſuis comeſtionibus ⁊ etiam ante comeſtionem ⁊ poſt eſt vtilis valde ⁊ conferens. Ideȝ dicitur de ſiſelcos quod non reperitur in libris medicorum ſm experimentuȝ poſſet hoc rectificare. ſimiliter vſus ramorum rute in vino hora comeſtionis iuuat ⁊ hoc credimus. Semel in ebdomada recipe. ʒ. s. tyriace fine ⁊ bone ſtomacho ieiuno ī aurora cum vino: vel aqua decoctionis rute vel ſeminis fenugreci eſt de melioribus rebus in debilitate viſus ⁊ conſeruatione eius: et maxime ſi ſumitur in eſtate cum aqua in hyeme cum vino. Diſtilare in oculo aquam decoctionis baſiliconis vel aquā celidonie aut aquam rute ſeu fel caprinum: vel colirium de fellibus vel colirium noſtruȝ albū multum confert. nā vſus alicuius iſtorum conſeruat viſum ⁊ ponit remedium in debilitate eius: ⁊ ſpecialiter cum debilitas adeſt ꝓpter humiditatem aut ꝓpter etatem: aut colirium ꝙ fit de vino: vl' ſucco granatorum dulcium ⁊ acetoſorum in quo ponit̃ puluis piperis ⁊ lōgi piperis ⁊ ſalis armoniaci ⁊ aloes ſ; ꝙ in antidotario dicet̃. ʒ. j. cuiuſlibet iſtorum quatuor ponat̃ in. lī. j. ſucci clari ſimt̃ mirti.

Si aūt debilitas viſus fuerit ꝓpter ſiccitateȝ tota intentio tua ſit in humectando totuȝ corpus cum brodijs ⁊ iure carnium ⁊ vino dulci claro limphato: ⁊ conficere cibaria cum puluere qui ſic fit. ℞. cinamomi amari. ℥. s. cinamomi non amari. ℥. ij. cardamomi. ℥. s. croci. ʒ. s. folij galange añ. ʒ. j. zuchari duri. ℥. j. fiat puluis cribelatus. Comedat ſiſticos auelanas ⁊ pineas mundatas ⁊ cicera fracta ⁊ farinam ordei auene rizi ⁊ etiam frumenti: ⁊ condiantur omnia illa cum lacte capraꝝ vel ouium: ⁊ cuȝ ſpeciebus dictis. Sepe balneentur tales abſqȝ ꝙ in balneo ſudent ⁊ ſpecialiter facta digeſtione prima. aperiantur oculi ſepe in aq̄ frigida ⁊ hoc in eſtate. ⁊ in oculis ponatur lac mulieris vel aſine ⁊ aliquando oleum de amigdalis vel oleum vio. Abluantur oculi ſepe ex aqua calida deoctionis violarum: fenugreci ⁊ etiam maluauiſci.

Si vo ꝯtingerit viſus debilitas ꝓpter ſtomachum rectificētur humores ⁊ humiditates q̄ ſunt in ipſo cum oximelle compoſito vel ſqlitico: ⁊ aq̄ calida decoctionis iſopi vel ſiſeleos: aut fenugreci ⁊ iſopi. ⁊ purgetur ſepe cum pillulis ſtomaticꝫ alchindi: vel cum pillulis fetidis vel cum pigra. Et ſi datur. ʒ. j. aloes cum. ℈. j. mirre ⁊. ℈. j. maſticis poſt triturationem ⁊ cribelationem ⁊ trāſglutiatur hoc totum cum aliqua re in qua inuoluatur ſicut eſt nebula que fit ex farina multuȝ cōfert ⁊ eſt vtile. Sumat iſte. ℥. j. de electuario cardamomi vel diatriton: vel diagalange ſero cum vadit dormitum: ⁊ poſt illud bibat grana. iij. vel. iiij. aque frigide erit vtile ⁊ conueniens. Nutriatur ex cibarijs dictis in debilitate viſus propter humiditatem: et bibat vinum rubeum ſtipticum limphatum ſm medietatem aut minus. Circa ea que ponuntur in oculis facias vt dictuȝ eſt ſupra in cura debilitatis viſus ex humiditate. Auic. li. iij. ca. de debilitate viſus dicit ꝙ amminiſtratio pectinis eſt vtilis in conſeruatōe viſus: ⁊. c. v. de conſeruatione viſus dicit ꝙ iacere ſuper collum ē inutile.

Capitulum. xlij. de tumore palpebraruȝ ⁊ pilis inuerſatis ⁊ nodoſitate.

Iste tres egritudines habent diuerſum moduȝ curationis propter earum cauſas diuerſas: ⁊ modum illationis diuerſum. nam tumor palpebrarū fit ex omni materia ex qua fit obthalmia: pili: vero non inuerſantur niſi ꝓpter foramina inclinata ad partē anteriorem vel interiorem. Nodus vel nodoſitas nō fit niſi ex materia dura melancolica: vel gipſea conuerſa in duritiē ſeu lapideitatem.

Signa tumoris palpebrarum ex quacunqȝ cauſa fiat ſunt eadeȝ cū ſignis dictis. c. de obthalmia que fit ex ſanguine coliria flegmate ⁊ melancolia. ⁊ etiam ſi materia erit compoſita aut ſimplex ſigna eadem erit.

Signa inuerſationis palpebrarum manifeſta ſunt ex re ipſa ⁊ per ſenſum infirmi.

Nodorū aparentium in palpebra ſigna manifeſta ſunt ex viſu ⁊ tactu medici.

Cura tumoꝛiſ eadē eſt cū cura obtalmie ex parte flebotomie purgationis emplaſtrationis dicte ⁊ potus a quacunq̄ cauſa niſi q: in fine fiunt in tumoꝛe ex frigida cauſa cauteria punctalia ī radice palpebꝛaꝝ apud ſupcilia vt melioꝛ fiat equatio mēbꝛi ⁊ rſolutio materie cōtente in palpebꝛis.

Cura piloꝝ q̄ inuerſant̄ ⁊ pungūt oculū eſt vt pꝛimo ⁊ principaliter omnes pili inuerſati vna eradicent̄ ⁊ in eodē foꝛamine ponat̄ ſumitaſ acus ignita ⁊ inflāmata: ſtringit̄ ⁊ cōſolidat̄ foꝛamen ꝑ h̄: ⁊ amplius pilus nō redit neq̄ generat̄. dicūt q̄daꝫ in h̄ caſu q̄ ſi poſt eradicationē piloꝝ in foramine opium diſſolutū cū maſtice ponat̄ ꝓfert. Alij dicunt ſi pili inuerſati cū pilis nō inuerſatis cōglutinent̄ cū maſtice vel glutine aut colla q̄ cōfert. Nam pili nō inuerſati cōglutinati cū inuerſatis trahūt inuerſatos mediante glutine vel colla ad exterioꝛa: ⁊ ſic curat̄. ſꝫ omnia illa verba ſūt cōmunia ⁊ bona in qb⁹ nō cadit magna fluitas vł vtilitas. nā ex ſola extraneatione piloꝝ cū radicibus ad q̄ ſeq̄t̄ aduſtio cū puncta ſtilli vel acus eſt cura ad quā nō ſeq̄t̄ dubiū neq̄ falſitas aliqua: et in illa ſis contētus ꝑ poſſe.

Cura nodi vł nodoſitatis palpebꝛe ē vt inuerſet̄ palpebꝛa cū tenaculis habentibus quādaꝫ q̄draturam ⁊ cū alijs tenaculis eiuſdē figure capiatur nodus: vel fiat ab extrinſeco abſq̄ inuerſatione: ⁊ poſt h̄ ſcindat̄ pellis ſup nodū ſm̄ longitudineꝫ rugationū palpebꝛe extrahat̄. Et vt ꝑfectioꝛ fiat curatio ponat̄ ad intra vulnus aliquid aluminis zucharini vel ſalis rubei cū albumine oui vſq̄ ad aliam diē: ⁊ tūc extrahat̄. ⁊ ſi aliq̄d de folliculo remanſerit ponat̄ intra vulnus vngentū viride vel puluis q̄ remoueat folliculū quo remoto cōſolidet̄ vulnus ⁊ claudat̄ cū puluere de maſtice ⁊ mumia. ⁊ hec via eſt nobilioꝛ in hac cura omnib⁹ alijs. Scias in veritate q̄ hec cura ⁊ ꝯſimiles nō poſſunt ꝑfecte appꝛhendi niſi ꝑ viſuꝫ vł doctrinā viſibilem.

Caplm̄. xliij. de caſu piloꝝ palpebꝛaꝝ ⁊ ſuperciliorum.

Hec egritudo fit aut ab arefactione loci aut ꝓp defectum granationis fumi ex quo fit pilus ſicut apparet ī ſenib⁹ ⁊ decrepitis: aut ꝓpt̄ materiā venenoſā expirantē ad locuꝫ pili ⁊ inficientē ipſum. Ita q̄ materia pili non poſſit adherere ad generationē eius.

Signa caſus piloꝝ q̄ fit ꝓp defectioneꝫ fumi ex quo generant̄: aut ꝓpt̄ arefactioneꝫ loci ſunt exiccatio loci: ⁊ q̄ in loco nō eſt facta aliqua immutatio: neq̄ ex parte cōpoſitionis neq̄ ex parte coloris: ⁊ q̄ ipſe locus nudus videt̄ ⁊ locus mūdus vt in caluicie apparet vel in cute caloſa.

Signa caſus ꝓpter infectioneꝫ loci ex mat̄ia venenoſa ſunt q̄ in loco apparet aſperitas manifeſta: ⁊ infectio ⁊ ruboꝛ cum pꝛuritu: ⁊ q̄ ibi apparet ſcabioſitas cum partium eleuatione: ⁊ venenum liquidum multotiens emanat a loco ⁊ etiam cutis vel locus totus in coloꝛe ⁊ ſubſtantia videtur mutatus manifeſte a naturali curſu: ⁊ illa ſigna etiam ſuper lepꝛam atteſtant̄.

Si autem caſus piloꝛum palpebꝛarum fuerit ꝓpter areſactionem loci aut ꝓpter defectum fumi ex quo pilus ſolet in loco generari ⁊ fieri nūq̄ regenerabunt̄ neq̄ fient in loco illo neq̄ req̄ritur aliud in iſto caſu niſi vt coꝛpus bene nutriatur ⁊ impinguet̄ omni ingenio quo melius poteſt fieri. ⁊ locus omni die humectetur cum oleo de camomilla in quo diſſoluat̄ laudanum.

Cura caſus piloꝝ palpebꝛaꝝ ſupciloꝝ ꝓpter infectionem materie venenoſe currentis ad locū eſt vt pꝛmo mundificet̄ caput ⁊ totuꝫ coꝛpus ab illa medicina cū pillulis fetidis vel ſtomaticis alchindi: vel cū decoctione q̄ ſic fit. ℞. miro. indoꝝ. ℥. j. elleboꝛi nigri. ʒ. ij. polipodij. ℥. ß. ro. ru. ʒ. ij. pꝛuna numero. xx. piſtēt ⁊ bulliant̄ in. ℥. x. aque donec. iiij. remaneant. coletur ⁊ in illa colatura addant̄. ℥. ij. ſyrupi ro. vel. ℥. iij. vel. ij. rob de vino: det̄ in matutinis ⁊ iaceat vſq̄ ad hoꝛaꝫ aſellationis: ⁊ poſtea nō doꝛmiat vſq̄ ad hoꝛam poſt comeſtionē. Bibat continue omni mane in auroꝛa p̄ter q̄ in die medicine ſyrupum factū ex ſene epithimo ⁊ polipodio ⁊ ſcolopendria cū aqua decoctionis pꝛunoꝝ: ⁊ ſit quātitas ſyrupi. ℥. j. ß. ⁊ quātitas aq̄. ℥. iij. vel. iiij. vētoſetur ſubmento vel in ſpatulis: vel fiat flebotomia de cephalica manus. Fricet̄ locus ſepe cū radio vł inſtrumēto acuto intincto in ſucco cepe: et poſt fricationeꝫ ponat̄ ſup locum fricatum ⁊ ſup foꝛamina piloꝝ palpebꝛaꝝ et ſuperciliorum medicamen q̄d ſic fit. ℞. oſſium miro. combuſtoꝛuꝫ. v. fumi thuris. ʒ. iiij. ſpice indice carpobalſami añ. ʒ. iiij. lapidis lazuli. ʒ. x. fiat puluis ex oīb⁹ cribelant̄ q̄ter ⁊ trit⁹ ſup marmoꝛē ⁊ cū radio omni die ponat̄ ſup locū. Fumus thuris ſic fit. ℞. grana thuris minuti ponant̄ in lampade plena oleo ⁊ ſup lampadē ponat̄ ⁊ firmet̄ cum terra ſcutella vitreata: ⁊ ſub lampade poſtq̄ obturata fuerit ⁊ poſita in teſtula plena cinere incendat̄ ignis ſuauis ⁊ nō multū foꝛtis: ⁊ cū ignis bene inflamatus fuerit ſub lampade ꝯtinue ꝓhiciat̄ ſup ſcutellaꝫ aq̄ frigida vt coaguler circa ſupficiem intrinſeca ſcutella fumus eleuat̄ a thure q̄ eſt in lāpade ſuo q̄ eſt ignis. ⁊ cū ꝑ longū tp̄s factū fuerit h̄ remoueat̄ ſcutella: ⁊ q̄d inuenit̄ adherere ſupficiei intrinſece ei⁹ remoueat̄ cū cultello ⁊ h̄ ē illud q̄d appellat̄ fumus thuris. Alius mod⁹ faciēdi fumuꝫ thuris nobilioꝛ ſupꝛa dicto. ſumūt̄ grana thuris ⁊ ponūt̄ in lāpadē plenā oleo: ⁊ inflāmant̄ grana thuris cū igne q̄ grana ſūt in oleo: ⁊ cū ignita fuerit pōat̄ ſup lāpadē ſcutella vitreata ita q̄ ſcutella cōpꝛehēdat totā circūferentiā lāpadis ⁊ plus: ⁊ ꝯtinue ſpgat̄ aq̄ frigida ſup ſcutellā vt fum⁹ eleuat⁹ nō inflāmet̄ ⁊ ꝯſumat̄ ab igne thuris ⁊ h̄ eſt fumus thuris: ⁊ cū remouet̄ ſcutella abꝛadat̄ q̄d adheret ſcutelle ⁊ ſic colligitur. Aliud ad idē. ℞. thuris. ℥. ß. laudani. ʒ. ij. mirre. ʒ. j. olei de maſtice. ℥. ij. bulliant̄ iſta ad inuiceꝫ ⁊ diſſoluant̄: ⁊ poſt diſſolutionē q̄d fuerit in toto de ſpiſſo ⁊ viſcoſo poſt fricationeꝫ radij intincti in ſucco cepe ponatur ſup locū cū radio. Regat̄ cū dieta et potu vt dictū eſt in melancolia ex materia aduſta colerica vel melancolica.

Capitulum. xliiij. de pꝛuritu qui fit in angulo oculi.

Pruritus non fit in lacrymalibus oculoꝛuꝫ niſi ex materia ſalſa vel aduſta in qua caliditas accidētalis egit ⁊ induxit acuitatem.

Signa pꝛurit⁹ ſunt rubedo ⁊ aſpitas ⁊ lacryme vrentes loca ꝓxima ⁊ ardoꝛ foꝛtiſſimus: ⁊ coloꝛ faciei rube⁹ mixt⁹ citrinitati.

Cura taliſ erit. Utat̄ omni die ſyrupo de fumo terre cum zucharo vel melle ſꝫ mat̄iaꝫ tp̄is vł etatis cuꝫ aq̄ decoctionis pꝛunoꝝ ſene ⁊ fumi terre. Et purget̄ cuꝫ pillulis cochijs aut cū pillulis ad ſcabiē ⁊ pꝛuritū q̄ ſic fiunt. ℞. aloes miro. añ. ʒ. j. ſcamōee ro. ru. añ q̄rtam. ʒ. j. elleboꝛi nig. ℈. j. fiāt pillule cū ſucco fu-

mi terre. doſis iſtarum eſt vna flebotometur de
cephalica manus: ⁊ vẽtoſeꝛ in ſpatulis ⁊ collo et
mento. Nutriaꝛ bona dieta ⁊ tẽpata ⁊ bibat vi-
num albũ debile bene limphatũ. Abſtineat a ſal
ſis acutis: legum inibus caſeo ⁊ ſilibus ꝑpoſſe ⁊ a
coitu ꝑncipaliter in omnib⁹ egritudinib⁹ oculoꝝ.
Abluat ſepe oculos ſuos cuꝫ aq̃ ſulfuris q̃ ſic fit.
℞. aque. lĩ. ij. ſulfuris. ℥. j. cãphoꝛe. ℥. s. terãtur
⁊ miſceãꝛ ⁊ ponanꝛ in vaſe vitreo ⁊ dimittanꝛ ad
ſolem ꝑ dies. xl. ⁊ plus. quod ſuper eſt de claro ẽ
conueniẽs ⁊ bonum huic ablutioni. abluanꝛ ocu
li ſepe ex aqua calida decoctionis fumi terre ⁊ po
lipodij. Jntra oculum ponaꝛ colliriũ noſtrũ albũ
⁊ colliriuꝫ de ceruſa multotiẽs dictum.

Capitulum. xlv. de aqua deſcendente in ocu-
lum ⁊ de panno ⁊ vocatur catarracta poſt confir-
mationem.

Aqua deſcẽdens in oculũ hꝫ duas
ſpecies: q̃daꝫ eſt incipiens
a non cõfirmata: ⁊ q̃dam eſt confirma-
ta ⁊ non incipiens. Et eſt alia que vi-
detur ſimilis aque deſcendenti in ocu
lo ⁊ eſt pus groſſuꝫ generatũ in tunicis oculoꝝ
⁊ diciꝛ alchamuati. Eſt ⁊ alia preter iſtas que ap-
pellatur pannus durus groſſus. Eſt quedaꝫ alia
que fit ꝑpter opilationem nerui optici in q̃ ſub-
ſtantia oculi ⁊ coloꝛ eius non variaꝛ neq̧ mutaꝛ:
⁊ appellaꝛ gutta ſerena. Fiunt omnes iſti modo
paſſionis ex materia flegmatica vel melãcolia de
ſcendente a cerebꝛo ad oculos inter vueaꝫ ⁊ ara-
neam telam: ⁊ aliquãdo inter vueam ⁊ coꝛneã ex
aqua materia generatur: ⁊ fit pannus: ⁊ aliqñ cõ-
uertitur in ſanieꝫ fit etiam aqua deſcendẽs vitio
ſtomachi.

Signa aque deſcendentis nõ cronice ſed inci-
pientis ſunt ꝙ añ oculos videꝛ volare aliquid in
modum muſcarum cimicum ⁊ feſtucarum: ⁊ ſi ali
quando alleuiatur ⁊ aliquando aggrauaꝛ ſcias ꝙ
ꝑuenit a ſtomacho. Si vero nõ alleuiatur plus in
vno tempoꝛe q̧ in alio ⁊ ſit paſſio in duobus ocu-
lis tunc non eſt a ſtomacho ſed a cerebꝛo. Sed ſi i
vno oculo paſſio fuerit: ⁊ alleuiaꝛ ſemper tunc nõ
eſt a ſtomacho. Et ſi pupillaꝫ eſt turbata quaſi ſit
in ea fumus vel nebula tunc non eſt a ſtomacho.

Signa cronice confirmate ⁊ que appellaꝛ pan
nus ſunt ꝙ ꝓhibet viſum: ⁊ videtur pupilla cum
aſpicitur opilata: ⁊ videtur ꝙ aliquid rei extra-
nee in modum panni vel tele habens extraneuꝫ
coloꝛem a coꝛnea ⁊ vuea ſit in pupilla: ⁊ ſunt mo-
di iſtius plures: quedam eſt clara ⁊ quedaꝫ nigra
⁊ quedã que non moueꝛ cũ p̃mitꝛ palpebꝛa cum
pollice fricando ſuper pupillam. Signa eius que
eſt in modum pueris ſunt ꝙ quando medicus cõ
mouet caput infirmi commotione foꝛti vide ma-
nifeſte pus ad inferioꝛa deſcendere. Similiter cũ
expitur cũ acu de eleuatione panni vel aq̃ croni-
ce ⁊ indurate melius deſcendit cum eleuaꝛ in in-
ferioꝛa: pus vero non eleuatur ꝑpter ſpiſſitudi-
nem ſuã abſq̧ conglutinatione ſubſtantie puris
⁊ h̄ eſt differentia manifeſte inter pannum ⁊ pus.

Signa ſerene ſunt doloꝛ frontis ⁊ oculoꝝ qui
anteceſſit egritudineꝫ: ⁊ ꝙ in ſubſtantia oculi nõ
apparet aliqua malitia: imo oculi clari valde vidẽ
tur abſq̧ aliqua malitia: ⁊ h̄ quia infirmitas non
eſt in oculo ſꝫ in neruo veniente a cerebꝛo ad ocu
lum qui appellatur neruus opticus.

Cura aque deſcendentis ad oculum nõ
cronice eſt vt purgetur cum pil-
lulis cochijs aut fetidis ſeu cum pigra: ⁊ h̄ fiat ſe
pe. Abſtineat omnino tempoꝛe ſue curationis a
vino: ⁊ comedat carnes vt plurimuꝫ aſſatas ⁊ bi
bat aquã mellis. Condiantur cibaria ſua cũ pul-
uere qui ſic fit. ℞. piperis longi. ℥. s. cinamomi.
℥. j. s. cardamomi. ℥. iij. croci. ℥. s. comedat feni-
culuꝫ ⁊ ſemẽ eius. Ponat omni die ĩ oculis fel ca
pꝛinum vel fel vulturis aut aquile: vel collirium
noſtrum rubeum vel colliriũ de fellibus qđ ſic fit.
℞. fel capꝛe: gruis aquile vulturis aut omnia aut
aliqua exiſtis ⁊ meſceanꝛ in ſcutella vitreata cum
℥. j. thutie ⁊. ℥. s. armoniaci ⁊. ℥. ij. floꝝ eris ⁊. ℥.
j. ſalis rubei ⁊. ℥. s. ſpume maris q̃ omnia terrã
tur ⁊ cribelata ſint in qua commixtione addantur
ſucci celidonie rute feniculi añ. ℥. iij. vini albi. lĩ.
j. diſtilleꝛ h̄ totũ ꝑ alembicũ vel dimittaꝛ h̄ totũ
ad ſolem ꝑ dies. xl. poſtea coleꝛ ⁊ iteruꝫ ponatur
in vaſe vitreo ad ſolem ꝑ dies quatuoꝛ ⁊ reſeruetꝛ
Si aũt non ponaꝛ vinuꝫ exiccaꝛ h̄ totum ad ſolẽ
⁊ fit puluis ex omnibus q terꝛ ſuper marmoꝛẽ ĩ
fine. xl. dierum quater ⁊ cribeletur quater ⁊ po-
nitur in loco. hic puluis delet pãnum mirabiliter

Cura cronice talis erit ex parte medicinaruꝫ
vt dictum eſt. Nigra aũt ⁊ illa q̃ non mouetur ⁊
que intendiꝛ cum p̃miꝛ. Et eius aggregatio nõ
eſt facilis: ⁊ eſt illa que ſaniem vel pus vocamus:
curatur cũ acu vel inſtrumento. Sunt quoq̧ que
dam que curationem cũ acu non recipiũt: videli-
cet gipſea viridis ⁊ nigra ⁊ plumbea vehementis
nigredinis ⁊ citrina.

Jlla vero que ẽ clara ſola ⁊ dilataꝛ cũ p̃mis
eam police tuo: deinde redit ⁊ aggregatur. poſt
mundificationes factas curatur cũ inſtrumento
h̄ modo. ponas infirmum ſedendo in loco claro:
vt ſol euꝫ nõ videat: ⁊ facias caput eius inclinare
ſup ſinciput ad poſterioꝛa in manib⁹ cuiuſdã aſta
tis: ⁊ tu ſis pꝛeparatus cũ acu ferrea rotunda be
ne tẽrſa ſubtili valde q̃ melioꝛ eſt q̧ argentea te-
nendo acum cum pulpis digitoꝛum indicis ⁊ po-
licis man⁹ dextre ſi vis operari in oculo ſiniſtro:
⁊ econuerſo in dextro. ⁊ tunc in pꝛimas acũ eleuã
do palpebꝛaruꝫ ſuperioꝛeꝫ in medio coniunctiue
vſq̧ ad palpebꝛarum ⁊ plus: ⁊ tunc reuolue acuꝫ
circulariter ⁊ ſuperius ⁊ inferius: ⁊ cuꝫ ſic feceris
depꝛime cũ acu pãnũ ad inferioꝛa: ⁊ ipſuꝫ ibi di-
mitte ⁊ extrahe acũ ſuauiter: ⁊ pone ſup oculum
albumen oui mixtum cum aq̃ ro. ⁊ camphoꝛa ⁊ ſic
dimitte vſq̧ ad aliaꝫ dieꝫ: ⁊ facias ſic vſq̧ ad tres
dies: poſtea pone ſuper oculum ſuccum ſolatri: ⁊
intra oculum ponatur collirium album de ceruſa.
Si aũt pannus huic opationi nõ fuerit obediẽs
nunq̧ curabitur per inſtrumentuꝫ neq̧ per me-
dicinam. Poſt vſum vero medicinarum ſi fiant
cauteria ſm̄ rugationem in fronte cuꝫ ferro igni
to ⁊ incidente ⁊ ꝓfundentur illa cauteria vſq̧ ad
os valde vtilia inuenientur plus alijs rebus: aut
cauterium in verticem capitis vbi terminatur di
gitus palme medius quando radix palme illius q
patiꝛ poniꝛ ſuper radicẽ naſi. Scias ꝙ huiuſmo
di medicatio non adiſciꝛ niſi per vſum ⁊ viſuꝫ: ꝑ
doctrinam vero minime. omnes tales ſint contẽ
ti in potu aque mellis vſq̧ ad hoꝛam firmationis
⁊ curationis: nullomodo bibat vinum.

Cura ſerena curationem non recipit niſi per
mundificationem. Colliriũ quod valet ad aquam
cronicam deſcendentem ⁊ non cronicam: ⁊ ad pã
num ⁊ ad guttam ſerenam ſi aliquod collirium va
lere poteſt: ſic fit. ℞. fellis gruis fellis lucij: fellis
yrci: fellis ancipitris: fellis aquile: fellis perdicis
añ. ℥. ij. eufoꝛbij coloquintide ſerapini añ. ℥. j. te-
rantur ⁊ cribelenꝛ ⁊ incoꝛpoꝛentur omnia ſimul
cum ſucco feniculi ⁊ fiant trociſci. Si aũt colliriuꝫ
facere volueris: ponas cũ ſupꝛadictis. lĩ. j. vini al
bi ⁊. lĩ. j. ſucci fenugreci ⁊ diſtilletur per alembi-
cum vel dimittatur ad ſoleꝫ per dies. xl. ⁊ poſtea
coletur ⁊ dimittaꝛ clareſcere: ⁊ ſeruetꝛ vſui ad po-

nendum in oculo.

Si vero hec egritudo a ſtomacho pueneri:curatur ſolum cū exhibitione oximellis ſquilitici vel compoſiti cum recipit de eo omni mane. ℥.j.vel. ℥.j.ſ.cū.℥.iij.vel.iiij.aque decocotionis feniculi ⁊ iſopi ⁊ cum exhibitione pillularum fetidarum vel cochiarum de octauum in octauū diem ⁊ cum dicta ſicca ⁊ potu aque mellis.

Capitulum.xlvj. de debilitate pupille ⁊ luminis et vocat alintiſar.

Diſperſio luminis vel deſtructio fit ꝑpter dilatationem pupille: ⁊ dilatatio pupille fit aut ex humiditate aut ex ſiccitate: ⁊ fit a percuſſione ⁊ etiam poſt dolorem capitis ⁊ frontis vehementem. Et intelligas per pupillam foramen vuee tunice quod aliquādo ita dilatat̄ ꝙ pertingit vſqꝫ ꝑ totā nigredinē oculi vſqꝫ ad albedinem.

Signa dilatationis pupille ex humiditate ſunt ꝙ ipſa pupilla videtur dilatata: ⁊ ꝙ humiditates fiunt per nares oculos ⁊ pallatum: ⁊ ſigna humiditatis omnia in capite oculis ⁊ facie apparent: ⁊ etiam: qꝛ fit ſubito quaſi ⁊ non paulatim.

Signa eius que a ſiccitate fit ſunt arefactio oculorum ⁊ frontis ⁊ ꝙ humiditate nō apparent neqꝫ fluunt ab oculis neqꝫ naribus aut pallato: ⁊ ꝙ paulatim fit ⁊ nō ſubito.

Signa eius que fit a percuſſione aut poſt dolorem: manifeſta ſunt ex ipſa re ⁊ per infirmitatē antecedentem ex narratione infirmi.

Cura eius que fit propter dolorem capitis cum dilatata fuerit nō amplius fieri poteſt: ⁊ remanet incurabilis: in principio vero ⁊ cum nundū perfecte fuerit dilatata pupilla curatur ponendo ſuper oculum lentes excorticatas piſtatas ⁊ mixtas cum bolo armeno et puluere mirtilorum ⁊ aqua ro. ⁊ vino de granatis ⁊ ſucco berberis ⁊ incidantur cum hoc ſi poſſibile ē artarie ⁊ vene que ſunt circa oculos ⁊ in fronte. Aliud ad idē. ℞. ſucci ſolatri ⁊ ſemperuiue ⁊ plantaginis ⁊ miſceantur: ⁊ petie munde infundantur in eis ⁊ ponantur ſepe ſuper oculos die ac nocte. Ad idem infundantur petie in aq̄ ro. in qua diſſoluta ſit thucia ⁊ ponantur ſuꝑ oculum: ſuꝑ frontem vero ponat̄ emplaſtrum quod ſic fit. ℞. maſticis: thuris draganti añ. ℥.ſ. puluerizentur ⁊ incorporentur cū albumine oui: ⁊ ſi hora doloris aut hora inceptionis dilatationis fieret cauteriū in anteriori parte capitis in ſincipite ⁊ ꝓfundaretur vſqꝫ ad os ⁊ ſpecialiter poſt purgationem cū pillulis ⁊ yeris conuenientibus ad dolorem capitis eſſet multum vtile ⁊ bonum. de quibus purgationibus pillulis ⁊ yeris. c. de dolore capitis multū diximus: ⁊ regatur cum dieta ⁊ potu vt diximus illic.

Cura eius que ab humiditate fit: eſt vt ſtatī purget̄ caput cū pillulis cochijs ⁊ pigra: aut cū medicamine deturbit ⁊ poſt purgationē fiat cauterium loco dicto ſuperius ꝓtundatū vt diximus Regat̄ cum dieta ⁊ potu vt dictū eſt in dolore capitis vitio humiditatis cum frigiditate ponātur in oculo coliria de fellibus aut ponantur in oculo coliria alba q̄ ſupius diximus.

Que autem fit propter ſiccitatem curatur cum ſucco ſolatri ⁊ ſucco ſemperuiue quando ponitur ſuper oculum mixta cum albumine oui ⁊ regatur cum dieta ⁊ potu dictis. c. de melācolia que fit ex melancolia naturali corrupta.

Que aūt aduenit ꝑpter percuſſionē non eſt multum timenda: qꝛ multotiens per ſe curatur.

Fiat ſtatī in principio flebotomia de vena cephalica manus contrarie ⁊ ſuper oculum ponatur albumen oui mixtum cum aqua roſa. ⁊ ſucco ſolatri aut ſemperuiue: ⁊ fiat emplaſtrum cum lentibus excorticatis ⁊ fabis tritis ⁊ mixtis cū aqua foliorum ſalicis: ⁊ intra oculum ponat̄ colirium de ceruſa dictum in obtalmia calida. Regatur in principio cum dieta ⁊ potu vt dictum eſt. c. de obtalmia calida ⁊ de macula ex ꝑcuſſione.

Capitulū. xlvij. de his qui poſt occaſum ſolis nihil vident nec in die. ⁊ dicitur hec egritudo noctilopa.

Sit autem iſta infirmitas in qua homo non videt aliquid poſt occaſum ſolis: aut ꝓpter infirmitatem antecedentem: aut vitio ſtomachi. aut ex materia groſſa que in oculis exiſtit ⁊ turbatio ſpiritus viſibilis fit ex humiditate que in ipſis oculis reperit̄. Infirmitas vō in qua hō nō videt in die ē ſubtilitas ſpirituū ⁊ eoꝝ claritas ⁊ paucitas cum raritate ſubſtantie oculi ⁊ tunicarū eius: ⁊ propter hoc in tenebris ⁊ obſcuro melius ⁊ ſubtilius vident.

Signa eius qui non videt poſt occaſum ſolis ſunt ipſa narratio infirmi: ⁊ nigredo vel turbatio oculorum ⁊ multiplicatio ſuperfluitatum currentium ad oculos ⁊ eorum magnitudo. Eius vero q̄ in die non videt eſt claritas ⁊ ſubtilitas tunicarū oculi ⁊ etiam narratio patientis.

Cura eius qui non videt poſt occaſum ſolis eſt vt primo purgetur cum pillulis cochijs et pigra: poſtea vero flebotomia de vena cephalica. Regatur cum dieta calida et ſicca videlicet cum carnibus aſſatis ⁊ auibus ſilueſtribus ⁊ vino albo limphato. Ante prandium et poſt digōnē ſumat. ℥.ij. vel. iij. boni vini veteris acuti. Intra oculū ponat̄ liquor epatis ircini aut caprini preparati cū pipe longo hoc modo. Fiāt ſciſiones multe cū cultello in ſubſtantia epatis: ⁊ impleatur quelibet ſciſio cū puluere piperis longi. Hoc facto ponatur in teſtula ⁊ coquatur in furno ita ꝙ non exiccet̄ aut in veru quod non eſt ſic bonū ⁊ tunc remoueat̄ ab igne ⁊ accipat̄ piper lōgū ibidem coctum: ⁊ terat̄ vltima tritione et addat̄ aliquid muſci cū eo. vltimo aſpergat̄ ⁊ incorporetur cū liquore quod ex epate extrahit̄. tunc exiccetur ⁊ iterum terat̄: ⁊ cribelet̄ cum petia ⁊ reſeruetur vſui. Aliud ad idem. ℞. fel caprinum ⁊ miſceatur cū melle in cazola vel in vno vaſe vitri ſuꝑ ignē ⁊ cum ſtillo ponatur in oculum: vel ponant̄ coliria de fellibus dicta in. c. de aqua deſcendente: aut. c. de panno Aliud ad idem valde bonū. ℞. ſucci rute ſucci celidonie añ. ℥.ij. cum quibus miſceatur. ℥.j. mellis ⁊ vnum fel caprinum ⁊ diſſoluantur ⁊ miſceantur omnia iſta in vaſe vitreo ad ſolem: poſt diſſolutionem coletur ⁊ intra oculum cum ſtillo ponatur. debet ſtare ad ſolem per mēſem ad minus.

Si aūt hec egritudo vitio ſtomachi contingerit curet̄ eodem modo: ⁊ ſpecialiter cū mundificatione preambula ex pillulis fetidis ⁊ ſtomaticis alkidi ⁊ yeris ⁊ cū pillulis cochijs ⁊ cū remedijs localibus dictis ⁊ dieta ſicca narrata ſupius.

Si vero ꝓpt̄ egritudinem antecedentē euenerit nūqꝫ curabit̄ niſi ꝑ curā infirmitat̄ antecedētis per illam viam.

Cura illius q̄ in die videre nō poteſt eſt vt regatur cū dieta in pinguatiua generatiua ſanguinis groſſi ⁊ ſpiſſi: vt ſunt extrema porcelloꝝ ⁊ animalium agnoꝝ ⁊ arietū: ⁊ bibat vinū rubeū non dulce limphatū. Sepe ponat itra oculoſ aquā ro. mixtā cū ſucco ſolatri ⁊ guma arabica ⁊ dragan-

cis ⁊ pſilio. nã iſta inſpiſſant ſpiritū clarū ⁊ tunicas raras: ⁊ oculū red dūt robuſtū ⁊ rigiduꝫ. apperire oculos tales in iſto caſu ſepe in aq̃ veri frigoris ꝯfert ⁊ eſt valde vtile.

Caplm̄. xlviij. de pediculis q in palpebr ⁊ ſuper cilijs fiunt.

p

Ediculi generant in locis iſtis ex materia putrefacta contenta ⁊ deriuata illic: ⁊ eſt egritudo tranſiens de vno ad aliū p ꝯuerſationem cum habente ⁊ eſt q̃dam ſpecies pediculorum contenta in locis predictis ⁊ generata ex eadē materia ⁊ tranſiens de vno ad alium ⁊ appellatur piatoni: ⁊ iſti multum inſerūtur in locis vbi ſunt ⁊ generant.

Signa ſunt pruritus ⁊ ardor in locis ⁊ rubedo cum eminentijs puſtuloſis paruis: ⁊ q patiens a fricatione loci ⁊ ſcalpellatione abſtinere non poteſt.

Cura eſt vt purget caput cū pillulis cochijs ⁊ pigra: ⁊ cū decoctionibus dictis. c. de melancolia. Ungantur ⁊ fricent loca cū aqua decoctionis ſulfuris ⁊ aluminis zuccharini ⁊ fumi terre ⁊ ſtaphiſagrie: nã ſtaphiſagria deſtruit tales pediculos non ſolum in hoie ſꝫ etiam in auibus ⁊ aialibus. Ablucre etiam loca iſta cum aqua decoctionis ſulfuris ⁊ ſalis ⁊ abſinthij ē vtile. Ungentū bonū ad h ſic fit. ℞. axūgie liquefacte ⁊ colate. ℥. iiij. ſulfuris argēti viui añ. ℥. s. miſceant ⁊ tangant loca cū illo. Aliud ad ideꝫ. ℞. ſtaphiſagrie. ℥. s. argēti viui. ℥. s. miſceant ⁊ incorporent cum. ℥. ij. butiri ⁊ de illo loca pediculoſa ⁊ piatonoſa vngant: ⁊ videbis mirabile. Bona dieta nutriat pro poſſe: ⁊ bibat vinum optimū bene limphatum.

Capitulum. xlix. de fiſtula lachrymali oculi ⁊ ordeolo.

f

Fiſtula lachrymalis appellat a medicis garab: ⁊ ē cū angulus lachrymalis reſudat: ⁊ ēt cū p̄mit ſanies vel virus ab eo egredit tūc fiſtulã pati dicim⁹: ⁊ aliqñ appareꝫ eminētia in loco extrinſeco q̃ multotiēs aperit: ⁊ cū p̄mit reddit ſanies ad lachrymale: ⁊ tūc vere dr̄ fiſtula: ⁊ aliqñ nō aperit ſꝫ expirat p cōpreſſionē ad lachrymale. Ordeolū ē apa oblōgū in modū grani ordei vel panici ſeu milij naſcens in extremitate palpebre.

Fit aūt fiſtula ex materia humida vel melãcolica deſcēdente ad locū lachrymalis.

Ordeolū vo ſemp fit ex materia ſanguinea vel ex ſanguine colerico.

Signa fiſtule ſunt humiditas currēs cū expſſione a lachrymali: ⁊ rubedo ⁊ largitas lachrymal: ⁊ eminētia apparēs aliquãdo in parte exteriori ⁊ fetor loci cū tangitur.

Cura fiſtule ptinet ad cyrugiã: de q̃ in li. noſtro fecim⁹ mētiōeꝫ: ſꝫ nihil meli⁹ in hac cura q̃ꝫ cauteriū punctale: ⁊ cū h abſtinere a ſalſis: acutis ⁊ melãcolicis ⁊ a flegmaticꝭ ⁊ a vino forti acuto nimis. Medicamen bonū ſic fit. ℞. aloes: thuris: ſarcocolle ſanguis draconis balauſtie anthimonij: aluminis zuccharini añ. ℥. j floris eris. ℥. ij. terant ſubtiliſſime ⁊ fiat ſief cū vino vel ſucco rute ⁊ ꝯſeruet vſqꝫ ad tp̄s neceſſitatꝭ h aūt medicamē in aqua diſſoluit ⁊ illa aqua ſtillãdo ponit in fiſtulã aūt in lachrymali poſtq̃ꝫ ſanies ex loco tota expreſſa fuerit: ⁊ tūc locat ad iacēdū i firm⁹ ſup lat⁹ ſanuꝫ ⁊ ſic dimittit p horas tres. ⁊ ſic ꝯtinuãdo p ebdomadã vel per lōgum tp̄s donec ſanies tota exiccata fuerit pfecte. Aliud ad idē ℞. olei veteris vini veteris boni ⁊ electi añ. lib. ij. ⁊. s. litargiri pulueriꝫati ⁊ cribelati. lib. j. coquantur illa ſimul in caꝫola ad ignē p diem integrã donec nigꝛ ⁊ relucēs fiat: dein de eo fiãt tente q̃ ponant in fiſtulã de ꝓprietate oēm erradicãt fiſtulã ⁊ exiccãt. Aliud qd ē valde vtile in hoc caſu cū ſanies exit a lachrymali ⁊ nō ē ibi vuln⁹ ab extrinſeco: ē ponere puluerē citrinū q ſic fit in lachrymali ℞. ziniar. ℥. iij. vitreoli de quo fit enacuſtꝛ aduſti. ℥. vj. arſenici rubei: baurac: ⁊ ſpume marꝭ añ. ℥. j. ſalis armoniaci. ℥. s. armoniaci. ℥. ij. armoniacū diſſoluat in ſucco rute ⁊ incorporentur ſpecies cū illo ſucco ⁊ fiãt trociſci ⁊ exiccētur. ⁊ cū neceſſe fuerit terãtur ſup marmorē vt alcohol ⁊ ponat in lachrymali. Aliud qd ꝓbauimus in lachrymali. diſſoluat thucia ꝯtrita ad marmorē vltima ꝯtritione cum colirio noſtro albo: ⁊ poſt diſſolutionē colet cū pecia ⁊ reponat. de h liquore ponat omni die bis in lachrymali ⁊ iaceat ſup lat⁹ ſanū finaliter exiccat fiſtulã iſtã ſpecialiter cū nō exit ſanies niſi ex lachrymali: ⁊ q in radice naſi nō ē perforatio. Purgare ſepe caput patientis cū pillulis cochijs vel pigra aut medicamine deturbit valde ē vtile ⁊ bonū. Si vrat angulus oculi infiſtulatus omni mane vſqꝫ ad dies. xxx. vel. xl. ⁊ ſero cuꝫ vadit dormitū ſil'r cū oleo roſato feruēti ſi fiſtula fuerit nō aperta vel fuerit aperta ⁊ mūdificata a carne ⁊ oſſe corruptis ſanabit. ⁊ ſpãliter ſi cum vadit dormitū ponat emplaſtꝛ ſup oculū qd ſic fit. ℞. mumie: boli armeni aloes: tucie maſticis añ. fiat ex oib⁹ puluis ⁊ incorporet in modū emplaſtri cū vino rubeo ſtiptico.

Cura ordeoli ē vt fiat flebotomia de cephalica vel vētoſatio in ſpatulis ⁊ abſtineat a vino puro: ⁊ emplaſtret ordeolū in p̄ncipio cū licio ⁊ aloe ſeu cum ſucco acetoſe ⁊ aloe. poſtea ponat cera noua calida die ⁊ nocte ſup ipſum vel laudanū ⁊ curabitur die q̄rto vel circa illud. primū remediū mitigat dolorē. ſm ordeolū reſoluit. Aliud ad idē pone micas panis in aqua tã diu q fiat i modū maſſe ⁊ deſup pone vel iunge ipꝫ cū butiro: ⁊ ſepe ab luat cum aqua calida.

Capitulum. l. de his que extrinſecus cadūt in oculis.

q

Qando puluis ſeu feſtuca aut vermis vł aliqd aliud ſimile iſtis cadit in oculis: ſtatiꝫ ne incarnet vel inuiſcet in tunica oculi vel in interiori parte palpebre eidē ſubueniat: nã propter dolorē aut fricatōeꝫ partiū oculi poſſet oculus apari ⁊ in malã egritudinē ex illa cã cōuerti aut mutari.

Cura ci⁹ talis ſit: iuoluat ſtillus de argēto aut auro vel de ligno in pice aut reſina ⁊ fricet pix aut reſina q̃ ē i ſūmitate illa p oculū ⁊ ſup rē q̃ oculū itrauit. nã adheret res pici aut raſine: ⁊ ſic poteſt leuiter ⁊ abſq̃ꝫ difficultate abſtrahi ⁊ remoueri.

Caplm̄. lj. de his q ex nimia niuis albedine videre non poſſunt.

q

Qi icurrūt ifirmitatē ſt hūtes oculos varios ⁊ albos ꝓprie: ⁊ qviſum habēt debilē.

Cura illi⁹ euētus ⁊ timorꝭ ē vt hō q timet d h' iduat veſtib⁹ nigris ⁊ ferat i capite ⁊ manib⁹ ſuis res nigras ⁊ virides: q: iſte duo colores faciūt ad ꝯgregatōeꝫ luminis viſibilis ⁊ ēt ſpūs. Ligare ēt ſup oculos zindalū nigꝛ vel viride ē vtile valde ſero cū vadit dormitū. Embrocare oculos cū ſucco ſolatri vel ſempiuiue ē valde vtile ⁊ ꝯueniēs.

Caplm̄. lij. d ardore ⁊ dolore q in oculo accidūt ex vehemētia frigoris ⁊ vēti.

m

Alti propter frigus ⁊ ventuꝫ incurrunt ardorē ⁊ dolorē oculoꝝ ⁊ ardor ⁊ dolor ꝑparāt oculum ad obtalmiā ⁊ rubōrē ex qbus infirmitatibꝰ oculus poſſet icurrere defectū viſus aut debilitatē. In cura illiꝰ tria reqrūt. Primo vt ꝓcedat cū defenſiuo ꝯ ventū ⁊ frigꝰ. ij. vt curent ardor ⁊ dolor poſtq̄ aduenerint. iij. vt ꝓcedat ꝯ rubōrem ſi ex iſtis euenerit. Defenſiuum frigoris ⁊ vēti ē oīs cobopertura pannoꝝ calefaciēs faciē ⁊ oculos tēperate ⁊ defendēs eos a vēto cuiuſcūq̄ generis ⁊ figure fuerit. Vinū bibere ſtō ieiuno ⁊ comedere zinziber ⁊ gariofilos ⁊ nuceſmuſ. hora itineris vēti ⁊ frigoris: ⁊ ſpālr ſi fuerit bonū vinū ē optimū defenſiuū etiā.

Ea vō q̄ remouent dolorē ⁊ ardorē ab ocul' poſtq̄ aduenerint. ſunt ablutōes q̄ fiūt cū aqua decoctionis camomille mellilori ⁊ herbe fenugreci: roſaꝝ: aneti ⁊ radicū maluauiſci ⁊ abſtinētia a vino forti. Similiter ⁊ emplaſtratio ex iſtis rebus ſero cū vadit dormitū: cū qbus farina ordei ⁊ fenugreci ponenda erit: aut ablutōes q̄ fiunt cuꝫ aliq̄ illarū reꝝ vt plurimū ēt ꝯferunt. Si aūt ardor poſt iſta euenerit abſtineat a vino ⁊ bibat aquā mellis: ⁊ fiat flebotomia vel vētoſatio in ſpatulis ⁊ collo. Purget ēt cū pillulis cochijs aut pigra: ⁊ finaliter purget vt dictū ē. c. de rubedine oculoꝝ ⁊. c. de obtalmia calida. Panis īfuſus ī aqua fri. ſi ponatur ſup oculū ſero cū vadit dormitū poſtquam malaſſatus fuerit cū manu in modū paſte erit vtile valde.

Caplm. liij. de ſtraboſitate.

f

Traboſitas ē egritudo q̄ accidit ꝓpter nocumētū ꝯtigēs ī neruis ⁊ lacert' mouētibꝰ oculū ex diuerſis cāis faciētibꝰ oculū declīat ad diuerſas ptes: ptē. ſ. dextrā aut ſiniſtrā ſupiorē ſeu īferiorē. Cā ſtrabo. ꝑncipaliter in pueris ē humiditas ībibēs neruos ⁊ lacertos mouētes oculos veniētes a cerebro. fit ēt a ſiccitate eueniente eiſdē vt in febribus acutis fit aliquando in appopleſia: ſpaſmo ⁊ epilenſia ⁊ h̄ ſubito cum ſint ſpecies ſpaſmi ex repletione.

Signa ſtraboſitatis veniētis ex humiditate ſunt ꝙ fit ſubito: ⁊ corpus totum humidum videtur: ⁊ ꝙ per nares ⁊ oculos ⁊ pallatum fluunt humiditates continue ⁊ multe ⁊ ſi cum h̄ fuerit ſtrictura vētris eiciꝰ fiet: ⁊ cū h̄ ſignificatōes erunt veriores. Eius vero que fit a ſiccitate ſunt ſigna q: ſubito nō fit ſꝫ paulatiꝫ ⁊ fit vt plurimū poſt egritudinem longam. Iteꝝ ſi ſtraboſitas eſt ad ſuperiora vel inferiora videbitur ſtrabo ꝙ videat res duas cū vnam videbit. Sed ſi ſtraboſitas fuerit ad dextram aut ſiniſtraꝫ h̄ non continget.

Signa eius q̄ fit cū epilēſia appopleſia ⁊ ſpaſmo: determinata ſunt ex re ipſa ⁊ ꝑ anteceſſioneꝫ illaꝝ infirmitatum.

Cura ſtraboſitatꝫ que fit poſt egritudinem acutam: aut ī egritudine acuta eſt ſignū mortis ⁊ nō curatur niſi per curam ipſius egritudinis.

Cura ſtraboſitatis q̄ fit ab humiditate ſi fiat in infante nō curat̄ neq̄ ſanatur niſi in ipſa infantia In infante. n. oꝫ vt laboret medicꝰ vel cuſtos pueri vt faciat pueꝝ ipſuꝫ aſpicere ad rē vnam. ſ. candelā vel ſpeculum poſitum in contrarium partis ſtraboſitatis: aut ponat rē rubeam lanam aut filium in cōtrariū ſtraboſitatis ad quē inducat infantem ad aſpiciēdum cōtinue. aut ſm plurimū. tota intentio medici ⁊ cuſtodis ſit in h̄ vt continue ⁊ violenter totꝰ aſpectꝰ pueri ſit ad cōtrarium ſtraboſitatis propter poſitionē ſpeculi: aut poſitionē alicuius alterius rei.

Si aūt ſtrabo ſenex vel iuuenis fuerit: ⁊ fuerit ſtraboſitas ex humiditate imbibente neruos: curet̄ vt dictum ē in cura ſpaſmi de repletione. ⁊ cū h̄ conet̄ ꝯtinue ⁊ violenter ad aſpectū vnius rei videlicet ad ſpeculū aut ad rē rubeam poſitam in cōtrario ſtraboſitatis ſiue liget̄ aliquid rubei vel lucidi ad tempꝰ ꝯtrarium ſtraboſitati ad ꝙ cōtinue aſpiciat patiens. ponat̄ intra naſuꝫ ſtraboſi ſuccꝰ folioꝝ oliue vt cap purget̄: ſ. caſtoreū tritū ⁊ mixtū cū vino: q: exiceat humiditatē neruoꝝ oculi ꝑ iſtā viā proprie: ⁊ adiuuant ad curā huius infirmitatis venientis ex humiditate a proprietate quam ad h̄ habent.

Si aūt a ſiccitate cōtingerit humectet̄ corpꝰ ſi fuerit abſq̄ fe. cū comeſtione lactꝫ ⁊ brodio carnium. Vngat̄ pars leſa cū oleo de camomilla ⁊ oleo vio. ⁊ ſilibus: vt breuiter dicā: curet̄ vt dictū ē. c. de melācolia ex parte diete ⁊ potꝰ. nā non reqrūtur medicine in h̄ caſu niſi ſint humectatiue vt electuaria reſtauratiua ⁊ diadragantū ⁊ ſimilia. Et ſicut regimē qd̄ fit in melācolia facta ex melācolia naturali corrupta: aut regimē ⁊ medicine q̄s diximus in ſpaſmo de inanitione.

Caplm. liiij. de eminentia oculoꝝ vel oculi.

e

Minentia oculoꝝ vel oculi fit aliqn̄ ex vomitu ꝑcedente aut ex conamine vel clamore ſeu ꝑcuſſione: aut ex materia currēte ad neruos oculoꝝ ⁊ implēte cōcauitatē cranei in quo oculus locat̄ vel ſituat̄. Et cū in loco ꝓprio fuerit impletio aut impedimētū neceſſario ſit oculus emiīēs.

Signa qn̄ fit ꝑꝑ vomitū aut ex conamine ſeu clamore manifeſta ſt ex ipſa re inferente. Si autem eminentia fuerit ꝓpter curſum a concauitate cranei in qua oculus ē ſituatus.

Signa contrahuntur ex priuatione cauſaꝝ narrataꝝ: ⁊ a dolore qui continue in ꝑncipio eminentie exiſtit.

Cura eminētie ſiue fuerit a vomitu: aut a clamore vl' ꝑcuſſione ſeu ex curſu materie: bonuꝫ eſt ꝙ ſtatim in principio fiat flebotomia de cephalica aut ventoſatio in ſpatulis ⁊ ſepe purgentur caput ⁊ ſtomachus cum pillulis cochijs vel pigra: aut cum decoctiōibus dictis in obtalmia calida. ſup oculū ponatur emplaſtrum qd̄ ſic fit. R. aloes: licij: achatie aā. ℥. s. incorporētur cum ſucco ſolatri vel ſemperuiue aut acetoſe: ⁊ ſuper emplaſtrum ponatur rotula de lana vel coto ⁊ ſtringatur bn̄ cum binda: vel premātur ſuper emplaſtrum rotula de colla ⁊ ſtringatur cum binda de ſuper bene ⁊ decenter. apparet ex iſtis v̄bis manifeſte ꝙ hora vomitus ſtrictura circa oculos ⁊ frontem eſt vtilis valde ne eminentia aut leſio in oculis ex conamine accidat. Item aliud. R. boli armeni maſticis: mumie vernicis colle carte aā. ℥. s. incorporentur ⁊ miſceantur cum albumine oui ⁊ poatur ſuper oculuꝫ ⁊ ſtringatur bene cū binda. Iaceat infirmus ſupinus ⁊ abſtineat a vomitu ⁊ ſternutatione pro poſſe: ⁊ faciat gargariſma cum melle roſato ⁊ aqua calida. Et teneat in ore zinziber vel aliquid quod flegma remoueat. Parum comedat ⁊ raro: ⁊ nullomodo bibat vinum ſed aquam vel aquam berberis ſeu aquam decoctionis granatoꝛuꝫ.

Caplm. lv. de his qui poſt ſomnum oculos aperire non poſſunt. ⁊ vocatur h̄ paſſio geiſſe.

q Vando poſt doꝛmitionem vel ſomnuȝ homo oculos aperire nō pōt: ↄtingit h̄ pp̄ fumos ⁊ vapoꝛes eleuatos a cibo nō rectificato in ſtō aſcēdentes cerebꝝ: ⁊ illic ex frigiditate cerebꝛi in humiditatē actualē ↄuertuntur: ⁊ poſtea hoꝛa ſomni deſcendendo p̄ neruos ⁊ ſpecialr̄ qn̄ ſomnus fit ſuper repletionem immediate currūt illi humoꝛes ad palpebꝛas ⁊ lacertos mouētes ipas ⁊ oculos. Vn̄ pp̄ h̄ poſt ſomnū qdā oculos aperire non poſſunt.

Signa iſti⁹ egritudinis ↄtrahunt̄ ex narratiōe infirmi: ⁊ ex ipſa re apparente ſm̄ ſenſum.

Cura purget̄ cum pigra aut cum pillulis cochijs ſeu fetidis: ⁊ fiat ante comeſtionē ⁊ poſt gargariſma cū aqua decoctionis zinziberiſ aut piretri ⁊ oximelle ſquilitico aut oximelle cōpoſito. Embꝛocent̄ oculi cuȝ vadit doꝛmitum cum aqua decoctiōis roſaꝝ mellilloti ⁊ floris camomille. Ouū mixtum cuȝ oleo ro. ⁊ adipe galline reſoluta ⁊ conq̄ſſata ſil' ⁊ colata palpebꝛis in hoꝛa doꝛmiendi ſuperponat̄. Emplaſtratio facta ex roſis mirtis cuȝ oleo ro. ſuper oculos hoꝛa doꝛmiendi confert ablutio aque calide decoctionis roſarum ⁊ lentium: multum operatur ⁊ eſt bonum.

Caplm̄. lvi. de doloꝛe auris.

d Oloꝛ auris fit qn̄qȝ a repletione ⁊ multitudine ſanguinis tēdente neruoſ auris abſqȝ apa̅te. Et fit ab effuſione materie acute moꝛdicatiue abſqȝ apa̅te. Et quādoqȝ fit ab apa̅te calido aut fri. intra aurē. Et fit a frigoꝛe ⁊ ventoꝛ venientibus ab extrinſeco: fit etiam ex ventoſitate groſſa ibi incluſa. fit etiam a percuſſione ⁊ caſu. ⁊ fit aliquādo ab humiditate abſqȝ ſanie: ⁊ cum h̄ egreditur ſanguis aliquando abſqȝ percuſſione ⁊ vlcere.

Signa doloꝛis ex repletione ⁊ multitudine ſanguinis abſqȝ apa̅te ſunt rubedo facici ⁊ grauitas capitis ⁊ frontis ⁊ maxime cum infirmus vuoluit ſe ſuper faciē ſuā ⁊ pulſatio vehemens ⁊ inflatio venaruȝ tempoꝝ ⁊ frontis ⁊ ſenſus ſapoꝛis rei dulcis abſqȝ eius pꝛeſentia in lingua.

Signa ei⁹ q̄ fit a ma̅tia acuta ſſ doloꝛ acut⁹ cuȝ moꝛdicatōe ⁊ citrinitate facici ⁊ loci: ⁊ cū amaritudine lingue ⁊ vomitu colerico.

Signa eius q̄ fit ab apa̅te calido vel fri. variantur ſȝ naturā apa̅tis. nam ſi apa̅ fuerit calidū erit ibi doloꝛ acut⁹ aut pulſatiuus: ⁊ fe. acuta: ⁊ ſitis ⁊ vigilie. Si aūt materia frigida fuerit ⁊ ibi fe. lenta ⁊ oculta: ⁊ doloꝛ cum grauedine aut fractione ⁊ pōderoſitate: ⁊ imaginatio mala ⁊ coꝛrupta.

Signa ei⁹ q a vēto ꝓcedit: ſūt frig. ſēſibil' in loco: ⁊ ꝙ hō ſuſtinuit fri. ⁊ vētū ⁊ poſt illud immediate abſqȝ febꝛe habuit doloꝛē.

Signa ei⁹ q̄ fit ex vētoſitate groſſa ſunt tenſio vehemens ⁊ multitudo ſonit⁹ ⁊ motionis intra aurē cū capitis leuitate.

Signa eius que fit a percuſſione ⁊ caſu ſunt manifeſta pꝛopter narrationem infirmi ⁊ aſtantium.

Signa ei⁹ q̄ fit ab humiditate aut ex curſu ſanguinis abſqȝ ſanie a loco ſunt ꝙ egredit̄ humidū liqdum vel ſanguis abſqȝ febꝛe ⁊ ē ibi grauedo cū ponderoſitate.

Cura eius q̄ fit ex repletōe aut ex multitudine ſanguinis ē vt fiat flebotomia de vena cephalica manu aut ī bꝛachio: aut vētoſatio in ſpatulis ⁊ collo. Bibat aquam vel aquā mellis vel aquā berberis vel aquā granatoꝝ. Comedat cucurbitas poꝛtulacas ⁊ farinā oꝛdei ⁊ farri ⁊ auene cōditam cū lacte amigdolaꝝ vſqȝ ad ceſſationem doloꝛis poſtea comedat carnes pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ caſtrati conditas cū agreſta. Purgetur cū decoctione tamarindoꝝ mā̄ne ⁊ pꝛunoꝝ dicta in obtalmia calida. Intra aurē ⁊ ſupꝛa ponat̄ oleum ro. tepidū mixtum cū aceto ⁊ ſemine iuſgami. Emplaſtꝝ cōueniens ad h̄. ℞. floꝝ camomille ſe. aneti farine fenugreci ⁊ ſe. lini an̄. buliant illa in aqua vſqȝ ad ſpiſſitudinem: ⁊ in fine addant̄. ℥. ij. vel. iij. olei de aneto vel de camomilla. Circa aurē ponat̄ oleū d̄ aneto calidū in quo ſint granū vnū opij ⁊ duo iuſgami. Si autem doloꝛ fuerit ex materia acuta purget̄ cum aqua decoctionis pꝛunoꝝ mā̄ne ⁊ tamarindoꝝ ⁊ ſimilium: aut cum decoctione reubarbari: ⁊ fiat etiā ſubtractio ſanguinis ex parte ↄ̄ria. ponat̄ oleū ro. vel oleū de aneto calidūȝ in ipſa ita ꝙ impleat̄: cum dieta ⁊ alijs rebus. fiat vt dictum ē ſupꝛa. Fiant ſepe cliſteria lenia ī illo ⁊ ī ſupioꝛi q: valde vtilia ſūt ī caſu illo.

Cura doloꝛis ex apa̅te ſi fuerit apa̅ calidū eſt vt ſtatiȝ flebotomet̄ de vena cephalica in manu vel ī bꝛachio ⁊ iteret̄ flebotomia ſi doloꝛ nō minueret̄: aut fiat vētoſatio in collo ⁊ ſpatulis. Purget̄ ſepe cū decoctiōe de mā̄na ⁊ tamarindis dicta ſupius multotiēs. Intra aūt vſqȝ ad ſedatōeȝ doloꝛis ponat̄ oleū ro. mixtū cū aceto in quo granūȝ opij ⁊ grana. ij. iuſqami ⁊ granū. ſ. ſe. apij. ſint diſſoluta: ⁊ ſit oleum tepidū actu. Et h̄ vnctio fiat ēt circa aurē. Et ſcias ꝙ iſta opiata ⁊ ſimilia ſtupefactiua valent ad oēm doloꝛē auris ſiue fuerit a cā̄ fri. ſiue calida ⁊ doloꝛē remouent: ſȝ in cā̄ frigida non debent ſic ↄtinuari ⁊ poni vt in calida. ceſſato doloꝛe in parte vel in toto ponat̄ emplaſtꝝ quod ſic fit. ℞. radices maluauiſci numero. xii. decoquantur ⁊ extrahat̄ ab eis lignū qd̄ in medio exiſtit ⁊ īcidat̄ fruſtratim poſtea contūdant̄ cum pillo ⁊ incoꝛpoꝛent̄ cum farina fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ butiro ⁊ ſe. aneti ⁊ floꝛe camomille. Ad idē aliud. ℞. mucillaginis ſe. maluauiſci ⁊ ſe. fenugreci ⁊ ſe. lini an̄ ℥. iij. incoꝛpoꝛent̄ cum cepe lilij cocto ⁊ cuȝ. ℥. j. ſeminis aneti ⁊. ℥. ij. floꝛis camomille ⁊. lł'. ſ. butiri ⁊ fiet emplaſtrum quod ponatur actu calidum ſuper aurem.

Si vero apa̅ frigidū fuerit purget̄ ſepe cū pillulis cochijs: ⁊ ſi coꝛpus fuerit repletū: poſt purgationē fiat flebotomia de cephalica vel vētoſatio in ſpatulis. Intra aurē ponat̄ oleum de ſpica calidū vel oleū de amigdalis amaris: ⁊ ſupꝛa aurē ponat̄ emplaſtꝝ qd̄ ſic fit. ℞. capita alei cocta numero. iiij. vel cepas. iiij. coctas ī pꝛunis vł' in igne piſtent̄ perfecte poſtq̄ȝ bene munda fuerint ⁊ incoꝛpoꝛent̄ cū. iiij. vel. v. vitellis ouoꝝ ⁊. ℥. iiij. butiri vel aſungie poꝛcine. Aliud ad idem. ℞. abſinthij. lł'. ſ. coquat̄ ⁊ cōtundat̄ ⁊ incoꝛpoꝛet̄ cum mucillagine ſeminis lini ⁊ fenugreci ⁊ cū. ℥. iiij. mell' ⁊ cum. iiij. capitibus alei coctis ⁊ ponat̄ ſup aurē.

Si aūt ex vento vel ex frigiditate ſenſibili contingerit: euapoꝛet̄ auris cum milio calefacto: aut cum ruta ex furfuribus mixtis cum vino ⁊ calidis ſeu pā̄no calido ⁊ vngatur auris intus ⁊ extra cū oleo de ruta calido ſeu de ſpica aut de amigdalis amaris.

Si vero ex vētoſitate groſſa fuerit: ponat̄ intra aurem oleū de aneto in quo caſtoꝛeuȝ ſit diſſolutum aut euſoꝛbium: ⁊ ſuper aurem ponatur euapoꝛatiuum de ſale ⁊ milio mixtis ⁊ calidis: vel de furfure ⁊ ſale mixtis ⁊ calidis. Abſtineat a multo cibo ⁊ potu: ⁊ a ſomno diei ⁊ vtatur ſubtili dieta ⁊ vino debili non fumoſo limphato: ⁊ carnibus auium ⁊ aleis coctis.

Si ex caſu vel percuſſione prouenerit fiat flebo
tomia ſtatim de cephalica, vel ventoſatio in ſpatu
lis ꝛ collo: ꝛ vngatur locus intra ꝛ extra cum oleo
ro. vel oleo de mirtis in quo ſit aliquid opij: ꝛ ex-
tra aurem ponatur emplaſtrum qḋ fit ex roſis mirtis:
farina ordei coctis ꝛ bulitis ſimul. vel ponatur pul-
uis thuris minuti mixtus cū lacte intra aurē ꝛ cir
ca ſi dolor extrinſecus fieret. Abſtineat a carnib⁹
ꝛ vino vſq; ceſſationem acuitatis doloris. Come
dat farinā ordei vel milij ꝛ ſimiliū ꝛ bibat aquā pru
norum vel berberis vel aquā decoctionis granato-
rū. Cū vero humiditas vel ſanguis ab aure abſq;
ſanie vel vlcere ſeu percuſſione exierit: diſtilletur ī au
rē aqua decoctionis abſinthij calida aut aqua de-
coctōis foliorum mirti vel acetū in quo bulita ſint in
teriora granatorum aut in quo bulite ſint galle ꝛ nu
ces cipreſſi. Si aūt bulianꝛ bolus ar. ꝛ thuſ in ace
to ꝛ nuces cipreſſi: ꝛ coletur ꝛ diſtilletur tepidū in au-
re ꝯfert. nā oīa iſta exiccant humiditatē ꝛ ꝯſtrin-
gunt ſanguinem.

Si aūt humiditas aut ſanguis cōgelatus fuerit
in loco auditus: diſtilletur ſuccus porri mixt⁹ cū ace
to: aut ſuccus granati citrati cū aceto: aut ſuccus
rute: aut diſſoluatur mel ꝛ ſarcocolla ī aqua: aut alo
es mirra ꝛ ſarcocolla ꝛ mel. diſſoluātur in aqua ꝛ
iſta aqua tepida diſtilletur in aurē. vel bulliat ſcoria
ferri in aceto vel dimittatur in aceto per menſem ꝛ
poſtea diſtilletur in aurem ꝯfert: vel accipiatur ma
gnes aut marchaſita ꝛ ꝯteratur ꝛ buliatur cū aceto
aut agreſta. poſtea cum fuerit tepidū in aurem di
ſtilletur. Cauteriū poſt aurem ꝛ poſt purgationem
in iſtis caſibus ē valde bonū.

Capitulum. lvj. de vlcere in aure.

v Lcus fit in aure aut pp apā ante
cedens: aut pp materiam
acutā vlcerantē locum intrinſecum au
ris aut a ꝑcuſſione ꝛ caſu ꝛ ſimilibus.

Signa vlceri ſunt dolor cōtinuus cū
acuitate ꝛ grauedine ꝛ ꝙ ſanies egreditur a loco ꝛ
fetor.

Cura ſi vlcus nouū fuerit ponatur cum tenta ali-
quid de oleo roſ. mixto cum vngento albo qḋ ſic
fit. ℞. olei ro. ℥. iiij. cere. ℥. s. ceruſe. ℥. j. fiat vn-
gentū in quo in fine ponanꝛ duo albumina ouorum
Mūdificetur caput cum pigra vl cū pillulis cochijs
Bibat vinū limphatum album debile. Si aūt vl
cus cronicū fuerit ſumatur aloes: mirre ſarcocolle
ſanguinis draconis ꝛ olibani an. ℨ. ij. teranꝛ ꝛ cri
belentur: ꝛ ponatur hic puluis in aurem h̄ modo: īuol
uatur licinium in melle ꝛ poſtea in puluerem: ꝛ ſic in
aurē mittatur. h. n. medicamē mūdificat vlcera au-
riū antiq̄ ꝛ ꝯſolidat finaliter.

Si aūt vlcus ꝓfundum fuerit ꝛ longinquū diſ
ſoluatur h̄ medicamen cū aqua mellis ꝛ imponatur.
Aliud ſi magis antiquū fuerit ſummatur ſcoria fer-
ri ꝛ infundatur in aceto menſe vno aut plus. poſt h̄
coletur ꝛ diſtilletur in aurem ex qua currit hu-
mor antiquus multum. Purgetur ſepe cum vn-
gento apoſtolorum omne vlcus auris ſiue nouū
aut medium aut antiquum fuerit.

Si autem a faſu vel percuſſione fuerit: fiat fle-
botomia in parte ꝯtra vel ventoſatio in ſpatulis ꝛ
in collo ꝛ h̄ in principio ꝛ ponatur circa aurem ꝛ ſu-
pra bolū armenū ꝛ puluis ēt mirtilorum mixtus cū
oleo ro. ꝛ abſtineat a vino ꝛ carnibus vſq; ad dies
tres vel quatuor.

Caplm. lviij. de ſonitu ꝛ tinitu aurium.

b Ecgritudo quan-
doq; ex repletione capitis accidit: quā
doq; ex debilitate nerui audibilis. Fit
etiaꝫ ex ſubtilitate ſenſus auditus: aut
lenitate ſeu claritate.

Signa ſonitus ex repletione capitis ſunt ꝙ ac
cidit poſt ſacietatem nauſeatiuam ꝛ multitudineꝫ
vini ꝛ poſt ſomnum factū poſt cibum immediate:
ꝛ ſpāliter quando ſomnus fit in die ꝛ poſt ſtrictu-
ram ventris.

Signa ei⁹ q̄ fit ex debilitate nerui au
dibilis ſunt ꝙ oīs ſonitus for
tis ledit infirmum ꝛ nō bene audit niſi voces ꝛ ſo-
nos bene formatos ꝛ diſtinctos ꝛ ꝙ ſemper ꝛ con
tinue audit ſubtiliationes aliquas. Signa eius q̄
fit ex ſubtilitate ſenſus auditus ſunt ꝙ fortifica-
tur ꝛ magis infeſtat hominē hora ieiunij poſt re
pletionem ꝛ ſacietatem minus ledit: ꝛ immediate
poſt ſomnum quaſi non ſentitur.

Cura eius que fit ex repletione capitis
ſiue fuerit ꝑ compaſſionem ex ſto
macho: ſeu non. purgetur cum pillulis cochijs vl
pigra ſeu cum pillulis fetidis: ꝛ poſſet infirmus ſi
vellet medicus ante acceptiōem pillularum recipere
℥. j. s. oximellis compoſiti in omni die cum aqua
calida vel cum aqua decoctionis feniculi ꝛ eſſe aq̄
quatrupla ad oximel vel ſyrupum ſeu tripla: ꝛ hoc
fit vt materia melius diſponatur ad purgationē
ꝛ preparetur: ſed in multis caſibus ꝛ egritudini-
bus tali preparatione non indiget medicus vt di
cemus inferius. poſt purgationem diſtilletur in
aurem oleum de amigdalis amaris in quo diſſo-
luta ſit ruta ꝛ aliquid euforbij: aut oleum de ſpica
in quo diſſoluatur caſtoreum ꝛ euforbium. Inclī-
net aurem ſuam ſtomacho ieiuno ſuper aquam ca
lidam decoctionis ſanſuci camomille ꝛ calamenti
aut ſuper aquam decoctionis melliloti: ꝛ maiora-
ne: origani ꝛ iſopi: ꝛ ipſum vaporem aque recipi-
at per embotum vel tortirolum poſitum ſuper a-
quam. Abſtineat omnis habens tinitum ꝛ ſoni-
tum in aure a vino puro ꝛ fumoſo nouo autem ve
teri ꝛ a leguminibus ꝛ porris ꝛ nucibus ꝛ ſimilib⁹

Si autem ex debilitate auditus tinnitus con-
tingerit diſtilletur in aurem acetum in quo bulie
rit abſinthium: aut acetum in quo bulierit ſtica-
dos aut polium: aut diſtilletur vinum agreſte vel
forte in quo bulierint roſe ꝛ ruta. Recipiat vapo-
rem aque decoctionis abſinthij ꝛ ſticados roſa-
rum. Si vero ex ſubtilitate ſenſus aut claritate ti
nitus cotingerit diſtilletur in aurem oleum roſa-
tum decoctum cum aceto aut diſtilletur oleum cū
aceto in quibus diſſoluta ſint duo grana opij vel
tria aut aliquid de aqua decoctionis iuſquiami:
aut diſtiletur in aurem oleum decoctum cum ſe-
mine papaueris ꝛ mirtilorum. Bibat vinum al-
bum debile limphatum cuꝫ aqua decoctionis ber
beris vel granorum granatorum: aut cum aqua d̄
coctionis ſumac ꝛ agreſte. Comedat cucurbitas ꝛ
portulacas: farrum riſum: farinam ordei ꝛ auene
conditam cum agreſta ꝛ ſimilibus: ꝛ cum puluere
ſpecierum qui ſic fit. Recipe cinamonii. ℥. ij. car-
damom. ℥. s. croci. ℨ. s. Comedat carnes edi arie
tis annualis ꝛ caſtrati: pullorum caponum ꝛ galli
narum ꝛ carnes omnium auium degentium in ar
borib⁹ ꝛ in pratis ꝛ non in aquis. Utatur per in-
teruallum pillulis de maſtice ꝛ aloe poſt cibum
aut pillulis cochijs. Sed prime ſunt meliores in
h̄ caſu.

Capitulum quinquageſimumnonum de gra-
uedine auditus ꝛ ſurditate ꝛ appellatur a medicis
taras.

ſ Urditas ſi naturalis: hoc eſt
contracto ex natiui
tate non curatur ꝛ ponit hominem mu-
tum non loquentem: ꝛ h̄ vult Ari. libro
de animalibus tractatu. vj. in fine di-

cit ꝙ omnis ſurdos naturaliter eſt mutus ⁊ econ
uerſo. ⁊.c.xxiiij. vbi determinat de diuerſitate ac
cidentium in mēbris animalium: dicit ibi in fine
Ari. qm̄ ſicut ſermo intrat per inſtrumentum au
ditus: ita erit ꝑ linguam ꝑ motum vocis. Fit etiā
ex carne addita in aure: ⁊ fit ex ſorde q̄ eſt in mo-
dum cere coadunata in foramine auris. Fit iterū
ex apoſthemate ⁊ fit ex materia groſſa ⁊ frigida.
Fit etiam ventoſitate groſſe frigida. Fit aliquan-
do ex frigore adueniēte auri ab extrinſeco: ⁊ fit ex
ſiccitate in aure. Signa eius que fit ex carne ad-
dita ſunt aſpicere in ea in ſole ⁊ ꝙ infirmuſ ſentit
grauedinem cū opilatione in loco ⁊ ꝙ aliquis fe-
tor emanat ab aure. Signa eius q̄ fit ex ſorde con
trahunt ex viſu ad ſolem ⁊ tactu. Signa ſurdita-
tis ex apoſthemate ſūt ſigna ſignificātia ſuꝑ apo
ſthema calidum vel frigidum in aure: de quibꝰ in
dolore auris fecimꝰ mentōez. Eiꝰ vero que fit ex
materia groſſa frigida ⁊ ex ventoſitate groſſa ſūt
grauitas cū frigiditate ⁊ cōmotio cū ſonitu: ⁊ ꝙ
in nocte magis infeſtat: ⁊ ꝙ frigiditas aeris ⁊ ve
ti frigidi multum ledūt infirmū. Si vero a frigi
ditate aeris contingerit trahunt ſignificationes
a narrationibus infirmi. Si autem a ſiccitate ꝓ-
uenerit ſignificationes contrahuntur a priua-
tione ſignificationum earum narratarum ſupe-
rius.

Cura carnis addite eſt vt mūdificet cū vngēto viridi qd̄ ſic fit. ℞. alu-
minis zucharini: floris eris an̄. ℥.s. mellis. ℥.s.
incorporent ſimul poſtea mundificet cū vngento
apoſtolorū quod faciemus in antidotario: vel cū
aliqua re que ſic fit. ℞. feceſ vini. ℥. s. ⁊ intelligas
per fece vini grepulas h̄ eſt id qd̄ parietibꝰ vege-
tis applicat calcis. ℥.s. fiat vngentū in modum
mellis cum aqua cuiens ex intromittat in aurem
cum coto vel tenta. Cura ſordicici coadunata ēvt
extrahat cum inſtrumento facto ex auricalco ar-
genteo vel ferreo habente quandam latitudinē
cū curuitate: vel mollificet cū oleo aliquo calido ⁊
poſtea mūdificet cū coto ⁊ tēta facta de petia aut
de ſtupa.

Cura ſurditatꝫ ex apoſthemate calido aut frigi
do cōtrahit ex cura doloris aurꝫ ꝓpt̄ apoſthema
frigidū aut calidū in aure de qua cura ſupius fe
cimus mentionem.

Cura eius q̄ fit ex materia frigida vel ventoſa
groſſa purget ſepe cum pillulis cochijs ⁊ pigra ⁊
vtat ꝓ digeſtiuo oximelle cōpoſito cū aqua deco
ctionis radicū feniculi. poſt purgationē ponatur
oleum de camomilla calidū vel oleum de ſpica ca
lidum: vel de coſto in quo ſit aliquid euforbij: vel
oleū ro. in quo diſſolutum ſit caſtoreū: aut oleum
de amigdalis amaris in quo diſſoluta ſit ruta vel
ſauina ⁊ caſtoreū euforbium ⁊ coſtus ⁊ ſimilia. Et
recipiat fumū intra aurem ꝑ embotū aque deco-
ctionis calamēti ſauine ⁊ ſinapis ⁊ Ariſto. ⁊ cen-
taurce ⁊ ſimiles: ⁊ fiat fortis inunctio circa aures
⁊ ſuper verticem capitis ex oleis ſepe dictis. Ad
idem. ℞. bacharū lauri. ℥.s. terant ⁊ bulliantur ⁊
miſceant cū oleo de lilio ⁊ ponat in aurē ⁊ circa:
⁊ erit vtile valde.

Si aūt ſurditas ex frigore contingerit: curet
cum oleo de camomilla calido: aut cum oleo de li
lio aut de ſpica: ſeu cū oleo de coſto ⁊ ſpecialiter
in hyeme. Purgetur cū pigra aut cum pillulis
cochijs ſeu cum pillulis fetidis. Utatur omni ſe-
ro cum vadit dormitū electuario de galanga aut
de cardamomo aut diazinzibere: ⁊ poſt illud bi-
bat aliquid aque frigide.

Si vero ex ſiccitate contingat: equaliter locus
cum oleo vio. aut cum oleo de ſalice vel de nenu-
fare. Fiat balneum ſtomacho ieiuno ex aqua tepi
da decoctionis florum camomille ⁊ roſarū. vltimo
inducat ſternutatoriū: egredietur ſi deus voluerit
⁊ intelligas h̄ ꝑ ſiccitatem res ſiccas: faſeolos ci-
cera ⁊ ſimilia: ⁊ de curis iſtarum rerum intrantiū
aurem dicemus inferius. Cauterium ꝓfundum
vſqꝫ ad os ſi fiat poſt aureſ vtile erit in omni egri
tudine auris que non fit ꝓpter ſiccitatē ⁊ ſpecia-
liter valet i illa que fit ex materia fri. vel vētoſa.

Caplm̄. lx. De vermibus aurium ⁊ de animali
bus intrantibus aures.

v

Ermes in aure ⁊ omnibus lo
cis corporis generant ex maſia marci
da putrefacta que eſt fetens ⁊ horribi-
lis nature membri: ⁊ per h̄ apparet ꝙ
actor illius rei immediate ē calor accidentalis ina
tus ꝑ putrefactionem.

Signa vermium ſunt titilatio ⁊ pru-
ritus: dolor ⁊ caſus vermiū
ab aure: ⁊ ꝙ medicus aſpiciat intra aurem ad ſo-
lem. tunc enī certe poterit determinare de ver-
mibus ⁊ q̄litate eorū vtrū ſint a cauſa intrinſeca
vel extrinſeca ꝓuenerint ſicut pulices cimices et
ſimilia.

Cura intra aurē ponat ſuccꝰ abſinthij
aut mētaſtri: aut ſuccꝰ foliorū ꝑ-
ſicorū: aut oleū de amigdalis amaris ſeu de ꝑſicꝫ
aut oleum cōmune vel de oliuis. Item. ℞. aloes
. ℥. s. agarici cologntide. ℨ. j. terant ⁊ pulueriʒen
tur ⁊ miſceant cū aqua feruente ⁊ diſtillet in au-
rē. Aliud. ℞. fel. alicuiꝰ aialis ⁊. ℨ. ij. aloes ⁊ diſ
ſoluat cū aceto ⁊ diſtillet in aurē. omnia illa va-
lent ad vermes q̄ fiūt in vulneribꝰ ⁊ ano. Si aūt
aures mundificare voluerꝫ ab aliqua ſupfluitate
ponas in nocte aliqd̄ oleū calidū intra ⁊ mane cū
radio inuoluto ex coto vel petia alba mūdificare
ab omni ſupfluitate poteris vl̄ ponas acetū cali
dum in quo ſit diſſolutū baurac ⁊ mel aut ſal itra
aurē: ⁊ poſtea balnect ⁊ in balneo ponat aurē in
q̄ ē ſupfluitas ſup ſpondā tine l̄ parietē ⁊ exhibit
⁊ ſi nō exierit mūdifica ipſā aurē cū ſtillo inuo-
luto poſito infirmo ad radiū ſolis vt intra aurē
medicus omnē ſupfluitatem videre ⁊ mundare
poſſit. ⁊ dr̄ etiā ⁊ eſt verum ſi pulex aut cimex aut
aliqd taie intrauerit aurē ꝙ ſi ponat intra aurē
capillus vel filū ſerici duplicatū: applicabit ver-
mis vel animal ad filū ⁊ ſic libere poterit extrahi
abſqꝫ diffilcultate.

Caplm̄. lxj. De his que in aurem extrinſecus
cadunt.

q

Uando lapis aut cicer vel aq̄
vl̄ aliquid ſimile iſtis
aurē intrauerit ab extrinſeco: iā ma-
nifeſtum eſt iſtud medico ꝑ narratio-
nem infirmi ⁊ ꝑ aſpectus in aurē cū
exponit ad radiū ſolis.

Cura hora dormiendi vel in aurora an̄
diē ponat oleum de camomilla
ſeu de aneto tepidū in aurē ⁊ poſt illud ꝑ t̄ps po
nat infirmꝰ ex oppoſito ad ſolē ita ꝙ radiꝰ reuer
beret in aurē: ⁊ tunc cū ſtillo vel inſtrumēto fer
reo terſo vel argēteo totū qd̄ in aure videbit ex
trahat. aut ponat infirmꝰ poſt poſitionē olei te
pidi in aurē in balneo tepido ⁊ incliuet ſup aurē
ſup ſupficiē parietis balnei: ⁊ ponat ſternutatori
ū in naſo ⁊ ſtringāt nares ⁊ ꝑmittat ſternutare
exhibit ꝙ erit in aure ſi deus voluerit. Et ſi ali-

quid ſordicici ibi remanſerit mundificetur locus cū ſtillo inuoluto ex coto vel petia ſubtili mūda. Et ſi durum fuerit vt lapis ⁊ talia quod remanſerit extrahaẗ cum inſtrumento plicato ponēdo infirmū ad ſolē vt diximus. Si aūt aqua vel aliquid tale ibi fuerit: inclinet caput ſup aurē leſā ⁊ ſaltet ſup pedē illius partis: nec negligenda ē talis cura q: quando in aure eſt aliquid in conueniens naſciẗ aliquādo dolor ⁊ ſequitur egritudo mala.

Caplm. lxij. de ſanguine fluente ex naribus.

ſ

Cire conuenit ꝙ fluxus ſanguiniſ ex naribꝰ aliquando eſt artarialis aliquando venalis: ⁊ aliquando fit poſt febres acutas ⁊ poſt apparitionem ſignoꝝ digeſtionis ⁊ diciẗ creticus: aliquando ante apparitionē ſignoꝝ digeſtionis in febribus acutis ⁊ nō acutis: ⁊ aliqñ abſqꝫ fe. fit in homine ſano: ⁊ h̄ ꝓpẗ acuitatē eius aut ꝓpẗ eius multitudinem. Fit etiā a caſu ⁊ percuſſione.

Signa ſignificantia inter ſanguinē artarialem ⁊ venalem ſunt ꝙ ſanguis artarialis exit a loco cum inundatione ⁊ motu tortuoſo. venalis vero minime. Itē ſanguis artarialis eſt valde ſubtilis ⁊ rubeus magis ꝙ̄ venalis. Et ſequiẗ ad ſanguinem artarialē ſincopis quaſi in inſtanti a venali aūt non ſic. Similiter artarialis nō ſic ex omni medicina debili ſtringitur nec ſic de leui vt venalis: nec res que ponūtur ſup epar conferunt in fluxu ſanguinis artariarum quemadmodum res que ponuntur ſup cor ⁊ roratio. In venali ſatis bene conferunt ⁊ ꝓficiunt.

Signa fluxus ſanguiniſ cretici ſunt ꝙ fiat poſt fe. ⁊ poſt apparitionē digeſtionis in ſuꝑfluitatibus ⁊ in die aliqua cretica ⁊ ꝙ dolor fortis anteceſſit: ⁊ habitudo corporꝭ fatꝫ carnoſa exiſtat aut colirica: ⁊ vrina viſa fuerit rubea aut ſubrubea vł citrina intenſa: ⁊ ante oculos ⁊ circa imaginationes apparebāt res rubee ⁊ ignee et ꝙ poſt iſtum fluxum ſentit ſe aleuiatum manifeſte.

Signa eius que fit ex acuitate ſanguinis ſunt claritas ⁊ ſubtilitas ſanguinis qui egreditur ⁊ ꝙ exit paulatim ⁊ nō ſubito: ⁊ cū tangiẗ ſentiẗ vehemens caliditas.

Signa eius que fit ꝓpter multitudinem ſanguinis ſunt ꝙ corpus valde repletum videẗ: ⁊ rubedo faciei ⁊ totius corporis ⁊ ꝙ ſubito emittitur in quātitate maxima ad quam ſeqẗ ſincopis multotiens: ⁊ ꝙ añ fluxum vſus eſt patiens rebꝰ multiplicantibus ſanguinem vt vino ⁊ carnibus: ⁊ ꝙ abſtinuit a coytu ⁊ flebotomia longo tempore: et ꝙ dolor capitis vehementer añ ceſſit eū.

Signa eius q̄ fit a caſu ⁊ ꝑcuſſione ex ipſa re ſunt manifeſta. ſi ſanguis creticus fuerit nullo ē reſtringendus: ſed dimittendus dū virtus ſuſtinere poterit. ſed ſi debilitas virtutis affuerit vel nō fuerit creticus: ſtatī ꝓ poſſe ſtringaẗ epithimando naſum ⁊ faciē cum aqua roſata frigida: ⁊ ponendo acetum mixtū cum albumine oui intra naſum cū coto vel petiis infuſis in eis: ligatio extremorum cōfert in h̄. Et ponere ventoſas ſiccas abſqꝫ ſcarificatione ſup ſplenem ⁊ epar eſt bonū valde: ponere puluerem boli armeni mixtum cū tela aranea ⁊ albumine oui intra naſum ⁊ ſupra eſt conueniens ⁊ conferens valde. Quando ſanguis qui exit a naribꝰ in fe. continua et non fit in die cretica ⁊ exit paulatim ⁊ niger: mortē ſignificat: ⁊ etiam in die cretica talis ſanguis nō eſſe bonus cum tali exitu.

Cura eius qui fit ꝓpter acuitatem ſanguinis eſt ſcḋm ꝙ diximus in parte. Scire etiam hic conuenit ꝙ omnis fluxus ſanguinis ex naribus ꝓpter rupturā artarie in fronte intra craneum. aut radice naſi non curatur. ⁊ h̄ vult Almanſor li. diuiſionum. c. de fluxu ſanguinis ex naribꝰ. ⁊ Auic. ⁊ Serapio ⁊ omnes medici eodem. c. in h̄ conueniunt.

Si aūt fluxus ſanguinis ex naribus fuerit in corpore ſano vel non ſano ⁊ contingerit ex acuitate eiꝰ ⁊ fuerit ſtrictus ſcḋm ventrem: fiat cliſtere ꝑmo ſi poſſibile fuerit ꝙ mundificet coleram quod ſic fit. ℞. māne tamaridorum añ. ʒ. j. s. diſſoluātur in. lī. j. aq̄ decotionis prunoꝝ ⁊. ʒ. j. olei vio. ⁊. ʒ. ij. mellis ⁊. ʒ. s. ſalis bulliantur aliquātulum ſimul ⁊ colentur: ⁊ colatura cum inſtrumento imponantur. Ligentur poſt h̄ extrema ⁊ ponantur ventoſe abſqꝫ ſcarificatione ſuper ſplenē ⁊ epar ⁊ ventoſe ſuper ſpatulas ponantur abſqꝫ ſcarificatione. Utatur rebus ingroſſantibus ſanguinē ſicut aqua pſilij ⁊ aqua frigida: aqua granatorū ⁊ vino eius aqua berberis ⁊ ſumac ⁊ mirtilorum. Et vtatur cibariis condiꝫ cū agreſta aceto ⁊ ſimilibus: valet farina ordei et auene. Utaẗ extremis porcelloꝝ cū aceto ⁊ ſimilibus. Intra naſū vero ponatur puluis q̄ ſic fit cum albumine oui vel aq̄ camphore: aut ſucco ſolatri vel plantaginis. ℞. galle aloes: pulueriſ molēdini. i. volatice thuris ſanguinis draconis aluminis zucharini añ. ʒ. s. terantur ⁊ cribelentur. Aliud. ℞. camphore cōtrite ⁊ miſceanẗ cum tela aranea ⁊ albumine oui ⁊ ſucco ſolatri. Aliud ad idem. ℞. pulueris raſure cartaꝝ ⁊ miſceaẗ cum albumine oui ⁊ imponaẗ. Aliud ad idem. Recipe mumie teratur ⁊ miſceatur cum tela aranea ⁊ albumine oui ⁊ imponaẗ cū tenta in naſo. Totū caput cū facie aſpergaẗ cū aq̄ ro. in qua diſſoluta ſit camphora ⁊ pſilium ⁊ erit vtile in h̄. illud idē pōt fieri cū aqua veri frigoris ⁊ eiſdem rebus. Ponaẗ intra nares puluis aloes cum albumine oui ⁊ erit bonū. Omnia q̄ dicta ſūt hic valent ad fluxum ſanguinis narium q̄ fit ꝓpẗ acuitatem ⁊ caliditatē ſanguinis. ſiue fuerit cum febre ſiue abſqꝫ fe.

Cura eius q̄ fit ꝑ multitudinē ſanguinis ē vt fiat flebotomia de vena cꝑis ⁊ ſplenis: ⁊ eadē hora extrahatur ſanguis multꝰ q̄ſi vſqꝫ ad ſincopī. Et ponanẗ vētoſe ſuper epar ⁊ ſplenem abſqꝫ ſcarificatiōe. vel ſaltim fiat flebotomia de vena epatis q̄ eſt inter anularē ⁊ auricularē manus dextre ſi flebotomiā ambaꝝ partiū infirmꝰ timeret: aut medicus de virtutis debilitate dubitaret modo aliquo ratione cibi ⁊ potus medicinarum ⁊ puluerum ⁊ aliarum rerū que fiunt circa naſum caput ⁊ faciem fiat vt ſuperius dictum eſt. Cliſteria ⁊ ligationes extremoꝝ in hoc ſunt valde vtilia.

Capitulum. lxiij. de vlceribus que fiunt in interioribus narium.

v

Lcera fiunt in naribus a materia acuta vel ſalſa aut aduſta currente ad nares q̄ deſcendendo vlcerant ⁊ cruſtas faciunt in parietibꝰ naſi. fiunt ⁊ a caſu ⁊ percuſſione.

Signa vlceꝝ que fiunt a cauſa intrinſeca ſunt q: infirmꝰ ſentit pruritum ardorem ad acuitatem in naſo: ⁊ cum fricantur parietes intrinſece naſi cum digito exit ſanguis ⁊ eſcara. Et poſt eſcaram quandoqꝫ exit liqdum ſubtile croceum vel viride aut nigrum.

Signa vlcerū que fiunt a caſu ⁊ percuſſione ſatis nota ſunt ex narratione infirmi.

Cura vlceꝝ q̄ fiūt a materia deriuata a cerebro ē vt ſumat patiēs d ſyru-

po qui ſic fit omni mane vſqꝫ ad dies. viij. vl'. ix.
vl' circa. ʒ. j. s. cū aqua decoctōis pꝛunoꝝ ſiccoꝝ
vel viridiuꝫ. ℞. ſcolopendrie politrici adianti ca
pillorum veneris fumiterre polipodij cicoree añ.
M. j. ſene epithimi añ. ʒ. j. cuſcute. ʒ. s. melliloti
viridis. ʒ. j. s. vel. ſicci. ʒ. iij. pꝛuna ſicca numero.
xxx. piſtenť omnia pꝛeť pꝛuna ⁊ bulliant in. lł'. iiij.
aque vel plus tā diu ꝙ medietas ad ignē ſiccetur
poſtea coleť: ⁊ in illa colatura addať de zucharo
quātum de colatura reperieť. Iterum reducatur
ad ignē ⁊ ſyrupizeť. Hic ſyrup⁹ appellať ſyrup⁹
de melliloto q de ꝓprietate cōpoſitōis alterat ⁊ di
gerit ⁊ aptat omnēꝫ materiaꝫ ſalſam ⁊ acutam ad
purgationeꝫ ⁊ etiam ipſam remouet paulatī ⁊ nō
ſubito: dať in oꝛtu ſolis: ⁊ etiam poteſt dari ante
cenaꝫ completa digeſtione pꝛandij ſm quātitatē
dictaꝫ cum triplo eius de aqua pꝛunoꝛuꝫ vel qua
druplo poſt tempus ſyrupi purgeť cū pillulis co
chijs vl' pigra Almāſoꝛis q faciem⁹ i antidotario
vel cū decoctione q ſic fit. ℞. tamarindoꝝ māne
añ. ʒ. j. s. diſſoluanť illa cū aqua decoctionis pꝛu
noꝛuꝫ ſene epithimi ⁊ fit aq̄. ʒ. v. vel. iiij. vel pur-
getur cū pillulis q ſic fiunt. ℞. maſticis ſpice añ.
ʒ. ij. aloes. ʒ. vj. fiant pillule cum ſucco apij doſis
eaꝝ eſt. ʒ. j. vel. j. s. vel. ij. cū vadit doꝛmitū ⁊ tūc
paruꝫ cenet. Vnganť parietes naſi intrinſece cū
oleo ro. tepido: aut cū vngento facto ex adipe gal
linarū ⁊ anſerū ⁊ cera. ſepe anhelet ꝑ naſuꝫ aquā
calidā vel aquā decoctionis maluaniſci aut aquā
decoctionis ſolatri et malue: ⁊ h eſt melioꝛ dicitur
ꝙ ablutio vlcerū naſi cū ſale ⁊ aceto exiccat hmi-
ditatem ⁊ nō ꝓhibet eoꝝ incarnationē: ⁊ ſpeciali
ter quādo ad iſtam ablutionē ſeqť vnctio facta ex
oleo ro. ⁊ cera.

Cura vulnerū naſi a cauſa extrinſeca eſt vt ſta
tim fiat flebotomia vel vētoſatio in ſpatulis ⁊ po
natur ſup vulnus albumē oui mixtuꝫ cū puluere
camphoꝛe. poſt illud ponať ⁊ conſolideť cū vngē
to de ceruſa: aut cū puluere facto ex mumia thu-
re ⁊ maſtice. Laueť ſepe cum vino calido deco-
ctionis mirre ⁊ thuris.

Caplm̄. lxiiij. de polipo ⁊ emoꝛoydibus nari
um ⁊ naſi.

Cum aūt in naribus caro mollis
oꝛitur ⁊ ex eis humoꝛes flu-
xerint: ⁊ ſi nares ſtringanť inueniun
tur molles. tunc caro talis appellatur
emoꝛoydes ſi ſanguinē tempoꝛaliter
emiſerit: ſi vero non emiſerit appellať caro mol
lis tantū. Si aūt pedem vel infiltrationē habue-
rit cuꝫ quadam duritie non vltimata appellatur
polipus. Si vero duritiem ⁊ ſoliditatem habue-
rit appellať ficus vel cācer. Fit aūt caro mollis ex
materia humida deſcendente a cerebꝛo q conuer
ſa eſt in carneꝫ per viam putrefactionis: ſimiliter
⁊ emoꝛoydes molles. polipus vero fit ex materia
melancolica mixta cum flegmate que in foꝛmaꝫ ⁊
carnem illam conuertitur a caloꝛe accidentali in-
nato per putrefatione ⁊ coꝛruptionem.

Cancer vero fit ex materia melancolica adu-
ſta ⁊ ſolidata vel indurata currente ꝑ venas ex ce
rebꝛo ad partes naſi ⁊ conuertiť in carneꝫ ⁊ duri
tiem a caloꝛe accidentali ⁊ in mēbꝛo illo ⁊ partib⁹
naſi. vltimo infiltrať ⁊ inſeriť.

Signa carnis mollis ⁊ emoꝛoydarū
ſunt mollities ⁊ ꝙ nulla ſoli-
ditas ibi reperiť: ⁊ humoꝛes ab eis emanant tem
poꝛaliter: ⁊ tactus narū etiaꝫ mollis eſt cū ſtrin-
guntur a medico.

Signa polipi eſt opilatio meatus naſi ⁊ groſ-
ſicies que apparet in interioꝛi: ⁊ ꝙ figura eius eſt
ſicut figura fici: ⁊ eſt ibi durities aliqua ⁊ fetoꝛ.

Signa cācri ſunt ꝙ apparēt in naſo vene ni-
gre ſanguine melancolico plene: ⁊ durities ibi re
peritur vltima quaſi ⁊ fetoꝛ eſt intollerabilis illis
Et emanat a loco virus fetens viride aut nigruꝫ
liquidum currens vt acetuꝫ: ⁊ ſentiť in loco caloꝛ
cuꝫ pulſatione ⁊ aliquo doloꝛe.

Scire hic conuenit ꝙ hec cura ⁊ ſuperioꝛ po-
tius pertinet ad cyrugiam q̄ ad iſtuꝫ libꝛum. Et
eſt ſciendum ꝙ caro mollis in naſo ſiue emoꝛoy-
des aut polipus ſi in carūculis naſi fuerit infiltra
ta ꝙ non curatur abſqꝫ recidiuatione: eo ꝙ radi
ces iſtoꝛum per manum aut operatione cyrugicā
euelli non poſſunt neqꝫ remoueri.

Cancer vero ſiue fuerit in caruncullis ſiue non
curationem non recipit per cyrugiam: ſed po-
tius augumentum in quantitate ⁊ malitia aut q̄li
tate.

Cura carnis mollis polipi ⁊ emoꝛoydaꝝ naſi
ſic fit. pꝛimo totum illud ꝙ cum tenaculiſ vncinis
⁊ pizigarolis poteſt remoueri remoueať: et poſt
hoc ponatur tenta inuoluta in vngento viridi qđ
ſic fit. ℞. aluminis zucharini: floꝛis eris añ. ʒ. s.
mellis. ʒ. ij. cribelentur ⁊ incoꝛpoꝛentur ſimul. ſe
pe in die abluatur locus cum aceto: aut aceto ſqui
le calido in quo diſſoluatur ſal ⁊ alumen zuchari-
nū: vel īfundatur tenta in aceto ⁊ poſtea inuolua
tur in puluere qui ſic fit. ℞. pulueris affodilloꝛuꝫ
. ʒ. s. reſalgar. ℈. j. miſceanť et ponantur intra
narem ſuper egritudinem: ſi poſſet medicus cum
ſtillo ferreo calido inflāmato tāgere locum leſum
⁊ radices eſſet vtile ⁊ ſupꝛemum. Et poſt vſtionē
ponere butirum ⁊ albumen oui intra naſum ⁊ ex
tra: hoꝛa cauterizationis coboperiat totam faciē
⁊ naſum cum pānis infuſis in aqua ⁊ aceto vel aq̄
roſata.

Cura cancri nullomodo fieri poteſt: ſed ꝑ me
dicinas mitigari poteſt malitia eius et refrenari
⁊ eius augumentum tardari. et hoc vult. Hypo.
. vj. particula amphoꝛiſmoꝛum cum dicit. quibuſ
cunqꝫ abſconditi cancri fiunt non curare melius
eſt: curati enim cicius pereunt: non curati multū
tempus ꝓficiunt. Confoꝛtetur ergo locus omni
die bis vel plures cum oleo roſato mixto cū cam
phoꝛa: vel cum vngento facto ex oleo roſato cera
⁊ camphoꝛa. Ponantur petie infuſe in ſucco ſola
tri ſuper locum. purgetur ſepe caput ei⁹ in omni
bus iſtis infirmitatibus cum decoctione q ſic fit
. ℞. mirobalanoꝛum indoꝛum. ʒ. j. s. ſene epithi
mi añ. ʒ. ij. pꝛunoꝛum. ʒ. iiij. bulliant in. ʒ. viij. aq̄
tandiu ꝙ medietas ſit conſumpta: coletur ⁊ in co
latura illa diſſoluatur manne tamarindoꝛum añ.
ʒ. j. ⁊ detur ante dieꝫ ſemel in ebdomada: vel pur
getur cum pillulis ſtomaticis alkindi vel fetidis.
Abſtineat a leguminibuſ caſeo carnibus ſaltis ⁊
omnibus rebus generantibus melancoliam. Bi
bat vinum album limphatum: ⁊ ſic tota tua inten
tio in multiplicatione humide diete nutribilis.

Caplm̄. lxv. de amiſſione olphatus ⁊ appellať
caſſen.

Priuatio vel amiſſio
odoꝛatus aliquando eſt naturalis ali
quādo non: fit aliquando ab opilatio
ne in meatibus naſi: aliquando ex opi
latione in colatoꝛio: ⁊ intelligas per colatoꝛiū fo
ramen quod eſt in palato: ⁊ eſt hec illa egritudo
in qua dicūt homines ꝙ ſunt infrigidati: ⁊ ꝙ tūc
non ſentiunt aliquem odoꝛem niſi foꝛtem valde:
⁊ fit per dominium frigiditatis in partibus ante
rioꝛibus cerebꝛi ⁊ meatibus eius: ⁊ illa que nō eſt
naturaľ aliqū eſt cronica aliqñ nō. Priuatio-

nis odoꝛis ſigna ſunt pꝛohibitio anhelit⁹ ⁊ vocis impfectio: ⁊ in naſo apparet opilatio manifeſta cum in naſum aſpicit̃ ad radium ſolis: ⁊ in ſomno moꝛat̃ oꝛe apto: ⁊ omnino nares ſtringũt poſtea dillatant̃ ⁊ vẽtoſitas egredit̃ impetuoſe ⁊ vehementer ex latere vno ſignificat ſup opilationem ex ventoſitate groſſa.

Signa eius que fit ex opilatione colatoꝛij ſũt ꝙ meat⁹ eius ſunt opilati: ⁊ ex naribus nõ egreditur ſupfluitas ⁊ ꝙ intra naſum nihil manifeſta apparet.

Signa eius que fit pꝛopter frigiditatẽ in meatibus cerebꝛi ſunt ꝙ aliqñ ſentit maluȝ odoꝛeȝ et nõ ſentit bonũ. ⁊ oculus ſemp in talibus q̃ſi turbatus videt̃ ⁊ res frigide nocent: calide videntur ꝯferre: ⁊ diſpoſitio capilloꝝ ⁊ frontis tãta videt̃ frigida. Nullomodo pꝛiuatio odoꝛis aut olfatus q̃ eſt per naturam neqȝ cronica multum curatur. Si vero nõ fuerit p naturã neqȝ cronica: aliquãdo curatur aliqñ non.

Cura pꝛiuationis olfatus ex opilatione meatus naſi aut ex ventoſitate groſſa eſt vt purget̃ cũ pillulis cochijs aut pigra aut cũ trociſco quod ſic fit. ℞. turbit hermodactiloꝛum añ. ʒ. j. diazinziberis. ʒ. ij. Fiat trociſc⁹. dat̃ in matutinis cũ vino albo limphato. aliqñ remouet̃ a trociſco hermodatilis ⁊ loco ipſius ponit̃. ℈. j. ſcamonee ⁊ ẽ valde bonum. Si aũt ibi caro mollis vel polipus fuerit: curet̃ vt dictum eſt ſuperi⁹. anhelet p naſum multotiens in die aquaȝ calidaȝ decoctionis iſopi meliloti: ſticados: aut aquam fumi terre et aſſari: aut ſanſuci quod melius ẽ. Fiant ſepe ſternutatoꝛia cum caſtoꝛeo aut eleboꝛo albo piretro ſeu eufoꝛbio: odoꝛet ſepe ſauinam ⁊ calamentuȝ ⁊ ozimuȝ. i. baſiliconẽ.

Cura eius que fit ex opilatione colatoꝛij ẽ vt odoꝛet nigellam tritam. Aliud ad idem. ℞. nigelle. ℥. s. ⁊ terat̃ ⁊ incoꝛpoꝛet̃ cum oleo ro. ⁊ liniant̃ nares naſi intrinſece: ⁊ cũ h̃ impleat os ſuuȝ aq̃ ⁊ reuoluat caput ſuper colluȝ ⁊ violenter attrahat anhelitum ⁊ ſugat oleuȝ ro. narib⁹. Aliud ad idẽ trahat p nares puluerẽ coloquintide aut eleboꝛi. ſeu piperis. bibat vinũ limphatum. Comedat cibaria calida actu. Fumũ thuris per os ⁊ nares ſepe trahat ⁊ vernicis ⁊ mirre: colofonie ⁊ raſine et ſimilium. Odoret ſepe laudanũ mixtũ cuȝ puluere nigelle: ⁊ ſepe recipiat fumũ nigelle poſite ſup carbones. Si aũt pꝛiuatio odoꝛis fuerit p dominium frigiditatis in meatibus cerebꝛi ita nõ ſentiat bonum odoꝛem: fiat caput purgium alteratum cuȝ caſtoꝛeo aut ſerapino: oponaco bdelio ⁊ ſimilibus.

Si vero odoꝛeȝ nõ ſenſerit odoꝛet ſepe ozimũ gariofilatum ⁊ rutã ⁊ mentam ⁊ oꝛiganũ. odoret etiam gariofilos ⁊ ſpicaȝ indam. Si aũt materia pꝛeſens aliqua videret̃ puget̃ cuȝ pillulis: pigra ⁊ trociſco vt ſuperi⁹ diximus. abſtineat vino puro ⁊ fumoſo. Et ſint cibaria ſua hoꝛa comeſtionis calida ⁊ erit vtile valde.

Capl̃m. lxvj. de fetoꝛe narium ⁊ naſi.

Ec egritudo fit ex vlceribus polipis ⁊ emoꝛoydib⁹ que fiunt in naſo. Et d̃ curis iſtoꝛum multũ locuti ſumus ſuperius. Fit etiã ex fumo eleuato a materia fetida marcida coꝛrupta ⁊ cõtenta in oꝛe ſtomachi vel partibus inferioꝛibs que infiltratur in foꝛaminibus pallati aut in caruncul is naſi. Et fit aliquãdo ab eadem materia fetida cõtenta in vijs naſi per quas tranſit anhelitus fetoꝛis.

b

Signa fetoꝛis ex materia cõtenta in ſtõ vl' partib⁹ iferioꝛib⁹ ſũt ꝙ poſt comeſtioneȝ non ſic ſentitur: ⁊ non apparet fetoꝛ ſic hoꝛribilis ⁊ etiam cum fetoꝛe naſi poſt comeſtioneȝ ſentitur odoꝛ comeſtionis mixtus ⁊ ꝙ plus eſt ſentitur fetoꝛ ex oꝛe cum nares ſtringuntur ita ꝙ ex naribus patiens anhelare nõ poſſit: ⁊ h̃ ante comeſtionem.

Si vero fetoꝛ narium fuerit ex materia contenta in vijs narium naſi vel partibus illis ſentitur fetoꝛ ante comeſtionem ⁊ poſt equaliter cum nares ſtringunt̃ ita ꝙ patiens nõ anhelat ex naſo hoꝛa illa null⁹ mal⁹ odoꝛ venit ex anhelitu oꝛis

Cura fetoꝛis ex polipo vel emoꝛoydib⁹ ſeu ex vlceribus naſi completur per curationem iſtarũ infirmium de curis quarum ſm noſtrum poſſibile fecimus mentionem ꝓpꝛijs capl̃is.

Cura fetoꝛis qui fit ex materia cõtenta in ſtomacho vel partibus inferioꝛibus eſt vt materia digeratur ⁊ pꝛeparetur cum ſyrupo de mellilo to facto ca° de vulneribus que fiunt in interioꝛibus narium: ⁊ poſt digeſtionem purget̃ cum pillulis fetidis aut ſtomaticis alkindi: ſeu cum decoctione miro. indo. ⁊ mãne quã fecimus multotiens: ⁊ ipſam in antidotario faciemus. Fiat etiaȝ vomit⁹ q ſic fit. ℞. radices raffani acuti inciſi fruſtratim. ʒ. s. ſe. aneti attriplicis ſinapis ⁊ cepaꝝ añ. ʒ. j. eleboꝛi albi. ʒ. i. piſtentur ⁊ bulliant in. lſ. j. aq̃ donec medietas ſit conſumpta: coletur ⁊ in illa colatura ponãt̃. ℥. iiij. oximellis compoſiti. det̃ totũ illud infirmo poſtq̃ȝ ſtomach⁹ eius fuerit repletus ex piſcibus ſaltis vel ſiccis cum ſinapi ⁊ radice raffani acuti ⁊ cepis ⁊ poꝛrꝫ crudis: ⁊ faſcolis ⁊ ciceribus: ⁊ eſt bonum vt comeſtio iſtarum rerũ antecedat vomituȝ per hoꝛam vt bene cibaria in humiditatibus ſtomachi inuiſcentur. ⁊ cum vomitiuum receperit excitet̃ poſt hoꝛam cum pena inuncta in oleo que ponatur in canna ſtomachi: ⁊ inclinet hoꝛa vomitus infirmus ſuper ventrẽ ſuum facie inclinata verſus terram vt melius ⁊ leuius vomituſ fieri poſſit. in debilibus ⁊ timidis eleboꝛus non ponitur: omnia vero alia ponantur ⁊ eſt leuioꝛ medicinarum ⁊ melioꝛ in remotione omnis humoꝛis ⁊ humiditatis cõtente in ſtomacho ⁊ cicius aleuians ⁊ magis notabiliter. verum eſt ꝙ omnis vomitus addit in timoꝛem ſuper pectuſ debile ⁊ ſuper oculos debiles. Abſtineat ſapiens in egritudinibus pectoꝛis ad oculos a vomitu ꝓ poſſe ſi timoꝛ aliquis apparuerit pꝛopter aliquaȝ cauſam nouam vel veterem: vt eſt ſputum ſanguinis ſaniei: aut eminentia oculoꝛum ſeu coꝛum tenebꝛoſitas vel offuſcatio eoꝛumdem. Utatur bona dieta temperata generante ſanguinem vt dictum eſt. c. de melancolia. ⁊ bibat vinum limphatum. abſtineat ab omnibus generantibus melãcoliam. ſugat vinum decoctionis nuciſmuſcate per nares omni die bis vel ſemel. puluis ad hoc conueniens ſic fit. Recipe calami aromatici roſarum albarum vel rubearum que inueniuntur in campis: ciperi: ſpice omnia illa puluerizata ⁊ cribelata ſi inſufflentur in naſum multum operantur in hoc ⁊ etiam quelibet per ſe operat̃. Aliud ad id m ſi diſſoluatur. ʒ. s. tyriace omni die in vino oꝛiſero et trahatur vinum illud per nares mirdo ꝑter operatur contra iſtud. Aliud ad ideȝ Reabi calami aromatici gallarum mirre ſeniniſcipe campeſtris añ. ʒ. ij. terantur ⁊ cribelentur roſe o puluere in fine addat̃. grana. j. muſci. po in qu tioneȝ vini inſuffletur hic puluis in nareſt ablu ad idem. Recipe ſpice inde: galienus gs. Aliud m: coquantur omnia iſta in. lſ. iij. vinarofiloꝛu et illud vinuȝ p nares bis in die tra i odoꝛifer

batur: ⁊ puluis iſtarum ſpecierum poſt ablutio-
nem cum vino in nares inſuffletur. Aliud ad idē
⁊ eſt valde vtile. teneantur in naſo nocte ⁊ die etiā
pillule de mirra ⁊ aloe q̄ ſic fiunt. ℞. aloes. ʒ. iij.
mirre. ʒ. j. fiāt pillule cum vino odorifero. Ualēt
etiā ꝯtra fetorem oris ſi transglutiantur tres ī no
cte: ⁊ due in aurora. Fiunt etiā pillule iſte aliomō
℞. aloes. ʒ. iij. mirre croci añ. ʒ. ij. ⁊ he valēt pro
prie ꝯtra febrē peſtilentialem ſi. iiij. vel. v. ſumā
tur ſepe. vel de qnqꝫ diebus ſemel tpe peſtilentie
Illud qđ nos fecimus tpe noſtro ē ꝙ omni die in
mane faciebamus trahi vinū melius qđ poterat
reperiri ꝑ nares cuidam dn̄e que erat nobis val-
de nota: ⁊ h̄ tpe vite ſue ⁊ bn̄ fuit ei: ⁊ nihil aliud fe
cimus. ⁊ ſic per iſtā viam infirmitas obtundeba-
tur ad tp̄s quando vero ab ablutiōe per aliqđ tē-
pus abſtinebat: ſtatim infirmitas manifeſtabat̄.
Scias ꝙ oīa iſta ſcripta in illo. c. multum valent ⁊
ſunt valde vtilia.

Capl'm. lxvij. de dolore dentium.

d olor dentium aliqn̄ eſt cum apo
ſthemate gingiue ⁊ aliqn̄ abſqꝫ dolor
q ſit ex apoſthemate gingiue fit aut ex
ſanguine aut colera: ſeu ſanguine acu-
to. dolor verō q fit abſqꝫ apāte fit a materia frigi
da occupante ligamentum dentium ⁊ ſubſtantiā
dentis.

Signa doloris qui fit ꝑꝑ materiā ca-
lidā cū apāte ſunt rubedo lo
ci ⁊ maxille cum eminētia gingiue ⁊ acuitas dolo
ris vel grauitas cū acuitate: ⁊ ꝙ actus aque frigi
de confert patienti cum tenuerit aquam ipſam in
ore.

Signa ei⁹ qui fit ex materia fri. ſunt dolor cū
grauedine ⁊ ponderoſitate ⁊ fractione in loco ⁊ ē
abſqꝫ rubedine ⁊ acuitate intēſa.

Cura doloris q fit ex materia calida cū
apāte eſt vt fiat ſtatim flebotomia
de cephalica man⁹ ꝯtrarie vel vētoſatio in ſpatu
lis. Cliſtere lenitiuum in h̄ caſu eſt vtile bonum:
vel mūdificet̄ corpus cum pillulis cochijs aut cū
decoctiōe māne ⁊ reubarbari ⁊ aqua prunorꝫ. Te
neat in ore continue aquā frigidā aut acetū per ſe
vel cū aqua roſ. vel vino de granatis: granū opij
decoctū cū aceto ⁊ illud acetū teneat̄ in ore multū
valet: ſedat. n. dolores mirabiliter. Si accipiant̄
duo grana opij ⁊ vnū granū iuſquiami ⁊ tria gra
na mādragore ⁊ bulliāt in. ℥. iij. aceti ⁊. ℥. ij. aque
ro. per tp̄s ⁊ colētur ⁊ abluant̄ ſepe dens doloro
ſus ex illa colatura calida hyeme ⁊ frigida eſtate:
ſedat talem dolorē mirabiliter.

Si aūt cum dolore fuerit apoſthematio gingi
ue aut eminentia gingiue manifeſta: ꝑforet̄ emi-
nentia vel apā cū flebotomo: ⁊ poſt ꝑforationem
abluatur ter in die loc⁹ cum vino ⁊ aceto decoctio
nis aluminis zucharini: vel ſalis ſeu mirre qđ bo
num eſt ⁊ ſic ꝑfecte curabitur. Fiat omni die in ex
trinſeco ſuper mandibulam emplaſtratio ex fari-
na lini: floris camomille ⁊ radico maluauiſci ⁊ bu-
tiro ⁊ farina fenugreci ⁊ erit vtile ⁊ bonum.

Si autem dolor fuerit ex materia fri. purgetur
ꝑmo cū pillulis fetidis vel ſtomaticis alkindi: vel
cū medicamine deturbit ſi poſſibile fuerit: aut fi-
at cliſtere ex aqua decoctionis blete in q̄ decoqua
tur agarici centauree añ. ℥. s. mellis. ℥. iij. olei. ℥.
vj. ſalis. ℥. s. colet̄ ⁊ tepidū imponatur ſuꝑ dentē
ponat̄. ʒ. j. tyriace rabi quam faciem⁹ vel. ʒ. j. ty-
riace andromaci: ⁊ poſtea abluat̄ dens cum aceto
calido. Aliud ad idem. ℞. foliorꝫ mirti corticum
pini dentium aleorꝫ ſanguinis draconis añ. ʒ. ij.
piſtent̄ ⁊ bulliant̄ ī aceto ⁊ cum illo aceto calido ab
luatur dens ſepe in die. Aliud ad idē. ℞. caſtorei
euforbij piretri opij mirre añ. ʒ. j. piſtentur ⁊ bu-
liant in aceto ⁊ cum illo aceto abluantur dentes
multotiens. Aliud ad idē: aduratur dens doloro
ſus cū ferro ignito poſito ſuꝑ dentem cū cānula
enea vel ferrea. Ad idē ponat̄ granū opij mixtū
cum vino grano maſticis ſuper dentem doloro-
ſum ⁊ liqueſiat ſuper dentem cum ferro ignito
multum valet ⁊ exꝑtum eſt. Ad idem. ℞. opij
iuſqami ſe. apij añ. ℈. j. fiant pillule cum aceto ⁊
ponat̄ vna ſuꝑ dentē doloroſū: ⁊ teneat̄ per ho-
rā ī loco: ſedat. n. dolorē mirabiliter valet ad om
nem dolorem ex omni cauſa. Scias indubitanter
⁊ h̄ volūt philoſophi ꝙ doloroſus dēs ꝑꝑ corrup
tionem ſubſtantie ſue aut quia putridus eſt non
curatur niſi cum erradicatione. vnde factiſ medi
cinis ſi curationem non recipit ſm meum ꝯſiliū
melius eſt vt eradicet̄: q: amplius nō recidiuat ⁊
ꝑfectam recipit curationem.

Capl'm. lxviij. de extractione dentium.

d entes erradicantur mul
tis modis:
aut cum medicinis aut cū ferro: ſꝫ cū
medicis nō videt̄ mihi bene poſſe fie-
ri ſalua ſentētia antiquorꝫ. Medica-
men eradicās dētes debiles ac dolentes propter
corruptionē in ſubſtantia dentis. ℞. portulace ſil
ueſtris: radicis caparꝫ piretri: lac titimali lac ana
bule. i. exule: arſenici rubei: radicis coloquintide
añ. ℥. s. terant̄ ⁊ cōſpergant̄: vel nutriant̄ ex tāto
aceto ꝙ in eo bene ſubmergant̄ ⁊ ſic vſqꝫ ad. viij.
dies dimittantur: ⁊ omni die addat̄ aliquid aceti
poſt h̄ omni die ex medicinis illis contritis epi-
thimetur dens decies in die ⁊ ſcalpelletur cū fer
ro ante q̄ꝫ medicine ponantur ⁊ ſic fiat donec mo
ueatur: ⁊ poſtea leuiter extrahatur. Aliud coquā
tur rane fluuiales in oleo donec diſſoluantur: ex
illo oleo conſpergantur dentes per multos dies
⁊ ſcalpellentur ⁊ poſtea extrahantur. idē fiat cū
fece aceti fortiſſimi. Aliud ad idē. ℞. piretri ſca
monee: cleborꝫ albi: euforbij añ. ʒ. iij. terantur et
dimittantur in aceto ⁊ cum iſtis rebus tangatur
dens in die multotiens: poſtq̄ꝫ in circuitu ſcalpel
latus fuerit ⁊ ſic in breui mouebit̄ et poterit leuit̄
extrahi. Idem facit ſemē vrtice ⁊ radix mori ⁊ ra
dix celidonie vt dicūt qdam: ſꝫ nos nō credimus
illud nec vſi fuimus noſtro tempore placet aūt no
bis ⁊ vſi fuimus noſtro tempore: ⁊ dens qui de-
bet extrahi primo leuiter ſcalpelletur ⁊ poſtea tā
gatur cum puluere aliquo ex dictis: vel cum pul-
uere euforbij in quo non eſt deceptio q: eradicat
oſſa de ꝓprietate. vltimo extrahatur cū ferro le-
niter ⁊ abſqꝫ dolore ꝓpoſſe. Et poſt extractionē
abluatur locus cum vino decoctōis mirre: ⁊ vide
bis mirabile ſi deus voluerit: q: ſtati conſolidabi
tur locus ⁊ dolor perfecte remouebitur. Empla-
ſtrum conueniens ad omnem dolorem dentis ex
quacunqꝫ cauſa fiat quod ponitur extra ſupra mā
dibulam doloroſam ſic fit. ℞. xij. radices malua-
uiſci ⁊ coquantur bene ⁊ perfecte ⁊ poſt decoctio
nem ſcindātur ⁊ extrahatur ab eis lignū ⁊ inci-
dantur fruſtratim ⁊ poſtea piſtentur ita ꝙ per pi
ſtationem in naturam axungie: conuertantur ⁊
cum eis miſceatur farina iſtarum rerum. ℞. fari
ne fenugreci ſeminis lini aneti floris camomlie
añ. ℥. j. farine ordei. ℥. iij. incorporentur ſimul:
in fine cum eis omnibus miſceantur. ℥. iij. olei
de aneto vel. ℥. iij. olei de camomilla: ⁊ pona-
tur hoc emplaſtrum actu calidum ſuper locum ⁊
erit valde bonū. de proprietate ſedat omnes do-

loꝛes ⁊ maturat omnem materiam ⁊ ipſam finaliter reſoluit.

Caplm. lxix. de congelatione ⁊ ſtupoꝛe.

ſ **Tupoꝛ** dentium contingit ex eſu acetoſoꝛum aut ex comeſtione rerum habentium ſtipticitatē aut ex fructibus acerbis ſeu ex comeſtione reꝝ ponticaꝝ.

Cura ↄgellationis ſtupoꝛis dentiū ex iſtis cauſis talis erit. maſticent̄ poꝛtulace cum amigdalis amaris: aut ↄiuncti aut ſingulariter ⁊ erit vtile ⁊ bonum: ⁊ cā huius ē q: i poꝛtulacis eſt humiditas multa: ⁊ ē ibi ſtipticitas aliq̄ cū frigiditate ⁊ in amigdalis eſt caliditas cū ſiccitate. vnde cū miſcetur innaſcit̄ temperies que remouet moꝛtificationem membꝛi viuificando locum ⁊ adiuuat multū admiſtio ſalue cū eis in qb⁹ eſt caliditas actualis cū ſalſedine ⁊ humiditate q̄ i illo caſu multū confert. ⁊ vltra iſtud de pꝛoprietate poꝛtulaca facit h̄ non cū complexione fri. ⁊ hu. amigdale amare faciunt h̄ per complexionem earum que eſt ca. ⁊ ſic. q: caliditate ſua confoꝛtant caloꝛem in dentibus ⁊ remouent frigidum congelans ⁊ ſiccitate conſumunt humidum ſuperfluum quod eſt iuuans frigidū conſeruans: poꝛtulaca remouet per ſe congelationem a dentibus ⁊ ſtupoꝛem: ⁊ amigdale amare. ſimiliter vinū ſi teneatur in oꝛe ⁊ deducatur per os facit h̄ in breui. nihil eſt ꝙ ſit ita vtile in remouendo congelationem vt eſt mel calidum ſi in oꝛe teneatur aliquantulū. ſi maſticentur ſex grana piperis hoꝛa ſtupoꝛis dentiū ⁊ congelationis ⁊ poſt illud abluat̄ os cū vino ca. ſtatim remouet̄ ſtupoꝛ aut ↄgelatio.

Capitulum. lxx. de doloꝛe dentium ex ſtatu rei frigide.

c **Dm res** frigida tetigerit dentes extinguendo paruam caliditatem quā in dentibus inuenit eos ledit ⁊ ipſos ad moꝛtificationē ⁊ coꝛruptionē pꝛeparat. ſuccurrendū eſt in pͥncipio ne nocumentū dictum cito eis eueniat. Oleum ca. deſuper eſt ponendum: vel maſticetur vitellus oui aſſatus cali. multotiens: aut panem calidum multotiens patiens moꝛdeat. Et iterum fricatio ex balſamo vel oleo de balſamo aut oleo de lilio ſeu de ſpica ē conueniens: ⁊ retinere in oꝛe vinum ca. decoctionis cubebaꝝ valde ē vtile ⁊ bonum: aut vinum cali. ſimpliciter. Si macis maſticetur dentibus ⁊ abluatur poſt illud cum vino calido confert valde ⁊ eſt pꝛopꝛia cura huius paſſionis.

Caplm. lxxi. de concauatiōe ⁊ coꝛroſione in oꝛe ⁊ dentibus ⁊ confirmatione motoꝝ ⁊ abſterſione eoꝝ ⁊ ipſoꝝ conſeruatione.

c **Ommuniter** a medicꝭ paſſio concauationis ⁊ coꝛroſionis gingiuaꝝ ⁊ carnium oꝛis appellatur cācrena aut diſpoſitio cācerosa: q̄ ſemper fit ex materia putrefacta ⁊ marcida coꝛrodens gingiuas ⁊ carnes gingiuaꝝ dentis. coꝛroſio fit ex eadem materia intrante ſubſtantiam oſſis dentis que alterat complexionem oſſis dentis ⁊ eius compoſitionē ⁊ ſua ligamenta etiam.

Signa coꝛroſionis gingiuaꝝ ſunt ſputū ſanguinolentū ⁊ cum aſpicitur in oꝛe videtur caro gingiuaꝝ marcida ⁊ coꝛroſa ⁊ quod anhelitus fetet. in dentibus vero apparet perfoꝛatio ⁊ coꝛroſio manifeſta: ⁊ etiam apparet ibi fetoꝛ ⁊ dēs coꝛroſus.

Cura oꝫ pͥmo vt purget̄ cum pillulis cochijs aut cum fetidis aut cū decoctione ad melancoliam. mundificent̄ gingiue omni die ter cum aceto ſquilitico in quo diſſolutum ſit alumen zucharinū aut alumen de fecib⁹. ponatur etiā ſupꝛa loca coꝛroſa vnguentū viride qđ ſic fit. ℞. aluminis zucharini: floꝛis eris melius añ. ʒ. j. miſceant̄ ſimul. poſt mundificationē loco ponat̄ ſuper locum coꝛroſū puluis q̄ ſic fit. ℞. maſticis coꝛalli rubei thuris añ. ℥. ß. terant̄ ⁊ cribelent̄ ⁊ ponatur ſuper locū mūdificatū. abluatur ſepe locus cum vino decoctionis mellis: iſopi ⁊ yreos dictum eſt ꝙ dēs coꝛroſus non recipit emendationem niſi per extractionem vel vſtionem cū ferro ignito. Et ſi mouet̄ vel dolet nil melius ⁊ vtili⁹ eſt quam vt abſq; doloꝛe extrahatur cum inſtrumentis pꝛo poſſe.

Cura ad dentes motos ſic fit. Ligent̄ dentes q̄ mouent̄ cum filo de ſerico aut filo de lino cū dētibus q̄ non mouent̄ infiltrando filum cū dentibus ad modū ſepis. Et poſtea ſi in dentibus eēt aliqua ſuperfluitas remoueatur cum inſtrumentis ferreis pꝛo poſſe. ⁊ poſt mundificationem abluant̄ dentes omni die cū vino calido ⁊ poſt ablutionē continue ponat̄ ſuper gingiuas ⁊ dentes puluis factus de coꝛallis ⁊ maſtice. Nō pꝛeſumat talis maſticare rem durā rem difficilem ad maſticandū. Scias ꝙ nihil melius eſt in ↄſeruatōe dētium quam abſtinere a maſticatione reꝝ duraꝝ ⁊ habentium ſoliditatem ⁊ a rebus nimis calidis ⁊ frigidis actu. nā res calide actu nimis diſſoluūt ligamenta dentium ⁊ ſpiritū vitalem faciunt exalare ⁊ ſic gingiuas ⁊ dentes finaliter moꝛtificant. Res vero frigide aut ↄgelatiue nimis extinguūt caloꝛem naturalem ⁊ ſpiritum ⁊ ſic membꝛa debile ⁊ pauci ſanguinis de leui ex tali cauſa moꝛtificatur. patet ex dictis ꝙ res calide ⁊ frigide excedentes dentib⁹ non conueniūt quod veꝝ eſt ⁊ ſenſus hominū h̄ determinat manifeſte. Abſterſiuū dētiū vltimū ⁊ bonū ſic fit. ℞. gripule vegetis in q̄ ponit̄ bonū vinū. ℥. ij. terat̄ ⁊ cribeletur poſtea ex iſto omni die dentes fricent̄ ⁊ poſt fricationē abluant̄ cum vino ca. in hyeme ⁊ frigido in eſtate Aliud ad idē. ℞. ſalis gēme: ſpume maris aluminis zucharini: coꝛticis vaſoꝝ viridiū añ. ʒ. j. fiat puluis ex oīb⁹ cū quo dentes fricent̄. Itē ſpuma maris per ſe h̄ operat̄ vel pumex.

Capitulum. lxxij. de fetoꝛe oꝛis.

f **Etoꝛ** oꝛis fit aliquando ex materia aduſta calida coꝛrupta ⁊ marcida cōtenta in oꝛe ſtomachi. fit ēt ex flegmate coꝛrupto i ſtō ⁊ ēt fit ex dēte marcido ⁊ ex gingiuis marcidis.

Signa fetoꝛiſ ex materia calida in ſtō ſunt ꝙ alleuiatur poſt comeſtionē ⁊ ei⁹ fetoꝛ cū acuitate ⁊ fumoſa eructuatiōe ⁊ in ieiunio fit foꝛtioꝛ ⁊ acutioꝛ. Signa ei⁹ q̄ fit ex flegmate coꝛrupto ſunt ꝙ nō alleuiat̄ poſt comeſtionē niſi paꝝ ⁊ eſt cum fetoꝛe eructuatio acetoſa marcida.

Signa eius q̄ fit ex dente marcido vl̄ ex coꝛruptiōe carnis ⁊ gingiuaꝝ ⁊ pellis interioꝛis oꝛis ſūt manifeſta ex viſu ⁊ tactu medici ⁊ etiam per narationē infirmi.

Cura in materia calida. pͥmo oꝫ vt diſponat̄ materiā que in ſtomaco cōtinet̄ ⁊ digerat̄ cū ſyrupo quē faciem⁹ de mellilo to. c. de vulneribus interioꝛib⁹: ⁊ dat̄ hic ſyrup⁹ bis in die i mane ⁊ añ cenā cū aqua decoctiōis epithimi ⁊ melil' in h̄ caſu ⁊ erit quātitas ſyrupi omni vice. ℥. j. ß. ⁊ aqua erit. ℥. iij. purget̄ cū medicinis dictis. c. de melancolia: ⁊ nutriat̄ cū dieta ⁊ potu dictis illic. fiat vomit⁹ ſꝫm multotiens ſcripſim⁹ ⁊ ſpecialiter in. c. de fetoꝛe naſi. Omni die veneris in auroꝛa ſumat. ʒ. ß. tyriace cum vino odo-

riſcro: aut cum aqua decoctionis epithimi. Sem/
per in aurora ſumat. ʒ. iij. electuarij qđ ſic fit. ℞.
nuciſmuſ. ʒ. j. maciſ croci ſpice añ. ℈. j. cardamo/
mi. ʒ. ij. muſci. grana. iij. zuchari. lī. ij. fiat electu
arium in modum diarodon abbatis. de proprie-
tate h electuarium remouet fetorē oris vitio ſto/
machi. Scias ꝙ maſticare omni die ſtomacho ie
iuno nucem muſcatā mulieribus ⁊ viris mirabili
ter valet in h caſu ⁊ iſtud probauimus. Multum
auxiliatur ⁊ prodeſt in eo qui patitur fetorem oriſ
vitio caliditatiſ ſtomachi: aut ex materia calida vł
aduſta: bibere vinum de granatis poſt electuari/
um dictū aut poſt maſticationem nuciſmuſ. ⁊ etiā
ſero cum vadit dormitum. Ad idem ↄtra fetorem
oris ſi maſticetur ſemen leuiſtici mane ⁊ ſero cum
vadit dormitum mirabilem inuenies effectum ſi
tranſglutiatur.

Cura fetoris ex materia frigida eſt vt diſpona
tur materia cum oximelle compoſito aut oximelle
ſquilitico ⁊ aqua decoctionis epithimi: ⁊ poſt di/
geſtionē purgetur cum pillulis fetidis aut ſtoma
ticis aut cum medicamine deturbit facto multo/
tiens. Ungatur ſepe os ſtomachi cuꝫ oleo de ma
ſtice mixto cum oleo de ſpica ⁊ aliquantulo aceti.
Nutriatur vt dictum ē in melancolia ex humore
naturali ⁊ potetur. etiam fiat vomitus ſepe ſumat
tyriacā ſemel in ebdomada cum vino odorifero.
Maſticet omni mane. vj. grana piperis cuꝫ. ʒ. s.
nuciſmuſ. ⁊ poſt illud bibat vinum odorifeꝝ vet⁹
vel nouum melius ꝙ poſſit reperiri. Sumat om/
ni mane ſtomacho ieiuno. ʒ. ij. electuarij đ diatri
ton pipercon in quo ponatur aliquid muſci qđ fa
ciemus in antidorario: ⁊ poſt illud bibat aliqđ bo
ni vini. Utatur ſepe ſtomacho ieiuno calamo aro
matico ⁊ maſticet ipſuꝫ. ⁊ poſt illud bibat aliquid
boni vini.

Cura fetoris oris qui propter dentē marciduꝫ
eſt vt mundificetur dēs omni die a ſuperfluitate
⁊ abluať cum aceto ſepe in die ⁊ in eius concauita
te ponatur maſtix cum mirra: vel medietas gra/
ni muſci. vltimo ſi fuerit poſſibile extrahatur dēſ
marcidus. ⁊ h eſt via nobilior ⁊ melior ex qua non
prouenit recidiuatio.

Si autem ꝓꝑ gingiuas marcidas acciderit: cu
retur vt dictum eſt. c. de concauatione ⁊ corroſio/
ne in ore ⁊ dentibus.

Capłm. lxxiij. de his que ꝓhibent fluxum sali/
ne currentis ab ore apud ſomnum.

f

Fit ſemper hec egritudo ex
humiditate mul
tiplicata in ſtomacho per viam indige
ſtionis ⁊ per vſuꝫ humidi actualis: nō
reqrit hec egritudo ſigna peccato ſue
materie q: ex ſe per narrationem infirmitatis no
ta eſt.

Cura vtile ⁊ cōueniens ē vti digeſtiuo
ↄfortante ſtomachū cum calefa/
ctione ⁊ exiccatōe temperata ſicut ē diatriton pi/
percon cū zucharo in eſtate ⁊ in hyeme cū melle.
aut ſicut ē diagalange: aut diazinzib vel electua/
rium de cardamomo vel roſata nouella poſſet ēt
fieri h digeſtio cū oximelle compoſito ⁊ cum aqua
decoctionis ciperi capari acori. Ungatur ſtoma/
cus omni die in aurora ſtō ieiuno cū oleo de maſti
ce ⁊ oleo de ſpicha: aut cum oleo de lilio. purgeť
ſepe cum pillulis ſtomaticis alkindi: aut cum me/
dicamine deturbit. Fiat vomit⁹ ſepe q: vtilis erit
multū: ⁊ fiat vt dictū ē capłis de fetore naſi ⁊ oris
Gargariſma fiat ſepe cū eiſdem rebus ⁊ erit bo/
num: ꝑterea bibere aquam calidā in mane cuꝫ alu
mine de aromania ⁊ vinū coctā in potu ſumere ⁊
triticum factuꝫ ⁊ aſſatū abſq; liquore aliquo come
dere confert: in cenis comedere panem biſcoctuꝫ
cū ſinapi prodeſt. Comedere res aſſatas ⁊ bibere
vinum ponticum ⁊ ſtipticum eſt vtile ⁊ conueniēs
Maſticare ſepe ſcariolas recentes cū ſale valde ē
vtile ⁊ ſpecialiter ſtomacho ieiuno ⁊ zinzib come
dere in ieiuno: ⁊ cubebas maſticare eſt bonuꝫ ⁊ in
hoc caſu conferens.

Capłm. lxxiiij. de puſtulis paruis albis ⁊ rube
is in ore ⁊ lingua cum vlcere ⁊ vocatur colla.

p

Aſſio iſta fit aliquādo a mate
ria calida acuta vel
nō acuta: ⁊ aliquādo a materia flegma
tica putrefacta fit etiam a corroſione
⁊ putrefactione in ore ⁊ dentibus.

Signa puſtularum contingētiuꝫ in ore ex ma/
teria calida vel acuta ſunt rubedo in ore: ⁊ grauı/
tas: aut acuitas ⁊ feruor fortis cum excoriatione
pallati ⁊ lingue: ⁊ multitudo puſtulaꝝ ī locis ⁊ ꝙ
infirmus rē calidam ⁊ aſperā maſticare vel come/
dere nō poteſt.

Signa talis paſſionis contingētis ex flegmate
putrefacto ſunt albedo puſtulaꝝ ⁊ latitudo ⁊ īfla/
tio labioꝝ ⁊ gingiuaꝝ ⁊ multitudo ſaliue cū ſalſe
dine ⁊ calore.

Signa puſtularum que fiunt ex corroſione ⁊ pu
trefactione ſunt corroſio ⁊ putrefactio lingue ⁊
gingiuarum ⁊ multiplicatio ſaliue cū fluxu aque.

Cura puſtulaꝝ q̄ fiūt ex materia caľa acuta vł ñ
acuta ē vt fiat fleobotomia đ vena cephalica: vł vē
toſatio in ſpatulis. comedat res molles. bibat vi/
num limphatum cū aqua pſilij: aut cū aqua cucur
bitarum ſeu portulacarum. ⁊ ſit aqua dupla ad vi
num. abluat os ſuum ſepe ⁊ gargarizet aquam ro
ſatā vel per ſe: vel mixtam cum aceto aut aquam
pſilij vel prunorum vel cū aqua decoctionis lactu
caꝝ vel ſucco eaꝝ quod melius eſt per ſe vel cum
aceto: teneat in ore medicamen quod ſic fit. ℞. ro
ſarum ſpodij coriandri: ſumach lentium excortica
taꝝ ſeminū portulace: ſeminum cucumeris ⁊ cu/
curbite añ. ʒ. s. piſtentur ⁊ ſimul miſceantur: ⁊ in
fine addātur aliquid camphore. abluatur os poſt
illud cum aliqua aquarum dictarū ⁊ aceto. Aliud
ad idem. ℞. aluminis zucharini. ʒ. s. ſyrupi com
poſiti. ʒ. ij. aceti. ʒ. j. aque. ʒ. iiij. bulliantur ſimul
⁊ colentur hec: ⁊ cum illo fiat gargariſma: vel fiat
ablutio oris ⁊ erit valde vtile.

Cura puſtularum que fiunt ex flegmate putre/
facto ⁊ marcido ē vt purgetur cum pillulis cochi
is vel pigra aut medicamine deturbit. abluať os
cum melle ⁊ alumine: vel cum vitreolo de quo fit
encauſtrum: aut cum oximelle compoſito mixto
cum aqua roſata vel aqua prunorum: ⁊ teneat ſe/
pe in ore mirobalanos citrinos ⁊ piretrum mix/
tos cum iulep. Abluat ſepe os ſuum cum aqua ca/
lida in qua ſit oximel ⁊ alumen zucharinum ⁊ poſt
illam ablutiōem gargarizet mel roſatum cū aqua
pſilij vel aqua decoctionis prunoꝝ.

Cura puſtularū que ſunt in lingua ⁊ ore ex cor/
roſione ⁊ putrefactione eſt vt mundificetur locus
marcidus poſt purgationem cum pillulis cochijs
vel pigra aut cuꝫ medicamine quod ſic fit. ℞. alu
minis zucharini: floris eris: mellis añ. ʒ. ij. miſce
antur. ponatur hoc medicamen ſuper locum cor/
ruptum ⁊ dimittatur aliquantulum: ⁊ poſtea ab/
luatur locus cum melle roſato mixto cū aqua pru
norum vel pſilij: aut abluatur cum iulep ⁊ aqua
frigida. ponatur ſuper locum marcidum ⁊ corrup
tum alumen fecis vini ⁊ dimittitur per horā ⁊ po
ſtea abluitur locus cū aceto ⁊ aqua frigida: ⁊ h cō/

fert multum: ⁊ h probauimus longo tempore. Facta mundificatione ⁊ remota putredine. ponatur sup locū mūdificatū puluis q fit ex mastice ⁊ thure ⁊ corallis albis ⁊ in aurora abluatur os cum vino calido: ⁊ sic locus firmabit̄ ⁊ cōsolidabitur ⁊ restituetur.

Caplm̄. lxxv. de fluxu sanguinis ex gingiuis.

Cum ex gingiuis sanguis manauerit: ⁊ gingiue cū h corrose fuerint: scias qꝫ h accidit ex materia currente a capite ad gingiuas ⁊ dentes q̄ cum in loco permanet putrefit ⁊ marcescit ⁊ p tēpus in venenosam ⁊ marcidam materiam ꝯuertitur: ⁊ sic finaliter corrodit substantiam gingiuarū ex quibus gingiuis emanat sanguis subtilis ⁊ malus cum tanguntur ⁊ fricantur ab aliqua re aspera ⁊ dura.

Signa manifesta sunt ex re ipsa ⁊ per narrationem patientis.

Cura fricentur gingiue cū puluere trociscoꝝ qui sic fiunt. ℞. arsenici citrini ⁊ rubei: calcis gallarum: aluminis añ. ʒ. ij. fiant trocisci cum aceto forti. post purgatiōem ⁊ positionem pulueris qui fit ex istis trociscis abluantur dentes ⁊ os cū aceto ⁊ melle mixtis. Aliud ad idem fricentur gingiue cum puluere affodillorum mixto cuꝫ puluere corticum granati ⁊ dimittatur sic per horam ⁊ postea abluantur gingiue ⁊ dentes ⁊ os cum vino calido aut aceto. Aliud fricentur gingiue cum alumine fecū ⁊ aceto ⁊ postea coluantur gingiue ⁊ os cum aqua calida ⁊ melle rosato erit vtile ⁊ bonum. Remota corruptōe ⁊ malitia a gingiuis ponat̄ super gingiuas puluis factus ex mastice thure ⁊ corallis: nā hic puluis firmat gingiuas ⁊ dentes motos ⁊ eas indurat ⁊ cōsolidat: ⁊ ponit post mundificationem corruptionis eas vt non sanguinent. Idem videtur facere puluis ossis sepie ⁊ plus q: dealbat dentes abstergendo.

Capitulum. lxxvj. de casu vuule.

Quando aliquis senserit in gutture qḋ nō ꝯsueuit sentire: aut in radice lingue: ⁊ cum hoc medicꝰ preceperit aperire os ⁊ linguam extrahere ⁊ videbitur vuula elongata ⁊ mollificata: iaꝫ casum vuule pati hominem dicere poterit in veritate absqꝫ dubitatione. Fit autēꝫ aliquādo ex materia calida currente ad locum ⁊ ē cum febre ⁊ plurimum absqꝫ febre fit etiaꝫ a materia frigida humida deriuata a cerebro in modum catarri.

Signa quando est ex materia calida sunt tumor ⁊ rubedo loci: ⁊ infirmus sentit in saliua sua dulcedinem: ⁊ eius facies apparet tota rubea ⁊ apparet calia: ⁊ vene oculoꝝ ⁊ frontis apparent ⁊ sunt replete: ⁊ cum aperitur os infirmi videtur vuula pēdēs rubea cum quadam grossitie in summitate eius plus solito. Signa casus vuule ex materia frigida sunt multitudo humiditatis in ore ⁊ qꝫ sentit catarrum descendentem a capite: ⁊ vox eius rauca auditur: ⁊ ē color vuule albus ⁊ tota facies cum oculis trahit ad albedinem: ⁊ cum aspicitur in os infirmi videtur vuula elongata ⁊ pendēs vltra debitum.

Cura eius que fit ex materia calida: siue fuerit cum febre siue absqꝫ febre ē si febris fuerit in principio vt statim fiat flebotomia de cephalica manus dextre: aut fiat ventosatio in spatulis ⁊ collo. fiat etiam clistere lenitiuuꝫ sepe de quo in multis locis: vꝫ in dolore capitis ⁊ frenesi fecimus mentionem. fiat gargarisma cum aceto ⁊ aqua rosata. Ad idem. ℞. rosarum balaustiarum añ. ʒ. ij. camphore. ʒ. s. fiat puluis: eleuetur vuula cum isto puluere ⁊ coclearí: vel fiat etiā gargarisma ex illo puluere ⁊ aceto. Ad idem. ℞. gallaruꝫ balaustiarum: aluminis zucharini añ. ʒ. ij. fiat puluis: eleuetur vuula cuꝫ illo puluere ⁊ coclearí approximādo vuule suauiter. post illud fiat gargarisma cum aceto ⁊ melle rosato.

Cura eius quando fuerit ex materia frigida ē vt purgetur caput cum pillulis cochijs aut cuꝫ pigra quam faciemus seu medicamine de turbit. fiat clisteria lenia ⁊ acuta. gargarizet oximel compositum cum aqua balaustiarum aut cum aqua decoctionis rosarum. Ad idem dissoluatur vitriolum de quo fit encaustrum quod vocatur zegi in aqua balaustiarum aut in aqua decoctionis rosarum ⁊ fiat gargarisma ⁊ erit vtile. Ad idē. ℞. aluminis zucharini. ʒ. s. oximellis cōpositi. ʒ. ij. misceantur ⁊ fiat gargarisma cum aqua balaustiarū vel aqua decoctionis rosaꝝ vel fiat gargarisma i principio sepe cum rob de nucibus: vel eius syrupo ⁊ aqua calida ⁊ h ē vtile: vel cuꝫ isto rob ⁊ melle rosato ⁊ aqua calida. Factis purgationibus vniuersalibus ⁊ particularibus ⁊ gargarismis ⁊ non curatur. Incidatur cum ferro ignito imposito p canulam: ⁊ post incisionem immediate fiat gargarisma cum aqua rosata ⁊ aceto: aut cum aceto ⁊ aqua decoctionis balaustiarum ⁊ sic curari poterit.

Caplm̄. lxxvij. de sanguisugis que bibuntur.

Si aliquis aquam i q̄ sanguisuge ꝯsueuerunt esse biberit ⁊ post illud titilationem senserit in gutture ⁊ sanguis subtilis inde manauerit tūc existimandum est sanguisugam in gutture esse. Aperiendum est ergo os egri ⁊ lingua extrahenda ⁊ premenda in superius: ⁊ erit tunc inspiciendum guttur in sole vtrum sanguisuga pendere visa fuerit vel non. Si aūt visa fuerit capiatur cum tenaculis ⁊ extrahatur: aut cum forficibus quibus sagitte extrahuntur. si autēꝫ oculta fuerit ita qꝫ videri non possit fiat gargarisma cum sinapi ⁊ aceto aut cum sale ⁊ aceto ⁊ aqua decoctionis alcoruꝫ statim post illud remouebitur de loco in quo est ⁊ cadet vel ad exteriora si eger fuerit sapiēs: vel ad interiora. vel fiat gargarisma ex aceto ⁊ assa aut: si ex aceto ⁊ sale ⁊ nigella aut aceto cepe ⁊ ruta. Si autem post eius casum vel remotionem sanguis a loco emanauerit: gargarizet infirmꝰ aquā rosatam cum aceto vel aquam decoctionis corticum granatorum balaustiaruꝫ ⁊ sumach vel insufflctur gutturi puluis qui sic fit. ℞. sanguinis draconis balaustiaruꝫ: amidi: thuris añ. ʒ. ij. Ad idē aqua decoctionis balaustiarum ⁊ aluminis zucharini stringit illum sanguinem. Si autēꝫ sanguisuga stomachum intrauerit vel ei annexa sit: sumantur in potu medicine quibus vermes expelluntur de quibus medicaminibus dicemus. c. de vermibus. Res que sanguisugas exire faciunt vel exire facere consueuerunt est vt eger balneum ingrediatur ⁊ moretur in eo donec magnam sitim patiatur: ⁊ tunc aquam frigidissimam in ore teneat diu cūqꝫ ceperit tepefieri eam expellat ⁊ aliam sumat ⁊ sic iteretur aqua in ore multotiens. Sanguisuga querendo frigiditatēꝫ quandoqꝫ ad os venire cōsueuit ⁊ sic extrahi poterit. Medicamen bonū ad h sic fit. ℞. farine lupinorum: turbit sticados polij se. nigelle añ. ʒ. ij. incorporent̄ cum succo absinthij ⁊ fiant troci. ⁊ sit vnusquisqꝫ coruꝫ. ʒ. j. detur stomacho ieiuno cum aqua decoctionis nigelle ⁊ videbis mirabile.

Caplm. lxxviij. de his que intrant guttur ſicut ſpine oſſa ⁊ ſimilia.

e **A que** intrãt guttur ſunt ſicut ſpine vel oſſa aut bolus rei dure vt eſt caro dura vel neruoſa: ſeu panis duriſſimus aut aliquid tale. Cuȝ ergo aliquid tale infigitur in gutture vel meri oportet conſiderare figuram rei infixe.

Si.n. quod infixum eſt non habuerit fixuras aut ramificationes ſeu fruſtra percutere poſterius collum patientis cum manu ſatis fortiter confert. Nam hec percuſſio mouendo collum mouet meri ⁊ guttur violenter que cum collo alligata ſũt ⁊ per conſequens mouet rem infixam ⁊ eam inundare facit ⁊ ſic preparat eam ad deſcenſum trahicere ſepe aquam eſt vtile ⁊ eam gargarizare. bibere ⁊ trahicere oleum ⁊ intrare balneum confert ⁊ eſt vtile.

Si res illa que eſt in gutture videri poſſit capiatur cum vncinis vel tenaculis ⁊ extrahatur. deglutire bolos duros ⁊ magnos conueniens eſt.

Si autem per iſtam viam non deſcenderit ponatur candela dura in meri vel gutture ⁊ cum ea impellatur res ad inferius: aut fiat hoc cum tenta ſubtili plumbea ⁊ erit melius.

Si autem res illa fruſtra habuerit aut ſciſa vel ramoſa: ⁊ per aliquam ex rebus dictis non deſcẽderit trahiciat infirmus aliquam partez ſpongie marine ligate ad filum ⁊ cum erit in gutture trahatur violenter ad exteriora ⁊ ſic curabitur. Aliud gargarizet patiens oleum tepidum ⁊ degluciat de eo aliquid: ⁊ poſt illud degluciat bolum panis aſperi duri: ⁊ ſic res illa remouebitur ſi deus voluerit. Aliud fiat gargariſma cum oleo calido ⁊ oximelle compoſito vel ſquilitico mixtis remouebuntur res infixe ſine dubio.

Caplm. lxxix. de grauedine lingue.

g **Rauedo** lingue alia eſt antiqua alia vero non antiqua ⁊ quedam eſt cum febre acuta: ⁊ quedã eſt abſq; fe. q̃ vero ẽ abſq; febre ſemp fit ex materia frigida ibi hñte lacertos ⁊ neruos lingue: q̃ vo fit cũ fe. acuta fit pp deſtructõez cõplexionis ⁊ cõpoſitõis ſubſtãtie lingue ⁊ a febre mortificãte virtutẽ motiuã ⁊ ipſam debilitãte ⁊ ẽ h in fe. acutis vnũ ex ſignis ſignificãtib⁹ mortẽ: fit ẽt pp abreuiatõem ligamẽti exiſtẽtis ſub lingua. fit aliquãdo pp ranulã q̃ ẽ ſub lingua ⁊ naſcit in modũ glandule: aut in modũ alicui⁹ carnis hñtis figurã lingue parue.

Signa grauedinis lingue abſq; feb. ſunt impedimẽtũ i loq̃la ⁊ platio mala indictionib⁹ in qb⁹ cadit. l. ⁊. r. ⁊ q̃ audit⁹ ⁊ oẽs alij ſenſus ſunt ꝯturbati: ⁊ ẽt in plãtõe ſua cũ vult loq fortiter aut ſubito pferre aliqd ꝯ ſuã volũtatẽ emittit ſalivã ⁊ humiditatẽ ab ore: ⁊ ẽ ſignum paraleſis vlis.

Signa grauedinis lingue cũ fe. ſũt diminutio loq̃lle ⁊ q̃ infirm⁹ extra os linguã emittere nõ poteſt: ⁊ aduſtio eiuſdẽ cũ nigredie ⁊ aſperitate. Et tũc ipſa grauedo cũ alijs circunſtantijs in fe. acuta eſt ſignum mortis.

Signa ei⁹ q̃ fit pp abreuiatõez ligamẽti ſũt q̃ lingua adheret parti iferiori ⁊ nõ poteſt extra os emitti.

Signa ei⁹ q̃ fit pp ranulã ſunt vt cũ eleuaẽ linguã ad partẽ ſupiorẽ apparet ibi glãdula manifeſte: ⁊ ibi vi q̃ ſit q̃daȝ alia lingua parua ſub alia: ⁊ dilataẽ ⁊ eminet ſub mẽto cũ augumẽtabitur.

Cura grauitas antiq̃ q̃ ẽ q̃ſi a natiuitate aut a natiuitate nõ ſanatur aut male curatur.

Si aũt nõ antiq̃ fuerit ⁊ abſq; fe. ⁊ cũ h acciderit a materia fri. mollificãte lacertos ⁊ neruos lingue. curaẽ pmo cũ mũdificatõe facta cũ pillul cochijs vel fetidis aut cũ medicamine deturbit. põt ẽt fieri in h caſu cliſteria lenia ⁊ acuta: fricaẽ poſt h ſepe ligua cũ ſale gẽme ⁊ ſale armoniaco aut cũ piretro ⁊ caſtoreo ⁊ pipere: ⁊ aliqñ cũ euforbio qd ẽ forti⁹: aut fricaẽ fortiter cũ alumie fecũ ⁊ poſt fricatõem abluaẽ cũ aceto ⁊ aqua fri. mixtis. Nutriatur ex carnib⁹ aſſatis ⁊ auib⁹: gallinis coctis i teſtula vel paſtillo ꝯditis cũ pipe croco ⁊ alijs ſilib⁹ ⁊ ſalvia. Bibat vinũ albũ bñ limphatũ: ⁊ vtaẽ ſinapi cũ ſuis cibarijs ⁊ comedat alea cocta ſic⁹ ſiccas ⁊ nuces ⁊ ſimilia.

Cura ei⁹ q̃ ẽ cũ fe. vt ſepe tangaẽ cũ oleo ro. ⁊ mucillagine pſilij: ⁊ fricaẽ ⁊ abluaẽ cũ aqua cali. ⁊ aceto ⁊ melle ro. ⁊ iulep mixtis ſimul ⁊ nutriaẽ ſicut febrĩẽs.

Cura ei⁹ q̃ fit pp breuitatẽ ligamẽti ẽ vt icidaẽ ligamẽtũ: ⁊ poſt inciſionẽ ponaẽ ſup locũ atramẽtũ de quo fit encauſtꝝ aut alumẽ fecũ: ⁊ poſt illud abluatur locus cum aqua frigida.

Cura ei⁹ q̃ fit pp ranulã ſi fuerit magna ẽ vt icidaẽ cũ raſorio vel flebotomo capiẽdo ipſaȝ cum vncinis ⁊ poſt iciſionẽ fricaẽ loc⁹ cuȝ vitreolo de quo fit encauſtꝝ aut cũ alumine fecũ: aut cũ vngẽto viridi q̃ fit ex alumine floris eris ⁊ melle eq̃lr: ⁊ poſt illud abluaẽ loc⁹ cũ aceto ⁊ aqua ca. mixtis. Nutriatur vt dictũ eſt in anteriori.

Caplm. lxxx. de magnitudine lingue.

a **Liqñ magnificatur** lingua i tm̃ q̃ os cã decẽter capere neq; retinere põt qn ſemp appareat aliqd d ea. fit aut ſemp h egritudo ex materia fri. ⁊ humida. multiplicata ⁊ lacertꝫ ⁊ ſubſtãtia lingue. fit ẽt ex vẽtoſitate vaporoſa implẽte ipſaȝ ⁊ inflãte.

Signa ei⁹ ſunt magnitudo multiplicata i oẽs dimẽſiones: ⁊ retẽtio ſputi vel ſaliue in ea ⁊ piectio ei⁹ ad exteriora ⁊ difficultas plicationis ⁊ loquelle.

Signa aũt ei⁹ q̃ fit ex vapore implẽte ſunt q̃ magna tẽſa videẽ ⁊ min⁹ flectitur. In alijs aũt cõuenit cum ſuperiori.

Cura ei⁹ q̃ fit ex humiditate: fricaẽ fortiter ⁊ ſepe cũ cepe aut cũ acetoſitate citri aut cũ oleo ⁊ aceto tãdiu q̃ curat ſaliua ex ea: ipſa. n. flectaẽ. Si ergo ſufficit bñ ẽ: ſi vero nõ purgeẽ cũ pillul cochijs vel fetidis aut pigra: ſeu cũ medicamine deturbit: ⁊ poſtea fricaẽ cũ ſale armoniaco vel cuȝ ſale gẽma: aut maſticaẽ piretꝝ ⁊ cũ illo abluaẽ lingua cũ forti aceto: aut cũ aceto d coctionis caſtorei: ſeu cũ aceto decoctõis rute cipi ⁊ piperis. gargarizet ſepe patiẽs oximel ſq̃liticũ cũ aqua decoctõis caſtorei. Nutriaẽ ⁊ potetur vt dictum eſt in paraleſi.

Cura ei⁹ q̃ fit ex vapore vẽtoſo ẽ vt purgeẽ cũ reb⁹ dictis ⁊ fiat gargarizato cũ aqua decoctiõis prunorũ ⁊ roſaꝝ: aut cũ aqua fri. Almã. li. diuiſionũ. c. de magnitudine lingue dicit q̃ aqua fri. i h caſu ꝯfert. ⁊ cã hui⁹ ẽ q: aqua fri. reuocat calorem ad intra a quo fit reſolutio materie vaporoſe. ⁊ h vult Hypo. v. particl'a Amphο. vbi dicit. Eſt ãt vbi in tetano ſiue vulnere iuuene bñ carnoſo eſtate media infuſio aque frigide ⁊c. vl' aqua decoctionis feniculi carui ⁊ piperis longi aut in fine cum rebus dictis ſuperius. Regatur cum cibo ⁊ potu dictis in paraleſi.

Caplm. lxxxi. de glandula que naſcitur ſub lingua ⁊ vocatur ranula.

e

It autē hec paſſio ex materia humi-
f da q̄ i carne ꝯuertit ⁊ aliqñ acquirit in loco q̄ ē ſub lingua formā lingue parue ⁊ tūc vocat ranula: ⁊ aliqñ acquirit formā rotundā ⁊ tūc vocat nodus vel groſſities.

Signa ranule ſunt ꝙ ab vtraqꝫ parte ligamēti lingue q̄dam eminentia hñs figurā lingue vī: ⁊ in medio iſtaꝝ iter vnā ⁊ alterā ē q̄dā eminentia rotūda i moduꝫ cicerís vel ſabe q̄ ꝯtinuat alias duas ad inuicē: ⁊ tūc vere ranula vocatur.

Signa nodi vel rotūditatis ſunt ꝙ vī ſub lingua circa ligamētū i moduꝫ auelane vel glādule: ⁊ ꝙ impedit eleuatōem lingue ad pallatū vel loq̄lā ⁊ etiam comeſtionē.

Cura ranule vel nodi ē vt ſcindat ranula vel nodus ⁊ extrahat ꝓpoſſe ſi fuerit magne quātitatis ⁊ poſtea fricet cū vngento viridi acuto vel cū regi. i. atramēto: aut cū alumine ſecū ⁊ poſtea abluant cū aceto ⁊ aqua ca. mixtis.

Si vō parue q̄ntitatis fricet cum reb⁹ dictis ⁊ ſale: ⁊ abluat cum aceto ⁊ aqua ca. mixtis ⁊ ſcalpelet cū flebotomo ⁊ iteꝝ fricet cū ſale ⁊ alijs rebus. ſ. ʒegi. i. alumine ſecū ⁊ vngēto viridi acuto qđ fit de melle alumine zucharino ⁊ flore eris aq̄liter.

Caplm. lxxxij. de apātibus q̄ fiunt in lingua.

Poſthematio lingue fit
a aliqñ a cā calida ⁊ aliqñ a frigida.

Signa apātis ca. i lingua ſunt rubedo lingue faciei pallati ⁊ labioꝝ: ⁊ ardor pallati ⁊ oris: ⁊ ꝙ dolor apātis rubeus vel citrinus fit trahēs ad rubedinē.

Signa apātis fri. i lingua ſunt albedo lingue ⁊ faciei ⁊ labioꝝ ⁊ pallati ⁊ mitigatio ardorꝫ pallati ⁊ oris: ⁊ multiplicatio ſaliue i oꝛe ⁊ pallato.

Cura apātis calidi in lingua ē vt fiat flebotomia de cephalica aut vētoſatio in ſpatul' cū ſcarificatōe. Abluat os ꝯtinue cū aceto vel vino de granatis ⁊ aqua ro. mixtis: aut cū aceto ⁊ mucillagine pſilij: aut mucillagine dragagāti ⁊ aqua ro. Gargarizet ꝯtinue mel roſ. cuꝫ aqua frigida ⁊ aceto vel vino de granatis. Ad idē. Ꝛ̄. aluminis zucharini. ʒ. j. terat ⁊ miſceat cū. ʒ. iij. ſyrupi acetoſi cōpoſiti ⁊. ʒ. iiij. aque frigi. ⁊ fiat ablutio oris ⁊ gargarizatio. Nutriat cū cibis liq̄dis ⁊ brodijs gallinaꝝ ⁊ carniū caſtrati ⁊ edi: ⁊ cū farina ordei ⁊ farri vel cū ſucco facto ex eiſdē: vel cū aqua ciceꝝ ſeu cuꝫ lactucis ⁊ cucurbitis. ⁊ potetur cuꝫ vino limphato debili albo.

Cura ei⁹ q̄ fit ex materia fri. ē vt purget caput ⁊ totū corp⁹ cū pillulis cochijs aut pigra: ſeu cuꝫ medicamine deturbit. Abluat os ꝯtinue cuꝫ oximelle cōpoſito. ⁊ aqua cali. aut cū melle ro. ⁊ aqua calida decoctōis ciperi iſopi ⁊ liquiritie. Aliud ad idē. Ꝛ̄. iſopi yreos ligritie zuchari añ. ʒ. s. piſtētur ⁊ bulhātur i aqua ⁊ cuꝫ illa aqua diſſoluat mel roſatum ⁊ fiat ablutio ⁊ gargarizatio ſepe in die. Nutriat cū carnib⁹ pulloꝝ ⁊ caſtrati ⁊ ſimilium. ⁊ herba feniculi ⁊ petroſilini: ⁊ caulis ⁊ cuꝫ rizo ⁊ ciceribus fractis ⁊ potet cū vino liphato. Si poſt mūdificatōeꝫ apātis calidi vel fri. i lingua remaneret vlcus vel excoriatio q̄ non ꝯſolidaret: ꝯſolidetur cū puluere maſticis dragagāti mixtis ſimul ⁊ oī die añ poſitionē pulueris ꝑdicti abluatur lingua cū vino calido q̄ facit adherere carnē de ſui natura ⁊ proprietate.

Caplm. lxxxiij. de curatione ⁊ ſpaſmo eius.

Egritudo ſemꝑ fit aut ꝯtingit ꝓpter
b peccatū ꝙ ē in radice lingue ⁊ lacertis illi⁹ loci aut ꝓp peccatū exiſtēs i ligamēto qđ eſt ſub lingua.

Signa ei⁹ q̄ fit peccato radicꝫ lingue ſunt ꝙ lingua male mouet ⁊ igroſſat ⁊ curat. ita ꝙ extra os libere nō pōt emitti ⁊ ſic apparet qñ aſpicit i os īfirmi. Signa vō ei⁹ q̄ fit peccato ligamēti qđ ē ſub lingua ad pallatuꝫ hū leuari non pōt: ⁊ ꝙ apparet abreuiatio lingue manifeſte ad partē iferiorē verſus mentū vel circa dentes inferiores.

Cura ei⁹ q̄ fit peccato radicis lingue eſt gargarizatio cū oleo ro. ⁊ oleo đ camomilla ⁊ purgat caput cū pillulis cochijs aut fetidis aut cū medicamine deturbit: ⁊ inunge caput ⁊ collū cum oleo de aneto ⁊ ſimilib⁹: ⁊ embrocare ceruicē cū aqua decoctionis aneti ⁊ camomille: fiat etiā gargariſma cū aqua decoctōis aneti ⁊ camomille ⁊ lilij ⁊ melle ro. mixtis. Ad idē. Ꝛ̄. liquiritie iſopi yreos añ. ʒ. s. zuchari. ʒ. j. c⁹. ci. ʒ. j. fiat gargariſma ex illo puluere cū aqua ca.

Cura ei⁹ que fit peccato ligamēti qđ ē ſub lingua aut ꝓp abreuiatōeꝫ ei⁹ eſt vt incidat ⁊ poſtea fricet cū atramēto vel ʒegi ꝙ idē eſt. i. vitreolo đ quo fit encauſtꝝ ⁊ poſtea fiat ablutio cuꝫ aqua ca. ⁊ melle ro. Nutriat cum cibis bonis temperatis ⁊ vino limphato.

Caplm. lxxxiiij. de ſciſuris labioꝝ ⁊ naſi.

Infirmitas iſta in membris iſtꝫ
i ⁊ extremitatibus ſemꝑ fit ex flegmate ſalſo aduſto aut ex melancolia aduſta: ſeu ex materia reducta ad gen⁹ melancolicum ꝑ viam aduſtionis.

Signa ſciſuraꝝ locoꝝ dictoꝝ q̄ fiūt a materia ſalſa aduſta ſunt ardor ⁊ prurit⁹ vehemēs ⁊ ꝙ cruſte in locis illis generant: ⁊ ab illis locis humiditas acuta erit aliquā ⁊ partes illoꝝ locoꝝ aliqñ ſeparant: ⁊ ēt ſuperfluitates in modū piloꝝ emanāt ⁊ apparēt in ſciſuris locoꝝ ⁊ tumor loci cum q̄dā duritie ibi manifeſte videtur.

Signa ſciſuraꝝ q̄ fiūt a maťia melica aduſta reducta ꝑ aduſtionē ad gen⁹ melācolicū ſūt ſiccitas ſciſuraꝝ ⁊ ꝙ ab eis nō emanat humiditas aliq̄: ⁊ ꝙ prurit⁹ ⁊ ardor aliqs ē i loco ⁊ nō ē ibi tumor loci tāt⁹: neqꝫ iflatō queadmodū i ſciſurꝫ ex alia cā.

Cura ſciſuraꝝ q̄ fiūt ex flegmate ſalſo aduſto ē vt mūdificet totū corp⁹ ſi poſſibile ē cū ſyru° q̄ ſic ſit. Ꝛ̄. fumiterre: polipodij ſcolopē. añ. M. j. ſene epithimi cuſcute añ. ʒ. j. politrici ſcariole lactucaꝝ vio. añ. ʒ. ij. piſtēt oīa groſſomō ⁊ bulliāt i ll'. vj. aq̄ donec ꝯſūpta ſit medietas: coletur ⁊ in illa colatura ponāt. ll'. ij. zuchari: ſ. ll'. iij. melli' ro. ⁊ reducat iteꝝ ad ignē ⁊ ſyrupizet. dāt de h oī mane ʒ. ij. vł. iij. cū. ʒ. iij. vł. iiij. aq̄ decoctōis prunoꝝ: ſi poſſet aliqñ recipe de pillul' fetidis eēt bonū ⁊ vtile. excoriet loc⁹ cū alumine ſecū vł' cū vngento viridi: aut cū vitriolo de quo fit ēncauſtꝝ: p⁹ excoriatōeꝫ mūdificet cū vngēto apłoꝝ: i fine ꝯſolidet ⁊ mūdificet cū vngēto qđ ſic ſit. Ꝛ̄. mucillaginis ſe. citonioꝝ amili: dragāti añ. ʒ. s. olī ro. ʒ. iij. cere. ʒ. ij. adipiſ anatꝫ collati. ʒ. ij. vł' anſerꝫ pulueꝝ iſo. cribelati: ʒ. iij. diſſoluat p° cera ⁊ oleū ⁊ adepi qb⁹ diſſolutꝫ ⁊ addat alia ⁊ in mortario tādiu moueāt donec i vnū trāſeat ⁊ fiat iunctio ex eo abluatur ſepe loc⁹ cū aq̄ decoctōis fumitre florꝫ camomille ⁊ iſopi. Aliud ad idē. Ꝛ̄. adipis anatꝫ anſerꝫ ⁊ galline liq̄factoꝝ añ. ʒ. j. cere. ʒ. j. s. reſine. ʒ. ij. olei ro. vel vio. pulueris thuris: mucillaginis fenugreci maluauiſci ſe. li. añ. ʒ. s. ponāt raſina ce-

-ra ⁊ oleum ⁊ diſſoluantur ⁊ poſt diſſolutionem colentur ⁊ miſceant̃ cũ alijs rebus ĩ mortario ⁊ moueant̃ tãdiu ꝙ oĩo ſint facta vnũ ⁊ reſeruet̃ vſui. h̃ vngentũ de ꝓpetate poſt mũdificatiões ſciſuraꝝ eas remouet ⁊ conſolidat.

Cura ſciſuraꝝ q̃ ſunt a maẗia meſica aduſta eſt vt purget̃ ſi poſſibile fuerit cũ ſyrupo q ſic fit. ℞. mirobalanoꝝ idoꝝ. ℥. iij. cleborí nigri. ʒ. iiij. ſene epithimi. añ. ℥. j. fumitre ſcolopẽdrie ſcariole añ. ℳ. j. piſtent̃ ⁊ buliãt ĩ. lī. iiij. aque donec medietas ſit ꝯſumpta colet̃ ⁊ ĩ illa colatura addãt̃. lī. ij. mellis. ro. reducat̃ ad ignẽ ⁊ ſyrupizet̃. dãtur oĩ mane vel de tertio ĩ tertiũ. ℥. ij. vl̃. iij. cũ. ℥. iij. vel iiij. aque decoctõis prunoꝝ. fricet̃ locꝰ cũ oximelle ſqlitico ⁊ alumine fecũ vel cũ vngẽto viridi tãdiu ꝙ locꝰ ſanguinet ⁊ tũc cobopiat̃ cũ paniculo oui. ij. mũdificet̃ cũ vngẽto aploꝝ. vltimo ĩcarnetur ⁊ ꝯſolidet̃ cũ vngẽto qđ ſic fit. ℞. terbẽtine. ℥. iiij. cere. ℥. iiij. olii vio. ℥. vj. l̃ roſati: puluerꝫ gallaꝝ ⁊ maſticꝫ añ. ℥. iij. diſſoluant̃ ad ignẽ cera terbẽtina ⁊ oleũ qbus diſſolutis ponant̃ ĩ mortario ⁊ miſceat̃ cũ alijs rebꝰ: ⁊ tãdiu miſceant̃ cũ piſtello ꝙ ſint vnita: ⁊ addat̃. ℥. iiij. aque ro. ĩ fine. h̃ cõglutinat ſciſuras poſt mũdificatõez dictã ſpãliter qñ fiũt ex melĩa aduſta. Aliud ad idẽ. ℞. axungie porci liq̃facte. lī. s. amili dragãti añ. ℥. s. arg. viui ℥. j. aurip. ℥. s. ĩcorporẽt̃ ⁊ vniãt̃ ſil̃ ĩ mortario. Attẽde ĩ iſtis ⁊ ĩ alijs ſciſuris ꝙ ſi nõ curant̃ ꝑ viã iſtã ſemel ꝙ reiterãda ẽ vſq; ad vices tres: ⁊ ſi ꝑ iſtas reiteratões nõ curãt̃ cauterizẽt̃ loca ſciſa cũ cauterio de auro vl̃ argẽto aut auricalco. Et poſt cauterizatõez fiat ꝯſolidatio cũ vngẽtis dictis. Regimẽ ex parte cibi ⁊ potꝰ ſit ut dictũ eſt. c. de melãcolia ex materia aduſta.

Caplm. lxxxv. de ſqnãtia ⁊ ſpẽbꝰ eiꝰ: ⁊ vocãt̃ iſte egritudines q̃ naſcunt̃ in lingua ⁊ profocant cauguamith.

Omnes egritudines

q̃ ĩ gula naſcunt̃ ĩ qbꝰ anguſtia ſẽtit̃ cũ difficultate deglutiẽdi cibũ ⁊ anbelandi cũ difficultate vocant̃ noĩe ſqnãtia .i. apata ĩ gutture. ⁊ a qbuſdã vocant̃ ſtrãgoionũ ⁊ ſpãlr qñ ẽ abſq; fe. a laycis ſm diuerſas regiones diuerſis noĩbꝰ nũcupant̃: ⁊ ſm ꝙ ĩ diuerſa loca occupãt: vocant̃ a qbuſdã glandule vel nodi vl̃ orcſelli vt gadethel: ⁊ ꝑꝑ diuerſitatẽ iſtaꝫ layci ⁊ mulieres fricãt brachia fortĩ ⁊ dolorẽ ĩferũt ĩ locis hñtibꝰ affinitatẽ cũ gula. Et vt ꝑꝑ dolorẽ trahat̃ materia ad locũ aliũ vꝫ ĩ quo fit fricatio violẽter. Fit egritudo h̃ aliqñ a ſanguine aliqñ a colera ⁊ fit ẽt aliqñ ex flegmate ⁊ aliqñ a percuſſione ſuꝑueniente collo.

Signa eiꝰ qđ fit ex ſanguine ſt̃ difficultas trãſglutiẽdi cibũ vl̃ aerẽ anbelãdi eq̃lr vel ĩeq̃liter h̃ ẽ ſi maior difficultas fuerit ex parte d̃glutiẽdi cibũ ſqnãtia erit magis verſus cãnã ſtõi vel meri qđ idẽ eſt.

Si vero difficultas anbelãdi maior fuerit difficultate trãſglutiẽdi cibũ: ſqnãtia erit magis verſus cãnã pulmonis ſeu tracheã arteriã qđ idẽ ẽ.

Si aũt eq̃litas ibi fuerit tã ex parte deglutiẽdi q̃ꝫ ex parte anbelãdi ſqnãtia erit eq̃lr ĩ locis ꝑdictis. Iteꝝ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ tenſio corporis totiꝰ ⁊ ſi cuꝫ h̃ fuiſſꝫ anteceſſio ciboꝝ generãtiũ ſanguinẽ ⁊ multa repletio eoꝝ iaꝫ veriſimile erit ꝙ hec egritudo ex dñio ſanguinis ꝓuenit ⁊ ꝯtigit. Et ſi dulcedo ſaliue affuerit ⁊ dolor loci aggrauatiuꝰ: ⁊ vt plurimũ fe. ⁊ carnoſitas corporis manifeſta: tũc ꝑdicta ſigna magꝫ neceſſaria erũt.

Signa eiꝰ qđ ex colera fit ſunt ſitis ⁊ iſlãmatõ ⁊ dolor acutꝰ ĩ loco ⁊ fe. aliqñ: ⁊ dolor loci ⁊ faciei rubeus cũ citrinitate ⁊ ſaliua amara: ⁊ habitudo totius corporis magis tenuis q̃ꝫ carnoſa ⁊ anteceſſio ciboꝝ generãtiuꝫ colerã ⁊ multitudo eoꝝ.

Signa eiꝰ qđ fit a flegmate ſunt multitudo curſus ſaliue cuꝫ raucedine vocis ⁊ paucitas doloris cuꝫ grauitate: ⁊ ꝙ vt plurimũ ẽ abſq; fe. ⁊ paucitas rubedinis ⁊ faciei ⁊ corporis ⁊ habitudo tota humida ⁊ flegmatica aꝫ: ⁊ ꝙ fuerit ẽt in eo q patitur anteceſſio ciboꝝ generãtiuꝫ humores flegmaticos. Et ĩ oĩbus iſtis ap̃atibꝰ gule ĩflatio aliqñ aꝫ extra aliqñ ĩtra: ⁊ aliqñ extra ⁊ ĩtra eq̃liter.

Signa eiꝰ qđ fit ex ꝑcuſſiõe ſunt nota ex re ipſa ⁊ ꝑ narratõez infirmi.

Cura eiꝰ q̃ fit ex materia ſanguinea eſt: q: oꝫ vt ꝑmo fiat flebotomia de vena cephalica ĩ manu aut ventoſatio ĩ ſpatul̃. fiat ẽt cliſtere lenitiuũ vt dictũ ẽ ĩ freneſi. gargarizet ꝯtinue vſq; ad dies tres vinũ de moris aut d̃ granatis: ſeu ſuccum vl̃ rob corticũ nucuꝫ viridiũ cuꝫ aqua ca. ⁊ ſyrupo ro. vl̃ zucᵒ ⁊ aceto: aut cuꝫ aqua ro. ⁊ zucᵒ ⁊ aqua ca. Nutriat̃ bis diebꝰ cuꝫ ſucco ordei vl̃ farri: aut cũ medulla panis lota ĩ aqua frigida ĩ q̃ ponat̃ zuchaꝝ ⁊ vinũ de granatis: aut nutriat̃ aqua ciceꝝ aut aqua pulloꝝ alterata cũ vino de granatis vl̃ cucurbitis aut portulacis: potet vinuꝫ de granatis cũ aqua fri. aut agreſtã aut aquã decoctõis ſumach ⁊ zuchari. Soluat̃ ſi neceſſe fuerit cum decoctõe q̃ ſic fit. ℞. medulle caſſie fi. ℥. j. mãne tamarindoꝝ añ. ℥. j. s. diſſoluantur oĩa cuꝫ ℥. v. vl̃. vj. aque decoctõis prunoꝝ.

Si aũt ꝑ viaꝫ iſtaꝫ vſq; ad dies. iiij. vel. v. curatꝰ nõ fuerit gargarizet. ʒ. j. mirre cuꝫ. ℥. j. mellis cõpoſiti cum aqua ca. decoctõis prunoꝝ: ⁊ faciat h̃ gargariſma bis ĩ die añ prandium ⁊ añ cenã. Aliud ad ideꝫ. ℞. iſopi: liqritie mirre añ. ʒ. iiij. terant̃ ⁊ miſceant̃ cum melle roſ. ⁊ fiat gargariſma cuꝫ aqua decoctõis mirre. h̃ tp̃e nutriat̃ boniſ carnibꝰ auium ⁊ q̃drupedum: ⁊ potet̃ vino debili limphato ⁊c. Cura eiꝰ q̃ fit a colera ẽ vt ꝑmo cliſterizetur cuꝫ cliſteri dicto in. c. d̃ freneſi ⁊ poſtea fiat flebotomia de vena cephalica q̃ eſt ĩ manu: aut fiat vẽtoſatio ĩ ſpatul̃ ⁊ collo ⁊ fiat vſq; ad dies tres ꝯtinue gargarizando cuꝫ aqua decoctõis prunoruꝫ ⁊ vino de gra. vel orizachara aut cum rob de corticibꝰ nucuꝫ: aut cuꝫ vino de moris. Nutriat̃ ⁊ potetur vſq; ad dies. v. vel. vj. vt ſuperiꝰ dictuꝫ ẽ. Emplaſtret̃ gula ⁊ colluꝫ ĩ illa ſqnantia ⁊ ĩ illa q̃ fit ex ſanguine cuꝫ emplaſtro qđ ſic fit. ℞. farine fenugreci: ſe. lini añ. ℥. j. ſe. maluauiſci: malue floris camomille: iſopi añ. ℳ. j. olei de camomilla ⁊ de lilio añ. ℥. ij. buliant ſimul vſq; ad ſpiſſitudinẽ ĩ aqua cuꝫ oleis dictis ⁊ ponat̃ caliduꝫ ſuꝑ loca h̃ .n. reſoluit ſuꝑfluitates q̃ remanſerunt ĩ loco abſq; aliqua attractõe. poſt h̃ emplaſtꝝ reducatur ad carnes edi ⁊ caſtrati ⁊ pulloꝝ: ⁊ oĩuꝫ auiuꝫ degentium ĩ arboribꝰ ⁊ in pratis ⁊ nõ in aqs ⁊ ad vinum valde limphatuꝫ. purget̃ ſi neceſſarium fuerit cũ decoctõe dicta ſupiꝰ. vel cuꝫ alia q̃ ſic fit. ℞. mãme. ℥. j. reubarbari. ʒ. ij. diſſoluant̃ iſta cuꝫ aqua feruẽti decoctiõis prunoꝝ ⁊ dimittant̃ ſic ꝑ horã ⁊ poſtea colẽtur ⁊ añ dic. detur h̃ totum ĩfirmo: ⁊ ſit quãtitas aque vſq; ad. ℥. iiij. vl̃. v. ⁊ nõ plus cliſterizetur ſepe q: vtile ẽ ⁊ meliꝰ ꝙ ĩ h̃ caſu fieri põt flebotomiam.

Cura eiꝰ q̃ fit a flegmate ẽ vt ſtatiꝫ purgetur cuꝫ pillul̃ cochijs vel pigra: aut cum medicamine deturbit aut pillul̃ fetidis: vel fiãt cliſteria ſepe q̃lia facta ſunt ĩ dolore capitis ex cã frigida: ꝑmo lenitiuuꝫ ⁊ illud qđ ſic fit. ℞. aque decoctõis blete. lī. j. mellis. ℥. iij. agarici colognitide añ. ℥. s. ſalis. ℥. s. piſtẽtur ⁊ buliãt ⁊ colẽtur ⁊ cum eſt tepidum ſupponat̃. potet̃ vſq; ad dies. v. aut cũ aqua mel-

lis: aut cum aqua decoctionis liquiritie ⁊ iſopi ⁊ zuchari. Nutriatur uſq̄ ad tp̄s dictum cū farro ⁊ aqua cicerum ⁊ pullis elixatis: aut cum cibario facto ex vitellis ouoꝝ ⁊ mica panis ⁊ aqua mixtis ⁊ bulitis ſimul. In fine redeat ad dietam ꝯſuetā. Oēs vꝫ Almanſor li. diuiſionū. c. de ſquinantia: ⁊ Serapio li. ij. c. xviij. de egritudinibus ſqnantiaꝝ. ⁊ Auic. li. iij. c. de ſuffocationibus ⁊ adbaba .i. decolatione: ⁊ ē a͞pa quo videť homini ꝙ deficiat ⁊ vocať h̄ a͞pa in cōi ſinātia ⁊ conueniunt ꝙ gargariſma factum ex ſtercore canis albo ⁊ comedentis oſſa: ⁊ ſtercore adip. i. lupi ⁊ ſtercore hoīs vel pueri nutriti cū pane lupinoꝝ ⁊ vino veteri ⁊ ericato mixto cum melle ⁊ linita ſuper gulaꝫ ⁊ colluꝫ multuꝫ valet ⁊ ſpecial'r poſt ceſſatōeꝫ furoris ⁊ caloris: ⁊ ſpecial'r Auic. fuit opinionis huiuſ: q̄ cura non placet cum ſit inhoneſta: ⁊ ēt q: talis egritudo ſi eſt curabilis curatur ꝑ alios modos poſitos a medicis bene ⁊ bono mō in ꝑncipio ⁊ augmento ⁊ ſtatu ⁊ fine vt ꝑ talem inhoneſtatē ⁊ melius. ⁊ h̄ cura ſm eos plus valet in melācolico ⁊ flegmatico a͞pate q̄ꝫ i alijs ⁊ ſpecialiter in fine.

Cura eiꝰ q̄ fit a ꝑcuſſione eſt eadem in omnibꝰ cum ea que fit ex ſanguine: ita ꝙ nō reqritur additio neq̄ꝫ diminuti oin ea.

Capitulum. lxxxvj. de tuſſi.

Tuſſis eſt cōmotio violenta pulmonis ⁊ pectoris: vl' volūtaria aduenieñs ex nocumēto ꝯtingente ſenſibilter vel ſenſibiliter in via anhelitꝰ vel pulmone. fit aūt h̄ egritudo aut ꝓpter aliquid quod eſt in pulmone ⁊ eſt neceſſe vt egrediať vt ſanies vel humor groſſus ſeu ſanguis: aut ꝓpter rem ſubtilē acutaꝫ deſcēdentem ex capite cōmonētem cānaꝫ pulmonis: aut fit ꝓpter humiditatē ipſiꝰ pulmonis q̄ ꝯtineť in ipſo aut ꝓpter ſiccitatē aut ꝓpť caliditatē eiuſdeꝫ aut ꝓpter vlcus in ipſo: aut ꝓpter a͞pa eiꝰ: ⁊ illud a͞pa aut eſt ſanguineū vel colericū: aut frigidū flegmaticuꝫ durū aut ꝓpter aerē frigidū aduehemētē cāne pulmonis. Et ſunt vt apparet iſte cauſe cōmunes ex quibus tuſſis commoueť. vij. numero.

Signa tuſſis ꝓpter rem in pulmone q̄ ex neceſſitate exire debet ſūt ſi eſt illud ꝙ debet exire ſanies: q: fit poſt pleureſim vel ꝑipleumomiaꝫ: ⁊ poſt ſputū ſanguinis et poſt dolorē lateris pungitiuꝫ vel poſt dolorem aliquem cōtingentē iocis illis. Si aūt illud quod exire debet eſt humor groſſus frigidꝰ viſcoſus ſignificať ꝙ talis tuſſis cōmouetur poſt corizam vl' catarrū: ⁊ ꝙ humor qui expellitur aliquando ē talis ⁊ ſm colorem ⁊ ſm ſubſtantiam.

Signa eius que fit ex materia acuta ſubtili deſcendēte a capite ſūt tuſſis abſq̄ꝫ ſputo ⁊ ꝙ fit fortis poſt ſomnū ⁊ ꝓprie in nocte: ⁊ ꝙ hora tuſſis infirmus ſentit ſicut humiditas cedit motui tuſſis. ⁊ cum h̄ ſentit deſcenſum illiꝰ humiditatis a capite ad cannam pulmonis ſeu ad pulmonem.

Signa eius que fit ꝓpter humiditateꝫ ipſius pulmonis ſunt multitudo ſputi ⁊ habundātia eiꝰ ⁊ ꝓprie poſt ſomnū ⁊ viſcoſitas flegmatis in gutture ⁊ cōmotio vomitus cum eo ⁊ in ꝑlibus diſpoſitionibus eius.

Signa eius que fit a ſiccitate pulmonis ſunt ꝙ eſt abſq̄ꝫ ſputo ⁊ aleuiatur cum ſorbitione amili: ⁊ fit fortis cuꝫ adeſt fames ⁊ ſitis ꝓprie: ⁊ aleuiatur apud ſomnum ⁊ comeſtionem ⁊ potum vini plurime cōmeſtionis: ⁊ apud introitum balnei: ⁊ eſt cū tali tuſſi ſemper aliquid conſtrictionis anhelitus aut parum aut plurimum: ⁊ illud ſm quantitateꝫ ſiccitatis pulmonis et extenuationem corporis et frequentiam in pulſu cum paruitate ⁊ velocitate.

Signa eius que fit ex caliditate pulmonis ſūt vehemētia ſitis ⁊ magnitudo anhelitus ⁊ pulſus ⁊ rubedo faciei cū anhelitu aſcendentiū vice vna poſt aliam.

Signa tuſſis propter vlcus in pulmone ſunt egreſſio ſanguinis aut ſaniei: aut cortices egredientes in tuſſi: aut fit poſt ſputū ſanguinis vl' pleureſim: aut poſt catarrum calidum acutum deſcendentem a capite ⁊ extenuať cuꝫ illa tuſſi corpus ⁊ cōmittať eam fe. ethica vel minuta.

Signa eiꝰ que fit ꝓꝑ a͞pa calidum ſunt fe. ⁊ cōſtrictio anhelitus vehemens ⁊ frequentia pulſus magna: ⁊ rubedo maxillaꝝ intenſa.

Si vō ꝓꝑ a͞pa flegmaticū molle tuſſis ꝯtingerit ſigna talia erūt: magna ꝯſtrictio anhelitꝰ abſq̄ꝫ ꝑlima caliditate: neq̄ꝫ ē rubedo i facie neq̄ꝫ i maxillis ⁊ multitudo ſaliue ⁊ ſputi.

Si aūt tuſſis euenerit ꝓꝑ a͞pa durꝫ i pulmone erūt eiꝰ ſigna h̄. ſ. ꝯſtrictio anhelitꝰ ſꝫ aliquos dies ⁊ tuſſis ſic. abſq̄ꝫ ſputo: ⁊ nō ē caliditas i pectore ſi tāgať ⁊ ē ibi difficultas attrahendi vētū ⁊ infirmꝰ ſentit ꝯſtrictiōeꝫ anhelitꝰ: deiñ debilitatur paulatim ſm trāſitū dieꝝ ⁊ nō ē ei ſanitas ⁊ q̄ñq̄ꝫ aleuiať parum.

Cura tuſſis ꝓꝑ ſaniē retētaꝫ i pulmone poſt pleureſim diceť i. c. de pleureſi. Eiꝰ vō cura q̄ fit ꝓꝑ retētōeꝫ ſanguinis ē vt ſtatim fiat flebotomia d̄ vena media vel cōi ⁊ poſt flebotomiā fiat cliſtere lenitiuum ſm ꝙ dictum ē in. c. de freneſi. Nutriať cuꝫ farina ordei vel farri aut farina furfuris: aut ſucc̄ eaꝝ vt aqua ciceꝝ. Et ſi flebotomia fieri nō poſſet aut ꝓꝑ etatem aut propter alia impedimenta ponātur ventoſe in ſpatulis ⁊ naticis. Et ꝯtinuetur vſus cliſteris niſi infirmus bis vel ter die qualibet aſſellauerit vel ſi vītus eius nō fuerit nimis debilis: in iſtis caſibus a cliſteri abſtinere ꝯuenit ⁊ medicinis mouentibus vel purgantibus. Bibat omni mane cum aqua d̄coctionis penidioꝝ ⁊ iſopi de ſyrupo q̄ ſic fit. ℞. iſopi liquiritie añ. ℥. ſ. paſſulaꝝ ficuum ſiccaꝝ dactiloꝝ: pineaꝝ mundataꝝ: ſebeſten ſiſticoꝝ papaueris albi añ. ℥. j. capil'. veneris enule vrticarum añ. M. j. piſtentur omnia ⁊ bulian t in. lī. iij. aque donec conſumpta ſit medietas: ⁊ coletur ⁊ in colatura illa addatur. lī. j. ſ. zuchari ⁊ reducatur ad igneꝫ ⁊ ſyrupizeť. dātur. ℥. ij. illius ſyrupi mane ⁊ ſero cum. ℥. iij. alicuius aquarum dictarum ſuperius. Nutriatur poſt principium carnibus auium ⁊ caſtrati ⁊ edi ⁊ galinarum. Potetur ex vino albo limphato cum aliqua aquarum dictarum ſuperius. Vtať in cibarijs ſuis rob de vino vel puluere qui ſic fit. ℞. liquiritie: cardamomi: cinamomi: croci: añ. ℥. ſ. fiat puluis cribelatuſ. purgetur ſi fuerit neceſſe cum. ℥. iiij. aque decoctionis iſopi ī qua diſſoluta ſit. ℥. ß. medulle caſſie fi. ⁊. ℥. ij. mā ne: ⁊ dentur in matutinis.

Cura tuſſis que fit propter humorem groſſuꝫ frigidum retentum in pulmone vel canna eius eſt vt poſt purgetur cum pillulis cochijs vel fiat cliſtere ex. lī. ſ. aque decoctionis iſopi ⁊ blete ⁊. ℥. iij olei: ⁊. ℥. iij. mellis ⁊. ℥. ſ. agarici ⁊. ℥. ſ. coloquintide vel centauree ⁊. ℥. ſ. ſalis: coquantur ſimul ⁊ coletur ⁊ tepidum ponatur. h̄ enim de ſui natura ⁊ proprietate trahit materiam frigidam a capite ⁊ pectore ad partes inferiores: ⁊ confert tuſſi ex illa cauſa. Teneat poſt purgationem vnam vel duas ex pillulis que ſic fiunt ſub lingua vel nocte cum vadit dormitum recipiat duas ⁊ deglutiat. ℞. opij: ſtoracis: mirre: añ. fiant pillule in modū ciceris. Ad idem. ℞. piperis: zuchari: liquiritie: añ. ℥. ſ. iſopi maci: croci añ. ℈. ſ. fiant pillule cuꝫ aqua decoctionis liquiritie. Sumat poſt purga-

tione omni ſero cum vadit dormituʒ. ʒ.j. vel. j. s. cuʒ aqua frigida pulueris qui ſic fit. ℞. yreos: yſopi liquiritie croci añ. ʒ.ij. fiat puluis cribelatus ⁊ ſit quantitas aque. ʒ.iij. vel. iiij. Nutriatur boniſ carnibus ⁊ ciceribus fractis conditis cum puluere dicto ⁊ vino dulci claro limphato cum aqua decoctionis iſopi vel liquiritie: aut liquiritie iſopi ⁊ croci. Sumat aliquando de diazinzibere quod facieinus in antidotario: ⁊ poſt illud bibat aliquid et aquis decoctis dictis. Puluis qui datur contra tuſſim humidam ſine ſit cum febre ſic fit. ℞. capillorum veneris ſeminis vrtice yreos iſopi añ. ʒ.j. liquiritie. ʒ.j. cardamomi. ʒ.s. cinamomi electi ʒ.ij. caſſie lignee: zinziberis: folij nucismuſ. gariofilor: macis: croci añ. ʒ.s. piperis longi. ʒ.ij. fiat puluis cribelatus: dantur in aurora. ʒ.ij. vel. j. cum vino dulci vel aqua decoctionis iſopi ⁊ liquiritie: vel cum ſucco facto ex farina ordei vel ſpelte ⁊ frumenti mixtis equaliter condito ⁊ cocto cum lacte amigdalarum. hic puluis materiam digerit ⁊ reſoluit ⁊ eam leniter ⁊ abſq; labore ſpuere facit.

Cura eius que fit ex materia acuta ſubtili deſcendente a capite ad pectus eſt vt bibat omni mane. ʒ.j. ſyrupi de papauere: ⁊ gargarizet cum eo aquam decoctionis roſarum balauſtie iuiubaruʒ ſebeſten aut granorum pini mundatorum ſeu fiſticorum. In ore ſuo ſub lingua teneat continue aut ſepe pillulas que ſic fiũt. ℞. amili draganti amigdalarum dulcium: fabarum excorticatarum ſeminis papaueris gummi arabici boli armeni añ. ʒ.ij. conficiantur cum mucilagine pſilij vel mucillagine granorum citoniorum: ⁊ fiant pillule ad modum lupini. omnia hic dicta materiam inſpiſſando ſubtilem digerunt ipſam ⁊ inſpiſſant ⁊ faciunt ipſam abilem ad ſcreatum. Nutriatur ex ſucco ordei vel farri: frumenti vel riſi ⁊ carnibus caſtrati ⁊ edi ⁊ gallinarum ⁊ pullorum ⁊ caponuʒ: ⁊ ex auibus degentibus in arboribus ⁊c̃. Potetur vino dulci limphato cum aqua frigida. Et hic modus curationis habet locum in tuſſi que eſt cum feb. ⁊ cum apoſthemate calido.

Si autem per viam iſtam non curaretur: ſummat duas vel tres de pillulis que ſic fiunt ſero cũ vadit dormitum. ℞. thuris mirre opij croci. ℈. s. ſucci liquiritie. ʒ.j. fiant pillule cum rob. abradatur caput poſt iſta ⁊ lauentur ſinapi confecto ⁊ decoctione ficuum. Ungatur totuʒ caput cũ oleo roſato ⁊ oleo de aneto vel de camomilla mixtis: fiat cauteriuʒ vltimo in anteriori parte capitis penes commiſſuram: ⁊ dimittatur vulnus apertum longo tempore. Solicitetur cura iſti⁹ tuſſis ⁊ catarri: q: ducit ad ptiſim. hec autem cura confert omni catarro deſcẽdenti ad pectus ad ſtomachũ aut ad inteſtina ita q̧ faciat fluxum vẽtris: aut ad oculos ita q̧ ſit cauſa doloris ⁊ vlcerum in eis. Ad idem comedat omni mane ⁊ ſero patiens cum vadit dormitum vnam radicem zinziberis ⁊ poſtea comedat. ʒ.j. zuchari roſati veteris ⁊ bibat poſt illud aliquid aque frigide ⁊ erit ei valde vtile.

Cura tuſſis propter humiditateʒ pulmonis vt apparet in flegmaticis ⁊ ſenibus eſt vt in potu ſũmat omni mane. ʒ.ij. ſyrupi de iſopo cum aqua d coctionis ſeminis vrticarum qui ſyrupus ſic fit. ℞. iſopi ſeminis vrticarum: capillorum veneris ſeminis vel radicis raffani añ: ficuuʒ ſiccarum numero. x. dactilorum tantundem decoquantur in aqua ⁊ fiat ſyrupus bene coctus cum zucharo. poſſet fieri in ſenibus cum melle. purgetur ſepe cum pillulis cocijs vel pigra aut cum medicamine deturbit. Ungatur gula caput ⁊ pectus mane ⁊ ſero cum oleo de ſpica ⁊ oleo de maſtice: ⁊ ſuper locuʒ vnctum vel loca ponatur pannus calidus ad ignẽ. Nutriatur cũ bonis carnibus caſtrati ⁊ edi ⁊ pullorum ⁊ gallinarum ⁊ auium prati ⁊ arbor. Et potetur cum vino limphato ita q̧ aqua ſuperhabundet vinum: ſero poſt purgationem cum vadit dormitum. comedat. ʒ.j. diazinziberis vel diagalange vel diacardamomi: ⁊ poſt illud bibat. ʒ.v. vel vj. aque frigide.

Si autem per hoc non curaretur ſummat de cõfectione que ſic fit. ℞. ſucci liquiritie. ʒ.x. iſopi: capillorum veneris yreos croci: carui: piperis ariſtologie rotunde: amigdalarum amarum naſturtij añ. ʒ.v. fiat electuarium cum melle vel zucharo: ⁊ datur de eo q̧ ſit ſicut nux. h enim educit ſaniem ex pectore ⁊ humores groſſos a ſtomacho ⁊ gutture. teneat in ore ex pillulis que ſic fiunt. ℞. piperis mirre carui: amigdalarum amarum añ. ʒ.ij. aſſe fetide. ʒ.j. conficiantur cum rob: ad modum ciceris fiant. Ad idem. ℞. mirre ſtoracis liquide: thuris opij: fiant ex eis pillule vt piper ⁊ tranſglutiantur. iij. vel. iiij. hee pillule remouent tuſſim impedientem ſomnum ⁊ dormire faciunt: ⁊ mundificant pectus ⁊ canna pulmonis ex materia frigida.

Cura eius que fit a ſiccitate pulmonis eſt vt ſũmat in mane ſi eſt cuʒ febre. lb. s. aque ordei ⁊ poſt tres horas intret balneum aque tepid decoctionis violarum maluauiſci: ⁊ ſeminis vel herbe maluarum. Cibetur poſt illud cum ſucco ordei vl frumenti vel farri: ⁊ cum cucurbitis ⁊ ſimilibus ſcilicet endiuijs lactucis ⁊ cum carnibus edi: pullorum alteratis cum predictis herbis. Bibat rob de vino in quo ponitur aqua decoctionis iuiubarum vel liquiritie. hora ſomni bibat aquam pſilij citrulorum ⁊ cucurbite: ⁊ cum eis detur iulep. teneat in ore ⁊ ſpecialiter ſub lingua de pillulis que ſic fiunt. ℞. ſucci liquiritie. ʒ.x. ſeminis cucurbite ſeminis citrulli ſeminis portulace añ. ʒ.v. conficiantur cum mucillagine pſilij vel albumine oui: fiant ad modum ciceris.

Si vero abſq; feb. fuerit: ſummat panem cuʒ lacte caprino vel aſinino: ⁊ potetur cum eo in quo ſit aliquid zuchari: ⁊ ſit capra paſcens ordeum humidum ⁊ herbas humidas: vel comedat carnes pullorum ⁊ edorum alteratas cum herbis dictis: videlicet endiuia ⁊ lactucã. Ungatur pectus ⁊ ſpina cum oleo violato ⁊ mucillagine pſilij ⁊ albumine oui mixtis. Condiantur cibaria cum vitellis ouorum ⁊ rob de vino cum quibus ponatur aliquid de puluere qui ſic fit. Recipe cinamomi. ʒ.j. cardamomi croci ana. ʒ.s. fiat puluis cribelatus.

Cura eius que fit a caliditate pulmonis eſt vt nutritur cum pedibus animalium ⁊ carnibus edi ⁊ pullorum decoctis ⁊ conditis cum pſilio: lactucis: cucurbitis: portulacis: endiuijs: ⁊ ſimilibus ⁊ cum ſaniе ordei ⁊ frumenti ⁊ potetur cum iulep ⁊ aquam cucurbite portulace ſeu lactuce ⁊ ſimilibus Bibat etiam rob de vino cuʒ aquis predictis aut cum aqua frigida. ponat ſuper pectus oleum violatum mixtum cum aqua pſilij ⁊ camphore. bibat in aurora omni mane. lb. s. aque ordei: ⁊ poſt tres horas cibi ſui teneat ſub lingua pillulas bichichias que ſic fiunt. Reci. ſucci liquiritie zuchari albi añ. ʒ.x. amili: dragãti: amig. dulciũ excorticatar añ. ʒ.v. fiant pillule groſſe ad modum ciceris cuʒ mucillagine ſeminis citoniorum.

Cura tuſſis ex vlcere ſi eſt recens ⁊ non antiqua ⁊ vlcus recens ita q̧ ſanguis adhuc egrediatur cum tuſſi eſt vt ſummat in potu aquam ordei cum cancris fluuialibus: ⁊ ſyrupum de papauere cum lacte quem faciemus in antidotario. fiat ſic-

botomia de vena media ſi virtus ⁊ etas conſenſerint: vel ventoſatio in naticis ⁊ non in ſpatulis ſed ponant ventoſe ſuper aductorium apud cubitum. Et ſi non aſſellauerit ſemel vel bis in die fiat cliſtere lenitiuum dictum in freneſi.

Si vero anbelitus conſtringeretur vel eſſet difficilis ſumat trociſcos de papauere qui ſic fiunt. ℞. ſeminis papaueris albi medule ſeminis cucurbite ⁊ citrulli añ. ʒ. x. amili dragāti: gūmi arabici ſucci liquiritie añ. ʒ. v. thuris boli armeni: ſanguinis draco͞is karabe añ. ʒ. ij. mirre cinamomi opij añ. ʒ. j. fiant trociſci cum rob de vino: et fit vnuſquiſq̧ trociſcus. ʒ. ij. ſumatur ſero ⁊ mane cū ſyrupo de papauere vel rob mirti. Epithimentur pectus ⁊ ſpina cum oleo de mirto vel cum vngēto facto ex cera ⁊ oleo de mirtis. Si vero tuſſis antiqua fuerit ⁊ ſanies cucurrerit cum ſonitu: ⁊ anbelitus conſtringatur quando ſanies non exſpuitur ⁊ retinetur: ſumatur in potu decoctio iſopi vel ei⁹ ſyrupo decotio ſic fit. ℞. iſopi: liquiritie: ſeminis vrticarum añ: mellis vel zuchari duplum iſtarum rez buliāt i aq̄ ⁊ colent. Alia decoctio. ℞. ordei: iſopi: yreos: añ. ℥. s. mell. lī. s. buliāt in. lī. vj. aq̄ donec. iij. pars ſit conſumpta coletur ⁊ ſeruetur. Syrupus ſic fit. ℞. iſopi yreos: liquiritie ſeminis vrticarum capillorū veneris ariſtologie rotunde ſanguinis draconis mirre thuris añ. ℥. j. macis croci opij añ. ʒ. j. piſteutur ⁊ buliātur in. lī. iiij. aq̄ donec medietas ſit conſumpta. coletur et in colatura illa addantur. lī. ij. zuchari ro. veteris. reducatur iterum ad ignem ⁊ ſyrupizetur. de quo ſumat patiēs mane. ʒ. ij. cū. ℥. iij. vel. iiij. decoctionis iſopi.

Si vero anbelitus conſtringeretur ⁊ ſanies vt plurimū in pectore habundaret: ⁊ q̧ ex eo exſpuerit fuerit fetidum ⁊ ſonaret in pectore ad modum oremgimonſ bibat eger ſepe. ʒ. j. mirre cū. ʒ. iij. melius ⁊. ℥. ij. aque iſopi. ſuffumiget os guttur et gulam cum pilulis que ſic fiunt. ℞. ariſtologie rotunde: mirre ſtoracis thuri añ. ʒ. j. arſenici rubei. ʒ. iij. aggregentur cum butiro vacino: ⁊ fiant pilule ad modum auelane ⁊ fiat quelibet ſuffumigatio ex vno aureo pilularū. ⁊ hec ſuffumigatio confert etiam tuſſi plurime humiditatis.

Si vero vicus fuerit ſiccum quod ſcietur q̧ fit ſiccum poſt ſputum ſanguinis ⁊ ſaniei deinde abſcinditur ſputum ⁊ remanet tuſſis ſicca abſq̧ ſputo. curetur cura dicta in parte ſuperiori vbi diximus de tuſſi ex ſiccitate pulmonis ſumat ſepe lac caprinum cum zucharo in quo ſit aliquid thuris vel ſanguinis draconis. Dieta in omnibus iſtis ⁊ potus erunt eedem cum dieta ⁊ potu dictis in tuſſi cum caliditate et ſiccitate pulmonis. potent iſti in prandio ⁊ cena ſpecialiter cum vino ⁊ aqua ordei: ſi autē non aſſellarent tales imo eſſent ſicci ſm ventrem leniantur cū medulla caſſie fiſtulle ⁊ manna diſſolutis cum aqua calida decoctionis ordei. ſi autem nō aſſellarent tales imo eſſent ſicci ſm vētrem leniantur cū medulla caſſie fiſtule ⁊ manna diſſolutis cum aqua calida decoctionis ordei. Curaui quendam dominum in bononia qui vocabatur bondedeus de tuſſi cum vlcere ⁊ abſq̧ fe. a quo vlcere emanabat vel ſanguis vel ſanies cōtinue cum tuſſi. verum tamen ſaniem raro ⁊ parum in quantitate: ⁊ ſubſtinuerat hāc paſſionem ꝑ. xviij. annos vt dicebat ⁊ iudicatus erat ptiſicus per omnes medicos: ⁊ accepit vxorē his temporibus ⁊ habuit filios ⁊ filias ex ea ⁊ ego vidi eos nā ſi fuiſſē ptiſic⁹ mortu⁹ fuiſſē añ ānū ſolūmō ex coitu et pter hoc q̧ febre ꝯſumpſiſſet eū ante tempus h ⁊ deſtruxiſſet omnes virtutes naturales in breui tempore. Rexi eum poſtq̧ ſuam infirmitatem cognoui ſolum cū electuario quod ſic fit. ℞. trociſcos ſtelle. xij. zuchari roſati veteris. lī. j. et miſcebant ſimul. recipiebat omni mane ⁊ ſero de iſto elactuario. ℥. j. ⁊ bibebat poſt illō. ℥. iiij. aque frigide: ⁊ cum h regebam ipſum cum bona dieta nutribili ⁊ vino rubeo limphato ⁊ curat⁹ fuit perfecte in vno anno ſolum per iſtā viam abſq̧ alia medicina omnino: verum eſt quando venter eius nimis exiccabatur q̧ ſoluebam ipſum cum māna ⁊ reubarbaro diſſolutis cum. ℥. iij. aque feruentis decoctionis prunorum ⁊ poſtea colabatur: et dabam colaturam hanc ante diem.

Cura tuſſis ꝑpt apoſthema ſi fuerit apoſthema calidum eſt eadem cum tuſſi ex caliditate ⁊ etiam ſiccitate pulmonis preterq̄ in cura illa ſit flebotomia vel ventoſatio in ſpatulis ⁊ naticis: ⁊ etiam aliquando fiant cliſteria lenia: ⁊ mundificatio cum medicinis vtilibus ⁊ neceſſarijs in h caſu: vt eſt mundificatio cum manna ⁊ reubarbaro vl' medula caſſie fiſtule diſſolutis cum aqua feruente decoctionis prunorum vel ordei. In dieta autem et potu non erit differentia.

Cura eius que fit propter apoſthema frigidū molle flegmaticum in principio eſt eadem cum ſuperiori: ⁊ cum febre minuetur vel incipiet minui: tunc iuuetur cum ſolutione ventris ⁊ cliſteribus ⁊ dieta ⁊ potib⁹ dictis in parte ſuperiori de tuſſi ex humiditate pulmonis: fiant etiam in illa poſt flebotomiam purgationes: ſuffumigationes receptas in ore ꝑ embotum factas ex mirra vernice et thure.

Cura tuſſis que fit propter apoſthema durum melancolicum non bene fit vel cum difficultate ⁊ male fit quia vt plurimum incurabilis eſt. Regatur per tempus hoc modo bibat ſepe vel cōtinue aquam mellis ſubtilē clarā: ⁊ teneat in ore ſuo oleum amigdalarū ⁊ ipſum deglutiat paulatim: vel pillulas bichichias dictas ſuperius: ⁊ aliquando pillulas ⁊ ſtorace quas ſuperius in iſto. c. fecim⁹. Vngatur pectus ⁊ collum omni die cum vngento facto ex cera ⁊ oleo de camomilla: ſeu cū vngēto facto ex cera ⁊ oleo de camomilla ⁊ pinguedine anatū collata ⁊ galline ⁊ mucillagine ſe. lini ⁊ fenugreci. Purgetur aliquando cum pilulis cochijs vel cū aqua decoctōis ſene ⁊ epithimi ⁊. ʒ. j. vl'. ij. pluer̄ reubarbari. fiāt ſepe ſuffumigatōes d̄ mirra. Nutriatur ex bonis gallinis ⁊ ſimilibus poſt dies. xv. ⁊ vino claro dulci limphato bene cū aq̄ mellis vel ordei ante h tempus: ⁊ poſt aliquando nutriatur cum lacte recenter mulſo adhuc calido in quo ſit aliquid zuchari: ⁊ comedat etiam ſorbitiones factas de farina ciceris vel ordei vl' fabe in eodem lacte. ⁊ bibat aquam mellis vel ordei. Aliquando cliſterizetur infirmus cum cliſteribus lenibus ſi fuerit ſiccus ſm ventrem. Cura tuſſis ex frigiditate aeris eſt vt ſumat brodia calida in quibus ſint crocus cinamomum ⁊ macis: vel ſorbitiones calidas de farina ordei vel ciceris in quibus ſint eedem ſpecies: ⁊ caueat omni ingenio quo poteſt ab aere frigido. bibat vinum limphatum ſm medietatem ⁊ plus cum aqua calida hyeme: eſtate cum frigida: vel bibat aquā mellis ſero cū vadit dormitum. ſumat. ℥. j. diazinzibeis vel diagalāge: ⁊ bibat poſt illud. ℥. iij. aque calide i hyeme frigide in eſtate. poſt alenationem intret balneum aque decoctionis roſarum vel iſopi. Si autem per viam iſtam non aleuiaretur purgetur cū pillulis cochijs vel pigra aut cum medicamine de turbit: ⁊ poſtea iterum fiat vt dictū eſt. Scire cōuenit hic commune remedium contra tuſſim que fit ex preſentia materie frigide ⁊ vētoſitatis. Vtatur ꝯtinue habēs tuſſim hāc mane ⁊ ſero hac cō-

fectione. Recipe pulueris cimini. ℥. s. miſceatur cum. lİ. s. diatriton pipercon facto cum ⁊ melle. facta purgatione vna vel duab⁹: ⁊ videbis mirabile.

Capl'm. lxxxvij. De aſmate.

Q Vando quis attra

hit aerem cum difficultate vel emittit: ſeu cum difficultate attrahit ſimul ⁊ emittit: ⁊ cum hoc tuſſit quaſi continue dicitur in veritate pati aſma. verū eſt ꝙ quando cadit peccatum ī attractione appellatur diſnia ⁊ maxime ſi eſt abſq; ſono vel orgmone. Quando vero cadit peccatum in expulſione dicitur aſma ⁊ maxime cum ibi fuerit ſonus ⁊ orgmon. cum vero peccatum fuerit in attractione ⁊ expulſione ſimul cum ſono in pectore ⁊ tuſſi: tunc a quibuſdā vocatur ortomia: tamen cōmuni ſermone a ſapientibus omnes ille infirmitates vocantur aſma. Aſma ſepius accidit ſenibus ex multo flegmate habundantibus. cuius cauſa eſt humor nimis ſuperfluus in pulmone contentus cerebro nullū patiente nocumentum niſi egritudo fuerit compoſita. Fit autē aliquando a ſiccitate pulmonis abſq; materia: vel caliditate pulmoni abſq; materia. fit aūt vt plurimum ex flegmate viſcoſo coadunato ī pulmone ⁊ in vijs pulmonis ⁊ canne ⁊ aliquando deſcendit ex capite: aliquando currit ex alijs membris ad pulmonem vel ad vias canne pulmonis: ſeu ad partes ſpiritualium. fit autē aliquando ex gibboſitate naturali vel accidentali ⁊ etiam ex deſtructione complexionis ⁊ compoſitionis cāne pulmonis ⁊ viarum eius vt in leproſis contingit. Et hoc aſma qd ex iſtis cauſis fit nunq̄ curatus beneficio medici. Aliquando fit a materia humida calida currente per venas ad pulmonem ⁊ vias ſpiritualium.

Signa eius qd fit ex flegmate contento ī pulmone ⁊ locis ⁊ vijs ſpiritualium ſunt ꝙ cū mouetur ad intra pectus auditur ſonus: ⁊ proprie cum infirmus iacet ſupinus ⁊ aer cum difficultate attrahitur ⁊ emittitur aliqn̄ ⁊ expuit cū difficultate hora excreationis ⁊ tuſſit multum: ⁊ illud quod expuit eſt viſcoſum valde ⁊ tenax. Et q: illa materia aliquando deſcendit a capite ad pectus ⁊ aliquando non. videre conuenit ſi catarrus ⁊ coriza aſma anteceſſerint: ſignū eſt ꝙ a capite radicem ſumpſit aſma hoc. Si vō nō: n̄. Signa ⁊ cura eius quod poſſet fieri vitio caliditatis vel ſiccitatis pulmonis ⁊ ſpiritualiū: ⁊ ex vlcere dicta ſunt. c. de tuſſi: ⁊ ideo de curis ⁊ cauſis etiam ſignis hic nihil tanget̄. Signa aſmatis qd fit ex materia calida ⁊ humida ſunt apparito rubedinis faciei ⁊ totius corporis ⁊ repletio manifeſta: ⁊ vſus rerū multiplicantiū hāc materiā ante hāc infirmitatem ⁊ vſus vini dulcis cum multiplicatione.

Cura aſmatis ex materia frigida viſcoſa deſcēdente a capite eadem eſt cum cura aſmatis prouenientis ex materia frigida viſcoſa aliunde niſi q: in aſmate quod fit a materia fluente a capite requiritur confortatio capitis principaliter in illo aſmate ꝙ fit ex alia cā hoc nō requiritur. Et ꝙ eadē ſit cura iſtius ⁊ illi⁹ ex parte generationis materiei apparet ⁊ eius derivatōnis ad diuerſa loca nam cum res vel cibus ſeu potus qui ore recipitur ad ſtomachum tendit: ⁊ in eo non bene digerit̄ vel rectificat̄: currit indigeſtus ꝑ meſaraicas ad epar ⁊ ibi remanet indigeſtus ⁊ vadit per venas ad cerebrū ⁊ ad alia membra. Et cum natura cerebri inueniat hanc materiam indigeſtam ⁊ eam rectificare non poſſit expellit ipſam in digeſtam ⁊ crudam ad partes inferiores aliquā do ad pectus ⁊ tunc facit tuſſim ⁊ aſma: ⁊ aliquando ad gulam ⁊ facit catarrū ⁊ aliquando ad naſum ⁊ facit corizam: ⁊ ad ſtomachum ⁊ facit faſtidiū ⁊ fluxum ventris aliquando. Et hoc vult Ypo. vj. particula Amphoriſmorū. vbi dicit ꝙ traguli a diaria lōga capiunt̄. ⁊. vij. particula quibuſcūq; egeſtiones ſpumoſe in diaria bis a capite flegma defluit. Et iterū ꝑ viam indigeſtionis ꝯtingentē ꝓꝓ multitudinem cibi in nō ſua hora. aut ꝓꝓ malitiā eius ex parte frigiditatis ⁊ viſcoſitatis eleuantur fumi vaporoſi aſcendentes ad caput ⁊ cerebrū qui in ipſo cerebro ꝓꝓ frigiditatē ⁊ humiditatē ipſi⁹ in materiā humidam ꝯuertunt̄ q̄ ad diuerſa loca inferius expellit̄ ⁊ eſt generans diuerſas infirmitates ſm̄ diuerſitatē locorū ad que currit vt dictū eſt. Utat̄ ꝯtinuis diebus ſyrupo de iſopo q ſic fit R. iſopi. ℥. ij. liquiritie ariſtologie rotunde mirre yreos ſe. vrticarū an̄. ℥. j. ficuum ſiccarū paſſularū ſebeſten: pinearū mundatarū iniubarū fiſticorū an̄. ℥. s. radicis enule. ℥. ij. s. piſtent̄ omnia ⁊ buliant in. lİ. iiij. vl̄. vj. aque donec remaneāt niſi due. lİ. colentur ⁊ in colatura illa addant̄. lİ. ij. zuchari vl̄ mellis ⁊ ſyrupizetur. De illo ſyrupo bibat cum aq̄ decoctiōis iſopi omni mane. ℥. ij. ⁊ ſit aqua. ℥. iij. poſt ſex dies ſumat ſero cum vadit dormitum. ʒ. ij. vel. ʒ. j. s. pillularū cochiarum ⁊ non cenet: vel. ʒ. s. pigre vel. ʒ. ij. medicaminis deturbit cum vino calido limphato. Comedat carnes edi caſtrati ⁊ pullorum ⁊ ſuccum ordei farri ⁊ ſpelte ſi fuerit cum febre vel aquam cicerum. Bibat aquam mellis vel zuchari vel aquam decoctionis iſopi ⁊ zuchari: vel vinum album limphatum cum aqua decoctionis iſopi vel liquiritie cicera fracta condita cum zucharo valde vtilia ſunt: ſuccus auene ſimiliter vtilis eſt in hoc caſu. Ungatur pect⁹ ⁊ pars poſterior cum oleo de lilio vel de camomilla: vel de aneto ſeu de ſpica: vel fiat vngētum ex aliquo iſtorum cum cera ⁊ butiro ⁊ erit melius: ⁊ cum illo vngantur. Utatur in cibarijs ſuis puluere qui ſic fit R. liquiritie: cinamomi: cardamomi: folij mellegete an̄. ℥. j. mac̄ croci an̄. ʒ. s. iſopi. ℈. j. fiat puluis qui cribeletur. Sumat ſepe mane ⁊ ſero de electuario quod ſic fit. R. ſucci liquiritie iſopi capillorū veneris an̄. ʒ. v. cardamomi piperis: amigdalarum amarum: ariſtologie rotunde: ſeminis vrtice an̄. ʒ. ij. s. conficiantur cū melle diſpumato. hoc enim ſuperfluitates groſſas ex pectore expellit. Iterū diazinziber noſtrum ⁊ diacardamomum que faciemus in antidotario vtilia ſunt. ſumuntur mane ⁊ ſero ad modum nucis: ⁊ bibitur aliq̄d aque decoctionis iſopi poſtea: vel aliquid aque frigide in eſtate ⁊ calide in hyeme. Fiant ſi eſt poſſibile cliſteria ⁊ vomitus ſepe quia multum conferunt in hoc.

Cura aſmatis ex materia calida ⁊ humida currente ad pectus ⁊ ſpiritualia eſt vt fiat flebotomia de vena communi vel cephalica: vel fiat ventoſatio in naticis ⁊ ſpatulis: vel fiant cliſteria ⁊ vomitus aliquando. In ſyrupis electuarijs ⁊ vnctionibus ⁊ aq̄s ⁊ decoctōib⁹ fiat vt dictū ē ꝑter ꝙ ī illa cā fiat mūdificatio vl̄ purgatio cū reubarbaro l̄ manna ⁊ caſſia fiſtula etiam dieta ⁊ potus non differunt.

Si vero aſma cum febre fuerit curetur vſq; ad dies. xiiij. ſine carnibus ⁊ vino ⁊ in alijs procedatur vt dictum eſt: ⁊ vbi in medicinis poſitum eſt mel ponatur zucharum. Si vero materiam currentem a capite contingerint: confortetur caput poſt purgationes cum ſuffumigijs factis ex mirra verruce maſtice ⁊ thure: ⁊ cum pectinatione: ⁊ emplaſtrationibus factis ex roſis camomilla ſan-

dalis ⁊ abſinthio: vel abſinthio ⁊ bacis lauri ⁊ ro-
ſis ⁊ camomilla ⁊ gallis. Jſta reſoluunt materiam
loci poſt purgatiōez abſq; ꝑmutatiōe: neq; ꝑmit-
tūt currere materiā ad locū.

Capitulum. lxxxviij. de pleureſi.

p Lureſis eſt apoſthe-
ma ꝯtingēs ī pelliculis coſtaꝝ cū pun
ctura ⁊ dolore ⁊ fe. ꝯtīua ⁊ tuſſi. Et fit
vt plurimū ex materia colerica q: vī ꝙ
maťia aliqua nō poſſit ſubſtātiā mēbri paniculoſi
penetrare niſi ſit acuta ⁊ calida ꝑꝑ duritiē ⁊ ſolidi
tatē mēbri paniculoſi. fit aliqñ ex ſanguine aduſto
aliqñ ex ſanguine non aduſto: ⁊ fit ex flegmate ſal
ſo ⁊ etiam dulci.

Signa cōia ad pleureſim ſunt dolor
lateris pūgitiuus ⁊ ꝯſtrictio
anhelitꝰ ⁊ fe. ꝯtinua ⁊ pulſus ſerinꝰ: ⁊ ꝑ pulſuz ta
lē fit diſtinctio inter dolorē coſtaꝝ ex ventoſitate
⁊ pleureſim: ⁊ ꝑ appoſitionē vaporoſi vt dixit Hy
po. li. ď regimine acutoꝝ q incipit a vaporatiuis ī
ꝑncipio vt expiať ſi dolor coſtaꝝ ꝑꝑ fuerit apa aut
ꝑꝑ ventoſitatē. Naz qñ dolor alcuiať ⁊ recedit ⁊
nō ē pulſus ſerinꝰ tū medicꝰ hz certitudinē ꝙ apa
adhuc ibi non eſt.

Si vo pulſus ſerinus q hz ſignificare magnā
diuerſitatē ī loco cū dolore vehementi affuerit: ⁊
dolor ꝑ euaporatiuū aliqď non alleuiabiť certꝰ eſt
medicus de apate in loco.

Si aūt ex ſanguine fuerit vel ꝯtingerit erunt
cū ꝑdictis ſignis rubedo faciei ⁊ totiꝰ corporis: ⁊
repletio venaꝝ ⁊ pulſus ⁊ anteceſſio repletionis
vini ⁊ reꝝ generantiū ſanguinē: ⁊ vrina ruffa vel
rubea ſpiſſa apparebit ⁊ ſputum cum primo īcepe
rit apparere erit valde rubeū ⁊ dolor non ſic cum
punctura ſentiť: ſz cū quadam grauitate. Signa
eiꝰ q̄ eſt ex colera cū alijs cōmunibꝰ ſunt vrina ru
bea clara ſubtilis: ⁊ ē iſta punctura lateris in mo-
duz acus ⁊ dolor acutior: q̄z in illa que fit ex ſangui
ne: ⁊ pulſus durior ⁊ minor: q̄z ī illa fe. acutior. Si-
gna qñ fit ex ſanguine aduſto ſunt nigredo lingue
⁊ vrina clara nigra ⁊ ſiccitas oris ⁊ ſitis vehemenſ
⁊ retētio ſputi ⁊ lingue aſperitas ⁊ nigredo totiꝰ
corporis ⁊ fortitudo fe. ⁊ fecū retentio. Signa eiꝰ
q̄ ex flegmate fit vel ſanguine ī quo dominať fleg
ma ſunt ꝙ fe. ē ꝗeta multū ⁊ leuis ⁊ dolor ē abſq;
pūctura cū grauitate ⁊ pondere in latere: ⁊ ſputū
eiꝰ tendit ad albedinē ⁊ eiꝰ vrina apparet palida
vel citrina cū ſpiſſitudine ⁊ pulſus eiꝰ paruꝰ ⁊ mol
lis quodammodo.

Cura pleureſis ex ſanguine vt ſtatim a
ꝑncipio fiat flebotomia de vena
media brachij qď eſt in ꝯrio partꝫ apoſthemoſe vſ
q̄z ad mutatiōnē coloris ſanguinis ī nigredinē: vl'
magis intēſaz ⁊ rubedinē q̄z erat rubedo ſanguis
q ꝑmo exibat a vena. Et ſi flebotomia de vena illa
fieri nō poſſet aut ꝑꝑ etatē vel timorē: fiat vētoſa
tio ī naticis vel ſpina cū ſcariſicatōe ad quā ſequiť
cliſtere lenitiuū īmediate: vel fiat flebotomia ď ve
na epatis vel ſplenis ī manu que eſt inter anularē
⁊ auricularē: ⁊ ſi virtus ſtaret: poſſet bene vſq; ad
dies tres reiterari flebotomia de vena media vel
de vena manus eiuſdē partis ī q̄ erit apa ⁊ eſſet h
reiteratio vtil' ⁊ bona. poſt flebotomiā vngať locꝰ
doloroſus cū olo ď camo. ⁊ olo ď aneto mixtꝫ ſil' ⁊
calidis actu ponať poſt vnctionē ſuꝑ locū empla-
ſtꝝ qď ſic fit. ℞. radicum altee vel maluauiſci co-
cti ⁊ parati. ʒ. iij. violaꝝ floꝝ camomille añ. ʒ. ij.
farine ordei. ʒ. vj. īcorporenť ⁊ miſceanť cū oleo ď
camomilla ⁊ oleo violato ꝙ ſufficit ad faciendum
emplaſtꝝ. ponať calidū ſuꝑ locū. ſi vēter infirmi

eſſet ſiccꝰ fiat ſuppoſitorium vel cliſtere lene quod
eſſet melius. recipiat omni mane. ʒ. ij. vel. iij. de
ſyrupo qui ſic fit cū. ʒ. iiij. vel. v. aque decoctiōis
liquiritie violaꝝ ⁊ ordei. ℞. ficus ſiccas albas vel
virides. x. numero paſſularum. ʒ. x. radicis liqui-
ritie piſtate. ʒ. v. iuiubas. xx. ſebeſten. xx. bulliant
in. lī. iij. aque donec medietas ſit conſumpta. cole
tur ⁊ ſyrupizetur cum. lī. j. zuchari poſt receptio-
nem iſtius ſyrupi per vnam horam vel duas vel
ante ſumere poteſt de aqua ordei vel ptiſana ⁊ nū
quam hora cibi neq; cum ſyrupo comedat ſuccum
ordei vel auene vel ptiſanam vel ſuccum furfuris.
Bibat hora comeſtionis aquam decoctionis ra-
dicis feniculi liquiritie ⁊ zuchari vel aquam zu-
chari purā: aut aquā mellis in q̄ paꝝ ſit de melle.

Si autem infirmus eſſet debilis multum: come
dat carnes pullorum elixatas cum cucurbitis vel
ordeo vel violis vel carnes edi coctas cum lactu-
cis vel endiuijs. ⁊ bibat vinum album debile lim-
phatum cum aqua zuchari vel aqua calida ⁊ ſpe-
cialiter in hyeme: aut aqua decoctionis liquiritie
non ſit dies aliqua in qua infirmus non aſſellet in
hac egritudine quia bene erit ei ⁊ melius alleuiabi
tur a tuſſi ⁊ leuius exſcreabit: poſſet aliquibus die
bus mundificari ⁊ bene cum. ʒ. ij. manne diſſolu-
te cum. ʒ. iiij. aque decoctionis violarum aut iu-
iubarum: aut cum. ʒ. ij. medulle caſſie fi. diſſolute
cum. ʒ. iiij. vel. v. aqua decoctionis rerum dicta-
rum: ⁊ poſt diſſolutionem colentur ⁊ illa colatura
eſt illud qď dať infirmis in matutinis in iſto caſu.

Cura pleureſis que fit ex colera eſt vt ſtatim fi
at ſubtractio ſanguinis ex contraria parte ſi cor-
pus fuerit repletum: vl' ex eadem ſi non fuerit re-
pletum: ⁊ poſt ſubtractionem fiat mundificatio
cum decoctione que ſic fit ex. ʒ. j. tamarindoꝝ ⁊. ʒ
ij. medulle caſſie fiſtule cum. ʒ. iiij. vel. v. aque de
coctiōis prunoꝝ vel iuiubaꝝ. in omnibus alijs re
gatur infirmus vt ſupius dictum eſt preter q: in
iſto caſu requiritur maior extinctio. fit ergo potꝰ
eius hora comeſtionis cum aqua decoctionis pſi-
lij ⁊ cucurbitaꝝ: aut cum aqua decoctionis cucu-
meris lactucarum ⁊ zuchari aut cum aqua decocti
onis endiuie cucurbite cucumeris ⁊ pſilij ⁊ gūmi
arabici: ⁊ h eſt melior ⁊ magis medicinalis huic
egritudini ⁊ cum aliqua iſtaꝝ decoctionum ⁊ ſpe-
cialiter cum vltima. detur in ortu ſolis ſyrupus
dictis ſuperius: vel detur aqua ordei ante ſyrupū
vel poſt ſyrupum ꝑ duas horas: ⁊ nunquam deť
aqua ordei cuz ſyrupo vel cibo neq; ptiſana ⁊ etiā
vngantur ſpatule ⁊ ſpina in hac cum mucillagine
pſilij ⁊ oleo roſato ⁊ populeon ⁊ oleo de papauere
ponatur ſepe ſuꝑ locum doloroſuz ſpongia infuſa
in aqua decoctionis floꝝ camomille ⁊ violaꝝ: vel
aneti ⁊ violarum. Bibat etiam continue vel ſepe
iulep cum aqua decoctionis pſilij ⁊ erit bonum.

Cura eius que fit ex ſanguine aduſto eſt eadē
in omnibus cum colerica. ſed in iſta maior adhuc
q̄z in omnibus alijs requiritur extinctio. Vngan-
tur ergo ſpatule ⁊ ſpina ⁊ ceruix cum oleo de man
dragora aut oleo de nenufarre ꝙ eſt melius ſeu
oleo de papauere. continue bibat iulep ꝙ ſic fit.
℞. zuchari. lī. ij. aque roſ. lī. j. ⁊ miſceantur ⁊ fiat
ſyrupus bene coctus: ⁊ detur cum aqua decoctio
nis papa. vel aqua decoctiōis nenu. ⁊ cucur. ⁊ cu-
cumeris. teneat continue in ore mucillagi. pſilij: ⁊
cū oībus rebꝰ bibat aquā decoctiōis pſi. papaue-
ris ⁊ cucurbite. Cliſterizetur ſepe cum lenibus et
colericus ſiť ⁊ nullomodo vēter exiccari dimitta
tur q: valde nociuū erit.

Cura eius q̄ fit ex flegmate dulci ē vt ꝑmo pur
getur cū medicamine deturbit diſſoluto cū aqua
decoctionis violaꝝ ⁊ iſopi ⁊ in. ij. die flebotome-

tur ex eadē parte. ponaꝛ ſup locū oleū de aneto ⁊ de camomilla. Emplaſtꝝ q̄ð fit de milio calido: ſeu euaporatoꝛiū factū ex furfure floꝛe camomille ⁊ mellilloto. recipiat omni mane in auroꝛa de ſyrupo qui ſic fit. ℥. ij. ℞. iſopi liquiritie mellilotí iuiubarum an̄. ℥. j. ſeminis endiuie ⁊ lactucaꝝ an̄. ℥. j. piſtentur ⁊ bulliantur in. lƚ. ij. aq̄ donec medietas ſit ꝯſumpta colēꝛ ⁊ ſyrupizēꝛ cū. lƚ. j. zuchari vel mellis ⁊ dēꝛ cū. ℥. iij. vel. iiij. aq̄ decoctionis iſopi iuiubaꝝ ⁊ ſe. endiuie ⁊ lactucaꝝ. poſſet in iſto caſu dari oximel vel ydromel ꝓ digeſtiuo cū eadē aq̄. omnis eius potus fiat cū iſta aqua.

Si aūt poſt rupturā aliqs iſtoꝝ nō bene in fine mūdificarēꝛ: mundificēꝛ cū rebus dictis in aſmate ⁊ tuſſi ſꝫ naturā ⁊ conditionē ei⁹ q̄ð exſcreatur ⁊ ex parte quantitatis ⁊ ſubſtantie in cibo: ⁊ quo ad virtutē ⁊ quo ad egritudinē nō ſit variatio a cibis dictis in pꝛincipio: ⁊ nullomodo ꝑmittatur venter eius exiccari q꜡ malū erit ⁊ in iſto caſu ⁊ in alijs. Attendēduꝫ eſt ꝙ Hypo. ꝑma particula regiminis moꝛboꝝ acutoꝝ dicit ꝙ dꝫ dari in pleureſi oximel i eſtate cuꝫ aqua frigida hyeme vero cum calida. Et. G. ſup eodē verbo q̄ð dicit. eis aūt q pleuretici ſunt de potibus oximellis dādum eſt ⁊c. vel de potibus ydromellis cū aq̄ frigida eſtate hyeme v̄o calida. ⁊. G. diſtinguit ſup h̄ ⁊ dicit ꝙ aqua frigida daꝛ ratione fe. ⁊ caloꝛis innaturalis ⁊ fetaniabin: vł ydromel ratione digeſtionis materie ⁊ electionis. ſed in fe. peſtilētiali oēs ꝯueniūt ꝙ aq̄ frigida ſola eſt danda ⁊ nō calida eſt danda ad ſacietatem.

Caplm̄. lxxix. de peripleumonia.

f Lias ꝙ peripleumonia eſt apoſthema pulmonis vel velaminis eius. fit aūt ex materia calida ſicut flegmon ⁊ fit ex omni materia compoſita aliqñ veniente a capite ⁊ aliquādo ꝑ venas ad pulmonē. Et ſpecialiter ſemꝑ fit ex materia flegmatica currēte ꝑ venas ad pulmonē vel currēte a capite diſtillando vel fluendo ad eū de hoc modo generatiōis apoſthematis q̄ð fit ꝑ curſum materie ſtillando a capite ad pulmonē vł partes inferioꝛes vt dicūt medici nō videꝛ ꝙ poſſit fieri: cū ille humoꝛ poti⁹ ſpargaꝛ ſup membꝛū q̄ꝫ colligaꝛ in loco in modum apoſthemat꜡ ⁊ ſi fit: fit per iſtam viaꝫ currit humoꝛ ⁊ diſtillat a capite ad pulmonē: vel illas partes pelliculoſas. Et pulmo cuꝫ ſit rare nature vt ſpongia imbibiꝛ ex materia diſtillante ⁊ inflaꝛ: ⁊ h̄ inflatura cū aliquādo faciat ſonitū aliqñ impediat anhelituꝫ poteſt apoſthema ex iſtomodo appelari: ⁊ ſic fit ⁊ h̄ intendūt mediti. Scias ꝙ aliquando eſt egritudo ꝑ ſe ⁊ aliqū eſt ſequēs ad alteram egritudineꝫ ⁊ h̄ ſepe fit.

Signa ꝑipleumonie quando eſt incipiens: ⁊ eſt egritudo per ſe: ⁊ fit a materia calida ſunt fe. cōtinua ⁊ foꝛtiſſima cōſtrictio pectoꝛis cū ſuffocatione ita ꝙ videꝛ infirmo vt pareat pꝛe nimia ſuffocatiōe: ⁊ rubedo maxima in maxillis ⁊ doloꝛ in parte anterioꝛi pectoris ⁊ tuſſis valida ⁊ ſputum ſpumoſuꝫ: ⁊ in pectore ⁊ intra pectus ſentiꝛ grauitas abſq͡ʒ punctura acuta vel foꝛti abſq͡ʒ multo caloꝛe. Et vꝛina rubea aliquando ſpiſſa ⁊ aliquando clara: ⁊ pulſus velox cum mollitie: ⁊ aſperitas lingue cuꝫ nigredine. Et cum iacet ſuppinus vel ſuper ventreꝫ infirm⁹ fit eius ſuffocatio vel grauitas maioꝛ q̄ꝫ quādo iacet ſup aliquid lateꝝ.

Signa eius q̄ fit a materia frigida ſunt ꝯſtrictio anhelit⁹ cū oꝛegmone ⁊ ſonitu in pectoꝛe ⁊ viſcoſitas ſputi ⁊ fe. lēta ⁊ vꝛina quaſi citrina ſpiſſa. ⁊ pulſus rarus ⁊ mollis ⁊ magna grauitas in pectoꝛe abſq͡ʒ aliquo quaſi doloꝛe ſenſibili. ⁊ in lingua ei⁹ mollities eſt in pꝛincipio abſq͡ʒ aſperitate ⁊ nigredine.

Signa materie cōpoſite erūt cōpoſita ex his ſm̄ multitudinem ⁊ paucitatem materie vincentis in apoſthemate.

Si aūt h̄ ap̄a ſeqꝛ ad pleureſim vel ad aliā egritudinem: iſta ſigna dicta ſimplicia vel cōpoſita incipiūt apparere poſt ꝑmā egritudinē. ſ. pleureſiꝫ vel aliaꝫ antecedentem.

Cura eius q̄ ſit ex materia calida eſt vt fiat flebotomia de vena cōmuni ł media vſq͡ʒ ad ſincopim: vel vſq͡ʒ ad tenoꝛem virtutis: ⁊ h̄ ſi patiens timeret reiterationē flebotomie. Si v̄o iterationē flebotomie nō timeret placet magis medicis ſpecialiꝛ Auic. li. j. c. de flebomia ⁊ li. quarto de curationibus vniuerſalibus febꝛium putridaꝝ. multiplicatio flebotomie in numero melioꝛ eſt q̄ in q̄ntitate: ⁊ h̄ ē magis ꝯſonuꝫ veritati ⁊ virtus minus lediꝛ ex multiplicatione numeri q̄ꝫ ex multiplicatione q̄ntitatis. Sequēti die vel. iij. ſi virtus aliquo modo conſtat: fiat cliſtere niſi ꝑ ſe aſſellauerit omni die de quo cliſteri in pleureſi fecimus mentionē: ⁊ h̄ omni die ſi neceſſarium fuerit. Si v̄o debilis fuerit fiāt ſuppoſitoꝛia omni die ſemel aut bis ante pꝛādiuꝫ ⁊ ante cenā. In aqs potibus cibis emplaſtris vnctiōib⁹ ſyrupis decoctōib⁹ ⁊ electuarijs fiat vt dictū ē in pleureſi calida.

Cura ꝑipleumonie ex cauſa frigida eſt vt ꝑmo purgeꝛ cū pillulis cochijs vel medicamine detur hit diſſoluto cū ſyrupo vio. aut cū aq̄ mell' aut cū aq̄ decoctiōis liq̄ritie ⁊ iſopi: poſt purgationem ꝑ duos dies vł tres fiat flebotomia de vena media vel cōmuni vł fiat vētoſatio i poſterioꝛib⁹ cū ſcarificatione. nullomō vēter ſiccus dimittaꝛ q̄n aſſellet oi die ſemel aut bis ſm̄ ꝙ medico videbitur ex parte neceſſitat꜡ ⁊ virtut꜡. In cibis potib⁹ ⁊ oib⁹ alijs reb⁹ fiat vt dictū ē i pleureſi ex mat̄ia frigida In mat̄ia v̄o cōpoſita fiat cōpoſitio medicinaꝝ ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ oiuꝫ aliaꝝ reꝝ. Scire hic conuenit ꝙ ſi illa ap̄ata poſt aꝑtionē vel rupturaꝫ a die rupture vſq͡ʒ ad dies. lx. nō pugāꝛ: i ptiſiꝫ trāſeūt. ⁊ appellāꝛ tales empici a die rupture vſq͡ʒ ad dies. lx. p⁹ dies. lx. ptiſici appellaꝛ ⁊ h̄ vult Hyp. v. particula Amphoꝝ. Qui cū ex pleuretic꜡ empici fiūt ⁊c. Multotiēs feci cauteria i pectoꝛe hoꝛa purgatiōis ſaniei ⁊ fuerūt vtilia valde: aut cautiuꝫ. Obſuēꝛ regula dicta i pleureſi colerica ⁊ ſāguinea de repletōe aq̄ oꝛdei ⁊ ptiſane i omni pleureſi et peripleumoniali neceſſaria fuerit.

Capꝫ. lxxxviij. de ſanguinis ꝓiectōe cū ſputo in raſcatione ſeu vomitu. i. emoptoica paſſione.

p Roiectio ſanguinis ab oꝛe qn̄q͡ʒ fit cuꝫ raſcatiōe: qn̄q͡ʒ cum vomitu: qn̄q͡ʒ cum tuſſi qn̄q͡ʒ fit a gingiuis.

Signa ꝓiectiōis ei⁹ a gingiuis ſūt gingiue ſāguinolēte ⁊ vlcerate ⁊ ꝙ cū fricāꝛ ſanguināt: ⁊ ꝙ aduenit abſq͡ʒ raſcatōe vomitu ⁊ tuſſi.

Signa ꝓiectōis ſāguinis cū raſcatōe ſūt ꝙ i pectore nō ē grauitas ⁊ ꝙ īfirmus ſpuit ſanguinem abſq͡ʒ tuſſi ⁊ cū raſcatione.

Signa ꝓiectiōis ſanguinis ex oꝛe ꝓuenientis ab oꝛe ſtōi ſunt ſenſibilis grauitas in ſtō ⁊ partib⁹ ei⁹: ⁊ ꝙ ꝓuenit cū vomitu abſq͡ʒ tuſſi difficili: aut abſq͡ʒ tuſſi omnino.

Signa ꝓiectiōs ſāguinis ex pulmōe ⁊ ſpiritualibus ſeu thoꝛace ſunt tuſſis foꝛtis ⁊ grauitas i pectoꝛe ⁊ thoꝛace: ⁊ id q̄ð ꝓiciꝛ eſt ſpumoſum: ⁊ tū h̄ in maxillis eſt alteratio ⁊ quo ad caloꝛē ⁊ quo ad compoſitionē mēbꝛi q̄ eſt extenuatio ꝓpꝛie.

Cura ſanguinis venientis a gingiuis ē dicta.c.ſuperiori de fluxu ſanguinis ex gingiuis.

Cura ſanguinis venientis cum raſcatione nō eſt multū timēda q: natura abſq3 medico emēdat h vitium: ſed ſi ꝓiectio talis ſanguinis ꝯtinuaret̄ fiat gargariſma cu3 ſucco ſolatri aut plantaginis diſſoluto cū aq̄ decoctiōis ſumac ⁊ mirtiloꝝ: ⁊ cū h fiat flebotomia de vena cephalica alicui⁹ man⁹. Comedat i cibarijs ſuis ſumac ⁊ portulacas ⁊ mirtos: ⁊ aliqñ fiat gargariſma cū melle ro. vl' zucharo ro. ⁊ aqs dictis. bibat cū cibarijs ſuis vinū rubeu3 ponticū cū aq̄ decoctionis ſumac vel mirtilorum mirtū: ⁊ ſit aq̄ dupla ad vinū vel equalis.

Cura eius q̄ ꝓuenit ex ſtō cū vomitu ⁊ aliomō eſt vt fiat flebotomia de ſaluatella manus dextre vel ſiniſtre q̄ eſt inter anulare3 ⁊ auricularē digitum: ⁊ comedat cibaria cōdita cum agreſta ⁊ vino de granatis acetoſis vel rob ſeu ſuccu3 fructuum acetoſoꝝ ponticoꝝ ⁊ ſtipticoꝝ vt eſt ſuccus ſorbarum neſpiloꝝ ⁊ pirrorum ⁊ mirtilorum. ℞ecipiat trociſ.q ſic fiunt omni die vnū cū ſucco plantaginis ⁊ vino rubeo pontico vel ſtiptico. ℞. mumie maſticis: boli armeni ſanguinis draconiſ añ. ʒ.s. terant̄ ⁊ conficiant̄ cum ſucco plantaginis vel ſolatri. ſit vnuſquiſq3 troci. ʒ.ij. vel.j.s. ad minus. Aliud ad idem. ℞. boli armeni gūmi arabici. balauſtie ſanguinis dracōis: thur3 añ. ʒ.s. fiant trociſci cū ſucco citonioꝝ: vel cu3 agreſta vel cū vino de granatis vel cū ſucco plantaginis: ⁊ ſit vnuſquiſq3 troc. ʒ.j. dat̄ in aurora ⁊ ante cenā cū ſyrupo de citonijs vel de mirtis vel ſyrupo ro. vel aq̄ ro. omnia cibaria in iſto caſu condiant̄ cum agreſta vel vino de granatis acetoſis vel ſumac vel cū mirti. Sit vinum vl' potus eius ponticus. Comedat carnes edi caſtrati pulloꝝ perdicū faſianoꝝ u3 ⁊ omniū auiu3 degentium in arborib⁹ ⁊ in pratis ⁊ non in aqs. fabam fractam ⁊ farina3 ordei ⁊ riſū comedat etiam. ponat ſuper ſtomachum eius emplaſtrum qđ ſic ſit. ℞. mumie maſticis thuris nucis cipreſſi boli armeni ſanguinis draconis añ. ʒ.j. picis naualis cere añ. ʒ.iiij. diſſoluātur in caʒola ⁊ fiat emplaſtrum.

Si autem hic vomitus euenerit temporaliter ⁊ infirmus ſenſerit ſe melius ⁊ etiam alleuiatum: non fiat aliquid quia natura facit illud ꝓpter melius ſicut in muliere que longo tempore menſtrua non habuerit ⁊ de viro qui conſueuit habere emoroydas ⁊ modo non habet.

Cura eius qui ſit cum tuſſi eſt vt fiat flebotomia de baſilica vel de ſaluatella in aliqua manuū: ſeu ventoſatio in naticis ⁊ partibus poſterioꝛib⁹. Si autem hec exſcreatio ſanguinis fuerit longi tēporis ⁊ cum febre ſignificat ſuper vlceratione pulmonis ⁊ erit egritudo incurabilis: ſed poſt cōſeruari ⁊ reduci infirmus ad tp̄s lōgi⁹ beneficio medici. Utat̄ cucurbitis ⁊ portulacis ⁊ lactucis ⁊ ſucco ordei ⁊ auene. ⁊ ſi fuerit debilis vtat̄ carnibus dictis conditis cū rob vini vel cū ſapa ⁊ ēt ſi fuerit abſq3 ſe. Utat̄ etiā cibario facto ex faba fracta ⁊ ciceribus fractis. Utat̄ etia3 ſtō ieiuno lacte caprarum vel lacte aſine in quo ſemp ſit aliquid zuchari. bibat vinum dulce claꝝ limphatum cu3 aq̄ decoctionis cucumeris vel ſeminis eius ⁊ citoniorum vel ſe. eorum. Ungat̄ pectus ⁊ ſpina cū vngento confecto ſic. ℞. cere. ʒ.s. olei ro. ʒ.iiij. camphore. ʒ.ij. fiat vngentum. Sumac omni die bis vel ſemel de electuario quod ſic fit ⁊ ſpecialiter ſi fuerit abſq3 ſe. ℞. zuchari roſati veteris. lī. j. troſciſcoꝝ ſtelle. numero. xij. miſceantur: ſi vero cum febre fiat ſic. ℞. zuchari roſati. lī. j. karabe: corallj margaritarum non perforataꝝ ſanguinis draconis añ. ʒ.iij. opij macis croci papaueris albi añ. ʒ.s. terant̄ ⁊ miſceantur ſimul. Ad idem. ℞. thuris ſāguinis draconis. ʒ.iiij. karabe. ʒ.v. ematbitis: terre ſigillate añ. ʒ.x. aluminis ſciſſi. ʒ.ij.s. balauſtie. ʒ.iij. opij. ʒ.j. reubarbari. ʒ.ij. fiant ex omnibus troc. x. cū ſucco portulace. de. quibus ē dandus vnus omni die cum aqua decoctioni citoniorum vel mirtiloꝝ vl' pirrorū. liganda ſunt ambo adiuctoria firmiter ⁊ core. Jaceat ſi eſt poſſibile vt plurimū ſupinus. Embrocetur pectus hora exitus ſanguinis cu3 aqua roſata ⁊ ſandalis camphora ſepe p ſe. Et in cibarijs ſuis recipiat de terra ſigillata: bibat ſepe ſyrupum de papauere cu3 aqua decoctionis citonioꝝ vel eius ſe. vel cum aq̄ decoctionis karabe: vel mirtilorum ⁊ opij. multū dormiat: parum comedat ⁊ ſepe ſi fuerit neceſſarium.

Caplm. lxxxxj. de ptiſi.

Ptiſis eſt vlcus pulmonis cu3 cōſumptōe ſubſtātial' humiditatis totius corporis a calore accidētali. Hec egritudo fit aut poſt ſputu3 ſanguinis cū tuſſi aut ſanici vt in peripleumonia ⁊ pleureſi. cum non fit mūdificatio ſaniei in dieb⁹. lx. a die rupture vt vult Hypoc. v. particula Amphoriſmoꝝ. Quicūq3 ex pleuretic3 ⁊c. aut poſt coriʒam vel catarrum deſcendente3 a capite ad pulmonē: aut poſt tuſſim longā antiquā affligentē infirmū multū. Cū aūt aliqs patit̄ diminutionē carnis poſt aliquaꝝ egritudinū dictarum ſupius ⁊ fuerit eger cum fe. lenta ⁊ emiſſerit ſanguinē cū excoriatōe ia3 ip̄m ptiſi3 pati dicim⁹. Sunt ⁊ ſigna alia ꝯtracta ex humiditate. ſ. longitudo colli ⁊ eminētia epigloti: ⁊ eleuatio ſpatularum q̄ ſignificāt ſup ptiſim futurā ⁊ cū alijs ſupi⁹ dictis ſup ptiſim p̄ſentē. Sunt ⁊ alia ſigna ꝯtracta ex pulſu q: i ptiſico pulſus ē dbil' ſtrict⁹ ſubtil' ex dbilitate vrut3: ſtrict⁹ ex ꝑuatōe humiditat3 natural'. paru⁹ ex leſione organi. Urina e⁹ ſubtil' nō multū tincta. ſubtilis ꝑꝑ cōſumptionē. nō multū tīcta d ſupfluitate colerica paꝝ ei admiſcet̄. Et h ꝑpt̄ debilitatē expulſiue ⁊ ꝑpt̄ priuationē digeſtionis ꝯtingentis ex debilitate virtutis q̄ laxata ē ex mutatione complexionis ⁊ compoſitionis nutritiuorum. Et apparet oleagina in ſuperficie ex liquefactione pinguedinis membrorum que cum liqueſit currit ad epar ⁊ miſcetur cū vrina: ⁊ h eſt ſignum mortis.

Cura tota intentio medici ſit in mundificatione vlceris et incarnatione ꝑ poſſe ⁊ conſolidatione: ⁊ omnia iſta melius reperiuntur in vna ſubſtantia nutribili. ſ. lacte q̄3 in alia re: na3 in lacte eſt ſeroſa ſubſtantia frigida et humida que multum mūdificat ⁊ abſtergit. Et ſ3 quoſdam eſt calida ⁊ ſicca: ſed non videtur. Nam ſicut in ydropico aquoſa ſubſtantia frigida ⁊ humida iudicatur quāuis ſit ſalſa ⁊ calida ſm̄ ſenſu3 tamen frigida eſt in veritate ⁊ cura per calidu3 vt omnes volunt medici etia3 ſi febris habuerit: ita ſeroſa ſubſtantia lact3 que aquoſa dicitur quāuis ſm̄ quemdam effectū videatur calida per illud qđ recipit a coagulo in ſeparatione ſua a caſeo ⁊ butiro tamen in ſe frigida ⁊ humida in veritate exiſtit cū ſit aquoſa ſubſtantia ſm̄ plurimū vt vult Iſaac .c. de lacte. vñ dicit̄ calida ratione ſue actionis et laxatōis ⁊ aliquātulo acuitat3: ⁊ dī frigida q: partes aquoſe ſunt multiplicate ſup calidas in q̄truplo: ⁊ ſm̄ h dicitur vere frigida ⁊ eſt humida: ⁊ eſt ibi butiroſitas que incarnat calida ⁊ humida. ⁊ ēt ibi' caſeata ſubſtantia frigida et ſicca que conſolidat. vnde conueniens eſt vt detur lac aſine qđ eſt meli⁹ omni mane ſtō ieiuno ⁊ ſit calidum cum bi-

bitur: vel detur lac caprinū in quo ſemper pona tur aliqd zuchari ne coaguletur i ſtō. nā zuchar̄ vel mel cū miſcetur cū lacte impedit coagulationē eius in ſtō. Comedat cū ipo lacte micaz panis calidi q: mag̃ nutribilia erūt ⁊ meliora illa duo ſil' q̄ȝ quod libȝ p ſe: ⁊ magis roborātia virtutē. ſȝ tñ ſciēdum ē q lac nō ē ꝯueniens ptiſico: neqȝ ethico tpibus vel hora in qbus fe. creſcit vl' mutat̄ vl' manifeſta tur plus ſolito: ⁊ ſpecialit̄ ptiſico q hȝ cuȝ ptiſi fe. humoralē aliquā: neqȝ ethico cū fe. humorali: naȝ p ꝯuerſionē lactis ad humorē corruptū ad quem de facili ꝯuertit̄ pp debilitatē ſue ꝯpoſitionis ⁊ ꝯplexionis augumētat̄ fe. humorali: ⁊ p ꝯñs pti ſis ⁊ ethica ſil'r: et h vult. Hypo. v. particula vbi dicit. Lac dare caput dolētib' malū. imo tūc ē ꝯ ueniens vt pmutatio ad alias res ⁊ dietā aliā fiat ſapient̄ ⁊ cum ordine. Sumat de electuario qđ ſic fit. ℞. zuchari ro. veteris. lī. j. karabe margarita ruȝ nō perforatar̄: oſſis de corde cerui ſanguinis draconis añ. ʒ. ij. macis croci opij añ. ʒ. s. miſceāt̄ ſimul. Sumat de iſto oi mane ⁊ ſero ad modū nu cis vel. ʒ. iij. ⁊ bibat poſt illud aliqd lactis aſine vl' capre vl' aquā decoctōis ordei ⁊ mirtilor̄. Quidaȝ ſunt q nutriūt cōtinue tales patiētes ex zucharo roſato veteri ⁊ ꝯfert multū ⁊ elongat eos i vita. ⁊ h vult Auic. li. iij. c. de ptiſi ⁊ vlcere in pulmone. Nutriat̄ vt plurimū cū ſucco ordei vel auene vel ſpelte: ⁊ ſumere poſſet de ſucco farine frumēti: q: ſua viſcoſitate ꝯglutinat ⁊ ipedit diſſolutionē mē brorum ppter multā ⁊ magnā adherentiā quā fa cit i mēbris: poteſt comedere pedes ⁊ extrema por corum. ⁊ de piſcibus angulā ⁊ tencbā ex eadē cau ſa. Carnes vitulor̄ ⁊ edi ⁊ agnor̄ ⁊ pullor̄ ⁊ pul larum ⁊ omniū auiuȝ comedat cuȝ fuerit debilis coctas cū cucurbitꝫ lactucis ⁊ portulacis vel cū ali quo iſtor̄. Bibat vinū album clar̄ limpidatū cuȝ aq̄ veri frigoris vel cū aq̄ decoctionis ordei vel cu curbite vel portulace. Ungat̄ pectus ⁊ ſpina om ni die cū populeon mixto cū olo ro. ⁊ aq̄ ro. vl' cū vngento facto ex oleo ro. ⁊ cera. Troc. de cāpho ra ꝯferentes ad ethicā ⁊ ptiſiȝ q auferūt ſitiȝ ⁊ an guſtiaȝ ſic fiunt. ℞. ſpodij. ʒ. iiij. roſar̄. ʒ. vij. ſe. maiue ſe. portulace ſe. cucurbite: dragāti ipice cel tice gūmi: liquiritie ligni aloes: cardamomi añ. ʒ. iiij. croci. ʒ. ij. zuchari manne añ. ʒ. vij. camphore. ʒ. j. s. ꝯficiant̄ cū mucillagine pſilij: ⁊ fit vnuſ quiſqȝ trociſcus. ʒ. j. s. ⁊ detur cum ſyrupo roſa to ⁊ aq̄ pſilij ſero cū vadit dormitum.

Capitulum. lxxxxij. de vlcere accidente in pe ctore abſqȝ febre ⁊ aliquando cum febre ⁊ vocatur empima.

Lcus tale quõqȝ fit in pulmone ⁊ velaminibus eius ⁊ tūc
v eſt cū fe. ⁊ fit ex diſtillatione humoris a capite deſcendentis in moduȝ catar ri vel corize qui pcutit ſubſtantiā pul monis ⁊ eā vlcerat. Et aliquando fit poſt pleure ſim ⁊ peripleumoniā que conuertit̄ in ſanie: ⁊ illa ſanies ppter ſuam acuitatē cū deriuat̄ ad pulmo nem vel paniculum diuidentem pectus per medi um ſm longitudinem. vel ad paniculum cohopi entem ⁊ defendentem cor ⁊ pulmonē a duritie pe ctoris. corodit ſubſtantiam quaȝ tāgit ⁊ in qua re ſidet ⁊ facit empima ⁊ ſi nō purgat̄ vt dic̄. Hypo. v. particula Amphoriſmor̄. Quicūqȝ ex pleureti cis empici ſunt vel ex alia cauſa tranſeunt in pti ſim ſi vſqȝ ad dies. xl. non purgant̄. Et quõqȝ fit in ipſa ſubſtantia pectoris vel raritate ⁊ h aut ex cau ſa extrinſeca vel intrinſeca: ⁊ fit cū h aliqñ in vno latere pectoris vel duobus: et eſt quocūqȝ mō fiat ab ſqȝ febre aliquando in illo caſu: ⁊ aliquando cū febre.

Signa vlceris in pulmone vel vela minibus ſunt illa eadem q̄ di cta ſunt in. c. de ptiſi: ſicut febres minute ⁊ lente ⁊ anhelitus conſtrictio ⁊ ſimilia. Et ſi cū pdictis ap paruerint exiccatio pulpar̄ digitor̄ ⁊ extenuatio maxillar̄ cum rubedine intenſā: ⁊ defectus expul ſionis ſaniei cū virtutis debilitate ⁊ inflatione pe duȝ ⁊ fetore eius q exſpuit̄: ⁊ q illud ſputū deſcē dit ad fundum aque qñ exſpuit̄ in aq̄ que eſt in ſcu tella ⁊ capilli capitis incipiūt cadere morteȝ in bre ui ſignificāt. ⁊ h vult Hypo. v. particula Amphō riſmorum vbi dicit. qui a ptiſi moleſtāt̄ ⁊c. ⁊ ſi fie ret diaria cū iſtꝫ citius moreret̄. vt ipe. Hypo. ibi deȝ vult vbi dicit. a ptiſi habito diaria ſupueniēs mortale. ⁊ illa ſigna hñt locū in ſignificatione ſu per vlcera pulmonis ⁊ velaminium ſiue ſit egri tudo per ſe ſiue incipiens ex ſe: ſiue ſuccedat ad pi pleumoniam pleureſim ⁊ tuſſim: longam et ſimi lia.

Signa vlceris quod eſt in raritate vel ſubſtā tia pectoris: ſiue fiat ab extrinſeca cauſa ſeu ab in trinſeca ſiue fuerit in vno latere aut in duob' ſunt narratio infirmi ſuper cauſam manifeſtaȝ extrin ſecam: ⁊ q dolet in vno latere ⁊ ſentit ibi graue dinem cum ſuſpenſione ponderis ⁊ inflammatio ne maiori quando iacet ſpecialiter ſuper aliud la tus. ſ. in quo non eſt egritudo tunc potes vere di cere q vlcus eſt in vno latere tantum. Si vero eq̄ liter ſenſerit illa accidentia in toto pectore ⁊ quan do reuoluitur ſentit eadem accidentia in quolibet latere: tunc vere dicas q i ambobus lateribus vl cus continetur: ⁊ etiaȝ febris non ſic continue eſt in vlceribus pectoris vt eſt in vlcere pulmonis ⁊ velaminum. imo multotiens contingit q vlce ra que ſunt in pectore ⁊ raritate eius ſunt abſqȝ fe bre ⁊ id q exſpuitur ex vlceribus pectoris non eſt ſic ſpumoſum vt eſt illud quod ex pulmone ⁊ vela minibus exſpuitur et h eſt quia om̄is ſuperflui tas que a pulmone ⁊ velaminibus eius expellitur ppter continuum motum pulmonis ⁊ velaminū maiorem ⁊ magis continuam acquirit ſpumam q̄ȝ illud qđ ex pectore ⁊ partibus aliis illor̄ locorum expellit̄: imo vlcus pectoris eſt abſqȝ fe. vt pluri mum. Scire etiam ꝯuenit q multotiens in vlceri bus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ velaminum eſt fe. mi nuta lenta differens ab ethica: q: ethica conſequi tur ex neceſſitate vlcera pulmonis ⁊ velaminum: ⁊ dicitur h minuto lenta ab ethica q: ſemper fit a materia flegmatica putrefacta ad intra venas vel extra: ⁊ eſt humoralis vel materialis: ethica non. pulſus in humorali eſt paruus cum quadam mol litie vel latitudine. paruus ex frigiditate materie: mollis vel latus ppter eius humiditatem. ſed in ethica eſt ſubtilis ſtrictus. ſubtilis propter ſubti litatem organi: ſtrictus ex conſumptione humidi naturalis. ſ. cum eſt egritudo per ſe: in vtraqȝ eſt debilis paruus frequēs. Et credere debes q iſte egritudines cuȝ cōponunt̄ male a medicis cogno ſcuntur. ⁊ ſpecialiter ille ex affinitate quā habent vt vides. Eſt et alia differentia in vlceribus iſtis ⁊ ſuperfluitatibus que ex iſtis locis expelluntur q̄ eſt valde vtilis in cognitione differentie infirmi tatum ſpiritualium ⁊ pectoris: que differentia cōtrahitur ex ſubſtantia ipſius ſuperfluitatis et eius odore ⁊ ipſius grauitate. nā ſi illud quod ore expellitur cū tuſſi nō fuerit ſanguis ſed ſanies: ⁊ volueris diſcernere vtrum ſit ſanies vel humor flegmaticus. ꝯſidera ſi illud qđ exſpuit̄ hȝ odoreȝ fetidū vel grauē q: odor fetidus pfectaȝ putrefa ctionem ſignificat grauis principium vltime pu trefactionis cum corruptione vult ſignificare.

Et hoc ſcies cum ſputum hoc ponitur ſuper car

bones ⁊ fetet vel hȝ odorem grauem: ⁊ intelligas
ꝑ odorem graue͂ odore͂ q priuatus eſt delectatio͂e
⁊ incipit fetere. Si au͂t i ſubſta͂tia ſua h ſputu͂ fue-
rit ſanioſuȝ qd̕ ſcies ꝑ albedine͂ cu͂ pauca viſcoſi-
tate ⁊ ei⁹ grauedine. na͂ qn̄ ſanies vel ſputu͂ ſanio
ſum ſpuit̃ in aqua: eo ꝙ aereu͂ ei⁹ ꝓpt̃ putrefactio
nem induſta͂ in materia ⁊ loco expirauit deſcendit
ſtatiȝ ad fundu͂ vaſis in quo e͂ aq̄. tu͂c vere ſcire de
bes ꝙ cu͂ iſta tria affuerint in eo qd̕ exſpuit̃ ꝙ eſt
ſanies ⁊ no͂ humor flegmaticus q: humor flegma-
ticus natat ex cauſa contraria ⁊ no͂ fetet neq̄ȝ in ſe
neq̄ȝ in ſubſta͂tia ſua ſanioſus videt̃. Id qd̕ dictu͂
eſt i ptiſico de vrina dicit̃ hic.

Cura ſi vlcus pectoris fuerit a cauſa ex-
trinſeca ⁊ ſanguiſ no͂ mult⁹ in ꝑn-
cipio ex vulnere exierit ⁊ eger fuerit cu͂ virtute ſa
tis forti: fiat flebotomia de vena media vl̕ de ma-
nu aut fiat ventoſatio in naticis vel tibijs ⁊ ꝯforte
tur pectus ⁊ locuſ leſis cu͂ oleo ro. mixto cu͂ pulue
re ſandalorum camphore ⁊ mirtilorum. Gargarizet
ſyrupu͂ roſatu͂ cuȝ camphora ſandalis ⁊ roſis tri-
tis: aut cu͂ melle roſato ⁊ aq̄ decoctionis mirtilorum
ſandalorum ⁊ camphore. Sumat vſq̄ȝ ad dies. vij. ꝓ
cibo ſuccu͂ ordei farri ⁊ auene ꝯditu͂ cu͂ perdicijs:
vel ſumat cucurbitas vel lactucas aut portulacas
q̄ meliores ſunt ſi condiant̃ cu͂ vino de granatis
dulcib⁹: aut olo cu͂ oleo ro. ſeu olo mirtino. bibat
aqua͂ decoctio͂is mirtilorum vel aqua͂ decoctio͂is por-
tulacarum ⁊ zuchari: aut aquaȝ mixta͂ ſyrupo ro. Si
au͂t eſſȝ nimis debilis comedat carnes ꝑdicuȝ pul
lorum ⁊ turturum ⁊ edi ⁊ vitulorum paruorum co͂ditas
⁊ coctas cuȝ portulacis vel lactucis aut cucurbitiſ:
⁊ condiant̃ poſt h cum rob mirtilorum vel vino de
granatis dulcibus aut aqua roſata: ⁊ bibat vinuȝ
rubeum in quo ſit aliquid ſtipticitatis mixtu͂ cum
duplo aque alicuius ex dictis. Sumat ſepe troci-
ſcos ſtelle cum rob de vino vel de mirtis: aut tro
ciſcos de karabe quos faciemus vel terram ſigilla
tam cum agreſta ⁊ rob vel aquam decoctionis ba
lauſtiarum ⁊ zuchari vel mirtilorum. Poſt co͂ſtricti
onem ſanguinis curet̃ vt ptiſicus in vlceribus pe-
ctoris a cauſa intrinſeca: i principio cura eſt eade͂
in omnibus cu͂ ſuperiori. Et e͂ hic atte͂denduȝ ꝙ vl-
cera q̄ fiu͂t in raritate pectoris ⁊ ſubſta͂tia ei⁹ ſiue
ſint cu͂ fe. ſiue abſq̄ȝ fe. Curant̃ cu͂ cura ſupi⁹ dicta
vel ducu͂t̃ vſq̄ȝ ad tp̄s qd̕ eſt. xxiiij. annorum vt vult
Auic. li. iij. code͂. c. vlceru͂ vo pulmonis ⁊ velami
nis in principio cura e͂ eade͂ ex parte flebotomia ⁊
ventoſationis ⁊ ꝯfortatio͂e loci cu͂ ſupradictis: ⁊ ex
parte ꝯſtrictio͂is ſanguinis dieta ⁊ potus. ſȝ poſt
ꝯfirmatione͂ ſanguinis eade͂ erit cura cu͂ cura pti
ſici in oibuſ: ⁊ erit ide͂ iudiciu͂: ⁊ h cura hȝ locuȝ in
omni vlcere qd̕ fit in pectore ſpiritualib⁹ in ꝑnci-
pio ſiue ſit cuȝ fe. ſiue abſq̄ȝ fe. ſcias vt dicit. Hy-
po. iij. particula Amphoriſmorum: ⁊ Galie. ſup eo-
dem Amphoriſmo ꝙ ptiſici ⁊ vulnerati in pecto-
re ⁊ pulmone moriu͂tur vt pluri muȝ in autu͂no. et
propter hoc dixit. Hypo. Autu͂nus ptiſicis ma-
lus.

Capl̕ȝ. lxxxxiij. de dolore cordis ⁊ apoſthemate
eius.

b Egritudies nu͂q̄ȝ fiu͂t i corde ita
vt confirment̃ vſq̄ȝ ad ꝑfectum
augme͂tuȝ cauſe: eo ꝙ an̄ h tp̄s iterfi
ciunt ꝑꝑ nobilitate͂ me͂bri ⁊ ꝯtinua͂ ne
ceſſitate͂ ſue opatio͂is ad totu͂ corp⁹ ad
ꝯſeruatione͂ vite. vn̄ ex iſtis cauſis cor no͂ ſuſtinet co͂
firmatione͂ iſtarum ifirmitatu͂ qn ante deficiat ⁊ mo
riat̃ patie͂s. vn̄ cu͂ icipit apari ſoluit̃ ei⁹ ſubſta͂tia
⁊ alterat̃ ei⁹ co͂plexio: ⁊ fit dolor ſtatim cor incipit
debilitari i opatione neceſſaria ⁊ cu͂ qeſcit ei⁹ opa
tio vȝ cordis in ꝯtine͂ti infirmus morit̃ ⁊ qeſcit vi
ta a qete motus opatio͂is eius. fit autem dolor ex
alteratio͂e ꝯplexio͂is calide vel frigide: ſicce vel hu
mide. Soluit̃ au͂t co͂tinuitas ex curſu humorum ad
cor ꝑter natura͂ in modu͂ apatis: ⁊ natura propter
cauſa narratas ꝯfirmatione͂ iſtarum ifirmitatu͂ non
expectat. Et fit ſolutio ꝯtinui a cauſa extrinſeca ⁊
illa no͂ curat̃ neq̄ȝ co͂ſiderat̃ a medico ratione cura
tionis.

Signa dolorum ex co͂plexione calida n̄
co͂firmata ſunt veheme͂tia ca
liditatis pectoris: ⁊ velocitas innaturalis cu͂ fre-
que͂tia pulſus: ⁊ etiaȝ magnitudo no͂ naturalis: ⁊
egreſſio anhelitus ad magnitudine͂ ⁊ velocitateȝ
⁊ freque͂tiaȝ i naturale͂ ⁊ ſitis vehem͂es q̄ no͂ ſeda
tur ꝑ potu͂ ſȝ ꝑ acre͂ frigidu͂: ⁊ delectatio i attra-
ctione aeris frigidi ⁊ ſuauitas i re frigida: ⁊ liq̄fa
ctio corporum ⁊ me͂brorum ⁊ extenuatio abſq̄ȝ aliq̄ ca͂:
⁊ triſtia ⁊ co͂turbatio ꝑmixta inflamatio͂i ⁊ in mi-
ſericordia ſup mala ⁊ malitias q̄ fiu͂t: ⁊ fe. aliqua.

Signa doloris ex co͂plexio͂e frigida ſunt decli
nato pulſus ad paruitate͂ raritate͂ ⁊ tarditateȝ no͂
naturale͂. ⁊ fit pulſus freque͂s cu͂ virt⁹ e͂ debiliſ vt
ſuccurrat̃ neceſſitati: ⁊ fit anhelit⁹ debilis ⁊ virt⁹
e͂t: ⁊ delectatio in tactu rei calide ⁊ ledit̃ a frigidis
⁊ ꝯfortat̃ i guſtu ⁊ olfatu rei calide: ⁊ timor ⁊ ſup-
fluitas i pietate ⁊ miſericordia ⁊ deſtructio letitie fa
ciei. Signa ei⁹ q fit ex co͂plexio͂e ſicca ſunt ꝙ corp⁹
ia͂ extenuatu͂ e͂ ſȝ no͂ totu͂ ⁊ pulſus dur⁹ paru⁹ fre-
q̄ns: ⁊ co͂tinua ſiccitas ligue ⁊ pallari. Signa egri
tudiniſ cordis i quo ſuphabu͂dat humiditas ſu͂t il
la q̄ ſignifica͂t appopleſia͂ aut paraleſiȝ. na͂ cor no-
bilitate ſue opatio͂is ⁊ mot⁹ i qb⁹ dominiu͂ pot⁹ ſic
citatis q̄ȝ humiditatum reqrit̃. Si do͂naret̃ i eo humi
ditas accide͂talis tantuȝ ꝙ poſſet cor ifirmare aut
ſuffocaret calore͂ naturale͂ ⁊ iterficeret ſubito aut
ad appopleſia vl̕ paraleſiȝ ſubito co͂uerteret̃.

Cura calidiatis cordis no͂ ꝯfirmate eſt
ſumere i potu lac aceroſu͂ butiro
extracto: ⁊ rob acetoſitatis citri ⁊ rob malorum gra
natorum ⁊ no͂ granatorum ⁊ ſuccos acetoſos oe͂s ⁊ fru
ctus: aut aqua͂ decoctio͂is rerum acetoſarum omnium ⁊
aqua͂ citrulorum ⁊ troc. d̕ ca͂phora q ſic fiu͂t. ℞. rhu
ris ſanguis drac. an̄. ʒ. j. endiuie ⁊ karabe an̄. ʒ. s.
emathitum tre ſigillate an̄. ʒ. j. s. aluminis ſciſi ba-
lauſtiarum duas tertias vni⁹. ʒ. fia͂t troc. ⁊ vnuſq̄ſq̄ȝ
troc. ʒ. ij. ⁊ det̃ i potu cu͂. ʒ. ij. ſucci alicui⁹ dicit ſu-
ꝑius ⁊ granis. ij. opij. Et e͂t fiat empl̕ȝ ꝯtinue cu͂
ſandalis ⁊ roſis ca͂phora ex aq̄ ro. ſup pect⁹ ⁊ cor:
aut ex oibus ſil̕ aut ⁊ quolibet ꝑ ſe. Comedat res
acetoſas ⁊ frigidas ⁊ carnes edi ⁊ vitulos ⁊ pullo
rum ꝯditas cu͂ agreſta ⁊ aq̄ ro. vino de granatiſ ⁊
berberis ⁊ ſilib⁹. ⁊ bibat aqua͂ frigida͂ vl̕ ꝑ ſe cum
vino de granatis agreſta vel aq̄ ro. odoret oi die
camphoram mixtam cum ſandalis aceto ⁊ aliqua͂
do de mace.

Cura frigiditatis cordis no͂ co͂firmate e͂ dare i
potu vinu͂ forte odoriferuȝ purum no͂ multe qua͂tita
tis ⁊ odorare odorifera calida: ⁊ troc. q ſic fiu͂t om
ni die ſumere cu͂ vino rubeo. ℞. ſandalorum rubeo
rum emathitis ſanguinis draconis oſſis de cor-
de cerui an̄. ʒ. s. macis croci nuciſmuſchate gario
filorum ſpice an̄. ʒ. ij. margaritarum non perfora
tarum. ℈. s. muſci ambre grana. viij. fiant troci-
ſci cum vino ⁊ ſit vniuſquiſq̄ȝ trociſcis. ʒ. j. s. fiat
etiaȝ in vnctio omni die circa pectus ⁊ cor cu͂ oleo
de ſpica in quo diſſolutus ſit muſcus vel cum oleo
de lilio in quo diſſoluta ſit camphora. Die quali-
bet comedat de diamuſco multotiens vel diamar
gariton ſeu diatriton pipereon cum muſco ⁊ zu-
charo ad modu͂ caſtanee vl̕ nucis. ⁊ poſt illd̕ bibat
de vino odorifero claro. ℥. ij. vl̕. ℥. iij. Emplet̃ pe
ctus cuȝ empl̕o qd̕ ſic fit. ℞. ſpice celtice coſti ſa-

nne cipi cioamomi gariofiloꝝ folioꝝ mirti ſan-
daloꝝ rubeoꝝ ro. ru. ſpice inde mente oꝛtulane añ. ℥. j. terant̄ ⁊ fiat emplaſtrū cū vino ⁊ farina fenugreci ⁊ ſe. lini. Comedat carnes ꝑdicū pulloꝝ columbaꝝ ⁊ faſianoꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ caſtrati vel arietꝫ annualis aſſatas ⁊ ꝯditas cū multitudine ſpecierum. Comedat ēt vitellos ouoꝝ ⁊ cicera fracta ⁊ herbā feniculi boꝛaginis: ⁊ omnia cibaria iſta cōdiant̄ cuꝫ pulrere q̄ ſic fit. ℞. pipis. ℥. j. cinamomi gariofiloꝝ cardamomi nucíſmuſ. folij galāge pipis lōgi zinziberis. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. j. macis ſpice añ. ℈. j. fiat puluis cribelat⁹. bibat vinuꝫ odoriferum in quo nihil aut parū de aq̄ ponat̄. tēpatam tñ de eo q̄ntitatē ſūmat: q: vinū cū ſumit̄ in q̄ntitate nimia ita ꝙ nō digerat̄ mutat̄ in mat̄iaꝫ frigidā ⁊ ſic nocet in illo caſu ⁊ nō iuuat. Uſus tyriace electe omni die vl'ð tertio ītūū ſi ſūmat̄ cū vino decoctiōis macis ⁊ coꝛalli multū ꝓfert in h.

Cura ſiccitatis coꝛdis nō ꝯfirmate ē vt patiēs vitet in ꝑmo omnē laboꝛē animalē ⁊ coꝛpoꝛalē: ⁊ ſpecialit̄ triſticiā ſolicitudineꝫ ⁊ irā: omni die bis vngat̄ pectus ⁊ ſpina poſterioꝛ ex oleo vio. ⁊ cera mixtis: vl' ex oleo ro. mixto mucilagie ſe. lini mal nauiſci ⁊ fenugreci. Comedat lac caliduꝫ oī mane capnū ī quo ſit aliq̄d zuchari: ⁊ itret balneū aque dulcꝫ tepidū ⁊ nō ſudet ī eo: ⁊ poſt balneū vngat̄ ex rebus dictis vel bibat. ℥. v. vini dulcis in quo ſit. ℥. j. olei de amigdalis: ⁊ h in matutinis: ⁊ poſt illud ꝑ hoꝛam comedat ſuccū oꝛdei in quo ſit oleū amigdal. ⁊ zuchaꝝ: ⁊ poſtea itret balneū tepidū ⁊ faciat vt dictuꝫ ē ſyrup⁹. Et ſi eēt debilis multum comedat bꝛodia carniū ⁊ gallinaꝝ et pulloꝝ caponū alterata cū cucurbitis vel lactucis q̄ duo poſt decoctionē reiciant̄ ⁊ ꝯficiant̄ illa bꝛodia et īſpiſſent̄ cuꝫ vitellis ouoꝝ ⁊ mica panis vl' farina oꝛdei Bibat vinuꝫ dulce. clarū mixtuꝫ cuꝫ aq̄ dulci ita ꝙ vinuꝫ vicat ī cōmixtiōe: ⁊ ꝑ hoꝛā poſt vel duas itret balneuꝫ ⁊ fiat vt dictuꝫ ē de balneo et vnctionibus. Comedat ſepe diadragantuꝫ ⁊ reſtauractiuū mixta ſil' vel nō mixta q̄ faciemus.

Si aūt ibi eſſet aliq̄ fe. oculta nō bibat lac neq̄ cibariū in quo ſit oleū neq̄ vinū niſi aq̄ ſup vinū multū dominaret̄: ſꝫ comedat ſuccū oꝛdei ⁊ bibat aquā cū zucharo vel aquam decoctiōis zuchari ⁊ violaꝝ ⁊ ligritie: ⁊ comedat bꝛoda edi ⁊ pulloꝛoꝝ alterata cū cucurbitis ⁊ lactucis: ⁊ nō ſint ibi vitelli ouoꝝ. Ungat̄ ſepe ex oleis dictiſ. ⁊ nō intret aliquo modo balneū vſq̄ ad remotiōeꝫ fe. ⁊ comedat de electuarijs dictis.

Cura humiditatis nō ꝯfirmate ī coꝛde vl' ꝯfirmate. Curet̄ vt appopleſia paraleſis ſeu epilē ſia q: ſi augumētaret̄ ī coꝛde ita vt ledat vl' dominet̄ in coꝛ generat aliquā dictaꝝ infirmitatū. vt dicit Almāſ. li. diuiſionū. c. de egritudinib⁹ coꝛdis: et cauſa eſt hec. nā cū coꝛ mēbꝝ calidū ſit ⁊ ſiccum ex totalitate ſua in vino ⁊ accidat ꝙ ī tantum habundet humiditas ꝙ dominet̄ in eo obtundendo caloꝛem in radice infrigidat totū coꝛpos ⁊ cerebꝛuꝫ qđ eſt frigidū ꝑ naturam: ⁊ ꝑ iſtam viā facit egritudines ꝑdictas. Et ſi iteꝝ multū ſupabundaret ⁊ firmaret̄ in coꝛde extinguerit caloꝛē naturalem in eo ⁊ induceret ſubito moꝛtē.

Caplm. lxxxxiij. de debilitate coꝛdis.

Ebilitas coꝛdis ut

d plurimū contingit ex frigiditate vincente ſuper coꝛ aut ex fumo eleuato ex materia frigida ꝑcutiēte coꝛ ⁊ īpediēte motuꝫ eius. Fit etiam in infirmitatib⁹ cū infirmus mouent̄: eo ꝙ cū ſpiritus ſint pauci ⁊ mēbꝛa laſſata ex infirmitate pꝛeſente vl' antecedente. Et etiā cū laſſent̄ mēbꝛa ⁊ ſpiritus ex motu pſenti infirmitate neceſſario fit debilis ⁊ multotiēs ſincopis vel defectus.

Signa debilitatis abſq̄ ſincopi ſunt debilitas caliditatis in pulſu pectoꝛe ⁊ oībus mēbꝛis: ⁊ timoꝛ ⁊ auaritia ⁊ ſolitudo cū ſolicitudine abſq̄ cauſa manifeſta: ⁊ tremoꝛ coꝛdis abſq̄ caliditate: ⁊ tarditas pulſus cuꝫ frequētia ⁊ diſpoſitio ꝯſtrictionis anhelitus: ⁊ ēt fit ſincopi ſimiliſ adeo ꝙ aliq̄ñ ſupuenit ſincopis. hec autem ſigna vel plurimum vel pꝛo maioꝛi parte attendenda ſunt in debilitate coꝛdis cum infirmitate.

Cura debilitatis ē vt vtat̄ bono vino odoꝛifero claro abſq̄ aq̄: ⁊ comedat carnes aliq̄ñ aſſatas ⁊ aliq̄ñ ñ aſſatas edi ⁊ pullorum caſtrati ⁊ arietis annualis ⁊ ꝑdicū ⁊ faſianorum ⁊ omniū auiuꝫ degentiū in arboꝛib⁹ ⁊ in pratis ⁊ nō in aq̄s ⁊ vitellos ouoꝝ ſoꝛbiliū ⁊ cicera fracta. Et ꝯdiant̄ cuꝫ puluere q̄ ſic fit. ℞. macis: croci: ſpice añ. ℈. j. coꝛalli rubei margaritaꝝ nō ꝑfoꝛatarū: oſſis de coꝛde cerui añ. ℈. j. s. cinamomi. ℥. ij. galange nuciſmuſc. gariofi. folij pipis longi cardamomi: melegete: pipis añ. ʒ. ij. fiat puluis et cribelet̄. Utat̄ talis infirmuſ etiaꝫ ludis ⁊ ſolatijs ⁊ augumento in ſomno ⁊ indumentis muſcatis et odoꝛiferis ⁊ ſepe in eis doꝛmiat ⁊ deuitet coitum ⁊ laboꝛem. Utatur ante cibum ⁊ poſt diamuſco et diamargariton vel electuario quod ſic fit. ℞. maſticis. ℈. j. cinamomi piperis longi: ſinſibꝛij baſiliconis odoꝛiferi meliſſe folij coꝛiandri ſicci ſpice nardi añ. ʒ. j. coꝛalli karabe margaritaruꝫ non ꝑfoꝛatarum ſpodij añ. ʒ. s. muſci ſextam. ʒ. j. conficiantur cum melle extracto ex mirobalanis kebulis confectis cum melle ſumitur ad modum nucis mane ⁊ ſero. Ad idem. ℞. emblicoꝛum indoꝛum kebuloꝛum añ. ℥. ij. piſtentur groſſomodo buliāt in aqua longo tempoꝛe ⁊ colentur et recipiant̄ de illa aqua. ℥. xij ⁊ addantur. ℥. vj. mellis diſpumati cum eis: ⁊ buliantur iterum donec de toto non remaneāt niſi. ℥. xij. de iſto decocto: ⁊ faciat de illo vt de ſuperioꝛi. Ungatur pectus cuꝫ oleo de lilio vel de ſpica mixtis cuꝫ gallia muſcata. Utatur ſuffumigationibus odoꝛiferiſ ſepe. Purget̄ ſicut poſſibile cuꝫ pillulis cochis vel fetidis vel cū decoctionibus dictis. c. de melancolia ibidem.

Caplm. lxxxxv. de pulſu ⁊ tremore coꝛdi ⁊ vocat̄ caphacam.

Ec egritudo ut plurimum

h fit cum caloꝛe: fit etiam ex melancolia mixta cum ſanguine.

Signa tremoꝛis vel caphacā ex caliditate ſunt velocitas ⁊ frequentia pulſus ⁊ velocitas ad iram ⁊ ꝙ circa pectus et coꝛ ſentitur caliditas manifeſta et ſiccitas lingue pallati ⁊ ſitis que non ſedatur per potum frigidū quamuis aleuiet frigidus potus ſeu melius ⁊ foꝛtius ſedatur ⁊ remouetur per aerem frigidum.

Signa tremoꝛis coꝛdis pꝛopter multitudineꝫ melancolie cuꝫ ſanguine ſunt coꝛruptio imaginationis ⁊ timoꝛ et ſilueſtritas: et omnis diſpoſitio habitudinalis ⁊ coloꝛis que fit ex dominio melancolie ſuper totum coꝛpus ⁊ partem.

Cura caphacā vel tremoꝛis coꝛdis qui fit a caliditate eſt vt pꝛimo fiat flebotomia cephalice man⁹ ſiniſtre vel medie vel fiat ventoſatio in tibijs ⁊ naticis. Purgetur ſepe cū decoctione mūdificante colerā aduſtā dictaꝫ. c. de melācolia vl' cū pillul' cochijs. Utat̄ ſepe lacte aceto ſo vl' troc. de cāphoꝛa: vel comedat ſepe electu-

ariũ quod ſic fit. ℞. ex zucharo ro. veteri in quo miſceat᷑ puluis q ſic fit. ℞. t're ſigillate corallí ru-bei margaritaꝝ nõ ꝑforataꝝ oſſis de corde cerui añ. ʒ. iij. opij. ℈. ij. croci macaꝫ añ. ℈. j. puluerizẽ-tur ⁊ miſceat᷑ cũ. lī. j. zuchari ꝑdicti. Bibat vinũ debile mixtũ cũ aq̃ ro. vel cũ aq̃ frigida: comedat carnes elixita cũ portulacis vel lactucis aut cu-curbitis ꝯditas cuꝫ agreſta vel vino de granatis: berberis vel mirtiloꝝ.

Cura tremoris ex melãcolia mixta cũ ſanguĩe eſt eadẽ cũ cura ex melancolia naturali corrupta. Utat᷑ vltra illud electuario de muſco ⁊ lentificãte facto. c. eodeꝫ. Et vtat᷑ ſuffumigationibus vnctio nibus odoriferis: gaudio ſolacijs ⁊ veſtimẽtis no uis ⁊ varijs ⁊ odoriferis ⁊ in eis iaceat. Utat᷑ ali-q̃n coitu ⁊ nõ laboret ⁊ h̔ raro. Prouocent᷑ ꝑ poſ ſe emoroydes in h̔ caſu cũ appoſitiõe ſanguiſugaꝝ circa foramen ani: aut ꝑ apertionẽ vene ſaphene que eſt in vacuitate clauicule pedis ⁊ ſpecialiter ſiniſtri.

Caplm. lxxxvj. de ſincopi.

Sincopis q̃nq̃ꝫ eſt egritudo ꝑ ſe: q̃nq̃ꝫ fit cũ egri-tudine alia videlicet hora acceſſionis egritudinis q̃ eſt eiꝰ cauſa vt accidit in febre ſincopali ⁊ peſtilentiali. Et ſciaſ ꝙ ſincopis quocũq̃ꝫ modo fiat appellat᷑ a ſapiẽti bus mors temporalis. Sincopis q̃n eſt egritudo ꝑ ſe fit ꝓpter diſpoſitionẽ q̃ accidit cordi cõmuni tate cerebri: ⁊ in illo modo ſincopis h̔ꝫ locũ mul-tum imaginatio ⁊ timor alicuius rei nocentis ſeu ĩferẽtis ĩ extimationẽ vl' cogitationẽ nõ ſ̄m cõſue tudinẽ. Et fit ẽt ex ſpiritu exalante ꝑꝑ raritatem poroꝝ aut ꝓpter fumũ eleuatũ de aliqua matia venenoſa vel frigida ꝑcutiẽte cor: ⁊ h̔ caſu cõuenit ſincopi q̃ fit cũ alia egritudine que cauſa aliq̃n eſt frigida aliquãdo calida.

Signa ſincopis q̃n ẽ egritudo ꝑ ſe ſunt debili-tas cordis ⁊ paruitas ⁊ diminutio pulſus ⁊ anhe litꝰ raritas cuꝫ obliuione attrahendi aerẽ: ⁊ ꝙ ex omni cã leui accidit ⁊ talis ſincopis ẽ ſignũ mortꝫ ſubite. vnde Hypo. particula. ij. Qui exſoluunt᷑ frequent᷑ ⁊ fortiter abſq̃ꝫ cauſa manifeſta repente moriuntur.

Signa eiꝰ q̃ ex raritate poroꝝ fit ſunt raritas poroꝝ ⁊ ipſoꝝ paucitas ⁊ mẽbroꝝ ſp̃ualiũ calidi tas ſenſata ꝑ ſenſuꝫ. Signa ſincopis ꝓpẽ fumum eleuatũ a materia egritudinis in q̃ fit q̃ eſt calida vel frigida ſunt ſigna ſignificãtia ſuꝑ ipſaꝫ egri-tudinem in qua fit.

Cura ſincopis q̃n eſt egritudo per ſe ẽ duobus modis: aut hora paroxiſmi: aut añq̃ꝫ adueniat. hora v̍o paroxiſmi curat᷑ cũ roratione aq̃ frigide vel aq̃ ro. ⁊ effuſione ipſiꝰ ſu per faciẽ ⁊ pectus ⁊ extrema: ⁊ fricatiõe extremo ruꝫ leui ⁊ ſuaui cũ aq̃ ro. vel frigida ⁊ aceto: ⁊ in-ſufflare muſcũ in caruncules naſi aut vinũ odori ferũ vel ambrã. ante horã acceſſionis vel poſt vta tur diamuſco vel diarodon abbatis vel diamar-gariton aut diagalange cũ auro ⁊ argẽto ⁊ mar-garitis. Continue deferat in manu ſua laudanuꝫ mixtũ cũ ambra muſco ⁊ ſandalis rubeis. vtat᷑ ſe pe tyriacha ⁊ ante cibuꝫ ⁊ poſt cũ vino odorifero vel vino de granatis. Bibat vinũ meliꝰ qḋ poſſit reꝑiri in quo ſemꝑ ponat᷑ aliq̃d aque. Condiãtur carnes ⁊ cibaria ſua cũ puluere ſpecieꝝ dicto ſuꝑi us ĩ cura debilitatꝫ cordis. Abſtineat a coitu ſuꝑ fluo. Si veſtigiũ alicuiꝰ male materie appareret: mũdificet᷑ cũ decoctionibꝰ dictis. c. de melanco-lia ⁊ vtat᷑ dieta dicta in debilitate cordis.

Cura ſincopis ex raritate poroꝝ vl' exalatio ne ꝓpẽ aliquã cauſaꝫ ẽ vt ꝯſtringant᷑ pori cũ aq̃ frigida vel roſata mixta cũ puluere ſandaloꝝ ⁊ camphore: ⁊ in ore infirmi ponat᷑ vinũ odoriferũ ⁊ oua ſorbilia: extrema ẽt ꝯfortent᷑ cuꝫ aq̃ ro. vel frigida ꝓ poſſe. Nutriat᷑ bona dieta ⁊ vino vt ſu perius dictuꝫ eſt.

Cura ſincopis q̃ eſt cuꝫ infirmitate calida vel frigida ẽ vt hora paroxiſmi regat᷑ cũ potibus ⁊ ro-rationibus ⁊ in ſufflationibꝰ ⁊ emplaſtrationibꝰ circa cor: ⁊ fricationibꝰ debilibꝰ extremoꝝ dictis ſuꝑius: ⁊ cuꝫ cibo egritudinis hora acceſſionis ⁊ añ acceſſionẽ. Alijs vero horis regat᷑ infirmꝰ ſ̄m ꝙ egritudo req̃rit de purgationibꝰ ⁊ dieta ſyru-pis ⁊ electuarijs ⁊ ſimilibꝰ. Nã ſi fuerit egritudo frigida cũ rebꝰ calidis: ſi vero egritudo fuerit ca-lida cũ rebus frigidis ⁊ emplaſtris ſandaloꝝ cir ca cor ⁊ ſimiliuꝫ: ⁊ cibis confortãtibus cor vt ſunt brodia carnium alterata cum rebus frigidis vide licet lactucꝫ: portulacis cucurbitis: agreſta vino de granatis ſumac berberis mirtis ⁊ ſimilibꝰ: et vino debili multum limphato. In egritudine fri gida regimẽ ſit contrariuꝫ.

Caplm. lxxxvij. de egritudinibus ſtomachi ex parte cõplexionis.

Leditur ⁊ infirmat᷑ ſtomachus aut ꝑꝑ dominiũ frigi di cũ ſicco vel humido ⁊ h̔ cũ materia ⁊ abſq̃ꝫ materia aut ex dñio calidi cuꝫ humido vl' ſicco ⁊ h̔ cuꝫ materia ⁊ abſ q̃ꝫ matia: ⁊ additio ⁊ diminutio iſtaꝝ q̃litatuꝫ cuꝫ materia ⁊ abſq̃ꝫ matia vltra ꝯuenitẽs ĩfirmãt ⁊ de bilitãt ſtõꝫ manifeſte: ledit᷑ ⁊ infirmat᷑ ſtomachꝰ ex debilitate corporis ſtomachi etiã.

Signa debilitatis ſtõi ex frigiditate abſq̃ꝫ matia ſunt acetoſa eru-ctuatio ⁊ lenitas vẽtris ⁊ eiꝰ inflatio ⁊ m̃ltitudo vẽ toſitatis ⁊ lõgitudo more cibi ĩ ſtõ ⁊ ſenſus leſiõis ex re frigida: ⁊ alleuiatio ab vſu rei calide. Et ſi cũ frigiditate fuerit humiditas matialis ⁊ nõ matia lis. ſigna talia erũt vꝫ ꝙ cũ ſignis ſignificãtibus frigiditatẽ appebũt multitudo ſputi ⁊ aſſiduatio nauſee ⁊ paucitas ſitis ⁊ velocitas deſcẽſiõis ci-bi abſq̃ꝫ plurima alteratiõe ĩ eo: ⁊ ꝙ cũ egeſtiõibꝰ ⁊ ſputo emittit᷑ humiditas mucoſa vl' aq̃a ĩſipida ⁊ bonitas digõnis leuiũ carniũ ⁊ malitia grauiũ.

Si v̍o cũ frigiditate ſiccitas affuerit cũ matia ⁊ abſq̃ꝫ matia ſigna talia appebunt vꝫ extenuatio corporis ⁊ diſpoſitio ſilis ethice ⁊ ſitꝫ vehemẽs ⁊ aſ ꝑitas ĩ ligua ⁊ pallato ⁊ cãna ſtõi: ⁊ incẽdiũ añ co meſtionem ꝙ ſedat comeſtio aut minuit aliq̃d: ⁊ magnitudo ſplenis aliq̃n ⁊ vomitꝰ acetoſus faciẽs cõgellationẽ in dentibus ⁊ dolor ſtomachi ⁊ ꝓpe ante comeſtionẽ.

Signa debilitatis ſtõi abſq̃ꝫ matia ſunt ſitis et fetida eructuatio cũ ſiccitate oris lingue ⁊ palla-ti: ⁊ ꝙ vſus reꝝ frigidaꝝ ꝯfert ⁊ calidaꝝ nocet. ⁊ manifeſtã in ſtõ ſentit caliditatẽ ⁊ circa ſtõm.

Si v̍o cũ caliditate fuerit humiditas ſiue ſit cũ matia ſiue abſq̃ꝫ materia h̔ ſigna appebunt: pauci tas appetitꝰ ſeu debilitas ⁊ m̃ltitudo ſaliue ⁊ nau ſee: ⁊ mollicies ſtõi ſentit᷑. ex leui cauſa ĩcurrit fe. de putredine.

Si ãt cũ calitate fuerit ſic. ſiue cũ matia ſiue abſ q̃ꝫ matia appebũt h̔. Nauſea cũ vomitu colere: ⁊ eructuatio fumoſa fetida pꝰ comeſtionẽ: ⁊ corrup-tio ciboꝝ leuiũ ſicẽ carniũ auiũ ⁊ edoꝝ ⁊ bonitas digeſtionis grauiũ ⁊ groſſoꝝ ⁊ carnium bouina-rum ⁊ ſimilium.

Signa debilitas ſtomachi ⁊ digeſtionis ꝓpẽ debilitateꝫ corporis ſtomachi ſunt ꝙ fit poſt vo-mitum plurimũ aut poſt medicinã fortẽ: aut poſt lõgũ fluxũ vẽtrꝫ: ⁊ ꝙ digerit cibũ paucũ ⁊ a m̃lto l' groſſo grauat᷑ vltra moꝫ. Attẽdẽdũ ẽ h̔ ꝙ quã-

do dr de humido cū matia vel abſqꝫ matia ꝙ itel-
ligit̄ ⁊ dꝫ ītelligi ꝙ humiditas nunqꝫ oīo oēꝫ ma
teriaꝫ relinqt ſꝫ appellat̄ hmiditas cū materia ⁊
abſqꝫ materia: qn̄ aquoſitas vel humiditas aq̄a ū
humoꝛalis pſens ī mēbꝛo fuerit vt ī carnibꝰ mem
broꝝ ydropicoꝝ manifeſte apparet. Quādo vō
humiditas humoꝛalis ſicut humiditas ſanguinis
vl̄ flegmatꝫ ī mēbꝛis affuerit appellat̄ humiditas
cuꝫ materia: ⁊ de iſto mō humiditatis cū materia
⁊ abſqꝫ materia determinant medici ⁊ ſpecialiter
Auic. li. pmo fen. ij. c. qnto de egritudinibus cō
poſitis. de ſiccitate vō q: ſiccitas dicit priuationē
humiditatū oīuꝫ ⁊ humiditatū humoꝝ hn̄tiū ſic.
potētialē. pōt eſſe ī mēbꝛis ⁊ cū materia actuali ⁊
abſqꝫ materia. Et ſi vba ſupiꝰ dicta de q̄litatibus
paſſiuis abſqꝫ materia ⁊ cū materia intelligi de-
bent qcqd dicat̄ a medicꝫ ⁊ ēt qd̄ dictū ē hic ⁊ ali
bi de q̄litatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuis cū materia ⁊ abſ
qꝫ materia. Sciendū ē ꝙ ad peccatū q̄litatuꝫ ſim-
pliciū cōpoſitaꝝ ſeqt̄ ſm plurimū peccatū humo
rum aut humiditatū ī mēbꝛis ⁊ raro contrarium
accidet.

Cura frigiditatis ſtōi abſqꝫ materia ē
vt vngat̄ ſtomacus omni die cū
oleo de maſtice ⁊ ſpica mirtis ⁊ actu calidis. Et bi
bat patiēs bonū vinū odoꝛiferū ⁊ laboꝛet multū
⁊ fatiget ſe. ⁊ paruꝫ ⁊ raro comedat et abſtineat a
coitu q: nihil deteriꝰ in h̄ caſu qꝫ coitꝰ. Comedat
carnes arietis ⁊ caſtrati et edoꝛum aſſatas et ali-
quando elixatas conditas cum pipere vel aleis ⁊
ſinapi: et carnes auium ſilueſtrium ⁊ animalium
conditas cum ſpeciebus et pipere et vtatur ſepe
diatrion pipereon ⁊ diagalanga ⁊ diazinzibere
⁊ vtat̄ ameos carui et oꝛigano ſaturegia ⁊ ſilibus
in ſuis cibarijs.

Cura debilitatis pp frigiditatē cū humidita
te ē vt omni die ſumat diamargariton l' diatriton
pipeon cū melle ⁊ ſpēbꝰ. Utat̄ ſtomachꝰ ſepe cū
oleo de ſpica de lilio ⁊ de maſtice. Comedat ſepe
pip cū paſſulis ſtō ieiuno: ⁊ poſt comeſtionē vtat̄
cū cibariis vino veteri odoꝛifero abſqꝫ aq̄. Et ſe-
pe comedat zinziber p ſe ⁊ in cibarijs. Condiant̄
cibaria ſua cū aleis ſicubꝰ vel ſinapi ⁊ ſic de alijs.
Comedat carnes dictas ſupius conditas vt dixi-
mus.

Cura frigiditatis cū ſiccitate vl' humiditate cū
materia ē vt ſumat ſepe oximel ſqliticū vl' oximel
cōpoſitū: aut cū aq̄ decoctiōis yreos vl' iſopi vl' ca
lamenti vel cipi vl' capari. Mūdificet̄ ſepe cū pil
lulis fetidis vl' ſtomaticis alkindi: aut cū medica-
mine de turbit: ſeu cuꝫ decoctiōe miro. kebuloꝝ.
Utat̄ ſepe ſtomachꝰ cū oleo de ſpica ⁊ de maſtice
vel de lilio ⁊ ēt aliqū de coſto. ꝯtinue ſi ē poſſibile
deſerat emplm̄ ſup ſtōꝫ qd̄ ſic fit. ℞. terbentine
raſine añ. ℥. j. picis naualis. ℥. iij. ſerapini oppo-
ponacis bdelij añ. ℥. s. cere. ℥. iij. nuciſmuſ. ſpo-
dij: gariofiloꝝ ſqnāti: roſ. ru. folij ſpice croci añ.
ʒ. ij. pipis. ℥. j. macis thuris vernicis añ. ℥. s. po
nant̄ gūme in vino odoꝛifero ⁊ diſſoluant̄ ⁊ q̄ poſ
ſunt teri terant̄ ⁊ cribelent̄. Terbentina raſina
pix naualis ⁊ cera liq̄fiant: ⁊ cū liq̄facta fuerit ad
dant̄ gūme diſſolute in vino: et cū omnia fuerint
liq̄facta colent̄ ⁊ icoꝛpoꝛent̄ cū ſpēbus dictis ⁊ fi
at cerotū ſup coꝛiū cohoptū de petia ſubtili et ſic
ſup ſtomachū ponat̄.

Si vō ſiccitas p ſe vel cuꝫ materia affuerit: fiāt
omnia q̄ dicta ſunt pret ꝙ ſicca diminuant̄ ⁊ hu-
mida in oībus rebus ⁊ dieta ⁊ electuarijs augu-
mentent̄. ⁊ vngenta ſint minuꝰ acuta ⁊ vinū ma-
gis dulce ⁊ minus acutū. Comedat carnes frixas
aſſatas ⁊ aliqn̄ elixatas ꝯditas cū ſpeciebꝰ dictis.
Laboꝛet p poſſe ⁊ nō doꝛmiat in die: ⁊ paꝝ come
dat ⁊ raro ſi humiditas ſup ſiccitatē habundaue-
rit. Si vō ſiccitas ſup habundauerit humiditati
plus doꝛmiat ⁊ plus comedat ⁊ ſepius ⁊ multipli
cet humida et res humectantes cū caliditate bo-
na ⁊ foꝛti.

Cura debilitatis ſtōi ppter dominum calidita-
tis ſtōi ē vt ipſa caliditas ſtōi eq̄t̄ ⁊ repꝛimat̄ cum
frigidis ⁊ acetoſis cibarijs ⁊ groſſis vt ſūt carneſ
vacine ⁊ poꝛcelloꝝ ꝯdite ⁊ alterate cū rebꝰ aceto-
ſis. ſ. ſumac vino de granatis agreſta ⁊ ſilibus. ⁊
multiplicare cibū in quātitate ⁊ hoꝛa penes capa
citateꝫ ſtomachi. Bibat aquā frigidā vl' aquā cuꝫ
agreſta vl' vino de granatis. ⁊ vngere ſtomachū
cū oleo ro. ⁊ aceto valde ē vtile ei ī h̄ caſu: ⁊ vti coi
tu poſt comeſtionē immediate alterat mirabiliter
ſtōm coitus hoꝛa dicta ad frigiditatē q̄ eſt cura il
lius paſſionis. Et nō decipiat̄ medicus vel infir-
mus in tali vſu coitus: q: poſſet multiplicatio tal'
coitus ſic fieri ꝙ alteraret infirmū ad alterā egri
tudinem deterioꝛē iſta ita ꝙ fieret ydropicꝰ per
hanc viaꝫ: fiat ergo temperate ⁊ cum modo ⁊ di-
ſcretione.

Cura caliditatiſ ⁊ humiditatis cū materia ⁊ abſ
qꝫ materia ē vt alteret̄ ſtomachus cū oximelle cō
poſito vel melle ro. mixto cuꝫ q̄truplo eius de aq̄
calida: vel de aq̄ calida decoctionis cipi vel capꝛi.
poſt h̄ p dies. vj. vel. viij. purget̄ cuꝫ pillulis ſto-
maticis alkindi vel cū pillulis cochijs: vel fiat vo
mitus cū aliquo vomitiuo dicto ſupiꝰ poſt come-
ſtioneꝫ: ⁊ poſtea iterū fiat mūdificatio cū pillulis
dictis vel cū medicamine de turbit: aut purgetur
cū aq̄ decoctionis miro: ci. kebulos ⁊ emblicoꝛuꝫ
dulcoꝛata cū zuchաro roſato aut cū melle roſato.
Conſoꝛtet̄ ſtomachus cū electuario ꝙ ſic fit. ℞.
zucharo ro. lī. j. trociſcoꝝ ſtelle. ʒ. vj. miſceant̄ d
quo ſumac mane ⁊ ſero ad modū nucꝫ ⁊ bibat pꝰ
illud aliquid vini albi limphati. Comedat carnes
edi caſtrati pulloꝛum ⁊ caponum ⁊ gallinarum et
ſimilium conditas cum agreſta ⁊ vino de grana-
tis ⁊ ſumac ⁊ mirtis ſimilibus ⁊ cuꝫ puluere qui ſic
fit. ℞eci. cinamomi. ℥. ij. cardamomi. ℥. iij. croci
. ℈. j. Bibat vinum rubeum clarum in quo ſit ali
quid aque. Ungatur ſtomachus omni die cū oleo
de maſtice ⁊ oleo roſato mixtis. Si autem iſta di
ſpoſitio ſtomachi eſſet cum humiditate carnoſa ⁊
rubedine faciei: ⁊ vſus eſſet infirmus añ hoc re-
bus cacidis ⁊ humidis: ⁊ vꝛina eſſeꝫ ruffa ſpiſſa ⁊
pulſus velox latus. fiat flebotomia de vena me-
dia vel de vena epatis in manu dextra ⁊ non mi-
nus ppter hoc vtatur dieta dicta ſed vinum ma
gis limphetur in illo caſu qꝫ in ſuperioꝛi.

Cura caliditatis ⁊ ſiccitatiſ ſtomachi abſqꝫ ma
teria ⁊ cum materia eſt ſi fuerit abſqꝫ materia nō
requirit niſi dieta dicta in debilitate ſtomachi vi
tio caliditatis: ⁊ ꝙ ter in die ſumac vinuꝫ de gra
natis cum aqua frigida vel oxizachara cum aqua
frigida: aut ſyrupum acetoſum vel acetum cuꝫ ea
dem aqua. Utatur quiete et ſomno q: vtilia ſunt
in caſu in illo ⁊ ſimilibus.

Si autem ibi mateiria colerica fuerit purge-
tur cum decoctionibus factis ex tamarindis caſ-
ſia fiſtula manna ⁊ ſimilibus. vel cuꝫ yera pigra:
aut cum pillulis cochijs aut cum decoctione miro
balanoꝛum citrinoꝛum ⁊ tamarindoꝛum ⁊ pꝛuno-
rum. Ungatur ſtomachus cum oleo roſato ⁊ ace
to: ⁊ aceto continue. Dieta ⁊ potus ſint vt dictuꝫ
eſt in caliditate ⁊ ſiccitate abſqꝫ materia. Si vero
ſiccitas ibi fuerit per ſe abſqꝫ materia ſolus potꝰ
vini dulcis ⁊ cibaria humida ⁊ extrema poꝛcello-
ruꝫ ⁊ vituloꝛū conferunt ⁊ curant ⁊ omnia q̄ mul
tiplicant humiditatem ⁊ carnem in coꝛpoꝛe ⁊ mē
bꝛis: vt ſunt bꝛodia carnium ⁊ oua ſoꝛbilia ⁊ pul-

tes de farinis factis in iuribus carnium ⁊ vt ſunt getes ⁊ mĺtiplicatio ſomni ⁊ comeſtionē.

Cura debilitatis digeſtōis ex debilitate corporis ſtōi ē vt iungat᷑ ſtomach⁹ cū olō ꝺ ſpica ⁊ maſtice vł olō ꝺ li. ⁊ maſtice ponat᷑ ſup ſtōm cerotū dictū ſupi⁹. ꝯfortet᷑ ſtomach⁹ cū electuarijs dictꝫ illic ⁊ cū cibarijs ꝯditꝫ factꝫ i eadē pte. Vtat᷑ ſepe diamargaritō diagalāge ⁊ diatritō pipeō ⁊ vino veteri forti puro ⁊ bono. Comedat ꝑ ſe ⁊ in cibarijs ſuis zinziberis gariofilos ⁊ nuceſmuſ. ⁊ galanga Conficiant᷑ carnes ei⁹ aſſate ⁊ frixe ⁊ ēt elixate cū pipe cardamomo ⁊ croco. Moueat᷑ añ comeſtionez ⁊ laboret: ⁊ poſt comeſtionē nō dormiat ſꝫ quieſcat pret᷑ ꝙ dormiat: ⁊ ſpāťi i die ſi mafia aliq̄ ꝑ aliqua ſigna dc̄a manifeſtaret᷑ q̄ eēt cauſa debilitatꝫ Mūdificet᷑ cū pillulis ſtomaticis alkidi: vł cū cochijs vł cū aliq̄ medicinaꝝ dictaꝝ ſupi⁹. Si autē cū fe. fuerit: curet᷑ fe. ꝑ poſſe ⁊ ñ negligat᷑ h egritudo qui curet᷑ cuꝫ medicinis pri⁹ hic dictis ⁊ ſint tēperatiores ꝙ̄ qñ fuerit abſqꝫ febre.

Caplm. lxxxviij. de apoſthemate calido ſtōi.

It autem h apa aut in ore ſtōi aut ſpatioſitate eius ⁊ fit ſemp ex materia cali. colerica vł ſanguinea currēte ad locū ꝑ venas. ⁊ aliqñ fit ex materia cōpoſita ex his duab⁹.

Signa apoſthematꝫ calidi colerici ſūt dolor acutus q ſentit᷑ in ore ſtōi. in iferiori parte ei⁹ ⁊ fe. cōtinua. Et ſi fuerit apa i ore ſtōi: deſtruit᷑ appetit⁹ ſi aūt i parte iferiori deſtruit᷑ digeſtio ⁊ retentio. Et ſi apa in ore ſtōi ꝯtinebit᷑ apparebit aliqñ eminentia i parte exteriori ſi fuerit in alijs partibus ſtōi nō apparebit eminētia niſi nimis magnū fuerit aut multuꝫ eminēs. Si aūt ex ſanguine fuerit omnia ſigna apparebūt pret᷑ ꝙ dolor i ſanguineo erit dolor grauis cū caliditate. In colerico cū acuitate. ⁊ ꝙ vrina apparebit rubea clara vel ruffa. In ſanguineo turbida vel ſpiſſa i eiſdē coloribus Et pulſus in vtroqꝫ velox ⁊ ſpiſſus: ſꝫ in colerico durus: i ſanguineo mollis ⁊ vomit⁹ i vtroqꝫ ⁊ ſitꝫ ſꝫ ſitis maior i colerico erit.

Cura apatis calidi ē vt ſtatiꝫ fiat flebotomia in vena epatis man⁹ dextre q̄ ē īt᷑ anularē ⁊ auricularez q̄ appellat᷑ ſaluatella. Et poſt flebotomiam fiat vomit⁹ cū aq̄ calida pura ſi poſſibile fuerit vel cū aq̄ decoctōis aneti violaꝝ ⁊ ſe. attriplicis et ſyrupo acetoſo. Vngat᷑ tot⁹ ſtomachus cū oleo ro. ⁊ aliquātulo aceti: ⁊ ponat᷑ ſup locum doloroſum in ꝑ̄cipio emplꝫ qd̄ fit de ſandalis ⁊ ro. ⁊ farina ordei ⁊ oleo ro. ⁊ aceto. In augumēto ⁊ ſtatu emplaſtruꝫ factū ex farina fenugreci ſe. lini ⁊ maluauiſci ⁊ oleo de camomilla ⁊ vitellis ouoꝝ. Fiāt ſepe cliſteria ex. lť. j. aq̄ decoctionis violaꝝ ⁊. ʒ. iij. mellis ⁊. ʒ. iij. olei vio. ⁊ aliquātulo ſalis. Sumat ſyrupū de citonijs vel de mirto vel de agreſta cū aq̄ decoctionis ſumac vel citoniorū vel berberis poſſet ſumere ꝓ mollificatiuo. ʒ. iiij. aq̄ decoctionis endiuie vel lactucaꝝ vel violaꝝ i q̄ eſſent diſſolute. ʒ. ij. medulle caſſie fiſtule ⁊ colate. Sumat ꝑ cibo vſqꝫ ad fe. diminutionē ſuccū ordei vł farri vel auene: ⁊ ſi eſſꝫ nimis debilis aquā pullorum vel edi decoctoꝝ cū lactucis cucurbitis portulacꝫ endiuijs ⁊ ſimilib⁹: vel cū agreſta vel cū vino de granatis. Habat iulep vel ſyrupū ro. vel vinum de granatis vel agreſtā cū aq̄ decoctionis lactucarum vel endiuie aut portulace. Cū vō fe. incipit minui ſumat trociſcos de roſis q fiēt in antidotario in fine ⁊ cū antiquat᷑ ſumat trociſcos ſtelle vel bdelij q in antidotario fiēt. recipiunt᷑ cū iulep vel cū ſyrupo ro. ⁊ aqs decoctionis herbaꝝ dictarū Emplm ꝯueniēs ad digeſtionez ⁊ reſolutionem hui⁹ apoſthematis ſic fit. ℞. farine fenugreci ſe. lini aneti floris camomille aň. ʒ. j. olei de ſe. lini ⁊ camomille aň. ʒ. iij. pinguedinis anſeris ⁊ anatis ⁊ galline aň. ʒ. j. maluauiſci cocti ⁊ mūdati a ligno intrinſeco ⁊ bene piſtati ⁊ cōtuſi. lť. j. icorporētur ſimul. Et ſi regreret iſpiſſationē iſpiſſet᷑ cū farina frumēti vł ſiliginis ⁊ addāt᷑ in fine. ʒ. iiij. mellis ⁊ ponat᷑ calidū ſup apa. cū infirmitas elōgat᷑ comedat carnes pulloꝝ ⁊ edi: arietꝫ annualis ⁊ caſtrati ⁊ ꝯdiant᷑ cū cinamomo cardamomo ⁊ croco. Bibat vinū claꝝ rubeū in quo ſit multū de aq̄ calida hyeme ⁊ frigida eſtate.

Caplm. lxxxix. de apoſthemati frigido ſtōi.

Poſthema frigidum flegmaticuꝫ incipiens raro accidit vt volunt medici ⁊ ſpecialit᷑ Almāſor li. diuiſionum. c. de egritudinib⁹ ſtōi. Et ſi lr raro ē melancolicū icipiēs: ſꝫ vt plurimū melācolicū vel duꝝ ſuccedit ad apa calidū vł ad illud i quo ſubtile reſoluit᷑ ⁊ durū remanet.

Signa apatis frigidi flegmatici ſunt fe. lēta ⁊ pulſus paru⁹ et moll᷑ ⁊ ſpiſſus ⁊ vrina nō multuꝫ tincta ⁊ ſpiſſa ⁊ dolor leuis cū grauitate ⁊ mollicies loci cum iflatione ⁊ multitudo ſputi cū caſu appetit⁹.

Signa apatis frigidi melācolici ſūt vrina glauca ⁊ ſubtilis ⁊ pulſus paru⁹ ſubtilis ſtrict⁹ ⁊ dur⁹ ⁊ durities loci ⁊ fe. multum oculta: ⁊ durities loci cū q̄daꝫ eminētia ⁊ fetor oris ⁊ ꝙ aliqñ appetit cibum ⁊ aliqñ nō appetit: ⁊ dolor cū pondere ⁊ fractura: ⁊ cogitatiōes male ſup ſeipſuꝫ: et iſomnietas mala ⁊ iordinata.

Cura apatis frigidi flegmatici quāuis raro accidat ē vt fiat iunctio cū oleo ro. mixto cū aloe in quo ſit aliqd aceti: ⁊ ſup ventreꝫ ponat᷑ emplm ꝙ ſic fit. ℞. farine lupinoꝝ ſe. lini vł fenugreci aň. aloes q̄ntū eſt quarta vni⁹ illi⁹: miſceant᷑ ⁊ icorporentur cū adipe anſerꝫ vel anatis ſeu galline: aut cū adipe yrci vł capre ſeu arietis. Non excitet᷑ ad vomitū hic patiēs: q: vomit⁹ quodāmō trahens materiā ex ipetu motiōis: addit i augumentū iſtius apatis. fieri pōt i principio flebotomia ꝺ vena epatis in manu q̄ ē inter anularē ⁊ auricularē: et mūdificatio cū pillulis fetidis aut cuꝫ medicamīe deturbit qd̄ nich⁹ ē: ſeu cū pillulis ſtomaticꝫ alkindi. Fiant cliſteria lenia ⁊ de pulpa colognitide. nā illa ſunt magis ꝓpria i cura illius apoſthematis ꝙ̄ aliqd aliō ex medicinis dictꝫ. Cōtinuet᷑ emplaſtruꝫ dictū cū vnctiōe vſqꝫ ad ꝑfectā reſolutionem. Aliud ad idē. ℞. maluauiſci cocti mūdati a ligno iteriori ⁊ optime cōtuſi ⁊ fruſtratim icīſi. lť. j. mucilaginis maluauiſci ⁊ ſe. lini aň. ʒ. ij. aloes. ʒ. s. farine lupinoꝝ. ʒ. iij. terbentine. ʒ. iiij. olei ꝺ maſtice. ʒ. ij. farine ordei ꝙ ſufficit ad inſpiſſandum ponat᷑ calidū ſup locū. h. n. maturando reſoluit ⁊ ſedat grauitatē ⁊ iducit mollificationē in apate melancolico. Nutriat᷑ i ꝑ̄cipio cū ſucco aq̄ ordei ⁊ aq̄ cicerū aut cū ſucco auene i qb⁹ cibarijs ponat᷑ aliqd croci mixti cū cinamomo potet᷑ ex aq̄ mellis aut ex aqua decoctiōis ſquināti ficuuꝫ ſiccaꝝ: ⁊ zuchari. Si aūt eſſet multū debilis nutriatur cū carnib⁹ edinis ꝑ̄dictis ⁊ pulwis ⁊ ſimilibus decoctis cū feniculo ⁊ mirtis ⁊ berberis. Et poſſet bibere tunc de vino albo limphato hyeme cū aqua calida ⁊ eſtate cū frigi. Si aūt appetit⁹ eſſet defect⁹ poſſent ꝑ̄dicte carnes aſſari cū mirtꝫ ⁊ ficubus ſiccis ⁊ paſſulis. ⁊ ꝯdiri cū agreſta et vitell᷑ ouoꝝ ⁊ puluere de cinamomo ⁊ croco: et tūc erūt valde bone.

Cura apatis frigidi melācolici ē vt vngat᷑ locuſ dur⁹ apoſthemoſus omni die bis cuꝫ oleo de ſpi-

ca maſtice ⁊ butiro mixtis equaliter in qua mixtu raſit aliquid aloes ⁊ aliquid aceti: ⁊ fiant emplaſtra dicta ſuperius ⁊ etiã aliud quod ſic fit. ℞. adipis anatiſ anſeris ⁊ galline añ. ℥. j. ſtoracis liquidꝫ bdellij mirre ſpice maſticis ciperi ſquinanti añ. ℥. .s. amigdalarum amarum. excoꝛticataꝝ. ℥. j. ⁊ ſecaulium. ℥. s. diſſoluantur gũme in vino ⁊ alia terantur ⁊ miſceãtur ſimul ⁊ fiat emplaſtruꝫ: ⁊ in fine addantur pinguedines. In potibus ⁊ cibis regatur vt ſuperius dictũ eſt. purgetur vltra ꝙ dictum eſt ſuperius pꝛincipaliter cum aqua decoctionis ſene ⁊ epitbimi ⁊ eleboꝛi nigri dulcoꝛata cum zucharo.

Caplm. c. de apoſthemate duro ſtomachi ⁊ vocatur dubelet.

b

O c apoſthema

differt a ſuperioꝛi quod ſuperius dictum eſt ⁊ ē egritudo per ſe incipiens. Iſtud autem dubelet ſemp ſuccedit ad apoſthema calidum cuius ſubtile iam reſolutum eſt: ⁊ remanſit groſuꝫ quod debet reſolui ⁊ mollificari: aut in ſaniem aut venenum mutari.

Signa eius ſunt ſedatio fe. ⁊ doloꝛ poſt apoſthemata calidũ magnum ſenſu perceptuꝫ velociter ⁊ remanentia inflationis cum grauitate ⁊ pondere in loco vbi apoſthema apparuit in pꝛicipio: ⁊ hec erunt ſpecialia ſigna collectionis ſaniei in loco: et ſi per vomitum aut per ſeceſſuꝫ ſanies viſa fuerit ⁊ expulſa iam certum ſignuꝫ eſt ꝙ apoſthema mutatum eſt in ſaniem. ſi ergo cõmoueatur tremoꝛ ⁊ egeſtio ſãguinis ⁊ ſaniei ⁊ detumeſcit apoſthema ad ſenſum: iam credas ꝙ diſruptum eſt ⁊ apertũ

Cura ſi ſtipticus fuerit eger fiant cliſteria lenia ⁊ etiam acuta de quibus multotiens fecimus mentioneꝫ: ⁊ emplaſtra ⁊ vnctiones dicte. c. anterioꝛi: ⁊ ſpecialiter emplaſtrũ de gũmis ⁊ pinguedinibus. Ruptura facta ⁊ ſanie viſa per inferioꝛa aut per ſuperioꝛa ⁊ minorato tumoꝛe mundificetur locuſ: ⁊ cibetur infirmus cum lacte dulci calido actu ⁊ aq̃ calida. ⁊ ſi vis magis mundificare ciba ipſum cum aqua mellis ⁊ ſinapi: aut cum aqua mellis ſimpliciter ⁊ da aliquãdo de vno et aliquando de alio donec apoſthema mundificatum ⁊ conſolidatũ fuerit: aut vlcus apoſthematis. Si vero infirmus debilis ⁊ infirmitas nimis longa fuerit ciba ipſum non dimittendo illa mundificatiua ⁊ cum ſolidatuia cum dieta ⁊ potibus dictis capitulis antecedẽtibus ⁊ tũc bene erit ei.

Caplm. cj. de vlcere ſtomachi.

v

Lcus ſtomachi

aut fit ppꝛopter rupturam apoſthematis aut a materia venenoſa vel acuta vlcerante ſtomachi ſubſtantiam: aut fit a cauſa extrinſeca vulnerante. Scire hic conuenit ꝙ ad omne apoſthema intrinſecum ſanioſum ⁊ vulnus ſequitur febris neceſſario: ⁊ h̄ contingit ex caliditate loca maioꝛi: ⁊ q: fum⁹ ſaniei liberius expirat ad coꝛ ⁊ cerebꝛum. Si autem apoſthema durum vel lapideum fuerit ſicut multotiens contingit in epate ſplene ⁊ inteſtinis et ſtomacho nõ facit fe. eo ꝙ ab eo nihil putridi reſoluit̃ vel ſanioſi: vel eleuatur ꝙ poſſit coꝛ ⁊ cerebꝛum conturbare vel inflãmare.

Signa ſignificantia ſuper vlcus ſtomachi ſunt doloꝛ in quo vulnus exiſtit ⁊ ꝙ fit foꝛtioꝛ cum comedat res acetoſas ⁊ acutas ⁊ in egeſtione ⁊ vomitu infirmi apparet ſanguis vel ſanies cuꝫ doloꝛe int̃ vtraqꝫ ſpatulas: aut ſub collo aut ſub vmbilico: ⁊ vẽtoſitas ei⁹ que erit ab oꝛe fetida ſentitur ⁊ poſt digeſtionem aleuiatur a grauitate ⁊ doloꝛe ſm plurimum.

Signa vulneris ab extrinſeca cauſa ex re ipſa ⁊ p ſenſum manifeſta ſunt.

Cura vulneris quod fit in ſtomacho: aut poſt apoſthema aut a mãtia ventoſa vel acuta eſt vt mũdificet̃ ſi fuerit in eſtate cũ aqua decoctõis oꝛdei q̃ debet dari in aurora ⁊ añ veſperas: vel mundificet̃ cum aqua decoctionis gũmi arabici ⁊ liquiritie aut cum aq̃ caſei. In hyeme vo eodẽ modo ⁊ eiſdẽ hoꝛis. ⁊ ſumat aquã decoctiõis mellis ⁊ oꝛdei: aut aquã decoctõis iſopi ſquinanti ⁊ mellis p mũdificatiuis aut mel ro. calidũ cũ aq̃ calida. ⁊ ſit q̃ntitas cuiuſlibet mũdificatiui circa. ℥. iiij. vel. vj. poſt mũdificatiuũ p duas hoꝛas ⁊ añ comeſtionẽ ſumac medicamẽ ꝙ ſic fit. ℞. thuris ſanguinis dꝛaconis añ. ℥. v. roſaꝝ: balauſtiaꝝ karabe añ. ℥. ij. boli armeni. ℥. iij. fiat puluis de quo ſumat bis in die poſt mũdificatiuũ p duas hoꝛas añ comeſtionẽ. ʒ. ij. cũ. ℥. v. ſucci citonioꝝ: vel ſyrupi eius aut cũ aq̃ decoctionis ſumac vel mirtiloꝝ aut poꝛtulace. ponat ꝯtinue emplaſtrum qꝺ ſic fit ſup locũ in quo ſentit̃ doloꝛ vł grauitas: vel ſup locũ vlceris penes exiſtimationeꝫ. ℞. boli armeni mumie: mirre aloes: maſticꝭ añ terant̃ ⁊ icoꝛpoꝛent̃ cũ. ℥. vj. picis naualis aut raſine. Cibet̃ cũ carnibus ſilueſtribus ⁊ auibus ⁊ etiã domeſticis conditis cuꝫ rob citonioꝝ: ſumac mirtiloꝝ ⁊ vitellis ouorũ ⁊ vino rubeo claro limphato eſtate hyeme vo nõ: ⁊ ſit vinũ aliq̃ntulũ ſtipticum. Comedat etiã lentes excoꝛticatas ⁊ rizuꝫ ⁊ farrũ ⁊ fabã fractaꝫ ſi eſſet cũ fe. bibat aquã citonioꝛum vel ſumac vel aquã mirtiloꝝ ⁊ ꝯſimilium ſuccũ oꝛdei ⁊ farri ⁊ auene comedat: ⁊ ſumac ſepe diadragãtuꝫ ĩ quo ſit puluis ſumac ⁊ mirtiloꝝ boli armeni: maſticis: ⁊ ſanguinis draconis.

Cura vulneris ab extinſeca cauſa fit vt ſcriptũ ē in libꝛo noſtro cyrugie.

Caplm. cij. de nauſea ⁊ faſtidio.

n

Auſea

eſt egritudo ꝓpꝛie oris ſtomachi q̃ cauſatur aut a mãtia humida mollificãte oſ ſtõi: aut a materia viſcoſa q̃ infiltrat̃ ĩ vilis orꝭ ſtõi: aut a debilitate virtutis ꝯtente ĩ ore ſtõi. Et illa debilitat̃ aut a coꝛruptiõe cõplexionis cũ cõpoſitõe aut abſqꝫ cõpoſitiõe. Nauſea ⁊ faſtidiũ ſup malã materiã replẽtẽ ⁊ ledẽtẽ os ſtõi ſignificãt. Differt faſtidiũ a nauſea q̃uis ab eiſdẽ cauſarent̃ cauſis: q: faſtidiũ dꝛ cũ ē ipotẽtia trãſglutiẽdi: nauſea dꝛ cũ ē impotẽtia recipiẽdi cibuꝫ ⁊ laboꝛet cũ ⁊ mouet naſuꝫ cũ ē cib⁹ coꝛã eo quãuis ante diẽ cib⁹ ab eodẽ fuerit appetitus.

Signa nauſee ⁊ faſtidij ſũt abhoiatio cibi ⁊ reiectio eiuſdẽ cũ recipitur excitatio vomitus hoꝛa recipiendi ipm ꝯturbatio ⁊ cõmotio faciei ⁊ naſi cũ cib⁹ p̃ntat̃ ⁊ ipotẽtia traſſglutiẽdi poſt maſticationẽ.

Cura nauſee ⁊ faſtidij pp p̃ſentiã mãtie humide vł viſcoſe mollifiãtis os ſtõi ē vt ꝑparet̃ os ſtõi cũ oximelle ſgʟitico vł cõpoſito ⁊ aq̃ decoctõiſ mellis ⁊ ſumac ⁊ mirtiloꝝ acbatie aut ſq̃nãti et herbis ſeu agreſte. Comedat res aſſatas carnes vꝫ ſilueſtres ⁊ domeſticas ⁊ auiuꝫ carnes ꝯditas cũ aceto ⁊ agreſta vitellꝰ ouoꝝ ⁊ puluere q ſic fit. ℞. ciamomi. ʒ. j. cardamomi: gariofiloꝝ: galãge añ. ʒ. j. croci. ʒ. s. Purget̃ cũ pillulꝭ fetidis ⁊ ꝓuocet̃ vomit⁹ cũ vomitiuis dictꝭ ſupi⁹. Ungat̃ ſtomach⁹ cuꝫ oleo de maſtice ⁊ aceto. Fiat emplꝫ ſup os ſtõi h̄ mõ. ℞. maſticꝭ thuris vernicis boli ar. añ. ℥. j. terant̃ ⁊ miſceant̃ cũ aceto foꝛtiſſimo ⁊ buliãt tã diu ꝙ ſpiſſum fiat ⁊ ponat̃ ſup petiã ⁊ ſtõꝫ: ſepe ſumat p⁹ comeſtionẽ ꝺ electua-

rijs. iſtis vȝ diagalange vel diacitoniten cū ſpeciebus.

Cura ei⁹ qđ fit ex debilitate virtutis ĩnate ex leſione cõplexiõis ⁊ cõpoſitiõis ē eadē cū illa in dieta electuarijs ⁊ oib⁹ alijs niſi q: iſte q patit nauſeam vel faſtidiū pp debilitatē v̄tutis nõ dȝ comedere niſi paꝝ ⁊ raro: ⁊ nõ dȝ purgari cū medicina niſi veſtigiū alicu⁹ matie ibi fuerit manifeſtū. Et ſi fuerit multū debil' comedat adhuc min⁹ ⁊ ſepi⁹.

Caplm. ciij. de eructuatiõe.

e **Ructuatio** fit pp expulſionem vētoſitatis ex ore generate dñio humoris frigidi in ſtõ. aut ex debilitate v̄tutis q̄ fit pp mutationē cõpl'onis eius. Et ſcias hic ꝙ debilitas fit in mēbris ex ſupabūdātia vl' diminutiõe cuiuſlȝ q̄litatis p̄me vȝ caliditatiſ: frigi. ſic. ⁊ hu. ꝯiunctiȝ vl' ſepatiȝ. Et h̄ vult. G. cõmēto Amphoriſmoꝝ pticula. iij. ſup illo Ampho. Egritudines qdē in pluuialibus ⁊c. Et Auic. c. de q̄litate generatiõis humoꝝ fen p̄ma.

Signa eructuatiõis cū dñio humorȝ flegmatici ſūt v:ina alba ⁊ ſpumoſa ⁊ rugit⁹ i ſtõ habūdātia ſaliue viſcoſe expulſe p os: ⁊ i ieiuno ⁊ an̄ comeſtionē aȝ rugitus vel eructuatio manifeſta ⁊ hora digõnis fit fortȝ ꝯmotio in ſtõ ⁊ iteſtinis. ⁊ ēt ꝙ res calē cõferūt ⁊ fri. nocent: ⁊ habitudo ꝯueniēs ad hūc humorē ⁊ longa comeſtio reꝝ fri. ⁊ viſcoſaꝝ ⁊ ꝙ aliqñ i egeſtiõib⁹ apparēt humores frigidi viſcoſi.

Signa vētoſitatȝ vitio q̄litatis abſq3 matia ſunt ꝙ aliqñ habitudo corpis eſt i ꝯ̄ria diſpoſitiõe ad cõplexiõez ſtõi aliqñ nõ: ⁊ ꝙ hora digõnis mltiplicant vētoſitatis ⁊ rugit⁹ i ſtõ ⁊ eructuatio ita ꝙ expellunt cibū a loco digeſtionis: ⁊ cū h̄ apparēt ſigna ſignificãtia ſup caliditatē aut fri. ſiccitatē vel humiditatē dñantē i ſtõ. ex qb⁹ q̄litatibus dñantibus ꝯiunctiȝ vl' ſepati ledit ⁊ debilitat v̄tus ſtõi digeſtiua: ⁊ ēt virt⁹ ois vt ſcriptū ē p medicos dictos ſupius. Et qñ nõ apparuerit aliq̄ ſigna neq3 veſtigia alicu⁹ matie dñantis: tūc magȝ ceta erit ſignificatio ſup debilitatē v̄tutis vitio q̄litatis vl' qualitatū.

Cura eructuatõis q̄ ē vitio humorȝ fri. dñantis ē vt eq̄t matia illa cū oximelle cõpoſito vel ſq̄litico ⁊ aq̄ decoctõis ppis et mellis vl' pipis longi ⁊ mellis: ⁊ ſit q̄ntitas ſyrupi q̄lȝ vice in aurora ⁊ an̄ cenā. ℥. j. ß. vl'. ℥. ij. ad plus ⁊ q̄ntitas aq̄. ℥. iiij. vl'. vj. Vngat loc⁹ oi die eiſdē horis cum oleo de lilio ⁊ maſtice vl' oleo de ſpica ⁊ ꝯiūctis ⁊ ſepatis. Purget poſt eq̄tiõez matie cū pillulis fetidis vel ſtomaticȝ alkindi: ⁊ cū medicamine deturbit. Cibet cū aleis coctis ⁊ ſinapi ⁊ cū carnib⁹ edi arietȝ ⁊ caſtrati ⁊ oiuȝ auiū degētiuȝ i arborib⁹ ⁊ i pratis ꝯditis cū pipe lõgo. Comedat ſemina diſſoluētia vētoſitatē vt ſunt ſemina ameos amomi fenicli carui: aniſi: cimini ⁊ ſiſiū. Comedat ēt herbaȝ feniculi petroſelini. Bibat vinū album claꝝ odorifeꝝ vl' acutū. paꝝ i die dormiat et comedat paꝝ: ⁊ oio abſtineat a coitu eo ꝙ i h̄ caſu nil deterius ⁊ magis nocens ⁊ in h̄ ꝯueniunt oēs. Deferat patiēs ſup ſtõȝ cerotū qđ fecim⁹ in cura fri. ⁊ humiditatȝ vel ſic. ſtõi: fiat ēt vomit⁹ cū aliquo vomitiuo dicto ſupi⁹ q: vomit⁹ valde ē vtilis in h̄ caſu. Cura eructuatõis pp debilitatē v̄tutis ex dñio alicu⁹ vel aliq̄ꝝ q̄litatū p̄maꝝ ē vt minuatur q̄litas ſupabūdās ⁊ itendat ei⁹ ꝯ̄ria cū ꝯ̄rio. vbi gratia ſi habūdauerit caliditas vel fri. alteretur ⁊ diminuat caliditas cuȝ frigidis ⁊ frigiditas cū calidis ſic in alijs. Nõ idiget talis patiēs purgatiõe ſȝ ſolū alteratiõe ⁊ ꝯfortatiõe cū reb⁹ ꝯ̄rijs ad cõplexiõez excedētez. ſ. cū ſyrupo ro. vl' zucharo ei⁹ ⁊ aq̄ fri. i cõplexiõe calida ⁊ cibis viſcoſis duris ⁊ fri. ⁊ multa comeſtiõe ⁊ multa q̄ete ⁊ puo motu: ⁊ cū mora i balneo aq̄ decoctõis herbaꝝ fri. ⁊ i cõplexiõe frigida cū electuarijs. ſ. diatriõ ⁊ ſilib⁹ calidis: ⁊ vino bono ⁊ empl'is calidis ⁊ reb⁹ ſubtilibus ⁊ parua ⁊ rari comeſtiõe: ⁊ labore multo ⁊ vigilijs ſilr: ⁊ cū vſu pipis ⁊ zinziberis nõ ꝯfecti ⁊ ꝯfecti ⁊ ſtuffe.

Caplm. ciiij. de ſingultu.

ſ **Ingultus** ē ſpaſmoſa egritudo adueniens ſtõ ⁊ ori ei⁹: aut pp inanitiõez aut ppt ei⁹ repletiõez aut pp mordicationē ſic ꝯtingit multotiēs i febrib⁹ vt ppt vētoſitatē groſſaȝ extēdētez ipſuȝ: aut pp apa eparȝ magni ⁊ nutritiuoꝝ.

Signa ſingult⁹ ex inanitõe ſūt ꝙ fit aut poſt longā ſolutiõez ventris p iferiora aut p ſupiora ſicut ſolutio cū vomitu aut poſt lõgā afflictiõez cū fe. ⁊ ēt abſq3 fe. ⁊ nõ fit ſubito ſȝ paulati. et ſingult⁹ accñs ex cauſis iſtȝ vt plurimū ē ieuitabilis ⁊ mortē ſignificat verū ē ꝙ qñ accidit i fe. hȝ q̄ſtionē ⁊ ifert dubitatõez: eo ꝙ põt accidere ex mordicatõe ⁊ de h̄ habebis differētiā iam inferius.

Signa ſingult⁹ q fit ex repl'one ſūt ꝙ fit ſubito ⁊ abſq3 aliq̄ ifirmitate lõga p̄cedēte: ⁊ ꝙ poſt vomituȝ vl' ſolutõez ⁊ an̄ bñ ſe hȝ: ⁊ cū recipit cibū vl' getem male ſe habet.

Signa ei⁹ q̄ fit pp mordicatiõez oris ſtõi ſūt ꝙ excitat poſt comeſtionē rei calide aut p⁹ comeſtionez pipis aut ſinapis qñ ſpāl'r bibit vinū p⁹ aſſūptionez iſtoꝝ vel alicui⁹ iſtoꝝ: ⁊ ꝙ fit poſt vomituȝ colere rubee aut viridis ſeu nigre ſicut ꝯtigit in fe. tertianis ⁊ ꝯtinuis de colera ſimplici ⁊ cõpoſita ⁊ etiam quartanis.

Signa ei⁹ q̄ fit ex vētoſitate groſſa ſunt q: fit p⁹ ſacietatē nauſeatiuā ⁊ accidit ifantib⁹ vt plurimū poſt multitudinez ſuctionis mamille ⁊ habētibus habitudinē humidā ⁊ repletis et multū comedētibus ⁊ bibētib⁹ idifferent vinū ꝯtinue ⁊ quotidie.

Signa ſingult⁹ q fit ab a̅pate calido ſūt fe. acuta ⁊ nauſea ⁊ vomit⁹ aliqñ hora aceſſiõis ⁊ mordicatio circa os ſtõi ꝙ qñ ſumit aliq̄s res calidas ſtatim icurrit ſingultū patiēs: ⁊ alcuiat ifirm⁹ poſt vomitū ⁊ ēt poſt aſſellatiõnē magnā.

Cura ſingult⁹ ex inanitiõe vl' q fit p⁹ diariaȝ lõgā ē vt ſumat ſepe ſuccum ordei ꝯditū cū lacte: aut lac calidū ſm̄ ꝙ ex vbere extrahit: ⁊ iura caponū ⁊ pulloꝝ ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ vinū dulce plurime cõnuxtiõiſ ⁊ ſorbitões leues ⁊ bonas. ⁊ iungere totū corp⁹ ⁊ ſpinā cū oleo vio. vl' oleo de ſe. lini ⁊ ſilib⁹ ē ꝯueniens ⁊ vtile: ⁊ embrocare corp⁹ ⁊ caput cū aq̄ decoctõis maluauiſci ⁊ fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ florȝ camomille: poſt iunctiones nõ cenet.

Cura ei⁹ q fit ex repl'one ē vt itroducat ad vomituȝ cū oximelle cõpoſito ⁊ aq̄ radicū raffani fortis ⁊ acuti ⁊ ſe. aneti ⁊ ſinapis ⁊ ſe. attriplicȝ ⁊ cepaꝝ. Sumac tp̄s vomitū electuariū qđ vocat diatrion pipcon: ⁊ bibat poſt illud vinū actu ca. mixtū cuȝ aq̄ hyeme eſtate vo frigidū. Comedat carnes aſſatas ⁊ res ſiccas vt ſūt carnes auiū ⁊ q̄trupeduȝ ſilueſtriū ⁊ alea cocta. purget ēt cū pillul' cochijs vl' ſtomaticiſ alkindi p iferiora: aut cū pigra: ⁊ vtatur poſt h̄ troc. ſtelle diſſolutis cū vino odorifero. aut cū ſucco plantaginis ⁊ vino calido. Si aūt p h̄ nõ ceſſaret iteret vomit⁹ ⁊ purgatio cū pillul' ⁊ pigra. Vngat os ſtõi cū oleo de ſpica ⁊ oleo đ maſtice mirtȝ ſil'. Vtat dieta ſicca vt dictuȝ ē ⁊ carnib⁹ ſilueſtrib⁹ ⁊ volatilib⁹ ꝯditis cū pipe ⁊ croco ⁊ vino đ granatȝ: agreſta: ⁊ ſucco ribes ⁊ berb. ⁊ bi-

bat vinū vt dictū eſt.
Cura ſingult⁹ pp vētoſitatē groſſaȝ īfiltrataȝ ī
ſtō ⁊ oꝛe ei⁹ ē vt ſumat ſepe ſemē ameos aut carui
vl̓ herbā ſimſibꝛij: ⁊ calamēti ⁊ ʒiʒiberis ⁊ maſticē
ſingularit̄ de vno quoqȝ iſtoꝝ ⁊ ꝯiunctiʒ. ʒ. ij. cuȝ
vino actu calido: vel ſumat ď puluere q̄ ſic fit. ʒ. j.
cū. ℥. ij. vini calidi. ℞. pipis: pipis lōgi: ameos.
amomi: carui: ʒinʒiberis: maſticis: ſiſileos: feni-
culi calamēti: ſimſibꝛij: garioſiloꝝ: ʒedoarie: galā
ge: croci añ. ʒ. ij. terant̄ ⁊ cribelent̄ vl̓ fiat electua
rium cū iſtis ⁊ melle de quo ſumat patiēs. ʒ. s. cū
vino calido decoctiōis carui vl̓ ameos aut calamē
ti. poſſet purgari cū pillul̓ alkindi aut fetidis ſeu
cū pigra aut cū medicamine dcturbit. Bibat vi-
nuȝ albū claꝝ odoꝛiſeꝝ mixtū cū aq̄ calida valde:
⁊ cōmedat carnes elixatas cū fenic. ⁊ folijs petro-
ſe. ꝯditas cū pipe ⁊ ſinapi ⁊ tales ſvt ſt̄ carnes arie
tis annualis vl̓ caſtrati aut carnes auiū vel capo-
nuȝ ſeu pulloꝝ ⁊ poſſet comedere eaſdē carnes aſ
ſatas ⁊ ꝯditas cuȝ pipe cinamomo ʒiʒibere ⁊ car-
damomo ⁊ croco. balneet ſe ī aq̄ decoctōis calamē
ti ⁊ ſimſibꝛij ⁊ ſilium.
Cura ei⁹ q̄ fit ab apate epatis calido eſt ſleboto-
mia baſilice ⁊ ītelligas p baſilicā venā q̄ ē in parte
inferioꝛi ī cubito: ⁊ ē iter anularē ⁊ auricularēȝ in
manu: recipiat aquā oꝛdei ⁊ aquā granatoꝝ: ⁊ em
plaſtrare epar cū ſandal̓ē bonū ⁊ ēt cū aqua ro. ⁊
aceto ⁊ cāphoꝛa ⁊ ſumere ī potu aquā ſolatri ⁊ en
diuie bulitā ⁊ colatā cū ſyrupo acetoſo erit vtile.
Purget̄ ēt cū aq̄ vel decoctōe q̄ ſic fit. ℞. reubar
bari. ʒ. ij. terat̄ ⁊ pulueriʒet̄ ⁊ det̄ cū. ℥. iiij. vl̓. v.
aq̄ decoctiōis pꝛunoꝝ ī matutinis. Sup epar po-
natur empl̓ʒ qđ ſic fit. ℞. roſaꝝ ru. ſandaloꝝ ru.
añ. ℥. ij. ſucci ſolatri. ℥. iij. farine oꝛdei. ℥. ij. farine
fenugreci. ℥. j. terant̄ ⁊ ſil̓ miſceant̄ cū aceto. Fiat
etiā flebotomia ī pede ď vena q̄ ē iter anularem ⁊
auricularē ⁊ erit ꝯueniēs ⁊ maxime poſt mūdifi-
cationem cū reubarbaro. Comedat ſuccū oꝛdei ⁊
farri ⁊ auene ⁊ aquā ciceris ī q̄ decocta ſint ſe. en-
diuie ⁊ lactucaꝝ ⁊ poꝛtulacaꝝ: ⁊ bibat de potibus
ſupꝛadictis aqs decoctiōis ipſoꝝ potuū vl̓ reꝝ ex
qbus ſiūt potus ſupꝛiores. Si aūt debilis ſit poſt.
v. vel. vij. dies comedat carnes edi coctas cum la-
ctucis vel endiuijs ſeu poꝛtulacis aut cucurbitis:
⁊ ꝯdiant̄ cū agreſta vl̓ vino de granatis. Come-
dat ēt carnes pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ ꝯditas eodē mō.
Nō ꝑmittat̄ hic īfirmus aliquo mō cū ſiccitate vē
tris: ſʒ ſepe ei fiāt cliſteria lenia et ēt ſuppoſitoꝛia
ſi cliſteria ſuſtinere nō poſſet.
Cura ſingult⁹ ex moꝛdicatiōe pp reȝ calidā ē vt
bibat aquā calidā deinde ſumat oleū amigdalinū:
aut ſumat de butiro recēti paulatiʒ. tūc ſi ſedetur
bonū ē: ſi nō adminiſtra ei vomitū dando ī potu
poſt comeſtionē ſyrupū acetoſuȝ cū aqua calida ⁊
euomat eā multotiēs ⁊ buliāt ī aq̄ ſemē aneti ⁊ at-
triplicis ⁊ ſemē lactucaꝝ ⁊ ſcariole: cū q̄ aq̄ det̄ ſy
rupus acetoſus multotiēs ⁊ euomat ſepe ꝑ poſſe.
Comedat ſoꝛbitiōes de auena ⁊ farina oꝛdei: ⁊ bi-
bat vinū de granat̄ʒ cū aq̄ calida: aut ribes vl̓ ber
beris: ſeu aquā oꝛdei. Et ſi eſſʒ debil̓ comedat ſoꝛ
bitiones de puluis ⁊ carnib⁹ decoctis cū cucurbi
tis vel endiuijs: lactucis vel poꝛtulacis. ponat ſup
os ſtōi empl̓ʒ qđ ſit ex cera ⁊ oleo ro. mixtis ⁊ ali-
quantulo aceti.
Chpl̓m. cv. de inflatione ſeu ventoſitate q̄ fit in
ſtomacho ſeu vētre.

f

Jt autē h egritudo aut ex ven
toſitate generata p vi
am īdigeſtiōis: ⁊ h aut pp multitudinē
ciboꝝ aut pp ei⁹ malitiā q: ſūt frigidi
viſcoſi. aut generata pp fumū eleuatū
a caliditate accidētali vel naturali agēte ī reȝ cali-
daȝ ⁊ fumoſaȝ velut in aleum ⁊ cepas.
Signa iflatiōis ⁊ vētoſitatis pp rē frigidā ſunt
cōmotio ⁊ rugit⁹ q̄ ſentit̄ poſt digeſtionē cibi in
latere ſiniſtro ſupꝛa ſplenē ⁊ cū ꝑmit̄ ſupꝛa ſplenē
⁊ iteſtina ⁊ ſtōm audit̄ rugit⁹: ⁊ emittit̄ p īferio-
ra hoꝛa illa ⁊ ēt p os ruct⁹ ⁊ ēt ꝙ parua comeſtio
⁊ rara ꝯfert. Signa iflatiōis ex caliditate reꝝ aſ-
ſumptaꝝ ⁊ ex caliditate agētium ſunt ꝙ multitudo
comeſtiōis cū duritie cibi ꝯfert: ⁊ ꝙ eructuatio ſē
titur fumoſa calida acuta: ⁊ appēt in ligua ⁊ pala
to veſtigia caliditatis vt ē nigredo cū aſꝑitate: vl̓
aſꝑitas abſqȝ nigredine: ⁊ īſpiſſatio ſaliue cū albe
dīe abſqȝ viſcoſitate.

Cura vētoſitatis generate p viā īdige-
ſtiōis eſt maſticare ⁊ deglutire ci-
minū cū thure ⁊ euitare cibos ⁊ herbas frigidas
⁊ viſcoſas ⁊ īflatiuas: ⁊ abſtinere a comeſtione ⁊ a
comeſtiōe ſupꝛa comeſtiōeȝ ⁊ ab aq̄ frigida ⁊ a po-
tu ſuꝑfluo. Utat̄ diacimino hoꝛa digōnis ⁊ poſt
comeſtionē: aut diatrion pipeon cuȝ melle vel ʒu-
charo vel diaʒinʒibere vel diagalanga. Comedat
ſepe aleū coctū: ameoſ: amomū: feniculū carui: ſit
largus ſm vētrē. Patiēs vētoſitatē paꝝ come-
dat ſepi⁹ magis ⁊ multū laboꝛet: qeſcat paꝝ ⁊ fati
getur ⁊ ieiunet plus ſolito. ⁊ comedat bona ciba-
ria ⁊ digeſtibilia ſic ſūt carnes edi ⁊ caſtrati ⁊ arie
tis annualis ⁊ carnes pulloꝝ ⁊ pullaꝝ ⁊ volatiliū
degētiū iarboꝛib⁹ ⁊ ī pꝛatis ⁊ nō ī aqs ꝯditas cuȝ
pipe lōgo ⁊ pipe ⁊ croco: ⁊ aliqñ aſſatas ⁊ aliqñ eli
xatas ꝯditas cū feniculo ⁊ cū petroſelino ⁊ cū eiſ-
deȝ carnib⁹ elixatas. comedat ſinapiȝ ⁊ erucā ⁊ cō
dimētuȝ ꝙ fit de aleis coctis ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ pi-
pe ⁊ aq̄ carniū. bibat vinū albuȝ odoꝛiſeꝝ ca. actu
hyeme: eſtate vero frigidum
Cura īflatiōis ꝯtingentis ex fumo eleuato a re
calida aut pp caliditatē ē vt comedat cibaria groſ
ſa ⁊ fri. reſiſtētia acuitati caliditatis ⁊ fumoſitati
eleuate a re calida acuta ⁊ vt abſtineat a reb⁹ cali-
dis ⁊ ſpāl̓r acutis: ⁊ vino puro acuto. Sʒ bonū ē
vt hic patiēs ſumat vinū debile ⁊ agreſtū: ⁊ ꝙ mul̓
tuȝ qeſcat ⁊ paꝝ laboꝛet vl̓ fatiget̄. Extiguat̄ acui
tas ſue calidi. cū vino de gra. ⁊ aq̄ fri. mixtis: vel
oxiʒacbara ⁊ aq̄ fri. mixtis ⁊ ſumptis ſtō ieiuno.
Capl̓ʒ. cvj. ď diminutōe ⁊ deſtructiōe appetit⁹.

i

Ste moduſ egritudinis aut fit ex
malitia cōplōnis oꝛiſ ſtōi ca.
vl̓ frigide: aut ex aliquo humoꝝ cali.
vel fri. q̄ ī oꝛe ſtōi ꝯtinet̄ vl̓ currit: aut
ex leſiōe nerui veniētʒ a cerebꝛo ad os
ſtōi: ⁊ fit cū epar nō trahit a ſtō reȝ plurimam.

Signa diminutiōis ⁊ deſtructiōis ap
petit⁹ pp cōplexiōeȝ calidā ſūt
ſitis ⁊ eructuatio fumoſa ⁊ fetida: ⁊ īflatio ſenſibil̓
oꝛis ſtōi ⁊ ei⁹ amaritudo ⁊ ꝯferētia ex potu frigi-
do ⁊ ſiccitas lingue.
Signa diminutiōis appetit⁹ pp frigiditatē ſūt
eructuatio acetoſa ⁊ ſenſibil̓ frigiditas ī oꝛe ſtōi ⁊
abbominatio ⁊ leuitas ⁊ vtilitas ex potu calido et
viſcoſitas ⁊ lenitas apparēs ī ligua: ⁊ ꝙ nullomō
ſitim patit̄.
Signa ei⁹ q̄ fit ex materia calida ſūt moꝛdicatio
oꝛis ſtōi ⁊ nauſea ⁊ ſitis cuȝ multa amaritudine: ⁊
ꝙ aliqñ euomit aliqd ī modū croci vl̓ in modū vi-
telli oui.
Signa deſtructiōis appetit⁹ ex mat̄ia fri. vl̓ vi-
ſcoſa ſunt nauſea q̄ cōis ē ad iſtas duas materiaſ:
⁊ vomit⁹ cum repulſiōe cibi iā deſiderati: ⁊ habū
dantia humiditatʒ cū ſaliua ī oꝛe ⁊ eructuatio ace
toſa mala.
Signa ei⁹ q̄ fit ex egritudie nerui veniētʒ a cere
bꝛo ad os ſtōi ſūt q: patiēs nō inuenit pp medici-
nas ⁊ cibos acutoſ ſenſuȝ aut plurimū ſenſū ⁊ ñ ac-

cidit ei nauſea neqʒ vomitꝰ.

Signa deſtructiōis appetitꝰ eo ꝙ epar nō trahit a ſtō rem plurimā ſūt egeſtio alba ⁊ viridis: et ꝙ corpꝰ cōtinue extenuatꝰ ⁊ ꝙ egeſtio eſt plurime q̄ntitatꝫ q̄ʒ cibꝰ ⁊ fluide ſubſtātie. Scire ēt hic ꝯuenit ꝙ dſtructio appetitꝰ ī cronicꝫ egritudībꝰ ē magꝫ ſignificatio ⁊ fortior ⁊ magꝫ maligna qñ renuit rē deſideratā qñ p̄ſentaꝛ corā eo: ⁊ h̄ vult Sera. li. iiij. c. de deſtructiōe appetitꝰ: ⁊ cū h̄ ī eiſdē egritudinibꝰ cronicis mortē ſignificat ſ̄m plurimū ⁊ raro ꝯtrū apparebit.

Cura deſtructiōis appetitꝰ ex cōplexiōe calida abſqʒ materia ē ſumere ſepe vinū de gra. aut orizacharā ſeu agreſtā vel ribes aut ſuccū vl' decoctiōeʒ berberꝫ cū aq̄ fri. eſtate aut aq̄ ca. hyeme: ſeu ī fortibꝰ ⁊ robuſtis acetū ⁊ comedere lactucas: endiuiaꝛ portu. ⁊ cucurbitas ⁊ melones cū aceto aut agre. ſiue ſint carnes aut aliqd aliud. Utaꝛ qete ⁊ añ comeſtionē ⁊ poſt. nā iſta ſufficiūt in h̄ caſu cuʒ matia nō ē p̄ſens vl' peccās.

Cura diminutiōis appetitꝰ ꝑꝑ cōplexiōeʒ frigidaʒ abſqʒ matia ē vt ſumat oī die ſtō ieiuno ⁊ ſero cū vadit dormituʒ diarrion pipeon aut digalāga noſtrū: vel diazizibere ſeu electuariū de cardamomo: ⁊ comedat carnes aſſatas in veru vl' ſuꝑ prunas ꝯditas cū p.pe ⁊ pipe lōgo ⁊ croco: ⁊ bibat vinuʒ claꝝ odoriferꝝ optimi ſaporꝫ. Utaꝛ īfirmꝰ motu añ comeſtionē ita ꝙ corpꝰ caleſiat ⁊ laboret mltuʒ ⁊ nō dormiat in die ꝓ poſſe ſʒ deambulet per loca ſuauiter.

Cura eiꝰ q debilitaꝛ ꝑꝑ p̄ñtiaʒ matie ca. ē eadē ī oībus cū illa q̄ fit ꝑꝑ caliditatē tātuʒ p̄ter ꝙ ī iſto caſu reqriꝛ mundificatio matie cū medicina aut ꝑ vomituʒ aut ꝑ ſeceſſuʒ alteratiōe ⁊ digeſtiōe p̄cedēte. digeſtio fiat cuʒ orizachara vl' ſyrupo acetoſo cōpoſito cū melle. ro. colato ⁊ aq̄ decoctiōis ſe. lactucaꝝ vl' endiuie. Facta altatiōe ⁊ digeſtiōe purgeꝛ cuʒ aq̄ decoctiōis tamaridoꝝ māne ⁊ prunoꝝ aut cū decoctiōe q̄ ſic fit. ℞. reubarbari. ʒ. ij. teratur ⁊ pulueriʒeꝛ ⁊ diſtēꝑeꝛ cū. ℥. iiij. aq̄ feruentis decoctiōis prunoꝝ ⁊ tamaridoꝝ ⁊ deꝛ añ diē: aut fiat vomitꝰ cū aq̄ ca. aut aq̄ decoctiōis ſe. attriplicis ⁊ aneti ⁊ ſyrupo acetoſo cōpoſito: ⁊ ī dieta ⁊ alteratiōe fiat vt dictuʒ eſt ī cura ex caliditate abſqʒ matia. fiat ēt emplīm ſuꝑ os ſtō. ℞. maſticꝫ. ʒ. iij. cere. ℥. s. olei ro. ℥. ij. diſſoluāꝛ ſil' ⁊ ponāꝛ ſuꝑ petiaʒ ⁊ humefiat vel aſꝑgaꝛ cum aceto ⁊ ponaꝛ ſuꝑ ſtōʒ ⁊ poſſʒ cuʒ iſtis aliqñ poni mirra ⁊ eſſʒ multū vtile: h̄. n. emplʒ in iſto caſu mltuʒ ꝯfert ⁊ excitat appetitum.

Cura debilitatꝫ appetitꝰ ex p̄ñtia matie fri. ꝯtēte in ſtō vel ī ore eiꝰ ē vt diſſoluaꝛ matia aut alteretur cuʒ oximelle cōpoſito: vl' oximelle ſqllitico mixto cū triplo eiꝰ de aq̄ calida. Facta alteratiōe ⁊ digeſtiōe purgeꝛ cū pillulis fetidis aut cū decoctione q̄ ſic fit. ℞. miro. kebuloꝝ. ʒ. j. s. embilicoꝝ. ʒ. s. piſtenꝛ ⁊ bulliāt i. lī. j. aq̄ donec ꝯſumpta ſit medietas: coleꝛ ⁊ ī illa colatura addāꝛ. ℥. ij. vl'. iij. zu. ⁊ iteꝝ bulliat ⁊ coleꝛ ⁊ deꝛ añ diē. In dieta ⁊ potu ꝓcedat medicus vt dictā ē ī cura vitio frigiditatꝫ abſqʒ matia: ⁊ ēt ī motu ⁊ labore ⁊ vigilijs vt dictū ē illic: ſ̄r os ſtōi pōaꝛ tale emplaſtꝝ. ℞. mirre: bdelij: maſticꝫ añ. ʒ. ij. terāꝛ ⁊ pulueriʒenꝛ ⁊ diſſoluanꝛ in cazola. ℥. ij. olei de maſtice vl'. ℥. iij. olei d̄ ſpica. ℥. s. cere ⁊ ponaꝛ ſuꝑ petiā ⁊ aſꝑgaꝛ cū aceto cuʒ fuerit frigidū ⁊ ponaꝛ ſuꝑ os ſtomachi.

Cura eiꝰ q fit ꝑꝑ egritudinē venientē a cerebro ad os ſtōi ē vt ꝯforteꝛ caput cuʒ rebꝰ odoriferis: ſicut ē diamuſcuʒ ⁊ electuariū de ambra ⁊ diamargariton cū muſco: ⁊ abluaꝛ caput ſepe cū aq̄ decoctionis abſinthij ſauine ⁊ meliloti et roſis et ciperis. odoret ꝯtinue mirrā mixtā cuʒ muſco et laudano. Comedat res aſſatas: ⁊ bibat vinū rubeum ſtipticū limphatuʒ. Suꝑ os ſtōi ponaꝛ ſepe emplīm factū ī cura d̄bilitatꝫ appetitꝰ ꝓpter p̄ſentiaʒ materiei frigide

Cura d̄bilitatis appetitꝰ ꝑꝑ h̄ ꝙ epar nō trahit a ſtō rē plurimā ē ꝯfortare epar cū vino odorifero veteri: ⁊ comedat cibaria ca. vt ſunt carnes aſſate ⁊ elixate ꝯdite cuʒ rebꝰ apperientibꝰ ⁊ calefacientibꝰ ſicut cū puluere q ſic fit. ℞. cinamomi. ℥. ij. piperis lōgi: cipi: capari: cardamomi: galāge: gariofiloꝝ añ. ʒ. ij. croci. ʒ. s. fiat puluiſ. ſuꝑ epar ponatur emplʒ qd̄ ſic fit. ℞. ſandalos ru. ℥. j. cipi: capari acori: roſaꝝ ru. añ. ℥. s. olei de maſtice ⁊ olei ro. añ. ℥. ij. aceti. ℥. s. farine ordei qd̄ ſufficit ad inſpiſſanduʒ. pulueriʒata ⁊ cribelato miſceāꝛ ſil'. ſumat diacardamomū mane ⁊ ſero ⁊ bibat poſt illd̄ aliqd vini boni odoriferi ca. hyeme ⁊ frigidi eſtate. Sumat ſepe de tyriaca ſtō ieiuno cum vino ca. apianꝛ vene epatis cū aq̄ decotiōis reubarbari ⁊ ameos ⁊ amomi: cipi añ. ℥. s. piſtenꝛ ⁊ bulliāt ī duabus. lī. aq̄. donec ad vnā redeat: coleꝛ ⁊ ī colatura illa ponanꝛ. ℥. iiij. vel. v. zuchari: ⁊ bulliāt aliquātulum ⁊ iteꝝ colleꝛ. daꝛ de iſto oī mane īfirmo. ℥. j. cū vino albo vl' cuʒ aq̄ decoctiōis cipi: h̄. n. aꝑit opilatiōes epatꝫ ⁊ ſplenis: ⁊ ꝯfortat epar ī ſui attractiōe ⁊ in oībus ſuis virtutibus.

Caplm. cvij. de appetitu canino.

Ominatur h̄ egritudo appetitus caninꝰ nomine deriuato a canibꝰ q deſiderat comedere multū ⁊ diuerſuʒ cū fame abſqʒ ſacietate. Fit aūt ex multitudie colere nigre q̄ effūdiꝛ ad os ſtōi: aut fit ex frigore ſtōi aut ꝑꝑ vehementiā laboꝛ aduenientꝫ homini ꝑꝑ ambulatōeʒ ſeu rē ꝯſimilē: aut ꝑꝑ vehemētiā raritatis corpis ⁊ mēbroꝝ: ſeu ꝓpꝛ egritudines reſolutiuas: aut ꝓpꝛ euacuatiōes. Signa appetitꝰ canini ꝯtingētis ex multitudine colere nigre fluentis ad os ſtōi ſunt ꝙ ē cuʒ multitudie comeſtionis mltitudo egeſtiōis ⁊ ꝯtingit mordicatio vehemēs in ſtō ⁊ ore eiꝰ ſi īfirmꝰ nō comedit ⁊ nō tolerat qn comedat: ⁊ fit debilitas ⁊ defectio ſi tardaꝛ eiꝰ comeſtio multum.

Signa appetitꝰ canini ex frigore ſtōi ſūt ꝙ egeſtio nō eſt ſ̄m q̄ntitatē aſſumptoꝝ ſʒ plus ſatis. et ꝙ aliqñ fit ſingultꝰ cū h̄: ⁊ īfirmꝰ ē abſqʒ ſiti ⁊ ī ſtō ⁊ in īteſtinis īflatio ſenſibilis reperiꝛ.

Signa appetitꝰ canini ꝓpꝛ vehemētiā laboris ⁊ deābulatiōis ſunt fameſ intenſa poſt laborē ⁊ ſincopis ⁊ ſudor: multꝰ ⁊ anſietas cū ſiti.

Signa appetitꝰ canini ꝓpꝛ vehemētiā raritatꝫ ſeu ꝑ egritudines reſolutiuaſ aut euacuatiōes ſūt anteceſſio euacuationū ⁊ īfirmitatū ⁊ exiccatio fecum. Et ꝙ comeſtio nō bene ſedat famē: q2 vacuitas ⁊ exiccatio mēbroꝝ inducūt ꝯtinua attractionem nutrimēti ab epate ⁊ ſtō: ⁊ h̄ ſigna nō habēt locū in iſto caſu q2 virtus mēbroꝝ debilis eſt ⁊ ꝓſtrata.

Cura appetitꝰ canini ex mltitudine colere nigre currētis ad os ſtōi eſt vt diſponaꝛ matia illa cuʒ oximelle cōpoſito ⁊ aq̄ decoctiōis prunoꝝ ſene ⁊ epithimi ad vomitū vel ad ſeceſſuʒ. ꝑparata matia ꝑ aliquos dies purgeꝛ cū pilluſ fetidis vl' cū pillul' ad melīaʒ dcis. c. d̄ melācolia vl' d̄coctōe dcā illic: vl' fiat vomitꝰ cū aliquo vomitiuo dicto ſupius in quo ponanꝛ ſene ⁊ epithimi. Comedat carnes pigues elixatas ⁊ coctas cū lactucis et ſpinachijs et boragine. bibat vinū dulce et bonū et repleaꝛ ſtomachus ex vino plus q̄ʒ ex cibo. Fiat flebotomia ex vena ſplenis ſi habitudo fuerit carnoſa vl' pinguis aliter nō: ⁊ illa vena ē ī manu ſiniſtra īter anularē ⁊ auricularē di-

gitum. poſſet fieri cauterium ſi iſta nō conferent. Et h̄ vult Almā. li. diuiſionuꝫ ſuper. c. illo: ſꝫ ego meo tp̄e tale cauteriū nō feci nec exꝑimētū i h̄ me certificauit.

Cura appetitꝰ canini ex frigore ſiue fit cū mat̄ia ſiue abſqꝫ mat̄ia ē eadē cū cura dicta in ſtō fri. ſuperius: ſꝫ in iſto caſu oꝫ vt īfirmꝰ ꝯfortet̄ ⁊ aſſidu et curationem.

Cura appetitꝰ augumētati vltra q̄ꝫ ꝯuenit ꝓꝑ vehemētiā laboris deābulationis eſt vt comedat aquā vl' ius carniū cū ſpeciebꝰ ꝯditētibus odoriferis: ⁊ ſumat ī potu vinū odoriferꝫ in quo ſic aliq̄d aq̄ ⁊ ꝓhibeat̄ a ſomno: deinde igrediat̄ balneū ⁊ poſt qeſcat vt dicit Hypo. ij. particula. In motione corporis cum ceperit qs dolore qeſcere ſtatim remediū eſt.

Cura appetitꝰ canini ex raritate corꝑis aut ꝓꝑ egritudines reſolutiuas ſeu euacuatiōes ē ſeſſio ī aq̄ fri. aut in locis fri. ⁊ inungere totuꝫ corpꝰ cuꝫ oleo mirtino ⁊ cera: aut cū oleo d̄ maſtice ⁊ aq̄ ro. ſeu cuꝫ oleo ro. ⁊ ſandalis ⁊ cera. Et ſint cibi eius groſſi hu. viſcoſi tarde penetratiōis ſicut cibaria ꝯdita cuꝫ ſumac agreſta aut vino de granatis: et ſicut ſunt carnes vacine ⁊ arietis ⁊ extrema porcorum: ⁊ ſunt ſicut cor epar ⁊ ſtomachꝰ ⁊ īferiora animaliuꝫ ⁊ caſeꝰ recēs ⁊ panis azimꝰ ⁊ pultes de farina frumēti ſiue coquant̄ in aq̄ ſimplici ſiue ī iuribꝰ carniuꝫ ⁊ pinguedine: ⁊ ēt cibaria de frumēto cocto ī iuribꝰ carniū ſunt vtilia in iſto caſu.

Capl'm. cviij. de boliſmo ⁊ eſt fames vehemens mēbroꝝ cū deſtructōe appetitꝰ ⁊ attractiōis ſtōi.

Lias ꝙ boliſmꝰ ē fames magna ⁊ eiꝰ in tēſio ē fames q̄ accidit ex ſacietate ſtomachi: ⁊ membra in illo ſunt famelica valde ⁊ indigētia nutrimento: ſꝫ tn̄ ſtomachus reſpuit oēm cibū ⁊ vene ſūt inanite: ⁊ ꝓuenit ex hac cauſa ſincopis multotiēs: ⁊ ꝯtingit ī illa egritudine aliqn̄ ꝙ appetitꝰ caninꝰ vl' voluntas magna comedēdi antecedit eā ⁊ aliqn̄ non. Unde ſiue antecedat ſiue nō egritudo h̄ ē principalit̄ fames mēbroꝝ ⁊ pauꝑtas nutrimēti ꝓueniēs ex inanitiōe venaꝝ cum deſtructiōe appetitus ſtōi et attractiōe. Fit aūt ex frigiditate aeris accidēte in itineribus q̄ mordicat omnem virtutē ſtōi ⁊ exꝑimit materiaꝫ venaꝝ ⁊ mēbroꝝ ad ſtōm ⁊ replet ipſum ꝑ viā iſtaꝫ inducit inanitionē ⁊ exiccationē ⁊ pauꝑtatem in mēbris. Unde mēbra remanēt famelica ⁊ ſtomachꝰ fit repletus ⁊ deſtruit̄ appetitus cū attractiōe in ipo. Fit ēt ex caliditate diſſoluent̄ materiā mēbroꝝ ⁊ venaꝝ vt accidit in febricitātibꝰ ⁊ laborantibus. Vn̄ cū humores diſſoluant̄ ꝑ mēbra currūt ad ſtōꝫ ⁊ replent ipſuꝫ ⁊ deſtruūt attractionē ⁊ appetitū ī ſtomacho: ⁊ talis deſtructio appetitꝰ ⁊ attractionis cum fuerit in ſtō cuꝫ pauꝑtate mēbroꝝ ⁊ inanitione venaꝝ appellat̄ boliſmis ſiue fames magna mēbroꝝ. Et quāuis iſtā famē antecedat aliqn̄ .ſ. in pricipio appetitꝰ caninꝰ ſtōi: tn̄ finalit̄ deſtruitur ille appetitꝰ ſtōi ex materia currēte ⁊ replente ipſum ſtōm ⁊ fames mēbroꝝ cū inanitione remanet: ⁊ tūc vere appellat̄ boliſmꝰ. vn̄ boliſmꝰ vere eſt fames mēbroꝝ cuꝫ deſtructiōe appetitꝰ in ſtō ⁊ attractiōis. Et ꝑ h̄ aꝫ differētia manifeſta inter appetituꝫ boliſmū ⁊ caninū: nā ī appetitu canino vtꝰ apetitiua ⁊ attractiua ſtomachi remanet ī ſua natura. In boliſmo aūt ille ambe v̄tutes d̄ſtruūt̄ ⁊ mortificant̄ finalit̄: ⁊ fames mēbroꝝ remanet cū inanitione venaꝝ.

Signa boliſmi cōmunia ſunt anteceſſio frigiditatis aeris ⁊ ſpecialiter cuꝫ aliqs ī itinere vl' alibi magnaꝫ in corpore toto ſuſtinuerit frigiditateꝫ ⁊ ꝙ poſt iſtud habuit appetitū comedendi ⁊ euꝫ in breui amiſſit: ⁊ exiccatio mēbroꝝ ⁊ debilitas ⁊ ſincopis aliqn̄: ⁊ laſſatio ⁊ arefactio ꝓpt̄ laboreꝫ hora vl' tp̄e calido: aut arefactio mēbroꝝ ꝓꝑ diſſolutionē ⁊ exiccationeꝫ vt ī fe. magni ⁊ lōgi laboris ⁊ ēt ſacietas ⁊ deſtructio attractiōis cū arefactiōe mēbroꝝ ⁊ eoꝝ exiccatione ⁊ deſtructiōe appetitꝰ finalit̄. Si aūt boliſmus ꝯtingat ex frigiditate aeris ⁊ materia in ore ſtōi frigida fuerit: talia ſigna apparebūt. ſ. faſtidium ſacietas vomitꝰ flegmaticꝰ et viſcoſus: ⁊ eructuatio eiꝰ acetoſa vel inſipida erit ⁊ ſaliua trahet ad inſipiditatē aut ad acetoſitatē: ⁊ cū h̄ frigꝰ ſuſtinuerit ī ſtō ⁊ oībus mēbris: ⁊ color corꝑis totꝰ palidus aut terreꝰ videt̄: ⁊ ē ꝟina ad albedinē ⁊ paliditatē trahet. Et pulſus eiꝰ erit debilis paruus ⁊ freq̄ēs: ⁊ eiꝰ egeſtio videt̄ mollis viſcoſa alba ⁊ aliqn̄ dura: eo ꝙ nihil comedit: ⁊ ꝑ h̄ exiccat̄ multotiēs. Si aūt boliſmꝰ ꝓꝑ diſſolutōeꝫ ⁊ laborē hora vl' tp̄e calido euenerit: ⁊ fuerit in ore ſtōi vel ſpatioſitate eius colera: aut humor de genere calido: talia ſigna apparebūt. ſ. ꝙ habebit amaritudinē oris ⁊ ardorē cū exiccatiōe lingue ⁊ eiꝰ aſꝑitate: et ſentit caliditatē in ſtō ⁊ oībus mēbris: ⁊ eiꝰ ſaliua erit amara aut amara cuꝫ acetoſitate: ⁊ vrina eius erit ſubtilis cū citrinitate ⁊ ruffedine: ⁊ pulſus velox ſpiſſus ⁊ durus: ⁊ eiꝰ egeſtio ſicca cū citrinitate vel nigredine multotiēs aꝫ: ⁊ eiꝰ ructꝰ famoſus calidus ſenſibilit̄ erit: ⁊ color corporis trahet ad citrinitatē vel nigredinem.

Cura boliſmi ex frigiditate exteriori cū ꝑſentia materiei frigide ī ſtō ⁊ ore eiꝰ ē vt ſumat oximel ſqliticum aut cōpoſituꝫ bis ī die cū aq̄ decoctiōis cipi aut cū aq̄ decoctiōis galange. Et vngat̄ ſtomachus ī die ante prandiuꝫ ⁊ cenā cū oleo de maſtice ⁊ ſpica mirtis: ⁊ cū eis ponatur aliq̄d aceti. ſemꝑ h̄ calidū cuꝫ vnctio fit. Si aūt in iūctur̄ ⁊ nodis ſentiret aliquā laxitudineꝫ: vngant̄ loca illa cū oleo ro. calido nō fricādo ſꝫ tāgendo loca nodoꝝ lenit̄ ⁊ ſuauiter. Comedat ſepe electuariū de muſco ambra diatrion pipeon. purgetur ꝑ vomitū: aut ꝑ inferiora cū pillulis fetidis ſeu cū decoctiōe facta ex mirobalanis kebulis ⁊ indis ⁊ emblicis ⁊ h̄ ē melior purgatio: q: mouet materiam ⁊ ſtōm ſtipticat ⁊ corrugat. ⁊ ex h̄ excitat appetitū. Condiant̄ cibaria cū ſpeciebus odoriferis mixtis cū aceto ⁊ agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ ſint aſſata vt plurimū vel frixa. Bibat vinū purū odoriferum claꝝ in quo ſit aliq̄d ſtipticitatis ⁊ paruꝫ bibat ⁊ ipſuꝫ abſqꝫ aq̄ ſumat. Balneet̄ ſepe in aq̄ decoctiōis abſinthij: melliloti ⁊ floris camomille. ſumat de tyriaca aliqn̄ ⁊ ſpecialiter poſt purgationem cum vino dicto hyeme calido eſtate frigido.

Cura boliſmi ꝓꝑ diſſolutionē ⁊ laboreꝫ hora et tempore calido cuꝫ ꝑſentia materie calide in ſtō ⁊ ore eius eſt vt mēbra rorent̄ ⁊ ꝯfortent̄ cū aq̄ ro. vel aqua fri. ⁊ vngat̄ ſtomachus ⁊ totū corpꝰ cuꝫ oleo de mirtis ⁊ oleo ro. mixtis ⁊ iuncture oīum mēbroꝝ: ⁊ ſumat ſepe vinū de granatis vl' oxizacharam aut agreſtā cuꝫ aq̄ fri. eſtate ⁊ calida hyeme. purget̄ cū mirobalanis citrinis ⁊ emblicis et reubarbaro. nā corrugant os ſtōi ⁊ purgant coleram: ⁊ remouēt materiā calidā a ſtō ⁊ ore eiꝰ ⁊ cōfortant appetitū: aut mūdificet̄ cū reubarbaro ⁊ tamarindis diſſolutis cuꝫ aq̄ decoctiōis prunoꝝ. Bibat vinū claꝝ odoriferū bene limphatū vl' vinum de granatis cū aq̄ frigida. Comedat carnes elixatas ꝯditas cū agreſta vel ſumac aut berberiꝫ: ſeu cuꝫ agreſta aut aceto. Confortent̄ oīa cibaria ſua cum ſpeciebꝰ odoriferis ⁊ rebꝰ. acetoſis dictꝫ. Utat̄ ſepe electuario de muſco ⁊ ambra et poſt illud bibat vinū de granatis aut agreſtā mixtā cuꝫ aq̄ frigida. balneet̄ infirmꝰ ī aqua decoctōis ro-

ſarum ⁊ mirtiloꝝ ⁊ endiuie. Et poſt balneū vngatur ſtomachus ⁊ totū corpus cuȝ oleo de mirtis ⁊ oleo ro. mixtis in qbus ſit aliqd aceti.

Capl'm. cix. de malitia appetitus ⁊ eſt appetitus comedendi carbones ⁊ lutum ⁊ gipſuȝ ⁊ ſilia.

Alis appetitus aut ſit impregnāte aut in alijs hoībus viris ⁊ mulierib⁹. Impgnāte ſemp ſit ex materia menſtruali redundāte ad os ſtō vbi appetit⁹ viget: ⁊ illa materia cū ſit multi formis ⁊ diuerſaꝝ naturaꝝ ⁊ ſit groſſe maſie ⁊ melācolice ſm plurimū diuerſimode ⁊ varijs modis inficit ⁊ ꝯturbat locū appetit⁹. In alijſ vo viris ⁊ mulierib⁹ accidit cū mēſtrua retinent' vel redūdāt ad os ſtōi ⁊ ad ipſū ſtōm aut cū epar ſplē opilant': ⁊ redundat humor melācolic⁹ ad locū appetitus: aut q: mali et diuerſi humores melācolici vel aduſti in ſtō ex malis cibariis generant': aut q: p caliditatē extraneā humores q ſunt ī venis ⁊ extra venas p corruptionē ad materiā melācolicā vl' acetoſaȝ acutā ꝯuertunt': ⁊ aȝ in q̄rtanis ⁊ flegmaticis de flegmate acetoſo ⁊ ſalſo: ⁊ illa maťia mala ⁊ diuerſa ī colore ⁊ ſubſtātia ⁊ ſapore ad ſtōȝ reddit p aliquā viā vel cauſaȝ inficit vel corrumpit locum appetitus ⁊ os ſtomachi: ⁊ ſm ei⁹ malam naturam ⁊ complexionem.

Signa iſti⁹ infirmitatꝫ ſup cauſas cōtrahūt' et verificant' ex modo appetēdi diuerſa ⁊ ea q̄ ſūt male nature vt ſūt res fetide ⁊ horribileſ: ⁊ q̄ aduerſant' nutrimento ꝯuenienti ad corp⁹ humanū: vt ſunt carbones gipſuȝ ⁊ lapides.

Cura appetitus mali corrupti impgnante ē vt comedat ſepe diacitoniten cū ſpeciēb⁹ nō laxatiuū: aut electuarium de cardamomo aut diagalange noſtrū ⁊ comedat de carnibus edi ⁊ galinaꝝ pulloꝝ pdicuȝ ⁊ ſiliū. Et comedat aliquādo d' cerebellis edi ⁊ arietis aſſatis ⁊ elixatis ⁊ euomat qbuſdā horis poſt comeſtionē vomitu leui ⁊ comedat de cepis ⁊ aleo ⁊ ſinapi añ vomitū poſt comeſtionē aliqd tñ paꝝ ⁊ hora vomit⁹ bibat de aq̄ tepida cū ſyrupo acetoſo ⁊ inducat vomituȝ p poſſe leuiter ꝑ vt poſſibile fuerit. Vngatur os ſtōi ꝯtinue cū oleo de maſtice ⁊ oleo de ſpica mixtis ⁊ addat' eis aliqd aceti. bibat vinū odoriferum claꝝ puꝝ: ⁊ aliqñ pp debilitatē capitis ponat aliqd de aq̄: ⁊ maxime ſi mulier fuerit p naturam debilis capitis.

Cura corruptōis appetit⁹ in mulierib⁹ nō pgnātibus in viris talis. eſt ſumat ſemp ſtō ieiuno. ʒ. j. s. oximellis ſquilitici aut oximellis cōpoſiti cū aq̄ decoctiōis cipi vel cardamomi qd̄ melius ē. Vngatur ſtomach⁹ ei⁹ ⁊ os ſtōi ꝯtinue cū oleo de maſtice ⁊ oleo de ſpica mixtꝫ ⁊ addat' eis aliquid aceti. fiat vomit⁹ cū oximelle ⁊ aq̄ decoctōis ſinapis: ſe. attriplicis aneti ⁊ cepaꝝ ⁊ radicū raffani acuti vel fortis. Comedat cepas poſt comeſtionē ⁊ ante vomitū ⁊ alea ⁊ radices raffani acuti. poſt vomitū ſumat in potu aquā infuxionis aloes: et poſt illud omni mane ſumat de electuario qd̄ ſic ſit. ℞. roſate nouelle. ʒ. vj. limature acuū ablute cum vino ⁊ aceto. ʒ. s. miſceant': ad modū nucis recipit' in mane ⁊ bibit' aliqd boni vini poſt illd̄. Aut ſumat electuarium de cardamomo vel electuariū de muſco aut de ambra. Bibat bonū vinū ⁊ odoriſeꝝ clarū ⁊ cibaria delectabilia. ſ. carnes caſtrati ⁊ arietis ⁊ edi ⁊ pulloꝝ ⁊ caponū pdicū ⁊ faſianoꝝ. Mitiget' appetitus ⁊ ſopiat' cū corroſione oſſium pullorum columbaꝝ aſſatoruȝ ⁊ carne ſalita ſicca preparata facta cum ameos ⁊ ſpodio ⁊ nuce muſ. et cardamomo minori ⁊ maiori. h. n. ſed ant omnia q̄ dixim⁹ Vtat' tyriaca bis aut ſemel in ebdomada ſtomacho ieiuno cum vino calido.

Capl'm. cx. de vehemētia ſitis.

Vltitudo ſitis ⁊ ei⁹ vehemētia quīqꝫ ſit ꝓpter caliditatē ſtomachi ⁊ ꝓprie oris eius materia ⁊ abſqꝫ materia: ⁊ ſit quīqꝫ caliditas illa cuȝ inflammatione febrium ita ꝙ qdam coꝝ non ceſſant bibere: ⁊ nō ſatiātur donec moriantur in ꝓximo. Fit etiaȝ ex potu vini acuti ⁊ fortiſſimi et ex potu aquaꝝ calidaꝝ p naturam ⁊ ſalſarum. Et iſta per nimiā ſitiȝ quā inducūt interficiunt multotiens. Et ſit ꝓpter exhibitioneȝ medicinaꝝ laxatiuaꝝ: ⁊ per medicinas ſiccas et cibos ſalitos facientes ſitim p naturaȝ aut ꝓpter paucitatē potus reſpectu cibi ſumpti. Aliquando ꝯtingit ex humorib⁹ viſcoſis ⁊ piſcib⁹ ſalitꝫ ꝓpe ⁊ humorib⁹ ſalſis quos natura deſiderat expellere abluēdo ⁊ ſit p viam indigeſtionis. vnde cum natura non digerit cibū aut vult diſſoluere materiam viſcoſam ab ore ſtōi calefit illa materia vel cibus indigeſtibilis ⁊ calefit cum fumo indigeſtionis os ſtomachi ⁊ creat ſitim. Et ſit ex cōmunitate alterius mēbri: vt in diabete. i. quādo homo cōtinue mingit exiccat' epar ⁊ poſtea ſtomachuſ ⁊ ſic ſit ſitis. Et ſit ꝓpter opilationē viaꝝ ſtomachi et epatꝫ vt in ydropiſi. Et ſit m'totiēs ꝓpter caliditatē pulmonis ⁊ ſpiritualiū. Et ſit ꝓpter cōmunitatem inteſtinorū cum calefiunt ⁊ exiccant' attrahunt humiditatē a fundo ſtomachi et ſtomachus ab ore eius ⁊ ſit ſitis.

Signa ſitis ꝓpter caliditatem abſqꝫ materia aut cū materia ſalſa vl' acuta nitroſa dulci vl' īpediēti p ſuā ebulitionē ſunt amaritudo ⁊ ſalſedo ⁊ acuitas ſiue dulcedo q̄ ſentiunt' in ore ſtomachi: ⁊ ꝙ vrina ē rubea vel ruffa tincta: ⁊ ꝙ ſaliua hꝫ ſpiſſitudinē cum paruitate ampulaꝝ: ⁊ ꝙ poſt potū frigidū ſedatur ⁊ nō cito redit ſi ibi fuerit febris erunt ſigna manifeſta magis.

Signa ſitis q̄ ſit ex potu vini vel aq̄ruȝ calidaꝝ p naturam aut ſalſaꝝ ſunt ex reb⁹ ipſis manifeſta Et non indiget h̄ ſpecies ſitis alijs ſignificationibus niſi vt res ipſe ſint note eiſdem.

Sitis vo q̄ ſit ꝓpter medicinā laxatiuā aut ꝓpt medicinas ſiccas aut ꝓpter cibos ſalitos ſeu ꝓpt paucitateȝ potus reſpectu cibi ſumpti nō indiget alia notificatione niſi vt habeat de reb⁹ ipſis notitiam.

Signa ſitis q̄ ſit ex comeſtione piſciū ⁊ ciborum viſcoſoꝝ q non digerunt': aut pp humores ſalſos quos natura expellere deſiderat abluēdo ſūt grauitas poſt comeſtionē illoꝝ ciborum ⁊ anſietas et eructuatio acetoſa ⁊ fumoſa q̄ non extinguit' ⁊ ſit augumētum hora digeſtionis: ⁊ ꝙ potus poſt aliquod tempus ſumptus addit in eaȝ. ſ. ſitim. Et ſi cū h̄ in ore ſtōi fuerint humores ſalſi erit ſputū vl' ſaliua ſalſa multū ⁊ potus dulcis ſump⁹ augumētat eaȝ. ⁊ ardor vehemēs cū punctura et acuitate ſentit' in ore ſtōi ⁊ ex potu aceti mixti cuȝ aq̄ frigida manifeſtam ſentit aleuiationē.

Signa ei⁹ q̄ ſit ex indigeſtione ſunt eructuatio fumoſa ⁊ grauitas capitis ⁊ obtenebratio oculorum ⁊ mētis: ⁊ ſomn⁹ cū malis ⁊ prauis imaginationibus: ⁊ vrina eius cruda apparet ⁊ hore ebulitionis cibi in ſtō. ſit pulſus ſpiſſus debilis ⁊ frequens ⁊ ſentit infirmus inflāmationē ⁊ cōmotioneȝ ⁊ vētoſitatē multam hora qua cib⁹ conſueuit digeri.

Signa ſitis pp diabeten ſunt nota ex cognitiōe ipſius diabetis q̄ eſt egritudo renū vemēs ex caliditate cū ſiccitate ipſoꝝ: ⁊ ipſa diſpoſitio renū calida trahit humiditatē ab epate ⁊ epar p ſiccita-

tem inductã ĩ ipſo ex cauſa dicta trahit mediãtib⁹ meſaraicis a ſtõ fundo: ⁊ fundus ab ore euſdẽ ſtõi ⁊ fit ſitis ꝑ iſtũ modũ: ⁊ valde excelẽtiſſimũ ſignũ huius ſitis ẽ mltiplicatio vrine ĩdigeſte ĩ numero ⁊ q̃ntitate: imo multotiẽs ſic bibiť ꝑꝑ cauſas narratas ita mingiť.

Signa ſitis ꝑꝑ opilationẽ ſũt durities ſplenis ⁊ epatis q̃ az ex tactu locoꝝ ſub qbus ſunt illa mẽbra: ⁊ ꝙ egeſtio az aliqñ alba vt egeſtio canis: ⁊ vrina rubea ſubtilis aliqñ ⁊ ſpiſſa aliqñ: et citrinitas faciei ⁊ ruct⁹ amar⁹ colericus aliqñ ⁊ īflatio ſtõi et nutritiuoꝝ ⁊ maxime poſt comeſtionẽ. Sitiſ q̃ fit ex caliditate pulmonis ſigna ſũt īflãmatio vł caliditas q̃ ſentiť ĩ locꝫ ſpiritualiũ: ⁊ ꝙ ex oĩ motu debili vel forti augumẽtať: ⁊ pot⁹ aq̃ vel rei alterius nõ ſedat cã. ſꝫ aer frigid⁹ vel aer q ẽ in ſupficie aq̃ frigide cũ attrahiť eã aleuiat pluſq̃ȝ pot⁹ rei liq̃de: ⁊ fit ĩ iſto caſu anhelit⁹ frequens ⁊ cũ q̃daz exſufflatione calida. Si võ ſitis fuerit ꝑꝑ caliditatē vel egritudinẽ calidã iteſtinoꝝ ſigna ſunt egeſtio ſicca ⁊ nigra: ⁊ dolor apparẽs q ſentiť ĩ inteſtinis ⁊ eleuatio vẽtris ⁊ īferiorũ mẽbroꝝ poſt potũ manifeſte. Et ſi aliqñ egerit liq̃dum multũ illa egeſtio vrit lacertos ani.

Cura ſitis ꝑꝑ caliditatẽ cũ materia acuta vel ſalſa vł nitroſa ſeu dulci impediẽti ꝑ ei⁹ ꝯuerſionẽ ad acutã: aut abſq̃ȝ matia ẽ vt ſumac oĩ mane ĩ ortu ſolis ⁊ oĩ ſero añ cenã. ℥. j. s. ſyrupi acetoſi vel orizachare vel acetoſitatis citri aut arãcij. cũ. ℥. iiij. vł. vj. aq̃ decoctiõis prunoꝝ ⁊ endiuie aut lactuce ſeu cicoree: ſeu ſc. eaꝝ ſi herbe nõ repienť: aut cũ aq̃ decoctõis acetoſitatꝫ citri aut arãcij q̃ melior erit ĩ h̃ caſu ⁊ ſpãlr ſi materia ibi pñs fuerit cũ diſpoſitiõe. Comedat oĩa cibaria ſua ꝯdita cũ aceto vel cũ agreſta aut cum vino de granatꝫ aut ſucco berberis. Cibaria ſua ſint ex carnib⁹ ⁊ fiãt etiam ex farina ordei. Comedat lactucas: cucurbitas: portulacas: melones: citrullos: ẽdiuias: ⁊ ſcariolas cũ aceto ⁊ agreſta. cãcros ſumere cũ aceto ſepe dꝫ ꝑſica ⁊ pruna acetoſa ⁊ poma euſdẽ ſaporis ꝯuenĩẽtia ſunt ⁊ vtilia valde talib⁹. Bibat vinũ albũ ĩ quo ſit tãtũ de aqua quantũ ẽ vinũ ⁊ aliqd aceti ſeu agreſte. Purgeť materia ſi ibi fuerit cũ aliquo vomitiuo leui vel forti dicto ſupi⁹: aut cũ decoctõe q̃ ſic fit. ℞. reubarbari. ʒ. ij. puluerizeť ⁊ cribleť ⁊ miſceať cũ. ℥. j. ſyrupi ro. ⁊. ℥. iiij. aque endiuie vel lactucaꝝ ⁊ detur añ diem. poſſet h̃ decoctio colari in delicatis.

Cura ſitis q̃ fit ex potu vini vel aquaꝝ ca. ꝑ naturã ẽ vt ſepe ſumat orizacharã vel vinũ de granatꝫ: aut ſyrupũ de papauere vel de nenufare ſeu de mirtꝫ mixtũ cũ aqua veri frigoris. ⁊ comedat portulacas lactucas vel ſcariolas cũ aceto aut cucurbitas vel melones ⁊ bibat vt dictũ ẽ.

Cura ſitis q̃ fit ꝑ medicinas ſiccas aut ꝑꝑ cibos ſalſitos nõ ĩdiget niſi emẽdatõe diſpoſitiõis q̃ emẽdať ꝑfecte cũ orizachara vel ſyrupo ro. vel violato cũ recipiunť cũ aqua endiuie vel ſcariole ſeu lactucaꝝ aut berberis. Vngať os ſtõi omni die bis cũ oleo ro. mixto cũ aceto. poſſet cõmode poni in balneo talis ſitiẽs quãuis balneũ multotiẽs ſitim ĩducat. nã q: trahit virtutẽ oĩs medicine purgatiue ad exteriora ſꝫm hãc viã cũ potib⁹ ꝓdictis hãc ſitim ex iſtꝫ cauſis remouet ſuauiť ⁊ bñ. Libeť ⁊ poteť vt dictũ ẽ ſupra. Scias ꝙ ĩ ſiti q̃ fit ꝑꝑ comeſtionẽ reꝝ ſalſaꝝ aut paucitatẽ pot⁹ reſpectu cibi ſũpti ꝯcepiť pot⁹ boni vini limphati aut nõ limphati ſi virt⁹ digeſtiua debilis fuerit ⁊ ſtomach⁹ fri. Et ſi cũ h̃ cibaria fuerint groſſa ⁊ tarde digeſtionis: tũc vinũ puꝝ melı⁹ ẽ q̃ȝ limphatũ.

Cura ſitꝫ ex comeſtione piſciũ vel cibarioꝝ viſcoſoꝝ eſt vt dormiat vel comedat de electuarijs calidis vt ẽ diagalãga vel diazinziber vel diacitoniten vel diaciminum ⁊ cũ eis bibať in hyeme vinũ odoriferꝫ ca. ⁊ eſtate fri. ⁊ ĩ ſecũda mẽſa paꝝ comedat ⁊ bona cibaria ⁊ digeſtibilia. Comedat de electuarijs ⁊ bibat vinũ dictum. Si võ hec ſitꝫ fuerit ex humoribus ſalſis cureť cum ſyrupo acetoſo cõpoſito vel oximelle ſũpto cũ aqua decoctionis endiuie vel lactucaꝝ ſeu berberis vel cicoree vel acetoſe: ſeu remoueať cũ ſyrupo de fumoťra acetoſo ⁊ aqs dictis. Abſtineat ab acutis ⁊ ſalſis. ⁊ bibat vinũ multũ limphatũ. purgeť cũ vomitu q ſic fit. ℞. oximellis cõpoſiti. ℥. iiij. vel. iij. ⁊ deť poſt comeſtionẽ cũ. ℥. vj. aque decoctõis fumiterre ſe. attriplicis: aneti: rapaꝝ ⁊ radicũ raffani ⁊ cepaꝝ. vel purgeť cũ pilulis ſtomaticis Alkindi: aut cũ decoctõe facta. c. de melãcolia q̃ fit ex mirobalanis indis. Sitis ex digeſtione curať ab Hypo. in Amphoriſmo particula. v. vbi dicit. Quibuſcũq̃ȝ ẽ deſideriũ nocte, bibeř ſi ſup dormierit bonũ. abſtinere a comeſtione ĩ. ij. hora comeſtionis ſue vſitate ẽ vtile ĩ h̃ caſu. Comedat diaciminũ vel diagalãga vel diazinzibere vel diacardamomũ ⁊ bibat cũ eo aliqd boni vini odoriferi q: vtile erit: ⁊ ẽt bonum vinum ꝯfert ꝑ ſe in h̃. ponere ſup ſtõm iſti⁹ ſitiẽtis pãnũ calidũ vel puluinar ⁊ inũgere ipſũ cũ oleo de ſpica erit bonũ. ⁊ amplexari iuuenẽ ꝓterq̃ȝ cocat. ⁊ voluere vẽtrẽ verſus culcitrã ⁊ ponere ſup ſtõm catulum lactãtē vel iuuenẽ ꝯferũt. Et oĩa illa rectificãt ⁊ adiuuãt ad digeſtionẽ ꝑficiendã: vt ſcribeť. c. de debilitate digeſtionis.

Cura ſitis ꝑꝑ diabeten aut ꝑꝑ renũ caliditatẽ ẽ vt ꝯfortenť renes ⁊ extinguať eoꝝ caliditas cũ vnctõe facta ex oleo ro. ⁊ oleo vio. vł mirti. nitris cũ aliquãtulo aceti. ⁊ ꝙ ſup renes ponať pecia ĩfuſa ĩ ſucco ſolatri vel ſemꝑuiue aut plãtaginis ⁊ addať ĩ iſtis ſuccis ſemꝑ aliqd aceti. Bibat ſepe ille ſitiens ſyrupũ ro. vel ſyrupũ de mirtis mixtũ cũ ſyrupo de papauere vel de nenufare ⁊ cũ aqua decoctiõis mirtiloꝝ ⁊ lactucaꝝ ⁊ endiuie ſeu cicoree ſeu plãtaginis. In dieta ⁊ alijs medicinis fiãt vt ſcribeť inferi⁹. c. de diabetica nam cura diabetice eſt cura illius ſitis.

Cura ſitis propter opilationem eſt vt ſepe bibat non hora comeſtionis oximel compoſitum vł ſquiliticum cum vino albo diuretico odorifero. ⁊ ſit oximel. ℥. j. s. ⁊ vinum. ℥. v. vel. vj. qualibet hora potationis. vel ſumat predictum oximel cum aqua decoctionis ſeminis endiuie ⁊ radicis capari aut acori vel ciperi ⁊ ſeminis endiuie vel cicoree aut ſumat de ſyrupo qui ſic fit. ℞. acetoſe. ℳ. j. cicoree lactucarum ſeminis endiuie ſeminis ſcariole añ. ℥. j. ciperi. ℥. s. reubarbari. ʒ. vj. nenufaris papaueris albi: calami aromatici cardamomi capari añ. ʒ. vj. radicum feniculi. lꝫ. s. aceti: lꝫ. s. mellis roſati cum folijs. lꝫ. ij. fiant. lꝫ. iiij. ſyrupi. hic ſyrupus opilationem ſplenis epatis ⁊ meſaraicarum aperit ⁊ ſitim remouet ex illa cauſa ⁊ etiam in omnibus alijs cauſis cum materia confert. in medicinis ⁊ cibis fiat vt ſcribetur. c. de opilatiõe epatis ⁊ ſplenis inferius.

Cura ſitis que fit ex caliditate pulmonis eſt vt ſepe anhelet aerem qui eſt in ſuperficie aque frigidiſſime aut que eſt in aliquo vaſe: gargarizet ſepe acetum mixtum cum aqua frigidiſſima ⁊ cum ſyrupo de papauere vel de nenufare. ponat ſuper pectus petiam infuſam in aqua roſata mixta cum camphora ⁊ ſandalis aut in aqua roſata tantum: aut in aqua frigida mixta cum camphora vel ſandalis aut in ſucco endiuie vel lactuce aut cicoree: ſeu melonis vel cucumeris aut cucurbite.

Cura ſitis ex caliditate inteſtinoꝝ ſiue propter egritudinem calidam inteſtinoꝝ eſt eadem cũ cu-

ra egritudinis que fuerit in locis illis de quibus fit mētio inferius: tamen conueniens eſt in ſpeciali vt ſepe cliſterizetur ſi fuerit ſiccus ſm ventrem cum cliſteri quod ſic fit. ℞. violarum: endiuie lactucarum añ. ℳ. j. bulliant in aqua ⁊ cum. lı̄. j. illius aque ⁊ cum. ℥. iiij. olei de papauere vel de nenufare vel de oleo de cucurbitis ⁊. ℥. iij. zuccari violati vel. ℥. iiij. ſyrupi violati: fiat cliſterere aut fiat ſimpliciter cum aqua melonis vel cucurbite ⁊ oleo violato vel de nenufare ⁊ aqua pſilij qđ erit valde bonum. Iterum poteſt fieri cum aqua decoctionis pſilij in aqua camphora ſit diſſoluta ⁊ admixta cum oleo de papauere vel de nenufare aut de violis. Bibat ſepe ſyrupum violatum cū aqua pſilij: vel ſyrupum de papauere cum aqua decoctionis lactucarum: endiuie ⁊ cicoree vel ſyrupum ro. vel de mirtis cum aqua decoctionū citoniorū vel berberis ſi eſſet nimis largus ſm ventrem. Ungatur ſtomachus ⁊ inteſtina cum oleo de mirtis vel oleo ro. ⁊ aqua ro. mirtis cum ſandalis ⁊ cāphora ⁊ aliquantulo aceti: vel fiat emplaſtrum ex eiſdem rebus cum farina ordei vel milij ſuper ſtomachum ⁊ inteſtina.

Caplm. cxj. de debilitate digeſtionis ⁊ corruptione eius.

Debilitas digeſtiōis ⁊ eius corruptio fit aut ex frigore eius aut propter humiditatem: aut ex frigore cum humiditate: aut ex humiditate cum caliditate aut propter caliditatem cum ſiccitate: aut ex frigiditate cum ſiccitate: aut ex debilitate corporꝫ ſtomachi. Et omnia iſta poſſunt euenire cum materia ⁊ abſqꝫ materia.

Signa debilitatis ſtomachi ex frigore eius ſunt eructuatio acetoſa ⁊ lenitas ventris ⁊ eius inflatio ⁊ multitudo vētoſitatis: ⁊ longitudo more cibi in ſtomacho ⁊ vrina alba vel glauca ⁊ pulſus hora digeſtionis debilis ⁊ ſpiſſus ⁊ inquietudo vel continua reuolutio ꝺ latere ad latus cum cibus digeri debet.

Signa debilitatis peccato humiditatis ſunt multitudo ſputi inſipidi ⁊ nauſee multitudo: ⁊ ſitis paucitas ⁊ velocitas deſcēſionis cibi abſqꝫ plurima alteratione facta in eo: ⁊ vrina illius vt plurimum, apparet karopos ⁊ pulſus debilis ⁊ mollis.

Signa corruptionis ex frigore cum humiditate ſunt illa eadeꝫ dicta ſuperius compoſita ⁊ ſimul combinata.

Signa debilitatis propter humiditatem cum caliditate ſunt paucitas appetitus ⁊ multitudo ſaliue ⁊ nauſee: ⁊ vomitus aliquando ⁊ priuatio ſitis: ⁊ ꝙ eructuat aliquando acetoſum: aliquādo fumoſum ⁊ fetidum ⁊ in eo plurima ventoſitas fit.

Signa debilitatis digeſtionis propter caliditatem cum ſiccitate ſunt ſitis ⁊ fetida fumoſa calida eructuatio: ⁊ ſiccitas oris ⁊ paliati ⁊ corporis extenuatio: ⁊ diſpoſitio ſimilis ethice: ⁊ aſperitas totius corporis ⁊ arefactio ⁊ cutis corrugatio.

Signa debilitatis digeſtionis ex debilitate corporis ſtomachi ſunt ꝙ fit poſt vomitum plurimum ⁊ poſt purgationem cum medicinis fortibus: aut poſt fluxum ventris, ⁊ generat ipſum ſuperfluus cibus ⁊ groſſus, ſed in eo paucus cibus ⁊ bonus digeritur.

Signa debilitatis propter frigiditateꝫ cuꝫ ſiccitate ſunt incendium ante comeſtionem quod comeſtio ſedat aut minuit ⁊ ſplenis magnitudo ⁊ durities ⁊ vomitus acetoſus ⁊ etiam eructuatio que in dentibus faciunt frigus vel congelationem ⁊ dolor ſtomachi ante comeſtionem propriie. Sciendum eſt hic ꝙ iſte diſpoſitiones ⁊ qualitates poſſunt eſſe cum materia ⁊ abſqꝫ materia: quando. n. fuerint cum materia omnia ſigna dicta promptiora ⁊ intenſiora ⁊ manifeſtiora erunt debiliora vero cum fuerint abſqꝫ materia. Scire hic oportet ꝙ omnis complexio excedens perſe vel cum materia debilitat omnem virtutem ⁊ h̄ volunt medici omnes: ⁊ Auicē. dicit h. li. iij. c. de deſtructione ⁊ debilitate appetitus.

Cura debilitatꝫ ex frigore ſtomachi abſqꝫ materia eſt vt ſumat diacalamētū vel diatrion pipereon vel diacardamomū vel diazinziber ⁊ ſilia. Ungatꝰ ſtomachꝰ omni die bis cū oleo de ſpica vł oleo de lilio. parꝝ hora comeſtionis ſumat de cibo. Bibat vinū purꝝ ⁊ bonū ⁊ parꝝ. Et cibaria ſint vt plurimū aſſata vel cocta in paſtillo aut in teſtula condita cum aleis ⁊ pipere ⁊ croco vitellos ouorum cum pipere ⁊ croco comedat. Comedere poſt nuces ⁊ ficus ſiccas ⁊ alea cocta ⁊ ſinapi. Si autem ibi fuerit materia ꝙ ſcies qr per iſta: bonam non ſuſcipit alterationem. Digeratur ⁊ purgetur illa materia frigida cum oximelle compoſito vel oximelle ſquillitico ⁊ aqua decoctionis ciperi ⁊ piperis longi ⁊ mellis. purgetur cum pillulis fetidis vel ſtomaticis aut cum medicamine ꝺ turbit. In dieta ⁊ potu ⁊ vnctionibus fiat vt dictum eſt ſupra.

Cura debilitatis peccato humiditatis eſt vomitus cum oximelle ⁊ aqua decoctionis radicum raffani ſinapis ſeminis atriplicꝫ ⁊ aneti. Utatur diagalanga ⁊ electuario de ſcoria ferri ⁊ mirobalanis conditis. Comedat cubebas ⁊ piper longū ⁊ piper ⁊ ciperos ⁊ ciminum vngatur ſtomachus cū oleo de ſpica vel oleo de coſto. vtatur trociſcis ſtelle cum rob vini: aut cum vino decoctionis ciperi aut mirtilorum ⁊ piperis longi. In dieta vel cibarijs ⁊ vino fiat vt dictum eſt ſupra: ⁊ ſit vinum huiuſmodi rubeum odoriferum ſtipticum. ſimiliter in purgationibus fiat vt dictum eſt. ſed in iſto caſu decoctiones ⁊ medicine que fiunt ex mirobalanis kebulis vtiliores ſunt.

Cura debilitatis vitio frigiditatis cum humiditate eſt vt cibetur hic infirmus cum rebus ſiccis vt vult Almanſor li. diuiſionum. c. de regiminꝰ ſtomachi. Comedat res aſſatas ⁊ coctas in paſtillo vł teſtula ꝯditas cū pipe lōgo ⁊ pipe cinamomo ⁊ croco ponat cū eis aliquid de vino granatorꝝ vł agreſta aut cum ſucco berberis vel vino decoctionis eius. Utatur diacitoniten diagalanga diatrion pipereon aut dianthos ſeu diamargariton: vł mirobalanis conditis. Sepe mundificetur cuꝫ vomitu ⁊ cliſteri: ⁊ etiam aliquando cum pillulis ſtomaticis vel fetidis aut medicamine deturbit. Ungatur cum oleis ⁊ vngentis dictis ſuperius. Bibat vinum rubeum forte odoriferum purum: parū tamē comedat ⁊ bibat: ⁊ nullomodo in die dormiat: abſtineat a coitu vt a hinimicoꝰ mortali. Utatur trociſcis ſtelle poſt purgationes cum vino, rubeo odorifero ſtiptico in aurora.

Cura debilitatis ſtomachi vitio caliditatis ⁊ humiditatis eſt vt flebotometur de vena q̄ eſt īter anularem ⁊ auricularē ī manu dextra aut de baſilica. ⁊ dꝫ ſumere ꝑigram ſepe cum vadit dormitum: ⁊ ſumere omni mane mel roſatum vel zuccarum ro. cum aqua decoctionis mirtilorꝝ aut berberis. ſumat aliqñ pillulas ſtomaticas Alkindi: aut ꝯfectiōes de miroba. ci. ⁊ kebulis ⁊ idis. Bibat vinū rubeū ſtipticū ī quo ponatꝰ de aqua decoctio-

nis mirtiloꝝ vel berberis. Conſoꝛtet̃ ſtomachus cū oleo de maſtice in quo ſit aliqd mēte ⁊ mirtilorum. Cibet̃ cū carnib⁹ aſſatis ⁊ elixatis ⁊ vitellis ouoꝝ: ⁊ berberis feniculi petroſelini: ⁊ ꝯdiantur cū cardamomo galāge ⁊ pipe lōgo ⁊ cinamomo ⁊ croco ⁊ aliquātulo agreſta vel vino de granatis. Utat̃ ſepe in auroꝛa zucharo ro. ⁊ trociſcis ſtelle mixtis. ⁊ bibat̃ poſt illud aliqd vini limphati cū aqua mirtiloꝝ.

Cura debilitatis ꝓpter caliditatē ⁊ ſiccitatem eſt balneatio cū aq̄ tepida dulci abſq₃ multa moꝛa in balneo ⁊ comedere lac ⁊ ſuccū oꝛdei ⁊ omnia impinguatiua vt ſunt iura carnium ⁊ vinum dulce in quo aliqd aq̄ ponat̃ ⁊ ficus recentes ⁊ rape ⁊ ſimilia. De electuarijs comedat diadragantū mixtum cū equali q̄ntitate diapapaueris vel reſtauratiui. Ungat̃ ſtomachus cū oleo de nenufare: ⁊ etiā ſpina tota vel cū oleo de papauere: ⁊ h̄ cura tota ꝓpꝛie habet locū cū ſiccitas eſt abſq₃ materia ⁊ p̄dominat̃ caliditati. Si aūt caliditas p̄dominatur ſiccitati ⁊ fuerit abſq₃ materia cura erit tūc cū rebus acetoſis: verbigratia cū ſyrupo acetoſo: vl' vino de granatis vel oxizachara vl' agreſta mixt̃ cū aqua veri frigoꝛis. Comedat carnes vacinas ⁊ agninas ⁊ piſces recentes ⁊ carnes arietis ⁊ auiū ꝯditas cū agreſta vel ſumac aut aceto vel vino de granatis. bibat vinū albū debile bene limphatū. Ungat̃ ſtomach⁹ cū oleo de papauere vel oleo de nenufare vel roſato qeſcat multū ⁊ paꝝ laboꝛet ⁊ doꝛmiat in die poſt comeſtionē. Si aūt mat̃ia ibi fuerit p̄ſens cū illis q̄litatibus dieta ⁊ pot⁹ ⁊ cōdimēta ciboꝝ eadē erūt. lactucas ⁊ ſcariolas ⁊ herbas frigidas ſicut ſūt poꝛtulace ⁊ cucurbite ſumere in iſto caſu ⁊ ſupioꝛi abſq₃ mat̃ia erit multū vtile. ⁊ ſi ꝯdiant̃ cū aceto vel agreſta ⁊ ſimilibus erit melius. Fiat vomit⁹ ſepe cū ſyrupo acetoſo ⁊ aq̄ca. vel cū aq̄ decoctiōis ſe. aneti: attriplicis: et lactucaꝝ ⁊ ſe. ccpaꝝ. Purget̃ cū decoctione miro. citrinoꝝ ⁊ reubarbari ⁊ aq̄ decoctiōis pꝛunoꝝ et tamarindoꝝ. Ungat̃ ſtomach⁹ cū oleo de papauere ⁊ de nenuſare.

Cura debilitatis ꝓpter frigiditatē cū ſiccitate abſq₃ materia ē vt vtat̃ cibis tempatis vt₃ carnibus edi ⁊ pulloꝝ ⁊ arietū annualiū ⁊ vitellis ouorum ⁊ herba feniculi: petroſelini: boꝛaginis: ſpinachij ⁊ carnib⁹ auiū degentiū in arboꝛib⁹ ⁊ i pratis ⁊ nō i aqs ⁊ paſſulis ⁊ ficub⁹ viridib⁹ ⁊ ſiccis: cōdiant̃ omnia iſta cū puluere q ſic fit. ℞. pipis longi cardamomi: nuciſmuſ. gariofiloꝝ: piperis. zinziberis: añ. ʒ. j. cinamomi electi. ℥. j. croci. ʒ. j. fiat puluis i ſapoꝛib⁹ ⁊ ꝯdimētis ſuis. ſemp cū puluere iſto ponat̃ rob vini. Ungat̃ ſtomachus cū oleo d̄ ſpica ⁊ oleo d̄ lilio. Bibat vinū rubeū foꝛte odoriferū bonū abſq₃ aq̄. Comedat ſepe diamuſcū diamargariton: diacitoniten: diacardamomum diagalāga. Si aūt materia melancolica ibi cū p̄dictis q̄litatib⁹ affuerit regat̃ vt dictū eſt ſupius in oib⁹: ſ₃ rectificet̃ illa materia ⁊ purget̃ cū decoctōe mirobalanoꝝ indoꝝ ſene epithimi ⁊ polipodij: ⁊ dulcoꝛet̃ cū zucharo vel melle illa decoctio: vel cū pillulis fetidis p̄cedente digeſtione cū oximelle cōpoſito vel melle ro. colato ⁊ aq̄ decoctionis paſſulaꝝ ⁊ iuiubaꝝ. ſepe balneet̃ in aqua dulci ⁊ paꝝ laboꝛet ſed nō multū doꝛmiat in die. Attendendum eſt hic q̄ nihil deterius in egritudinibus ſtomachi q̄₃ coitus. nā coitus inimicat̃ ſtomacho ⁊ ſpecialiter frigido: aut' vult Almā. iiij. c. de iuuamētis ⁊ nocumētis coitus: dicit. n. ibi. habētes coꝛpoꝛa ſicca a coitu abſtinere debēt vt ab inimico interficiente: ſ₃ amplexari iuuenē mulierem abſq₃ coitu ita q̄ ſtomachus alterius ſtomachum tangat: aut tenere catulum lactantem ſuper ſtomachū aut tenere iuuenē vel reuoluere ſtōm verſus culcitram: aut tenere puluinar calidū verſus ſtomachum. omnia iſta ſtomachum frigidum ⁊ debilem conſoꝛtant ⁊ coꝛroboꝛant ⁊ adiuuant ad digeſtionem p̄ficiendam ⁊ complendam: ⁊ etiā qd̄ libet per ſe multum confert ⁊ iuuat vt vult Auic. li. iij. c. de cura cōplexiōis frigide ⁊ ſicce ſtomachi. Emplaſtrum ꝯueniens ad debilitatē ſtomachi ꝓpter frigiditatem aut humiditatē vel' frigiditatē cū humiditate: ſeu frigiditatē cū ſiccitate aut ꝓp̄ debilitatē coꝛpoꝛ ſtomachi ſic fit. ℞. calami aromatici galange ſpice macis coꝛalli rubei cardamomi thuris vernic añ. ℥. s. cere. ℥. ij. raſine. lī. s. picis grece. ℥. ij. olī d̄ ſpica olī d̄ maſtice añ. ℥. ij. bdelij ſerapini opoponac armoniaci añ. ℥. s. terbētine. ℥. iiij. diſſoluant̃ gūme i vino: ⁊ diſoluāt̃ poſtea i cazola cū igne ⁊ colent̃: ⁊ cum colata fuerint addatur puluis ſpecierum pꝛedictarum ⁊ fiat emplaſtrum.

Cura debilitatis digeſtiōis ꝓpter debilitatē coꝛpoꝛis ſtomachi ē vt vngat̃ ſtomach⁹ cū oleo de ſpica ⁊ de lilio ⁊ de maſtice ⁊ fiat poſt illud emplaſtrum dictū ſupra ſtōz. In dieta ⁊ potu fiat vt dictum ē ſuperius in cauſis frigidis cū mat̃ia ⁊ abſq₃ materia. Et ſcias q̄ bꝛodia ⁊ res fluentes ⁊ liq̄de addunt in iſtam debilitatem ⁊ digeſtionem impediunt plus ceteris cibis eo q: cedūt vomitui digeſtionis ⁊ nō qeſcunt in eo ſicut ipſa digeſtio requirit: ⁊ h̄ dicūt omnes antiqui ⁊ ſpecialiter. G. commento regiminis acutoꝝ ſuper verbo quod incipit ptiſana vero oꝛdeacea merito me iudice exiſtente ⁊c. et Alman. lib. iiij. c. de regimine cibi. Attende hic generale conueniēs q̄ nō fallit. Omne qd̄ cū difficultate maſtiſticat̃ ⁊ laboꝛet: cū difficultate in ſtomacho digerit̃ ⁊ hoc eſt ſenſuale. ſ₃ contrarium ex iſtis cauſa non affirmat̃. ſ. q̄ de leui abſq₃ aliqua difficultate maſticatur bene digerit̃ in ſtomacho: nam inſtantia eſt in bꝛodijs ⁊ ſimilibus. Comedat diacitoniten: diatrion pipereon: diaciminum: diagalanga: diacardamomum: diābꝛa: diamuſcū ⁊ ſimilia. Abſtineat a coitu ⁊ nimio potu ⁊ ſomno diei ⁊ quiete ſuperflua. Si autē cōtingerit q̄ aliqua materia in tali ſubiecto ⁊ cauſa multiplicaretur: mundificetur illa materia cū aliqua medicinarum dictarum ſuperius: ⁊ ſpecialiter cum aliqua medicina mirobalanata: nam omnes mirobalani ſtipticitate eoꝛum omnem ſtomacum confoꝛtant ⁊ coꝛroboꝛant. ⁊ ꝓpter hoc in egritudinibus ſtomachi eoꝛum medicine ſunt melioꝛes ⁊ magis eligende: ⁊ ſpecialiter in cauſa debilitatis eius pꝛopter debilitatem coꝛpoꝛis eius. Et eſt ſciendum hic q̄ cibus moꝛatur in ſtomacho cōmuniter in omnibus hominibus a. xij. hoꝛis vſq₃ ad. xxij. hoꝛas: ſpecialiter q̄n ſani ſunt homines i repꝛehenſibiliter.

Capitulum. cxij. de ſpeciebus vomitus.

Parties uomitus cōmunes ⁊ manifeſte ſunt a quatuoꝛ: fit. n. vomit⁹ ꝓpter cibaria acuta ⁊ ſalſa moꝛdicātia os ſtōi ⁊ cōmouētia ipſū os ſtōi et lacertos eius ad expellendum quod in ſtomacho cōtinetur per ſuperioꝛa ⁊ vomitum. vt ſunt poꝛri ſinapis alea cepe raffan⁹ ⁊ ſimilia. Fit etiā ex multitudine cibi fluidi grauantis ſtomachum qui i co non rectificatur: eo q̄ hoꝛa digeſtionis inundat ⁊ mouet̃ ⁊ eicitur ad os ſtomachi et ſic expellitur per vomitum. Fit aliquādo et materia expulſa ad ſtomachum a toto coꝛpoꝛe ⁊ epate mediantib⁹ meſeraicis: ⁊ etiam ex ſplene: ⁊ h̄ vult. G. commento pꝛonoſticoꝛum. c. de egeſtione. dicit ibi q̄ inteſtina ⁊ ſtomach⁹ recipiunt a toto coꝛpoꝛe ſuperflui-

tates mediātibus meſeraicis ⁊ epate: ⁊ illa maťia expulſa ad ſtōꝫ grauat: aut mordicat ipſuꝫ ſtōm et mouet ipꝫ ad vomitū ⁊ iſta ē maťia aliqñ colerica aliqñ flegmatica: aliqñ melācolica ⁊ aliñ ſāguinea. Fit ēt ex maťia ipſa ꝯgregata in ipō ſtō q̄ generaṫ ī ipō ex inordinato regimine ⁊ malo: ⁊ ēt ex malis cibarijs q̄ de natura ī malas ⁊ diuerſas materias mutanṫ q̄ grauāt ſtōꝫ ⁊ ꝯturbāt ⁊ eū ad vomitum excitāt. Attēdēdū ē ꝙ differētia ē iter vomitum ſubuerſionē ⁊ nauſeā. Uomitꝰ dr̄ ⁊ fit qñ expellēs mouet ita ꝙ moueṫ ⁊ eleuat illud qd̄ expelli dꝫ cū motu eiꝰ ad ſuꝑiora ꝑ viā oris. Subuerſio fit et dr̄ fieri qñ expellēs mouet ⁊ moueṫ: ſed ñ manifeſtaṫ motꝰ neqꝫ fit ī re q̄ dꝫ expelli. Nauſea fit qñ hō renuit qd̄ repreſentaṫ tortura faciei ⁊ naſi: ⁊ cū h̄ excitaṫ expellens ſꝫ nō moueṫ id qd̄ expelli dꝫ. pꝫ ꝙ ſubuerſio ⁊ nauſea naturaliter antecedunt vomitum.

Signa vomitꝰ q̇ fit ꝑꝑ cibaria acuta ⁊ ſalſa ſatis nota ſūt ex re ipā ſꝫ tamē mordicatio ſentiṫ in ſtō ⁊ ēt acuitas ⁊ agitatio ⁊ motꝰ. ſalſedo iueniṫ ī lingua ⁊ meri.

Signa vomitꝰ ex multitudīe cibi fluidi ſilr manifeſta ſunt: ſꝫ ſentit infirmus īnundationem ⁊ cōmotionem fluctuoſam in ſtomacho ſubuerſionē.

Signa vomitꝰ ꝑꝑ materiā expulſaꝫ ex mēbris ad ſtōꝫ ſunt cōmotio labij inferioris ⁊ h̄ ē cōmune ſignū in omni vomitu añqꝫ eueniat ⁊ dolor ⁊ commotio in epate ⁊ mēbris ſi ab epate ꝓuenerit ⁊ mēbris: ⁊ ſi a ſplene dolor: commotio ⁊ agitatio circa ſplen: ⁊ rugitus in partibus in quibꝰ primo materia currens moueṫ.

Si aūt materia colerica fuerit: erit cū amaritudine oris ⁊ ſiti ⁊ caliditate: ⁊ id ꝙ expelliṫ erit fluidum nō viſcoſuꝫ: ⁊ erit crocei colorꝫ: nā nō oē croceuꝫ vel viride qd̄ ore expelliṫ dꝫ iudicari colericū niſi ſubſtātia maťie ꝓuata fuerit viſcoſitate ⁊ aquoſitate. Et ſi cū h̄ hō fuiſſꝫ vſus herbis īdigeſtibilibus ⁊ rebꝰ frigidis ⁊ viſcoſis ⁊ īſipidis eiꝰ habitudo foret flegmatica ſilr ⁊ cōplexio quāuis vomitꝰ eſſet viridis vl̄ citrinꝰ nō iudicareṫ colericꝰ ſꝫ flegmaticus: ⁊ de cognitiōe illiꝰ humoris viridis vel citrini cuiꝰ nature ſit qñ ꝑ ſuꝑiora vl̄ inferiora expelliṫ ſatꝫ ſuꝑiꝰ ī dolore capitꝫ diſputauimꝰ. vñ ꝑ dicta illic ⁊ ꝑ ſigna poſita hic ſi medicus recte ꝯſiderauerit veniet ī eiꝰ ꝑfecta cognitiōeꝫ. Cōſiderāda ē vrina ēt vtrū ſit alba vl̄ rubea: q: rubea dñium colere alba dominiū flegmatis ſignificat. Et ſi pulſus puꝰ debilis et mollis ſentiaṫ: verior erit ſignificatio ꝙ maťia vomitꝰ nō ē colerica quāuis viridis vel citrina videatur. econtrario in ꝯtrium.

Si aūt vomitꝰ vl̄ materia eiꝰ fuerit flegmatica ⁊ ſubſtātia eius ſm plurimuꝫ alba viſcoſa ⁊ erit abſqꝫ ſiti ⁊ caliditate. Et aliqñ erit color viridis et color ſucci lactucaꝝ: ⁊ talis color repiṫ ī humoribꝰ q̇ ſunt in ſtō generatis ꝑ viā īdigeſtiōis ex herbis ⁊ fructibꝰ q̇ ñ digeruṫ ⁊ ſṫ ipfecte maturatōis: ⁊ h̄ vult. G. cōmēto ꝓnoſticoꝝ tractatu de vomitu: ⁊ eiꝰ ſapor īſipidꝰ vl̄ acetoſus ⁊ vrina apparet ſpiſſa magis ⁊ pulſus paruus ⁊ mollis.

Si vō maťia vomitꝰ melācolica fuerit erit ſapor ponticꝰ mixtꝰ acetoſitati ⁊ eius ſubſtātia erit nigra aut cinerītia ⁊ fluida in q̄ erit reſidētia groſſa in modū fecis ⁊ amaritudo multotiēs acetoſitate ⁊ ponticitate et ſalſedine mixta erit. Et ſi fuerit habitudo patiētis melancolica ⁊ eiꝰ cōplexio: ⁊ vrina glauca ⁊ pulſus paruus ⁊ durus erūt ꝑdicta ſigna magis vera ⁊ magis neceſſaria ſuꝑ h̄.

Si aūt materia vomitꝰ fuerit ſanguinea manifeſta erit ex colore ſuo ⁊ ſapore q̇ erit dulcis. Si aūt ſanguis fuerit coagulatꝰ ⁊ dolor ⁊ tēſio fuerit in epate vel ſplene ſignū erit ꝙ ab illis locis deriuaṫ. ſꝫ ſi fuerit a ſplene erit magis groſſus niger ⁊ feculētus. Si aūt ꝑꝑ rupturā vene in ſtō ꝯtigerit vomitꝰ ſanguis: ſanguis erit magis fluidus ⁊ dolor ſentieṫ in ſtō: in epate aūt ⁊ ſplene nullū habebit dolorē niſi ꝑ quādā cōpaſſionē. Et ſi illō qd̄ vomitu expelliṫ fuerit durū filtroſuꝫ: vl̄ ī modū fruſtri carnis ⁊ cū ſanguine ſignū eſt ꝙ ꝓuenit a ſtō in quo ē vlcus vl̄ crancū filtroſuꝫ fiſtuloſuꝫ: ⁊ h̄ vult Auic. li. iij. c. de. vomitu ſanguis. Et idem erit iudicium in carne q̄ expelliṫ ꝑ inteſtina ſeu in carne filtroſa ſi cum ſanguine per inferiora expellaṫ.

Signa vomitus ex materia congregata in ſtomacho propter mala cibaria vt inordinato regimine ſunt illa eadem que ſignificant ſuper materiam expulſam ad ſtomachum ꝑter quia non ſunt illa cum ſignis ſignificantibus malum in epate neqꝫ in ſplene: illa vō ſic.

Cura vomitꝰ q̇ fit ꝓpter cibaria acuta ⁊ ſalſa ē abſtinētia ab eis ⁊ comedere portulacas cuꝫ vino ō de granatis ⁊ agreſta ⁊ ēt aceto: ⁊ bibere vinū limphatū ſtipticū cū aqua berberis ⁊ ſumac vel mirtiloꝝ: vel cuꝫ aq̄ frigida vel cū aqua de ciſterna: ⁊ comedere carneſ coctas cū ſumac ⁊ mirtis: ⁊ ꝯdire eas cū agreſta vel vino de granatis vel aceto ⁊ ſucco pomoꝝ acetoſoꝝ vl̄ prunoꝝ imatu. acetoſorum. ſuꝑ ſtōꝫ ponat emplaſtrum ꝙ ſic fit. ℞. mirtiloꝝ corticuꝫ granatoꝝ ciperi añ. ℥. ij. teranṫ ⁊ cribelenṫ miſceāṫ cū. ℥. iiij. farine ordei ⁊. ℥. ij. olei ro. ⁊ tāto aceto qd̄ ſufficiat ad emplaſtꝝ faciēduꝫ et liget h̄ emplaſtꝝ circa os ſtōi forti cū faſſia. Curaṫ h̄ vomitꝰ ⁊ ōis vomitus cū vomitu ſi ibi materia nocēs fuerit. ⁊ h̄ vult Auic. li. iij. c. de cura vomitꝰ abſolute. purgeṫ cū vomitu facto ex ſyrupo cōpoſito de radicibꝰ ⁊ aq̄ ſe. attriplicis ⁊ aneti ⁊ radicū raffani. Mundificetur per inferiora cū decoctione reubarbari et tamarindorum.

Cura vomitus ꝑꝑ cibū fluidū ⁊ inundāteꝫ eſt vt ꝓuoceṫ vomitꝰ ⁊ mūdificeṫ aquoſitas ⁊ exiccet ſtomachus cū vomitiuo facto ex oximelle cōpoſito vel ſqlitico ⁊ aq̄ raffani: aneti: ameos amomi ⁊ ſe. attriplicis. Nutriaṫ cū rebꝰ aſſatis ꝯditis cuꝫ berberis ⁊ ſumac ⁊ mirtilis ⁊ agreſta ⁊ vino ō granatis in q̇bus addaṫ ꝓ cōdimēto vitellus oui mixtus cū puluere de cardamomo galanga cinamomo pipe longo ⁊ croco. Bibat vinū forte odoriferum ru. ſtipticū in quo ponaṫ aliq̇d aq̄ decoctiōis mirtiloꝝ: poſſet ſi debilis eſſet multum comedere iura carniū ꝯdita cū vitellis ouoꝝ in q̇bꝰ iuribus poneṫ puluis dictis ⁊ puluis mirtiloꝝ ⁊ maxime ſi in illis iuribus ſumac ⁊ berberis coquerenṫ cuꝫ carnibus.

Cura vomitꝰ ꝑꝑ materiā expulſam ad ſtomachum ex epate vel ſplene ⁊ alijs mēbris eſt vt ponatur ſuꝑ epar ſi ꝓuenerit ab epate emplaſtꝝ cōfortatiuuꝫ epatis qd̄ ſic fit. ℞. ſandaloꝝ rubeoꝝ roſarum rubeaꝝ ciperi mirtilorum calami aromatici maſticis añ. ℥. s. ſpice. ʒ. j. cere. ℥. s. olei de maſtice. ℥. j. olei roſati. ℥. iij. liquefiat cera cum oleis quibus liquefactis deponatur ab igne ⁊ incorporetur cum puluere rerum ⁊ extendatur ſuper petiam ⁊ aſpergatur cuꝫ aceto forti ⁊ ponatur ſuper epar ⁊ faſſietur ⁊ ligetur bene ſuper locum cū faſſia.

Si autem ex ſplene materia deriuatur fiat aliud emplaſtrum ſuper ſplenem ꝙ confortat euꝫ ꝙ ſic fit. Recipe ciperi capari calami aromatici acori nucū cipreſſi añ. ℥. s. ſucci abſinthij ſucci eupatorij añ. ℥. s. armo. ℥. ij. cere. ℥. iij. oli ō ſpica. ℥. iiij. diſſoluaṫ armoniacū ī aceto forti ⁊ cū diſſolutum fuerit ponaṫ ad ignē ī cazola cū aceto in quo fue-

rit diſſolutum ⁊ cum ceperit diſſolui addatur cera ⁊ oleū cuꝫ eo ⁊ diſſoluant qbus oibus diſſolutꝫ addat̃ puluis reꝝ p̄dictaꝝ ⁊ ſucci p̄dicti ⁊ incorporentur: ⁊ fiat talis icorporatio in vna ſcutella: ⁊ ſi oleuꝫ ⁊ liquores p̄dicti nõ ſuffecerint ad icorporatõeꝫ faciēdā addat̃ d̄ p̄dicto olō ita ꝙ fiat bõa icorporatio ⁊ mixtura ⁊ ponat̃ h̄ ſup coriū ⁊ poſtea ſuꝑ ſplenem ⁊ liget̃ bñ cuꝫ faſſia. hoc.n. emplaſtꝝ ſplenē ꝯfortat ⁊ diſſoluit ⁊ ei⁹ aperit opilationes: ⁊ ſuperfluitates q̄ in ipſo ꝯtinent̃ ⁊ reſoluit ⁊ ꝯſumit. Sup ſtõm võ ponat̃ emplaſtꝝ ꝙ ꝯfortat ipſuꝫ ita ꝙ ſupfluitates ab alijs mēbris epate ſplene nõ recipiat quod ſic fit. ℞. maſticꝫ thuris ⁊ boli armeni terre ſigillate añ. ℥. s. ſandali rubei calami aro. ciperi mirtiloꝝ añ. ℥. j. piperis lõgi galange talk ſiue ſtelle terre croci curcume añ. ʒ. ij. terātur oīa ⁊ cribelent̃ ⁊ accipiant̃. ℥. vj. olei de maſtice ⁊. ℥. j. cere ⁊ diſſoluant̃ ad ignē ⁊ cum diſſoluta fuerit deponant̃ ab igne ⁊ cum eis puluis reꝝ ſupradictaꝝ addat̃ ⁊ fiat emplaſtꝝ qđ ponat̃ ſup coriuꝫ ⁊ poſtea ſup ſtõm: ⁊ ligetur bñ cum faſſia firmiter.

Si võ materia currēs fuerit colera mūdificet̃ ex decoctõe facta ex mirobalanis citrinis reubarbaro: mirtil' tamaridis. poſt purgatõeꝫ bibat bis i die ante cenā ⁊ ante prandium ꝑ vnā horā vnū d̄ trociſcis ſtelle cū. ℥. j. ſyrupi de mirtꝫ vel de agreſta: aut roſis ⁊ vino ſtiptico limphato cū aqua decoctionis mirtiloꝝ ꝙ meli⁹ erit. In dieta ⁊ potu fiat vt dictum ē ſupra. Et in illo caſu poſſent iura pulloꝝ ⁊ galinaꝝ ⁊ edoꝝ dari comedere ⁊ maxime ſi fuerint alterata cum agreſta vel vino de gra. ⁊ alijs reb⁹ acetoſis ⁊ ſtipticis.

Si aūt maťia currēs fuerit flegmatica mūdificet̃ cū decoctõe facta ex mirobalanis kebulis reubarbaro mirtil' ſenāto ⁊ zucharo roſ. veteri. Nutriat̃ vt dictū ē cū reb⁹ aſſatis ſimplr̄ vel coctis i teſtula vel paſtillo ꝯfortatis cū ſpēbus ⁊ rebus ſtipticis ⁊ agreſtis: ⁊ vinū ei⁹ ſit rubeū odoriferꝝ purū abſq̄ aq̄ ſi ibi fe. nõ ē: ſi võ eēt cū fe. ponat̃ multū de aq̄ decoctõis mirtiloꝝ.

Sꝫ ſi materia currēs fuerit melācolica purgetur ⁊ mūdificet̃ cū decoctõe q̄ fit ex mirobalanis idis: reubarbaro: ſene epithimo: mirtil' ⁊ polipodio. Nutriat̃ ⁊ potet̃ vt dictū ē hic imediate cum vomitu colerico ⁊ potet̃ ſilr̄ ſiue fuerit cū feb. ſiue abſq̄ fe. i iſto ⁊ vomitu flegmatico det̃ añ cenaꝫ ⁊ añ prādiū ſemꝑ trociſci ſtelle cū melle ro. colato ⁊ vino rubeo ſtiptico.

Si aūt maťia currēs fuerit ſanguis flebotometur de vena iferiori brachij vel de ſaphena i manu dextra: ⁊ ligent̃ adiutoria fortiter cū congijs ⁊ coxe ſilr̄: ⁊ ponāt̃ vētoſe magne abſq̄ iciſione ſup epar ⁊ ſplenē. Sumat ter i die cū ſyrupo de agreſta trocꝫ. ſtelle cū ſyrupo de agreſta vel mirtis vł cū miua citonioꝝ vel aq̄ decoctionis mirtiloꝝ vel berberis. Scias ꝙ i omni vomitu ex q̄cūq̄ cā fiat ligatio fortis adiutorioꝝ ⁊ coxaꝝ: ⁊ poſitio vētoſaꝝ ſup epar ⁊ ſplenē abſq̄ ſcarificatiõe ſunt valde vtilia. Silr̄ attēdēdū ē ꝙ mordicatio cū vomitu i omni vomitu ē valde vtil' ſi maťia i ſtõ ꝯtineret̃ ⁊ dꝫ fieri vomit⁹ cū re ꝯueniētē ad humorē peccātē vł currētē. In vomitu võ q fit ex maťia ꝯgregata i ſtõ ꝓcedat̃ i oib⁹ ſꝫ diuerſitatē maťie vt dictū ē ſupra ꝯ colerā: flā meliaꝫ ⁊ ſāguinē: ⁊ ꝯ ꝯpoſitā ſi cõpoſita fuerit: q: rõne ꝙ illa maťia ꝯtinet̃ i ſtõ eadē ē cura ⁊ idē regimē.

Capitulum. xiiij. de colerica paſſione.

p. **Aſſio colerica ē illa** in q̄ hõ ſimul ⁊ eadē hora emittit ꝑ vomitū ⁊ ꝑ iferiora humores ⁊ cibaria ⁊ nihil retinet: ⁊ numerat̃ iter ꝑ acutas ꝑꝑ cõtinuū motū expulſionis: ⁊ ꝙ naturā q̄ſi qeſcere nõ ꝑmittit nõ expectat qn ante ſeptimū diē iterficiat: vel curet̃ ꝑ ſe aut bñficio medicinali. Fit aliqñ h̄ egritudo poſt nauſeaꝫ ⁊ faſtidiū ex humorib⁹ fri. ⁊ viſcoſis generatis ex piſcib⁹ ex fructib⁹ frig. aut reb⁹ fri. ⁊ humi. q̄ cū multiplicant̃ in ſtõ ⁊ inteſtinis deſtruūt oēꝫ vtutē ⁊ retētiuā i ſuperiori ⁊ iferiori. Fit aliqñ ex multiplicatiõe colere rubee i ſtõ ⁊ iteſtinis cū ſupfluitate q̄ mordicat inteſtina ⁊ ſtõm ⁊ excitat vomitū eadē hora ⁊ ſeceſſuꝫ: ⁊ h̄ ē deterior eaꝝ ⁊ peior: ⁊ magis timoroſa.

Signa paſſionis colerice ex fri. cā ſūt añceſſio ſacietatis ⁊ nauſee: ⁊ multitudo vētoſitatū i vētre ⁊ inteſtinis añ ifirmitatē ꝑ dies aliquot: ⁊ ꝙ icipit cū dolore vmbilici ⁊ punctura ei⁹. deinde aduenit ſolutio plurima aut abſq̄ vomitu aut cū vomitu flegmatico: vel epatico. ⁊ intelligas ꝑ vomitū epaticū qñ emittit infirmus ꝑ os aquoſitatē ſilēꝫ aque ablutiõe carnis recētis ⁊ ꝙ comedit abſq̄ lõgitudine tꝑis piſces frigidos aut cibaria fri. generātia ⁊ faciētia de ꝓprietate nauſeā ⁊ faſtidiū ⁊ materiā frigidā ⁊ viſcoſā.

Signa colerice ex effuſione colere rubee ad ſtõꝫ ⁊ iſtina ē nauſea vehemēs ⁊ ſitis aſſidua: ⁊ cuꝫ bibit aquā fri. ſedat̃ nauſea donec caleſiat in ſtomacho: deiñ euomit eam ē ſolutio vētris qñq̄ cū ea: ⁊ quādoq̄ ſupfluit adeo ꝙ facit ſupueniēte in ſyrupo ſincopiꝫ: ⁊ pulſus ei⁹ cadit: ⁊ ē cū ea eſtuatio ⁊ mobilitas ⁊ iflāmatio magna ⁊ vehemēs. ⁊ multotiēs turbatio mentis.

Cura colerice ex cā frig. ē vt bibat ſepe aquā calidā cū ſentit puncturas ⁊ tortionē in vētre ⁊ i inteſtinis i q̄ bulita fuerint ciminū ⁊ galāga ⁊ piper longuꝫ: ⁊ reqrat infirmus ſomnū ꝓpoſſe. Et ꝓhibeatur ab aſſellatõe quātū poſſibile ē ⁊ infundat panē biſcoctū vel ſiccū valde bene coctū in vino veteri: ⁊ eū comedat poſtq̄ bñ ifuſ⁹ erit ⁊ fact⁹ mollis ꝑ infuſionē. Et ſi ſentit poſt h̄ grauitatē vel dolorē in capite ſuo dormiat iteꝝ ꝓ poſſe. Et cū euigilauerit itret balneum aq̄ decoctionis floris camomille ⁊ abſinthij ⁊ melliloti ⁊ roſarum rubearum. Ungatur totus ſtomachus cum oleo de maſtice ⁊ oleo roſato ⁊ aliquantulo aceti. Nutriatur poſt vomitum ⁊ mundificationem in aqua calida dicta ſuperius vel cum aqua calide mirra cum melle vel pipere longo cum perdicibus faſianis et turturibus: et pullis vel galinis aſſatis in ventre quoꝝ cocta ſint grana mirtiloꝝ ⁊ piper longum vel ciminum. Bibat bonum vinum odoriferꝝ in quo ponatur aqua decoctiõis mirtiloꝝ ⁊ galange vel piperis lõgi. ſepe ante prādium ⁊ ante cenā ſumat trociſcos ſtelle cum vino decoctionis mirtiloꝝ vel aqua decoctionis piperis longi: ⁊ etiam poſt prādiū ſepe ſumat tyriacā cū eiſdē liquoribus. Si aūt h̄ mõ nõ mūdificaret̃ mūdificet̃ cū decoctione facta ex mirobalanis kebulis reubarbaro mirtil' ⁊ zucharo ro. ⁊ tūc poſt mundificatõem maxime ſi eſſet infirmus debilis poſſet cibari ex brodio galine bone in quo ponerētur vitelli ouoꝝ ⁊ puluis galāge ⁊ mirtiloꝝ: ⁊ bibere vinū rubeū puꝝ mixtum cum aqua decoctionis mirtiloꝝ: ⁊ poſtea facere ifirmū redire ad ſuā conſuetudinem.

Cura paſſionis colerice ex cā calida eſt vt ſumat cū incipit plurimum aque ca. ⁊ vt euomat eaꝫ cum facilitate ⁊ egrediatur ab eo plurimum illius colere. Cum ergo ꝓuenit vomit⁹ vel aſſellatio ad hoc vt virt⁹ cadat ⁊ ſupfluit: tūc ligent̃ vtraq̄ adiutoria ⁊ coxe ei⁹: ⁊ infrigidet̃ ſtomach⁹ eius cum niue ponendo eā ſup ipſum: aut ponendo pānos i fuſos i aqua ro. mixta cū aceto: ſeu i aqua fri. mi-

xta cum eodem ſup ipſum ſtomachum ⁊ totuz ven
trē. fundat̄ ſup extrema aq̄ fri. aut ꝯſꝑgant̄ extre
ma. ſ. man⁹ ⁊ pedes cū aq̄ fri. ⁊ ſepe vice poſt vicē
da ei ī potu rob granatoꝝ acetoſoꝝ purum: aut
agreſtā purā: ⁊ aliqñ miſceant̄ iſta cū aqua fri. ſi ꝑ
ſe illa bibere nō poſſet: ⁊ qñ illa euomit iſta reitera
multotiēs ⁊ da ei in potu cū aliquo ex iſtis liquori
b⁹. ſi vomit⁹ nō ceſſauerit: ſpodiū ⁊ lutū armenū ⁊
ro. ſiccas vel diſſolue ea ī aqua maloꝝ acetoſoꝝ vl̄
da ei ī potu puluerē mirtiloꝝ ꝑſe vl̄ cuz terra ſigil
lata ⁊ cuz aqua maloꝝ acetoſoꝝ vl̄ cuz liquoribus
dictis aut cū aqua berberis ⁊ puluere corticū gra
nati ⁊ ſanguine draconis: ⁊ da ei aliqñ cuz virtus
fuerit remanēs de aq̄ veri frigoris vel ꝑſe vl̄ cum
ſpodio aut cū bolo armeno. Et ſi euomit r̄itera do
nec videas vomitū alleuiari paꝝ ꝑ aut ſꝫ aliqd ⁊ tē
fac eū ſorbere aquā carnis aſſumptā ex pullul̄ ꝯtri
tis ⁊ piſtatꝫ: ⁊ funde ſup illā aquā carniuz pulloꝝ
paꝝ aque citonioꝝ ⁊ paꝝ vini ⁊ pulueriza deſuper
panē ſiccū ⁊ bñ coctū ⁊ bñ tritū. Et ſi euomit iſtud
reitera illud ſup īfirmū donec recipiat illud: ⁊ da
ei ī potu aquā agreſte ī q̄ īfuſi ſint pulli ⁊ ꝑdices ⁊
pulli ⁊ colūbini aſſati ⁊ ꝯtriti ī vētre quoꝝ ſint po
ſita grana mirtiloꝝ ꝯtrita aut fruct⁹ berberis: ⁊
cū recipit cibū tunc da ei ī potu vinuz odoriferꝝ ſti
pticū: ⁊ cohopi euz vt dormiat. nā nihil ē meli⁹ in
vomitu ⁊ vētris fluxu q̄ꝫ ſomn⁹. Et ſi poſt ſomnū
ſentiret ſe alleuiatū ⁊ fortē cōmode poſſꝫ poni ī bal
neo tepido aque decoctiōis roſaꝝ ⁊ floꝝ camomil
le: ⁊ poſt exitū a balneo dꝫ īungi ſtomach⁹ ⁊ totus
vēter cuz oleo ro. ⁊ oleo de maſtice mixtis eq̄liter
cū qb⁹ addat̄ aliqd aceti vel vini de gra. acetoſis.

Capitulum. cxiiij. de debilitate epatis.

Debilitas epatis cō-

muniter vocat̄ qñ vl̄ epar nō rectifica
tur qd̄ a ſtō mādat̄: aut qñ diminuit̄ di
geſtio ī eo ⁊ qꝛ humores ꝯueniētes nō
mādat ad mēbra neqꝫ mādare pōt: ⁊ h̄ totū ē aliqñ
vitio alicui⁹ q̄litatis ex q̄tuor q̄litatib⁹ abſqꝫ ma-
teria ⁊ cum materia.

Signa debilitatis epis ſunt egeſtio ſi
milis aque carnis recētꝫ cum
abluit̄: ⁊ paucitas appetit⁹ ⁊ extenuatio corporis.
Sꝫ ſi fuerit cū caliditate ⁊ cū materia vl̄ abſqꝫ ma
teria ꝑdicta debilitas hēbit infirm⁹ ī facie ⁊ toto
corpore colorē rubeū mixtuz citrino vel citrinum
puꝝ cū mala forma corporis abſqꝫ ei⁹ īeq̄litate: ⁊
alteratōez cū dolore ſentiret ī dextro latere apud
coſtas poſteriores: ⁊ patiet̄ ſiccitatē ⁊ aſperitatē ī
ore ⁊ pallato ⁊ ſitiꝫ vehemētē. Et ei⁹ vrina erit ruf
fa vel rubea ſeu citrina ītēſa ſubtilis vl̄ ſpiſſa: ſub
tilis cū fuerit caliditas abſqꝫ materia vl̄ cuz opila
tōe. ſpiſſa cū materia ī epate fuerit multiplicata ſi-
ue ꝑ opilatōez aut ꝑ habūdātiā ei⁹ ī quantitate ex
cā generāte ipſaꝫ. ſꝫ ſi fuerit debilitas cum frigi-
ditate habebit patiens in facie ⁊ toto corpore co-
lorem album vel palidum ſeu liuidum abſqꝫ ineq̄-
litate cutis: ⁊ grauitatez totius corporis ⁊ lateris
dextri: ⁊ pigritiā ⁊ ſomnietatē. ⁊ ei⁹ vrina erit al-
ba ſubtilis vl̄ glauca: ſeu palida ſi ꝑdicta debilitas
fuerit abſqꝫ materia ⁊ cū opilatōe. Si vō cuz ma-
teria erit vrina lactea vel karopos vel palida ſpiſ-
ſa ex mat̄ia multiplicata ī epe aut ꝑꝑ opilatiōem q̄
īpedit ei⁹ trāſitū ad loca debita: aut ex reb⁹ gene-
rātib⁹ ipſaꝫ materiā frigidā ī ipſo: q̄ materie cali-
de vel fri. multiplicate ī epe aut ꝑꝑ opilatiōez aut
ꝑꝑ aliā cāꝫ faciēt tumorē ī pedib⁹ ⁊ mēbris poſt lō
gū tp̄s ⁊ finalit̄ cacheſiā ⁊ idropiſim.

Cura dbilitatꝫ epis ꝑꝑ caliditatē abſqꝫ
mat̄ia: fiat emplaſtꝝ ſup epar qd̄
ſic fit. ℞. ſandali rubei ⁊ albi: roſaꝝ ru. ⁊ cāphore
añ. ʒ. j. terant̄ ⁊ pulueriꝫētur ⁊ miſceant̄ cuz aqua
ro. ⁊ aliquantulo aceti ⁊ infundatur filtꝝ vel pan
nus de lana in h̄ toto cum fuerit calidum: ⁊ h̄ cali-
dū ſupponat̄ epati ⁊ cum tepꝫ ceperit remoueat̄:
⁊ alius loco eius ponat̄. Aliud ad idē. ℞. ſuccū ſo
latri ⁊ miſceatur cū puluere ſandaloruꝫ ⁊ campho
re ⁊ ponat̄ cū eis aliqd aceti ⁊ caleſiat h̄ totū ī quo
cuz calidum fuerit imponatur filtruꝫ vel pannus
⁊ fiat iterando cum tepuerit vt dictum eſt ſupra.
Aliud ad idem. ℞. ſuccum ſemperuiue ſuccuz ace
toſe vel plantaginis ⁊ miſceantur cum puluere ro
ſarum rubearum camphore ⁊ aliquantulo aceti: ⁊
fiat cū fuerit calidum vt dictum eſt in allijs. Su-
mat in potu ſyrupum acetoſum vel oxiꝫacharam
vel vinum de granatis cum aqua decoctionis or-
dei endiuie vel ſolatri: cuſcute acetoſe aut cicoree
vel lactucarum. Agreſtam etiam bibat vel ſuccuz
berberis vel acetoſe cum aqua decoctionis lactu-
caꝝ vel endiuie. Abſtineat a cibis calidis ⁊ vino ⁊
cōfectionibus de melle. Comedat ſuccum ordei vl̄
auene ⁊ bolus factum ex cucurbitis lactucis ⁊ bo
ragine in quo ponatur aliquid aceti. Comedat me
lones ⁊ ꝑſica ⁊ pruna acetoſa: ⁊ bibat cuz eis aquā
decoctionis berberis vel acetoſe aut aquam deco
ctionis granatorum aut acetum cum aqua. Si au
teꝫ eſſet debilis comedat carnes edi perdicuz pul
loꝝ caſtrati iuuenis decoctas cū cucurbitꝫ herba en
diuie vel herba lactucarum ſeu herba ſcariole: ⁊
condiantur ille carnes cū agreſta vel vino de gra
natis aut ſucco berberis vel acetoſe: aut aliqua re
acetoſa vel agreſta ⁊ ſimilibus. Si vero debilitas
epatis fuerit ex caliditate cum materia fiat ſm̄ qꝫ
dictum eſt in omnibus. ⁊ purgetur cum decoctio
ne facta ex reubarbaro ⁊ aqua decoctionis pruno
rum ⁊ tamarindorum: ⁊ ſit puluis reubarbari. ʒ.
.ij. vel. ʒ. j. s. ⁊ aqua decoctionis tamarindorum
⁊ prunorum ſit. ℥. iiij. detur ante diem in matuti-
nis ⁊ h̄ ſepe vice poſt vicem. Sumat poſt purgatō
nem qñdo fuerit cum materia: ⁊ ante purgatio-
nem quādo fuerit abſqꝫ materia trociſci berberis
q ſic fiūt. ℞. ſuc. berberꝫ. ʒ. x. ſe. endiuie ſe. citrul
li ſeminis portulace añ. ʒ. iij. roſarum. ʒ. ij. reubar
bari. ʒ. j. ſpice. ʒ. s. forment̄ trociſci ponderis vni
us aurei: ex quibus detur vnus cum ſyrupo aceto
ſo aut cum ſucco granati. Cura debilitatis ex fri-
giditate abſqꝫ materia eſt vt recipiat cum oximel-
le omni mane vnum de trociſcis de reubarbaro q
ſic fiunt. ℞. ſpice macis: ſucci eupatorij ſucci abſin
thij ſeminis fenugreci aniſi añ. ʒ. ij. reubarbari. ʒ
. x. formentur trociſci pondere auri vni⁹. Fiat em
plaſtrum tale ſuper epar. ℞. ciperi maſticis ſpice
calami aromatici ſquināti croci mirre añ. ℥. s. diſ
ſoluantur mirra ⁊ maſtix in vino ⁊ miſceantur cū
alijs ⁊ fiat emplaſtrū ſuper epar. Trociſci alij for
tiores ſuperioribus q recipiuntur omni mane in
aurora cum apoꝫimate de radicibus ſic fiunt. ℞.
lacce reubarbari añ. ʒ. iij. ſpice ſeminis apij: ame-
os maſticis ſquinanti iuniperi: amigdalaruꝫ ama
rum coſti amari: rubee ſucci euaporatorij aſſari
ariſtologie rotunde gentiane añ. ʒ. j. s. forment̄
trociſci pondere vnius aurei. Apoꝫima de radici
bus cum quo predicti trociſci recipiuntur ſic fit.
℞. corticum radicum apij fenureci añ. ʒ. x. ſemi-
nis apij ſeminis fenugreci floꝝ ſquinanti aut ſq-
nanti ameos añ. ʒ. v. roſaꝝ rubeaꝝ ſpice añ. ʒ. iij.
piſtentur ⁊ coquantur in. lī. j. aque donec ad ter-
tiam redeat ⁊ ſumatur in potu cum trociſcis poſt-
q̄ꝫ fuerit colata. Nutriat̄ cum cibis digeſtibilib⁹
vt ſūt carnes caſtrati ⁊ arietꝫ annual̄ ⁊ carnes edo
rū ⁊ caponū gallinaꝝ pulloꝝ ⁊ oīuꝫ auiū degētiū
ī arborib⁹ ⁊ ī pratꝫ ⁊ nō ī aq̄s. coquant̄ cū herba fe
niculi ⁊ petroſe. aniſi aut ī teſtula vl̄ paſtillo ⁊ ī ve-

ru ⁊ vitellos ouoꝝ comedat etiam. Condiantur
ſua cibaria cū puluere q̄ ſic fit. ℞. cinamomi. ʒ. ij.
cardamomi gariofiloꝝ nuciſmuſ. galāge añ. ʒ. ij.
croci. ʒ. j. fiat puluis cribelat⁹. Bibat vi. claꝝ odo
riferꝝ puꝝ vel mirtū cū aq̄ decoctōis endiuie vl' ci
coree. Si aūt materia fuerit peccās cū q̄litate fri.
mūdificeꝝ cuꝫ decoctōe q̄ fit ex mirobalanis kebu
lis ⁊ reubar. ſene ⁊ epithimo: roſis ⁊ ſcolopēdria
⁊ melle ro. ⁊ zucharo ro. aut cū pillul' ſtomaticis
alkindi vl' fetidis aut pigra q̄s faciem⁹. Idē ē mo
dus curatōis cū caliditate ⁊ ſicc. frigi. ⁊ ſicci. abſq̄
matia ⁊ cū matia. Scire hic ꝯuenit q̄ q̄daꝫ ſunt q̄
de ꝓꝓetate valēt ⁊ remouēt debilitatē oēꝫ ⁊ ipin
guāt epar ſicut ſunt paſſule cū ſuis iterioribus q̄ñ
bñ maſticāꝝ ⁊ comeduꝝ ⁊ ſicut puluis epis adib q̄ñ
duo aurei ex eo ſumūꝝ cū vino dulci vel cocto ī au
roꝛa ꝯfoꝛtat epar ⁊ ſanat oēꝫ debilitatē ⁊ cōplexi
onē ī eo iductaꝫ ex q̄cunq̄ cā fiat.

Caplm. cxv. de apātibus ⁊ exituris epatis.

Poſthema epatis

a qñq̄ ē calidū ſāguineū aliqñ colericū:
qñq̄ ē flegmaticū ⁊ aliqñ melicuꝫ. At-
tēde h̄ diaꝫ iter apa ⁊ exiturā. nā apa
appellaꝝ cū ē egritudo ꝑſe ⁊ ꝑſe icipit. Exitura ve
ro cuꝫ ꝯſeq̄ꝝ ad aliā egritudinē: aut cū aliq̄ egritu
do terminaꝝ ꝑ apa: tūc apa a phis exitura appel-
latur ī veritate.

Signa apātis calidi ſanguinei ſūt vri
na ru. ⁊ ſpiſſa ⁊ pulſuſ magn⁹
lat⁹ ⁊ mollis: ⁊ coloꝛ faciei rube⁹ mixt⁹ fuſcedini.
Et doloꝛ ſub coſtis aggrauatiu⁹ cū pulſatōe ⁊ mo
tu. ⁊ q̄ ex tactu īueniꝝ durities cuꝫ figura q̄ſi luna
ri ſup epar: ⁊ hitudo carnoſa ſanguinea: ⁊ q̄ añi
firmitatē vſus ē reb⁹ generātib⁹ ſanguinē. ⁊ feb.
īſeparabilis ⁊ dulcedo ī oꝛe ⁊ defectio appetit⁹ ⁊ ſi
tis ſꝫ nō vehemēs: ⁊ tuſſis nō multū fic. ⁊ ſingult⁹

Signa apātis ca. colerici ſunt vrina ru. acuta ī
q̄ aliq̄ apparet ſpiſſitudo: eo q̄ colera īpedimento
apātis ⁊ ꝑꝑ duritiē ⁊ opilatōeꝫ ⁊ groſſitiē iductā ī
epe ad loca ꝓꝑa nō mādaꝝ vñ cuꝫ remaneat ī mo-
dū ſupfluitatꝭ ī iꝑo cꝑe miſceꝝ cuꝫ vrina ⁊ ipſā quo
dāmō īſpiſſat ⁊ pulſus velox ⁊ dur⁹ ī quo multa re
periꝝ diuerſitas ⁊ febꝛis īſeparabil' ⁊ vehemētia ſi
tis ⁊ oꝛis amaritudo. ⁊ coloꝛ faciei ⁊ toti⁹ coꝛpoꝛis
citrin⁹ ⁊ ſingult⁹ aliqñ ⁊ tuſſis ſicca cuꝫ q̄ nō ē ſpu-
tum ⁊ caſus appetitus.

Signa apātis flegmatici cū icipit ē fe. īſepara
bil' lēta oculta defectio appetit⁹ cuꝫ nauſea ⁊ ſin-
gult⁹ ſꝫ ē abſq̄ ſiti. Et ei⁹ vrina ē citrina vl' palida
ſpiſſa: ⁊ pulſus paru⁹ ⁊ molli: ⁊ tuſſis aliqñ ⁊ graui
tas latis dextri ⁊ coloꝛ toti⁹ coꝛpoꝛis alb⁹ vl' liui-
dus ⁊ habitudo mollis vel pinguis ⁊ tumoꝛ ſenſi-
bilis cum duritie multa.

Signa apātis melici ſūt q̄ apparet tactu ſub
coſtꝭ reſ dura ⁊ coꝛrūpiꝝ coloꝛ toti⁹ coꝛpoꝛis ⁊ faci
ei: ⁊ ꝯuertiꝝ ad paliditatē vl' cinereitatē: ⁊ ſingul-
tus q: ē de cōib⁹ ſignis ⁊ ſitis vehemens ⁊ pōdus
graue ī ſiniſtro latere: ⁊ tuſſis ⁊ defectio appetit⁹
abſq̄ nauſea ⁊ vomitu: ⁊ vrina glauca ſubriꝝ ⁊ pul
ſus paruus ſtrictus ⁊ durus.

Cura apātis calidi ſāguinei ē vt fiat fle
botomia d̄ baſilica aut de ſaphe
na man⁹ ſiniſtre ī ꝑncipio ⁊ poſt illud ꝑ tres dies
mūdificeꝝ cū decoctōe q̄ fit ex reubarbaro tama-
rindus ⁊ pꝛunis. Fiat flebotomia ī iſtis apātib⁹ ⁊
ſimilib⁹ ī parte ꝯꝛa ī ꝑncipio cū coꝛp⁹ fuerit reple
tuꝫ ⁊ carnoſuꝫ: q̄ñ v̄o nō īueniꝝ fit ex eadē et h̄ vo
lunt oēs. Emplaſtreꝝ epar cum ſandal' cāphoꝛa ⁊
aq̄ ro. ⁊ īfrigideꝝ ꝯtinue cuꝫ ſucco ſolatri ⁊ aceto-
ſe ⁊ ſempuiue ⁊ aq̄ ro. ⁊ cū eis ponat aliq̄d aceti ſē
ꝑ. Bibat ī auroꝛa ⁊ añ cenā oxizacharā vel vinum
de gra. vel ſyrupuꝫ acetoſuꝫ cum aqua decoctio-
nis endiuie lactucaꝝ vl' ſolatri aut ſempuiue. Co-
medat vſq̄ quo febꝛis fuerit diminuta ſuccuꝫ oꝛ-
dei vl' farri vl' auene vl' lactucas coctas vel cucur
bitas ꝯditas cū agreſta vl' vino de gra. Bibat cuꝫ
cibo aquā decoctōis granatoꝝ vl' agreſte vl' aquā
decoctōis pomoꝝ acetoſoꝝ: ⁊ ſit ſemꝑ larg⁹ ſꝫ vē
trē aut ꝑſe aut bñficio cliſteris lenitiui vel ſuppo-
ſitoꝛij. Et cū febꝛis alleuiata fuerit ex carnib⁹ pulli
nis vel edinis ꝯditis ⁊ coctis cuꝫ berberis agre-
ſta vino de gra. vel pomis acetoſis regaꝝ ⁊ vſq̄
ad vltimuꝫ infirmitatꝭ ſit ꝯtēt⁹ ī potu dicto ſi eſt
poſſibile. Si foꝛet nimis debilis bibat vinū debi
le lijphatū ita q̄ aq̄ vīcat ſapoꝛe ⁊ odoꝛe ī cōmixto.

Cura apātis colerici ī epate ē eadē cuꝫ ſupꝛadi
cta ī oīb⁹. ſꝫ ī colerico mūdificatio cuꝫ decoctōe di
cta illic dꝫ ſepi⁹ fieri q̄s flebotomia: ī ſupioꝛi flebo
tomia ſepius dꝫ fieri q̄s mūdificatio.

Cura apātis flegmatici ī epate ē etiā flebo-
tomia: ⁊ h̄ nō ē rōne materie et diſpoſitiōe ipſi⁹ ma-
terie: ſꝫ q: omne apa vbicūq̄ fiat ſemꝑ fit ex cur-
ſu materie ꝑ venas ad locuꝫ apoſthemoſuꝫ: et fle-
botomia oēꝫ matiā ꝯtētā ī venis et currētē ꝑ ve-
nas eq̄liꝝ minuit et ꝓpoꝛtōaliꝝ. Iō voluit. G. ī cō-
mēto regiminis acutoꝝ ſuꝑ v̄bo Hypo. vbi dicit
Et ſi doloꝛ ꝑ calefactoꝛiū nō alleuiat⁹ fuerit et ad
furculā aſcēderit ⁊c. q̄ flebotomia ſit ꝯferēs ī om
ni apāte et ē min⁹ timoꝛoſa q̄s medicina q̄uis me-
dicina ſit ꝯueniēs vt voluit Hypo. eodē. c. et in h̄
oēs ꝯueniūt. Purgeꝝ ſepe cuꝫ medicamine d̄ tur
bit et aq̄ decoctōis endiuie vl' lactucaꝝ aut cicoꝛee
vel decoctōe facta ex mirobalanis kebulis et reu-
barbaro et ſq̄nāto. Bibat ī mane et ī auroꝛa et añ
cenā de oximelle cōpoſito. ʒ. j. ſ. cuꝫ. ʒ. iij. aq̄ de-
coctōis ciperi aut capari: vel ameos aut amomi ſi
at īfirm⁹ larg⁹ ſm vētrē: aut ꝑ cliſtere q̄ meli⁹ ē:
aut cū ſuppoſitoꝛio. Emplaſtreꝝ epar ī ꝑncipio cū
abſinthio piſtato et farina oꝛdei vl' meuce: et cum
puluere facto ex ciperis: gall: cipſſ: ſq̄nāto: capa-
ris: maſtice: vernice: et granis mirtiloꝝ et farina
lupinoꝝ et bulliāt ī aq̄ vſq̄ ad ſpiſſitudinē et adda
tur aliq̄d aceti ī fine. In ꝑncipio vſq̄ ad q̄etē vl' ſe
datōeꝫ fe. bibat aquā decoctōis endiuie et ſcario-
le vl' cipi ī q̄ coq̄ꝝ mel vl' zucharꝝ. Comedat aquaꝫ
cauliuꝫ vel ciceris vel farinaꝫ oꝛdei vel auene vel
ſpelte vel bolus factum ex ſpinachijs et herba fe
niculi cuꝫ lacte amigdalarum. Vngatur epar cuꝫ
oleo de maſtice vel oleo de ſpica mirto cum oleo
roſato et aliquantulo aceti. Cum vero febꝛis inci-
pit minui vel ſedari; nutriatur ex carnibus edinis
et pullinis alteratis cuꝫ lactucis et cucurbitis: ſpi
nachijs et attriplicibus. condiāꝝ cum agreſta vl'
berberis aut vino de granatis et vitellis ouoꝛum
et puluere qui fit ex cinamomo galanga: gariofi-
lis et croco. Bibat vinum album limphatum cuꝫ
aqua decoctionis endiuie vel lactucarum vel poꝛ-
tulacarum.

Cura apoſthematis duri melancolici cum inci
pit. et cum febꝛe: Curatur cum flebotomia de ſa-
phena eiuſdem partis vel contrarie ſi coꝛpus fue
rit plectoꝛicum: et paruꝫ in iſto ſubtrahatur de
ſanguine. Mundificetur ſepe cum decoctione fa-
cta ex mirobalanis indis ſene epithimo ⁊ reubar-
baro. ⁊ ſemper venter eius ſit largus: aut per cli-
ſtere qd̄ melius eſt: aut per ſuppoſitoꝛium. Vnga
tur cum oleis dictis in flegmatico et emplaſtretur
et addatur in emplaſtro ſupꝛadicto puluis farine
fenugreci et ſeminis lini et herba floꝛis camomil
le et melliloti. In dieta et potibus fiat vt dictum
eſt in apāte flegmatico: et q̄ñ eſt cum febꝛe et hoꝛa
qua fe. tepeſcit. Sciēdum eſt hic q̄ apāta calida et
fri. epatis requirūt emplaſtra maturatiua cū ve-

ueniat ad ſtomachum ⁊ non reſoluuntur que matu
rēt: ⁊ habeāt vͥtutē mollificatiuā ⁊ ꝯfortatiuā ⁊ re
ſolutiuā. nā oē apā vt vult. G. cōmēto ꝓnoſticoꝝ
particula. j. ſup verbo. ꝙ ſi tranſierit diē. xx. dicit
. n. ibi ꝙ omne apā poſtꝙ̄ nō interficit ſubito: aut
reſoluit̄ totalit̄ aut reſoluit̄ ſubtile ⁊ groſſū rema
net: aut ꝯuertit̄ in venenū vincēte calore accidē-
tali i ꝯuerſione. Emplaſtꝝ qđ facit in apātibꝰ ca.
in ſtatu ⁊ poſt ſtatū anteꝙ̄ apiant̄ ſic fit. ℞. fari-
ne ordei. ʒ. iiij. farie fenugreci ſe. lini añ. ℥. ij. pin-
guedinis anſeris: anatis ⁊ porci añ. ℥. ij. ciperi ſq
nanti añ. ℥. j. s. terbentine. ℥. iiij. maluauiſci cocti
mundati a ligno iterioꝛi icisi fruſtrati ⁊ piſtati op-
time ita ꝙ reductꝰ ſit ꝑ piſtatōeʒ ad naturā aſun-
gie. lī. j. olei de maſtice olei ro. añ. ℥. iiij. cere. ℥. j.
diſſoluat̄ armoniacū terbētina ⁊ cera i caʒola ad
ignē ⁊ cū diſſoluta fuerit incorporet̄ in mortario
cū maluauiſco ꝑparato dicto ⁊ oībus alijs rebꝰ ⁊
icorporet̄ ⁊ reducat̄ ad vnū cū piſtello ſm ꝙ meliꝰ
fieri pōt: poſtea extēdat̄ ſr̄ coriū ⁊ ponat̄ ſup epar
Emplaſtꝝ ad apāta fri. ꝑꝑ cauſas dictas ꝯueniēs
ſic fit. ℞. bdelij ſerapini armoniaci opoponaci añ
℥. s. cipi capari acori ſquināti añ. ℥. s. farine ſe. li-
ni fenu. añ. ℥. iij. maluauiſci ꝑparati. lī. j. olei đ ſpi
ca. ℥. ij. terbētine. lī. s. diſſoluant̄ gūme in vino ⁊
cū diſſoluta fuerint addat̄ cū eis terbētina ⁊ diſ-
ſoluat̄ cū eis: ⁊ cū diſſoluta fuerit oīa ponāt̄ i mor-
tario ⁊ icorporent̄ cuʒ piſtello ita ꝙ vnū corpꝰ fiat
⁊ ponat̄ ſup corium ⁊ poſtea ſup epar: iſta. n. em-
plaſtra cū h̄ ꝙ maturāt ꝯfortāt ⁊ mollificāt: adiu-
uāt naturā ad mūdificatōeʒ ſaniei ꝑꝑ apertiōeʒ ⁊
rupturā. ſʒ raro apāta epis ꝯuertunt̄ ad ſaniē ita
ꝙ mūdificent̄ cuʒ ſanitate ifirmi: imo ſm pluri-
muʒ ⁊ q̄ſi ifirmꝰ ad mortē ꝯuertit̄: eo ꝙ natura in
tā nobili mēbro ꝑꝑ neceſſitatē ſue opatōis ad to-
tū corpꝰ ſaniē cuʒ vlcere lōgo tpe ſuſtinere nō pōt
⁊ cū tal' diſpoſitio neqꝫ ꝑ naturā neqꝫ bn̄ficio me-
dici leui tpe curari ⁊ remoueri nō poſſit ſeq̄t̄ ex ne
ceſſitate ꝯſideratōis ꝙ ſit cum ad ſaniē euenerit
incurabilis ⁊ mortalis: ⁊ hoc firmiter credimus
abſqꝫ dubio.

Caplm. cxvj. de opilatiōe ⁊ duritie epatis.

f Iter materia aduſta vl' flegmatica groſſa viſcoſa ⁊ aliqñ ē cuʒ fe. ⁊ aliqñ ſine fe.

Signa opilatōis cōia ſūt ꝙ aliqñ ē ſine fe. ⁊ gra
uitas quā ſētit vl' iuenit ifirmꝰ ſub latere dextro
ē abſqꝫ dolore ⁊ prauitas digeſtionis ⁊ vētris le-
nitas. Si aūt fuerit abſqꝫ fe. ⁊ fuerit ex materia adu
ſta vrina eiꝰ erit tīcta cuʒ ſubtilitate: ⁊ color totiꝰ
corporis declinabit ad citrinitatē vl' nigredinē ⁊
erit ifirmꝰ cuʒ ſiti vehemēti: ⁊ patiet̄ pruritū ⁊ ar
dorē i carne ⁊ toto corpore: ⁊ vrina iducet ardorē i
virga ⁊ habitudo corporis erit extenuata ⁊ ſubtil'
⁊ pulſus ſpiſſus cuʒ q̄dā velocitate. Si aūt cuʒ fe.
fuerit ſigna magis intēſa erunt.

Si vō ex materia viſcoſa ⁊ flegmatica ꝯtingeret
epis opilatio ⁊ abſqꝫ fe. erit vrina ſpiſſa nō colora
ta ⁊ hītudo totiꝰ corpis ſq̄lida ⁊ diſcolorata palida
vel liuida: ⁊ patiet̄ ſcro iflatōeʒ peduʒ ⁊ pulſus eiꝰ
erit paruꝰ debilis cuʒ q̄dā mollitie ⁊ erit ifirmus
abſqꝫ ſiti ⁊ defectuʒ patiet̄ appetitꝰ ⁊ multiplicabi
tur ſputuʒ iſipiduʒ in eo: ⁊ fiet vomitꝰ vel nauſea
quandoqꝫ.

Si vō cuʒ fe. fuerit h̄ ſigna đbiliora erūt ⁊ magꝫ
remiſſa. nā cali. febrilis minuēdo humi. vl' exiccā
do eā mitigat ſigna ꝑdicta: ſʒ ea oīo nō deſtruit.

Cura opilatōis epis ex materia aduſta abſqꝫ fe. ē vt ſumat̄ oximel cōpoſi
tuʒ cuʒ aqua decoctionis ſcariole cipi endi. ⁊ zu-
chari. Sumat de diacurcuma ſepe ante cenam.
Mundificetur cum aqua decoctionis reubarbari
ſene epithimi ⁊ ſq̄nāti ꝯdita cuʒ melle ro. colato.
Bibat vinuʒ albuʒ odoriferꝝ claꝝ i quo ponat̄ ali
qđ aq̄ decoctiōis cipi ⁊ ſcariole vl' cicorec. Come-
dat herbā feniculi petroſelini ⁊ boraginis ⁊ car-
nes caſtrati: edi: pulloꝝ: ⁊ oīuʒ auiuʒ degētiuʒ in
arboribꝰ ⁊ i pratꝫ ⁊ nō i aq̄s coctas cuʒ herbis ⁊ i
veru: teſtula ⁊ paſtillo: ꝯdiāt̄ cuʒ puluere cinamo
mi cardamomi galāge: gariofiloꝝ ⁊ croci ⁊ aliquā
tulo aceti. fiat ēt ꝯdimētuʒ cum carnibꝰ qđ ſic fit.
℞. aliquātulū folioꝝ petroſelini: mēte: duos vi-
tellos oui ⁊ bolū panis: ⁊ ad iuicē piſtēt̄ ⁊ cum eis
ponat̄ aliqđ de ſpēbꝰ dictis: ⁊ diſſoluat̄ h̄ totū pi
ſtatuʒ ſil' cuʒ aceto forti vl' agreſta ⁊ buliat i lebete
ad ignē. hoc. n. opilatōes aperit ⁊ appetituʒ ꝯfor
tat ⁊ ſtomachum.

Si āt cuʒ fe. vl' calore fuerit opilatio. fiat flebo
tomia de ſaluatella manꝰ dextre ⁊ regat̄ cuʒ alijs
rebꝰ vt dictuʒ ē p̄ter ꝙ vbi ponit̄ mel i ſupiori cu
ra ponat̄ hic zucharꝝ: ⁊ qñ vinuʒ dat̄ det̄ aq̄ deco
ctōis endiuie: zuchari: ciperi: ⁊ vini đ gra. vl' agre
ſte aut aceti: vl' det̄ aliqđ vini debil' cuʒ eadē aqua
mixti. Ungat̄ leuit nō fricādo epar omni die cum
oleo de ſpica i quo ſit aliqđ aceti ⁊ poſtea cohopia
tur cuʒ pecia ca. de lino vel de filtro.

Cura opilatōis epis ex materia viſcoſa vel gip
ſea ē vt recipiat ifirmꝰ omni mane i aurora vel añ
cenā oximel ſqliticuʒ vl' oximel cōpoſituʒ cuʒ aq̄ đ
coctōis cipi capari ſe. ſcariole ⁊ endiuie aut cuʒ vi
no albo odorifero fri. eſtate ⁊ hyeme cali. Sumat
diacurcuma vel diatrion pipeon: ⁊ bibat poſt il-
lud vinuʒ albuʒ. purget̄ ſepe cuʒ turbit ⁊ reubar
baro mixtꝫ ⁊ puluerizatꝫ cuʒ melle ro. colato ⁊ aq̄
decoctōis endiuie ⁊ ſcariole. Ungat̄ epar cū oleo
de ſpica i quo ſit aliqđ aceti: ⁊ poſt vnctōeʒ ponat̄
pecia ſup epar vl' filtꝝ cal. Bibat vinuʒ albuʒ abſ
qꝫ aq̄ odoriferꝝ. Comedat carnes ⁊ herbas coctas
⁊ ꝯditas cuʒ ſpēbꝰ vt dictuʒ ē ſupra. poſſet cōmo
de ⁊ bn̄ comedere alea cocta: nuces ⁊ ficꝰ ſiccas cuʒ
eis. poſt purgatōes r̄cipiat i aurora trociſcos ſtel
le cuʒ vino ⁊ melle ro. colato: et aliqñ. ℥. s. tyriace
cuʒ vino. Artē de hic ꝙ ſi epar adib exiccet̄ i fur-
no vel ad ſolē et terat̄ et cribelet̄ et detur cuʒ vi-
no cocto. ſtomacho ieiuno poſt purgationem ꝙ ſa
nat omnem egritudinem epatis et idropiſim de
proprietate. et debʒ eſſe quantitas pulueris. ʒ. ij.
et vini. ℥. iij.

Capitulum. cxvij. de ventoſitate in epate.

b Ec egritudo que uē toſitas epatis appellatur fit ſemꝑ ex
materia in q̄ calor naturalis nō ꝯſequi
tur vltimuʒ digeſtionis: imo ꝯuertit
ipſaʒ materiā i fumuʒ et vaporē vētoſuʒ: q vapor
vētoſus ſua ſubtilitate et vaporoſitate mobili in-
ducit̄ i meſaraicis et vacuitatibꝰ q̄ circha epar exi
ſtūt et mouet̄ ſic vēti et nubes: et ſuo mō dilatant
loca illa et dolorē faciunt et tortōeʒ.

Signa vētoſitatꝫ i epe et partibꝰ eiꝰ ſunt tēſio ſub latere dextro q̄
mouetur et agitatur hora digeſtionis cibi: et ſeda
tio per compreſſionem vehementem cum manibꝰ
ſuper ipſuʒ. Et exiſtimant ſtulti medici ex iſta cau
ſa vel modo doloris vel tortionis ꝙ ſi opilatio vl'
apoſtema et rugitꝰ circha partem yliorum et cir
cha radices coſtarum ex parte dextra: et ſequitur
multotiens febris doloreʒ talē. Et vrina apparet
valde ſpumoſa vl' ſpiſſa et alba vel glauca: et quā-

do ē cū fe. eſt vrina magis colorata et minus ſpiſſa: ⁊ pulſus magis frequēs ⁊ debilis magis.

Cura vētoſitatꝫ groſſe ſub epe ē vt vtatur reb⁹ carminātib⁹ vētoſitatē ⁊ ꝯfortātib⁹ epar: vt ē diacimmū diatrion pipeō ⁊ diacurcuma: ⁊ bibat vinū bonuꝫ claꝝ odoriferꝫ cui non admiſceat aliqd aq̄. Comedat alea cocta ⁊ nuces cū ficub⁹ ſic. ⁊ carnes caſtrati ⁊ edi ⁊ arietꝫ annualis ⁊ carnes caponū ꝑdicū ⁊ faſia. ⁊ ſiſiuꝫ coctas i veru teſtula ⁊ paſtillo ꝯditas cū ſpēb⁹ pipe ⁊ aleis coctꝫ ⁊ oua ſorbilia ⁊ ſpālr vitellos ꝯditos eodē mō: ⁊ herbā feniculi ⁊ aneti ⁊ petroſelini conditam cum ſpeciebus pipere oleo ⁊ aleis.

Si aūt eēt cū fe. ponaꝶ i vino de aq̄ decoctōis ameos vel aniſi vel feniculi ſeu amomi: ⁊ tūc accipiat ꝓ electuario roſatā nouellā vel diaziziberos ſup locū doloroſū vl' granatū ponaꝶ miliū calidū poſitū i ſaculo vel miliū cū ſale ⁊ ameos: aut abſinthiū piſtatū ⁊ mixtū cū ſe. feniculi ſiſileos aniſi ⁊ ſale recipiaꝶ puluis bachaꝝ lauri ⁊ miſceaꝶ cū cimino ⁊ furfure ⁊ vino: ⁊ ponaꝶ h̄ totū cal. ſup locū Vngaꝶ loc⁹ oī die cū oleo d̄ ſpi. vl' d̄ li. ⁊ d̄ aneto.

Capl'm. cxviij. de malitia ⁊ corruptiōe hitudis ⁊ ē ꝑncipiū idropiſis: ⁊ vocatur caceſia.

Aceſia ē mala habi

c tudo toti⁹ corporis āīcedēs idropiſiꝫ ⁊ fit ꝑꝑ malitiā vl' corruptōeꝫ cōplexionis cal. epis aut fri. abſq3 mat'ia multa ⁊ cū mat'ia: ꝑmutaꝶ tñ i caceſia color corporis ⁊ faciei ad albedinē ⁊ citrinitatē: ⁊ iflāꝶ palpebre ocu. ⁊ facies multotiēs ⁊ oēs extremitates. ſ. manus ⁊ pedes: ⁊ ꝯuertiꝶ totū corpus quaſi in vna maſſa ⁊ ꝯſeqtur ipſaꝫ corruptio digeſtionis.

Signa caceſie cōia ſūt ꝙ qñq3 fit appetit⁹ fortꝫ: ⁊ natura remanet i retētōe ⁊ ſm ordines: ⁊ fiūt ſincopis qñq3 ⁊ vigilie ⁊ qñq3 nō: ⁊ minoraꝶ cū ea vrina ⁊ ſudor ⁊ fit fortis iflatio mirach: ⁊ ventoſitas multiplicaꝶ qñq3 ⁊ teſticuli iflanꝶ multotiēs: ⁊ vlcera ſi ꝯtigerēt i ea eēnt diffícil' ꝯſolidatōis ꝑꝑ corroptōeꝫ cōplexiōis ⁊ qñq3 accidit i cōmēſuris ⁊ gigiuis caliditas ⁊ prurit⁹ ꝑꝑ vaporē corruptuꝫ aſcēdentem: ⁊ fit corpus debile molificatum.

Signa caceſie ꝑꝑ corruptōeꝫ cōplexionis calē epis ſunt ſitis ⁊ caliditas mēbroꝝ extremoꝝ q̄ ſētiꝶ i plātis manuū ⁊ pedū: aliqñ cū fe. ⁊ aliqñ abſq3 fe. ⁊ vētris ſiccitas multa: ⁊ paruitas appetit⁹ ⁊ aſꝑitas lingue abſq3 grauitate: ⁊ rubedo vrine abſq3 dolore forti ſub coſtis dextris.

Signa caceſie ex corruptōe cōplexiōis fri. epis ſūt ſolutio vētrꝫ cū mollitie corꝑis: ⁊ corruptio coloris cū tumore faciei: ⁊ paruitas appetit⁹ ⁊ digeſtiōis cū grauitate ⁊ doloꝶ aliquo ſub lateꝶ d̄xtro.

Cura caceſie ex cā cal. ē vt ſumat patiēs bis i die ī aurora ⁊ añ cenā ſyrupū aceto. vel oximel cū aq̄ decoctōis cicoree endiuie: ſcariole: ſolatri aut acetoſe vl' cucur. Comedat carnes aſſatas ſuꝑ prunas vel in veru: ⁊ piſces de bonis aqs carnes quoꝝ ſint abſq3 viſcoſitate ⁊ ſint frāgibiles ⁊ boni odoris. Et ſi cū iſtis differētijs piſces eēnt ſq̄moſi: tūc carnes eoꝝ eēnt meliores: hee ſūt d̄ne bonoꝝ piſciū. Comedat carnes edi ⁊ caſtrati ⁊ arietꝫ annual' ⁊ pulloꝝ ⁊ vituloꝝ ꝯditas cū aceto vel agreſta aut vino de gra. ſiue ſucco ſumac aut berberis. Bibat vi. limphatū odoriferꝫ albū cū aq̄ decoctōis endi. cicoree aut lactuca. purgeꝶ ſepe cū reubar. ⁊ turbit ⁊ aq̄ decoctōis pruno rū ſcariole vel ſolatri: endiuie aut portulace vl' ordei. Suꝑ epar ponaꝶ empl'ꝫ factū ex abſinthio ſolatro: acetoſa flore camomille ⁊ farina ordei ⁊ ſuc. eupatorij vel herba eius. poſſet cōmode comedere herbas feniculi ⁊ petroſelini: lactucarum attriplicis: portulacaꝝ vel ſcariole ⁊ aquā ciceris ⁊ farinam ordei: ⁊ debēt iſta cibaria ꝯdiri cū puluere ſpecieꝝ q fit ex cardamomo cinamomo gariofilis folio galanga ⁊ croco.

Cura caceſie ex cā fri. ē vt ſumat vinū odoriferū claꝝ abſq3 aq̄ pōticū: ⁊ comedat carnes aſſatas ⁊ fixas ⁊ alea cocta ⁊ nuces cū ficub⁹ ſiccis ⁊ herbā feniculi ⁊ petroſelini: cerfolij aniſi ⁊ aneti ⁊ vitellos ouoꝝ: ⁊ ꝯdianꝶ illa cū pipere lōgo ⁊ cardamomo: cinamomo: gariofilis nuce muſ. ⁊ croco aut ſinapi vel aliquo alio ꝯdimēto cal. recipiat oī mane ī aurora ⁊ añ cenā oximel cōpoſitū vl' ſqliticū cū aq̄ decoctōis ciperi capari acori ameos amomi aut aſſari ſeu eupatorij ⁊ mellis. Mūdificeꝶ cū pillulis fetidis vel ſtomaticis alkidi vel cū reubarbaro ⁊ turbit mixtis ⁊ īcorporatis cū melle ⁊ aqua decoctōis ciperi acori vl' capari vel aſſari ſeu eupatorij aut ameos vl' amomi. Vngaꝶ epar cū oleo de ſpica ⁊ ponaꝶ empl'm ſuꝑ epar qd̄ ſic fit. ℞. aſſari abſinthij ciperi capari acori farine lupinoꝝ añ. ℥. j teranꝶ ⁊ piſtenꝶ ⁊ īcorporenꝶ cū oleo d̄ ſpica ⁊ olō de ſe. lini. Sepe cōmedat de diacurcuma aut d̄ diatrion pipereon vel electuariū de cardamomo. Sēꝑ atteꝶ⁹ ſis ꝙ ī caceſia ſiue fiat ex cā cal. ſeu fri. ſemꝑ habūdat ibi mat'ia fri. ⁊ opilatō. Et ꝑ h̄ ꝯuenit ī alteratōe ⁊ mūdificatōe vt ꝓcedaꝶ cū apiētibus ⁊ remouētib⁹ materiā fri. ⁊ opilatōeꝫ.

Capitulum. cxix. de itericia ⁊ ſpeciebus eius.

Ctericia eſt defeda

i tio cutis abſq3 ipſius ī eq̄litate: ⁊ ē alia citrina vel viridis ⁊ alia nigra: ⁊ fit citrina vel viridis vitio epatis: nigra vero vt plurimū fit vitio ſplenis. fit aūt ictericia vitio epatis quādoq3 ꝓpter multā caliditatē epatis in ſeipſo: aut q: calefactū ē ex cibis aut medicinis calidis vel ap̄ate calido: aut opilatōe aut ꝑꝑ multitudinem colere rubee: aut propterea q: natura expellit eā ad exteriora: aut ex morſione vermium venenoſoꝝ aut propter debilitatem fellis ab attractione colere.

Signa ictericie propter multā caliditatē epatis ī ſe ipſo naturalis ſunt colores citrini ſemꝑ: ⁊ ī albugine oculoruꝫ eorū ē ſemper citrinitas: ⁊ nō accidit eis magnū nocumētum niſi cū illud ſuperfluit in eis ⁊ coꝝ vene ſunt valde ample ⁊ manifeſte. Et vrina ſemꝑ valde incenſa videtur.

Signa ictericie ꝓpter apoſtema calidū ſunt ꝙ fit ex cibis calidis vel medicinis calidis: vel potu vini fortis puri ⁊ ꝙ ad ipſuꝫ ſequiꝶ feb. cōtinue ⁊ dolor in latere dextro ſub coſtis ⁊ vrina ē rubea ſpiſſa vel viridis ⁊ pulſus diuerſus velox frequēs cum quadam aſperitate quam facit in pulpis digitoꝝ tangentis.

Signa ictericie ex multitudine colere in quantitate ſunt ꝙ egreditur cum vomitu colera ipſa ⁊ ſolutione ventris: ſed ictericia ſemper remanet ī eodem ſtatu: et vrina apparet rubea ſpiſſa et etiaꝫ viridis multotiens abſq3 feb. Ictericia vero que fit ex opilatione cum cauſatur a diuerſis opilationibus varias habere debet ſignificationes. nam opilatio que inducit ictericiā aut eſt in orificio chiſtis quod adheret epati et in ipſo epate: aut ē ī orificio per quod expellitur colera ad inteſtina: aut in orificio in quo colera mandatur ad ſtomachū.

Signa ictericie ꝑꝑ opil'onē factā ī ipo epe ſt grauitas ī latere dextro: et ꝙ egeſtio fit alba paulatī: et vrina alba paulatī: et ꝙ h̄ hꝫ locū cū ꝓepar reti-

net pp ſui debilitatem totam coleram: ita ꝙ nihil de ea mittit cū vrina: aut q: virt⁹ diſcretiua ep̄is nō facit vllā diſcretōem ī ſupfluitatib⁹ ita ꝙ tota colera retinet̄ ī ep̄e ⁊ venis cū humorib⁹ ⁊ nihil ō ea mādat̄ cū vrina neqꝫ egeſtione. ſꝫ qñ colera retēta ī ep̄e mādat̄ cū vrina ꝙ fit multotiēs ⁊ ſepe ī illa opilatōe: ⁊ tūc vrina ī iſta ictericia ⁊ iſta opilatōe apparet ſpiſſa turbida rubea: ⁊ ē īfirm⁹ abſqꝫ vomitu ⁊ amaritudine oris: eo q̄ꝺ nihil de colera aut q̄ſi nihil vel paꝝ mādatur ad ſtōm.

Signa ictericie pp opilatōeꝫ meat⁹ quo colera mādat̄ ad īteſtina: ſūt ꝙ ſubito fit egeſtio ſilis egeſtioni canis: ⁊ ꝙ iſta ictericia fit fortis ſubito ⁊ difficultas exit⁹ fecis ⁊ itēſio ictericie. Et ſi epar remaneret multū debile ī expulſione ſupfluitatū ad loca alia: vel virt⁹ diſcretiua ep̄is nō diſcerneret ī ſupfluitatib⁹: tūc cū ill' ſignis fieret ⁊ videret̄ citrina remiſſa: ſꝫ ſi p̄dicta duo nō ꝯtingerēt ī ep̄e fieret vrina valde tincta ⁊ ſpiſſa pp duplicatōeꝫ colere q̄ mittit̄ cū vrina q̄ ꝯſueuerat mādari ad īteſtina ⁊ mō pp opilatōeꝫ nō mandat̄ ſꝫ remanet ī ep̄e cū vrina: ⁊ apparet aliqū vomit⁹ colere ⁊ oris amaritudo ī iſta ictericia: ſꝫ min⁹ apparet de vomitu colere ī iſta ictericia ⁊ oris amaritudine q̄ꝫ ī ictericia q̄ fit pp debilitatē corporis fellis ab attractiōe de qua inferius dicemus.

Signa ictericie pp opilatōeꝫ meat⁹ quo colera mādat̄ ad ſtōm ſūt qꝛ vrina ⁊ egeſtio ſūt groſſe rubee ſicut boli pp effuſionis multitudinē colere ad īteſtia: ⁊ ꝙ īfirm⁹ ē abſqꝫ oī amaritudie oris ⁊ ſine vomitu colre oīo q̄ꝺ ñ ē ſic ī aliis ictericiis ex toto.

Signa ictericie q̄ fit ī modū criſis ſūt ꝙ fit p⁹ fe. ⁊ ī die cretica: ⁊ fit ſubito ⁊ ſpargit̄ p totū corp⁹: ⁊ fit aliqñ nō ī die cretica vel añ ſeptimā dıē: ⁊ tūc ē malū ſignū ſp̄alit ī fe. acuta. ⁊ h̄ vult Hypo. ꝑticlā. iiij. vbi dīc. Ictericia ī fe. añ ſeptimū malū nā vt dicit. G. h̄ ictericia añ ſeptimū duo ſignificat. nature debilitatē ⁊ habūdatiā vel multitudinē materie quā rectificare nō pōt ipſa natura.

Signa ictericie ex morſione vermiū ſūt manifeſta ex re ipſa: q: ſubito aduenit ⁊ infert leſionē ī mēbris ⁊ dolorē ſm materiam vermiū.

Signa ictericie ex ꝺbilitate corporis fellis ab attractōe ſūt nauſea ⁊ vomit⁹ colere abſqꝫ grauitate ī ep̄e ⁊ amaritudo oris ⁊ ſitis ⁊ vrīa tīcta valde

Signa ictericie nigre cū nō fiat ſꝫ plurimū aut ex redūdatōe melic ad epar pp opilatiōeꝫ factā in meatib⁹ qb⁹ melia mādat̄ ad ſplenē aut pp opilatōeꝫ factā ī ipſo ſplene ⁊ aliqñ ictericia nigra fit ex epate ēt ſicut manifeſtū erit īferi⁹ ſūt ꝙ ī ictericia nigra ſūt durities ⁊ grauitas ſplenis: ⁊ īflatio vel tumor ⁊ pōdus ī loco ſiniſtro ſub coſtis ⁊ vrina apparet nigra: ⁊ iſtā ictericiā veniētē vitio ſplenis vl' meatuū ei⁹ nō añcedit niſi raro ictericia citrina vl' viridis imo incipit per ſe.

Signa ictericie nigre q̄ fit vitio opilatōuꝫ meat⁹ colere vel ep̄is añcedūt eā ictericia citrina vel viridis: ⁊ dolor lateri dextri ſum coſtꝫ ⁊ grauitas. Et vrina citrina vel viridis añcedit vrinā nigrā q̄ ī illa ictericia nigra facta vitio ep̄is apparere ſolet. Scias vt vult Auic. li. iij. c. de ictericia ꝙ vrina viridis vel nigra ī oī ictericia cuiuſcūqꝫ generꝫ fuerit q̄̄to magꝫ ſpiſſa ⁊ nigra fuerit. tāto epar magꝫ ſanū ⁊ forte ī expulſiōe malaꝝ ſupfluitatū ſignificat: ⁊ ita veꝝ ē ⁊ videbitur ſi ſapiens in h̄ rcte ꝯſiderauerit.

Cura ictericie pp caliditatē multiplicatā ī ipſo ep̄e p naturā ē ꝙ alteret̄ epar ⁊ īfrigidet̄ cū reb⁹ acetoſis vꝫ cū vino ꝺ granatꝫ ⁊ agre. vel ſuc. berberis aut aq̄ decoctōis ei⁹ cū q̄ īfirm⁹ recipe dꝫ mane ⁊ ſepe orizacharā vel ſyrupū acetoſū cōpoſitū vel aquā acetoſe. Bibat vinum album debile limphatuꝫ valde ita ꝙ aqua ſit dupla ad vinū. Comedat carnes coctas cū cucurbitis vl' lactucis aut portulacꝫ ⁊ ꝯditas cū agreſta vl' vino de granatis ſeu aceto vel ſumac vl' berberis: folia lactucaꝝ ſpinachioꝝ ⁊ feniculi comedat cū aceto ⁊ ēt elixata ⁊ vitellos ouoꝝ cuꝫ ſupradictis ꝯdimētis: ⁊ piſces valde bonos electos cōditos vt dictū ē ī carnib⁹: ſꝫ piſces ī iſto caſu nō ꝺbēt elixari ſꝫ aſſari ⁊ poſtea ꝯdiri vt dictū ē cū acetoſis ⁊ reb⁹ hñtib⁹ acetoſitatē. Sup epar ꝯtinue q̄ſi ponat̄ oleū ro. mixtū cū aliquātulo aceti ⁊ epithimet̄ epar cū pecia vl' filtro īfuſo in ſucco ſolatri aut acetoſe vel lactucaꝝ ī quo ſucco ponat̄ puluis ſandaloꝝ ⁊ roſaꝝ ⁊ aliqd aceti: vl' puluis aliarum reꝝ ⁊ ꝯſimiliū ⁊ erit h̄ valde vtile.

Cura ictericie pp ap̄a calidū ē p̄ncipalit̄ flebotomia ꝺ ſaluatella man⁹ ꝺ̄rie ſi corp⁹ fuerit plectoricuꝫ. Si v̄o plectoricū nō fuerit fiat flebotomia de eadē parte ⁊ mūdificatio cū reubarbaro ⁊ aq̄ decoctionis prunoꝝ. In dicta potu vnctionib⁹ ⁊ emplaſtris fiat vt dictū ē ſupra in cura ap̄atis calidi in epate:

Cura ictericie ex multitudine colere ē vt ſepe ſoluatur cū decoctiōe q̄ ſic fit. ℞. miro. ci. ℥. j. piſtēt ⁊ buliāt cū decē prunis ī. ℥. vj. aq̄ donec ꝯſumpta ſit medietas. coletur ⁊ in illa colatura ponat̄. ℥. j. reubarbari ⁊ dimittat̄ ſic p horas. vj. ⁊ poſtea coletur ⁊ fortiter exprimat̄ ⁊ in illa colatura addant̄. ℥. ij. ſyrupi de nenufare vel ſyrupi roſati ⁊ det̄ h̄ totū in matutinis. Et ſi reubarbaꝝ ponere nolueris ponas in decoctione loco ei⁹. ℈. s. ſcamonee electe vel grana. v. vel. vij. q̄ꝺ melius ē: ⁊ ſi ſcamoneaꝫ coq̄re nolueris pone de nō cocta duo grana vel tria in decoctione ⁊ erit valde bonū ⁊ vtile. Bibat mane ante prandiū ⁊ añ cenā; orizacharaꝫ vel ſyrupū acetoſuꝫ cū aq̄ decoctiōis lactucaꝝ vel endiuie vel ſcariole ſeu cicoree. Comedat ſuccū factum ex farina ordei vel auene ſup quē ponat̄ aliquid de agreſta vl' vino de granatis. Comedat ēt cucurbitas: lactucas portulacas ꝯditas cū agreſta vel vino de granatis vel ſumac aut berberis. comedat ēt carnes edi: vitulorū caſtrati iuuenis vel pulloꝝ ꝯditas cū eiſdē ſuccis ⁊ coctas cuꝫ herbis dictis. Bibat vi. al. debile mltū limphatū: aut bibat agreſtā vel vinū de granatis ſeu acetū cuꝫ aq̄ decoctionis ſcariole vel cicoree ⁊ ſiliū. piſces bonos ⁊ de bonis carnib⁹ aſſatos ⁊ ꝯditos cū aceto vel agreſta vel aceto vel ſilibus comedere poteſt. In vnctionib⁹ ⁊ epithimatibus fiat vt ſcriptū eſt ſupra in cura ictericie ꝓpter caliditatē multiplicatā in ipſo epate.

Cura ictericie pp opilationē factā ī ip̄o ep̄e eſt ſi fuerit cū caliditate febrili: aut alteri⁹ ꝯditiōis ⁊ cū vrina valde rubea ⁊ virtute debili vt regat̄ cū aq̄ decoctionis endiuie: cicoree: ſcariole: acetoſe latucarum ⁊ ſiliū: ⁊ det̄ talis aq̄ cū ſyrupo acetoſo cōpoſito vel oximelle q̄ꝺ melius erit: vel ſumat de ſyrupo q ſic fit mane ⁊ ſero ante prādiū ⁊ añ cenā cū. ℥. iij. aq̄ decoctōis herbarū p̄dictaꝝ. ℞. endiuie: ſcariole lactucaꝝ: cicoree: mellilotı. añ. M. j. ſcolopendrie: acetoſe: politrici: adiāti: capillis ve. añ. M. j. pruna numero. xx. ſe. melonis: cucumeris cucurbite citrulli cipi capari acori añ. ℥. j. piſtētur ⁊ buliāt in. lī. iiij. aq̄ donec medietas ſit ꝯſumpta. colet̄ et in colatura illa addant̄. lī. ij. zuchari vel mellis ⁊ reducat̄ ad ignē ⁊ colet̄ ⁊ poſtea ſyrupizet̄. Purget̄ ſepe cū reubarbaro ⁊ aq̄ dicta cū quo ſemꝑ ponat̄ aliqd zuchari vel mellis. Comedat carnes edi caſtrati arietis anualis ⁊ pulloꝝ coctas ⁊ elixatas cū herbis predictis: vel in paſtillo aut in teſtula ꝯditas cū aceto vel vino de gra. vel ſucco berberꝫ: aut ſumac ⁊ puluere q ſic fit. ℞. ci-

namomi cardamomi añ. ℥. iiij. gariofiloꝝ crocí galãge folij añ. ℈. j. fiat puluis cribelatus. Comedat ēt herbas ſpinachiȷs feniculi ⁊ cucurbitas ſue cũ farine ordei auene vel ſpelte ꝯditũ cũ vino de granatis vel agreſta: aut comedat aquã ciceris i q̃ decocta ſint ſemina herbaꝝ dictaꝝ. Bibat vinũ albũ diureticũ odoriferꝝ limphatũ cũ aqua decoctõis acetoſe vel cicoree. Comedat ſepe de tria ſandalo mirto cũ roſata nouella. poſſet ēt bñ purgari ⁊ vtiliter cũ reubarbaro ⁊ turbit mixtis ⁊ diſſolutis cũ aqua decoctõis acetoſe cicoree ⁊ prunoꝝ. Experimētũ qđ ꝓbauimꝰ ꝯ oēm ictericiã de opilatõe ⁊ i quo nõ repieť aliq̃ deſcriptio ſic fit. ℞. praſij viridis ortulani. lľ. j. piſteť bñ ⁊ ꝑfecte ⁊ decoq̃ť i. lľ. vij. vini albi donec. v. remaneat: coleť ⁊ de tali colatura ſumat patiēs i aurora. ℥. iiij. omni die ⁊ añ cenã. ℥. iij. curabiť ictericꝰ i paucꝫ diebꝰ cũ obſeruatõe diete dicte ⁊ dicēde. qdã addũt ꝑꝑ amaritudinē i decoctõe. lľ. ij. mellis ⁊ non nocet: ꝯfortat appetitũ ⁊ aſſellare facit: ſꝫ aqua decoctõis politrici ꝑſe multũ valet i h: ſeu vinũ decoctõis euſdē: vel vinũ aut aqua decoctõis politrici ⁊ adiãti ⁊ epatice ⁊ ſcolopēdrie ⁊ endiuie ⁊ eupatorij.

Si aũt ictericia ex opilatõe abſq; fe. ⁊ caliditate manifeſta fuerit: omni die ſumat añ cenã ⁊ i aurora. ℥. j. s. oximellis cõpoſiti cũ. ℥. iij. aque decoctõis capari vel acori aut aſſari: vel cũ aqua decoctõis ſene epithimi vel polipodij ⁊ mellis. Purgetur ſepe cũ pillulis fetidis diſſolutꝫ ⁊ mixtꝫ cũ melle aut melle ro. colato: aut cũ reubarbaro ⁊ turbit mixtis cũ vino albo ⁊ melle aut melle roſa. colato: aut cũ aqua decoctõis ſene epithimi ſcolopendrie polipodij ⁊ ſqnãti ⁊ aſſari ⁊ reubarbaro. fiãt cliſteria ex aqua ſicle blete oleo melle cologntide. ℥. s. ⁊ aliquãtulo ſalis. Comedat ãnte prandiũ ⁊ añ cenã brodiũ cauliũ vel porroꝝ vel ſicle calidũ actu: ⁊ ſit i quãtitate circa. lľ. s. ⁊ carnes coctas cũ eiſdē ⁊ cũ eis vtať ſinapi: vel ex ſapore facto ex aleis coctꝫ cardamomo ⁊ aceto fortiſſimo. Comedat etiã carnes arietis coctas cũ feniculo ⁊ petroſelino ⁊ porris vľ caulibꝰ: ꝑdices faſianos pullos colũbaꝝ ⁊ pullos galinaꝝ ⁊ gallos coctos i paſtillo vel teſtula aut veru i qbꝰ cocta ſint alea cũ paſſulis ⁊ ſe. feniculi. cõdiať cũ puluere q ſic fit. ℞. cinamomi gariofiloꝝ piꝑis: piꝑis lõgi nucis muſ. galãge folij añ. ʒ. j. croci. ʒ. s. fiat puluis cribelatꝰ. ſemꝑ i oibꝰ iſtis ⁊ cũ ſilibꝰ ꝯdimētis ponať acetũ q: facit multũ penetrare medicinas ⁊ ꝯdimēta ad mēbroꝝ ꝓfunditatē. Bibat vinũ albũ claꝝ odoriferꝝ i quo nõ ponať aliqđ aque aut paꝝ ponať de aq̃ decoctõis feniculi aut capari ſiue acori ſeu ſquinãti. Vtať ſepe añ cenã ⁊ añ prãdiũ electuario de cardamomo vľ diacurcuma maiori. ꝯforteť epar cũ emplaſtro facto i cura ãpatis duri i epate.

Cura ictericie facte ex opilatõe meatuũ qbꝰ colera mãdať ad iteſtina ⁊ ad ſtõm ē vt fiat cũ cliſteribꝰ lenibꝰ i ꝑncipio. ⁊ poſtea cũ acutis ⁊ ſpãliter qñ opilatio i iſtis meatibꝰ fuerit abſq; feb. Cliſteria lenia ⁊ ꝯueniētia ad opilatõez i iſtis meatibus ſiue fuerit cũ febre ſiue abſq; fe. fiũt ex aqua ſicle vľ cauliũ ⁊ ex oleo oliue vel oleo vio. melle vel zucharo ⁊ aliquãtulo ſalis ⁊ medulla caſſie fi. Si võ abſq; fe. fuerit fiũt ex aqua porri vel cauliũ ſeu ſicle ⁊ oleo oliue ⁊ melle ⁊ aliquãtulo ſalis ⁊. ℥. s. agarici ⁊. ℥. s. cologtide. Purgeť ēt ſepe cũ reubarbaro caſſia fi. ⁊ turbit: ⁊ aqua decocotiõis prunoꝝ: ſene ⁊ epithimi. vel aqua decoctõis politrici adiãti pollipodij: radicũ apij: petroſelini aſparagi ⁊ bruſci. In dieta ⁊ potu electuario ⁊ emplaſtris ⁊ saporibus ⁊ puluerībꝰ qñ ē cũ fe. ⁊ qñ ē ſine fe. fiat vt dictũ ē i cura ictericie. fiat ēt flebotomia i omni ictericia de ſaluatella manꝰ dextre q̃ ē inter anularē ⁊ auricularē digitum: ſiue fuerit cum fe. ſiue abſq; fe. poſtq; vrina ĩfirmi viſa ſpiſſa colorata vel colorata multũ quãuis ſpiſſa nõ fuerit: quia vtile erit valde.

Cũ aũt cura ictericie facta fuerit cũ medicinis intrinſecis ⁊ mũdificatõibꝰ ⁊ remanebit tinctura i oculis ⁊ i facie: cureť illa tinctura q̃ remãſit i oculꝭ ⁊ facie cũ balneis decoctiõis camomille ⁊ roſaꝝ ⁊ ablutõe cũ aqua ro. ⁊ aceto.

Cura ictericie q̃ fit i die cretica vel ex expulſione illꝰ colere ad cutē ē vt iuueť natura ad expulſionē illius colere ad exteriora vľ eiꝰ extractõe cũ aqs decoctõis floꝝ camomille ⁊ aneti: ⁊ ſepe ⁊ ꝯtinuo recipiat ſyrupũ acetoſũ cõpoſitũ vel oxizacharã cũ aqua ca. aut oximel cõpoſitũ cũ aqua decoctõis prunoꝝ ⁊ radicũ feniculi ⁊ apij ⁊ purgetur cũ reubarbaro ⁊ aqua decoctionis prunorum: ⁊ obſeruetur dieta cum potu dicto ſuperius quando eſt cũ febre.

Cura ictericie ex morſu venenoſorum eſt ſumere in potu lac aut oleum amigdalinũ: deiñ aquam granatoꝝ aut vinũ de granatis cũ aqua endiuie vel cicoree qđ melior erit. Cliſterizeť cũ cliſteri leni dicto ⁊ mũdificeť cũ reubarbaro: ⁊ regať ſicut ictericus abſq; fe. ſꝫ de cura iſta li. iij. i parte deuenenis largiꝰ ⁊ melius loq̃mur.

Cura ictericie ꝑꝑ debilitatē fellis ab attractione ē eadē cũ illa q̃ ē ꝑꝑ opilatõez meatꝰ adherētꝫ epati. nã oĩa q̃ ꝯfortãt epar ꝯfortãt fel ⁊ ecõuerſo: ⁊ q̃ ꝯferũt epati in h caſu ꝯferũt felli ꝑꝑ alligatione ⁊ affinitatē iſtoꝝ mēbroꝝ ad inuicē. vñ in cura icterici ꝓueniētis ex iſtis cauſis i ſitu: q̃ ꝓſunt vni ꝓſunt alteri ⁊ ecõuerſo ex natura affinitatꝫ ⁊ aligationis ⁊ poſitionis.

Cura ictericie nigre vitio ſplenis ſit ⁊ fieri dꝫ ſꝫm q̃ dictũ ē. c. de magnitudine ⁊ durite ſplenis cũ fe. ⁊ abſq;. fe. fiant tamē ſepe cliſteria que valde vtilia ſunt ex aqua decoctionis porri vel cauliũ vľ ſicle: ſene epithimi: pollipodij cuſcute ⁊ ſqnãti cũ melle ⁊ oleo oliue ⁊ aliquantulo ſalis. Fiat aliquãdo flebotomia de ſaluatella manus ſiniſtre. nã flebotomia huius vene ſanguinem minuit melancolicum: ⁊ ꝑ h alleuiat ictericiã nigrã ⁊ ꝯfert egritudinibus ſplenis ſpãľr cũ fuerit vrina rubea ſpiſſa ſiue ibi fe. fuerit ſiue non.

Capľm. cxx. de idropiſis cum febre ⁊ abſq; fe.

Dropiſis penes medicorũ

i itētõez ē egritudo matialˀ cuiꝰ cã ē materia fri. exuberãs ⁊ ē mēbra igrediēs ⁊ creſcũt ꝑ ipſaꝫ materiã fri. aut membra oĩa manifeſta: aut loca partiũ i qbꝰ ſunt regimē nutrimēti ⁊ humores. Et fit h egritudo ex multis cauſis primitiuis vꝫ ex potu aque fri. poſt laborē aut nimiũ coituꝫ: aut i ieiunio aut poſt balneũ: cauſe aũt ancedētes ſunt cõplexionales vel cõpoſitõales nutritiuoꝝ ⁊ epatis ſpãliter ex qbus inaſcitur debilitas epatis q̃ ē potētiſſima cã ad idropiſim: ⁊ ex debilitate epatis ſit error i mutatiõe humoꝝ ⁊ ſeq̃ſtratõe ſupfluitatũ q̃ cũ nõ ſeparanť neq; ſequeſtranť retineť ꝑter naturã i epate ⁊ vacuitatibꝰ eiꝰ ⁊ mēbroꝝ adiacētiũ eidē: ⁊ replētur vene ⁊ redeũt ad ſummũ cũ natura nõ ē potēs i expulſione ſupfluitatũ ⁊ repleť vacuitates q̃ ſunt i ter mirach ⁊ ſifac ⁊ ſit idropiſis. Apparet manifeſte qũo debilitas epis ē potētiſſima cã ⁊ neceſſaria i generatõez idropiſis quãuis aliq̃ ſpēs idropiſis icipiat fieri vitio digeſtionis ſtõi ⁊ ꝑꝑ debilitatē ꝑmo natã in ſtomacho ⁊ alia vitio digeſtionis mēbroꝝ: ⁊. iij. vitio digeſtionis epis. tñ imediate oꝫ q̃ vnaqueq; cãꝝ dictaꝝ iducat debilitatem ⁊ errorē i epate ⁊ ex parte digeſtionis ⁊ ſequeſtra-

tionis anteq̄ idropiſis ex ea generetur vel fiat: ⁊ ex h̄ erit manifeſtū ꝙ impoſſibile ē ꝙ curet̄ idropiſis abſq̄ epis curatōe: ſunt tñ eiꝰ ſpēs tres. Timpanites aſclites ⁊ ipoſarca.

Cauſe timpanitis añcedētes ſunt mala cōplexio fri. ſtōi vel calida excedēs q̄ debilitat vĩtutē ita ꝙ cibos iconueniētē chilū vel humidū ꝯueniens ad nutrimētū mēbroꝝ mutare nō pōt: ⁊ cibi vētoſi ⁊ idigeſtibiles ⁊ debilitas virtutꝫ ſtomachi reſpectu eiꝰ qḋ ſumit̄: ſiue corruptio digeſtionis ſtomachi ⁊ opilatio viaꝝ qbꝰ cibi ⁊ ſupfluitates mādant̄ ad loca debita vel cōſueuerūt mādari: ⁊ etiā apa calidū i epe: ⁊ colere recluſio i ipo epe ex opilatōe viaꝝ qbus ſupfluitates mādant̄ ad loca ppa.

Cā ꝯiuncta ad timpanitē ē vētoſitas q̄ reſoluitur a cibis cū calor ſtomachi ē debilis ex dominio frigiditatꝫ i ipſo ita ꝙ cibos ſupradictos rectificare nō pōt neq̄ mutare i debitā rē ꝯuenietē ad nutrimētū: aut cū calor accidētal' dñat̄ in ſtomacho ita ꝙ debilitat virtutē digeſtiuā eo ꝙ ex dñio illiꝰ caliditatꝫ fit diſtēperātia i cōplexione ſtomachi vt apparet i febricitātibꝰ ⁊ debilitat̄ virtꝰ digeſtiua ſtomachi ex corruptōe cōplexionis ꝑ exceſſuꝫ caliditatis ſup ꝯueniētē cōplexionē ſtōi ⁊ ſic illa caliditas accidētalis reſoluit i fumū illud qḋ a ſtō nō rectificat̄: ⁊ cū iſta ſint cā quare ꝯueniēs digeſtio nō fit i ſtō ꝯuertit̄ illud qḋ in ſtō recipit̄ vt plurimuꝫ i fumū ⁊ vaporē ꝑ viā indigeſtionis ⁊ remanet ex neceſſitate aliqḋ humoroſuꝫ qḋ nō ꝯuertit̄ in fumum neq̄ vaporem ex via indigeſtionis ⁊ tranſit cū fumo ⁊ vapore illḋ humidū ad loca ad q̄ ſupfluitates natura ſolet mādare: ⁊ ſic qñq̄ expellit̄ extra corpus aut nō mādat̄ ad loca debita neq̄ expellit̄ pp debilitatē virtutis regētis totū corpꝰ ⁊ ſic iplētur vacuitates mēbroꝝ ⁊ loca partiū i qbꝰ ſunt regimē nutrimēti ſiue mēbra nutritiua ⁊ iterponit̄ cū ñ expellit̄ extra hic fumꝰ vel vapor mixtꝰ cū aliquo humido inter mirac ⁊ ſipach iteriꝰ ⁊ iñatur vēter exterior manifeſte: ⁊ fit idropiſis timpanitica q̄ qñ percutit̄ cū manu ſonat vt timpanū huiectatū eo ꝙ nō ſolū ex fumo generato per viā indigeſtionis ꝑ dñiuꝫ calidi vel fri. ſupra ſtōm fit hec paſſio: ſꝫ ex fumo multiplicato mixto cū aliq̄ parte humidi qḋ nō fuit rectificatū neq̄ expulſuꝫ extra a natura ſꝫ remāſit cū fumo dicto: q fumꝰ vincit i cōmixtione ⁊ iplētur ex eo loca partiū nutritiuoꝝ: ⁊ ꝑ iſtā viā fit ſpēs idropiſis.

Cauſe aſclitꝫ añcedētes ſunt mala cōplexio frigida vel ca. q̄ vincit cōplexionē naturalē epis ⁊ vĩtutē debilitat: ⁊ cōpoſitio ſicut opilatio ⁊ ſiſia q̄ impediunt trāſitū humoꝝ ⁊ ſupfluitatū ad ꝓpria loca ſicut pꝫ in ictericia de opilatōe meatuū coler̄ ex qbꝰ expellit̄ ⁊ attrahit̄ colera.

Cā ꝯiūcta ad aſcitē ē ſupfluitas aquoſa q̄ non egredit̄ ex parte ſui exitꝰ q: reuertit̄ neceſſario ⁊ fluit ad aliū locū neceſſariā i quo cōprehēdi ⁊ conſtringi nō ſolet ⁊ h̄ ꝑ viā reſudatōis aut pp multitudinē materie: aut pp vehementiam expulſionis quā facit natura ex neceſſitate vincēte i vijs quas habēt ſupfluitates ad ſpatiū vētris ⁊ ad vacuitatē vētris i qua ſunt iteſtina ⁊ plurimū ſtatōis ⁊ recluſionis iſtiꝰ aquoſitatis ⁊ ſupfluitatis aquoſe q̄ ē cā ꝯiūcta aſcliti ē iter zirbū ⁊ iter ſiphac itrinſecū: ⁊ redūdat ad itrinſecā ſupficiē mirach ſup ſiphac intrinſecuꝫ.

Cauſe antecedētes ipoſarce ſunt corruptio digeſtionis tertie q̄ ē in mēbris q̄ digeſtio tertia nō poteſt rectificare ſanguinē neq̄ humores qui veniūt per venas ad membra ⁊ ita humores p̄dicti cum remaneāt crudi declinātes ad aquoſitatē vel flegmaticitatē nō adherēt mēbris adherētia naturali: imo remanēt i vacuitatibus mēbroꝝ ⁊ icul-cantur in eis ⁊ eaſdeꝫ replent ⁊ humores mali qui in mēbris nō rectificant̄: ⁊ cuꝫ h̄ corruptio digeſtionis p̄me ⁊ ſecūde. Silr̄ frigiditas multiplicata i mēbris ipediēs digeſtionē humoꝝ ⁊ ſanguis i mēbris ⁊ adherētiam naturalē ⁊ ēt caliditas liquefaciēs mēbra ⁊ humores ⁊ opilatio i meatibꝰ ꝑ quos natura iſtas ſupfluitates expellere ꝯſueuerat.

Cā ꝯiuncta ipoſarce ē humores ⁊ humiditates male nō adherētes mēbris q̄ poſtq̄ impleuerint vacuitates mēbroꝝ ⁊ ipſa tumefecerit mēbra redeūt ad epar ⁊ ad vacuitates nutritiuoꝝ ⁊ iplēt vacuitatē in qua ſūt iteſtina ⁊ zirbū: ⁊ intrāt poſt iſtā impletōem mirach ⁊ ſiphac itrinſecū ⁊ ſic iflantur in illa ſpecie idropiſis oīa mēbra eq̄liter ⁊ totū corpꝰ cuꝫ vētre vt manifeſtū ē hic ex cauſis narratis i cauſis añcedētibꝰ.

Signa idropiſis cōia ſunt iflatio pedū ⁊ vētris tumor vlis: ⁊ dolor i latere dextro ⁊ ſiniſtro ⁊ corruptio coloris decliuis ad citrinitatē ⁊ nigredinē ſeu fuſcitatē: ⁊ inflatio oculoꝝ ⁊ ſitis cū deſtructione vel debilitate appetitus: ⁊ h̄ contingit v plurimum ex nimio potu.

Signa timpanitis ꝓpria p̄ter cōia ſunt egreſſio vmbilici plurima ⁊ tēſio mirach i modū timpani ⁊ corde: ⁊ mēbroꝝ arefactio cuꝫ aſpitate ⁊ cum percutit̄ vēter manu ſonat q̄ſi vter iflatus non vt plenus aqua: ⁊ patiēs eſt appetens eructatōeꝫ ⁊ aleuiat̄ per eā ⁊ ꝑ exitū vētoſitatis ⁊ nō iflant̄ pedes i timpanitate ſicut i alijs: ⁊ ē eius pulſus lōgior q̄ pulſus alioꝝ idropicoꝝ cuꝫ i eo nō ſit tāta debilitas queadmoduꝫ i alijs cū virtꝰ q̄litate ſua nō ledat̄: ⁊ fit cuꝫ h̄ velox ex natura grauedinis cum neceſſitate: ⁊ eiꝰ vrina ē aliqñ multū tincta pp apa aut pp caliditatē multiplicatā i ipſo epe ex recluſione colere q̄ mādat̄ ad loca ſua: ⁊ hec ē vrina ex cauſis añcedētibus q̄ ꝓueniūt vitio epatis: ⁊ aliquādo eiꝰ vrina nō ē multuꝫ tincta ſꝫ ē habēs ampulas magnas ⁊ groſſas.

Signa aſclitis ſunt grauitas i vētre ſenſibilis: ⁊ cū ꝑcutit̄ venter audit̄ ſonus ſicut ſonitꝰ aque cōmote ⁊ ēt qñ mutat̄ de latere i latꝰ: ⁊ eiꝰ tactꝰ ē ſic tactꝰ vtris pleni nō ſic vtrꝫ pleni iflatōe: ⁊ nō iflātur mēbra oīa ſicut ipoſarca: ſꝫ collū ⁊ extrema p̄ter pedes extenuāt̄ ⁊ ē icute corporis ⁊ mēbroꝝ tēſio ſicut ē tēſio cutis humide extēſe: ⁊ apautur teſticuli ⁊ virga multotiēs ⁊ pedes. ⁊ pulſus eiꝰ eſt paruus frequēs decliuis ad duritieꝫ ⁊ extēſioneꝫ velamiuis: ⁊ alqñ declinat ad mollitieꝫ ex lenitate humiditatis multiplicate: ⁊ euenit poſt duritiem epatis ⁊ lapideitatē: ⁊ fit vt plurimū eiꝰ vrina colorata eo ꝙ natura nullā facit digeſtioneꝫ i ſupfluitatibꝰ colericis ⁊ melācolicis: ſꝫ remanēt cum vrina ⁊ ſic tingit̄ ⁊ añcedit eam ictericia citrina vel nigra: ⁊ ē patiēs cū fluxu vētrꝫ qñ idropiſis icipit vitio apatis iteſtinoꝝ ⁊ qñ icipit vl' fit vitio apatis epis ē cuꝫ ſtrictura vētris.

Signa ipoſarce ſunt vlis iflatio oīuꝫ mēbroꝝ ⁊ faciei: q̄ſi accidit huic ſicut corpori mortuo: ⁊ facies ꝓpͥe ipinguat̄ ⁊ fit iflata vel tumoroſa: ⁊ eſt eiꝰ corpꝰ oīo abſq̄ areſactiōe: ⁊ cū digitꝫ p̄munt̄ i omni loco corporis eiꝰ locꝰ cōprimit̄ ⁊ nō iflat̄ vēter neq̄ vmbilicꝰ vt i aſclite. ⁊ plurimuꝫ ſequunt̄ eā fluxus vētris ⁊ lenitas nature tēdens ad albedinē ⁊ fit pulſus eiꝰ vndoſus latus lenis: ⁊ h̄ ē ex multitudine humiditatis i toto ⁊ i lacertis. Et dicit̄ ꝙ qñ pruritus i naſo accidit ⁊ cū h̄ apparuerit mollities i facie ⁊ i manu ſiniſtra ꝙ hic idropicus morit̄ i ſecūdo die: ⁊ vrina eiꝰ vt plurimū eſt alba vel lactea ſpiſſa. Scire hic conuenit ꝙ qñ vrina fuerit rubea vel multuꝫ tincta i aſclite ſpāliter ⁊ i alijs ſpeciebus idropiſis ⁊ fuerit pauca in quanti-

tate ⁊ ſepe mincta cum debilitate virtutis mortez
ſignificat.

Cura idropiſis timpanitis ē quādo fuerit cū caliditate epis: aut apate calido i epe vt cliſterizet cū cliſteri q ſic fit. ℞. floꝝ
camomille vel herbe mellilotí: aniſi feniculi: tribuloꝝ an̄. 𝔐. j. piſtent ⁊ buliant i aqua ⁊ colent: accipiat de illa colatura. lī. j. ⁊ addant i ea. ℥. iij. olei d̄
camomilla vel de aneto vel de lilio. ⁊. ℥. iij. mellis
⁊. ʒ. ij. ſalis. h. n. reſoluit vētoſitatē cuz humiditate mixtā abſq; aliq̄ calefactiōe. Aliud ad idem. ℞.
aniſi: feniculi: mellilotí: floris camomille ſe. endicicoree lactucaꝝ: ſe. portulacaꝝ cipi an̄. 𝔐. j. piſtētur ⁊ buliant ⁊ colent: ⁊ in. lī. j. colature addāt. ℥.
iij. zucari vel mellis ⁊. ℥. iij. olei de aneto vel de camomilla aut de lilio: ⁊. ℥. iij. ſalis ⁊ ſupponat tepidū. h. n. de ꝓprietate alterat caliditatē ⁊ reſoluit
vētoſitatē cū humiditate ⁊ ꝓuocat vrinā abſq; caliditate aliq̄. Sup epar ponat emplaſtꝝ factuz ex
ſandalis: roſis farina ordei ⁊ ſucco ſolatri cuz aliquātulo aceti: aut ſiat emplaſtꝝ ex ſucco abſinthij
plantaginis ⁊ roſis: ciperis ⁊ farina ordei ⁊ aliquātulo aceti. ſup ſtomachū fiat euaporatio cuz milio
calefacto aut cuz furfure: milio ⁊ aliquātulo ſalis.
purget ſemel i ebdomada cū pillulis q̄ ſic fiūt. ℞.
reubarbari. ʒ. ij. carui: ameos an̄. ʒ. j. coloquintide turbit: ſcamonee an̄. ʒ. s. ꝯficiant cū ſucco eupatorij. det. ʒ. j. vel. ʒ. j. s. vel. ij. de ꝓprietate ꝯfortāt epar ⁊ ſtomachuz ⁊ reſoluūt vētoſitatē expellēdo humidū. Bibat vinū albū odoriferꝝ limphatū
cū aqua decoctōis ſe. feniculi vel ameos ſeu amomi. Nō dormiat i die vllomō: paꝝ comedat ⁊ cibaria valde digeſtibilia: vt ſunt carnes caſtrati vl' edi
aut pulloꝝ vel galinaꝝ: pdicū ſaſianoꝝ ⁊ oiuz auiuz degētiuz i arboribus ⁊ i pratis ⁊ nō in aq̄s aſſatas vt plurimuz vel elixatas aliq̄n cum feniculo vl'
petroſelino ꝯditas cum vino de gra. vel agreſta
ſeu ſucco berberis: aut aceto ⁊ cinamomo cardamomo ⁊ croco: vel comedat vitellos ouoꝝ cuz eiſdē ꝯdimētis: aut holus factuz ex herba feniculi vl'
petroſelini. Si aūt fuerit abſq; caliditate manifeſta epatis ⁊ ſine fe. curet cuz cliſteri qḋ ſic fit. ℞.
ameos amomi carui ſiſileos ſe. fenicli an̄. ʒ. s. mellilotí camomille cētauree an̄. 𝔐. j. cologntide agarici an̄. ℥. s. piſtent ⁊ buliāt ⁊ colent ⁊ in illa colatura addant. ℥. iij. mellis ⁊. ℥. iij. olei de aneto ⁊. ℥.
s. ſalis. Aliud ad idē. ℞. centauree minoris herbe feniculi eupatorij camomille mellilotí ſe. endiuie cicoree lactucaꝝ an̄. 𝔐. j. cologntide. ℥. s. mellis. ℥. iij. olei de ſpica vel de lilio. ℥. iij. ſalis. ℥. s.
fiat vt dictuz ē i alijs. Sup epar ponat emplaſtꝝ
qḋ ſic fit. ℞. ſucci abſintij eupatorij aut ſolatri an̄.
℥. iij. ſandaloꝝ rubeoꝝ roſaꝝ rub. an̄. ℥. s. olei de
maſtice. ℥. iij. aque ro. aceti an̄. ℥. j. terantur terenda ⁊ puluerizent ⁊ icorporent oia ſimul cū farina
ordei vl' lupinoꝝ ⁊ ponat tepiduz ſuper epar. Aliud ad idez. ℞. roſaꝝ ru. ſandali albi citrini ⁊ rubei an̄. ℥. s. ſucci plātagi. ⁊ eupatorij an̄. ℥. iiij. maſticis mirre nucū cipreſſi an̄. ʒ. iij. olei de ſpica. ℥. ij
aque ro. ⁊ aceti an̄. ℥. s. farine lupinoꝝ qḋ ſufficit
vel ordei fiat vt dictū eſt ſuperius. Emplaſtretur
ſtomachus vel vaporet cum ſe. carui: ameos feniculi dauci amomi mixtis cum milio vel alio modo
vaporet cū milio furfure ⁊ ſale mixtis ſiſileos dauco carui ⁊ ſe. feniculi ⁊ aniſi: purgetur cum pillulis
ſtomaticis alkindi vel fetidis que ſic fiunt. ℞. hermodactiloꝝ cimini turbit an̄. ʒ. s. reubarbari. ʒ. ij
ſiſileos carui dauci an̄. ʒ. s. agarici coloquintide
ſcamonee an̄. ʒ. s. fiant pillule cum ſucco eupatorij
aut ſucco cicoree. doſis earum eſt a. ʒ. j. vſq; ad. ij.
Scias q̄ vſus camedreos ⁊ origani ⁊ ſiſileos ſanant timpanitem ⁊ eam diminuunt de proprietate. Bibat patiens vinum album forte odoriferuz
clarum abſq; aqua non dormiat in die: ⁊ paꝝ comedat panis eius ſit fermentatus ſalitus ⁊ bene
in quo ſemper ſi eſt poſſibile ponantur ſemina feniculi cimini carui aut puluis camedreos: ⁊ origani vel ameos aut amomi. Scias q̄ comeſtio carnium aſſatarum abſq; pane. ⁊ cum vino dicto ⁊ eſt
melior q̄3 cum pane carnes dicta ſuperius comedat aſſatas preterq̄3 in die medicine. In die vero
medicine comedat carnes elixatas cuz feniculo petroſelino ⁊ amomo vel cimino ⁊ ſimilibus reſoluētibus ventoſitatem. Et condiantur ſua cibaria
cum puluere qui ſic fit. Recipe cinamomi. ℥. j.
cardamomi. ʒ. ij. cimini carui ſemi. feniculi aniſi
an̄. ʒ. s. garioſilorum: nuciſmuſ. piperis longi: piperis zinziberis an̄. ʒ. ij. croci. ʒ. j. fiat puluis cribelatus ⁊ addatur in iſto ꝯdimento vinuz de gra.
vel agreſta aut ſuccus berberis vel vinum ſumac
Utatur ſepe tyriaca in aurora cum vinum decoctionis cimini vel ameos vel amomi. Comedat diaciminum vel diacardamomum: aut diagalanga
mixtum cum diacurcuma. Si autem non curaretur h mō redeundum eſt a principio iſtius cure ⁊ ꝑ
ordinem ꝓcedendum.

Cura aſclitis quando eſt cum fe. vel apoſtbemate ca. ⁊ vrina valde ru. eſt cum aqua endiuie cicoree ⁊ lactucarum ⁊ ſyrupo acetoſo cōpoſito aut
oximelle ⁊ aliquando cū eo qḋ euacuat vel exiccat
humiditatem abſq; calefactione vt eſt aqua cardamomi ⁊ aqua infuſionis mirobalanorum ⁊ vt ſunt
trociſci de berberis quos faciemus aut trociſci d̄
reubarbaro. G. curabat aſclitē cum fe. ⁊ apoſtbemate vt narrat Auic. li. iij. c. de cura aſclitis h modo ⁊ ſpecialiter quando virtus erat debilis. Cibabat infirmum cum carne edi aſſata ⁊ carne perdicum ⁊ carnibus auium ſilueſtrium degentium i arboribus ⁊ in pratis aſſatis etiam: ⁊ pane de ſimila
ordei ⁊ ſpelte: ⁊ cum cibario facto ex lentibus ⁊ aceto ⁊ croco: ⁊ h faciebat vt virtus conſeruaretur ⁊
nullo mō dabat iura neq; cibaria elixata niſi die
medicine. Et dabat ante medicinam per vnam diem ⁊ in die medicine predicta cibaria cuz aceto me
die fortitudinis ⁊ non incurrebat ſitiz validam.
Et ſoluebat ipſum cum decoctione que ſic fit. ℞.
mirobalanorum citrinoruz. ʒ. vij. fumiterre. ʒ. iij
abſinthij. ʒ. ij. eupatorij. ʒ. ij. endi. ℥. j. ſpice aromatice. ʒ. ij. decoquantur in. lī. iij. aque donec redeant ad. lī. ij. ⁊ colentur ⁊ miſceantur cum ea. ʒ. x
zuchari: ⁊ ſic bibebatur. Et iterum cum pillulis q̄
ſic fiunt cum purgabat. ℞. lac exule vel lactarole
⁊ miſceantur cum zucharo ⁊ lacte ficuum tādiu q̄
inſpiſſentur ⁊ fiant pillule: de quibus dabat duas
aut tres magnas vt cicer ante prandium: ⁊ dabat
poſt illud in potu infirmo rob de agreſta vel ſuccum acetoſe vel de berberis. Et ſuper ventrem faciebat h emplaſtrum qḋ ſic fit. ℞. boli armeni vel
crete rubee ⁊ aquam ⁊ farine ordei ⁊ milij ⁊ ſterc⁹
vacinum ⁊ fimum caprinum ⁊ cinerem quercus ⁊
vitis ⁊ baurach ⁊ ſulfur: ⁊ miſcebantur omnia cuz
aceto. Super epar ponebat aliud qḋ ſic fit. ℞. ſādali albi: citrini rubei: roſarum rubearuz: ſucci ſolatri: ſucci eupatorij ⁊ abſinthij: farine ordei an̄. ⁊
aliquantulum aceti ⁊ miſcebatur ſimul ⁊ ſoluebat
infirmum eundem multotiens cum ſyrupo ro. in
quo infundebat mezereon ⁊ mirram vel lac exule
vel lactarole. Et concedebat de fructibus ficus ſiccas nuces ⁊ zucharum: ⁊ precipiebat vt ſuſtineret
ſitim. Et quandoq; vt dicit conterebat folia mezereon. i. laureole ⁊ permiſcebat cum melle ficuū:
⁊ dabat ei ante comeſtionez ⁊ poſt. per mel ficuuz
intelligit dulcedinem ficuum cum eius humiditate: vel mel i quo fic⁹ inuoluit. Et ad vltimū nō di-

mittebat ipm die vno abſq; expulſione. Hec ſunt verba philoſophi ⁊ hic eſt modus curationis eius vt ſcriptum eſt. Alium modum curationis quem multotiens fecimus ponemus. Sed ſciendum eſt q̄ quando aſclites fuerit cum fe. ⁊ virtute debili ⁊ eius vrina fuerit rubea ⁊ micta cuʒ difficultate: q̄ male aut nunq̄ curabitur: ⁊ h̄ noſtris temporibus fuit verificatuʒ: ſed ſi vrina in quantitate multiplicata fuerit, ⁊ abſq; difficultate expulſa ⁊ color omni die fuerit remiſſus: bene aſclites cum fe. beneficio medicinali poterit curari ſi deus voluerit h̄ modo. paꝝ comedat ⁊ hora comeſtionis ſi ē poſſibile non bibat ſʒ poſt comeſtionem p̄ duas horas vel tres. ſi vero a potu hora comeſtionis abſtinere nō poſſit: paꝝ comedat ⁊ paꝝ bibat. Et nullomodo ī die dormiat niſi per neceſſitatē ſicut quando eſſet nimis debilis aut quando non dormiret in nocte. Et ſi ſitis ante prādium vel poſt multum eum infeſtaret abluat ſepe os ſuum cum aceto vel gargariʒet acetum medie fortitudinis cum aliquantulo vini albi odoriferi ⁊ erit vtile. nam h̄ ſitim omneʒ minuit ⁊ remouet per naturam ſui. Comedat panem de ſimila ſpelte vel ordei conditum cum cardamomo ⁊ amomo ⁊ ſe. feniculi. Comedat carnes edi vl' caſtrati aut arietis annualis coctas cum feniculo ⁊ caulibus: ⁊ coctas cum vino de gra. aut agreſta vl' ſucco berberis aut ſucco acetoſe. ⁊ aquam cauliuʒ ⁊ lentium aliquando comedat in qua ponatur puluis ameos amomi ciamomi cardamomi croci ⁊ ſe. feniculi ⁊ piperis longi. Comedat carnes auiuʒ ſiluestrium non degētium in aq̄s aſſatas vel coctas in teſtula vel paſtillo conditas cum vino de gra. vel aceto aut agreſta vel cū ſucco berberis vel acetoſe ⁊ puluere dicto. Scias q̄ comeſtio carniuʒ dictarum vt diximus abſq; pane ⁊ potu eſſet melior q̄ʒ cum pane ⁊ potu. Sed potus poſt duas horas vel tres eſſet magis vtilis quaʒ hora comeſtionis. Et multiplicatio carnium aſſatorum vel coctarum in paſtillo vel teſtula: conditarum vt diximus eſt melior q̄ʒ comeſtio carnium elixatarum: ⁊ etiaʒ q̄ʒ comeſtio brodij herbarum dictarum ⁊ cicius ducens ad ſanitatem. Sumat pro potu aſcites cum fe. vinum album odoriferum clarum ⁊ optimum ī ſapore limphatum cum aqua decoctionis cicoree acetoſe endiuie berberis ⁊ ciperis aut caparis: ⁊ ſit quantitas aque vt erit quantitas vini ⁊ plus ſi vinum fuerit bonum vel minus ſi nō fuerit vt ſcriptum eſt. Super epar ⁊ ſuper ventrem emplaſtra dicta ſuperius ponantur poſt duas aut tres purgationes nā nō ſunt bona imo mala in omni idropico niſi poſtq̄ʒ materia ⁊ cauſa coniuncta manifeſte incipit minui: ⁊ hoc per longum vſum manifeſtum eſt nobis ⁊ noſtrꝭ amicis qui vſi ſunt h̄. Purgetur ſemel in ebdomada vel bis vel ter ſm̄ tenorem virtutis purgetur cum medicinis que vt plurimum ducunt per vrinam. nam omnis idropiſis ⁊ ſpecialiter aſcites non fit niſi ex materia quam natura ad loca vrinarum expellere non poteſt: vel in qua natura ſequeſtrationem facere non potuit imo remanet in epate ⁊ partibus nutritiuorum: ⁊ implentur ex illa materia vel humiditatibus vacuitates epatis ⁊ loca vacua nutritiuoruʒ tādiu q̄ penetrat inter mirach ⁊ ſiphach intrinſecum: ⁊ ſic inflatur venter ⁊ fit idropiſis. Patet igitur per cauſam narratam ⁊ per illud quod dictum fuit in principio q̄ medicine vrinaʒ prouocantes cum ſolutione ventris ſunt omnibus aliꝭ in hac paſſione vtiliores ⁊ meliores: ⁊ h̄ manifeſte apud nos fuit verificatum per vſuʒ ⁊ per dicta philoſophoruʒ. Pillule que ſoluunt ventrem cum prouocatione vrine ſic fiunt. ℞. reubarbari. ʒ. ij. turbit: agarici: coloquintide: ʒinʒiberis an̄. ʒ. j. ſe. endiuie: lactucarum: cicoree ſe. apij. an̄. ʒ. ſ. formentur pillule cuʒ ſucco lactucarum vel endiuie. Doſis earum eſt. ʒ. j. ſ. vel. ij. Ad idem. ℞. ſcamonee. ʒ. ſ. roſaruʒ rubearum. ℈. j. ſe. endiuie: lactucarum: cicoree: apij an̄. ℈. ij. coloquintide reubarbari an̄. ʒ. iij. fiāt pillule cum ſucco lactucarum vel endiuie vel cicoree. Doſis earum eſt. ʒ. j. vel. ʒ. j. ſ. ⁊ plus ⁊ minus ſm̄ virtutem. Si autem pillulas iſtas recipere nō poſſet ſumat decoctionem que ſic fit. ℞. aque decoctionis ſe. endiuie lactucarum ſcariole prunorum ſe. apij. ℥. iiij. ⁊ ſup. ʒ. ij. pulueris reubarbari ⁊. ʒ. ſ. turbit: fundatur aqua ipſa dum fuerit feruens: ⁊ totum h̄ dimittatur ſic vſq; ad horas. vij. tunc coletur ⁊ detur cum. ℥. ij. ſyrupi acetoſi. Vtatur ſepe in die diacurcuma mixto cum ʒucharo roſato veteri ⁊ ſecum bibat tria clocleraria vini dicti ſuperius. poſſet aliquādo ſumere de puluere qui ſic fit ex epate lupi exiccato ⁊ pulueriʒato. ʒ. ij. cum vino decoctiōis paſſularum: vel vino decocto quod appellatur rob: q: de proprietate ⁊ per naturam ſui hanc curat infirmitatem. hec eſt cura que eſt conueniens aſciti cum febre vel caliditate excedente.

Cura aſclitis que eſt abſq; vrina rubea vel feb. aut abſq; forti caliditate eſt vt purgetur cum pillulis fetidis vel cum pillulis que ſic fiunt. ℞. foliorum meʒereon. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. reubarbari. ʒ. j. ſ. roſarum rubeaꝝ: maſticis: an̄. ℈. j. turbit: agarici: coloquintide: an̄. ʒ. ſ. fiāt pillule cum ſucco eupatorij: vel abſinthij. Ad ideʒ. ℞. ſe. endiuie: cicoree: lactucarum: apij: feniculi: petroſelini: an̄. ʒ. ſ. euforbij: meʒereon: an̄. ʒ. j. reubarbari. ʒ. ij. coloquintide agarici turbit an̄. ʒ. ſ. maſticis roſarum rubearum an̄. ℈. j. fiant pillule cum ſucco eupatorij vel abſintij. doſis omnium iſtarum pillularum eſt a. ʒ. j. vſq; ad. ʒ. ij. Si autem pillula ſumere nō poſſet: purgetur cum medicina que ſic fit. ℞. reubarbari puluerizati ⁊ cribelati. ʒ. ij. ⁊ ſuper ipſuʒ fundantur. ℥. iij. aque decoctionis ſeminis apij: feniculi: ciperi: capari: acori: lactucarum: cicoree: ſcariole: detur cum. ℥. ij. oximellis compoſiti in matutinis. De emplaſtris poſt purgatiōes ſup̄ epar ⁊ ſuper ſtomachum vt dictum eſt ſuperius fiat biſ in die. comedat de diacurcuma ad modum nucis magne ante cenam ⁊ ante prandium. ⁊ poſt illud bibat. ℥. ij. vini veteris puri albi odoriferi vel noui fortiſſimi ⁊ vigoroſi vel de dialaca vl' de electuario ſcorie ferri que omnia fient in antidotario. Si autem hec egritudo eſſet cum fluxu ventris vel ſolutione nimia: regatur ſolum cuʒ medicina que ſic fit niſi q̄ ſumat aliquam medicinam ſolutiuam vel purgatiuam. ℞. ſpodij ceruſe galle balauſtiaruʒ ſumac ſe. agarici ⁊ acetoſe an̄. ʒ. j. ciperi ſquinanti aniſi ſpice reubarbari lace corticum radicis caparis an̄. ʒ. ſ. ſe. endiuie. ℥. ſ. ſe. agni caſti ſe. portulace an̄. ʒ. j. opij. ℈. ſ. camphore ſextam. ʒ. j. fiant trociſci cum ſucco berberis vel citonioruʒ. fit quilibet trociſcus. ʒ. ij. vel. ʒ. ſ. datur cum vino decoctionis citoniorum vel berberis vel ſumac vel ſumat ſi habuerit fluxum ventris rob vel ſuccum citoniorum cum vino vel ſyrupo de mirtis vel de agreſta: aut trociſcos ſtelle cum eiſdem ſyrupis ⁊ erunt meliores.

Curauimus quēdam aſeliticum qui vocabatur azo de guidis bonis de ciuitate parme ſolum cum trociſco qui ſic fit ex continuo vſu diacurcume maioris. ℞. turbit. ʒ. j. ʒinʒiberis ʒuchari an̄. ℈. ij. ſcamonee electe grana ordei duo terantur ⁊ incorporentur cum vino: hunc trociſcum recipiebat ſemel in ebdomada in matutinis ⁊ aſſellabat q̄ter vel quinq; omni die ante prandium: ⁊ ante cenam ſumebat ad modum nucis de diacurcuma: ⁊ poſt illud bibebat aliquid optimi vini albi odori-

feri:⁊ ſic cum emplaſtris dictis ſuperius ⁊ dieta
bona liberatus fuit per curam noſtram perfecte ī
fra ſex menſes ⁊ vixit in bona ſanitate longo tem
pore:⁊ erat eius etas tpe īfirmitatis plus annis
.lx. Erat in infirmitate ſua ſatis bone virtutis ⁊
eius appetitus ſatis bonus ⁊ erat abſqꝫ fe.⁊ abſqꝫ
fluxu ventris:ſed eius venter ⁊ teſticuli erant im-
menſe inflationis ⁊ eius vrina erat bene rubea ⁊
ſemper bone quantitatis. Dieta eius fuit talis ſi-
cut narrabitur hic. multum ſiciebat ⁊ tunc ablue-
bat os ſuū ⁊ gargarizabat acetum medie fortitudi
nis ⁊ aliqñ miſcebat cum illo aceto de vino ⁊ aliqñ
non:panis ergo aſclitis abſqꝫ fe.⁊ caliditate vehe
mēti ſit talis vt dictum eſt ſupra:⁊ modus come-
dendi cum tpe ſimiliter. Comedat carnes aſſatas
auium ſilueſtriū nō digentium in aqs in teſtula ⁊ i
paſtillo ꝯditas cū aleis ⁊ petroſelino ⁊ carnes edi
⁊ arietis annualis vł caſtrati aſſatas. ſimiliter gal
los capones ⁊ galinas ꝯditas cum aleis ⁊ petroſe
lino. Comedat piſces ſalitos ſiccos cū ſinapi ⁊ ale
is:nuces ⁊ ficus ſiccas ſepe ⁊ vitellos ouoꝝ ſepe.
nullomodo comedat carnes elixatas niſi die pur-
gationis ⁊ tunc elixentur carnes ⁊ ſua cibaria cuꝫ
porris ⁊ caulibus ⁊ de eis non comedat. ſ. de por-
ris ⁊ caulibus ſed comedat ipſas res elixatas cum
ſinapi aut cum aleis coctis cum ficubus ſiccis nuci
bus aut paſſulis. Cōdiantur omnia ſua cibaria cū
puluere q̄ ſic fit. ℞. piperis longi:gariofiloꝝ:nu
ciſmuſcate: galange: folij:añ.ʒ.ij.cardamomi.ʒ.
iiij.cinamomi.℥.j.croci.ʒ.i. fiat puluis cribelatus
nam hic puluis aperit ⁊ reſoluit aquoſitatem ⁊ re-
tinet appetitum. In omnibus ſuis ꝯdimentis po
naꝫ vinum de granatis aut agreſta vel ſuccuꝫ ber
beris aut acetum ſi nō preſto eſt aliud. Bibat pa-
rum ⁊ non dormiat in die:⁊ abluat ſepe os ſuū cū
aceto medie fortitudinis vel cum aceto mixto cum
vino:q: h̄ extinguit valde ſitim idropico:⁊ non bi
bat hora comeſtionis ſi fuerit poſſibile ſꝫ per du-
as horas aut tres poſt:nam tolerare ſitim inueri-
tate in tali egritudine reſoluit aquoſitatem ⁊ detu
meſcere facit. Sit vinum eius odoriferum claꝝ
ſubtile acutum ⁊ vetus ſi eſt poſſibile inueniri de-
clinans ad citrinitatem in quo non ponatur aliqd
aque. nam viſio aque idropico nocet vt vult Auic.
li.iij.in cura aſclitis nedum bibere. puluis epatis
lupi exiccati ſi ſumatur ſtomacho ieiuno cum vi-
no ſuo vel cum rob ſanat de proprietate hanc paſ
ſionem:⁊ in hoc conueniunt omnes medici. Em-
plaſtrare epar ⁊ ventrem cum emplaſtris dictꝭ ſu
perius ⁊ ſpecialiter poſt purgationes erit multuꝫ
vtile:ſꝫ ante purgatione inutile reperietur. Sū-
mere tyriacam cum rob aut vino ſuo per interual
la ⁊ poſt purgationes multum confert ⁊ eſt bonū.
Hec eſt vera cura aſclitis abſqꝫ fe.⁊ vehementi ca
liditate epatis:⁊ quando eſt abſqꝫ fluxu vētris:nā
idropiſis que eſt cum fluxu ventris ⁊ virtutis de-
bilitate ⁊ vrina pauca ⁊ rubea nunqꝫ curaꝫ:aut ma
le poteſt curari etiam ſi in virtute fuerit fortis. nā
propter fluxum ventris medicus nō inuenit cām
exiccationis humiditatis recluſe inter mirach ⁊ ſi
phac intrinſecum eo ꝙ ſi cum exiccatiuis ⁊ reſo-
lutiuis ꝓcedere voluerit fluxus multiplicabitur ⁊
debilitas virtutis augumentabiꝫ ⁊ creſcet:⁊ h̄ hꝫ
locum qñ fluxus ventris fuerit abſqꝫ infirmi ale-
uiatione. Si aūt fluxus in idropico fuerit cum ma
nifeſta aleuiatione infirmi:tunc eſt vtilis ⁊ conſer
uandus:nam ſignum eſt ꝙ natura ex ſuo ingenio
⁊ pp melius h̄ operaꝫ. Scriptum tñ ſuperius ē q̄-
liter medicus ꝓcedere dꝫ in idropiſi cum fluxu vē
tris ſatis commode. Attēde vt vult Auic.li.iij.in
cura aſclitis ꝙ flebotomia nō eſt cōueniens alicui
idropico niſi quando idropicus ſit ex retentione
ſanguinis: vt accidit mulieribus ꝓpter menſtrua
aut habentibus emoroidas cum conſtringuntur
vnde Hypo.i Amphoriſmis particula. vj. Emo-
roidas antiquas ſanari ſi non vna relicta fuerit pe
riculum eſt idropem fieri:aut ptiſiꝫ:⁊ in h̄ caſu fle
botomia poteſt fieri in idropiſi ⁊ ſimilibus. Almā
ſor li. diuiſionū:⁊ Auic.li.iij.c. de cura aſclitis vo
lunt ꝙ qñ vēter idropici augumentatur:⁊ medici
ne bibite non multum conferre videntur ⁊ etiam
extrinſece emplaſtrate:ꝙ inciſio ſub vmbilico per
tres digitos continuos vel circa fiat. Sed hic mo
dus curationis mihi non placet:ſed relinquere in
firmum melius ⁊ honorabilius eſt:⁊ ꝙ aqua nō ex
trahatur ſubito ſed paulatiꝫ ⁊ per longuꝫ tempꝰ
ſucceſſiue q: cū eiꝰ euacuatiōe ſpiritus naturalis ⁊
calor reſolueretur:⁊ fieret ſincopis ⁊ mors finali-
ter. Nam cum omni ſuperfluitate bona ⁊ mala.
naturali vel innaturali quādo expellitur extra cor
pus ſemper ſecum de calore naturali ⁊ ſpiritu ali-
quid expellitur ex reſolutione quorum virtus de-
bilitatur vt vult Auic.li.j. fen tertia.c. de regimi
ne adoleſcentium. Sanum ⁊ vtile conſilium vide-
tur omnino inciſionem idropici dimittere niſi vir
tus in vltimo fortitudinis fuerit q: ſm plurimum
meo tempore vidi mori idropicos in quibus facta
fuit inciſio cum ferro:ſed vidi aliquos liberari q:
per fricationem ⁊ ſcalpelationem ventris pellem
vulnerauerunt ita ꝙ aqua exibat guttatim tādiu
ꝙ venter omnino detumeſcebat:⁊ ſanitati poſt h̄
īfirmꝰ reſtituebaꝫ. Sꝫ ſi poſt exiccatōeꝫ aq̄ vel re
ſolutōeꝫ medicꝰ vel īfirmꝰ nō īſtabat cū ꝯfortatio
ne nutritiuoꝝ ⁊ epatꝭ ⁊ reſtitutōe cōplexiōis debi
te ⁊ compoſitiōis ꝙ in breui recidiuabat in deteri
orem diſpoſitionem ⁊ moriebatur. Sciendum eſt
hic ꝙ quidaꝫ antiquoruꝫ dicunt ꝙ aſclites eſt de-
terior timpanite ⁊ qdā dicūt ꝯuerſo. q. n. dicunt
ꝙ aſclites ē deterior timpanite reſpiciūt cāꝫ añce
dētē in epate vꝫ opilatōe ⁊ caliditatē multiplicatā
ex preſentia colere que non mandatur ad loca ſua.
nam talis diſpoſitio inducit medicum ad h̄ vt vta
tur contrarijs in cura illius: videlicet calidis con-
tra opilationem vt fiat de opilatio:⁊ frigidis con
tra coleram retenta in epate propter opilationem
ne inflāmetur:⁊ hoc eſt grauius ⁊ difficilius q̄ꝫ vti
rebus calidis tantum vel frigidis in curatione ali
cuius infirmitatis:ſed ſi vellet in cura aſclitis tan
tum conſiderare cauſam coniunctam que eſt aquo
ſitas multiplicata inter mirach ⁊ ſiphac que indu-
cit curationem ad h̄ vt cum rebus calidis ⁊ ſic-
cis reſolutiuis ꝓcedat tunc vteretur tantum re-
bus ſimplicibus calidis ⁊ non contrarijs:⁊ eſt h̄ le
uius curatori infirmo ⁊ nature. In timpanite eſt
contraria conſideratio:q: qui dicit ꝙ timpanites
eſt deterior aſclite reſpicit cauſam coniunctaꝫ que
ē ventoſitas non pura ſed mixta cum humiditate
vincente in cōmixtione ventoſitatiꝫ ⁊ intercluſa in-
ter mirach ⁊ ſiphac interius contra quam cāꝫ ſi ſo
luꝫ cuꝫ calidis ꝓcedere voluerit carminando ven-
toſitatem multiplicabit eandem reſoluendo humi-
dum in fumum. Si vero cum frigidis vel debilibꝰ
calidis procedere voluerit nunquā remouebit ven-
toſitateꝫ ſed eius materia multiplicabitur:⁊ ſic cu
ra eius nunqꝫ terminabitur. Sed ſi cauſam ante-
cedentem que eſt mala digeſtio ſtomachi ſolam cō
ſiderare voluerit non requireretur in cura ipſius
niſi multiplicatio reruꝫ que habent confortare di
geſtionem ⁊ ſtomachū ⁊ ſic reſpectu illius cauſe be
ne curaretur:⁊ eius fineꝫ medicꝰ leuiter abſqꝫ dif
ficultate q̄ſi conſequereꝫ. vnde dicendum eſt illis
qui dicunt ꝙ aſclites deterior eſt timpanite: veꝝ
eſt rōne cauſe antecedentis conſiderate in epate.
Illis vero qui dicunt ꝙ timpanites ē deterior aſ-

clite veꝝ eſt ratione cauſe ꝯiuncte que eſt ĩ vtraqꝫ inter mirach ⁊ ſipbac interius que egritudinē tenet in eē immediate: ⁊ h̄ totum ē manifeſtū ex cauſis narratis hic.

Cura ipoſarce ē oībus alijs levioꝛ: ⁊ pōt in quolibet abſqꝫ difficultate fieri ⁊ finiri: ⁊ nullus quaſi ex ea moꝛit̄ niſi aut pp ignoꝛantiaꝫ aut propter inobedientiam. Si aūt hec paſſio ꝯtingerit mulieri pp retentionem menſtruoꝝ que ad epar ⁊ ad mēbra redundauerunt: vel ſuperuenerit viro qui cō ſueuit habere emoꝛoidas ⁊ modo non hꝫ flebotomia de ſaphena que ē interius ĩ tallo erit valde cōuemēs ⁊ bona: ⁊ maxime ſi mulier fuerit bone habitudinis ⁊ fuerit eius etas infra annos. xxxvj. ⁊ etas viri infra. xl. annos. aliter aūt flebotomia in idropiſi nō laudat̄ neqꝫ fieri dꝫ. purget̄ cum pillulis q̄ ſic fiunt ſemel vel bis in ebdomada. ℞. agarici: coloquintide: mezereon: turbit: aniſos: amomi: ſe. feniculi: apij: an̄. ʒ. j. reubarbari. ʒ. ij. fiant pillule cū ſucco abſinthij. doſis earum eſt a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ſm virtutē. vel purget̄ cum pillulis fetidis vel cum trociſco qui ſic fit. ℞. turbit: hermodactiloꝝ an̄. ʒ. j. zinziberis zuchari an̄. ℈. ij. fiat trociſcos cū vino ⁊ detur ante diem cum vino ca. Ad idē. ℞. ſcamonee. gra. iij. turbit. ʒ. j. zinziberis: zuchari an̄. ʒ. s. fiat trociſcus cum vino ⁊ det̄ cum vino ca. in matutinis. Comedat ante cenam ⁊ ante prandium in oꝛtu ſolis. ℥. s. de diacurma vel de diaiaca: vel de diacardamomo. Lutetur coꝛpus ſuū totum ex creta rubea vel luto ⁊ ponat̄ ſic ad ſolem donec lutum pfecte fuerit exiccatum ita ꝙ lutū per ſe vel cum pauca fricatione remoueat̄: ⁊ ita fiat omni die ſtomacho ieiuno. paꝝ comedat ⁊ ſemel in die tantum ſi eſt poſſibile: ⁊ res aſſatas comedat. ſ. carnes coctas in teſtula vel paſtillo. de auibus ſilueſtribus ⁊ domeſticis ⁊ carnes arietis annualis ⁊ edi ⁊ capꝛioli conditas cum aleis ⁊ ſinapi. Et comedat alea per ſe ⁊ cum vitellis ouoꝝ. Et nuces cum ficubus ſiccis. Bibat vinum vet⁹ foꝛte acutū album clarum vel nouum eiuſdeꝫ nature ⁊ panem dictum ſuperius: ⁊ ſeruet oꝛdinem comeſtionis ⁊ potus ſm ꝙ dictum eſt ſupꝛa. Multum laboꝛet ⁊ paꝝ comedat ⁊ ſitim ſuſtineat ⁊ fameꝫ lōgam ꝓut poſſibile fuerit. condiantur omnia cibaria ſua cuꝫ puluere q̄ ſic fit. ℞. piperis: piperis lōgi an̄. ℥. s. cardamomi. ʒ. ij. cinamomi: galange: ziziberis an̄. ʒ. j. croci. ʒ. j. fiat puluis. Et ſemper in ꝯdimētis ſuis ponat̄ aliqd de aceto ⁊ mēta ⁊ aleis. Nō doꝛmiat ĩ die ⁊ ſepe exponat coꝛp⁹ ſuū ad ſolē ⁊ ad laboꝛem ꝯtinuum pꝛo poſſe. Curabitur. n. pfecte per iſtam viā ſi deus voluerit a quacūqꝫ cauſa pꝛocedat. Indubitanter credat omnis homo ꝙ ſolum cum exhibitione. ʒ. ij. reubarbari puluerizati ⁊ cribelati ⁊ electi ⁊ exbibiti in auroꝛa mixti cum ℥ ſ. oximellis compoſiti ⁊. ℥. iij. vel. iiij. aque decoctionis lactucarum ſcariole ⁊ radicum feniculi. Multos curauimus cum obſeruatione diete dicte conuenientis: ⁊ non dabā hanc rem niſi d̄ tertio in tertium diem vel quartum ſm virtutem. Iterum dabam niſi. ʒ. j. reubarbari: alijs vero dieb⁹ quibus non ſumat. reubarbarum dabat ante prādium ⁊ cenam. ℥. j. ꝫ s. oximellis ſquillitici vel compoſiti cum aqua decoctionis lactucarum ſcariole ⁊ radicis feniculi ⁊ ſpecialiter quādo infirmus erat abſqꝫ fe. quando vero erat cum fe. dabam cuꝫ eadem aqua ſyrupum compoſitum vel mel roſ. ſi vero habebat fluxum ventris dabam ſyrupum de citonijs cum eadem aqua vel ſyrupum de agreſta ⁊ de reubarbarum ſemel in ebdomada vl̄ bis ſꝫ virtutem ⁊ cibaria confoꝛtantia retentiuam ⁊ empiaſtra ſitr: ⁊ quantitas reubarbari non erat in fluxu cum idropiſi vltra. iij. aliquomodo. Et hic modus medicationis eſt communis omni idropiſi ⁊ expertus a quacūqꝫ cā fiat. dicitur ⁊ eſt pꝛobatum ꝙ ſi accipiatur ſuccus cucumeris aſinini: vel eiuſ aquoſitas que eſt intra cucumerem ⁊ exiccetur ad ſoleꝫ perfecte ita vt induretur ⁊ ex eo fiant p. llule groſſe ad modum ciceris magni ⁊ ſumatur vna in media nocte ⁊ poſt ipſam bibant̄. ℥. iij. vini decoctionis reubarbari ⁊ mellis ꝙ ſanat omnem idropicū expellendo totam aquam vna die: vel quaſi totam hic modus curationis cum ſucco cucumeris aſinini eſt periculoſus ⁊ non habet locū niſi in hoīe foꝛti ⁊ robuſto ⁊ nō ē op⁹ niſi ſapiētꝫ medici ⁊ expti.

Caplm. cxxj. de debilitate ſplenis.

Ppellatur debilitas ſplenis qn̄ ſplen ipſe deficit ab attractione melācolie. Nā ā h̄ ē ei⁹ officium pꝛopꝛie purgare totuꝫ coꝛpuſ a ſupfluitate melācolica ⁊ epar ſpecialiter: ne natura p remanentiaꝫ ei⁹ in epate ⁊ venis ĩpediat̄ in nutrimento membꝛoꝝ ⁊ ꝙ nihil de hac ſupfluitate in mēbris remaneat niſi illud qđ fuerit neceſſarium ad vtilitatem nutrimenti. Fit aūt hec paſſio ex alteratione complexionis cali. vl̄ fri. vincentis in ſplene: ⁊ debilitantis virtutem cōmunē ſplenis ⁊ totum ſplen ⁊ virtutē attractiuaꝫ eius per h̄: nam debilitas ſplenis ⁊ oīum mēbꝛoꝝ fit ex dominio alicui⁹ quatuoꝛ q̄litatum ſupꝛa ꝯuenientē cōplexionē ipſius mēbꝛi ex qua ĩ vtute mēbꝛi manifeſta fit debilitas: ⁊ h̄ volunt oēs ⁊ ē veꝝ ſimpliciter apud ſenſum.

Signa debilitatis ſplenis vitio caliditatis ſunt coꝛruptio coloꝛis ⁊ declinātis ad nigredinē cuꝫ claritate: ⁊ turbatio albuginis oculoꝝ cū caſu appetitus ⁊ ꝙ circa vlia ex parte ſplenis ſentit̄ caliditas manifeſta: ⁊ eius vꝛina ſpiſſa ⁊ coloꝛata eſt.

Signa debilitatis ſplenis ꝓpter frigiditateꝫ ſunt conuerſio coloꝛis ad nigredinē cū obſcuritate: ⁊ turbatio albuginis ocłoꝝ cū liuiditate vl̄ pꝛū beitate: ⁊ caſus appetit⁹ eo ꝙ nihil de melancolia mādat̄ oꝛi ſtomachi vt ꝯfoꝛtet̄ appetit⁹ vt conſueuit mandari: qꝛ nihil attrahit ſplen d̄ melancolia ab epate pꝛopter debilitatē eius: ⁊ ꝙ locus q eſt circa ſplen frigiduſ ſentit̄ p tactū ⁊ vꝛina apparet turbida clara ſupius.

Cura debilitatis ſplenis ex caliditate ē confoꝛtare ſplen apparet cū oleo ro. mixto cū capare: cipi ⁊ acoꝛo ⁊ ſucco eupatoꝛij vel endiuie aut cicoꝛee vel lactucaꝝ ⁊ abſinthij: ⁊ aliquātulo aceti ſucco acetoſe vel cicoꝛee. ponatur ventoſa magna ſup ſplen abſqꝫ inciſione ⁊ h̄ ſepe. fiat flebotomia de ſaluatella man⁹ ſiniſtre que eſt inter anularē ⁊ auricularē digitū. Bibat vinū album foꝛte ⁊ bonū in quo ponat̄ aliqd de aqua. Et comedat carnes caſtrati ⁊ edi: arietis ⁊ pulloꝝ ⁊ ſimiliū conditas cū agreſta vel ſucco berberis aut vino de gran. ſeu aceto ⁊ puluere ſpecieꝝ q ſic fit. ℞. cinamomi. ʒ. j. croci. ℈. j. fiat puluis. vtat̄ roſata nouel a in q̄ p q̄lꝫ. ℥. miſceat̄ trociſc⁹ vn⁹ ſtelle ⁊. ʒ. j. vini de gra. Si aūt materia aliq̄ videret̄ multiplicari in loco: purget̄ cuꝫ reubarbaro ſene epithimo ⁊ polipodio ⁊ pꝛunis: aut cū reubarbaro ſimpliciter ⁊ aqua calida.

Cura debilitatis ſplenis pp frigiditatē eſt cōmotio vel fricatio ei⁹ ſuper locū ſub quo ꝯtinetur cū manu ⁊ equitatio ⁊ exercitium. Cōfoꝛtet̄ cū emplaſtro facto ſolum ex armoniaco: vel ponat̄ ſup ipſuꝫ vngētuꝫ qđ ſic fit. ℞. ſucci abſinthij. ℥. iij. aceti. ℥. ij. armoniaci. ℥. j. bdelij: opoponaci: ſerapini an̄. ℥. s. olei de oliua. ℥. ij. diſſoluant̄ gūme in aceto ⁊ ſucco ⁊ poſtea reducantur ad ignē cū oleo ⁊ ſuccis ⁊ aceto: ⁊ cū omnia fuerit diſſoluta adda-

tur. ℥. s. cere cum eiſdem ꝛ liqueſiant omnia ꝛ co-
lent: ꝛ de h omni die ponat̃ ſuper ſplen. hoc. n. ca
lefacit ipſum ꝛ cõfortat ꝛ remouet eius debilitatẽ
Uentoſe magne abſq̃ ſcarificatõe ſuper ipſum ali
quando ponant̃. Inducit̃ p iſtum modum ↄforta
tio attractionis ſup ſplen ꝛ i ſplene: ꝛ dilatant̃. vie
ei⁹ aperiunt̃. bibat vinũ odoriferꝝ abſq̃ aqua vet⁹
vel nouũ claꝝ. Comedat carnes dictas ſupi⁹ citra
tas cũ caulib⁹ ꝛ porris ꝛ de brodio ipſaꝝ ꝛ eaſdem
carnes comedat multotiẽs aſſatas ꝛ carnes in pa
ſtillo coctas ꝛ teſtula. Et ↄdiant̃ cibaria ſua cũ vi-
tellis ouoꝝ ꝛ aceto ꝛ puluere q ſic fit. ℞. piperis:
piperis longi añ. ℥. s. cardamomi: caparis: gario-
filoꝝ: nucis muſ. folij: galãge: añ. ʒ. j. croci. ʒ. s. fi-
at puluis cribelat⁹. Si aũt materia melancolica vl̃
flegmatica viſa habundare fuerit. purget̃ cũ pillu
lis ſtomaticis alkindi vel fetidis: vel cũ decoctiõe
que ſic fit cx. ℈. j. elebori nigri ꝛ. ʒ. ij. reubarbari
diſſolutis cũ aqua feruenti decoctõis prunoꝝ: ſe-
ne epithimi ꝛ colet̃ h totũ cũ datur: ꝛ ſit quãtitas
aque ifundunt̃ elebor⁹ ꝛ reubarbaꝝ. ʒ. iiij. põt da
ri ſolũ reubarbaꝝ cũ vino puro ꝛ erit vtile ꝛ bonũ
nã iſta medicamina ↄfortant epar ꝛ ſplen: ꝛ aperi
unt oẽm opilatõeꝫ nutritiuoꝝ meſaraicaꝝ ꝛ exci-
tant appetitum ꝛ ↄfortãt remouẽdo melãcoliaꝫ ꝛ
flegma digeſtionẽ i ſtõ ꝛ mẽbris oibus: ꝛ remouẽt
debilitatẽ a ſplene ꝛ ab epate i hac paſſione ꝛ ↄſi-
milibus. Bonũ ꝛ vtile ẽ nõ dormire i die.

Capl̃m. cxxij. de magnitudine ſplenis ꝛ duri-
tie cum fe. ꝛ ſine fe.

Magnitudo ſplenis

quedam ẽ cũ fe. qdã ſucceſſione febris ẽt
qdã ẽ ſine fe. ꝛ h q̃ ẽ abſq̃ fe. qdã ẽ anti
q̃ dura: qdaꝫ eſt q̃ nõ ẽ antiq̃ neq̃ mul
tum dura. Fit ãt ſemp ex materia melãcolica mul
tiplicata i ipſo q̃ ẽ faciens opilatõem i meatib⁹ ipſi
us ſplenis: ꝛ p h ei⁹ ſubſtãtia quãtitatiue multipli
cat ad tactũ ꝛ dureſcit cũ nihil vel paꝝ de illa ma
teria ifiltrata vel multiplicata i ſplene a natura re
ſoluat̃ ꝛ fit p h incõueniẽs inſtrumentum ad reci-
piendum ꝛ attrahenduꝫ ſuperfluitates que in epa
te generantur.

Signa magnitudinis ſplenis ſũt ma
nifeſta ex tactu ſup locum ſini
ſtꝝ q ẽ ſub coſtis in latere ſiniſtro ꝛ ex duritie eiuſ
ꝛ ex apparentia ſue eminentie in loco dicto.

Cura magnitudinis ſplenis cũ fe. vt cu
ret̃ febris ſm q̃ iferius li. ij. dice-
mus nõ negligẽdo magnitudinẽ ſplenis quin fiat
aliqd cõtra eã qd febri non noceat aut paꝝ noceat
nõ ſenſibiliter tñ. Uaporet̃ ſplen cũ aceto forti ca-
lido ꝛ ponat̃ ſup ipſum filtꝝ vel petia infuſa i ace-
to decoctõis mellilotꝛ: roſaꝝ ru. floꝝ camomille vl̃
abſinthij. Sumat ſyrupũ acetoſuꝫ cũ aqua deco-
ctõis capar̃ aut acori: cicoree endiuie lactucaꝝ. re
cipiat aliqñ diarodon abbatis aut roſatã nouellaꝫ
vel trociſcos de roſis q fiẽt iferi⁹.

Cura ei⁹ qñ fuerit ſucceſſione alicui⁹ fe. aut cõ
tingerit poſt feb. ẽ euaporatio cũ aceto forti i quo
bulita ſint ruta ꝛ calamẽtũ aſſaꝝ ꝛ caparis: ꝛ ſup
ipſuꝫ ponat̃ filtꝝ ifuſuꝫ i eodẽ ſepe añ prãdiũ ꝛ ce
nã. Bibat oximel cõpoſitũ vel ſyrupũ acetoſuꝫ cũ
aq̃ decoctionis caparis acori ciperi aſſari ꝛ mirti-
loꝝ: ꝛ ſumat trociſci caparis vel agni caſti ſepe cũ
ſyrupo acetoſo vel oximelle ꝛ aqua decoctõis cico
ree vel endiuie. Sumat electuariũ de cardamomo
aut diagalãga. bibat vinũ albũ odoriferꝝ i quo po
nat̃ de aqua vel de aqua decoctõis ſe. lactucaꝝ en
diuie vl̃ cicoree. Comedat carnes coctas cũ fenicu
lo ꝛ petroſelino ↄditas cũ aceto ꝛ puluere q ſic fit.
℞. cinamomi. ʒ. j. cardamomi pipis lõgi gariofi.
añ. ʒ. ij. croci. ʒ. s. fiat puluis cribelatus.

Cura magnitudinis ꝛ duritiei ſplenis abſq̃ fe.
qñ antiq̃ nõ fuerit ẽ vt ſumat omni mane trociſcũ
vnũ de agno caſto cũ ſyrupo acetoſo cuꝫ zucharo
q ſic fit. ℞. ſe. agni caſti ſe. tamariſci amboꝝ añ. ʒ
x. ſe. endiuie ꝛ portulace añ. ʒ. v. ↄficiant̃ cũ vino
ꝛ ſit põdus vniuſcuiuſq̃. ʒ. iij. Si aũt hõ eſſet mul
tũ replet⁹ fiat flebotomia ex ſaluatella q̃ ẽ in ma-
nu ſiniſtra. Abſtineat oĩs ſplenetic⁹ a reb⁹ vnctuo
ſis groſſis viſcoſis ꝛ dulcib⁹. bibat vinũ claꝝ odo
riferꝝ vetus vel nouũ claꝝ abſq̃ aq̃. Et comedat
carnes caſtrati: arietis annual̃ ꝛ edi: ꝛ carnes ga-
linaꝝ ꝛ caponũ ꝛ galloꝝ cum incipiunt cantare: ꝛ
carnes ericij ꝛ capreoli: ꝛ carnes oĩuꝫ auiũ degen-
tiũ in arboribus ꝛ in pratis ꝛ nõ i aquis. ꝛ ſpãliter
vitet carnes auiũ hñtiũ colla lõga ꝛ crura lõga
coctas aliqñ cũ feniculo petroſelino: porris ꝛ cauli
bus: ꝛ aliqñ coctas in teſtula vel paſtillo aut veru.
põt comedere brodiũ lẽtiũ ꝛ vitellos ouoꝝ ꝛ alea
cocta ꝛ nuces ꝛ ficus ſiccas ꝛ piſces aſſatos cũ ſina
pi in qbus cocta ſint alea. Cõdiant̃ oĩa ſua cibaria
cũ aceto vel vino de gra. ꝛ ſinapi: vel puluere qui
ſic fit. ℞. piperis. ℥. j. piperis lõgi: cinamomi: car
damomi: galãge: zinziberis gariofiloꝝ: folij añ. ʒ
ij. croci. ʒ. j. fiat puluis. Sup ſplen ponat̃ filtꝝ in
fuſuꝫ i aceto ca. in quo diſſoluta ꝛ cocta ſint armo-
niacũ ꝛ nuces tamariſci: caparis ꝛ ſe. endiuie ꝛ ſca
riole. aut flores camomille mellilotũ ꝛ abſinthiũ.

Cura magnitudinis ſplenis cũ duritie quãdo
antiq̃ fuerit ẽ vt ſumatur vnus de trociſcis capa-
ris qui ſic fiunt. ℞. corticũ radicis ſe. agni caſti añ
ʒ. x. ſcolopẽdrie. ʒ. vij. ariſtologie lõge folioꝝ ru-
te: ſe. naſturtij: acori: nigelle: armoniaci: añ. ʒ. iij.
diſſoluat̃ armoniacũ in aceto cũ quo cetera ↄficiã
tur ꝛ formẽtur trociſci pondus quoꝝ ſit. ʒ. ij. ex q
bus vn⁹ cũ oximelle cõpoſito vel apozimate de ra
dicib⁹ i potu ſumat̃. Alij ad idẽ. ℞. fruct⁹ tamari
ſci. aureos. iiij. piperis albi: ſpice armoniaci añ. ʒ.
ij. terant̃ omnia pter armoniacuꝫ qd diſſoluat̃ in
aceto ſqlitico ꝛ cum ipſo cõficiant̃ trociſci ꝛ fiat põ
dus vniuſcuiuſq̃ aur. i. dantur vt ſupradicti. fiat
emplaſtꝝ ex armoniaco ſuper ſplen: vel ponat̃ fil
trum ifuſum i aceto decoctionis aſſari: armoniaci
caparis: acori ciperi: nucũ cipreſſi abſinthij fumi-
tere. Ungatur aliquãdo cuꝫ vngẽto qd ſic fit. ℞.
ſucci eupatorij: abſinthij: cicoree aceti añ. ℥. ij. ar-
moniaci opoponaci bdelij ſerapini añ. ℥. s. pigue-
dinis anſeris galine anatis añ. ℥. j. diſſoluant̃ gũ
me in aceto ꝛ ſuccis ꝛ poſt diſſolutõeꝫ reducantur
omnia ad ignẽ ꝛ diſſoluant̃ ꝛ addant̃ pinguedineſ
ꝛ diſſoluant̃ cum eis: ꝛ poſt diſſolutõeꝫ colet̃ totũ
ꝛ reponatur. hoc mollificat duritiẽ ꝛ aperit opila
tiones ſplenis: ꝛ diminuit magnitudinem ꝛ ↄfor-
tat ꝛ oẽm mollificat nodoſitatẽ. In cibo ꝛ potu ꝛ
regimine oĩuꝫ fiat vt ſcriptũ eſt ſupra. Attenden-
dũ ẽ hic q̃ in omni egritudine ꝛ magnitudine ſple
nis purgatio cũ pillulis fetidis vel decoctõibus d
reubarbaro dictis ꝛ eleboro ingro ꝛ pillulis ſto-
maticis eſt vtilis ꝛ conueniens poſtq̃ materia fue
rit medico manifeſta: ꝛ etiã flebotomia de ſaluatel
la man⁹ ſiniſtre ſi habitudo fuerit carnoſa ꝛ bene
fortis nõ erit mala imo conueniẽs. Omnis ſplene
ticus abſtineat a ſomno diei p poſſe q: erit bonũ.
Sumat ſepe de diacurcuma de dialaca ꝛ electua-
rio de ſcoria ferri ꝛ de diacardamomo cõfecto cuꝫ
limatura acuum abluta cum vino ꝛ aceto: ꝛ hoc
ſpecialiter poſt purgationes in. lĩ. j. cuiuſlibet ele
ctuarij ponuntur. ℥. ij. vel. ℥. ij. s. limature acuuꝫ
ad plus.

Capitulum. cxxiij. de inflatione ſplenis ex. ven
toſitate.

f Igna inflationis ſplenis ꝑpter ventoſitatē ſunt tēſio ſub latere ſiniſtro abſq; apoſthemate duro ⁊ qñ pꝛemit̄ ſup ipſuʒ fit planū pꝛeter ꝙ doleat: ⁊ qñq; ꝑuenit ex eo cum vehemēter ꝑmit̄ deſuper eructuatio aut rugit⁹.

Cura illius inflatiōis eſt vt ſumat troc. de capare cū vino veteri ⁊ oximel le cōpoſito ⁊ ſumat diacuminū ⁊ dialaca ⁊ electuariū de ſcoria ferri. Euapoꝛet̄ cū vino decoctionis mētaſtri carui ſaturegie ſiſileos ⁊ cimini vl' cū milio calefacto ⁊ furfure ⁊ ſale toꝛrefactis in ſartagine. dimittat omnia ventoſa ⁊ bibat vinū albuʒ optimū abſq; aq̄. Vtat̄ dieta aleis coctis vt dictū eſt ſupi⁹: ⁊ cimino in ſuis cōdimētis feniculo ⁊ carui oꝛigano ⁊ ſaturegia. Laboꝛet ⁊ abſticat a ſomno in die ⁊ qcte ꝑ poſſe. ſumat qñq; de tyriaca cū vino decoctiōis cimini vl' carui aut ameos vl' amomi oꝛigani vel ſaturegie. Sciēduʒ eſt hic ꝙ vſus troc. de caparis diſſoluit omnē magnitudinē duritiē opilationē ⁊ groſſiciē ſplenis de ꝓpꝛietate: vt vult Sera. ⁊ oēs ꝯueniūt in h. Et dr̄ ꝙ ſi poꝛcellus vl' ſimilia vteret̄ iſtis troc. ꝑ lōgū temp⁹ et ſcinderet̄ poſt h̄ ꝙ ſplen nō inueniret̄ in eo qđ tn̄ non credimus.

Caplm. cxxiiij. de colica.

Ecpaſſio fit aliqñ ex retētiōe fecis: ⁊ retētio fecis

b fit ex ſiccitate. ⁊ ſiccitas fit aliqñ ꝓpter ſiccitatē ciboꝝ: aliquādo ꝑꝑ multitudineʒ vꝛine ita ꝙ tota humiditas cibalis ⁊ actualis trāſit cū ipſa vꝛina. Aliquādo ꝑꝑ caliditatē vētrꝭ q̄ hūiditatē fecū exiccat: vt accidit colericis ⁊ laboꝛantib⁹. Aliquando accidit ex nimia caliditate aeris vel laboꝛis ſeu ſudoꝛis in balneo q trahit humiditatē fecū ad cutiʒ. Aliquando ꝯtingit ꝓpter raritatē poꝛoꝝ coꝛpoꝛis ꝑ quā humiditas fecum et totius coꝛpoꝛis exalat ex omni leui cauſa. Aliquādo contingit ex ſiccitate ipſoꝝ inteſtinoꝛum. Aliquādo fit ex flegmate groſſo aggregato in inteſtinis: fit etiam aliquando ex pauca effuſione colere ad inteſtina. vnde nō excitat̄ virtus expulſiua: ⁊ ſic naſcit̄ ſiccitas in fecibus ꝓpter longam moꝛam.

Signa retētionis fecis ex ſiccitate ciboꝛum ſunt comeſtio glādiuʒ ⁊ rizi ⁊ neſpiloꝝ ⁊ ſiliuʒ. ⁊ panis ſicci de ſpelta et oꝛdeo facti.

Signa retentionis fecis ꝑꝑ multitudinē vꝛine ſunt multitudo vꝛine ⁊ difficultas ⁊ raritas egeſtionis ⁊ ſitis cum caliditate ſenſibili circa renes.

Signa retētiōis fecis ꝑꝑ vētris caliditatē ſūt vehemētia ſitis ⁊ fecis ſiccitas ſemꝑ: et ſenſibilis ardoꝛ circa ventrem et inteſtina: ⁊ ardoꝛ ani hoꝛa egeſtionis.

Signa eius q̄ fit ex vehemētia caliditatis aeris aut laboꝛis vel ſudoꝛis in balneo ſunt ꝙ fex retinetur ⁊ exiccatur poſt cibos ſumptos ſicut exiccatur poſt ſudoꝛem multiplicatum in balneo aut poſt laboꝛem vel caliditatem aeris calidi tangentis coꝛpus.

Signa eius q̄ fit ꝓpter raritatē coꝛpoꝛis ſūt ꝑuitates fecis ī omnib⁹ dieb⁹ ſue ſanitatis ⁊ ſchibale q̄ amittunt̄ cum eis. Schibale ſunt egeſtiōes q̄ emittunt̄ in modum nucū: ⁊ multitudo famis ⁊ vehemētia appetit⁹: ⁊ ſiccitas fecis plurima ſemper.

Signa eius q̄ fit ꝓpt er ſiccitatem ipſius inteſtini ſunt extenuatio mirach vētris ſubtilitas ei⁹ ⁊ vt nō inueniat̄ cauſa ſiccitatis fecis ⁊ difficultatis exit⁹ eius: ⁊ eſt cū ea ſitis ⁊ ardoꝛ cū excoꝛiatiōe hoꝛa egeſtionis.

Signa ei⁹ q̄ eſt ex groſſo flegmate aggregato in ſtomacho ⁊ inteſtinis ⁊ eſt illa que fit ſm̄ plurimum: ſunt ꝙ fit poſt ſacietatē nauſeā ⁊ nam plurimam: ⁊ fex retinet̄ ⁊ ventoſitas omnino. Et multiplicatur ⁊ fetet eructuatio deſuper: ⁊ multiplicatus nauſea ⁊ fit doloꝛ foꝛtis: ⁊ ſudat ſudoꝛe fetido vel frigido infirmus. et vꝛina eius eſt alba ⁊ ſpumoſa valde.

Signa eius que fit ꝓpter paucitatē colere que effundit̄ ad inteſtina ſunt difficultas exitus fecis: ⁊ albedo egeſtionis ⁊ inflatio ventris: ⁊ commotio colere cum vomitu vel cum rubedine vꝛine vel eius ſiccitate.

Cura colice que ꝑuenit ex ſiccitate ciboꝛum eſt vt eger ſumat in potu iulep aut ſyrupum violatum vel ſyrupum de nenufare aut decoctionem ficuum vel paſſularum: aut rob dulce ſiue oleum ſiſaminum in quo diſſolutuʒ eſt de zuchabaro quātum ipſum eſt ſuper ignem aut de penidijs. fiat ſepe cliſtere lenitiuum quod ſuperius diximus ⁊ quod dicemus in h. c. inferius Bibat vinum limphatum album cum aqua decoctionis lactucaꝝ vel endiuie vel ſpinachioꝛuʒ: aut violarum vel nenufaris: aut cum aqua calida. Et comedat ſpinachias: maluam ⁊ mercoꝛellā in qb⁹ cocte ſint carnes caſtrati arietis ⁊ edi. et comedat bꝛodia galinaꝝ ⁊ pulloꝝ pinguiū: ⁊ abſtineat ab oībus ſtipticis ⁊ ponticis ⁊ conſtrictiuis.

Cura colice q̄ fit ꝑꝑ ſiccitatē fecū ꝯtingentē ex multitudine vꝛine ē vt patiēs comedat carnes paſſulaꝝ ⁊ anatꝭ ⁊ dactilos et ſciſamos factos cū amiloꝛ vl' butiꝝ coctū cū farina oꝛdei: ⁊ butiꝝ crudū et penidios: ⁊ ficus ſiccas cum butiro: ⁊ aſſiduare acceptioneʒ medulle caſſie fiſtule ⁊ māne ⁊ ſyrupuʒ violatum vel de nenufare ⁊ pꝛuna infuſa in iulep ⁊ ſyrupo violato ⁊ omnia illa que mouent ventrē cum opilatione meatuum. comedat mercoꝛellam: ſpinachiam maluam: cucurbitas in quibus coquātur carnes pingues ⁊ pinguedines auiū ⁊ animalium: ⁊ comedat de ipſis carnibus cum rob vel zuccharo mixtis cum vitellis ouoꝛum ⁊ butiro. Vngat ſepe renes cum oleo de mirtis vel oleo roſato mixto cum puluere boli armeni ⁊ aliquātulo aceti Bibat vinum dulce claꝝ limphatum vel rob mixtum cum aqua.

Cura colice que fit ex ſiccitate fecum contingētem pꝛopter caliditatem ventrꝭ eſt vt comedat ceraſa humida recentia ⁊ pſica humida recētia melochia. j. muniacas ⁊ pꝛuna molia ⁊ recentia ⁊ ficus humidas recentes et ſimilia. Et de herbis ſpinachia et attriplices et maluas lactucas cucurbitas poꝛtulacas ⁊ melones ⁊ ſimilia: ⁊ carnes vitulinas ⁊ agninas ⁊ poꝛcellinas coctas in eiſdeʒ herbis et extremitates animalium: ⁊ condiantur omnia iſta cū aceto agreſta vel vino de granatis ⁊ ſucco berberis ⁊ de mirtilis. Bibat vinum debile limphatum multum. Cliſterizetur cū cliſteri lenitiuo q̄ſi omni die.

Cura colice ex ſiccitate fecum contingente pꝛopter laboꝛem vel aerem calidum aut pꝛopter ſudoꝛem in balneo eſt inungere totum coꝛpus cum cera ⁊ oleo roſato vel de mirtis et intrare balneum frigidum ex aqua decoctionis roſarum folioꝛum ſalicis: vel aque frigide decoctionis ſolatri ⁊ ſandaloꝛum: ⁊ dimittere laboꝛem ⁊ alterare cum folijs arboꝛum frigidarum ⁊ roꝛare coꝛpus ſepe ⁊ aſpergere cum aqua roſata. In cibo ⁊ potu ⁊ cliſteribus ⁊ comeſtionibus fructuum humidoꝛum fiat vt dictum eſt ibi ſupꝛa immediate.

Cura illius q̄ fit ꝑꝑ raritatē coꝛpoꝛis ē vt ſu-

maṫ pro cibo carnes pingues .ſ. carnes porcoꝝ craſſoꝝ ⁊ vituloꝝ: agnoꝝ ⁊ ouiū auiū ⁊ animaliū ⁊ volatilium habentiū pinguedinem multā. ⁊ bibere vinū dulce groſſū nouū in quo ponaṫ aliqd de aq̄: ⁊ comedere ſepe ⁊ mltū hora vna ⁊ qeſcere ⁊ dormire ⁊ abſtinere ab omni labore ⁊ motu ⁊ coitu erit ꝯueniēs: ⁊ vti multa qete ⁊ ſomno ⁊ vngere ſepe totū corp⁹ cū oleo ro. ⁊ cera mirtis vel oleo de mirtis ⁊ cera: ⁊ iteꝝ intrare balneū aquaꝝ dictarum fri. poſt comeſtionē herbaꝝ dictaꝝ illic ē. vtile ⁊ ꝯueniēſ ⁊ vti cliſteri lenitiuo ſi nō aſſellaret die qualibet.

Cura colice ꝑꝑ ſiccitatē inteſtinoꝝ eſt adminiſtrare vinū dulce nouū ſepe ⁊ mltū ⁊ vuas recentes ⁊ ceraſa ⁊ comedere brodia pinguia auiū ⁊ animalium ſtō ieiuno et ſumere aliqd in potu de oleo aliquo ante cibū ſemꝑ vel vt plurimū. Comedat faſeolos ⁊ aquā eoꝝ coctas cū carnibus pinguib⁹ ⁊ aquā lētiū in qua butiꝝ vel pinguedo cocta ſit. Cliſterizeṫ ex cliſteri facto ex oleo vio. vel de nenufare ⁊ aq̄ violaꝝ maluarum ⁊ mercorelle in quo ponatur aliquid melliſte parum ſalis et intrare balneum tepidum ratione doloris eſt vtile: aliter vero non.

Cura colice q̄ fit ex flegmate groſſo aggregato in inteſtinis ⁊ ſtō eſt vt hora acceſſiōis vel peroxiſmi fiat cliſtere ꝑmo lenitiuū ⁊ ſi non ſufficit fiat ſecūda magis forte. Et ſi ꝑ h̄ dolor nō remoueret cliſterizeṫ cū acuto. Cliſtere lene qḋ fit in febricitantibus ⁊ eſt eis ꝯueniēs ſic fit. ℞. aq̄ decoctionis blete. lī. j. vel. s. ſalis. ʒ. j. vel. ij. olei vio. ℥. iij. ⁊ ſuponaṫ tepidū. ſi aūt infirm⁹ fuerit abſq; fe. ponatur in aq̄ ꝑdicta pugillus furfuris ⁊. ℥. iij. mellis vl' zuchari rubei ⁊. ʒ. ij. ſalis ⁊. ℥. j. olei ď oliua Cliſtere fortius iſto ſic fit. ℞. fic⁹ citrinas numero. xlv. furfuris pugillū vnū ⁊ pugillū vnū altee ſicle. ℳ. j. decoquanṫ in duabus. lī. aq̄ donec ad lī. j. deueniat ⁊ coleṫ ⁊ ꝓiciaṫ ſup eā. ℥. j. ſalis vel. ij. ⁊. ℥. ij. olei vel. iij. ⁊ ſi ipſū forti⁹ facere voluerꝫ ponas cū ipſo aureū. j. vel. ij. de colirio albo qḋ ſic fit. ℞. ſandali duri. ʒ. x. colognitide ſcamōee aā. ʒ. ij. ⁊. s. teranṫ ⁊ puluerizenṫ. hic eſt puluiſ ſuppoſitorij albi cū iſto puluere fiāt ſupoſitoria longa cū aliquo liquore: nā remouēt colicā vētoſaꝫ ⁊ humoralē ex materia viſcoſa fri. Cliſtere forti⁹ et qḋ dr̄ acutū ſic fit. ℞. colognitide. ʒ. x. cētauree minoris. ʒ. v. rute calamēti: origani herbe marie: ſaturegie aā. ℳ. j. decoquāṫ deinde diſſoluanṫ in ea olei vel ſepi arietis ⁊ mellis aā. ʒ. j. caſtorei. ʒ. ij. ſerapini. ʒ. j. oppoponaci. ʒ. s. vel. j. ſuppoſitorij albi auṙ. j. olei de ſpica vel de lilio. ℥. ij. s. fiat ex oībus cliſtere. diſſoluit colicā ⁊ yliacā cū eſt fortis h̄ eſt cliſtere acutū qḋ ſi dolor fuerit fortis vel difficilis nimis ponaṫ in ipſo quātitas ciceris de opio Aliud cliſtere ſpgēs valde vētoſitateꝫ. decoquaṫ ruta in oleo tribuſ vicib⁹: deinde ſumanṫ ex eo. ʒ. xx. diſſoluanṫ in eo caſtorei: oppoponaci: ſerapini a. ʒ. s. vſq; ad. j. ⁊ cliſterizeṫ. ⁊ ſi fuerit dolor fortꝫ ponaṫ in eo quātitas ciceris opij. remouetur per h̄ cliſtere in eadē hora vt plurimū dolor ⁊ fit ſomnus. Et poſt h̄ daṫ ei tyriaca cū vino decoctionis anicos vel amomi vel carui aut ſiſileos vel origani vel piꝑis: ſeu cū vino puro calido. Vtaṫ ſepe electuario de cardamomo aut diacimino vel diamargariton ⁊ ſimilib⁹. Vngat vētreꝫ ⁊ totū corp⁹ cū oleo de ſpica vel de lilio in quibuſ aloes diſſoluaṫ hora doloris intret balneū aq̄ decoctionis melliloti: floꝝ camomille: aneti ⁊ abſinthij ⁊ origani et cū inceperit debilitari exeat ⁊ qeſcat: ⁊ ita cū medicinis ⁊ balneis tā diu faciat ꝙ dolor remoueatur ⁊ ſedeṫ. Bibat vinū vet⁹ ⁊ forte abſq; aq̄ ⁊ hyeme calidum actu: ⁊ comedat alea cocta nuces ⁊ fic⁹ ſiccas ⁊ fiſticos ⁊ penidios: ⁊ dimittat fructus humidos ⁊ recentes ⁊ agreſtam ⁊ ſumac ⁊ omnia q̄ ventrem ſtringunt. Comedat carnes coctas cum caulibus porris ⁊ bleta conditas cum ſinap. ⁊ puluere qui ſic fit. ℞. piperis. ℥. ij. nucꝫ indice. ʒ. ij. pipis longi. ʒ. iij. croci. ʒ. s. fiat puluis.

Cura illius que fit propter paucitatem effuſionis colere ad inteſtina eſt eadem cum illa que fit i ictericia ex opilatione meatus quo colera mandatur ad inteſtina. Et de hac plene dictū eſt ſupra.

Capitulum. cxxv. de colica ex apoſthemate.

Poſthema in inteſtinis ⁊ alijs locis ſemper fit ex materia currente per venas ad loca debilia: ſed hoc apoſthema quod inducit colicam ſemper eſt calidum ad quod ſemper ſequiṫ febris continua ⁊ ē eius cura impoſibilis poſtq; fuerit confirmata: et vocatur nomine proprio h̄ colica yleos. i. domine miſerere: vt plurimum fit in ſubtilibus ⁊ ſuperioribus inteſtinis. curaṫ tamē in ꝑncipio ſi medic⁹ recte conſideraverit: ⁊ h̄ vſq; ad primam periodū que finiṫ in die quarto.

Signa colice propter apoſthema calidum ſunt febre continua ⁊ ſitꝫ ⁊ vomitus colere ⁊ maxima inflatio ⁊ dolor in ſuperioribus ventris ⁊ pulſatio ī ventre. ⁊ ſi fit fortis euomit infirmus fecem: ⁊ fit anhelitus eius fetidus ⁊ eſt eructuatio eius quando fetida ⁊ totum corpus ſimiliter: ⁊ eſt infirmus cum omni inquietudine ⁊ reuolutionibus quaſi continuis.

Cura iſtius eſt vt ſtatim in principio fiat flebotomia baſilice deinde ſaphene: poſtea ſorbeat infirmus de aqua decoctionis endiuie vel de aqua decoctionis foliorum altee ⁊ malue ⁊ cuſcute humidi in q̄ diſſoluta ſit medulla caſſie fiſtule ⁊ fūdatur deſuper oleū de amigdalis dulcibus. Et vngatur locus doloroſus cū oleo anetino vel camomillino. Cibetur cum iuribus herbarum leniū videlicet ex iure malue mercorelle attriplicis ſpinachia ⁊ ſimilium ⁊ ex decoctione ciceris ⁊ aneti: ⁊ confortetur cum aqua pullorum in qua ponatur aliquid croci ⁊ cinamomi: ⁊ bibat ſyrupū violatum cū aqua decoctionis herbarum: vel aquam pſilij ⁊ aquā citrulli. Cliſterizetur ſepe cum aqua ordei ⁊ altee ⁊ rob. ꝙ ſi fortior ſit ſiccitas cliſterizetur cum aqua ordei ⁊ rob tātum. ꝙ ſi fortior fiat inflammatio cliſterizetur cū aqua ordei ⁊ albumine oui ⁊ mucilagine pſilij: aut cum aqua violarum ⁊ mercorelle ⁊ pſilij ⁊ oleo violato vel de nenufare ⁊ zucharo albo ⁊ oleo de papauere. In fine poſt omnia iſta ponantur emplaſtra maturatiua ⁊ molificatiua ſuper locū ſicut emplaſtrum qḋ fit ex mucillagine fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ rob ⁊ altea mixta cum oleo amigdalarum vel de aneto aut de lilio ⁊ ſimilibus.

Fit etiam yleos ex mala materia non apoſthemante inteſtina ſed adherente vilis ſtomachi ⁊ inteſtinorum ſuperiorum. Et fit etiam ex exiccatione ſtercoris in ipſis inteſtinis ſuperioribus.

Signa yleos ex materia adherente vilis ſtomachi ⁊ inteſtinorum ſunt vomitus plurimus abſq; febre plurima vel nauſea ⁊ inquietudo ei⁹ quod eſt in concauitate ventris ⁊ dolor ⁊ punctura: ⁊ aq̄ inuenitur in ſuperioribus ventris eius ⁊ commouetur poſt comeſtionē ⁊ non ſedatur niſi cum vomitu: ⁊ ſunt cū ea triſticia ⁊ frigus extremitatum quandoq;.

Signa eius que fit ex exiccatione ſtercoris in inteſtinis ſuperioribus ſunt torſio dolor ⁊ punctura ⁊ cōmotio in ſuperioribus inteſtinis.

Cura eius que fit ex materia adherēte ē eadē cū ſupiori. Et ꝙ ſepe recipiat troc. ſtelle cū rob.

Cura eiꝰ q̄ fit ex exiccatiōe ſtercoris ī ſupiorībꝰ ē eadē ſilr: ⁊ cū h recipe ſepe ſyrupū vio. cuz ſcamonea aut oleū vio. in eadem. In oībus alijs fiat vt dictū eſt ſuperius in apoſthemate.

Caplm. cxxvj. de colica ex ventoſitate.

Colica aūt vētoſa q̄ fit ex retētione vētoſitatis q̄dā fit ꝑꝑ multitudinē vētoſitatis eiꝰ q̄ multiplicatur: aut ꝑꝑ cibos īflatiuos quoꝝ q̄ntitas ē multa: aut ꝑꝑ ſupfluitatez cibi plurimi: aut ꝑꝑ debilitatē vētris. q̄daz fit ex coartatōe vētoſitatꝫ inter duas tunicas īteſtinoꝝ ⁊ eſt illa quā laici ⁊ mulieres appellant malū matroni in viro ⁊ muliere malū ventoſitatis vl' matricis: q̄daz fit ex flegmate qđ paulatī reſoluit̄ ⁊ inflat: q̄dam fit ex melācolia que effundit̄ ad ventrez ⁊ inflat ipſum.

Signa colice vētoſe ex cibis īflatiuis ſunt ꝙ eſt rugitꝰ vētris ⁊ augmetuz qđ nō ſanat̄ niſi cū deſup vehemēter cōprimit̄ ⁊ dolor difficilis ledēs in vmbilico: ⁊ difficilis euacuatio plurime quātitas ⁊ vētoſitatis retentio: ⁊ ſi egredit̄ cū ea aliqd nō egredit̄ cū quātitate q̄ dolor ē ſedet vehemētez ⁊ q̄nq3 eſt cū h lenitas. Cū ergo ieneris vētrē lenē aut eq̄lē ⁊ dolorē vehemētez tūc colica erit vētoſa fortis: ⁊ ꝙ ipa accidit poſt vſuz fructuū vl' herbaꝝ. Signa eiꝰ q̄ fit ex coartatiōe vētoſitatis iter duas tunicas iteſtinoꝝ ſunt vehemētia doloris: ⁊ ꝙ nō egredit̄ ex ea vētoſitas oīo ⁊ ꝙ nō rugit ꝑ cōpreſſionē deſup factā ⁊ fixat̄ dolor in vno loco tātū et nō mouetur neq3 aliquo tempore quaſ quieſcit.

Signa eiꝰ q̄ fit ex flegmate ꝙ paulatī reſoluit̄ ſunt ꝙ ſedat̄ dolor q̄nq3: ⁊ cōmouet̄ poſt duas horas aut tres ⁊ q̄nq3 cōmouet̄ cā euaporatio: ⁊ dimittere euaporationē confert.

Signa eiꝰ q̄ fit ex melācolia q̄ effundit̄ ad ventrez ſunt acetoſitas eructuatiōis: ⁊ inflatio vētris ſubito cū dolore vehemēti: ⁊ oīa iſta ſentiunt̄ circa ſplen ⁊ os ſtomachi plus q̄3 alijs partibus ventris.

Cura colice vētoſe ex cibis īflatiuis multis eſt q̄ fit poſt multū vſuz fructuum ⁊ herbaꝝ vt ſumat eger de diacimino cum vino: vel aq̄ deoctiōis cimini ⁊ carui vel ſaturegie ⁊ origani: aut ſiſileos ⁊ feniculi. ſi ergo ſufficit bene ē: ⁊ ſi nō tūc det̄ ei cōfectio de bacis lauri. Et ſi fortior ſit dolor ſumat filoniū ⁊ oīa iſta fiant īfine. Si āt oīa iſta n̄ ꝯferēt: purget̄ cū pillul' fetidis aut cū eiſdē tritis ⁊ diſſolutis cū melle ro. colato: aut melle ſimpliciter ⁊ vino calido. Et ſi h recipe non poſſet eger ſumat medicamē qđ ſic fit. ℞. turbit. ʒ. j. hermodactiloꝝ. ʒ. ß. ſcamonee. grana. vj. diazinzibereos. ʒ. j. mell'. ℥. j. miſceāt̄. det̄ cū vino calido. Sumat poſt purgationē tyriacā cū vino decoctionis gariofiloꝝ ⁊ pipis lōgi. fiat cliſtere qđ fecimꝰ ſupiꝰ. c. de colica ex fece ſicca qđ fit ex ruta oleo ⁊ caſtoreo. Bibat vinū forte albuz puꝝ abſq3 aq̄: hyeme calidū eſtate frigidū. Comedat carnes laudabiles animaliū ⁊ auiū de q̄bus multotiēs fecimus mētionē ſupiꝰ coctas cū feniculo petroſelino ⁊ aleis: vel coctas in paſtillo ⁊ teſtula cuz aleis ⁊ ficubꝰ ſiccis ꝯditas cū ſinapi et puluere q ſic fit. ℞. pipis. ℥. ij. pipis longi gariofiloꝝ nucis īdice cinamomi nucis muſ. añ. ʒ. j. croci. ʒ. j. comedat ficus ſiccas nuces ⁊ alea cocta ⁊ oua ſorbilia cū puluere ſupradicto vel ſinapi. Abſtineat ab oībꝰ fructibus humidis ⁊ herbis humidis: ⁊ ſpecialiter a pirris ⁊ perſicis ⁊ ſilibus. poſt purgationē intret balneum ⁊ etiam ante ſi dolor fuerit vehemēs aut intolerabilis. ponat vētoſaz magnā abſq3 īciſione Ungat̄ locꝰ doloroſus cū oleo de ſpica aut de coſto: ⁊ euaporet̄ locus cū milio torrefacto ⁊ furfure ⁊ ſale mixtis ⁊ in ſaculo poſitis.

Cura erit eadem ſi contingerit ex multitudine ciborum.

Cura eius q̄ ꝓuenit ex coartatōe ventoſitatis inter duas tunicaſ inteſtinoꝝ ē eadē in oībus cuz ſupradicta: ⁊ abſtinētia ⁊ poſitio vētoſaꝝ ⁊ euaporatio ſup locū doloris ⁊ vinū puꝝ ⁊ forte ſunt magis ꝓpria in hac q̄3 in ſupiori.

Cura eius q̄ fit ex flegmate qđ paulatī reſoluitur ē vt euaporet̄ locus doloroſus cū milio vl' cuz milio ⁊ ſale ⁊ furfure: ⁊ nō alcuiat̄ ꝑ h dimitte euaporationē: ⁊ purga ipſuz cū pillulis fetidis vl' ſtomaticis Alkindi ꝑ ſe vel diſſolutꝫ cū melle ⁊ vino aut cū medicamine de turbit aut pigra quā fecimꝰ Et poſt purgationē p̄cipe infirmo vt ſomniū ꝓlōget ⁊ a cibo abſtineā ꝑ vnā diez ſi ē poſſibile aut ꝑ magnū tp̄s: ⁊ tūc itez vaporet̄ cum eis q̄ diximus ⁊ ſi nō ꝯferret tūc itez iniungat̄ ieiuniū ⁊ cliſterizetur cū cliſteribꝰ dictis ⁊ purget̄ ⁊ poſtea vaporetur ⁊ fiat vſq3 ad finē cure. In dicta potu ⁊ cōdimentis ciboꝝ ſatis dictum eſt ſuperius.

Cura illius q̄ fit ex melācolia q̄ effundit̄ ad vētrez eſt vt hora poriſmi coquant̄ calamētuz cipi ⁊ ruta ⁊ origanū ⁊ nigella ⁊ ſaturegia ⁊ ſiſeleos cuz aceto forti ⁊ fiat vaporatio ⁊ bibat aquam calidaz decoctionis cimini carui ſiſileos ⁊ cliſterizetur cū cliſteri facto ex ruta ⁊ oleo ⁊ caſtoreo ⁊ alijs rebus dictis ſuperius. naz hoc cliſtere de ꝓprietate eiecat vētoſitatē ⁊ eam carminat et reſoluit flegma ⁊ melancoliā. purget̄ añ poriſmū ⁊ poſt cū decoctōe ex ſene epithimo: polipodio: eleboro nigro et zucharo vel rob. Dieta ⁊ potus in iſto non variātur ab his que ſuperus dicta ſunt in eodem. c.

Caplm. cxxvij. de colica ex vermibus.

Vermes ſemp vt volūt philoſophi generātur ex materia fri. marcida ⁊ putrefacta in inteſtinis ſuperioribꝰ vl' inferioribꝰ: vel in fine lōgatōis: ⁊ geneartōez ipſoꝝ ſemper antecedit ſacietas nauſeatiua. nā vermes dictis locis ſunt triū ſpecierum vz longi qui ſunt in gracilibꝰ et ſupioribus inteſtinis. Et lati ſiue cucurbitini in groſſis ⁊ inferioribꝰ, Minuti ī anno ſiue in fine longationis.

Sgna colice ex vermibꝰ ſunt multiplicatio cibi ⁊ nauſcatiua ſacietas ⁊ mordicatio circa vētrez hora ieiunij: ⁊ accidūt ab eis ſubeth: et cōditio q̄ſi ſincopis ⁊ mortis: ⁊ cōcauitas oculoꝝ ⁊ nariū frigiditas ⁊ pruritus ⁊ odor oris eſt odor vermium.

Cura colice ex vermibus diffuſius dicetur. c. de vermibꝰ. Curat̄ tū cum rebꝰ īterficientibꝰ vermes ⁊ eos extra educētibꝰ ſicut cū ſucco abſīut hij ⁊ ſticados ⁊ polij ⁊ aq̄ lupinoꝝ: aut aq̄ amigdalaꝝ amaꝝ vel aq̄ nucleoꝝ pſicorum: aut aq̄ rute vel vino decoctiōis rerum dictarum. Ungat̄ ſtomachum ⁊ totuz ventrē ⁊ anū cū re q̄ ſic fit. ℞. olei đ amigdalis amarꝫ vl' de nucleis perſicoruz vel olei roſati. ℥. ij. aloes. ℥. ß. aceti boni. ℥. ß. miſceantur ſuper vngentuz ponatur emplaſtrum hoc. ℞. abſinthij: rute. M. j. piſtentur bene ⁊ buliant cum aceto et farina ordei ſimul et ponatur calidum ſuper ventrem. Recipiat aliquando ante diem cum vino calido de medicamine quod ſic fit. ℞. turbit. ʒ. x. zuchari. ʒ. xv. zinziberis. ʒ. v. fiat puluis cribelatus. doſis eius eſt. ʒ. j. vſq3 ad. ij. ſumat alijs diebus de electuario quod ſic fit. Recipe ſticados ſicci: polij ſicci ana. ℥. tres farine lupinorum. ℥. j. fiat electua-

rirum cum fiat ad modū nucis. Bibat poſt illud aliquid vini. Utat̃ aloes coctis ꝑ ſe ⁊ in cibarijs ſuis q: ericcāt materiā vermiū ⁊ reſoluūt: ⁊ ipſam extra corpus expellūt ⁊ remouēt. Bibat bonū vinū ⁊ vtatur bona dieta carniū ⁊ ſimilib⁹ ſꝫ ꝙ dictum eſt ſupra.

Capim. xxxviij. de fluxu ventris.

Fluxus ventris

f fit aliquādo cuꝫ ſanguine ⁊ ſanie: ⁊ fit aut propter apā natū in īteſtinis: aut ꝓpter venaꝫ ſciſaꝫ: aut ꝑꝑ debilitatē epatis: aut ꝓpter excoriationē in ſupiorib⁹ vel inferiorib⁹ īteſtinis aut in ano. Aliquando ſine ſanguine ⁊ ſanie fit: ⁊ h̄ aliquādo fit ꝓpter debilitatē epatis ab attractione: aliqñ ꝓpter debilitatē ad degeſtionem Aliqñ fit ex decurſu colere acute ad inteſtina. Aliquando fit ꝑꝑ velocitatē deſcēſus cibi a ſtō ⁊ īteſtinis: ⁊ h̄ fit aut ꝓpter multitudineꝫ flgmatis in eis aut ꝓpter reſolutionē eoꝝ ⁊ molitiē ipoꝝ aut ꝓpter lubricitatē accidēteꝫ in eis: aut ꝑꝑ puſtulā vel botho: accidentem in ſupficie eoꝝ. Aliqñ fit a multitudine effuſionis colere nigre ad os ſtōi. aliqñ fit ex catarro vl' flegmate deſcendente a capite ad parteꝫ inferioreꝫ vel ad ſtōm. ⁊ h̄ vult Hypo. vij. particula Amphoriſmorum vbi dicit. Quibuſcūqꝫ ſpumoſe egeſtiones fiunt bis a capite flegma defluit. aliqñ fit ꝑꝑ multitudinē cibi aut q: ē ſolutiu⁹ in natura ſua aut q: fit ꝑꝑ errorē ordinis eius aut ꝑꝑ motū poſt ipſum. Aliqñ fit ꝑpt multitudinem potus aq̄ ſup ipſū. aliqñ fit ꝑꝑ paucitatem reſolutionis corporis.

Signa iſta ꝯtrahūtur cōiter ex trib⁹ ꝯditionib⁹ ꝯſeruatꝫ in re que expellit̃: vꝫ ex ſubſtātia ei⁹ ꝙ euacuat̃ ⁊ ꝑ horā euacuatōis vel expulſionis: ⁊ ꝑ diſpoſitionē cōmixtionis ⁊ etiā ꝑ dolorē ⁊ modū dolorꝫ. nā qñ flux⁹ fuerit ꝑꝑ apoſthema natū in īteſtinis erit cuꝫ fe. ꝯtinua ⁊ dolore vētris ⁊ ſiti. ⁊ erūt vomit⁹ ⁊ inflatio in pte ſupiori vel īferiori ſꝫ ꝙ locatū fuerit: ⁊ pulſatio manifeſta in loco et cogit̃ multotiēs infirm⁹ ⁊ ſpecial'r cū apa fuerit i parte ſupiori vomere ſtercus ⁊ nō retinere cibū. Et fit ꝑ h̄ ſtomacho ieiuno anhelitus fetidus ⁊ eructuatio ſpecialiter fetida. Et i ꝓncipio videt̃ emittere egeſtionē ſanguinolētā. ſꝫ cū rūpit̃ emittit ꝑ īferiora ſpecial'r ⁊ aliqñ ꝑ ſupiora ſaniē ⁊ tūc febris ⁊ oīa alia accidētia mitigāt̃ manifeſte vt̄ Hypo. Circa generationē ſaniei dolores ⁊ fe. accidunt magis q̄ꝫ facta ſanie. Erit ēt vel emittit̃ ſanguis vel ſanies in fluxu ventris ꝓpter ſciſurā vene ⁊ excoriationē īteſtinorū. Et ꝑꝑ debilitatē epatꝫ erit ſilr̃ ſanguis ſꝫ nō ſanies q̄ veniat ab epate: differentia tamen inter iſta manifeſta reperitur q: ſanguis q erit cū fluxu ꝓpter excoriationē erit cū pūctura ⁊ eſt cū eo raſura īteſtinoꝝ ⁊ humores ēt veniūt cuꝫ eodē. vn̄ ſanguis in tali fluxu erit pauc⁹ ⁊ non purus. Et ſi hic flux⁹ fuerit ꝑꝑ excoriatōēꝫ īteſtioꝝ ſupioꝝ id qd̄ euacuat̃ ſbtile ē ⁊ paruū. ⁊ ꝑ lōgū tp̄s poſtq̄ꝫ ſētit dolorē ⁊ pūcturā in vmbilico ⁊ ventre exit illud ⁊ euacuat̃ ⁊ eſt valde mixtū totū illud quod euacuatur ſimul ſiue ſit ſanguis aut raſura aut humores ſeu egeſtiones. ⁊ h̄ ꝯtingit ꝑꝑ lōgitudinē trāſitus in quo mixtio meli⁹ fieri poteſt.

Si aūt ꝑꝑ excoriationē īferioꝝ vl' groſſoꝝ īteſtinoꝛuꝫ fuerit: illud qd̄ euacuat̃ cū ſanguine ē groſſuꝫ multū in quātitate: ⁊ īmediate cū ſentit doloreꝫ īfirm⁹ i vmbilico ⁊ vētre emittit̃ illud qd̄ euacuat̃. Et ꝑꝑ h̄ oꝫ vt nō ſit mixtū ſil' multū qd̄ euacuat̃ vl' exit: ſꝫ q̄ſi vnaq̄qꝫ res ſit ſepata a ſanguine q ꝓuenit ab īferiorib⁹ inteſtinis. ſanguis aūt q venit cū fluxu vētris ꝑꝑ venā ſciſaꝫ ē pur⁹ ⁊ ſatis quātitate: ⁊ ipſuꝫ cōmittat̃ dolor vētris aqſqꝫ pūctura aliq̄. Obſuant̃ aūt ꝯdictiōes ſubſtātie ratione mixtiōis ſꝫ ꝙ dictū ē i fluxu vētris ꝑꝑ excoriationeꝫ. Flux⁹ vō vētris q fit ꝑꝑ debilitatē epatis ē cū defectu appetit⁹ ⁊ cū grauedine epatꝫ i latere dextro: ⁊ illud qd̄ emittit̃ ſile eſt loture carnis recentis. ⁊ ſic apparet ꝙ in tali fluxu ſūt multiplicate macule ſanguis. Sanguis aūt ab emoroidibus ꝓuenit ſubito euenit ⁊ ē niger groſſus: ⁊ apparēt eminētie circa anū a qb⁹ euenit ⁊ ē in loco illo grauitas ⁊ dolor ⁊ ſpecialit̃ qñ emoroide ſūt extrinſece. Si vō ītrinſece ſint tūc dolor ⁊ grauitas ē ītra anū ⁊ ſanguis q erit antecedit oēꝫ exitū egeſtiōis

Signa aūt flux⁹ ꝑꝑ debilitatē epatis ab attractione ad digeſtionem ſunt ꝙ fit abſqꝫ ſanguine ⁊ ſanie ⁊ eſt fluxus albus ⁊ viridis ⁊ corp⁹ fit molle cū cor: ⁊ minorat̃ ſanguis in venis ei⁹ ⁊ citrinat̃ color ⁊ albificat̃ ⁊ plumbeſcit ⁊ deficit appetitus ⁊ fit nauſea ⁊ laſſitas vniuerſalis. Signa fluxus ꝓpter effuſioneꝫ colere acute ad īteſtina ſunt qd̄ fit fe. adurētes aut poſt acceptionē medicinaꝝ acutaruꝫ aut vini puri: ⁊ oīuꝫ q̄ calefaciūt epar ⁊ mordicant ipſum: ⁊ faciunt ſeq excoriationem cum ꝓlongantur.

Signa fluxus ex velocitate deſcenſionis cibi a ſtomacho ⁊ inteſtinis ſunt ꝙ fit ꝓpter motū laborioſum poſt cibuꝫ: ⁊ ꝙ cibus in ſeipſo facit illd̄ eſſe neceſſarium quoniā eſt lubricus viſcoſus ſubtilis vel pinguis: aut plurime quātitatis: aut ē in ipſo virtus ſolutiua ⁊ eſt ibi multitudo flegmatis ⁊ fluxus albus videt̃ ⁊ eſt cum multitudine ſputi: ⁊ eſt cum eo paucitas nauſee ⁊ ſitis ⁊ vomitus flegmatis ⁊ exitus eius cum cibo commixti egeſtiōe ⁊ cum eis. Et egeſtio in q̄ nō ē plurima altatio. Et h̄ ſpēs diaria appellat̃ ⁊ lienteria. Quādo vō accidit ꝓpter molitiē ⁊ repletionē ſunt illa eadem ſigna preter ꝙ cū eo nō ē vomitus flegmatis: neqꝫ egeſtio flegmatis etiam. Si aūt ꝓpter bothor vl' puſtula contingentē in ſupficie inteſtinoꝝ euenerit dolor: tūc excitat̃ in ſtomacho poſt cibum inteſtinis in loco in quo nō inueniebat̃ ante cibū. Cūqꝫ cibus deſcenderit ab illo loco ſedat̃ dolor ille et cōmouet̃ in loco inferiore illo: deinde ſedat̃ ⁊ non ceſſat permutari ſm̄ h̄. Et quod eſt in egeſtione ē virtus ſubtile: ⁊ cibi etiā cū ſua diſpoſitiōe nō ſūt alterati omnino aut nō ſunt alterati plurima alteratione: ⁊ ſunt velocis exitus ⁊ deſcēſionis: ⁊ ꝓpe ſi moriet̃ infirmus. Si aūt infirmus nō moriet̃ ſūt tardioris exitus ⁊ ſentit̃ grauitas cibi deſcēdētis ſubito ꝑcipitari ad h̄ inferiora ſicut lapis cadens: ⁊ h̄ ſpecies in veritate liēteria appellat̃.

Signa flux⁹ facti a multitudie effuſionis colere nigre ad os ſtomachi ſunt ꝙ cōmouet̃ cū eo appetitus: mordicatio ⁊ acetoſitas cōmouent̃ in ore ſtōi ⁊ i ore: ⁊ ſedat̃ illud apud comeſtionē aut apd̄ potū paꝝ olei. ſ. alicuius ⁊ non ſedatur cum cibis non vnctuoſis ſedatione quam habet cum vnctuoſis.

Signa flux⁹ ex catarro capitis ſunt ꝙ fit poſt ſomnū ⁊ diuerſitatē egeſtiōis deinde retinet̃ vēter euigilās dū pſeuerat euigilās ⁊ i ſuis egeſtionibus flegma manifeſte apparet.

Signa eius q̄ fit ꝑꝑ multitudinē cibi et maxime ſolutiui ſunt ꝙ virtus appetitiua fortior eſt retentiua: ⁊ ꝙ vehemētia appetitus eſt abſqꝫ mordicatione oris ſtomachi. Cūqꝫ comedit ſm̄ apetituꝫ grauat eum quare natura ſoluit̃.

Signa ei⁹ q̄ fit ꝑꝑ errorē in ordine ſūt ꝙ antecedūt aū cibū res velocis exit⁹ vt ſunt pruna cereſa ⁊ ſimilia: et iſte res quāuis nō ſint ſolutiue ſunt tn̄ lubrice vl' pigues vt ſunt brodia piguia ⁊ molia.

Signa ei⁹ q̄ fit ꝑꝑ multitudiē pot⁹ aq̄ fri. ſu-

per cibuꝫ ex re ipſa ſunt nota.
Signa ciꝰ que fit ꝓpter paucitatē reſolutio-
nis corporis ſunt multitudo carnis ⁊ paruitas ap
petituſ ⁊ longitudo quietis ⁊ dimiſſio motus.

Cura fluxꝰ cuꝫ ſanguine ꝓꝑ apoſthema
qꝺ fit aut factū ē: aut cū ſanie ꝓꝑ
apoſthema ꝙ rūpit̄ aut ruptū ē: ſi habitudo fue-
rit conueniēs ⁊ virtus fuerit ꝯſtans eſt vt fiat fle
botomia de ſaluatella manus dextre inter annu-
larem ⁊ auricularē digitū ⁊ fiat cliſtere conforta-
tiuum quod fit ex oleo ro. ⁊ roſis et mirtis coctis
⁊ bulitis ſimul ⁊ fiat h̄ bis ī die aut ſemel. Empla-
ſtretur locꝰ apoſthemoſus cū emplaſtro qꝺ fit ex
farina ordei roſis mirtis ⁊ balauſtia ⁊ oleo ro. ⁊ ex
ſucco acetoſe ⁊ plātaginis ⁊ ſemꝑuiue. poſt ꝑncipi
uꝫ vō apātis ſup locū doloroſuꝫ ponat̄ emplꝫ qꝺ
fit ex maluauiſco ꝑparato farina ſe. lini fenugreci
⁊ vitellis ouoꝝ duoꝝ ⁊ pinguedine porci vel buti
ro. Et h̄ emplm̄ valde maturatiuum ē ⁊ ponit̄ ad
maturāduꝫ ad h̄ vt natura ſaniē faciat vl̄ generat
⁊ rūpat̄ apā ⁊ aperiat̄. Nutriat̄ vſqꝫ ad tempꝰ in
quo rūpet̄ qꝺ ſcies ꝑ emiſſionē ſaniei ⁊ ꝑ ceſſatio
neꝫ doloris: vel ſucco facto ex farina ordei vel fa-
be fracte rizi ſpelte vel auene: aut comedat micaꝫ
panis ablutā cū aq̄ ⁊ dulcoratā cū ſyrupo roſato.
⁊ agreſta aut cū vino de granatis. Bibat aquā or-
dei coctā cū mirtis vel ſumac aut berberis: aut bi
bibat ſyrupū de agreſta vel de mirtis aut ſumac
vl̄ berberis. Si vō virtus debilis fuerit comedat
carnes edi vel pulloꝝ coctas cum ſumac vl̄ mirtis
aut berberꝫ ꝯditas cū vitellꝭ ouoꝝ ⁊ agreſta vl̄ vio
de granatis aut ſucco citonioꝝ vel pirroꝝ ſeu mi
ua facta ex eis ⁊ poſſꝫ bibere vinū ſtipticū limpha
tū cū aq̄ decoctōis ꝑdictaꝝ reꝝ poſt aptōeꝫ apātis
⁊ rupturā ⁊ emiſſionē ſaniei. Fiat ſepe cliſtere cuꝫ
aq̄ decoctiōis fabaꝝ mirtiloꝝ ordei ⁊ melle ro. et
oleo ro. ⁊ ſumat ꝑ os decoctionē q̄ ſic fit. ℞. reu-
barbari. ʒ. ij. fiat puluis cū quo puluere ponatur
℥. iiij. aq̄ decoctōis mirtiloꝝ vel ſumac ⁊ dimittat̄
ſic ꝑ horas. vj. ⁊ poſtea colet̄ ⁊ dulcoret̄ cuꝫ. ℥. ij.
vel. iij. ſyrupi de mirtꝭ vel de roſis ⁊ det̄ ante diē
omni mane. poſt mundificationē ſumat vnū troc.
de mirtis vel de berberis cū ſyrupo de agreſta vl̄
de mirtis ⁊ vino rubeo ſtiptico. Carnes dictas ⁊
carnes turtuꝝ ⁊ perdicuꝫ coctas in veru in teſtu-
la vel paſtillo conditas vt dictuꝫ eſt comedat ⁊ ri-
zum ⁊ ſuccum fabe fracte: ꝯdiant̄ etiā cū puluere
q̄ ſic fit. ℞. mirtiloꝝ ſpodij añ. ʒ. ij. galange cina
momi cardamomi zuchari añ. ℥. s. croci. ℈. ij. h̄
appetitū confortat ⁊ digeſtionē. Scias hic ꝙ cli-
ſteria magis ꝯferūt in egritudinibꝰ inferioꝝ īte-
ſtinoꝝ q̄ꝫ ſupioꝝ: imo in egritudinibꝰ ſubtiliū in
teſtinoꝝ vl̄ ſupioꝝ paꝝ aut nichil ꝯferūt. Sꝫ me
dicine ſumpte ꝑ os magis ꝯferūt in egritudinibus
ſubtilium inteſtinoꝝ. Factis mūdificationibꝰ fir-
metur locus vbi fuerit apā vel excoriatio vel a quo
emanabat ſanies cum troc. q̄ ſic fit. ℞. māne: boli
armeni: maſticis dragāti añ. ℥. s. terāt̄ ⁊ incorpo
rentur cuꝫ vino decoctionis mirtiloꝝ ⁊ croci. hic
enim troc. cū ore ſumit̄ ⁊ ſanat vlcera inteſtinorū
⁊ excoriationē q̄ eſt in ſupioribuſ inteſtinis. Sꝫ ſi
ſupponant̄ cuꝫ cliſteri dicto ꝯferunt excoriationi
⁊ vlceri inteſtinoꝝ inferioꝝ. dat̄ ꝑ os cū rob aut
miua citonioꝝ: vel ſyrupo de agreſta aut de mir-
tis. Cura fluxus q̄ fit abſqꝫ ſanguine et ſanie ⁊ fit
propter debilitatem epatis ab attractione aut ad
digeſtionē ē vt ꝯfortet̄ epar cū vnctōe q̄ fit ex oleo
de ſpica ⁊ oleo d̄ maſtice mixtꝭ: ⁊ ponere ſup epar
emplaſtra ꝯfortātia ⁊ apientia ſicut eſt emplaſtꝝ
factum ex ſucco abſinthij aut eupatorij mixtis cuꝫ
vino in quo diſſolutum ſit armoniacū cū qbꝰ pul
uis roſaꝝ ⁊ ſandaloꝝ mixtus ſit. ponant̄ ſepe vē

toſe magne ſuper epar abſqꝫ inciſione. mundifice
tur cum reubarbaro ſm̄ ꝙ dictum eſt ſupra. Co-
medat ante prādiū ⁊ ante cenā diatrion pipereon
diacardamomuꝫ: diacalamentum ⁊ diagalanga.
Bibat vinū puꝝ odoriferum clarum vetus vl̄ no
uum. Sumat carnes dictaſ ſuperius conditas cū
puluere q̄ ſic fit. ℞. piperis longi. ℥. s. cinamomi
. ℥. j. cardamomi galange: nuciſmuſ. folij: gariofi
loruꝫ: cubebe añ. ʒ. ij. croci. ʒ. j. Utatur troc. ſtelle
cum rob aut vino dicto ſuperiꝰ ieiuno ſtomacho ⁊
fiat h̄ ſepe.

Cura fluxus ꝓpter multitudinem colere acute
effuſe ad inteſtina eſt vt ſumat ſepe in die ſyrupuꝫ
de agreſta aut ſyrupuꝫ de mirtis vel orizacharā
⁊ comedat ſuccum factum ex farina ordei vel aue-
ne vel rizi. Et ſumat troc. de acetoſa qui ſic fiunt.
℞. roſarum rubearum ſpodij añ. ʒ. v. ſe. acetoſe
vel herbe ſumac: balauſtie gūmi arabici: ſe. portu
lace añ. ʒ. ij. s. opij. granas. ij. formēt̄ur cuꝫ ſucco
citonioꝝ troc. ī pōdere. ʒ. ij. ſumitur in mane vnꝰ
cum. ℥. j. vel. ij. rob citonioruꝫ vel mine ſumat lac
acetoſum decoctum cum lapidibus ⁊ ferro ignitꝭ
purgetur cum decoctione que ſic fit. ℞. miroba-
lanorum citrinorum emblicorum añ. ℥. j. acetoſe ⁊
portulace añ. M. j. piſtentur ⁊ bulliant in. ℥. vj. aq̄
donec medietas ſit conſumpta. colentur ⁊ in cola
tura illa addātur. ℥. iij. zuchari roſatū veteris. bu
liat iterum ⁊ coletur ⁊ detur ante diem. hec enim
decoctio mundificando materiam colericaꝫ ſtrin
git ventrem. Si aūt infirmus eſſet debilis ⁊ egri
tudo ꝓlōgaretur et caderet virtus et medicamina
non viderentur multam conferre: tunc cura eius
eſſet cibare egruꝫ cum micis leuibus pinguibus ī
die multotiens dando coclear paruuꝫ vice: aut cū
brodio galinarum valde pinguium in quo ponat̄
mica panis cum vitellis ouorum abſqꝫ albumine
⁊ aliquid de puluere cardamomi galange: ⁊ nō co
medat pro vice niſi tria vel quatuor coclearia val-
de parua ⁊ nil cum eo bibat. Sepe in die et nocte
comedat. Et ſi a potu abſtinere non poſſet bibat
vinum ſtipticuꝫ rubeum limphatum cuꝫ aqua de
coctionis granorum granatorum vel berberis.

Cura fluxus ex velocitate deſcenſionis cibi a
ſtomacho vel inteſtinis eſt cum talis fluxus fiat a
diuerſis ⁊ multꝭ cauſis ſicut iā apparuit in ſignis
⁊ inferius apparebit in cura vt omnis talis fluxꝰ
curetur ſemper cum ſuo contrario: ⁊ ex parte cibi
⁊ potus ⁊ ex parte medicinarum. conuenit tamen
vt vnamquamqꝫ cauſam particularem ꝓpria cura
ponatur. aliter poſſet error incidere in cura fluxꝰ
Si autem fluxus contingerit ex deſcenſione cibi a
ſtomacho ⁊ inteſtinis ꝓpter motuꝫ laborioſuꝫ cu
ra ꝓpria erit vt fiat ſomnus ⁊ quies poſt comeſtio
nem ⁊ vt cibi eius ſint confortati cum rebus ſtipti
cis que faciunt ipſos cibos in ſtomacho ⁊ inteſti-
nis longi permanere vt ſunt condimenta que fi-
unt ex ſumac vel agreſta ⁊ mirtis ⁊ berberis ⁊ ſi-
milibus. Et vt infirmus bibat bonum vinum ru
beum ſtipticum cum cibo parum tamen: ⁊ vt ci-
baria ſua ſint non elixata ſed in veru ⁊ ſimilibus
cocta: ⁊ ꝙ ſtiptica ⁊ groſſa comedantur ante ſub-
tilia. Confortentur etiam cibaria ſua cum pulue-
re qui fit ex galanga pipere longo ⁊ croco. Si au-
tem fluxꝰ fuerit quia cibuſ in ſeipſo facit illud quo
niam eſt lubricꝰ viſcoſus ſubtilis aut pinguis aut
plurime quantitatis aut in ipſo eſt virtus ſoluti-
ua: ⁊ hoc totum medicus debet ſcire ex inquiſitio
ne ſuper infirmum de natura cibi ꝑteriti. Cure-
tur ſi cibus eſt lubricus viſcoſus cum rebus aſſatꝭ
vel coctis in paſtillo vel teſtula cōditiſ ⁊ ꝯfortatis
cū pipe ⁊ pipere longo galāga cubebis carpobal
ſamo cinamomo nuce indica gariofilis nucemuſ-

cata ⁊ croco ⁊ cũ agreſta vel ſumac mirtis berberis ⁊ vino de granatꝫ ⁊ ſimilibꝰ. Bibat vinũ optimum in quo nõ ponaṫ aq̃. paꝝ tñ bibat ⁊ qeſcat et dormiat poſt comeſtionẽ. Illud idẽ faciat ſi fuerit cibꝰ pinguis vel ſolutiuꝰ. ponaṫ tñ in balneo ille q̃ patiṫ fluxũ ꝑꝑ cibũ ſolutiuũ ⁊ ſit balneũ tepidum aq̃ decoctiõis camomille melliloti roſaꝝ foliorũ ſalicis ⁊ neſpiloꝝ. Sumat poſt exituz balnei. ʒ. s. tyriace electe cũ. ʒ. ij. ſyrupi de mirtis vľ de agreſta aut de berberis vel de ſumac: ⁊ erit bonũ. Illi võ q̃ patiunṫ fluxuz ꝑꝑ multã quãtitatẽ ciborum aſſumptã nõ indigent niſi abſtinẽtia et ꝯfortatiõe ſtomachi cũ diagalanga vel roſata nouella vľ diacitoniten. Bibat vinũ bonũ rubeuz paꝝ tñ calidũ hyeme eſtate võ frigidum. Cibaria eius ſint valde digeſtibilia pauce quãtitatis: vt ſunt carnes ꝑdicum faſianoꝝ turturũ auiuz paruaꝝ galinaꝝ et ſimiliuz. ꝯdianṫ et coquanṫ vt dictuz eſt ſupra. nã brodia pinguia iſtaꝝ carniuz poſſent ſumi in parua quãtitate in iſto caſu ⁊ erunt ſatis vtilia. Si võ fluxus fuerit ꝑꝑ multitudinẽ flegmatis in eis qd̃ ſcieṫ ex albedine fluxus ⁊ multitudinẽ ſputi ⁊ paucitate nauſee ⁊ ſimiliuz: ⁊ ꝙ in egeſtione erit viſcoſitas. curabiṫ cũ vomitu ⁊ cuz purgatiõe ex pigra vľ purgatiõe q̃ fit ex mirobalanis kebulis: ſignãto maſtice: vľ cũ medicamiue deturbit. ⁊ vino rubeo ſtiptico actu calido: ⁊ cuz cibis ⁊ potibꝰ dictis ſupius et ſuis ꝯdimẽtis. Utaṫ hic patiẽs fluxum ex iſta cauſa diatrion pipeon ⁊ diagalãga ⁊ diacitoniten paꝝ comedat ⁊ ſepe ⁊ optima cibaria narrata. Si aũt ꝑꝑ molitiez ſtõi ⁊ eius repletiõez fluxꝰ ꝯtingerit cuiꝰ ſigna dicta ſũt ſupiꝰ eadẽ ſunt ⁊ hic ꝑter ꝙ in illo caſu nõ ẽ vomitꝰ flegmatis neq̃ egeſtio. Curabiṫ cũ electuarijs dictis: ⁊ nõ purgabiṫ neq̃ ꝑ vomitũ neq̃ ꝑ ſolutõez: ⁊ recipiet ſepe tyriacaz cũ miua de citonijs ⁊ vino pontico: ⁊ eiꝰ dieta erit ſicut dieta dicta. Si aũt ꝑꝑ puſtulã q̃ eſt in ſtõ ⁊ inteſtinis ꝓuenerit ꝙ ſcies q: excitaṫ poſt cibum dolor in ſtõ ⁊ inteſtinis in loco in quo nõ inueniebaṫ ante cibũ: ⁊ cũ cibꝰ deſcẽderit ab illo loco ſedaṫ ⁊ nõ ceſſat ꝑmutari ſ; h: ⁊ ꝙ eſt in egeſtione virꝰ ſubtile: ⁊ cibi ẽt cum ſua diſpoſitiõe non ſunt alterati oĩo aut nõ alterati plurima alteratione. Curabiṫ cum cibis acetoſis ⁊ ſtipticis: vt ſunt carnes cocte ⁊ condite cũ agreſta ⁊ ſumac aut rob citonioꝝ ⁊ pirroꝝ ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ aliquãtulo aceti ⁊ ſicut ſunt vinuz de granatis ⁊ ſyrupus eius ⁊ agreſta ⁊ eius ſyrupꝰ: ⁊ rob vľ ſyrupꝰ mirtiloꝝ vinuz eiꝰ ſit ponticũ limphatũ cũ aq̃ ciſterne: aut cũ aq̃ decoctiõis mirtiloꝝ vel citonioꝝ aut pirroruz ſumat ſepe croc. de acetoſa de qbꝰ iaz fecimꝰ mẽtionẽ ⁊ pľuere de granis granatoꝝ vľ granis dactiloꝝ: ⁊ d̃ granis vuaꝝ cũ miua citonioꝝ vľ cum ſyrupo de agreſta vľ d̃ mirtꝫ: ⁊ h̃ añ prãdiũ ⁊ añ cenaz aut cũ ſyrupo d̃ nucibꝰ vel rob q̃ fit li. iiij. c. d̃ robubꝰ. purgeṫ cũ reubarbaro ⁊ miua citonioꝝ: vľ cũ ſyrupo de mirtꝫ: ⁊ ſilibꝰ. Cũ aũt fluxꝰ ꝯtingerit ꝑꝑ lubricitatẽ accidẽtẽ ĩſupficie ſtõi ⁊ inteſtinoruz ꝙ ſcies ꝑ exitũ ciboꝝ nõ alteratoꝝ aut parue alteratiõis ⁊ ꝙ ſũt velocis exitus cibi ⁊ deſcẽſionis. Et ꝓprie ſi moueretṫ infirmꝰ: ⁊ qñ võ infirmus nõ moueṫ ſunt tardioris exitus ⁊ ſentiṫ grauitas cibi deſcẽdentis ſubito ꝑcipitari ad inferiora ſicut lapis cadẽs. Curabiṫ cũ electuario de ſiliqs qd̃ ſic fit. ℞. ſiliquaꝝ. i. balauſtiaꝝ fructus tamariſci añ. ʒ. x. ameos. ʒ. xvj. granoꝝ paſſularuz ꝯtritoꝝ vt alcobol. lľ. j. vel quartã. lľ. j. granoruz mirti contritoꝝ vt alcobol. lľ. s. fiat electuariũ cũ zucharo vľ electuario d̃ thure ⁊ electuario de gallis ⁊ ſumat puluerem de granis granatoꝝ et ſimilium ex dimittat aquam calidam omnino: ⁊ ſumat aliqñ aquam veri frigoris. ⁊ nutriaṫ cum carnibꝰ aſſatis ſup prunas ⁊ in veru conditas vt ſuperius dictum eſt ⁊ bibat vinum ponticuz mixtuz cuz aq̃ frigida. purgeṫ cum decoctione facta ex mirobalanis kebulis ⁊ embilicis ⁊ ameos ⁊ mirtis et deṫ cum miua citonioꝝ ⁊ ſyrupo de agreſta et ſimilibus.

Cura eius qui fit a multitudine effuſionis colere nigre ad os ſtomachi eſt vt fiat flebotomia baſilice ⁊ ſolutio cum decoctione epithimi mirobalanorum indorum ſene roſarum rubearũ ⁊ zuchari roſati veteris. ⁊ poſt illud ponaṫ ventoſa magna abſq̃ inciſione ſuper ſplen. Sumat trociſcos ſtelle ſepe mixtos cum zucharo roſato veteri: aut cuz roſata nouella aut diacitoniten cum zucharo fiãt ſepe cliſteria mundificatiua ex aq̃ epithimi ⁊ melle roſato ad que ſubſequunṫ cliſteria ſtiptica q̃ fiunt ex aqua decoctionis ſiliquaꝝ gallaꝝ et melle roſato. ⁊ vino pontico. Utaṫ ſepe ꝓ mundificatiuo puluere de epithimo cum rob aut cum miua citoniorum. In aurora debet ſumere de ſorbitionibus vnctuoſis: vel ſorbitionibꝰ ſeu brodijs factis ex galinis pinguibus et mica panis. naz tales ſorbitiones confortant naturam ⁊ ĩpinguãt ⁊ incarnant inteſtina ⁊ eadẽ defendunt a corroſione: q: iſta colera nigra ſu a acuitate ⁊ venenoſitate corrodendo inteſtina mortẽ inducit. vñ Hypo. iiij. particula Amphoriſmoꝝ. Diſinteria ſi a felle nigro inchoauerit mortale. Poteṫ ex vino ſtiptico limphato cum aqua decoctionis pirroꝝ vel citoniorum vľ mirtilorũ. Comedat carnes auiũ ⁊ galinarum coctarum ⁊ conditaruz cuz rob vel agreſta ⁊ mirtis vel cuz ſucco berberis ⁊ coquãtur in paſtillo vel veru aut teſtula: ⁊ aliquãdo in lebete cuz pirris ⁊ citonijs ⁊ mirtis. In iſto fluxu requiriṫ ſepiſſima mundificatio materiei cum confortatione ĩteſtinorum ⁊ ſtomachi ⁊ incarnatione ⁊ extinctione acuitatis eiuſdem materie ne incidat corroſionem membri ⁊ fiat vt dixit Hypo.

Cura eius que fit ex catarro vel flegmate deſcendente a capite ad ſtomachum ⁊ inteſtina eſt ꝑmo mundificare ipſum cum pigra aut cum pillulis cochijs ⁊ comedere ſepe de electuario d̃ thure ⁊ comedere carnes arietꝫ ⁊ vituloꝝ non coctas in aq̃ ⁊ auiũ ⁊ pulloꝝ ꝯditas cũ puluere q̃ ſic fit. ℞. bubebe carpobalſami añ. ʒ. ij. pipis lõgi pipis galãge: nuciſmuſ. gariofiloꝝ añ. ʒ. j. croci. ʒ. s. abradaṫ caput ⁊ fricetṫ fortiṫ cũ pãno aſꝑo ⁊ emplaſtretur cũ ſinapi ⁊ aleis ita vt veſiceṫ: vľ euforbio ⁊ fiat ſternutatio cum eleboro albo ⁊ gargariſma cuz melle ro. ⁊ ſinapi ⁊ maſtice ⁊ thure vel cũ oximelle cõpoſito ⁊ electuario de thure. Nõ dormiat ĩ die neq̃ ſup ceruicẽ ⁊ ſpecialiṫ poſt repletionez: ⁊ fiat vomitꝰ cũ aq̃ calida poſt expgefactionẽ. Bibat vinum valde limphatũ ⁊ ſit nõ acutuz: talẽ recipiat dietã vt ſupius dictũ eſt. Scias ꝙ cura iſta rectificaṫ ⁊ fit ꝑ curã catarri ſm ꝙ in. c. de catarro fecimus mẽtionem.

Cura eius qui fit ꝓpter multitudinem cibi eſt vt remenſureṫ comeſtio cũ quãtitate qua non ſoluatur natura: ⁊ leditur ꝓpter vehementiaz appetitꝰ accipiat cũ comedit ex cibo dulci vnctuoſo et ⁊ bucellam ⁊ ex pingui carne ꝓprie vel bucellã panis infuſi in oleo aliquo. ⁊ comedat aliquando rez modicam ex luto aliquo vel luto armeno.

Cura eius qui fit ꝓpter errorem inordine comedẽdi ẽ alteratio illius ordinis et ꝯfortare ſtomachum ⁊ inteſtina cum potibus ⁊ cibis dictis. Cura fluxus q̃ fit ꝓpter multitudinẽ potꝰ aq̃ frigide ſup cibũ ẽ bibere vinũ ꝑmixtũ vt feſtinet ſedatio ſitiſ ⁊ minoratio aq̃ ⁊ cito ad ſomnũ currere ⁊ vti diacitoniten añ comeſtionẽ vel electuario d̃ thure aut de citonijs coctis vel pirris aut caſta-

neis ⁊ tenere aliquid ĩ oꝛe quod ſedet ſitiȝ eſt mul-
tum cõueniens in h.

Cura illius q fit ꝑꝑ paucitatẽ reſolutiõis coꝛ-
poꝛis ẽ exercitiũ foꝛte ⁊ lõguȝ ⁊ fricatio foꝛtꝫ cum
pãno aſpo ⁊ ſudare in balneo ſicco multum: ⁊ paꝝ
comedere: ⁊ comedere res q̃ de facili reſſoluat̃ vt
carnes pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ pulloꝝ columbaꝝ ⁊ nõ ge
ſcere in die ſȝ ꝯtinue ꝓ poſſe laborare ⁊ ſe moue-
re. Scire hic ꝯuenit ꝙ cliſteria mũdificatiua ſunt
valde vtilia in oĩ fluxu ventris ad q̃ ſuccedũt cliſte
ria ꝯfoꝛtantia ⁊ ſtiptica ⁊ ſpecialiter qñ ſanies vel
raſura inteſtinoꝝ expellit̃ vt in excoꝛiatiõe ⁊ poſt
rupturã apatꝫ ꝯtingit de qbus cliſterijs ĩ antido-
tario plenã fecim⁹ mẽtionẽ: ⁊ maxime ſi egritudo
fuerit in ĩferioꝛibus inteſtinis hȝ locũ qđ dixim⁹.

Caplm. cxxix. de fluxu vẽtris ꝑꝑ erroꝛẽ in oꝛ-
dine comedendi.

E iſto .c. in .c. de fluxu abſolute
dicto ſupi⁹ facta eſt men-
d tio. vñ in h loco pauciora diceim⁹. Sci-
re tñ hic cõuenit ꝙ erroꝛ ĩduct⁹ ĩ come
ſtione facit indigeſtionẽ ⁊ indigeſtio ẽ
cauſa multiplicatõis ſupfluitatũ in ſtõ ⁊ inteſtinis
⁊ multiplicatio ſupfluitatũ in locꝫ dictis vilos in
teſtinoꝝ ⁊ ſtõi mollificat ⁊ relaxat ⁊ ꝑ h fluxũ idu-
cit. Cõditões q̃ impediũt digeſtiõeȝ ſũt quatuoꝛ.
Pꝛĩa ẽ qñ multa cibaria ⁊ diuerſa ⁊ diuerſaꝝ na-
turaꝝ ſumũt̃ ĩ vna hoꝛa. Scđa ẽ qñ groſſũ ſumit̃
añ ſubtile vl' ecõuerſo. Tertia qñ mĩta cibaria cũ in
re habẽte micas panis ſumunt̃. Quarta ẽ qñ iter
pncipiũ ⁊ finẽ pꝛãdij multa ẽ moꝛa. ⁊ h vlut Almã
foꝛ li. iiij. c. de regimine cibi ⁊ oẽs alij ẽt. Manife
ſte apparet quomõ erroꝛ in modo comedẽdi ven-
tris fluxũ inducit vel inducere poteſt.

Signa flux⁹ ꝑꝑ erroꝛẽ ĩ oꝛdine ſũt ꝙ
res ſubtiles ⁊ molles ⁊ pigues
antecedunt ĩ comeſtiõe: ⁊ ĩ fluxu deberet eſſe ꝯxũ
⁊ ꝙ virt⁹ expulſiua eſt foꝛtis in eo vt ẽ notũ infir-
mo ⁊ virt⁹ retẽtiua debilis: ⁊ ꝙ infirmus ſentit ⁊
ſcit ꝙ cibaria nõ faciũt moꝛã ĩ eo niſi ſint ſtiptica ⁊
dura ſpãit̃ qñ ſubtile comedit̃ ⁊ liqdũ ⁊ pigue an-
te groſſuȝ ⁊ ſtipticũ. Cura ei⁹ ẽ vt infirm⁹ ſit ꝯtẽ
tus in re vna ĩ pꝛãdio ⁊ cena ⁊ ſit ei⁹ cibariũ ſtipti-
cuȝ vel aſſatũ: aut in teſtula vl' paſtillo ꝯditũ cum
agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ ſpeciebꝰ: vel cuȝ vino de
granatis aut de berberis. Bibat vinũ rubeũ ſti-
pticuȝ abſq; aq̃: ⁊ h in hyeme eſtate vo frigiduȝ ſit
limphatũ cuȝ aq̃ mirtiloꝝ vl' ſumac vl' berberis.
Rectificet̃ ſtomach⁹ cũ diacitoniten facto cuȝ ſpe
cieb⁹ vel diagalãga: ſeu cũ electuario de thure. pa
ruȝ bibat ⁊ paruȝ comedat vice vna: ⁊ ſic perfecte
curabitur.

Caplm. cxxx. de fluxu vẽtris ꝑꝑ apoſthema ĩ-
teſtinorum vel labij quod ruptum eſt.

Oc apoſthema qñq; ge
neratur
b ĩ inteſtinis qñq; in ſtõ qñq; in mẽbꝛis
q̃ affinitatẽ hñt cũ iteſtinis ⁊ ſtõ: ⁊ om
ne apoſthema vt dictuȝ ẽ multotiens
fit ex curſu materie male ꝑ venas ad locũ apoſthe
moſuȝ. ⁊ a pncipio vſq; a tp̃s rupture patit̃ febꝛis
⁊ doloꝛ augumẽtatur ⁊ ſitis ⁊ tumoꝛ: facta ſanie ⁊
rupto apoſthemate omnia accidentia incipiũt de
bilitari ⁊ deſtrui.

Signa flux⁹ ꝑꝑ apoſthema qđ ruptũ
ẽ in inteſtinis vl' alibi ſunt mi
noꝛatio fe. ⁊ ceſſatio doloꝛis ⁊ pulſationis in loco
in quo aderat apa ⁊ remanẽtia aliq̃ grauitatꝫ ĩ eo
dem: ⁊ poſt grauitatẽ accidit ĩfirmo aliqs tremoꝛ
ĩ membꝛis ⁊ alleuiat̃ grauitas ⁊ ſanies expellit̃ ad
ſtõm ⁊ inteſtina ꝑ vias aliq̃s: ⁊ ſic tal' fluxus indu
ctus inducitur in eſſe per iſtud mediuȝ.

Cura fluxus ꝑꝑ apa qđ ruptũ ẽ in iteſti
nis aut ſtõ. ſi fuerit illud qđ emit-
titur de ſanie plurime q̃ntitatis ⁊ ĩfirm⁹ fuerit val
de debilis ẽ vt cibet̃ omni hoꝛa cũ aq̃ carnis ⁊ bꝛo
dio galinaꝝ pinguiũ coctaꝝ cũ pane vſq; ad diſ-
ſolutionẽ carniũ: ⁊ poſt aliquã decoctionẽ mẽbꝛẽ
tur galine ita ꝙ mẽbꝛa galine natẽt ſup aquã vt
panis: nã h aq̃ vel bꝛodiũ ex hac decoctiõe acqrit
magnã virtutẽ ⁊ infirmũ valde ꝯfoꝛtat ⁊ adiuuat
ad mũdificationẽ loci ſanioſi ⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ exco-
riationis ⁊ ꝯfert multũ incarnationi loci vlcerati
⁊ excoꝛticati in aq̃ vel bꝛodio ipſo poſſent poni vi-
tella ouoꝝ vel puluis cinamomi cardamomi mir-
tilloꝝ ⁊ croci: ⁊ adderẽt iſta manifeſte in ꝯfoꝛtati
oneȝ virtutis vt nõ caderet. Mũdificet̃ cũ aq̃ mel
lis ſumpta vice vna ⁊ medicamẽ incarnatiuũ vice
alia vt electuariũ de thure ⁊ ſilia: ⁊ h donec ꝯſoli
detur. ⁊ h hȝ locum maxime qñ ſanies euenerit ex
ruptura apatũ inteſtinoꝝ ſubtiliũ vel ſupioꝝ. Si
aũt euenerit h ſanies ex inteſtinis inferioꝛib⁹ ſup
ponat̃ aq̃ mellis calida cũ cliſteri et poſt aquã fiat
cliſtere ĩcarnatiuũ ⁊ ꝯſolidatiuũ. Nutriat̃ ex pul
lis aſſatis ⁊ poſitis in teſtula ⁊ paſtillo nutritꝫ ⁊ cõ
foꝛtatis cũ agreſta ⁊ rob vel ſucco berberis ⁊ mir
tis ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ ſpecieb⁹. Bibat vinũ rubeũ
limphatum cuȝ aqua. Si aũt ſanies q̃ expellit̃ fue
rit pauce q̃ntitatis: ⁊ infirm⁹ fuerit debilis vt di-
ctum eſt: regat̃ etiã vt dictũ eſt. Si aũt ſatis foꝛtꝫ
fuerit ſumat lac in quo extincti fuerit lapides iñã
mati vel ferrũ: ⁊ ſumat ſepe troc. ſtelle cũ niuua vl'
ſyrupo de agreſta. Vngat̃ ſepe locus doloꝛoſus
cũ vngento facto ex oleo de maſtice cera ⁊ oleo de
aneto: in alijs regat̃ vt dictũ eſt. Si võ materia ſa
nioſa q̃ facit fluxum ventris cõtenta fuerit in epa
te ꝑpter apoſthema quod ruptũ eſt ibi: vel parti-
bus q̃ habent affinitatẽ cuȝ vijs vrinalib⁹. Mun
dificetur ꝑ vias vrinales cũ ſe. apij: feniculi et ci-
coree ⁊ endiuie ⁊ ſimiliũ q̃ mundificãt ꝑ vrinã: et
ſic ꝑ deriuationẽ materie ſanioſe ad alterã partẽ
fluxus curabit̃. Et de iſtis medicinis multũ ſcri-
pſimus in egritudinibus renũ veſice. In dieta ⁊
potu cliſteribus ⁊ medicinis ꝯuenientib⁹ ad inte
ſtina fiat ſm qđ ſcriptuȝ eſt. Sed ſi materia apo-
ſthematis rupti eſſet in pectoꝛe vel partibus illis
quãuis ad inteſtina declinet ꝑ vias occultas. mũ-
dificet̃ cũ rebus dictis. c. de ptiſi nõ negligẽdo in
teſtina ⁊ ſtõȝ qn cõfoꝛtẽt̃ cuȝ rebus ſupradictis ꝙ
ſi materia contineat̃ in locis alijs q̃ȝ in ſtomacho ⁊
inteſtinis quod ſcietur ex grauitate ⁊ doloꝛe loci ⁊
ex aleuiatiõe eius tunc fiat cuȝ mundificatiõe ꝓpa
conuenienti ad illum locum non negligẽdo natu-
ram ſtomachi ⁊ inteſtinoꝛum ⁊ ſic curabit̃ ſi deus
voluerit.

Caplm. cxxxj. de fluxu ventris ex catarro.

Atarrus eſt egritudo q̃ fit ex
materia ſubtili viſ-
c coſa deſcẽdẽte a capite ad ſtõȝ vel ĩte-
ſtina. aut ad gulã ⁊ fauces. vñ cũ deſcẽ
dit ad ſtõȝ ⁊ iteſtina mollificat vilos ⁊
ĩpe dit digeſtionem: ⁊ ſic fit fluxus ventris.

Signa fluxus qui fit ex catarro ſũt ꝙ
fit poſt ſomnũ ⁊ diuerſitatem
egeſtionis ⁊ poſt repletioneȝ ciboꝝ ⁊ potuum ad
quã ſequit̃ ſomnus immediate. deinde retinet̃ vẽ
ter cum ꝑſeruat homo vigilãs.

Cura iſti⁹ flux⁹ ẽ vt curet̃ catarrus ſȝ ꝙ
fuerit vt dictum eſt. c. de catarro
ſupi⁹. Abſtineat a diuerſitate ciboꝝ: et ſit ꝯtent⁹
hoꝛa comeſtiõis in re vna tãtuȝ. ſ. vt comedat car
nes arietis annualis: vl' caſtrati: vel ꝑdicũ: aũt fa
ſianoꝝ: vel pulloꝝ: aut galinaꝝ ꝯdictaruȝ cũ ſu-
mac vel mirtis: aut cum berberis ⁊ cũ rob de vi-

no: aut cū mina citonioꝝ q̄ fit ex. lī. j. ſucci citoniorum ⁊. lī. j. zuchari ⁊. ℥. iij. aceti. buliāt ſil' vſq̄ ad ſpiſſitudinem ⁊ colentur. bibat vinum ſtipticum limphatū ſm medietatē: nullomō in die dormiat neq̄ ſup repletionē. Comedat ſepe de electuario de thure qd̄ fiet. c. de fluxu vētris cuꝫ ſanie ꝑ ioda li ⁊ poſt illud bibat minā de citonijs. Comedat vitellos ouoꝝ aliqñ cū ſpeciebꝰ. purgeť cū pilluľ cochijs vel pigra ⁊ ſuffumigeť cū thure ⁊ maſtice. Sepe comedat de cubebis ⁊ vitet coitū ꝓ poſſe q: facit materiā currere ad inferiora. In alijs fiat vt dictum eſt in. c. de catarro.

Caplm. cxxxij. de diaria.

Diaria cōmuni ſermone ē̄ fluxus vētris ſimpliciť cū quo humores: aut vtute nature: aut violētia accidētis emittūť q aliqñ ſūt calidi: aliqñ frigidi: hic modꝰ diarie aliqñ fit corpore īfirmo vel ī fine īfirmitatis ī modū criſis aliqñ fit corpe exiſtēte ſano ⁊ ī vtroq̄ accidit diaria h̄ aut fluxꝰ: aut vtute nature vt dictū ē ⁊ eius intēſio aut violentia accidentis.

Signa diarie corpore exiſtēte infirmo qñ acciderit intenſio naturali ſūt ꝯſtātia vtutꝫ reſpectu īfirmitatꝫ ⁊ bonitatꝫ appetitꝰ ⁊ expulſiōis: ⁊ ꝙ añq̄ accidat diaria viſa ſīt ī vrina ⁊ ſupfluitatibꝰ ſigna digeſtiōis cōplete vel diminute: ⁊ ꝙ ī die idicatiōis ſigna ſatis bona apparuerit et ī ſeq̄nti die cretica ſupuenit diaria: vľ fluxꝰ cū aleuiatiōe īfirmi. corpore vō exiſtēte ſano ſi diaria ſupuenerit itēſione naturali ſufficit ſolū vt aleuiatio manifeſta vel melioratio ſubſeq̄ť ad ipſaꝫ diariā vel fluxū: ⁊ cū h̄ appetit meliꝰ ⁊ magis ſapide ⁊ etiā melius digerit ⁊ cū maiori q̄ete.

Signa diarie q̄ fit violentia accidētis corpore exiſtēte īfirmo vel ſano ſunt qd̄ ī infirmo an̄ eius euentū nō apparuerūt ſigna ꝑfecte digeſtiōis neq̄ diminute in aliqua die īdicatiua vel cretica. Et aduenit talis diaria vel fluxus cuꝫ deſtructiōe appetitꝰ ⁊ digeſtiōis ⁊ ad ipſaꝫ diariā ſeq̄ť grauitas ⁊ laſſitudo ⁊ nō leuitas corporis ⁊ mēbroꝝ nō aliquo: ī corpore vō ſano ſufficit ꝙ ipſaꝫ diariā vľ fluxum ſeq̄ť mēbroꝝ grauitas cū debilitate appetitus ⁊ digeſtiōis ⁊ totiꝰ corporꝫ. ⁊ ꝯfirmāť tales cōfirmatiōes oēs ꝑ Amphoriſmuꝫ Hypo. j. particula vbi dicit. In ꝑturbatōibꝰ vētris ⁊ vomitibꝰ q ſponte fiunt ⁊c̄.

Si aūt humores q emittūt fuerit calidi in ano ſentiť ardor ⁊ punctura ⁊ color humoꝝ erit citrinus ⁊ eoꝝ ſubſtātia fluida nō viſcoſa ⁊ īfirmꝰ patiťur ſitim ⁊ amaritudinē oris: ⁊ ſi habitudo ⁊ cōplexio totiꝰ corporis fuerit ſignificātia caliditateꝫ ⁊ ēt etas: ⁊ cū h̄ vrina fuerit multū tīcta: ſigna magis certa erunt.

Si vō humores frigidi fuerit oīa ſigna q̄ſi ꝯ̄ria apparebūt ꝑter ꝙ in colore humoꝝ poſſet eſſe deceptio: nā poſſent apparere colores humoꝝ citrini vel viridis tñ mat̄ia frigida erit: et iſtis coloribus citrinis vel viridibꝰ quomō apparent ī humoribus ⁊ q̄liter habeāt ſignificare ſup materiā frigidā vel calidā ſatis plenarie diximꝰ. c. de dolore capitis vitio ſtōi ⁊. c. de vomitu ſitis diſputauimꝰ: ſufficiat ꝙ dictum eſt illic ſup iſtam materiam.

Cura diarie q̄ eſt ex mat̄ia calida ꝓpter violentiā accidētiuꝫ ē vt mūdificentur ſtomachus ⁊ ītestina ſi mat̄ia fuerit ibi ſiue ſit cū fe. ſiue abſq̄ fe. cū decoctiōe facta ex mirobalanis citrinis: emblicis ⁊ mirtis ⁊ zucharo ro. veteri: ⁊ deť in matutinis: aut cū decoctiōe facta ex. ʒ. j. reubarbari ⁊. ℥. j. mirobalanoꝝ emblicorum mirtis ⁊ zucharo ro. veteri. q̄liter tales decoctiones fiant ſupiꝰ in multꝫ locis dictum eſt. Vtať ſepe in mane ⁊ ante cenā poſt decoctionem troc. de berberis vel de ſtelle mixtꝫ cū zucharo ro. veteri ⁊ bibat poſt illud vinuꝫ decoctiōis ſumac vel berberis aut mirtiloꝝ. ⁊ ſit vinū rubeū ſtipticū ſi fuerit abſq̄ fe. ſi autem cum fe. fuerit loco vini ſumat aquā decoctionis ſumac vel mirtiloꝝ aut berberis. Vomitꝰ etiaꝫ multum videtur vtilis. vt vult Hipo. particula. vj. Amphoriſmorum. dicit eniꝫ a diaria habito diuturna ſpontaneus vomitꝰ ſupueniēs ſoluit diariā. ⁊ h̄ cura dr̄ fieri ꝑ ꝯtrariuꝫ trāſpoſitionis mat̄ie. inducit medicum Hypo. ad moduꝫ curatiōis quaſi dicat ꝙ ſi natura per ſe nō moueať ad remouenduꝫ materiā de loco infirmo ad locum aliuꝫ vel ꝯtriuꝫ medicꝰ cū inſtrumento cōuenienti h̄. Cibeť ſi fuerit cū fe. cū rizo vel cum faba fracta facta in modū rizi: aut cuꝫ cibario facto ex farina ordei ⁊ aq̄ ciſterne: ⁊ ꝯdiant illa cibaria cū vitellis ouoꝝ ⁊ puluere mirtiloꝝ et ſimiliū vel coquanť oua totaliter cuꝫ cortice ſuo in aceto tādiu ꝙ dureſcāt ⁊ cū cocta fuerit accipianť vitelli eoꝝ ⁊ comedanť cū agreſta vel vino de granatis bibat vinū ſtipticū bene limphatuꝫ cū aq̄ ciſterne vel pluuie decoctiōis mirtiloꝝ vel ſumac aut neſpiloꝝ vel ſorbaꝝ. Si aūt virtus eſſet debilis aut eſſet abſq̄ fe. nutriať cū ꝑdictiꝰ ⁊ turture ⁊ pulliſ ⁊ faſianis ⁊ carnibus edi ⁊ alijs rebꝰ dictis coctꝫ ī veru vel teſtula vel paſtillo conditis cum puluere mirtiloꝝ vel ſumac: aut cū neſpilis vel ſorbis ⁊ cinamomo: galāga ⁊ croco ⁊ agreſta vel vino d̄ granatis vľ ſuco berberꝫ ꝯforteť ſtomachꝰ ⁊ vēter cū oleo de maſtice ⁊ oleo d̄ mirtis mixtꝫ cū cera ī moduꝫ vngēti. ſomnꝰ ītroducať ꝓ poſſe ⁊ q̄es ⁊ dormiat ſup vētreꝫ q: cibus melius ex h̄ digeritur: ⁊ voluntas aſſellandi minus excitať.

Cura diarie q̄ eſt ex materia frigida ꝓpť violentiam accidētiuꝫ eſt vt introducať vomitꝰ leuis ꝓ poſſe q: vt vult Hypo. ſatis conueniēs eſt ī cura iſta vt ſuperius dictum eſt: et melius eſt vt fiat qñ eſt frigida q̄ calida: nam vt pluriuꝫ quod in ſtomacho contineť volunt philoſophi et maxime Auic. li. iij. c. d̄ egritudinibꝰ ſtomachi eſt flegma ⁊ humores frigidi: ⁊ per h̄ multuꝫ bene: ſuauiter expelluntur per vomitū. Mundificentur inteſtina cuꝫ rebus ſtipticātibus ipſa membra videlicet cuꝫ decoctione mirobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ emblicorum mirtilorum ⁊ aniſi ⁊ nutriať cum pullis aſſatis ⁊ turturibus perdicibus ⁊ faſianis ⁊ auibꝰ degentibus in arboribꝰ ⁊ in pratis ⁊ nō in aq̄s ꝯditis cū agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ vel cū vino de granatꝫ aut ſucco berberis ⁊ puluere cinamomi cardamomi ⁊ croci. bibat vinū ſtipticū multum limphatū cum aq̄ decoctionis neſpilorum vel ſorbarum aut berberis ⁊ pipe longo ſiue fuerit cū fe. ſiue abſq̄ fe. ⁊ ꝯforteť ſepe cū diacitoniten vľ cuꝫ electuario de. thure. Vngať totꝰ vēter cum oleo de ſpica et oleo de maſtice mixtis. poſſet comedere aliqñ lentes excorticatas coctas cuꝫ ſumac aut rizū cōditū cum ſpeciebus.

Si aūt diaria fuerit ꝓpter iduſtriā nature ſiue ſit ex materia frigida aut calida: ſiue fuerit die cretica aut non nihil fiat niſi debilitas ſuperuenerit ſed nutriatur cibis bonis ⁊ potibꝰ dictꝫ ſuperiꝰ.

Si autem virtus debilitaretur: tunc procedatur ſm naturam ⁊ habundantiam materie contra diariam vt ſupius dictum eſt ⁊ ſpecialiter cū electuarijs cōfortantibꝰ ſtōm ⁊ inteſtina ſicut cū diacitoniten ⁊ troc. ſtelle ⁊ ſilibꝰ aut cū vino quod ſic fit. ℞. fialas duas vini rubei ſtiptici. ℥. iiij. zuchari roſati veteris. ℥. ij. mirtilorum contuſoꝝ et gariofiloruꝫ numero. xl. ⁊ piſteť ⁊ miſceanť omnia iſta ſimul ⁊ buliant ad inuicē ī lebete donec medietas ſit cōſumpta. coletur hoc et reſeruetur. dan-

tur de eo ante cenā ⁊ prandiū. ʒ. iiij. vel. vj. hyeme calidum eſtate frigidum.

Caplm. cxxxiij. de fluxu vētris cuȝ ſanie ꝓiodicali ⁊ cuȝ ſanie cronica ⁊ ꝯtinua.

Circe hic cōuenit qd̄ ſanies īpoſſibile ē vt ꝑueniat niſi a mēbro excoriato vl' vlcerato: ⁊ qñqȝ fit ꝑiodicalis vl' ponit tp̄s breue vl' magnū inter ſuas acceſſiōes vl' apparitiones: tūc ꝑſumat medic⁹ ꝙ venit a loco vel mēbro excoriato vel vlcerato qd̄ liberū trāſitū nō hȝ ad inteſtina vel ſtōȝ ⁊ ex hac cauſa facit ꝑiodū vl' interpollationē. Illa ſanies q̄ ē ꝯtinua ſiue ſit cronica aut nō: venit a ſtō vl' īteſtinis aut mēbris q̄ liberū ⁊ ꝯtinuū trāſitū hȝ ad īteſtina. Fit aūt oīs ſanies ex actiōe caloris naturalis ⁊ innaturalis eq̄liter dominātis ſup ꝯuerſionē humoꝝ q̄ in ſaniē conuertunt̄.

Signa ſaniei ꝑiodicalis ſūt ꝙ fit poſt exituras vel apata q̄ fuerunt manifeſta ī aliq̄ ꝑte corꝑis: ⁊ h̄ totū ſcit̄ ꝑ dolorē loci ⁊ tumorē ⁊ grauitatē ⁊ pūcturā ⁊ afflictionē ī loco ī quo ſanies generabat̄ añ fluxū vētriſ: ⁊ ī quo mēbro generat̄. Signa vō ſaniei q̄ ē cronica aut nō cronica ꝯtinua ſunt ex re ipſa manifeſta ⁊ etiā ex narratione infirmi.

Cura fluxus ex ſanie ꝑiodicali eſt vt ꝯſideret̄ loc⁹ ī quo ſanies fuit vl' exiſtit: ⁊ ſi ē declinās ad ꝑtes vrina aliū mūdificet̄ cū aq̄ decoctōis apij ⁊ feni. li. dauci: cicoree ⁊ endiuie ⁊ mellis vel zuchari: aut cū aq̄ mell' vl' zuchari vbi decocta ſint ligritia iſopus ⁊ yreos ⁊ aliq̄ntulum croci: ⁊ ſic de alijs ꝑtib⁹: ⁊ ꝯfortet̄ ſtomach⁹ ⁊ inteſtina cū troc. ſtelle aut ſpodio aut berberȝ mixtis cū zuc. ro. nouello. In cibis ⁊ potib⁹ fiat vt dictū ē in diaria. Sup locū in quo ꝯtinet̄ fiat vnctio cū vngēto facto ex oleo de camomilla ⁊ oleo d̄ maſtice ⁊ cera: aut fiat emplȝ cū maluauiſco ꝑparato et farina fenugreci: ſe. lini aneti floris camomille mixtis cū farina ordei ⁊ butiro qd̄ ſic ſufficiēs ad incorporādū oīa ſil'. Omni die mūdificet̄ loc⁹ ſaniei ꝑ poſſe in aliq̄ hora ⁊ in alia ꝯfortet̄ ⁊ īcarnet̄ cuȝ reb⁹ ⁊ troc. ⁊ electuarijs dictȝ ⁊ dicta: ⁊ ſic fiat ſucceſſiue donec ſanies fuerit exiccata.

Cura flux⁹ cū ſanie cronica ⁊ ꝯtinua ſiue veniat ab inteſtinis: ſeu a ſtō aut aliūde ē vt fiat mūdificatio īteſtinoꝝ ⁊ ſtōi ꝑ os: aut cū cliſteri cū aqua mellis actu calida vel tepida aut cuȝ aq̄ mellis vbi ſint duo vel tres vitelli ouoꝝ ⁊ aliq̄d pinguedinis ⁊ poſt iſtā ablutionē fiat cliſtere taliter īcarnatiuū ⁊ ꝯſolidatiuū ꝙ ſic fit. ℞. eupatorij barbe yrcine vel ſucci ei⁹ glandiū aut corticū glādiū añ. ʒ. j. riſi abluti. ʒ. ij. coquant̄ ī aq̄ ⁊ accipiat̄ de illa aq̄ .lb. j. ⁊ diſſoluat̄ in illa aqua cū fuerit tepida ⁊ colata de medicamine qd̄ ſic fit. ℞. thuris: ſanguinis dracōis: ceruſe litargirij añ. ʒ. j. opij. ℈. j. terātur ⁊ cribelent̄ iſte medicine ⁊ miſceāt̄ ſimul cū duob⁹ vitellis ouoꝝ vel trib⁹ ⁊ fiat cliſtere: aut p⁹ mūdificatiōes ſumat ꝑ os de electuario qd̄ ſic fit. ℞. granoꝝ paſſulaꝝ ꝯtritoꝝ vt alcohol. lb. s. granorum mirti contritoꝝ vt alcohol: aut in ſumo. ʒ. iij. balauſtie. j. ſiliquaruȝ de ſpinis: ⁊ balauſtie de granatis thuris: fruct⁹ vl' ligni tamariſci añ. ʒ. v. ameos. ʒ. viij. fiat electuariū cū zucharo. ⁊ h̄ ē electuarium de thure ꝯueniēs ad ſtringēdū vētrē ꝓuocās appetitū ⁊ remouēs vētoſitatē ⁊ ꝯſolidās vlcera ⁊ excoriationem: ⁊ fit ex. vij. reb⁹ abſqȝ zucharo cū quo ꝯficit̄. Bibat vinū ſtipticū lipharū cum aq̄ mirtiloꝝ vel ſumat aut berberis. Dieta ⁊ ꝯdimenta ⁊ ſapores ſint vt dictū eſt ſupra.

Caplm. cxxxiiij. de diſinteria.

Diſinteria eſt fluxus vētris cū excoriatione inteſtinoruȝ: ⁊ oīs excoriatio aut ē noua cū q̄ nō ē putrefactio: aut ē antiq̄ cū q̄ ē putrefactio mala. Fit aūt noua ⁊ antiq̄ ſemper aut ex colera pura aut a colera nigra aut ex flegmate ſalſo.

Signa diſinterie ⁊ excoriatōis q̄ fit ex colera ſi fuerit leſio in ſuꝑioribus īteſtinis ⁊ fuerit abſqȝ putrefactōe et nō antiq̄ ſūt pūctura ī vētre ⁊ egeſtio ī q̄ ſūt viſcoſitates et mucillago ⁊ dolor ſup vmbilicū: et ꝙ deſcēdit ſex poſt dolorē ⁊ pūcturā ꝑ horā vnā aut poſt longuȝ tp̄s ⁊ dolor egeſtiōis ē croce⁹ ⁊ ſubſtātia ſubtilis ⁊ ei⁹ dolor ē dolor colere ⁊ ē ſubſtātia coler̄ mixta valde cū fecib⁹ ⁊ mucillaginib⁹ ⁊ ſupfluitatib⁹ ꝓpt̄ lōgū trāſitum cū eiſdē. Si aūt fuerit in ſuꝑiorib⁹ inteſtinis ⁊ fuerit cum putrefactiōe ⁊ fuerit antiq̄ erūt cū mucillagine ſanies ⁊ ſanguis ⁊ erūt iſta mixta multū ad inuicē ⁊ cū fece ⁊ erūt cū ea triſticia ⁊ ſitis. ⁊ ſi cū iſtis ſignis dictis ⁊ dicēdis fuerit vrina ⁊ color ⁊ habitudo et cōplexio ⁊ pulſus ſignificantia colerā tūc ſigna magȝ nota erūt. Si āt materia vel excoriatio fuerit ī inteſtinis īferiorib⁹ nō erit mixtio ſupfluitatū ⁊ fecis ad inuicē ꝓꝑ trāſitū breuē: ⁊ ſeq̄t̄ exituȝ fecis punctura. Si aūt fuerit abſqȝ ſanie ⁊ cū ſanguine videt̄ ꝙ egritudo ſit noua. Si aūt cū ſanie ⁊ ſāguine fuerit magȝ antiq̄ iudicabit̄: Et ſi ad dolorē vmbilici ⁊ pūcturā ſeq̄t̄ fecis exit⁹ ⁊ ſupfluitatuȝ erit abſqȝ dubio egritudo in īferiorib⁹ inteſtinis. In alijs ſignis oīb⁹ eq̄t̄ ſuꝑiori. Signa diſinterie vel excoriatiōis q̄ fit ex colera nigra vl' melācolia ſunt pūctura aſſidua ⁊ egeſtio nigra ex q̄ cū de ea ī terra ꝓijcit̄ bulit ⁊ odorat̄ ex ea odor aceti ⁊ ſi fuerit ī ſuꝑiorib⁹ inteſtinis: mixto ei⁹. ſ. melācolie ē multū cū fecib⁹ et nō emittit̄ ſtatiȝ poſt dolorē ſȝ ꝑ tp̄s aut horā. Si aūt fuerit ī īteſtinis īferiorib⁹ ſtati poſt dolorē emittitur extra ⁊ nō ē ammixtio ei⁹ cū fece neqȝ ſupfluitatib⁹ tūc egritudo erit ī inferioribus īteſtinis: ⁊ ſi color vrine ⁊ cōplexio ⁊ habitudo ⁊ vſus reꝝ generātiū melācoliā ꝯuenit ſup dominiū melācolie veriora ⁊ magis manifeſta erūt ſigna: q̄ egritudo ſi antiq̄ fuerit nūqȝ curabit̄ ſi vō noua curat̄ ſȝ Almā. ẽm Hypo. iiij. particula Amphoriſmoꝝ nō curat̄ ſiue noua fuerit ſiue antiq̄ dicit .n. diſinteria ſi a felle nigro īcohauerit mortale ē: ⁊ alio mō. egritudinibus qbuſcūqȝ īcipiētib⁹ ſi fel nigrū aut ſurſuȝ aut deorſuȝ exierit mortale. ⁊ h̄ ē veꝝ ſi cepit cū vlcere vl' excoriatōe manifeſta: ⁊ illud vult Hipo. ſi aūt incepit nō cuȝ vlcere vel manifeſta excoriatiōe ⁊ cito cū cura diligēti ſubueniat̄ bñ curabit̄. ⁊ h̄ intendit Almā. cū alijs. q̄ curā ei⁹ ponūt.

Signa diſinterie ⁊ excoriatiōis q̄ fit ex flegmate ſalſo ſicut ꝙ accidit poſt corizā ⁊ catarrū ⁊ nō ē cū ea ī egeſtiōe ſanies plurima neqȝ colera neqȝ rubedo neqȝ viriditas: imo flegma ⁊ viſcoſitates: neqȝ multa acuitas in ē q̄ pungat multū ⁊ vētoſitas cū ea ē plurima: ⁊ ſi fuerit īſuꝑiorib⁹ vel īferiorib⁹ īteſtinis accidit d̄ ammixtiōe cū fecib⁹ ⁊ de diuerſione vt dictū ē in alijs ſi hēret pruritū vel ſcabiē vel habuiſſet in preterito eſſet fortius ſignum ſuper hoc.

Cura diſinterie q̄ fit ex colera pura ē vt ꝯfortent̄ īteſtina ⁊ ſtomach⁹ cum puluere de bolo q̄ ſic fit. ℞. pſilij aſſari. ʒ. xx. arnogloſa. ʒ. x. gūmi: boli armeni añ. ʒ. xx. ſe. portulace ſe. mirti añ. ʒ. x. terant̄ et fit doſis. ʒ. iij. ī mane ⁊ ante cenā cū rob de citonijs. Nutriat̄ cū vitellis ouorum rizo aut ſucco ordei aut cum lacte in quo extinctuȝ ſit ferrū aut lapis ignit⁹. ꝯdiant̄ iſta cibaria cū adipe renū capraꝝ vl' edi: bibat rob cito-

riorum vel ſirupum cum aqua decoctionis mirtorum aut ſumac vel berberis. Si autem iſta non conferūt mundificetur ſtomacus ⁊ inteſtina cū decoctione q̄ fit ex mirobolanis ci. emblicis ⁊ berberis: ⁊ nutriatur cū diete dicta paluis aſſatis ⁊ auibus non degentibus in aquis: vel coctis in teſtulla vel paſtillo. nutritis ⁊ cōditis cum vitellis ouorū ⁊ agreſta aut mirtis: ſeu ſucco citoniorum vel cū neſpilis ſorbis: ⁊ his ſimilibus ⁊ cum puluere facto ex cinamomo cardamomo mirtis ⁊ croco ⁊ aliquantulo aceti. Scias ꝙ acetum valde malum eſt per ſe ⁊ cum alijs rebus ſi ibi fuerit excoriatio quia vlcerat ⁊ corodit. ſed ſi non fuerit cū excoriatione non nocet in fluxu colerico ſi miſceatur cum ſuis cōdimentis q: deſtruit coleram. poſſet comederē vitellos ouorꝫ coctos i aceto cū ſuis corticibꝰ ⁊ pſe ⁊ cū ſuis ꝯdimētis dictis. fiāt cliſteria mūdificatiua ⁊ incarnatiuaq̄ fiunt ex aq̄ mellis ⁊ vitellis ouorꝫ ⁊ adipe renum: caprarum vel edi ⁊ ſunt tepida bora ſuppoſitionis ad que cliſteria mundificatiua ⁊ incarnatiua ſuccedant confortatiua ⁊ conſtrictiua que fiunt ex aqua decoctionis mirtorum fabe vel ſumac cum qua aqua miſceantur adeps renum caprarum: vel edi ⁊ puluis boliarmeni dictis ſuperius in eodem. c. poſſet etiam bibere vinum ſtipticum limphatum cuꝫ aquis dictis ita ꝙ aqua ſit dupla ad vinum: ⁊ hec regula curatiōis hꝫ locum in febre ⁊ abſqꝫ febre.

Cura deſinterie que fit ex melancolia eſt vt vitet acetum omnino ⁊ condimentum ꝙ fit ex eo: ⁊ cōedat vitellos ouorum ⁊ cibum de rizo conditūꝫ cū adipe renum caprarum ⁊ edi ⁊ amigdalis frixis ⁊ cū papauere ⁊ portulacis ⁊ eius ſeminibus ⁊ cum ſemine ameos ⁊ aniſi. Bibat ſirupum de pirris vel de citonis cū aqua pluuialis vel de ciſterna: aut aqua mirtorum vel de ſumac. comedat ſuccum ordei vel auene bibat aliquādo vinum ſtipticum cum aquis dictis ſumat ſirupum de nenuſare vel de roſiſ cum puluere boliarmeni. poſtea ſi fuerit neceſſarium q: non curatur mundificetur cuꝫ. ʒ. j. reubarbari ⁊ aqua decoctionis ſene ⁊ epitimi ⁊ miro. indorꝫ aniſi ⁊ ameos mundificetur ſepe cum cliſteribus mundiſicatiuis factis ex aqua mellis ⁊ adipe pinguedinis renū capre. vel edi ⁊ fiat hoc in die bis aut ter poſtea fiant cliſteria cōſtrictiua cum aqua decoctionis eupatorij ſucci barbe incine ⁊ glandium ⁊ rizi abluti in aqua ponatur de puluere qui ſic fit. ℞. turis ſan. dra. ceruſe litargirij añ. ʒ. j. opij. ℈. j. ⁊ addantur cum iſto puluere duo vitelli ouorum vel tres: ⁊ fiat cliſtere mundificatiuum vna vice ⁊ conſtrictiuum alia: ⁊ ita in omni fluxus ventris fiāt cliſteria prius mundificatiua vice vna ⁊ conſtrictiua vice alia. Confortentur cum cibis dictis ſuperius in quibus nullo modo ponatur acetum: alia omnia ſic.

Cura deſinterie que fit ex flegmate ſalſo eſt vt bibat aquam decoctionis ſumac ⁊ ordei cum ſirupo de citonijs vel aquā decoctionis mirtorum ⁊ ameos et aniſi cum eiſdem ſirupis: ⁊ comedat rizum conditū cū adipe renum caprarum vel edi: ⁊ vitellis ouorꝫ ⁊ lac in quo extincta ſint lapides igniti ⁊ ferrum: carnes cōditas ⁊ conditas vt dictū eſt. c. illo ſupra cliſtericetur bis vel ter in die cum cliſteri facto ex aqua decoctionis ſicle polipodij ſumiterre mellis ⁊ ordei ⁊ cum oleo d̄ maſtice. vel oleo de camomilla aut aq̄ mellis ⁊ ſicle poſt illa ſucceſſiue fiant cliſteria cum aqua decoctionis ſumac mirtilorꝫ ⁊ boliarmeni i qua diſſoluāt troc. ſtelle: vel troc. de ſpodio aut pulſus de bolo. ſumat ſepe i auro duos troc. ſtelle cū ſirupo de citonijs vel de mirto: ⁊ aqua decoctionis mirtilorꝫ vel neſpilorum ⁊ ſimilium: ⁊ ponat medicus in iſtis cliſteribus ſi pticis et conſtrictiuis ſemper vitellos ouorum ⁊ pinguedine renum capre ⁊ edi ⁊ aliquātulum vini ſtiptici. Sciendū eſt hic ꝙ cliſteria mundificatiua ⁊ incarnatiua fiāt cōſtrictiua in omni fluxu ventris ⁊ diſinteria que fit vitio inferiorum inteſtinorum plus valent ⁊ conferunt ꝙ quando fit vitio ſuperiorum inteſtinorum. Medicine vero que ſumuntur per os magis valent quando fluxus vel deſinteria aut excoriatio fit vitio ſuperiorum ꝙ econuerſo. regula iſta eſt vtilis cum ſe. etiā in iſto caſu maltotiens curauimus de iſto fluxu ventris ⁊ diſinteria facta mundificatione cum cliſteri lenitiuo ⁊ mundificatiuo ſolum cum cliſteri facto cuꝫ vino rubeo ſtiptico decoctionis mirtilorum ⁊ cum rubeis ouorum: ⁊ hoc vltime valet in tenaſmone.

Capitulum. cxxxv. de excoriatione ⁊ teneſmone.

Enaſinone eſt difficultas aſſellandum cum conamine ⁊ pondere ſemper fit ex dominio flegmatis viſcoſi aderentis inteſtino cui admixtum ē aliqd colere mordicātis ⁊ voluntatem aſſellandi excitātis ⁊ huic volūtati viſcoſitas humoralis obedit: ⁊ ſic inaſcitur diuerſitatas motus illo caſu ex diuerſitate cauſarū dictarꝫ ⁊ fit dolor in loco ⁊ grauitas. Excoriatio fit ex cauſis dictis ſuperius

Signa Tenaſmonis ſunt frequentia aſſellationis pauce vt ſputum ⁊ dolor ledens proprie anum: ⁊ illud cum quo egreditur egeſtio non eſt pmixtū cū fece: ⁊ iuuatur habētes ſuperpoſitione colirij pluſqꝫ reliquis curationibꝰ: ⁊ ſi eſt ibi excoriatio noua emittitur ſanguis manifeſte. Si vero vetus fuerit ſanies cum ſanguine vel per ſe nō mixta cum fece. firmandum eſt hic quod in oī fluxu ventris ad quē ſequitur aleuiatio ſiue cū fe. ſiue abſqꝫ febre ſiue ſit accidens ſiue egritudo p ſe aut medicinaliſ eſt ſignificatio ſuper bonū in futuro. Si vero ad ipſuꝫ non ſequitur aleuiatio in parte neqꝫ in toto: eſt mali ſignificatio ſuper futurum ⁊ timenda: ⁊ ſi conſtringeretē in augmento debilitatis virtutis mors i proximo expectabitur abſqꝫ dubio. nam talis cōſtrictio ſignificat ꝙ natura in ſuis operationibus eſt deſtructa: ⁊ ꝙ nullum poſſe hꝫ cōtra accidēs vel infirmitateꝫ vel corpꝰ natura: ⁊ per hoc nihil expelliſ vel expelli poteſt extra eo ꝙ accidens vel īfirmitas principia naturalia itrinſeca intenat deſtruere ⁊ poteſt.

Cura Tenaſmonis eſt vt ſedeat infirmuſ ter vel quater in die in aqua calida decoctionis lentiū: ameos: floris camomille melliloti aneti ⁊ ſupponatur poſtqꝫ exierit ab aqua licinū quod ſic fit ℞. croci thuris mirre licij. añ. ʒ. j. opij. ʒ. ß. fiāt licinia paruar in pondere. ℈. j. ⁊ ſupponatur. hoc enim licinium dolorem ſedat ⁊ ſomnū inducit. Et ſciaſ ꝙ ſōnus in fluxu ⁊ tenaſmone eſt de melioribus rebꝰ ſumat etiam in mane vnum de troc. qui ſic fiunt. ℞. ſe. iuſqami. ʒ. ij. ſe. an. ti. ſe. fenicli añ. ʒ. v. ameos. ʒ. ii. ß. opij ʒ. j. ſe. apij. ʒ. x. fiant trociſ. cuꝫ vino ponderis. ʒ. j. vel aurei. ⁊ adminiſtratur cum rob vel ſyrupo de citonijs Mundificetur cum cliſteribus mundificatiuis dictis in diſinteria ex flegmate ſalſo ⁊ cum conſtrictiuis. ſumat per os decoctionem que ſic fit. ℞. mirabolanorū citrinorum ⁊ emblicorūꝫ añ. ʒ. vi. aneti feniculi: ameos añ. ʒ. j. piſtentur ⁊ bulliant in. ℥. viij. aque donec cōſumpte ſint partes due: coletur ⁊ colatura illa addatur ʒ. ij. rob vel ſirupi de citonijs ⁊ detur ante diem purgando cauſam conſtringēte tenaſmonem. Regatur cum dieta ⁊ potu dictis in cura diſinterie ex flegmate ſalſo.

Capitulum. cxxxvj. de vermibus in inteſtinis et ano.

Ermes quidam Sunt parui ⁊ quidā lati ⁊ alij longi. longi naſcuntur in ſubtilibus ⁊ ſuperioribus inteſtinis lati naſcuntur in inferioribus ⁊ groſſis inteſtinis: parui in ano ⁊ longatione. Ubicūqꝫ fiant vel naſcantur cauſa vel materia omnium eſt flegma viſcoſum ⁊ humiditates male que generātur e:

fructibus ⁊ malis ⁊ groſſis cibarijs per viam indigeſtionis ⁊ guloſitas ⁊ multiplicatio ciborum in quantitate impediendo digeſtionem. dant cauſam ad hoc.

Signa Vermium paruorum qui ſunt i ano ⁊ longationis fine ſunt pruritū in ano ⁊ commotio: ⁊ apparent aliquando extra in modum vermium caſei.

Signa latorum ⁊ longorum qui in īteſtinis groſſis lōgis naſcunt̄ ſunt citrinitas coloris vel palliditas ⁊ velocitas cōmotionis famis ⁊ ipſius tolerantie paruitas ⁊ vehementia mordicationis ⁊ ſincopis ⁊ dolor in ventre tempore famis ⁊ ſenſibilitas eleuationis eorum ⁊ inuolutionis ipſorum in illa hora ⁊ aqua currens ex ore ⁊ egreſſio eorum ex inferiorum regiōe aut ſuperiore cum labor adeſt aut fe. acuta: ⁊ cum accidit dolor in ventre vehemens facit incurrere remiſſionem epilenſie ⁊ ſincopi ⁊ ſpaſmo ⁊ mortaliſſimo multotiens interficiunt ꝓp ſuam vehementiam ⁊ prurit⁹ naſi ⁊ fricatio inordinata ipſius ⁊ oculorum concauitas ⁊ ſentitur odor vermium in anelitu manifeſte.

Cura Vermium qui in fine longatiōis ⁊ ano naſcuntur ⁊ apparent eſt vt abluat̄ locus cum aqua ſalſa vel marina cal. actu: ⁊ ſupponere oleum ablutū quouſq; fiat album aut vngere locū cū oleo de perſicis vel de amigdalis amaris cōfert etiā multū: lauare locū cū aqua rute vel abſinthij aut calamenti vel lupinorum ſeu perſicarie vel matricarie cōfert multum: ⁊ eſt conueniens tangere extra ⁊ intra cū felle vacino ⁊ ſimilibus aut cū oleo ro. in quo ſit aliquid de aloes aut cū aloe mixto cū oleo de amigdalis amaris aut nucleis perſicorū. mundificetur ſi eſt poſſibile cū cliſteri facto ex aqua abſinthij ⁊ oleo aliquo ex dictis ⁊ aloe vel pigra ⁊ aliquantulo ſalis. Bibat vinum album limphatum ⁊ comedat res aſſatas ⁊ aues bone carnis ⁊ alea cocta.

Cura vermium longorum ⁊ latorum q̄ īteſtinis naſcuntur eſt q: oportet in primis vt non cibetur ante tertiā ⁊ toleret famem donec laboret labore conuenienti ſuper famē deinde ſorbeat aliquid lactiſſima vt cum fecerit illud duobus aut tribus diebus diſſoluat̄ medicamē in lacte cum aliquantulo aceti quod ſic fit. ℞. corticis citri ⁊ ſe. git ⁊ nigelle turbit añ. ʒ. ij. farine lupinorum. ʒ. j. ſticados arabici. ʒ. ß. conficiātur oia illa cum aceto ſimul ⁊ dātur. ʒ. iiij. cū lacte quando fames eſt valida. Aliud quod eſt melius ⁊ leuius. ℞. farine lupinorum. ℥. ij. centonici. ℥. iiij. fiat puluis cribelatus ⁊ conficiantur cum melle et dantur. ℥. iiij. añ diem cum aqua vel vino. Abſtineat ab vnctuoſis ⁊ dulcibus ⁊ viſcoſis ⁊ groſſis generantibus materiā dictam ſicut a paſta ⁊ cibarijs que fiunt ex ea piſcibus ⁊ faſeolis ⁊ fructibus humidis. Bibat vinum album limphatum odoriferum ⁊ bñ limphatū ſi eſt cū fe. īfirmus. Vngatur venter quotidie cum oleo quod ſic fit. ℞. olei ro. vel de ruta aut de amig. ama. vel de nucleis perſicorū. ℥. iij. aceti. ℥. ß. pulpe coloquintide rute fellis vacini aloes añ. ʒ. iij. fit aūt hoc vnguentum ſolum ex aliquo oleorum vel oleo ro. mixto cū aleo et aliquantulo aceti: ⁊ ſuper vnctionē ponat̄ emplaſtrum quod ſic fit. ℞. abſinthij rute añ. m. j. piſtētur ⁊ coquātur cum aceto ⁊ cū eis miſceat̄ de farina lupinorū ⁊ ponat̄ calidū ſup vētrē. purgant̄ ēt pueri ⁊ maiores cum aqua que ſic fit. ℞. medulle caſſie fiſtule. ℥. j. diſſoluatur cum. ℥. iij. aque decoctionis turbit in maioribus ⁊ colentur ⁊ datur ante diē. In infantibus ⁊ lactātibus diſſoluatur cū. ℥. ij. aque decoctionis nucleorum perſici vel amig. ama. ſola aqua decoctionis amigd. ama. vel nucleorum pſicorū poſtq̄ bene piſtata fuerint expellit vermes lactantiū vel puerorum ⁊ inunctio dicta. Comedat res aſſatas vel conditas cū agreſta aut aceto ⁊ ſale ⁊ bibat vt dictū eſt: vel bibat aquā decoctiōis nucleorum pſici in qua aliquid aceti ponatur.

Capitulm. cxxxvij. de debilitate renum.

Ebilitas renum fit aliquando ex alteratione cōplexionis aliquando ab extenuatione eorum: aliquādo ꝓp dilatationem viarum ita q̄ ſuperfluitates decurrunt pluſq̄ debeāt ad ipſos: ⁊ ſūt groſſe albe mixte cum rubedine.

Signa Debilitatis renum ex cōplexione ſunt ſigna ſignificantia caliditatem aut frigiditatem renum vt loci caliditas vel frigi. cū dolore: ⁊ quod vſus rerum calidarū aut fri. nocet aut cōfert: ⁊ coloratio aut diſcoloratio vrine cū multitudine vel paucitate: nā multa vrina ⁊ ſitis continua caliditatem renum ſignificant: ⁊ ſi cum hoc non humectatur os per potum aque: ⁊ ſemper mingit poſt potū aque: ⁊ vrina fuerit alba ſubtil' quaſi aq̄ ⁊ caro minuit̄ ⁊ tunc verius caliditatē renū ſignificabūt: ⁊ eſt timendum ne iſte ad eticham conuertatur contraria ſigna frigiditatem.

Singa debilitatis ꝓp extenuationē ſūt ſigna ſignificantia extenuationem corporis ſicut ſitis ē extenuatio mēbrorum ⁊ q̄ vſus rerum impinguantium corpus confert: ⁊ q̄ vrina ē multa limpida ⁊ alba ⁊ abſq; ſuperfluitatibus cōtentis in ipſa.

Signa debilitatis renum ꝓp dilatationem viarū p quas humores ⁊ ſuperfluitates mādant̄ ad renes ſunt q̄ vrina apparet cū ſuperfluitatibus albis vel rubeis in modū loture carnis: ⁊ abſq; dolore ſenſibili q̄ſ: ſ; ſentit in dorſo aliquē dolorē non intenſum: ⁊ paucitas appetitus coitus ⁊ q̄ mingit ſepe ſuperfluitates dictas cū vrina pauca vt plurimū.

In cura debilitatis renum ex cōplexione ſciendū eſt q̄ debilitas ex iſta cā magis māſiua ⁊ ꝑſeuerās eſt q̄ ex cauſis alijs: ⁊ deterius curatur. Si autē debilitas fuerit ex ꝯplexiōe fri. ꝯfortētur renes cū oleo de ſpica ⁊ oleo d̄ maſtice mixtis cū cera i modū vnguēti ⁊ nutriatur cum carnibus caſtrati arietis ⁊ edi cocti cum feniculo petroſelino ⁊ boragine: ⁊ carnibus auiū coctis in paſtillo ⁊ teſtula aut veru conditis cum inēta petroſelino ⁊ ſinapi factis cum rob aut puluere ſpērū qui ſic fit. ℞. piperis longi. ʒ. ij. cinamomi. ʒ. j. ameos amomi añ. ℈. j. cardamomi garioſilorum nucis mus. añ. ʒ. j. ß. croci. ʒ. ß. fiat puluis cribelatus. Bibat vinum album clarum odoriferum medie rubedinis limphatum cum aqua decoctionis melis ⁊ galange. cōedat ēt vitellos ouorū ꝯditos cū ſpēbus dictis ⁊ de herbis feniculū petroſilinū boraginē ⁊ mētā ⁊ ſclareā.

Si materia fuerit ibi frigida apparens vel ſecans mundificetur cum aqua decoctionis turbit ⁊ reubarbari ſcolopendrie ſe. apij ⁊ ameos ⁊ dulcoretur cū melle aut melle ro. Super renes fiat emplaſtrum cū cera ⁊ laudano: maſtice mirra vernice ⁊ ture ⁊ oleo de maſtice. Si aūt non curaretur per hoc fiat cauterium ſuper locū vbi ſentitur dolor ⁊ non imprimatur multū ⁊ dimittat̄ aptū lōgo tpe. nā de ꝓprietate tale cauteriū alterat̄ cōplexionē frigidā cū hūore ⁊ abſq; hūore. Si vero debilitas fuerit ex cōplexione calida confortētur renes cum vnctione que fit ex oleo ro. ⁊ cera vel oleo de papauere aut oleo de mirtis ⁊ cera ponat̄ emplaſtrum factū ex ſandalis roſis camphora ⁊ farina ordei ⁊ oleo. ro. ⁊ aliquātulo aceti ſuper ipſos.

Si autem materia fuerit preſens calida mūdificetur corpus cū aqua decoctionis reubarbari lacticarum ⁊ endiuie ro. ⁊ cicoree: vel ſe. cucurbitarum melo. ⁊ citrulli ⁊ dulcoretur illa aqua cum zucaro vel rob. Nutriatur cum carnibus dictis conditis ⁊ coctis cū agreſta ⁊ ſucco berberis vel de gra. uel cucurbitis lactucis endiuijs ⁊ rapis. nā rape valde vtiles ſūt in hoc caſu. Bibat vinum ſtipticum limphatū cum aqua fri. aut cū aqua decoctionis endiuie lactucarum roſarū mirtilorum cucurbitarum ⁊ ſimilium. Comedat etiā rapas ⁊ cucurbitas farrum rizum ⁊ vitellos ouorū cō

ditos cũ lacte amigd. ⁊ agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ vino de gra. vel ſucco berberis ſeu mirtiloꝝ. ⁊ de berberis comedat poꝛtulacas lactucas ⁊ endiuiã ⁊ cõdiãtur cũ eiſdẽ reb⁹: ⁊ coꝛpoꝛe ſupino iaceat ſup terrã frigidã ita ꝙ renes tangãt terrã: ⁊ ſuper lectos frigidos de roſis ⁊ pſilio.

Cura Debilitatis ꝑꝑ extenuationẽ eſt eadẽ cum cura debilitatis ſtomaci ex domi nio ſiccitatis: preter ꝙ vnctiones que fiunt circa ſtõm in cura iſta fiunt circa renes ⁊ ſpinã in iſta: ⁊ ꝑꝑ hec cu ra illius requiraꝫ illic. Vngat̃ ſepe renes ⁊ ſpina tota cuꝫ populeone ⁊ oleo. ro. mixtis ⁊ comedat bꝛodia gal linarum pinguũ ⁊ ſimiliũ ſumat ſepe reſtauratiuũ mix tum cũ diadraganto. ⁊ abſtineat a coitu tãꝗ̃ a re moꝛ tali ⁊ deſtruente.

Curã debilitati ⁊ renũ propter dilatationẽ mea tuũ eſt vt vngat̃ renes cũ oleo de mirtis ⁊ oleo de ma ſtice mirtis cũ cera: ⁊ ſuper renes ponatur emplaſtrũ factũ ex ſandal' mumia bolo armeno ⁊ ſandal' ⁊ roſis ⁊ oleo ro. ⁊ dragantis gummi arabico ⁊ farina oꝛdei ⁊ aliquantulo aceti. Comedat carnes auium vel aialiuꝫ conditas cum agreſta aut vino de gra. vel ſumac ber beris aut de mirtis ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ puluere de mir tis ⁊ cinamomo. Bibat vinum ſtipticum limphatuꝫ cum aqua veri frigoꝛis: aut cum aqua mirtiloꝛum vł berberis. Fiat flobotomia de pede ex eadeꝫ parte do loꝛis ſi coꝛpus non fuerit plectoꝛicum: ſi vero coꝛpus plectoꝛicum fuerit fiat de contrario pede. Vtat̃ ſepe trociſcis ſtelle vel de ſpodio aut de berbere cum aquis dictis ⁊ vino. Comedat rizum farrum ⁊ farinaꝫ oꝛdei ⁊ paucum de faba conditum cum agreſta vel vino de granatis: ⁊ puluere ſupꝛadicto. Abſtineat a ꝓuocanti bus vrinã ⁊ coitu oĩo.

Capitulum: cxxxviij. de lapide in renibus.

Lapis in renibus et vbi

cunqꝫ fiat ſemper fit ex materia viſco ſa in qua caloꝛ agit foꝛtiter ⁊ eam mu tat in lapidem ſicut apparet in lapide qui fit in foꝛnace.

Signa lapis in renibus ſunt doloꝛ ſimul co lice: ⁊ illud eſt quoniã natura cum eo conſtringitur ⁊ commouetur nauſea vel ſincopiſ: ⁊ ſentitur doloꝛ in ylijs ⁊ oꝫ vt diſtinguat̃ inter doloꝛẽ yliorum ꝑꝑ lapidem renũ ⁊ doloꝛem yliorum q fit ex ipſa yliaca per vrinam: cũ enĩ eſt in vrina ſicut are na: aut ꝺ ꝯſuetudine egri eſt vt mingat poſt talem do loꝛem harenã vel lapides: aut minxit añ illã per ali quos mẽſes vrinã nigram cum qua fuit doloꝛ in reni bus vel turbulentia tũc eſt lapis in veritate. Si vero non fuerit aliquod iſtoꝛum ſignoꝛum tunc doloꝛ poſt ſa cietatem nauſeatiuã eſt ſignificatio colice ⁊ etiam nau ſea quãuis antecedat lapidem: plus eſt cum colica ꝙ̃ cum lapide: ⁊ locus doloꝛis vẽtris in colica eſt ampli oꝛ ⁊ ad anterioꝛa decliuioꝛ: ſed in lapide q eſt i renib⁹ eſt locus eius minoꝛ ⁊ ad poſterioꝛa decliuioꝛ ⁊ iterũ doloꝛ colice permutatur doloꝛ vero renũ nõ permuta tur. Similiter ſignificatio lapidiſ renũ eſt doloꝛ in re nibus ⁊ circa ⁊ ylijs ⁊ emũctoꝛijs cum grauitate ⁊ opi latione ita vt quaſi aliquid ſit ſuſpẽſum in eis.

Cura lapidis in renibus vel vijs venienti bus ad veſicam eſt vt fiat cliſtere lenti uum de quo fecimus metioneꝫ tractatu de colica: ⁊ ſit hoc cliſtere multũ vntuoſuꝫ ⁊ pingue pluſquã aquꝫ quia quãuis non vadat ꝑ loca aut ad loca in quib⁹ la pis continetur: vel per q̃ tranſit in aleuiando inteſtina a ſuperfluitatibus que loca illa cõpꝛimũt: melius di latantur emunctoꝛia ⁊ vie vrine ⁊ ſic liberius ⁊ ſuaui us deſcendente põt lapis ad veſicam ⁊ non eſt incon ueniens iterare talia vſqꝫ ad doloꝛis ceſſationem ⁊ la pidis deſcenſionem. Ingrediatur eger balneum aq̃ decoctiõis aneti: floꝛũ camomille melliloti apij ⁊ mal uaruꝫ ⁊ mercoꝛelle: dauci ⁊ ciceris ſacerdotalis. Fiãt vnctiones circa renes ⁊ ventrem ⁊ loca doloꝛoſa cuꝫ oleo de ſpica vel de lilio ⁊ oleo anetino ⁊ de camomil la ⁊ oleo de ſcoꝛpionum: equitet equũ q nõ ſuauiter a cedat ⁊ deſcendat de gradu in gradũ ſuper ſcalam foꝛ titer aut ſaltet foꝛtiter ſup vnũ ſuoꝝ pedũ. ſumat ſepe caſſiã fi. cũ aq̃ decoctionis cauliũ ⁊ ſe. apij lactucarũ ſcariole ⁊ cicoꝛe ⁊ petroſelini ⁊ ciceris ſacerdotalis. ⁊ ſaxifragie quia facit lubꝛicare lapidem ad veſicaꝫ. po nat emplaſtruꝫ ſuper ylia quod fit ex maluauiſco pre parato ſe. lini farina fenugreci ⁊ aneti mixtis ⁊ icoꝛpo ratis cum oleis de aneto ⁊ camomilla ⁊ mucillagine malue ⁊ mercoꝛelle: ſumat etiaꝫ aqua decoctiõis apij petroſelini ameos amomi carui dauci milij ſolis ſaxi fragie ciceris ſacerdotalis lactucarum endiuie capari ciperi ⁊ cicoꝛee: vel per ſe aut cũ aliqua de medicinis que frangunt lapidem quas inferius dicem⁹. Bibat vi nũ album limphatũ cũ aqua dicta aut cũ aqua decoc tionis apij milij ſol' endiuie ⁊ ciceris ſacerdotalis: ⁊ ci coꝛee ⁊ mellis. Comedat carnes arietis annalis vel caſtrati aut edi vel auium decoctas cuꝫ feniculo ⁊ pe troſelino: ſpinachijs vel boꝛagine. Comedat cuꝫ eis ſinapim cõditũ cũ rob. moueatur pedibus continue ⁊ currat ſecundũ ꝙ eſt poſſibile: nã iſta faciunt deſcen dere lapidẽ ad veſicam cũ alijs dictis. Cuꝫ ergo egre ditur lapis in vrina ⁊ non ſequitur ipſum mictus ſan guinis bonũ ẽ quia ſignificat ꝙ lapis eſt leuis ⁊ par uus ſed quando ſequitur ipſum mict⁹ ſanguinis tũc curetur cum medicamine quod faciemus in excoꝛia tione emunctoꝛioꝛum ⁊ veſice: ⁊ cuꝫ flebotomia ſaphe ne vel ſaluatelle.

Et ſi lapis peruenerit in meatib⁹ virge ⁊ eſt ma gnus ita ꝙ non exit aut eſt conuerſus ſecũdũ latitudi nẽ. ponatur tunc virga in aqua calida decoctionis vio larum ⁊ maluarum ⁊ olei violati ⁊ ponat̃ in foꝛamie virge oleum violatum vel de aneto cum mucillagine altee vel ſe. lini: ⁊ fricetur locus in quo ſentitur lapis vel contineretur ⁊ expellat̃ ad iterioꝛa vice vna poſt aliam donec egrediatur: ꝙ ſi nõ egreditur per viam iſtam ⁊ ſentiatur in virga ⁊ doloꝛ augmẽtatur ⁊ fit foꝛ tio ⁊ apoſtematur locus tunc ſcindatur locus i quo cõ tinetur lapis ⁊ extrahatur ⁊ poſtea conglutinetur loc⁹ inciſus cum maſtice ⁊ bolo ⁊ albumine oui ⁊ conſolide tur.

Capitulum. cxxxix. de apoſtematibus renum.

Apoſtema in renibus et

alijs locis ſemper fit ex materia curren te per venas ad locum apoſtemoſum.

Signa apoſtematis in renibus ſunt ꝙ in principio ſui ſentitur fe. permixta ñ habens paroxiſmum cũ oꝛipilatione vel rigoꝛe mani feſtum ⁊ ſentit infirmus grauitatem cum iacet ſupin⁹ in renibus ſiue doꝛſo ⁊ impeditur vrine tranſit⁹ ⁊ vi detur poſt tẽpus ꝙ circa epar fiat aliqua eminentia.

Cura eius eſt vt in principio fiat flobotomia de vena pedis eiuſdem lateris ad qđ doloꝛ magis inclinare videtur que eſt inter auricularẽ ⁊ anularem digitũ ⁊ ſumat in potu aquã ſe. poꝛtulace endi. lactucaruꝫ ⁊ cucurbite dulcoꝛatã cũ zucharo vio. aut cũ ſirupo de nenufare ⁊ aqua citruloꝛum ⁊ melo nũ ⁊ cucumaris ⁊ vngatur loc⁹ cũ oleo vio. vel de ne nufare. Comedat poꝛtulacas lactucas endiuias cucur bitas ⁊ melones ſpinachias ⁊ attriplices ⁊ condiant̃ cũ oleo vio. vel de nenufare: aut cũ lacte amig. dulciũ aut aquã oꝛdei vel cibarium factũ ex farina eius vel auene cum oleis dictis vel lacte amigdalarum dulci um. Cuꝫ ergo feceris illũd vſqꝫ ad dies vij. vel. viij. ⁊ febꝛis minuitur ⁊ non ſanatur infirmus: aut etiã ſi a principio febꝛis non fuerit multum inteñſa da ei in po tu aqua decoctionis oꝛdei ⁊ ſe. altee ⁊ malue ⁊ ſcario le vel cicoꝛee ⁊ vnge locũ cũ oleo de camomilla ⁊ ane-

ro vel de ſemine lini. ⁊ pone: ⁊ emplaſtrum matura-
tiuum quod fit ex maluauiſco ⁊ farina fenugreci ⁊ ſe.
lini: ⁊ pinguedine porci vel butiro: vel fiat emplaſtrū
cum farina fenugreci ſe. lini. ⁊ ordei: ⁊ frumenti mix-
tis ⁊ ꝯditis ⁊ coctis cum oleo camomellio ⁊ anetino ⁊
de ſemine lini. Mundificetur ſepe cum aqua decoctō
nis manne caſie fiſtule: ⁊ reubarbari ⁊ ſe. lactucarum
⁊ cicoree ⁊ ſimilium. Cumqȝ ſedatur dolor totius ⁊ re-
manet grauitas tunc precipe infirmo vt ſaltet ſuper
pedes ⁊ deſcendat per gradus ſcalarum ⁊ moue dorſū
renum vbi eſt grauitas leuiter cōprimendo etiam for
titer ſi ſaniem non inceperit mingere.
Si autem ſaniem mingere inceperit: eris excuſatus
a fricationibus ⁊ compreſſionibus fortibus ⁊ leuibus
⁊ tunc cum minxerit ſaniem da ei in potu mundifica
tiuū vice vna: ⁊ cōſolidatiuū vice alia ⁊ fiat ſic conti-
nue donec facta ſit conſolidatio ⁊ mundificatio: ſicut
mundificatiuum quod fit ex aqua mellis in quo po-
nitur ſemē apij ⁊ lactucarum ⁊ ciceris ſacerdotalis ⁊ gū-
mi arabicū qd datur cū trociſ. alkekengi ⁊ cōſolidati
uum ſicut electuariū de thure vel trociſcos de bolo q
dantur poſt mūdificationem cā conſolidationis ⁊ etiā
alia mundificatiua ⁊ cōſolidatiua que faciemus. c. de
vlcere renum ⁊ veſice. Bibat vinū limphatum albuȝ
cū aqua decoctionis mellis ro. ⁊ gūmi ara. ⁊ milij ſolis
⁊ ameos ⁊ ciperi ⁊ ciceris ſacerdotalis. Comedat car
nes animalium ⁊ auium coctas ⁊ conditas cū cucurbi
tis lactucis portulacis: aut cū feniculo petroſelino ⁊ bo
ragine vel ſpinachijs: ⁊ condiantur: ⁊ cum puluere ſpe
cierum ⁊ rob. vel cū ſinapi melle ⁊ rob. Utatur ſepe
lacte ſtomaco ieiunio in quo ponatur mel vel zucharū
Utatur rizo ⁊ rara ⁊ farina ordei cōditis cū lacte ami
gda. vel lacte caprino ſuper renes in extrinſeco pona
tur emplaſtruȝ quod ſic fit. ℞. boli armeni: mirre mu
mie: thuris maſticis. pulueris nucis cipreſſi ⁊ mirti-
lorum añ. ℥. ſ. draganti gūmi arabici ſang. dra. añ. ℥.
iij. miſceantur cum oleo de maſtice ⁊ cera ⁊ extendā
tur ſuper corium ⁊ poſtea coopperiantur ex panno ſub
tili valde ⁊ ſirmatur cū corio bene ⁊ firmiter.

Capitulum. cxl. de duritie in renibus.

Urices in renibus fit

aut poſt apoſtema a quo reſoluitur ſub
tile aut ꝙ incipit ex ſe: ⁊ fit ex materia
g. ꝑſea: vel melancolica vel compoſita
ex his: ⁊ hec egritudo eſt deterior alijs
quia aut male curatur. aut nullo modo curatur.

Signa duritiei in renibus ſunt ꝙ minora-
tur quantitas vrine: ⁊ ꝙ ē grauitas
renum ⁊ ſpine cum aliquo dolore: ⁊ incipit venter in-
flari poſt tempus ⁊ fit idropicus ſecundum dies: ⁊ vt
plurimum fit talis duricies poſt apoſtema calidū in re
nibus ⁊ poſt febrem eius.

Cura duritiei in renibus eſt vt fiat emplaſtrꝫ
de maluauiſco dicto in. c. anteriori ſu-
per renes ⁊ dorſum ⁊ fiat inunctio cum vnguento fa
cto ex adipe anſeris anatis ⁊ gallinarum ⁊ adipe renū
yrci vel edi arietis li. uefactis ⁊ mixtis cū cera ⁊ oleo
de camomilla: aut fiat inunctio ſuper renes ⁊ dorſum
cum medulla oſſis cruris tauri vel vitulli aut cerui.
Bibat bis in die ante prandium ⁊ ante cenaȝ oximel
compoſitū cum aqua decoctionis ordei ⁊ mellis vel
ſe. maluauiſci ⁊ mellis. ⁊ hoc eſt melior. Mundificeť
ſemel in ebdemoda cū aqua decoctionis reubarbari
ſe. malue ⁊ altee ⁊ apij ⁊ dulcoretur cum ſirupo de ne
nufare vel ſirupo vio. Regatur cū dieta vt dictū eſt in
c. ſuperiori in cura apoſtematiſ calidi tempore quo ſe.
minuitur. vel remouetur.

Capitulum. cxlj. de vlceribus in inſtrumētis. ſ. in
ra virgam renes ⁊ minctoria.

Ulcera veſice et renuȝ

fiunt poſt apoſtemata cū conuertuntur
ad ſaniem: aut ex materia acuta vlcerā
te: aut percuſſione ⁊ caſu et fiunt in ve
ſica ⁊ emunctorijs in renibus.

Signa Ulcerum in locis dictis ſunt emiſ-
ſione ſanguinis vel ſaniei. ſed diſti-
guitur. Si aūt vlcus fuerit i veſica ſanies egreditur
ante vrinam ⁊ ſentitur dolor circa veſicam ⁊ femur ⁊
vrina cū difficultate emittitur. Si aūt vlcus fuerit i
emunctorijs vel renibus ſanies emittitur mixta cuȝ
vrina: ſed ſi venerit a renibus ſentitur dolor in q̄rto
modo ſpine verſus caudā ⁊ i dorſo. Si aūt fuerit in
emunctorijs erit dolor circa partem in qua ē vlcus.
Eſt ⁊ aliqua diſtictio vel differentia vlcerū renū ⁊ ve
ſice: quia quod egreditur ex vlceribus renū eſt fruſtruȝ
carnis paruū: ſed ex vlcere veſice egrediuntur corti-
ces vel ſquame ⁊ dolor veſice eſt fortior ꝙ̄ que eſt in
renibus ⁊ in ambobus lateribus renum eſt grauitas
Quando vero vlcus eſt in meatu medio inter veſicā
⁊ renes diſtinguetur per dolorem loci vel punctionem
vel ꝯpoſitionē ſignorū dictorum in vlcerum veſice.

Cura Ulcerum renum ⁊ viarum vrinalium
⁊ veſice eſt eadem ⁊ cū eiſdem fit me-
dicinis Mundificetur locus ſanioſus aut excoriatus
cū aqua mellis: aut cū aqua mellis decoctionis ſe. en-
diuie lactucarum ⁊ cicoree: ciperi ⁊ ciceris ſacerdota-
lis ⁊ ſe. altee vel malue in qua diſſoluantur trociſci al
kekēgi vice vna: ⁊ vice alia ſumat trociſcos cōſolida
tiuos de bolo que ſic fiunt. ℞. boli armeni carabe añ.
℥. v. acatie balauſtie: gūmi arabici ipoquiſtidos añ. ℥.
j. ſ. ſe. apij. iuſquiami añ. ℥. j. fiant trociſci cū ſucco ber
beris vel mirtilorum: ⁊ ſit pondus vniuſcuiuſqȝ. ℥. ij.
datur cum aqua decoctionis mirtilorum vel berberis.
aut ſumat: ⁊ ſcias ꝙ trociſci alkechengi ꝯſolidant ⁊ in
carnāt cū iſtis aqs quos inuenies bono mō i antidotario.
Si aūt vlcus fuerit i veſica vel ſanies iniciatur cū
lacte p ſiringā colliriū albū ꝙ ſic fit. ℞. ceruſe ſarcoco-
le thuris gūmi: amili opij ſanguinis draconis añ. ℥. j.
fiant colliria cū mucilagine altee: ⁊ facta primo mundi
ficatione cum aqua mellis intromiſſa in veſicam cum
ſiringa: ⁊ iniciatur et cū ſiringa intra veſicā ſepe cau-
ſa mūdificationis aqua ficuum vel mellis. Scias hic
ꝙ ea q̄ iniciuntur cū ſiringa i veſicā magis valet in vl
ceribus veſice ꝙ̄ ea q̄ ſumūtur p os: ⁊ ea q̄ ſumūtur p
os magis valēt in vlceribus renū ꝙ̄ meatuū. Ungat
loca extrinſeca q̄ ſūt ſuper vulnera cū vnguētis diſſo
lutiuis q: multū adiuuāt ſicut vnguētū de ceruſa aut
vnguentū fuſcū ⁊ emplaſtra et multū cōferunt. Bibat
vinum ſtipticū rubeū cū aqua mell limphatū vel cū aq
ficuū. Comedat lac cū mele vel rizum coctuȝ cū lacte
aut farrum cū lacte aut fabā vel panicū. Comedat et
carnes arietis vel caſtrati aut edi. perdicū ⁊ ſimilium
conditas cū lacte ⁊ puluere mirtilorum ⁊ cardamomi
⁊ cum rob aut vitellis ouorum. Comedat feſticos aue
lanas ⁊ pineas mundatas ⁊ ſimilia.

Capitulum. cxlij. de minctu ſaniei ⁊ ſanguinis.

Ec egritudo fit aut pꝰ

caſum ⁊ percuſſionē aut ex commixtiōe
cibi acuti ſicut alei ſinapis naſturcij ⁊
ſimilium aut ex humore acuto vel ſali-
ſo currente ad renes vel vias vrinalium. ꝓuenit ali
quando a veſica: aliqn̄ a renibus ⁊ partibꝰ illis. Et ſci
as ꝙ mictus ſaniei ſequiť ad minctum ſanguis ⁊ apa
ta rupta ⁊ vlcera: ⁊ ad excoriatōȝ viarum vrie vt dictū ē

Signa minctus ſanguinis ⁊ ſaniei manife
ſta ſunt ex viſu: ſed refert in diſtinc-
tione per ſigna vtrum a renibus vel veſica: nam ſan-
guis qui venit a renibus vel chili ſubito venit: ⁊ mul

tus in quantitate ⁊ fluidus ⁊ non trūboſus ⁊ infirmus ſentit grauitatem vel dolorē in renibus vel in dorſo ille qui a veſica deſcendit venit trūboſus ⁊ nō mult⁹ in quantitate: ⁊ circa femur ⁊ veſicam ſentit alterationem ⁊ grauitatem.

Cura minctus ſanguinis ſiue veniat a renibus vel veſica aut aliunde eſt vt fiat flobotomia de baſilica aut de vena manus q̄ eſt inter ānularem ⁊ auricularem ſumat omni die vnum troc. de carabe cum aqua ſumat vel mirtilorum aut berberis troc. ſic fiunt. ℞. carabe gūmi arabici licij añ. ʒ. ij. ſ. olibani. ʒ. ij. ſe. apij. opij. amborum. añ. ℈. ſ. formētur troc. pondere aurei: vnius vel. ʒ. j. ꝙ eſt melius cū ſucco berberis aut mirtilorum: aut cū vino rubeo ſtiptico: aut ſumat troc. de ſpodio vel bolo cum aqua portulace vel cum ſucco citoniorum ⁊ ſimilium. Comedat carnes coctas ⁊ cōditas cū agreſta ⁊ vitellis ouorum aut cū ſucco berberis ⁊ mirtilorum aut citoniorum ⁊ ſimilium. Bibat vinum ponticum limphatū cum aqua ſumac vel aqua citoniorum aut pirrorum neſpilorum aut ſorbarum ſuper locum percuſum vel attritum ponatur emplaſtrum quod fit ex bolo ar. acatia ⁊ aloe ⁊ licio confectis cum aceto ⁊ aqua.

Si autē minctus ſanguinis fuerit ex materia acuta vel ſalſa curetur eodem mō ⁊ mūdificetur corp⁹ aliquādo cū aqua decoctionis reubarbari ⁊ māne ⁊ mirtilorum dulcorata cum miua citoniorum vl' ſirupo. ro. Et dieta ⁊ potus ſunt vt dictum eſt.

Si aūt ſanies poſt minctū ſanguinis mingeretur ſumat patiens de troc. qui ſic fiunt. ℞. ſe. mellonis citruli cucurbite excorticatorum añ. ʒ. x. boli ar. gummi arabici thuris ſanguis dra.. añ. ʒ. v. opij. ʒ. iij. ſe. apij. ʒ. ij. formentur troc. pondere. ʒ. ij. vel. ʒ. j. ex q̄bus vn⁹ cum. ℥. j. ſirupi de papauere ſumatur oī die. Intra virgam iniciatur cum ſiringa de coliris quod ſic fit. ℞. ceruſe ſarcocolle thuris gūmi arabici opij ſanguiſ draconis añ. ʒ. ij. fiant coliria cum lacte aſine ⁊ cum lacte aſine diſſoluantur hora iniectiōis. Modus iniectiōe talis eſt primo fiat iniectum cum ydromelle ⁊ mingat eger ⁊ poſtea iniciatur colirium diſſolutum cū lacte aſine. Dieta ⁊ regimen fit ꝑut dictum eſt. c. de vlceribus in renibus ⁊ vijs vrine.

Capitulū. cxliij. de retentiōe vrine ⁊ difficultate.

Vrine retētio ſeu difficultas fit aut ꝑꝑ egritudinē in emunctorijs: aut ꝑpter egritudinē in meatu virge: ⁊ hec egritudo que fit i predictis locis ambobus: aut eſt lapis aut caro nata in modū veruce: aut eſt opilatio ſanguinis vl' ſaniei aut apa fit ēt ex alia cauſa difficultaſ vrine propter molitiem lacerti veſice ſeu paleſim: ⁊ fit ꝑpter vehemētem retentionem vrine.

Signa ꝙ iſte egritudines ſunt in emūctorijs ſunt grauitas in dorſo ⁊ repletō veſice ex vrina.

Si autem ibi fuerit opilatio paruz aut nihil minget infirmu: ⁊ tunc dolor ⁊ grauitas augmentantur circa dorſum ⁊ epar.

Si autem lapis ibi fuerit erit cū nuaſea ⁊ cū dolore yliorum ⁊ conſtringetur venter. Et ſi in vrina fuerit viſa harenoſa ante vel eodem tempore erit certi⁹ ſignum ad lapidem.

Si fiat ex carne nata in moduz veruce ſemꝑ fiet minctus ſaniei aut ſanguis ⁊ dolor ⁊ grauitas loci ⁊ īpedimentum vrine non remouetur ſed poti⁹ augumētantur. Sed ſi fiat propter ſaniem vel ſanguinem q̄ mingitur hoc manifeſtum erit ſenſibus.

Si autem propter apa contingerit erunt doloreſ ⁊ tenſio ⁊ grauitas augmentata in dorſo cum fe. continua forti. Quando eedē infirmitates erunt in meatu veſica: verbi gratia. ſi opilatio fuerit in meatu virge erit ſꝫ repletione veſice ⁊ inflatione tendente i modū corde ⁊ grauitate in pectine ⁊ ancha ⁊ dolore vehementi.

Si autem fuerit propter lapidem in veſica inferius. c. de lapide in veſica dicemus ſigna ⁊ curaz eius

Si autē retentio vrine fuerit ꝑꝑ ſanguinē vel ſaniem: aut propter carnem natam in modū veruce antecedet ꝑ tp̄s minctus ſanguinis ⁊ ſaniei: ⁊ erit in loco ardor fortiſſimus ⁊ ſpecialiter poſt expulſionē vrīe ⁊ etiam hora expulſionis.

Si autem propter apa i veſica euenerit erit fe. valida ⁊ vehemētia doloris in pectine circa femur ⁊ alienatio. Quando vero difficultas cōtigerit ꝑꝑ mollitiem lacerti veſice ſignum eſt ꝙ patiens mingit leuiter quando ſuper veſicam ⁊ femur fit cōpreſſio.

Signa difficultatis vrine propter vehementeꝫ retentiōem vrine ſunt ꝙ ſi compreſſio fit ſuper veſicaꝫ egreditur vrina ⁊ ꝙ vrina fuit retenta vltra voluntatem per tempus.

Cura difficultatis vrine ꝑꝑ egritudines q̄ ſunt in emunctorijs ꝑꝑ ſicut opilationē aut ꝑꝑ lapidē eſt ſumere in potu ea q̄ prouocāt vrinā ⁊ frangunt lapidē in renibus ⁊ veſica ſicut medicamē quod ſic fit. ℞. ſe. apij vitis rubee tinctorum ſeminis petroſilini macedonici: iuniperi: ſemi. ameos ſemi. feniculi: ſpice amigdala. ama. añ. ʒ. x. aſſari ſe. mellonis añ. ʒ iv. cantaridarū capita quarum ⁊ ille abſciſce fuerint. ʒ. ſ. armoniaci. ʒ. j. ſ. diſſoluatur armoniacuꝫ in vino ⁊ alie ſpecies conficiantur ex illo: ex quibus fiāt forme ſimiles auelanis de quibus ſumatur. a. ʒ. j. vſq ad. ij. cum vino albo vel aqua decoctionis apij ⁊ cicoree vel ſcariolē. hoc medicamen valde confert difficultati vrine que fit propter opilationem aut lapidē in emunctorijs vel veſica. Aliud medicamen quod frangit lapidem ⁊ aperit opilationem ponemus: c. de lapide inferius ⁊ eſt fortius iſto ⁊ cum eo de alijs vtilibus ⁊ bonis in tali caſu ⁊ ſimilibus.

Si autem difficultas vrine fuerit propter opilationem inductam ex ſanguine vel ſanie quod ſcietur q: hoc accidit poſt minctum ſanguinis aut ſaniei: aut propter opilationē factā ex carne orta i modū veruce Si talis caro fuerit in emunctorijs non hꝫ curationeꝫ Iuuatur tamē q̄n fuerit in emunctorijs: quando fuerit in virga cū vnctionibus factis extra ſuper locum doloroſum vel grauē ⁊ cū balneis ⁊ rebus dictis. c. de duritie renum fiat ergo balneuꝫ cū maluauiſco ſe. fenugreci ⁊ lini melliloto ⁊ flore camomille: ⁊ vngatur cuꝫ vnguēto de pinguedinib⁹ facto ſuperius. Si autē opilatio fuerit propter ſanguinē vel ſaniem contingenteꝫ in virga vel vijs vrinalibus curet̄ cū ꝓuocantib⁹ vrinam vt dictū eſt. c. de lapide in renib⁹. Et cōedat aq̄ cicerum in qua decocte ſint radices feniculi petroſilini: ⁊ ſemē ameos ⁊ amomi vl' cimini. ⁊ comedat herbam feniculi petroſelini ⁊ boraginis: aut comedat brodium caulium ⁊ blete ⁊ herbas non poſſet comedere carnes coctas cū eiſdē ꝯditas cū ſirupo cōfecto cū rob ⁊ carnes auium etiam. Bibat vinum limphatum album cum aqua colata decoctionis graminis capari ⁊ mellis ſumat cū eadē aqua oī mane. ʒ. j. de puluere q̄ ſic fit. ℞. ſaxifragie. ℥. j. ſe. apij ⁊ ſcariole añ. ℥. ſ. zuchari. ʒ. iij. miſceantur ⁊ puluerizentur ⁊ cribelentur Si autem retentio vrine fiat propter apa in renibus vel veſica curetur vt dictum eſt. c. de apoſtemate i renibus ⁊ vt dicetur. c. de apate in veſica: Si autem retentio vrine vel difficultas fuerit ꝑꝑ mollitiē lacerti veſice curetur cum in vnctione facta circa virgam vl' femur cū oleo de ſpica aut oleo de coſto aut oleo de ſcorpionibus ⁊ cōfortetur locus cū emplaſtro facto ex caſtoreo oppoponaco calamo aromatico ⁊ oleo de ſpica: ⁊ ſumat ſepe tiriacam cum vino decoctionis caſtorei ⁊ ſe. apij aut diatrion pipereon. Quando vero difficultas vrine fuerit poſt vehementem retentionē vrine tunc curetur cū balneo aque decoctiōis apij fenicu

li melliloti: fenugreci caulium rubee tinctorum ⁊ cro ci ortulani ⁊ fiat emplaſtrum ſuper pectinem vel ſe mur cũ eiſdem herbis ⁊ oleo de camomilla ⁊ oleo de aneto ſumat puluerem de ſaxifragia ⁊ ſe. apij ⁊ ſcario le dicto ſuperius cũ aqua dicta illic. cõprimat fortiter femur ⁊ veſica manibus ⁊ expelletur vrina per violen tiam. Utatur dieta dicta ſuperius. Scire hic cõuenit ꝙ introitus in balneũ dictũ ſuperius aq̃ decoctionis herbarum multũ vȝ in retentione oĩ vrine: ſed vti re bus prouocantibus vrinaȝ veſica exiſtente plena ē in cõueniens ⁊ iutile q: multiplicando vrina ad veſicã addit in difficultatem vrine vehementiã retentionis ⁊ dolorem tũc cõpreſſio cũ manibus eſt magis vtilis ⁊ bona Auic. li. iij. dicit ꝙ ſi intromittatur ĩ capite vir ge pediculus vel cimex prouocatur vrinam.

Capitulum. cxliiij. de fluxu inſenſibile vrĩe ⁊ mi gentibus in lecto ⁊ diabetica vel diaria.

Fiant ex multitudĩe caliditatis cũ humiditate: aut ex mollifica tione lacerti veſice aut ex nimio potu aque multiplicante vrinam in renibus ⁊ veſica ſicut potus aq̃ vel potus diureticus: ſed dia- ria proprie. i. diabetes fit ex caliditate renum excedẽ te cum materia: vel abſq; materia que attrahit vehe mentem humiditatem ⁊ humidũ a nutritiuis: ⁊ per hoc debilitatur retentiua ex grauedine illius ꝙ attractũ eſt ⁊ cõfortatur expulſiua ⁊ multiplicatur per hoc vo- luntas migẽdi ꝯtinue ex natura i ꝯtinentie ⁊ ſitis ⁊ exi- catur corpus infirmi ita ꝙ q̃nq; conuertitur per viaȝ illam ad ethicam.

Signa in ſenſibilibus fluxus vrine ⁊ migẽ tibus in lecto ſatis nota ſũt ex narra tione infirmi. Si aũt cõtigerit hoc propter caliditateȝ cũ humiditate: tũc erit ſitis aliqua ⁊ ſenſibilis caliditas in renibus non multũ intenſa: ⁊ aliqua mordicatio in vrina: ⁊ profunditas ſomni cum reuolutione in loco: ⁊ iſtud contingit multum in pueris. cũ. n. profundantur in ſomno hora reuolutionis excitatur virtus expulſi- ua propter ꝙ excitetur ex grauedine vrine ⁊ expellitur ⁊ ex iſta cauſa contingit in eiſdem ſuperfluitas prime digeſtionis in lecto aliq̃n ſe emittere ſtercus.

Si aũt propter frigiditatem euenerit. tũc apparebũt ſenſibilis frigiditas renum ⁊ totius corporis ⁊ priua- tio ſitis: ⁊ erit in vigilijs vrina abſq; mordicatione ⁊ profunditas ſomni cũ reuolutionibus in lecto ⁊ erit vri na ſpiſſa turbida. Si aũt pp mollificationẽ lacerti ve ſice vel paralyſim euenerit cũ mollificatio aliq̃n ledit expulſiuam vt diximus ſuperius. c. de difficultate vri ne: q̃nq; ledat retentiuam vt in iſto caſu tũc in vigilijs emittet vrinã inſenſibiliter: ſȝ ſi per nimium potum aut diurectica ſatis notum erit hoc q: abſtinere a tali- bus erit ſufficiens ſignificatio ſuper cauſam.

Signa diabetis vel diarie vrine ſunt ſitis inten ſa ⁊ exiccatio corporis: ⁊ ꝙ per potũ aque non remo- uetur ſitis: ⁊ ſecundũ ꝙ bibit ſtatim migit preter ꝙ q̃ſi aliq̃ imutatio ĩ vrina in colore ⁊ ſuſtantia ſit facta.

Cura inſenſibilis fluxus vrine ⁊ migẽtiũ in lecto q̃n fuerit ex mollificatione lacerti veſice aut pp nimiũ potũ aut per vſuȝ diureticoꝝ eſt abſtinere a rebus diureticis ⁊ nimio potu ⁊ vti potibus ⁊ cibarijs ſtipticis vt eſt vinum rubeum limphatuȝ cũ aqua decoctionis mirtorum aut ſumac: ſeu balauſti arum aut ipoquiſtidos: ⁊ comedere carnes conditas ⁊ coctas cum agreſta vel cũ citonijs: neſpilis ⁊ ſorbis ⁊ ſimilibus. Ungantur loca femoralia ⁊ virga ⁊ par- tes adiacentes illis cum oleo de coſto aut de lilio in quo diſſoluantur caſtoreum bolum armenuȝ ⁊ muſtix munia ⁊ mira. ſumat aliq̃n de tiriaca cum vino ſtipti co limphato cũ aquis dictis ſuperius.

Si autem migere in lecto in ſomno cõtingeret propter caliditatem habundantem cum humiditate fiat tale remedium quod ſic fit. ℞. ſe. coriandri aſſati infuſi in aceto vini in die ⁊ nocte emblicorum ſtica- dos boli armeni. glandiũ ſiccarum: carabe lentiuȝ ex corticatarum aã. ʒ. ij. fiat puluis cribellatus de quo pa tiens ſumat omni mane. ʒ. ij. vel. iij. vel. j. cũ miua ci toniorum aut ſirupo de agreſta vel aqua ſumat ⁊ ſimi- lium: obſeruet potum ⁊ dietam ſecũdum ꝙ ſuperius dictuȝ eſt. comedat tamẽ ſepe carnes ericij coctas cũ ſumac vel mirtis: conditas cum puluere dicto ⁊ miua citoniorum vel pirorum aut mirtorum.

Si vero in lecto migere contingerit pp frigidita- tem dominantem cum humiditate curetur cũ medica mine quod ſic fit. ℞. glandium ſiccarum. ʒ. xx. thuris. ʒ. xv. mirre. ʒ. iij. coriandri: aſſati: acori ciperi aã. ʒ. v. terantur ⁊ cribellentur: ⁊ ſumantur de iſto puluere mãe ſtomaco ieiuno. ʒ. ij. vel. iij. vel. j. ſ. cũ vino rubeo ſtipti co limphato cum aqua decoctionis piperis longe galã ge cardamomi ⁊ croci: ⁊ cum iſto eodem puluere con diantur cibaria ſua et cum aqua decotionis iſtaꝝ reꝝ eius vinum limphetur comendat carnes ericijs coctas cũ ſumac ꝯditas cum iſto puluere ⁊ rob vel miua cito morum. ſumat ſepe tyriacam cum vino decoctionis pulueris pipi longi dicti: aut cum vino decotiõis mu mie aut coriandri. ſcias hic quod carnes ericij quod ꝓprietate curant migentẽ in lecto vt volunt phici et ſpecialiter. Auic. li. ij. c. de ericio Et maxime ſi condi- antur vt dictum eſt.

Cura diabetis vel diare vrine eſt quando fuerit ex caliditate abſque materia vt ſumat patiens de troc. que ſic fiunt. ℞. ſpodij ſucci liquiritie aã. ʒ. xv. ſe. lac tucaꝝ. ⁊. ʒ. x. ſe. põtulace. ʒ. vij. ſ. roſaꝝ coriãdri ſicci aã. ʒ. vij. ſ. acatie: gũmi arabici ſandali: lentium excorti cataruȝ balauſtie boli ar. aã. ʒ. j. cãphore. ℈. j. fiat troc. pondere. ʒ. iij. cum aqua ro. detur vnus in potu in au rora cũ aqua granatorum ſeu miua citoniorum ⁊ ſimi lium. Eplaſtrum quod ponitur ſupra renes cõtra dia betem vel diariam que cõperatur circulo qui incipit ab vno puncto ⁊ redit ad idem quod ſic fit. ℞. ſe. por- tulace ſolatrij ⁊ pinguedinis porci ſe. mellonis citruli aut raſure cucurbite ꝙ cũq; preſto fuerit ⁊ permiſceat q̃n ſit tepido. troc. ad idem ⁊ ſpecialiter quãdo fuerit inflãmatio ⁊ caliditas cũ materia. ℞. ſpodij. ʒ. ij. car nis berberis. ʒ. v. boli armeni. ʒ. iij. thuris. ʒ. ij. ſe. por tulace. ʒ. vj. ſandali. ʒ. ij. ypoquiſtidos. ʒ. v. camphore. ʒ. i. lace. ʒ. iij. terantur ⁊ fiant trocis. cum aqua ro. pon dere. iij. ⁊ detur vnus in potu cuȝ ſirupo de papauere Comedat lentes excorticatas vel coctas vel prima aqua electa conditas cum aceto vel agreſta Bibat vi num limphatum vt dictum eſt ſupra. Utatur dieta narrata in cura inſenſibilis fluxus vrina.

Si aũt materia cuȝ caliditate ibi viſa fuerit ha- bundare mundificetur cum aqua decoctionis embli- corum reubarbari ⁊ mirtorum. nã talis decoctio mũ dificando materiam conſtringit vrinam ⁊ fluxum vẽ tris.

Capitulum. cxlv. de maci renum.

Macies renum ⁊ exiccatio vel extẽuatio fit aut pp ſiccitatem vincentem in renibus: aut ex priuatione nutrimenti.

Signa extenuationis vel maciei renuȝ ſũt dolor in dorſo non fortis ⁊ extenua- tio corporis ⁊ paucitas deſiderij coitus: ⁊ multitudo vri ne ⁊ albedo eius.

Cura eius eſt vt impinguetur corpus vt dice mus li. iij. c. de his que impinguãt ⁊ i- ferius in iſto primo li. c. de his que augent ſperma.

Comedat pultes de farina frumenti ⁊ rixum coc- tum in lacte vel in aqua pingui. abſtineat ab acetoſis ⁊ ſalſis ⁊ agreſtis vel cicutis oĩo niſi pro confortatione appetitus vel melioratione: quia talia deſtruunt ſa-

ſtidium inductũ a pinguibus. Comedat ēt micam panis cũ brodijs pinguibus. ⁊ bibat vinum dulce nouũ ⁊ vetus. Abſtineat a coitu tãꝗ ab inimico interficiēte. Utatur in cibarijs ſuis puluere q ſic fit. ℞. cinamomi. ℥.j. liquiritie. ℥.ſ. cardamomi. ʒ.ij. croci. ʒ.ſ. Comedat ſepe lactũ zucharo: pineas ſiſticos vuas virides ⁊ paſſas: ⁊ ficꝰ virides ⁊ paſſas: ⁊ amigdalas dulces ⁊ auelanas. Comedat etiam cibariuʒ quod fit ex farina frumenti vel riſi, cuʒ zucaro ⁊ lacte. Utatur aliquando balneo dulci tepido aque decoctionis roſaruʒ ⁊ florum camomille ⁊ maluarum poſt prandium ⁊ cenam ⁊ paruam in eo faciat moram. Utatur gete ⁊ ſõno tēporibus longis. Ungantur renes cum vnguento quod ſic fit. ℞. olei ro. ℥.j. butiri. ℥.ij. pinguedinis anſeris anatis ⁊ gallinarũ añ. ℥.j. cere. ℥.j. pinguedinis renuʒ edi ⁊ arieti ꝫ añ. ℥.ij. diſſoluantur omnia i cazola: colentur ⁊ reſeruentur. Abſtineat a flobotomia ſolutione ventris niſi ꝑ neceſſitate. oua ſorbilia ⁊ nuces virides ⁊ caro arietina ⁊ gallinarum pinguium ⁊ caſtrati ⁊ ſimilium rene impinguant ⁊ totum corpus. Scias ꝙ hec egritudo niſi curetur ducit hominem ad ethicam.

Capitulum. cxlvj. de diſtillatione vrine.

Q**uandoque** contigit ꝙ homo emittit vrinã paulatim ſtillando ⁊ inuoluntarie ⁊ vocatur ſtranguria ⁊ aliquando nihil quaſi emittit: ⁊ tũc vocat ſuria: ⁊ qñqꝫ tēporaliter inoluntarie ea emittit ſtillando: ⁊ vocatur tũc diſuria. Et eſt ſciendum ꝙ de talibus nominibus ſapiens curare nõ dʒ dũmodo cãm ⁊ infirmitatē i veritate cognoſcat: qꝛ tunc cõtra cauſa recte ⁊ naturaliter ꝓcedere poterit. Et hec infirmitas qñ hora emittit vrinam inolũtarie ſtillãdo eſt qñqꝫ cũ aduſtione vrine: ⁊ aliqñ abſqꝫ aduſtione: ⁊ illa q̄ eſt abſqꝫ aduſtione aut fit pp humiditateʒ cõplexionalem ⁊ cum materia aut a debilitate veſice.

Signa diſtillationis vrine inuolũtarie qñ fuerit cum aduſtiõe ſunt dolor i virga ⁊ circa femur: ⁊ ardor ⁊ vrine paucitas cum diſtillatione inuoluntaria.

Signa diſtillationis pp humiditatem qꝛ vrina emittitur inuoluntarie ſecũdũ tēpus aut paulatĩ ſtillãdo abſqꝫ ardore ⁊ punctura ⁊ apparēt in ipſa vrina ſuperfluitates albe longe vel rotunde.

Signa diſtillationis vrine pp debilitatem veſice ſunt ꝙ patiens nihil emittit de vrina quaſi: ⁊ illud quod emittitur inoluntarie emittit ⁊ cũ premitur veſica vl' femur exit vrina violenter.

Cura diſtillationis vrine inuoluntarie cum aduſtione eſt vt ſumat patiens de trociſ. q ſic fiunt. ℞. glandium. ʒ.v. mirtilorum roſarum añ. ʒ.j.ſ. acatie. ʒ.j. amilli gũmi arabici boli ar. añ. ʒ. lētium excorticatarum. ʒ.v. fiant trociſci. pondere. ʒ.ij. cũ ſucco prunorum imaturatorum aut cũ aqua ro. dat vnꝰ mane ⁊ ſecundo cũ ſucco citoniorum aut cuʒ ſucco neſpillorꝝ vel ſorbarum. Bibat vinum rubeũ ſtipticũ limphatum cum aqua mirtilorum vel glandium aut ſumac vel neſpilorum ſimiliũ. Comedat lētes excorticatas vel biſcoctas abiecta prima aqua conditas cũ agreſta vel ſumac aut cũ ſorbis: ⁊ carnes auium vel animaliũ coctas ⁊ cõditas cũ agreſta vel vino de granatis ſeu cũ neſpilis vel ſorbis ſeu mirtis ⁊ citonijs pirris ⁊ miuis eorꝝ. Ungatur renes ⁊ virga ⁊ femur cũ vnguēto quod ſic fit. ℞. gumi arabici opij añ. ʒ.j. mirtilorum ceruſe boli ar. añ. ʒ.ij. aceti. ℥.ſ. olei roſa. ℥.iij. cere. ℥.ſ. terantur ⁊ incorporētur ſimul ad igneʒ. Comedat ēt rizũ farrũ ⁊ farinam ordei conditam cuʒ puluere mirtilorũ vl' agreſta aut ſucco berberis vl' granatorũ ⁊ fabã fractã ſi voluerit ⁊ pirra cocta ſub igne.

Cura diſtillationis vrine abſqꝫ ardore pp complexionem humidam eſt vt ſumat troc. qui ſic fiunt. ℞. glandium thuris añ. ʒ.ſ. granorum coriandri ciperi iuniperi mirre galange cinamomi enule acori añ. ʒ.ij.ſ. terantur ⁊ fiant troc. cũ vino rubeo pondere. ʒ.ij. vel. iij. datur vnus cum vino decoctionis ciperi ⁊ iuniperi in aurora ⁊ ante cenã. Ungantur renes ⁊ virga ⁊ femur cũ oleo de ma. ⁊ olo. lilio ⁊ de camo. Ad idē. ℞. maſticiſ. mirre mũie añ. ʒ.ij. fiãt troc. põdere. ʒ.j. vl'. ij. cum ſucco plantaginis. dat vnus ante cenam ⁊ in aurora cum miua citoniorum vel ſorborum ⁊ neſpilorum ⁊ ſimilibus. Bibat vinum rubeum odoriferum limphatum cũ aqua ciperi vel iuniperi vel piperis lõgi. Comedat carnes animalium aſſatas ⁊ auiũ aut coctas in paſtillo vel teſtula conditas cũ mēta ⁊ mirtis ⁊ agreſta: vitelis ouorum ⁊ ſucco berberis vel mirtilorum: ⁊ puluere q ſic fit. ℞. galange piperis longi añ ℥.ſ. cinamomi. ℥.i. cardamomi. ʒ.ij. croci. ʒ.j. fiat puluis cribellatus. comedat vitellos ouorum ⁊ rizum cõditum cum lacte vel brodio carnium butiro ⁊ puluere ſpecierum.

Cura diſtillationis vrine pp debilitatem veſice eſt vt comedat diatrion piperion vel diagalanga ſeu diacardamomum ⁊ ſimilia: ⁊ vngat pectinē ⁊ virgã cũ oleo de ſpica aut de coſto: ⁊ faciat ſuper pectinem emplaſtrum de caſtoreo: cera: ſpica cinamomo ⁊ ciperis ⁊ galia diſſoluta ⁊ incorporata cum oleo de ſpica vel de lilio. Utatur dieta dicta in cura diſtillatiõis abſqꝫ ardore ⁊ bibat vt dictum eſt illic.

Capitulum. cxlvij. de aduſtione vrine.

Inctus vrine qñqꝫ fit ſine diſtillatione ⁊ egreditur volũtarie ⁊ cum ardore vehementi in fine ⁊ hora exitus ⁊ eſt duarum ſpecierum aut cum ſanie aut ſine ſanie.

Signa aduſtionis vrine ſiue cũ ſanie ſiue ſine ſanie manifeſta ſunt ex ipſa narratione infirmi ⁊ ex eo ꝙ ſanies in vrina apparet vel videtur in foramine virge ante exitum vrine vel poſt.

Cura aduſtionis vrine cum ſanie ſatis ſufficienter dictum eſt in curatione. vlcerum renum ⁊ virge ⁊ dicetur adhuc de ea i cura ſcabiei veſice: fiunt tamen troc. tales. ℞. ſe. mellonis excorticatorum. ʒ.x. ſe. citruli. ʒ.v. ſe. cucurbite. ſe. portulace ſe. iuſquiami albi ſe. altee amigdalarum excor. draganti amilli ſucci liquiritie papaueris albi boli armēi ſe. adij añ. ʒ.ij. incorporentur cum mucilagine pſilij. Et fiant troc. pondere. ʒ.ij. vel. iij. datur vnus in aurora ⁊ ante cenam cum. ℥.j. ſirupi vio. ⁊ aqua frigida vel vino albo limphato cum aqua decoctionis ſe. mellonis vel cucurbite: tales remouent ardorem ⁊ mundificant ſaniem ⁊ conſolidant vlcus finaliter ſi ē poſſibile. In dieta ⁊ potu regatur vt dictum eſt. c. de vlceribus renuʒ ⁊ viarum vrine ⁊ veſice.

Cura ardoris vel aduſtionis abſqꝫ ſanie eſt vt comedat portulacas: lactucas: endiuias: cucurbitas cõditas cum vitellis ouorum ⁊ oleo amig. dulcium vel violato. Comedat oua ſorbilia ⁊ ius gallinarum pinguium ⁊ pullorū: ⁊ pruna matura valde ⁊ perſica cereſa dulcia: ⁊ mellones ⁊ ficus humidas ⁊ ius carnium porcorum ⁊ ipſas carnes ⁊ edorum ⁊ agni. Et bibat vinum multum limphatum cum aqua frigida vl' cum aqua decoctionis endiuie ⁊ prunorũ aut ſe. citruli ⁊ ſimilium. ſepe intret balneum tepidum aque decoctionis maluarum ⁊ altee ⁊ pſilij. Comedat etiã ſuccum ordei vel farinam ordei ⁊ bibat aliqñ ptiſanam vel aqꝫ ordei cũ iure gallinarũ piguiũ vl' caniũ porcorꝝ piguiũ ſuato i mãe vnũ de troc. q dictis ſunt ſuplꝰ immediate facti ex ſeminibus frigidis cum ſirupo violato ⁊ aqua frigida aut aqua decoctionis prunorum ⁊ ſimilium. Abſtineat a rebus ſalſis acutis acetoſis ⁊ coitu ⁊ labore ⁊ forti motu ⁊ itinere. De his que dantur in potu contra aduſtionē vrine ⁊ excoriationē veſice ē aqua

que ſic fit. ℞. epatice. ꝉꝉ. ß. adianti politrici: capilli veneris ſcolopendrie: foliorum lactucarum: endiuie lingue bouine borraginis. an. ℥. iiij. mirtillorum liquiritie an. ℥. j. piſtentur omnia groſſo modo ⁊ bulliant in. ꝉꝉ. iij. aque ⁊ durazo[illegible] vini a. bi tādiu ꝙ due. ꝉꝉ. reſoluantur ⁊ tres remaneant: tunc colentur ⁊ addantur in illa aqua. ℥. vi. zuchari: ⁊ iterum bulliat aliquantulum ⁊ coletur ⁊ reſeruetur. de hac aqua mane ⁊ ſero ante cenam ſumat patiens omni die. ℥. iiij. De his que iniiciuntur cū ſiringa in veſicam cōtra ardorē vrine ⁊ adustionē. ℞. ſe. papaueris albi. ℥. iij. piſtent̄ pfecte ita ꝙ humidū fiat in modū olei ⁊ addatur cū eo. ʒ. j. oui boni: ⁊ miſceantur cū eis. ℥. iij. olei vio. ⁊ ponant oīa illa ad ignē ⁊ calefiant bene ⁊ miſceantur cōtinue cū ſpatula ⁊ ponant̄ in ſaculo ⁊ fortiter exprimātur cū torculari ⁊ reſeruetur: vel accipiātur grana viridia aut recentia papaueris albi ⁊ fiat ex eis oleū vt fit cū torculari oleum de lino ⁊ erit vtile. vt ſuperius ad operandū cum ſiringa. ad idem valet ℞. ſe. papaueris albi. ℥. iij. ſe. mundatorum cucurbite melonis cucumeris an. ℥. j. piſtentur perfecte in mortario ⁊ fiat ex eis lac cū aqua frigida ⁊ coletur ⁊ reſeruetur in vaſe: omni mane ⁊ ante cenam ſumat. ℥. ß. de electuario quod ſic fit. ℞. zuchari vio. diapapaueris an. ℥. ß. miſceantur ⁊ poſt electuarium ſumat. ℥. iij. de aqua ſupradicta. melius alijs rebus deſtruit ardorem vrine ⁊ renum ſcabiem ⁊ veſice.

Capitulum. cxlviij. de cautela ⁊ generatione lapidis ⁊ de cuſtodia ne fiat.

Summa preuiſionis ne lapis in veſica vel renibus generetur eſt abſtinere a rebus groſſis ⁊ viſcoſis ⁊ dulcibus ſicut a vino nouo dulci nō claro ⁊ aquis turbidis ⁊ aluminis et arenoſis ⁊ que malū habent colorem ⁊ ſaporem: ⁊ a caſeo ſpecialiter ⁊ a lacte ⁊ azimis rebus que fiunt ex eis carnibus ſiccis piſcibus. carnibus bouinis ⁊ porcinis non aſſatis ⁊ leguminibus ⁊ fungis ⁊ ſimilibus nam omnia talia ⁊ ſimilia generant materiam ⁊ humorem q immediate a calore in lapidem conuertitur ſecundum naturam loci ⁊ quantitatem materie q: impoſſibile videtur ⁊ eſt quod aliqua materia vel humor cōdenſetur vel induretur in termino lapidis niſi ab agente calido vel frigido: ſed impoſſibile eſt ꝙ in corpore viuo agens frigidū in tantum intendatur in actu frigiditatis vita remanente ꝙ poſſit ex materia groſſa lapidē generare: nā frigidum intenſum actu in corpore ita ꝙ agere poſſit talem actionem imo virtutes naturales deſtruit ⁊ finaliter vitam: relinquitur ex neceſſitate ꝙ tale agens in viuo actu ſit calidum ⁊ non frigidum ⁊ materia in qua agit ſit frigida groſſa viſcoſa q: materia ſi eſſet calida colerica reſolueretur ab agente calido. Similiter ſi eſſet ſicca quāuis frigida deſiccaret a calido ⁊ diſſolueretur preter ꝙ in ſubſtantiā lapideam conuerteretur niſi admiſceretur cum humido viſcoſo. Et ſignum huius eſt ſabulum quod nūꝙ a caliditate fornacis in lapidem conuerteretur niſi cum aqua ⁊ terra habente viſcoſitatem commiſceretur: ⁊ per hoc patet ꝙ lateres nunꝙ fiunt niſi cum terra viſcoſa que admiſcetur cum aqua in qua calor ſolis ⁊ fornacis inducit duritiem ⁊ finaliter lapideitatem: nam viſcoſitas retinet partes ſiccas ne ſeparentur a calido agente donec totum ⁊ partes in ſubſtantiam lapideam mutentur: apparet manifeſte ꝙ lapis non generatur in viuo nec pōt generari ⁊ fieri niſi ab agēte calido ⁊ a materia viſcoſa: ergo ſumma preuiſionis ne lapis fiat in renibus veſica hominis eſt cuſtodia a rebus viſcoſis ⁊ calidis acutis vt dictum eſt: ⁊ per iſtam cauſā ⁊ cauſis que contrahuntur ex cibis ⁊ potibus voluerūt medici ⁊ ſpecialiter Serapio. ꝙ cuſtodia a generatiōe lapidis vt plurimum conſiſtit in regimine cibi ⁊ potus dicit enim. c. de cautella generatione lapidis cibi autē ⁊ potus groſſi tarde digeſtionis: quoniam ſecūdū plurimum ſunt ſemper cauſa generationis lapidis tunc ſi non abſcindimus eos: ⁊ non ponimus reginē in eis ſanum: ⁊ ſecūdum ꝙ conuenit malitie cōplexionis ipſius ⁊ diſcernimus virtutem ciborum ⁊ potuum eſt corruptio ex eis maior ꝙ iuuamentum cum medicinis cōuenientibus: quod ē quia comeſta ⁊ bibita ſumūtur omni die neceſſario: ⁊ non eſt de proprietate hominis vt accipiat eas ſemper: quod ſi poſſibile eſt illud quibuſdam hominibus non eſt tamen in medicinis de virtute iuuatiua que ſit cum opoſitione regiminis nociui. Ita ergo oportet vt caueatur a generatione lapidis donec nō generetur omnino aut nō moretur quādo generatur: neqꝫ magnificetur penitus. Preter hoc ſcire cōuenit ꝙ de rebus nociblioribus in generatiōe lapidis eſt gulloſitas ⁊ faſtidiū ⁊ multiplicatio ciborum in vna hora: ⁊ imediate dormire poſt repletiōem ⁊ coitus ēt poſt repletiōem nocet multū ⁊ dat cāꝫ ad lapidis generatōnem impediendo digeſtionem. Abſtinere a ſomno lōgo ſuper collum ⁊ a longitudine ſtricture cinguli ⁊ multitudine equitationis ⁊ labore dorſi eſt vtile ⁊ conueniens valde. Uti vomitu ſepe poſt repletionē deſtruit materiam ⁊ exiccat illam ex qua lapis ſolet generari bonum eſt ad defenſionem ſepe recipere ſirupum aceſoſum de ſemine diureticis ⁊ frigidis ⁊ calidis ⁊ radicibus ⁊ bibere vinum album odoriferum diureticum limphatum cū aqua decoctionis radicum ſeniculi petroſilini vel apij: melōis cucurbite: citruli coquere carnes ſuas ⁊ ſua cibaria cum petroſilino ⁊ feniculo ⁊ cucurbitis ⁊ ſimilibus. bonū eſt recipere. ʒ. ß. tiriace bone clarete ſemel in ebdomoda cum vino diuretico albo cum aqua decoctionis radicum vel ſe. calidorum ⁊ frigidorum: valde cōueniens ē ſumere bis in mēſe de puluere qui ſic fit. ʒ. j. cū vino vel aqua dicta in aurora defendit ne lapis in renibus vel veſica nullomodo generetur. ℞. ſaxifragie ſe. apij: milij ſolis an ℥. ß. zucari. ℥. j. ß. terantur ⁊ cribellentur ⁊ miſceantur. Commēdat melones ⁊ cucurbitas ⁊ citrulos ⁊ eorum ſe. ē laudabile ad defenſionem lapidis ⁊ maxime ſi renes fuerint calidi: ⁊ in eſtate complexio hominis calida per naturam.

Capitulum. cxlviiij. de lapide in veſica.

Satis ſufficienter de materia lapidis ⁊ cauſis eius ſuperius determinatum eſt hic vero ponemus ſigna lapidis in veſica ⁊ eius curam. Sed ſciendum eſt cū lapis generetur ſemper ſecundū plurimū ex materia groſſa viſcoſa ⁊ ex agente calido forti: quomodo potuit eſſe ꝙ in iuuenis lapis generetur in veſica ſecundū plurimū vel ſēper ⁊ in ſenibus in renibus: in puellis ⁊ mulieribus raro nūꝙ in veſica: ſatis nota eſt ex re ipſa qōnio hoc reſpiciēdo ſubtiliter in cauſis neceſſarijs ad generationem lapidis in locis dictis ⁊ etatibus nominatis: ſed conueniēs eſt propter nouitatē tui in ſcientia hac breuiter in ſcriptis hoc determinabo: Scire conuenit ꝙ ad generatione lapidis requirūtur tria de neceſſitate vt iam ſuperius probatum: ē videlicet preſenti. materie groſſe viſcoſe ⁊ agens calidum forte: ⁊ ſtrictura viarum loci per quas ſuperfluitates expelluntur vt materia poſſit colligi in loco ⁊ ſtare tamdiu ꝙ calor fortis ipſam materiam dictam in lapidem mutet. cum ergo in pueris calor naturalis multus ſit ⁊ virtutes naturales fortes facientes bonas et optimas operationes quamuis guloſitas in eis det viam ad generationem materie viſcoſe et groſſe ipſe calor naturalis epatis: ⁊ renum ipſam materiam gene

ritam in pueris propter guloſitatem liquefacit et facit eam currere per vias vrinales vſq; ad veſicam quam inuenit ſpacioſam ⁊ frigidam per naturam ſue compoſitionis ⁊ neruoſitatis ⁊ inuenit cum hoc mate ria collecta in ſpacioſitate veſice vias ſtrictas in pueris ⁊ longas a ſpacioſitate veſice ad exitum exteriorē in qua tales ſuperfluitates colliguntur. vnde tum propter frigiditatem veſice que eas ſuperfluitates congregat que liquefacte erant a calore epatis ⁊ renum: tum propter ſpacioſitatem veſice que eas colligit ⁊ conſeruat per tempus: tum propter vias ſtrictas ⁊ lōgas virge in pueris que impediunt eorū expulſionē calor naturalis multus ⁊ ſatis fortis ipſas materias cōgregatas in loco. ex cauſis narratis in lapidem magnū mutare poteſt in eis: ſed in ſenibus cum calor naturalis ſit debilis ⁊ virtutes naturales diminute multum cum generatur materia viſcoſa in epate calor ipſius epatis ⁊ renum ipſam materiam liquefacere nō poteſt neq; facere ꝙ currat per vias vrinales a renibus ad veſicam ⁊ ſic remanet in concauitate renū que parue ſunt. Vnde calor ille q̄uis ſit debilis propter habilitatem quā inuenit in materia ⁊ paucitate propter ſuam paruam ſpacioſitatem concauitatis renum ipſam materiā collectā ib. in paruos lapides ſatis rationabiliter mutare poteſt: ſed cum puelle mulieres q̄uis recipiant eas raro ſuperfluitates miſſas a renib⁹ ⁊ epate ad ſuas veſicas: q: veſice earum habent collum curtum imo breue valde ⁊ viam exteriorem amplam valde ⁊ ſpatioſitas veſice ante q̄ pereant eſt parua comparatione ad pueros: ⁊ hoc probatum eſt ex ſenſu per anothomiam ⁊ medici omnes conueniunt. natura enim eam diſpoſitione tali reperta in veſica ſuperfluitates ad exterio. a ante q̄ congregentur ad generationem lapidis expellit ⁊ ſignum huius eſt quia puelle plus ⁊ ſepius mingūt in lecto q̄ pueri: ⁊ mulieres ſepius ⁊ plus q̄ viri. ⁊ per has cauſas volunt medici ꝙ lapis i veſica mulieris nō generatur aut raro generatur: ⁊ tunc cum generatur nū q̄ſit ita magnus quemadmodum in pueris aut in viris patet ex dictis cauſa generationis lapidis in renibus ſenum ⁊ veſicis puerorum ⁊ non puellarum.

Signa lapidis in veſica ſunt albedo vrine ⁊ eius ſubtilitas: ⁊ fex arenoſa poſt conturbationem eius ⁊ erectio virge: ⁊ ꝙ puer pl'imū ſcalpit ipſā ⁊ laborat cum ea: ⁊ retentio vrine ⁊ difficultas exitus eius cum dolore vehementis ⁊ exitus anni.

Cura eius fiet per ordinē prout dicem⁹ h. Scias ꝙ lapis veſice eſt diuerſe ſubſtantie ſecundū ſpeciem: nam quedā ſpecies eius eſt que frangitur cū medicinis ⁊ quedam non: nam quando medicat⁹ fueris lapidem per menſem aut circa cū medicinis quas dicem⁹ hoc ⁊ i antidotario ſpecialiter ⁊ nō videris vrinam prouocari ⁊ accidentia minori: ſed contrarium: et cum hoc infirmus non inuenit alleuiationem aut non egreditur harena in vrina tunc ſcias ꝙ lapis eſt durus planus non obediens ad frangendum cum dolor huiꝰ eſt minor: tunc oportet vt curetur cum ferro ⁊ nō eſt cōueniens vt dimittatur poſt eius experientiam per mēſem. vel circa illud: nam extrahatur lapis cum inciſiōe quia ex continua ⁊ nimia afflictione ducit poſt tempus dictum egrum ad ethicam. Comodo īciſiōis extractionis ſecundum veritatem qui eſt abſq; errore in cyrugia noſtra plane diximus ſufficiat quod dictū eſt illic cum medicinis ſecundum ordinem hoc modo curat. primo ordinentur cibi ⁊ potus ⁊ aque potabiles ſecundum ꝙ dictum eſt capitulo ō lapide in renibus ⁊ cap. de difficultate vrine ⁊ retentione eius. ⁊ medicine dicte in antidotario que valent in expellendo ⁊ frangendo lapidem. hora vero vehementis doloris ponatur in balneo quod ſic fit. Re. florum camomille: aneti meliloti ante faſciculum vnū: caules ad q̄ntitatē omniū farine fenugreci ⁊ ſeminis lini an̄. ℥. iiij. olei de aneto olei de camomilla anne. ℥. quattuor bulliant herbe in aqua balnei ⁊ farine cum oleis proiciantur in balneo abſq; ꝙ ferueant cum herbis ad ignē. Vngantur ylia ⁊ renes ⁊ femur ⁊ virga ⁊ partes genitales anq̄ intret balneum ⁊ poſtq̄ balneum exierit ⁊ cum exierit balneū fuerit temperatus: anteq̄ intret balneum per horam ſumat de ſimplicibus que remouent lapidem ⁊ expellunt aut frangūt: ſicut ſunt oliue immature ⁊ caparis humida ⁊ ficus ⁊ cicer nigrum vel aqua decoctionis eius ⁊ radicū apij feniculi petroſillini: aut aquam decoctionis ⁊ radicum apij ⁊ feniculi ⁊ petroſillini. Sed nota ꝙ ſi intra quamlibet ficum ponatur ℈. j. tyriace vſq; ad ℈. iij. ꝙ multum confert ⁊ in vrine prouocatione ⁊ fractura lapidis. Similiter cibariū factum ex amigdalis amaris ⁊ etiam dulcibus confert in hoc: ⁊ ſpecialiter ſi cū oleo de amigdalis amaris condiantur. ⁊ etiā ipſe amigdale amare per ſe valent hec que narrata ſunt ſumuntur in vitio lapidis in modum cibi. Ea autem que ſumuntur in modum medicine ſunt coſtus: caſſia lignea ⁊ ſpica: pipe ciperi cortices radices caparis ⁊ cinis ſcorpionum adultorum ⁊ oleum de ſcorpionibus. ⁊ ſanguis yrci ſiccus ⁊ vitrum aduſtū ⁊ lapis ſpongie ⁊ vitrum tritū ſicut alcohol ⁊ ſaxifragia ⁊ ſtafiſagria ⁊ ſimilia. ⁊ cinis ſcorpionis qui ſic fit. ſumant ſcorpiones ⁊ poſiti in ollam nouam habentem os oppilatum ſuper latercculum in furno mittant in quo non ſit vehemens calor ⁊ ſtent in furno per horas ſex deinde extracti puluerizentur ⁊ reponantur. Oleum de ſcorpionis fiet in antidotario: ⁊ medicina de ſanguine yrci. Medicamen conueniens ad frangendum lapidē infra dies xl. penes ſenrectiani. Alman. ſic fit. Re. carpobalſami ſeminis raſſani vel radicis dulci: ſeminis petroſillini macedonici corticū radicis oppoponaci: corticum radicis caparum amigdalarum amarum. ſaxifragie: ſquinanti: ciperi: ſpice: rute: caſſie lignee ſcolopendrie ſeminis cicute gēciane ariſtologie rotūde: aſſari carni agreſtis: armoniaci ſerapini bdeli. piperis acori ante pres equales: gumme ſufficienti balſamo malaſſentur ⁊ ex eis alie ſpecies conficiantur ex quibus informent pillule ad modum ciceris. Doſis earum eſt. ʒ. j. apozimate de ſeminibus. ⁊ datur cum eis quandoq; ſexta. ʒ. j. de cinere ſcorpionum. Aliud ad idem ſed nō eſt ita nobile vt plurimum. Re. cineris ſcorpionum aduſtorū lapis iudaici: lapis ſpongie an̄. ʒ. iij. terantur ⁊ cribellētur. Doſis eius eſt. ʒ. j. cum vino albo ſubtili aut cum aqua mellis: diſtilletur in foramine virge oleū de ſcorpionibus cum ſiringa aut abſq; ea. Vngantur ylia cū oleo de lilio ⁊ oleo de ſpica ⁊ femur ⁊ genitalia. Vtatur ſepe his que minuūt dolorem ſicut diximus. Sumat ſepe de tyriaca cum cinere ſcorpionis ⁊ aqua mellis. et ſepe cliſterizetur cum oleo anetino ⁊ herba aneti flor. camomille: meliloti ⁊ melle. Non multum comedat cibaria ⁊ abſtineat a ſomno diei pro poſſe.

Capitulum. cl. de illis in quibus generatur lapis et magnificatur.

Qui enim vult conſeruari ne lapis in renibus aut in veſica generetur vel augmentetur abſtineat a rebus viſcoſis ⁊ ſalſis ⁊ melancolicis videlicet a paſta azima ⁊ omnibus que fiunt ex ipſa ⁊ a leguminib⁹ ſpecialiter fabijs robilijs faſeolis ⁊ ſimilibus ⁊ caſeo ſalito ⁊ lacte niſi preparatum fuerit vt inferius dicetur ⁊ a carnibus ſalitis ⁊ vino groſſo ⁊ dulci ⁊ ab omnibus interioribus animalium ⁊ a carnibus porcellorum recentibus elixatas ⁊ carnibus bouinis ⁊ reb⁹ facientib⁹ ſa.

ſtidium ⁊ a ſomno ſuper repletionem ⁊ a retentiõe vri
ne poſtq̄ voluntas mingendi affuerit: quia iſta ſunt de
potentioribus ad generandum lapidem in omni loco i
quo poteſt generari: ⁊ ex illa cā ⁊ ſup̄dictis habes ꝙ
lapis in pueris generatur magis q̄ in alijs etatibus.
de cauſis lapidis ⁊ modis generationis eius in ſupiori
capitulo ſatis quo ad veritatem determinatum eſt de
dieta ⁊ omnibus que ſunt neceſſaria ne lapis augmen
tetur: vel fiat in cap. ſuperiori de cautela ⁊ cuſtodia ne
fiat perfecte determinatum eſt. Lac preparatur cum ē
calidum vt extrahitur de mãmilla. extinguitur i eo fer-
rum vel lapis ignitus ⁊ ponitur in eo aliq̄d mellis vel
zuchari quod melius eſt ⁊ daē ſic p ſe ſtomacho ieiuno.

Capitulum. cli. de frangendo lapidem ⁊ adminiſtra
tione inſtrumenti quo migit ille cui retinetur pp lapi-
dem ⁊ vocatur alkazenati id eſt ſiringa vel cathatir.

Omnmunis conditio et bo

na conueniens ad iſtud capitulū ⁊ ad om
nem operationem quam intendit medic⁹
i homine viuo eſt adminiſtrare omni in
genio eo que ſunt contraria infirmitatib⁹
⁊ earum cauſis ex quibus timetur perditio viuorum vl'
indebitū ſeu nō tolerabile augmentū infirmitatis pre
ſentis vel future: ⁊ preter hoc ſatis videtur rationabi
le bonum ⁊ conueniens vt eligatur ꝙ hō viuat in qua-
libet parte mali: ⁊ ꝙ non moriatur ſtatim ſi eſt poſſ bile
vt fiat per medicum cognoſcentem veritatem: ⁊ hoc
vult Serapio li. iiij. cap. xxxij. vbi dicit ꝙ iuuamento
ſiringe que vocatur cathatir vel alkazanati: nam de p
prietate boni medici ⁊ rationabilis eſt vt vult Hypo.
prologo pronoſticorum in fine vt omnino omni pericu
lum cum inſtrumentis ⁊ modus prohibeat quod poſ-
ſet contingere: aut faciat ipſum tolerabilius: aut vt ad
datur ad vnam horam vel dicit vel partē temporis.
Et ſcias ꝙ ſiringa eſt inſtrumentum quod fit de ere vl'
argento aut auro longū plus q̄ virga hominis cū eri-
gitur ſubtile vt foramen virge rotundum carnoſum vl'
foratum: in cuius foramine intromittitur ſtilus vel fi-
lum lane hor. operationis ⁊ hoc inſtrumentum debet
ab vna eius extremitate habere maiorem amplitudi
nem: ⁊ latitudinē q̄ in altera: ⁊ illa pars ampla hora
operationis debet remanere extra virgam ⁊ ſtrictior
⁊ ſubtilior debet poni intra foramen virge ⁊ inungi cū
aliquo oleorum tempore operationis. Sapiens medi
cus non vtitur hoc inſtrumento niſi hora qua lapis de
ſcendit ad collum veſice ⁊ opilat viam vrine ita ꝙ ho
mo mingere non poteſt ⁊ patitur intolerabilē dolorē:
⁊ cum hoc neq̄ balneum neq̄ aliqua medicinarum di
ctarum ſuperius confert: aut tempore opilationis col
liquefiat aut per carnem natam aut per materiam cur
rentem ad illum locum que in ipſo figitur ⁊ firmat: aut
hora qua ſanguis qui exiuit venam aliquam coagulat
in collo veſice ⁊ impedit exitum vrine omnino ⁊ fit tūc
dolor intolerabilis ⁊ multotiens fedi. Modus opera-
tionis cum ſiringa talis erit. primo cliſterizetur infir-
mus p poſſe: ſi eſt homo ad hoc ⁊ fieri cōmode poterit
⁊ euacuentur inteſtina ſi poſſibile fuerit: nam talis eua
cuatio inteſtinorum ⁊ ſpecialiter cum cliſteri multum
alleuiat veſicam ⁊ collum eius ab omnibus ſuis infir
mitatibus ⁊ doloribus: euacuatis inteſtinis cum cliſte
ri leni vel forti reſupinetur infirmus ⁊ eleuetur virga.
⁊ in foramine eius intromittatur ſiringa in cuius fora
mine ſiringe ſit filum de lana vel ſtilus: ⁊ cum deſcen
derit ſiringa ad ſpaciū veſice per foramen virge tunc
extrahatur violenter filum lane vel ſtilus ⁊ minget in
firmus ſi deus voluerit: vel poſt extractionem fili lane
vel ſtili ponatur per foramen ſiringe in veſicam aliq̄d
de aqua decoctionis mellis ſeminis apij: cicorce ⁊ ſca-
riole vel ſimilium: nam talis aqua veſicam a ſuperflui
tatibus mundificat ⁊ vrinam prouocat ⁊ opilationem
factam a materia humorali leuiter remouet abſq̄ do

lore. Cum vero iſta operatio multotiens poſt balnea ⁊
cliſtere vl' cliſteria iterata fuerit ⁊ non contulerit neq̄
alleuiauerit ymo medicus timuerit de apoſtemate na
to duro in collo veſice tunc audacter ſi infirmus nō fue
rit in vltimo debilis fiat perforatio in loco qui ē inter
teſticulos ⁊ anum deſcendendo vſq̄ ad collum veſice
cum eadē perforatione: ⁊ tunc in eodem foramine in
tromittatur canula ita ꝙ infirmus poſſit per partem il
lam vrinam emittere: aut vſq̄ ad finē vite: aut vſq̄
ad finem curationis egritudinis impedientis vrine
tranſitum per virgam. Et non miretur aliquis de hu-
iuſmodi operatione quia philoſophica eſt: ⁊ ratio hu-
ius opationis ⁊ ſiliū eſt dicta in pncipio iſti⁹ cap. per
verba Hypo. ⁊ Serapiōis ⁊ omnes in ea cōueniunt.

Capitulum. clij. de ſcabie in veſica.

Ec egritudo ſemp fit cum

vlcere vel excoriatione viarum vrine: ⁊ fit a
materia aduſta vel ſalſa ſemper.

Signa ſcabiei in veſica vel collo eiuſdem ſunt
aduſtio vrine: ⁊ ꝙ in vrina apparet ſuper-
fluitates in modum furfuris ⁊ ſquamarum ⁊ ſentitur
fetor ex ea ⁊ dolor cum pruritu: ⁊ in vrina aliquando
apparent humiditates in modum faniei ⁊ ſanguinis.

Cura eius eſt vt omni mane ſtomacho ieiuno bibat
℥. iij. vl'. iiij. aque dcoctionis hordei ⁊ liqui
ricia. ⁊ poſt potum per horam intret balneum aque de
coctiōis maluarū violarū ⁊ maluauiſci ⁊ ſiliq: ⁊ pōe itra
veſicam cum ſiringa ſi eſt poſſibile oleum roſatum mi
xtum cum lacte mulieris vel capre aut aſine ⁊ aqua d
coctionis granorum granatorū vel aqua pſilij vl' vio
larum. Utatur trociſcos de ſemine dictis capitulo de
aduſtione vrine cum ſyrupo violato ⁊ aqua hordei.
Bibat vinum dulce rubeum clarum limphatum cū
aqua hordei dicta. Comedat frumentum coctum ⁊ ri-
zum ⁊ farrum cum iure carnium pinguium ⁊ cū lacte
ouium vel caprarum vel vaccarum aut aſinarum. con
diat etiam ſua cibaria cum oleo roſato ⁊ oleo amigda-
larum. Comedat aliquando carnes porcellorum ⁊ pe
des ⁊ extrema animalium ⁊ carnes auium ⁊ gallinarū
quando coquuntur in aqua cum maluis vel hordeo et
liquiricia: aut cucurbitis ⁊ portulacis: ⁊ tunc condiant
cum aliquo ex lactis dictis. Comedat ſepe ſtomacho
ieiuno lac aſine vel vace vel capre aut ouis in quo fer
rum vel lapis ignitus extinguatur ⁊ ponatur poſt extin
ctionem ferri vel lapis aliquid zuchari vel mellis in
ipſo ꝙ melius ē. Abſtineat a coytu ſalſis acetoſis ⁊ acu
tis ſcilicet aleis ⁊ ſimilibus. Utatur aliquādo ſucco fa
cto ex farina frumenti vel ſiliginis vel hordei ⁊ ſimiliū
cocto ⁊ condito cum lacte amigdalarum vel ouium ca
pre aſine ⁊ vaccarum. Utatur puluere facto ex liquiri
cia cardamomo cinamomo ⁊ croco. Mundificet ali
quando raro tamen cum ſyrupo facto ex fumoterre: ſe
mine epithimo: mirobolanis: indis: violis iniubis et
ſeminis cucurbite mellonis ⁊ cucumeris ⁊ ſimilium ⁊
dulcoretur cum zucharo: vel mundificetur cū aqua ca
lida in qua diſſoluta ſit medula caſſie fiſtule.

Cap. cliij. de apate eſt veſica ⁊ virga ⁊ ei⁹ iflatione.

Oc apoſtema ſecundū plurimum eſt ca
lidum ⁊ fit cum febre inſeparabili: in
terficit ex nimio dolore i primo periodo hoc
eſt in die quarto vel ante vt vult Hypocra-
tes ſecunda particula pronoſticorum i fine ⁊ fit aliq̄n
do durum ſed durum in loco veſice fit ſemper poſt re-
ſolutionem calidi cum extenſione fe. reſoluitur eni ſub-
tile de calido ⁊ quod eſt i eo d duro tereſtri ⁊ mlicore-
manet: ⁊ fit ēt p⁹ percuſſionē ⁊ caſum: ſ; inflatō eius et
virge abſq̄ rubedine ⁊ fe. ſemp fit ex decurſu ventoſi
tatis mixte cum humiditate ad locum veſice ⁊ virge.

Signa apoſtēatis calidi in veſica ſunt fe. calida
adurens ⁊ nigredo ligue ⁊ alienatio ⁊ ve
hemens dolor cum punctura in veſica ⁊ retentio vrīe.

Signa vero duri ſunt ꝙ fit poſt apoſtemam calidū:
⁊ poſt caſum ⁊ percuſſionem: ⁊ apparet tactui apud cō
miſſuram vel locum qui eſt inter teſticulos ⁊ anuꝫ cū
eſt apoſtema magnuꝫ vel eminenſ: ⁊ fit exitus ſtercoris
vel vrine difficilis propter compreſſionem prouenien
tem ex duritie ⁊ magnitudine apoſtematis duri in lo-
cis illis: nam cum loca illa contiguerunt: ⁊ affinie ſint
valde ad inuicem in talibus infirmitatibus compatiū
tur ⁊ in ſuis operationibus debilitantur: ⁊ ſentitur du-
rities ex tactu in loco dicto manifeſto.

Signa inflationis virge ſunt inflatio manifeſta cuꝫ
eleuatione cutis eius ⁊ extione abſqꝫ dolore ⁊ lucidi-
tas abſqꝫ coruscatiōe: ⁊ loci mollicies ita ꝙ cedit tactui
⁊ redit poſt tactum ⁊ compreſſionem ad figuram pri-
mam.

Cura apoſtematis calidi in veſica eſt vt fiat fleboto
mia de baſilica manus ſiniſtre que eſt inter annulareꝫ
⁊ auricularem ⁊ hec eſt ſtatim in principio. Vngatur
continue locus qui eſt circa veſicam ⁊ virgam cuꝫ oleo
violato vel oleo roſato ſeu cū oleo de neufare aut oleo
de papauere ſeu d̄ mandragora. Emplaſtretur locus
etiam omni die cum herba violarum ⁊ maluarum ⁊
de bletis decoctis ⁊ conditis cum oleo violato ⁊ popu
leon aut oleo de neufare ⁊ papauere: ſeu oleo de cucur-
bitis: ⁊ fiat hec continue vſqꝫ ad dies tres: die vero ter
tio vel quarto fiat flebotomia de ſaphena ſiniſtra que
eſt intus in talo: ⁊ tunc fiat emplaſtruꝫ ſuper locuꝫ do
loroſum ⁊ circa cum farina ſeminis lini ⁊ fenugreci et
ſeminis aneti: flore camomille ⁊ mucillagine malua-
uiſci: ⁊ condiantur omnes iſte res ⁊ miſceantur cum bu
tiro ⁊ oleo de aneto vel de camomilla: nam hoc ēpla-
ſtrum doloreꝫ ſedat ⁊ remolit ⁊ apoſtema maturat ca
lidum ⁊ reſoluit. Fit etiaꝫ emplaſtrum cuꝫ farina faba
rum ⁊ rob ⁊ oleo de ſemine lini ⁊ farina ſeminis lini ⁊
mucillagine maluauiſci. apoſtema enim per iſtud aut
conuertitur ad ſanitatem aut ſaniem aut duritieꝫ. Si
autem conuertitur ad ſaniem curetur cum medicinis
dictis in vlceribus veſice ⁊ viarum vrine ⁊ virge ⁊ re
num. Bibat vſqꝫ ad generationem ſaniei aquam de-
coctionis hordei ⁊ liquiricie: vel aquam decoctionis
hordei ſcariole ⁊ cicoree lactucarum ſeu cucurbitarum
in aqua qua ſemper ponatur aliquid zuchari. Come-
dat illis diebus aquam cicerum ⁊ ſuccum hordei ami
gdalas ⁊ cucurbitas coctas cum lacte amigdalaruꝫ aut
lactucas conditas cum eodem lacte hic. Cum vero
ſanies fuerit generata quod ſcies per mitigationeꝫ do
loris ⁊ diminutionem febris tunc regatur cum carni-
bus pullinis edinis ⁊ caſtratinis coctis ⁊ conditis cuꝫ
folijs petroſillini feniculi ⁊ amigdalis cucurbitis ⁊ la-
ctucis: ⁊ vtatur rob in ſuis ſaporibus ⁊ zucharo cum pul
uere facto ex liquiricia cinamomo ⁊ cardamomo ⁊ cro
co. Vtatur ſepe balneo aque decoctionis fumiterre ⁊
floris camomille ⁊ roſarum ⁊ vnctionibus que ex oleo
de lilio ⁊ oleo de camomilla vel aneto. ⁊ tūc bibere po
teſt vinum album limphatum cum aliqua ex aquis di
ctis. Si vero ad duritiem conuerteretur comedat car
nes predictas ⁊ auium coctas cum ciceribus aut feni-
culo ⁊ cucurbitis mixtis. ⁊ bibat vinuꝫ album limpha
tum cum aqua decoctionis prunorum feniculi ⁊ cucur-
bitarum vel lactucarum. Sepe mundificetur corpus
cum aqua decoctionis caſſie fiſtule ⁊ mane ⁊ ſeminis
mellonis cucurbite ⁊ cucumeris ⁊ feniculi ⁊ ſimilium.
Comedat aquam caulium ſiue ſit per ſe ſiue in ea elixa
te fuerint carnes animalium ⁊ auium. Emplaſtretur
femur ⁊ locus qui eſt inter anum ⁊ teſticulos ſiue appa
reat durities in loco vel non cum emplaſtris mollificā
tibus dictis ſuperius: ⁊ inungatur etiam cum vnctio-
nibus lenibus ⁊ oleis dictis illic. Cum autem inflatio
apparuerit in virga ⁊ locis illis abſqꝫ rubedine ⁊ cum
dolore: fiat euaporatio cum aqua decoctionis cimini
carui ameos abſinthij: aut cuꝫ aceto in quo bulita ſint
abſinthium ſauina ⁊ origanum colatum ⁊ ſimilia. Vn-
gatur totus locus inflatus cum oleo coſtino vel de ſpi-
ca aut de lilio. Mundificetur infirmus cum turbit: zin
zibere hermodactilo zucharo ana. ʒ. ij. Vtatur diacimi
no ⁊ diagalanga. ⁊ continue bibat vinum albuꝫ limpha
tum. Comedat alea cocta ⁊ non cocta nuces fic⁹ ⁊ ami
gdalis: ⁊ carnes aſſatas conditas cum pipere ⁊ croco
⁊ carnes elixatas cum porris ⁊ caulibus balnea alumi
noſa ⁊ ſulfurea ſalſa ſunt vtilia valde. Vtatur ſinapi i
ſuis cibarijs. Abſtineat a ventoſis ⁊ ſpecialiter a paſta
azima ⁊ a rebus que ſiunt: purgetur aliquando cum pil
lulis fetidis quia erit vtile valde. Si ꝯtingeret ꝙ illa
inflatio eſſet cum rubedine ⁊ dolore intolerabili vel for
ti curetur ⁊ regatur infirmus vt dictuꝫ eſt vſqꝫ ad dies
vij. in apoſtemate calido in veſica ſuperius ⁊ mundifi
cetur locus ſi eſt putridus cum melle roſato ⁊ vino ca-
lido ſecundum quod diximus in cyrugia noſtra capitu
lo de puſtulis albis vt milium ⁊ rubeis ⁊ cetera. illic ve
re determinauimus de omnibus vtilibus ⁊ neceſſarijs
illius loci.

Capitulum. cliiij. de his que ingroſſant virile mem
brum ⁊ augmentant.

Stud capitulum quamuiſ ō
i honeſtate humida non contingat: ſpectat tamē
ad medicum ſecundum conſiderationem artis
⁊ per naturam ſubiecti eiuſdem vt philoſophi volunt
⁊ voluerunt vt apparet per eorum dicta ⁊ narratiōes:
tamen aliquid conueniens ⁊ vtile ſecundum artem i
eo dicatur penes intentionem propoſitam. modus p-
cedendi vt addatur in longitudinem ⁊ groſſitudinem
virge vltra menſuraꝫ naturalem talis erat. primo opor
tet vt abluatur ⁊ lauetur omni die virga bis cuꝫ aqua
calida decoctionis piperis vel aqua decoctionis liti-
ma li fricando fortiter tādiu ꝙ locus rubeat aut inflari
⁊ tumefieri incipiat. poſt ruborem apparentem mani-
feſte ⁊ tumorem aliquem inductum ex fricatione forti
cuꝫ aquis dictis bene calidis: vngatur locus. ſ. tota vir
ga vſqꝫ ad femur ex omni parte cum oleo de coſto vel
de ſpica vel aliquo alio oleo ex ſimilibus. poſt vnctio-
nem ponatur ſuper virgam circunquaqꝫ ⁊ vndiqꝫ em
plaſtrum factuꝫ ex pice liquida alba armōiaco mixtis
equaliter extenſis ſuper corium ⁊ fiat vl' omni die bis
vel ter vſqꝫ ad menſem vel dies. lx. vſus frequens co
ytus multum confert in hoc ⁊ maxime cū muliere mol
li cuius os vulue calidu ꝫ inueniatur ⁊ aſperum quodā
modo.

Capitulum. clv. de his que augēt ſperma ⁊ que va
lent ad erectionem virge.

A que conferunt in hoc quedaꝫ ſunt ciba-
ria: quedam ſunt vnctiones: ⁊ que
dam ſunt electuaria ſeu grana vel fructus. Ci-
baria vtilia ad hoc ſunt carnes arietis cocte cum cice-
ribus factis vel cepis quando condiuntur cuꝫ puluere
qui ſic fit. ℞. cinamomi. ℥. j. galange. ʒ. ij. cardamomi
ʒ. j. croci. ℈. i. fiat puluis cribellat⁹. carnes paſſerum ⁊
pullorum columbarum: pullorum gallinarum ⁊ teſticu
li gallorum ⁊ arietis ⁊ porcoꝝ cū coquūtur i veru ⁊ cō-
diunt cū puluere ſupradicto: vel in aqua cum cicerib⁹
aut cepis multum valent. paſtinace coquātur cū pulue
dicto ⁊ fiſticis ⁊ granis pineaꝝ ⁊ cuꝫ puluere ſunt bone
valde. vinum dulce ⁊ nouum multum valet cum his
cicera per ſe ⁊ faſeoli in hoc multum operantur ⁊ ſpe-
cialiter cum vino nouo: ⁊ debent legumina iſta condiri
cum carnibus arietis ⁊ puluere dicto. Electuarium
ad hoc conueniens ⁊ valde bonum ſic fit. Recipe ſe-
minis bancie ſe. naponū cepaꝝ raffani aſpagi eruce ſe. pi
neaꝝ mūdataꝝ cardamōi pipis lōgi fiſtici ligue auis:
yrigi: beē al. ⁊ ru. ſatiriō coſti dulcis pipis lōgi ziziberis

naſturcij an̄.ʒ.ſ.terantur ⁊ cribellentur ⁊ cum melle conficiātur datur de eo.ʒ.j.cū.℥.j.lactis calidi ⁊ cū.℥.ſ.penidij.que ſint de melle ⁊ zucharo māe ⁊ ſero: hoc eniꝫ auget ſperma ⁊ erectionem multiplicat. Aliud ad idē Re.auelanaꝝ amigd.nucis indice piperis fiſtici an̄.ʒ.j.piperis longi zinziberis ſe.peonie an̄.ʒ.iij.conficiantur cum penidijs de zucharo.omni mane ⁊ ſero ſumatur de eo.℥.j.ſ.cū vino nouo dulci. Ad idem. Re.lactis vacini lib.ij.in quo ponantur.ʒ.ij.vini granati dulcis ⁊ coquatur vſqꝫ ad mellis ſpiſſitudinē ⁊ de eo omni mane ſtomacho ieiuno ſumanꝫ quaſi ſorbendo.ʒ.ij.ſ.vel.iij.poſt cuius comeſtionē comedanꝫ piſces recētes aſſati in veru vel ſuper patinas:⁊ calidi condianꝫ cum cepis:⁊ cū eis bibatur vinum nouū vel groſſum ī quo aliquid aque ponatur. Iſtud medicamen in corporibus extenuatis operatur illud quod ſuperiora in repletis ⁊ pinguibus. Equitatio ſuper equos valet ī hoc multum ⁊ facit erectionem ⁊ conſortat virgam mirabiliter. Ad idem ⁊ eſt valde forte. Re.aſſe dulcis.ʒ.ij.⁊ miſceaꝫ cum melle ⁊ ſit mel.℥.j.⁊ bibatur cum vino dulci per horam an̄qꝫ coeat erit vtile ⁊ bonum. Aliud ad idem forte quaſi in vltimo. Re.ſtincorum recentiū ſanoꝝ non corrupto.ʒ.ij.vel.iij.vel.iiij.cubebe pipis longi ⁊ lingue auis:ſatirion an̄.ʒ.j.piſtētur optīe oīa ſimul ⁊ miſceātur cū melle bene diſpumato cocto ⁊ mūdato:⁊ comedantur per horā ante qꝫ coeat totum ſimul. Ungentum. Re.olei de ſpica.℥.iij.cere.℥.ij.euforbij pips cubebe ſinapis coſti dulcꝫ an̄.ʒ.j.ſ.muſci gra.viij diſſoluatur cera cum oleo ⁊ fiat vngentū in quo puluis aliarum reꝝ incorporetur de hoc vngento vngātur renes ⁊ ſumen:ſemur virga ⁊ inferiora teſticuloꝝ multū conſortat virgā ⁊ inducit erectioneꝫ.poſſunt etiām iniungi loca illa cum oleo de coſto ⁊ erit bonū ⁊ laudabile

Capitulum.clvj.de diminutione coytus.

Paſſio iſta fit quandoqꝫ propter diminutionem virtutis ⁊ debilitatē inſtrumēti ⁊ conſumptionem humiditatis ſpermatice:⁊ propter deſtructionem digeſtiue membroꝝ vt accidit ſenibus decrepitis:⁊ tunc hec paſſio cū ꝯtingat ex iſtis cauſis nullo modo curationem recipit. Fit etiam ex debilitate deſiderij coytus.⁊ fit ex paucitate ſpermatis. Et fit propter frigiditatē toti⁹ corporis. Quandoqꝫ fit propter quietem ſpermatis non mordicantis quādoqꝫ propter extenuationem ⁊ ſolicitudinē:quādoqꝫ ꝑpt mollificationē inſtrumēti:quandoqꝫ propter paruitatem inflationis in interioribus ventris: quandoqꝫ ꝑp frigus virge in neruis virge ⁊ paraleſim. Omnes iſte cauſe enumerate hic ſunt nouē q̄rum.viij.recipiūt vtilitatem per medicinas ⁊ opatiōes:nona vero neqꝫ per medicinas neqꝫ per opationē curationē r̄cipit:neqꝫ diminutionem:ſed omni die eius malitia ⁊ cauſa augmentum recipit vſqꝫ ad finem vite.

Signa diminutionis coytus quando fit ex debilitate deſiderij coytus ſunt attritio corporis ⁊ extenuatio ⁊ debilitas ipſius ⁊ citrinitas coloris ⁊ paucitas cibi.

Cura eius eſt confortare corp⁹ videlicet cor ⁊ opar ⁊ omnia membra cum gaudio tribudio ⁊ excitatio temperato ⁊ ſimilibus.⁊ cum rebus que impinguant:⁊ bene digeruntur in prima ſecunda tertia digeſtione: ſicut ſunt iura gallinarum ⁊ pulloꝝ ⁊ carnes eorum ⁊ carnes arietum ⁊ edorum ⁊ auium pinguium.que omnia condiantur cuꝫ puluē qui ſic fit. Re.cardamomi pipis longi gallange zinziberis cubebe an̄.ʒ.ij.croci.ʒ.ſ.cinamomi electi.℥.ij.fiat puluis cribellatus. Comedat ſepe pultes de farina frumenti ⁊ riti coctoſ cū lacte ouino vel caprino vel vacino ⁊ ſuper ipſos aſpergaꝫ multum de puluere dicto. Utatur ſepe loquelis varijs ⁊ diuerſis cum mulieribus ⁊ tactibus ⁊ conuerſationibus cum eis:⁊ ſint loquelle tales que faciant ad coytum. Utatur vino dulci limphato ⁊ bonis electuarijs calidis de quibus in antidotario fecimus mentionem:⁊ raro vtatur coytu ⁊ ſepe prouocet ſomnum. Utatur aliquando fabis ciceribus faſeolis conditis cum puluere piſcibus aſſatis in oleo ⁊ vero paruis ⁊ conditis cū lacte ⁊ puluere.

Signa eius que fit ex diminutiōe ſpermatis in ſubſtantia ⁊ quiete ⁊ mordicatione ſunt paucitas exit⁹ ſpmatis ⁊ in numero ⁊ in quantitate apud coytuꝫ.⁊ tarditas aliquando ⁊ raritas aliquando frigus ſenſibile in inſtrumentis genitalium.

Cura eius eſt vt vtatur omni re impinguante ⁊ multiplicante humiditatem vt ſunt piſces recentes aſſati cum comeduntur cepe crude cum eis ⁊ ēt cocte qꝫuis non ſic bone ſint in hoc: napi cocti in igne ⁊ cum carnibus ⁊ conditi cum ſpeciebus ⁊ rape cocte in igne etiā ſunt valde bone:⁊ ſicut ſunt iura gallinarum pinguiuꝫ ⁊ carnes eaꝝ ⁊ caponum pullorum edorum ⁊ pulloꝝ columbarum ⁊ paſſerum ⁊ teſticuli omnium animaliū que comeduntur ſunt boni valde:dactili infuſi in lacte calido:⁊ auelane fiſtici ⁊ pinee mūdate ⁊ caſtanee cocte in eodem multum operantur in hoc. Uinum dulce rubeum ſpiſſum aquatum medio modo multum videlicet cum ſupradictis.oua ſorbilia ⁊ ſpecialiter vitelli faciunt optime quod intenditur. Medicamen de tereniabin quod facit ad hoc ſic fit. Re.lactis vacini vl' ouini lib.ij.vini granati dulcis.℥.ij.coquantur h vſqꝫ ad ſpiſſitudinem ⁊ comedantur de eo in ieiuno.℥.iij.vel iiij.poſt cuius ſorbitionem comedantur piſces recentes cum cepis vt dictum eſt.⁊ ſint conditi cuꝫ puluere ſupradicto:poſtea poſt vnam horam vel duas itret balneum aque dulcis tepidum in quo aliquam faciat moram nō multū:⁊ cuꝫ exierit de balneo dormiat ſomno longo ⁊ bene erit ei in hoc caſu.

Signa eius que fit propter frigus ſunt multitudo ſpmatis apud coytum in digeſti fluidi ⁊ non coagulati ꝑ ſeneqꝫ coagulatur in aqua frigida cum in ea ſpargitur ⁊ eſt ipſum ſpma ſubtile in ſubſtantia ⁊ difficilis exit⁹ ⁊ paulatim cum continuatione partis poſt partem hora coytus. Si autem cum frigiditate ſiccitas aggregaretur ſigna erunt paucitas carnis totius corporis ⁊ ſanguinis:⁊ paucitas ſpermatis ⁊ difficultas exitus eius.

Cura quando fuerit propter frigiditatem abſqꝫ ſiccitate eſt vt ſepe ter in die vel quater ſumat de lectuario diatrion piperon:⁊ poſt illud bibat vinum dulce limphatum mediocriter ſeu diagalange aut diaſpermatō quod faciemus. Utatur etiam pipere cubebis ⁊ zinziberis ſepe in die:⁊ comedat carneſ aſſatas cōditas cū pipere longo ⁊ zinziberis cubebis cardamomo ⁊ croco multotiens immo vt plurimum. Bibat vinuꝫ rubeū non dulce acutum in ſapore non limphatuꝫ. Comedat mel auellanas ⁊ ficcus ſiccas ⁊ alea cocta ⁊ cruda etiā. Sepe vtatur carnibus anſerū anatum ⁊ ſimilium:⁊ condiantur tales carnes cum aleis ⁊ pipere ⁊ croco ⁊ cubebis. vngantur renes ⁊ virga cum oleis calidis de coſto.

Si autem cum frigiditate aggregata fuerit ſiccitas cura erit cum cibis calefacientibus ⁊ ingroſſantibus ⁊ inflammantibus vt ſunt cicera mes ⁊ omnes carnes non pingues animalium ⁊ volatilium pinguium maxime ſi condiantur cum ſpeciebus melle ⁊ zucharo. Bibat vinum dulce limphatuꝫ quodammodo. Utatur balneo ⁊ piſcibus conditis vt dictum eſt ſupra. Utatur omni die medicamine de tereniabin dicto:poſt cuius aſſumptionem recipiat diatrion ⁊ vinum album dulce limphatuꝫ ſecundum aliquid:eruce paſtinace cōdite cū pipere ⁊ ſpeciebus melle ⁊ zucharo multum valent.

Signa vero quando diminutio coytus fuerit propter paucitatem mordicationis ſpermatis ⁊ propter quietem ⁊ congelationem eius ſunt paucitas deſiderij hora exitus ⁊ qꝫ egreditur plurimum ſperma hora coitus ⁊ illud eſt congellatum groſſum ⁊ pingue.

Cura eius eſt vt confortetur totum corpus cū nutri

mento calido dicto ſuperius ⁊ cum electuarijs calidis videlicet cum diaſatirion diatrion pipereon ⁊ ſimilibus. ⁊ fiant vnctiones cum oleis calidis circa renes ⁊ virgam ⁊ teſticulos ⁊ ſumen. nam impinguantia oīa cum caliditate vt ſunt carnes ⁊ iura carnium auium ⁊ animalium pinguium condita cum ſpeciebus dictis: ⁊ fiſticis pineis dactilis auelanis ⁊ ficubus ſiccis ⁊ nocibus. multum valent ſolatia ⁊ motus cum gaudio ⁊ cōuerſationes in lecto ſpecialiter cū mulieribus ludendo addunt in deſiderio tali vinum dulce bonum nutribile valet ſi in eo aliquid aque fuerit.

Signa eius cum fuerit propter ſolicitudinem ſunt elongatio longa a coytu ⁊ anguſtia de preterita ⁊ ſpes in qua eſt cogitatio de re habenda vel non habenda ī futuro ⁊ timor de re ⁊ caſtitas: ⁊ cum aproximat ad mulierem vt coeat ſi eſt erectus remouetur erectio.

Cura eius eſt elongare patientem talem a caſtitate ⁊ a conſilijs caſtitatis ⁊ mouere ipſum in contrarium eorum que ſignificant hec ⁊ nutrire eum cum omnibus facientibus ſperma ⁊ ventoſitatem ⁊ erectionem de quibus dictum eſt ſatis ſuperius ⁊ ſpecialiter cum napis coctis cum carnibus conditis cum ſpeciebus ⁊ in igne coctis ⁊ cum rapis coctis in igne: ſimiliter ⁊ prouocare ipſum ad ſolatia delectationes corporis ⁊ coit⁹

Signa mollificationis inſtrumenti cum exiccatiōe totius corporis ſunt debilitas totius corporis ⁊ impotentia erectiōis. ⁊ debilitas virge in hoc ⁊ ſenſibilis ſtupor in ea.

Cura eius eſt viuificare iſtrumenta coytus ⁊ ſpecialiter virgam ⁊ teſticulos, cum vnctiōe ex oleo de coſto ⁊ vngento in quo intrat euforbium ⁊ ſimilibus ſuperi⁹ dictis: ⁊ confortare omnia membra cum nutrimēto calido ⁊ electuarijs calidis dictis in ſuperioribus capitulis ⁊ locis: ⁊ fricare ſepe loca genitalia manibus: ⁊ intrare balneum poſt comeſtionem rerum calidarū ⁊ habentiū ventoſitatē in quo nō ſit mora magna: ſed fricatio genitalium cum manibus ⁊ vngento fortis fiat in balneo. talis enim fricatio in balneo trahendo materiam ⁊ humores ad membra corpus impinguat ⁊ mēbrum virile confortat in actione coytus mirabiliter. Jterum omnis viſio mulieris cum qua eſt narratio eorum que pertinent ad vſum coytus eſt vtilis in hoc ⁊ in omnibus iſtis caſibus.

Signa eius quod fit propter prauitatē inflatiōis ſunt paucitas erectionis ⁊ paucitas inflationis in ventre, ⁊ debilitas erectionis hora qua erigitur.

Cura eius eſt vt comedat faſeolos fabas recentes ⁊ vuas ⁊ mes ⁊ condiantur cum aliquantulo ſalis ⁊ aſſe dulcis vel cardamomi ⁊ galange. Comedat napos coctos in prunis ⁊ carnibus rapas coctas in igne etiaʒ quia iſta ſunt vtilia in hoc. ſumat ſepe lac recens cum melle ⁊ cinamomo ⁊ repleatur ex cibis multum hora comeſtionis. Comedat piſces recentes aſſatos ⁊ non aſſatos paruos ſpecialiter conditos cum cepis crudiſ pipere cinamomo ⁊ cardamomo. vinum dulce ſpiſſuʒ in quo ponatur de aqua ꝯfert in hoc. ⁊ omnia electuaria calida ſuperius narrata ⁊ vnctiones ⁊ balnea valēt multum poſt repletionem magnam ſpecialiter.

Signa eius quod fit in neruis virge ſunt ꝙ ſpma ē habundans ⁊ ſubtile egrediens facile: ⁊ deſiderium ē ſatis firmum: ſed erectio in ſe in ipſa eſt debilis valde

Cura eius eſt vt ſumat electuarium de anacardis ⁊ inungatur virga cum oleo de ſpica in quo diſſoluantur caſtoreum ⁊ anacardum: ⁊ comedat carnes aſſatas conditas cum pipere ⁊ rob ⁊ cibaria calida ⁊ ventoſa condita cum pipere longo cubebis galāga cinamomo cardamomo ⁊ croco. Bibat vinum acutum limphatū valde. Vtatur balneo ſicco vel ſtupha in quo faciat fricatione virge cum oleo de euforbio mixto cum anacardis pipere ⁊ coſto. Nos vero ex nobis per vſum inuenimus cibarium mirabile in hoc conferens non ſolum ſenibus ⁊ diminutis in coytu ſed etiaʒ in decrepitis et in eis excitat bonam voluntatē coeundi qđ ſic fit. recipiuntur piſces parui recentes qui vocantur mulinarij vel borſoni aut botoli: aut alij piſces parui qui nominibus diuerſis ſecundum regiones diuerſas nūcupāt ur ⁊ aſſantur tales piſces in oleo communi vel coquūtur ⁊ condiuntur ⁊ comeduntur cum re que ſic fit. ℞. galange piperis longi: piperis cardamōi: cinamomi: zinziberis: nucis indice: croci: ſtincorum non corruptorum ſanorum anā. ℥. ij. pinearum mundatarum fiſtiorum auelanarum dactilorum vuarum paſſarum anā. ℥. j. piſtentur omnia ſimul piſtatione perfecta ⁊ conficiātur cum rob vini ⁊ comedatur in mediate poſt illud. Aliud quod ſic fit. coquantur caſtanee mūdate ab omnibus ſuis corticibus cum carnibus arietis vel galli vel paſſerum vltima coctione ⁊ poſtea accipiuntur et coquantur debiliter in lacte ouino vel vacino condiant cum ſpeciebus dictis ⁊ comedantur ⁊ videbis mirabile in omni etate ⁊ in viliori meli⁹ poſſunt iſta duo hora comeſtionis miſceri ſimul: ſed melius ⁊ honorabili⁹ eſt ea ſucceſſiue comedere.

Capitulum. clvij. de nocumento quod fit in multitudine deſiderij coytus ⁊ ſpermatis.

Alis paſſio vel modus infirmitatis fit aut propter multitudinem ſanguinis aut ex acuitate ſpermatis: aut ex multitudine humiditatum preparatuʒ vt fiat ſperma.

Signa eius quod fit propter multitudinē ſanguinis ſunt rubedo coloris ⁊ carnoſitas ſeu pinguedo eius: ⁊ virtus totius corporis et permanentia virtutis ſuper multitudinem coytus.

Cura eius eſt vngere renes ⁊ virgam ⁊ teſticulos cum vnguento facto ex oleo roſato cera ⁊ camphora vel vnguento facto ex populeon litargiro ⁊ aceto: vel vnguēto facto ex populeon ⁊ argēto viuo mixtis ⁊ aliquantulo aceti: ⁊ poſt inunctioneʒ cuʒ iſtis dormire mirabiliter vʒ: imo nimius vſus iſtorum paraleſim virge faceret. Comedat omnia acetoſa ⁊ agreſta ⁊ bibat vinum debile ⁊ agreſte limphatum. Vtatur flebotomia ⁊ purgationibus cum medicinis. comedere lentes coctas ⁊ conditas cū aceto vel agreſta ⁊ lactucas crudas ⁊ portulacas cum aceto vel agreſta talia in iſto caſu mirabiliter operantur.

Signa eius quod fit ex acuitate ſpermatis ſunt debilitas que aduenit homini cum egreditur ſperma: et egreſſio ſpermatis cum mordicatione ⁊ nocumento: et aduſtio in virga hora egreſſionis ſpmatis. Et ſcias ꝙ exitus talis ſpermatis cum conditionibus dictis ſignificat ꝙ vſus coytus cum continuatione citius ducunt hominem ad ethicam ceteris rebus cum propter naturam talis ſpermatis patiens abſtinere non poteſt.

Cura eius eſt vt humectetur corpus patientis ⁊ infrigidetur cum rebus frigidis ⁊ humidis videlicet cuʒ cucurbitis mellonibus ⁊ portulacis ⁊ lactucis. aut acetoſa crudis ⁊ coctis conditis cum aceto vł agreſta aut vino de granatis. Bibat aquam frigidam cum vino aquoſo vł agreſta. Comedat carnes agnīas: ouinas: caprinas: porcellinas: coctas cum aceto vel agreſta: aut coctas in gellatina aut conditas cum papauere aut acetoſitate citri aut arancij aut limonis ⁊ ſimilium. Vngātur renes ⁊ genitalia cum vngentis dictis ſuperius frigidis. ⁊ ſuper vnctiōem dormiat īfirmus ⁊ ſentiet vtilitatem maximam per hoc remouebuntur, omnia accidentia dicta in ſpermate acuto ⁊ remanebit bene.

Signa eius ꝙ fit propter habundantiam humiditatiʒ vt ſperma fiet ⁊ generetur ⁊ multiplicetur ſunt habundantia ſpermatis in quantitate ſpecialiter ⁊ eius ſubtilitas ⁊ albedo coloris ⁊ multitudo inflationis.

Cura eius eſt vt comedat lentes coctas cum origano vel menta aut ruta calamēto ⁊ cimino: aut porros ꝯdi

tos cum eiſdem rebus ⁊ cum ſinapi. Comedat ſepe d electuario qd ſic fit. Re. cimini carui origani rute mēte ⁊ calamēti an̄. ʒ. j. ʒīziberis cinamōi an̄. ʒ. iij. ameos amomi an̄. ʒ. j. fiat electuarium durum cum lib. vj. zuchari: ⁊ bibat poſt illud vinum album parum acutum. Comedat ſpecialiter carnes ⁊ cibaria ſua cum ſinapi vel cimino ⁊ menta: ⁊ erit ei melius.

Capitulum. clviij. de erectione aſſidua ⁊ vocatur ſatiriaſis. ⁊ de priapiſmo.

b

Ec egritudo cum ↄtinuatione ⁊ aſſiduatione eius nocet toti corpori inflām̄ando ipſum ⁊ furiam inducēdo: ⁊ perducit hominē ad ſpaſmum ⁊ ad egritudines malas pernicioſas. Fit autē ex multitudine materie calide ſanguinee cum ventoſitate. Fit aliquando ex multitudine ſpermatis in quantitate cum ventoſitate. Fit etiam ꝑpter rem facientem illud de proprietate: vt ſunt ſtinci recentes ⁊ ſumen ſtelliōis cum recipitur in medio veris ⁊ comedūtur. hic addas differentiam inter priapiſmum ⁊ ſatiriaſim quāuis ſecundum formā ſint idē: q: ꝑapiſmus fit abſq; deſiderio ⁊ neceſſitate niſi quādo accidit propter dimiſſionez coytus ⁊ tunc eſt idem cum ſatiriaſi: ſed ſatiriaſis accidit quandoq; cum deſiderio ⁊ neceſſitate: priapiſmus vero nō. Scias ꝙ preter hoc accidat mulierib⁹ vt viris: ⁊ cura in vtroq; erit eadem preter quando accidit in muliere preter pruritum oris vulue ⁊ matricis vt dicemus capitulo de vlceribus in matrice ⁊ pruritu ⁊ priapiſmo: tunc cura erit vt illic dicemus verum eſt ꝙ in viro ſatiriaſis ⁊ priapiſmus ſunt ⁊ fiunt ex eiſdē cauſis ⁊ eodem modo curantur: naz priapiſmus nil aliud eſt ꝙ̄ tēſio vge abſq; dſiderio ⁊ nccitate vt fit i pueris.

Signa ſatiriaſis ⁊ erectionis aſſidue ex multitudine materie calide cum ventoſitate ſunt erectio continua ⁊ totius corporis rubedo cum caliditate ⁊ membrorum carnoſitate: ⁊ furor cum inflatione faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ ꝑmuū deſideriū mulieris vt ſtet cū ea

Cura ſatiriaſis ſcilicet ex tali cauſa eſt vt fiat flebotomia ⁊ euacuatio poſt flebotomiam cuz medicina. Ungantur renes ⁊ genitalia omnia cum vngentis fri. ſuperius dictis: ⁊ dormiat ſuper vnctionem illā quia bene erit ei. comedat lactucas melones ⁊ ſimilia cum aceto ⁊ agreſta bibat vinum multum limphatum ⁊ debile ⁊ non maturum. Utatur acetoſiſ ⁊ ſtipticis et agreſtis paruz ⁊ raro comedat. vtatur ſepe coytu ⁊ male iaceat ⁊ fatiget corpus ſuum multum ſepe ſudet pro poſſe omnia hora: abluat ſepe genitalia cum aqua veri frigoris quia erit vtile.

Signa ſatiriaſis que fit ex multitudie ſpermatis cū ventoſitate ſunt albedo totius corporis cum pinguedine multiplicata. ⁊ dimiſſ: coytus ⁊ multiplicatio vētoſitatis in ventre ⁊ locis inferiorib⁹ ⁊ erectio aſſidua ⁊ appetitus coeundi cum muliere abſq; furia calida.

Cura illius ſatiriaſis eſt purgare ipſum cum pillulis fetidis vel cum medicamine de turbit: ⁊ ꝙ infirm⁹ recipiat ſepe de agno caſto vel de menta aut de origano aut de calamento ⁊ cimino ⁊ ſimilibus. aut de electuario facto ex iſtis ⁊ ſimilibus diſſoluentibus ventoſitatē ⁊ carminantibus vt ſunt bace lauri. Ungantur renes ⁊ virga ⁊ omnia genitalia cum vngentis frigidis dictis. Bibat vinum debile abſq; aqua: ⁊ comedat lentes prima aqua eiecta conditas cuz herbis ⁊ ſeminib⁹ dictis carminantibus ventoſitatem ⁊ ſimilia cibaria: aliquando coeat quia bene erit ei. ⁊ ſpecialiter ſtomacho ieiuno. parum ⁊ raro comedat ⁊ cōedat cibaria pauci nutrimēti. fatiget corpus ſuum ⁊ male dormiat ⁊ iaceat in lecto duro.

Signa ſatiriaſis que fit propter exhibitionem alicuius rei ex re ipſa ſciuntur.

Cura illius eſt abſtinere a re illa ⁊ vti poſt illam rez lactucis portulacis ⁊ ſimilibus ex rebus acetoſis ⁊ agreſtis ⁊ coytu quandoq; ne fureret patiens bibat aquam frigidam ⁊ non vinuz ſedeat in aqua frigida. quouſq; ſtuporem ſentiat in genitalibus. Ungat renes ⁊ genitalia cum vngentis frigidis ⁊ dormiat ſuper vnctionem quia erit vtile.

Capitulū. clix. de illo qui in fine coytus illico egerit.

p

Eſſima ⁊ inconueniens atq; inhoneſta videt̄ hominibus paſſio iſta: cuius cauſa eſt immediata eſt innata debilitas lacertorum claudentium os inteſtini longationis cum retentione ſuperfluitatis vſq; ad horam in qua voluntarie eadem expellitur ſupfluitas: quia hora illa vel parum poſt debilitantur ⁊ retentionem facere non valent: eo ꝙ ſpiritus ⁊ calor naturalis viuificantes ⁊ conſeruantes ipſos lacertos in propria diſpoſitione ⁊ hora coytus exalant. Unde innaſcit per hoc tanta debilitas in eiſdem lacertis ꝙ a propria operatione naturali deficiūt ⁊ ſic cogitur homo immediate poſt coytum inſenſibiliter in lecto prime digeſtionis ſuperfluitatem aut ſtercus emittere abſq; propria voluntate.

Signa huius ſunt mollificatio corporis ⁊ vehemens deſiderium coeundi cum muliere ⁊ delectatio in coytu: ⁊ ꝙ anus non regitur in retentiōe ſtercoris etiam firmiter ante coytum.

Cura huius eſt ꝙ oportet iſtum talez anteꝙ̄ coeat egerere ⁊ facere ibi violentiam in egerendo ante vſum coytus in hora: ⁊ eſt vtile ⁊ bonum vt ponat in ano ante horam coytus ſuppoſitorium quod ſic fit. Re. acatie thuris balauſtie gummi arabici boli armeni ſanguinis draconis an̄. ʒ. j. terantur conficiantur cum ſucco plantaginis vel ſolatri: formentur ad modū oſſis dactili. horis vero quibus non coit vngatur extra ⁊ intra cum oleo de mirtis aut oleo de ſpica celtica aut oleo de maſtice vel de gallis. Utatur ſepe ſtomaco ieiuno athanaſia cum ſucco plantaginis ⁊ vino rubeo ſtiptico: aut vtatur de agreſta aut de citōijs aut de mirtis cum vino ſtiptico. Utatur etiaz ſepe ante prandiū vel cenam electuario de citoniis cum eodem vino. comedat cibaria ſtiptica aut condita cum ſtipticis poſſz ſecundum tempora aliter mundificari cum mirobolanis emblicis nutritis cum aqua decoctionis ſeminis aniſi ⁊ mirtillorum ⁊ zucharo roſato. Nam talis mundificatio lacertos ani retentiue confortat ⁊ corroborat. ⁊ per hoc valet in fluxu ventris ⁊ tenaſmone.

Capitulum. clx. de illo qui ex nimio coytu debilitatur.

m

Odus paſſionis talis fit propt̄ raritatē corporis ⁊ cutis ⁊ proter paupertatem ſpiritus caloris in epate ⁊ corde.

Signa huius ſunt extenuatio corporis ⁊ raritas cutis ⁊ palliditas coloris totius corporis vl' tereitas aut citrinitas cum quadam liuiditate: ⁊ nobilius ſignum ⁊ melius omnibus alijs eſt illud quod cognoſcit infirmus de ſeipſo ſuper hoc.

Cura huius eſt vt nutriatur talis ex iure carnium gallinarum caponum ⁊ pullorum pinguium in quo diſſoluantur vitelli ouorum ⁊ crocus cum ſpeciebus odoriferis ⁊ bibat aliquid boni vini dulcis odoriferi: ⁊ hoc ante coitum per horā iaceat ⁊ dormiat p⁹ coytum in lecto molli ſuauiter abſq; timore. abluat faciem ſuam ante coytum ⁊ poſt cū aq̄ frigida vel roſata quia erit vtile. Abluat pedes ⁊ manus cuz aqua decoctionis roſarum ⁊ foliorum ſalicum laudanum mixtū cum gariofilis ⁊ muſco ⁊ ſandalis ⁊ croco portet ſuper ſe ⁊ fricet membra ſua cum eo ante horam coytus. Utatur electuario de muſco vel de ambra quia confert in hoc.

Capitulum. clxj. de illis que addunt in deſiderio qui fit in coytu.

Ale deſiderium uel delecta
t tio non requitur in coytu niſi vt generatio melius ⁊ meliori modo fiat. Ea que conferuntur in hoc ſunt ſi ieiunus maſticet cubebas vel non ieiunus ⁊ inungat cum eis ⁊ ſaliua caput virge: ⁊ etiam totam virgam ⁊ coeat poſt illud cū muliere ⁊ eleuet crura eius fortiter ⁊ ſe cōſtringat hora cōcuſſionem verſus mulierem firmiter delectatio vltima acquiretur que erit conueniens ad cōceptionē. idē operatur piretrū ſic maſticatū: ſed nō cū ſuauitate tanta imo cum mordicatione ⁊ feruore in vulua mulieris ⁊ ideo non eſt tā ſuaue ⁊ bonū ⁊ cubebe. Aliud ad idē ℞. olei de lilio vel de ſpica. ℥. x. aſſe dulcis. ℥. j. diſſoluatur aſſa cum oleo ⁊ ſic per dies aliquos dimittatur: poſtea ex hoc oleo vngatur virga. hoc autem quāuis delectationē in coytu augeat feret ⁊ horribilitatē induceret: vnde non eſt ita conueniens vt primū: ſi autē loco aſſe ponātur. ℥. ij. cubebe trite ⁊ pulueriʒate i aliquo oleoꝝ dictoꝝ ⁊ dimittatur per dies: ⁊ poſtea fiat inunctio virge ⁊ capitis eius cū oleo eodem faciet mirabilem delectationē ſpecialiter ſi fiat crurū mulieris eleuatio ⁊ viri depreſſio hora concuſſionis: vterqꝫ enim delectabitur mirabiliter. Aliud ad idē. ℞. piretri ʒinʒiberis cinamomi aā ℥. j. terant ⁊ cribellent ⁊ incorporentur cū aq in qua diſſolutum ſit aliquid gummi arabici ⁊ fiant trociſci parui: ⁊ ſit vnuſquiſqꝫ. ℥. ʒ. diſſoluatur vnus illoꝝ cum ſaliua hora coytus ⁊ inungatur virga ⁊ caput ei⁹: ⁊ fiat vt dictū eſt in alijs. Aliud valde nobile ⁊ odoriferum maſticentur cubebe ⁊ fortiter miſceantur cum ſaliua maſticando. ⁊ cū eiſdē maſticetur granum vnum maſci vel ambre ⁊ inungatur cum re hac caput virge cum fuerit calida ⁊ de recenti maſticata ⁊ fiat tunc coytus: predicto modo acquiretur ab vtroqꝫ delectatio mirabilis.

Capitulum. clxij. de illis qui diminuūt ſperma ⁊ erectionem virge.

A que diminuunt ſperma ⁊ erectionem virge
e ſunt duoꝝ generum ſcilicet frigida acetoſa ⁊ ſtiptica ⁊ calida carminantia ventoſitatem ⁊ diſſoluentia eiuſdē cū exiccatione. Qui ergo vult minuere ſperma ⁊ virge erectionem cum reb⁹ frigidis vtatur lactucis portulacis cucurbitis ⁊ ſimilib⁹ frigidis: ⁊ carnibus caprinis ⁊ lentibus prima aqua eiecta conditis ⁊ confectis cum aceto vel agreſta aut ſucco ribes ⁊ ſimilibus: ⁊ vngantur renes ⁊ gēitalia cum populeō in quo ſit extinctū argentum viuum vel cū alia re frigida. Bibat vinum debile limphatum. parū comedat ⁊ raro: ⁊ non dormiat in re molli neqꝫ ſuper renes: nam dormire ſuper renes coytum excitat. Quando vero voluerit remouere erectionem virge cum calis ⁊ minuere ſperma comedat cum cibatijs ſuis cuiuſcūqꝫ generis ſint ſemen agni caſti: coriandri ⁊ rutam origanum ⁊ mentam vel calamentum: ciminum ⁊ ciperum ⁊ bacas lauri. piper longum ⁊ piper: fiat puluis ex omnibus vel quibuſdam expergatur ſuper cibaria: nam de proprietate iſta diſſoluendo ⁊ exiccando ventoſitatē erectionē remouent: ſperma minuunt: in flegmatico vel ſene equando cōplexionem ⁊ calefatiēdo materiam operantur contrarium: ſed frigida in omni etate ⁊ complexiōe minuunt vtrunqꝫ. Medicamē bonum ad hoc ⁊ eſt frigidum ſic fit. ℞. ſeminis lactuce ſeminis portulace aā. ℥. v. pſilij: ſeminis coriandri ſicci aā. ℥. j. ʒ. balauſtie. neufaris aā. ℥. j. cāphore. ℈. v. terātur ⁊ fiant trociſci cum ſucco lactucarum vel portulace ⁊ ſit vnuſquiſqꝫ trociſ. ℥. ij. det vnus omni die ſtomacho ieiuno vſqꝫ ad dies. v. vel. vj. cum ſirupo vio. ⁊ aqua decoctiōis lactucaꝝ vel portulacaꝝ vel limonū. Aliud medicamē calidū ad idē exiccans vētoſitatem ſic fit. ℞. ſeſe. agni caſti. ℥. v. folioꝝ mētaſtri: rute ſicce: cimini: ciperi balauſte aā. ℥. j. in mās ⁊ aā cenā de iſto puluere vſqꝫ ad aliquos dies ſumātur. ℥. ij. cū vino albo decoctionis cimini vel agni caſti.

Capitulum. clxiij. de retentione menſtruorum.

Enſtrua retinentur aut propter paucitatem ſanguinis ⁊ humidita-
m tis in toto corpore aut propter groſſiciem ei⁹ aut ex prouocatione lactis aut propter apoſtema vel alias egritudines que in matrice contingunt.

Signa retentionis menſtruorum propter paucitatem ſanguinis vt ſunt extenuatio corpis citrinitas coloris ⁊ plūbeitas cum citrinitate: ⁊ ꝙ fit p⁹ egritudines alias ⁊ triſticiam ⁊ ſolicitudinem ⁊ longā cogitationem ſuper aliquid vel de aliquo ⁊ vigilias ⁊ affictiones animi ⁊ corporis ⁊ laborē: ⁊ poſt habitationem in locis calidis ⁊ ſiccis vel ſiccis tantum.

Signa retentionis horum ꝑpter groſſiciem ſanguinis ⁊ frigus eius ſunt multiplicatio pinguedis ⁊ corporis mollities ⁊ vſus reꝝ frigidarum ⁊ viſcoſarum ⁊ groſſarum habentium naturam opilationis.

Signa retentiōis menſtruoꝝ ex multitudine ꝓuocatione lactis ſunt inflatio mānillaꝝ plus ſolito ⁊ multiplicatio lactis in quantitate vltra conſuetudinem: ⁊ ꝙ menſtrua ſuis temporibus non prouocantur.

Signa ⁊ curationes retentiōis menſtruoꝝ ꝓꝑ apoſtema ⁊ alias egritudines que in matrice accidunt inferius in ſuis capitulis dicentur.

Cura retentionis menſtruoꝝ ꝑpter paucitatē ſanguinis ē impinguare corpus omnibus modis ⁊ vijs quibus melius ⁊ leuius citius poteſt impinguari. cōuenit igitur vt ante comeſtionē moueatur motu debili ⁊ tēperato vel fiant fricationes extremoꝝ corporis totius: nā ꝑ illā viā calor vniuerſaliter ꝯfortatur in totū corp⁹ ⁊ mēbra: ⁊ ꝓꝑ hoc omnes vtutes naturales excitantur ad ſuas meliores opatiōes ꝑfectas ſiēdas: calor. n. naturalis vt ꝓpoſitū ē i ꝓhēia oīum naturaliū vtutū ē inſtrm. ⁊ ꝓꝑ hoc virtutes naturales ſui ꝯfortatione ⁊ melioratiōe ꝯfortātur ⁊ meliorātur. Comedat p⁹ talem confortationē ⁊ motum ſorbitiōes factas de farina frumenti vel ſiliginis aut farris: riʒi ciceris ⁊ fabaꝝ coctas ⁊ conditas cū lacte butiro ⁊ puluere cardamomi ⁊ miſceantur cum eis vinum dulce rubeum ſpiſſū mediocriter vel clarum ⁊ ſorbeantur calida: ⁊ cum ſteterit per horam vel minus intret balneum in quo parū moretur: ⁊ cum balneum voluerit exire vngat corpus totum cum oleo de neufare vel vio. aut ro. ⁊ poſt vnctionē ſpargatur ſuper totum corp⁹ aqua tepida ⁊ tūc intret lectum mollem ⁊ dormiat ſecundum ꝙ melius poteſt loco fri. ⁊ humido. Vtatur bis in die cibarijs conditis cum cardamomo ⁊ croco factis ex iure gallinaꝝ pinguium ⁊ carnium in quo diſſoluantur vitelli ouoꝝ ⁊ mica panis: vel farine rerum dictarum ⁊ iterum coquantur illa ⁊ comedantur: ⁊ poſt iſtam comeſtionem vel cū ea bibatur vinum dulce nouum ſatis ſpiſſum ⁊ redeat ad balneum: fricationes: motum ⁊ vnctiones: vt plenius ⁊ difficilius li. iij. ca. de his que impinguant corpus dicetur. corpore humectato vel impinguato fiat peſſarium vel ſuppoſitorium in vulua cum radice maluauiſci ⁊ malue inuoluta in oleo de coſto vel de aſſa aut de lilio aut de euforbio.

Cura retentionis menſtruorum ex groſſitudine ſanguinis vel frigore eſt vt comedat aquā ciceris rubei ⁊ albi ⁊ brodium faſeolorum ⁊ ipſos faſeolos: ⁊ condiātur cum aneto ⁊ cimino: carui ⁊ origano calamento mentaſtro ⁊ ſimilibus: Vtatur brodio porrorum et caulium in quo ponatur pipe ruta calamentum aut ciminum. Comedat carnes arietis coctas cum eiſdem ⁊ cōdiant cū ſinapi vel aleis aut ruta. bibat vinū albū ſabtile acutū valde. pōat p̄mo ſuppoſitoriū i vulua vel peſſariū factū ex radice malue vel maluauiſci l' tapſibar-

baſſi quod apud nos auedonum vocatur: ⁊ hoc per dies .iij. poſt illos tres dies ſi non prouocarentur vngantur radices cum oleo de ſpica vel de lilio aut de coſto vel de caſtoreo vel de aſſa: ⁊ ſi per hoc non prouocarentur aſpergatur puluis euforbij vel coſti vel caſtorei ſuper radices vnctas ex oleo aliquo predictorum. fiat flebotomia de ſaphena que eſt in talo: nam de proprietate flebotomie illius vene eſt menſtrua prouocare aut ponantur ventoſe cum ſcarificatione intra crura ī pulpis crurium: ⁊ ſi ponantur vētoſe ſuper ſumē conferunt abſqȝ ſcarificatione; hoc eſt in loco qui eſt ſub vmbilico ⁊ ſuper femur. fiant ſepe ſuffumigationes cum aqua decoctionis calamenti ſauine rute. ſinapis ⁊ ſimilium: vel cum gummis quando ponuntur ſuper prunas vt eſt aſſa vel euforbium aut caſtoreum vel galbanum. ſerapinū bdellium oppoponacū ⁊ ſimilia. trociſci de myrrha ſunt valde conuenientes in hoc caſu qui ſic fiunt. ℞. myrrhe. ʒ. j. ß. farine lupinorum. ʒ. ij. ß. foliorum rute mētaſtri: pulegij: rubee: aſſe: ſerapini; oppoponaci an̄. ʒ. j. formentur trociſci cum ſucco rute in quo gumme ſint mollificate ⁊ fit vnuſquiſqȝ. ʒ. ij. datur vnus in die cum aqua decoctionis iunipi. tales trociſci bonitate eorū prouocāt mēſtrua ⁊ eijciūt fetū mortuū ſi ſepe mulier eis vtaꝛ.

Cura quando retinentur multitudine prouocationis lactis eſt vt confortentur mamille cum reb⁹ ſtipticis vȝ cum farine galle vel valeriane ⁊ puluere boli ar. faria bordei ⁊ farina lentis ⁊ fabarum mixtis ⁊ incorporatis cum aceto agreſta ⁊ oleo de mirtis: ⁊ poſt emplaſtrationem ⁊ confortationem mamillarum fiāt ordinati oīa que dicta ſunt in prouocatione mēſtruoꝝ vitio ſanguis groſſi vel vitio frigoris ⁊ ſic ſanabiꝛ. abſtineat a lactatione per multos dies ⁊ bene erit ei.

Cap. cliiij. de fluxu menſtruoꝝ rubeoꝝ ⁊ nō rubee.

Si autem egritudo aut ex habūdantia ſanguinis vel alioꝝ humorū: aut propter ſubtilitatē eius aut propter caſum ⁊ percuſſionem aut propter difficultatē partus aut propter emoroidas vel vlcera in vulua vel ore matricis.

Signa fluxus menſtruorum ꝑꝑ multitudinē ſanguinis ſunt ꝙ corpus cum eo eſt forte neqȝ debilitatur: ⁊ color corporis eſt ſcḋm diſpoſitionem naturalem: neqȝ alteratur vnde non oportet vt laboret in retentione eorum donec mulier incipiat debilitari.

Si autem propter multitudinē aliorum humoꝝ contingit hec egritudo tunc color totius corporis mutatur. ⁊ color menſtruoꝝ fit albus vel palidus ſeu plūbe⁹ vel declināns ad citrinitatem ⁊ ſimiliter color faciei: ⁊ accidant talia menſtrua ſic mutata vt plurimū ſpoſt alias infirmitates ⁊ debilitas totius corporis ⁊ eis cōmitantur ſemꝑ talia menſtrua alterata proprio calo. e. ⁊ cum eis eſt debilitas appetitus ⁊ vrina remiſſa cum multis ypſtatibus declinantibus ad albedinē vel liuiditatē.

Signa eoꝝ q̄ fiunt ⁊ multiplicantur ꝑꝑ ſubtilitatē ſanguinis ⁊ acuitatē eius ſunt debilitas totius corporis ⁊ alteratio coloris corporis ⁊ menſtruoꝝ ad citrinitatē manifeſta. ⁊ ſubtilitas ſanguinis menſtrui q̄ cognoſciꝛ per colorē mēſtruoꝝ cadētiū ſuper petiā albā mūdam ⁊ mordicationē eoꝝ ⁊ calefactionē in ore vulue q̄ fiunt hora exitus. Et ſcias ꝙ talia menſtrua fluxu ipſorum a matrice ducunt vt plurimū mulierē ad idropē ⁊ multotiens ad ethicā ⁊ finaliter ad mortē niſi in breui eidem ſucurratur. Si aūt curſus mēſtruoꝝ accidit a matrice poſt caſum ⁊ percuſſionē ſigna manifeſta erūt ex re ipſa propter narrationem patientis ⁊ priuationem aliarū ſignificationum.

Signa ⁊ curatiōes fluxus menſtruoꝝ ꝑpter emoroidas in matrice ⁊ propter vlcera ⁊ ꝑpter difficultatem partus inferius proprijs capitulis dicentur manifeſte.

Cura fluxus menſtruorum propter multitudinem ſanguinis eſt vt fiat flebotomia ex vena manus que eſt inter annularem ⁊ auricularē digitū ex parte epatis ſi virtus fuerit fortis; vel ex parte ſplenis ſi vir⁹ non fuerit fortis. nam vt volunt omnes antiqui flebotomia illius vene de manu de proprietate ſtringit fluxum menſtruorum quēadmodum flebotomia ſaphene que eſt intus i talo de proprietate ea prouocat ⁊ currere facit. flebotomia de baſilica in hoc caſu eſt valde bona: ligare radices mammillaꝝ cum binda ⁊ eas fortiter ſtringere multum vtile eſt: ſi ponaꝛ ventoſe ſuper pectus ⁊ ſub mammillis abſqȝ ſcarificatiōe erit hoc vtile bonum ⁊ conueniens. Ligatio adiutoriorum ⁊ corarum cum bindis ſtringentibus multum iuuabit ad hoc ⁊ faciet quod intendis. ꝯforta vuluā ⁊ loca illa cum emplaſtro quod ſic fit. ℞. boli ar. mirtiloꝝ: roſaꝝ ru. balauſtiaꝝ an̄. ℥. iiij. terantur fortiter ⁊ bene incorporenꝛ ⁊ miſceātur cum aqua roſata ⁊ albuminibus ouorum ⁊ aliquantulo aceti: ⁊ ponatur fri. ſuper vuluā emplaſtrū hoc. ſedeat mulier in aqua veri frigoris ita ꝙ aqua eleuetur vſqȝ ad femur ⁊ videbis mirabile. Et ſi in eadem aqua poſueris puluerem boli ar. ⁊ mirtiloꝝ ⁊ aliquantulo aceti magis erit conueniens ⁊ bonum. Comedat brodia gallinaꝝ ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ iura carniū ⁊ caponū ꝑdicū ⁊ auiū degētiū in arborib⁹ ⁊ in pratis ⁊ nō in aquis ꝯdita cum puluere mirtilloꝝ ⁊ agreſta ⁊ vino de granatis acetoſis. ⁊ aq̄ roſata. Bibat vinū ſtipticū mixtū cū aq̄ pluuie: aut cū aq̄ ciſterne fri. ꝑut pōt reperi.

Cura flux⁹ mēſtruoꝝ nō rubeoꝝ ē vt p̄mo mundificetur corpus ſi materia fuerit alba flegmatica cū mirobolanis kebulis nutritis ⁊ decoctis cū aq̄ mellilotí ſcolopendrie ⁊ cuſcutaꝝ mellis roſati ⁊ mirtiloꝝ. vel mundificetur cū medicamine de turbit diſſoluto in predicta aqua poſt mundificationē ꝯfortetur epar cū emplaſtro qḋ ſic fit. ℞. roſaꝝ rubeaꝝ ſandaloꝝ ru. mirtiloꝝ an̄. ℥. j. terantur ⁊ puluerizenꝛ ⁊ cribellentur ⁊ incorporenꝛ cū oleo de maſtice ⁊ farina hordei: ⁊ addatur cū eis aliqḋ aceti vini ⁊ calidū ponaꝛ ſuper epar hoc enī emplaſtꝝ confortat epar ⁊ eius digeſtionē rectificat ſi debilitata fuerit: ⁊ ꝑ hoc remouet fluxū menſtruoꝝ flegmaticorū. Bibat vinū ru. claꝝ non ſpiſſum neqȝ dulce. Comedat carnes edi caſtrati arietis gallinaꝝ pulloꝝ caponum et omniū auiū degentiū in arborib⁹ ⁊ in pratis: ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ lentes excorticatas vel biſcoctas ⁊ rizū ⁊ fabā fra. ⁊ cōdiantur illa cibaria cū pipere ⁊ croco. Vtaꝛ diabalanga noſtro ⁊ diatron pipereon. ſuper vuluā ponantur emplaſtra dicta ſuperius in fluxu mēſtruorū ꝑpter multitudine ſanguīs. ventoſe abſqȝ ſcarificatiōe in pectore ⁊ ſub radice mā̄millaꝝ ⁊ circa epar ⁊ ſplenē ſimiliter ponanꝛ ⁊ erit bonū. Si aūt materia fuerit melancolica mūdificeꝛ cū mirabolanis indis nutritis ⁊ decoctis in aqua decoctionis ſene epithimi ⁊ cuſcutaꝝ et mellis ro. ⁊ mirtiloꝝ aut cum pillulis fetidis. Bibat vinū rubeum dulce clarum vel vinum rubeum ſtipticum in quo ſit aliquid dulcedinis ⁊ nutriatur cū dieta dicta ſuperius hic immediate: ⁊ iuribus carnium ⁊ auiū ⁊ ꝯdiant ſua cibaria cū rob de puluere fcō cardamomo, pipe ⁊ gariofil' ⁊ croco. ponaꝛ emplm dictū illic ſupius ſuꝑ epar: ⁊ vētoſe locis dictis abſqȝ ſcarificatiōe ponātur: et cōfortenꝛ nutritia epar ⁊ ſtomach⁹ cū electuarijs ſuꝑius dictis ⁊ ꝯſtringaꝛ os vulue vt ſupi⁹ dcm̄ ē cū emplaſtris dictis. Si vō mā colerica magis fuerit mūdificeꝛ cū mirabolannis citri. vel reubarbaro nutritis ⁊ decoctis cū aq̄ dcoctiōis prunoꝝ ⁊ plantaginis ⁊ mirtiloꝝ. Bibat vinum ru. lipbatum ſtipticū cū aqua pluuie vel ciſterne: ⁊ nutriatur cū carnibus ⁊ reb⁹ dictis nutritis ⁊ decoctis cū portulacis lactucis vel cucurbitis ⁊ agreſta berberibus ⁊ vino de gra. ſumac ⁊ reb⁹ acetoſis. Epithimetur epar cōtinue cū petijs infuſis i oleo ro. aq̄ ro. ⁊ puluere ſandaloꝝ rubeoꝝ mixtis ⁊ addatur aliqḋ aceti vini cū eis. Ventoſe abſqȝ ſcarificatione ponanꝛ ſub radicib⁹ mammillaꝝ ⁊ ſuper epar ⁊ ſplen. Emplaſtrū conſtrictiuū dictū ſuperius pōaꝛ ſuꝑ vuluā ligenꝛ adiutoria aliqn̄ ⁊ erit vtile ſepe q̄ſi ⁊ ꝯtinue comedat ro. nouellā vl' zuc. ro. vet⁹ qḋ lȝ ꝑ ſe vl mixtā ſit.

Cura flux⁹ menſtruorum ꝑpter ſubtilitatem ſangui-

nis eſt vt omnia fiāt ꝑ ordinē q̄ dicta ſunt in fluxu mēſtruoꝝ ꝓꝑ habūdātiaꝫ colere et ſanguinis: preter q̄ꝫ in illo caſu non debet fieri mūdificatio cum medicinis neqꝫ debet fieri ſubtractio ſanguinis cū flebotomia neqꝫ cū ventoſis. Adminiſtrent̄ ergo cibi acetoſi ⁊ pot⁹ ſtiptici ⁊ īfrigidatiui ⁊ īgroſſatiui ſanguinis vt ſunt grana acetoſa ⁊ lētes biſcocte vel excorticate ⁊ ribes: citonia pirra: ſumac ⁊ berberis: ⁊ ſicut carnes ꝯdite cū amilio zucharo ⁊ attriplicib⁹ vel lactucꝫ ⁊ portulacis: ⁊ vt eſt panis ſiccus īfuſus in agreſta vl' vino de granatis aut aceto. ſedeat in aq̄ veri frigoris in aq̄ ponant̄ pſilium galle ⁊ mirti ⁊ ſiſia. Sumat ſepe ſyrupū de agreſta vel de mirtis aut de citonijs et athanaſiā diſſolutaꝫ cū ſucco plantaginis vel ſolatri ⁊ cū eis miſceat̄ aq̄ pluuie vel ciſterne: aut aq̄ decoctiōis mirtiloꝝ vel ſumac vel pirroꝝ vel ſorbaꝝ vel neſpilorum ⁊ ſiſinꝫ. Utat̄ ligaturis adiutorij ⁊ coxaꝝ cuꝫ binda ita q̄ꝫ doleat.

Cuꝫ v̄o acciderit fluxus mēſtruoꝝ poſt caſum vel ꝑcuſſionē tūc fiat flebotomia de baſilica q̄ eſt in manu inter anularē ⁊ auricularē: ⁊ ſumat ſepe troc. de karabe q ſic fiunt. ℞. karabe: gūmi edere vel arabici an̄. ʒ. ij. s. balauſtie ypoquſtidos acatie aū. ʒ. j. ſe. apij opij an̄. ʒ. s. inſorment̄ troc. pondere. ʒ. j. s. cuꝫ ſucco citonioꝝ vel pirroꝝ vel neſpilorum: aut plātaginis vel ſolatri: ⁊ det̄ cū ſyrupo de agreſta vel de citonijs: aut ſumac vl' de mirtis: ⁊ aq̄ decoctionis alicui⁹ iſtaꝝ reꝝ: nā troc. iſti valent ꝯ omnē fluxū mēſtruoꝝ ex cauſa calida: ⁊ fluxū ventris calidū: facta mundificatione ſtringunt menſtrua ⁊ vomituꝫ: etiam emplaſtra ⁊ epithimata conſtrictiua ſuꝑius dicta ꝯtinue ſuꝑ vuluam ponant̄. Nutriat̄ cum dieta ſuꝑius dicta in cura fluxus mēſtruoꝝ vitio colere ⁊ vitio ſubtilitatis ſanguinis. Ligent̄ extrema q: in h̄ caſu valde erit vtile poſt flebotomiam ſpecialiter.

Capl'm. clxv. de apoſthematibus matricis.

a **Poſthemata.** matricꝫ aliquādo ſūt calida: aliqn̄ frigida dura: ſiue calida ſiue frigida fuerint ſemꝑ fiunt ex materia decurrente ꝑ venas ocultas ⁊ manifeſtas ad locū in quo apoſtema ⁊ apparet et orit̄ ⁊ tale apa matricis ſiue ſit calidū ſiue frigidū accidit qn̄qꝫ aut ex retētione mēſtruoꝝ aut ex difficultate ꝑtus: aut ex ꝑcuſſione ſuꝑ matricē aut ex tenſione in matrice.

Signa apoſthematis calidi in matrice ex q̄cūqꝫ cā contingerit ſunt fe. acuta vt in pleureſi ⁊ nigredo lingue: ⁊ dolor capitis ⁊ loci q eſt inter vmbilicū ⁊ pectinē ⁊ dolor chati. i. renū ⁊ ylioꝝ: ⁊ difficultas vrine ⁊ egeſtionis: ⁊ freq̄ntia pulſus ⁊ anhelitus: vrina rubea vt plurimū ⁊ pauca eo q̄ꝫ mulier cogit̄ ad mingendū ſepe et ſit liuida multociēs ex cōpaſſione loci ī quo eſt putredo: ⁊ multociēs retinet̄ egeſtio ⁊ vrina ī iſta paſſione: ⁊ ſignū q̄ꝫ apa eſt acutū nō ſanguineū eſt qn̄ cuꝫ fe. acuta non vident̄ ſigna ſanguinis multiplicata q̄ꝫuis ſignificantia caliditatem multa ſint. ſꝫ ſi apa acutū nō reſoluit̄ totaliter: aut nō reſoluit̄ ſubtile calidū neceſſario ꝯuertit̄ ad ſaniem vel venenū cuius ſigna quādo ꝯuertit̄ ad ſaniē vel ad venenū ſunt diminutio doloris ⁊ fe. grauitate loci: ⁊ q̄ꝫ emittit̄ ꝑ vuluā eſt ſanies aut venenum: ⁊ diſtinguit̄ inter ſaniē et venenū ꝑ fetorem putredinis ⁊ debilitatē infirmi: naꝫ in conuerſione apatis in venenū eſt fetor manifeſtus intolerabilis in ꝯuerſione eius in ſaniē eſt odor grauis non ſic intenſus: ad conuerſionis apoſthematis matricis in venenū ſeq̄t̄ debilitas virtutiſ regētis totū corpus ⁊ naturaliū. qn̄ v̄o ad ſaniē conuertit̄ ſeq

tur ꝯfortatio virtutis regentis totiꝫ ⁊ naturaliū. Et ſcias q̄ꝫ ꝯuerſio apoſthematis in venenū eſt ſignum incurabilitatis ⁊ mortis: eo q̄ꝫ remouere talem corruptionē cuꝫ mūdificatione veneni ⁊ remotione loci putridi eſt īpoſſibile ꝓꝑ cauernoſitatem loci ⁊ ineptitudinē eius. Signa apoſthematꝫ duri in matrice ſunt q cs caloris fe. ⁊ acutas eius cuꝫ reliq̄s grauitatꝫ ⁊ ſpecialiter qn̄ apoſthema fit duruꝫ poſt caliduꝫ a quo ſubtile reſoluit̄ ⁊ aꝫ p̄dictis magnitudo in pectine ⁊ ſumine: ita q̄ꝫ tāgitur durities: ⁊ fit exitus ei⁹ vrine ⁊ ſtercoris difficilis cū frequentia exitus vrine.

Cura apatis calidi in matrice ex q̄cunqꝫ cauſa fuerit eſt vt fiat flebotomia de ſaphena aut de vena baſilica. cliſterizet̄ matrix cuꝫ mucillagine pſilij aut ex oleo ro. cum aq̄ arnogloſe ⁊ lactucaꝝ aut portulacaꝝ. īponant̄ talia liquida ⁊ ſilia in vuluā in illo caſu ⁊ omnib⁹ egritudinibus matricis in qb⁹ mundificatio ⁊ alteratio vel ꝯfortatio loci req̄ritur cuꝫ cliſteri qd̄ appellat̄ pēſariuꝫ qd̄ eſt factuꝫ ad modū virge hominis. in cuius vna extremitatū vel ſumitatum eſt foramen paruū rotūdum vt eſt foramē virge: in alia v̄o extremitate vel alio capite eſt foramē amplū habēs magnā latitudinē ī cui⁹ foramine magno ponit̄ lignum inuolutū cuꝫ petia vel ſtupa: ⁊ cū illo ligno extrahendo ⁊ in p̄mēdo fortiter et violenter repletur humidis ⁊ liquidis ⁊ expellūtur in vuluam ⁊ in h̄ differt a cliſteri qd̄ ponit̄ ī ano: q: cliſtere anibꝫ manicā: cliſtere vel pēſariuꝫ vulue trahit ad ſe aq̄a cuꝫ illo ligno qd̄ bene ſtrictū incedit in foramine quod tranſit: ⁊ illa humida lignum expellit per violentiam inductam ab eodem cum violenter ⁊ fortiter imprimitur in foramine peſarij cum extrahuntur humida ad ſe. alteret̄ locus leſus matricis cuꝫ aq̄ decoctiōis mellis ro. diſſoluti cuꝫ cāphora ⁊ pſilio. Emplaſtretur cōtinue os vulue cū mucillagine pſilij ⁊ malue ⁊ violaꝝ mirtis ⁊ ī ſpiſſarius cū melle ro. cāphora ⁊ farina ordei. bibat cōtinue vſqꝫ ad feruoris mitigationē aquā ordei vel aquā decoctionis ordei ⁊ prunoꝝ. Comedat lactucas cucurbitas ⁊ portuacas ⁊ ſuccū ordei vl' auene in qbus ponat̄ vinū de granatis aut agreſta ſeu ſuccus berberis: vel comedat carnes edi vel pullorum ꝯditas ⁊ coctas cū eiſdē reb⁹. Si aūt calor febrilis ⁊ feruor loci ꝑ iſta nō remouerētur addātur in p̄dictis aqs ſe. papaueris albi vel mucilago ei⁹ ⁊ oleū de mandragora vel de papauere aut de nenuſare. Si v̄o male dormierit vngat̄ caput in āteriori parte in fronte vꝫ in margine cū oleo de papauere vel de mādragora aut de nenufare cū quibus ponat̄ aliquid aceti. ⁊ ſi cū h̄ ſitim habuerit bibat ſyrupū de nenuſare vel violatū aut roſaꝝ cuꝫ aq̄ ordei vel lactucaꝝ ſeu endiuie vel portulacaruꝫ ſeu prunoꝝ ⁊ ordei. Si aūt dolor eſſet intolerabilis ſedeat infirma in aqua decoctionis floꝝ camomille ſenugreci ſe. lini aneti ⁊ melliloti ⁊ papaueris ⁊ pſilij ⁊ mādragore ⁊ nō traſeat aq̄ iſtius balnei vel fomētationis vmbilicū: cuꝫ v̄o ceſſauerit dolor ⁊ fe. erit minuta aut ꝯuerſum erit in ſaniem aut ad duritiē. Cū vero ſanies fuerit generata ordinetur q̄ꝫ mulier ſedeat ſepe in aqua calida decoctionis melliloti vel camomille. ⁊ vngat̄ loc⁹ apoſthemoſus cuꝫ oleo de camomilla vl' de aneto aut de lilio ⁊ ponat̄ intra vuluā vel matricē cum peſario vel tenta: ⁊ ābulet deſcendendo ꝑ ſcalas vl' aſcendendo ⁊ ꝑ poſſe cū omni ingenio: vꝫ ſaltatiōe poſitione digiti vel inſtrumēti fiat vt aperiat̄ ⁊ ſanies fluat: cuꝫ vero inceperit fluere mundificetur cuꝫ melle ro. mixto cum farina ordei ⁊ farina fenugreci: lini: terbentina mixtis ſimul: aut cum farina ordei vitellis ouoꝝ ⁊ melle ro. mixtis: vel cum

melle roſato farina ordei ⁊ mirtis mixtis ſeu cum
vngēto apoſtoloꝝ qḋ ponit̃ cuꝫ licinio vſqꝫ ad lo
cum vlceratum ſi fuerit poſſibile. poſt mūdificatio
nem incarnetur ⁊ conſolidetur cum re que ſic fit.
℞. mellis ro. collati. lī. s. thuris minuti gallaruꝫ
cipſſi: mumie an̄. ℥. s. pl̄uerizēt̃ ⁊ miſceāt̃. Ablua
tur locus ⁊ vulua tota intra vſqꝫ ad locuꝫ vlcera-
tum ſepe cū vino rubeo ſtiptico calido. Nutriat̃
ex bonis carnib⁹ ⁊ bono vino albo limphato tem-
pore mundificatiōis ⁊ incarnationis et ꝯſolidatio
nis. Comedat aquā cicerum ⁊ iura gallinaꝝ ⁊ car
nium in qbus coquant̃ herba feniculi: petroſilini
boraginis: ſpinachioꝝ vel cucurbite poſſet patiēs
mundificari in principio medio ⁊ fine cū aq̄ pruno
rum in qua diſſoluerentur māna ⁊ tamarindi vel
reubarbaꝝ: hec. n. mūdificatio cum talib⁹ tolleret
materiā currētēꝫ ad apoſthema hora pncipij ⁊ ho
ra mundificationis cum apā foret ſanioſuꝫ ⁊ vlce-
ratum.

Cura apātis duri ſiue illa durities fuerit ꝑ ſe
radix ſiue fuerit ꝑ reſolutioneꝫ partis calide apo-
ſthematis calidi: poſt cui⁹ reſolutionē remāſit ea-
deꝫ durities eſt vt mollificet̃ durities illa ⁊ totus
locus cuꝫ ſeſſione q̄ſi ꝯtinua in aquis decoctionis
radicis maluauiſci malue ⁊ violaꝝ: aut in aquis ď
coctionis aneti floꝝ camomille radicū maluauiſci
⁊ malue ⁊ cuꝫ eis ſemꝑ ponat̃ aliqd olei. ſemꝑ po-
natur ſuꝑ locū duꝝ diaquilō ad ſcrofulas qḋ fiet
in antidotario vel emplaſtrū de bdelio armoniaco
⁊ ſtorace ⁊ oleo de ſe. lini vel de lilio aut de camo-
milla diſſolutis ad inuicē ⁊ cuꝫ cera. cliſterizet̃ ma
trix ſepe cuꝫ reb⁹ mollificantib⁹ ſicut cum oleo de
camomilla et mucilagine ſe. lini vel fenugreci: aut
cuꝫ oleo de aneto mixto cū ſtorace liquida: vel cli-
ſterizet̃ cuꝫ aq̄ decoctionis maluauiſci ⁊ melliloti
in q̄ diſſoluat̃ mel ro. ⁊ oleū de ſe. lini: ⁊ aliquando
armoniacū vel bdeliū. Vngat̃ ſepe locus exterior
dur⁹ ⁊ cliſterizet̃ matrix cū vngēto qḋ ſic fit. ℞.
pinguedinis anſeris: galline: anatis an̄. ℥. j. buti-
ri. ℥. iij. bdelij. armoniaci an̄. ℥. s. olei ď camomil
le vel de ſe. lini. ℥. ij. diſſoluant̃ gūme in oleo ⁊ li-
quefiant cuꝫ pinguedinib⁹ ⁊ butiro dictis in cazo
la ad ignē ⁊ collet̃ ⁊ reſeruet̃ vſui: Si ꝑ iſtā viā nō
reſoluit̃ neqꝫ mollificat̃ ita ꝙ veniat ad ſaniē: ⁊ ne
qꝫ apiat̃ vt poſſit mūdificari: ſꝫ magnificet̃ ei⁹ du
rities ⁊ dolor: ⁊ grauitas loci et ſc. tūc ſcias ꝙ apā
duꝝ factū eſt cācer ⁊ non amplius curat̃ ſꝫ moret̃
mulier cū cācer in loco illo ſpecialiter ñ recipiat cu
rationē: ⁊ h̄ vult Hypo. particula. vj. Quibuſcū-
qꝫ abſcōditi cācri fiūt nō curare meli⁹ eſt curati ci-
tius ꝑeūt. ſi aūt alleuiaret̃ dolor ⁊ minoraret̃ apo
ſthema ⁊ grauitas ⁊ ſc. tūc aut reſolueret̃ totalit̃:
aut ꝯuerteret̃ ad saniē: ⁊ tūc ꝯfortaret̃ appetitus
⁊ digeſtio in omnib⁹ mēbris ⁊ fieret ſomnus trāq
litas ⁊ alleuiatio manifeſta. Si aūt non reſolueret̃
totaliter ſꝫ ꝑ mollificationē ad ſaniē ꝯuerteretur
tūc erit neceſſe vt fiat mundificatio ⁊ incarnatio ⁊
ꝯſolidatio loci vt dictū eſt ſupra. Comedat ſpina-
chiam feniculū: boraginē ⁊ lactucas et cucurbitas
carnes edi: arietꝭ ⁊ caſtrati: ⁊ pulloꝝ galliaꝝ ⁊ aui
um degentiuꝫ in arboribu⁹ ⁊ in pratis ⁊ iura eorū
⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ oua ſorbilia ⁊ condiant̃ cū rob ⁊
ſapa ⁊ zucharo ⁊ puluere cardamomi: cinamomi:
ligritie: nuciſmuſ. gariofiloꝝ ⁊ croco. Bibat vinū
claꝝ dulce in quo ſemꝑ ponat̃ aliqd aq̄. Si aūt fie
ret cācer vel mutaret̃ ad cācrū: ꝯſeruet̃ ⁊ blandia
tur cū vngento qḋ ſic fit. ℞. olei ro. ℥. iiij. cere. ℥.
s. cāphore. ℥. s. fiat vngētuꝫ ex iſtis. continue fo-
mentet̃ locus ex aq̄ decoctionis pſilij: nenufaris ⁊
violaꝝ ⁊ papaueris albi ⁊ ſedeat in ipſa duꝫ tepi-
da fuerit: ⁊ poſt ablutionē fiat in vnctio cuꝫ vngē
to de camphora. dicto poſſet h̄ mulier patiēs apo
ſthema durū in matrice mūdificari comode a pn-
cipio vſqꝫ ad finē cum aq̄ decoctionis prunoꝝ in q̄
diſſoluantur manna ⁊ tamarindi medulla caſſie fi
ſtule. dat̃ talis decoctio ante dieꝫ per duas horas
remouet materiam melancolicā currentē ad locuꝫ
⁊ aduſtam.

Caplm. clxvj. de vlcerib⁹ in matrice ⁊ pruritu
⁊ priapiſmo in muliere.

v

Lcera in matrice et

pruritus ⁊ priapiſmus in muliere ꝓpte
fiūt aut ex materia ſalſa deriuata ad lo
cū q̄ ꝑꝑ ſuā ſalſedinē corodit ⁊ vlcerat:
aut ex materia aduſta q̄ ſua acuitate corodit ⁊ vlce
rat: vel fiunt poſt apoſthemata ſanioſa que rum-
puntur: ⁊ omnia vlcera huius loci aut ſunt cuꝫ hu
miditate multa aut non: accidit etiam quādoqꝫ ex
iſtis humoribus ſalſis ⁊ acutis ita ꝙ ſuꝑfluunt do
nec deſtruunt virtutem: ⁊ quādoqꝫ accidit illi mu
lieri que habet hanc infirmitatē ex humoribus di
ctis vt non ſanet̃ ex coitu ⁊ accidit ei priapiſmus: ⁊
quotiens cum ea fit coitus addit̃ malitia ei⁹. Sci-
re ꝯuenit ꝙ priapiſm⁹ aduenit in muliere ex amo
re ⁊ ex cauſis dictis in. c. ď ſatiriaſi ⁊ priapiſmo in
viro: ⁊ tunc curat̃ vt dictum eſt illic: ⁊ accidit ex hu
moribus ſalſis ⁊ acutis q mordicando deſiderium
fricationis in locis illis multiplicant quod ē idem
in muliere vt ſatiriaſis in viro quamuis coitus of
fendat.

Signa vlcerum matricis quando nō
fuerint humida multū ſiue fue
rint ex flegmate ſalſo ſiue ex materia aduſta ſunt
pruritus loci non bene tolerabilis ⁊ ardor vel infla
tio ⁊ priuatio ſuperflue humiditatis ꝯcurrentis ex
loco: ⁊ fetor cū quadā acuitate: ⁊ ꝙ ex matrice ema
nat ſanguis mali coloris mixtus cum veneno vel
ſanie indigeſta.

Signa vlcerum matricis quando fuerint mul
tum humida ſunt fetor malus intolerabilis ⁊ ar-
dor cum pruritu non ſic intenſus vt in ſuperiorib⁹
et curſus humiditatum multaꝝ quaſi continue in
quibus eſt venenum indigeſtum nigrum vel viri-
de aut liuidum mixtuꝫ aliquando cū ſanguine aut
ſanie.

Signa vlcerū que fiunt poſt apoſthemata ſa-
nioſa ⁊ cura dicta ſunt ſuperius. c. de apoſthema
te ſanioſo calido vel duro.

Cura vlcerum nō habentiuꝫ multā hu-
miditatem eſt vt comedat carnes
caſtrati arietis edi gallinarum pulloꝝ et omnium
auium degentium in arborib⁹ ⁊ in pratis oua ſor-
bilia ⁊ vitellos ouoꝝ ſpecialiter: boraginem ſpina
chias lactucas endiuiā herbam feniculi ⁊ petroſi-
lini multam cum alijs aquam cicerū: aues paruas
⁊ condiantur omnes carnes eius ⁊ iura carniū cū
rob ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ puluere cardamomi: mirtilo
rum: cinamomi: liquiritie gariofiloꝝ et croci cum
vino granatorum dulciuꝫ vel muzorum. Bibat vi
num album bene limphatum. mundificetur ſepe
cū aqua decoctionis ſene epithimi roſaruꝫ rubea
rum mirobalanorum indorum: ⁊ dulcoretur cum
zucharo vel melle roſato ⁊ clarificetur. ꝓ poſſe ſu
mat de quarto in quartū dieꝫ vel de quarto in q̄r
tum diem in mane ante diem. ℥. vj. vel. v. de iſta
aqua plus vel minus ſm ꝙ aſſellauerit. mundifi-
cetur locus vlceratus ſi fuerit quare humiditatis
cum melle roſato mixto cum farina ordei terbēti-
na. cliſterizetur ſepe cum aqua tepida decoctionis
ſene epithimi. fumiterre: flore camomille ⁊ roſaꝝ
in qua diſſoluant̃ tria predicta et in qua diſſoluta
non fuerint: ſedeat ſepe ⁊ abluat os matricis cum
eadem aqua quando tepida fuerit. Aliud medica-

men valde bonum in hoc. ℞. mellis ro. ℥. s. fari-
ne lupinoꝝ: ſiliginis ⁊ fenugreci: ſarcocole añ. ℥. s.
miſceanť p ſe ponanť in oꝛe matricis cũ licinio vel
diſſoluanť in aq̃ predicta ⁊ ponanť intra matricẽ
cũ cliſteri ſeu pẽſario. Si aũt feruoꝛ ardoꝛ pꝛurituꝰ
eſſent intolerabiles vel multũ intenſi: in omnibꝰ
iſtis aquis ⁊ cliſteribꝰ aut pẽſarijs ⁊ mũdificatiõi
bus põať ſemẽ papaueris iuſqami ⁊ de camphoꝛa
in bona quãtitate miſcendo cũ eis vel decoquẽdo
in aqs in qbus ſedere debet patiẽs: vel cuꝫ quibꝰ
matrix dꝫ cliſterizari. facta mũdificatione incar-
nenť ⁊ ꝯſolidenť vlcera cũ rebꝰ dictis in curatiõe
vlceruꝫ q̃ ſequunť ad apa calidũ vel duꝝ. Medica
men vtile ⁊ bonũ incarnatiuũ exiccatiuũꝫ ⁊ ꝯſoli-
datiuũꝫ vlcerũ matricis: ſpecialiter poſt mũdifica
tionẽ totius coꝛpoꝛis et loci ſic fit. ℞. aloes tucie:
ematitis: pulueris carte ꝯbuſte pulueris cucurbi
tis dure ⁊ ſicce aduſte. ℥. j. puluerizenť ⁊ cribelen
tur ⁊ ponať h̄ medicamẽ ſup locũ cuꝫ licinio vł cũ
cliſteri quod fiet ex p̃dicta aqua tepida ⁊ illo medi
camine.

Cura vlceꝝ matricis habẽtiuꝫ multã humidi
tatẽ eſt vt in omnibꝰ fiat vt dictuꝫ eſt ſupꝛa. dieta
videlicet mũdificatiõibus loci: ablutiõibus fomẽ
tationibus ⁊ puluerībꝰ et medicinis incarnatiuis
⁊ ꝯſolidatiuis: p̃ter qꝛ in vlceribus iſtis habẽtibꝰ
multaꝫ humiditatẽ requiriť mundificatio loci de
tertio in tertiũ: vel omni die vſqꝫ ad ꝑfectaꝫ mun
dificationẽ cum vngẽto apoſtoloꝝ aut p ſe aut qñ
miſcenť cuꝫ vngẽto viridi qđ fiet in antidotario:
aut cuꝫ eiſdẽ mixtis diſſolutis in qua decoctionis
fumiterre vel roſaꝝ: ⁊ tũc debẽt imponi cũ cliſte-
ri. qñ vo nõ diſſoluunť cũ aq̃ vel re liquida debẽt
imponi in matrice cũ licinio: ⁊ tũc foꝛtius ⁊ meliꝰ
vnũquodqꝫ operabiť. exiccata humiditate ⁊ facta
mũdificatione debita incarnenť ⁊ ꝯſolidenť vul-
nera vel vlcera vt ſuperius ſcriptum eſt.

Caplm. clxvij. de cancro in matrice.

Alis egritudo videlicet cãcer vbi
cũqꝫ fiat ſemp naſciť ⁊ generať ex ma
teria que p aduſtionẽ ad genus mellã
colicum mutata eſt inſerta ⁊ infiltrata
in venis circũdãtibus locũ cãcri ⁊ ipſe vene ad ipꝫ
cãcrum ſemp expirãt: et ſupfluitates melãcolicas
quas in ſe habent ad eiꝰ augumẽtuꝫ malitie ⁊ quã
titatis continue mandare conſueuerunt.

Signa cancri ſiue ſucceſſerit ad apo-
ſthema vlcus ancedẽs: ſiue ſit
egritudo p ſe incipienſ qꝛ in eius ꝑncipio apparet
in modũ ciceris vel fabe: ⁊ vene apparẽt circa lo-
cũ ſue natiuitatꝫ nigre ⁊ liuide vł terre ⁊ ſit ꝯtinue
argumẽtatio ipſius cũ duritie ⁊ caloꝛe et pulſatio
ne in loco quouſqꝫ vlcereť. tempoꝛe vo vlceratio-
nis aut qñ ſuccedit ad apata dura ſeu malitioſa: vł
ad vlcera antiqua aut fraudulẽta: tunc emanat ab
eo virus viride vł nigruꝫ liqdũ fluẽs vt aq̃ vł ace-
tuꝫ ⁊ fetet locꝰ venenoſus ⁊ venenũ emanãs fetet
fetoꝛe veneni exeũtis a cadauere qđ ẽ in via putre
factionis ⁊ ebulitiõis: ⁊ labia eiꝰ vlceris ſunt dura
nodoſa infiltrata: ⁊ tale vlcꝰ facit cum malitia ſua
de ãbulatione ꝯtinuã lentã tamẽ. ⁊ ideo qꝛ radix
cãcri eſt vene circundantes ipſum plene ſanguine
melancolico aduſto inſerte in ꝓfunditatibꝰ et ſup
ficialibꝰ mẽbꝛi in quo exiſtit nõ recipit curationeꝫ
niſi cũ remotiõe mẽbꝛi in quo ẽ: ⁊ eiꝰ totali ſciſiõe
⁊ facere iſtud in cãcro matricꝫ ⁊ locis illis ẽ impoſ
ſibile cũ remanẽtia vite: ⁊ p h̄ impoſſibile ẽ cãcrũ
illius loci p artẽ medicinalẽ curare et ſic remanet
incurabilis oĩbꝰ locis curatiõe ꝑfecta niſi ſꝫ ꝙ di
ximus. ⁊ h̄ videtur velle Hypo. particula. vj. am-
phoꝛiſmoꝝ ubi dicitꝫ. cancri aſconditi non curare
melius eſt. G. ſup illo ꝓbat qđ diximꝰ de cancro
⁊ radice eius.

Cuꝫ ergo ꝓbatũ ſit ꝙ cãcer nõ recipit curatio
nem ꝑfectã niſi cũ remotione mẽbꝛi: videť ꝯueni
ens vt de curatiõe eiꝰ aliqd dicať abſqꝫ mẽbꝛi re-
motione q̃ appellatur cura blandiẽs ⁊ mitigatiua
malitie eius. Mundificeť ſepe patiẽs cuꝫ pillulis
fetidis aut cuꝫ aq̃ decoctionis mirobalanoꝝ indo
rum ſene epithimi cuſcute: prunoꝛuꝫ fumiterre et
dulcoꝛenť cuꝫ melle ro. ⁊ zuchаro: et diſſoluať in
illa aq̃ ſemp aliqd mãne omni. die ſedeat in aqua
tepida decoctiõis roſaꝝ malue et radicũ maluaui
ſci in q̃ põať aliqd olei roſati. Epithimeť locus cõ
tinue cuꝫ vngẽto qđ ſic fit. ℞. olei ro. vel nenufa
ris aut papaueris. ℥. s. cere. ℥. s. cãphoꝛe. ℥. s. te-
ratur camphoꝛa ⁊ puluerizeť: ⁊ poſtqꝫ cera diſſo-
luta fuerit cuꝫ aliquo oleoꝝ ad ignẽ ⁊ infrigidatũ
fuerit h̄ totum miſceať puluis cãphoꝛe in eo ⁊ po-
natur etiã ibi aliquid aque roſate. Cliſterizeť ſepe
matrix cum aqua decoctionis camphoꝛe nenufa-
ris ⁊ papaueris albi ⁊ roſaꝝ rubeaꝝ ⁊ aliquãtulo
iuſquiami: paꝝ tamẽ ⁊ ſpecialiter ſi doloꝛ vltra de
bituꝫ augumẽtareť. Abſtineat a rebus acetoſis ⁊
agreſtis ⁊ cauſibꝰ: poꝛꝛis: leguminibꝰ ⁊ caſeo ⁊ re-
bus q̃ fiũt ex caſeo ⁊ carnibꝰ ſalitis ⁊ azimis. Vta
tur vino dulci claro limphato ⁊ dieta calida ⁊ hu-
mida cuꝫ declinatione maioꝛi multum ad humidi
tateꝫ qꝫ aliud. Vtať ꝓ condimẽto in ſuis cibarijs
rob in quo ponať paꝝ vini granati dulcis vel mu
zi: vel de agreſta dulci quodãmodo: ⁊ ponať cum
eis de puluere q fit ex cardamomo liquiritia cro-
co zucharo ⁊ aniſo. nõ recipiat in ſuis cibarijs vel
condimentis aliquid acutum vel foꝛtiter caliduꝫ.

Caplm. clxviij. de ragadijs in matrice et appi
tione virge: ⁊ rei q̃ nominať furfur. i. caro addita
oꝛta in oꝛe matricis que quandoqꝫ ꝓlongať qñqꝫ
abꝛeuiať: ⁊ nõ pꝛolongatur niſi in eſtate ⁊ abꝛeuia
tur in hyeme.

Agadie ſunt ſciſure r
cum qbuſdaꝫ eminentijs carnoſis a qui
bus p fricationẽ cuꝫ virga et etiaꝫ p ſe
emanat ſanguis: ſiunt aliqñ pp ſic cita
tem loci eminentem vt contingit in partu difficili
aut pꝛopter apoſthema quod rumpitur ⁊ aduenit
quandoqꝫ ꝙ conſolidať ⁊ acquirunt foꝛmam veru
carum ⁊ poꝛroꝝ ⁊ apparent ragadie matricis qñ-
qꝫ in collo matricꝫ intra aut extra ita ꝙ videri poſ
ſunt: quandoqꝫ pꝛeter ragadias oriť in oꝛe matri-
cis caro addita: ⁊ quandoqꝫ apparet res ſuper mu
liere que eſt ſicut virga commouẽs ſub coitu: ⁊ qñ
qꝫ aduenit ei vt faciat cuꝫ mulieribus ſimiliter qđ
fit eis cum quibus coitus: et quandoqꝫ eſt bothoꝛ
magnum vel eminentia. ⁊ furfur quidem eſt caro
addita oꝛta in oꝛe matricis que quandoqꝫ ꝓlonga
tur ⁊ quandoqꝫ abꝛeuiatur et non ꝓlongať niſi in
eſtate eo ꝙ caloꝛ facit in ea dilatationẽ ⁊ extenſio-
neꝫ: ⁊ abꝛeuiatur in hyeme eo ꝙ frigus eam con-
ſtringit ⁊ erugat.

Signa ragadiarũ intrinſecarum vel
non intrinſecaruꝫ ſunt doloꝛ
aput coitum ⁊ exitus virge ſanguinolente: ⁊ ſi põa
tur ſub muliere ſpeculum coꝛam vulua eius ⁊ apia
tur vulua eius vel inuerfetur cum cuffa abſqꝫ ſca-
rificatione conſideretur ſuper illud quod in ſpecu
lo repꝛeſentabitur et apparebit in eo: ſignificabit
ſuper ragadiaꝝ foꝛmam ⁊ figuꝛam ⁊ earum mali-
tiam.

Cura ragadiarum matricis eſt quando
fuerit cum ſiccitate caloꝛe ⁊ pꝛuri
tu ⁊ ſciſuris vt ſepe in die fomẽtetur locuſ ⁊ hume
ctetur ſedendo in aqua frigida decoctionis cancro
rum ⁊ ranaꝝ: vel limacie ⁊ malue: aut in aqua de-

coctionis ſe. lini ⁊ cācroꝝ vel limaciaꝝ facta fomē
tatione ⁊ ablutione loci inſciſſione aquaꝝ ꝑducta-
rum. Ungatˀ locˀ leſus ſi apparet vel ponatˀ cū li-
cinio vſqꝫ ad locū leſuꝫ vngētū de ceruſa qđ ſic fit
℞. olei ro. ℥. iiij. cere. ℥. j. diſſoluatˀ cera cuꝫ oleo
ad ignē ⁊ poſt diſſolutioneꝫ ab igne deponatˀ ⁊ in
ſpiſſetˀ cū ceruſa pulueriꝫata ⁊ cū inſpiſſatū fuerit
addantˀ duo albumina oui ⁊ aliqđ aq̄ ro. ⁊ miſceā-
tur cū eis ⁊ in fine addatˀ ⁊ puluere, cāphoꝛe ⁊ erit
melius. Aliud ad idē valde bonuꝫ. ℞. populeon.
℥. iiij. cāphoꝛe. ℥. s. ceruſe. ℥. j. albumina duo oui
miſceantˀ ſimul abſqꝫ igne ⁊ in fine addatˀ cum eis
miſcēdo de aq̄ roſ. ad libitū. talia vngēta caloꝛem
remouent pꝛuritum a loco in quo ragadie ſunt et
mollificāt ⁊ humectant ⁊ pꝛeparant ipſas ragadi-
as ad digeſtionē ⁊ mundificationē poſtqꝫ ꝯſolida
tio bꝛeuioꝛ ⁊ melioꝛ fiet. Regatˀ cū dieta ⁊ potu di
ctis in vlceribˀ matricis et cancro. ſubtrahatˀ ali-
quando ſanguis de baſilica q̄ eſt in manibˀ ex par
te ſplenis: aut in pedibus ex eadeꝫ parte. nā talis
ſubtractio ſanguinis multū alleuiat matricē a cur
ſu materiei facientis ⁊ conſeruantˀ ragadias poſt
mundificationē loci ⁊ remotionē pꝛuritus: ablua-
tur ſepe locus calidus cuꝫ vino decoctionis minu
ti thuris et nucis cipꝛeſſi ⁊ aloes vel tucie aut mu-
mie ⁊ ſic confirmabitur ⁊ conſolidabitur locus.

Cura ragadiaꝝ cuꝫ venerint cum eminentijs
et humiditatem eſt eadem cum ſupioꝛi ex parte fle
botomie de baſilica manˀ ⁊ ptˀ pedis ſiniſtre ⁊ ēt
ex parte mundificationē cum medicinis: ſimiliter
ex parte reꝝ que mitigant ardoꝛē ⁊ pꝛurituꝫ ⁊ fe-
bꝛem: ⁊ q̄ incarnant ⁊ ꝯſolidant ⁊ nutriunt. pꝛeter
qꝛ in iſtis ragadijs que habēt eminentias ⁊ humi
ditatem debet fieri mundificatio cū vngento apo
ſtoloꝛum cum ponitˀ ſuper ragadias p ſe aut cū vn
gento viridi ſi foꝛtioꝛ mundificatio fuerit neceſſa-
ria: aut ꝓpter humiditatē habundāteꝫ: aut ꝓpter
eminētias ragadiaꝝ multiplicatas: vel fiat mun-
dificatio ipſaꝝ cum vngento facto ex mixtiōe iſto
rū. ſepe inuerſetˀ vulua cū cuffa magna vt manife
ſtetur medico p viſuꝫ quātuꝫ contra infirmitateꝫ
operatˀ ⁊ qualiter: ⁊ h habet locuꝫ ſi eas p viſuꝫ aſ
picere non poſſet.

Cura vero virge q̄ apparet in vulua ⁊ circa vul
uam ⁊ furfur nō eſt poſſibile fieri a medico niſi cuꝫ
ferro incidendo eam: vel vrēdo ⁊ incidēdo ſimul
⁊ eſt via melioꝛ ⁊ nobilioꝛ ⁊ ſecurioꝛ.

Capl'm. clxix. de egritudine que vocatur mola
⁊ dicitur inflatio matricis.

Dum mulier eſt plurimi ſp
matis et eſt cō
t ſueta viro ⁊ etiā quāuis non conſueta
⁊ illud ſperma nō ꝓbicitur ymo muli
er remouetur ⁊ pꝛiuatur ab expulſione
ſpermatis per ſeparationem a viro aut per aliquā
aliam cauſam: tunc congregatˀ illud ſperma in ma
trice ⁊ menſtrua retinentˀ neceſſario illud ſperma
coꝛrumpit menſtrua retenta: vl' ipſa menſtrua per
ſe coꝛrumpantˀ: mutatur illud totum in carnoſita
tem puram aut in humiditatem mixta cum vento
ſitate ita ꝙ augmentatur eius quantitas multuꝫ
⁊ inflatur per h matrix tota ⁊ tumeſcit venter ſicut
impꝛegnante ⁊ plus et ſic generatur hec egritudo
que mola vocatur in mulieribus habentibus talē
materiam ſpecialiter.

Signa mole ex quacunqꝫ cauſa fuerit
ſunt magnitudo ventris et in
flacio eius ſicut apparet in pꝛegnante et retencio
menſtruoꝝ ſimpliciter aut quaſi ſm totum: ⁊ pꝛo-
longatio tempoꝛis partus vltra menſes noueꝫ: et
per iſtam ꝓlongationem ⁊ mollitiem mamillarum
⁊ p ꝓlongationem tempoꝛis in quo apparet mo-
tus mole ſicut motus embꝛionis: et ꝙ quādoqꝫ nō
mouetˀ omnino imo quandoqꝫ mutatur a loco ſuo
poſt compꝛeſſionem: deinde parit poſt laboꝛem
vehementem fruſtrum carnis cui non eſt foꝛma
⁊ quandoqꝫ egrediuntur ex eo ventoſitas groſſa ⁊
humiditates plurime tantum: et tunc detumeſcit
venter ⁊ deſtruuntur accidentia.

Cura mole eſt vt mollificetur locus ma
tricis ⁊ os vulue cum aqua calida
decoctionis maluauiſci ſe. lini fenigreci ⁊ floꝛum
camomille malue ⁊ aneti poſt mollificationeꝫ fiat
penſarium aut cliſtere vel ſuppoſitoꝛium in os ma
tricis et vulue cum aqua tepida decoctionis rute
vel calamenti ſeu mente in qua diſſoluantur troci
ſci de mirra qui facti ſunt ſuperius. c. de retentio
ne menſtruoꝛum. purgetˀ ſepe cuꝫ pillulis fetidis
aut cum pigra. Utatur electuario de anacardis.
Supponatˀ radix malue aut maluauiſci aut taſſi-
barbaſi inuncta in oleo de coſto vel de ſpica aut đ
lilio: et cum inuncta fuerit in voluatur in puluere
mirre ⁊ rubee aut euforbij ſeu caſtoꝛei vel coſti.
Utatˀ menta ⁊ calamento ⁊ oꝛigano ⁊ ruta in ſuis
cibarijs. Sumat cum aqua rute. ℈. j. vel. ij. tyria
ce rabi: ⁊ cum ſucco rute vel mente quem facienˀ
in antidotario ⁊ de eadem faciat penſarium vl' cli
ſtere in matrice cuꝫ aqua rute vel mente. Sit cibˀ
eius aqua ciceris vel faſeoloꝝ vel bꝛodium poꝛro-
rum vel caulium: ⁊ caro arietis ⁊ galloꝛum condi-
ta cum ſinapi ruta pipere ⁊ ſimilibus. Bibat vinū
album acutum diureticum quod erit vtile. Unga
tur femur ⁊ venter totus ⁊ vulua cuꝫ partibˀ adia
centibus cuꝫ oleo de coſto vel de ſpica aut de lilio
ſemel in die ad minus cuꝫ incipit emittere fruſtra
carnium aut humiditatem ſanguineam vel vēto-
ſitatem detumeſcit venter ⁊ bene curatˀ. Si auteꝫ
per iſtas operationes nihil emiſerit de ſuperflui
tatibus dictis erit ſignuꝫ male curationis vel dif
ficilis curationis. ⁊ cum curationē hec infirmitas
non receperit cognoſcas ꝙ ex affinitate matricis
replete ſuperfluitatibus malis non conuenienti-
bus ad naturaꝫ ꝙ eedem ſuperfluitates redibunt
ad epar ⁊ ſplenem ⁊ ad partes nutritiuoꝛum ⁊ in-
ducent erroꝛē in pꝛima ⁊ ſecūda digeſtione ⁊ ſic fi
et mulier ydropica ⁊ moꝛietur: videtˀ ergo neceſ-
ſe ꝙ mola ſi nō curata fuerit nec curari poterit ꝙ
conuertatur ad ydropiſim ⁊ interficiat ⁊ in h om-
nes conueniunt. Sepe fiat flebotomia ſaphene:
quia ꝓuocando menſtrua iuuat ad curationem eiˀ
Scire conuenit ꝙ iſte modus curationis dbet rei
terari bis vel ter ſm ꝙ poſſibile fuerit: ⁊ ſi egritu
do per iterationem binam vel trinam non remo-
ueatur: credenduꝫ eſt ꝙ aut egritudo incurabilis
eſt aut in cognitionem cauſe et egritudinis medi-
cus manifeſte decipitur. Attende hic regulam ꝙ
iteratio curationis in egritudinibus longis ⁊ du-
bijs multum ē conueniens vtilis ⁊ neceſſaria: ⁊ fie
ri poſt comede ab intelligēte abſqꝫ periculo imo
cum infirmi vtilitate.

Capl'm. clxx. de pꝛefocatione matricis.

Fit autem hec egri-
f tudo aut ꝓpter retentionem mēſtruo
rum aut ꝓpter retentionem ſperma-
tis quod mutatur in fumum ⁊ veneno
ſitatem.

Signa pꝛefocationis matricis ſunt ꝙ
accidit ſimile epilenſie: ſed dif
ferentia inter eā ⁊ epilenſiam eſt ꝙ mulieri in hac
egritudine nō deficit ratio ſua: neqꝫ currit ex oꝛe
eius ſpuma: ⁊ ſentit aliquid eleuari ex parte pecti
nis vſqꝫ quo perueniat ad os ſtomachi: deinde ca
dit ⁊ ſuperuenit ei ſincopis ⁊ cadit quaſi moꝛtua: ⁊

tunc non ſentit̃ eius pulſus neq̃ anhelit⁹: ⁊ quã-docq̃ p̄focat̃ ⁊ morit̃: ⁊ quandoq̃ ſanat̃ poſt laborem ⁊ deſpationẽ: ⁊ ſi ꝯtingat ꝙ retineãtur mẽſtrua his tẽporibus qbus accidit p̄focatio ⁊ fortior ⁊ malignior ⁊ timoroſa mag. Si aũt contingat ꝙ mulier ſubito moriat̃ vel videat̃ mortua: tardet̃ eius ſepultura vſq̃ ad duos dies vel circa nã illud in hac egritudine ⁊ ſimilib⁹ et omnib⁹ ſubitis accidit ꝙ natura cũ oĩbus ſuis virtutibus ocultat̃ circa ꝓfunditatez corporis ⁊ ſpecialiter circa cor fugiendo ĩpetũ infirmitatis ⁊ vt ſaluet̃ in radice vſq̃ ad tẽpus ⁊ moriat̃ tunc ex illa cauſa velut mortua: ⁊ experit̃ de morte eius ꝓpter ocultationẽ vite ꝑ tardationẽ ſepulture: et ꝑ poſitionẽ bombicis vel coti carminati ⁊ artificati circa nares: nã impoſſibile eſt vt vita aliquomodo remaneat in aliquo et ꝙ nõ habeat aliquã partẽ anhelitus ocultã vel manifeſtam que mouebit ipſum cotum debiliter. Uel oculta ⁊ cummouebitur cotum hic ſuper aliquem anhelitum ⁊ ꝑ ꝯſequens ſuꝑ vitam ocultam: ſicut ꝑ omnimodã quietẽ eius circa nares ſignificabit ſuper priuationẽ anhelitus ⁊ ſuper mortem.

Cura p̄focationis matricis hora acceſſionis eſt ꝙ fricent̃ pedes fortiter et ꝙ inducat̃ ſternutatio cũ puluere elebori albi: aut cum euforbio vel pipere puluerizato ⁊ ꝙ ponãtur odorifera circa os matricis ⁊ fiat cũ q fumus ſulfuris vel aſſe fetide: vel corij marcidi vel pãni marcidi ⁊ ſuperfluitatũ fetidarũ circa os ⁊ nares: ⁊ etiã vult Hypo. v. particula ubi dicit. ad matricũ p̄cipitaciones ⁊c. debet etiam oſtetrix vel mulier docta in h̃ imponere digitũ inunctũ de oleo de ſpica vel de lilio in os vulue ⁊ fricare fortiter illuz locũ cum digito ⁊ ſtatim trahet̃ matrix ad inferiora ex quacunq̃ cauſa fuerit: ponat̃ vẽtoſa magna abſq̃ inciſione ſub vmbilico et erit vtile valde. ſi ligent̃ crura ⁊ coxe fortiter cuz aliq̃ re erit bonũ ⁊ ꝯferẽs remota acceſſione ſi nõ habuerit mẽſtrua ſꝫ ꝙ dictum eſt ſupra. Si aũt mulier mẽſtruata fuerit horis ꝯſuetis: tunc intendas ad minorationẽ ſpmatis modis talib⁹. Si nupta fuerit vtat̃ coitu: et nupta nõ fuerit nubat: ⁊ ſi nubere noluerit curet̃ flebotomia ⁊ purgatiõib⁹ cuz pillulis fetidis ⁊ ſimilibus. ⁊ cũ reb⁹ dictis. c. de his minuunt ſpma et virge erectionẽ. ⁊ c. d̃ cura ſatiriaſis. Illud quod multotiẽs inuenimus in h̃ caſu vtile eſt vt mulier ſepe ſumat. ʒ. j. pulueris ſe. agni caſti cuz. ℥. j. mellis roſati ⁊ aqua calida ⁊ videbis mirabile.

Caplm. clxxj. De his que conſtringunt vulua.

Auſa et ſigna. manifeſta ſunt ex re ipſa: ſunt tamẽ quidã q volunt trahere ſignificationẽ ex ipſa vrina: dicendo ꝙ vrina virginis ſubtilis limpida apparet: ⁊ aſſignant ꝓ cauſa ꝙ cũ vie matricis et vulue ſtricte: ſi ꝑꝑ virginitatẽ non debet ex locis illis affinitate ꝯſtrictiõis viaꝝ illius loci purgari ⁊ deſcendere ꝑ veſicaz niſi ſubtile ⁊ humidũ. Alij vero ꝑ aliã viã trahere volunt ſignificationẽ ſuꝑ virginitatẽ ex modo mingẽdi: nã virgo cũ migit ſibilat ſubtilius ⁊ acutius q̃ꝫ corrupta: ⁊ mingit lõgius q̃ꝫ corrupta: ⁊ mingit longius quaſi q̃ꝫ puer. Quidã vero volunt notare ſuꝑ virginitatẽ ꝑ aſpectum in ore vulue: et h̃ eſt officium obſtetricis q̃ conſueta eſt in h̃ ⁊ docta ſuit a medico ſm̃ viã anothomie illius loci: nã foramẽ vel os vulue ꝑ ꝙ virga hominis ad matricẽ ingredit̃ ante q̃ꝫ corrũpatur nodus virginitatis ẽ ſtrictũ cõtextum venis ⁊ artarijs manifeſtis rugatũ in cuius textura ⁊ rugatione ſunt eminẽtie parue ad modum acuitatis ciceris: quã texturã ⁊ ligationẽ ⁊ formã os p̄dictũ ſtrictum amittit hora corruptiõis nodi virginitatis ⁊ apparet hora corruptiõis illius exitus alicuius ſanguinis manifeſte et tunc foramẽ illud dillatatur manifeſte ad oculum cognoſcẽtis: ⁊ eſt differentia inter illũ ſanguinem qui exit hora illa a vulua ⁊ ſanguinem menſtruum in tempore quãtitate ⁊ colore tempus enim exitus ſanguinis corruptionis virginitatis minimum eſt comperatione temporis menſtruorum ⁊ quãtitatis minima etiaz: color vero ſanguinis qui exit hora corruptionis virginitatis clarus ⁊ nõ fuſcus eſt: eo ꝙ a venis et artarijs per violentiam ⁊ nõ in modum ſuperfluitatis exit. color vero menſtruorum ex cauſis contrarijs fuſcus ⁊ turbidus reperit̃ ⁊ apparet.

Cura ad conſtringendum vuluam ita ꝙ manifeſte appeat ꝙ corrupta virgo videatur et credatur: primo oportet vt mulier abluat os vulue ⁊ ſedeat per horaz in aqua calida decoctionis gallarum nucis cipreſſi ciperi ⁊ gũmi arabici: cum vero ab aqua in mediate remota fuerit exiccet os vulue cum petia lini munda: ⁊ ponat ſuper ipſam vuluam ⁊ circa os eius petiam lini infuſo in re que ſic fit. ℞. gallie muſcate. ʒ. iij. gariofili. ʒ. j. muſci. ℈. ſ. terãtur ⁊ diſſoluãtur in. ℥. j. vini rubei ſtiptici: ⁊ aliquãtulum ad ignem calefiat. Aliud quod facit apparere corruptam virginẽ manifeſte. ℞. gallarũ aluminis zucharini ſquinãti: foliorum lilij: ciperi añ. ℥. j. terantur et buliant in. lß. iiij. aque tam diu ꝙ aqua virtutem rerum recipiat: de hac aqua mulier ſepe abluat os vulue et de ea in vuluam ſepe ponat: cuz vero bene ſtricta fuerit vulua per iſtam operationem tunc cum vir acceſſerit ad eam vt coeat: vel ante aliquantulum accipiatur aliqua pars parua inteſtini columbe et impleatur ſanguine eiuſdem columbe ⁊ immittat̃ vulue poſtq̃ꝫ vero ad eam vir acceſſerit ⁊ cũ ea coire ceperit ſcindetur inteſtinum et ſanguis fluet et ſic virgo videbitur. Aliud ad idez ⁊ eſt fortius qd̃ facit apparere mulierem que iam peperit vt ſit virgo ita ꝙ cum vir eam cognoſcere voluerit diuti⁹ ⁊ difficilius imponere virgam poterit q̃ꝫ ſi nõ eſſz corrupta ſic fit. ℞. vini rubei ſtiptici. lß. iiij. aceti vini rubei. ℥. iiij. maſticis gummi arabici: nucis cipreſſi gallarum aluminis zucharini añ. ℥. j. terantur ⁊ pulueriẓentur et buliant in vino tam diu ꝙ conſumantur de toto mixto. ℥. iiij. abluatur vulua de re illa ſepe indie cuz fuerit calida ⁊ poſt ablutionem epithimetur cuz petia in fuſa in eadem re ſed ante epithimationem cum petia aſpergat̃ ſuꝑ foramen oris matricis intra labia vulue puluis q ſic fit. ℞. boli armeni maſticis gummi arabici mumie armõiaci añ. ℥. ſ. terantur ſimul in mortario vltima conſtrictione ⁊ reſeruetur ad vſum. nã hic modus quaſi os matricis conſolidabit: ⁊ ſpecialiter ⁊ operatio illa dicta continuabitur. ſemꝑ eniz cum hic puluis ponatur ſuper foramẽ oris matricis omni die ſemel ad min⁹ debet ſuper ipſuz puluerem ⁊ foramẽ poni petia infuſa in vino calido ⁊ ſic operatio complebitur penes intentionem.

Caplm. clxxij. De his que auferunt humiditatem a vulua.

m **Ultiplicatio humi**ditatis in vulua addit in ſterilitatez ⁊ impedit generationem. nam humiditas matricis cũ multiplicat̃ ledit eius aſperitatẽ ⁊ virtutem retẽtiuam ſeminis impedit ⁊ ꝑꝑ h̃ curari ⁊ remoueri debet a medico ꝑ poſſe.

Signa humiditatis vulue ⁊ matricis ſunt mollities corporis maxillaruz ⁊ oris: ⁊ ſuperfluitates que ore naribus ⁊ oculis auribus expellunt̃ multiplicantur ⁊ ſunt nõ bene digeſte ⁊ certius ſignũ omnibus alijs eſt ꝙ ſemper os matricis humidũ inuenitur: ⁊ corpus mulieris ſm̃ viſum cum h̃ totum humidum iudicatur.

Cura mundificet̃ aliqñ cum medicamine deturbit aut cũ pillulis fetidis ⁊ nutriat̃ cũ rebus aſſatis ſtipticis pręterq̃ʒ in die medicine ⁊ vtat̃ vino ſtiptico. ſepe vtat̃ balneo ſicco in quo abſtergat vuluã cuʒ abſinthio: origano: arthemiſia ⁊ calamẽto. cõtinue defferat intra vului pe:tiam infuſam in vino ſtiptico calido decoctionis aluminis zucharini: cupulaꝝ: glãdium ⁊ corticum pinearum balauſtie: ciperi ⁊ ſimilium: ⁊ exiccabit̃ per iſtam viam radix humiditatis currentis a corpore ad locum et loci etiam humiditas comſumabitur.

Capitulum. clxxiij. de his que vuluam calefaciunt.

Frigiditas matricis

f cum intenſa et manifeſta fuerit extinguit ſemẽ cũ collectũ fuẽit i loco ↄceptionis: ⁊ ꝑ h̃ hec infirmitas nõ ẽ a medico negligenda. nã omnis frigiditas eſt omnium virtutũ naturalium mortificatiua: caliditas vero viuificatiua dicit̃ vt vult hypo. particula. v. vbi dicit. Qu ecũq; frigidas ⁊ deinpiſſas habent matrices ẽ.

Signa ſup vuluam nõ calidaʒ ſunt ꝙ quaſi nõ habet pilos circa femur ⁊ vuluaʒ ⁊ ꝙ tarde incipit eos mittere ⁊ ſunt ſubtiles ⁊ exiles ⁊ minuti ⁊ flaui: ⁊ ei⁹ mẽſtrua alba vel rubea ſubtilia clara pauca in quãtitate ⁊ rara in tẽpore et mulier nõ eſt deſiderãs coytũ ⁊ nullomodo delectat̃ in coitu neq; ſpma emittit ⁊ male generat̃: ⁊ nõ generat mulier talis niſi cũ colerico ⁊ vehemẽter calido: quãuis per naturam cõtrarietatis mulieris ad viꝝ ex parte ſexus meli⁹ ⁊ citius ⁊ ſepius cõcipiat mulier cuius matrix eſt frigida ⁊ complexio frigida q̃ʒ illa cuius matrix ẽ calida ⁊ complexio eius calida: et h̃ eſt communis in humana natura ⁊ verius ſm̃ ſenſum.

Cura. ea que calefaciunt vuluã ſunt electuaria calida vt diamuſcũ ⁊ diambra ⁊ diatrion quod eſt nobilius in iſto caſu ſpecialiter ſm̃ quod in antidotario fiet ſupponat̃ in vulua carni agreſte vel domeſticũ excoriatũ vl' contritum ⁊ mixtum cũ oleo de ſpica aut de coſto ſeu de ilio ⁊ incorporatũ ita ꝙ ſpiſſitudineʒ accipiat ſupponat etiã ſibi in vulua cubebas tritas ⁊ mixtas ⁊ inſpiſſatas cuʒ oleo de ſpica. Vtat̃ ſepe ſuffumigationibus factis cũ mirra maſtice vernice q̃ recipiatur in vuluã cuʒ emboto. Comedat carnes aſſatas ⁊ calidas: ⁊ bibat vinũ ſtipticũ odoriferũ. mundificetur temporaliter cum pillulis fetidis ⁊ medicamine deturbit.

Capl̃m. clxxiiij. de his que valẽt ad impregnãdum.

Hoc capitulum

b intrat in. c. de difficultate impregnatiõis ꝙ dicemus inferi⁹. cõmuniter ea q̃ valẽt ad impꝰgnãdũ ſunt vt eligant̃ duo q̃ ↄueniãt ad h̃ faciendum videlicet vt cõplexio viri ſit ↄ̃ria cõplexioni mulieris. iteruʒ vir ⁊ mulier abſtineãt lõgo tẽpore a coitu ꝑ poſſe: nã h̃ exiccat matricẽ in muliere: ⁊ cõfortat aſꝑitatẽ ⁊ virtutẽ retẽtiuã in ipſa ⁊ in viro addit in maturationẽ ⁊ maiorẽ ꝑfectionẽ ſpermatis. cõueniẽs ad intentioneʒ iſtã eſt vt vir neq; mulier ſint ebrij: q: ſperma ebrij ſit fluidum nimis ⁊ eſt indigeſtum et lubricat ita ꝙ nõ cõgregatur in loco conceptiõis. Vtat̃ mulier ante horã coitus ꝑ ſex vel quatuor horas balneo aque calide decoctionis ſpice celtice florum camomille meliloti ꝑſilij: ſiſeleos ſuffumiget̃ os matris ⁊ matrix tota cũ oppoponaco: carpobalſamo ⁊ ſemine ben et coſto ⁊ ſpica ⁊ ſupponat mulier intra vuluam omni die ante coitũ medicamẽ quod ſic fit. ℞. carpobalſami xilobalſami: ſtoracꝭ: ſiſeleos: ſemi. peonie mirre añ. ℥. j. terant̃ ⁊ cribellẽtur ⁊ fiant troc. cuʒ oleo balſami ⁊ oleo roſato in quo diſſolut⁹ ſit muſcus. Aliud ad idem. ℞. balſami. ℈. j. mirre carpobalſami añ. ℈. j. ſiſeleos ſeminis peonie añ. ʒ. j. terãtur ⁊ incorporent̃ ⁊ fiant forme ad modũ nucis dactiloꝝ cuʒ oleo roſato in quo diſſoluat̃ muſcus. ſedeat ſepe mulier in aqua decoctõis galaruʒ mirtilorum balauſtie. mũdificet̃ ſepe cũ aqua decoctionis mirobolanorum kebulorum emblicoruʒ roſarum mirtilorum ⁊ dulcoretur cuʒ zucharo roſato veteri. ſepe comedat ſiſeleos ⁊ fumigetur ſuper ipſum purum ⁊ mixtum cum ſemine peonie. Vtatur ſepe in ebdomada tyriaca diſſoluta cũ vino calido decoctionis ſiſeleos ⁊ ſemine peonie. Bonuʒ ⁊ vtile videtur vt hora coitus ſit in media te poſt menſtruorum purgationem. tunc enim vir incipiet ludere cuʒ muliere tangendo mamillas ⁊ pectinem ⁊ fricando marginẽ ſiue maceriaʒ. i. loca pilo a que ſunt circa vuluam: nam medici volũt ꝙ iſte locus ſit locus fortiſſime delectationis in muliere: ⁊ hoc narrat. Auicena. li. iij. in regimine et curatione ſterilitatis: ⁊ faciat cum hoc videre diuerſa obſcura ⁊ motiones in facie ⁊ oculis mulieris. ⁊ cum viderit ꝙ mulier excitat̃ ad coituʒ quod cognoſcet per motiones diuerſas in oculis et per excitationes ⁊ anhelitum diuerſum: tunc vir exercitetur ſuper mulierem ⁊ coeat ⁊ hora coitus mulieris crura vehementꝫ eleuet ⁊ ſit hora illa caput mulieris inferius merſum. Abſtineat vir etiam hora coitus ab emiſſione ſui ſpermatis donec nouerit mulierem ſuum impleuiſſe deſiderium: ⁊ tunc vir trahat naticas mulierꝫ ad ſe ⁊ violenter firmet ſecum genitalibus verſus mulierem ⁊ ſuum emittat ſemen. nam omnes iſti modi dant viam ad cõceptionem ſi ſterilitas nõ fuerit manifeſte in cauſa: ſi autem ſterilitas fuerit manifeſte in cauſa. q̃r vir non generat aut mulier nõ concipiat tunc non intrat in tẽtioneʒ artis medicinalis ſed relinquitur diuinitati.

Capitulum. clxxv. de his que prohibent impꝰgnationem ⁊ aborſum faciunt.

Quamuis iſtud capi

q tulum non ſit de mandato legis tamẽ ad ordinẽ ſemine medicinalis propter periculum quod contingere poſſet ex conceptione in muliere nõ ſana vel debili: vel que eſſet nimis iuuenis. De his que impediunt ⁊ ꝓhibent impregnationem eſt vt vir compleat ſuuʒ coitum prius q̃ʒ mulier: ⁊ tunc mulier poſt coitum viri ⁊ etiam poſt coitum ſuum ⁊ viri aperiat crura ⁊ ſtet pedibus ⁊ ſaltet fortiter retro per. vij. vl'. viij. paſſus ⁊ ſaltet etiam ſuper vnum pedem ⁊ deſcẽdat per gradus ſcalarum: ⁊ ſic emittet ſperma ſuũ ⁊ viri extra. ſi mulier poſt coitum in mediate ſupponat ſibi oleum de pice liquida vel de iunipo vel de menta nõ concipiet. Et ſi vir añ coitum inungat caput virge cum eiſdem oleis vel de ſucco mẽte vel rute vel ex ſucco iuniperi vel ex pulpa coloquintide nõ generabit neq; mulier cõcipiet. ſimiliter cuʒ ſucco ſauine vel ſcolopendrie. dicitur ꝙ ſi hora coitus ſuſpendat̃ ſcolopendria viridis ad coxas mulieris nõ cõcipiet. iterum ſi mulier cõtinue per. x. dies ſume. et omni die. ʒ. iij. de ſemine rute ſauine vel iuniperi emitteret fetum mortuuʒ ⁊ nõ cõciperet: vel ſumat̃ de eiſdem ſeminibus taʒ diu continue ꝙ odor illius ſeminis in vrina vl' ſudore ſentiat̃ nõ cõcipiet: ⁊ ſi aciperet faceret aborſum. omnia breuiter que mẽſtrua ꝓuocant cõueniunt in iſto caſu: de quibus faciemus mentioneʒ de retentione mẽſtruoꝝ. Aliud ad idẽ. ℞. ſe. ſa

inc. ʒ. x. mētaſtri ſicci folioꝝ rute añ. ʒ. ij. rubee: carui: agreſte: pulegij ceruini añ. ʒ. j. hec omnia pulueriʒata cū lacte ficuum in modū electuarij cõficiant̃: ex quo in mane ⁊ circa noctē ad magnitudinem vnius auelane parue ſumat. Sumat iterū omni die ſtõacho ieiuno. ʒ. ij. electuarij de anacardis cū vino decoctionis rubee ⁊ ſe. iunipi. ⁊ quod valet ad h multū eſt ſuffumigatio in traiectorio cõ nuce cipreſſi ⁊ ſerapino ⁊ mirra: ⁊ comedere alea ⁊ acuta ⁊ ſupponere ante coitum ⁊ poſt fel vacinuʒ ⁊ tauri ⁊ fruſtrum ſalis gēme: ⁊ bibere apij vel leuiſtici radices: et ſupponere radiceʒ eſſe fetide: et omnia illa ſingulariter per ſe in hoc iuuant.

Capitulum. clxxvj. de difficultate impregnationis.

Difficultate impḡnatiõis cõtingit ex multitudine adipis aut ꝓpter paruitatē vel magnitudinem virge: vel ex abreuiatione ligamenti capitis virge aut ꝓpt velocitatem erectiõis mulieris ⁊ velocitatē mot⁹ poſt coitum: aut q: matrix eſt frigida vltra debituʒ: aut ex lubricitate matricis ⁊ debilitate ipſius aut ꝓpter ventoſitatē groſſaʒ in matrice: aut ꝓpt ſuperfluitatē caliditatis matricis aut ꝓpter excicationem matricis aut ꝓpter emoroydas ⁊ vlcera in matrice: aut q: ſpma eſt calidum nimis vel frigidum: aut q: vir ⁊ mulier cõueniunt in complexione calida vel frigida ⁊ innaſcit̃ complexio mala ⁊ diſtemperata in matrice ita ꝙ nõ eſt cõueniēs ad generationem. hec aūt ſunt cõditiones. xij. impedientes manifeſte cõceptionem. Addit̃ autem aliqua cõmuniter a medicis videlicet ꝙ quãdo mulier nõ emittit ſperma hora coitus nõ fit generatio: ⁊ h ſententia quãuis ſm ſenſum a medicis affirmetur quo ad veritatem nõ eſt neceſſaria vt ꝓpoſitū ē ab Ariſtotile. li. de animalib⁹. c. xix. vl' xiiij. ſm diuerſas tranſlationes ꝙ ſperma mulieris nõ eſt neceſſarium ad generationē: ⁊ ꝓbat vel multis rationibus: quaꝝ prima eſt ꝙ vbi eſt mēſtruuʒ ibi nõ eſt ſperma ⁊ vbi eſt ſperma ibi nõ eſt mēſtruum ſecunda ratio eſt per teſtimonium contractum ex mulieribus que tempoꝛib⁹ ſuis impregnabant̃ ⁊ que modo impregnant̃ dicunt ⁊ dicebant ꝙ impregnabant̃ ⁊ impregnant̃ abſqꝫ delectatiõe: ⁊ ex h trahit̃ argumentū tale. omnis emiſſio ſpermatis eſt cum delectatione: mulieres impregnant̃ ⁊ impregnabant̃ vt teſtificate ſunt abſqꝫ delectatione aliqua: ergo abſqꝫ emiſſione ſpermatis: ⁊ ſic ſpma mulieris nõ eſt neceſſariū ad generationem cum abſqꝫ eius ſemine generatio fiat ⁊ poſſit fieri vt apparet. tertia ratio ē ſi mulier haberet ſpma cõueniens ad generationē quare ex ſe abſqꝫ viro aliquando nõ generaret: ſed hoc nõ eſt poſſibile: ergo ſperma mulieris nõ eſt neceſſariū ad generationem. Reformemus ſententiam medicoꝛum ſuper h ꝑ verba Ari. eodem. c. vbi dicit. Illud quod putãt homines qdam ꝙ femine cõueniant generationi ꝓpter quod aliquando emittūt ſperma apud coitum ⁊ propter delectationē quaʒ habent in coitu eſt falſum: ſed eſt verum ꝙ exit aliquando in aliquibus mulierib⁹ ⁊ ſpecialiter albis facientibus feminis ⁊ nõ nigris ⁊ brunis facientibus maſcules: quoddam humidum album fluidū ſed nõ eſt ſpermaticum immo eſt a ꝓpriatum loco: ⁊ eſt aliqua pars menſtrui que per fricationem ⁊ caloꝛem loci mutata eſt in albedinē: ſed non eſt ſpermaticum neqꝫ ſemē veꝝ agēs ⁊ coagulans vt ē ſemen viri. naʒ ſi eſſet ſic vt ꝓbatū eſt poſſet mulier generare abſqꝫ viro quod eſt impoſſibile. apparet manifeſte intelligentibus veritatem ꝑ verba philoſophi ꝙ humidum quod exit a muliere hora coitus ſiue ſit ſperma ſiue non impedit generationē aut generationem facit imperfectam: ⁊ ꝙ nõ eſt illud humidum vtile ſiue neceſſarium in generatione. vnde cum medici aliquando ſubtiliter videant hoc humidum exire a muliere in coitu ⁊ cū aliqua delectatione voluerunt ſubtiliter iudicare ꝙ ſperma mulieris erat ſemen ⁊ neceſſariū ad generationem: ⁊ hoc in ꝓbatum eſt. ꝓpter h vult philoſophus ꝙ totum quod exit de muliere ⁊ quod eſt in muliere ſit loco materie neceſſarie ad generationem ⁊ loco nutrimēti: ⁊ illud quod exit a viro per viam virge ⁊ hora coitus ſit ſemen ⁊ ſit loco forme ⁊ agentis ⁊ perficientis non negat quin de ſubſtãtia iſtius ſeminis viri iſ intret materiam generationis vt ſubſtantia coaguli in materiam caſei: ⁊ h eſt pura veritas quã a ſapientibus credi ⁊ affirmari neceſſarium eſt.

Signa difficultatis impregnationis ex multitudine adipis ſūt manifeſta ex humiditate ipſius mulieris. nã quando totaliter pinguis ⁊ repleta videt̃ et venter eis ad inferiora deſcenderit cum pinguedine vltimata vl' quaſi bene manifeſtaret̃ conſideranti ꝙ nõ impregnatur ꝓpter multitudinem adipis in matrice et loco generationis: ſꝫ ſi mulier eſſet extenuata circa pectus ⁊ ſpatulas ⁊ adiutoria ⁊ coxas: ⁊ appareret in ipſa deſcēſio ventris vltra menſuram: et multiplicatio pinguedinis et ſpiſſitudinis in loco femoris ⁊ vmbilici cuʒ frequentia anhelitus ⁊ ei⁹ cõ motiõe ⁊ lederet̃ a qualibet ventoſitate ⁊ ſtercoris retentione aut aggregatione ventoſitatis in ventre ⁊ eſſet apparens ꝯſtrictio vel opilatio oris matricis apud tactuʒ obſtetricis: iaʒ verificatum erit apud te de hoc totum quod intendis.

Signa que eſt ꝓpter paruitatem virge vl' magnitudinem ex re ipſa ſatis nota ſunt vnde Auic. li. iij. c. excuſandi medicum in illis que docet et delectatione ⁊ cetera. ⁊ capitulo de ſterilitate in cura: ⁊ Almanſoꝛ in li. diuiſionum. c. de difficultate impregnationis: dicunt ꝙ paruitas virge impedit generationem. Iterum Auic. li. iij. c. de ſpermate generante ⁊ nõ generante: ⁊ Ari. li. de animalibus. c. xix. vel. xiiij. ſm diuerſas trãſlatiões dicunt ad litterã ꝙ longa virga facit ad difficultatem impregnationis: ⁊ cauſa in vtroqꝫ eſt quia virga parua nõ eſt ſufficiens ad eiciendū ſperma ad locum conceptionis. ſed in virga longa debilitat̃ ſemen ⁊ ſpiritus gignitiu⁹ ante q̃ꝫ veniat ad locū generationis: ⁊ ſic in vtroqꝫ peccatuʒ inuenies. et per hoc dicit Ariſt. eodem capitulo nominato de animalibus ꝙ virga mediocris magis conſonat generationi ceteris ⁊ eſt ita.

Signa difficultatis impregnatiõis ꝓpter breuitatem ligamenti capitis virge ſunt ꝙ caput virge eſt arcuatum ⁊ ꝙ tendit ⁊ inclinat̃ verſus partem teſticuloꝛum: ⁊ ſi habens hoc videret exitum ſui ſpermatis videret ipſuʒ ſperma exire filoſe et nõ in ſimul cū impetu: ſed ſucceſſiue et tortuoſe et malo modo.

Signa difficultatis impregnationis eo ꝙ mulier velociter cū crurib⁹ aptis poſt coitū ſurgit et ſaltat ad poſterioꝛa ſunt manifeſta ex ipſa re. vnde non indiget narratione.

Signa ei⁹ q̃ ē ꝑꝑ frigiditatē matricꝫ ſūt ſubtilitas mēſtruoꝝ ⁊ ꝑuitas rubedis eoꝝ: ⁊ piloꝝ paucitas ĩ pectine et mēſtruoꝝ paucitas ĩ quãtitate: ⁊ tarditas ⁊ raritas in tpe: ⁊ pili illis locis ſunt flaui rari exiles ⁊ debiles valde.

Signa illius que fit ex lubricitate matricis ⁊ ipſius debilitate ſunt ꝙ currūt ex matrice aſſidue humiditates plurime: ⁊ ꝙ fit embrionis aboꝛſus ante q̃ꝫ magnificetur: ⁊ ꝙ mollities apparet ĩ ma-

tilis ⁊ toto corpore ⁊ ācbis ſpecialiter ⁊ pigritia ad motū ⁊ opationes.

Signa eius que fit ꝓpter ventoſitatē groſſā in matrice ſunt inflacio ſuminis ⁊ partiū eiꝰ ⁊ nocere a cibis inflatiuis: ⁊ aborſus ante ꝙ̄ magnificet embrio ⁊ rugitꝰ cōmotio cū ſonitu in uētre ⁊ inteſtinis. Illiꝰ vero que ē ꝓpter ſuꝑfluitatē caliditatis ſigna ſunt extenuatio totius corpis mulieris ⁊ mēbrorū ⁊ multitudo pilorꝫ tā in numero ꝙ̄ ī quātitate ⁊ groſſicie in ſunie ⁊ paucitas mēſtruorꝫ ⁊ groſſitudo ipſorꝫ ⁊ corꝫ nigredo.

Signa eiꝰ q̄ fit ꝓpter exiccatione matricis ſūt extenuatio mulieris ⁊ paucitas mēſtruorꝫ ⁊ eoruꝫ ſpiſſitudo ⁊ raritas pilorum ⁊ vulue ſiccitas aſſidue: ⁊ aſperitas loci cum priuatione humiditatis hora coitus.

Eius vō q̄ fit ꝓpter vlcera et emorydas ſigna dicta ſunt ſuperius capitulis ſuis ꝓprijs.

Signa eius que fit ꝓpter malitiaꝫ complexionis ſpermatis ex parte caliditatis ſunt citrinitas coloris corporis ⁊ ſpermatis: ⁊ eius paucitas ⁊ fetor odoris ⁊ diſtenperantia coloris in toto corpore manifeſte ⁊ ſpecialiter circa genitalia: ⁊ multitudo piloruꝫ cum groſſicie ipſorum ⁊ ꝙ omni die apparent in vrina reſolutiones longe rubee. Ex parte vero frigiditatis ſunt multitudo ſpermatis fluidi nō digeſti ⁊ eius ſubtilitas ⁊ priuatio pilorꝫ in locis genitaliū: ⁊ qui naſcunt̄ ſunt ſubtiles debile ⁊ rari ⁊ vrina eiꝰ eſt ſubtilis ⁊ clara ⁊ priuatio appetitus coeundi ⁊ pigritia in toto corpore et in modo erectionis.

Signa difficultatis ꝓpter cōuenientiam mulieris ⁊ viri in cōplexione calida vel frigida diſtēperata ſunt illa eadē ſigna q̄ ſignificant caliditatē in vtroqꝫ accidētem: verbi gratia ex parte caliditatis corpora eorum citiſſime craſſeſcāt ⁊ tāgentibus calida ſentiant̄ ⁊ macra exiſtāt ⁊ gracilia ⁊ vene corꝫ manifeſte ſint ⁊ motꝰ velox ⁊ anhelitus et pulſus ⁊ omnia q̄ in eis conſiderant̄ velociora ⁊ tales mulieres ⁊ viri obſtinati ⁊ crudeles ſunt ⁊ pauci ſomni multorꝫ pilorꝫ criſporꝫ ⁊ intēſoruꝫ in nigredine ⁊ cito naſcunt̄ in eis ⁊ coruꝫ color ruffus ac rubeus cū obſcuritate quadā. Ex parte frigiditatis in vtroqꝫ ſunt ꝙ tarde creſcunt capilli quoqꝫ in eis tarde naſcūt̄ ⁊ ſubtiles ⁊ debiles: ⁊ ſunt hebetis exiſtētes ingenij ⁊ tardarꝫ operationū: pulſus coruꝫ paruus ⁊ anhelitus occultus ⁊ tangentibus apparent eorum corpora frigida: ⁊ huiuſmodi nō ſunt potētes in coitu ⁊ ſunt parum generātes filios debilis deſiderij ⁊ multi ſomni.

Cura difficultatis impꝑgnatiōis ꝑꝑ adipē ē vt intēdas ad extenuationē corporis cū dieta ſicca parum nutrimēti: ⁊ vtat̄ vino acerbo ⁊ pane milij ⁊ carnibꝰ ſaltis ⁊ piſcibus ſaltis ⁊ ſiccis: ſinapi alcis et ſimilibꝰ. purget̄ ſepe cum pillulis fetidis ⁊ ſimilibus. Iaceat ſuꝑ rē duram: paruꝫ dormiat multū vigilet ⁊ laboret ⁊ ieiunet. Vtat̄ ſuffumigationibus ſiccis q̄ fiunt ex caſtoreo: ſinapi coſto ⁊ euforbio: mirra ⁊ ſarcocola factis ex omnibus vel ex vnoquoqꝫ ꝑ ſe: et recipiat̄ ſuffumigatio taliū in matrice cū traiectorio vl' embuto poſito ſuꝑ prunas: ſuꝑ quas iſta in ſimul vel ſingulariter ponēda ſunt. fiat ēt puluis ex omnibus iſtis vel ex aliquo iſtorum ſupponat̄ cum radice tapſibarbaſſi vel malue aut maluauiſci inuoluti in eodem puluere. facta extenuatione ſupponantur ⁊ dētur ea que cōferunt ad impregnationeꝫ dicta ſuperius. c. de his que valent ad impregnationem.

Cura difficultatis impregnationis ꝓpter virgam paruam vel longam eſt vt ille qui habet paruam virgam eligat ex mulieribus paruis: ⁊ debet cum coitus fit deprimere caput mulieris ad inferiora ⁊ eleuare anchas ad ſuperiora quātuꝫ poſſibile eſt cum vehemētia cōtinuationis vel adherētie apud euacuationē vel emiſſionē ſpermatis ita vt nō ſe moueant: ſꝫ vterqꝫ hora illa adhereat alteri fortiter ⁊ vehementer: nā ex modo tali coitus virga cū peccauerit ꝓpter breuitatem acquirit cā ⁊ modum expellendi ad locum cōceptionis vt fiat generatio. Si vero peccatū fuerit ꝓpter longam virgam eligat vir ex mulieribus magnis habentibus anchas longas ⁊ extenſas ⁊ in modo coitus fiat vt dictum eſt in parua virga: nā ex vehementia adherentie continuabit̄ calor matricis ⁊ vulue ⁊ cum femore viri ⁊ longitudine virge: ita ꝙ ſperma neqꝫ eius ſpiritus poterit debilitari quamuis tranſeat per viam longam ad loca conceptionis: ⁊ ſic fiet ex iſto generatio.

Cura eius que fit ꝓpter abreuiationem ligamēti capitis virge eſt vt omni die vngat̄ cum butiro vel vngento de pinguedinibus auium ⁊ ſubſtētetur virga poſt vnctionem cuꝫ ligatione eius ad ſuperiora ſuper aſtelam lenem ⁊ equalem Si vero h̄ noluerit incidat̄ illud ligamentum ex tranſuerſo ⁊ curetur ita ꝙ amplius nō continuetur cum parte a qua ſeperatum eſt: ⁊ hec via perfectior eſt in hoc caſu.

Cura eius que fit ꝓpter velocitatem erectiōis mulieris ⁊ ſaltatione ad exteriora ē vt mulier poſt coitum iaceat ſuper ſpinam anchis eleuatis ⁊ coxis coniunctis ad inuicem per duas horas vl' circa ⁊ plus vel minus ſm̄ ꝙ fuerit neceſſarium ⁊ an̄ coitum ponat ventoſam magnam cum igne ſuper matricem abſqꝫ ſcarificatione: ⁊ vtat̄ continue electuarijs vt eſt diaciminum diamargariton et diagalanga. Vtatur ſepe ſuffumigationibus de bdelio oppoponaco mirra ſerapino: ſtorace carpobalſamo: maſtice ⁊ ſimilibus. tāgat os matricis ante horam coitus aliquantulum cum oleo balſami.

Cura eius que fit ꝓpter frigiditateꝫ matricis eſt vt mulier vtat̄ cibarijs nutribilibus carnibus videlicet arietis ⁊ auium ⁊ galinarum ⁊ gallorum ⁊ comedat oua ſorbilia condita omnia cum ſpeciebus calidis ⁊ odoriferis: ⁊ bibat vinum dulce rubeum odoriferum clarum. Calefiat totum corpus cum electuarijs calidis que dicemus vt diambra ⁊ ſimilia. Penſarizet̄ matrix ſepe cum aqua decoctionis ſiſileos ⁊ ſe. peonie: ⁊ omni die comedat ſiſileos tam in hora comeſtionis quemadmodum in ieiuno. Vtat̄ cubebis: piꝑe longo ⁊ cardamomo ſi fiat penſarium cum vino rubeo calido decoctionis bdelij erit vtile ⁊ magis conferens: et ſi poſt illud intromittat̄ in os matricis oleum balſami videbis mirabile.

Cura illius q̄ fit ex lubricitate matricis ē vt mulier purget̄ cū pillulis factis ex coloquintida turbit hermodactilis zinzibere: mixtis ⁊ incorporat̄ cū vino in quo maſtix ſit diſſolutus. ⁊ ſumat de iſtis pillulis. ʒ. j. vſqꝫ ad. ij. ſm̄ virtutē. ſepe ſumat fumum ꝑ traiectorium factum ex pipere et euforbio ⁊ ſtorace vel ex alijs rebus ſimilibus. Vtat̄ vomitu facto ex aqua decoctionis radicum raffani acuti ſe. aneti ſeminis attriplicis ſinapis ⁊ ceparuꝫ in qua diſſoluant̄. ʒ. ij. oximellis compoſita. ⁊ ſi mulier eſſet fortis poſſet in eodeꝫ vomitu poni. ℈. j. pulueris elebori albi. Vtatur cibis coctis in veru aut infrixorio ⁊ preparatis in patella: aut in paſta cum pipere ⁊ rebus calidis. Vtatur bono vino ſtiptico.

Cura eius que fit propter ventoſitatem groſſa in matrice ⁊ locis illis eſt vt omni die preter ꝙ̄ tempore impregnationis vtatur lauationibꝰ factis ex aqua decoctionis ameos amomi carui cimi

ni calamenti pulegij ⁊ ſiſileos: ⁊ ꝙ vtatur puluere iſtarū rerꝫ mixto cū pipe longo ⁊ pipe ⁊ ſimilibus ſumat ſepe ellectuaria calida vt diagalanga ⁊ diaciminū ⁊ diamargariton. Comedat carnes aſſatas ⁊ coctas cum feniculo petroſilino ⁊ ſeminibus eorum. Bibat vinū acutū bonuꝫ parū tamen in qͣntitate. Laboret et ieiunet ⁊ nō repleatur hora comeſtionis: ⁊ abſtineat a ſomno dici. Sepe tangat os matricis cū oleo de coſto vel de ſpica. aut quod melius eſſet cū oleo balſami in quo ponatur aliquid pulueris ſiſeleos ſeminis vel ſe. peonie.

Cura vero eius que fit ꝓpter ſuperfluitatem caliditatis ē equare eius caliditatē cū rebus frigidis. ſ. cibis frigidis et potibus ſed nō eſt neceſſarium vt longo tempore exibeantur ne ꝑ vſuꝫ ipſoruꝫ ad frigiditatē ꝯuerteretur que ē qͣlitas mortificatiua ⁊ virtutū naturaliū deſtructiua. Vtatur ergo vino limphato ī quo aliqua nō repiatur acuitas neqꝫ fortitudo mala ⁊ cibis tempatis: carnibꝰ edi ⁊ pullorū caſtrati et agnorꝫ conditis cū lactucis ſpinachijs boragine cucurbitis ⁊ ſimilibus. Fiant peſaria aliquādo cū aqua decoctionis mandragore ⁊ peonie vel mirtorū ſeu roſarū ſuffumigetur matrix cū camphora ⁊ gūmi arabico aut cū ſanguine draconis ⁊ caphora. Vtatur ſucco ordei in quo diſſoluatur cardamomū. Abſtineat a labore ⁊ ieiunio. Comedat ſepe ⁊ multū dormiat ⁊ queſcat. Vtatur agreſta rob ⁊ lactucis in ſuis cōdimentis et vino muzo granatorꝫ: ſi aliquando comederet de zucharo roſato veteri mixto cū roxata nouella vel per ſe eſſet bonum ⁊ vtile.

Cura eius que fit ꝓpter exiccationē matricis eſt vt aſſiduet balneū poſt comeſtionem et ꝙ comedat ſepe ⁊ dormiat ⁊ quieſcat vt plurimū et comedat iura gallinarꝫ ⁊ carnium pinguium ⁊ auium condita cū vitellis ouorū ⁊ puluere cardamomi ⁊ croco. Fiant etiaꝫ pultes de farina furmēti in iuribus carniū et comedantur in aurora et condiantur cū puluere dicto. Bibat vinum nouū rubeum dulce ſepe ſedeat quaſi omni die in aqua calida decoctionis maluauiſci florū camomille: fenugreci malue ⁊ boraginis et lingue bouis. Vtatur ellectuarijs reſtauratus et impinguantibus que ponētur capitulo de impinguatione corporis extenuati li. de decoratione et etiam in antidotario aſſiduet coituꝫ quia humectat matricem ⁊ tangat̄ ſepe os matricis cuꝫ pinguedine anſeris anatis ⁊ galli mixtis ⁊ ad inuicē liqͣfactis: ⁊ fiant ex eis peſaria ⁊ cliſteria vuluaria

Cura illius que fit ꝓpter emoroydas vel vlcera cum impoſſibile ſit ꝙ purgacio fiat abſqꝫ matricis ſanitate: prius oportet vt exiſtis mulier curetur infirmitatibus ante qͣꝫ concipiat: de cura quorum ſatis ſuperius ſuis capitulis dictum ē: et illud ſufficiat in iſto caſu.

Cura illius que fit ꝓpter maliciā ꝯplexionis ſpermatis calide vel frigide ē ſi peccat in caliditate vt eligat ex mulieribus albā mollē ⁊ frigidā ſm̄ cōplexionē ⁊ ſit eius regimē ex pte cibi ⁊ potꝰ declinans ad frigiditatē ⁊ tēpamentū vt ad carnes edi: agnorꝫ ⁊ porcellorꝫ ꝯditas cū agreſta: vl̄ vino de granatis muzis aut ſucco berberis aut ribes. ⁊ vtatur vino ſtiptico limphato. Vtatur aliquando orizachara ſtomacho ieiuno cū aqua decoctionis lactucarꝫ vel portulacarꝫ: aut zucha. roſato veteri. Si autē peccaret ꝑ frigiditatē eligat ex mulieribus brunā vel declinantē ad nigredinē cuiꝰ mēſtrua ſunt multa ⁊ rubea valde: ⁊ vtatur vino acuto limphato ⁊ cibarijs carneis ꝯditis cū ſpeciebꝰ ⁊ pipere: ſicut ſunt carni arietis pullorꝫ collūbarꝫ ⁊ paſſerum comedat omni die ante prandiū ⁊ cenam de diamargariton vel diamuſco vel diagalanga vel diaſatirion ad moduꝫ nucis ⁊ erit vtile in hoc.

Cura illius que fit ꝓpter ꝯueniētiā etiā in cōplexione eſt duobus modis: nā ſi vterqꝫ equalis fuerit cōplexionis fiet neceſſario generacio niſi aliquod extrinſecū impedierit: Si ambo ꝯuenerint in explexione calida vel frigida diſtemperata neceſſe eſt vt vir experiatur de ſe in aliqua muliere que ſit contrarie cōplexionis ad ſuā: nā decentius ⁊ honeſtius ē vt vir potius hanc mutationem faciat qͣꝫ mulier: vel fiat mutacio circa mulierē cum rebus mutantibus complexioneꝫ eius ad ſuū contrarium ſm̄ ꝙ poſſibile fuerit. ſ. cū rebus frigidis vel calidis dictis ſuperius in cura vitij caliditatis vel frigiditatis: nā melius ꝙ ē in muliere fiat hec mutacio qͣꝫ in viro ⁊ ꝙ vir maneat in natura propria cum mulier aſſimilet̄ materie ⁊ terre in generatione: ſicut materia vel terra mouet̄ ⁊ preparat̄ vt ſemine iniecto generacio fiat: ita mulier debet diſponi ad virum vt cū ſuum emiſerit vir ſemē ꝙ inueniat matricem vel locū preparatū ad generationem faciendam. Ea autē que comuniter valent ad impregnationē ⁊ de proprietate preparant mulieres ad conceptionem ⁊ iuuant ſunt ſemē baucie quādo teritur ⁊ potat̄ cum vino odorifero: et radix eius cū comeditur: ⁊ h̄ ꝯtinue vſqꝫ ad duas lunationes ſeu duo menſtrua: ⁊ ex eis que multuꝫ valent ex rebus que ſupponuntur eſt ameos cum teritur et miſcetur cum medula oſſis cerui aut vituli: ⁊ ſupponatur cum licinio vel lana ante horaꝫ coitus die primo vel ſecundo vl̄ tertio poſt purgationem menſtruorꝫ: Nota hic ꝙ omnia que ſupponuntur in vulua cauſa impregnationis magis valent ex plus operantur diebus quattuor: poſt purgationē menſtruorum imediate qͣꝫ alijs temporibus qͣuis omni tēpore aliquid cōceptionem operētur. Similiter coagulū leporis quādo miſcetur cū butiro cocto ⁊ ſuppōitur diebꝰ dictis iuuat cōceptionē. Iterum ſtercus vulpis cum oleo roſato mixtum ſi ſupponatur cum licinio facit idē. Illud quod eſt fortius omnibus alijs ⁊ eſt phicuꝫ eſt vt accipiatur ſuccus peonie femine vl̄ maſculi ⁊ miſceantur cum puluere ſeminis eiuſdē ⁊ ſupponat̄ diebus dictis erit mirabile. Illud vero qd̄ noſtro fecimus tēpore ⁊ in quo in multis fecimus veritatem eſt ꝙ mundificabamus mulierem ante menſtrua cum aqua decoctionis mirobolanorꝫ kebulorum ⁊ indorum roſarum rubearꝫ ⁊ dulcorabamus ipſam cum zucharo roſato veteri ⁊ dabamus de iſta aqua. ʒ. iiij. vel. v. cum vino rubeo ſtiptico ante diē per horā: ⁊ hoc faciebamꝰ ante qͣꝫ mēſtrua accederent: poſt curationem menſtruoruꝫ diebus quinqꝫ primis omni ſero mulier ſedebat ꝑ horam in aqua calida decoctionis roſaruꝫ rubearum et gallaruꝫ ⁊ balauſtiaruꝫ ⁊ radicū peonie piſtatarū groſſomodo cum vero exibat ab illa aqua intrabat lectum ⁊ exiccabat vuluam cuꝫ pāno lineo mūdo ⁊ ſtatiꝫ īmediate ſupponebat cū cādella vel licinio inuolutis in balſamo mixto cū puluere ſe. peonie vel mixto cū ſucco eiuſdeꝫ peonie: ⁊ omni die per menſeꝫ in ortu ſolis vel ſtomacho ieiuno comedebat vel ſemine ſiſeleos. ʒ. ij. per ſe vel mixto cū ameos: ⁊ in h̄ inuenimꝰ plus veritatē qͣꝫ in alijs ⁊ deus melius nouit. Expimentū qd̄ fecimꝰ dominabus de latture tpe quo fuimꝰ cū dn̄o martio de laturre ad purgationē: ⁊ bene nobis ſucceſſit ſic fit. primo fiebat tale balneū. R. mirtilorū roſarū an̄. ll̄. s. corticuꝫ mādragore. ll̄. s. pulueris galle. ll̄. ij. bulliant aliquantulum omnia illa poſtqꝫ piſtata fuerint groſſomō in duabus ſitulis aqͣ ī qͣ ferrarij extiguūt fera ignita: ⁊ ī illa aqͣ cū fuerit tepida ſedeat ꝯtinue mulier poſtqꝫ a ſuiſ fuerit purga

ta menſtruis ꝑ nouē dies omni ſero cū vadit dor
mituꝫ: ⁊ ſit omni ſero aqua ipſa tepida: ⁊ cū intra
uerit lectū ſupponat ſibi cādelā intra eos matricꝫ
inunctā cū oleo qḋ ſic fit. ℞. olei roſati. ℥. j. muſci
ambre añ. grana. xij. pulueris corticū mādragore
cribellati cū petia lini. ʒ. s. miſceant̄ oīa iſta cum
oleo roſato ſupradicto die vltima ſui mēſtrui. in
aurora diei ſumat. ʒ. s. trifarie magne cū vino ru
beo calido: ⁊ h̄ faciat de quarto in quartū diē om
ni menſe donec fuerit pregnans: q: impregnabit̄
ſi fuerit poſſibile ipſaꝫ habere filiū de illo homīe
Ea que probauimus ⁊ in quib⁹ veritas eſt inuēta
ſi fuerit poſſibile vt mulier faciat filiū ꝑ medicinā
ſunt hec. ℞. corticis mādragore peonie agni caſti
roſaꝝ rubearū pipis longi caſſie lignee añ. ℥. s.
piſtentur groſſomodo ⁊ buliant in vino rubeo
odorifedo qḋ ſit. lī. vj. tā diu ꝙ. lī. ij. reſoluantur
⁊. iiij. remaneant tūc collet̄: ⁊ reſumet̄ de illo vino
bibat mulier in aurora diei. ℥. iiij. cū. ʒ. s. tri pha
re magne de quarto in quartū preter ꝙꝫ in diebus
in quib⁹ habet mēſtrua omni ſero cū vadit dormi
tuꝫ preter ꝙꝫ tpe mēſtruoꝝ ſedeat in aqua que ſic
fit. ℞. ſitulas duas aque in qua ferrarij extingūt
ferra ignita: ⁊ in ea buliant h̄. ℞. arthemiſie: pa
pauers albi: corticis mādragore: agni caſti roſaꝝ
ru. peonie: caſſie lignee añ. lī. j. piſtent̄ groſſo
modo ⁊ buliant in aqua ſuperius dicta ⁊ in ipſa ſe
deat cū fuerit tepida: ⁊ omni ſero faciat ipſaꝫ tepi
daꝫ: ⁊ herbe ſemper in ipſa aqua dimittuntur.

Caplm. clxxvij. de ſterilitate.

f

Terilitas fit duobus modis aut ꝑ naturam ex
re oculta: aut ꝑ cās dictas capitulo de
difficultate impregnationis vel ꝓpter
aliquā illaꝝ: aut ꝓ appoſitionē reruꝫ
dictaꝝ capitulo de his que prohibent impregna
tionem ⁊ que aborſum facilem faciunt.

Signa ſterilitatis cōmunia ꝑter illa
que dicta ſunt capitulo de dif
ficultate impregnationis ſunt ꝙ mulier recipiat ꝑ
embotū in vuluā fumū reruꝫ habentiū odorē ⁊ cō
tegantur optime veſtimētis ⁊ ligentur veſtigia cū
corigia circa corpus ita ꝙ fum⁹ per aliꝗꝫ ptem ad
os ⁊ ad nares nō poſſit aſcendere: ſi poſt h̄ ſentit
odorē ad os ⁊ nares aſcendere nō ſtat per eā quin
generet: verū et quātū ex pte ꝙ matrix nō ē opil
lata. Si vero nō ſentit tranſire odorē ad os ⁊ na
res pro ea remanet ex pte oppillationis matricis
⁊ h̄ vulue ypocras particula quinta amphoriſmo
ruꝫ vbi dicit mulier ſi inutero nō ↄcepit velis aūt
ſcire ſi ↄcipiat ⁊ cetera. Quidam volunt expiri de
ſpermate ſubtili h̄ mō ꝓciendo ipſuꝫ ſperma ſup
aquā: ⁊ ꝙ illoꝝ natat ſup aquā ex parte illius acci
dit defectus. Alij dixerūt fundat̄ vrina amboruꝫ
ſuper lactucā ⁊ exillo erit defectus vrina cui⁹ exic
cauerit lactucā. Quidā volūt experiri alio modo:
ſumant̄. vij. grana ordei ⁊. vij. fabe ⁊. vij. grana
tritici ⁊ ponant̄ in vaſe teſteo ⁊ mingat ſuper ea
vnus amboꝝ ⁊ dimittat̄. vij. dieb⁹: tūc ſi grana
naſcunt̄ nō ē ſterilitas ex parte eius. Alij dicunt
ſi ſupponat̄ alium inferius in vuluam ⁊ ſentiatur
odor ⁊ ſapor tranſire de ſup nō erit ſterilis. ⁊ h̄ eſt
verū vitio oppillationis vt dictū ē de fumo odo
rifero qui recipit̄ per embotū. Iteꝝ cuius os ma
tricis ante purgationē ⁊ poſt ante coitū eſt ſemp
humidū nō ↄcipit. nā per nimiā lubricitatē ſper
ma retineri nō pōt. Quādo os matricis nō ē op
poſitū directe ad os vulue ⁊ ad introitū virge nō
fit conceptio: quia ſperma ad locū cōceptionis nō
poteſt directe cū virga mādari: ⁊ ſignū huiuſmōi
eſt ꝙ mulier multū ſentit dolorē ⁊ ↄmotioneꝫ in
matrice apud coitū. Si aūt ſperma peccauerit vel
matrix caliditate vel frigiditate: ſiccitate vel hu
miditate non ↄcipiet ⁊ ſcietur h̄ per ſigna dicta in
capitulo de difficultate impregnationis: ⁊ reme
dia ibi poſita ſunt cōtra vnāquāꝗꝫ cauſam curabi
lem ſiue ſit opillatio ſiue aliud.

Capitulum. clxxviij. de his que facilitant par
tum ⁊ educunt ſecundinā ⁊ egredi faciunt fetum.

b

Ic ſiendū eſt ꝙ fetus ī ma
trice trib⁹ cō
tinetur pāniculis: prim⁹ quorū eſt ſe
cundina que ē pannicul⁹ ↄprehendēs
aliū ſecundū pāniculū in quo ↄtexunt̄
vene ex tranſuerſo cuius pulſatiles diuiduntur in
duas venas ⁊ eius quiete in venā vnā ⁊ hic pāni
culus ſecundus vocatur biles ⁊ eſt inuolutus ⁊ ef
funditur ad ipſuꝫ vrina fetus: ⁊ tertius pānicul⁹
dicitur abras ⁊ eſt ille in quo reponitur ſudor et ē
ſuperfluitas tertie digeſtionis et nō requirit̄ in
generatione fetus. Alius panniculus ſeu vas ad
ſuperfluitatem egeſtionis colligendā eo ꝙ illḋ ex
quo nutritur eſt ſubtile in quo nō eſt duritics ⁊ ꝙ
trahitur per vmbilicuꝫ vadit ad epar ⁊ nō ad ſto
machū ꝙꝫuis alique ſupfluitates ad inteſtina ⁊ ſto
machū ingenioſe mādant̄ vt natura a principio ſe
aſſueſcat ad mandandū ꝑ vias debitas ad ſtoma
chuꝫ ⁊ inteſtina ad eaſdē ſuperfluitates ⁊ ad adiu
uandum operationes illorū membrorū cū res du
ras ⁊ groſſas comedūt poſt ꝑtū ⁊ ille tales ſuper
fluitates crocee ꝑ ſeceſſum expelluntur hora ꝑtus
a natura pueri vt ſciunt mulieres poſt ſeꝑationeꝫ
trium veſicaꝝ que fiunt ex ſpermate viri ⁊ men
ſtruo fermentato: ⁊ ante ↄplementuꝫ cordis epa
tis ⁊ cerebri que generant̄ ex illis tribus veſiculis
cōpletur ⁊ perficit̄ vmbilicus ⁊ ſecundina cū om
nibus ſuis ꝑtibus primus panniculus ↄprehēdit
intra ſe omnia ⁊ alios panniculos ⁊ fetū totaliter
ſecundus cōprehendit in ſe vrinam ne ſua acuitate
tenerimā ſubſtantiā fetus ledere ⁊ tangere poſſꝫ
in mediate. In tertio qui mollis ⁊ tractabilis val
de colligit̄ ſudor ne illud ſudor augumentet̄ ſup fe
tum ⁊ ſuper matricem et vt mollicie ſua ſuauis ſit
ad tactum fetus ⁊ vt fetū defendat a duritie alio
rum ⁊ nocumentis que ex ſuperfluitatibus et alijs
cauſis accidere poſſent. Scire etiā conuenit hic ꝙ
ſanguis menſtruus retentus in pregnante in tres
diuiditur ꝑtes in ꝑtem videlicet conuertitur in
nutrimentuꝫ ⁊ partem que eleuatur ad mamillas
vt lactis fiat generacio in futuro ⁊ partem que eſt
ſupfluitas ſtans vſꝗꝫ ad horā partus ⁊ tunc expel
litur ⁊ eſt multe ꝗꝫtitatis vt ſciunt obſtetrices et
mulieris pacientes hec autē narrationes de pāni
culis ⁊ vmbilico ⁊ generatione cordis ⁊ epatis et
cerebri ex veſicis dictis ſuperius ⁊ ſupfluitatibus
que retinentur cū fetu vſꝗꝫ ad horam fetus ꝓbice
ſunt ⁊ verificate ꝑ anothomiā ⁊ narrationē obſte
tricum ⁊ mulierū filiātiū ⁊ que ꝑtus multos ſuis
tꝑibus ſuſtinuerunt cū aborſu et abſꝗꝫ aborſu mi
chi non videtur ꝙ iſta per medicum modis alijs
poſſint verificari.

Cura ad partū facilē faciendū ⁊ educen
dum ſecundinā que remanſit poſt
exitum pueri ad lucē ⁊ ad educendum fetuꝫ mor
tuū vel viuū ſic fit. Uſus balnei aque calide decoc
tionis maluauiſci: florum camomille ⁊ maluarū ⁊
violaꝝ erit vtile ſpecialiter ante ꝙꝫ eueniat hora
vel dies ꝑtus. Ungat̄ totus venter ⁊ vulua ⁊ re
nes cū oleo de camomilla vel de lilio aut de nar
ciſco ſeu de ſpica. Utatur iuris gallinarum pin
guium ⁊ carnium conditis cum ſpeciebus ⁊ cro
co: ⁊ hoc ante partum ⁊ poſt partum: ſimiliter ho
ra partus non multiplicet permutationē de late
re in latus: ſed extendat pedes ſuos: deinde exi

gat ſup eos ſubito aliquotiẽs: ⁊ tũc humectet os matricꝫ cũ oleo de camomilla vel ⁊ lilio tepidis: aut cũ pinguedinibꝰ anſeris gallinaꝝ ⁊ anatis butiro ⁊ pinguedine porci liquefacta cũ eiſdẽ rebꝰ tãgat totuꝫ ventrẽ ⁊ renes: aut mollificet vulua et femur cuꝫ mucilagine fenugreci ⁊ ſemine lini mal uauiſci: ⁊ habet locuꝫ maxime ſi mulier fuerit ex mulieribꝰ ſiccis vel ſtrictis: ꝓuocet ſternutacio cuꝫ aliquo ſternutatorio hora afflictiõis quia facit ꝑtuꝫ accelerare. Si autẽ ꝑtus fuerit difficilis ꝑp difficultatem ſciſſionis ſecundine que neceſſario ſcindi debet ⁊ ſecundo emitti poſt fetuꝫ: ⁊ ꝑ h̄ ſecundina vocat̃ debet obſtetrix eaꝫ ſcindere cum vnguibꝰ aut cultello paruo. Si vero retineret̃ inducatur ſternutatio cũ aliqua re ⁊ ſuffumiget̃ cuꝫ galbano ⁊ aſſa vel cuꝫ alico illoꝝ vel fiat vt dicemus inferius de his que fetuꝫ egredi faciunt.

Ea auteꝫ que egredi faciũt fetuꝫ viuuꝫ vel mortuuꝫ ſunt ſumere in potu trociſces de mirra q in andidotario fient ⁊ decoctioneꝫ carniuꝫ dactiloꝝ ⁊ fenugreci cuꝫ ruta. Confortet̃ mulier cuꝫ iuribꝰ pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ pinguiuꝫ ⁊ carniuꝫ ꝯditis cuꝫ vitellis ouoꝝ cardamomo ⁊ croco: ⁊ bibat vinuꝫ dulce nutribile claꝝ limphatuꝫ ſm̃ fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ mulieris ⁊ fortitudinẽ viri ſimiliter. ſi vero iſta nõ ꝯferunt ſoluat̃ de gallia muſcata qꝫtum ẽ ſexta pars. ʒ. viꝰ in vino odorifero ⁊ det̃ in potu vice vna poſt aliaꝫ tã diu ꝙ ꝯferat. Iteꝝ aliud fortius ſi requirit̃ ſuffumiget̃ ꝑ traiectoriuꝫ vel embotuꝫ cuꝫ mirra oppoponaco et galbano. Similiter fiat ſternutacio cũ elleboro albo vl̾ pipere ⁊ ſimilibꝰ: iſta eiciunt fetuꝫ mortuuꝫ ⁊ ſecundinaꝫ. Ea vero que ſedeant doloreꝫ qui remanſit in muliere poſt partũ ⁊ exitum ſecundine ſunt ſumere in potu. ʒ. ij. vel. iij. aut. iiij. de trifera magna cuꝫ vino decoctionis arthemiſie vel aqua calida decoctõis eiuſdẽ ⁊ ſumere vnũ trociſcuꝫ ſtelle cuꝫ vino decoctionis mandragore corticis vel aque decoctionis eiuſdem corticis. Item ſumat mulier aur̃. j. mirre cũ. ʒ. s. aque rute vel ſuci eiuſdeꝫ. Si vero partus fieret difficilis ita ꝙ ꝯtingeret mori fetũ: recipiat de trociſcis qui ſic fiũt. ℞. mirre oppoponaci: galbãi ⁊ ſerapini añ. ʒ. iii. aſſe ʒ. ij. ſit viuus gſqꝫ. ʒ. iij. ⁊ ꝯficiant̃ cũ aqua rute. detur vnus cũ aqua decoctionis dactiloꝝ ⁊ fenugreci ⁊ mirre ⁊ ſuffumiget̃ cũ eiſdem trociſcis per traiectorium iſti vero trociſce appellant̃ trociſci de gũmis qui de ꝓprietate faciunt fetũ ſtatiꝫ eicere mortuũ. Sedeat mulier quaſi ꝯtinue poſtqꝫ nouit fetũ eſſe mortuũ in aqua decoctionis calamẽti ſauine ⁊ arthemiſie: vt ſerpentarie. Unde dicitur ꝙ ſi accipiat̃ radix athanaſie vel herbe biſarie et ponat̃ ad coxã mulieris qꝫ emittit fetũ mortuũ ⁊ ſi ſuſpendat̃ ad collũ vel ad humeꝝ ꝙ ꝓhibet ĩpregnacionẽ: ꝑ herbã biſariã intelligas ſerpentariã et econuerſo.

Caplm. clxxviiij. de exitu matricis.

Hec egritudo cõtingit mulieribus propter mollificationẽ ligamẽtoꝝ matricꝫ vel humiditatẽ multiplicataꝫ in ipſa matrice.

Signa iſtius infirmitatis ſatis nota ſunt ꝑ narrationẽ ipſius mulieris ⁊ ſi cũ appareãt mollicies mẽbroꝝ ⁊ laxitas ⁊ mollificacio maxillaꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ multiplicacio humiditatis quaſi omni hora circa vuluã ⁊ matricem iam verificatum ẽ qđ intendis.

Cura deſcenſionis matricis vel exitus eius ẽ vt mundificet̃ corpus totũ cũ pillulis fetidis aut cũ medicamine de turbit: et qđ melius ẽ mũdificet̃ cũ decoctione mirobolanoꝝ kebuloꝝ ⁊ mirtoꝝ dulcorata cũ zuchã. roſa. veteri. Utat̃ hec mulier quaſi ꝯtinue dieta ſtiptica videlicet rebꝰ aſſatis ⁊ vino ſtiptico ꝯditis cuꝫ ſumach berberis mirtilis ribibes ⁊ agreſta ⁊ vino de granatis in quibus ponat̃ puluis factus ex pipe longo cardamomo galãga ⁊ croco. Multuꝫ opat̃ in hac egritudine ſeſſio in aquis ſtipticis ſicut eſt aqua curcume q̃ ſic fit. ℞. cipreſſi: coſti: ſpice celtice et nardi: mirre: roſaꝝ: mirti balauſtie vel capita granatoꝝ cupularũ glãdiũ añ. ʒ. j. neſpiloꝝ ⁊ ſorbaꝝ ſi poſſint inueniri añ. lb. s. piſtent̃ omnia groſſo modo et buliãt in tãta aqua ꝙ mulier poſſit ſedere balneãdo ſe vſqꝫ ad femur cũ tepida fuerit ſedeat in ea mulier: cũ vero infrigidata fuerit exeat et exiccet vuluã cũ pãno mũdo lineo ⁊ ponat ſuper eã puluerẽ ſtipticũ qui ſic fit. ℞. karabe: thuris: balauſtie: galaꝝ: antimonij: acacie aluminis: nucis cipreſſi añ. ʒ. s. terant̃ et cribellent̃. Aliud inungat̃ os vulue cũ oleo de mirtis vel roſato et poſt vnctionẽ cohopiat̃ puluere qui ſic fit. ℞. nucis cipreſſi: mumie balauſtiaꝝ aluminis zucharini boli armeni añ. ʒ. s. terant̃ ⁊ cribellent̃: ſolus nucis cipreſſi puluis vel cupulaꝝ glãdiũ ſufficit in h̄ multotiens. Sedere in aqua verifrigoris eſt vtile dũmodo tempus breue fuerit abluat̃ os vulue ſepe cuꝫ aqua roſa. et poſt eius ablutionẽ ponat̃ ſup os vulue puluis nucũ cipreſſ. vel galle vel mirtiloꝝ: erit ꝯferens ⁊ vtile multũ. Cõuenerũt antiqui in h̄ ſi ponant̃ ventoſe abſqꝫ ſcarificatione aut olula ſup femur corã duobꝰ inguibꝰ erunt vtiles et bone. Si vmbilicus poſt ꝑtũ egredit̃ fumat̃ tẽtadura ⁊ fortis ⁊ inuoluat̃ ſup ipſaꝫ pãnus: ⁊ accipiatur minutũ thus ⁊ terat̃ ⁊ ꝯficiat̃ cũ albumine oui ⁊ liniat̃ ſup vmbilicũ ⁊ de eo vmbilicus ĩplcat̃ cũ tenta: aut fiat illud cũ puluere mumie. i. nucis cipreſſi ⁊ erit ꝯferẽs ⁊ curãs ad tp̃s.

Caplm. clxxx. de ſignis impregnationis ⁊ ſignis fetus maſculini ⁊ feminini.

Signa verificata ſuper impregnationẽꝫ ⁊ ſup maſculinitatẽ ⁊ feminceitatẽ ſunt ꝙ vulga poſt coytuꝫ remanet ſicca in qua nõ appet humiditas: ⁊ ꝙ mulieri accidit pigritia ⁊ tarditas: ⁊ declinatio ad ſomnũ ⁊ coartat̃ os matricꝫ adeo vt ipſuꝫ nõ ingrediat̃ ſtillus: poſt vero dies aliquos retinent̃ menſtrua ⁊ pupilla mamille denigrat̃ ⁊ ꝯmouent̃ deſideria mala ⁊ nauſea ⁊ vomitus: ⁊ apparet malicia coloris in facie ⁊ pannꝰ ⁊ fit pruritus ⁊ calor maior qꝫ ante in ore matricis ⁊ vulue: ⁊ in fundo vrine ⁊ ꝑ corpus vrine appent reſolutiones albe in modũ bombicis carminati.

Maſculini fetꝰ ſigna ſunt bonitas coloris mulieris ⁊ pãni paucitas ⁊ puitas coytus ex deſiderio naturali qꝫ uis deſideriũ fricationis loci ſit magnũ ex multiplicationẽ caloris ⁊ ſupfluitatũ in loco que inducunt pruritũ: et inflacio papille mamille dextre et nigredo papille trahentis ad rubedinẽ ⁊ aduentus ſanguinis ad foramẽ naris dextre: et leuitas motuũ ⁊ tocius corporis et inflacio ventris circa latus dextrũ magna ⁊ ſpecialiter cum grauedine et eleuacio matricis ſup os ſtomaci ⁊ ſuper vmbilicum.

Feminini fetus ſigna ſunt inflacio pupille mamille ſiniſtre ⁊ aduentꝰ ſanguinis ad foramẽ naris ſiniſtre ⁊ grauitas motuũ ⁊ ĩflacio vẽtris circa ꝑtẽ ſiniſtrã cũ grauedine illiꝰ loci: ⁊ nigredo papille mamille ſiniſtre et depreſſio ventris circa coxas ⁊ femur cũ inflacione et grauitas tociꝰ corporis et pigritia et multitudo panni in facie et malicia coloris et multitudo deſideriorũ maloꝝ cum ſuperfluitate.

Preparacio ſiue cura ꝯferẽs ad maſculinãdũ vl̾ feminãdũ ẽ vt vir reuoluat mulierẽ hora coytꝰ

vl' iniectionis ſpmatis in matricē ſup lat⁹ dextrū
⁊ fiet maſculus: ↄ̄ contra fiet femina. dicit̄ etiā ab
antiquis ꝙ coytus qui fit vſq₃ ad dies qnq₃ poſt
ꝑfectā menſtruoꝝ purgationē facit maſculuȝ et
poſt. v. vſq₃. ad. viij. facit feminā: ⁊ poſt illos vſq₃
ad vndecimū facit iteꝝ maſculū poſt ea fit hermo
froditus. Narrat̄ a quibuſdā ꝙ ſi mulier ſumat
ſepe de tyriaca cū vino decoctionis ſiſileos ⁊ ſe-
mine peoni maſculi facit maſculū ⁊ ſi ſupponatur
balſamū mixtū cū ſemine peonie maſculi vl' ꝑ ſe
vſq₃ ad. v. dies poſt purgationē menſtruoꝝ: vel
vſq₃ ad vndecim poſt octo faciet maſculū: ſimili-
ter omnia q̄ addūt in ſanguinis caliditatē faciunt
ad maſculū: ecōtrario ad feminā et ꝑ h̄ ſcire ↄue
nit ꝙ ſanguis mulieris pꝛegnātis de maſculo cali
dioꝛ eſt ſanguine mulieris p̄gnantis de femina.
Scire hic ↄuenit qḋ philoſophi narrauerūt ſup
numeꝝ filioꝝ ex mulierib⁹ habentib⁹ filios: vide
licet vt ſi cōſideret̄ ſup vmbilicū pꝛimi nati vel ſe
cundi vel tertij ex muliere ↄtinuatū cū fetu hoꝛa
ꝑtus nā ſi in ipſo vmbilico ↄtinuato cū matrice ⁊
fetu fuerit ruga vna vel nod⁹ habebit filiū ⁊ ſi in
ipſo vmbilico nō fuerit ruga neq₃ nod⁹ aliqs: nō
erit poſt natū illū fili⁹ neq₃ p̄gnatio: ⁊ ſi fuerint in
ipſo vmbilico ruge vel nodi tūc p̄gnacio vel filia-
cio erit ſm numeꝝ rugaꝝ ⁊ nodoꝝ exiſtentiuȝ in
ipſo vmbilico. Sapiēs medicus de h̄ obſtetrices
infoꝛmare debet cū ſpecialiter de talib⁹ ſcripturā
⁊ auctoꝛitatē inueniat: ⁊ poſt talē infoꝛmationem
debet ex ipſis obſtetricibus querendo ab eiſdē ſci
re ſi viderint ⁊ ſenſerint in ipſo vmbilico ↄtinua-
to cū fetu ⁊ matrice ante q̄̄ incidat̄ rugā vel nodū
aut rugas vel nodos ⁊ ꝑ iſtā viā debet hāc ſenten
tiā acquirere: ⁊ ſua ſup h̄ ꝓferre ꝓnoſtica. nā hoc
eſt de illis que nō poſſunt ſciri abſq₃ expimēto et
vſu: cū cām imediatā quo ad nos cognitā nō ha-
beant ideo ex ſenſib⁹ requirit ſuā ↄfirmationē et
veritatē. Auic. li. tertio capitulo de cā geminoꝛū
⁊ de p̄gnatiōe ſup p̄gnationē narrat talia. dicit
etiā codē capitulo ꝙ multitudo ſpmatis et ipſius
diuiſio in duo vel in plura: ⁊ caſus eiuſdē in duos
ventres vel plures ē cā geminoꝝ vl' pluriū: et ꝙ
incolumitas duoꝝ filoꝛū vel pluriū ī vna matrice
eadē hoꝛa nō ē plurima ⁊ raro fiunt inter gemi-
nos dies plurimi: ⁊ ꝙ ſm plurimū fiūt gemini ex
vno coytu ⁊ paꝝ ⁊ raro cōtingit ꝙ ex duob⁹ coyti
bus vel ex coytu ſup p̄gnationē fiat ↄceptio. nā ſi
fiat ↄceptio ex duob⁹ coytib⁹ vel ſup p̄gnationē:
fit in mulierib⁹ que habēt coꝛpa tenera ⁊ ſunt mł-
toꝛum piloꝝ ⁊ multi ſanguinis ꝓꝑ foꝛtitudinē ca-
liditatis eaꝝ. Fitēt ↄceptio ſup p̄gnationē dua-
bus de cauſis aut ꝓꝑ foꝛtitudinē matricis ſicut eſt
matrix mulieris mēſtruātis ſup p̄gnationē et nō
ledit̄ mulier neq₃ fetus aut ſicut ↄtingit in mulie-
re debili qñq₃. ſ. qñ aperit̄ os matricis pꝛe nimia
delectatiōe hoꝛa coytus: tūc eniȝ ex iſta cā matrix
dilatat os ſuū ⁊ deglutit ſȝ ſperma poſt pꝛimā cō
ceptionē ⁊ reponit̄ illud ſperma ſm in loco cōce-
ptionis et fit ex eo ſecunda generacio vel ↄceptio
partus: cuius ↄceptionis ſecunde tardat̄ poſt ꝑtū
pꝛime ↄceptionis ꝑ tātū tp̄s ꝑ q̄̄tuȝ elongatur ſa
ↄceptio a pꝛima videlicet ꝑ dies decē aut qndeciȝ
aut. xxx. aut. lx. ad plus et rariſſime ↄtingit ꝙ vl
tra h̄ tp̄s ſecunda ↄceptio a pꝛima elongetur: et ſi
fieret fieret in muliere foꝛtiſſima ⁊ terribili. ⁊ eēt
illud in muliere que menſtruaret̄ abſq₃ aliqua le-
ſione vel debilitate ſui ipſius: ⁊ fetus poſt pꝛimaȝ
ꝑ menſes duos vel plus q̄̄uis raro eueniat ꝙ mu
lier menſtruet̄ poſt ↄceptionē abſq₃ debilitate fe
tus. vt ypocras in quinta particula aphoꝛiſmoꝛū
vbi dicit. Mulieri in vtero habenti ſi purgatōes
exeant impoſſibile ē fetū eſſe ſanū: ⁊ h̄ habet locū
in omnib⁹ mulierib⁹ vt plurimū niſi ipſa eēt ter-
ribilis ⁊ foꝛtiſſime nature vt dictū eſt apparet ma
nifeſte per philoſophos q⁹ ſunt. Alie mulieres
que poſſunt mēſtruari abſq₃ leſione fetus hoꝛa cō
ceptionis ⁊ ſui ipſius vſq₃ ad duos menſes vl' cir-
ca: ſed ſua mēſtrua nō debēt eſſe in tāta quātitate
nec poterūt eſſe vt erāt ante ↄceptionē q: tūc ve-
re fetus nō eēt ſanus eo ꝙ nō nutriret̄ a mēſtruo.
Aſſignat idē philoſophus aliā bonā rationē in cō
ceptiōe geminoꝝ ex vno coytu capitulo de gene-
ratione embꝛionis dicit ibi ꝙ accidūt gemelli quā
doq₃ ꝓpter multitudinē ſpmatis qḋ ſpargitur ad
duos ventres matricis vel plures ſparſione re-
plente totū ſm ſingularitatē ⁊ quādoq₃ accidunt
ꝓpter diuerſitatē expulſionis duaꝝ eiectionū quā
do ꝓuenit illi diuerſitati motus matricis in attra
ctione vt apparet in eo qui deglutit bucellā poſt
bucellā: ⁊ vt reſpirat piſcis emittēdo inſpirationē
poſt inſpirationē: ⁊ tales deglutiones ⁊ reſpira-
tiones que fiunt in coytu ſentient ille ⁊ illa qui ex
coytu ſoliciti ſunt valde in talibus hora coytus: ⁊
vteꝝ tales iniectiones ⁊ attractiones ſingulares
nō fiunt pure: imo ſunt tremule quaſi vna queq₃
eaꝝ fit ↄpoſita ex motibus: ſed ipſa nō ↄpletur ni
ſi apud numeꝝ titilationū imo ſentit̄ poſt omneȝ
menſurā titilationū qui es quedā: deinde reddit
quiete ſimili ei que ē inter eiectiones cū virga eicit
ſperma: ⁊ fit omnis viciſſitudo ſecunda debilio-
ris virtutis ⁊ minoꝛis numerationes titilationuȝ
⁊ foꝛtaſſe ſunt vices vltra tres aut quattuoꝛ: ⁊ ꝓꝑ
illud multiplicat̄ ipſaꝝ delectatio: ipſe enim mu-
lieres delectant̄ ex motu ſpermatis qḋ eſt in eis ⁊
ex motu ſpermatis viri in oꝛe matricis: imo delec
tantur per ipſuȝ motū qui accidit matrici q̄̄uis q
dam ↄcedāt vt. Auic. dicit ꝙ mulieres nō delecta
rentur niſi vir ſperma emitteret: ⁊ illud huic phi
loſopho ſm ſuā litterā falſum videt̄ q̄̄uis ſȝ quoſ
dā hic ſmo nō verificet̄ ſicut apud illos qui dicūt
ꝙ ſperma mulieris non eſt neceſſariū ingenera-
tione ⁊ de illa materia ſuperius multū diximꝰ ca-
pitulo de difficultate impꝛegnationis.

Capl'm. cixxxi. de exitu ani ſiue mollificatione.

Greditur anus ⁊ mollificat̄ aut ꝓꝑ apoſthēa e tionē: vel inflationē que naſcit̄ in capi
te inteſtini longaonis: aut ꝓpter hu-
miditatē mollificantē ipſum longaonē
vel propter caſum aut percuſſionem ſuper doꝛſum
ſiue pꝛopter ligationem fiſtule ani vel ſicteris aut
pꝛopter paralcſim lacertoꝛum ſicteris ſeu ani.

Signa mollificatiōis ani ꝓꝑ apoſthe
mationē vl' inflacionē ſunt ꝙ
inteſtinū nō ingredit̄ ſed impellit̄ ⁊ doloꝛ loci cuȝ
eminētia manifeſta.

Signa mollificatōis ani ꝓꝑ humiditatē molli
ficantē ipſuȝ longaonē ſunt ꝙ ingredit̄ cū īpellit̄
ꝑ violentiā: ⁊ infirm⁹ ſentit in eius exitu quādaȝ
grauitatē cū punctura ⁊ conamine: ⁊ ſemꝑ cū ege
ſtione apparēt ſuꝑfluitates mucilaginoſe ⁊ ſpāir
in fine egeſtionis ⁊ albe.

Signa mollificatōis ani poſt ligationē fiſtule
ſicteris aut ꝓꝑ caſuȝ vel ꝑcuſſionē ſup doꝛſuȝ aut
ꝓꝑ paralcſiȝ lacertoꝝ ſicteris vel ani ſunt ꝙ ſubi
to aduenit ⁊ mollificant̄ pedes cū h̄: ⁊ ꝙ fiſtula et
percuſſio anteceſſerūt ⁊ ꝙ ſtercus ſiue ſuꝑfluita-
tes exeunt inuoluntarie.

Cura mollificatōis ani vel exit⁹ ꝓꝑ apo
ſthematiōnē vl' inflaciōeȝ eſt vt ſi
vir vel mulier patiens fuerit ad h̄ ↄueniens flebo
tomet̄ de vena q̄ ē intus in talo: vl' de vena pedis
q̄ ē inter anularē ⁊ auricularē digitū: ⁊ mūdificet̄
totū coꝛpus ⁊ inteſtina cū aqua decoctōis mirobo
lanoꝝ kebuloꝝ ⁊ emblicoꝝ: mirtoꝝ ⁊ aneſi dulco
rata cū zuccharo ro. veteri ⁊ ſi ꝑ iſtā viā nō igredi

retur ꝛ eſſet paciens puus aut etatis nō ꝯuenien
tis ad purgationē ingrediatur eger aquā calidaꝫ
frequenter et in ea ſedeat in qua decocta ſint ſemi
na aneti ꝛ flores camonille ꝛ roſe ꝛ mellilotū. et
vngatᷣ ſepe cū oleo de camomilla vel de aneto vel
de roſis impiſſatis cuꝫ cera poſtq̄ʒ ita itera verit
multociens impellatur ad interiora ꝛ ſic ꝯtinuet
donec ingrediatur: cūq̄ʒ ingreſſus fuerit vngatᷣ
foramē ani cuꝫ oleo roſato calido et ponatᷣ ſup ipꝫ
puluis qui ſic fit. ℞. balauſtie ceruſe gallaꝝ alumi
nis zucharini antbimonij an̄. ℥. s. puluerizentur
ꝛ cribellentur. Aliud ad idē. ℞. galle balauſtie cu
pule glandiū mirtorūꝫ an̄. ℥. j. terantur ꝛ pulueri
zentur. Aliud ad idē. ℞. aluminis zucharini ma
mie an̄. ʒ. iij. terantur ꝛ cribellentur: et fiat h̄ pul
uerizatio ſup anum poſt iniectionē cū oleo roſato
totiens quotiens aſſellauerit ſi exierit inteſtinum
et ſemper abluatur cum aqua decoctionis gallaꝝ
roſarū et mirtorū: ꝛ h̄ ſit documentū generale in
omni exitu inteſtini. Iterum ſtringatur fortiter
foramē ani poſt eius ingreſſum. Utatᷣ omnis qui
patitur exitum ani dieta ſtiptica videlꝫ carnibus
aſſatis ꝛ elixatis conditis cū puluere cardamomi
et lentibus excorticatis vel biſcotis: vitellis ouo-
rum duris elixatis cum cortice in aceto conditis
cum mirtis ſumach berberibus ꝛ cum agreſta ꝛ
puluere cardamomi. Bibat vinū rubeū ſtipticuꝫ
limphatum cuꝫ aqua ciſterne vel aqua decoctio-
nis mirtiloꝝ vel ſumach.

Cura mollificationis ani ꝑꝑ humiditateꝫ eſt
vt mundificetur cuꝫ decoctionis dicta ſuperius
de mirobolanis ſi eſt poſſibile ꝛ cliſterizetur cum
melle roſato et aqua calida decoctionis mirtiloꝝ
ꝛ plantaginis ꝛ balauſtiarū vel roſarum gallarū
vel melliloti. ꝯtinue poſt aſſellationē ſedeat in aq̄
calida decoctionis balauſtie gallaꝝ cupule glādiū
ꝛ foliorum mirti aut granoꝝ eius: aut abluat anū
cum ea: ꝛ poſt ablutionem vngatur cū oleo roſato
in ſpiſſato cum cera vel oleo de camomilla vel de
aneto mirti cum cera. fiat in omni aſſellatione vt
dictum eſt ſupra in documento generali ꝛ de poſi
tione pulueꝝ ſup anum poſt ablutionē ꝛ vnctio-
nibus. regatur cuꝫ dieta ꝛ potu dictis illic. ſi poſ
ſet ſumere ſtomaco ieiuno de trociſcis ſtelle diſſo
lutis in vino ſtiptico vel aqua decoctionis mirto-
rum vel ſumach: aut de trociſci ſtelle mixtis cū zu
charo roſato veteri qd̄ poſt ea diſſoluentur in vi
no vel aquis dictis .ſ. ſtomaco ieiuno eſſet valde
vtile ꝛ bonuꝫ.

Cura mollificationis ani vel exitus qui eſt ꝑꝑ
percuſſionē aut caſum ſup ſpondiles dorſi aut ꝑꝑ
fiſtulam ligatā vel firmatā: aut ꝑꝑ paraleſim la-
certorum ani vel ficteris a medico fieri non pōt
aliquo ingenio: ſed blandiri ꝛ cōfortari poſunt lo
cus ꝛ ſpondiles dorſi cum emplaſtris ꝛ vngentis
dictis in capitulo de paraleſi ꝛ dieta.

Caplm. clxxxij. de emoroydibus ꝛ ficis in ano
ꝛ ficteri.

e MoroYdarū q̄dā ſūt emi
nētes ꝛ q̄dā
ꝓfunde intrinſece: ꝛ de eminētib⁹ q̄dā
ſunt veruce dure nō emittētes humo-
rem aliquem ꝛ nominantᷣ qn̄ ſic ſunt fi
ci ab hominibus: ꝛ quedā ſunt molles emittentes
humorē crudū ꝛ nominantur morales: ꝛ quedam
ſunt humide ſanguine emittentes ſanguinem tē-
poraliter ꝛ aliquando ꝯtinue vel quaſi ꝯtinue om
nes enim iſte infirmitates generantur ex mate-
ria melancolica groſſa frigida: aut ex materia ge-
nerata ꝑ viaꝫ aduſtionis: aut ex ſanguine groſſo
turbido malencolico. Sire etiam hic conuenit ꝙ
iſte egritudines ani quandoq̄ʒ ſunt cum apoſthe-
mate ꝛ dolore loci ꝛ febre: ꝛ quandoq̄ʒ non.

Signa emoroydaꝝ que ſunt ſicut ve-
ruce dure nō emittentes ali-
quem humorē ꝛ ſunt eminentes manifeſte ſunt ea
rum apparitio ꝛ tuboroſitas tactabil' ꝛ dura in lo
co ꝛ ſuperacio ipſius cum ſua ſuperficie ꝛ rotun-
ditate a ſuperficie loci in quo ē vndiq̄ʒ: ꝛ ei⁹ forma
eſt quaſi forma mori: ꝛ nihil emanat inde ꝛ quādo
eſt ſic appellatur ab hominibus ficus ſeu morum
ſpecialiter ſi habuerit pedem ſup quem ſubſtente
tur in modum fici. Si autem talē nō habuerit pe-
dem ſed fuerit adherens quaſi ſm̄ ſuā totalitatem
ſuperficiei loci q̄uis alias in ſe retinuerit differē
tias appellatur ꝓprio nomine veruca q̄uis medi
co non cōueniat de noībus diſputare. Si aūt ta-
les eminentie appentis extra molles fuerint ſi nō
dure ſiue habuerint pedem diſtinctum a ſupficie
loci ſiue non: ꝛ ab eis emanauerit humor alb⁹ cru
dus vel viſcoſus aut viridis vel niger fetidus: tūc
vere appellantur ꝛ denominantur morales: ſi ve
ro ſanguinem emiſſerint fluidum vel groſſuꝫ ni-
grum temporaliter vel continue poſſunt dici ꝛ di
cuntur emoroydes. Signa emoroydarū intrinſe-
carum vel profundaꝝ ſunt dolor ꝛ grauitas intra
anuꝫ ꝛ difficultas egerendi. ꝛ ꝙ cum egeſtiōe ſem
per vl' temporaliter emanat ſanguinis aut humor
malus vel ante vel poſt egeſtionem: ꝛ verius ꝛ no
bilius ſignum ſignificans vere ſup emoroydas et
verucas intrinſecas eſt inuerſare longaonē cum
ventoſa magna abſq̄ʒ inciſione: ꝛ tunc aſpectus ſu
per inteſtinum inuerſa tum ditabit veritatem ſu-
per egritudinem imediate.

Cura emoroydaꝝ appentium ꝛ mororū
ꝛ cōdilomatum ſeu verucaꝝ fico-
rum quādo nō emittant ſanguinē ſpecialiter eſt ſi
ſapiens mediens rationabiliter vult opari vt to-
tum corpus totaliter mundificetᷣ ſi eſt poſſibile et
eſt pſona ad h̄ ex pte etatis ꝛ virtutis cum rebus
mundificantibus malitiā aut humores groſſos ſicē
eſt decoctio que ſic fit. ℞. mirobolanorum indoꝝ
℥. j. embilicoꝝ vel kebuloꝝ. ℥. s. ſene epithimi ſu-
miterre an̄. ℥. s. piſtentur mirobolani groſſo mo-
do ꝛ bulliantur in. ℥. viij. aque donec medietas ſit
conſumpta: ſi in fine decoctionis ante q̄ʒ colletur
adatᷣ ſene epithimū ꝛ fumus terre ꝛ in ſimul per
mittantᷣ aliq̄ʒtulū ꝛ fricentᷣ manib⁹ ꝛ collentᷣ ꝛ dul
coretur illa collatura cū zucharo roſa. ꝛ detᷣ ante
diē. Si aūt decoctionē ſumere nō poſſet recipiat
de pillulis que ſic fiunt. ℞. ellebori nigri reubar-
bari an̄. ℥. s. ſene epithimi ſcamonee an̄. ℈. ij. te-
rantur ꝛ ꝯficiantᷣ pilulle groſſe ad modū ciceris
groſſi ꝛ ꝯficiantᷣ cū ſucco fumitere. ſumantᷣ de ip
ſis. ℈. ij. vel. iij. ſero cū vadit dormitū vel in me-
dianocte. Si aūt ipſe eminentie eſſent morales ꝙ
ab eis emanaret humor crud⁹ viſcoſus vel albus
purgetᷣ cū eiſdē rebus. ſ. decoctiōe ꝛ pillulis poſt
q̄ʒ in eis fuerint addita zinziber ꝛ turbit ꝛ maxi-
me de quolibet. ʒ. s. Scias ꝙ flebotomia vene ba
ſilice q̄ manifeſtatᷣ in pede vel in manu in loco qui
eſt inter anularē ꝛ auricularē digitū in omnibus
emoroydib⁹ ē vtilis vltra modū niſi qn̄ ab eis ema
nat ſanguinis multitudo cū debilitate virtutis et
laſſitate nodoꝝ ꝛ geniculoꝝ: in tali vero caſu ꝛ cā
neq̄ʒ purgacio neq̄ʒ flebotomia vtilis reperiretur
ſed nociua vnaquaq̄ʒ. Et ſcire ꝯuenit ꝙ coſtringe
re vel ꝯſolidare vel exiccare oēs emoroydas anti
quas a qb⁹ ſanguis emanat tpaliter vl' ꝯtinue nō
ē tutū neq̄ʒ ꝯueniēs: vt narrat ypo. vj. ꝑticu. am
phorilmoꝝ vbi dic. emoroydas antiq̄s ſanari ſi nō
vna relicta fuerit ꝑiculū ē yropiliꝫ fieri aut ptiſiꝫ
ymo oꝫ vnūquēq̄ʒ medicū credere ꝙ flux⁹ emoroy
daꝝ ꝯſeruat hoīem a multꝭ īfirmitatib⁹ ꝑiculoſis

larē ⁊ auricularē digitū: mundificeť totū corpꝰ ⁊ malis: vt volunt omnes phi medicinales capitulis de emoroydibus ⁊ ſanguinis eiectōe ꝑ inferiora: quia ſicut menſtruū in muliere ita quaſi ſm ſanitatis cōſeruationē ſunt emoroydes in viro. vnde ſicut menſtrua quādo nō eueniunt nocent ⁊ ſic quādo veniant vltra debitū offendūt. ſimiliter h̄ vult ypocras quinta particula amphoriſmoꝝ vbi dicit. menſtruis euenientibꝰ ⁊ nō euenientibus a matrice ⁊ cetera ita emoroydes in his qui eas cōſueuerunt habere ſi veniūt ſm ꝯſuetudinē pterq̃ hominem debilitent vel mēbra aut nodos ſeu geniculos multū vtiles ſunt ⁊ bone: qñ ex eis prouenit debilitas vniuerſalis aut pticularis aut laſſacio in mēbris ⁊ nodis ſtatī cōſtringi ⁊ cōſolidari debent ꝑ poſſe a medico: ⁊ poſt ꝓceſſū tpis aliquā ex illis apire ita ꝙ ſanguis fluat ſm aliquam quātitatē nō debilitātē infirmū neq̃ ledētē. et h̄ eſt via recta in iſto caſu ⁊ cā. poſt purgationē mūdificationē ⁊ minorationē ligeť vnaq̃q̃ ſingulariter cū filo vel incidať cū ferro ignito qđ melius ⁊ nobilius repieť poſt caſū ⁊ inciſionē emplaſtreť locus cū puluere mumie vel galle ſeu mirtoꝝ mixto cū albumine oui aut cū vngento de ceruſa aut puluere litargirij ⁊ albumine oui: aut emplaſtreť locus vel ponať ſup ipſū h̄ ꝙ ſic fit. ℞. balauſtie aluminis acatie pulueris molendini añ. ʒ. j. terantur ⁊ cribellentur: iſte puluis per ſe vel mixtus cū albumīe oui loco ſuper ponať. Abſtinea ab omnibus melancoliā ⁊ humores groſſos generantibꝰ videlicet caſeo leguminibus carnibꝰ ſilueſtribus bouinis ⁊ vrcinis carnibꝰ: ⁊ vinis groſſis ⁊ turbidis. Comedat vitellos ouoꝝ ⁊ oua ſorbilia carnes edi caſtrati: arietis ānualis pulloꝝ gallinaꝝ caponū ꝑdicū faſianoꝝ ⁊ omniū auiū degentiū in arboribꝰ ⁊ in pratis ⁊ nō in aquis. Bibat vinum albū clarū odoriferū ſubtile. Comedat rixū farrū ⁊ ſuccū ordei cicera fracta: ꝯdita omnia iſta cū lacte caprino vel ouino ⁊ puluere cardamomi cinamomi electi ⁊ croci. Si aūt poſt inciſionē ⁊ ligationē veniret dolor fortis malus vel apoſthema vel ante: ⁊ paꝝ aut quaſi nihil emanaſſet a loco de ſanguine ꝑ inciſionē ſeu vſtionē fiat flebotomia de ſaluatella in pede vel baſilica in manu ſi fieri poſt ⁊ ē ꝑſona ad h̄ conueniens. Si aūt flebotomia nō fieret ponanť vētoſe in pulpis crurium vel ſub cauiculis pedū in cōcauitate interiori vel exteriori. Si aūt ſanguis ante inciſionē vel poſt multū fluxerit non fiat flebotomia neq̃ ventoſatio cū ſcarificatione: ſꝫ hora vehementis doloris aut hora appentis apoſthematꝭ in loco fiat ſeſſio in aqua calida decoctionis aneti florū camomille. ſemine fenugreci: mellilioti: altee ⁊ maluaꝝ. ⁊ cū remotus fuerit patiens a ſeſſione huius aque vngatur locꝰ cū vngento qđ ſic fit. ℞. iuſquiami albi ⁊ nigri añ. aure. ij. aluminis ſici vitreoli de quo fit encauſtrū añ. auř. j. tapſie: ceruſe añ. auř. j. cere ʒ. s. olei roſati. ʒ. iij. diſſoluať cera cū oleo cū tepidū fuerit addať puluis ſupradictaꝝ rerū ⁊ miſceantur ſimul. hoc enim vngentū dolores ſedat ⁊ apoſthemata mitigat ⁊ emoroydas deſtruit et deſicat. Sunt autē quidā qui tales infirmitates abſq̃ inciſione ⁊ ferro vel ligatione exiccant ⁊ delent cū medicinis acutis corodentibus ⁊ mortificantibus ipſas emoroydas: ficos ⁊ ꝯdilomata extra appentia ſed h̄ via nō ē ſic recta neq̃ paſſibilis ⁊ infert dolores maiores ⁊ citius inducit apoſthema in loco. Aliud mitigans dolores emoroydarum ficoꝝ ⁊ ꝯdilomatū ⁊ apoſthema: ⁊ ante inciſionē et poſt ſic fit. ℞. iuſquiami albi. ʒ. j. opij ʒ. s. papaueris albi ⁊ nigri añ. ℈. ij. ceruſe litargirij añ. ʒ. s. cere. ʒ. s. olei roſati. ʒ. iij. diſſoluantur cera ⁊ oleū ad ignē in cazola ⁊ poſt diſſolutionē deponantur ab igne. et cū totū fuerit tepidum addatur puluis aliaꝝ reꝝ dictarū miſcendo ſemper ⁊ agitādo cū ſpatula vt incorporacio recta fiat addať aliqđ aceti in fine. trociſci ſtelle ſi recipianť vel trociſci de karabe diſſoluantur cū ſucco plantaginis ⁊ detur vnus illorū ieiuno ſtomaco omni die cum vino rubeo ſtiptico: ſtringet emoroydas ventrē ēt ſpecialiter mundificatis inteſtinis cum decoctione mirobalanoꝝ emblicoꝝ ⁊ ſimiliū.

Puluis cōſolidans emoroydas ⁊ verucas ani mūdificatas ſic fit. ℞. maſticis draganganti: gummi arabici: boli armeni opij: añ. ʒ. ij. mumie. ʒ. iij. terantur cribellenť ⁊ incorporentur cū albumine oui ⁊ ponatur ſup locū: aut per ſe abſq̃ albumine oui conſtringēſto locū ⁊ cōſolidādo dolorē omnē mitigat contingentē in loco. Cōfectio medicaminis quod ponitur ſup anū poſt inciſionē aut caſū vel corroſionē: ⁊ poſt caſū eſcare ⁊ ignis ꝯburentis locū quod locū firmat ⁊ ꝯſolidat ⁊ dolorē mitigat ſic fit. ℞. achatie rubee pure ſcorie plūbi vel litargirij añ. auř. ij. coriandri ſicci auř. j. dragagāti auř. j. teranť ⁊ miſceanť cū albumine oui ⁊ liniatur h̄ ſup pānū ⁊ ponatur ſuper locum. Diciť ꝙ ſi fiat ſuffumigacio cū folijs mirti ꝯtinue ⁊ ſepe ad emoroydas ficos ani ⁊ ꝯdilomata ꝙ denigrantur cadunt ⁊ remoueněť poſt longū tempꝰ. Illud idē opatur ſuffumigacio facta cū corticibus capparis ⁊ eius radicibus ⁊ pulpa coloquintide ⁊ mirra et nucis cipreſſi: et ablutio cū aqua calida decoctionis ipſaꝝ reꝝ videť opari idem: ⁊ ſeſſio in ipſa et iſta ſm iſtum modū valent ad tales infirmitates quādo ſunt pue et pui tēporis: ad antiquas vero ⁊ magnas non ſic valent. Remotio taliū infirmitatū cum ferro ignito incidente eſt vltima in bonitate ad quā nō ſequitur dolor neq̃ apoſthema neq̃ aliquod impedimentū vel malitia ⁊ per hoc magis eligenda eſt opatio hec a ſapientibus doctis et cōſuetis bene facere ⁊ opari q̃ꝫ aliqua aliaꝝ ex dictis ſuperius: ad quā opationē nobilē debet ſequi alteracio loci cū infrigidatione vſq̃ ad tpˢ cōſolidationis ⁊ cōglutinationis. Si aūt emoroydes vel fici ſeu ꝯdilomata aut mora fuerint nō appentia ſꝫ intrinſica vel profunda: debent curari cum eiſdē medicinis ⁊ rebus ⁊ dieta ⁊ potibus: ei codē modo vt ſuperius dictū ē preter ꝙ in curatione taliū infirmitatum cū ſunt intrinſece nō apparentes requiritur inuerſacio lōgaonis vel inteſtini cū cuſſa magna abſq̃ inciſione ita ꝙ oculis videri et manibus tangi et euelli radicitus poſſint cū ꝓprijs inſtrumentis vel medicinis. Si aūt ipe emoroydes ſanguinolēte ꝯſtringerentur: ⁊ poſt talē ꝯſtrictionem fieret infirmitas vel aliqua leſio in corpe toto vel in mēbro ꝓprio: apiantur cū vnctione facta ex felle vacino vel taurino mixto cū medula anacardi vel puluere eius: vel coſti aut caſtorei vel euforbij ſeu pipis vel ſinape: ſuper quā inunctio ponatur: emplaſtrum ex cepis crudis piſtatis ⁊ contuſis et humectatis vel infuſis cum aliq̃ntulo aceti ſquilitici aut eius oximellis ſuper locum emoroydarum quas intendis apire: aut ponatur ſanguiſuga ſuper vnam quāq̃ emoroyda appentem vel non appentem: ⁊ erit h̄ vtile et valde bonum.

Capīm. clxxxiij. de fiſtulis in ano.

Fiſtule ani quedā ſunt penetrantes ⁊ quedam non penetrantes ſiue penetrātes liū nō ſēp fiunt ex mā veneuoſa aduſta melācolica decurrente ad inteſtinū longaonē q̄ ipꝫ corodit ⁊ vlcerat ⁊ parit ꝑ tēpus fiſtulam in loco.

Signa fiſtule penetrātes ſunt ꝙ egreditur ſtercus ⁊ ventoſitas ꝑo

ra egeſtiõis per foramē fiſtule manifeſte: ⁊ hoc verificabitur cyrugico cum poſuerit in os fiſtule tētā ſubtilem plumbi ⁊ cum ea fiſtulam temptauerit cum deſtructione tunc inueniet tentā profundari vſq; ad longationē.

Signa fiſtule nō penetrātis ſunt ꝙ neq; ſtercus neq; ventoſitas per os fiſtule appentis egreditur oculte neq; manifeſte: ⁊ cū experiẗ cyrugicꝰ de ea tenta plumbi non inuenꝛet ipſam tentā profundari vſq; ad longationez.

Cura fiſtule penetrantis ē vt mundificetur totū corpus cū pillulis fetidis aut cum decoctione mirobalanoꝝ indoꝛuz et kebuloꝝ: ſene epithimi ⁊ fumiterre dulcoꝛata cuz zucharo roſato ⁊ vtaẗ dieta tempata ⁊ vino albo limphato ⁊ abſtineāt ab omnibus generantibus malencoliam ⁊ materiā aduſtā mundificeẗ tota fiſtula vſq; ad longationē cū vngento viridi fc̄o ex melle roſato alumine zucharino floꝛe eris: tritis ⁊ mixtis equaliter aut cū puluere affodiloꝝ quem faciemus in cyrugia noſtra ⁊ dilatetur os fiſtule vſq; ad longationē cū tenta de ſpongia aut cū tenta de medula cāne melice: aut cū teneritate ariſtologie rotunde. Cū vero hoc totū factū fuerit cauterizetur locus vſq; ad pꝛofundū ⁊ remoueaẗ eſcara ignis cū butiro: ⁊ incarneẗ poſt illud cū puluere thuris rotundi minudi ⁊ in fine cōſolideẗ cum puluere nucis cipꝛeſſi: vel fiat aliud qđ eſt nobiliꝰ ⁊ magꝫ certū poſt dillatationē oꝛis fiſtule: ligeẗ h̄ fiſtu. h̄ mō. Accipiaẗ filū lane vel lini duplicatū et fiat ingenioſe qđ tranſeat per os fiſtule ⁊ foramē inteſtini longatōis ⁊ deſcendat p̱ foramē ani ⁊ ligetur ſic ⁊ moueaẗ filum omni die tā diu ꝙ omne quod eſt in medio ſit ſecatum cū filo ⁊ cū ſecatū fuerit incarneẗ locus ⁊ conſolidetur q̄uis per ſe incarnaretur ⁊ conſolidaretur.

Cura quando fiſtula ani non fuerit penetrans eſt vt mundificetur locus infiſtulatus cum vngento viridi facto vel puluere affodiloꝛum ⁊ dillateẗ os eius vt dictū eſt ſupꝛa: ⁊ poſſet hec fiſtula nō penetrans cauterizari ⁊ eſſet vtile ⁊ conueniens qa cauterium vt dictū eſt alibi omnē malā diſpoſitionem cuiuſlibet membꝛi rectificat: vnde diciẗ cauterium eſt medicamē valde nobile iuuans ad alterandum diſpoſitionē membꝛi eius cuius cōplexionez volumus rectificare ad reſoluendū materias coꝛruptas in membꝛo cōtentas ⁊ ad ſtrigendū fluxum ſanguinis. Medicamē. valde nobile ad fiſtulas ani ⁊ lacrimaliū. ℞. aceti vini foꝛtiſſimi ⁊ clari ⁊ olei vetuſtioꝛis ꝙ inueniri poteſt an̄. lī. ij. s. litargiri puluerizati ⁊ cribellati. lī. j. coquanẗ illa ſimul die integro donec nigrū ⁊ relucens fiat: deinde ex eo fiat tente ⁊ immittanẗ hoc. n. emplaſtruz valde deſicat abſq; moꝛdicatiōe ⁊ cū glutinat plagas recentes dū ſunt ſanguinolente ⁊ vulnerat et vlcera antiqua mundificata. Aliud medicamē vel de nobile in hoc ſic fit. ℞. aloes thuris ſarcocolle ſanguinis draconis balauſtie antimonij aluminis zucharini an̄. ℥. s. floꝛis eris. ʒ. i. fiant ex eis ſiēf cum ſucco fumiterre ⁊ reponantur tam diu ꝙ dureſcant ⁊ cū neceſſe fuerit ponaẗ vnus in fiſtula ⁊ continuetur omni die vſq; ad dies. vij. mūdificat de pꝛopꝛietate fiſtulā. ⁊ finaliter conſolidat ⁊ lacrimalē ⁊ eā que eſt in ano. De mundificatione tocius coꝛpoꝛis cum pillulis ⁊ decoctionibus ⁊ dieta ⁊ potu fiat vt dictū eſt ſupꝛa.

Caplm. c. lxxxiiij. de inflatione ⁊ eruptione venarum in ano.

q

Uando currit ſanguis ex ano cum diſtillatione: aut inpulſione continua appellatur diſruptio venaꝝ in ano: ⁊ nō eſt conueniēs vt abſcindatur talis ſanguis dum non debilitaẗ. ⁊ dum permanet nigri coloꝛis. Si autē egreditur cum in pulſu ⁊ exitu continuo in aliqua diſpoſitione ⁊ facit incurrere tremoꝛē coꝛdis ⁊ debilitatē nodoꝛum ⁊ geniculoꝛum ⁊ non per ſe conſtringitur ſtringatur beneficio medicinali. Si vero currit pꝛodice ⁊ non debilitatur infirmus per talem curſum non opoꝛtet vt ſtringatur: nam curſus talis ſanguinis eſt euaſio ⁊ cura multarum infirmitatū que euenire poſſunt.

Signa illius infirmitatis ex re ipſa ⁊ per narrationem infirmi ſatꝫ ſunt manifeſta.

Cura inflationis ⁊ eruptionis venaruz in ano que facit euenire debilitatem in toto coꝛpoꝛe ⁊ membꝛis nodoſis eſt vt recipiat omni die ſtomaco ieiuno vnum de trociſcis karabe: vel de trociſcis ſtelle cū ſucco plātaginis ⁊ aqua decoctionis ſumach ⁊ mirtiloꝛum: nam negligentia huius cure et eius tarditas inducit debilitatem epatis ⁊ finaliter ydropiſim in infirmo ſi poſſet ſuſtinere flebotomiā vel poſitionē ventoſarum in pulpis cruriū vel ventriculis eoꝛum cuz ſcarificatione fiat ante poxiſmū per dies multos quia aleuiabit talem fluxum in hoꝛa ſua. Si autez eſſet nimis debilis vel timoꝛis ſuper hoc: dimittatur et curetur cum alijs rebus. Comedat res aſſatas ⁊ elixatas conditas cum agreſta vel vino de granatis ſumach ⁊ berberis. Utatur vino ſtiptico rubeo limphato cuz aqua decoctionis ſumach vel mirtiloꝛum berberis ⁊ ſoꝛbarum vel neſpiloꝝ ⁊ piroꝛū non maturoꝛū ⁊ ſimiliū ſup̱ anuz ꝯtinue ponat ceram rubeā vel bolū armenū cū albumina oui mixtuz ⁊ aliq̄ztulo aceti. Abſtineat ab aleis cepis pipe ⁊ vino foꝛti acuto ⁊ ab omnibus rebus acutis generantibus humoꝛes acutos ⁊ calidos: quia apiunt venas ⁊ faciunt currere ſanguinem Utatur vitellis ouoꝛum quādo oua coquuntur cū ſuo coꝛtice in aceto ⁊ condiantur cum agreſta vel ſumach ⁊ ſimilibus. Utatur rebus ſtipticis pꝛo poſſe. Sepe ſuper anum ponat puluerem mumie maſticis: gummi arabici ⁊ boli armeni incoꝛpoꝛatum cum albumine oui et erit vtile.

Caplm. clxxxv. de vermibus in ano.

v

Ermes qui naſcunẗ in ano quidam ſunt parui ⁊ q̄daz ſunt ſimiles vermibus caſei: ⁊ quidam ſunt lati ⁊ quidā cucurbitini vl' alteriꝰ figure. omnes ſemp̱ fiunt ex materia groſſa viſcoſa flegmatica generata a rebus viſcoſis per viam indigeſtionis.

Signa vermiū in ano ſunt pꝛuritus ani ⁊ cōmotio in ipſo ⁊ appēt circa foramē aut in foramine q̄n aſpicitur in loco vermes aliqui ſm̄ aliquam figuram.

Cura vermium ē vt vngaẗ cū oleo de amigdalis amaris. ⁊ de medulis pſicoꝝ: aut cū oleo de abſintio: aut cū oleo ro. in quo aloes ſit diſſolutū vel puluis agarici aut coloquintide ſedeat ſepe in aqua calida decoctionis foliоꝝ pſici ⁊ abſinthij vel polij: aut ſticados vl' ſimilium. Si abluaẗ anus cū aceto calido decoctiōis amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ poſt ablutōez fiat inunctio cū oleo roſato mixto cum aloe deſtruxit vermes ani ⁊ moꝛtificat. Mūdificeẗ ſi ē poſſibile cū medicamine de turbit ⁊ aqua decoctionis medulaꝝ pſicoꝛuz vel amigdalaꝝ amaraꝝ. Abſtineat a paſta azima ⁊ piſcibus ⁊ fructibus recentibus ⁊ rebus viſcoſis ⁊ faſtidio ⁊ ſomno poſt repletionē. Utatur rebus aſſatis conditis cum ſpeciebus: ⁊ bibat vinuz acutum album ⁊ non rubeuz nō limphatū.

Caplm. clxxxvj. de ragadijs ⁊ ſciſuris ani.

r **Ragadie** ani ſunt ſciſure q̄ fiunt in anno ex materia ſalſa vel aduſta currēte ad locuꝫ ⁊ vlcerāte ⁊ apoſthemāte ipſum manifeſte

Signa ragadiaꝝ ani ſunt dolor ⁊ ardor ⁊ inflacio loci cum ſciſuris appentibꝰ manifeſte ⁊ ꝙ ex eis emanat venenū nigrum vel rubeū aut viride fetēs: ⁊ loci tumor aliquādo cum febre ⁊ aliquādo abſqꝫ febre.

Cura ragadiaꝝ ani eſt quādo eſt cuꝫ febre et apoſthemate vt fiat flebotomia de baſilica manꝰ ⁊ ꝙ mūdificeť corpꝰ cū pijs fetidis: vel ex decoctione que fit ex mirobalanis indis ⁊ kebulis ſene epithimi fumiterre decoctis ⁊ mollificatis in aqua prunoꝝ dulcurata cū zucharo roſato. ⁊ ſit doſis eiꝰ ad plus. ℥. vi. vel. v. factā mundificationē vngať cōtinue locꝰ vel emplaſteť locus cū vngento de ceruſa in quo ſit camphora. Aliud vngentum. ℞. arſenici litargirij ſulfuris an̄. ℥. i. olei roſati. ℥. iij. aceti. ℥. s. miſceanť ſimul addať in fine aliquid cāphore. hoc vngentū ardorem remouet ⁊ ipſas ani ragadias cōſolidat ⁊ ſpecialiter ſi locus bene mūdificatus fuerit. Si febris ibi fuerit bibat vinū debile valde limphatuꝫ ⁊ cōtinue ſedeat in aqua calida decoctionis roſaꝝ malue violarū ⁊ maluauiſci ⁊ comedat carnes et res elixatas cū cucurbitis lactucis ⁊ portulacis et ſimilibꝰ. cōdianť res cū agreſta ⁊ rob de pomis vl̄ prunis. Comedat ſuccū ordei factū ex farina ordei vel farri aut auene ⁊ aqua ciceꝝ. Si aūt ragadie ani fuerint abſqꝫ febre oculta vl̄ manifeſta mūdificeť totū corpus cū medicinis dictis pillulis et decoctionibus: ⁊ mundificeť locus ⁊ friceť cū vngento apoſtoloꝝ aut cū vngento viridi. Sedeat ⁊ friceť locꝰ ragadiaꝝ cū aqua decoctionis aneti floꝝ camomille: mellilloti: maluauiſci ⁊ fenugreci. poſt talē ſeſſionē in aqua tali exicceť locꝰ ⁊ cōfortetur cuꝫ emplo̅ facto ex vitellis ouoꝝ farina ordei ⁊ melle ro. aut vngať locꝰ cū oleo de medulis oſſiū pſicoꝝ in quo diſſolutū ſit bdeliū. ſuffumigeť locꝰ cū bdelio: ⁊ poſt ſuffumigationē tāgať locus ⁊ vngatur cū vngento facto ex adipe galline anatis et anſeris ⁊ puluer̄ dragagāti ⁊ gūmi arabici fiat ēt ſuffumigacio cū ſerapino bdelio ⁊ radicibꝰ capparis: poſt quā ſuffumigationē ſedeat in aqua calida decoctionis herbe iuſquiami vel ſeminis: florū camomille anet: ⁊ ſeminis fenugreci: ſi dolor fortis fuerit exicceť poſt hoc locꝰ ⁊ inungať cū vngento qͦ ſic fit. ℞. terbētine litargirij arſenici gummi arabici an̄. ℥. i. teranť ⁊ miſceanť ⁊ addať. ℥. s. ceruſe mixte cū pinguedine anatis bene ablute. Si autē ex ragadijs flueret aliquid ꝙ īfirmū lederet: abluať locꝰ ſepe cū aqua decoctionis mirtiloꝝ vl̄ ſumac vel folioꝝ neſpiloꝝ ⁊ ſorbaruꝫ ⁊ ſimiliū: et ſedeat infirmꝰ in ea ⁊ ponať poſt exiccationē loci cū pāno lineo ſup ragadias puluis yreoloꝝ. i. granoꝝ exiſtētiū in vua ⁊ puluis volatice molēdini cū miſcenť ad inuicē cū albumine oui vel p ſe in fine regať cū vngento de ceruſa qͦ ſic fit. ℞. olei ro. ℥. iij. cere. ℥. s. diſſoluanť ad inuicē ⁊ deponantur ab igne poſt diſſolutionē: ⁊ cū tepeſcūt inſpiſſenť cū ceruſa radēdo ipſaꝫ ſup cerā ⁊ oleū mixta ⁊ diſſoluta ⁊ tepida miſcēdo ſemp cū ſpatula ⁊ poſt pfectam incorporationē addanť duo albumina oui ⁊ de aqua ro. et. ℥. ii. camphore puluerizate ⁊ cribellate ſm̄ poſſibilitatē.

Capľꝫ. clxxxvii. ď apoſthematibꝰ ani ⁊ ficteris

a **Poſthematū** ani quedaꝫ ſunt frigida ⁊ quedā calida calida ſunt ex materia calida ſanguiea vl̄ colerica: frigida ex materia malēconica vel flegmatica viſcoſa dura vel gipſea.

Signa apoſthematis calidi in ano vel ficteri ſunt dolor acutus ⁊ rubedo ⁊ inflatio manifeſta: ⁊ feb. vt plurimū acuta vel fortis: ⁊ vrina incēſa acuta ⁊ frequētia pulſus cū malo anhelitu: ⁊ dolor renū ⁊ ptis poſterioris ⁊ ancharū ⁊ ylioꝝ ⁊ difficultas egeſtionis ⁊ vrine. Si aūt apoſthema eſſet frigidū erit ibi qui es caloris ⁊ febris ⁊ acuitatis cū manifeſta grauedine et difficultate egeſtionis et vrine: et erit vrina remiſſa et turbida et pulſus puus et debilis: et aliquādo rarus ⁊ tūc ē prauū ſignū: ⁊ magnitudo inflationis in loco abſqꝫ punctura ⁊ feruore ⁊ ylioꝝ rum grauitas.

Cura apatis calidi eſt vt fiat flebotomia de baſilica i mān vl̄ i cubito: ⁊ alteretur locꝰ cū oleo ro. ⁊ emplaſtreť locꝰ cū plātagīe ⁊ mucillagīe pſilij ⁊ farina ordei ſimul mixtis ⁊ decoctis: ⁊ cōtinue quaſi ſedeat in aqua calida decoctiōis arnogloſe mercurialis ſciganeti ſe. aneti ſe. lini: fenugreci ⁊ vngať cum populeon ⁊ cliſterizeť aqua decoctionis maluaꝝ prunoꝝ ⁊ caſſie fiſtule ⁊ oleo roſa. vel oleo de nenufare aut oleo violato ⁊ aliqꝫtulo mellis roſati. Mundificeť totū corpus cū decoctione que ſic fit. ℞. tamarindoruꝫ mānę an̄. ℥. j. s. diſſoluāť illa duo in. ℥. vi. aque decoctionis prunoꝝ ⁊ colleť ⁊ deť ante ortū ſolis infirmo per duas horas. aliud ad idē. ℞. medule caſſie fiſtule. ℥. iij. vel. ij. ſm̄ virtutē: diſſoluanť cū. ℥. iiij. vel. v. aque decoctionis prunoꝝ ⁊ colleť ⁊ detur ante diē ⁊ fiat hoc vſqꝫ ad dies. v. vl̄. vij. ⁊ nutriatur omni die vſqꝫ ad illud tp̄s cū ſucco ordei farri vl̄ auene ꝯdito cū lacte amigdalaꝝ aut comedat lactucas cucurbitas portulacas ſpinachias ⁊ ſimilia ꝯdita cū lacte amigdalaꝝ. Sumat ſepe ſyrupū de nenufare vel roſa. aut violato cū aqua decoctiōis prunoꝝ ⁊ ordei: aut iſtā aquā pſe. poſt quintū diem vl̄ ſeptimū comedat pullos ⁊ carnes edinas ⁊ ſilia ꝯdita cū cucurbitis lactucis portulacis ⁊ ſimilibꝰ bibat vinū debile limphatū vſqꝫ ad medietatē ⁊ plꝰ matureť cū maluauiſco mixto cū butiro ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ cepis coctis poſt maturationē apiať ⁊ mūdificeť cū vngento aploꝝ vel cū farina ordei mixta cū melle ⁊ vitellis ouoꝝ. abluať locꝰ cū vino et ſup ipm̄ pulueriżeť thus minutū cōtritū ⁊ cribellatum ⁊ ꝯſolidetur.

Si aūt apoſthema fuerit duꝝ ⁊ abſqꝫ feb. mūdificeť corpus cū pillulis fetidis aut cū medicamine de turbit aut cū decoctione mirobalanoꝝ indorum ⁊ kebuloꝝ dulcorata cū zucharo roſa. ⁊ fiat flebotomia de ſaphena que ē intꝰ in talo: ſi poſſibile fuerit matureť locꝰ cū oleo de ſpica vel de lilio aut cū emplaſtro facto ex maluauiſco terbētina cepis ⁊ alcis coctis ⁊ vitellis ouoꝝ: farina fenugreci ⁊ ſemie. lini mixtis cū butiro vel aſungia liquefacta ⁊ collata. Comedat brodiū ciceꝝ ⁊ caulīꝫ et herbā feniculi ſpiacbioꝝ petroſilini ⁊ boraginis ⁊ carnes edi caſtrati arietis anualis caponū gallinarum pulloꝝ ⁊ oua ſorbilia. condiantur iſta cū ſpeciebus ⁊ rob vel agreſta ⁊ ſalſamēto qͦ fit ex ſpeciebꝰ leuiſtico ſalma petroſilino ⁊ acceto vel agreſta. poſt maturationē ſi nō reſolueret̄ p viā iſtam apiať aut cū ferro aut cū alia via cū medicinis cauterizantibꝰ ⁊ vlcerātibꝰ ⁊ mūdificeť ⁊ in fine ꝯſolideť cū puluere mumie ⁊ nucis cipſſi: ſepe a pncipio ſedeat i aq̄ calida decoctionis abſinthij ſemi. lini aneti fenugreci floꝝ camomille ⁊ mellilloti et erit valde vtile ⁊ bonū.

Caplm. clxxxviij. de prurītu in anno.

p **Pruritus** ani ſemp fit vl̄ ex vermibꝰ vel ex flegmate

falſo: vel ex materia aduſta que ſalſedinem in aduſtione ſua acquiſiuit.

Signa eius per narrationē infirmi ſatis manifeſta ſunt: ⁊ accidit habentibus hanc infirmitatē ardor in loco ⁊ feruor: ⁊ punctura ⁊ vſtio cum pruritu manifeſto.

Cura pruritus propter vermes iam dicta eſt ſuperius capitulo de vermibus in ano quādo vo pruritus contingerit in ano ex materia ſalſa vel aduſta ſedeat omni die in aqua calida decoctionis fumiterre ⁊ ſulfuris in qua ſemper ponatur aliqd olei cōis. mūdificetur corpus cū pillulis fetidis vel cum decoctione que ſic fit. ℞. ſene epithimi fumiterre aā. ʒ. ſ. mirabolanorum indorum. ʒ. j. citrinorum kebulorum aā. ʒ. ſ. prunorum numero. x. piſtentur mirabolani groſſo modo ⁊ buliant cum prunis in. ʒ. viij. aque donec medietas ſit cōſumpta: tūc in fine addantur ſene epithimi fumiterre ⁊ buliant aliquantulum ⁊ coletur bene ⁊ in illa colatura addantur. ʒ. ij. ſ. zuchari ⁊ iterum diſſoluatur ad ignē ⁊ coletur: ⁊ detur in matutinis aā die p horas duas. poſſet ſumere per tēpus ſuccū fumiterre vel ſirupum factū ex eo cum aqua decoctionis ſene aut prunorum: ⁊ eēt valde vtile ⁊ conueniens. Ungatur locus in quo pruritus magis exiſtit cum oleo de maſtice i quo ſit aliquid ſulfuris: ⁊ ſemper abluatur ante iſtam vnctionem cum aq̄ dicta decoctis ſulfuris ⁊ fumiterre: ⁊ erit vtile ⁊ bonū Abſtineat ab omnibus acutis ſalſis ⁊ azimis ⁊ bibat vinum album diureticum bene limphatum: nutriatur patiens ex rebus humidis habentibus frigiditatem non intenſam: vt ſunt carnes edi ⁊ pullorum condite cum cucurbitis lactucis ⁊ portulacis ⁊ ſimilibus.

Cap. clxxxix. de ruptura ſiphac ſeu mirach.

b **Egritudo** fit aūt ex ruptura ſiphac aut mirach quod eſt mēbrum paniculorum neruorum extenſum ſubtile album infra quod ⁊ ſuper quod inteſtina locata ſunt naturaliter: aut fit ex dilatatione meatus que' appellat anebitum: ⁊ eſt ille meatus per quem teſticulus aſcendit ſuperius vſq ad femur: ⁊ eſt ſuſpenſorum teſticuli dextri aut ſiniſtri: ⁊ deſcendit poſt rupturam mirach in iſta ſpecie rupture aut inteſtinum aut zirbum ideſt reticulum vſq ad burſam teſticulorum vel kiſtiz eorum ſeu poſt dilatationem meatus predicti: ⁊ aliquando cōtingit ꝙ ruptura mirac eſt parua ita ꝙ inteſtina non dſcendunt inferius. In dilatatione vero meatus parua vel magna ſemper aliquid ad kiſtiz teſticulorum deſcēdit de zirbo ⁊ aliquando de inteſtino ⁊ ꝙ inflatur manifeſte burſa teſticulorum aut ſecundum aliquid: res aūt que inducunt hanc egritudinem ſunt res humide mollificantes inteſtina ⁊ loca inguinum vt balneum ⁊ res humide que comedūtur vt fructus humidi ⁊ olera humida: ⁊ olera maluorum mercurialis violarum ⁊ ſimilium: ⁊ ſicut ſunt res ventoſe generantes ventoſitatem que fiunt de azimo ⁊ legumine ⁊ vt eſt multa comeſtio ⁊ comeſtium diuerſarum rerum in vno prandio vel cena que ventoſitates dilatando loca inteſtinorum ⁊ inguinum aggrauant mirach ⁊ ipm per tempus remouēt aut dilatant meatum dictum dilatando loca illa: ⁊ etiā ſaltus facit ad h ⁊ clamor ⁊ vociferatio ⁊ motus ſuperfluus ⁊ equitatio mala ⁊ malo modo facta ⁊ aſcenſio et deſcenſio graduum.

Signa rupture cum deſcenſu inteſtinorum ⁊ zirbi ſunt quando reſupinatur eger ſuper dorſum ⁊ eleuaueris pedes eius ⁊ crura ⁊ poſueris manum tuam ſuper locum rupture ⁊ preſeris ipſum redibit totum aut pars eius. aut cum rugitu aut abſq rugitu: vel cum facilitate aut cum difficultate. Illud vero quod redit cum facilitate ⁊ cum forti rugitu eſt ventoſitas de qua inferius capitulo de hernia dicemus. Si vero rediret cum difficultate aliqua ⁊ paruo rugitu tunc exiſtimandum eſt ꝙ ē inteſtinum cum autem redibit cū difficultate maxima ⁊ quaſi abſq rugitu erit zirbum: ⁊ ſcias ꝙ zirbum facit figuram in burſa teſticulorum vel kiſti teſticulorum. ſicut eſt figura retis inuoluti cum panno lineo: inteſtina vero inkiſti faciunt eminentiam aut groſſiorem ⁊ magis tengibilem ⁊ deſcretiuam ⁊ dolorem maiorem quam rete iterum cum appareret eminentia manifeſta in mirach que per compreſſionem remonetur ⁊ redit cum homo ſtat vel ſedet ſuper rupturam ſignificat.

Cura rupture inteſtinalis vel reticularis eſt ne poſt comeſtionē ambulet neq moueatur pro poſſe niſi debiliter. non comedat fabas neq faſeolos neq lentes neq olera neq aliquem cibum inflatiuum vel male digeſtionis ⁊ dure vt ſunt nerui ⁊ interiora animalium. ſtudeat infirmus omni die vt ſit mollis ſecūdum ventrem: quia valde vtile eſt in hoc caſu. Loco propterea ſupponendum eſt obſtaculum vel ligamentum ſeu lumbar factum de panno lineo ⁊ coto quod habet plumaceolum quadratum qui firmetur ſuper rupturam vt non emineat extra. ⁊ ſub illo plumaceolo ponatur aliquod emplaſtrum conſtrictiuum de illis que fecimus in cyrugia noſtra capitulo de ruptura libro pmo Scire hic conuenit ꝙ quies continua vel quaſi ⁊ iacere corpore ſuppino quaſi continue ⁊ conſtrictio loci cum emplaſtris ⁊ ligaturis ⁊ abſtinere a rebus vētoſis ⁊ fortis agitationis ⁊ motus ſunt de rebus neceſſariis ⁊ cōuenientibus ad totam operationem huius capituli ita ꝙ abſq illis operatio non erit vtilis aut perfecta. Emplaſtrum ſatis bonum ad rupturam ſic fit. ℞. gallarū cypreſſi. ʒ. ij. myrrhe ciperi ſanſuci: gallarum achacie: olibani gummi arabici aā. ʒ. j. diſſoluatur gummi arabicum in vino: ⁊ cum diſſolutum fuerit cum eo puluis aliarum rerum aggregetur ⁊ fiat emplaſtrum quod ponatur ſuper rupturam egro ſuppino iacente: ⁊ ſuper ipſum fiat ſubſtentatio vel ligatio cum lumbari vel ligamento alio ⁊ ſic ſtet vſq ad dies. vij. vel. v. ad minus ⁊ tunc iterum ſoluatur ⁊ ordinentur omnia ſuper locum vt diximus hoc enim regimine cum ligatura ⁊ emplaſtro dolor remouetur ⁊ ſedatur ⁊ prohibetur foramen rupture ampliari immo forſan cum quiete longa ⁊ bona dieta conſolidabitur. Aliud emplaſtrum quod eſt fortius illo cum quo multos paruos ⁊ magnos cum non dſcenderat ad kiſtiz teſticulorum aliquid rectificauimus ſic fit. ℞. mumie colle carte aā. ʒ. j. boliarmeni. aloes aā. ʒ. ſ. maſticis thuris dragagāti gummi arabici aā. ʒ. ij. picis naualis dure ⁊ idurate. ʒ. v. colofonie. ʒ. j. dimittatur colla in aceto per horam ⁊ plus: ⁊ poſtea liq̄fiat ad ignem in cazola cum pice nauali quibus liquefactis deponatur ab igne ⁊ incorporetur cum puluere omnium aliarum rerum: ⁊ fiant magdaleonēſ in aqua frigida. Comedat carnes caſtrati ⁊ edi: pullorum ⁊ galinarum: perdicum: faſionorum ⁊ arietis annalis capreoli ⁊ leporis ⁊ carnes macras porci ſilueſtris ⁊ aliquando interiora animalium ⁊ pedes vt ligamenti nutrimētum generetur ⁊ omnium auium degentium in arboribus ⁊ in pratis ⁊ non in aquis. Comedat oua sorbilia ⁊ vitellos ſpecialiter. de piſcibus aſſatis raro tamē ⁊ bonos electos: caſeum recentem ⁊ fructus ſtipticos coctos in igne ⁊ non in aqua farrum ⁊ rizum comedat ⁊ cicera fracta condita cum lacte caprarum vel ouium aut lacte amigdalarum ⁊ ſuccum hordei conditum eodem modo. de herbis feniculum ⁊ petroſillinum boraginem ⁊ portulacas. Bibat vinum rubeum ſtipticum. Condiantur ſua cibaria cum puluere qui ſic fit. ℞. piperis. ʒ. iij. cardamomi galange nuciſmuſ. foliorum gariofilorum croci piperis longi aā. ʒ. j. fiat puluis cribelatus. Si vero inteſtina vel rete deſcenderint ad kiſtiz teſticulorum vel eorum burſam comprimatur burſa teſticulorum ⁊ locus eminens tandiu ꝙ redeant. Si aūt redire non poſſunt propter magnitudinem deſcenſus retis vel inteſtinorum ⁊ propter eorum duritiem i propria ſubſtantia vel propter opilationem factam in meatu: tunc oportet vt infirmus cliſterizetur ſemel vel bis

in die ita ꝙ omnia inteſtina ⁊ venter totus euacuetur
⁊ locus mollificetur ⁊ groſſities ⁊ opilatio remoueatur
que reditum impediebant. ⁊ poſt cliſtere ſedeat ipſe i
firmus per longum tempus in aqua calida decoctiōis
florum camomille aneti radicum maluauiſci ſeminis
lini florum malue ⁊ ſimilium: ⁊ cuꝫ exierit ab aqua po
natur ſuper teſticulos inflatos ⁊ rupturam ſpongeam i
fuſam in aqua bene calida ita ꝙ locus totus bene cale-
fiet ⁊ mollificetur: ⁊ tunc reſuppinetur patiens ⁊ eleuen
tur crura ⁊ caput deprimatur inferius multum: ⁊ com-
primatur locus eminens ⁊ burſa teſticulorum cum ma
nibus a medico tādiu leuiter abſqꝫ dolore ꝓ poſſe aut
cum paruo dolore vt inteſtina vel rete aut aliud ad lo-
cum ſuum redeat illa hora reditus inteſtinorum vel re
tis corpore infirmi iacente ſuppino. ſtatim ſuper ruptu
ram ponatur aliquod ex emplaſtris dictis ⁊ ligetur cuꝫ
lumbari ⁊ faſſia ſic firmiter ꝙ amplius non deſcendāt
ſi poſſibile eſt. Si vero per iſtum modū prima die vł
ſecunda zirbum vel inteſtina non redirent ad interio-
ra continuetur omni die operatio cliſteris ⁊ ſeſſionis i
aqua calida dicta ⁊ operatio ſpongie vt redeant: q2 ne
ceſſario per tales operationes continuatas ad interio
ra redibunt: ⁊ poſt reditum cum emplaſtro ⁊ ligatione
procedatur vt dictum eſt ⁊ dieta: potu ac regimine di-
cto ſuperius: hac enim via locus firmabitur ⁊ non di
latabitur vllo modo: ſed forſan per longum tempus cō
ſolidabitur. Scias ꝙ corpora humida vt pueri ⁊ mu-
lieres ſanguinei ⁊ habentes humiditateꝫ groſſam ⁊ hu
midam melius alijs has tales recipiunt operationes
⁊ melius firmantur ⁊ conſolidantur ꝙꝫ ſicca ⁊ melanco
lica corpora. operatio vero que fit cum ferro calido vel
frigido non bene ſpectat ex toto ad iſtum tractatum: ſꝫ
ad librum noſtrum quem fecimus de cyrugia queꝫ an
te iſtum compleuimus ex ſpeciali amore in quo de in-
ciſione ⁊ vſtione cum ferro conueniente ad hanc opera
tionem ſecundum noſtrum poſſe ⁊ penes noſtram ele-
ctionem complete determinauimus. verum eſt ꝙ qui
dam antiquorum opinionis fuerunt ꝙ vſtio facta cuꝫ
ferro ⁊ inſtrumento habente figuram ſemicirculi cum
illa eleuata ſuperius ita ꝙ hec vſtio cum tali inſtrumē-
to ſequetur os pectinis hora qua fit curat rupturaꝫ pro
fundā ſcilicet magna ⁊ parua: ⁊ hoc eſt poſſibile ſed no-
ſtro tempore non verificatum fuit iſtud apud nos: ⁊ vo
lunt tales philoſophi ꝙ magnitudo ⁊ ſpiſſitudo illius i
ſtrumenti ſit ſecundum figuram ⁊ magnitudineꝫ ruptu
re ſiphac ⁊ dilatationem meatus per quam zirbum ⁊ i-
teſtina deſcendunt inferius ⁊ deus melius nouit.

Capitulum. clxxx. de apoſtematibus teſticulorum
⁊ virge.

a Poſtemantur aliquando te
ſticuli ⁊ inflantur ſimiliter ⁊ virga: ⁊ contingit hꝰ
in teſticulis aut ex materia calida colerica vel ſangui-
nea aut ex frigida flegmatica vel melancolica: in virga
fit iſtud vel ex fumo aut vapore calido vel frigido in-
flante ⁊ tendente ipſam virgam vt corda ⁊ addente i
longitudinem ⁊ latitudinem ipſius. fit etiam ex mate-
ria molli frigida flegmatica aquoſa colecta in modum
apoſtematis frigidi.

Signa apoſtematis calidi teſticulorum ſunt ru-
bedo ⁊ dolor cum pulſatione ⁊ grauedine
⁊ aliquando cum pūctura. ⁊ ipſa rubedo quandoqꝫ de
clinat ad citrinitatem quandoqꝫ ad fuſcedinem vel in
tenſam rubedinem: ⁊ tactus loci calidus: ⁊ vrina cum
apparet rubea: aliquando liuida ⁊ ſpiſſa ⁊ pulſus velox
⁊ ſpiſſus ⁊ eſt cum febre ſecundum plurimū.

Signa apoſtematis frigidi teſticulorum ſunt ta-
ctus loci non multum calidus ⁊ durities ⁊ grauitas et
albedo ⁊ vrina alba vel palida vel diſcolorata ⁊ ſpiſſa
vel tenuis ⁊ pulſus debilis ⁊ paruus.

Signa inflationis virge ex vapore calido ſunt īfla-
tio cum caliditate parua que tendit ipſam ⁊ replet ve-
lut corda ⁊ dilatatio eius ſecundum longitudinem ⁊ la
titudinem manifeſtam: ⁊ febris ⁊ vrina ſubtilis ampu
loſa ruffa ⁊ pulſus velox cum quadam tenſiōe velut tor
da: cum vero locus infirmus vel virga inflata tendit
ad rubedinem manifeſta fit ex vapore calido ſi autem
tendit ad albedinem vel luciditatem fit ex ventoſitate
groſſa inflante locum.

Signa apoſtematis frigidi in virga ſunt mollities lo
ci ⁊ albedo ⁊ priuatio doloris ⁊ vrina alba ⁊ ſpiſſa velut
vrina puerorum ⁊ mollities pulſus. ⁊ differentia inter
apoſtema molle in virga ⁊ inflationem ex ventoſitate
vaporoſa eſt ꝙ tangitur locus infirmus apoſtemoſus ⁊
inuenitur mollis cedens tactui tunc eſt ex humore fleg
matico aquoſo cū vero nō cedit tactui ⁊ tēdit vt corda
eſt in veritate ex vapore ventoſo calido vel frigido.

Cura apoſtematis calidi in teſticulo dextro vel ſi-
niſtro aut ambobus ē vt fiat flebotomia ma
nus vel brachij contrarij vel flebotometur de ſaphena
que eſt intus in talo in pede dextro vel ſiniſtro. aut po
nantur cuſſe cum ſcarificatione in pulpis crurium aut
iuxta cauilas pedum. Si autem ambo teſticuli equali-
ter apoſtemarentur apoſtemate calido fiat flebotomia
de manu vł brachio dextro eo ꝙ illa pars fortior ⁊ me
lius labores ſuſtinet mundificetur etiam cuꝫ decoctio
ne facta ex aqua decoctionis prunorum ⁊ tamarindorū
in qua. ʒ. ij. pulueris reubarbari diſſoluantur ⁊ dimittā
tur per horas ſex ⁊ ſit aqua. ℥. iiij. ad plus ⁊ poſt horas
ſex coletur ⁊ detur infirmo. Aliud ad idem. ℞. diagri
dij grana. iiij. turbit. ℈. j. ⁊ ſ. diazinziberis. ʒ. j. ſirupi
violati. ℥. j. miſceantur cum aqua calida decoctionis
prunorum ⁊ detur ante diem per horas duas vel tres
vngatur locus in principio vſqꝫ ad augmentum cum
oleo roſato calido ⁊ ſepe ſedeat in aqua veri frigoris ⁊
epithimetur locus cum aceto ⁊ aqua roſata ⁊ oleo roſa-
to. ⁊ emplaſtretur locus cum emplaſtro facto ex malua
ſemperuiua ⁊ ſolatro decoctis piſtatis mixtis ⁊ prepa-
ratis cum oleo roſato vel oleo violato ſeu de neufare ⁊
farina hordei. In augmento vngatur cum oleo de ca-
momilla vel oleo de lilio aut de aneto vel de ſemine
lini ⁊ locus emplaſtretur cum emplaſtro facto ex flore
camomille ſeminis lini: mellitoto farina fenugreci et
ſucco abſinthij decoctis piſtatis preparatis ⁊ mixtis cū
farina frumenti vel ſiliginis ⁊ butiro vel axungia por-
ci liquefacta: aut pinguedinibus auium anſerum ⁊ ſimi
lium. Bibat vſqꝫ ad ceſſationem caloris ⁊ fe. aquam
decoctionis prunorum ⁊ zuchari roſati vel zuchari pu
ri. Comedat ſuccum hordei farri vel hauene: cucurbi-
tas lactucas portulacas ⁊ ſimilia cōdita cū lacte ami-
gdalarum vel agreſta vel vino de granatis ⁊ ſimilibꝰ
Poſt feruoris ceſſationem vel doloris cōedat carnes
edi ⁊ pullorum ⁊ caſtrati coctas cum herbis dictis ⁊ cō
ditas cum agreſta vel vino de granatis aut aceto. Co
medat iterum aquam cicerum ⁊ herbam ſpinachiorū
boraginis attriplicis ⁊ lactucarum ⁊ feniculi. Bibat vi
num debile limphatum cum aqua dicta aut cum aqua
frigida pura.

Cura apoſtematis frigidi teſticulorum eſt vt mun-
dificetur corpus cum pillulis fetidis vel ſtomacis alkin
di: aut de hermodactilis maioribus aut cum medica-
mine de turbit: aut ex decoctōe facta ex prunis ſene epi
thimo ⁊ fumoterre ī qua coquantur. ʒ. ij. elebori nigri
⁊ dulcoretur cum zucharo aut melle roſato ⁊ meliꝰ erit
⁊ ſit quantitas huius decoctionis cum datur. ℥. iij. vel
iiij. ⁊ plus vel minus ſecundum virtutem infirmi. vn
gatur locus continue cum oleo de ſpica vel de lilio aut
de coſto. ſedeat ſepe in aqua calida decoctionis melli-
loti abſinthij: fumiterre: florum camomille: ſeminis li
ni radicis maluauiſci ⁊ fenugreci. Super locum pona-
tur emplaſtrum quod ſic fit. ℞. bdelij ſerapini: armo
niaci: oppoponaci aā. ℥. ſ. olei de ſpica lib. ſ. cere. ℥. j.
raſine. ℥. iij. farine fenugreci. ℥. j. litargirij. ℥. j. ſ. po-
nantur. iiij. gumme predicte in vino ⁊ dimittantur tan

diu ꝙ ſint diſſolute. ponatur raſine ad ignem cum cera
⁊ diſſoluatur ⁊ tunc addantur oleum ⁊ gūme diſſoluta
⁊ cum omnia diſſoluta fuerint coletur cum ſtamine et
inſpiſſetur hoc cum farina fenugreci vel ſeminis lini hoc
enim emplaſtrum digerendo materiā frigidam ⁊ ſic-
cam ipſam reſoluit. Aliud ad idem. Re. pinguedinis
anſeris anatis gallinarum añ. ʒ. ij. diſſoluantur iſte pi
guedines in cazola cū quatuor primis gumminis dictis
in alio emplaſtro diſſolutis in vino ⁊ liquefiant ⁊ poſt li
quefationem colentur ⁊ inſpiſſentur cum farina fenu-
greci vel lini prout neceſſarium fuerit. hoc enim molli
ficat proprie ⁊ maturat: ⁊ in ſicca materia ⁊ dura valde
vtile eſt. poſſet comode fieri emplaſtrum de faba fra-
cta cocta ⁊ bene condita in qua poneretur puluis cimi-
ni: ⁊ confert confortando ⁊ reſoluendo dicta ⁊ potꝰ ſint
carnes ⁊ vinum limphatum vt dictum eſt ſupra.

Cura inflationis virge ex vapore calido eſt vt flebo
tometur de baſilica in manu vel in brachio: vel de ſa-
phena in talo aut ventoſetur in naticis cum ſcarifica-
tione vel ventriculis crurium. Ungatur locus cum vn
gento facto ex oleo roſato ⁊ cera mixtis ſimul: ⁊ ablutis
cum aqua veri frigoris vſqꝫ ad nouem vices. fiat va
poratio loci ſepe poſt vnctionem cum aqua calida de-
coctionis florum camomille roſarum ⁊ neuſaris. Bi-
bat ſepe ſirupum de neuſare. vel ſirupum ro. cum aqua
frigida: vel aque decoctionis prunorū. Bibat vinum
album debile bene limphatum. mundificetur cum reu
barbaro: aut tamarindis ⁊ aqua decoctionis prunorum
Comedat ſuccum hordei farri ⁊ lactucas ſpinachias ⁊
ſimilia conditas cum lacte amigdalarum carnes edi
⁊ caſtrati ⁊ pullorum alteratas cum portulacis: lactu-
cis papauere cucurbitis ⁊ ſimilibus. Sepe abluatur
virga cum aceto vini ⁊ erit vtile.

Si autem inflatio virge eſſet cum vapore frigido
vel ventoſo: tunc mundi ficetur cum medicamine de
turbit vel pillulis arthetcis vel fetidis. Euaporetur
ſepe virga inflata cum aqua calida decoctiōis calamē
ti carui origani ⁊ ſaturegie vel mentaſtri. Ungatur lo-
cus inflatus cum oleo de ſpica vel de aneto aut de lilio
ponatur emplaſtrum factum cum faba ⁊ cimino ſuper
locum: aut emplaſtrum quod ſic fit. Re. ameos amomi
carui origani calcamenti añ. M. j. terantur ⁊ miſcean
tur cum farina lupinorum ⁊ puluere. cimine ⁊ oleo de
aneto vel de camomille ⁊ buliant in aceto vſqꝫ ad ſpiſ
ſitudinem. hoc emplaſtrum reſoluit ventoſitatem exic
cando abſqꝫ attratione. Comedat carnes aſſatas vl' eli
xatas cum feniculo ⁊ petroſillino: ⁊ condiantur cum ſi
napis alleis pipere ⁊ ſimilibus. Bibat vinum album
odoriferum durum abſqꝫ aqua. Abſtineat a ſomno di
ei ⁊ quiete. Utatur labore ⁊ ieiunio exponat ſe. cum ge
nitalibus ad ſolem ita vt ſudet ⁊ erit bonum.

Cura apoſtematis mollis in virga eadem eſt cuꝫ cu
ra inflationis ex ventoſitate vel vapore frigido ven-
toſo: niſi quia in cura iſtius apoſtematis additur in re-
bus calidis plus ſicut in vnctione cuꝫ oleo de caſtoreo
⁊ euforbio. ⁊ ꝙ gumme omnes ponuntur in emplaſtris
illius vt ſunt armoniacum bdelium ſerapinum ⁊ ſimi
lia. In dieta ⁊ potu ⁊ mundificationibus non differt ve
rum eſt ꝙ hoc apoſtema requirit cliſteria calefactiua
exficcatiua vt plurimum ⁊ abſtinentiam maiorem ꝙ̃ i
flatio ex ventoſitate vel vapore frigido: eo ꝙ calidum
reſoluendo ventoſitateꝫ inducit: ſed eſt impoſſibile vt
frigidam generet materiam.

Capitulum. clxxxj. de ramice vel hernia.

t Aꝭs egritudo quandoqꝫ fit
ex aqua deſcendente ad kiſtiꝫ teſticulorum que
granata ē ex errore digeſtiōis in epate ⁊ expellitur ad ſi
phac ⁊ dilatando meatum qui eſt in capite ſuſpenſorij
deſcendit ad burſam teſticulorum ⁊ eam inflat: ⁊ hec
hernia vt plurimum accidit infantibus ⁊ pueris pro
pter goloſitatem: aliquando fit ex ventoſitate deſcendē
dente ad eundem locum que multiplicatur per errorē
prime digeſtionis. fit etiaꝫ ex hūiditate quā calor potu
it in carnoſitatē mutare. pͥma vocat̄ ramex aquoſa vel
hernia: ſecunda ventoſa: tertia a medicis carnoſa. dif-
fert hernia ſeu ramex a ruptura ſiphaci qua inteſtina ⁊
zirbum deſcendunt ad kiſtim teſticulorū quia cum tā-
gitur hernia ⁊ manibꝰ palpatur non dolet cum tangitur
⁊ reticularis ſimiliter ſed non ſic dolet vt inteſtinalis eo
ꝙ inteſtina neruoſa magis ⁊ ſenſibilia ſunt ꝙ̃ zirbum
vel tete. Hernie carnoſe ſigna ſunt ꝙ fit lucida velut
veſica plena aqua: ⁊ cedit tactui: ⁊ ſi ſuppinetur infir-
mus ⁊ comprimatur non facit rugitum neqꝫ dolet.

Signa ventoſe ſunt q: non cedit tactui ⁊ tendit pel
lis vt timpanum ⁊ ſonat quando percutitur quaſi vt ti
panum: ⁊ cum reſuppinatur infirmus ⁊ manibus pre
mitur facit rugitum in eius tranſitu.

Signa ramicis carnoſe ſunt ꝙ intra kiſtim inuenit
manifeſta durities non cedens tactui ſeperata a pelle
teſticulorum vt res a folico ⁊ grauis ponderoſa.

Cura ramicis aquoſe eſt vt reſoluatur ⁊ exiccetur lo
cus cum vngento de coſto ⁊ emplaſtro exicca
tiuo ꝙ fit ex ſale bolo armeno ⁊ cypreſi ⁊ ſtercore cap̃-
no: ⁊ aceto forti ⁊ farina hordei vel milii. Utatur rebꝰ
aſſatis ⁊ vino acuto puro ⁊ ex purgationiꝰ factis ex pil-
lulis fetidis: ⁊ pillulis de mezereon: vl' de reubarbaro
Curatur etiam per perforationem factam cum flebo to
mo in duabus partibus commiſſure duorum ouorū. ⁊
ſi eſt fortis extrahatur tota aqua hora vna ſi autem fue
rit debilis non extrahatur tota hora ſed paulatim. poſt
aque extractionem cauterizentur foramina facta cum
flebotomo quaſi vſqꝫ ad profundum: nam ſi cauteriuꝫ
non ſequetur ad iſtam operationem redit egritudo pꝰ
menſes ⁊ dies. Si autem infirmus timeret cauteriuꝫ
cauterizentur vulnera vſqꝫ ad profundum cum tenta
in voluta in vngento viridi vſtio aut in voluta in pul
uere affodilorum. continue poſt extractionem aque po
nat ſuper locum vbi cōſueuit apparere ruptura ſiphac
emplaſtrum factum ex bolo armeno ⁊ maſtice pulueri
zatis ⁊ mixtis ⁊ incorporatis cum albumine oui ⁊ firme
tur ſuper locum cum binda ⁊ continue ſic deferatur do
nec vulnera ſint conſolidata: in pueris ⁊ lactantibus:
hec egritudo vt plurimum bonitate ⁊ fortitudine natu
re per ſe curatur. in alijs cum inciſione ⁊ cauterizatiōe
vt dictum eſt. Mundificentur vulnera cum vngento
apoſtolorum ⁊ conſolidentur cum vino calido ⁊ pulue
re nucis cypreſſi. Utatur rebus ſiccis ⁊ carnibꝰ aſſatis
⁊ vino puro. hora vero qua flebotomum imponitur ⁊
extrahitur aqua cibetur cum mica panis infuſa in vio
de granatis ne ſincopis poſt fluxum aque ex teſticulo
ſuperueniret quando vero iſta egritudo parua eſt i par
uis curatur ſolum ⁊ bene cum emplaſtro ⁊ vnctionibꝰ
⁊ mundificationibus dictis ⁊ regimie diete bene facto
ex rebus exiccatiuis calidis.

Cura hernie ventoſe eſt vt vngatur locus cum oleo
de aneto ⁊ de camōilla vel de lilio ⁊ ſedeat ſepe i aq̄ cal'a
decoctionis calamenti: ameos amomi: carui origani:
ſaturegie. ⁊ emplaſtretur locus cuꝫ eiſdem herbis pul
uerizatis ⁊ mixtis cum farina lupinorum ⁊ bulitis ⁊ in
corporatis in aqua: ⁊ hora inſpiſſationis addatur oleū
laurinum. poſſet fieri perfocatio vt in aquoſa: quia in
omni ventoſa ſemper multa vel aliqua humiditas re
peritur ⁊ tunc procedatur in cura eius vt dictum eſt in
aquoſa. Comedat ſinapim ⁊ carui feniculum ⁊ ameos
⁊ amomum ⁊ carnes conditas cuꝫ eiſdeꝫ ⁊ alea nuces
⁊ ficus ſiccas ſimul ⁊ bibat vinum acutum albū abſqꝫ
aqua: moueatur ante prandium ⁊ cenam ⁊ abſtineat a
ſomno diei ⁊ vtatur abſtinentia. ad ſolem ſe ſepe expo
nat.

Cura ramicis carnoſe eſt vt excorietur carnoſitas
a pelle teſticulorum ſcindendo ipſam pellem cum raſo-
rio ⁊ tunc euellatur tota carnoſitas cum ſuis radicibus
ſecundum ꝙ poſſibile fuerit ⁊ poſtea continuetur pel-

lis cura futura ⁊ confortetur locus ⁊ conſolidetur vt dictum eſt in cyrugia vel abſqꝫ inciſione poſt talis carnoſitas aliquando curari hoc modo. primo mundificetur cum emplaſtro de gummis ⁊ pinguedinibus facto ſuperius in cura duri apoſtematis teſticulorū ⁊ poſt mūdificationem forſan reſoluetur cum vnction hꝰ ⁊ emplaſtris dictis in cura de apoſtemate molli in virga. Dieta eius ſit vt dictum eſt illic ⁊ potus etiam. ſedeat ſepe in aqua calida dicta in cura hernie ventoſe ⁊ cum ea teſticulos abluat regatur cum ⁊ potu dictis i cura apoſtematis frigidi teſticulorum. Scire hic conuenit ꝙ cura hernie carnoſe eſt difficilis valde ⁊ male vel nullo modo poteſt fieri perfecte niſi ſecundum cyrugiam ſecundum ꝙ dictum eſt quod valde eſt timoroſum: preter hoc nobilius ⁊ honorabilius eſt vt bonus medicus eam relinquat ꝙ intromittat.

Capitulum. dxxxvij. de doloribus iuncturarum ⁊ podagra.

e

E plurimuꝫ dolores iuncturarum omnes fiunt ex materia frigida cruda indigeſta cum qua aliquando permiſcetur aliquid colerē ⁊ aliquando aliquid ſanguinis ⁊ hoc eſt ſecundum minus: ⁊ eſt cum eis aliquando vehemēs caliditas ⁊ aliquando nominatur aliquis dolor iuncturarum nomie proprio: vt podagricus dolor a pede ⁊ cyragricus a cyros ꝙ eſt manus: ⁊ ſciaticus ⁊ ſcia: contingit tamen aliquando propter dolorem vehementem ꝙ alterantur ligamenta in tantum ⁊ membrum mollificatur ſecundum totum ⁊ debilitatur ꝙ propriam amittit figuram ⁊ reſilitos ex loco proprio ⁊ naſcitur durities ex humore gipſeo indurato ⁊ lapideato in loco ita ꝙ amplius non recipit neqꝫ recipere poteſt mollificationem neqꝫ ſolutionem per beneficium medicinale neqꝫ per naturam ⁊ hec ſpecies ab omnibus dicitur ·curabilis ⁊ eſt: ⁊ nō miretur aliquis de tali diſlocatione iuncturarum cum non ſit aliquid ꝙ ita immediate deſtruat virtutem regentem membrum vt dolor: quia deſtructa membrū non regitur: ⁊ cum a virtute membrum non regitur amittit figuram propriam ⁊ compoſitionem ⁊ formaꝫ. Impoſſibile eſt enim vt dolor fiat in membro niſi cum diſtantia partium continui ⁊ alteratione complexionis membri proprie a quibus cauſis virtus deſtruitur et membri forma propria vt dictum eſt.

Signa doloris nodorum ⁊ iuncturarum in quibꝰ non eſt materia calida vel caliditas acuta ſunt loci caliditas cum tangitur ⁊ rubedo ⁊ ſubita inflatio cum apoſtematiōe loci ſed talis apoſtematio loci iuncturarum non eſt vt ſunt cetere apoſtemationes quia apoſtematio doloroſa iuncturaruꝫ nullo modo vt cetere ſit famoſa neqꝫ facit collectionem: ſed ex neceſſitate aut reſoluitur aut induratur per reſolutioneꝫ ſubtilis ⁊ durum remanet ⁊ ſclirotizatur ⁊ ſit quaſi lapis: ⁊ amplius non curatur ſiue talis dolor fiat ex cauſa frigida ſiue calida. Si auteꝫ in dolore tali magis habūdās colera ꝙ ſanguis erit dolor magis acutus. ⁊ color cuꝫ rubedine ſua ⁊ tendat ad citrinitatem magis cum quadam claritate ⁊ vrina rubea clara magis ⁊ ſubtilis cuꝫ habitudine colerica ⁊ extenuata quodammodo. Si vero magis ſanguis ī cauſa habundauerit erit dolor pulſatiuus magis ⁊ grauis ⁊ color in rubedine ſua tendet ad obſcuritatem magis: ⁊ erit vrina rubea ſpiſſa cum habitudine humida ⁊ carnoſa. Signa doloris iuncturarum ex cauſa frigida ſunt loci frigiditas vel temperata cum tangitur: ⁊ albedo abſqꝫ rubedine: ⁊ vrina diſcolorata ⁊ ſpiſſa. Cauendum tamen eſt hic de vrina in tali cauſa: qꝛ ex dolore in frigida cauſa coloratur cuꝫ epar ⁊ membra inflammentur. Iterum ſi complexio totius corporis ⁊ habitudo ſuper frigiditateꝫ ſignificauerit veriora erunt ſigna frigiditatis materie.

Scire conuenit ꝙ hec cura ſit duobus modis. vno modo preſeruatiuo qui pertinet ad egritudineꝫ de futuro ⁊ modo curatiuo qui pertinet ad egritudinem de preſenti.

Cura doloris iuncturaruꝫ que pertinet ad egritudinem de futuro eſt vt ſi fuerit dolor ex materia frigida vt mundificetur ante horam peroxiſmi p dies multos cum pillulis maioribus de hermodactilo quas faciemus: ⁊ cum medicamine de hermodactilo quod faciemus inferius aut cum vomitu ꝯfortetur locꝰ cum oleo roſato vel de mirtis. abſtineat omnis patiens dolores iuncturarum hora peroxiſmi ex quacunqꝫ cauſa fuerit ⁊ ante horam peroxiſmi a receptiōe oximellis acetoſi: vel ſirupi acetoſi: quia liquefaciūt materiā ⁊ eam currere faciunt ad nodos: ⁊ a vino omnino ante horam ⁊ hora vehementis doloris: quia vinū neruos vehementer percutit ⁊ debilitat ⁊ cerebrum etiam et replet eos ſuperfluitatibus ⁊ ad eos eaſdem ſuperfluitates portat ⁊ tranſire facit. Abſtineat eiſdē horis ab ablutione aque calide ⁊ tepide ⁊ ſpecialiter ante purgationes ⁊ vomitum: quia rarificando ⁊ mollificādo nodos trahit humores ad ipſos ⁊ addit in dolorem ⁊ cauſam ⁊ in iſtis tribus conditionibus conueniunt ſpecialiter in arthetica omnes medici. c. de doloribus articuloruꝫ conſidera hic de nocumento vini in omni egritudine neruorum ⁊ articulorum ſecundum philoſophorum intentiones ⁊ veritatem: ⁊ ſenſus cum viſu verificabit illud de raritate pororum ⁊ mollificatione membrorum totius corporis a balneo ⁊ aqua calida ſatis complete in venis particula. v. Amphoriſmorum per ypocratē determinatum quomodo trahit materiam ad locum ⁊ mollificat ⁊ rarificat ⁊ membra debilitat: ⁊ propter hoc ante purgationes ⁊ vomitus ablutionem aque calide ⁊ balneum in articulo doloribus non concedimus ſed aquam frigidam non prohibemus omnino: qꝛ locum confortat ne materiam currentem recipiat ex leui cauſa. Uerum materiam firmatam in loco vel que iā cucurrit indurat ⁊ eam inobedienteꝫ facit ad reſolutionem: ſed hora peroxiſmi dolores ſuperficialiter mitigat: vt vult Hypo. particula. v. Amphoriſmoruꝫ vbi dicit. In articulis tumores ⁊ dolores abſqꝫ vlceratiōe ⁊ cetera. tamen poſt mitigationem talem in nodis vehementiores aliquando redire conſueuerunt. Abſtinere etiam conuenit pro poſſe a repletione nauſeatiua ⁊ a ſomno imediate poſt cenam vel comeſtionem ⁊ ſpecialiter a ſomno diei ⁊ labore illarum iuncturarum añ horam peroxiſmi ⁊ a coytu quia eſt de rebus nocibilioribus ex omni cauſa. abſtineat etiam infirmus ab azimis viſcoſis piſcibus rebus ſalſis ⁊ caſeo ab omnibus interioribus animalium: quia ſunt mala valde ⁊ a lactē ⁊ rebus que ex eo fiunt. fricare loca iuncturarum ⁊ ſpecialiter poſt purgationes cum rebus plurime reſolutionis ⁊ ſubtiliationis vt ſunt ſinapis calamentuꝫ ſauina ⁊ euforbium ⁊ ſimilia quando pauca fuerit materia et frigida erit aliquando conueniens ⁊ vtile ſeu emplaſtrare iuncturas cum eiſdem rebus: ſed hoc non fiat ī principio neqꝫ quando materia fuerit in curſu.

Si autem apoſtema calidum eſſet in iuncturis ſeu dolor eſſet ex materia calida regimē tale ōn erit aliquo modo conueniens nec vtile: ſed oportet vt fiat flebotomia vel ventoſatio in parte contraria ⁊ mundificatio cum pillulis de hermodactilo minoribus: aut cum medicinis mundificātibus coleram vt ſunt decoctionis ō reubarbaro ⁊ tamarindis ⁊ ſimilibus. Confortetur locus doloroſus qui ſit ex colera vel ſanguine cōtinue cū oleo de mirtis vel roſato ⁊ emplaſtretur cum ſucco ſolatri ſemperuiue ⁊ roſis ⁊ ſimilibus. Attendere hic cōuenit ꝙ quando cum dolore articulorum vehementi īcipiunt apparere tremor cordis ⁊ anhelitꝰ malus ſignificant mortem ſubitaneam. Si vero turbatio mentis ⁊ alienatio ⁊ tremor cordis ſuperuenerint: paraleſim futuram ſignificant ⁊ etiam ſubitam multotiens.

Cura doloris articulorum ratione temporis preſentis ⁊ ſpecialiter cuꝫ fuerit ex materia calida ſanguinea

vel colerica ē vt fiat flebotomia de manu dextra ſi fuerit dolor in pede dextro vel ſiniſtra ſi fuerit in ſiniſtro ⁊ econuerſo: ſi fuerit dolor in manu dextra vel ſiniſtra fiat flebotomia de pede deſtro vel ſiniſtro eiuſdē partis ⁊ purgetur poſt flebotomiā ſpecialiter ſi colera fuerit in cauſa cum pillulis de hermodactilo minoribus que non valentes incedere ſurgere faciunt ⁊ pedibus ambulare ⁊ tales pillule ſic fiunt. ℞. aloes hermodactilorum alborum aā. ʒ.j. ſcamonee. ℈.j. roſarū rubearum tritarum vel ſemine apij. ℈.ß. conficiantur cum vino decoctionis hermodactilorum fiāt groſſe ad modum ciceris. doſis ē. ʒ.j. vł. ʒ.j.ß. aut mundificetur cū medicamine de hermodactilis quod ſic fit. ℞. pulueris hermodactilorum alborum mundatorū a cortice exteriori. ʒ.j.ß. diagradij vel ſcamonee pondus grano rum hordei quatuor zuchari. ʒ.ij.ß. ziziberis. ʒ.ß. pulueriʒentur omnia ⁊ miſceantur preter ſcamoneam. In fine addatur ſcamonea cum alijs ⁊ non pulueriʒet vltime vt alia hoc enim medicamen de ꝓprietate humores calidos a nodos eradicat ⁊ remouet ⁊ facit incedere non valentes de lecto ſurgere et iſta cauſa comeditur in media nocte ⁊ poſt illud bibat aliquid vini albi limphati cū aqua calida ⁊ ſuper ipſum dormiat infirmus per horas duas vel vſqʒ ad horaʒ in qua natura excitata fuerit ad ſellam: ⁊ tunc ſurgat ⁊ nō dormiat neqʒ comedat quouſqʒ mundificatio facta fuerit. bibat ante quā finiatur mundificatio ⁊ poſtq̄ʒ ſepe aſſellauerit de aqua ſimplici tepida bis vel ter q: lauat ſtomachum ⁊ inteſtina a ſuperfluitatibus ⁊ medicina. ⁊ hec eſt regula generalis in omni medicina que datur i tali ſubſtantia conueniens ſanis ⁊ infirmis. Ungatur locus doloroſus leuiter cū penna nō fricando neqʒ tangendo locuʒ cū manu omni die bis vel ter cū oleo ro. vel oleo de mirtis vel oleo ð nenufare: ⁊ epithimetur cū ſucco ſolatri ſempuiue ⁊ plantaginis: ⁊ hoc vſqʒ ad ceſſationem doloris vel mitigationem. cū vero dolor ceſſauerit vel mitigatus fuerit vngatur locuſ leuiter vt dictum eſt cū oleo de aneto: aut oleo de camomilla ⁊ ð ſemine lini. ⁊ emplaſtretur locus cū emplaſtro facto ex farina fenugreci: ſe. lini: aneti mixta ⁊ incorporata cū maluauiſco decocto mundificato a ligno ſuo interiori ⁊ piſtato ⁊ preperato vt diximus in cyrugia ⁊ cum eis addantur. ℥.ij. vel. iij. vnctuoſitatis pinguedinuʒ ana anſeris ⁊ gallinarum hec ſedat dolores reſoluēdo abſqʒ attractione ⁊ maturando materiaʒ ſicut ſuperior epithimatio dolorem ſedat locū ꝯfortando ne materiā reprimat repercutiendo. Nullo modo vinum bibat ⁊ ſpecialiter hora aceſſionis neqʒ ante per tempus ſʒ bibat horis doloris ⁊ ante aquam decoctionis prunorū: aut ante quam decoc. prunorum ⁊ zuchari ro. ventris vel aquam decoc. ordei. Comedat ſuccū ordei factum cum lacte amigdalarum aut ſuccum a vene vel ſpelte q̄d erit melius. Si autē eſſet debilis poſſet comedere predicta cōdita cū vitellis ouorum aut carnes edi vel pullor cōditas cū lactucis vel portulacis ſeu cucurbitis boragine ſpinachijs ⁊ ſimilibus ⁊ conditas cū agreſta vel vino de granatis: ſeu cuʒ rob pomorum ⁊ aqua ro. ⁊ puluere cardamomi ⁊ cinamo. ⁊ croci. poſt ceſſationem doloris ⁊ eius curationem bibere poſſet vinuʒ debile valde limphatum ⁊ vti dieta etiam bona: carnibus auium ⁊ pullorum gallinarum ⁊ arietis caſtrati ⁊ caponum ⁊ omnium auium degentium in arboribuſ ⁊ in pratis ⁊ non in aquis. Scias ꝙ nihil deterius eſt i egritudinibus neruorum articulorum ⁊ cerebri quam omne vinum: ſiue egritudines fuerint ex materia calida ſeu frigida quia de proprietate portat ſuperfluitates ad neruos nodos ⁊ cerebrum. ⁊ hoc eſt ſenſibile ⁊ manifeſtum conſiderantibus in operationibus vini ⁊ eius effectibus diurnis. conuenit omni habenti dolorem articulorum ex quacumqʒ cauſa contingat vt poſt curationeʒ ⁊ ante aduentum peroxiſmi vtatur mundificatione ⁊ flebotomia ⁊ preuiſione ante dicta. Cura doloris articulorū hora peroxiſmi ſi fuerit ex materia frigida flegmatica aut melancolia mixta eſt vt mundificetur cum pillulis de hermodactilo maioribus q̄ ſic fiunt. ℞. hermodactilorum alborum mundatorū a corticibus ſuis ſatirion ſene ana. ʒ.v. euforbij. ʒ.ij. turbit pulũis pigre. ʒ.x. cologntide cētauree minorſ aā. ʒ.v euforbij. ʒ.ij. turbit. ʒ.x. tapſie ziziberis ſinapis pipis caſtorei aā. ʒ.i. informenſ pille cū vīo decoctiōis hermodactilorū vł tapſie groſſe ad mōʒ ciceris doſis earū eſt. ʒ.i. vſqʒ ad. ij. pulũis pigre qui intrat i iſtiſ pillulis ſic fit. ℞. roſarum rubearum ſpice maſticis xilobalſami carpobalſami cinamomi: caſſie lignee: aſſari ana. ʒ.i. aloes. ʒ.xvi. fiat puluis optime cribellatuſ. Alie pillule fortiores ⁊ nobiliores de hermodactilis que non valenteſ ſurgere incedere faciunt ⁊ pedibus ambulare ſic fiunt. ℞ hermodactilorum alborum mundatorum a corticibus ſuis ſatirion arnogloſe aā. ʒ.ß. ⁊ coloquntide: bdelij ana. ʒ.i. cētauree minoris. ʒ.ß. euforbij: caſtorei: opoponaci. aſſe: galbani ana quartam. ʒ.i. ſcamonee zinziberis: ſinapis. caſſie: piperis ana ℈.ß. puluis pigre ʒ.i. informentur pillule cum vino decoctionis hermodactilorum alborum: ⁊ fiant groſſe ad modum ciceris: doſis earum eſt. ʒ.i: vel. ʒ.i.ß. ⁊ plus vel minus ſecundum virtutem. Auic. li. iij. in cura dolorum iuncturarum ponit ꝙ tyriaca poſt purgationem confert ⁊ ſpecialiter in cauſa frigida. aliud medicamen vt dicitur valde bonum erradicans podagram flegmaticam: ſed nō vſi fuimus eo temporibus noſtris ꝙ ſic fit. ℞. camedreos camepitheos ariſtologie gentiane valeriā cmatorane dauci petroſilini foliorum rute foliorum cucurbite rubee tinctorum aſſari ſauine amicos ana. ʒ.ij. terantur ⁊ cribellenſ ⁊ fiat puluis. detur omni mane in aurora. ʒ.i. cum aq̄ calida ꝑ totum hyeme ⁊ non comedat niſi poſt. vij. horas ⁊ erit vtile ⁊ bonum valde. Aliud erradicans arteticam ⁊ podagram quo vſi fuimus tēporibus noſtris in multis ⁊ bene ſucceſſit eis ꝙ ſic fit. ℞. pulueris hermodactilorum alborum mundatoruʒ ʒ.i. turbit. ℈.i. diagradij. grana. iij. ⁊ in fortibus. iiij. zinziberis. ℈.ij. zuchari. ʒ.ij. incorporentur ad inuiceʒ datur media nocte cum vino limphato calido ⁊ poteſt aliomodo dari primo comedatur per ſe medicamen ⁊ poſt illud bibatur vinum limphatum calidum ⁊ faciat vt dictum eſt ſupra in regula generali. Si autem excitaretur vomitus hora aſſellationis: confortetur natura ſuper ipſum cum aqua tepida p̄ſiteone penne inuncte i oleo intra gullam. Scire hic conuenit ꝙ nihil eſt melius ⁊ nobilius in podagra ⁊ doloribus articulorum quā vomitus ſiue fuerit medecialis ſeu naturalis aut ſpōtaneus. Uomitus cōmunis articulorum ⁊ podagra ſic fit. ℞. radicum raffani. ℥.i. ſe. aneti atriplicis ſinapis ceparum aā. ℥.ß. piſtentur ⁊ bulliantur. ℥. viij. aque donec. ℥. ij. ſint conſumpte. collentur ⁊ cuʒ illa collatura addantur. ℥. ij. oximellis compoſiti vel ſquilitici. datur hoc tepidum vel calidum poſtquam venter fuerit repletus per horam ex faſeolis ciceribus cepis ⁊ porris piſcibus ſalitis ⁊ ſinapi ⁊ vino acuto. addatur in fortibus in aqua decoctionis. ʒ.i. elebori albi ligati impetia ita ꝙ diſſoluatur virtus eis in ipſa decoctione. hora doloris ⁊ antequam fiat peroxiſmus vngaſ locus cuʒ olō de mirtis vel oleo ro. mixtiſ cuʒ oleo de abſinthio ⁊ fiat ēplō ex roſ. abſinthio ⁊ faria hor. mirtis ⁊ decoctiſ i aq̄. Si aūt dolor intolerbilis fuerit ⁊ ſpēalit q̄n mā fuerit calida ponatur in ſuis vnctionibus ⁊ emplaſtris vel epithimatibus aliquid opij vel iuſquiami mādragore ⁊ papaueris ⁊ nenufaris: quia lotum ſtupefaciunt ⁊ dolorem ſedant ⁊ eius acuitate verum tamen talia nacotica ſtupefactiua non ſunt continuanda in operationibus medicinalibus: ⁊ quia compactam ⁊ duram faciūt materiam ⁊ inobedientem in fine ad reſolutioneʒ poſt ceſſationem doloris ⁊ eius reſolutionem vngatur locus cum oleo de ſpica vel de lilio aut de abſinthio vel ð coſto: ⁊ emplaſtretur locus cum emplaſtro facto ex fe-

rapino bdelio armoniaco diſſolutis in vino ⁊ mixtis
cum farina fenugreci ⁊ ſemine lini ⁊ ſucco abſinthij ⁊
pinguedinibus auium vel cū alijs emplaſtris que fa
ciemus ad hoc in antidotario. reſoluit enim hoc ma-
teriam frigidam ⁊ mollificando maturat. hora peroxi
ſmi vinum nullomodo bibat: ſed aquam mellis tantū
quia omne vinū neruos ⁊ articulos debilitat ⁊ ad eos
materiam currere facit. poſt peroxiſmum bibat vinū
limpatum plus ⁊ minus ſecundum naturam vini: ⁊ ſi
eſſet ſenex poſſet bibere vinum purum ⁊ acutum non
multum in quantitate: ⁊ comedat vitellos ouorū ⁊ car
nes aſſatas ⁊ elixatas arietis ānualis. caſtrati edi pul-
lorum gallinarum: caponum ⁊ omnium auium degen-
tium in arboribus ⁊ pratis ⁊ non in aquis: ⁊ condian-
tur cum ſpeciebus pipere ⁊ croco ⁊ aleis coctis mixtiſ
cum agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ ſimilibus ſed non cū
aceto. Sunt quidam qui poſt purgationes ⁊ cum inue
terata fuerit egritudo ⁊ non curantur volūt facere cau
terium infra nodos: ſed hoc nolunt philoſophi nec ſu-
mus vſi iſtio noſtris temporibus niſi in ſciatica vt infe-
rius dicetur. Et ſi fieret cauterium infra nodos nō debet
fieri vt tangat neruos neqꝫ impediatur eius conſolida-
tio ⁊ debet profundari vſqꝫ ad os: ⁊ hoc eſt illud cauteri
um quod intelligitur a philoſophis.

Capitulum. clxxxiij. de ſciatica ⁊ dolore anche.

Ropterea ꝙ iunctura anche profūda
eſt vt ſuper ipſam eſt pluri
p ma caro ſuper quam non apparet ſignū apo
ſthematis manifeſte ſi contingat vt fiat do-
lor in ea ex aliqua cauſa aliqua preter quam
ex re extrinſeca cum dolor eius ſit ſpecies vna ex ſpeci
ebus doloris iuncturarum non eſt exiſtimandum ꝙ lo
cus ſit apoſthemoſus qui dolor fit ex duabus cauſis cō
munibus: materia videlicet calida ⁊ frigida.

Signa doloris anche cōmunia ſunt ꝙ
locus doloris eſt priuatus ſigni
ficationibus apoſthematis quia locus nō eſt durus ſꝫ
tractabilis neqꝫ eminens manifeſte ⁊ dolor tendit pre-
ter hoc ad coxam ⁊ lacertum cruris ⁊ ad pedē ex par
te extrinſeca in nodū virge ⁊ conuertitur pes intrinſe
re ad intrinſeca vt plurimum ⁊ aliquando ad extrinſe
ca. Si vero fuerit materia frigida erit color cutis de-
clinans ad albedinem vel plumbeitatem: ⁊ locus cū
tangitur frigidus inuenitur ⁊ ſi vſus fuerit ante aduen
tum doloris rebus frigidis ⁊ viſcoſis erit verior ſigna
aliorum ⁊ ſpecialiter ſi paſſus fuerit faſtidium ⁊ abbo-
minationem. Et ſi habuerit cum hoc habitudinem
humidam ⁊ frigidam ſeu melancolicam ⁊ dolor poti-
us cum grauitate fuerit ⁊ loci fricatione quam cū acu
itate ⁊ punctura: ⁊ vrina in tali erit diſſcolorata ſpiſſa
niſi dolor per irritationē caloris eam immutauerit tūc
verificata erit ſigna ſuper materiam frigidā. Si aūt
materia calida fuerit vrina erit rubea ſpiſſa vel ſubti
lis ⁊ habitudo carnoſa vel tenuis ⁊ locus rubeus ⁊ cali
dis: ⁊ dolor acutus terribilis cū febre ⁊ acuitate ⁊ oris
amaritudine ⁊ ſi vſus fuerit ante infirmitatem rebuſ
colericis vel ſanguineis erit verior ſigna.

Cura Sciatice differt in quibuſdam a dolo
ribus iuncturarum: eo ꝙ locus magis
ꝓfundꝰ ⁊ magis ſpiſſus ⁊ carnoſꝰ locis alijs recipit ⁊ re
cipit eius ligamentum quaſi ex omni cauſa debili ⁊ for
ti ⁊ mollificationem ⁊ reſilit vertebrum ex ſia in alijs
non ſic euenit. Si materia fuerit frigida introducatur
vomitus pro poſſe multotiens ſecundum modū dictū
ſuperius qui euacuando ſtomachum cum vomitu erra
dicat humores viſcoſos ⁊ omnes malas humiditateſ
decurrētes. ad nodos inferiores poſt vomitum. fiat
inunctio hora peroxiſmi ⁊ ante cum oleo roſato vel de
mirtis: aut de abſinthio fortiter calido tangendo locū
cum penna ſuauiter ⁊ nō fricando quia omnis fricatio
materiam trahit ad locum: ⁊ epithimetur locus dū ma
teria eſt in curſu cum ſucco ſolatri ſemperuiue ⁊ abſin
thij: vel emplaſtretur cum eiſdem herbis piſtatis de-
coctis ⁊ incorporatis cum farina fenugreci ſe. lini ⁊ or-
dei ⁊ aliquantulo trium olerum dictorum. Non preſu
mat aliquis ante purgationem ⁊ dū materia eſt in cur
ſu vti medicis calidis i mōꝫ vnctōis epithimatōis vl
emplaſtratōis i dolore anche etiam aliorum: quia vt
volunt omnes ⁊ ſpecialiter. Almanſor li. diuiſionū. c.
de ſciatica ⁊ dolore iuncture anche per tales vnctiōes
⁊ res calidas ſuper locū putrefit ſuperfluitas ⁊ fit egri
tudo difficilis ſanationis valde. nam materia inſpiſſa
tur ⁊ fit ſicut res cocta ſuper ignem quem ingroſſatur
⁊ induratur poſſet etiam mundificari corpus totum
pillulis fetidis vel de hermodactilis maioribus et re-
bus ſimilibus. Poſt vomitus et mundificationes
vngatur locus cum oleo de ſpica vel de lilio vel de co
ſto: ⁊ emplaſtretur ancha cum emplaſtro facto ex mal
uauiſco preparato farina fenugreci ſemine lini mixtiſ
⁊ incorporatis cum butiro vel pinguedinibus auium.
Bibat hora doloris aquam mellis tantum: vl aquam
decoctionis mellis ⁊ mirtillorum. Comedat vitellos
ouorum ⁊ carnes arietis annualis caſtrati: edi: capreo
li: caponum gallinarum pullorum perdicum faxianorū
⁊ omnium auium degentium in arboribus ⁊ in pratis
⁊ non in aquis coctas in veru ⁊ in teſtula ⁊ in aqua cū
feniculo petroſillino ⁊ ſpinachijs conditis cum ſpecie-
bus ⁊ pipere ⁊ agreſta vel ſucco berberis ⁊ vino de gra
natis inſpiſſato cum vitellis ouorum.

Si vero non ſedatur dolor neqꝫ curatur per illud
reiteretur cura ⁊ fac infirmum pati famem ⁊ ſitiꝫ ⁊ ab
ſtinere a balneo ⁊ motu difficili quia inducit laſſitudi-
nem ⁊ debilitatem in membro: ⁊ pone ſuper locū em
plaſtrum quod fit ex ſinapi mixto cum ſtercore colum-
bino ⁊ ficubus quod habet veſicare locum vel empla-
ſtrum factum ex herba que vocatur tapiſia vel vacha
ria apud veronam ⁊ eſt ſimilis donaiere in ſuis folijs:
⁊ cuiſ folia ſunt piloſa ⁊ magiſ alba ꝙ̄ folia donaiere pi
ſtata ⁊ contuſa ⁊ mixta cum ſinapi ⁊ ficubus piſtatis ad
inuicem: aut ex emplaſtro facto ex ſinapi euforbio ⁊ ficu
bus piſtatis mixtis ad inuicem: ⁊ cum locus fuerit ve
ſicatuſ aperiantur veſice ⁊ currat aquam deinde eua-
poretur locus veſicatus de aqua calida vel aqua deco
ctionis florum camomille ⁊ ſeminis lini. Si vero do-
lor ſedatur bonum erit: ſi autem non reiterata.

Si autem egritudo fiat vetus ⁊ induretur locus fiat
cauterium triangulatum comprehendens intra ſe no-
dum anche totaliter ⁊ profundetur cauterium quaſi vſ
qꝫ ad os ⁊ non dimittatur conſolidari quaſi vſqꝫ ad tē
pus magnum: ſed maneat apertum ponendo intra vul
nera ea que impediunt conſolidationem aut ponendo
ſuper ipſa cepas ipſas crudas contuſas cum butiro: ita
ꝙ a vulneribus emanat vel poſſit emanare ſanies et
venenum in loco contentum. Vſus cliſteris acuti et
fortis in illo caſu multum valet ⁊ ante vomitum ⁊ poſt
ſed nihil eſt ꝙ equetur vomitui in doloribus anchar
ſiue fuerit in ambabus anchis ſiue in vna tantum: et
etiam in podagra ſiue fuerit vniuerſalis aut particula
ris. poſt ceſſationem ⁊ remotionem doloris poteſt bibe-
re vinum vetus limphatum: ⁊ obſeruare dietam dictā
⁊ conſuetudinem abſqꝫ legumine.

Cura ſciatice tempore peroxiſmi quādo fuerit ex ma
teria calida eſt vt bibat aquam decoctionis prunorum
aut aquam decoctionis zuchari ⁊ mirtorum vel berbe
ris ſeu aquam frigidam cum agreſta vel vino granato-
rū. ⁊ comedat cucurbitas portulacas lactucas ſpina-
chias ⁊ boraginem coctas ⁊ conditas cum lacte amig-
dalarum zuchari ⁊ agreſta: vel vino de granatis: come
dat ſuccum hordei conditum cum lacte amigdalarum
⁊ zucharo. comedat pullos paruos coctos cum herbis
predictis ⁊ carnes edi ⁊ gallinarum conditas cum vi-
tellis ouorum ⁊ agreſta: cum ſumac vino de granatis ⁊
ſucco berberis ⁊ ſimilibus. ſtatim cū incipit dolor au

geri fiat flebotomia de baſilica manus illius partis in qua eſt dolor: ⁊ ſi in ambabus partib⁹ fuerit dolor fiat flebotomia ex ambabus partibus ⁊ poſt flebotomiam fiat inunctio leuiter cum penna ex oleo roſato tepido: vel oleo de mirtis vel oleo de neufare in quo aliquid aceti ponatur, epithimetur locus cum fuerit curſu materia cum ſucco plantaginis ſolatri ⁊ ſemperviue ⁊ ſimilium. Si autem dolor per iſtam non diminueretur neqꝫ ceſſaret fiat flebotomia de ſciatica ⁊ que eſt inter annularem ⁊ auricularem digitum partis pedis infirme: vel que eſt infra cauiculam exteriorem vel que eſt ſupra curuaturam geniculi vel infra in parte exteriori partis leſe: ⁊ fiat in ambabus partibus ſi dolor fuerit in vtraqꝫ ſciatica: ⁊ fiat etiam vomitus poſt omnia iſta ſi dolor perſeueraret hoc modo poſtqꝫ venter fuerit bene repletus ⁊ hora repletionis per aliquod tempus trāſierit: ſumat aquam decoctionis ſemine aneti atriplicis raffani ⁊ ceparum cum. ℥. ij. oximellis compoſiti ⁊ ſit quantitas aque. ℥. vj: in qua ſi eſſet fortis poſſet decoqui. ʒ. j. elebori albi: ſi vero non. Si vero vomitus poſt illud nimis tardaretur: excitetur natura cum penna poſita in gulam inunctaꝫ in oleo violato ⁊ erit vtile ⁊ infirmus hora vomitus ⁊ poſitionis penne in gulam iaceat ſuper ſtomachum facie inclinata verſus terram. poſt vomitum tardetur comeſtio ⁊ potus per diem mediam ⁊ plus ſecundum ꝙ poſſibile fuerit. fiat poſt quietem doloris inunctio cum oleo de aneto ⁊ oleo de camomilla calidis ⁊ emplaſtretur locus cum emplaſtro facto ex farina fenugreci ⁊ ſeminis lini vel hordei floribus camomille ſemine aneto meliloto vel maluauiſco preparato ⁊ incorporentur ſimul cum butiro vel pinguedinibus auium ⁊ tunc incipiat comedere dietam magis ſiccam videlicet carnes aſſatas conditas cum ſimilibus ſpeciebus ⁊ vitellis ouorum vel coctas in teſtula vel paſtillo conditas cum ſucco berberis ⁊ vino de granatis ⁊ ſumac ⁊ ſimilibus: ⁊ bibere vinum album valde limphatum. poſſet infirmus mūdificari cum pillulis de hermodactilis maioribus que fiunt de quatuor rebus quas ſuperius in dolore articulorum ex cauſa calida fecimus. Si autem poſt vehementiam doloris infirmus indigeret rebus natura corticis ⁊ ſtupefactiuis ponatur ſuper locum cum oleis ⁊ vngentis vt dictum eſt ſuperius ī cura artetice ⁊ podagre. ⁊ ſi remaneret grauitas in loco cum aliqua claudatione fiat cauterium in fine ſecundum ꝙ diximus in ſciatica frigida: quia tale cauterium in tali caſu vtile ē valde ſecundum ꝙ ſapiens operatores affirmant.

Capitulum. clxxxiiij. de doloribus dorſi.

b **Ex egritudo fit ex repletione** vene magne quamuis raro exiſtens ſuper dorſum que vena nota eſt conſiderantibus in anothomia quia tranſit ſuper ſpinam interius ſuper ſuperficieꝫ ſpine a collo vſqꝫ ad caudam ⁊ eſt groſſa vt digitus magnus ⁊ valde manifeſta fit etiam ex frigore alterante dorſum ꝙ eſt neruoſum ⁊ frigidum valde ex natura ſue compoſitionis ⁊ ex humore crudo decurrente illuc alterante ⁊ replente loca illa: ⁊ fit etiaꝫ ex labore vel itinere multo ⁊ ex multitudine coytus ⁊ ex debilitate vel infirmitatibus renum.

Signa doloris dorſi ex repletione ſunt habitudo pinguis valde ⁊ carnoſa ⁊ repletio cibi et potus generatiui ſanguinis ⁊ rubedo faciei ⁊ toti⁹ corporis ⁊ inflatio maxillarum ⁊ faciei ⁊ extenſio ſenſibilis in dorſo toto cum dolore ⁊ pulſatione ⁊ caliditate manifeſta quantum ad tactum: ⁊ vrina ruffa ⁊ ſpiſſa.

Signa doloris dorſi propter frigiditatem ⁊ materiā frigidam ſunt ꝙ ſedatur per ambulationem ⁊ calefactionem ⁊ ꝙ paulatim fit ⁊ ſepe: ⁊ ꝙ patiens vſus eſt rebus frigidis vel aere frigido ⁊ ventoſo ⁊ vrina diſcolorata ⁊ ſpiſſa ⁊ tenuis.

Signa doloris dorſi qui fit ex labore vel itinere manifeſta ſunt ex re ipſa: quia poſt laborem ⁊ iter ſentitur dolor in dorſo ſemper.

Signa eius qui fit ex coytu manifeſta ſunt etiam per vſum coytus: nam poſt coytum ſentitur dolor in dorſo manifeſte ſemper.

Signa doloris dorſi qui fit ex debilitate renum vel infirmitatibus renum ⁊ eius cura requiri debet in capitulo de egritudinibus renuꝫ dicto ſuperius.

Cura doloris dorſi contingenteꝫ propter repletionem vene ante dicte eſt vt fiat flebotomia de baſilica in cubito vel manu ſubtrahatur ſanguis vſqꝫ ad ſincopim ſi poſſibile fuerit vel fiat ventoſatio in corpis naticis ⁊ pulpis crurium ſi flebotomia fieri nō poſſet. Vtatur pauco cibo condito cū agreſta vino de granatis vel ſucco berberis aut acetoſo aut cuꝫ aceto. fundatur ſuper ſpinam totam ſepe aqua roſata ⁊ pannus infuſus in ea deferatur ſuper ſpinam ⁊ collum vel aqua frigida. iaceat ſuper terram madidam ⁊ bibat cum comedit vinum debile ⁊ agreſtum limphatum cuꝫ aqua frigida: ⁊ quando vero non comedit bibat aquam frigidam cum vino de granatis aut cum ſirupo roſato vel agreſta qui enim patitur dolorem in dorſo propter materiam frigidam aut frigiditateꝫ vel propter repletionem antedictam: non tardet in eius cura: quia aut incurreret ⁊ mortem ſubitanem vel paraleſim vel appopleſiam in breui tempore forſan eadem die vel hora purgetur ⁊ mundificetur corpus infirmi cum pillulis fetidis vel cochijs: vel de hermodactilo maioribus aut cum medicamine de turbit vel de hermodactilo quod ſic fit. ℞. hermodactili albi mundati. ʒ. j. turbit. ℈. j. ſcamonee grana. iij. vel. iiij. diaꝫinziberis. ʒ. iij. daſ totū iſtud ante diem ⁊ poſt illud bibitur aliquid boni vini limphati calidi cliſterizetur etiaꝫ cum cliſteri acuto: qꝫ erit valde vtile ⁊ conueniēs. poſt mundificationē fiat inunctio a collo vſqꝫ ad caudam ſuper dorſuꝫ cum oleo de ſpica vel de coſto aut de lilio. Bibat vinum acutuꝫ vetus bene limphatum. comedat carnes aſſatas caſtrati ⁊ arietis annualis ⁊ auium conditas cum pipere albis de ſpeciebus ⁊ rob: vel conditas cum ſinapi ⁊ pipere. ſumat etiam vitellos ouoruꝫ cum carnes non aſſaerint conditos eodem modo. In fine intrat tinam aque decoctionis ſulfuris calamenti: pulegij: ſauine et ſimilium.

Cura eius qui fit ex labore vel itinere eſt vt quieſcat vt vult. Ypo. ſecunda particula amphoriſmorum. In motione corporis cum ceperit quis dolore quieſcere ſta im remedium eſt. Balneetur ſepe in aqua calida decoctionis florum camomille roſarum ⁊ maluauiſci. Vngatur dorſum ⁊ totum corpus cum oleo de aneto ⁊ de camomilla mixtis. Comedat brodia gallinarum ī ſpiſſata cum vitellis ouorum in quibus aliquid macis ⁊ croci ponatur. Bibat vinum odoriferum limphatum.

Cura illius qui fit ex nimio coytu dicta eſt ſuperius capitulo de illo qui ex nimio coytu debilitatus eſt. Vtatur brodijs gallinarum ⁊ caponum ⁊ pinguibus ⁊ vino rubeo dulci ⁊ condimentis ſpecierum ⁊ rob: ⁊ a coytu longo abſtineat tempore ⁊ erit vtile.

Capitulum. clxxxv. de gibboſitate ⁊ ventoſitate gibboſitatis.

s **Jbboſitas fit ſemper aut** ex exitu ſpine de loco ⁊ plicatione oſſium pectoris eo ꝙ ligamenta ſpondilium colli ⁊ ſpatularum ⁊ oſſium pectoris mollificantur ⁊ relaxantur aut impelluntur a materia currente illuc: aut propter apoſtema natum in loco ex percuſſione vel ex ſe: aut propter ventoſitatem impellentem ⁊ mouentem ipſa oſſa ⁊ ligamēta violenti ita ꝙ facit ea ſalire de loco ⁊ ſic fit gibboſitas.

Signa gibboſitatis propter exitum ſpondilium dorſi ſunt dolores antecedentes in dorſo

tem febribus acutis vel fortibus vt ſunt febres apoſtematum ⁊ pulſus magnitudo ⁊ vehementia caliditatis ⁊ continuitas. ⁊ adherentia febris inſeparabilis et cum febris ſeparatur vel incipit ſeparari: poſt illud parum remanet dolor ⁊ grauitas in dorſo ⁊ fit gibboſitas.

Signa gibboſitatis ex ventoſitatibus ſunt ꝙ contingit poſt dolorem dorſi ⁊ abſqꝫ febre ⁊ ꝙ infirmus ſentierit commotionem ⁊ tenſionem poſt longum tempus in dorſo anteqꝫ gibboſitas adueniat ⁊ tunc incipiunt natice diminui ⁊ caro ipſarū exiccari: ⁊ hoc eſt propter curationē ⁊ extenſionem lacertorum dorſi qui cum naticis ⁊ carnoſitate naticarum continuantur. vnde contrahuntur ſuperius violenter propter gibbum amittunt lacerti ⁊ muſculi naticarum latitudinem ⁊ funditatem ⁊ ſpiſſitudinem ex quibus natice ſubſtentantur ⁊ fiebant ita ꝙ non remanet in locis naticarum niſi lōgitudo muſculorum vel lacertorum ⁊ ſic extenuantur ⁊ diminuūtur natice: ⁊ hec eſt communis ſignificatio omnibus gibboſitatis.

Cura gibboſitatis poſt eius confirmationē ex quacunqꝫ cauſa cōtingat nullo modo curatur: ſed in principio cū eſt in via fiendi poteſt beneficio medici curari. Si autē gibboſitas prouenerit propter aſma ⁊ tuſſim interficit ante iuuentutem ⁊ hoc vult. Hypo. quinta particula amphoriſmorum vbi dicit. Quicūqꝫ gibbi fiūt ex aſmate aut tuſſi ante iuuentutem pereunt: ⁊ hoc eſt propter duas cauſas quaꝝ vna eſt ꝙ tuſſis ⁊ aſma motibus ſuis mouent oſſa pectoris ⁊ ſpōdiles dorſi taliter ꝙ inducunt maiorē ⁊ magis profundam ⁊ eminentem gibboſitatem ante ⁊ retro ⁊ intꝰ ⁊ extra. Secunda cauſa eſt cum enim propter hanc eminentiam multiplicatam ante ⁊ retro intus ⁊ extra multiplicetur impedimentum in ſpiritalibus ⁊ anhelitu ex quo impedimento impeditur thorax tempore caliditatis aucte propter etatem vt non ſit capax ad ſuſcipiendum ſufficientem aerem ad euentationem caloris multiplicati vel intenſi ſecundum etatem iuuentutis neceſſario deficiēte loco a capacitatē aeris neceſſarij ad euentationem caliditatis intenſe per etatem vita finietur ⁊ fiet mors.

Si autem contingerit gibboſitas propter apoſtema calidum natam ex percuſſione vel ex cauſa intrinſeca abſqꝫ percuſſione cum febre vel abſqꝫ febre fiat flebotomia de baſilica ſi poſſibile eſt aut ſubtrahatur ſanguis cum ventoſis poſitis ſuper naticas ⁊ pulpas crurium ⁊ vngatur locus cum oleo roſato vel de mirtis aut de neufare ⁊ emplaſtretur locus cum roſis mirtis ſandalis farina hordei ⁊ ſimilibus mundificetur etiam ſi eſt poſſibile cum manna ⁊ caſſia fiſtula ⁊ aqua prunorum ⁊ ſimilibus. Nutriatur cum ſucco farine hordei: hane ne farri conditi cum lacte amigdalarum vel cum oleo roſati. Bibat aquam hordei vel aquam decoctionis prunorum ⁊ lactucaꝝ vel cucurbitarum vel ſcariolarū ⁊ ſimilium deficiente febre vngatur cum oleo de camomilla vel de aneto: aut de lilio mirtis vel per ſe ⁊ ponatur ſup locum emplaſtrum factū ex maluauiſco preparato farina fenugreci ⁊ ſemine lini ⁊ pinguedinibus auium ſcilicet anſeris anatis ⁊ gallinarum proprie poſſent addi in fine propter maiorem reſolutionem ⁊ fortificationem loci armoniacum: edelium: oppoponacū diſſoluta in oleo de camomilla vel aliquantulo alterꝰ olei ex dictis mixta ⁊ incorporata cum alijs rebus ad inuicem confortentur ſpondiles poſteriores ⁊ oſſa pectoris cum ligaturis ⁊ plumaceolis vel ſubſtentaculis factis ex ſtupa madefacta ⁊ petijs inuolutis in albumine oui poſitis ⁊ colatis ſuper emplaſtrum dictū ⁊ tūc comedat carnes ⁊ res aſſatas aut coctas in aqua conditas cum rob aut cum ſucco berberis: agreſta ⁊ ſucco mirtillorum ⁊ ſumach ⁊ ſimilium ⁊ cum ſpeciebus ⁊ vitellis ouorum. Bibat vinum rubeum acutum vel vetus limphatum cum aqua decoctionis mirtorum vel ſumach.

Si vero materia frigida fuerit aut apā frigidū mūdificetur corpꝰ totaliter cū pillulis fetidis vel de hermodactilo maioribus: aut cum pillulis cochijs aut cum medicamine de turbit vel de hermodactilo facto in ſciatica ⁊ dolore articulorum. ſuper locum continue feratur emplaſturm quod fit ex armoniaco ⁊ laudano diſſolutis ⁊ incorporatis ad inuicem cum piſtello in mortario: aut emplaſtrum quod fit ex bdelio oppoponaco armoniaco ⁊ ſerapino diſſolutis in vino mixtis ⁊ incorporatis cum pinguedinibus auium. ⁊ farina ſeminis lini: fenugreci: ⁊ vngatur locus cum oleo de ſpica ⁊ oleo de maſtice mixtis vel oleo de coſto. Confortetur locus ⁊ firmetur cum bindis ⁊ ſubſtentaculis dictis ſuperiꝰ. Jaceat vt plurimum ſuppino corpore vel ſuper aliqđ lacertum. Comedat carnes aſſatas vel coctas in teſtula ⁊ paſtillo ⁊ vitellos ouorum ⁊ cicera fracta ⁊ farrū ⁊ rizum condita cum lacte amigdalarū ⁊ eius carnes condiantur cum pipere ⁊ ſpeciebus vel cum ſinapi. Bibat vinum rubeum clarum acutum limphatū: aut bibat claretam factam cum vino melle ⁊ ſpeciebus. et in omnibus ſuis condimentis: cibaris: emplaſtris et vnctionibus pro poſſe ponatur yſopus quia de proprietate valet ad hanc paſſionem a quacunqꝫ cauſa fiat: et ſpecialiter quando cum ficubus ſiccis ⁊ liquiritia componitur.

Cura gibboſitatis ex ventoſitate impellente eſt vt procedatur a principio cum rebus carminatiuis vētoſitatem ⁊ ſpecialiter poſt purgationem cum pillulis fetidis maioribus aut cum medicamine de hermodactilis quod ſic fit. Recipe pulueris hermodactilorum alborum. ℥. j. turbit. ℈. j. diagradij. j. ſcamonee grana. iij. dizinziberos. ℥. ij. mellis roſati. ℥. j. miſceantur. datur ante diem per horas duas cum aqua calida decoctionis cimini ⁊ mellis. medietas iſtius medicaminis datur in pueris. In adultis datur totum plus ⁊ minus ſecundum virtutem ⁊ infirmi conditionem continue ſuper locum in quo apparet veſtigium gibboſitatis ponatur emplaſtrum quod fit ex ſinapis ſtercore columbino ⁊ ficubus ſiccis equaliter mixtis ſimul ⁊ incorporatis. ſi feruor ⁊ veſicatio vel rubor factus in loco per illud emplaſtrum infirmū lederet remoueatur emplaſtrum ⁊ vngatur locus cum oleo roſato vel de mirtis vſqꝫ ad feruoris ceſſationem. poſtea vngatur locus cum oleo de coſto in quo puluis cimini diſſoluatur. Emplaſtretur locus cum emplaſtro facto ex calamento: pulegio: origano: carui ⁊ cimini ⁊ farina lupini: ſeminis lini ⁊ fenugreci mixtis decoctis ⁊ incorporatis ſimꝰ. Solum armoniacum per ſe extenſum ſuper petiam ⁊ cum oleo de coſto vel de lilio mollificatū perfecte operatur in hoc reſoluit ventoſitatem ⁊ oſſa ſuis proprijs locis firmat exiccando loca leſa. In omnibꝰ alijs dieta ⁊ potu vnctionibus ⁊ emplaſtris ligationibus ⁊ alijs regulis fiat vt ſuperius narratum eſt in cura gibboſitatis propter materiam frigidam vel apoſtema frigidū. Aqua vero q̄ limphat vinū illius eſt aq̄ decoctiōis cardamomi vel piperis vel piperis longi ⁊ ſimilium. Si autem propter aſma aut tuſim gibboſitas eueniret. Curetur cura aſmatis ⁊ tuſſis vt dictū eſt capitulo de tuſſi ⁊ aſmate non negligendo modum medicationis emplaſtrationis vnctionis ⁊ mundificationis dictum hic capitulo proprio.

Capitulum. clxxxvj. de varicibus et elefantia.

VaricES ſunt vene groſſe virides vel nigre plene ſanguie melancolico inuolute apparentes ſuper crus ⁊ accidunt plures illarum portantibus onera in dorſo viatoribus ferrarijs ⁊ curſoribus. Elefantia eſt infirmitas que accidit in pede ⁊ crure ex materia groſa ſanguinea vel flegmatica conuerſa per aduſtionem ad groſſitiem ⁊ duritiem melãcolicam infiltrata in omnibus mẽbris cruris ⁊ pedis ⁊ etiam in cute ita ꝙ ipſa cutis veſicatur ⁊ impuſtulatur denigratur ⁊ plumbeſcit ⁊ magnificãtur peſ ⁊ cruſ vltra modum: ⁊ corugatur pellis cruris ⁊ pedes ⁊ aſperatur cum quibuſdam ſciſſuris: ⁊ fit apoſtema duruꝫ difficilis ſanationis immo in veritate impoſſibilis ſanationis per viam medicinalem ⁊ appellatur hec infirmitas a ſapientibus lepra pedis aut cruris aut vtriuſqꝫ.

Signa varicum ex ſe per viſum ⁊ tactum manifeſta ſunt. Elefantie ſigna ex ſãguine groſſo melancolico ſunt caliditas loci ad tactũ ⁊ tenebroſitas in colore ⁊ aſperitas loci cruris vel' pedis ⁊ vrina infirmi ſpiſſa ⁊ tenebroſa vel radioſa citrina intenſa apparet ⁊ vſus ĩ iſirmitate rerum generantium ſanguinem groſſum vt carnes bouine arietine vinum ſpiſſum groſſum ⁊ rubeum ⁊ turbidum.

Signa elefantie que fit ex flegmate groſſo vehementer ſunt groſſitudo cruris ⁊ pedis in ſimul abſqꝫ rubedine ⁊ intenſa aſperitate loci ⁊ tactus loci videt frigidus abſqꝫ caliditate ad minus intenſa ⁊ non habet eminentias puſtulatas vt ſanguinea.

Cura Varicum dicta ẽ in cyrugia noſtra: hic tamen aliquid circa eam dicetur verũ eſt ꝙ hic infirmitas poſt eius confirmationem curatõnem non recipit per medicinas. In principio cum eſt in via fiendi poteſt beneficio medicinali curari abſqꝫ cyrugia male tamen fiat flobotomiã de baſilica pedis non infirmi eadem die vel diuerſis diebus: ⁊ flobotomia pedis ſani precedat. Si autem infirmitas eſſet in ambobus cruribus: fiat flobotomia in ambabus manibus primo: poſtea in cruribus ambobuſ hec vena in pedibus ⁊ manibus perfecte reperitur inter annularem ⁊ auricularem digitum: ⁊ hec vena in cubito vocatur baſilica quia eſt baſis omnium venaruꝫ exiſtentium in brachijs ⁊ quia eſt ſecundum radicem magis ab epate omnibus alijs exiſteutibꝫ in brachijs ⁊ in locis dictis in manibus appellatur epatica ⁊ ſplenetica: ⁊ pedibus ſaluatella mundificat enim ⁊ minuit flebotomia huius vene ⁊ iſtarum venarum plus omnibus alijs venis melancoliam ⁊ groſſum ſanguinem totius corporis purgetur totum corpus cum pillulis fetidis vel decoctionibus factis de elleboro nigro capitulo de malancolia. Vngatur totus locus cum oleo de mirtis ⁊ oleo roſato. mixtis cum puluere gallarum cipreſſi: vel gallarum ſimpliciter.. Emplaſtretur totũ crus ⁊ confortetur cum emplaſtro facto ex farina milij melice ordei. ℥. v. ⁊ ex pulueris boliarmeni ciperi mirtorum. ℥. j. ⁊ ex olei de maſtice. ℥. vj. in fine addatur tantum vinum rubeum ſtipticum ꝙ ſufficiat ad incorporandum totum ponatur continue ſuper crus ⁊ crura ⁊ ligetur bene firmetur cum binda ⁊ ordinetur ꝙ infirmus die ⁊ nocte quando iacuerit ꝙ eleuatis cruribus ⁊ pedibus iaceat. Abſtineat a motu ⁊ labore pedum ⁊ cruruꝫ pro poſſe quia tales motus vl labor eſt potentiſſima cauſa illius infirmitatis non vtatur talis infirmus vino groſſo nouo vel veteri: ſed vino albo claro acetoſo ſubtili limphato ſecundum naturam vini ⁊ debilitatem ⁊ fortitudinem ſui capitis ⁊ neruorum. Abſtineat ab omnibus groſſis generantibus humores melancolicos ⁊ groſſos videlicet a carnibꝫ bouinis porcinis ſalitis: caſeos lacte paſtis azimis ⁊ ab omni legumine ⁊ pãne ⁊ milij ⁊ melice ſiliginis ⁊ ordei vtatur carnibus edi caſtrati: arietis annualis gallinarum caponum pullorum ⁊ omnium auium degentium in arboribus ⁊ in pratis ⁊ non in aquis: ⁊ vitellos ouorum ⁊ ſpinachijs: boragine ⁊ feniculo petroſilio: lactucis: attriplicibus: cucurbitis ⁊ ſimilibus.

Eſt ⁊ alius modus curationiſ contra talem infirmitatem qui ſemper debet ſequi ad modum predictum ⁊ eſt pertinens ad cyrurgiam plus qui ſic fit. Emplaſtretur locus qui eſt ſub genu per digitos tres cum bitumine quod fit ex bolo armeno mumia aloe maſt. dragantis gummi arabico equaliter pulueriꝫatis ⁊ cribellatis ⁊ incorporatis cum albuminibus ouoruꝫ Circundetur totus locus dictus cum iſto emplaſtro ⁊ firmetur fortiter ⁊ bene ſuper locum cum binda ita ꝙ humores non poſſint ad inferiora deſcendere per venam aliquam ⁊ dimittatur ſic per diem vnam ſequenti die aperiatur illa vena magna vel magnificata cum floboromo in loco qui eſt ſupra cauiculam pedis per digitos. iiij. vel. iij. ⁊ ſit vulnus flobotomie ſatis magnum vt groſſus ſanguis totus creat: ⁊ dimittatur fluere ex flobotomia ſanguis qui eſt in vena tam diu ꝙ tota vena que eſt a bitumine cum ligatura inferius factã ſub genu perfecte euacuetur ⁊ h cito fiat: quo facto cõſtringatur ſanguis ⁊ ligetur vulnus flobotomie ⁊ totuꝫ crus vſqꝫ ad genu de nouo cum bitumine dicto ⁊ bindis ⁊ ordinetur ꝙ infirmus ſtet ſic vſqꝫ ad dies duos cruribus ⁊ pedibus eleuatis ⁊ ſic curabitur per continuationem bituminis ⁊ ligature vſqꝫ ad tempus breue ſi deus voluerit. Alius modus curationis per viã cyrugie qui eſt valde nobilis qui ſic fit: fiat ligatio cuꝫ bitumine ⁊ binda fortiter ⁊ firmetur ſub genu vt dictum eſt poſtea ſcindatur pellis que eſt ſuper venam vel varicem ſubtiliter ita ꝙ corpus vene manifeſte appareat ⁊ non ledatur: ſimiliter fiat in loco qui eſt ſuper cauiculam pedis: cum vero h factum fuerit in loco ſuperiori ⁊ inferiori capiatur vena cum digito ⁊ eleuetur ⁊ optime ligetur cum filo in parte ſuperiori ⁊ inferiori tunc cum h factum fuerit incidatur corpꝰ vene totaliter ex tranſuerſo ſupra ligaturam in loco qui eſt apud cauiculam infra ligaturam in loco qui eſt ſub genu: ⁊ quod eſt in medio totum euacuetur poſt euacuationem totalis vene que eſt in medio duarum ligatõnum ligetur totum crus cum bitumine ⁊ bindiſ: ⁊ ſtet pedibus eleuatis ſic vſqꝫ ad dies. iij. in cibo ⁊ potu fiat vt dictum eſt in cura abſqꝫ inciſione ſuperiori. Attende hic poſt ligaturam cum bitumine ⁊ binda ſi fieret ſtupor in pede ⁊ membris inferioribus ⁊ denigratio ꝙ ſignificarent mortificationeꝫ membri inferioris vnde oportet te eſſe attentum in hoc ⁊ conſiderare diligenter ne accidat error peior priore.

Cura elefantie ſiue fuerit ex ſanguine ſiue ex quacunqꝫ cauſa fiat poſt eius confirmationem ⁊ augmẽtũ curationem non recipit per viam medicinalem. In principio ſue natiuitatis ⁊ cum eſt in via vt fiat ⁊ augmentetur poteſt beneficio artis curari ſi in eius cura rationabiliter. procedatur. ſi autem elefantia contingerit ex ſanguine groſſo melancolico: primo mundificetur totum corpus cum pillulis ⁊ medicinis dictis cap. de melancolia ſecũdo fiat flobotomia de ſaluatella vł baſilica pedis contrarij tertio fiat ventoſatio cum ſcarificatione ſuper crus ⁊ pedem ⁊ fiat iterum flobotomia de vena que eſt in curuatura poplitis aut genu. leniter cum pẽna vngatur omni die totum crus cum pede cum oleo de mirtis calido vel oleo roſato in quo nuces cipreſſi ſint decocte: fiat emplaſtrum ſuper cruſ cum roſis floribus camomille mellilo to puluere mirtorum ⁊ boli armeni ⁊ farina gallarum mixtis ⁊ incorporatis cũ oleo ro. ⁊ mucilagie ſe. citoniorꝫ vel pſilij ⁊ farina melice vel milij: ſtet vſqꝫ ad fineꝫ cure pedibꝫ eleuatis mul. ũr ordinet ꝙ omnino abſticat a motu ⁊ coitu

Comedat carnes edi ⁊ caſtrati ⁊ arietis annuales ⁊ carnes gallinarum: caponum: ⁊ pullorum gallinarum: et columbarum. Comedat etiam vitellos ouorum ⁊ ſpinachia: attriplices feniculum: lactucam ⁊ mercuriale petroſillinum ⁊ boraginem ⁊ condiantur omnia talia cum lacte amigdalarum ⁊ butiro ⁊ cum ſpeciebus vſqꝫ pipere ⁊ zuchharo. Bibat vinum album clarum odoriferum bene limphatum. Abſtineat ab omnibus carnibus ſiluestribus quia de proprietate generant ſanguinem melancolicum ⁊ groſſum ⁊ ab azimis caſeo carnibus ſalitis ⁊ lacte ⁊ ab omnibus leguminibus ⁊ a vino nouo ⁊ veteri groſſo. Abſtineat a multa repletione cibi ⁊ potus. Sepe iteretur mundificatio cum pillulis ⁊ medicinis ⁊ ventoſatio cruris ⁊ flebotomia vene que eſt in curuatura poplitis vel genu ⁊ ſic remanebit illeſus.

Cura elefantie ex flegmate groſſo eſt vt in omni ebdomada ſemel aut biſ fiat vomitus poſt repletionem cibi ⁊ potus ⁊ poſt vomitum vtatur abſtinentia cibi potus ⁊ laboris ⁊ motus: ⁊ ſtet cruribus ⁊ pedibus eleuatis mundificetur totum corpus aliquando cum medicamine de turbit vel cum pillulis de hermodactilo maioribus. Scire hic conuenit quod nihil eſt quod in hac cura ex quacunqꝫ cauſa fuerit poſſit vomitui equari: ⁊ ſpecialiter ſi ex flegmate fuerit. Vngatur omni die crus totum leuiter cum pēna ex oleo de mirtis ⁊ oleo de liſio mirtis ſimul: ⁊ fiat emplaſtrum ſuper totum crus et pedem cum abſinthio contuſo piſtato ⁊ incorporato cū puluere nucis cypreſſi mirtorum boliarmeni myrrhe aloes oleo de mirtis ⁊ farina melice ⁊ ſiliginis mucillagine citoniorum ſemine vel mucillagine ſemine fenugreci ⁊ vino rubeo ſtiptico. Vtatur cibis ⁊ potibus dictis ſupra ⁊ in condimentis ſuis pipere ⁊ croco. Sepe abluatur crus totum cum pede ex aqua decoctionis ciceris vitis caulium ⁊ abſinthij: quia de proprietate hec aqua multum reſoluit ⁊ exiccat: ⁊ teneat in ipſa crus tempore longo. Ligetur firmiter emplaſtrum cum binda ſuper locum comprimendo ipſum locum fortiter: nam talis ligatio membrorum confortat vt de leui materiam currentem ex ſuperioribus membris non recipiat.

Capitulum. clxxxvij. de vulneribus ⁊ excoriationibus que fiunt in lumbis in dorſo ⁊ anchis quando homo longo tempore iacere cogitur vel quia propter equitationem talia fiunt aut propter calciamenta ſtricta.

i Ste modus infirmitatis quamuis manifeſtam ⁊ ſenſibilem cauſaꝫ habeat diſponuntur loca in quibus fit per materiaꝫ currentem ad ea per fricationeꝫ ⁊ compreſſionem factam in eiſdeꝫ locis quia materia calida ſemper iudicabitur: cum completa fuerit talis infirmitas ab omnibꝰ excoriatio appellatur ⁊ accidit ī dorſo anchis ⁊ naticis.

Signa excoriationis future ſunt pruritus ⁊ dolor ⁊ rubedo in dorſo vel anchis aut coxis ⁊ ſpecialiter quando aliqua iacuerit lōgo tempore in infirmitate ſuper loca illa contingunt talia accidentia etiam quando homo equitat ſellam ſtrictā ⁊ fricantur loca coxarum ⁊ naticarum ⁊ caleſiunt vltra debitum.

Cura a quacunqꝫ cauſa contingit excoriatio in membris narratis eſt vt ſtatī a principio epithimetur locus leſus cum petijs infuſiſ in aqua roſata ⁊ ſternatur cum folijs ſalicis ⁊ violarum ⁊ mirtorum: aut epithimetur cū ſucco ſolatri aut ſempiuiue vel aqua decoctionis ſumach mixto cum aqua roſata ⁊ ordinetur quod quandocunqꝫ petie infuſe in liquoribus predictis videntur exiccari infundantur taꝫ diu quod feruor ardor ⁊ pruritus fuerint remoti poſtea omni die bis vel ter ponatur ſuper excoriationem vngentū de ceruſa quod feruorem remouet ⁊ conſolidat tales excoriationes: puluis corticum granatorum de proprietate conſolida omnem excoriationem poſtquam per aliquos dies excoriatio epithimata fuerit ex epithimatibus dictis: ſed talis puluis oportet vt ſit tritus ⁊ cribellatus vt alcochol: hoc eſt in vltimo vt poteſt res teri ⁊ cribellari aliter enim non ſic valeret in conſolidatione illius excoriationis ⁊ ſuper iſtum puluerem ſemper ponatur petia infuſa in aqua roſata vel aqua decoctionis ſumach vel mirtillorum ⁊ ſic in breui dicta ꝯſolidabitur excoriatio ⁊ ſpecialiter ſi propter equitationem cōtingerit aut propter calciamenta ſtricta.

Capitulum. clxxxviij. de doloribus qui fiunt in extremitatibus membrorum ⁊ membris exterioribus.

ſ I autem dolores in iſtis locis ⁊ membris contingerint ſcilicet manibus vł pedibus ⁊ fuerit ſubiecti non artetici conſueti ⁊ non fuerint a caſu neqꝫ percuſſione neqꝫ a cauſa extrinſeca manifeſta ſed propter materiam currentem vel cauſam intrinſecā hoc euenerit neceſſario exiſtimanduꝫ eſt quod illud contingit aut propter alterationem complexionis membri aut propter curſum materie calide vel frigide ad loca doloroſa.

Signa dolorum contingentium ex cauſa calida in extremitatibus membrorum ſunt rubedo ⁊ calor ⁊ pruritus que ſignificant alterationeꝫ complexionis membrorum ſi fuerint abſqꝫ tumore manifeſto ⁊ duritie cum caliditate. Si autē cum tumore talia ⁊ cum duritie loci fuerint apoſtema futurum ſignificant.

Signa dolorum prouenientium ex cauſa frigida in membrorum extremitatibus ſunt priuatio caliditatis ⁊ rubedinis ⁊ ſtupor ⁊ fuſcedo ⁊ grauitas ⁊ formicatio que cum affuerint paraleſim futuram aut membri proprij mortificationem ſignificant.

Cura dolorum exiſtentium in extremitatibꝰ membrorum ex cauſa calida primo oportet vt vngantur loca doloroſa cum oleo roſato calido: aut cum vngento facto ex oleo roſato ⁊ cera mixtis et incorporatis ad inuicem. Si autem per hoc non remoueretur dolor membrorum: ſi fuerit ī ambobus pedibꝰ fiat flebotomia de ambabus manibus. Si vero in manibus fuerit fiat flebotomia de pedibus de vena que eſt inter annularem ⁊ auricularem digitum. Si vero in vno pede vel manu tantum fuerit: fiat in contrario pede vel manu contraria: poſtea inungatur locus cum oleo roſato calido vel vngento dicto. Nutriatur vſqꝫ ad tres dies vel circha cum dieta frigida ⁊ ſubtili videlicet cum ſucco hordei vel farine hauene vel ſpelte cōdite cū lacte amigdalaꝝ ⁊ agreſta vel vīo ð granatis aut ſucco berberis vel acetoſe. Comedat lactucas portulacas cucurbitas: ſpinachias: boraginem cōditas eodem modo. Bibat vinum de granatis cum aqua frigida ⁊ ſit aqua quintupla ad vinum aut agreſtam aut aquam decoctionis ſumach vel mirtillorum: aut acetoſe vel berberis poſt dies quatuor cōedat pullos ⁊ carnes edi vel caſtrati conditas cum rebus dictis ⁊ vitellos ouorum ⁊ bibat vinum album debile ⁊ agreſtuꝫ valde limphatum cum aqua poſſet mundificari cuꝫ aqua decoctionis prunorum tamarindoꝝ ⁊ manne in qua ʒ. j. pulueris reubarbari ponetur.

Cura dolorum ex frigida cauſa prouenientium in extremitatibus membrorum eſt cum incipit vt fundatur ſuper membꝝ vel mēbra ex alto aq̄ calia ⁊ leuiſ locꝰ doloroſus māibꝰ fricetꝰ ⁊ vngatꝰ cū olo ð camōilla vł de

aneto mixto cum cera. Si autem per hoc dolor non ſedaret tunc mūdificetur corpus cū pillulis fetidis vel de hermodactilis maioribus: aut cū medicamine de turbit: vel cū medicamine de hermodactilis facto in ſciatica ⁊ dolore articulorum. Vngatur poſt mundificationem locus doloroſus cū oleo de ſpica vel de lilio aut de coſto ⁊ fundatur ſepe ſuper ipm aqua calida decoctionis abſinthij: florum camomille mellilott ⁊ ſimilium. Nutriatur cum carnibus pullorum columbarum ⁊ pullorum gallinarum ⁊ caſtrati ⁊ edi aſſatis ⁊ vitellis ouorū ⁊ cōdiant talia cū ſpēbus ⁊ pipe. Sumat ſepe brodia caulū ⁊ porrorū in quib⁹ coquantur carnes vtatur ſinapi cū ſuis cibarijs ⁊ bibat vinum debile limphatū bene. Abſtineat a coytu ⁊ ab azimis ⁊ leguminib⁹ ⁊ lacte ⁊ ſimilibus.

Caplm. cxcix. de tumore ⁊ pruritu q accidūt digitis in autūno ⁊ hyeme.

H ec infirmitas vel malitia ſemp fit ex frigiditate aeris coartantis vapores ⁊ fumos q decurrunt ad pedū digitos ⁊ manuū vnde cū tales vapores ſint calidi ⁊ coartati in digitis pedū ⁊ manuū violenter inducunt pruritū ⁊ tumorem ex neceſſitate.

Signa ex re ipa ⁊ per narationem infirmi ſatis nota videntur.

Cura tumoris ⁊ pruritus qui accidunt in pedibus ⁊ manibus tpe frigiditatis ē vt ſuper digitos ⁊ loca tumoris ⁊ pruritus fundatur ſepe aqua calida ſalſa ⁊ longo tempore teneantur pedes in aqua decoctiōis ſicle aut decoctionis ſulfuris ſeu aque decoctiōis abſinthij: fumiterre ⁊ mellilott: aut aqua decoctionis berbene: epithimi: paritarie roſaꝝ. Vngantur loca pruritus cum oleo de ſpica ⁊ oleo de maſtice aut oleo de camomilla ⁊ de ſemine lini. Si autē mēbꝝ vel membra magnificentur vltra debitū fiat emplaſtrum ſuper locū quod ſic fit. Recipe ficuum ſiccarum. libras. ſ. alia ꝫ. ℥. ſ. cepe vnum vel duas piſtent ſimul ⁊ incorporentur cū vino odorifero. Aliud. ℞. ſinapis. ℥. j. ficuū ſiccarū. lb. ſ. mellis. ℥. ij. piſtentur ⁊ in corporent cū oleo in quo ſulfur ſit diſſolutus purget ſepe cū pillulis fetidis vel pillulis ſtomaticis alkindi aut cū decoctione facta ex mirobolanis indis: mirtis: roſis ⁊ epithimo: dulcorata cum zucharo roſato bibat bonum vinum odoriferum clarū limphatū quodāmodo: ⁊ vtatur temperata dieta generatiua boni ſanguinis non melancolici neqꝫ ſanguinis aduſti vel ſalſi.

Caplm. cc. de his que accidunt in vnguibus ex feditate.

I nfirmitates que vnguibus accidunt communiter ſunt quinque videlicet puncta. Alba: citrinitas gibboſitas cum tinea ⁊ excoriatione: curuitas ⁊ ſciſura alba puncta dominium frigiditatis in corde ⁊ partibus ſpiritualium ſignificant Citrinitas vnguium eleuationem fumi colerici ad ſpiritualia ⁊ ad os ſtomachi ⁊ oris fetorem ſignificat. Gibboſitas dominium flegmatis ſalſi ⁊ melancolie acetoſe in toto corpore ⁊ ſpiritualibus ſignificat. Curuitas vnguium dominiū ſiccitatis in ſpiritualib⁹ ⁊ nutritiuis ſignificat. Vnguium ſciſura dominiū melācolie in nutritiuis ⁊ ſtomacho ⁊ ſpiritualib⁹ ſignificat.

Cura punctorum alborum in vnguibus eſt ratione totius corporis vt mundificetur cum pillulis fetidis vel medicamine de turbit, ⁊ confortetur cor cum diatrion pipereon aut cum diamargariton: vel cum puluere qui ſic fit. ℞. macis croci corali rubei ana. ʒ. ij. fiat puluis cribellatus de quo cum vino rubeo claro odorifero ſumat patiens omni mane ſtomacho ieiuno. ʒ. ſ. Vtatur dieta calida ⁊ ſpeciebus pro condimento ⁊ bibat vinum odoriferū clarum limphatum ſuper vngues continue deferatur pix vel ſtorax liquidum aut armoniacum mollificatū cum oleo de ſpica aut cum maſtice aut cum fruſtrib⁹ vitri. radantur puncta alba aliquando vt ſubtiliora ⁊ magis obedientia ad epithimata ⁊ vnctiōes fiant.

Cura citrinitatis vnguium eſt ratione totius corporis ⁊ mundificetur cum pillulis minoribus de hermodactilo que fiunt ex quatuor rebus quas ſupermētin articulorum doloribus fecimus. aut cum decoctione facta ex reubarbaro tamarindis manna ⁊ roſis. Vtat vino albo limphato ⁊ carnibus conditis cum agreſta vel ſumac aut acetoſa vel berberis ſucco ⁊ ſimilibus. Super locum ponatur continue epithima factum ex ſemine eruce ⁊ aceto aut ex ſemine ceparum ⁊ agreſta: aut ex ſemine cicute ⁊ acetoſe abluātur ſepe vngues cū aqua calida decoctionis ſulfuris aut auripigmenti in qua ſit aliquid aceti quia erit vtile.

Cura gibboſitatis ⁊ tinee vnguium eſt vt mundificetur corpus cum medicinis dictis capitulo de melancolia ⁊ que dicentur capitulo de ſcabie ⁊ flegmate ſalſo inferius libro tertio de decoratiōe ⁊ venenis fiat epithima ſuper vngues ex ſale ⁊ fece aceti ⁊ alumine fecum ⁊ aceto: vel fiat emplaſtrum ex ſquilla contuſa ⁊ mixta cum oleo ſiſamine vel de lilio aut de camomilla: vel fiat emplaſtrum ex cepe crudo mixto ⁊ cōtuſo cum ſale ⁊ fece aceti.

Cura curuitatis vnguium eſt vt per hebdomadam feratur emplaſtrum de pinguedinibus anium contuſis ⁊ mixtis ad inuicem ſuper vngues: deinde ſoluantur. que ſi poſt q̄ emplaſtrum ſolutum fuerit ⁊ remotū ab vnguibus molles inueniantur fricande erunt cum fruſtribus vitri vel aſſellis alicuius vaſis vitri fracti tam diu q̄ equales fiant ⁊ iteretur hec fricatio cum vitro multotiens poſt emplaſtrum factum ex pinguedinibus donec vngues equales facte fuerint: poſtq̄ vero vngues per iſtum modum equales facte fuerint cera mollificata ſuper ipſos vſqꝫ ad eorum duritiem deferatur aut armoniacum album mixtum ⁊ diſſolutum cum cera.

Cura ſciſurarum vnguium eſt vt mundificetur corpus cum rebus mundificantibus melancoliam aut humores aduſtos ſecundum q̄ dictum eſt ſuperius capitulo de melancolia. Nutriatur corpus cum rebus impinguantibus ⁊ humectantibus totum corpus vt ſunt brodia gallinarum cum vitellis ouorum ⁊ vina rubea dulcia ⁊ ſimilia: humectentur vngue ⁊ mollificētur cōtinue cum aqua tepida ⁊ pinguedinibus anium dictis ſuperius ⁊ cera mollificata ⁊ emplaſtris humidis pinguibus dictis in cura curuitatis vnguium. Scire hic conuenit q̄ cum vngues valde turpes fuerunt ⁊ nō curantur per aliquem ex modis dictis multotiens iteratur quia conuenit vt mollificentur cum aliquibus medicaminibus mollibus vnctuoſis tam diu q̄ per continuam mollificationem cadant: aut eradicentur cum ferro aut cum medicamine acuto facto ex calce viua et ſapone molli: vel ex alumine fecum mollificato ⁊ poſito ſuper radices vnguium ita q̄ corrodantur ⁊ cadant: cum vero vngues ceciderint vel ex tu parte fuerint: nullo modo cum manu vel alia re tangantur ne torſio vel curuitas eiuſdem accidere poſſint: ⁊ ſup loca cera mollificata continue vſqꝫ ad perfectam reſtaurationem deferatur: ⁊ deus melius nouit.

Liber p̄mꝰ Gulielmi placentini feliciter explicit.

Incipit liber ſecūdꝰ eiuſdē q̄ ē de febribꝰ ⁊ de his que ſunt neceſſaria in curatione febrium.

Caplm primū de diffinitione febris ⁊ eius diuiſione in ſua genera ⁊ ſuas ſpecies.
Caplm ſecūdum de febre effimera ⁊ ſpeciebus eiꝰ.
Caplm.iij.de febribꝰ effimeris que accidūt propter apoſthemata.
Caplm.iiij.de febre eticha ⁊ ſuis ſpeciebus.
Caplm.v.de febribus putrides ⁊ ſpēbus earūm ⁊ ſuis cauſis cōmunibus ⁊ p̄mis ſignificationibus.
Caplm.vj.de regimine acutarū egritudinum in cōi.
Caplm.vij.de febre ⁊ ſanguine ⁊ ſpeciebus eius.
Caplm.viij.de febre tertiana pura interpolata.
Caplm.ix.de tertiana cōtinua.
Caplm.x.de cauſone.
Caplm.xj.de febre tertiana.pura q̄ notha appellatus
Caplm.xij.de febre quotidiana pura interpolata.
Caplʒ.xiij.ð fe.quottidiana cōtinua q̄ latica apellat.
Caplm.xiiij.de febre quotti.non vera ſeu notha.
Caplm.xv.de quartana pura interpolata.
Caplm.xvj.de febre quartana cōtinua.
Caplm.xvij.de febre quartana nō pura ſeu notha.
Caplm.xviij.frigore vel tremore qui non calefit.
Caplm.xix.de febre ſincopali que fit ex humoribus malis calidis ⁊ acutis.
Caplm.xx.de febre ſincopali que fit ex humoribꝰ frigidis ⁊ crudis.
Caplm.xxj.de febribus cōmixtis videlicet quintanis ⁊ ſextanis ⁊ reliquis.
Caplm.xxij.de febre que empialos vocatur.
Caplm.xxiij.de febre que lipparios vocatur.
Caplm.xxiiij.de febribus cōpoſitis.
Caplm.xxv.de febre emitritis dicitur.
Caplm.xxvj.de febre peſtilentiali.
Caplm.xxvij.de variolis ⁊ morbillis.
Caplm.xxviij.de cognitione longationis ⁊ abreuiationis febris.
Caplm.xxix.de cognitione temporū febris.
Caplm.xxx.de ſignificatiōibus bonis ⁊ malis apparētibus in febre.
Caplm.xxxj.de cognitiōe digeſtiōis ⁊ indigeſtionis humorū in febre.
Caplm xxxij.de criſi ⁊ ſignis ſignificātibus criſiʒ ⁊ eiꝰ malitiā aut eius bonitatē.
Caplm.xxxiij.de cognitione ſpecierū euacuatiōis criſis ⁊ ꝑ quā ptē fieri debet ipa euacuatio.
Caplm.xxxiiij.de diebus creticis ⁊ de modo numerationis ipoꝛū diuiſim ⁊ cōiunctim.
Caplm.xxxv.de ſignificatiōibus vrine in cōmuni.
Caplm xxxvj.de ſignificatiōibus egeſtiōis.
Caplm.xxxvij.de ſignificatiōibꝰ ꝯtractis ex pulſu.
Caplm.xxxviij.de regimie cōualeſcentis.

Caplm primū de diffinitiōe febris ⁊ eius diuiſione in ſua genera ⁊ ſuas ſpecies.

f Ebris eſt calor naturalis alteratꝰ i corde ad id qd̄ eſt preter naturam procedēſ ab ipo per venas ⁊ artarias mediantibus ſpiritibus ⁊ ſanguine ꝑ totum corpus: ⁊ nocet ſenſibiliter operationibus naturalibus Si aliquis ſophiſtarum vellet dicere qd̄ in febre empiala ⁊ lipparia calor febrilis nō vadit in totum corpus cum in empiala exteriora ſint frigida ⁊ in liparia econuerſo videtur quod nō ſit verum quod in omni febre calor innaturalis procedat per totum corpus ⁊ ſic diffinitio predicta non erit generalis neq; vera ſimpliciter. Ad quod dicēdum eſt qd̄ ſicut terra ꝑ eſſentiam ſuam ⁊ naturaliter deſcēdit ad iferius ⁊ ignis ſemꝑ aſcendit ad ſupius vt eſt mañifeſtum ⁊ impediūtur illa ſecūdo per accidens in talibus motibus ita febris per ſuam eſſentiā ⁊ naturalit ꝓcedit a corde in totum corpus: pōt tamē impediri ꝑ accidēs a materia opilante meatus ⁊ vias ꝑ quas calor debet tranſire in totum corpus vt dictū eſt in lipparia ⁊ empiala quia ēpiala fit ex flegmate groſſo vitreo frigido cuius aliqua pars putruit ⁊ calefacta eſt: alia vero remāſit frigida: eo qd̄ calor accidentalis nūdū potuit eam penetrare ⁊ calefacere: ⁊ ſic per ſuam frigiditatem multam infrigidat exteriora: ⁊ impedit calorem accidentalem tranſire a loco putrefactionis ad extrema. In lipparia eſt alia cauſa quaſi cōtraria. vel dicatur ꝙ omnis febris cum ſit morbus vniuerſalis per effectum leſionis in totū corpus: ⁊ in omnes operationes totius corporis vere poteſt dici ſecunduʒ iſtam diſpoſitionem ⁊ modum ꝙ calor procedit a corde in totum corpus quāuis ſecūdum ſenſuʒ tactus nō appareat calor accidentalis in aliquibus mēbris ſed potius frigiditas vt manifeſtum eſt in exemplis ſuperius dictis. Diuiditur febris primo in genera ſua prima videlicet in febrem de inflammatione ſpiritualium ⁊ febrem de inflammatione membrorum radicalium ⁊ humiditatum eorumdem ⁊ febrem putridam humoralem: ⁊ differūt iſta genera proprie per differentias ſuorum ſubiectorum. Iterum differunt illa genera per alium modum ⁊ conueniunt: quia ad effimeram multotiens ſequitur ethica vel putrida: ⁊ ad putridam eticha: ſed ad ethicam nunquam ſequitur effimera neq; putrida neq; ad putridam effimera ⁊ h̄ contingit propter ſubtilitatem ⁊ groſſitiem diuerſorū ſubiectorum febris nam calor innaturalis inflammatus in ſubſtantia aerea ſpirituali iflammare poteſt mēbrum ⁊ calefacere accidentaliter. Similiter calor innaturalis inſertus in humoribus inflammare poteſt de leui membra radicalia ⁊ eorum humiditates ⁊ facere ethicam: ſed impoſſibile eſt vt natura reſoluat calorem a membris duris ⁊ cum in ipſis extinguat ⁊ remaneat in humoribus per ſe uel in ſpiritibus. Similiter ſi natura poterit calorem ab humoribus putrefactis reſoluere: veriſimile erit qd̄ ipſum a ſubſtantia aerea ſpirituali remouebit cum ſit grauius ⁊ difficilius talem calorem accidentalem inſertum in humoribus putrefactis apud naturam ⁊ medicum remouere ⁊ reſoluere quam a ſubſtantia ſpirituali: ⁊ ita in alijs ſubſtantijs ſuperius dictis. Conueniunt iſta genera febris etiam differunt in quadam natura cauſarum: quia febris effimera non requirit ex cauſis medicinalibus que ſunt tres videlicet primitiua antecedens ⁊ coniuncta effimera primitiuam tantum ethicam antecedentem tantum: putrida primitiuam antecedenteʒ ⁊ coniunctam: ⁊ in hoc conueniunt omnes. Nobis autem videtur rationabiliter quod poteſt effimere ⁊ ethice coniuncta cauſa aſſignari nam omne quod eſt quod fuit ⁊ quod erit tam diu quod cōſeruatur in eſſe: aut eſt vel fuit vel erit tale quod conſeruans ⁊ conſeruatum ſunt idem aut diuerſa: ſi ſint idem ſequitur hoc impoſſibile quod faciens ⁊ factuʒ ſunt idem: ⁊ perficiens ⁊ perfectum idem. Si diuerſa ergo aliud eſt quod conſeruat ⁊ quod conſeruatur ergo effimera ⁊ ethica cum conſeruentur in eſſe ⁊ durabilitate tꝑaliter neceſſario eis conſeruans vel cōſeruantia aſſignabuntur que erunt aliud ab effimera ⁊ ethica: ⁊ cum remouebuntur ab eſſe ⁊ durabilitate remouebuntur ethica ⁊ effimera: ⁊ ſic patet manifeſte de cauſa coniuncta in iſtis febribus que ſic ſe habent ad iſtas febres quemadmodum putredo in febribus putridis q̄ tā diu ꝙ durat feb. putrida durat: ⁊ cum deſtruit febris deſtruit putrida: ſed quia noīe cauſa coniuncta in ethica ⁊ effimera non eſt ſic manifeſta dicit ꝑꝑ h̄ a quibuſdā ꝙ cauſa coniuncta in eis non aſſignat neq; debet aſſignari: ſed cō probatuʒ ſit ꝙ ē poſſibile vt aliquid poſſit tꝑaliter permanere abſq; cauſa cōſ

uante ipſum fuit nobis viſum ꝙ erat cōueniens ⁊ vtile vt febri effimere ⁊ ethice cām coniunctam noīe ꝓprio aſſignaremus contracto ex congerie vocabulorū Nomen proprīū cauſe cōiuncte in febre ethica contractum ex congerie vocabuloꝝ eſt habilitas humiditatū mēbroꝝ radicaliū exiſtentium in fontibus mēbroꝝ ad inflāmationem in qbus reperta ſunt ſubtilitas ariditas cū quaſdaꝫ acuitate ⁊ paucitas reſpectu mēbrorum que nutriunt᷑ vel q̄ debent ab eiſdē nutriri: ⁊ hec cā ꝗ̄ cito reperta fuerit in ipſis humiditatibꝰ fiet ethica: ⁊ cum ab eiſdem poterit per naturam aut per operationem medicinalem remoueri curabit᷑ ipa ethica vex eſt ꝙ quādo iſta cā aucta bene fuerit: ⁊ cōfirmata in ſecunda humiditate membroꝝ propter nimiā habilitatē inflāmationis ⁊ exiccationis repertaꝫ in ipſa humiditate ſecunda vel tertia mēbrorum ita fugit᷑ ⁊ firmat᷑ calor accidentalis in eiſdē ꝙ neqꝫ per naturaꝫ neqꝫ per artē ab eiſdē poterit remoueri: tunc ipſa ethica remanet incurabilis poſt illud ſicut putrida remanet incurabilis cum putredo erit vniuerſaliter ꝑ oēs humores venaruꝫ ⁊ per venas ita ꝙ tota maſſa humorum venarum putrefit vel quaſi putrefit: tunc neceſſario membra priuantur nutrimento humorali ⁊ fit vltima debilitas ⁊ mors ex neceſſitate materie: ⁊ de iſtis tribus humiditatibus que ſunt in fontibus mēbroꝝ radicalium faciemus inferius fidē in tractatu de ethica. Nomen vero cauſe coniuncte in effimera contractam ex congerie vocabuloꝝ eſt ſubtilitas ſubſtantie ſpiritualis ⁊ igneitas ⁊ raritas ⁊ ſpirituum coadunatio ⁊ velocitas motus cū quadam ſiccitate excedente ⁊ habilitatem ad maiorē inflāmationem ꝗ̄ ei conueniat per naturā ſpiritus in eo ꝙ ſpiritus: ⁊ hec cauſa ꝗ̄ cito reperta fuerint in ſpiritu erit effimera ⁊ ſi in eodem ſpiritu multiplicaretur fieret ethica vel putrida neceſſario poſt diē vel aliquod tp̄s ⁊ ſi a ſpiritibus per naturam vel artē remoueri poterit curabitur ex neceſſitate materie ſpiritualis recipientis de leui effectū medicinaꝝ vel operationem naturaꝝ vel nature: ⁊ per h̄ manifeſte apparet conſiderantibus recte in iſtis materijs vel ſubiectis quare effimera leuis ⁊ breuius curatur ꝗ̄ ethica vel putrida. nam h̄ contingit ex habilitate ſubiecti febris vel inhabilitate recipiendum effectum medicinarum vel operationem nature: verum eſt ꝙ prima ſpecies ethice leuius curatur ꝗ̄ putrida ſed deterius cognoſcitur ⁊ deterius curat᷑ ⁊ grauius ꝗ̄ effimera ⁊ h̄ totū eſt per habilitatē ⁊ inhabilitatem ſubiecti vt dictū eſt. Secūda ſpecies ethice cū ad vltimū eius deuenerit ⁊ ad principium tertie nunquā curatur ⁊ h̄ eſt ꝑꝑ fixuram caliditatis extranee in ſubiecto duro quod reſtaurationem neqꝫ īpreſſionem recipit a medicinis neqꝫ alteratione ex inhabilitate ſui ad effectuꝫ alterationis ⁊ operationē nature. Differunt iſta genera febrium ēt per naturam cauſaꝝ medicinalium que diuerſimode eis attribuunt᷑: de qbus cauſis medicinalibus inferius capitulo de febre putrida fidem faciemus nā febri effimere per medicos attribuitur cā primitiua tātum ⁊ nō antecedēs: neqꝫ cōiuncta: ethice antecedēs tātum ⁊ nō primitiua nec coniuncta.

Putride attribuunt᷑ oēs modi cauſarum: primitiua videlicet antecedens ⁊ coniuncta.

Caplm. ij. de febre effimera ⁊ ſpeciebus eius.

P Rime ſpecies feb. effimere ſunt tres quaruꝫ prima ⁊ magis principalis ēſt illa que fit ſolum ex inflāmatione ſpirituum abſqꝫ poſthemate ⁊ dolore abſqꝫ materia m̄lta peccante in q̄ntitate: imo fit ex cauſa diuerſa que precedit eam ab eo ſcd̄m ꝙ currit conſuetudo vt eſt ſuperfluus labor aut ira ⁊ ſimilia.

Secūda ſp̄es eiꝰ eſt illa que fit ꝑꝑ apoſthema aut dolorem ⁊ de iſta faciemus inferius capitulum ꝓprium.

Tertie ſpecies eius eſt illa q̄ fit ꝑꝑ humorem multiplicatū in quātitate quo ad virtutem: ⁊ de iſta inferius dicemus cap. de febre putrida ex ſanguine.

Febris vero effimera que eſt de inflāmatione ſpirituum iteꝝ diuidit᷑ i febreꝫ effimeram de īflāmatione ſpirituū animaliū qui habent eſſe in cerebro ⁊ feb. effimeram de inflāmatione ſpirituū naturaliū qui habēt eſſe in epate: ⁊ febrē effimeram de inflāmatione ſpirituū vitaliū qui habent eſſe in corde.

Signa cōmunia febris effimere que fit ſolum ex inflammatione ſpirituum propter cauſaꝫ diuerſam que precedit eam ab eo ſecundum ꝙ erit cōſuetudo ſunt q: non habet ꝑiodos ſed eſt vnus ꝑiodus tantum: ⁊ neqꝫ incipit cum rigore neqꝫ orripillatione: ⁊ vrina non multū tingitur in illa febre neqꝫ mutatur in ſubſtantia neqꝫ odore ab eo ꝙ conſueuerat niſi modicum aut non in aliquid: ⁊ cū corpus egri tangitur per totū non inuenitur calor ſuperfluus neqꝫ mordicatiuus multum vltra naturalem modum ⁊ conſuetudinē: neqꝫ anhelitus eſt vehementer conſecutiuus: neqꝫ lingua eſt vehementis aſperitatis in iſta febre neqꝫ ſiccitatis neqꝫ pulſus fit in ea velox neqꝫ frequens multum: ⁊ pꝰ eius declinationem fit aliquis ſudor vel humoroſitas aut cutis roratio ⁊ h̄ contingit propter calorem febricalem diſſoluentē partem ſubtilem humorum vel humiditatū que euaporat a poris cutis hora qua calor accidentalis extinguitur ⁊ exalat: qui calor hora ſue exalationis ſecū trahit humiditatem ſubtilem diſſolutam ⁊ eam ex poris cutis exalare facit: ⁊ ſic fit raritas per corpus vel humoroſitas: ⁊ iterum hec feb. vt plurimum finitur in die ⁊ nocte: ⁊ aliquando extenditur vſqꝫ ad dies tres ⁊ h̄ eſt raro: cum autem per tranſit dies tres egreditur a genere effimere ⁊ fit neceſſario ethica vel putrida: ⁊ tunc calor augmentatur neceſſario per totum corpus ⁊ fit magis mordicatiuus ⁊ ſuperfluus ⁊ vrina incipit manifeſte in colore ⁊ ſubſtātia ⁊ odore mutari ⁊ variari ⁊ pulſus fit tunc velox ⁊ frequens vehemētis ⁊ lingua alteratur manifeſte ad aſperitatem ⁊ ſiccitatem: ⁊ cum iſta incipiunt apparere tunc vereſcitur ꝙ effimera mutata eſt ad aliud genus febris.

Species febris effimere que fit ex inflāmatione ſpirituum animaliū cōmuniter ſunt ſex.

Quaꝝ prima ē illa que fit ex vigilijs non conſuetis vel excedentibus nam cū oēs vigilie naturaliter exſiccēt corpora ⁊ calefaciāt ſi fiant in tp̄e non conſueto vel modū excedant magis calefaciunt ⁊ exiccant ⁊ ſpecialiter ſubſtantiaꝫ cerebri ⁊ eius partes ⁊ ſpiritus animales cum cerebrum ⁊ eius partes ⁊ ſpiritus plus alijs laborent mēbris in vigilijs: ⁊ calefaciendo ſpiritus animales acuunt caloreꝫ in cerebro ⁊ febreꝫ inducunt effimeraꝫ ſcd̄m habilitateꝫ ſubiecti ad recipiendū inflāmationem.

Secūda eſt illa q̄ fit ꝑꝑ multā moram ſub ſole: nam ſol lumine ⁊ claritate ſui calefacit aerē circūdanteꝫ capita hoīum: vnde per longaꝫ morā ſub radijs ſolis ⁊ eius lumine aereo ſubtiliat ſpiritꝰ animales ⁊ eos calefacit ⁊ inflāmat vltra debitum ⁊ ſic finaliter inducit effimeram.

Tertia ē illa q̄ fit ꝑꝑ nimiaꝫ ſolicitudinē: ⁊ h̄ eſt ꝑꝑ congregationē caloris ⁊ ſpiritus circa cerebrum ⁊ debilitatē inſtrumentoꝝ ſenſibilium cū natura negligat ipſoꝝ vſum ex ſolicitudine contrahente calorem ⁊ ſpiritus ad cerebrum in quo inculcantur ⁊ inflāmantur in ſe ipſis ⁊ ſic fit febris hec.

Quarta eſt illa q̄ fit ꝑꝑ laborē ⁊ laſſitudinē: nam labor cū calefaciat mēbra oīa ⁊ neruos mutat ⁊ cerebrū calefacit ſpiritus ⁊ acuit calorem ⁊ febrē finaliter inducit ⁊ laſſat corpus totaliter ⁊ propter diſtemperantiaꝫ in toto ⁊ in neruis ⁊ ad iſtam effimeratā vt plurimum ſuperuenit febris putrida ꝑꝑ ebulitionē ⁊ cōmotiōeꝫ in humoribus factaꝫ ex motu cū labore.

Quinta eſt que fit propter catarruꝫ ⁊ corizam nam omnis catarrus vel coriza ſemper fit ex materia que

deſcendit ad pallatum gullam vel naſum: ⁊ h aut propter viam diſſolutionis ⁊ a calido ꝙ humiditatem reptam circa celebrum diſſoluit ⁊ eam inferius deſcendere facit vt nix a calido in montibus diſſoluitur in eſtate ⁊ inferius deſcendit aut a frigido conſtringente quod facit a ſubſtantia groſſa per viam conſtrictionis humidum eliquare ⁊ deſcendere inferius vt apparet quādo aliqs manibus pilaꝫ niuis cōſtringit humidū eniꝫ ⁊ ſubtile deſcendit inferi⁹ ⁊ terreſtre remanet vnde cū iſte cauſe catarri vel coꝛꝫe in cerebro multiplicanẽ videlicet cauſa diſſoluens cū multiplicaẽ ſpiritus inflāmaẽ ⁊ febꝛem facit: ⁊ etiaꝫ cā frigida cōmodum naturalem excedit coadunando ſpiritus ⁊ caloꝛē in ventriculis cerebꝛi impeditur eoꝝ euentatio ex frigido conſtringente: ⁊ ſic inflammātur in ſeipſis ⁊ fit febꝛis effimera ⁊ talis febꝛis multotiens ducit pacientem ad pleureſim vel peripleumoniam.

Sexta eſt que fit propter ſomnū: cū enim in ſomno caloꝛ naturalis ⁊ ſpiritus ſenſibilium circa cerebꝛum congregentur ſi ſomnus nō exceſſerit modum neqꝫ nature intentionem conſeruat ſpiritus animales ⁊ ſenſibilia inſtrumēta ⁊ ab eiſdem laſitudineꝫ vel fatigationē in vigilijs acquiſitam remouet: ſed ſi moduꝫ exceſſerit in longitudine ⁊ profūditate inducit in ſpiritibus animalibus exiſtentibus circa cerebꝛum coartationē ⁊ eoꝛum impedit euentationem ⁊ ſic ipſi ſpiritus inflammantur in ſe ipſis cum careant euentatione ⁊ curſu ⁊ fit febꝛis que inducit homineꝫ ad peripleumoniam ⁊ ſequentiam multotiens.

Febꝛis effimere ſpecies q̄ fit pp inflāmationeꝫ ſpirituum vitaliuꝫ ſunt ſex pꝛima eſt illa que fit ex ira cuꝫ ira inflāmet ſanguineꝫ ⁊ ſpiritus circa coꝛ inducit ſi excedit effimeram: ⁊ hec effimera multotiens inducit ſinocham vel tertianam.

Secunda eſt illa que fit ex triſticia: nam cū ex intenſa triſticia ⁊ longa ſpiritus ⁊ caloꝛ cōgregenẽ circa coꝛ ⁊ nō poſſint bene euentari pp debilitatem iductaꝫ in mēbꝛis anhelitus ex fuga ſpirituū ad radiceꝫ neceſſario ſpiritus in ſe ipſis inflammantur ⁊ fit febꝛis ⁊ hec febꝛis ducit hoīem ad defectum appetitus ⁊ melācoliam ⁊ aliquando ad febꝛem quartanam.

Tertia ē illa fit que pp longā moꝛam in aere frigido cū. n. aer frigidus manifeſte ledat thoꝛacē eo ꝙ frigidū nocet neruis ⁊ thoꝛaci pp eoꝝ diſtēperātiam in frigiditate cōplexionali ex natura ſue cōpoſitionis: eo ꝙ thoꝛax oſſuoſus ⁊ neruoſus eſt valde: ⁊ ēt qꝛ ſtringit gulaꝫ ⁊ impedit pulmonē in mundificatione humiditatis tū pp lexionem thoꝛacis ex frigido tū pp impedimentū in anhelitu ⁊ pp impedimentū in mūdificatione coadunātur ſpiritus ⁊ alteranẽ ex doloꝛe thoꝛacis ſpiritualia: ⁊ fit febꝛis que inducit multotiens hoīem ad aſperitatem cāne pulmonis.

Quarta ē illa que fit pp dimiſſionē balneī tēpoꝛib⁹ conſuetis nam cū balneū mundificet coꝛpus totū a ſupfluitatib⁹ ſubcutaneis que ſunt in poꝛis cutis totius coꝛpoꝛis: cū pꝛiuatur corpus hoīs tali mūdificatiōe tēpoꝛib⁹ cōſuetis cōgreganẽ ſupfluitates in poꝛis p q̄s ſpiritus artariales ⁊ caloꝛ naturalis conſueuerint anhelare ⁊ euentari: ⁊ ſic p pꝛiuationē euentationis iſlāmanẽ ipſi ſpirit⁹ in ſe ipſis ⁊ fit febꝛis effimera q̄ ducit hoīem multotiens aut ad ſcabiē aut ad cōtinuā fe. cū ſit in pꝛeſentia humidi ſupflui cū calido accidētali.

Quinta eſt illa q̄ fit propter balneū ex aquis termarū vel aqs calidis naturaliter: nam cū aque calide naturaliter termaꝝ ſint oēs ſulfure calefaciūt aerem balnei ⁊ aerē circūdātē balneū q anhelaẽ plus q̄ꝫ regnunt caloꝛ eſt ſpiritus ipſius coꝛdis ⁊ ſic per ſuā caliditateꝫ actualē excedentē caliditatē aeris conuenietis ad euētatiōnē ſpirituū coꝛdis ⁊ caloꝛis fit feb. que multotiēs ducit hoīem ad doloꝛem capitis ⁊ ſitim intolerabilē vitio pulmonis.

Sexta eſt illa q̄ fit pp longaꝫ moꝛā in balneo calido: naꝫ cū balneū calidū coꝛpus totaliter calefaciat ⁊ p lōgam moꝛā in ipſo exalēt ſpirit⁹ ⁊ caloꝛ ⁊ fiat debilitas in toto ⁊ ſpecialiter in virtute qua anhelitus fit ⁊ compleẽ: cogitur ex talib⁹ cauſis ipſa virtus anhelandi ad frequētē velocitatē cū debilitate ⁊ ſic inflāmanẽ ſpūs in coꝛde ⁊ fit feb. q̄ multotiens ducit hoīeꝫ ad ethicā.

Species febꝛis effimere que fit ex inflammatione ſpirituū naturalium ſunt cōmuniter nouem.

Pꝛima eaꝝ eſt illa q̄ fit pp famen cuꝫ enim fames coꝛpus exiccet ⁊ calefaciat cū exceſſerit epar ⁊ ſtomachū: ⁊ facit currere humoꝛes ad ſtomachuꝫ hoꝛa qua cibum ſumere conſueuerat: conturbantur naturales ſpiritus ex humoꝛib⁹ currentibus non putrefactis ⁊ caleſiunt: ⁊ per continuationē cū ſpiritibus vitalibus iſlāmanẽ tales ſpiritus ⁊ fit febꝛis ⁊ h vt plurimuꝫ imputridam conuertitur eo ꝙ materiam inuenit in loco nō ſuo ⁊ eſt non naturalis ⁊ fit calida cū humiditate ſua ⁊ ſic putreſit ⁊ facit febꝛem putridam poſt effimeram: ⁊ h effimera eſt difficilis cognitionis.

Secunda eſt illa que fit fluxum vētris vel fit pp frequentē aſſellationem aut propter medicinā vel alia ſimili cauſa nā ex frequenti ⁊ inoꝛdinata aſſellatione multiplicata in quātitate vltra debitū: aut ex acuitate medicine ſeu eius ventoſitate conturbātur oēs humoꝛes venarum ⁊ epatis ⁊ caleſiūt ⁊ cōmouentur ſpiritus indebite ⁊ ſic inflammantur in ſe ipſis: ⁊ cū ſua inflāmatione motu ⁊ turbatione continuantur cū vitalibus ⁊ fit effimera pꝛimo que ad ethicam ſpaſmum ⁊ moꝛteꝫ multotiens ducit.

Tertia eſt q̄ fit pp vini potationem multiplicati in q̄ꝫtitate vel qualitate reſpectu pacientis: nam vinum cū fuerit calidū ⁊ acutū vltra q̄ꝫ natura recipientis requirat: ſpiritus naturales calefacit ⁊ etiam totum coꝛpus ⁊ inflāmantur vitales ſpiritus per continuatiōeꝫ cū naturalibus inflāmatis ⁊ fit febꝛis ſi aūt habūdans fuerit in quātitate vinum facit mundare humoꝛes in venis ⁊ epate ⁊ ſpiritus naturales mouet indebite in locis naturalium ⁊ eos inflāmat. Iterum per viam indigeſtionis eleuantur fumi ſicci ⁊ acuti ab ipſo vino ſicut eleuantur a lignis viridibus quādo ſub eis accēditur ignis debilis ⁊ ipſi inflammant naturales ſpiritus cum ſint actu calidi ⁊ acuti ⁊ ſcdm hanc viā fit effimera q̄ multotiens cōuertiẽ ad vomitū ⁊ ad ſinochā.

Quarta eſt illa q̄ fit pp comeſtioneꝫ ciboꝛuꝫ calidorū: nam cibi calidi actu vel potentia cū virtus ipſoꝝ confoꝛtaẽ in ſtomacho a caliditate mouente ipſa cibaria caleſiunt ſpiritus naturales in ſtomacho epate ⁊ ōibus nutritiuis ⁊ eos inflāmant: ⁊ per conſequens vitales inflāmantur ab eiſdem: ⁊ fit feb. que vt plurimū inducit capitis doloꝛem ⁊ oculoꝝ rubedinem.

Quinta fit ex faſtidio cū faſtidium ⁊ nauſea fiant ex multitudine materie humide mollificantis os ſtomachi ⁊ replentis ſtomachum ⁊ deſtruentis appetitū pꝛeperat ipſum ſtomachū ad recipiendū ſupfluitates loco cibi qui non ſumiẽ caleſit igiẽ epar calefactione nō conuenienti pp pꝛiuationē humidi nutrimētalis quod nō recipiẽ neqꝫ recipi pōt: ⁊ ēt caleſiūt vene ⁊ mēbꝛa cuꝫ ad ea non mandeẽ nutrimentū vſuale: ⁊ ſic inflāmanẽ naturales ſpirit⁹ ⁊ fit feb. q̄ ducit hoīem ad vomitum ⁊ diariam ⁊ ad ſitim: ⁊ aliqū ad ydropem finaliter.

Sexta ē illa que fit pp ſitim: nam oīs ſitis aut fit ex pꝛeſentia rei ſalſe in oꝛe ſtomachi: aut rei calide acute aut propter viā indigeſtionis aut propter caliditatē auctā in renib⁹ ⁊ mēbꝛis: ⁊ oēs iſte cauſe calefaciūt turbant ⁊ mouent ſpiritus naturales in epate ad caliditatem excedētem ⁊ fit febꝛis per continuationem ſpirituum naturaliū qui ſunt inflāmati cū vitalibus. Similiter ēt fumi q eleuanẽ ad os ſtomachi p viam indigeſtionis cuꝫ ſint calidi ⁊ acuti ⁊ inflāmabiles de leui illud idem operanẽ vt ſcriptū ē ſupꝛa de febꝛe pp q̄ꝫtitatem vini multiplicatam ⁊ iſta multotiens ducit ad fluxum vrine vel diabeticam paſſionem.

Septima eſt que fit propter aliquid qd continetur in ſtomacho qd euomi poſſit ſi natura iuuetur cum inſtrumento medicinali: illud enim qd euomi poteſt eſt aut aliquid ueniens de foris aut aliquid natum intus quod natura expellere deſiderat: ⁊ eo quod euomi poteſt cum quadam facilitate ſcitur ꝙ non eſt adherens multum ſtomacho ⁊ ꝙ eſt calidum non conueniens ad naturam: aut venenoſum ſatis ſubtile vel viſcoſum cū acetoſitate vel ſalſedine: ⁊ illud tale cuiuſcūq; generis ſit: aut per caliditatem ⁊ venenoſitatem actualem ⁊ potentialem quas habent ſpiritus naturales inflammat indebite ⁊ facit febrem aut per preſentiam ſui turbat digeſtionem in ſtomacho ⁊ epate ⁊ ledit nutritiua oīa impediendo digeſtionem: ⁊ ſic ſpiritus inflammantur in ſeipſis ⁊ continuantur cum ſint turbati cum vitalibus ⁊ fit febris hec que ducit multotiens hominē ad diariam vel vomitum.

Octaua ē illa que fit pp cibum multi nutrimenti videlicet tardi ⁊ groſſi ⁊ durantis multum in membris ⁊ ille cibus qui facit h eſt cibus multi nutrimenti penes hanc litteram: vt ſunt pultes ſpiſſe de frumento ⁊ carnes graues vt porcine ⁊ arietine: ⁊ vinum rubeū groſſum ⁊ ſimilia vnde cum talis cibus multum ⁊ longe fatiget naturam ſpiritus ⁊ calor inflāmant ex longo labore ⁊ fit febris ad quam ſequitur ſudor ꝑ viā laſſitudinis ſicut accidit in homine q ꝑ laborem ⁊ laſſitudinem ſudat: ⁊ aliqn̄ accidit ſincopis.

Nona eſt q̄ fit pp cibum ſubtilem ⁊ de facili conuertibilem: nam cibus ſubtilis ⁊ ſiccꝰ ⁊ conuertibilis de facili inflāmat ex ſui natura calorem ⁊ ſpiritus ⁊ inflammant ab eiſdem de facili ⁊ conuertit in vaporem ⁊ fumum calidū ⁊ ſic ex eo fit febris que de facili in ethicā ꝯuertitur.

Signa febris effimere contingens vitio ſpirituū animalium ⁊ ſpecialiter propter vigilias ſunt anteceſſio vigiliarum ⁊ grauitas capites ⁊ oculoꝝ ⁊ rubedo cum lachrymis ⁊ laſſitudo in membris ⁊ capite ſenſibiliter ⁊ frequentia pulſus cum eius debilitate ⁊ duritie arterie.

Signa febris effimere propter longam moram ſub ſole ſunt anteceſſio ipſius patiens ſub ſole: ⁊ ſenſibilis caliditas cutis capitis ⁊ faciei: ⁊ alterando coloris cutis ipſiꝰ faciei ab eo ꝙ inerat ei in h ⁊ frequētia anhelitus cū pulſus velocitate.

Signa effimere propter ſolicitudinem ſunt facies decliuis ad citrinitatem ⁊ equalitas pulſus ſm plurimum ſed accidit in eo diuerſitas in dilatatione ⁊ conſtrictione penes diuerſitatem ſolicitudinis ⁊ motꝰ oculorum ſatis eſt equalis ad clauſionem ⁊ apertionem ⁊ inclinatio capis circa terram cū q̄dam locutione circa ſeipm vel infra ſe vt inueniat medium ſue cogitationis.

Signa effimere ex labore ſunt anteceſſio laboris cū calefactione iuncturaꝝ ſup alia ⁊ tactus laſſitudinis ⁊ ſiccitas corporis ⁊ pulſus paruus ⁊ debilis ⁊ declinat ad duritiem aliqn̄do: ⁊ ſit vrina citrina calida propter motum: ⁊ propter reſolutionem ſubtilis humectant aliqn̄ iūcture ſi labor non fuerit ſuperfluꝰ ⁊ exſiccant ſi modū exceſſerit.

Signa effimere ꝑpter cataꝝ vel corizam qn̄ ē ex cā calida ſunt rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mordicatio eiꝰ qd currit: ⁊ eiꝰ ſubtilitas. ⁊ caliditas tactꝰ faciei ⁊ capitis ⁊ ſi accidit ſe. nocet ⁊ non iuuat ⁊ ſentitur in gutture acuitas eiꝰ qd deſcēdit ad guttur: ⁊ vehementia aduſtionis eiꝰ ⁊ attractio ipſiꝰ ⁊ ſubtilitas cū inflammatione qn̄ iraſcitur ⁊ ſputū qd emittit declinat ad rubedinē ⁊ citrinitatē.

Si aūt fe. effimere fuerit propter cataꝝ ex cauſa frigida ſigna erūt ꝙ ſentit frigꝰ eiꝰ qd currit in naſo ⁊ commotio in naſo ⁊ gutture cū tenſione frontis ⁊ vehementia opilationis ⁊ nāſitas ⁊ groſſitudo eiꝰ qd expuitur cū viſcoſitate: ⁊ albedo ipſiꝰ ⁊ iuuamentum a febre ⁊ nō nocumentum.

Signa effimere propter ſomnū ſunt anteceſſio multitudinis ſomni ⁊ ꝑfunditas ⁊ inflatio oculoꝝ ⁊ vocis raucedo cū opilatiōe in naſo ⁊ mācro: ijs: ⁊ grauitas totius corporis ⁊ pigritia ⁊ laſſitudo: ⁊ debilitas memorie cū falſis ⁊ terribilibꝰ imaginatōibꝰ.

Signa feb. effimere contingentis vitio ſpirituū vitaliū ⁊ ſpecialiter propter iram ſunt anceſſio ire ⁊ velocitas anhelitꝰ cū frequētia ⁊ oculoꝝ rubedo ⁊ maxillarū ⁊ tremor qdā ⁊ inflatio faciei vt in dormiente quaſi: ⁊ vrina ē acuti tactꝰ ⁊ pulſus eſt groſſus non plenꝰ frequens: ⁊ vocis altitudo vel clamor cū in ſufflatiōe aeris ꝑ anhelitū.

Signa effimere ex triſticia ſunt igneitas vrine ⁊ eiꝰ acuitas ita ꝙ infirmꝰ ſentiat acuitatem ipſius ex dominio ſiccitatis in ea ⁊ motus oculoꝝ ad clauſionem decliuis: ⁊ oculoꝝ ſubuerſio propter reſolutionem cum quiete ⁊ facies eſt tendens ad citrinitatem propter ꝓfunditatem caliditatis ⁊ pulſus eſt decliuis ad debilitatem cū duritie. Signa effimere ex longa mora in aere frigido ſunt cū in primis tangit corpꝰ infirmi nō inuenit vehementis caliditatis ſed cū ſigitur manꝰ ſentit calor eleuari ⁊ pulſus eſt paruꝰ non vt pulſus habentis anguſtiam triſtiam ⁊ famem: eo ꝙ non eſt ibi reſolutio vt in illis: ſed fit velox propter neceſſitatem attrahendi aerem niſi fuerit frigꝰ vehemens ⁊ fortaſſe fit durꝰ ⁊ oculi non ſunt profundi: imo qn̄q; ſunt inflati propter vaporē coartatū: ⁊ vrina eſt alba eo ꝙ caliditas eſt preforata: ⁊ tincta quandoq; quē caliditas q̄ reſoluta fuit ex poris expellit ad viā vrine.

Signa effimere pp dimiſſionē balnei temporibus conſuetis ſunt congregatio ſudoris ⁊ ſuperfluitatum in toto corpore: ⁊ vrina eſt ſpiſſa ⁊ turbida colorata ⁊ grauitas anhelitus ⁊ grauitas ⁊ laſſitudo corporis ⁊ membroꝝ cū quadam pigritia ⁊ aliquando diminutio appetitus eo ꝙ non fit ſuperfluitatū mūdificatio ſm conſuetudinem.

Signa effimere ꝑpter balneum in aquis termarum ſunt ipſa balnea ⁊ cauſe facientes balneum calidū acru ⁊ aſꝑitas cutis cū quadam nigredine ⁊ additio caliditatis poſt tempꝰ ⁊ debilitas pulſus cū minoratiōe ⁊ velocitate ⁊ fit vrina nō colorata ⁊ nō tumeſcit corpꝰ neq; profundant oculi.

Signa effimere pp longam morā in balneo calido ſt magnitudo anhelitꝰ cū debilitate ⁊ ſpiſſitudine pulſus ⁊ ſitis q̄ meliꝰ ſedat per attractionem aeris frigidi q̄ ꝑ potū frigidū ⁊ rubedo maxillaꝝ ⁊ oium membroꝝ grauitas ⁊ laſſitudo.

Signa effimere ꝯtingentis vitio ſpirituū naturaliū ⁊ ſpāliter pp famē ſunt debilitas pulſus ⁊ paruitas ⁊ declinatio aliqn̄ ad duritiē tinctura vrine cū ardore ⁊ deſtructio appetitus poſt famē cū eructuatiōe fetida ⁊ oris amaritudo ⁊ grauitas totiꝰ corpis ⁊ mēbroꝝ ⁊ cōmotio in ore ſtomachi.

Signa effimere ꝑpter fluxum ventris ſunt pulſus durus ⁊ tenſus ⁊ debilis ⁊ paruꝰ ⁊ ſpiſſus ⁊ vrine paucitas ⁊ ſitis vigiliaꝝ multiplicatio ⁊ malus appetitus ⁊ ordinatus.

Signa effimere propter vini potationem multiplicatā ſunt debilitas motꝰ corporis: ⁊ vrine multiplicatio ꝑter ꝙ ſit digeſta ⁊ ꝑturbatio mentis aut dolor capitis ⁊ oculoꝝ obtenebratio ⁊ vomitꝰ aliquando ſeu grauitas ſtomachi.

Signa effimere pp ciboꝝ calidoꝝ comeſtionē ſunt pulſus velocitas ⁊ ſpiſſitudo ⁊ oris amaritudo ⁊ tinctura vrine ⁊ ſitis q̄ ꝑ potū friūm mitigat ⁊ manifeſta calefactio in ſtomacho ⁊ oibus mēbris.

Signa effimere pp faſtidiū ſunt alteratio eructuationis ad acetoſitatem aut fumoſitatē: ⁊ vrina cruda ⁊ indigeſta ſeu aquoſa ⁊ palpebraꝝ grauitas ⁊ inflatio ⁊ grauitas ſtomachi ⁊ omnium nutritiuorum.

Signa effimere pp ſiti ſt anceſſio ipſiꝰ ſitiſ ⁊ deſideriū

potus rei frigide fluentis ⁊ velocitas pulſus cum frequentia ⁊ debilitate ⁊ vrine paucitas ⁊ eius coloratio cum punctura.

Signa effimere propter aliquid ꝙ in ſtomaco continetur quod euomi poſſit ſunt grauitas ſtomachi cuꝫ eructuatione poſtquā aliquid emittitur aquoſitatis ⁊ commotio labij inferioris ⁊ faſtidium ⁊ nauſea ⁊ oculorum tenebroſitas ⁊ comeſtio alicuius rei facientis ħ vt medicina ſeu cibus vomitiuus.

Signa effimere ꝓpter cibuꝫ multi nutrimēti ⁊ groſſi ⁊ duri ſunt inflatio ſtomachi cum eructuatōe vētoſa ⁊ grauitas mēbroꝝ ⁊ ſomnus immediate poſt comeſtionem ⁊ velocitas pulſus cū freqētia ⁊ inflatione anhelitus ⁊ pigritia ad motum.

Signa effimere propter comeſtionem cibi ſubtilis ſunt inflatio ſeu ſibilus in ſtomacho cum caliditate ⁊ eructuatio fumoſa calida ⁊ oris amaritudo ⁊ ſitis ⁊ coloratio vrine cum tenuitate eiuſdem ⁊ ſenſibilis caliditas in membris ante aduentum febris ⁊ oculorum rubedo cum dolore capitis in parte anteriori vel dextra: ⁊ pulſus velocitas cum frequentia ⁊ caliditate artarie.

Cura fe. effimere in communi eſt vt habens effimeram propter ſacietatē nauſeatiuam ⁊ ꝓpter opilatōem ⁊ propter catarrum omnino abſtineat a balneo ⁊ ſpecialiter ī principio rei quia balneum egritudinem generat putridam: ⁊ in iſtis caſibus multum timetur ⁊ conuerſione effimere in putridam: ⁊ in illa que eſt propter multitudinem cibi in non ſua hora: ſed ī fine ratione reſolutionis ⁊ humectationis: ⁊ ratiōe mēbrorum ⁊ ſpirituum qui ſunt calefacti preter modum concedi. poteſt in illa effimera que eſt propter denſitatem ⁊ conſtipationem cutis in principio conceditur. In omnibus autem febribus effimere balneum meliꝰ eſt in fine ꝙ̄ in principio propterea quia preparat materiam ad putrefactionem in principio ⁊ habilitat ad recipiendum intra ſe cauſas putrefactionis: ⁊ hec ſententia eſt. Auic. de balneo libro quarto capitulo de curatione febris effimere ſecundum modum vniuerſalem ī ſene concedi poteſt ⁊ ſpecialiter in corporibus ſiccis ſimiliter potare aquam frigidam cum ſucco granatoruꝫ acetoſorum aut per ſe eſt vtile ⁊ conueniens preter ꝙ̄ in illa que eſt ex opilatione nutritiuorum ⁊ ex ſacietate nauſeatiua ⁊ apoſthemate ex in digeſtione: ⁊ iſti tales in principio ab omni cibo abſtinere debent: ⁊ prouocare in eis ſomnum vtile eſt. Illi vero qui patiuntur ꝓpter famem vigilias ⁊ laborem non debent in principio abſtinere a cibo ſed debent comedere panem ablutum cum vino vel aqua vt ſit magis penetrans: cū vino ſi virtus eſt debilis ⁊ non indigeret forti extinctione cum aqua ſi virtus conſtat ⁊ non patiuntur in viſceribus ⁊ indigentium ħ multa infrigidatione deliciari ⁊ gaudere eſt conueniens in his quia patiuntur effimeram propter anguſtiam ſolicitudinem ⁊ cogitationē in illis qui propter opilationem vel faſtidium patiuntur non eſt ſic conueniens ſed eis conuenit proprie vt vtātur ſubtiliatiuis ⁊ aperitiuis vt eſt oximel compoſituꝫ ſepe in die cum aqua calida decoctionis radicum feniculi ⁊ petroſillini ⁊ ſimilium. Iterum fricatio extremitatum in omni effimera ſi leuis fuerit fricatio ſatis cōueniens eſt ⁊ ſpecialiter in illa que eſt propter opilationem cum repletione ⁊ nauſeatiua ſacietate, fundere aquam calidam decoctionis roſarum ⁊ florum camomille in fine eſt vtile ⁊ prouocare ſomnum quia equant naturam ſpirituum ⁊ complexionem totius corporis poſt febres ⁊ rorationem: nam in febre effimera vera nunquam ſit ſudor vt volunt omnes philoſophi roratio vero ſic: ⁊ ħ eſt propter exalationem caliditatis extranee que potuit diſſoluere partes ſubtiliores ⁊ aereas humorum ⁊ humiditatum membrorum ⁊ in vaporem ſatis humidum conuertere: ⁊ poſt conuerſionem ora ſue exalationis ad cutim trahere ⁊ omnes partes corporis quaſi quodam rorare ſudore.

Communis cura in omni effimera a quacunqꝫ cauſa contingat eſt conuertere corpus ad contrarium eius quod ipſam accidere fecit: ⁊ proprie fiat iſtud vſqꝫ ad horam rorationis corporis que fit communiter ad pluſ vſqꝫ ad horas. xxiiij. Si vero vſqꝫ ad hoc tempus ſedata non fuerint per rorationem vel per alium modū alterationis immo remanſit cum laſſitudine ⁊ tremore vel malo appetitu ⁊ vigilijs iā eſt ſignū ꝙ conuertitur vel conuerſa eſt ad aliud genus febris quod non ē effimera.

Cura febris cauſa vigiliarum eſt vt iaceat in molli lecto: ⁊ vt vngātur nares ⁊ aures ⁊ frons cum oleo violato tepido vel oleo de nenufarre quod meliuſ erit ſup caput eius fundatur aqua calida decoctionis florum camomille roſarum ⁊ violarum poſt declinationem caloris intret balneum vel fiant fomentationes cum aqua tepida decoctionis herbarum dictaruꝫ quod melius erit: ⁊ poſt ea fiat inunctio cum oleis dictis. Comedat carnes edi ⁊ pullorum coctas cum lacticis ⁊ ſimilibus conditas cum agreſta vel ſucco granatorum ⁊ bibat vinum limphatum ita quod aqua ſit tripla ad vinum vel bibat iulep aut ſyrupum de nenufarre cuꝫ aqua. poſſet etiam comedere portulacas cucurbitas ⁊ pruna ⁊ ſimilia ⁊ dormiat poſt comeſtionem per longū tempus quia bene erit ei ſi vero hora magni feruoris affligeretur ſiti bibat iulep ⁊ ſirupum violatum vel de nenufare cum aqua frigida in eſtate: ⁊ hyeme vero cuꝫ calida.

Cura febris effimere propter longam moram ſub ſole eſt vt fundatur ſuper caput ⁊ ſincipud liquor qui ſic fit. ℞. aque roſate. lib. j. olei roſati li. ſ. aceti. ℥. iij. miſceantur. Iterum infundatur pannus in eodem liquore ⁊ teneatur ſuper caput vſqꝫ ad finem febris ⁊ cum exſiccatur iterum infundatur in eodem capiti ſupponatur ⁊ fiat ſic ſucceſſiue vſqꝫ ad febris remotionem: cum vero quieuerit febris ponatur eger in balneum tepidum aque dulcis decoctionis roſarum vel violarum aut ſolatri ⁊ cū a balneo exiuerit aqua tepida ⁊ nō calida fundatur ſuper caput ⁊ totū corpus ⁊ poatur ad quieſcendum ⁊ dormiendum in loco frigido ⁊ lecto molli ⁊ quieto. ſumat in potu ante prandiuꝫ ⁊ poſt balneum ſirupum de nenufarre vel iulep aut ſirupum violatum vel vinum de granatis acetoſis cum aqua frigida ⁊ ſit aqua quintupla ad ſirupum: vel ſuccum de granatis: vel ſumat in potu furmentum fractum coctū ꝙ ſit prius ablutum multotiens cum aqua calida cui admiſceatur cum fuerit bene coctum multa aqua frigida: ⁊ ex iſto potu cibali ſumat patiens vſqꝫ ad ſacietatem. poſt remotionem febris comedat carnes edi ⁊ pullorum ⁊ brodia gallinarum ⁊ auium: ⁊ cucurbitas coctas ⁊ lactucas ⁊ attriplices coctas ⁊ conditas cum aqua pulloꝝ. Bibat vinum multū limphatum vel iulep aut ſuccū de granatis vel ſirupum ro. vel de nenufare cum aqua frigida poſtea redeat paulatim ad dietam conſuetam.

Cura effimere propter nimiam ſolicitudinē ⁊ cogitatōeꝫ eſt vt ſumat viuū odoriſeꝝ claꝝ ⁊ bene limphatū ⁊ mixtum cum aqua: ⁊ vtatur letificantibus ⁊ ſolatijs ⁊ dormiat ſm poſſe ⁊ vngatur totum corpus cuꝫ oleo ro. ⁊ extrema leuiter manibus fricentᷣ: ⁊ intret patiens aliquādo balneū tepidū aque dulcis decoctionis floꝝ camomille ⁊ roſaꝝ: ⁊ comedat carnes edi pullorū ⁊ gallinaꝝ conditas cum croco ⁊ aqua roſata ⁊ ſucco granatoꝝ dulcium vel muzoꝝ ⁊ fructus humidos vt pruna melones ⁊ cucurbitas portulacas: lactucas: maraſcas virides ⁊ ſiccas ⁊ ſimilia cocta ⁊ condita cū lacte amigdalaꝝ vel oleo roſato comedat vitellos ouoꝝ cum ſucco granatorū vel berberis ⁊ croco: vel bibat ſuccum ordei diſſolutum cū vino odorifero bene limphato.

Cura effimere propter laborem eſt trāquilitas in

loco qnieto ⁊ tēperato: ⁊ molli culcitra et lecto vt vult Ypo. Secūda particula Amphoriſmorum vbi dicit. In omni motiōe corporis cum cepit qs dolore ſtati qeſcere remediū ē. Inungere nodos ⁊ articulos ⁊ loca laxa cū oleo ro. tepido eſt multū vtile vel vio. ⁊ ſpecialiter ſi fiat inunctio circha ſpinaȝ vel colluȝ caput. Sepe poſt fe. intret balneuȝ aq̄ decoctiōis roſaꝝ ⁊ vio. Bibat vinū multe cōmixtionis ⁊ comedat vitellos ouoꝝ ⁊ carnes edi ⁊ pulloꝝ ⁊ iura gallinaꝝ ꝯdita cū croco et cinamomo ⁊ cardamomo: ⁊ minus comedat q̄ꝫ ꝯſueuit ꝓpter virtutis debilitatem ⁊ digeſtibilia de facili ⁊ brodiū ꝯditū cū croco ⁊ oleo violato cinamomo ⁊ cardamomo: multū quieſcat et dormiat pro poſſe

Cura fe. effimere pp̄ coriză et catarrū ē vt fiat flebotomia quãuis breue fuerit tēpus ī quo flebotomia fuit: vel fiat extractio ſanguinis cū vētoſis ⁊ poſt extractionē ſāguinis fiat purgatio cū pillulis cochijs Almā. aut cū medicamine deturbit: et comedat ſuccū ordei ꝯditū cū lacte amig. vl' brodiuȝ cicerū: ⁊ vel bibat iulep vel ſyrupū vio. ⁊ de nenufare ⁊ ſilia cū aq̄ decotiōis liqritie iuiubaruȝ et paſſulaꝝ. poſt qetē fe. vtaꝛ balneo vino limphato multū ⁊ carnibꝰ edi ⁊ pulloꝝ ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ cōdiantꝛ cū rob croco: cinamomo: cardamomo ⁊ liqritia. Mundificetꝛ ſepe cum pillulis cochijs.

Cura effimere pp̄ lōgū ⁊ ꝓfundū ſomnū ē vt fricentꝛ extrema fortiter ⁊ aſpgantꝛ facies oculi et frōs ⁊ totū caput cū aq̄ ro. ⁊ in eſtate ⁊ ī hyeme cū anſio ⁊ fiat cliſtere lenitiuū ſi die illa ſemel aut bis nō aſſelauerit ad minꝰ bibat ſepe mel roſaꝝ cū aq̄ calida hyeme ⁊ eſtate cū frigida: ⁊ h̄ vſq̄ꝫ ad ceſſatione fe. ⁊ cū fe. ceſſauerit intret balneū aq̄ decoctionis floꝝ camomille ⁊ abſinthij ⁊ comedat parum ⁊ dietā digeſtibilē de facili: ⁊ vinū bibat limphatuȝ videlicet carnes pulloꝝ ⁊ edi ⁊ ſiliuȝ conditas cū agreſta vino de granatis ⁊ cinamomo.

Cura effimere ex ira eſt vt ſup caput eiꝰ fundatur aq̄ ro. ⁊ ſup pectꝰ: ⁊ empiaſtretꝛ pectꝰ pacientis cū ſandalis roſis ⁊ cāphora nutritis cū aq̄ roſ. ſi ē poſſibile. Bibat aquā ro. cū vino de granatꝭ acetoſis vl' cū acetoſitate citri: ⁊ comedat portulacas ⁊ lactucas aut ſcariolas cū aceto: ⁊ bibat aquā frigidaȝ cū ſucco de ribes ⁊ cū ſucco maloꝝ acetoſorum: ⁊ aſtātes introducāt verbis ⁊ ſolatijs ꝓ poſſe trāquilitatē. poſt qetē fe. intret balneū tepiduȝ aq̄ dulcis decoctiōis violaꝝ ⁊ folioꝝ ſalicū ⁊ ſiliuȝ in qua paꝝ moretꝛ: ⁊ poſt exitū a balneo roretꝛ totum corpꝰ eius cū aq̄ ro. ⁊ ſup caput eiꝰ fundatꝛ aq̄ frigida ⁊ poſt omnia redeat ad ſuā conſuetudineȝ paulatiȝ ⁊ ad vſuȝ vini limphati.

Cura effimere pp̄ triſtitiā ē ſupiꝰ dicta in cura effimere pp̄ cogitationē ⁊ ſolicitudinē: niſi qꝛ ī cura effimera pp̄ triſtitiā infirmꝰ reqrit maiorem ꝯfortationē cordis cū rebꝰ frigidis odoriferis vt cū ſādalis roſis ⁊ cāphora ⁊ ſilibꝰ q̄ꝫ ꝭgrat q patitꝛ pp̄ cogitatōeȝ q. n. patitꝛ pp̄ cogitatōeȝ magꝭ indiget ꝯfortatiōe cerebri cū rebꝰ odoriferis calidis ⁊ cū muſco ambra ⁊ ſilibus: ⁊ cū hoc vterq̄ꝫ indiget gaudio tripudio cātilenis ⁊ ſolatijs ⁊ ludis ⁊ balneo tēpato aq̄ dulcis decoctiōis roſaꝝ ⁊ ſimilibꝰ.

Cura effimere pp̄ longā morā in aere frigido eſt vt fricentꝛ extrema ⁊ totū corpꝰ cū oleo de ſpica vel de ancto vel de camomilla. nō fortiter ſꝫ leuiter ⁊ tēperato modo. ⁊ cū fe. ceſſare cepit manifeſte intret balneū vel ſtuphā nō multū calidū et ſtet ꝑ tēpus vt ſudet ⁊ exeat a loco calido indutus ⁊ intret locū cū indumētis ⁊ qeſcat ⁊ ſudet ibi per tēpus ⁊ dormiat ⁊ quieſcat: poſtea comedat cibos ſubtiles ⁊ leues ad digerēdū ⁊ paꝝ in quātitate et bibat vinū forte ⁊ bonū odoriferꝫ abſq̄ꝫ aq̄: ⁊ ſi neceſſe fuerit iterū redeat a capite tā diu q̄ꝫ curetꝛ et redeat ad ſuā conſuetudinem.

Cura effimere pp̄ dimiſſionē balnei tēporibꝰ ꝯſuetis ē vt ſepe intret balneū aq̄ dulcis tepidum in quo corpꝰ eiꝰ fricetꝛ leuiter ⁊ ꝯtinue cuȝ furfure ⁊ ſemine. mellonū vl' cucurbite ⁊ aliquātulo ſalis deinde egrediaꝛ ⁊ quieſcat ⁊ vngaꝛ totalit̄ ex oleo ro. vel de nenufare: ⁊ comedat ſuccū farine ordei vel cucurbitas aut portulacas ſeu lactucas coctas ⁊ ꝯditas cum lacte amig. vel oleo ro. vel vino de granatis ⁊ ſilibꝰ. Bibat vinū claꝝ albū bene limphatum: ⁊ ſic ſm tempora redeat ad cōſuetudinē.

Cura effimere pp̄ balneū in aqnis termaꝝ eſt vt vngātꝛ omnia mēbra ⁊ totꝰ corpus cum oleo de ancto vel de camomilla leuiter ⁊ ſuauiter ⁊ ponatꝛ in ſtupha tempate calida: ⁊ ſup eū fundatꝛ aq̄ calida dulcꝭ tēpate decoctiōis camomille aneti ⁊ melliloti ⁊ ſiliuȝ: ⁊ exeat a ſtupha ſic indutꝰ ⁊ quieſcat ⁊ dormiat in loco tempato ⁊ molli poſtea comedat carnes edi ⁊ pulloꝝ ⁊ iura gallinaꝝ ⁊ ſiliū: ⁊ bibat vinū claꝝ odoriferꝫ in quo ponatꝛ aliquid aq̄: et ſic redeat ad ſuam conſuetudinem.

Cura effimere ꝓpter longaȝ morā in balneo ē vt ſup corpus eiꝰ fundatꝛ aq̄ que ſit quaſi frigida: ⁊ poſt illud ſpgatꝛ totū corpus ⁊ pectꝰ ⁊ cor ſpecialiter cū aq̄ ro. mixta cuȝ ſandalis roſis cāphora et ſimilibꝰ: ⁊ tūc qeſcat ⁊ dormiat ꝓ poſſe: ⁊ bibat hora qua vult dormire aquā frigidā cū ſucco de granatis vel berberis ⁊ ſiliū: ⁊ cū dormierit comedat iura gallinaꝝ ⁊ edi ⁊ pulloꝝ cuȝ agreſta vel ſucco de granatis vel aq̄ roſata ſeu ſucco berberis ⁊ bibat vinū rubeuȝ clarum odoriferum ⁊ mixtum cū aqua frigida.

Cura fe. effimere q̄ ſit ꝓpter famē eſt duobus modis: aut ante cenā ante q̄ꝫ ueniat fe. videlicet cū incipit patiēs ſentire fricationē vel laſſitudinē aut doloroſitatē: aut poſtq̄ꝫ iā fe. facta eſt ⁊ formata: cū aūt incipit ſentire laſſitudinē comedat cibū factū de farina frumēti cū zucharo infrigidatum cū ſucco granatoꝝ vel berberis: aut lactucas cuȝ agreſta vel aceto vel portulacas et bibat vinū rubeum clarū valde limphatū. Si aūt febris facta ē bibat aquā frigidā alteratā cū zucha. ⁊ rob ⁊ ſyrupo ro. vel vio. ſeu de nenufare deglutiēdo paulatiȝ ⁊ ſuauiter: ⁊ nō ſumēdo de potu multā quātitateȝ ſubito ne calor ⁊ mēbra nutritiua ſubito infrigidarentꝛ ⁊ fieret ydropiſis: poſt tēpus cū inceperit declinare ſumat ſuccū ordei cū vino de granatis vel agreſta vel berberis aut cucurbitis: vel lactucas ſeu portulacas ꝯditas cū amig. vl' oleo roſato. Bibat vinū albū debile bene limphatū. In fine poſt fe. intret balneū aq̄ dulcis tepidū decoctionis roſaꝝ ⁊ violaꝝ in quo paꝝ moretꝛ: ⁊ cum a balneo exiuerit roret faciē ⁊ extrema cum aq̄ ro. ⁊ vadat dormitū in loco tēperato ⁊ molli.

Cura effimere pp̄ fluxuȝ vētris eſt vt nutriatꝛ cū citonijs coctis in prunis vel in igne: aut cū cibario facto ex lentibꝰ excorticatis ⁊ piſtatis ⁊ mixtis cū vitellis ouoꝝ ⁊ aq̄ ciſterne ⁊ buliāt ⁊ fiat cibarium: aut coquantꝛ lentes in aq̄ ⁊ electa aq̄ piſtentꝛ lentes ⁊ miſceantꝛ cū vitellis ouoꝝ ⁊ aq̄ pluuiali et croco: ⁊ coquantꝛ ad inuicē ⁊ fiat cibariū: aut cibētur cū cibario facto ex grano rizi in aq̄ ſumac. Bibat vinū rubeū ſtipticū claꝝ limphatū cū aq̄ decoctiōis ſumac vel aq̄ ciſterne. ponatꝛ in fine fe. in balneo aq̄ decoctiōis roſaꝝ ⁊ folioꝝ ſorbaꝝ ⁊ neſpiloꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ ſiliuȝ in quo paꝝ moretꝛ: ⁊ cum balneū exierit bibat ſyrupū de citōijs cū vino rubeo ſtiptico calido ⁊ qeſcat in loco molli tēpato: a calido ⁊ frigido aere ſe cuſtodiat poſt balneū ſpecialiter.

Cura effimere pp̄ vini potationē multiplicati in quātitate vel qualitate eſt vt vomitus introdu

caꝛ̃ ꝓ poſſe cū aqua calida ⁊ oximelle: aut bibat patiēs aquā frigidā cū agreſta vel aceto: vino ḋ granatis vel ſucco berberis ⁊ ſilibus rorent̃ facies ⁊ mēbꝛa extrema cū aq̄ ro. ⁊ qeſcat in loco frigido ⁊ doꝛmiat: ⁊ poſt ſomnū et fe. qetē intret balneū aq̄ decoctiōis roſaꝝ ⁊ ſtet ibi tā diu ꝙ ſudet ⁊ poſtea exeat: ⁊ hoꝛa erit⁹ fundet aquā roſatā ſup caput ⁊ vadat doꝛmitū: ⁊ cū qeuerit ꝑ tēpus comedat lactucas cū aceto aut poꝛtulacas vel cucurbitas conditas cū agreſta vel vino granatoꝝ: ⁊ bibat aquā frigidā cū ſucco berberis vel de granatꝫ: ⁊ poſt h̄ ad ſuaꝫ redeat conſuetudinē paulatim.

Cura effimere ꝑꝑ comeſtionē ciboꝝ calidoꝝ eſt vt bibat ſyrupū acetoſuꝫ vl̄ oxizacharā aut vinuꝫ de granatis vel agreſtā ſeu ſuccū de berberꝫ cū aq̄ frigida eſtate hyeme cū calida: et mūdificet̃ coꝛp⁹ cū tamarindis pꝛunis et māna ⁊ ſilib⁹. Comedat poma acetoſa ⁊ granata omniū geneꝝ. In fine comedat ſuccū oꝛdei ⁊ bibat acetoſa dicta. Intret balneū tepidū aq̄ dulcis decoctiōis roſaꝝ in quo paꝝ moꝛet̃ ⁊ ſpecialit̃ poſtq̄ꝫ fe. ꝑ diē integrū quieuerit: ⁊ ſic paulatim conuertat̃ ad ſuū vſum.

Cura effimere ꝑꝑ faſtidiuꝫ eſt vt vēter ſoluat̃ cū oximelle ſqlitico aut pigra vl̄ pillu. ſtomaticꝫ alkindi: ⁊ comedat carnes ꝯditas cū aceto vel agreſta vel ſucco de granatis acetoſis aut ſucco berberis: ⁊ bibat vinū ſtipticū limphatū cū aq̄ frigida: aut introducat̃ vomit⁹ cū aq̄ calida ⁊ oximelle cōpoſito: ⁊ poſtea nutriat̃ ex cibis dictis. in fine p⁹ fe. ponat in balneo aq̄ decoctiōis abſinthij roſaꝝ ⁊ ſiliuꝫ: ⁊ tūc ad ſuaꝫ redeat conſuetudinem.

Cura effimere ꝑꝑ ſiti eſt ſumere in potu aquā frigidā cū ſyrupo de nenufare vel vio. aut ſyrupo ro. ſeu cū vino de granatꝫ muzis aut acetoſis: aut cū zuchararo ⁊ aceto ſeu agreſta: balneare in aq̄ frigida ſi eſt poſſibile vtile erit. comedat patiēs res acetoſas ⁊ erit vtile.

Cura effimere ꝑꝑ aliqd̄ qḋ continet̃ ſtomacho qḋ euomi poteſt h̄ dꝫ eſt dictū ſumat patiēs aquā frigidā cū oximelle cōpoſito vel oximelle ſqlitico ⁊ excitet vomit⁹ cū pēna inuncta in oleo q̄ ponat̃ in os vſq̄ꝫ ad canaꝫ ſtomachi vel meri: vel fiat cliſtere lenitiuū ⁊ poſtea pl⁹ acutū ſi nō bū aſſellauerit. Poſt mūdificationeꝫ ſtomachi nutriat̃ cum iure gallinaꝝ vel auiū ⁊ vitellis ouoꝝ: ⁊ carnib⁹ edi et pulloꝝ ꝯditis cō agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ ſucco berberis ⁊ ſpecieb⁹ ⁊ vitellis ouoꝝ. Bibat vinuꝫ claꝝ albū odoꝛiferꝝ in hyeme purū ⁊ calidum in eſtate frigidū ⁊ limphatū.

Cura effimere ꝑꝑ cibū multi nutrimēti vl̄ tardi ſeu groſſi ⁊ durātis multū in mēbꝛis ē abſtinere a cibo ⁊ potu ⁊ ſpecialiter a reb⁹ viſcoſis groſſis ⁊ duris ⁊ tarde digeſtiōis: et vtat̃ qete et ſōno ꝓ poſſe hoꝛa fe. ⁊ ſumere dꝫ poſt qetē fe. de vino claro odoꝛifero ꝙ poſſit in ꝓfundū penetrare ⁊ digeſtionē ꝑficere ⁊ cōplere. Comedat carnes edinas pullinas ⁊ ſilia conditas cuꝫ agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ ſpecieb⁹ ⁊ exercitio: ⁊ ſolutiōe vētris anteq̄ꝫ h̄ ei accidat ſi poſſibile fuerit vtat̃ q̄ꝛ vtile quodlibet erit.

Cura effimere ꝑꝑ cibi ſubtilis comeſtioneꝫ eſt abſtinere ab eiſdē cibis ſubtilis ⁊ ē egri ſuccurrēduꝫ cū cibis rectificātib⁹ ſtōꝫ ⁊ nutritiua ⁊ carnibus edi ⁊ pulloꝝ rectificatis cū agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ ſucco berberis ⁊ ſilib⁹: aut cū lactucis poꝛtulacis ⁊ cucurbitis rectificatis cū ſuccis acetoſis aurīg. ⁊ oleo ro. Bibat vinū ponticū limphatū abſtineat a motu ⁊ vtat̃ qete ⁊ ſomno ⁊ itēdat̃ i rectificatiōe ſtōi cū reb⁹ ſtipticis ponticis vl̄ acetoſis ⁊ erit vtile ⁊ conueniens.

Caplm tertiuꝫ de febꝛibus effimerꝫ ꝑꝑ aꝑata

Ec ſpecies effimere fe. q̄ſtioneꝫ hꝫ. Videt̃

b

enī qbuſdā hoīb⁹ ꝙ h̄ fe. nō ſit accidēs ſꝫ egritudo ꝑ ſe cū oīs fe. ſit caloꝛ naturalis mutat⁹ i igneū calorē. ergo cū talis caloꝛ mutat⁹ imediate ledat mēbꝛa ⁊ ꝯſeruet̃ i eſſe ꝑ cauſaꝫ ꝓpꝛiā videt̃ ꝙ oīs fe. ſit egritudo ꝑ ſe. Si aūt vellet aliqs dicere ꝙ nō ē egritudo ꝑ ſe fe. effimera q̄ ſeq̄t̃ ad aꝑa imo eſt accidēs: eo ꝙ aꝑa ē egritudo ad quā ſeq̄t̃ effimera ꝑ ebulitionē materie in loco aꝑemoſo ad quā ſeq̄t̃ inflamatio caloꝛꝫ in coꝛde ex ꝯtinuatiōe artariaꝝ loci leſi ad coꝛ ⁊ ſic fe. aꝑatis ſemꝑ accidēs iudicabit̃ ita ꝙ ꝑ ſimilitudineꝫ erit oīs fe. accidēs. naꝫ oīs fe. putrida ſemꝑ ſeq̄t̃ ad cauſam putridā ⁊ putrida ad humoꝛalē ergo ſicut fe. effimera aꝑatis ſequit̃ ad apoſthema ꝑ ebulitionē ⁊ inflāmationē i loco apoſthemoſo: ita omnis fe. putrida ſeq̄t̃ ad putredinē exiſtēteꝫ i loco putrefactiōis ⁊ putredo ſeqtur ab humoꝛe congregato in loco putrefactiōis ex via ebulitionis ⁊ putrefactiōis ⁊ ſic videt̃ ꝙ omnis fe. ſit accidēs ⁊ nō egritudo ꝑ ſe. Dicēdū ꝙ h̄ q̄ſtio nō ē ꝯferēs in arte ⁊ oꝑatiōe medicinali: ſꝫ eſt poti⁹ nocēs ⁊ ipediens. Vnde diſtinguēdū ē hic ⁊ ē ꝯueniēs dicere ꝙ omnis fe. q̄ ſeq̄t̃ ad aꝑa intrinſecū vl̄ extrinſecuꝫ magnū ⁊ venenoſuꝫ fit nō ſolū ꝑ ebulitionē materie in loco aꝑemoſo: ſꝫ ꝑꝑ multiplicationem putrefactiōis in venis ꝑ q̄s materia aꝑatis deriuatur ad locū aꝑemoſuꝫ ⁊ ꝑ putrefactionē materie aꝑatis: ⁊ ꝑ iſtā viā fe. aꝑatis ē egritudo ꝑ ſe et nō ꝑ accidēs: ⁊ tūc nominat̃ egritudo cōpita videlicet fe. cū aꝑate cuꝫ q̄ ꝑ lōgā afflictionē ⁊ defectioneꝫ nutrimēti aliqn̄ cōponit̃ ethica q̄ eſt ēt egritudo ꝑ ſe quāuis in h̄ caſu nō appellat̃ egritudo ſimplex. ſꝫ cōpita: fe. vō q̄ ſeq̄t̃ ad apoſthema paꝝ extrinſecuꝫ videlicet ad furūculuꝫ: vl̄ ad apoſthema ꝑ ꝙ aliqḋ mēbꝛoꝝ ꝑncipaliuꝫ modificat̃ vt ē aꝑa poſt aures: vl̄ ꝙ fit ſub aſcellus. vl̄ iguin⁹: aut parte aliq̄ genitaliū cuꝫ nō fiat niſi ꝑ ebulitionē materie in loco aꝑemoſo: ⁊ ſpecialiter hoꝛa qua humoꝛ apoſthematis ꝯuertit̃ in ſaniē nā tūc talis ebulitio inflāmādo mēbꝛa apoſthemoſa ꝑ ꝯtinuationē ebulitionis ⁊ inflāmationis mēbꝛoꝝ q̄ cōtinuant̃ cuꝫ co inflāmat ſpiritualia ⁊ coꝛ: ⁊ ſic fit hec fe. effimera q̄ appellat̃ accidēs aꝑatis cū cauſaꝫ ꝯiunctaꝫ ꝯueniēteꝫ ad fe. q̄ eſt egritudo ꝑ ſe. nō habeat neq̄ꝫ habere videt̃. ſ. putredinē eleuatā a cauſa antecedēte q̄ ē cauſa ꝓpꝛia imediata et neceſſaria ad fe. putridā. Effimera vō q̄ eſt egritudo ꝑ ſe vel q̄ eſt accidēs apoſthematis parui extrinſeci hanc cauſam nō requirit neq̄ꝫ habere debet.

Signa effimere ꝑꝑ apoſthema ſūt anteceſſio aꝑatis ⁊ doloꝛ in loco ſpeciali cū intēſionē ⁊ rubedine ⁊ pulſus velocitas cū frequētia pluſq̄ꝫ fuerit an̄ apoſthema ⁊ doloꝛem: ⁊ vrina aquoſa ⁊ ſubtilis alba ꝓpter curſū materieꝝ ad apoſthemata ⁊ loca doloꝛoſa.

Cura ꝯueniēs eſt vt in aꝑate ratiōe ꝑncipij fiat flebotomia vel mūdificatio cū medicinis ⁊ vt ſubtiliet̃ r̄gimē ⁊ nō bibat vinum: ſꝫ ſuccū de granatis vl̄ ſuccū berberis mixtum cuꝫ aq̄ aut agreſta vel ſyrupuꝫ ro. vel de nenufare cuꝫ aq̄ fri. aut aquā frigidā cuꝫ zucharo: ⁊ comedat ſuccuꝫ oꝛdei vel farri factū de farina alr⁹ hoꝝ: aut lactucas vel poꝛtulacas ſeu cucurbitas coctas ⁊ ꝯditas cū agreſta vel amigdalis vel oleo roſa. ⁊ ſit tota intentio tua in infrigidatōe loci cuꝫ niue et rebus frigidis ſpecialiter vſq̄ꝫ ad augmētuꝫ: ⁊ fiat emplaſtrū ſuꝑ apoſthema et locū doloꝛoſum ex ſolatro roſis ſepuiua maluis plantagie ⁊ ſimilib⁹ et oleo ro. ⁊ de nenufare ⁊ alijs eiuſdeꝫ

virtutis. Et hic modus curationis ex parte ꝑnci-pij cū reb⁹ frigidis nō h̄ꝫ locū in apātib⁹ q̄ fiūt in locis ad q̄ ꝑncipalia ſuas mandāt ſupfluitates niſi ille res frigide ponant̄ circha apāta ⁊ nō ſup apā. In augumēto ponc res calidas tēpcratas matu-ratiuas cū frigidiſ ꝑdict̄ʒ vt ſūt maluauiſcus vitelli ouoꝝ butiꝝ ſe. lini malue flores camomille fenugreci ⁊ pinguedo porcina ⁊ ſilia: In ſtatu tātū maturatiua cū reſolutiuis. In fine mūdificatiua cum abſterſiuis: ſꝫ caue tibi ab vſu frigidoꝝ i ꝑncipio ne noceāt apāti ⁊ faciāt ipſuꝫ crudū ⁊ duꝝ ⁊ nō in frigidēt viā inter corp⁹ ⁊ ipſuꝫ apā infrigidatione penetrāte vſq̄ ad ꝓfundū: nā talis īfrigidatio cū modū exceſſerit ⁊ quātitatē debitaꝫ quāuis calori accidētali ꝯferat ⁊ ſe. crudificat tñ apā ⁊ ipſum in ſclirosiꝫ ꝯuertit ⁊ firmat. Poſt vō infrigidationē loci ⁊ toto corpis reddeat infirmus ad vſum vini multū limphati ⁊ carniū edoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ iuriū eorumdē ſꝫ ꝯdiant̄ ſua cibaria cū agreſta ſucco berberis ⁊ vino granatoꝝ vl' cū lactucis cucurbitis ⁊ portulacis ⁊ ſimilibus: ⁊ ſic paulati ad ſuam reddeat conſuetudinem.

Capl̄m. iiij. de ethica ⁊ ſpeciebus eius.

Ethica q̄nq̄ eſt ſimplex egritudo ꝑ ſe q̄nq̄ compōit̄ ex aliq̄ ſe. ꝯtinua vel interpolata ⁊ eſt tūc male cognotiōis: ⁊ ēt cōpōit̄ cū apāte et ē difficilis cognotiōis: ⁊ nō appellat̄ tūc egritudo ſimplex ſꝫ cōpoſita. ſiue eniꝫ ſit egritudo ſimplex ſiue cū aliq̄ cōponat̄ infirmitate ei⁹ ſubiectum ꝓprie nō ē niſi humiditates mēbroꝝ q̄ ſunt tres: videlicet ros: cābiū: ⁊ glutē circha humiditatem. n. q̄ eſt in capitibus venaꝝ paruaꝝ nō fit feb. cōtinua: neq̄ interpolata: neq̄ ethica: neq̄ effimera eo ꝙ eſt in ꝯtinuo motu: ⁊ cū ſitꝫ ꝯtinuo motu nō putreſit ⁊ ꝑꝑ paucitatē ⁊ ſubtilitatē ⁊ tene. eitatem ſui corporis cū inflāmat̄ ſtati reſoluit̄ ⁊ non durat quē illa inflāmatio aut trāſit in ethicā aut i putridā ſm habilitatē ſubiectoꝝ ⁊ q̄nq̄ in ethicaꝫ ⁊ putridā ſimul ꝯuertit̄: ſunt auteꝫ ſpecies ethice tres ꝓpter differētiā reptā in humiditatib⁹ q̄ ſūt in fōtib⁹ ꝯcauitatib⁹ ⁊ ſupficeb⁹ mēbroꝝ ꝯſilium ⁊ ſunt ſubiecta imediata ad ipſas ſe. ethicas.

Prima ſpecies ethice fit ex īflāmatōe humiditatis ꝑme membroꝝ q̄ appellat̄ ros: cadit. n. ſup mēbra poſt digeſtionē humiditatib⁹ q̄ eſt in capitibus venaꝝ paruaꝝ ſicut ros ⁊ ea mēbra rorat ⁊ humectat poſt calefactionem ⁊ diſſolutionē: ⁊ illa ſpecies ethice eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curationis.

Secūda ſpecies ethice fit ex inflāmatiōe ſecūde humiditatis mēbroꝝ q̄ appellat̄ cābiū. ⁊ nominat̄ ſic q: imediate ponit̄ in mēbris ſm ꝯuenieteꝫ ⁊ poſſibilē quātitatē loco eius ꝙ ab eo diſſoluit̄ a naturali calore: ⁊ h̄ ē cognitiōis bone: curationis tamen male ⁊ ſpecialiter cum mēbra ad arefactionem peruenerint.

Tertia ſpecies ethice fit ꝑ inflāmationē humiditatis tertie mēbroꝝ q̄ glutē appellat̄ ſeu viculū mēbroꝝ ⁊ iſta humiditaſ ē de ſubſtātia mēbroꝝ ligans ⁊ ꝯtinuās mēbra ꝯſilia ad inuicē ⁊ h̄ eſt ſpecies eſt facilime cognitiōis ⁊ impoſſibilis curationis. Dubitat̄ a q̄buſdaꝫ quomodo poteſt eſſe ꝙ h̄ ſe. fiat ſolū ꝑ inflāmationē mēbroꝝ humiditatuꝫ factā a calore inaturali abſq̄ putrefactione cū putrefactio ſit corruptio in humido ꝓprie ⁊ ſm naturaꝫ caliditatis ab aliena caliditate. Dicēdū eſt hic ꝙ putrefactio pōt ꝯſiderari ⁊ ſumi duob⁹ modis generaliter ⁊ ſpecialiter. generalit̄ ſꝫ ꝙ in diffinitione ariſtotelica ꝯtinet̄ q̄ eſt de omni putrefatōe in omni humido quocūq̄ modo fiat cū victoria et dominio extranee caliditatis ſup caliditatē naturaleꝫ ⁊ humiditatem naturalē ⁊ talis putrefactio fit ⁊ fieri pōt in omni re elemētata videlicet in lapidibus mineris ⁊ plātis animalib⁹ reb⁹ oībus q̄ inducunt̄ in eſſe ꝑ generationē: ⁊ ſm iſtū modum putrefactiōis dicim⁹ ꝙ ſe. ethica eſt ſe. de putrefactione cū ſubiecta ei⁹ ſint humida ⁊ corrumpantur ⁊ diſſoluant̄ et inflāment̄ a calore extraneo: et ab eodē firmant̄. Differēt putrefactio ſpecialiter ſicut i arte mediciali q̄ non fit neq̄ fieri pōt in humano corꝑe niſi in humorib⁹ humoroſis q in epate ſm plurimum generant̄ vt eſt ſanguis vl' colera ſeu flegmatica: aut melācolia: ⁊ vt ſunt eoꝝ ſpecies naturales vl' innaturales in q̄b⁹ cauſe putrefactionis q̄ a medico ꝯſiderant̄ pn̄t coadunari ⁊ multiplicari vt ſunt multiplicatio humoris quo ad virtuteꝫ ⁊ ei⁹ viſcoſitas ⁊ groſſicies ⁊ viaꝝ opillatio ⁊ coartatio in loco vt nō expiret ꝙ ꝯgregatū ē: qn̄ n. humor ꝯgregat̄ in loco maxime ita vt nō expiret cū alijs cauſis dictis ebulit in loco ꝯgregato ⁊ fit ꝑ ebulitionē eleuatio fumorū a materia putrida q̄ erat coadunata in loco putrefactionis q veniunt ad cor ⁊ inflāmāt ⁊ calorē naturalē in eo: ⁊ ipꝫ igniūt ⁊ poſt illud calor cordis diſcurit ſic ignitus mediantib⁹ artarijs ⁊ venit ꝑ totuꝫ corp⁹: ⁊ nocet ſenſibiliter opatiōib⁹ naturalib⁹: ⁊ ſic fit ſe. q̄ putrida a medicis appellat̄. talis. n. putrefactio ē impoſſibile vt fiat in humiditatib⁹ mēbroꝝ q̄ ſūt ſubſtantia ſpecieꝝ ethice cū ꝑdicte cauſe putrefactionis nō poſſint ꝯtingere in ipis eo ꝙ ꝑ tertiā digeſtionē expoliate ſūt ab omni cōdictiōe humorali ꝑ quā ꝑdicte cauſe eueniūt: ſꝫ acq̄ſiuerūt vnctuoſitateꝫ ⁊ tēꝑamētū ſubſtātie q̄ eas ꝑparat ad īflāmationē ⁊ ꝯſumptionē vl' reſolutionē ⁊ non ad aliud vt manifeſte apparet in vnctuoſitatib⁹ exterioribus vt oleo ⁊ ſilib⁹ q̄ ab igne inflāmant̄ ꝑter ꝙ putrefiāt vel ebuliāt. Sciēdū ꝙ cauſe cōmunes ethice ſūt oēs cauſe exiccātes corp⁹ cū calefactione vt ſūt aer ſicc⁹ ⁊ calid⁹ ⁊ labor nimi⁹ ⁊ ſupfiu⁹: nimia abſtinētia a cibo ⁊ potu: ⁊ vſus reꝝ calidaꝝ acutaruꝫ vigilie ſupfiue. nimia euacuatio. vl' vſus rerū faciētiū illō vt ē coit⁹ ſpālr ⁊ accidētia anime ꝯtria ethicā curāt ꝑ accidēs vō eam generare ⁊ īducere poſſunt. verbi gratia ſi ē multiplicatio cibi ⁊ pot⁹ ⁊ cibi frigidi ſpālr ⁊ pot⁹ īpediēdo digeſtioneꝫ ⁊ infrigidādo nutritiua deficit nutrimētū i mēbrꝫ ⁊ ꝑ viā iſtā caleſiūt humiditates mēbroꝝ ⁊ exiccātur ⁊ inflāmant̄ ⁊ fit ab eis ethica ꝑ accidēs ſimiliter ꝓuenit ex omnibus alijs.

Signa cōia ethice ſunt ꝙ in ea nō fit poriſm⁹ ⁊ ꝙ īuenit̄ ſemꝑ q̄eta ⁊ lēta abſq̄ dimiſſionē ⁊ ei⁹ pulſ⁹ fit velox ſpiſſus ſubtilis ⁊ long⁹: et vrina apparet q̄ſi vt vrina hoīs ſani: ſi aūt cū hos cibatus fueris in diuerſis horis ⁊ ſemꝑ poſt comeſtionē ſe. magnificat̄ ⁊ infirm⁹ magis infeſtat̄ ethicā eſſe abſq̄ dubio ē ꝓnunciādū. Si vō infirm⁹ fuerit abſq̄ nigrediē liguę: ⁊ ei⁹ ſiccitate ⁊ ſic magnitudie pulſus ⁊ vehemētia caliditatis ⁊ īq̄etudinis et anxietate: ſꝫ habuerit ſe. lētā abſq̄ dimiſſiōe ⁊ abſq̄ poriſmo vt dictū ē ſupius tūc vē ethic⁹ iudicabit̄: ⁊ ꝓpa ſigna ꝑme ſpeciei ſūt ꝑdicta cū q̄b⁹ ē alteratio coloris ⁊ aliq̄ mutatio cōpoſitiōis mēbroꝝ officialiū: ⁊ vniuerſalis corpis extenuatio abſq̄ ariditate manifeſta ⁊ ꝙ vrina h̄ꝫ aliq̄ pinguedinē ſupnatātē abſq̄ dolore renū ⁊ grauitate. ⁊ ſi cū iſtis fuerit reliq̄e pulcritudis carnis ⁊ ſāguinis ⁊ virtutis cū ordine ⁊ ſe. dicta ſupi⁹. ⁊ tēp⁹ ē breue in quo talia ſigna icepint apparere vere tūc ſpēs ꝑma ethice ſibi iudicabit̄ q̄ ē facilis curatiōis ⁊ grauis cognitionis. Signa ſecūde ſpēi ethice ſunt ꝙ ſi cū ꝑdictꝫ vel poſt ꝯſiderationeꝫ predictoꝝ vrina appareat oleagina ſupi⁹ ſepi⁹ ⁊ magꝫ ⁊ pulſus fit debilior

⁊ magis ſubtilis ⁊ debilis q̄ȝ añ ⁊ facies incepit ex
tenuari maīfeſte ſȝ nūduȝ fit arida neqȝ tornatilis
⁊ oculi ↄcauant̄ ſȝ nō ꝓfūdant̄ et minuit̄ caro maī
feſte: ſȝ ad h̄ corp⁹ nō fit aridū ⁊ apperit⁹ remāſit
cū digeſtiōe q̄dā: ſȝ plenitudo corpis ⁊ carnis ma
nifeſte incipit minui ⁊ exiccari. ⁊ cū h̄ longū ē tp̄s
ꝙ illa apparere icipiūt vl' incepūt ve tūc ethic⁹ in
ſecūda ſpē iudicabit̄ q̄ cū bona deliberatiōe pote
rit curari: ⁊ maxime ſm ei⁹ p̄ncipiū ⁊ mediū ſi in-
firm⁹ fuerit obediēs ⁊ neceſſaria habuerit vt iſe-
rius ſcribem⁹. Signa. iij. ſpēi ethice ſunt ꝙ cū ſi-
gnis ſignificātib⁹ ethicā coiter apparēt vl' icipiūt
maīfeſte apparere ꝓfūdatio oculoꝝ: ⁊ ꝙ nares et
oculi ſūt tornatiles. ⁊ facies tornatilis ē. et aures
minorāt̄ ⁊ manifeſte ſubtiliāt̄: ⁊ cutis frōtis ⁊ faci
ei tēdit̄ vel īcipit tēdi ⁊ corp⁹ totalit̄ deſiccari p̄te-
rea collū fit tenue ⁊ epiglot⁹ foris ꝓminet vltra ſo
litū: ⁊ vnū quodqȝ oſſiū pectoris cū ſuis extremi-
tatib⁹ manifeſte icipit appare vl' apparet: ⁊ fit ei⁹
vox exilis ⁊ acuta: ⁊ vix audit̄: ⁊ pulſ⁹ fit cadēs cuȝ
debilitate toti⁹ corpis ⁊ cū ei⁹ debilitate vltimata
⁊ poſtrēo nō videt̄ corp⁹ totū niſi oſſa ⁊ coriū ⁊ cor
de manifeſte appēt. eo ꝙ caro tota diſſoluta eſt: ⁊
vene apparēt totalit̄ ⁊ vacue a ſāguine neqȝ caꝝ cō
cauitas magne rei capax exiſtit: plenitudo quoqȝ
atqȝ claritas ab ipſi⁹ corpore oīo receſſerūt ⁊ cutȝ
deſiccata videt̄ ⁊ ē facta ſilis cuti exn̄tis i ſenio. vē
ter ēt patiētis deſiccat̄ ⁊ dillatat̄: donec videat̄ ac
ſi coſtis adhereret: ⁊ ꝙ nihil i ſe ↄtineat: mirach p̄te
terea vētris i tātuȝ ſubtiliat̄ vt nō videat̄ niſi ſo-
lummodo coriū ⁊ p̄ter hoc ſpaſmat̄ ⁊ deſiccat̄: oſſa
quoqȝ raſete ⁊ pectis man⁹ plerūqȝ apparēt ⁊ vn-
gues curuāt̄: cūqȝ corp⁹ ad hūc terminū diminu-
tiōis ⁊ debilitatis deuenerit i fine q̄ſi. iij. ſpēi ethi
ce eſſe dicet̄ ⁊ nūq̄ȝ ſanari poterit. ſȝ poterit infir
mus blādiri quodāmō ſubſtētari ⁊ mors ſȝ aliq̄d
ſpatiū tardari. ſȝ ſi ſupuenerint infirmo piloꝝ ca
ſus ⁊ deſtructio appetit⁹: ⁊ diaria ⁊ fluxus vētris
mors i primo erit vt vult Hypo. particula. v. am
phoriſmoꝝ vbi dicit qbuſcūqȝ ptiſicis diaria ſup
uenerit moriuntur.

Cura p̄me ſpeciei ethice q̄ū eſt egritudo
p ſe ⁊ ſimplex ē h̄ ꝙ nō ē cōpoſita
neqȝ cū apate. neqȝ cū alia fe. ē vt in aurora ſumat
aquā ordei vl' ſuccū factū de farina ordei mollem ⁊
bñ coctā ↄditū ⁊ factū i aq̄ decoctiōis gallinarum
pulloꝝ vl' carnis porcine ⁊ lactucaꝝ vl' portulacaꝝ
aut cucurbitaꝝ ⁊ ſiliū cū nō ſenſerit īfirm⁹ h̄ a ſto
macho deſcēdiſſe itret balneū tepidū aq̄ dulcȝ vel
aq̄ dulcȝ alterate cuȝ herbis frigidis. ſ. papauere
cucurbitȝ maluis folijs ſalicū ⁊ populi ⁊ ſiliū ꝙ fit
in loco vbi calor nō poſſit eū ledere ⁊ paꝝ i eo mo-
ret̄ ita vt nō ſudet. neqȝ cohopiat̄ vas balnei cum
pānis: vl' alijs reb⁹: nā p talem cohopatnrā fieret
anhelit⁹ īfirmi ſpiſſior ⁊ velocior ⁊ fe. augumētare
tur. Cū vō a balneo exiuerit vngat̄ corp⁹ totaliter
cū oleo vio. vl' populeon: vl' de ſeminib⁹ cucurbi-
taꝝ vl' de nenufare vl' de papauere albo: ⁊ tūc in-
tret lectū valde molleȝ: ⁊ ſit lect⁹ in domo frigida
nō calida q̄ ſit ſtrata cuȝ reb⁹ viridib⁹ frigidis. vt
ſūt folia ſalicis vitis maluaꝝ ⁊ vino. ⁊ ſiliuȝ ⁊ cuȝ
aliquātulū geuerit ⁊ dormierit nutriat̄ ex piſcib⁹
aſſatis ſup prunas vel in veru ↄditis cū ſucco gra
natoꝝ dulciū: aut cū rob: aut cū ſucco vue acerbe
dulcorato cū penidijs vel zucharo: et tales piſces
debēt haber̄ aliq̄d viſcoſitatis i ſe cuȝ bono odore
⁊ carne frāgibili vt ſūt temoli ⁊ ſtregiones carpio
nes lucij ⁊ anguille ⁊ nō ↄcedūt̄ tales piſces eo ꝙ
bñ i ſtomacho digerāt̄: ſȝ q̄ ↄtriāt̄ cū ſua frigidi-
tate ⁊ viſcoſitate diſſolutioni caliditatis extranee
q̄ exiccat mēbra ⁊ eoꝝ humiditates ⁊ eorum nutri
mētuȝ multū adheret ⁊ durat i mēbris lōgius. et

bibat cū eis vinū ſubtile nō acutū limphatū ⁊ no
uum vl' nutriat̄ cū iurib⁹ gallinaꝝ vel pulloꝝ pdi
cū faſianoꝝ ⁊ carniū edoꝝ porcelloꝝ et agnoꝝ i q
bus coquāt̄ lactuce vel portulace ſeu cucurbite vl'
endiuie ſpinachie ⁊ ſilia. ↄdiāt̄ ſua cibaria cuȝ rob
granatoꝝ dulciū. vl' cū ſucco vue nō multū acerbe
i quo pōat̄ aliq̄d ð puluer̄ q ſic fit. ℞. cardamomi
. ℥. j. ligritie. ʒ. ij. croci. ℈. ij. fiat puluis cribella-
tus. Utat̄ añ cenā ſtomacho ieiuno ſucco facto ex
farina frumēti ⁊ cocto cū lacte capraꝝ: ⁊ addat̄ cū
eo aliq̄d zuchari: vel penidioꝝ. ⁊ dormiat cuȝ tali
cibo p tp̄s. ſ. ponant̄ ſepe poſt p̄radiū: ⁊ añ cenā ſu
per pect⁹ ⁊ ſpinā pāni īfuſi i aq̄ ro. i q̄ diſſoluti ſint
ſandali rubei ⁊ roſe ⁊ cāphora: ⁊ cū exiccati fuerit
vl' tepefacti iteꝝ īfundāt̄ i eadē aq̄ ⁊ reb⁹: ⁊ ponā-
tur ſup loca. ſi aūt pp eoꝝ frigiditatē actualē īfir
mus ſentiret rigorē vl' oripillationē. ſeu tremorē
in mēbris ⁊ corpe calefiāt talia ad ignē aliquātulū
⁊ tūc cū eis fiat vt dictū ē. pōt ēt aliq̄n comedere
lac. caprinū vl' vacinū i quo ſit aliq̄d zuchari. ⁊ fiat
ſēp h̄ ieiuno ſtomacho ſȝ vacinū cū zucharo ē no-
bili⁹ ratiōe nutrimēti q̄ȝ caprinū ſi i eo lapis igni
tus vl' ferrū extinguat̄. ſumat añ diē p horas du-
as q̄ſi omni die vnū de troc. cāphoratis ⁊ cū. ℥. j.
ſyrupi vio. ⁊ cum troc. q ſic fiūt. ℞. ſpodij ſe. cucu
meris citruli endiuie lactuce portulace roſaꝝ ſan
daloꝝ ru. ⁊ albo. añ. ʒ. j. cāphore pond⁹ granoꝝ
ordei. xviij. ↄficiāt̄ cū ſucco mucillagis ſe. citonio
ruȝ: ⁊ ſit vn⁹ q̄ſqȝ i ponder̄ aur̄. j. Bibat ſepe cū ſu
is cibarijs loco vini ſyrupū de nenufare vl' iulep cū
aq̄ veri frigoris ⁊ ſpālr in eſtate ⁊ horis alijs cali-
dis: alijs vō tēporib⁹ ⁊ horis bibat vinū limpha-
tum vt dictū eſt de fructib⁹ comedat mellones et
pruna acetoſa ⁊ ficus virides cū ſyrupo roſ. vl' iu-
lep ⁊ pſica cū vino albo līphato induat ſepe camiſi
am īfuſaȝ i aq̄ ro. i q̄ diſſoluta ſint cāphora ⁊ ſāda-
li albi ⁊ nenufar. ⁊ lōgo tp̄e dormiat cū ea: ⁊ cū te-
pida facta fuerit iteꝝ īfundat̄ ⁊ induat̄ comedat la
ctucas vl' portulacas vl' ſpinachias: aut attriplices
vl' maluas ſeu cucurbitas coctas i aq̄ ⁊ ↄditas cuȝ
oleo ro. vel vio. aut de nenufare cuȝ iſto mō ⁊ via
poterit p̄ma ſpecies ethice curari ſi fuerit in cura
cōtinuatio ⁊ ordinis actio vt ſcriptū ē reddeundo
ſēp a capite quo vſqȝ cura cōpleta fuerit. Si auteȝ
ethic⁹ talis fieret nimis ſicc⁹ h̄ȝ vētrē ⁊ inteſtina ſo
lum cū māna prunis ⁊ caſſia fiſtula eius mollificet̄
vēter ⁊ ſupfluitas expellat̄. comedat īmediate no
cte ⁊ circha meridiē ad modū nucis ⁊ bibat poſt il
lud iulep cū aqua frigida de reſtauratiuo ꝙ ſic fit
℞. vnā gallinaȝ veterē ⁊ pinguē ⁊ vnā pdicem et
quartā partē vitl⁹ edi ⁊ quartā vitl⁹ agni partis an
terioris ⁊ buliāt carnes ille videlicet carnes gal-
line ⁊ pdicis tātuȝ vl' carnes agni ⁊ edi ⁊ p ſe tātū.
eo ꝙ ſufficit in ſyrupo ſi gallina ⁊ pdix coquāt̄ aut
carnes agni ⁊ edi: ⁊ h̄ fit ꝓpter humanā cōmodi-
tatē tā diu ꝙ caro tota ab oſſib⁹ ſepet̄. tūc accipia
tur. lb. s. de pulpis pectoris ⁊ allaꝝ pdicis ⁊. lb. s.
de pulpis pectoris ⁊ allaꝝ galline. ⁊ eodēmodo fi
at de carnib⁹ edi ⁊ agni q̄n vis facere ſyrupuȝ de
illis carnib⁹ ⁊ incidat̄ fruſtratiȝ ⁊ poſtea ponant̄
in mortario ⁊ ↄtundat̄ vltima ↄtuſiōe qb⁹ ↄtuſis
⁊ ordinatis in mortario addant̄. ʒ. viij. de pulue-
re q ſic fit. ℞. cardamomi cinamomi gariofi. folij
cubebe: zinziberis: draganti gūmi arabici: galan
ge nucis muſ. añ. ʒ. j. croci macis añ. ℈. ij. ⁊ addāt̄
cū iſtis de reb⁹ iſtis. ℥. iij. ℞. amidi liquiritie pi-
neaꝝ mūdataꝝ amig. dulciū mūdataꝝ paſſularū
auelanaꝝ mūdataꝝ: ſebeſtē fiſticoꝝ ſe. cucurbita
ruȝ mellonū cucumeris mūdatoꝝ papaueris albi
ſe. lactucaꝝ portulacaꝝ añ. ʒ. ij. ⁊. ℥. iiij. penidioꝝ
⁊ miſceant̄ cū carnib⁹ ↄtuſis in mortario miſcen-
do cū piſtello ſm poſſibilitatē: poſtea accipiantur

.℞.iiij. zuchari albiſſimi: ⁊ diſſoluant̄ cū aq̄ pigui
decoctiōis carniū ꝑdictaꝝ ⁊ fiat ſyrupꝰ coctus ad
modū ſtomaticon cū quo in mortario fiat electua
riuꝫ ꝯfectū cū rebꝰ q̄ ſunt in mortario miſcēdo cū
piſtello quouſqꝫ fuerit infrigidatū. h.n. electuari
um de ꝓprietate ſue cōpoſitiōis calorē accidētalē
extinguit ⁊ naturalē ꝯfortat ⁊ ſtomachū digeſtio
neꝫ ⁊ appetitū ⁊ humiditates mēbroꝝ ſimpliciuꝫ
ꝯſeruat augumētat ⁊ reſtaurat ⁊ totaliter corpus
impinguat ⁊ dillatat pectꝰ ⁊ odorē oris efficit bo-
num valet ethicis ꝓprie in p̄ma ſpecie: et omnibꝰ
ſpeciebus.

Cura ſecūde ſpeciei ethice eſt vt omnis ethicꝰ
tāqꝫ ab inimico mortali a coitu abſtineat: ⁊ a cogi-
tationibꝰ ⁊ ira: motu ⁊ ſtatiōe in locis calidis ⁊ mo
tu ſub ſole ⁊ a vigilijs: ⁊ vtat̄ ſomno ⁊ q̄ete ꝯtinua
ſm̄ poſſe: ⁊ generalit̄ vtat̄ rebꝰ humidis cū infri-
gidatiōe: ⁊ abſtineat a ſiccis cū calefactiōe. Si aūt
in hac ſp̄e ethice fe. ſitiꝫ fuerit ⁊ ardor atqꝫ acuitas
⁊ nocumētū troc. de cāphora quos in ſup̄iori par
te huiꝰ cure fecimꝰ quotidie in matutinaibꝰ horꝫ
in potu tribuant̄ cū iulep: vl' ſyrupo de nenufare
aut cū mucillagine pſilij ⁊ ſilibꝰ: cū vō ſol ortꝰ fue
rit: bibat aquā ordei vl' ius gallinaꝝ ſi virtꝰ fuerit
debilis: aut ius pulloꝝ ſi virtꝰ ſe ſuſtinuerit alte-
ratū cū lactucaꝝ folijs aut cū folijs papaueris vl'
ſubſtātia cucurbite vl' portulacaꝝ aut ſe. iſtaꝝ re-
rum. Si vō nocte potū deſiderauerit iulep bibat
cū aq̄ decoctiōis pſilij vel papaueris: aut ſyrupuꝫ
vio. vl' de nenufare cū eidē aq̄s ⁊ ſilibꝰ importune
in hac ſpecie ⁊ in oibꝰ in illa re dꝫ ſapiēs medicus
cū infrigidatiōe pectoris ⁊ partis poſterioris cuꝫ
epithimabꝰ frigidis ⁊ oleribꝰ ⁊ oleis ſicut cū ſan-
dalis roſis cāphora ſolatro ſēpuiua ⁊ ſilibꝰ: ⁊ cuꝫ
maluis cucurbita: ſcariola ⁊ lactucis. ſumat ex aq̄
frigida paulatī i potu ⁊ vt dictū ē nō patiat̄ famē
neqꝫ ſiti. eo ꝙ calorē ⁊ fe. augumētāt ⁊ corporis hu-
miditatē reſoluūt ⁊ exiccāt: ex cibarijs vō eger nō
ſumere dꝫ tātū quātū ei ē neceſſariū ⁊ ſpecialiter
in eſtate ſꝫ ad m̄ltas vices ꝑtiēda ſunt: tota itētio
tua ſit hyeme ⁊ eſtate ſpecialiter vt attrahat aerē
frigidū: q: ē vtile ꝓpter eiꝰ trāſitū immediate ad
cor ⁊ ſpiritualia q̄ in hac egritudīe terribiliter le-
dunt̄: ſi aūt hyeme reqreret ignē ꝓpter aliquaꝫ
cauſaꝫ. q nō eſt ei cōueniēs ſit ille ignis abſqꝫ fu-
mo ⁊ calore ſenſibili et hic ignis fieri dꝫ de lignis
vltio ſiccis ⁊ nō de carbonibꝰ: nā ignis de carbo
nibus duplicatā hꝫ ſiccitatē ⁊ fumū ſiccū plꝰ alijs
rebꝰ emittit vt ſciūt ferarij. ⁊ fit ꝑ h malus ⁊ ethi
cis ⁊ patiētibꝰ in oculis: poſtqꝫ vō trāſierit ſpaciū
duaꝝ horaꝝ ex quo ſumpſit aquā ordei quā ſupiꝰ
diximꝰ intret balneū tepidū alteratū cū oibꝰ rebꝰ
frigidis ſupius dictis in quo paruam faciat mo-
ram. ⁊ cū ab eo exiuerit vngant̄ anteriora ⁊ poſte
riora cū oleo de nenufare tepido: vl' de papauere
aut de violis ſeu cucurbitis: vel cū populeon ⁊ im
mediate inuoluat̄ in linteo infuſo in aq̄ roſacea vl'
i aq̄ decoctiōis ſandaloꝝ ⁊ cāphore ⁊ ſiliū. In die
ta ⁊ potu vt ſupiꝰ dcm̄ ē regat̄ ꝑter q: i cura iſtius
ſpēi reqrūt̄ frigida ⁊ humida itenſiora ⁊ magꝭ cō
tinua qꝫ in p̄ma. Si aūt ſiccitas ⁊ macies iaꝫ vltra
ꝯueniēs infirmū occuppauerit lac vacinū iuueni-
lis etatis ex quo butiꝝ ſit extractū cū ferro ignito
vel cū lapidibꝰ ignitis. aut cū ingenio meliori ꝑ ci
bo ſumat aut lac caprinū. q: abſqꝫ labore ⁊ difficul
tate nature ꝯuertit̄ in nutrimētuꝫ ⁊ mēbroꝝ vir-
tutes ꝯfortat: ⁊ ſi neceſſe fuerit vinū dare ꝓp deſi
dertū ſumat vinū albū dulce claꝝ limphatū cū aq̄
veri frigoris: ita ꝙ ſapor vini paꝝ in guſtu ſentia
tur: ſi vō ſm̄ vētrem largꝰ fuerit ponat medicꝰ in
lacte vel aq̄ ordei. vel ſyrupis ſuis cortices panis
bene cocti ⁊ vitellos ouoꝝ coctoꝝ cū corticibꝰ ſin-
is in aceto aut aq̄ ro. aut vitellos ouoꝝ ꝯditos cū
ſucco berberis vl' ypoqſtidos ſeu cū agreſta: ⁊ vē
ter exterior epithimet̄ cū ſādalis: bolo armeno et
acatia ⁊ ſilibꝰ ꝯfectis cū farina fabaꝝ vel lētiū et
aq̄ ro. aut ſucco ſolatri: vl' ſemꝑuiue ſeu cū aq̄ de-
coctiōis ꝯſolide maioris q̄ erit valde bona.

Cura blādiēs ⁊ refrenās tertiā ſpeciē ethice ē
vt obſeruent̄ regule generales q̄ dant̄ de lacte in
curatiōe ethice p̄ma vt nō ſumat lac niſi accetoſum
ſm̄ plurimū neqꝫ de eo recipiat aliqd niſi poſt ex-
tractionē butiri. eo ꝙ butiꝝ omnē calorē irritat ⁊
inflāmat viuificat ⁊ acuit ⁊ cū eo miſceat̄ aliqd zu-
chari. Simile qñcūqꝫ aliquis ethicꝰ i q̄cūqꝫ ſpecie
fuerit: vel aliqs alius infirmꝰ ſenſerit poſt exhibi
tioneꝫ lactis doloris augumētuꝫ ⁊ grauedinē ma
iorē qꝫ añ ⁊ ſitis intētionē ⁊ oris amaritudinē nul
lomodo ei exhibendū eſt: ſignificāt. n. tali medico
intelligētl ꝙ lac cōuertit̄ ad malā ⁊ incōueniētem
materiā ⁊ nō ad nutrimētuꝫ mēbroꝝ. Et eſt iterū
ꝯueniēs ⁊ valde bonū ⁊ ſpecialiter in hac ſpecie vt
iumat patiēs lac ex vbere vel mamillis mulieris ꝙ
eſt magis naturale hominibꝰ ⁊ melius oībus ali-
is ſugēdo ⁊ lactādo ꝓprio ore ⁊ labijs: ſꝫ abhor-
reret facere iſtud in muliere ſubtrahat lac ex ma-
millis aſine ꝙ eſt ſecūdo melius alijs: vel ex ma-
millis capre ꝙ eſt tertio bonū inter illa ⁊ ſm̄ iſtuꝫ
modū lac nō requirit aliquā mutationē neqꝫ alte-
rationem: ſꝫ omne lac ⁊ in ethico ⁊ in omnibꝰ ifir-
mitatibus reqrit ſtomachuꝫ mūduꝫ ab omni ma-
litia: q: valde ꝯuertit̄ ad omne ꝙ inuenit ſiue bo-
num fuerit. ſiue malum: ⁊ ꝓpter h dubiū eſt dare
lac ⁊ in ethico ⁊ alijs infirmitatibꝰ ⁊ ſpecialiter abſ
qꝫ zucharo: ⁊ cū nō ſugat̄ ꝓprio ore a mamillis.
Vngat̄ tota ſpina a nuca vſqꝫ ad caudaꝫ omni die
bis añ prādium ⁊ cenā cū populeon vel oleo de ne
nufare vel de papauere vel de cucurbitꝭ: ⁊ poſt vn
ctionē infirmꝰ induat camiſiā infuſam in aq̄ roſa.
vel aq̄ decoctionis ſandaloꝝ rubeoꝝ. ⁊ cāphore.
vel aquā decoctionis violaꝝ ⁊ ſemꝑuiue ⁊ ſiliū ſu
mat ſepe de reſtauratiuo ꝙ ſupius in p̄ma ſpecie
fecimꝰ et bibat vinum dulce nouū clariꝰ ꝙ poteſt
reperiri rubeum potiꝰ qꝫ albuꝫ limphatū cum aq̄ ve-
ri frigoris: ⁊ h ſpecialiter in eſtate. ⁊ in hyeme cuꝫ
aq̄ calida. Vtat̄ gaudio ⁊ ſolatijs tripudijs ⁊ cāti
lenis ⁊ delectet̄ in auditu ⁊ viſu inſtrumentoꝝ ha
bentium ſonū delectabilē. ſepe comedat ⁊ multuꝫ
dormiat ⁊ queſcat ⁊ paꝝ in hora ſumat in quātitate
de cibo. Vtat̄ dieta dicta ſupius. ſumat ꝓ ſiti ⁊ ar
dore troc. cāphore quos fecimꝰ ſupius cū iulep vl'
ſyrupo de nenufare: aut ſyrupo violato ⁊ aq̄ fri-
gida vel aq̄ decoctionis nenufaris vel pſi.ij. ſepe
emplaſtrent̄ ſpiritualia anteriora ⁊ poſteriora cū
ſandalis cāphora roſis tritis et cribellatis mixtis
cum farina ordei ⁊ ſucco ſolatri vl' aqua roſata aut
cum ſucco ſemꝑuiue.

Si aūt medicus timeret de diaria vel fluxu vē
tris ſumat ſepe de troc. ſpodij q ſic fiunt. ℞. pul-
ueris ro. ru. ſpodij añ. ʒ. v. boli. armeni gūmi ara
bici añ. ʒ. ij. ſucci berberis: ſucci ſumac añ. ʒ. iij. ſe
minis acetoſe. ʒ. iij. balauſtie. ʒ. j. s. ſe. coriādri in
aceto infuſi ⁊ poſtea torefacti. ʒ. ij. fiant troc. quo
rum vnuſqſqꝫ duas ponderet. ʒ. de qbus vnꝰ in
mane ⁊ alius ante cenā cū rob ſimplici de citonijs
aut ſucco de granatis: vel ſucco berberis ſumat̄.
ſtringunt de ꝓprietate fluxū ventris: et remouet
diariam: vel nō ꝑmittunt eam euenire. ⁊ ſpecialit̄
ethicis. Scire conuenit ꝙ qñ diaria cum caſu capi
lorum ſupuenerit ethico ⁊ etiam abſqꝫ caſu mortē
in breui ſignificat: ⁊ hoc vult omnes: cū. n. h egri-
tudo ſit incurabilis ꝓpter dominiū ſicci ſupra to
tū corpus ⁊ omnia membra: ⁊ ſi ſupuenerit diaria
cū humiditates naturales ⁊ accidentales euacua-

tur ſtomachus debilitatur: ⁊ appetitus: et deficit nutrimētū ꝑ viā iſtā: ⁊ fit mors. Hec eſt cura ethice vere cū eſt egritudo ſimplex ⁊ nō ē cōpoſita cuꝫ alia egritudine neqꝫ cū alia fe. qñ vō fuerit ꝯpoīta cum alia egritudine vel fe. ꝙ eſt ſm plurimū: ⁊ fit ꝑ cōpoſitionē cuꝫ alia egritudine male ⁊ imꝑfecte curatiōis: raro. n. ymo rariſſime inuenit̄ ethica abſqꝫ alia fe. vl' egritudīe. Cū. n. cōpoīta fuerit tūc cura cōpoſita erit h̄ modo. nā ſi ſapiēs medic⁹ timuerit magis de ethica qꝫ de alia egritudine vl' fe. multiplicare dꝫ in medicinis ⁊ cibis ⁊ potib⁹ ea q̄ valent ꝯ ethicā nō negligēdo medicinas ⁊ cibaria alterius infirmitatis: e ꝯtrio in contrarium.

Si aūt equaliter timuerit de ethica ⁊ alia infirmitate: cura ex parte ciboꝝ potuū ⁊ medicinarum eq̄liter cōpoīta erit: nā de ꝓprietate nature vl' virtutis q̄ curat omnē infirmitatē ordinate ⁊ nō medic⁹ ē ponere vnū quodqꝫ ꝯtrariū ad ſuū ꝯtrium: ita ꝙ cū medicamine cōpoīto opat̄ ꝯ egritudinē cōpoītā ponēdo calidū ꝯ frigidū ⁊ deſtruēdo humidū cū ſicco et ecōuerſo: ⁊ qñ natura nō ē in egritudine compoſita vel ſimplici potes facere illud. ſ. deſtruere egritudinē cū medicamine cōpoſito vel ſimplici ponēdo vnū qdqꝫ ꝯtriū ꝯ aliud tūc non erit ſpecies infirmi quocūqꝫ modo fiat curatio. Bene regulat⁹ in natura ſanat infirmitatē ⁊ non medicus: ſꝫ medic⁹ miniſter erit boni inſtrumenti vel nō boni. Sub regimine ⁊ cura illi⁹ fe. ethice cōtinet̄ regimē ⁊ ordinatio diete cibi ⁊ pot⁹ medicinaꝝ egritudinis q̄ ethica ſenectutis appellat̄ q̄ ē abſqꝫ fe. ⁊ fit vt plurimū in ſenib⁹. fit ēt in pueris ⁊ in oīb⁹ etatib⁹. Cōtingit ⁊ cauſat̄ ex dominio ſiccitatis ſup omnia mēbra: eo ꝙ mēbris nō mādat̄ nutrimētuꝫ propter ꝑuātionē digeſtionis in ſtomacho ⁊ epate ex victoria ſicci ſup nutritiuis: aut ex habūdantia humiditatis domināntis in ſtomacho multiplicate ꝑ indigeſtionē ⁊ ex errore comeſtionis ciboꝝ ⁊ fructuū. Cura in omnibus regat̄ vt dictuꝫ eſt in ethica fe. ꝑter qꝛ in ethica ſenectutis q̄ cauſat̄ ex habundātia humiditatis in ſtomacho reqꝛit̄ aliqñ ꝯfortatio ⁊ rectificatio ſtomachi ⁊ appetit⁹ cuꝫ electuario ad vermes ⁊ vino decoctionis cipi vel cuꝫ melle roſato ⁊ vino rubeō decoctiōis cipi capari ⁊ acoꝛ. in oībus alijs regat̄ vt dictuꝫ ē in fe. ethica fiat iunctio circha ſtomachū in ſenecta ex habundātia humidi cuꝫ oleo de ſpica ⁊ ſilib⁹: ⁊ hoc omni die.

Caplm. v. de febribus putridis ⁊ ſpecieb⁹ earum ⁊ ſuis cauſis cōmunibus ⁊ primis ⁊ ſignificationibus.

f

Ebris putrida fit ex humoribus coartatis vel ex humore coartato ī mēbro vel mēbris ita ꝙ nō exſpiret: neqꝫ libere cuꝫ euētatione naturali regit̄ a natura vel virtute: ſꝫ ex ipſa cohartatiōe ī loco calido in quo ē calefit ⁊ ebulit ⁊ emittit fumuꝫ putridū ad coꝛ ⁊ ſic fit tūc putrida fe. De fe. putridi alia ē ꝯtinua ⁊ alia īterpolata. ꝯtinua dr̄ q̄ fit de materia corrupta ⁊ putrefacta inter vaſa vel venas īterpolata q̄ fit de materia putrefacta extra venas in aliq̄bus partib⁹ coꝛꝑis. Species feb. interpolate ſunt tres videlicet fe. de genere colere: fe. de genere flegmatis: ⁊ fe. de genere melācolie. Cū enī ſanguis venas exierit ꝯuertit̄ in ſaniē vl' aliā materiā a ſanguine vt vult Hypo. vj. particula amphoriſmoꝝ vbi dicit ſi in vētreꝫ. i. in aliquē locū extra venas ſanguis effundat̄ ꝑter naturā neceſſe eſt in ſaniē ꝯuerti: ⁊ ſic eſt manifeſtū ꝙ fe. interpolata q̄ ē de materia putrefacta extra venas nūqꝫ ex ſanguine fieri poteſt: ꝯtinua vero ſic cū ſanguis in ſui natura intra venas remanere poſſit ⁊ in eodē loco vitiari ⁊ putreſieri cuꝫ nō regit̄ a natura vel virtute ⁊ putrefactiōis cauſe in eo coadunentur ⁊ fiāt. Iteꝝ tā ꝯtinua qꝫ interpolata alia ē ſimplex ⁊ alia cōpoſita. ſimplex fe. appellat̄ a phis qñ eſt vna fe. nō ꝯiuncta cum alia fe. neqꝫ cuꝫ alia egritudine cuiuſcunqꝫ materie fuerit ſimplicis vel cōpoīte. Cōpoīta cōiter dr̄ tribus modis: dr̄. n. fe. cōpoīta cū cōpoīt̄ cū alia fe. eiuſdeꝫ generis vl' diuerſoꝝ generꝫ ⁊ de tali cōpoſitiōe inferius loco ſuo ꝓpriū faciem⁹ capl'ꝫ illa ſola eſt fe. q̄ vere dicitur cōpoīta vt vult. G. ſecūdo de criſi. Eſt et alia fe. cōpoſita q̄ appellat̄ cōpoīta eo ꝙ cōponit̄ cum alia egritudine. ſ. cū apoſthemate vel ydrope vel alia egritudine: ⁊ h̄ fe. ꝓprie dr̄ egritudo cōpoīta ⁊ nō cōpoīta fe. de illa fecimus mētionē. c. de feb. effimeris q̄ accidūt ꝓpter apoſthemata ⁊ iteꝝ faciemus. c. de fe. cōpoītis. Dicit̄ etiaꝫ feb. cōpoīta ratione materie cōpoīte ⁊ de illa fe. ⁊ ei⁹ cōpoſitione inferius. c. ꝓprio mētionē faciem⁹. Cauſe feb. putridaꝝ ꝯſiderant̄ duob⁹ modis cōiter ⁊ ꝓprie: cōiter ſꝫ ꝙ medici ꝯſiderant cauſas: ⁊ tūc dicitur cā id ꝙ ꝑmo eſt ⁊ ex quo ꝓuenit inuētio alicui⁹ diſpoſitionis in corpore humano. aut ei⁹ fixiōis ⁊ dr̄ egritudo iteꝝ diſpoſitio nō naturalis in corpore humano ex q̄ in opatiōe ꝓuenit nocumētū ⁊ ꝓuētu ꝑmo. i. imediate. ſed ex cauſa vel cauſis ꝓuenit nocumētū cuꝫ medio videlicet mediāte egritudine: De iſtis cauſis quas medic⁹ ꝯſiderat q̄dā appelant̄ primitiue: q̄daꝫ antecedentes: q̄dā cōiuncte: verbi gratia primitiue dicunt̄ cauſe omnes q̄ admouent̄ extrinſec⁹ ſicut aer: cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ accidentia anime ⁊ ſimilia: q̄daꝫ dicunt̄ antecedētes ſicut cōplexionales: cū poītionales: humorales: ⁊ inanitiones ⁊ repletiones ⁊ ſilia. q̄daꝫ dicunt̄ cōiuncte ſicut putredo in fe. ⁊ aquoſitas in ydrope ⁊ materia agregata in mēbro apoſthemoſo et in apate ⁊ ſimilia: ⁊ tales cauſe q̄ a medicis ꝯſiderant̄ cōueniunt ⁊ differūt in q̄buſdā ad inuicem videlicet qꝛ cauſe antecedētes ſemꝑ inferūt egritudinē cū medio. ſ. mediāte ꝯiuncta: primitiue aliqñ cuꝫ medio ſicut cib⁹ q cōuertit̄ in humorē calidū vel frigidū ⁊ ille humor cū non regit̄ a virtute putrefit ⁊ facit fe. vl' aliā egritudinē. ⁊ aliqū abſqꝫ medio ſicut aer feruēs vel peſtilēntialis q cuꝫ imediate inſpirat ad coꝛ fe. generat. cauſe vero coniuncte ſemꝑ inferūt egritudinē abſqꝫ medio vt ſcriptū eſt de putredine in fe. ⁊ de alijs conſimilibus. cauſe. n. iſte ſm ꝙ ꝯſiderant̄ a medico cōmuniter vt dictū ē. ⁊ cōueniunt omnib⁹ egritudinib⁹ aut omnes ſimul aut q̄dam q̄buſdaꝫ. aut aliq̄ alicui infirmitati. ſꝫ tñ appellant̄ omnes cauſe ad omnes īfirmitates penes intentionē medicoꝝ. Sunt ⁊ alie cauſe q̄ ꝓprie appellant̄ cauſe putredinis ⁊ fe. putridaꝝ. ſ. multitudo humoris quo ad virtutē ⁊ groſſitudo eiuſdē ⁊ eius viſcoſitas ⁊ coartatio in loco ita vt priuetur euētatione cōueniēti vt nō libere exſpiret: ille. n. quattuor cauſe ſunt principales ⁊ ꝓprie omnis putredinis febrilis ſunt ⁊ alie cauſe iuuātes iſtas et addētes in his. ſꝫ nō ſunt principales vt ille videlicet vt ſunt mal⁹ cibus ꝑparatus: vt de leui corrūpat illud ꝙ ab eo generatur vt lac ⁊ ſicut ē cibus aquoſus mali nutrimēti aquoſitateꝫ cuius recipit ſanguis: vt eſt illud ꝙ a fructib⁹ generat̄: ⁊ ſicut eſt comeſtio mellonis cucumeris ⁊ cucurbite: ⁊ ſicut ſunt motus ⁊ balneationes que fiūt poſt comeſtioneꝫ maloꝝ ciboruꝫ vel alioꝝ q nō bene digerunt̄: ⁊ ſicut eſt expoſitio ad ſolē vltra debitum ⁊ accipe calefacientia ſup repletionē. ⁊ ſicut etiam ē dimittere cautellā qꝫ cōſueuit habere homo ratione tēporis ⁊ hore impediēdo digeſtionē ī ſtomacho ⁊ epate ⁊ alia multa ꝯſimilia. Significationes ſignificātes fe. putridas ſunt vt narrat Almā

ſo: li. iiij. c. de ſignificatiõibꝰ maloꝝ accidẽtiũ. Cũ cgeſtio fuerit ſetens magis ſolito faſtidiũ ⁊ maliciam in venis innuit. Jteꝝ fetoꝛ q ex vrina emanat magis ſolito fe. euenire ſignificat. ſilr laſſitudo et diſſolutio cũ deſtructiõe appetitiue fe. ſignificat. Jteꝝ laſſitudo puſtularis q ſentit ſub cute ac ſi eſſet punctura acuũ fe. interpolatã ſignificat. ſimilit laſſitudo vniuerſalis cũ diſſolutiõe mẽbꝛoꝝ ac ſi aliqs eſſet fuſtibus verberatꝰ febꝛẽ ꝯtinuã ſignificat. De veris ⁊ nobilioꝛibꝰ ſignificatiõibꝰ ſignificantibꝰ febꝛes putridas ſunt veloꝛ ꝯſtrictio pulſus reſpectu ſue dillatatõis ſeu ſiſtoles velox reſpectu ſue diaſtolis ⁊ expiratio in anhelitu maioꝛ qꝫ iſpiratio ⁊ h eſt ꝙ neceſſitas ad mũdificãduꝫ ſupfluitates q̃ in coꝛde ſunt vel q̃ ad coꝛ veniũt ꝓpter putrefactionẽ inducẽteꝫ fe. ſatis maioꝛ ẽ qꝫ neceſſitas attrahẽdi aerẽ cauſa euẽtatiõis caloꝛis coꝛdis Et plurimũ qdẽ fe. putredinis antecedit diſpoſitio cui admiſcet caliditas extranea ſenſibilis in mẽbꝛo ⁊ aſſocianꝫ ei laſſitudo ⁊ pigritia: alices ſaltus mẽbꝛoꝝ ⁊ cõmotio ſomni ⁊ vigilie ⁊ doloꝛ capitis ⁊ frõtis: ⁊ pulſatio ⁊ tẽſio venaꝝ ⁊ ypocũdrioꝝ et deſtructio appetitꝰ ſiue eius caſus cuꝫ fenbilitate in ſtomacho alicuiꝰ rei extranee ſalſe videlicet aut inſipide vl' amare aut acetoſe ſeu dulcis vltra conſuetudinẽ febꝛeꝫ putridã ſignificãt. Silr pigreſcit homo in ſuis opatiõibꝰ ꝯſuetis ⁊ debliter ⁊ ioꝛdinate ⁊ cũ laboꝛe mouet mẽbꝛa ⁊ inuite comedit ⁊ cũ nauſea: ⁊ in ſomno videt fãtaſias in ꝯſuetas ⁊ mali coloꝛis ⁊ odoꝛis fetidi ⁊ in vigilijs deſiderat ſomnuꝫ in ꝯſuetũ ⁊ co hopturã pãnoꝝ vere illa cũ ꝑdictis febꝛem putridam euenire ſignificãt vel ꝙ iam euenit.

Capl'm. vj. de regimine egritudinũ acutarum communi.

Egritudo oĩs acuta vt phi volunt tria reqrit videlicet ꝙ eiꝰ mãtia ſit calida ⁊ ꝙ ſic velocis motꝰ ⁊ magni: ⁊ ꝙ eiꝰ mãtia ꝯcluſa ſit in oĩbꝰ venis totiꝰ coꝛpis: aut cõcluſa in aliq̃ parte coꝛpis vt inꝰ apoſthemate pleuretico vl' ꝑipleumõicho: ⁊ totũ iſtud determinatũ eſt a. G. in cõmẽto amphoꝝ. ij. particula ſup amphoꝛiſmo acutoꝝ moꝛboꝝ ⁊c̃. neqꝫ extimãdũ eſt ꝙ egritudo quãuis ſit velocis motꝰ ⁊ magni ſit acuta vt effimera ⁊ appoplexia ⁊ ſilia niſi in ipſa repta fuerint ſilr tria ſupiꝰ dicta ⁊ idẽ. G. ſup eodeꝫ amphoꝛiſmo dicit ꝙ velocitas egritudinuꝫ acutaꝝ ⁊ mobilitas ⁊ inſtabilitas materie moꝛboꝝ acutoꝛũ impediũt medicũ ẽt ſapiẽtẽ ne poſſ. ti eis recte vti ꝓnoſticatione. in qetis vᵒ ⁊ habẽtibꝰ oꝛdinẽ i ſuis motibꝰ ⁊ tẽpoꝛibꝰ nõ eſt ſic: ⁊ ꝓpter h dicit Raſis in almãſoꝛe. febꝛicitãtes ⁊ ꝑcipue acute nõ ſolum neceſſe eſt vt medicꝰ ſepe eos videat: ſꝫ vt ẽt eis ſepe aſſiſtat ⁊ h eſt ne ꝑꝑ velocitatẽ ſui motꝰ ⁊ inſtabilitatẽ materie eueniat aliqđ accidẽs: vl' remoueatur vt intẽdat vel debilitet quin a medico poſſit recte ꝯſiderari ⁊ eiꝰ appꝛehẽde ſignificationẽ bonam vel nõ bonã: ⁊ vt meliꝰ poſſit cognoſcere breuitatẽ ⁊ longitudineꝫ eius ⁊ ad quid conuerti poſſit ⁊ debeat.

Signa febꝛis ⁊ egritudinis acute ſunt ſitꝫ vehemẽs ⁊ nigredo lingue ⁊ pulſus velox et ſpiſſus cũ magna diuſitate ⁊ cauma foꝛte circha ſpiritualia ⁊ nutritiua ⁊ apparet vꝛina acuta ignita valde: vel rubea ſpiſſa: ⁊ doloꝛ capitis in parte anterioꝛi ⁊ dextra ſi aũt cũ apoſthemate fuerit ſentiet iſfirmus doloꝛẽ manifeſtũ inſepabilẽ in loco apemoſo ⁊ ſenſibilẽ leſionẽ opatiõis mẽbꝛi in quo ẽ i mẽbris vicinis coꝛdi illi mẽbꝛo leſo: ⁊ multiplicabunt vigilie ⁊ turbabit vel minuet cõſuetꝰ ſomnꝰ: ⁊ ſi ſigna illa apparuerint poſt augumẽtũ ſignoꝝ indigeſtioni cũ debilitate virtutis moꝛtẽ ſignificabũt ſi vᵒ poſt apparitionẽ ſignoꝝ digeſtiõis apparuerit cũ conſtãtia virtutis vitaꝫ ſignificabũt.

Cura egritudinis ⁊ fe. acute eſt vt ſtatiꝫ: ꝑma die vel ſecũda vel tertia ad plus fiat flebotomia de loco ꝯſueto: ⁊ iteret flebotomia eadẽ die vel ſecunda ſi poſſibile fuerit: nã iteratio flebotomie minus moleſtat atqꝫ debilitat naturã qꝫ ſubtractio ſanguinis in quãtitate magna in vna hoꝛa. ſi aũt flebotomia fieri nõ poſſet ꝓpter videlicet incõſuetudineꝫ vel etatẽ nõ ꝯuenienteꝫ fiat ſubtractio ſanguinis cũ vẽtoſis vel cũ aparitiõe emoꝛoydaꝝ vel cũ aparitione vene q̃ eſt intꝰ in talo q̃ appellat ſaphena: vel ſubtractiõe ſanguinis ꝑ diẽ aut duas dies ad plꝰ. mũdificet coꝛpꝰ cũ aliq̃ medicinaꝝ mũdificante ſanguinẽ vel purgãte leuiter ⁊ ſuauiter coleraꝫ aut humorẽ aduſtũ: ⁊ h vult Hypo. particula ſecũda ⁊ quarta amphoꝝ. vbi dic̃. Jnchoãtibꝰ moꝛbis ſi qđ videt mouẽduꝫ moue ⁊c̃. Jn ſtatu vᵒ ſilẽtium melius eſt. Auic. li. quarto fen ꝑma tractatu ſecũdo de febꝛibꝰ putrefactiõis in initio ad curationes vniuerſales fe. putridaꝝ. dicit ſi nõ eſt digeſtus nõ moueas niſi in ꝑncipio apud ſtatũ nõ moueas aliquid donec vincat natura et digerat. Et ſi ipſa nõ mouet moue tu hoꝛa motꝰ eiꝰ ⁊c̃. Vñ idem dicit eodẽ loco ⁊ talis eſt iſta euacuatio neceſſaria q̃ nõ eſt in ſua hoꝛa ſicut cibatio neceſſaria q̃ nõ ẽ in hoꝛa ſua ⁊ ꝓpoꝛtio illiꝰ euacuatiõis ad ceſſãduꝫ ex cõſuetudine ⁊ malitia materie eſt ſicut ꝓpoꝛtio illiꝰ cibatiõis ad ꝓhibẽdũ virtutẽ a curſu ſuo: medicari in valde acutis ſi expedit eadẽ die: differe. n. in talibꝰ malũ eſt ⁊ hic modꝰ curatõis habet locum dũ virtꝰ ſatis fuerit: foꝛtis: ⁊ coꝛpꝰ repletum humoꝛibꝰ ſꝫm venas: ſi. n. virtꝰ fuerit foꝛtis ⁊ ſtatus ꝓpinqus q cognoſcet ꝑ apparitionẽ ſignoꝛuꝫ digeſtionis vel indigeſtiõis tũc regat ſolũ cum aq oꝛdei vel ptiſana. ⁊ ſepe ſumat iulep vel ſyrupũ de nenuſare cũ aqua frigida. ſi egritudo fuerit abſqꝫ apoſthemate. Si aũt cum apoſthemate fuerit ſumat illos ſyrupos cũ aqua decoctiõis liqritie ⁊ nenufaris vel vio. ⁊ radicuꝫ petroſelini vel feniculi ⁊ vino granatoꝝ dulciũ vel muzoꝝ. Si aũt ſtatꝰ longinqus fuerit vel remotꝰ nutriat cũ ſucco farine oꝛdei vel iure pulloꝝ alterato vel decocto cum lactucis vel ſcariolis aut poꝛtulacis ſeu cucurbitis ⁊ ſimilibus. ſepe fomẽtent pedes ⁊ abluant cũ fricationẽ debili cũ aq̃ decoctionis floꝝ camomille ⁊ roſaꝝ. vngant ſepe omni ſero timpoꝛa ⁊ frõs ⁊ vertex totꝰ capitis cũ oleo roſa. vel de nenufare ſeu de papauere in aliquid ponat aceteti. ſepe abſtergant lingua ⁊ pallatum cũ mucillagine pſilij ⁊ aqua cucurbitarũ ſeu cucumeris vel mellonis aut acetoſe. ſeu lactucaꝝ. bibat vinũ de granatis dictum ſupius limphatũ vt dictũ eſt aut vinũ albuꝫ debile limphatũ cũ aqua frigida ita ꝙ ſapoꝛ vini paꝝ ſentiat poſt comeſtionẽ. Conſideret hoꝛa ẽt in qua cibũ ſumere debet ipſe patiẽs: nã hoꝛa magis ꝯueniẽs ⁊ magis vtilis eſt hoꝛa i qua cõſueuit ſua ſanitate cibũ recipe: aut hoꝛa ration infirmitatis que magis tẽpata ⁊ frigida repit in die vel i q̃ infirmitas erit magis quieta ⁊ minoꝛis inflãmationis. Regat ſic omnis habẽs acutaꝫ ſi eſt ad tẽpꝰ ſtatꝰ vel criſis: in ſtatu. n. vel criſi ſubtiliet dieta i vltimo ſi virtꝰ tolerare poſſit. Si aũt in ſtatu vel criſi debilis fuerit virtꝰ: aut medicꝰ de debilitate virtutis timuerit illico in ipſo ſtatu: vel i ipſa afflictione infirmus cibandus erit vt vult Hypo. particula ꝑma amphoꝛiſmoꝝ ſup amphoꝛiſmo. Contemplari igit opoꝛtat egrotãtem ſi dieta ſufficiat ad ſtatuꝫ egritudinis ⁊ vtrũ ille piꝰ deficiat ⁊ nõ ſufficiat dieta: aut egritudo deficiat vel obtũdat ⁊c̃. ⁊ in cõmẽto regi. acutoꝝ egritudinũ particula

prima ꝑafo. quo ſumpto ſi loco dolor ingruerit ⁊ cetera. dicit ꝙ vſus cibi eſt ꝓꝑ virtutē ⁊c. Ptiſana ordei fit multis modis cū or. ſicut eſt cū ſucco ⁊ cū cortice ⁊ h̄ eſt melior ſm̄ Hypo. ⁊ magis inundificatiua: ⁊ ē cū ordeo excorticato: ⁊ h̄ magꝭ nutribilis: et minꝰ abſterſiua ⁊ fit h̄ modo. ℞. ordei. ℥. j. aq̄. ℥. xx. decoquat̄ tā diu ꝙ nō remaneāt niſi. ℥. iiij. ⁊. ℥. j. ⁊. ℈. ij. illud. n. ꝙ eſt rubeū ⁊ ſubtile ꝙ a fece poteſt ſeparari aq̄ ordei appellat̄: groſſū ⁊ ſpiſſum de re appellat̄ ptiſana cū fece. Fit aq̄ ordei ēt aliter obſeruet̄ ꝓportio aq̄ ordei. ſm̄ ꝙ dictū eſt ⁊ decoquat̄ taꝫ diu ꝙ auferat inflatio ab ordeo. ⁊ ꝙ aq̄ ꝑ decoctionē nō acquirat viſcoſitatē aliquā tūc collet̄. ⁊ h̄ eſt aq̄ ordei. melior. ⁊ minus inflatiua ⁊ magiſ humectatiua. Si aūt cū ordei. decoctiōe ponant̄ radices petroſelini vel feniculi: erit aq̄ magꝭ diuretica ⁊ magis diuiſiua. ſeu apitiua ⁊ minꝰ iuiſcatiua ſeu inflatiua de medicis ꝯuenietibꝰ ad mūdificationē particularē ⁊ in particularibꝰ curꝭ medicinas ponemꝰ particulares ꝓut vnicuiq̄ fuerit ꝯueniens. De ſignis bonis ⁊ malis mortē vel vitā ſignificātibꝰ in vna q̄q̄ fe. locis ⁊ capitulis ꝓprijs determinabimꝰ. Sup eo ꝙ dictū eſt in ꝑncipio cure egritudinū acutaꝝ h̄ de facto purgatiōis vł mūdificatiōis nō eſt timēduꝫ illud ꝙ Hypo. dixit ꝑma particula amphoriſmoꝝ. Digeſta medicari ⁊ mouere nō cruda ⁊c. cū. n. maťia cruda nō ſit obediens ⁊ in principio omnis materia ſit cruda nō ē in principio fiēda aliq̄ mūdificatio cū medicina ſolutiua. Exponēdum ē hic ꝙ bonꝰ medicus ꝯſiderat mūdificationē q̄ fit ī egritudine duobꝰ modis ratiōe ꝑncipij ⁊ ratiōe finis: verbi gratia ratione ꝑncipij ꝯſiderat ⁊ facit purgationē reſpiciēdo materiā antecedēteꝫ ⁊ currēteꝫ ad locū apemoſuꝫ in apate q̄ ex ſui eſſētia ꝑ curſuꝫ obediēs iudicat̄ ⁊ fit ꝓpter talē mūdificationē reſpicieteꝫ in apate humorē currēteꝫ diminutio in infirmitate ⁊ in augumēto infirmitatis in fe. putrida facit purgationē in principio reſpiciēdo humorē ⁊ materiā currētē ad locū putrefactiōis in quo ē materia cū q̄ cauſe putrefactiōis actu repiunt̄ q̄ faciūt ipſaꝫ in obedientem ⁊ indigeſtā ⁊ fit talis purgatio in principio fe. vt fe. minus duret: ⁊ vt eiꝰ minuat̄ augumētuꝫ ſeu malitia accidētiuꝫ. In fine apatis fiat mūdificatio vel ꝑ naturā: vel ꝑ medicū ratiōe cauſe coniuncte exiſtentis ī loco apoſthemoſo q̄ digeſta ē ⁊ obediens: ſꝫ in ꝑncipio erat fixa in membro ⁊ inobediens vt ſenſibꝰ ē notū. In fe. putrida in fine fit mūdificatio ratiōe materie exiſtētis in loco putrefactionis q̄ eſt cā antecedēs ad putrefactionē ⁊ fe. q̄ digeſta eſt: ſꝫ in ꝑncipio erat cōpacta ⁊ indigeſta ⁊ nō obediēs alicui mūdificatiōi: ſꝫ mō in fine remote ſunt bn̄ficio, digeſtiōis cauſe putrefactionis ab ipſa materia q̄ coadunata erat in loco putrefactionis ⁊ facta ē obediēs ꝑ naturā ꝯueniēti mūdificationi ⁊ ratiōabilr apparet māifeſte recte itelligenti quomodo mūdificatio ſm̄ phos principio et in fine in omnibus egritudinibus fieri pōt et dꝫ.

Capl̄m. vij. de febre ex ſanguine et ſpeciebus eiuſdem.

f

Febris ſanguinis duobꝰ modis fit. ꝑmo fit ex multitudie ſanguis abſq̄ putrefactionē cuꝫ ipſe ꝑ ebullitionē ⁊ inundationē quā facit ivenis ⁊ loco calido ſui multitudine iſlammetur in ſeipſo: ⁊ fit ex eo tunc fe. effimere. De inflāmatiōe ſanguinis q̄ in breui tpe in putridā mutat̄ niſi bn̄ficio naturali vel medicinali ſanguis minuat̄ ⁊ altet̄ ⁊ talis fe. ſinocha inflatiua a medicis appellat̄. Si aūt voluerꝭ hanc fe. ꝯſiderare hꝫ materiam humoralē inflāmatā ⁊ calefactā ꝯ naturam inter putridas numerat̄. Si vō volueris ipāꝫ fe. ꝯſiderare q: ſolū ex iflāmatiōe ſanguinis abſq̄ putrefactiōe fit inter effimeras numerat̄ et ē ꝓꝑ hāc naturā quā hꝫ q: fit ex materia iflāmata naturalit̄ de leui in putridā ꝯuertit̄: ſꝫ in alijs effimeris nō ē ſic: eo ꝙ ſolū fuerit de inflāmatiōe ſpirituū a cā primitiua ꝑter ꝙ in eis peccet aliq̄ humoralis materia niſi eſſet effimera ꝓꝑ apa q̄ eſt accidēs apati q̄n̄q̄ ⁊ q̄n̄q̄ ē egritudo hn̄s ꝓpriā materiā putrefactaꝫ iunctā cū apate vt ſupiꝰ ſcriptū eſt. c. iij. de fe. effimeris q̄ accidēt ꝓꝑ apata. Secūdo fit ex ſanguine corrupto ⁊ putrefacto in venis q nō regit̄ a natura. ymo cauſe putrefactiōis multiplicate ſunt in eo q̄re putrefit ⁊ eius fumꝰ putridus venati eſpirat ad cor: ⁊ facit ꝯtinuā fe. q̄ ſinochꝰ a medicꝭ appellat̄ ⁊ h̄ fe. ⁊ omnes ꝯtinue poſſunt incipe cū frigore ⁊ rigore extremitatū nō multū itēſis vt vult Auic. li. q̄rto. c. de digeſtiōibus fe. cōpoſitaꝝ. ⁊ h̄ nō ꝯtingit in talibꝰ fe. niſi ꝓpter venenoſitatē materie ⁊ acuitateꝫ: aut ꝓpter eiꝰ multitudineꝫ ex qbus naſcit̄ in ꝯtinētia materieꝝ. G. ēt in cōmēto ꝓnoſticoꝝ particula ſecūda ſup. parafo. ⁊ cū fuerint pedes ⁊ caput ⁊ plāte manuuꝫ frigida ⁊c. Dicit ꝙ rigor fit in ꝑncipio ꝑoxiſmi in egritudinibꝰ acutis ⁊ ꝯtinuis. cuiꝰ ſpecies. ſ. fe. ſāguīs putridi ſunt tres. ſ. augmaſtica epimaſtica: et homotena. Dicit̄ augmaſtica ab augeo q: videt̄ ꝙ ſemꝑ fit in augumēto: ⁊ h̄ eſt ꝙ putrefactio multiplicata ē ſuper eius reſolutionē. Epimaſtica dicitur ab epi ꝙ ē ſupra eo ꝙ incipit fortiter ⁊ ſemꝑ diminuit̄ et h̄ ꝯtingit quia reſolutio plus eſt putrefactionē. Homotena dicit̄ ab homos ꝙ eſt vnum q: ſemꝑ videtur in ſtatu: ⁊ h̄ eſt q: reſolutio equat̄ putrefactiōi ⁊ ecōuerſo: cū. n. iſte ꝯditiones ⁊ ꝓportiones ī ſanguine putrefacto repiunt̄ fiunt tales ſpecies feb. putride ex ſanguine. ⁊ durāt tantuꝫ iſte ſpecies febris putride ex ſanguine quātuꝫ ipſe ꝓportiones ⁊ ꝯditiōes dicte in ſanguine durauerint putrefacto. Ambigit̄ homo ſup eo ꝙ videt̄ ꝙ. G. dixerit ꝙ febris putrida nō ſit ex ſanguine: q: cū putrefit eius ſubtile conuertit̄ in coleram ⁊ groſſum in melancoliam: h̄ eſt dicere nō fit febris ex ſanguine qn ipſe ſanguis finaliter a caliditate extranea conuertatur ſubtile in coleram ⁊ groſſum in melancoliaꝫ ⁊ hoc contingit habilitate materie ſanguinis: naꝫ ꝓpter ſuā dulcedinē cū caliditas extranea et naturalis inſerit̄ in ipſo ſanguine id ꝙ eſt dulce calefit ꝑter modum ⁊ acuit̄ ⁊ mutat̄ in coleraꝫ ꝙ vō groſſum ⁊ fǒculentū reſidet ⁊ mutat̄ in melancoliā: nā manifeſtum eſt ꝙ ipſe. G. voluit ad litteram ꝑmo de criſi ⁊ ſecūdo ꝙ ſanguiſ putrefieret ⁊ ex eo treſ ſpecies febris putride dicte ſupiꝰ fierent quod vero dicit Auic. de eo opinat̄ fuit quod febris nō fieret ex ſanguine dicit narrando ⁊ inquirendo dubia que poſſunt ex hoc accidere quod ante dicit̄ ꝙ G. dicit ꝙ febris ſanguinis non componit̄ cuꝫ fe. aliqua verum eſt cum aliq̄ febris continua ſenſibiliter ⁊ apparenter ꝓpter eius dominium ⁊ multitudinem ſuper alios humores in venis qui aut ꝑuiſſime quantitatꝭ aut nimie ſunt reſpectu ſanguinis: quia quamuis alijs humores in venis cuꝫ ſanguine putrefiant non apparet niſi vniuerſalis putrefactio que fit ex ſolo ſanguine in venis: ſed non tenuit. Gulielmi quin cum febre interpolata componi poſſit quod raro accidit. ymo rariſſime: ⁊ nō dicat aliquis quod putrefactio ſanguinis in venis dicat̄ vniuerſalis putrefactō eo ꝙ oēs hūores cū ſanguine et ille ſanguis totaliter cum eis putrefiat: naꝫ cum natura amplius eos ſi eſſent totaliter putrefacti non rectificata propter vltimam ⁊ malam putrefactionem mutationem factam in eis ꝑuarent̄ mēbra nutrimēto humorali: ⁊ ſic tota virtꝰ deficeret ⁊ fieret mors ⁊ ſequeret̄ ꝙ omnis febris

putrida ex ſane eſſet mortalis ex neceſſitate qd̄ eſt
impoſſibile ⁊ cōtra ſenſuz ⁊ de tali mutatōe humo
rū mutatoꝝ qui nō poſſunt rectificari a natura lo
quit. G. ſup amphoriſmo ſecunde ꝑticule q dicit:
vbicūqꝫ cibꝰ ꝑter naturaz ⁊ cetera dicit. n. ibi qd̄
qñ humores mutanᷣ mutatōe debili poſſunt aliqñ
a natura rectificari ſi aūt talis mutatio fuerit mul
ta ⁊ magna nunqꝫ rectificaᷣ quē vel reſoluunᷣ to
taliter vel expellanᷣ extra corpꝰ. Dubitāt homies
quare augmaſticꝰ epimaſticꝰ ⁊ homotenꝰ nō fiūt
in alijs feb. vt fiunt in iſta vl' iſti tres modi aflictio
nis quare nō poſſunt repiri in alijs febribꝰ vt in
iſta. Ad h̄ dicēdū ē q̄ modi reſolutōis cū putrefa
ctione nō poſſunt repiri in alijs neceſſarijs eo mo
do quo in ſanguine reperiunᷣ: aut propter ſubtili
tatem materie aut viſcoſitatē aut groſſiciē q̄ impe
diunt has varietates.

Signa febris ſanguinis abſqꝫ putrefactōe ſunt
vrina rubea vel ruffa ⁊ ſpiſſa abſqꝫ malo odore ⁊ le
nidıtate oculta vel manifeſta ⁊ magnitudo pulſus
abſqꝫ diuerſitate ⁊ oculoꝝ ⁊ faciei rubedo: ⁊ reple
tio venaꝝ ⁊ totiꝰ corpis manifeſta et cū magna in
ſpiſſatione ⁊ anhelitu ⁊ grauitas totiꝰ corpis: ⁊ in
ſomno videre res rubeas ⁊ purpureas ⁊ in guſtu
ſentire dulcedinē manifeſtam.

Signa febris ex ſanguine putrefacto
ſunt pulſus magnitudo cū ve
locitate ⁊ manifeſta diuerſitate ⁊ ſiſtoles maior et
velocior: diaſtole ⁊ expiratio ī anhelitu maior ⁊ ve
locior inſpiratōe: ⁊ fit vrina rubea ⁊ aliqñ inopos
cū fetore ⁊ liuiditate manifeſta vel cū appoſitione
manꝰ ⁊ frontis ⁊ timpoꝝ ⁊ dolor ⁊ pulſatio ⁊ cau
ma forte circha ſpiritualia ⁊ diuerſitas ſaporuz et
dulcedinis circha guſtū ⁊ linguaz ⁊ totiꝰ corpis ⁊
mēbroꝝ laſſitudo cū quadā opilatione ⁊ nigre
do lingue vl' eiꝰ aſpitas. In ſpeciebꝰ illiꝰ febris. ſ.
in augmaſtico q̄ ē deterior alijs ⁊ epimaſtico que ē
melior alijs: ⁊ homoteno q̄ ē media inter alias nō
poſſunt tpa egritudinū: videlicet tps ꝑncipij au
gumēti ⁊ ſtatꝰ ⁊ declinatōis ab inuicē diſtingui ꝑ
ſignificatōes ɔtractas ex modo afflictōis ſꝫ diſtī
guunᷣ in eis tantū ꝑ ſignificatōes cōtractas ex ſu
perfluitatibꝰ in qbꝰ ſapiens ɔſiderat indigeſtiōes
ꝑncipiū digeſtiōis ⁊ pfectā digeſtionē nā cū inci
pit aliqua ſpēs iſtaꝝ febriuz incipiunt apparere ſi
gna indigeſtiōis: ⁊ tā diu q̄ durauerint in codē
ſtatu erit ꝑncipiuz infirmitatis: cuz vero ſigna in
digeſtiōis recepit apparere vel ſigna indigeſtiōis
intēdi in ſupfluitatibꝰ plus ſolito erit augumētuz
poſtqꝫ vero ſigna digeſtiōis pfecte apparuerint:
aut ſigna indigeſtiōis in ſummo augumētata fue
rint erit ſtatꝰ ad bonuz poſt apparitionē ſignoꝝ
digeſtiōis pfecte ⁊ ɔplete: vel ad maluz poſt appa
ritionem ſignoꝝ indigeſtionis in ſummo poſt q̄
appebunt ſigna criſis ⁊ mortis.

Cura febris ſanguinis ꝑꝑ multitudinē
quo ad vaſa abſqꝫ putrefactōe ē
vt fiat flebotomia vſqꝫ ad ſincopim vel fiat ſꝫ mi
norē q̄titatē: ſꝫ fiat cuz iteratōe i eadē die i diuer
ſis horis aut i ſequēti ⁊ hec via nobilior ē ⁊ quo ad
naturā ⁊ quo ad vſuz medicatōis vt vult. Hypo. ſe
cunda ꝑticula amphoꝝ vbi dicᷣ ſꝫ multū ⁊ repēte
euacuare: aut repiere aut alᷣ quomō lꝫ corpus mo
uere fallax ē ⁊ omnino nature inimicū paulatiz ve
ro certū ⁊ nō aliter trāſire ad aliud. Si vero ꝑꝑ de
bilitatē vel timorē flebotomie eā ſubſtinere nō poſ
ſet extrahaᷣ ſanguis cū ventoſis in ſpatulis et na
tīcis vl' alijs locis debitis ſm̄ q̄ melior modo ſan
guinis multitudo pōt remoueri a mēbris ⁊ corpe
poſt ſubtractionē ſanguinis: ⁊ ante nutriaᷣ cū mi
ca panis lota in aqua frigida ⁊ bibat vinū de gra
natis cū aqua frigida comedat ēt lactucas: portu
lacas: cucurbitas ⁊ ſcariolas coctas ⁊ crudas ɔdi
tas cū agreſta vel aceto. Si aūt eſſet ſtipticꝰ ſꝫ vē
trem mundificeᷣ cū aqua calida diſſolutōis caſſie
fiſtule tamarindoꝝ ⁊ mānc collate cū ſtamine. Co
medat ēt pruna acetoſa infuſa in aqua frigida ⁊ cū
eis bibat vinū de granatis acetoſis vl' agreſtā mix
taz cū aqua frigida: ⁊ h̄ faciat quouſqꝫ febris r̄mo
ta ē ⁊ tūc reddeat ad vſualē dietā paulatiz ⁊ nō ſu
bito ſi autē conuerteret in putridā cureᷣ vt infe
rius dicetur.

Cura febris ex ſanguine putrefcō ē vt fiat fle
botomia vel ventoſatio vt ſupiꝰ dictū ē: ⁊ poſt ea
mundificeᷣ cū aqua decotiōis prunoꝝ in qua diſ
ſoluti ſint tamarindi māna: ⁊ medula caſſie fiſtule
nutriaᷣ cuz ſucco ordei vel ſucco farine auene ſup
quē ponaᷣ vinū de granatꝭ aut agreſta: bibat bis
in die. ℥. ij. ꝑ qualꝫ vice in māne ⁊ āte cenā de oxi
zacharas. ℥. iiij. decoctōis prunoꝝ vel pomoꝝ ace
toſoꝝ. Comedat lactucas portulacas ⁊ ſcariolas ⁊
cucurbitas ɔditas cū aceto vel agreſta. Si aūt vir
tus debilitareᷣ ꝑꝑ acuitatē infirmitatis vel eius
longitudinē comedat carnes edi vel pulloꝝ alte
ratas ⁊ decoctas cū cucurbitis: lactucis: ſcariolis:
⁊ portulacis: ⁊ condianᷣ cū aceto vel agreſta: ſepe
bibat aquā frigidā cū vino de granatꝭ vel agreſta
aut cū ſucco berberis: ſepe in ſero ⁊ añ cenā ablu
at pedes ſuos vſqꝫ ad crura leuiter fricādo cū aq̄
decoctōis maluaꝝ roſaꝝ ⁊ cicore. eo q̄ trahit om
nē materiā inferiꝰ ⁊ ſomnū ꝓuocat: nā ois frica
tio pedū leuis ⁊ debilis h̄ ēt facit: ſꝫ fricatōes cuz
aſpitate ⁊ fortes inducūt vigilias ⁊ h̄ ē ſenſibile et
māifeſtū. Et repiᷣ hic modꝰ fricatōis in gloſa ſup
Almāſorē li. nono decimo cap. de feb. in q̄ calidi
tas ⁊ frigiditas in vna diſpoſitōe inuenıᷣ. Ungāᷣ
multoties in die frons ⁊ timpora ⁊ vertex cū oleo
de papauere ⁊ oleo roſato mixtis addito aliquātu
lo aceti: q2 inducit ſomnū ⁊ ɔfortat cerebrū ne fu
mus eleueᷣ ad ipm̄ vt alienatio fiat: ɔtinueᷣ h̄ re
gimē vſqꝫ ad pfectā criſim ⁊ poſtea ꝑ duas dies vl'
iij. ſecūdo reddeat paulatiz ad ɔſueta quouſqꝫ re
ſtitutꝰ fuerit integre ſanitati. Si aūt incurreret vi
gilias ita q̄ nō dormiret aut male dormiret ſumat
ſero hora dormiēdi. ℈. ij. ſyrupi de papauere in
quo ponanᷣ duo grana puluēris opij aut vnū: et
erit vtile valde ⁊ cū h̄ facias locis dictis vnctionē
ꝑdictā ⁊ frons epithimeᷣ tota cū ꝑtibꝰ adiacētibꝰ
ei ⁊ cū timporibꝰ cū ſucco lactucaꝝ ⁊ papaueris et
ſiminū: vl' cū aq̄ decoctōis earumdē vl' cū aqua de
coctōis iuſqami albi ⁊ portulacaꝝ vl' ſemꝑuiue vel
feminū eaꝝ

Caplm. viij. de feb. tertiana pura īterpolata.

Ec febris ſemꝑ fit ex colera
multiplicata extra
b venās in aliq̄ pte corpis. ſ. ī ſtomacho
vel alia pte corpis i q̄ cāe putrefactōis
ꝑncipales q̄tuor ꝑualēt ita q̄ nō regi
tur a vtute: ſꝫ putreſcit ī loco ī quo naturalr̄ ñ euē
tatur ⁊ eius putrefactio exſpirato ad cor ⁊ fe. facit
tertianā.

Signa tertiane pure īterpolate ſunt
vrina ignea ī colore: aut ruffa
vel citrina incenſa cū ſubſtātia tenui habens odo
rem malū ex putrefactōe cuius pulſus in ſtatu pe
roriſmi ⁊ egritudinis ſatis eq̄lis ⁊ nō diuerſus eſt
⁊ ē magnus ⁊ velox: in ꝑncipio poriſmi ꝑuus quo
dāmodo apparet ⁊ ſpiſſus vl' tardus nō habēs di
uerſitatē ſenſibilē ⁊ incipit cū rigore forti abſqꝫ dē
tiū ꝑcuſſiōe q ē ſimilis puncturis acuū ⁊ ē cū pau
co frigore ⁊ eſt ſpaciuz rigoris plus ſatis quā fri
goris ſpaciū et corpꝰ cito calefit: ⁊ ſentit medicus
vel ſeruiens ſi tetigerit corpus patientis mordi
catiōnē caloris in manu: ⁊ accidit vomitus colere.

multotiens hora paroxiſmi ⁊ ante ⁊ poſt ⁊ alienatio multonēs ⁊ nauſea ⁊ eſtuatio ⁊ ſoluit venter p ſe motu ſpōtaneo aliqñ: ⁊ ſoluit vel curat p h aut p vomitū colericū: aut p ſudorē vl' etiā ipſa feb. tertiana pura in vno paroxiſmo qñqꝫ apparet colera citrina intenſa in omnibꝰ ſuis mūdificationibꝰ: et hec feb. euenit vt plurimū habētibꝰ ꝯplexionem calidā ⁊ ſiccā ⁊ q vſi ſunt labore ⁊ expoſitōe ad ſolē ⁊ q vſi ſunt rebꝰ calidis ⁊ ſiccis: ⁊ vino forti acuto nō limphato eiꝰ paroxiſmꝰ nō trāſit horas .xij. et ſm plurimuꝫ .viij. ⁊ ꝯſumit tota febris in quarto paroxiſmo ſm plurimuꝫ: ſꝫ impoſſibile eſt vt .vij. trāſeat vt vult. Hypo. quarta pticula amphoriſmoꝝ vbi dicit tertiana vera nō in .vij. pticula iudicat longiſſima: h ē dicere ſi tertiana nō finit pfecte in .vij. piodis nō ē vera tertiana: ſꝫ ꝯuerſa ē in nō verā: vel notbā. vel ab ipſo pncipio fuit nō vera vl' tertiana vera ſi indicat in .vij. pariodis ē longiſſima inter veras tertianas: q: nulla vera tertiana trāſit hūc terminū finit omnis ſuus paroxꝰ cū ſudore ſenſibili ⁊ manifeſto ⁊ equat eius pulſus in augumēto paroxiſmi et egritudinis fit ſitis valida: ⁊ valde certum ſignuꝫ huius feb. ⁊ cōmune ad alias eſt qñ cōmuniter accidit hominibꝰ h feb. vel alia ⁊ cū h eiꝰ ſigna materialia vel alterīꝰ emergūt

Cura in pncipio huius feb. nō ꝯueniūt oēs medici. fuerūt quidā vt Auic. ⁊ eius ſequaces q voluerūt ꝙ flebotomia fieret in hac feb. vſqꝫ ad piodos .iij. ſi poſſibile fuerit. Iterū voluerūt ꝙ nō fieret mundificatio in pncipio huius feb. cū mirobalanis neqꝫ cū ſcamonea neqꝫ cuꝫ aliqua medicinaꝝ huius generis: ſꝫ bñ affirmant ꝙ mundificatio in pncipio cuꝫ tamarindis ⁊ ſimilibꝰ dādo de tamarindis vſqꝫ ad .ʒ. xl. ē vtile valde de. Ra. in almāſore ⁊ in diuiſiōibꝰ vt vult ꝙ fiat flebotomia ſꝫ placet ei ⁊ ſequacibꝰ vt ſtatim a pncipio fiat mundificatio cū mirobalanis tamarindis ⁊ ſimilibꝰ veꝝ ē ꝙ. Auic. li. pmo capitu. de flebotomia ꝓhibet fieri flebotomiaꝫ in feb. acuta ⁊ materia acuta: q: ipſa acuit humores ⁊ ſubtiliat ⁊ furere facit: ⁊ ſꝫ hāc ſententiā nō videt ꝯueniēs Iteꝝ flebotomia inanit vltra venas ⁊ totuꝫ corpus ⁊ euacuando venas epatis pparat eas vt mediante vacuo attrahant humores qui ſunt extra venas advenas ⁊ ſic p iſtā rationeꝫ flebotomia faceret ex interpolata ꝯtinuā: ⁊ h ꝓbat Auic. lib. pmo fen quarta capitulo de flebotomia vbi dicit preterea tibi caue debes ſup repletionē ⁊ cetera ⁊ ibidem. Amplius flebotomia q: ad diuerſum trahit naturā retinet ſm plurimū ꝙ eſſet ꝯtra intentionē naturaliter ſe habētis. Ita diuerſitas antiquorum tollit ſic. Auic. cū dixit ꝙ flebotomia erat cōueniēs reſpexit multitudinē materie intra venas ⁊ extra que meliꝰ remouet p flebotomiā qꝫ p mūdificationē. Almanſore reſpexit ſingularitatē materie q meliꝰ remouet niſi ſanguinea fuerit p medicinā qꝫ p flebotomiā in mundificatōe materie in pncipio cū mirobalanis ⁊ tamarīdis reſpexit. Raſis materiā plꝰ qꝫ diſpoſitionē. Auic. magis timuit diſpoſitionē qꝫ materiā ⁊ pp h fuit cōtentꝰ in exhibitōe tamarindoꝝ tātū qui extinguūt plus qꝫ mūdificent ſed mirobalani mundificat plus qꝫ extinguant ⁊ p h quilibet bñ dixit: ſed. Raſis meliꝰ in h bibat omni die ante ortū ſolis ⁊ añ cenā .ʒ. j. s. oxizachare cū aq̄ frigida aut cū aq̄ decoctōis prunoꝝ vl' acetoſitatis pomoꝝ citonioꝝ vel arācij poſt receptionē illiꝰ digeſtiui p duas horas ſumat ſuccuꝫ ordei aut aquā ordei ſeu ptiſanā: aut mica panis ablutā cū aq̄ frigida mixtā cū vino de granatis ⁊ ſilibus aut ſumat lactucas vel portulacas coctas vel crudas cū aceto aut cucurbitas coctas ⁊ ꝯditas cū agreſta vel ſucco de berberis: ſeu cū aceto: tota .n. tua intentio ſit in extinctōe huius feb. cū rebꝰ frigidis niſi infirmꝰ leſus fuerit p apoſthema: aut p opillationē inutrimtis: aut p rē frigidā pſenteꝫ: in loco: q: alteratiuū huius febris ē digeſtiuū: ⁊ digeſtiuū ē alteratiuū febris ⁊ eiꝰ curatiuū: ⁊ hic modus curatōis ⁊ regula nō habet locū niſi in iſta materia tantū: qꝫuis in ſanguine poſt flebotomiā cōueniat: hora vero paroxiſmi ⁊ afflictōis ſitis ⁊ caliditatis bibat vinū de granatis aut ſuccū berberis cū aqua frigida ſed hora rigoris cū calida ⁊ vomat in pncipio paroxiſmi ſi pōt h facere de leui bibendo aquā tepidā mixtaꝫ cuꝫ zucharo ⁊ aceto ⁊ erit vtile ⁊ multū aleuiabit infirmuꝫ.

Si autē eſſet nimis debilis poſſꝫ comedere carnes edi vel pulloꝝ coctas cū herbis dictis ⁊ cōditas cū ſucco berberis vel agreſta aut vino de granatis ſeu aceto bibat vinū agreſte vl' vinū de granatis cū aqua frigida poſt tertiā vel quartā acceſſionē mundificet cū decoctōe q ſic fit. bulliant pruna acetoſa q maturant in auguſto in aqua ⁊ accipiat de illa aqua .ʒ. iiij. vel. v. ⁊ diſſoluant in ea .ʒ. ij. de tamarindis ⁊ collet ⁊ in illa collatura ponant .ʒ. ij. pulueris reubarbari vl' .ʒ. j. ⁊ det ante diē p vnā horaꝫ vel duas vel accipiat quarta .ʒ. j. ſcamonee optime diſſoluat cū .ʒ. ij. aque prunoꝝ ⁊ det in hora pdicta: vel mundificet cū .ʒ. vj. aque prunoꝝ cuꝫ qua diſſoluant .ʒ. ij. tamarindoꝝ et ʒ. j. medule caſſie fiſtule ⁊ collet ⁊ det añ dieꝫ: vel mundificet cū decoctōe q ſic fit. ℞. mirobalanoꝝ citrinoꝝ .ʒ. j. s. remoueant ab eis nuclei: ⁊ piſtentur ⁊ bulliant cū .ʒ. ij. prunoꝝ i. li. j. aque tā diu ꝙ nō remaneāt niſi .ʒ. v. collet illa aqua fricādo fortiter mirobalanos manibꝰ ⁊ cū illa collatura diſſoluant .ʒ. ij. tamarindoꝝ ⁊ collet: ⁊ det ante dieꝫ p horas: h regimine indubitant curabit omnis habens verā tertianā ante piodos .vij. ſi deus voluerit. Scire hic cōuenit ꝙ mica panis abluta cū aq̄ frigida ⁊ poſt ablutionē mixta cū vino de granatꝫ aut ſucco berberis: aut cuꝫ aliquo acetoſoꝝ eſt de melioribꝰ cibis in omni egritudine in qua timet de materia calida aut de caliditate excedente.

Capl'm. viiij. de tertiana ꝯtinua.

Materia iſtius feb. ē eadē cū materie tertiane interpolate ⁊ ſigna eadē pter q: materia ius ē intra venas: ⁊ eius accidētia ſunt maligniora ⁊ intenſiora: ⁊ pp h cadit in iſta dubiuꝫ maius: ⁊ ſecūdo requirit ſollicitudinē maiorem ⁊ maius ſtudiū etiā.

Signa fe. tertiane ꝯtinue ſunt omnia ſigna dicta in tertiana interpolata pter q: i ꝯtinua nō fit rigor neqꝫ frigiditas: ⁊ lingua apparet aſpa ⁊ nigra vel citrina ſꝫ nigra ē deterior: ⁊ aliqñ apparet alba ⁊ ē melior alijs ⁊ caliditas ꝯtinua maior ⁊ vrina intēſa rubea vl' ruffa intenſa cū qdā liuiditate ⁊ tenuis in ſubſtātia: ⁊ eiꝰ pulſus velox ſpiſſus cū diuerſitate maiori ⁊ eiꝰ expiratio maior ſatꝫ inſpiratiōe qꝫ in interpolata ⁊ extuatio ⁊ ſitis maior ⁊ alienatio: ⁊ ē differētia inter iſtā ⁊ ſanguineā q: tertiana ꝯtinua mouet fortiꝰ in tertio ⁊ hora tertia diei: ſanguinea vero nō ſic ſꝫ in omni die ⁊ in ortu ſolis magis infeſtat ⁊ ē cū ſanguinea rubedo corpis ſuperflua ⁊ extēſio ⁊ diſpoſitio ſimilis aſmati ⁊ conſtrictioni anhelitꝰ q i tertiana ꝯtinua nō ſic iuenit

Cura cōueniens ē vt des infirmo omni die in potu añ ſyrupū acetoſaꝫ vl' oxizacharā aut ſyrupuꝫ de prunis cuꝫ aqua calida vel frigida ſm ꝙ tēpus fuerit. In ortu vero ſolis: aut poſt da ſibi aquā ordei aut micā panis lotā in aq̄ frigida multotiēs vl' ſuccū ordei ⁊ bibat tūc vinū de granatꝫ vl' ſuccū berberis vl' agreſtā ſeu acetū cū aq̄ frigi. vl' cōedat ſuccū auene vl' farie ſpelte

aut micā panis ablutā mixtā cū vino de granatis
aut ſucco berberis ⁊ ſilib⁹ aut lactucas portulacas
ſeu cucurbitas: vel ſcariolas ꝯditas cū agreſta vl'
ſucco berberis: aut vino de granatis in die bibat
aquā mellonis vel cucurbite ſeu citruli: aut aceto-
ſitatis citri. ſumat ante veſpas orizacharā: vel ſy
rupū de prunis ſimilr̄ ⁊ comedat dietā ſuā dictaꝫ
circha occaſuꝫ ſolis. Cū vero vadit dormitū bibat
ſyrupū de papauere vel de nenufare cū aqua fri-
gida vel aqua pſilij abluant̄ pedes omni ſero cum
aqua decoctōis folioꝝ ſalicis: vel populi: vl' roſaꝝ
Vngant̄ frons tipora ⁊ verter ſero cū oleo de ne-
nufare vel de papauere vel oleo violato ſepe ablu
at os ſuū ⁊ dentes ⁊ pallatū cū mucillagine pſilij
aut cū vino de granatis ⁊ aq̄ pſilij. Comedat pru-
na acetoſa ⁊ omnes fructus acetoſos ⁊ ſpecialiter
poſt ſeptimā diē vel quintā: ⁊ bibat aquā frigidā
quātū vult: niſi malitia ſtomachi frigidi: vel oppil
latio nutritiuoꝝ ſeu apoſthema impedierit. Fleg
botometur in principio ſi corpus repletuꝫ fuerit
⁊ carnoſuꝫ vel pingue ⁊ rubeuꝫ valde. Mundifi-
cet̄ cuꝫ aliqua medicinaꝝ dictaꝝ in cura tertiane
interpolate. Vtat̄ in die ⁊ nocte ⁊ meridie trociſ-
cis cāphore cuꝫ aqua pſilij: q: ſitiꝫ remouent ⁊ ca-
lorē extingunt quos fecim⁹ in cura ethice. Si ve-
ro nimis debilitaret̄: nutriat̄ cum carnib⁹ edinis
vel pulloꝝ alteratis cuꝫ berberis frigidis ⁊ cōdi
tis cuꝫ agreſta: vl' ſucco berberis ſeu vino de gra
natis: aut acetoſitate citri ⁊ ſimilibus ⁊ bibat vinū
agreſte limphatum cuꝫ multa aqua frigida.

Caplm̄. x. de cauſone.

Cauſon eſt febris ꝯtinua de co-
lera ſubtili clara mobili
coartata ⁊ putrefacta ſm̄ plurimuꝫ in
venis mēbroꝝ ſpiritualiuꝫ q̄ ſua acui-
tate ledit cerebꝝ ⁊ ſpiritualia manife
ſte ⁊ os ſtomachi: fit etiā ſm̄ quoſdā ex ſalſo fleg-
mate acuto ⁊ ſubtiliatio ꝑ viā aduſtiōis cōcluſe in
venis oīb⁹ ⁊ ſpālr̄ i venis oris ſtomachi ⁊ ſpūaliū

Signa ſunt pulſus velocitas cū fre-
quentia ⁊ vrina acuta rubea:
ignita: ſeu ruffa ⁊ aſpitas lingue cū citrinitate vel
nigredine: ⁊ oculatio timpoꝝ ⁊ inſepabilitas ⁊ ē
laſſitudo in ea leuior q̄ȝ in alijs: ⁊ h̄ ē ꝑꝑ maiorē ca
liditatē magis penetrātē quā acquirūt nerui ⁊ la-
certi ab ipſa q̄ȝ ab alijs ⁊ ꝑꝑ h̄ fit equatio neruoꝝ
maior q̄ȝ alijs ⁊ ſentit infirm⁹ cauma i ſpūalib⁹ et
nutritiuis mai⁹ ⁊ magis acutū q̄ȝ in alijs. Et i ea
que ē ex flegmate ſalſo acuto ſalſedinē acutā in gu
ſtu ſentit manifeſte aut tpalr̄ ⁊ pulſationē in tim-
porib⁹ ⁊ capitis dolorē in dextra pte ⁊ anteriori: ⁊
multotiens patiēs icurrit vomitū colericū ⁊ ſeceſ
ſuꝫ colericū: ⁊ ſupuenit alienatio ⁊ ſanguinis flu-
xus ſpecialiter in ſtatu ⁊ i fine augumēti ⁊ ꝯtinue
habet ſitim validā ⁊ infeſtat̄ a pte validius de ter
tio in tertiū diē ⁊ hora tertia diei.

Cura philoſophi volūt ꝙ flegbotomia ⁊ ſan-
guinis flux⁹ narriū ⁊ cuiuſlibet ptis corpis addat
in maliciā ⁊ augumētū iſti⁹ feb. q: ꝓpoſitū ē in re
gulis vniuerſalib⁹ ꝙ oīs flegbotomia ⁊ ſanguis
minutio acuit humores ⁊ multiplicat colerā ⁊ ſic ē
nociua huic: ſꝫ ꝯcedūt: ſi vrina eſſet ſpiſſa: ⁊ habi-
tudo carnoſa ⁊ rubedo ꝙ in pncipio cōmode fieri
poſſet ⁊ maxie ſi in diuerſis horis ⁊ ſucceſſiue ſan
guis ſubtraheret̄. ſꝫ volūt oēs ⁊ affirmāt ꝙ abſq̄ȝ
mora a pncipio fiat mūdificatio de tertio in tertiū
diē maioris qetis cū tamarindis māna ⁊ aq̄ pruno
rū poſt digeſtionē vō mūdificet̄ cū aliq̄ ex decoc-
tiōib⁹ dictꝫ cura tertiane pure: ⁊ totū illud affir-
mat. Auic. li. q̄rto cap. de cauſone. Si vō aſſellaue
rit omni die bis vl' ter ꝑ ſe nō indiget mūdificatio
ne ſꝫ regimine extinctiuo. et ſi incurreret fluxū vē
tris colericū tūc debet regi cū medicinis ꝯſtrictis
ſupi⁹ dictis capitulo de diſinteria ⁊ fluxu colerico.
⁊ volūt oēs ꝙ iſti infirmi dormiāt ꝓ poſſe ſup ſuas
medicinas mūdificatiua vſq̄ȝ ad pmā aſſellationē:
poſtea vero minime niſi incurrerēt nimiā debili-
tatē: ſumat orizacharā vel ſyrupū acetoſuꝫ: aut vi
nū de granatis: ſeu ſuccū berberis ante ortū ſolis
cū aqua frigida ſi nutritiua fuerint abſq̄ȝ opillatio
ne ⁊ interiora abſq̄ȝ apoſthemate: ante tertiā. Co
medat lactucas vel portulacas ſcariolas vel cucur
bitas cū aceto vl' agreſta ſeu vino de granatis ſeu
ſucco berberis: vel comedat ſuccū ordei vl' auene:
aut aquā ordei in meridie ⁊ ante cenā ⁊ in nocte bi
bat aquā veri frigoris cū iulep vel ſyrupo de pa-
pauere: vel de nenufare aut cū ſucco berberis vel
vino de granatꝫ ſeu aceto. Comedat acetoſitatē ci
tri ⁊ fruct⁹ acetoſos ſepe omni ſero cū vadit dor-
mitū ſumat. ℥. j. s. ſyrupi de papauere vel de ne-
nufare cū aqua pſilij vel cū aqua decoctōis lactu-
caꝝ vel portulacaꝝ ſeu acetoſe. Vngant̄ frons et
timpora: ⁊ vertex capitis ſero cū vadit dormitū cū
oleo de papauere vel de nenufare vel de mādra-
gora: ⁊ abluat pedes ⁊ crura vſq̄ȝ ad genua fricādo
leuiter cū aqua decoctōis folioꝝ ſalicis: vl' populi
violaꝝ nenufaris roſaꝝ ⁊ papaueris albi. Empla
ſtrent̄ ſpiritualia ⁊ os ſtomachi multotiens in die
⁊ nocte cū puluere ſandaloꝝ roſaꝝ ⁊ cāphore mix
to ⁊ incorporato cū aqua roſacea vel cū ſucco ſemp
uiue ſolatri vel acetoſe aut endiuie ⁊ ſimilia. ſi ſup-
ueniret debilitas mala vel nocens nutriat̄ cū car-
nib⁹ alteratis: ⁊ vino vt dictū ē capitulo de tertia
na ꝯtinua ſumat trociſcos quos fecimus in cura
ethice cū aqua frigida q: ſitim remouent ⁊ caloreꝫ
febrilē alterant.

Caplm̄. xj. de tertiana nō pura q̄ nota appellat̄.

Fit autem hec feb. ex materia
cōpoita ex colera ⁊
flegmate groſſo vel ſubtili coadunato
in ſtomacho vl' alia pte corpis extra ve
nas in loco vbi cauſe putrefactōis pre-
ualens ⁊ habēt in materia poſſe q̄ feb. facit. Am-
bigit homo q̄r febris interpolata qbuſdā horis af
fligat hominē ⁊ qbuſdā nō cū ſemꝑ materia vl' ꝑs
materie vſq̄ȝ ad pfectā ꝯſumptionē in loco putre
factionis repiat̄ ⁊ q̄r tertiana ſic: ⁊ quottidiana ſic
⁊ quartana ſic affligūt. Dicēdū ē ꝙ materia putre
facta extra venas nō retinet̄ in loco ita calido ꝙ
caliditas loci ⁊ inculcatio cū coartatōe ꝓhibeant
putridā materiā reſolui totalr̄ tpe ꝑoxiſmi ⁊ q̄ȝuis
id ꝙ putrefactū ē in eo actu reſoluat̄ remanet ei⁹
ꝑs incinerata cū aliqua caliditate extranea in loco
putrefactōis q̄ ē fermentū ſecunde putrefactiōis
in alio ꝑoxiſmo cui⁹ materia iterꝝ icinerabit̄ ⁊ re-
manebit i loco putrefactōis cū cā i q̄ putrefactōis
cauſe nūdū integre coadunate erūt ita vt materia
actu putrefieret ⁊ faceret febrē ⁊ ita ſuccedit ꝑox⁹
ad ꝑoxiſmū ꝑ interualla quo vſq̄ȝ tota materia q̄ ē
in loco putrefactōis ꝯſumpta fuerit: ⁊ loc⁹ putrefa
ctōis bñficio medicinali: vl' ꝑ naturā ſic fuerit ꝯfor-
tat⁹ ꝙ nihil eadē mādat̄ nec aliqd recipit ꝙ poſſit
mādari: ⁊ ſic ceſſat: ſꝫ i ꝯtinua nō ē ſic imo q̄ſi ꝯtriū
quē cū materia ꝯtinue ſit i loco tā calido ꝯculcata
⁊ coadunata ꝙ nō poſſit totalr̄ ꝙ putrefactū ē re
ſolui qn putrefacto ptꝫ ꝯtinuet̄ cū pte ⁊ exſpiret li
bere abſq̄ȝ ipedimento ad cor fit ꝙ ꝯtinue affligit
donec natura ꝑ ſe aut bñficio medicinali totā mate
riā i q̄ cāe putrefactōis ꝓꝑant ꝯſumpſerit aut poſt
digeſtionē eā mūdificauerit: ⁊ tūc fcā erit criſis et
feb. ceſſabit: ⁊ ſi aliqd incineratū remāſiſſet in ve-
nis nō mūdificatū erit vt fermētū in aliq̄ cā vl' ſili
vt ipſa febris reuertat̄. Quod autē quottidiana af
fligit odie ⁊ tertiana in tertio ⁊ quartana in quar-

to ē ꝙ nos ſenſibiliter videmꝰ ꝙ cū ſanguis habeat in ſe oēs cauſas putrefactionis videlicet caliditatē humiditatē ⁊ nunq̄ extra venas recipiat̄ in cōtinua exiſtit putrefactōe abſq̄ rigore. Sed flegmatica materia cū multaȝ habeat humiditatē que potētiſſima cā ad putrefactionē imo maior cauſaruȝ putrefactōis quaſi in cōtinua putrefactōe exiſtit cuȝ multū habeat affinitatē cū ſanguine: eo ꝙ ē apta vt in aliquo tpe fiat ſanguis ē eniȝ ſanguis nō bene coctus ſȝ q: ē extra venas ⁊ habet frigiditatē impedit̄ ſua ꝯtinua putrefactōe ⁊ interpollat horas. vj. ⁊ affligit hominē ꝑ. xviij. Colera vero cuȝ ſit priuata humiditate ⁊ ſit extra venas q̄uis habeat caliditatē iuuantē ad putrefactionē: tardat tn̄ ſuaȝ putrefactionē ꝑ. xxvj. horas ⁊ affligit ꝑ. xij. ad plus. Melācolia vero cū ſit extra venas ⁊ pauca reſpectu alioꝝ humoꝝ ⁊ habeat ſiccitateȝ ⁊ frigiditatē que ſunt omnino ꝯtraria putrefactioni ſtat in quiete ꝑ. xlviij. horas: ⁊ affligit ꝑ. xxiiij. ratio talis ꝯueniens medico ſecundū ſenſuȝ: ē ⁊ in talibꝰ alia ratio magis rationalis ⁊ magis prope veritatē videlicet ꝙ quēadmoduȝ ſcamonea ꝑ ſui naturā quaȝ acq̄ſiuit a ꝯponentibꝰ purgat colerā ⁊ adamas trahit ferrū: ⁊ agaricu. vel turbit purgat humores frigidos ꝑ naturā ſue ꝯpoſitiōis ex materia cū forma: ita humores ſupra dicti cū fuerint extra venas habēt naturā affligēdi hominē vt dcm̄ eſt ⁊ cū h̄ mouentia generaliter omnia ſm̄ omnē moduȝ mouēdi videlicet ſtelle ⁊ celli adiuuant p̄dictas materias de ꝓprietate ad tales afflictiōes varias cuȝ quadā falſa quiete: ⁊ ſic ſm̄ rationē tales ſuꝑueniūt hoīb9 aliquādo afflictiones.

Signa tertiane nō pure ſunt vrina citrinia vel ſub ruffa cū mediocri ſubſtantia ⁊ nō ē multa velocitas, neq̄ ſpiſſitudo in pulſu reſpectu tertiane vere ⁊ appens in eo diuerſitas manifeſta ⁊ eiꝰ poriſmus extēdit̄ ſm̄ plurimū vltra horas. xij. ⁊ eiꝰ frigꝰ maius rigore In pura ē ecōtrario ⁊ tardat̄ eiꝰ acceſſio pluſq̄ in vera: ⁊ longiꝰ durat: ⁊ nō ē in ea tāta ſitis vl' eſtuatio: aut cauma quēadmodū in pura ⁊ nō eradicātur cū ſudore copioſo multum ⁊ eius lingua q̄uis ſit aſpa nō ē ſic aſpa vel citrina aut nigra vt in pura: ⁊ ſentit impedimētū ex potu aque frigide ⁊ doloreȝ vl' grauedinē capitis ⁊ tenſionē in ventre: et iſta nō appent in pura ⁊ multotiēs ꝓlongat̄ eius poriſmus. xxx. ⁊ plus ⁊ ſm̄ ꝙ elongat̄ eius poriſmus vltra horas. xij. elongat̄ a pura ⁊ magis pncipiat de flegmate ⁊ ecōtrario in ꝯtrarium.

Cura tertiane nō pure ſeu note ē vt fiat cliſtere nō multū acutuȝ aut lene omni die vl' ſuppoſitoriuȝ: ⁊ ſumat ſemꝑ in aurora. ℥. j. s. oximellis ꝯpoſiti vl' mellis roſati vl' ſyrupi acetoſi ꝯpoſiti cū aqua decoctōis prunoꝝ ⁊ radicū petroſelini vel feniculi ⁊ ante cenā introducat̄ vomitꝰ ꝓ poſſe cuȝ aqua decoctōis aneti ⁊ ſeminis attriplicis calida actu ⁊ oximelle compoſito Mundificetur ſepe p̄ter ꝙ expectet̄ digeſtio vltra euȝ turbit ⁊ reubarbaro ⁊ ſimul mixtis ⁊ dent̄ cuȝ aq̄ decoctōis prunoꝝ ⁊ yſopi. Et auſculta hic ſmonē ꝯueniētē ſi videris ⁊ cognoueris multiplicare colerā i ꝯpoſitōe multiplicata i medicinis ea q̄ colerā plꝰ remouet. Et ſi videris magis multiplicari flegma i ꝯpoſitōe q̄ȝ colerā multiplica i medicinis ea q̄ magis flegma remouēt ⁊ mundificāt: ⁊ ſi videbis eq̄liter ambo i ꝯpoſitōe habundare ⁊ tu ꝓcedas cuȝ medicina q̄ equalit̄ purgat ambo vbi gr̄a ſi videris habūdare colerā ſuꝑ flegma multiplica tu tamarindos ſuꝑ reubarbaꝝ ⁊ turbit: vel multiplica tamarindos ⁊ reubarbaꝝ ſuꝑ turbit. Et ſi videbis habūdare flegma multiplica turbit ſuꝑ reubarbaꝝ ⁊ tamarindos ⁊ i equalibꝰ equaliter: ⁊ ꝓꝑ h̄ dicit̄ ab antiq̄s q̄nq̄ indigemꝰ in infirmitatibꝰ in vna hora medicina forti debili forti eo ꝙ mouet humores groſſos ⁊ viſcoſos: debili q: in quātitate paꝝ mouet ⁊ verificat̄ hec regula q̄n virtꝰ fuerit debilis: ⁊ egritudo pigra ⁊ longa: vel materia eiꝰ cōpoſita quā mundificare intendimꝰ. Scire hic cōuenit ꝙ in p̄ncipio egritudinis cuius materia ē cōpoſita ex colera ⁊ flegmate debemꝰ multiplicare medicinā mouentē colerā plus. In fine multiplicare medicinā mundificātē flegma plus: nā colera ex velocitate ſui motꝰ ⁊ acuitate ſue ꝯplexionis in principio magis infeſtat ⁊ meliꝰ parat̄ ad motū ⁊ mundificationē ſed in breui extinguit̄: flegma eſt tardi motꝰ a p̄ncipio ⁊ inobediens ⁊ magis habile ad motū ꝑ viā digeſtionis ⁊ ſm̄ h̄ verificat̄ regula ante dicta. Mundificet̄ ēt cū decoctōe q̄ fit ex mirobalanis citrinis ⁊ kebulis ⁊ tamarindis cuȝ decoctione prunoꝝ. Sumat ſepe in die de cōfectiōe tali. ℞. diarodon abbatis: tria ſandali añ. ℥. iiij. miſceant̄ ⁊ bibat poſt illud in hyeme vinū de granatis mixtū cū aqua decoctionis yſopi ⁊ prunorū vel liquiritie in fine infirmitatis ſi multū elongaretur: poſſet ſumere roſatā nouellā loco iſtoꝝ: eo ꝙ magis deſtruit materiā frigidā ⁊ ꝯfortat ſtomachum ⁊ appetitū. Ungat̄ ſepe ſtomachus cū oleo de maſtice ⁊ oleo roſato mixtis addito aliquātulo aceti. In principio comedat brodiū ciceꝝ rubeoꝝ aut ſuccū ordei farrū: ſeu ſuccū eius: vel ſuccū auene ꝯdita cū lacte amigdalaꝝ. ⁊ bibat. vinū de granatis mixtū cū aqua decoctōis yſopi ⁊ prunoꝝ vel liquiritie aut decoctōis paſſulaꝝ ⁊ ſebeſtē ⁊ granorū granatoꝝ: ſeu aquā decoctōis zuchari ⁊ radicū petroſelini ⁊ feniculi ⁊ ſimiliuȝ. Sepe purget̄ niſi bis vel ter ꝑ ſe aſſellauerit in die: ſed ꝯtinuare in talibꝰ cliſteria lenia ⁊ acuta meliꝰ ē ⁊ magis medicinale. Si aūt cōſtaret tibi de debilitate virtutis regas infirmi cū carnibꝰ edi ⁊ pulloꝝ alteratis cū lactucis: cucurbitis ⁊ ſimilibꝰ ⁊ ꝯdiant̄ cū agreſta vel vino de granatꝫ aut ſucco berberis ⁊ ſpeciebꝰ abſq̄ pipe: ⁊ tūc bibat vinū claꝝ odoriſeꝝ mixtuȝ cū aqua vincēte aqua in ꝯmixtione. Comedat herbaȝ feniculi petroſelini ⁊ lactucaꝝ: portulacaꝝ: et ſpinachioꝝ ⁊ cōdiant̄ cū lacte amigdalaꝝ: vl' cū iure carniū dictaꝝ ſi in p̄ncipio īfirmitatꝫ vſq̄ ad dies q̄ttuor vl' circha videret̄ tibi qd̄ habitudo hoīs eſſet carnoſa ⁊ rubea vl' nigra ⁊ corpꝰ repletū apparet ⁊ venas amplas ⁊ repletas haberet ſecure flegbotomare facias bis i die aut bis in duobꝰ diebus q: multū aleuiabit īfirmū ⁊ materiā antecedētem minuet ꝙ erit valde vtile ⁊ cōſonans arti medicinali in fine: ⁊ ſpecialiter poſt purgationeȝ vel purgatiōes cū acceſſio minuit manifeſte tā ex pte durabilitatis q̄ȝ ex pte acuitatis ſumat patiens in aurora vnū trociſcū de roſis vel de ſtella cū ſyrupo roſato ⁊ aqua decoctōis yſopi ⁊ paſſulaꝝ quos trociſcos faciemꝰ in antidotario ſi deus voluerit.

Capl'm. xij. de feb. quottidiana pura īterpola.

f

It autem hec feb. ex materia frigida humi. flegmatica generata a piſcibꝰ ⁊ rebꝰ frigidis ⁊ ꝑ viā indigeſtōis: ⁊ accidit p̄limū habētibꝰ ꝯplexionē frigidā ⁊ humidā vt mulieribꝰ eunuchis ⁊ pueris ⁊ q̄ ſunt in q̄ete et in hyeme ⁊ q̄ habēt nauſeatiuaȝ ſacietateȝ ⁊ durat ſȝ plurimū vſq̄ ad dies ſexaginta q̄ttuor ⁊ eiꝰ p̄ncipiū tardat̄ vſq̄ ad. xviij. dies: durat tn̄ in aliquibus vſq̄ ad mēſes plures ⁊ affligit hoīeȝ ita ꝙ a q̄buſdā ethica iudicat̄ ⁊ multotiens in fine fit cū ea ethica vel poſt longā afflictionē ⁊ ſpecialiter a malis medicis ethica ſimpliciter iudicatur et de diuerſitate inter iſtā ethicā capitulo de ꝯtinua flegmatica mētionē faciemꝰ q̄uis aliq̄n ⁊ in q̄buſdaȝ

erradiceꝶ totaliter in tpe minoꝛ qñ materia pau-
ca fuerit ⁊ natura paciẽtis calida ⁊ foꝛtis ⁊ ſpecia-
liter ſi eſtas fuerit ⁊ erroꝛ nõ fuerit in regimine fit
etiã ex materia vitrea vt acetoſa põtica vl' dulci et
hec ẽ minꝰ mala ⁊ minus durãs omnibꝰ alijs ⁊ fit
ex flegmate ſalſo ⁊ hec ẽ acutioꝛ ⁊ magis piculoſa
alijs ⁊ magis cũ terribili ſiti infeſtans.

Signa flegmatice piodice ſunt frigꝰ puꝝ in doꝛſo ⁊ lacertis oium
mẽbꝛoꝝ ⁊ pulſus puuſcũ velocitate ⁊ ſpiſſitudie
⁊ mollitie vene ⁊ manifeſte diuerſitate: ⁊ vꝛina in
eius pncipio videꝶ alba nõ multũ ſpiſſa vel turbi
da ſpiſſa groſſa coloꝛata: imo aliquãdo liuida in ſi
ne augumẽti vl' in ſtatu fit rubea ex caloꝛe inſerto
in groſſo ſubiecto ⁊ foꝛtioꝛis impꝛeſſiõis: fit ⁊ ẽ et
etiã pp materiã putrefactã q̃ reſoluit ⁊ miſceꝶ cuꝫ
vꝛina: ⁊ fit vꝛina turbida ⁊ coloꝛata ⁊ tũc ſignificat
eiꝰ materie digeſtionẽ: ⁊ qꝛ patiẽs vſus fuit ante
eã rebꝰ frigidis flegmaticis viſcoſis vt piſcibus
herbis humidis ⁊ fructibꝰ humidis ⁊ filibꝰ ⁊ cũ ħ
illo tpe multi hãc febꝛẽ pati inueniãꝶ: iã certꝰ es
eã eſſe flegmaticã ⁊ nõ ſepaꝶ cũ ſudoꝛe niſi pauco ⁊
eius ſudoꝛ ẽ viſcoſius vene aũt cũ recedit febꝛis nõ
omnino a diuerſitate purificanꝶ: neq̃ coꝛpꝰ a neu
tralitate imo reliquie ex ea remanẽt q̃ i coꝛpe ſunt
vſq̃ quo alia venit acceſſio. Durat eius afflictio p
xviij. hoꝛas ⁊ ſtat aliqñ in quiete falſa p. vj. hoꝛas
⁊ incipit circha occaſuꝫ ſolis ⁊ durat vſq̃ ad meri
diẽ ſm plurimũ ⁊ in iſta feb. albeſcit facies ⁊ pal-
pebꝛe iferioꝛes inflanꝶ: ⁊ emittit multotiens fleg-
ma p os cũ vomitu: et cõe ſignũ in omni flegmati
ca eſt deſtructio appetitꝰ cũ lenta acceſſione.

Cura opoꝛtet vt pma die deꝶ oximel ꝯpoſituꝫ
cũ aqua tepida: vl' cũ aqua tepida decoctõis aneti
vl' attriplicis ⁊ ꝯfoꝛtãdꝰ ẽ vt vomat: ſꝫ nõ ẽ multũ
cogẽdꝰ ⁊ ꝯſidarãdũ ẽ in re q̃ vomitu expelliꝶ vl' q̃
p ſeceſſuꝫ emittiꝶ vtrũ ſit viſcoſa groſſa vel ſubti
lis: aut alteriꝰ ꝯditõis qꝛ ſm q̃ fuerit addẽdũ vel
diminuẽdũ in medicinis maioꝛis inciſiõis vl' mi-
noꝛis: nã quãto res erit groſſioꝛ ⁊ viſcoſioꝛ tanto
addẽdũ ẽ plus in inciſiõe ⁊ diſſolutõe ⁊ q̃to fuerit
magis ſalſa ⁊ aduſta tãto addẽduꝫ ẽ in alteratõe ⁊
extinctõe plus vel cũ mũdificatõe leui ⁊ nõ acuta:
ecõtrario i viſcoſa groſſa ⁊ vitrea. Si aũt p ſe bis
aut ter iter diẽ ⁊ noctẽ aſſellauerit nõ recipiat me
dicinã mundificãtẽ p inteſtina: ſꝫ recipiat. ℥. ß. vl'
ʒ. vj. zuchari roſati ⁊ poſt illud ſumat. ℥. j. oximel
lis cũ aqua tepida. Sumat de tertio in tertiũ diẽ
⁊ plus ⁊ minꝰ ſm q̃ tibi videbiꝶ de virtute ⁊ mul-
titudie materiei ⁊ de medicamie de turbit de cuiꝰ
ꝓpꝛietate ẽ erradicare hãc febꝛeꝫ ⁊ oẽs humoꝛes
flegmaticos generatos ex fructibꝰ piſcibꝰ ⁊ filibꝰ
q̃ ſic fit. ℞. turbit alb. mũdati a coꝛtice ſuo cribel
lati. ʒ. x. maſticis zinziberis añ. ʒ. j. zuchari. ʒ. xj.
miſceaꝶ deꝶ d' iſto medicamie ab auꝛ. j. vſq̃ ad. ß.
cũ aq̃ cali. aliud ad idẽ. ℞. turbit. ʒ. x. zuchari. ʒ.
v. zinziberis. ʒ. v. fiat puluis cribellatꝰ. De ħ me
dicamine deꝶ a. ʒ. j. vſq̃ ad. ʒ. iij. ad plꝰ cũ aq̃ cali
da decoctõis yſopi vel decoctõis radicis feniculi
aut petroſelini: vl' leuiſtici. Nutriaꝶ ex cibario ſa
cto cũ bletis zucharo aceto ⁊ ſale ⁊ oleo vel cũ ci-
bario ſcõ ex mẽta ⁊ oleo zucharo ⁊ aceto ⁊ aliq̃ntu
lo ſalis ſumat ſepe ſalſamẽta ⁊ ſalſa. Nutriaꝶ ẽt
cũ mica panis mixta cũ zucha. vel melle ⁊ aceto:
aut cũ iure cauliũ ⁊ blete ꝯdito cũ ſale ⁊ oleo mir-
tis. Utaꝶ folijs petroſelini: ⁊ feniculi cerfolij ⁊ ſi-
miliũ qñ ꝯdiunꝶ cũ lacte amigdalaꝝ aut oleo ſale
⁊ aceto mirtis. bibat vinũ ſtipticũ mixtũ cũ aqua
calida ita q̃ aqua abundet ſupꝛa vinũ aut aqua de
coctionis amomi vel ameos ſeu feniculi ſit hoꝛa
ſue comeſtionis ante poriſmũ p multas hoꝛas vel
poſtq̃ caloꝛ quieuerit vel deſcenderit ad calcaneũ

Si timuerit de debilitate capitis pp vinũ ſumat
loco vini aquã decoctõis granoꝝ granatoꝝ ⁊ mel
lis aut zuchari: aut aquã decoctõis paſſulaꝝ ⁊ ber
beris in qua ſit aliqd aceti. Abſtineat a cucurbitis
mellonibꝰ ⁊ rebꝰ frigidis flegmaticis pꝛo poſſe qꝛ
iſta talia augumẽtãdo materiã huius febꝛis eã elõ
gant: ⁊ ipſam faciũt timoꝛoſaꝫ ipſa. n. p ſe ⁊ ex na
tura ſue afflictõis ſuſpecta ẽ ad moꝛtẽ ⁊ oĩs flegma
tica etiã pp eius quaſi ꝯtinuã afflictionẽ ⁊ inobe-
dientiã materie ad reſolutionẽ ⁊ digeſtioneꝫ ⁊ ex
pulſionẽ: nã omnis egritudo longa timoꝛoſa eſt p
modũ ſue afflictionis ⁊ longitudinis. Si vero vir
tus debilis videreꝶ aut medicꝰ timeret de eius de
bilitate. Nutriaꝶ cũ pdicibꝰ faſianis pullis aſſatꝫ
in veru vel paſtillo: vel carnibꝰ edi nutritis ⁊ cõ-
ditis cũ aceto vel agreſta ⁊ cardamomo aut cũ ſal
ſamento alio: aut cuꝫ ſucco berberis: aut vino de
granatis ⁊ gariofilis ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ omnino abſtine
at a iuribꝰ ⁊ micis qꝛ humoꝛes augumentãt ⁊ ma-
teriã febꝛis nã ſicut in tertiana ſapientes magis ti
ment de diſpoſitione q̃ꝫ de materia ⁊ pp ħ magis
opponũt cõtra diſpoſitõe q̃ꝫ ꝯtra materiã ita in-
flegmatica magis opponũt ꝯtra materiã q̃ꝫ cõtra
diſpoſitionẽ nõ negligẽdo diſpoſitionẽ in flegma
tica neq̃ materiã in tertiana ꝯfoꝛteꝶ virtus cũ bo
no regimine a pncipio ita q̃ longã poſſit ſubſtine
re afflictionẽ: ſed in fine meliꝰ ⁊ decentius poterit
ſubtiliari. Si antẽ hec egritudo poſt pdictũ regi-
miẽ p longũ tẽpus videaꝶ augeri vel ſtare ſoluaꝶ
eger cũ re que ſic fit: neq̃ aſcultes ſermones illoꝝ
qui dicũt q̃ eſt ꝯueniens in talibꝰ expectare dige
ſtionẽ nã omni die aliqd digeriꝶ q̃ remoueri po-
terit ⁊ in reliquo digeſtio expecteꝶ ſm q̃ appa-
ruerit de veritate: ⁊ ħ totũ vult. Auic. li. quarto
capitulo de cura flegmatice piodice. ℞. turbit. ʒ.
j. ſuci abſinthij quartã. ʒ. j. colloquintide ſextam
ʒ. j. agarici. ʒ. ß. yere pigre. ʒ. ß. maſticis ſextã. ʒ.
j. ꝯficianꝶ cũ oximelle vel melle roſa. deꝶ ħ totum
ante diẽ cũ aqua calida mediũ ſi virtꝰ debilis fue-
rit ⁊ obediẽs ad aſellã. Si aũt hec febꝛis tranſiret
quartã ebdomadã vel quaſi circha illud de trociſ-
cis roſis ꝯpletis tribuaꝶ in potu qui ſic fiũt. ℞. ro
ſaꝝ rubeaꝝ. ʒ. x. ſuci eupatoꝛij. ʒ. vj. ſuci abſinthij
ʒ. iij. maſticis. ʒ. j. ß. ſpice aſſari ſqnãti aniſi añ. ʒ. j.
infoꝛmenꝶ trociſci quoꝝ vnꝰ q̃ſq̃ fit. ʒ. iij. vl'. ij. ex
qbꝰ vnꝰ cũ. ℥. j. huiꝰ liquoꝛis deꝶ ad potãdũ ante
diẽ q ſic fit. ℞. coꝛticũ radicũ apij feniculi añ. ʒ. x.
ſe. vtroꝛũq̃ ameos cuſcute aniſi ſpine albe yſopi
añ. ʒ. v. coquãꝶ cũ. ll'. j. aq̃ donec ad medietatẽ red
deat ⁊ miſceaꝶ ex eo aliqd cũ. ℥. j. ſyrupi acetoſi et
deꝶ cũ pdicto trociſco ſummope ab aq̃ frigida ab-
ſtineat ſpecialiꝶ cũ pura fuerit abſq̃ admixtõe aliq̃
qꝛ augumẽtãdo materiã ipſaꝫ feb. elongat ⁊ ſuuꝫ
tardat finẽ ⁊ facit ipꝫ pnitioſuꝫ ſumat i diarodon
abbatis vel roſatã nouellã: aut ellectuariũ de car-
damomo vl' diatrion: ⁊ bibat poſt illud aliqd boni
vini liphati: qꝛ vtile repieꝶ pp ſtomachũ ⁊ digeſti
onẽ. Sciẽdũ q̃ oĩa diuretica in qbꝰ habũdat cali-
ditas ꝯferũt in hac feb. cũ vt plurimũ eiꝰ materia
purgeꝶ p vꝛinã. Itẽ in fine poſt multas purgatio
nes ꝯueniens eſt vt deꝶ infirmo ante dieꝫ multo
tiens. ʒ. ß. tyriace cũ aqua decoctionis yſopi vl' fe
niculi ſeu ameos vel amomi qꝛ reſoluit et cõfoꝛtat
virtutem et materiã deſtruit flegmaticam.

Capl'm. xiii. de febꝛe quottidiana cõtinua que
flegmatica appellatur.

Hec autem febris de flegmate putreſacto intra venas con-
tingit ⁊ fit vt plurimũ in hyeme ⁊ ho
minibus quietis abſq̃ laboꝛe ⁊ motu
⁊ in regionibꝰ frigidis ⁊ locis humidis ⁊ ſpecialr

rer quãdo vtunť rebus frigidis: videlicet cucurbitis mellonibus ⁊ pſicis ⁊ ſimilibꝯ: aut rebꝯ viſcoſis carnibꝯ porcelloꝝ ⁊ carnibꝯ agnoꝝ ꝑuoꝝ et interioribus animaliũ ⁊ piſcibꝯ recentibꝯ: nã talia coartant calorẽ naturalẽ in epate ⁊ nutritiuis omnibꝯ ita ꝙ nõ digeruntꝯ ⁊ ſic multiplicant materiã humidã viſcoſam in nutritiuis ⁊ venis. Unde cũ natura nõ: euentat ipſam materiã generatã ab ipſis eã nõ regit putrefit ⁊ facit febrẽ cõtinuam lentã ſi ipſa materia in venis recipiatur.

Signa ſunt q: ẽ abſq; frigore ⁊ interpolatione: in hora vero flegmatis h̄ ẽ circha occaſuꝫ ſolis fortius affligit vt faciunt alique febres in horis deputatis ſuis ꝓprijs materijs: ⁊ fit vrina in principio diſcolorata ſpiſſa liuida quodãmodo in augumento ⁊ ſtatu colorata ruffa ⁊ ſpiſſa ⁊ eius pulſus ꝑuus velox ⁊ ſpiſſus et mollis ⁊ eius expiratio maior inſpiratione: ⁊ ſiſtoles in pulſibus maior diaſtole ⁊ nauſea ⁊ deſtructio appetitꝯ ⁊ vomitus flegmaticus ⁊ fit in ea multotiens abſq; labore: ⁊ nõ eſt hec febris magne inflammationis imo lente affligit: ſꝫ longi ſpacij et afflictionis ⁊ eſt multũ abſconſa ⁊ latens ⁊ ꝑꝑ h̄ latica appellať: ⁊ ꝑꝑ ſuã lõgã ⁊ ocultã vel intrinſecã afflictionẽ cũ cõtinua caleſactione corpora exiccat ita ꝙ ꝑ h̄ a medicis ethica iudicatur: ⁊ ſm iſtã viaꝫ ⁊ afflictionis modũ videtur habere magnã affinitatẽ cũ ethica: ſed differt ab ea proprijs accidentibus ⁊ differentijs q: in ethica pulſus eſt ſubtilis ⁊ ſtrictus ⁊ ſiccus in flegmatica cõtinua ẽ ꝑuus mollis cũ quadã latitudine. Iteꝝ ethica quaſi ſemꝑ ẽ vnius tenoris q̃uis poſt cibũ ꝑ tempus intendať aut inflãmetur fortius q̃ ante. Latica vero in principio noctis: ſiue ſumpſerit cibũ ſiue nõ ſemꝑ magis incipit infeſtare: ⁊ circha mediã noctẽ magis inflammať vrina in latica: in principio ſpiſſa ⁊ diſcolorata ẽ cũ quadã liuiditate ſi augumẽto ⁊ ſtatu ruffa in a emultũ variať vrina in colore ⁊ ſubſtãtia in ethica ẽ quaſi ſemꝑ vnius tenoris ⁊ eſt in ſubſtantia ⁊ colore ſimilis vrine ſani hominis: ⁊ oloagina in ſuꝑficie aut paruꝫ elongatur ab vrinis ſanorũ. Iteꝫ pellis membroruꝫ ⁊ faciei ⁊ ypocũdriorum in ethica tenſa videť ⁊ arida in latica ſeu continua de flegmate nõ eſt ſic imo mollis apparet et abſq; aſꝑitate manifeſta. Ueꝝ ẽ ꝙ iſte due febres multotiens ad inuicẽ cõponunť ⁊ ſunt tunc male cognitionis: ⁊ quaſi impoſſibilis curationis: eo ꝙ latica ex natura ſue materie ꝑ cuius curationẽ ipa curatur requirit ex toto cõtrariũ ſm illud ꝙ conuenit ethice ex natura ſue curationis.

Cura primo oportet ꝙ materia iſtius febris flegmatice digeratur ⁊ caleſiat cũ oximelle aut melle roſato mixto cũ aqua calida radicũ ⁊ h̄ faciat in aurora et ante cenã ⁊ ſit aqua quadrupla ad oximel vel mel roſatũ ⁊ ſit quãtitas oximellis vel mellis roſati. ℥.ij.s. pro qualibet vice ad plus: ⁊ ad minus. ℥.ij. ⁊ mundificeť ſeꝑ vſq; a principio cũ aliquo ex medicaminibus de turbit dictis ſuꝑius cũ medicamine de colloquintida ⁊ cõfortetur ſtomachus cũ zucharo roſato et diarodon abbatis ⁊ bibat poſt illud aquã decoctionis yſopi ⁊ liquiritie: vel aquã decoctõis feniculi herbe cicoree ⁊ radicũ petroſelini aut aquã paſſullaꝝ lactucaꝝ endiuie et petroſelini. Purgeť etiã cũ pillulis de colloquintida que ſic fiunt. ℞. agarici. ʒ.j. colloquintide quartã. ʒ. viiꝯ yſopi. ʒ. ij. ſuci liquiritie praſij ſinapis omniũ. ʒ.j. ꝯficianť cũ aqua yſopi ⁊ dragãti fiãt groſſe vt cicer magnuꝫ. Doſiſem. ʒ.j. plus et minus ſm virtutẽ. Ad idem ℞. colloquintide. ℥.s. agarici. s.ʒ. diagradij. ℈. ij. yſopi ſuci liquiritia praſij ſinapis añ. ʒ.s. conficiantur vt ſuꝑiores: ⁊ erit doſis eadẽ. Utať a principio dieta ꝯfortando naturã anteq; virtus debilitetur et bibat vinũ limphatũ albũ debile cuꝫ aquã decoctionis granoꝝ granatorum vel ſebeſten aut berberis ⁊ mellis. Si vero timeret de debilitate capitis abſtineat a vino ⁊ bibat aquã ſolã dictam. Comedat aquã ciceris rubei vel ſolia ſicle condita cũ lacte amigdalaꝝ aut oleo de amigdalis vel cibariũ factuꝫ ex ſolijs feniculi petroſelini ⁊ ſpinachioꝝ cõditũ cũ paſſulis ⁊ lacte amigdalarum aut carnes edi vel pulloꝝ ꝑdicũ vel faſianoꝝ ſeu gallinaꝝ ſex menſiũ coctas cũ lactucis ſpinachijs attriplicibus ⁊ endiuijs ⁊ ſimilibꝯ ⁊ cõditas cũ agreſta ⁊ ſucco berberis vel aceto ſeu vino de granatis et cardamomo aut aſſatas ⁊ cõditas cũ rebus acetoſis ⁊ frigidis tota intentio tua in curatione huius febris ſit in ꝯfortatione ſtomachi ⁊ appetitus ne deſinat q: de facto appetitus in illa febre morteꝫ ſignificat: ⁊ ſa intentio ſit in mundificatõe ſue materie q: ſolũ ꝑ iſtã viaꝫ ꝑfecte curabiť ſi deus voluerit. Si autẽ timeres de ꝯuerſione eius in ethicaꝫ aut de cõpoſitione ethica ꝑparate cũ medicinis dictis in cura ethice ⁊ cõpone eas cũ medicinis iſtis ponẽdo de medicinis illius febris flegmatice in cõpoſitione plus ſi magis de flegmatica timueris. Si autẽ de ethica magis timueris adde medicias ethice plus nõ negligẽdo alias ⁊ talẽ modũ obſerua in omni egritudine ꝯpoita: ⁊ erit vtile ⁊ medicinale.

Caplꝫ. xiiij. de quottidiana nõ vera seu notha

Ec febris dicitur nõ vera quottidiana: eo ꝙ fit ex flegmate nõ vero ſed in naturali q̃ febris ſeruat modum acceſſionis neq; horã ſm ꝙ dictum eſt in vera quottidiana

Signa eius ſunt ſigna eadẽ dicta in vera quottidiana intenſa vel remiſſa in ſignãdo frigiditatẽ aut caliditatẽ reſpectu eius frigiditatis aut caliditatis quã ſignificauerunt accidentia flegmatice vere.

Cura Idẽ ẽ modꝯ curatõis illiꝯ nõ vere cũ vera ex ꝑte dicte ⁊ cibi ⁊ medicinaꝝ ⁊ digeſtõis ⁊ alteratõis ⁊ potꝯ ⁊ omniũ niſi q: curatõe illiꝯ nõ vere addiť in medicinis calidis vl' frigidis cibis ⁊ potibꝯ ⁊ alioꝝ ſm ꝙ ſigna ſignificabũt ſuꝑ additõeꝫ diſpoſitõis caliditatis vel frigiditatis vel diminutionẽ reſpectu frigiditatꝫ aut caliditatꝫ quottidiane vere. Scire hic ꝯuenit q̃d oĩs medicina ſolutiua ⁊ ẽt oĩs cibꝯ vel fortis opatio ſubtrahẽda ẽ hora ꝑncipij acceſſiõis paroxiſmi: vel augumẽti ⁊ ſtatꝯ eiuſdẽ: ⁊ ẽ tardãda vſq; ad declinationẽ ipſiꝯ paroxiſmi vel eſt fienda ſi fuerit neceſſaria anteq; paroxiſmꝯ veniat ꝑ duas vl'. iij. niſi ſincopis vel accidẽtia diſſoluẽtia virtutẽ ſuꝑuenirent. Unde. G. ꝯmẽto amphoriſmoꝝ ꝑticula prima ſuꝑ amphoriſmo. Cõtẽplari aũt oportet ⁊ egrotãtẽ ſi ſufficiat dieta ad ſtatũ egritudis ⁊ cetera. dicit n. ibi. Accidẽtibꝯ virtutẽ diſſoluẽtibꝯ illico i ſtatu vel paroxiſmo dãdus ẽ cibꝯ nã vt ꝓbať ibi etiã ſuꝑ amphoriſmo. In tenuibꝯ dietꝫ peccãt egrotãtes ⁊ cetera. Nihil eſt ꝙ ita defendat virtutẽ ⁊ ꝯſeruet ſicut cibus ⁊ ꝙ omnis virtus deficit ⁊ deſtruitur ꝑ abſtinentiã in tali ergo caſu ⁊ cũ ſimili nõ habet locũ neq; debet habere quo ad ſapientẽ: regula aũt dicta de abſtinẽtia ab omni re hora paroxiſmi

Caplm. xv. de fe. quartana pura interpolata.

Emper hec feb. fit ex materia melãcolica naturali vel aduſta facta ex alijs humoribꝯ per viã aduſtõis: aut ex ipa melãcolia nãli aduſta ⁊ raro incipit pura ꝑ ſe imo ſꝫ pliũmũ fit poſt fe. lõgas ⁊ erraticas ⁊ autũno vl' hyme vt vult ypo. li.

pronoſticoꝝ ꝑticula tertia vbi dicit febrib⁹ vero
inordinate vagātib⁹ q̄rtane ſunt future certius tñ
circha autūno ⁊c. ⁊ accidit vt plurimū habentib⁹
vitiū ſplenis imo quaſi eſt impoſſibile vt eueniat
abſq̄ duritie ⁊ opilatōe ſplenis ⁊ qui vtunt̄ in ſa
nitate ſua rebus generantib⁹ melācoliā ſicut ſunt
lentes ⁊ caules ⁊ porri: ⁊ caſeus vetus ⁊ carnes ſa-
lite ⁊ ſimilia.

Signa ſunt in ꝑncipio vrina alba ſub
tilis aut ruffa ſpiſſa ⁊ incipit
cū oꝛripilatione ⁊ piloꝝ corꝑis eleuatione ⁊ frac-
tione membroꝝ ⁊ nodoꝝ ac ſi ꝑcuterent̄ fuſtib⁹ et
dentiū ꝑcuſſione ⁊ eius caliditas ē maior ⁊ magis
acuta q̄ꝫ in flegmatica ſatis ⁊ minor q̄ꝫ in tertiana
⁊ cauſone: ſed eius ſiccitas ⁊ aſꝑitas nō ſunt infra
ſiccitatē tertiane: pulſus eius ē ꝑuus ſtrictus occul
tus plus q̄ꝫ in alijs ita ꝙ ſolū ex pulſu poſſet bon⁹
medicus cognoſcere eā ſi in ſanitate eius noticiaꝫ
habuiſſet ⁊ eius ꝑoxiſmus mouetur de quarto in
quartū diē ⁊ hora octaua diei ſm̄ plurimū.

Cura ſi vrina fuerit rubea ⁊ ſpiſſa in ꝑn
cipio ⁊ habitudo ꝯſonās ad illud
fiat flebotomia de ſaluatella q̄ ē ī manu ſiniſtra in
ter annularē ⁊ auricularē digitū. Si vero vrina
fuerit alba ⁊ tenuis: aut tendens ad tenuitatē nul
lomodo fiat flebotomia: ſed recipiat omni die in
aurora ⁊ ante cenā ꝑ. ij. horas. ℥. ij. ſ. oximellis cō
poſiti vel oximellis ſquilitici aut ſyrupi acetoſi cū
℥. iiij. aque decoctionis cipi aſſari ⁊ epithimi dul-
corate cū zucharo. Die vero acceſſionis in ꝑnci-
pio ꝑoxiſmi ſumat patiens cū aqua tepida decoc-
tionis aneti ⁊ attriplicis oximel vel ſyrupū aceto-
ſum: ⁊ fiat vomitus pro poſſe: ⁊ ſi vomere nō poſ-
ſet comedat ſinapim ſalſaꝫ ⁊ ſiclā: vel cepas et his
ſimilia: ⁊ de ſuꝑ iſta bibat vinū multū limphatuꝫ:
⁊ poſt h̄ recipiat iteꝝ ſyrupū acetoſuꝫ cū aqua de
coctionis raffani. Alijs ēt dieb⁹ fiat vomitus ſi cō
mode fieri pōt abſq̄ labore graui: ⁊ tunc largi⁹ co
medat. Utat̄ balneis temꝑatis diebus quib⁹ non
affligit̄ in quib⁹ nō ſudet pro poſſe. Utat̄ ēt quie-
te et ſomno ⁊ omnib⁹ reb⁹ multiplicantib⁹ humi-
ditatē ⁊ pinguedinē. Abſtineat a coytu ⁊ labore ⁊
ieiunijs ſpecialiter in dieb⁹ quietis. Die vero ac-
ceſſionis ⁊ maxime ante acceſſionē nō comedat: ſꝫ
regat̄ cū vomitu ⁊ alijs rebus vt dictū ē: neq̄ꝫ dor
miat hora acceſſionis ⁊ bene pānis cohoꝑiat: cuꝫ
vero ſudauerit aut in fine ꝑoxiſmi dormiat ſi vult
Si aūt die acceſſionis vellet comedere comedat
anteq̄ꝫ acceſſio veniat ꝑ horas quattuor vel q̄nq̄ꝫ
q2 fortior erit ad ſubſtinendū labores ꝑoxiſmi: et
vomitus melius fiet ⁊ leuius. Et comedat illa die
ſuccū ordei vel aquā ciceꝝ rubeoꝝ vel iura galli-
naꝝ ⁊ caponū cū mica panis. bibat vinū albū val
de limꝑhatū ꝯdiant̄ ſua cibaria hora illa cū pulue
re cardamomi eo ꝙ ſudare facit ⁊ materiā dige-
rit ⁊ humiditatē naturalē ꝯfortat. Poſt acceſſio-
nē ꝑ multas horas ⁊ dieb⁹ quietis comedat ficus
ſiccas ⁊ virides ⁊ nuces ⁊ allea cocta ⁊ carnes edi ⁊
pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ: ⁊ galloꝝ caſtratoꝝ ⁊ arietū an
nualiū ⁊ carnes agninas aſſatas ⁊ pulloꝝ ꝑdicū ⁊
faſianoꝝ ⁊ rapas coctas in igne ⁊ aqua elixent̄ ſue
carnes cū folijs ſpinachioꝝ boraginis. feniculi et
petroſilini: aut cū folijs rapaꝝ vel cū rapis ipſis.
Bibat vinū citrinū odoriferꝝ limphatuꝫ ſi fuerit
abſq̄ opillatione manifeſta in epate ⁊ ſplene. Si
vero cū opillatione fuerit patiēs quartanā nō lim
phetur vinū diebus quietis die vero acceſſionis
ſic. Scire hic ꝯuenit ꝙ vinū nouū claꝝ nō turbi-
duꝫ magis humectat materiā melancolicā ⁊ eā rec
tificat q̄ꝫ vetus et peccatū melācolie naturalis et
nō naturalis ſatis maius eſt ex ꝑte ſiccitatis q̄ꝫ ex
ꝑte frigiditatis: ⁊ ꝑ h̄ philoſophi magis laborant
in curis egritudinis melancolie cōtra ſiccitatē q̄ꝫ
cōtra frigiditatē nō negligēdo frigiditatē. Sepe
in die ante acceſſionē purget̄ cū pillulis fetidis vl̄
cū decoctione de epithimo quā faciem⁹ capitulo
de melancolia: aut cū decoctione que ſic fit. ℞. mi
robalanoꝝ indoruꝫ. ℥. j. ſ. ſene epithimi añ. ʒ. ij.
polipodij. ℥. j. roſaꝝ ru. ſcolopendrie añ. ℥. ſ. pi-
ſtentur mirobalani et buliant cū alijs rebus ꝑter
q̄ꝫ cū epithimo in. ll. j. aque donec conſumpte ſint
due ꝑtes aque ⁊ tunc in fine decoctionis addatur
epithimū ⁊ dimittant̄ omnia in ſimul donec aqua
tepida facta fuerit tunc fricentur res manibus in
aqua illa ⁊ poſtea colletur: et in illa collatura ad-
dantur. ℥. ij. ſyrupi roſati ⁊. ℥. ij. aque decoctiōis
prunoꝝ ⁊ detur h̄ totuꝫ ante diē per duas horas.
Attendēdū ē hic: naꝫ ſi materia quartane aduſta
fuerit neceſſe ē vt multiplicet̄ humidū ſuꝑ calidū.
Sed ſi fuerit nō aduſta addat̄ in calidū ⁊ humidū
equaliter humido tamen vincente in re. Iteꝝ me
dicine mundificātes materiā aduſtā debent eſſe le
ues ⁊ debiles ⁊ nō acute ⁊ debent dari in ſubſtan-
tia liquida fluida. Si vero materia nō aduſta fue-
rit medicine magis acute erunt: ⁊ in ſubſtātia ma-
gis dura et etiā magis fortes omnia. n. que adu-
ſte ꝯueniunt magis ad mollitiē et tēperamentuꝫ
declinare debent q̄ꝫ que ad nō aduſta ſunt vtiles
et cōueniunt: ſiue ſit cibus aut potus aut medici-
na. Poſt duas vel. iij. purgationes ſumat in die
poſt acceſſionē in aurora. ʒ. ſ. tyriace cū. ℥. iij. vi-
ni limphati decoctionis cappari ⁊ epithimi ſeu ci
peri et erit vtile. Si autē h̄ febris tranſiret dies.
xl. Bibat vinū vetus aliquo modo limphatū vel
claruꝫ nouū odoriferuꝫ ſubtile acuti ſaporis non
limphatum et vtat̄ ſepe de tyriacha mane cum
ſurgit: aut diatrion pipereon vel diacalamentuꝫ
aut diagalange in eadē hora vel medicamē de aſſa
ꝙ ſic fit. ℞. aſſe folioꝛuꝫ rute ſicce piperis añ. ℥. j.
fiat electuariuꝫ durū cuꝫ melle de quo ad moduꝫ
auelane recipiat hora dormiendi. Ingredit̄ die-
bus nō acceſſionis balneūꝫ in quo ſudet multum.
Purget̄ ſepius q̄ꝫ ante ⁊ cuꝫ medicinis fortiorib⁹
Trociſcos expertos ad quartanā facimus in an
tidotario ⁊ moduꝫ ⁊ tempus dandi ponemus illic
poſt aliquas acceſſiones ⁊ etiā mūdificationes po
teris dare de medicamine ꝙ ſic fit. et videbis mi-
rabile. ℞. electuarij nigri. ʒ. j. ſ. terantur ꝑfecto
modo ⁊ miſceant̄ cuꝫ. ℥. iij. ⁊ rob de vino ⁊ dimit
te ſic per vnā nocteꝫ tunc collet̄: ⁊ in illa collatura
ponat̄ grane. iij. vel. iiij. diagridij electi non triti
in vitello ⁊. ℈. j. pulueris reubarbari ⁊ det̄ infir
mo. Ante per horas duas vel tres de proprietate
mundificando ſuauiter abſq̄ꝫ labore per vſuꝫ de-
bituꝫ curat quartanā ſequenti die poſt purgatio-
nem in aurora ſumat. ʒ. ſ. tyriace cū vino puro ca
lido ⁊ erit vtile plus quā appareat.

Caplm. xvj. de febre quartana ꝯtinua.

r **Aro ſecundum** veritatē et penes
philoſophoꝝ intentionē accidit quar
tana ꝯtinua. Fit auteꝫ ex eadē materia
concluſa intra venas ⁊ coartata et pu-
trefacta ex qua fit interpolata differunt tñ: q2 in il
la nō fit interpolatio neq̄ꝫ frigus ſiue oꝛripillatio vl̄
fractio: ſed de quarto in quartuꝫ diē: ⁊ octaua ho
ra diei: ⁊ omni die fit maior afflictio.

Signa quartane cōtinue ſunt ꝙ pul-
ſus eſt apertior quā in inter-
polata ⁊ magis velox et ſpiſſus ⁊ eius caliditas ac
cidentalis cōtinua ⁊ ſiccitas lingue cuꝫ aſperitate
fortior ⁊ cum ſiti quam in interpolata ⁊ vrina ſem
per omni die: ⁊ omni hora eſt aut ruffa vel rubea
ſubtilis vel ſpiſſa.

Cura. ſi vrina fuerit ſpiſſa vel ſubtilis rubea vel ruffa: ⁊ habitudo ꝯueniat in h̄ anteq̄ʒ aliqua fiat oꝑatio medicinalis cōtra eaʒ fiat flebotomia ſi virtus ⁊ etas ⁊ ꝯſuetudo ꝑmiſſerint naʒ flebotomia vt volunt omnes ⁊ ſpecialiter. Auic. li. quarto capitulo de cura quartane ꝯtinue ſemꝑ ē ꝯferens in omni egritudine que eſt de materia cōtenta in venis vel currēte ꝑ venas ſed attendēdū ē hic ꝙ in quartana interpolata plus ꝯtra ſiccitatē q̄ʒ ꝯtra frigiditatē ſapiens intendere debet imo calefactio in interpolata debet eſſe equalis et nō intenſa in ꝯtinua debet medicus declinare ad infrigidationē manifeſte nō negligendo humectationeʒ: nā humectatio calorem quartane obtundit ⁊ ſiccitatē materie melācolice deſtruit manifeſte tota intenſio tua ſit cōtinue in ꝓuocationē ſeceſſus cū ſuppoſitorijs vel medicinis lenibꝰ: aut cliſterij: ſeu cū cliſteri ꝙ ſic fit. ℞. aque decoctionis ficꝫ ⁊ epithimi. lī. j. olei violati. ℥. iij. ſalis. ℥. s. mellis. ℥. ij. fiat cliſtere ⁊ ſupponatur omni die in aurora: vel alia hora ꝯpetenti ſm̄ ꝙ medico videbit̄ de virtute ⁊ neceſſitate rei in ſyrupis aquis ⁊ potibꝰ cibis ⁊ carnibꝰ fiat vt dcm̄ ē in iterpolata q: idē ē regimē niſi q: in iſta maior ⁊ ſubtilior requirit̄ ꝯſideratio: ꝓꝑ ꝯtinuā afflictōeʒ

Capl'm. xvij. de quartana nō pura ſeu notha.

Ic modus febris ſemꝑ
b fit ex materia groſſa gypſea ſpiſſa in qua adheret humiditas accidentalis. Unde ex ꝯpoſitione ⁊ duritie ſui ſubiecti cū putrefit longius durat ⁊ fortiꝰ affligit ⁊ eiꝰ paroxiſmus magis durat ⁊ cū fortioribꝰ accidētibꝰ

Signa eius ſunt ſigna quartane: ſed in iſta pulſus magis diuerſificatur ⁊ peior ⁊ magis occultus. Et vrina eius fit albior q̄ʒ in vera ⁊ ſpiſſior in die ante acceſſionē: ſequenti die poſt acceſſionē fit rubea cū quadā ſpiſſitudine ⁊ vt breuiter dicā omnia ſigna appꝫt magis intenſa ⁊ accidētia maligniora q̄ʒ in vera quartana. Attendēdū ē hic ꝙ omnis quartana que ex ſe incipit ⁊ nō ſequit̄ ad aliā egritudinē: ſiue q̄ non fit ꝑ ꝯuerſionē egritudinis etiā quartana breuior eſt ⁊ melius curat̄ q̄ʒ illa que ſuccedat ad egritudinem aliā vel priorem.

Cura recipiat bis in die in aurora ⁊ ante cenā ꝑ horas duas. ℥. ij. s. oximellis ſquilitici pro qualibet vice cū. ℥. iiij. aque decoctionis yſopi ⁊ epithimi ⁊ mellis ſepe mūdificet̄ ⁊ ſpecialiter diebꝰ maioris quietis cū pillulis fetidis: vel pillulis ſtomaticis alkindi. aut cū pillulis de elleboro nigro: ſeu cū decoctionibꝰ ⁊ medicinis dictis capitulo de cura melācolie: in cibis et potibꝰ medicinis trociſcis electuarijs ⁊ omnibus rebus regat̄ vt dictū ē cura de quartana interpolata cū medicinis tñ fortioribꝰ. Hic vero infirmꝰ vtat̄ balneis ſepe ⁊ ſpecialiter poſt aliquas purgationes in q̄bus multū ſudet abſq̄ʒ ꝙ debilitetur. Cōmune bonū ē in omni interpolata vt infirmus omnino abſtineat a ſomno hora paroxiſmi ⁊ ſpecialiter in q̄rtana pura ⁊ nō pura ⁊ ꝯtinua hora acceſſionis q: ꝑ h̄ frigus vel horripillatio minor: ⁊ acceſſio vel paroxiſmus abbreuiat̄ magis. Scire hic conuenit ꝙ hec quartana ſpecialiter ⁊ vera aliq̄ʒdo durat vſq̄ʒ ad annū: ⁊ ſpecialiter ꝓꝑ errorē in cura eius: ⁊ forſam vſq̄ʒ ad annos duos vel tres: ⁊ ſm̄ Auic. vſq̄ʒ ad ānos. vij. vel annos. xij. ꝙ nobis nō viſum nec verificatū. Sunt aūt quedā febres que ſunt de genere quartane nothe: ſeu nō vere: ⁊ appellantur ab Auic. li. quarto pithamos ⁊ fiunt ex materia ex qua quartana fit: ſed ē groſſior ⁊ durior ⁊ minor: ⁊ ſm̄ plurimū fiunt ex melācolia flegmatica gypſea vel pontica: ⁊ dicit Auic. auctoritate Hypo. ⁊ appellant̄ quintane aut ſextane vel ſeptene ſeu nouene: q: fiunt penes tales reuolutiones. G. dixit ſe nō vidiſſe tꝑibus ſuis has febres.

Cura tamē ipaꝝ eſt in omnibꝰ vt cura quartane ſed in iſtis requirit̄ maior ſubtiliatio et reſolutio ⁊ digeſtio ꝑ ſomnum ⁊ humectationem q̄ʒ in quartana ⁊ longior: ⁊ cū h̄ indiget ingroſſatione regiminis vt virtꝰ nō deficiat ꝑ longā afflictionē

Capl'm. xviij. de frigore vel tremore qui non calefit.

Alis infirmitas ſemꝑ cōtin
t git ex fumo vel vapore eleuato a materia frigida vitrea vel viſcoſa aut flegmatica frigida valde que per putrefactionem non calefit.

Signa huius infirmitatis ſatis manifeſta ſunt ſolū ex narratiōe infirmi: ⁊ ſpecialiter quādo ſapiens medicus cognouerit tremorē vel frigus: ⁊ ꝙ ad ipſum nunq̄ʒ inuenit caliditatē accidentalē ſequi.

Cura bonū eſt vt infirmus hora illa deambulet ⁊ laboret ⁊ pānis cooperiat̄ vehementer: nullo modo dormiat ⁊ vngat ſpinā ⁊ totū corpus ante horā acceſſionis cū oleo de coſto vel de ſpica actu calido ſepe vſq̄ʒ a ꝑncipio mundificet̄ cū aliquo ex medicaminibus de turbit aut cū pillulis fetidis vel de hermodactilis factis cōtra frigidā cauſaʒ: hora vero tremoris vel frigoris ſumat poſt mūdificatiōes aliq̄s medicamē. de aſſa ad quātitatē auelane. Medicamē aſſe cuꝫ vino calido ꝙ ſic fit. ℞. aſſe folioꝝ rute ſiccoꝝ piperis añ. ℥. s. fiat electuariū cū melle aut ſumat de electuario de anacardis ad modū auelane hora tremoris cū vino calido omni die in aurora ſumat de diatrion pipeon ad modū nucis: vl' de diamuſco: vel de diagalange ⁊ ſimiliū. Utat̄ carnibꝰ aſſatis ⁊ bono vino veteri abſq̄ʒ aqua ſepe recipiat de tyriacha cū vino calido: ⁊ erit vtile ⁊ conueniens ⁊ ſpecialiter poſt purgationes.

Capl'm. xviiij. de febre ſincopali que fit ex humoribus calidis acutis.

Ontingit febrem ſuperuenire alicui que ſꝫ maiorem ꝑtē in die tertia paroxiſmū facit.
c Fit autē iſte modus febris ex materia calida colerica que ꝯuerſa ē cū ſua putrefactione ad venenū: ꝓꝑ hoc multiplicat̄ in eſtate ⁊ autumno ſm̄ plurimū ⁊ in omnibꝰ habētibꝰ cōplexionē calidā ⁊ ſiccā: ⁊ qui vſi ſunt rebus calidis ⁊ ſiccis: vt alleis pipere ⁊ ſinapi: naſturcio et his ſimilibus.

Signa eius ſunt caſus pulſus poſt duas aut tres ꝑcuſſiones et ſitis vehemēs ⁊ vrina colerica acuta cū liuiditate i ꝑte ſuperiori manifeſta vl' occulta: ⁊ corpꝰ cū ea cito marceſcit ⁊ eius facies tornatilis fit in breui: ⁊ fit ſincopis ſemꝑ aut ſm̄ plurimū hora ꝑncipij paroxiſmi ſi fuerit interpolata. Si vero ꝯtinua fuerit hora acceſſionis incipit ⁊ fit ipſa ſincopis ſꝫ plurimū: ⁊ h̄ ꝑ ſe ⁊ infallibiliter ſuꝑ febris ſincopalē ſignificat ꝙ ſi ſincopis fuerit cū accidentibꝰ ſignificantibꝰ materiā calidā ſignificat feb. ſincopalē de materia calida ſi vero cū accidētibꝰ ſignificātibꝰ materiaʒ frigidā fuerit febrem ſincopalē de materia frigida ſignificat.

Cura tota intenſio tua ſit in ꝯfortationem virtutis ⁊ ꝯtradictiōe accidentiꝫ ⁊ ſincopis: nā hec infirmitas ex malitia ſui accidētis ⁊ ne virtus cadat requirit ꝙ omni tꝑe ⁊ hora infirmus nutriat̄ ⁊ regat̄ cū rebꝰ ꝯfortātibꝰ

co: ⁊ infrigidãtibꝰ calorẽ ſpiritū ⁊ omnino cuſtodiat̃ ab omni euacuatiõe ⁊ re multiplicãte caliditatem ⁊ vacuitatẽ: ſi võ hora poriſmi vel alia hora ſincopis ſup veniret ⁊ os cū dẽtibꝰ clauderet̃ apiat̃ ſecure cū aliquo inſtrumẽto ⁊ ꝓhiciat̃ in os infirmi ita ꝙ tranſglutiat ſi poſibile fuerit aliqd de aq̃ frigida in qua ſit vinũ de granatis muzuz vel forte: ⁊ ponat̃ in ipſa aq̃ vel vino de mica panis abluta: aut aliqd de aq̃ ordei cū ſucco de granatis muzis: aut aliqd de vino rubeo ſtiptico cū aq̃ veri frigoris ⁊ ſit aqua multiplicata ſup vinũ: aut aliquid de ſucco berberis cū mica panis ⁊ aq̃ frigida induat multotiẽs in die camiſiã infuſaz i aquã roſataz vł aquã mixtã cū cãphora ⁊ puluere ſandalorum nullomõ extrema fricent̃: q: talis fricatio i fe. tali trahit calorẽ extra ⁊ dimittit ꝑncipiũ ⁊ inducit ſincopim imo multotiẽs mortẽ: nã cū iſta feb. fuerit ex cauſa calida addit̃ in augumẽtū ⁊ eiꝰ malitiã ꝑ fricationẽ cū omnis fricatio irritet calorẽ ⁊ ſpiritum ⁊ cū euaporare facit ⁊ ſic inducit ꝑ iſtã viã in tali caſu ſincopī ⁊ ipſaz ſi inuenit augumẽtat: in egritudine ex cauſa frigida q̃ fuerit huiꝰ generis ꝯtrariũ fricatio extremo opat̃ vt inferiuſ apparebit. Sumat talis patiẽs ante poriſmũ ⁊ hora maioris getis troc. de karabe cū aq̃ roſa ⁊ vino de granatis aut ſucco berberis ſeu agreſta: aut vino ſtiptico et aqua frigida valde multiplicata ſuper vinũ. Nutriat̃ multũ ante acceſſionẽ ex carnibus pullorum et edorum alteratis ⁊ ꝯditis cū lactucis cucurbitis: portulacis endiuijs ⁊ ſilibus: ⁊ ꝯditis cū agreſta ſucco berberis ⁊ granatorum: aut cū acetoſitate citri: aut cū ſucco fructuũ acetoſorum. ſepe bibat aquaz frigidam cū ſucco fructuũ acetoſorum. ꝯueniens eſt vt ſumat poſt multas acceſſiones de tyriaca cū ſucco granatorum vel berberis: aut cū agreſta ⁊ aq̃ veri frigoris: ⁊ ſit aq̃ multiplicata valde in cõpoſitiõe ⁊ potu tali tyriaca de ſui ꝓprietate omne deſtruit venenum: ⁊ ſi dat̃ cū talibꝰ rebꝰ frigidis colerã ⁊ eiꝰ vẽtoſitatẽ deſtruit omnino: ⁊ h̃ ꝯueniũt omnes ⁊ veritas ſic ſe hz ſi tyriaca fuerit de vipis ⁊ pbiſice compoſitionis et h̃ regimine vſq; ad eius finẽ hec febris regatur ⁊ nõ aliomodo.

Caplm. xx. de febre ſincopali que fit ex humoribus frigidis crudis.

f **Jt autem** hec febris ex materia flegmatica frigida q̃ ẽ in loco putrefactionis. ſ. extra venas vel intra acq̃ſiuit manifeſtã venenoſitatẽ q̃ cum fumat vel expirat ad cor ſua venenoſitate coartat ſpirituz ⁊ calorem in ipſo: ita ꝙ libere nõ euẽtat̃ ⁊ ſic fit ſincopiſ: ſeu defectus mortalis q̃ſi accidit ſz plurimũ hyeme ⁊ autũno ⁊ hominibꝰ hñtibꝰ cõplexionẽ frigidã ⁊ qui vſi ſunt rebꝰ frigidis flegmaticis ⁊ melãcolicis vt piſcibꝰ ⁊ herbis ⁊ fructibꝰ humidis ⁊ aqua frigida cum rebus indigeſtibilibus.

Signa huiꝰ ſunt ſincopis q̃ accidit oĩ die hora poriſmi ⁊ ſpecialiter circha occaſuz ſolis ⁊ defectꝰ pulſus q̃ſi in omni ſecũda ꝑcuſſiõe ⁊ iflatio oculorum ⁊ faciei ⁊ palliditas ⁊ malꝰ appetitꝰ cū vomitu flegmatico ⁊ corpꝰ mollificat̃ ⁊ vrina apparet diſcolorata ſpiſſa ⁊ aliquãdo tenuis cum liuiditate oculta ſeu manifeſta.

Cura ſumat patiẽs omni mane in aurora. ℥. ij. ſe. apij vel ſiſileos ſeu feniculi vel petroſilini: aut ameos vel amomi cū. ℥. ij. s. ſyrupi acetoſi vel mellis roſati aut oximellis cõpoſiti cū aq̃ mellis: vł aq̃ decoctiõis cipi ⁊ mellis. a ꝑncipio omni die fiat fricatio ꝑma pedum ⁊ coxarū fricatiõe media cū pano medie aſꝑitatis vt materia ad exteriora trahat̃: ⁊ poſt illã fricationẽ inceptam ꝑ tẽpus fiat iterum cū illa alia fricatio manuũ ⁊ brachiorum ⁊ pectoris: ⁊ ſit tẽpꝰ iſtarum fricationũ lõgõz valde ita ꝙ nõ poſſit egri tẽpori ſomni ⁊ dormitionis ſue qetis. ſumat hora poriſmi: ⁊ añ poriſmum micã panis cū ſucco ordei vł aq̃ ordei. aut panez cū ydromelle ⁊ zucha. Si võ ſitiz habuerit ſumat ſyrupũ acetoſuz vel oximel cū aq̃ calida decoctionis paſſularum aut granorum granatorum dulciũ. Si võ famẽ habuerit ⁊ nõ fuerit debilis: ſz ſatꝭ fortis nutriat̃ cū cibis dictis ⁊ mica panis. aut cū mica panis ⁊ vino rubeo ſtiptico mixto eq̃li mixtura ⁊ ſit in hyeme aq̃ calida actu: eſtate võ frigida. omnino a potu aq̃ frigide abſtineat ⁊ a piſcibꝰ ⁊ ſilibꝰ Si võ debilis fuerit nutriat̃ cõpulis ⁊ carnibꝰ edinis aſſatis ⁊ arietinis ꝯditis cū agreſta aut ſucco berberis vel vino de granatis ⁊ ſilibꝰ. ⁊ bibat vinum dictũ limphatũ vt dictũ eſt ſm tẽpora. Si ãt erit ſtrictꝰ ſm vẽtrez ⁊ nõ ſellaret fiat ſuppoſitorium de ſapone omni die ante cenã ⁊ prãdiuz vel de ſalgẽma: aut alia re vel fiat cliſtere cū aq̃ decoctionis ficle ⁊ oleo viola. ⁊ melle ⁊ aliquantulo ſalis ⁊ erit vtile valde. Regat̃ hic patiens: a ꝑncipio vſq; ad finẽ h̃ regimine ⁊ nõ alio q: bene curabit̃ ſi deus voluerit.

Caplm. xxj. de febribus mixtis videlicet q̃ntanis ⁊ ſextanis.

f **Ebres iſta** ſemper fiunt ex flegmate vitreo ⁊ colera nigra ſpiſſa mixtis: aut ex aliis materijs groſſis et duris et ſpiſſis mixtis ad inuicẽ. Videndũ ẽ hic de differẽtia inter fe. cõmixtas ⁊ cõpoſitas ſm medicuz Febres aũt cõmixte appellant̃ q̃ fiũt de materia non pura: ſz mixtis groſſa ſpiſſa q̃ eſt diuerſarum naturarum ſm ꝓpriã materiã ſicut eſt materia q̃ fit ex flegmate aliquo groſſo ſpiſſo ⁊ melãcolia vincẽte melãcolia in cõpoſitiõe: aut vincẽte flegmate q̃ fit ex cõmixtiõe equali illorū duorum: ⁊ aliquãdo ꝯtingit quod tales materie ꝯtingunt ex materijs aduſtis q̃ miſcent̃: ⁊ aliq̃n ex nõ aduſtis. Compoĩte võ feb. appellant̃ q̃n vna fe. miſcet̃ cū alia fe. ꝯtinua vł interpolata eiudẽ generis vel diuerſorum generum vt cū cõponit̃ tertiana cū tertiana ꝯtinua vel interpolata aut cū ethica ⁊ h̃ ꝓprie dicit̃ fe. cõpoſita: vel dicitur fe. cõpoĩta q̃n cõpõit̃ cum alia egritudine videlicet cū apoſthemate aut cū vulnere. vł cū alia egritudine alteriꝰ generis: ⁊ h̃ nõ dicit̃ fe. cõpoĩta ꝓprie: ſed egritudo compoĩta.

Signa ſunt vrina diſcolorata tenuis: ſz in diẽ poſt acceſſionẽ colorata apparet ⁊ pulſus ocultus ⁊ paruus ⁊ ſpiſſus apparet: ⁊ nõ habẽt h̃ fe. certũ modũ neq; horã afflictionis ſz in ordinate in ſuis ſunt acceſſionibꝰ: aliq̃n. n. faciũt poriſmũ de quinto in quintũ aliq̃n de ſexto in ſextuz: aliq̃n affligũt de ſero: aliq̃n in nonis: aliq̃n in nocte ⁊ aliq̃n in die ⁊ vagãt ſemꝑ in acceſſionibꝰ ſuis ⁊ ſm plurimũ in quartanas cõuertũt̃ vt vult. Hypo. iij. particula ꝓnoſticorum Ubi dicit febribꝰ vero inordinate vagantibꝰ quartane ſunt future et ſpecialiter in autũno ⁊ hyeme.

Cura neceſſe ẽ vt patiẽtes has feb. q̃libet die ante acceſſionẽ mũdificentur cū rebꝰ euacuãtibꝰ flegma ⁊ melãcoliã ⁊ materiam aduſtã vt ſunt pillule fetide aut ſtomatice alkindi q̃ fiẽt aut mundificent̃ cū aliquo ex medicaminibꝰ turbit mixto cū aliq̃ ex decoctõibꝰ factis ꝯ melãcoliã aut quartanã ſupius capitulis ſupra diebus vero quibꝰ meliꝰ geſcit ante prãdiũ ⁊ ante cenã ꝑ horas: ſumat ꝓ qualibet vice. ℥. ij. oximellis compoſiti aut. ℥. ij. oximellis ſquilitici aut cū aqua decoctionis radicũ feniculi apij ⁊ ſimiliũ: aut cū aqua decoctõis cipi vel cappari aut aſſari ſeu acori. Ungat̃ ſtomachus patiẽtꝭ ⁊ ſplen ſepe cū oleo

de ſpica in quo ſit aliquid aceti. Die vero acceſſio-
nis anteq̄ʒ acceſſio veniat ꝑ horas duas vl' tres co
medat de ſucco ordei: aut de aq̄ ciceꝝ rubeoꝝ in q
bus ponat de puluere cardamomi ⁊ aliaꝝ ſpecieꝝ.
Bibat de vino odorifero limphato cū aq̄ calida vl'
aq̄ decoctiōis radicū: dieb⁹ vō q̄etis maioris come
dat carnes arietis annualis: vel pulloꝝ: ſeu edi co
ctas cū ſpinachijs ⁊ feniculo: aut aſſatas conditas
cū puluere ſpecierū ⁊ ſucco berberis: aut vino de
granatis ſeu de agreſta. Bibat vinū odoriferꝝ cla
rum limphatū paꝝ ſemꝑ ſero hora dormiēdi ſu-
mat de diagalāge aut diatriō pipeon: aut diamuſ
co ad modū caſtanee vel nucis ⁊ bibat cū h̄ poſt ali
quid boni vini paꝝ. poſt aliquas acceſſiōes die ac
ceſſionis in aurora ſumat. ʒ. s. tyriace maioris cuꝫ
vino calido: ⁊ erit bonū ⁊ ꝯueniēs: q2 calefacit ma
teriā q̄ remāſit ⁊ reſoluet ⁊ cōſumet eā ⁊ fiet acceſ
ſio minor in intēſione ⁊ durabilitate.

Caplm. xxij. de febre que empialos vocatur

I causa ⁊ materia

i hui⁹ fe. ꝯuenerūt omnes phi: ſʒ in no
minib⁹ nō conuenerūt q2 qdā appellāt
empialā illā quā alij lippariā vocāt de
qua diuerſitate nō eſt curādū poſtq̄ʒ in cā ⁊ modo
afflictiōis ꝯuenerūt. in empiala frigeſcūt exterio
ra ⁊ interiora calēt. ecōuerſo in lipparia. Auic. āt
ſm nomina ꝯriū dicit. Materia hui⁹ fe. q̄ empia-
la vel lipparios dicit̄ ē materia flegmatica groſſa
vl' colerica groſſa mixta cū humido cui⁹ vna pars
cū putruit ex caliditate extranea quaꝫ acquiſiuit ꝑ
viā putrefactiōis interiora calefacit et ſiti generat
Alia vō pars adeo in loco putrefactiōis retēta eſt
ꝙ nūdū potuit calefieri: ſʒ refugit caliditatē ⁊ ſua
frigiditate actuali infrigidat extrema donec diſſo
luta fuerit vel digeſta a natura vel beneficio medi
cinali. vel alio modo poteſt itelligi ꝙ h̄ fe. fit ex fle
gmate groſſo: cū. n. nō reſoluit̄ ex flegmate groſ-
ſo intrinſeco qn̄ inflāmat̄ ⁊ putrefit niſi aliqd ꝙ ca
lefacit locū putrefactiōis cū nō reſoluat̄ niſi qn̄ pu
tredo ei⁹ ē putredo flegmatis calefacit interiora ⁊
exteriora quodāmodo ⁊ qn̄ virt⁹ effundit̄ ad locuꝫ
vbi eſt leſio tūc euacuant̄ exteriora a calore ⁊ infri
gidant̄ extrema ꝓpter qn̄ in exteriorib⁹ eſt mate-
ria flegmatica cruda vitrea groſſa: fit etiā frigidi
tas quē multotiēs reſoluit̄ ex eo vapor q nō putre
fit: ſʒ eleuat̄ ⁊ calefit quodāmodo: ſʒ illa caliditas
aſſociat̄ cū illa vapore ſpatio paruo. Deinde ſepa
tur illa caliditas a vapore calefacto ⁊ reddit ad fri
giditatē quā habebat in radice ante putredinem ⁊
ſic infrigidant̄ mēbra exteriora. vel dr̄ ꝙ ꝑs ma-
terie flegmatice vitree colligit̄ ⁊ calefit in loco pu-
trefactionis intra corpus. Alia vō pars abſq̄ʒ aliq̄
putrefactiōe ſpgit̄ ſuꝑ mēbra et lacertos exterio-
res ⁊ eos infrigidat frigiditate ſua naturali. Si āt
materia hui⁹ fe. fuerit groſſa humectata acciden-
taliter cū illa colera fuerit pauca ⁊ fuerit in intrin-
ſeco corpis putrefit ⁊ calefac̄ locū ⁊ nō reſoluit̄ ex
ea aliquid accidit ꝙ natura cū calore ꝯuertit̄ ad lo
cum putrefactiōis vt ipſaꝫ paucā materiā ⁊ malaꝫ
deſtruat ⁊ reſoluat ⁊ ſic natura cuꝫ calore extrema
relinquēdo ⁊ infrigdat: ⁊ nō fiūt tales modo infri
gidationis ⁊ calefactionis ex iſta materia niſi hora
acceſſionis eo ꝙ cū putredo excitat̄: excitat̄ virt⁹
infrigidatōis i parte materie q̄ nō putrefit ⁊ h̄ fit ꝑ
excitationē ꝯtrarij mouētis ſuū ꝯriū. ⁊ eſt differē
tia inter iſtā ⁊ emitriteuꝫ: eo ꝙ in emitriteo mate-
ria colerica putrefit in exteriorib⁹ et facit rigorem
manifeſtū cū punctura de tertio die in tertiū ⁊ ei⁹
caliditas extranea plus durat multū q̄ʒ ei⁹ frigidi
tas vel rigor qđ nō fit in empiala vel lipparia: ⁊ ꝓ
ter h̄ affligit̄ cōtinue ex flegmate putrefacto intra
venas cū intēſiōe acceſſiōis omni die in occaſu ſo-
lis. hic mod⁹ afflictiōis neq̄ʒ ꝯri⁹ fit in empiala ne
q̄ʒ lipparia. Meſitat hora in modo afflictionis em-
piale ⁊ lipparie. dicit. n. ꝙ fe. eſt calor innaturalis
ꝓcedēs a corde mediātib⁹ artarijs ⁊ venis in totū
corp⁹ cū fe. empiala ⁊ lipparia ſit fe. deberet calor i
naturalis ꝓcedere ex corde in totū corp⁹ vt appa-
ret ꝑ febris diffinitionē. Dicēduꝫ eſt hic ꝙ quē ad
moduꝫ terra ad inferi⁹ naturalit̄ deſcēdit ⁊ ignis
ad ſupius: ⁊ ꝑ accidēs natura terre vel ignis impe
dit̄: ita febris omnis in eo ꝙ febris ꝓcedit ꝑ ſui na
turam a corde in totū corp⁹ niſi ꝑ accidēs a re fri-
gida q̄ nō putrefit impediat̄ vt apparet in empia-
la ⁊ lipparia manifeſte: et ꝑ h̄ nō ſeqt̄ ꝙ nō ſint fe-
bres. ſ. empiala ⁊ lipparia.

Signa ſunt vrina colorata ⁊ tenuis et
ſitis: ⁊ ꝑuitas velocitas ⁊ ſpiſ-
ſitudo pulſus ⁊ ei⁹ inſpiratio ⁊ manifeſta frigidi-
tas in exteriorib⁹ q̄ nō calefit ⁊ intrinſeca caliditas
febris lētes manifeſte: ⁊ ei⁹ acceſſio ſm plurimum
fit omni die: ⁊ ſentit īfirmus fatigationē ⁊ fractio
nem in membris ⁊ alices ⁊ eſitationes.

Cura ſumat̄ in aurora ⁊ ante cenā ſyru
pus acetoſus ꝯpoſit⁹ vl' mel roſa
tuꝫ cū aq̄ calida decoctiōis radicū feniculi petroſi
lini ⁊ apij ⁊ ſimiliū. Mūdificet̄ ſepe cū decoctione
facta ex mirobalanis citrinis indis ⁊ turbit que ſic
fit. ℞. mirobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ indoꝝ an̄. ℥. j. pi-
ſtent̄ ⁊ bulliāt cū roſis ⁊ prunis in. ℥. viij. aq̄ donec
medietas cōſumpta ſit: collet̄ ⁊ ponat̄ in illa colla
tura. ℥. ij. ſyrupi ro. ⁊. ʒ. j. vel. s. turbit ⁊. ℈. j. zin
ziberis puluerizati ⁊ cribellati: aut mūdificet̄ cuꝫ
pillulis ſtomaticis alkindi. poſt multas mūdifica
tions abluat̄ corp⁹ infirmi vel cū aq̄ calida vl' itret
balneū in quo nō ſudet niſi paꝝ. Recipiat de tro-
ciſcis paruis roſaꝝ omni die vnū cū ſyrupo aceto
ſo vel melle roſato in aurora ſpecialiter. poſt mul-
tas mūdificatiōes ⁊ cū aq̄ radicū: q ſic fiūt. ℞. ro
ſaruꝫ rubeaꝝ. ʒ. x. ſpice nardi ſucci liqritie an̄. ʒ. j.
ſe. citruloꝝ ſe. endiuie an̄. ʒ. ij. formētur troc. cum
aq̄ ro. ⁊ ſyrupo ro. ⁊ ſit vnuſq̄ſq̄ʒ. ʒ. ij. vel. ʒ. j. aut
ſumat eodē modo ⁊ hora trociſcos de ſpodio q ſic
fiūt. ℞. ſpodij. ʒ. x. roſaꝝ rubeaꝝ. ʒ. iij. ſucci liqui
ritie laudani an̄. ʒ. v. ꝯficiāt̄ cū mucillagine pſilij ⁊
ſit vnuſq̄ſq̄ʒ. ʒ. ij. vel. ʒ. j. nutriat̄ ante purgatio-
nem cū aq̄ ciceꝝ vel ſicle vel cauliū: aut ſucco ordei
q̄ ꝯficiant̄ cū lacte amigdalaꝝ ⁊ aliquātulo aceti: ⁊
bibat vinū agreſte limphatū cū aq̄ paſſularuꝫ vel
ſebeſten: aut vinū de granatis dulcib⁹ poſt mun-
dificationes ⁊ febris elongationem. Nutriat̄ cuꝫ
dieta carniū ⁊ reꝝ quas diximⁿ in quottidiana ve
ra interpolata: ⁊ bibat vinū ſm ꝙ dictum eſt illic.
Sero hora dormiēdi ſumat de diarodon abbatis
aut de roſata nouella ad modū caſtanee vel nucis
⁊ cum eo bibat aquaꝫ decoctionis ſebeſten aut paſ
ſularum ſeu granorum granatorum dulcium.

Caplm. xxiij. de febre que lipparia vocatur.

Sta eſt in contraria diſpoſiti

one ⁊ motu ad āte
i cedentem. Fit aūt ex flegmate vitreo
quod in oculto corporis ⁊ ꝓfundo com
prehēſuꝫ eſt ⁊ ibi infrigidat̄ forti infri
gidatione: veꝝ in ipſo accidit putredo quare ſper
gitur ex eo vapor eius qđ cū putrefit ſpargit̄ ⁊ in-
flāmat̄ in exteriorib⁹: ⁊ illud qđ nō eſt putrefactū
infrigidat̄ in interiorib⁹: ⁊ ꝑ iſtā viā fit et apparet
calor febrilis in exterioribus ⁊ frigus abſq̄ʒ febre i
interiorib⁹ ſentit̄: ⁊ nō apparet h̄ frig⁹ niſi h̄ tēpo
re: quē eſt q̄etuꝫ ⁊ aſſociat̄ ei ⁊ patit̄ ab eo ꝙ occur
rit ei. ſed poſtq̄ʒ incipit in eo putredo mouet̄ ⁊ ī fri
gidat̄ infrigidatiōe quadā quāuis nō ꝑueniat ad h̄
vt curat ꝑ totū corpus: ſed remanet circha interio

ra ꝓpter eius locationem in profundo corporis.

Signa ſunt pulſus rarus ⁊ tardus ⁊ inſpiratio ſlr: ⁊ vrina eiꝰ videt diſcolorata ⁊ tenuis ⁊ eſt abſq; ſiti ⁊ ſentit manifeſtam frigiditatē intra corpꝰ ⁊ in exterioribꝰ caliditatem ⁊ eſt cum interpolatione manifeſta.

Cura ſumat de oximelle cõpoſito vl' de oximelle ſqlitico vel de melle roſato. ℥. ij. ꝑ qlibet vice in mane ⁊ ante cenā cū aq̄ decoctionis radicū vel ſeminū calidoꝝ: aut radicum cappari ⁊ ſiliꝫ. Mundificet ſepe cū medicamine deturbit: aut cū pillulis fetidis vel ſtomaticis alkindi: aut cū decoctiõe facta ex mirobalanis kebulis ⁊ turbit ⁊ cū decoctiõe radicū cappari. Bibat in ꝑncipio aquā mellis vel aquā decoctionis radicū ⁊ mellis. Nutriat cū aqua ciceꝝ vl' ſucco ordei ⁊ brodio caulium ⁊ ſicle: vel cū feniculo ⁊ ſpinachijs mixtis ꝯditis cū lacte amigdalaꝝ. Si vero indigeret ꝯfortatiõe virtutis nutriat cū carnibus edi pulloꝝ ⁊ arietis annualis ⁊ gallinaꝝ coctꝫ cū herbis dictis ⁊ conditis cum ſucco berberis vl' granatoꝝ: aut cū agreſta ⁊ puluere cardamonii ⁊ ſpecieꝝ. Bibat vinū albū odoriferꝫ mixtum cū aq̄ calida vel frigida ſm q tēpus fuerit: aut limphatum cū aq̄ decoctiõis paſſulaꝝ. fundat ſuꝑ ſe poſt mundificationes multas aquā calidā: ⁊ ſumat hora dormiēdi de tyriaca cū aq̄ calida vel aqua decoctionis radicū: ⁊ ꝯfortet ſtomachū ſuūꝫ cū diagalanga vel diatrion pipeon ſumēdo de aliquo illorum ad modum caſtanee in aurora: ⁊ bibat poſt illud aquā decoctionis ſebeſten vel paſſularuꝫ. Diebus vero quietis ſumat de trociſcis roſarū vel de ſpodio factis in cura ſuperiori cum melle roſato ⁊ aqua calida: vel aqua decoctionis radicum.

Capitulum. xxiiij. de febribus compoſitis.

Omnes antiqui intēdunt ꝓprie ꝑ febres compoſitas qñ febris cõponit cū alia febre eiuſdē generis vel diuerſi generꝫ: verbi gratia cū febre eiuſdeꝫ generis ſicut qñ tertiana cõponit cū tertiana ꝯtinua. vel iterpolata vl' quottidiana ⁊ quottidiana continua vl' interpolata ⁊c. Cum febre vero diuerſoꝝ geneꝝ vt quottidiana cū tertiana ꝯtinua vel interpolata vel cū quintana vel econuerſo. aut tertiana cum ſanguinea aut quottidiana cum ethica: aut quartana cum ethica ⁊ aliquādo tres febres cõponunt ad inuicē vt due de tertiane interpolate cū ꝯtinua quottidiana vel ſanguinea: aut tertiana cõtinua. aut due quottidiane interpolate cū tertiana ꝯtinua vel ſanguinea ⁊ ſic de alijs. Et queādmodū componunt due interpolata ita componūtur due cõtinue ſed forſan quidā nõ cõcedūt hoc ꝓpter difficilē cognitionem eaꝝ: ⁊ diſputare de talibꝰ nõ pertinet ad medicū: imo inquiſitio de talibꝰ impedit bonā opationē medicinalē. Et de iſta qſtionē Auic. fecit mētionē li. iiij. c. de febribꝰ ꝯpoitis: ⁊ dimittere has qſtiones eſt vtile medico: vt ꝓbat. Gali. lib. de cõplexione ⁊ cõmēto regiminis acuto ruꝫ ſuꝑ illo paraſo videt aūt mihi q oportet ⁊c. dicit in locis illis q error paruus qd adiſcit diſciplus ex ſcientia dyalectice ſit cauſa maioris erroris ⁊c. ꝓpter quaꝫ cõpoſitionē febriū ordo ꝑiodoꝝ ipſarum ⁊ corporā ⁊ accidētia ipſaꝝ febriū ita cõmiſcētur q cognoſci minime poſſunt niſi ſapiens ſubtiliſſime circha ipſarum cõpoſitionē ꝯſiderauerit: ⁊ cū h vſus fuerit cū recta inueſtigatione ⁊ inqſitione circha diuerſas ſpecies febriū cõpoſitaꝝ. accidētia. n. febrium cõpoſitarum tribus variant modis: nā omnes acceſſiones ſiue ꝑoxiſmi compoſitarū febrium aut ſunt cõmunicantes aut ſubintrātes: aut coalternātes. verbigratia cõmunicātes dicunt quādo vnus incipit ⁊ alter incipit cū additione manifeſta in rigore frigore ⁊ orripillatiõe manifeſta ſiue veniat in eadē hora ſiue paꝝ poſtq̄ primꝰ incipit. Subintrātes appellant qñ primus ſubintrat anteq̄ bene finiat ſecūdus. Coalternās appellat q poſtq̄ pmꝰ incipit ⁊ finit ⁊ ſtat poſt h in qete ꝑ tēpus ⁊ tūc ſecundus incipit ꝓmoueri. verbigratia ponat q aliqua tertiana incipit in. iij. hora diei ⁊ finiat in duodecima ⁊ ſtet abſq; aliq̄ afflictione vſq; ad tertiam vel quartā horā diei ſecūdi ⁊ tūc ſuꝑuenerit acceſſio vel rigor ſecūde vel alterius febris tūc talis poxiſmus vere coalternās appellat ⁊ ſic in omnibus alijs continuis ⁊ interpolatis. Sed debes ſcire q primus ⁊ ſecūdus ſunt male cognitionis: ſed pmꝰ eſt deterioris omnibus. vltimus vero eſt leuioris cognitionis omnibus.

Signa ſunt ꝯſideratio in modo ⁊ qlitate afflictionis ⁊ nõ eſt iudicādum de natura febris cõpoſite ⁊ eiꝰ cauſa ꝑ circūuolutionē ⁊ reuolutionē ꝑoxiſmi ⁊ acceſſiõis: ſꝫ ꝑ modū ⁊ qualitatē afflictiõis qr due quintane ſꝫ reuolutionē faciūt ꝑoxiſmū de tertio in tertiū dummodo ꝑoxiſmꝰ ſit coalternās ⁊ due tertiane faciūt ꝑoxiſmū omni die: dūmõ ꝑoxiſmꝰ ſit coalternās nõ tamē ꝓpter h debet vocari febris q̄ facit ꝑoxiſmum de tertio in tertiū tertiana. neq; febris q̄ facit ꝑoxiſmū omni die quottidiana: ſꝫ ꝑma vocatur ſic qr ſunt due qntane ⁊ altera vocat ſic qr ſūt due tertiane: ꝓpter h ꝯuenit medico intelligēti vt cõſideret in modo afflictionis ⁊ hora ⁊ q̄litate: naꝫ ſi infirmus incurrit ꝑoxiſmū de tertio in tertium ⁊ ꝑoxiſmꝰ fuerit abſq; rigore manifeſto ⁊ puncturꝫ carniū ⁊ in pulſu nõ fuerit velocitas neq; ſpiſſitudo: imo potius cõtrariū. ſ. diuerſitas cū tarditate: neq; vrina fuerit colorata ⁊ colerica acuta ſꝫ diſcolorata ⁊ tenuis vel ſpiſſa ⁊ fuerit ꝑoxiſmꝰ lõgior q̄ in tertiana ⁊ magis durās ⁊ in ſuo motu nõ fuerit velocitas ſed potiꝰ tarditas tūc nõ poteris iudicare q talis febris nõ debeat tertiana vocari: ſꝫ potius qntana ⁊ ſpecialit cū fuerit abſq; ſiti ⁊ caumate ⁊ oris amaritudine: ſi vero illa febris q̄ affligit omni die fuerit abſq; frigore maifeſto imo fuerit cum rigore ⁊ puncturis ⁊ mordicatione: ⁊ cū ſiti valida ⁊ caumnate ⁊ amaritudie oris ⁊ ſeceſſu vl' vomitu colerico ⁊ cū pulſu veloci ⁊ ſpiſſo abſq; mlta diuerſitate ⁊ cum vrina colorata colerica acuta: tunc iudicandum erit q hec febris quamuis faciat ꝑoxiſmū omni die nõ eſt quottidiana de flegmate ſed ſunt ſecunde tertiane: ⁊ ſm iſtum modum compoſitionis febrium fiat iudicium de qualibet febre compoſita ꝑ modum ⁊ qualitatē febris compoſite nam quādo videris hominem extenuatū et vrina fuerit aliquādo ſimilis vrine ſani hominis cūꝫ quadam oleaginitate: ⁊ aliquando fuerit colorata ſpiſſa ⁊ non inueneris infirmum quin ſemꝑ caleat accidentaliter ⁊ febrem habeat et eius pulſus fuerit ſubtilis ſtrictus cū quadaꝫ mollicie ⁊ omni ſero in occaſu ſolis ſentit in mēbris ⁊ dorſo ⁊ lacertis mēbrorum ſuorum frigus aliquod vel acceſſionem et cum hoc habuerit nauſeā ⁊ malum appetitū ⁊ in oculis ⁊ facie quaſdaꝫ inflationes pallidas ⁊ in pedibus ſimiliter: ⁊ vene corporis iam incipiūt apparere ⁊ figure oſſium vltra debitum ⁊ cū hoc cutis frontis ⁊ timporū incipiat a re fieri ⁊ ſemper poſt prandium et comeſtionem calor febrilis manifeſte augumentatur poteris ſecure iudicare q hec feb. eſt ethica compoſita cum flegmatica.

Cura poſtq̄ cognoueris febris compoſitioneꝫ: videlicet q aliqua febris fuerit compoſita cum alia febre eiuſdē generꝫ aut diuerſi generis: vt tertiana cūꝫ tertiana: vl' tertiana cum quottidiana: aut quottidiana cum ethica:

aut alia ſm aliū modū compoſitionis tu debes ꝓ-
cedere ꝯ febrē cōpoſitā eiuſdē generis cū medici-
nis dictis in curis ſimpliciū illius generis: ⁊ ſi ma
teria cōpoſita reperiret̃ vt eſt in tertiana nō vera cū
medicinis dictis ī cura tertiane nō vere. Si vō ter
tiana cōponeret̃ cū flegmatica componas medici-
nas flegmatica ⁊ tertiane vere ſimul hoc modo ſi
magꝫ timuerꝫ de tertiana q̃ꝫ de flegmatica addas
in cōpoſitione medicinaꝝ ciboꝝ ⁊ potuū de aquis
⁊ decoctionibꝰ ea que magis valēt ꝯ colerā ⁊ eam
deſtruāt nō negligēdo naturā flegmatis: ſeu ea q̃
dicta ſunt in curis flegmatice. Si vō magis timue
ris de materia flegmatica ſeu de febre flegmatica
multiplica medicinas flegmaticas ſup colericas ⁊
omnia alia nō negligēdo ea que coleraꝫ extinguūt
⁊ deſtruunt. Si aūt equaliter timueris de vtraqꝫ
miſceas omnia eq̄liter ⁊ h̄ ſemp nō negligēdo ma
gis timoroſuꝫ ⁊ magis eminēs ⁊ ledēs. Eodē mo
do ꝓcedat̃ qn̄ ethica cōponit̃ cū flegmatica vel ſe,
alia. Attēdendū ꝙ ethica cū cōponit̃ cū alia febre ⁊
ſpecialiter cū quotridiana quaꝝ cōpoſitio ē ſꝫ plu
rimum ꝙ eſt male curatiōis ⁊ difficilis: imo ſm
plurimū ethica cū ſic cōponit̃ mortalis inuenit̃ ⁊
impoſſibilis curatiōis. Eodē modo dicēdū ē ſi ali
qua febris cōponeret̃ cuꝫ alia febre que ſuperuenire
ꝓpter apoſthema in ſtomacho epate vel alio mē-
bro. verbigratia ſicut ſi aliquis haberet tertianaꝫ
vel quartanā ⁊ ſuperueniret ⁊ pleureſis vel ꝑipleu-
monia vel ſquināntia tūc ꝯueniēs eſt vt medicꝰ op
ponat ſe cū medinis cōuenientibus ad apoſthema
cum maiori ⁊ ſubtiliori ꝯſideratione nō negligen-
do febrē priorē ⁊ eius curaꝫ. Scire hic conuenit ꝙ
omnes febres ſeu egritudines cōpoſite ⁊ ſpecialit̃
ſi fuerint geneꝝ diuerſoꝝ ſunt maioris timoris et
difficilioris cure q̃ꝫ ſimplices: ⁊ ꝓpter h̄ indigent
ſubtiliori ꝯſideratione cū meliori ⁊ maiori inueſti
gatione ſi recte ⁊ phiſice curari debēt. O q̃ꝫ pauci
inuenti ſunt tēpore noſtro q̄ ſm ꝙ ꝯuenit in curꝫ
febrium ⁊ egritudinū cōpoſitarum ꝓcedāt vt nā
requirit: ⁊ vt plurimū egritudines quas noſtro tē-
pore vidimus ⁊ curauimus aut fuerunt febres vel
egritudines ꝯpoſite vel de materia cōpoſita: ⁊ rariſ
ſime inuenimꝰ febre vel egritudines que haberēt
materiā ſimplicē ⁊ nō cōpoſitā neqꝫ apoſthema ēt
⁊ in apoſthematibus iſtud magis difficile repit̃
⁊ veꝝ eſt Scire hic cōuenit ꝙ philoſophi aliud vo
lunt ꝑ egritudinē compoſitā ⁊ aliud ꝑ febrē cōpoſi
tam: nā febris ꝓprie ⁊ vere nō dicit̃ compoſita niſi
quādo componit̃ cū alia febre eiuſdeꝫ generis vel
diuerſoꝝ generū: egritudo varo dicit̃ cōpoſita qn̄
ꝯponit̃ cū alia egritudine eiuſdē generis vl' diuer
ſorum geneꝝ: vt qn̄ egritudo cōſimilium cōponit̃
cū egritudine officialiū vel cū cōmuni egritudine
verbigratia ſicut cōponit̃ febris cum apoſthema-
te vel vulnere ⁊ ſimilium.

Caplm. xxv. de febre queꝰ emitriteus dicitur.

E

Mitriteus dicit̃ febris cō-
poſita ex duabꝰ
febribus quaꝝ vna ē tertiana ⁊ altera
flegmatica: ⁊ dicit̃ emitriteꝰ ab emi ꝙ
eſt mediū ⁊ triteus tertiana: vnde emi
triteus quaſi cuius febris vna pars in cōpoſitione
ſemꝑ debet eſſe tertiana: ⁊ ſm hoc volūt quidā ꝙ
ſpecies emitritei ſunt tres videlicet ꝑmo quādo co
lera putrefit extra venas ⁊ flegma intra ⁊ ſecundo
quādo flegma putrefit extra venas ⁊ colera intra.
tertio quādo colera extra venas putrefit ⁊ melāco
lie intra: ⁊ poſſunt ponere quartū modum quādo
melācolia putrefit extra venas ⁊ colera intra et ſic
ſm iſtū moduꝫ tot ſunt ſpecies emitritei quot ſūt
cōpoſitiones que ſunt inter febrē flegmaticā inter
polatā vel ꝯtinuaꝫ vel quartanā interpolataꝫ aut
continuā ⁊ febreꝫ tertianā ⁊ ſic videret̃ ꝙ ſpecies
emitritei eſſent quattuor ad minꝰ ſed penes inten-
tionem phoꝝ emitriteus nō eſt niſi vna ſpecieruꝫ
febriū cōpoſitaꝝ ⁊ ꝓbatur ſic: emitriteꝰ eſt febris
cōpoſita cuius vna pars eſt tertiana pura vel non
pura: ⁊ omnes phi antiq̄ volūt ꝑ tertianā abſolu-
te tertianam interpolatā: ⁊ ꝑ aliā volūt eius ꝯtraꝫ
in qualitatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuis materialibus ⁊ ta
lis cōpoſitio impoſſibile eſt vt fiat niſi ex tertiana i
terpolata ⁊ cōtinua flegmatica. ergo nō eſt emitri
teus niſi vna ſpecieꝝ febriū cōpoſitaꝝ quāuis eniꝫ
tertiana interpolata alijs modis poſſit cōponi cū
quartana interpolata vel cōtinua aut flegmatica i
terpolata nō tamē ꝓpter h̄ dicunt̃ ſpecies emitri
tei: ſed dicunt̃ febres cōpoſite vel ſpecies febrium
compoſitarum que fiunt ⁊ poſſunt fieri ex tertia-
na cōtinua vel interpolata cum quartanis ⁊ alijs
⁊ ſic ſm iſtā cōpoſitionē emitritei quā verā credi-
mus manifeſta eſt nobis cauſa eius ⁊ loca cauſarū
ipſius febris compoſite manifeſta ſimiliter erunt
ipſa. n. ꝑ naturā ſue cōpoſitionis qn̄qꝫ facit ꝑoriſ-
mum cōmunicātes: ⁊ iſte eſt difficilioris cognitio-
nis alijs vt ſupra ſcriptū eſt: ⁊ qn̄qꝫ ſubintrantem
⁊ iſte eſt etiā male cognitionis: ⁊ qn̄qꝫ ſubalternan
tem ⁊ iſte eſt melioris cognitionis omnibus alijs.

Signa ſunt ꝙ patiēs cōtinue affligit̃
⁊ ſemꝑ eiꝰ acceſſio intēdit̃ cir-
cha occaſum ſolis ⁊ calor circha noctē multiplicat̃
⁊ nūqꝫ euacuant̃ vene a febre ⁊ afflictione febrili: ⁊
facies ⁊ oculi minus tumeſcūt q̃ꝫ in flegmatica pu-
ra: ⁊ habet infirmꝰ pulſuꝫ paruū velocē ⁊ ſpiſſum
cū quadā mollitie: ⁊ alia hora affligit̃ manifeſte de
tertio in tertiū diē cū rigore ⁊ ſpecialit̃ circha ter-
tiam vel poſt tertiā: ⁊ ſi eſt tertiana vera in cōpoſi
tione durat acceſſio circha horas. xij. ſi aūt nō ve-
ra fuerit durat acceſſio q̃ cū rigore incipit ⁊ que fit
de tertio in tertium diē plus. xij. horis non mul-
tuꝫ: et omnia accidētia ſignificantia tertianā ſunt
magis acuta ⁊ magis intēſa. Si tertiana fuerit pu
ra in cōpoſitione ⁊ breuius finiat̃ in nō pura durat
longiꝰ ⁊ ſunt magis remiſſa: vt ſunt ſitis ⁊ cauma
⁊ rigor ⁊ calor ⁊ oris amaritudo ⁊ ſimilia ſignificā
tia ſup dominiū colere. Urina vō in emitriteo ſem
per liuida q̄ſi videt̃: ſꝫ hora acceſſiōis colere ⁊ poſt
acceſſionē fit magis colorata q̃ꝫ ante ⁊ minꝰ ſpiſſa
tn̄ liuidior: ⁊ tūc pulſus infirmi hora caloris ꝑ rigo
rem ſit magis velox ⁊ ſpiſſus ⁊ durꝰ cū minori di
uerſitate ꝓpter cōtionē inductā ex qualitatibꝰ co-
lere ſup ꝯtrietatē flegmatis: ⁊ apparet lingua aſꝑa
⁊ citrina vel nigra multotiēs: ⁊ ſignificant ꝓprie
ſup ꝯtinuā afflictioneꝫ ⁊ patit̃ infirmꝰ nauſeaꝫ et
defectionē appetiꝰ: ⁊ eſt hec febris cōpoſita timo-
roſa durās vſqꝫ ad. xx. vel. lx. dies ſm plurimum
quāuis ſm plurimū ante h̄ tēpus accidētia tertia-
ne minuant̃ ⁊ euaneſcant: ⁊ fit ſudor manifeſte de
tertio in tertiū diē ꝑter ꝙ febris eſt toto remouea
tur ⁊ incipit in augumēto ꝑoriſmi tertiane aliena
tioneꝫ ⁊ vana loq̄t̃ ⁊ plꝰ q̃ꝫ in tertiana ſimplici nō
cōpoſita.

Cura oportet vt ſoluat̃ infirmꝰ a ꝑnci-
pio cū rebꝰ reſpiciētibꝰ coleraꝫ ⁊
flegma hac via ſi colera habundauerit ſup flegma
ꝙ raro ꝯtingit addēdū eſt in medicinis colere ſu-
per medicinas flegmatis aut ecōuerſo. Si vō eq̄li
ter timeret̃ de malitia flegmatis ⁊ colere ⁊ medici
ne in cōpoſitione eq̄les erūt. Mūdificet̃ ergo cuꝫ
decoctiōe q̄ fit ex tamarindis māna ⁊ turbit cū aq̄
decoctiōis prunoꝝ ⁊ ſyrupo roſ. aut ex decoctiōe
q̄ fit ex mirobalanis kebulis tamarindis caſſia fi-
ſtula cū aq̄ decoctiōis prunoꝝ ⁊ ſyrupo ro. aut cū
reubarbaro mixto cū ſyrupo ro. ⁊ aq̄ prunoꝝ ⁊ ſu
mat bis in die ꝓ digeſtiuo ſyrupū acetoſuꝫ cū aq̄

decoctionis prunoꝝ ꝛ granoꝝ̄ granatoꝝ vel ber
beruꝫ: aut oxicbaram mixtā cū melle roſ. ꝛ eadem
aq̄ inducat̄ vomitꝰ hora affluctionis cū ſyrupo ace
toſo cōpoſito ꝛ aq̄ calida. Nutriat̄ cuꝫ ſucco facto
ex farina ordei. vel auene vel farri vel ſpelte ꝯdito
cuꝫ lacte amigdalaꝝ in quo aliq̄ virtꝰ pipis ponat̄
h̄ modo. Accipiat̄ aliqd pipis piſtati groſſo modo
ꝛ liget̄ in petia ꝛ dimittatur bulire cū cibo vſqꝫ ad
decoctionē: ꝛ tūc remoueat̄ petia cū pipe a cibo: ꝛ
hora comeſtiōis ponat̄ ſup cibariū vel ptiſanā vi-
nuꝫ de granatis vel ſuccū berberis vel agreſtā. ꝛ
ſumat pro potu aliqd iſtoꝝ cū aq̄ fri. eſtate hyeme
cū calida. poſſet comedere aquā ciceꝝ abſqꝫ pipis
virtute: ꝛ cū virtute pipis in qua vinū de granatꝭ
poneret̄. aut ſuccus berberis vel agreſta. Hic mo
dus medicatiōis h̄ꝫ locū vſqꝫ ad dies. vij. ſi virtus
ꝛ etas ꝛ ꝯſuetudo ꝛ habitudo corporis conueniret
ꝑma die vel ſecūda aut tertia poſſet fieri fleboto-
mia ꝯueniēter: q: vt ꝓpoſitū eſt in cura quartane
ꝯtinue flebotomia in omni materia q̄ in venis cō-
tinet̄ cōueniens eſt eo ꝙ quātitateꝫ materie abſqꝫ
aliquo timore ſeu periculo minuit. Poſt. vij. dies
ꝛ cū ſigna digeſtiōis incipiūt apparere: ꝛ furor co
lere incipit manifeſte debilitari: purget̄ cū medici
nis fortiorib' vt eſt medicamē ꝙ fit ex reubarba-
ro ꝛ turbit mixtis cū ſyrupo ro. aut melle roſato ꝛ
aq̄ decoctionis prunoꝝ vel radicū feniculi ꝛ ſiliuꝫ
aut purget̄ cū decoctiōe facta ex mirobalanis ke-
bulis ꝛ citrinis ꝛ reubarbaro dulcorato cū ſyrupo
roſato ꝛ aq̄ prunoꝝ ꝛ i fine poſt. xiiij. die vl. xx. mū
dificet̄ cū pillulis ſtomaticis alkindi: ꝛ nutriatur
cū carnibus pulloꝝ: edoꝝ gallina: ꝑdicū ꝛ ſimiliū
coctis cū lactucis cucurbitꝭ ꝛ portulacis ꝛ ſimilibꝰ
ꝯdiant̄ cū agreſta vino de granatis ſucco berbe-
ris ꝛ ſumac. ꝛ tūc bibat vinū albū limphatū cū aq̄
frigida aut cū aq̄ decoctiōis berberorū vel ſumac
aut granoꝝ granatoꝝ vel pomorum acetoſorum.
Poſt iſtas purgationes vltimas ſumat de troci.
roſaꝝ vel ſpodij cū ſyrupo violato. et aq̄ decoctio
nis radicū in aurora. ꝛ vtat̄ diarodon abbatꝭ mix
to cū roſata nouella. aut cuꝫ diagalāga ꝛ zucharo
ro. veteri. poſſet comedere de iſtis carnibꝰ ꝛ ſimi
libus coctis in veru teſtula ꝛ paſtillo conditis cum
agreſta vino de granatis ꝛ ſucco berberis vel ſu-
mac ꝛ puluere cardamomi ꝛ cinamomi electi abſqꝫ
nocumēto aliquo ꝛ timor bene rectū ꝛ ꝯueniēs iu
dicat̄ a ſapiētibꝰ. ſi virtus in q̄nta vel ſeptima de-
bilitaret̄ reſpectu longitudinis egritudinis vt ſe-
cure cū carnibꝰ ꝛ vino vt dictū eſt ſupius cōtinue
nutriat̄. ꝛ ſpecialiter ſi priora cibaria recipere non
poſſet ꝓpter abbominationē aut faſtidiū poſſet ēt
in fine circha dies. xx. ſumere de tyriaca cū vino d̄
granatis ꝛ ſilibꝰ ꝛ eſſet valde vtile: eo ꝙ confortat
naturam ꝛ finit materiā infirmitatis poſt purga-
tiones factas.

Caplm. xxvj. de febre peſtillentiali.

Ultotiens accidit aeri vt al
teretur in q̄lita-
m tibus ſuis actiuis ꝛ paſſiuis. ſ. caliditа
te frigiditate humiditate et ſiccitate. et
mutat̄ i ſui ſubſtātia ꝛ putrefit ſicut ac-
cidit aq̄ vt putrefiat ꝛ ſicut aqua nō putrefit modo
aliquo ꝓpter ſuā ſimplicitatē: ꝛ h̄ eſt cōmune cuiꝫ
rei ſimplici: imo ꝓpter illud ꝙ rei admiſcet̄ de cor
poribus terrenis putridis fetidis malis q̄ miſcet̄
ei: ꝛ accidit toti qualitas mala: ſilr̄ aer nō putrefit
nullomodo ꝓpter ſuā ſimplicitatē imo ꝓpter illd̄
ꝙ ei admiſcet̄ de vaporibꝰ malis fetidis putridis
q̄ miſcent̄: ei ꝛ accidit toti q̄litas mala ꝛ cauſa huiꝰ
putrefactiōis ꝛ mutatiōis q̄ fit in aere q̄nqꝫ eſt ma
nifeſta ꝛ q̄nqꝫ oculta ꝛ nō manifeſta. Cauſa manife
ſta mutās aerē ſm omnes ſuas q̄litates actiuas et
paſſiuas eſt vēti ducētes fumos ꝛ vapores malos
ex locis corruptis ꝛ fetidis ad locū bonū ꝛ nō cor-
ruptum in quibus locis malis fetidis ſunt corpora
exiccata vl' occiſa nō ſepulta: ſꝫ relicta i ſupficie ter
re et fortaſſe hec cā ē ꝓpinqua loco in quo venit pe
ſtilentia abſqꝫ quod venti ducāt putrefactionē cor
porum ꝛ locoꝝ putridoꝝ ſicut accidit terris ꝛ vil-
lis ꝛ locis in q̄bus ꝓpe habitationē ponit̄ linum
ꝛ canabs in aq̄s ſtantibꝰ a q̄bus aquis ſtantibus ꝛ
lino eleuant̄ fumi ꝓfundi ꝛ fetētes qui aerē mutāt
mutatione mala fetēti ꝛ putrida ſm ſubſtātiam et
q̄litatē: ꝛ talis aer cū inſpirat̄ mēbra ſpiritualia et
totū corpus ſm naturā ſui imutat ꝛ putrefacit hu
mores ꝓut eos inuenit habiles: ꝛ facit fe. q̄ a medi
cis peſtilētialis appellat̄. Cauſa vero aeris putri
di oculta eſt q̄ accidere facit putredines in terris
ꝛ ſupficie terre ꝑꝑ cauſas. euētus quaꝝ ignoratur
ꝛ ꝑncipiū omniuꝫ iſtaꝝ eſt forme ex formis celi fa-
cientes illud eſſe neceſſariū cuius euentus ignora
tur: ſed tales cauſe nō equaliter inferunt in omni-
bus habitantibꝰ in loco peſtilentiali: eo ꝙ homi-
nes nō equaliter ſunt diſpoſiti quāuis ſint in loco
infecto. vnde Auic. li. quarto. c. de febre peſtilen-
tiali dicit Agens. n. ſolum cū ꝑuenit ꝛ patiēti non
eſt ꝑparatio nō accidūt actio ꝛ paſſio. Et eſt ſcien-
dum ꝙ qualitates actiue ꝑme. ſ. caliditas ꝛ frigidi
tas cuꝫ multiplicant̄ ꝑter ſolitū ꝛ debitum in aere
mouēt corpora ꝛ humores ad corruptionē ꝛ putre
factionem. Siccitas vero ꝛ humiditas diſponunt
omnem materiā ad patiendū cuꝫ facilitate aut cuꝫ
difficultate vt de leui putrefiat vl' nō putrefiat de
leui. nā humiditas ꝑparat ad patiēduꝫ omnē ma-
teriaꝫ cū leuitate ab omni agēte. ſiccitas vero diſ
ponit corpus ad patiēduꝫ cuꝫ difficultate ab omni
agente. Apparet manifeſte quomodo humiditas
eſt potētiſſima cauſa ad putrefactionē aeris ꝛ alio
rum: ꝛ poteſt hoc ꝓmoueri ꝑ diffinitionē putrefa
ctionis que talis eſt. Putrefactio eſt corruptio in
humido ꝓpre ꝛ ſm naturā caliditatis ab aliena ca
liditate. Manifeſtuꝫ eſt ꝙ egritudines ꝛ febres q̄
accidūt cauſa ſiccitatis diſponentis aerē ꝛ humo-
res pauciores ꝛ acutiores ſunt q̄ꝫ que acidūt cauſa
humiditatis multiplicate in aerē ꝛ in alijs rebus ꝛ
totū vult Hypo. iij. particula amphoriſmorū vbi
dicit conſtitutiōes vero anni omnino quidem ſicce
pluuialibꝰ ſūt ſaniores ꝛ minꝰ mortifere nō negat
Hypo. quin in ſicco tēpore fiāt egritudines ꝛ feb.
de putrefactione ꝛ corruptiōe vbi dicit ꝙ fiūt pau
ciores ꝛ magꝭ acute q̄ꝫ in humido. vn̄ dicit Hypo.
in eadē particula. In ſiccis tēporibꝰ fiūt fe. acute:
ꝛ in tēporibꝰ ſiccis febres acutas ꝛ egritudines de
acuta materia oportet expectare ꝛc̄. ſed egritudi-
nes ꝛ febres peſtilētiales ſemꝑ fiūt ꝛ ſm plurimū
fieri debēt ex aere humido turbido ꝛ īfecto ab hu
miditate putrefacta vel ex humiditate diſponente
aerē ad putrefactionē cuꝫ cauſa mouēs vel agens
manifeſta vel oculta ſupuenerit. fiūt ergo ſm plu
rimuꝫ omnes egritudines peſtilentiales ſiue om-
nes egritudines de putrefactiunt ab humido diſ
ponēte vel exiſtēte in aere ꝛ rebꝰ elemētatis vt ꝓ-
poſitū eſt ꝑ diffinitionē putrefactionis.

Signa de ſignis ꝑtinētibꝰ ad h̄ capi-
tulū q̄dā ſunt q̄ ſignificāt peſti
lentiaꝫ ꝑ via cauſe aut cauſaꝝ q̄daꝫ ſignificāt ipaꝫ
egritudinē in patiēte. Signa que ſignificāt peſti-
lentiam ꝑ viā cauſe: aut cauſaꝝ ſunt multiplicatio
animaliū vel vermiuꝫ in terra q̄ generant̄ ꝛ fiunt
ex putrefactione vt ſunt rane. ꝛ ſpecialr̄ rane par-
ue que apparēt hora pluuie cū caliditas intēſa eſt
in aere ꝛ fuga animaliū que habitant ſub terra ad
ſupficiē: terre vt ſunt mures terrei qui talpe ap-
pellant̄ et fuga animaliū volatilium a nidis ſuis ꝛ

oua in nidis dimittere: ⁊ alteratio aerꝫ in die vno
ad calidū frigidū ſiccū ⁊ humidū: et multiplicatio
nubiū ⁊ claritatis ⁊ turbulētie in aere in die mul-
totiens: ⁊ alteratio diei in ortu ſolis ad turbulētiā
⁊ claritatē ⁊ pluuiā ⁊ ad auſtrinalē diſpoſitionē. Et
ſi videris ꝙ ſol qñqꝫ orit̃ cū claritate qñqꝫ cuꝫ tur-
batione aut orit̃ cū nebula que eſt vt puluis ⁊ cum
multiplicatiōe vēti auſtralis iudica peſtilētiaꝫ eue
nire. Si aūt cū hoc in autūno ſpecialiter: ⁊ in alijs
temporibꝰ videris multiplicare ſtellas cadētes: ⁊
ignes deſcēdentes in aere ⁊ ignē ꝑpēdicularē in
modū lācee vel ſagitte et videris ſigna ſignificātia
pluuiā hora magne caliditatis ⁊ non pluit: ⁊ vide-
bis variolas in pueris ⁊ hominibꝰ multiplicare iā
es certus ſuꝑ euētuꝫ peſtilētie per viā cauſe ⁊ cau
ſarum.

Peſtilentialis febris ſigna ſunt ꝙ ē quieta ex
terius: ⁊ turbans interius ⁊ apparet mortalis ſm
plurimuꝫ ⁊ eſt ſm caliditatē ⁊ fortē inflāmationeꝫ
in interioribꝰ: ⁊ eius pulſus debilis velox ⁊ ſpiſſus
ſentit̃: ſed augumētat̃ in nocte ⁊ ſimiliter eiꝰ anhe
litus: ſed aliquādo fetens fit ⁊ eſt expiratio maior
manifeſte ipſa inſpiratiōe: et ſiſtoles in pulſibꝰ ma
ior diaſtole ⁊ eius vrina aliquādo paꝝ immutat̃ ab
vrinis ſanoꝝ in colore ⁊ ſubſtātia ⁊ eſt fetēs qñqꝫ
et aliquando apparet ruffa vel rubea ſpiſſa liuida
manifeſte; ⁊ eſt cū tuſſi vehemēti ⁊ aſpitate ⁊ nigre
dine vel citrinitate lingue ⁊ ſimiliter eſt cū calu et
debilitate appetitus ita quādoqꝫ ꝙ ſi nō reſiſtit̃ ei
ab ſtantibꝰ ⁊ medicis cū comeſtione violent̃ more
tur infirmus. ⁊ multiplicant̃ in ipſa inquietudo et
debilitas virtutis totiꝰ corporis ⁊ tuſſis abſqꝫ mū
dificatione ⁊ doloroſis ſtomachi: ⁊ ꝑuenit poſt il-
lud ad ſincopim multotiēs ⁊ ꝑmixtionē rationis ⁊
multiplicātur vigilie ⁊ mollificatio corporis ⁊ de-
bilitas in qua homo ſtat ita vt nō loquat̃ vel tepor
ita ꝙ videt̃ eſſe infirmꝰ abſqꝫ febre: ⁊ egeſtio ⁊ om
nes ſuꝑfluitates que a corpore expelluntur fetide
⁊ liquide vel indigeſte ſūt ⁊ fiunt: ⁊ fit cuꝫ ea dolor
lateꝝ ⁊ ypocūdrioꝛuꝫ ⁊ neruoꝝ intenſio vl̓ ſpaſmꝰ
⁊ vt breuiꝰ dicat̃ cuꝫ videris inter homines ⁊ ani-
malia tales egritudineꝫ multiplicari eris certꝰ ex
paucis ſignis ꝙ ipſa eſt febris peſtilētialis: ⁊ dete
rius ꝙ eſt in ea eſt ꝙ poſt apparitionē digeſtionis
⁊ ſignoꝝ criſis ipſa febris peſtilētialis multotiens
in criſi ipſa ſubiecto hominē interficit: ſed in non
peſtilētialibus ſemꝑ eſt ꝯtrariuꝫ vel ſm plurimuꝫ
vt vult. G. cōmento amphoriſmoruꝫ ſuper apho
qbuſcunqꝫ criſis his nox difficilis ante acumē ſuꝑ
ueniens vero leuior vt in pluribus. Dicit. n. ibi ꝙ
omnis criſis plus attinet ſanitati ꝙ̄ morti niſi egri
tudo fuerit peſtilētialis ⁊c. ⁊ cauſa huius eſt: eo ꝙ
putredo veniēs ab aere putrefacto: ⁊ diſpoſitio i-
ducta ab occultis cauſis que nō ſentiūtur ita ꝯfirma-
ta ⁊ coartata ſunt in radice cordis ⁊ ſpiritualiū ꝙ
nullomodo poſſunt a natura ⁊ virtute cum inſtru-
mentis ⁊ medicinis remoueri quamuis in materia
humorali febrili putrefacta digeſtionē cōpleat ⁊ ꝑ
ficiat: ⁊ ꝓpter hoc neceſſe eſt medico ſapiēti vt con
tinue a principio inſtet cū confortatiōe cordis vio-
lenter ⁊ ſpiritualiuꝫ cū rebus ꝯfortātibꝰ cor: ⁊ cuꝫ
euacuatiōibꝰ vniuerſalibꝰ ⁊ particularibꝰ ⁊ nutri
mento vt inferius in cura eius dicemus.

Cura duobꝰ modis intēdit̃ i cura febris vel egritudinis peſtilētialis vide-
licet cū rebꝰ defendentibꝰ que ꝑtinent ad ꝑuiſionē
cum defenſione: ⁊ rebus ꝑtinētibꝰ ad egritudinē
factam. ſ. contrarijs alterantibꝰ egritudinē et re-
mouentibꝰ cāꝫ egritudīs ⁊ eius accidētia. Res vō
que ꝑtinent ad defenſionē cum ꝑuiſione ſunt cibi
elixati cū lactucis portulacis vel ſcariolis cōditi cū
aceto ⁊ ſucco berberis vino de granatis ⁊ acetoſi-
tate citri ⁊ vinū ſtipticū limphatū cuꝫ aq̄ veri fri-
goris ⁊ ſit aqua equalis vino in quātitate ſm cō-
mixtionē. aut cibi aſſati vt ſunt carnes volatilium
⁊ animaliū. ⁊ iſti ſunt meliores quia in ſua ſiccitate
actuali plus ⁊ melius defendūt putrefactionem ⁊
minus putrefiūt alijs ⁊ corrumpunt̃. Utant̃ etiaꝫ
cōdimentis que fiūt ex aqua roſata ⁊ ſumac ⁊ rebꝰ
⁊ fructibus acetoſis. De his auteꝫ que defendūt a
peſtilentia eſt rorare domos ⁊ cameras cum aqua
veri frigoris ⁊ aceto ⁊ ſternere cameras ⁊ domos
cū folijs ſalicuꝫ ⁊ roſis nenufare ⁊ folijs neſpiloꝝ
mirtiloꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ vitis ⁊ ſimiliū. ⁊ rorare faci
em ſepe ⁊ ſpiritualia cuꝫ aqua roſata ⁊ abſtinere a
coitu ⁊ balneis calidis aque dulcis: et habere do-
mos ⁊ loca que reſpiciant verſus ſeptētrionē naꝫ
aer ſeptētrionalis ⁊ eiꝰ ventus. ſ. boreas rectificat
peſtilentiā: eꝯtrio in auſtro ⁊ parte meridionali. q:
auſter peſtilentiā facit ⁊ firmat. Abſtinere a fructi
cus humidis ⁊ herbis humidis eſt vtile niſi recti-
ficent̃ cuꝫ rebꝰ ſtipticis ⁊ acetoſis. Multiplicare ci
bos ī numero meliꝰ ē ꝙ̄ multiplicare ipſos ſꝫ quā
titatem. Rectificare aerē peſtilentialē infectuꝫ ex
vaporibus fetidis eleuatis a corporibꝰ mortuoruꝫ
⁊ paludibꝰ bonū eſt quia ſicut de ꝓprietate pluuie
⁊ nubiū ⁊ vapoꝝ hūidoꝝ eſt inficere aerē ꝑ viā cō
mixtionis ⁊ ipſaꝫ ꝑparare ad putrefactionē. ⁊ pe-
ſtilentiam ita de natura ignis ē reſoluere ⁊ deſtru
ere omnes vapores ⁊ ſuꝑfluitates mixtas cū aere
que putrefaciūt aerem ⁊ diſponūt ad putrefactio
nem. Si aūt aliquis hominum ꝑmanentiū in loco
peſtilentiali videt̃ repletus ſm venas ⁊ eſſet vſus
ſubtractione ſanguinis fiat flebotomia vel ſubtra
ctio ſanguinis cū ventoſis: ⁊ veꝝ eſt ꝙ omnis ho
mo qui eſt in loco vel in terra peſtilētiali ſi ſumpſe
rit de pillulis que ſic fiunt omni die pondus. xxvj.
granoruꝫ ordei aut. xviij. ⁊ ſpecialiter in principio
peſtilentie ⁊ mortalitatis euadet a peſtilentia ⁊ eā
non incurret. ℞. aloes. ℥. j. mirrhe croci añ. ℥. ß.
terrant̃ ⁊ ꝯficiant̃ cuꝫ vino: ⁊ cū vino recipiant̃.
Bibere cū ſuis cibarijs in prādio ⁊ cena acetū bo
num vel agreſtā cū aqua niuis vel cuꝫ aq̄ veri fri-
goris eſt de melioribꝰ rebꝰ: ⁊ comedere cum aceto
lentes excorticatas ⁊ coctas eſt conferēs: et ſumac
cū cibarijs. odorare camphorā: ſandalos: lignum
aloes roſas thus: coſtum: ſtoracē ⁊ ſimilia: ⁊ ſuffu
migatio domos ⁊ cameras ex eis multū ꝯfert. ſu-
mere bolum armenū cū aceto ⁊ aqua frigida reme
dium affert: ⁊ fit qualibet vice pondus boli arme-
ni. ℥. j. qui vtit̃ tyriaca de tertio ī tertiū diē, in au
rora tēpore peſtilentie ⁊ mortalitatis: ⁊ eaꝫ recepe
rit cū vino de granatis: vl̓ ſucco berberꝫ: aut agre
ſta vel vino ſtiptico decoctiōis ſumac aut cū aceto
ſitate citri mixtis cū aqua veri frigoris ſecurꝰ erit
ab egritudine peſtilentie ⁊ mortalitatis ſi deus vo
luerit.

Cura egritudinis vel febris peſtilentialis iam
facte eſt vt a ꝑncipio ſi vincens fuerit ſanguis fiat
flebotomia multiplicata in numero. Si vō alij hu
mores fuerint magis vincētes ꝙ̄ ſanguis in ma-
teria febris euacuet̃ ꝑter digeſtionē cū medicinis
ſimplicibus vel cōpoſitis a ꝓpriatis ad humorem
vel humores habundantes vel peccātes in infir-
mitatibus ꝯfortent̃ a medico ⁊ ab ſtantibꝰ infirmi
patiētes peſtilentialē febrem vt viriliter comedāt
maxime ſi appetitꝰ malus ⁊ debilis fuerit: nā plu-
rimi eoꝝ qui viriliter agūt ſuꝑ illud ⁊ violent̃ co-
medunt ter vel quater in die rectificatos cibos ab
ſoluūt ⁊ viuūt. hi vō faciūt ꝯtriū moriunt̃ ⁊ ſpecia
liter ſi ypocūdria tendunt̃ ⁊ multiplicant̃ vigilie ⁊
ꝑmixtio rationis ⁊ calus appetitꝰ nutriant̃ cū mi
ca panis abluta cū aqua veri frigoris ſuper quam
poſt ablutionē addat̃ ſuccus granatoꝝ vel berbe

ris aut agreſta: aut acetoſitas citri aut cū lacte acetoſo: ſeu cū ſucco ordei ſup quē ponat̄ agreſta vel ſuccus acetoſus. Bibat vinū de granatis cū aqua veri frigoris: aut comedat lactucas vel portulacas ſeu ſcariolas cū aceto fortiſſimo ⁊ coctas ⁊ crudas Si virt⁹ incipiet debilitari ⁊ diminui appetit⁹: nutriat̄ cū pullis aſſatis ⁊ carnib⁹ edi aſſatis ⁊ ꝑdicibus ⁊ ſimilib⁹ nutritis ⁊ ꝯfortatis cū acetoſitate citri: ſucco de granatis vl' berberis: vel agreſta: aceto: mirtis ⁊ ſumac: aut fructibus acetoſis: ⁊ bibat cū eis vinū albū odoriferꝫ limphatū cui ſit admixtum quãtuꝫ eſt quintuplū eius aq̄ dulcis veri frigoris. Nullomodo ſubſtineat ſitiꝫ neqꝫ famē ſꝫ bibat aquā frigidam vſqꝫ ad facietatē ⁊ ſpecialiter ſi mēbra nutritiua fuerint abſqꝫ opilatione et aꝑate roret̄ facies cū aq̄ roſata ſepe in die ⁊ pect⁹ ⁊ latera ⁊ fiat emplaſtꝝ ſup pect⁹ cū ſandalis ⁊ roſis ⁊ cãphora mirtis ⁊ incorporatis cū aq̄ roſata et ſterne domos cameras ⁊ lectū cū folijs ſalicis altee: mirtorum neſpiloꝝ ſorbaꝝ ⁊ pomoꝝ acetoſoꝝ ⁊ pirrorum ⁊ citonioꝝ roſaꝝ rubeaꝝ ⁊ vitis ⁊ ſimilia. roret̄ parietes camere ⁊ lecti cū aceto et aq̄ roſa. mixtis. abluat̄ lingua ⁊ mūdificet̄ a ſua aſperitate cuꝫ aceto ⁊ mucillagine pſilij et ſyrupo acetoſo. ſepe ſumat in die ⁊ nocte de trociſcis cãphore cum vino de granatis ⁊ acetoſitate citri ⁊ ſimilib⁹: aut ſumat de diarodon abbatis mixto cū triaſandalo ⁊ bibat poſt illud vinū de granatis vel agreſtã vl' ſuccū berberis cū aq̄ frigida. Nō ſic dies in q̄ medicus nō faciat infirmū aſſellare cū ſuppoſitorio vl' cliſteri aut cū decoctiōe medicine medicãtis materiam peſtilētie. a principio vſqꝫ ad finem ſemp debent fieri medicine ex reubarbaro tamarindis mirobalanis citrinis ⁊ kebulis ⁊ indis confortatis et mixtis vel decoctis cū aq̄ decoctiōis prunoꝝ acetoſorum aut mirtoꝝ aut pomoꝝ acetoſoꝝ. Abſtineat patientes febrē peſtilentie a balneo calido aq̄ dulcis: ⁊ potu aque calide tamqꝫ ab inimico mortali: q: multiplicat peſtilētiaꝫ multiplicãdo calidum accidentale cū humido ⁊ appetitū deicit ⁊ ſpirituꝫ exalare facit: ⁊ cū rarificat per h̄ virtutē debilitat vniuerſalem. Tu nō inuenies aliqd taꝫ vtile ⁊ bonum in curatiōe febris peſtilētialis quēadmodum abſtinere ab vſu aq̄ calide ⁊ ablutiōe eius ⁊ ab vſu brodioꝝ carniū habētiū caliditatē ⁊ humiditateꝫ actu niſi ipſa brodia rectificata fuerint cuꝫ agreſta vino de granatis berberis vel aceto ⁊ ſimilibus. Electuaria ſeu ſyrupi q dant̄ cū aq̄ frigida vtilia ⁊ valde bona ſunt vt triaſandalū ⁊ diarodon abbatis ⁊ zuccharū roſatū ⁊ ſilia. ⁊ h̄ vult Alnã. ⁊ omnes alij. c. de curatiōe huius febris. Si vō infirm⁹ non dormiret ſup timpora ⁊ frontē ponant̄ petie infuſe in ſucco ſolatri ⁊ ſucco ſempuiue ⁊ aq̄ ro. mixtis vel ſucco lactucaꝝ ⁊ folioꝝ papaueris cuꝫ oleo de papauere aut de nenufare ⁊ aliquãtulo aceti. Sumat ſero cū vadit dormituꝫ ſyrupuꝫ de papauere vel de nenufare cū aq̄ veri frigoris q: bonuꝫ erit, poſſet infirm⁹ in fine infirmitatis ponere ſup ſua cibaria aut poſt remiſſionē feruoris de puluere q ſic fit miſcendo ipſuꝫ cum aliquãtulo vel aliquo ex ſuccis acetoſis ſupiusdictis. ℞. cardamomi. ʒ. ſ. cinamomi electi. ʒ. j. galãge. ʒ. j. croci. ℈. j. gariofiloꝝ nuciſmuſ. añ. ʒ. ſ. terant̄ ⁊ cribellent̄: ⁊ eſſet hic puluis etiã ꝯueniens ſup cibaria cū ſuccis acetoſis q vtunt̄ in ꝑuſione ꝓpter defenſionē de quibus facimus ſupius mētionem in principio cure. Halyabas. in comento tegni. c. de reſumptiōe vl' de regimine conualeſcētis ſub verbo. Et iam narraui omnes iſtas res ſicut dixi paulo ante ⁊c̄. dicit ꝙ poſt. G. ⁊ diaſcoridē inuēte ſunt herbe vltimi iuuamēti velocis valoris ſic valoꝝ cãphore ī egritudinibus peſtilētialib⁹ calidis: ⁊ muſcus in egritudinibus peſtilentialibus frigidis: ⁊ multa alia bona ponit in alijs herbis illic ⁊c̄. Et ſpecialiter dicit velocitas faciēdi euadere herbe cuius flos aſſimilat̄ celeſti ⁊ vocat̄ roſtrū porcinū ſeu cicorca ex ꝑūctura ſcorpionū ⁊ ex morſu ſerpentis ⁊ viperarū donec dicit̄ ꝙ qui biberit ex ea aliqd ⁊ mordet ipſuꝫ vipera aut ſerpens aut ſcorpio non ſentiet ꝓpter eas dolorē: et ſi eſſet ex rebus que ſunt deteriores eis vel iſtis rebus ⁊ maligniores: q: ſtat anno vno ꝙ non imprimit in corpus eius venenum ⁊c̄.

Caplm. xxvij. de variolis ⁊ morbilis.

Variole ſunt puſtule

parue rotunde que cōmunites accidūt toti corpori: ⁊ vt plurimū eueniunt pueris ⁊ doloſcētibus ⁊ fiūt a materia mala multiplicata in venis calida ſanguinea putrefacta cū quibus ſemp eſt febris concluſa. Et morbili ſunt puſtule colerice in quãtitate numero ⁊ duritie minores variolis ⁊ maioris timoris niſi ī oculis quia minus accidūt in oculis q̄ꝫ variole et fiunt ex materia ſanguinea mixta cū colera in quapl⁹ multuꝫ habundat colera q̄ꝫ in variolis imo ſm plurimū fiūt maioris ex colera pura: ⁊ ſūt anguſtie doloris ⁊ pūctiōis q̄ꝫ variole ꝑꝑ acuitatē colere: ⁊ variole ſunt maioris grauedinis in dorſo ꝓpter venam magnã extenſam interius ſupra dorſum que eſt ſemp plena ſanguine qui ſanguis fit malus ex materia variolaꝝ ſm plurimuꝫ ⁊ eſt magis calida coꝝ materia ⁊ aduſta q̄ꝫ fit materia variolaꝝ: ⁊ nō accidunt ita morbilli cōmuniter ꝑ totuꝫ corpus vt variole ⁊ ſpecialiter in oculis.

Signa variolaꝝ ⁊ morbilloꝝ ſunt febris acute caliditatis et dolor dorſi ⁊ narrium pruritus ⁊ in ſomno timor ⁊ grauitas capitis ⁊ oculoꝝ rubedo cum pulſatione in timporib⁹ ⁊ fronte ⁊ punctio in toto corpore ſentitur. Et debes hic ſcire ꝙ hec accidētia in morbilo ſunt intēſiora ⁊ magis acuta q̄ꝫ in variolis. Et ſcias ꝙ morbilus vel variole citrine ⁊ dure parue vl' minute vel inuolute ⁊ violacee ⁊ rubee vehementis rubedinis: ⁊ ille que ſunt ambulatiue vt formica: ⁊ ille que faciunt ſupficiē corporis quaſi ſpaſmatam: omnes tã variole q̄ꝫ morbili ſunt male diſpoſitionis ⁊ nature ⁊ ſpecialiter ſi dure vel cū labore egredi videant̄ ⁊ mutari neqꝫ febris neqꝫ eſtuatio ſedant̄ neqꝫ alleuiant̄: ⁊ ſi cū hoc ſincopis ſupuenerit ⁊ tremor cordis eger abſqꝫ dubio morient̄. econtrario ſi febris cito atqꝫ calor ſedaret̄ ⁊ egreſſio variolaꝝ ⁊ maturitas: non erit timenduꝫ de egro qꝛ bene ⁊ cito liberabit̄.

Cura variat̄ modus curatiōis morbillorum ⁊ variolaꝝ ſm diuerſitatē tēporum ipſius infirmitatis: quia alia eſt cura variolarum ⁊ morbilloruꝫ ante q̄ꝫ apparere incipiant: ⁊ alia poſtq̄ꝫ manifeſte apparēt: ⁊ alia cuꝫ incipiunt mutari ⁊ apiri: ⁊ alia quãdo faciunt cruſtas ⁊ eſcaras. Ratione tēporis in quo ſentit dolorē in dorſo ⁊ pruritum in naſo ⁊ alia accidētia ſignificantia futuraꝫ infirmitatē: ſed mundū ipſa infirmitas incipit apparere conuenit vt fiat flebotomia aut ſubtractio ſanguinis cuꝫ vētoſis: ⁊ ſumat micã panis cum ſucco granatoꝝ ⁊ aqua frigida: aut ſumat trociſcos de ſpodio qui ſic fiunt. ℞. roſaꝝ rubearum ſpodij añ. ʒ. v. ſeminis acetoſe. ʒ. ij. ſ. ſumac ſeminis portulace añ. ʒ. j. ſ. balauſtie. ʒ. j. gūmi arabici ʒ. j. opij. grana. ij. cōficiant̄ cuꝫ ſucco berberis vel acetoſe: ⁊ ſit pondus vniuſcuiuſqꝫ. ʒ. j. vel. ij. dantur cū ſucco granatorum aut berberis ſeu agreſta ⁊ ſimilibus: vel ſyrupo de mirtis aut de agreſta ⁊ de aqua frigida: aut ſumat trociſcos camphoratos quos fecimus in cura ethice. Comedat eger ſuccū

farine ordei vel auene aut ſpelte ſeu farri condi/
tum cum lacte amigdalarum ſuper quem. Sem-
per aſpergant ſuccum berberis aut ſuccum gra-
natorum acetoſorum ſeu agreſtam ⁊ his ſimilia.
In potu ſumat aliquem ſuccum iſtorum cum aqua
frigida: aut comedat lentes excorticatas coctas
cum aceto conditas: comedat etiam cibarum fac/
tum ex holeribus frigidis videlicet ex lactucis por
tulacis ſcariolis ⁊ cucurbitis conditum cum lac-
te amigdalaruꝫ ⁊ ſucco aliquo acetoſo ſtiptico nul
lomodo aliud bibat neqꝫ comedat.

Si vero ſtrictus fuerit ſecundum ventrem ſu-
mat in mane aquam decoctionis prunorum: aut
tamarindos cum aqua decoctionis prunorum aut
mãnam: hoc enim regimine aut omnino puſtula-
rum vel variolarum aut morbillorum egreſſio pro
hibebitur: aut ſi quid egreſſum fuerit paruuꝫ erit
poſtqꝫ vero apparere inceperint morbilli vel vario
le nullomodo flebotometur neqꝫ ſanguis ſubtra-
hatur neqꝫ aliquid quod ventreꝫ ſoluat in futuro
detur quod ideo fieri conuenit quia flebotomia
tardat exitum earuꝫ ⁊ materiã earum corruptam
⁊ malam quam natura propter eius malitiã inten
dit expellere ad exteriora repꝛimit ⁊ dat cauſaꝫ vt
currat ⁊ redeat ad interiora ⁊ principalia ⁊ interfi
ciat. Si vero h̄ tempore daretur aliquod ſolutiuũ
vt prepararet materiam variolarum vt ad inteſtina
deriuaretur ⁊ ſic ſolutiuum debile vel forte fieret
cauſa magne ſolutionis ventris diſinterie quod ẽ
ſignum mortale in variolis ⁊ morbillis: ⁊ cum hoc
diſturbamus naturaꝫ ab intenſione propria mun
dificationis materie male per viam conuenienteꝫ
⁊ eſſet talis operatio contra ſermonem. Hypo/
cratis pͥma particula amphoriſmorum vbi dicit.
Quecũqꝫ oportet ducere vndecunqꝫ natura repit
inde ducere oportet per conuenienteꝫ regionem
nullomodo h̄ tempore aliquo oleo tangatur neqꝫ
comedat vnctuoſa neqꝫ bibat vinum: quia oleum
multiplicat eius corruptionem ⁊ febrem maiorem
inducit: ⁊ materiam variolarum ⁊ morbillorum in
flammat ⁊ auget. omnia alia eam acuunt ⁊ faciunt
ipſam maligniorem et magis acutam ⁊ doloroſam
Iterum nullomodo poſtqꝫ inceperint variole ap
parere ſumat infirmus de trociſcis ſpodij neqꝫ cã
phore quia operantur contra illud quod natura
intendit. tempore expulſionis cohoperiatur tem
perate ita ꝙ non ſentiat debilitatem: neqꝫ graue
dinem cuꝫ pãnis vt ſudor prouocetur ⁊ materia ad
cutis ſuperficiem tota leuiter ⁊ ſuauiter ⁊ cito tra
hatur. Sepe in die ſi nauſeam ⁊ tribulationem ⁊
eſtuationem ſenſerit ſumat de aqua que ſic fit. ℞.
ficuum ſiccarum: vue paſſe: lentium excorticata-
rum ſeminis fenugreci: ligni de lacca vel de mir-
tis: aut ſandali rubei añ. ℥. j. piſtentur ⁊ buliant
in. lł. iij. aque donec eius medietas ſit conſumpta
colletur et reponatur: h̄ auteꝫ aqua: vel eius vſus
variolas prouocat ⁊ cito maturat ⁊ appetituꝫ con
fortat ⁊ eſtuationem remouet. Aliud ad idem.
Recipe radicum feniculi ſeminis aniſi petroſili-
ni: ſucci berberis añ. ℥. j. ſandalorum. ℥. s. fic-
cuum ſiccarum paſſularum añ. ℥. iij. piſtentur ⁊ bu
liant in. lł. iij. aque donec meditas ſit conſumpta:
colletur et tota die vel multotiens in die infirmo
tribuatur. Comedat hoc tempore etiam vt ſuperi
us dictum eſt ⁊ bibat aquam decoctionis paſſula
rum ⁊ radicis feniculi ⁊ ſeminis mirti et grano-
rum granatorum vel berberis. Sepe in die ponat
in oculis narribus ⁊ auribus ⁊ gargarizet de a-
qua que ſic fit ne oculis vel auribus aut gula vel
narribus aliqua colligatur vel fiat variola aut
morbillus. Recipe aque roſate. lł. j. ſumat carnoſi
tatis granati añ. ℥. s. piſtentur ⁊ buliant aliquan/
tulum cum aqua roſata colleꝛ ⁊ infrigideꝛ. Ad idẽ
℞. granorum granatorum acetoſorum ſumac vel
berberis añ. ℥. j. buliant in aqua roſata ⁊ collentur
Si teraꝛ anthimoniuꝫ vltima triciõe ⁊ fricetur cũ
ſucco coriandri vel ſucco ſolatri ⁊ poſtea colleꝛ ille
ſuccus cum petia et ponatur in oculis narribus ⁊
auribus: defendit membra illa a malicia variolaꝝ
⁊ morbillorum. Sciẽ hic conuenit ꝙ morbillus vł
variola ſi naſcatur ⁊ augumentetur in oculo auri-
bus vel narribus ꝙ deſtruit operationẽ illius mẽ
bri in quo maturata fuerit. Si vero in gula multi-
plicaretur bene deſtrueret anhelitum aut cibi trã
ſitum ad ſtomachum. Ungantur ſepe nares ⁊ au-
res cum oleo de mirtis vel oleo roſato propter lo
ci defenſionem. Cum vero morbillus ⁊ variole be
ne mature fuerint ⁊ pfecte ad ſupficiem cutis exie
rint ⁊ ſanguis vel virus ex eis emanat aut incipit
emanare. regatur cum dieta ⁊ potibus dictis ſupe
rius niſi fuerit nimis debilis ⁊ tunc ſi nimia debi-
litas. vel ſincopis ſupueniret poſſet comedere car
nes pullorum vel edorum coctas cum lactucis cu-
curbitis ⁊ portulacis endiuijs ⁊ ſimilibus ⁊ condi-
tas cuꝫ aceto vel agreſta aut ſucco berberis vł gra
natorum aut acetoſitate citri vel arancij. Uinũ nul
lomodo bibat ſecundum ꝙ dictum eſt. Locetur h̄
tempore vltime maturationis ad iacendum ſuper
folia ſalicis vt dormiat: aut ſuper folia populi vel
pomorum acetoſorum vel puluerizetur lectus ſu/
us totus ex roſis tritis vel floribus violarum ſic-
cis: vel ex floribus nenufaris bene tritis et mixtis
cum puluere ſandalorum: naꝫ iſta adiuuant ad mũ
dificationem variolarum cum confortatione loco-
rum in quibus fuerint ⁊ variolas exiccant. abſtine
ant ꝑ poſſe a carnibꝰ ⁊ vino vſqꝫ ad horam in qua
febris ⁊ calor ⁊ feruor ⁊ eſtuatio receſſerint et corti
ces qui ſunt ſuper loca variolarum ⁊ morbillorum
qui incipiunt ren ouerı aut remota ſunt: tunc enĩ
bibat vinum debile limphatum multum: ⁊ come-
dat carnes alteratas cum rebus et ſiccis acetoſis
et herbis frigidis vt dictum eſt. Si autem eorum
exiccatio nimis tardaretur tangantur variole cuꝫ
coto vel lana icui infuſa in aq̃ ſalſa. Si vero eſtas
fuerit: fiat ſuffumigium ex ſandalis roſis ⁊ mirtis.
Si vero hyemes locetur infirmus coram igne fa-
cto ex lignis tamariſci vel ſalicis. Tempore vero
exiccationis vel cruſtarum vel eſcararum: vario-
larum ⁊ morbillorum: vngantur cortices fedi ⁊ ſic
ci cum oleo tepido leuiter: vel cum oleo roſato et
oleo de camomilla mixtis et tepidis. et ſepe ablu-
antur membra balnectur totũ corpus in aqua dul
ci tepida vel in aqua dulci decoctionis maluauiſci
vel malue ⁊ florum camomille. poſſet etiam pone-
re plantas pedum in aqua calida dulci ⁊ aquis hal
neorum dictis tempore quo incipiunt apparere et
maturari ſi anguſtiam ⁊ puncturam fecerint mor/
billi ⁊ variole tempore ſupra dicto: quia mollificã
do loca illa remoueret anguſtiam ⁊ traheret ma-
teriam ipſam ad extrema cum velociori matura-
tione. Cum vero cadunt cruſte vel cortices. come-
dat carnes alteratas cum herbis frigidis ⁊ ſuc-
cis acetoſis dictis ⁊. Bibat vinum album valde
limphatum. Si autem ſigna concaua vel feda re-
manent in locis variolarum impinguetur corpus
cum iuribus gallinarum ⁊ carnium conditis cum
vitellis ouorum: aut cum ſuccis factis ex farina in
iuribus carnium ⁊ bibat vinum dulce limphatum
et vtatur ſepe balneis aque dulcis: et ſpecialiter
poſt comeſtionem per longum tempus. Ungan-
tur loca concaua ⁊ feda omni ſero cũre que ſic fit
Recipe litargiri contriti et abluti cum aqua per

nouem vices radicum cannarum ſiccarum: farine riſi: oſſium vetuſtorum: ſeminis. mellonum. farine ciceris granorum fabarum excort. coſti lupinorum excor. añ. ℥. ij. puluerizent̄ optime et cribellentur ⁊ incorporentur ⁊ miſceantur cū mucillagine pſilij ſenugreci ⁊ ſeminis lini: emplaſtrent̄ cum h̄ loca leſa ⁊ cōcaua morbillorum ⁊ variolaruꝫ omni nocte ⁊ in mane abluatur h̄ ⁊ remoueatur cū aqua tepida dulci: aut cum aqua decoctionis fabarum vel rizi ⁊ ſimilium.

Caplm. xxviij. de cognitione longitudinis et breuitatis febris.

e

A autem ex quibus

cognoſcitur breuitas vel longitudo cuiuſlibet egritudinis ſunt ipſa egritudo ⁊ modus afflictionis: ⁊ an ſit cita vł tarda apparitio ſignoruꝫ digeſtionis materie que in ſuperfluitatibus cōſideratur. Ipſa vero egritudo ſup ſeipſam ſignificat vtruꝫ ſit breuis vel longa: quē omnis egritudo que eſt de materia calida breuior ē ꝙ̄ que ē de materia frigida: niſi illa egritudo que eſt de materia frigida ſit fortiſſime leſionis ex nocumento facto in nobili op̄atione mēbri principalis vt eſt apopleſia vel ſpaſmus aut epilepſia: ratione hore acceſſionis vt eſt colica de ventoſitate ⁊ frigida materia cōgregata in inteſtinis: nam tales egritudines nō fiunt breues ꝓpter materiam ſed propter nocumentū accidens in membris que longo tempore leſioneꝫ fortiſſimā ⁊ velocem ſubſtinere nō poſſunt: ⁊ h̄ contingit propter continuā neceſſitatē et nobilitatem operationis mēbri in quo apparet leſio et ſit que operatio neceſſe eſt vt deſtruatur niſi natura infirmitatē vel cauſam eius vincat per ſe aut cū beneficio medicinali: aut neceſſario natura ſuperabitur a morbo ⁊ eius cauſa: propter fortiſſimā ⁊ malā leſioneꝫ accidentalem in nobili operatione quaꝫ natura diu tolerare nō poteſt ⁊ ſic per iſtam viaꝫ egritudo ſit egritudo frigida breuis cum eius materia fuerit pauca ⁊ natura fortis in reſolutione ⁊ expulſione eiuſdem: vt multotiens contingit in colica cui ſuperueniret fluxus ventris in eadē hora ⁊ expulſio ventoſitatis cuꝫ ſonitu ⁊ abſqꝫ ſonitu: ⁊ vt contingit in appopleſia vel ſpaſmo cui ſuperuenit febris ⁊ apparitio emoroydarum. Item non omnis egritudo que eſt parui et debilis nocumenti eſt longa vt effimera ſed illa in qua accidentia contraria ad egritudinem breuem coniungunt̄: longa dicitur. Per modū afflictionis cognoſcitur egritudinis breuitas vel longitudo: naꝫ ſi in breui poſt principium infirmitatis accidentia omni die intendunt̄ et fortiora et maligniora fiunt: ⁊ anticipent reſpectu ſolitorum anticipare et magis durant ꝙ̄ ante conſueuerunt neceſſario breuitatem principij augumenti ⁊ ſtatus ſignificāt: ⁊ ſcḋm h̄ ſignificant totius temporis infirmitatis breuitateꝫ: naꝫ impoſſibile ē vt modus infirmitatis ſic quaſi a principio varietur et infirmitas prolongetur: econtrario in contrarium. Unde. Hypocras quarta particula amphoriſmorum. Quibuſcunqꝫ per oxiſmi fiunt ſi qua hora febris dimiſerit in craſtinū eadem hora accipiat diſcreta. Tempora anni ſignificant breuitatem et longitudineꝫ egritudinis: naꝫ eſtas infirmitates omnes ad bonuꝫ vel ad malum abreuiat: hyemes vero prolongat. Unde. Hypocras particula ſecunda amphoriſmorum eſtiue quartane vt plurimum fiunt breues: autumnales vero longe et maxime que ad hyemeꝫ coniunguntur. Cita apparitio ſignoruꝫ digeſtionis: vel tarda que in ſuperfluitatibus cōſideratur vel apparet ſignificat breuitatem vel longitudinē egritudinis: nam ſi appareant ſigna digeſtionis in vrina egeſtione et ſputo cito poſt principium ſignificant principium fuiſſe breue ⁊ augumentum breue ⁊ ſtatum: et ſic totū tempus infirmitatis breue erit et econtrario. Si ſigna digeſtionis in egritudine ſalutifera multuꝫ tardauerint ab eorum apparitione poſt principiū infirmitatis longam ſignificant infirmitatē. Sed ſi ſigna indigeſtionis omni die augumentantur ⁊ fiunt maligniora cū virtutis debilitate ⁊ malo appetitu: et cuꝫ eis viſa fuerit aliqua ſigna criſis mortem in breui vel longam egritudinem ſignificant ex neceſſitate.

Ea autem que iuuant ad egritudinem abreuiandam ſunt paucitas cibationis ⁊ vſus ciboruꝫ calidorum ⁊ tempora calida: et regiones calide: et vt corpus habeat mollem carnem et paucam ⁊ cutim laxam: et omnia que corpus calefaciunt. Et vehementia incendij febris: et accidentiū ipſius fortitudo et concluſio febris.

Sed corporis durities et tempus frigidum et multitudo cibationis: et multitudo carnis cuꝫ duritie: et paucitas caloris febrilis: et leuitas accidentium: et tarda digeſtio: et vſus rerum frigidaruꝫ prolixitatē febris ſignificant.

Similiter ſpecies febris breuitatem vel longitudinem ſignificant. Nam effimera ſe eſſe breuem ſignificat: quia quartum non pertranſit: terciana quoqꝫ pura decimoquarto non tranſit diem ⁊ ex ſubtilitate et mobilitate materie breueꝫ ſe eſſe ſignificat: vt plurimum remouetur in ſeptimo diebus vel. xi. et eſt valde ſecura.

Notha vel non pura tertiana cuius materia mixta ex flegmati et cuius accidentia mixta ſunt accidentibus flegmatis non eſt bene ſecura. Et adeo ſit manſiua vt plerūqꝫ per quartam partem anni aut medietatem durat. Cum ea enim eſt acuitas et digeſtionis tarditas. Et corruptio viſcerꝫ

Quartana enim longam ſe eſſe ſignificat et eſt valde ſecura et durat ſi non in eius cura fuerit error: aut ad medium annū vel ad annum ad plus ſi pura fuerit. Si vero pura non fuerit vel ceciderit error in eius cura durat vſqꝫ ad annos. xij. vel minus: et iſta propter ſui longitudinē ducit hominē ad ydropiſim: et pura etiā in qua error curationis fuerit multiplicatus.

Flegmatica vero mala eſt et longa et ſuſpecta ad mortem et mortis ſuſpitionem in ſe habens ex eius continua quaſi afflictione et inobedientia materie eius et frigiditate cuꝫ multiplicatione putrefactionis omnes preterea febres que ſunt continue breuiores ſunt interpolatis ſuis excepta ethica que eſt longa: quia calor in ethica cum vehementior fuerit erit magis longa: eo ꝙ calor eius fundatus eſt in ſubiecto duro: et cū difficultate imprimitur et remouetur. Cum vero eius calor debilis fuerit: erit magis breuis: eo ꝙ non ſic profundatur in membris duris.

Febris autem concluſe vehementis caloris et fortis incendij et inflammationis et velocis motus tertiana continua et ſanguinea quas medici continuas egritudines ⁊ febres vocant: decimo quarto diem non tranſeunt: ⁊ ſpecialiter ſi non fuerint in vltimo caloris et incendij cum vero ad vltimum caloris et incendij deuenerint in tertio et quarto die delebuntur. Si vero in medio fuerint in ſeptimo ſinientur. In iſtis febribus timor eſt maximus.

Febris etiā peſtilētiales ſunt breues eo ꝙ ſpiritus

alia multuꝫ in eis leduntur quarū leſionū natura longo tempoꝛe ſubſtinere nō poteſt ꝓpter nocumentū contingens in opatione nobili ⁊ continue neceſſaria ad conſeruationē vite.

Febꝛes autē ꝯpoſite omnes. ſ. de materia cōpoſita ſunt longe omnes ⁊ difficilis curationis.

Caplm. xxviij. de cognitione tēpoꝝ febꝛis.

Tempoꝛa febꝛis ⁊ egritudines cōſiderantur duob⁹ modis videlicet vniuerſaliter ⁊ particulariter vniuerſaliter reſpectu totius tēpoꝛis infirmitatis ſalutifere: q: omnis egritudo de qua quis conualeſcit habet quattuoꝛ tēpoꝛa pꝛincipium: augumentuꝫ: ſtatū: ⁊ declinationē nō ſalutifera aliquādo in augumento acceſſionis interficit: particulariter cōſiderantur tempoꝛa infirmitatis reſpectu cuiuſlibet peroxiſmi vel acceſſionis: quia in quolibet peroxiſmo vel acceſſione ſunt et cōſiderantur iſta quattuoꝛ tempoꝛa particulariter videlicet pꝛincipiū augumentuꝫ: ſtatus ⁊ declinatio pꝛincipiū autē in medicina dicitur tribus modis. ſ. hoꝛa in qua incipit egritudo manifeſte apparere ⁊ ſentiri ab infirmo: ſiue hoꝛa in qua infirmus ſentit manifeſte agitationeꝫ ⁊ alterationē ⁊ conuerſionē a ſanitate ad infirmitatē nō appellatur pꝛincipiū punctum initiale a medico pꝛopter eius inſenſibilitatē: ⁊ eſt ridiculoſum dicere hunc punctū eſſe pꝛincipiuꝫ infirmitatis quo ad medicū: eo ꝙ in ipſo nō repitur aliqua vtilitas q̃tū ad operationē medicinalē: ⁊ ē aliud pꝛincipiuꝫ ꝙ appellatur ſpaciū trium dieꝝ in infirmitatib⁹ habentibus pluſq̃ʒ ſint dies. vij. ⁊ vlti. nam tale pꝛincipium non aſſignat̄ in infirmitatibus que terminant̄ in quarto die vel ante vel circha id. Modo tertio eſt aliud pꝛincipiū infirmitatis ꝙ eſt vna pars ex partibus tempoꝛum vel tempoꝛis totius infirmitatis. Pꝛincipiū autē ꝙ eſt pars totius infirmitatis eſt hoꝛa in qua caloꝛ innatus pꝛefocat̄ a materia ſubmerſa tam diu in membꝛo donec nō apparet maturationi aut diuerſitati eius cōtrarie maturationi veſtigiū. Augumentuꝫ quidem eſt hoꝛa in qua mouet̄ caliditas innata ad reſiſtendū materiei motu manifeſto ⁊ apparent ſigna digeſtionis aut cōtraria digeſtioni. Status eſt hoꝛa in qua vehemens fit pugna inter nāꝫ ⁊ māꝫ apparet victoꝛia vnius eaꝝ ambaꝝ ſup aliam ⁊ eſt hoꝛa pugne ⁊ eius ſpaſmuꝫ in acutis et habentib⁹ poriſmos acutos eſt vnus poriſmus: aut ſecundo peroxiſmi: ⁊ nō poteſt cognoſci niſi ꝑ illuꝫ peroxiſmuꝫ. Declinatio eſt hoꝛa in qua caloꝛ innatus iam dominatur materiei ⁊ vincit eā: ⁊ exiſtit in ſeperatione cognitionis eius rei poſt rem ⁊ tunc aleuiatur caliditas oculti ⁊ expellit̄ ad extremitates donec reſoluit̄ ⁊ multotiens ingroſſat̄ et ſcire quidē cōuenit ꝙ plures febꝛes ꝯplent pꝛincipium augumentū ⁊ ſtatuꝫ in paroxiſmo vno: ⁊ faciunt paroxiſmū aliū declinando. Exiſtimandū ē ꝙ illud q̄ ē plus neceſſariū ad curationē egritudinū acutaꝝ eſt cognoſcere egritudinis ſtatū non n. ē terroꝛ vl̄ dubiū niſi vſq̃ʒ ad h̄ tempus: neq̃ʒ nutricatio vel oꝛdinatio regiminis menſurat̄ niſi ſm̄ h̄ tēpus ⁊ nullomodo moꝛit̄ eger poſt ſtatum niſi ſupuenerit alia egritudo poſt ſtatuꝫ q̄ neceſſario inferat vel ꝑ accidens cū. n. infirmus fuerit valde debilis in fine criſis ⁊ natura rē innaturalē expellit vel deſiderat expellere expellendo rē innaturalem ſecū res caloꝛis naturalis ⁊ ſpiritus tranſit et pꝛopter debilitatē et paucitatē caloꝛis ⁊ ſpirit⁹ q tranſiuit cū re innaturali hoꝛa expulſionis nō potuit caloꝛ ⁊ ſpirtus redire ad coꝛ et radiceꝫ imo in ſuo reditu deficit: ⁊ ſic fit moꝛs per accidens hoꝛa declinationis poſt ſtatū ⁊ ſpecialiter fit talis moꝛs qū homo ī fine criſis fatigat̄ ⁊ turbat̄ ꝑter naturā.

Signa ergo que in ſupfluitatibus. cōſiderant̄ ſi ſemꝑ fuerint vt in pꝛincipio apparuerūt: ⁊ acceſſiones vel paroxiſmi nunq̃ʒ mutant hoꝛā affligendi: neq̃ʒ foꝛtius ſolito affligūt neq̃ʒ longius durat afflictio acceſſiōis q̃ʒ ꝯſueuit ſemꝑ infirmitas in pꝛincipio erit. Si aūt ſigna digeſtionis in ſupfluitatib⁹ incipiant apparere oculte vel manifeſte ⁊ afflictio vel poxiſmi fiant maligniores ⁊ magis acuti ⁊ durant longius ſolito iam augumentū venit: ⁊ tam diu ꝙ ſic fuerint et variatione ⁊ augumēto tali durabit augumentū in omni infirmitate cōtinua ⁊ interpolata. Cū aūt ſigna digeſtiōis apparuerint manifeſte et cōplete in ſuperfluitatib⁹ ⁊ afflictiones ⁊ poxiſmi equales erūt in afflictōe ⁊ durabilitate erit egritudo in ſtatu: poſtq̃ʒ vo ſigna digeſtiōis incepint diminui ⁊ ſupfluitates iaꝫ vident̄ redire ad ſuas naturales cōditiones ⁊ accidentia vel acceſſiōis ⁊ poxiſmi manifeſte vel oculte declinant vere declinatio tūc tēpoꝛis erit. Et dicēdū ē hic ꝙ ſigna digeſtionis ⁊ indigeſtiōis cōſiderata in ſupfluitatib⁹ et materijs ſunt foꝛtioꝛa in ſignificando differētiaꝫ tempoꝝ infirmitatis omnibus alijs ſignis ⁊ ſignificationibus et maxime ſi egritudo fuerit pure materialis ſeu humoꝛalis q̃uis in peſtilentiali vt ſcriptum ē ſupꝛa quodammodo inſtantia reperiatur.

Caplm. xxx. de ſignificationibus bonis ⁊ malis apparentibus in febꝛibus.

Dormire vt eſt cōſuetudo hominis ſani: ⁊ ſentire lenitatē ꝑ ſomnū abſq̃ʒ ſtupefactōe ⁊ mentis turbatione valde bonū ē et vtile q̄dlibet iſtoꝝ pulcritudo coloꝛis egri et ſui motus leuitas ⁊: ꝙ facile egritudinē tolerat ⁊ pulſus foꝛtitudo: et anhelit⁹ bonitas ⁊ intellect⁹ ſtabilitas cū memoꝛia ⁊ virtus appetitiua mala manēs in lecto decēter in modū ſani ſuper aliqd̄ lateꝝ iacere vel ſupꝛa ventrē ſi in cōſuetudine habuerit hec oīa ſunt bona ſigna et laudabilia. Maturitas manifeſte appens in vrina egeſtione ⁊ ſputo et in omnib⁹ ſupfluitatib⁹ cū ꝯtinuatione appitiōis ſup bonitatē ꝑfectā ⁊ ſalutē ⁊ dominiū nature ſup moꝛbū ⁊ eius victoꝛiā ſignificat cū virtus pulſuꝫ faciens ſana fuerit et coꝛpis motus faciles et appetit⁹ comedēdi vel bibēdi foꝛtis neq̃ʒ deſtruit̄ bonū ē: neq̃ʒ pauendū accidētia mala ſi qua apꝑuerint ꝙ ſi cū h̄ materiei digeſtio iaꝫ ꝓceſſerit nullomō ex eis ē timēdū: ſꝫ cōſiderēdū ē ꝙ ipſa accidētia erūt cā criſis ⁊ ꝓcipue ſi in die appuerint q̄ diē creticū ꝓcedit. Signoꝝ virtutes intra ſe cōferēde ſunt iure: videlicet cū alijs vnū nāq̃ʒ ſignū bonū videlicet vt pulſus bon⁹: vel bon⁹ anhelitus vl̄ bon⁹ appetit⁹ aut bōa virtus toti⁹ coꝛpis aut aliqd̄ aliud bonū ſignū cū foꝛte fuerit multis malis ꝓponderat ſignis plerūq̃ʒ ēt in ſignis bōis multa nō bona ſigna cōiungunt̄. De ſignis malis vel ſignoꝝ maloꝝ q̄dā ſunt debilia ſiue nō bona: q̄dā ſunt mala ſiue foꝛtioꝛa alijs q̄dā ſunt moꝛtalia ſiue foꝛtiſſima in ſignificādo malū valde: h. n. oꝛdine ⁊ modo ꝓnoſticatio ex eis aſſumpta verioꝛ ⁊ firmioꝛ erit. Scias ꝙ nihil ē deteri⁹ in īfirmitatib⁹ omnib⁹ ⁊ ſpecialiter in longis q̃ʒ deſtructio appetitus: ⁊ maxime qū infirm⁹ renuerit: ⁊ nauſeauerit ſup ipſum poſt repꝛeſentationē coꝛā eo. Cū facies infirmi multū remota fuerit a diſpoſitōe quā habebat in ſanitate ⁊ fit macra: mala toꝛnatilis: ⁊ ſicca: ſignū h̄ eſt malū niſi h̄ euenerit infirmo ꝑ accidens h̄ ē ex alia cā q̃ʒ ex ꝓpꝛia īfirmitate ſicut ex triſtitia vigilijs ventris fluxu nimia abſtinētia et doloꝛ aut ex aliqua euacuatione ⁊ ſimilibus: tunc n. malitia ſignoꝝ erit minoꝛ ſi ex talib⁹ ꝯtingeret accidētib⁹. ſi facies egri repletōi apꝛopinq̄ re viſa

fuerit malū erit niſi h̄ acciderit ꝓꝑ nimiū potum:
aut cibū ſumptū de nouo tūc.n. eius mala ſignifi
catio erit minoꝛ. Diuerſitas caloꝛis ī coꝛpe febꝛi
citantis recepta ita ꝙ ſ꞉ ventrē ⁊ ypocūdria ſit cali
duꝫ ⁊ ſ꞉m alia mēbꝛa frigiduꝫ ſignū eſt, nō bonuꝫ.
Unde. Hypo. quarta ꝑticula amphoꝛiſmoꝛum.
In deficientibus febꝛibus ſi qua extrema frigida
fuerint ⁊ cetera ⁊ tertia ꝑticula ꝓnoſticoꝛuꝫ vbi
dicit. Et ventris ⁊ laterꝫ caloꝛ magnus ſ꞉ frontis
⁊ extremitatū diſpoſitio frigidioꝛ ⁊ cetera. Cū fa-
cies in coloꝛē extraneū cōuerſa fuerit ꝓꝑ aerē qui
eſt talis nature ꝙ mutat faciē et coꝛpus, paulatim
⁊ qꝛ bono eſt vſus cibis generatiuis humoꝛis qui
eſt talis coloꝛis ſignuꝫ malū erit. Cū vrina fuerit
nigra: ⁊ omnes ſuꝑfluitates que ꝑ os ⁊ inferioꝛa
expellunt̄ nigre fuerint ſignū moꝛtale erit: ⁊ ſi ap
ꝑuerint in febꝛe magni incendij erit adhuc magis
moꝛtale. Cū vrina fuerit viſa in egritudine longa
que erit ſimilis vrine hominis ſani virtute exiſten
te debili moꝛtē in pꝛoximo ſignificat in egritudi-
ne bꝛeuij raptum materie ad caput vel moꝛtem.
Quando in egritudine acuta vrina retinetur. Si-
gnificat criſim aut moꝛtē cū virtutis debilitate: ⁊
anteꝗ̄ ſigna digeſtionis apꝑeant oculte vel mani
feſte moꝛtē: ⁊ ſpecialiter ſi talis retentio in nō die
cretica pꝛimo apꝑuerit cū contrarijs ꝯditionibꝰ
criſi. Quando in egritudinibus acutis anhelitus
erit fetens: ⁊ os etiā ꝓꝑ ꝙ ſit in infirmo ꝑ naturā
aut ante infirmitatē erit ſignū moꝛtale. Frequēs
reuolutio in lecto et ex figura iacendi in figura mu
tatio ⁊ diſcohopire verecūda ex diſcohopertura
quoꝛuꝫ cōſueuit in ſanitate infirmus verecūdari
⁊ ventoſitatū expulſio cū ſonitu ſunt ſigna nō bo-
na: ſignificant.n. egri inquietudinē ⁊ mentis per
turbationē. Quādo facies egri fuerit extenuata ⁊
erunt oculi ꝯcaui ⁊ timpoꝛa plana: ⁊ aures frigide
et citrine ⁊ pulpe eaꝝ cōtracte ⁊ totius faciei cutꝫ
tenſa erit ⁊ coloꝛ faciei ⁊ coꝛpoꝛis aliquādo apꝑue
rit citrinus vel viridis aut niger neꝗ̄ eger paſſus
fuerit ſolutionē aut aliꝗ̄ euacuationē de his q̄ fa-
cere conſueuerunt: ⁊ cū h̄ nō videat neꝗ̄ audiat ⁊
pꝛopter h̄ infirmo viſa fuerint ſigna alia moꝛta-
lia omnia illa moꝛtē demonſtrabunt in bꝛeui. Cū
in febꝛe vnus oculoꝝ puioꝛ ſolito apꝑuerit ⁊ oꝛis
toꝛtura: aut alba oculoꝛuꝫ in ſomno pꝛeter ſolituꝫ
viſa fuerint hec ſigna omnia ꝑnitioſa erūt. Stri-
dere dentibus pꝛeter ſolitum in egritudine acuta
maluꝫ erit: ſpaſmū.n. ſignificat et alienationē vel
maniā. Cū eger faciē a lumie remouerit ⁊ ad tene-
bꝛas fugerit ⁊ oculi inuoluntarie fuerint lachꝛima
tes: neꝗ̄ h̄ acciderit ꝓꝑter fluxuꝫ ſanguinis narrīū
maluꝫ ita ſignificabunt in egritudine acuta. Ru-
bedo in albis oculoꝝ ⁊ vene oculoꝛuꝫ rubee in eis
ſunt ſigna mala in acuta. Cū oculi fuerint ꝯgella-
ti qui nō mouentur et tremuli nō quieſcentes ſed
ex multo tremoꝛe videntur circuire ex ſignis ſunt
moꝛtis. Et ſi pꝛeter h̄ vident̄ egredi ad exterioꝛa
et pꝛofundari: ⁊ lippitudo in eis apꝑaruerit: om-
nia hec ſunt ſigna nō bona in acutis. Quādo eger
aliqd̄ ex lateribus nō quieuerit: ſed ſupinus ſem-
per iacere apꝑaruerit ⁊ ꝓꝑter h̄ ad parteꝫ peduꝫ
deſcendit ſignū eſt moꝛtale. Apoſthema magnuꝫ
in ventre calidū cū vehementi febꝛe eſt ſignū ma
lum: virtue vero exiſtente debili caloꝛe febꝛili re-
manente eſt ſignū ꝑnitioſum. Frigiditas extremi
tatuꝫ in acutis ſignū ē nō bonū: ⁊ quādo frigidi-
tas earū magis augumentat̄ fit maius malū; et ſi
cū h̄ magnus caloꝛ fuerit in ventre et ſitis ē moꝛ-
tale: ⁊ cū h̄ ſi anhelitus fuerit ſpiſſus ⁊ pulſus ſimi
liter cuꝫ virtutis debilitate moꝛs pꝛopinqua erit.
Quando extremitates et vngues mutantur in co
loꝛem nigrū vel liuidū et manus ⁊ pedes ſimiliter

et virtus non fuerit debilis imo ſatis foꝛtis et ap-
paruerint talia in die cretico poſt apparitionē di
geſtionis oculte vel manifeſte h̄ erit bonū ſignuꝫ
ſignificat enim egri euaſionē per viaꝫ mundifica-
tionis ad extrema ꝙ ſi loca illa vlcerent̄ et coꝛꝛum
pantur et fiant putrida non ſunt medicamina re-
percuſſiua et cōfoꝛtatiua locoꝛuꝫ apponenda: naꝫ
talia medicamina faciunt infirmitateꝫ ad interio-
ra redire et egruꝫ interficiunt. Quando rubedo
fuerit circha radices auris et eger cōqueritur de
doloꝛe circha radiceꝫ et fuerit h̄ in freneſi: aut ocu
li in ſquinantia rubere ceperint: aut aliquis locus
pectoꝛis in pleureſi aut apoſthema fuerit ſub aſel
lis aut in mamillis non erit locus aliquis ex locis
dictis et conſimilibus infrigidandus neꝗ̄ cōfoꝛ-
tandus cū rebus frigidis et ſtipticis: ſed empla-
ſtra tēpeꝛate calida apponenda: ⁊ ſuper loca aqua
calida decoctionis floꝛuꝫ camomille et ſimiliū ab
alto diſtillando fundenda erit et ventoſe ſuperpo
nende: ſi materia ad digeſtionē ad moduꝫ ſtupidi
viſa fuerit peruenire: cum h̄ enim eger liberabit̄
ſi deus voluerit. Contractio teſticuloꝛū et virge
in acutis egritudinibus eſt malum et cuꝫ ſpaſmo
et vltima debilitate virtutis eſt moꝛtale. Quando
ſigna criſis apparuerint ante digeſtionē materie
et in die nō cretica neꝗ̄ criſis ſecuta fuerit ſunt ſi-
gnificantia malū. Cum eger in nocte vigilauerit
et die doꝛmierit laboꝛioſe tamen: ⁊ nō ꝯtinue ē ſi-
gnum non bonū: et ſi excitat̄ aliquādo a ſomno
et ſemper debilitas ac ipſius malitia agumentat̄
eſt ſignum pernitioſum. Priuatio digeſtionis cū
remanentia virtutis egritudinis pꝛolixitatē ſigni
ficat: ſed cuꝫ caſu virtutis eſt pernitioſuꝫ. Egritu
dines calide et foꝛtes in ſenibus et in habentibꝰ
complexiones frigidas et tempoꝛibꝰ ⁊ regionibꝰ
frigidis deterioꝛes ſunt ſuis cōtrarijs. Squinan-
tia cū febꝛe foꝛtis caloꝛis pernitioſa eſt. Cuꝫ per-
uenerit cauſoni tremoꝛ ſemel et plures et nō ſuda
uerit eger: ⁊ egritudo nō fuerit aleuiata ſed debi-
litas et diſpoſitionis malitia fuerint augumētate
ſignum eſt pernitioſum. Cum labia contoꝛquen-
tur aut narres vel palpebꝛe aut ſupercilia in acu-
tis poſt multam debilitatē ⁊ poſt amiſſioneꝫ ſen-
ſus eſt ſignum pernitioſum. Tremoꝛ coꝛdis aſſi-
duus in acuta egritudine ſignuꝫ eſt nō bonū: ſimi
liter ⁊ ſingultus: ⁊ ſi cuꝫ h̄ anhelitus fuerit cōſtri-
ctus ⁊ febꝛis caloꝛ augumentatus eſt ſignū ꝑnitio
ſum. Doloꝛ frontis cū acutiſſima febꝛe eſt ſignum
pernitioſuꝫ: ⁊ ſpecialiter ſi fuerit in capite aut au-
re vel ventre. Cuꝫ in coꝛpoꝛe egri fuerit vlcus ci-
trinum aut rubeum aut nigrū ſignū eſt ꝑnitioſuꝫ
Oculoꝛuꝫ cōgellatio quoꝝ palpebꝛe nō palpitant
eſt moꝛtale accidēns. Egritudo in homine ſemꝑ
ſano qui nunꝗ̄ egrotauit timoꝛoſa ē. Cū teſticuli
⁊ virga in acutis pꝛocedunt̄ ⁊ inteſtinū pꝛolapſuꝫ
fuerit ſignū ē ꝑnitioſum. Sanguinē ex narribus
paulatim ⁊ debiliter fluere non eſt bonuꝫ: ⁊ ſi cū h̄
fuerit niger eſt deterius: ⁊ ſi in die cretico contin-
gerit eſt pernitioſum. Quādo apoſthema oꝛit̄ in
aliquo membꝛo aut doloꝛ: ⁊ ſequit̄ poſt ipſaꝫ eſtu
atio et inflāmatio ⁊ ſitis ⁊ inquietudo eſt malū: ⁊ ſi
contingit tremoꝛ coꝛdis cuꝫ eo eſt moꝛtale. Uomi
tus coloꝛis ſicle et fluxus ventris ſimilis eſt malꝰ.
Faciei feditas aut apparens in ea vt pulnis in acu
tis eſt ſignū maluꝫ. Moꝛtuoꝛuꝫ nomina pꝛoferre
eſt ſignum maluꝫ. Quando vomitus aut ventus
in acuta febꝛe multus fuerit eſt ſignum malum: ⁊
ſi fuerit ſecutus ſingultus erit pernitioſuꝫ. Quā
do oculus ſubito fit citrinus aut: niger et eger
ſubito pꝛefocatur ita ꝙ ſaliuam trahicere: non
poteſt eſt ſignum pernitioſum. Sitis vehemens
cuꝫ ſudoꝛe frigido ē ſignum pernitioſum. Anheli

tus frigidus cū caſu virtutis ſignificat egruz ap-
propinquare morti. Cū in lingua puſtule apparu
erint eq̄lis ciceribꝰ in magnitudine ⁊ fuerit fortis
feb. ⁊ acuta eger in p̄ncipio ſequētis diei morietur
Quando vulua frenetici apoſtematur tunc iam
prope mortem eſt. Cum ſudor fluxerit vt ſerpens
eſt mortale. Cum ſpaſmus ſuperuenerit febri acu
te poſt dies aliquos a principio ſignum erit per-
nitioſum. Quando eger rem ſimilem ziniar euo-
muerit ſignum malum erit: et deteriores febres
ſunt incendentes quas iſta committantur acciden
tia. Tremor in principio abſq̧ ſudore qui ipſum
ſequatur: et ſudor paucus: et precipue in capite
⁊ fronte et timor et ſenſuum perturbatio ⁊ extre-
mitatum frigus: ⁊ precipue ſi fricate fuerint non
calefacte: ⁊ vehemētia vigiliaꝝ eſtuatio ⁊ nauſcea
⁊ ſuperficiei corporis frigiditas cū magno incen-
dio in interrioribus ⁊ anhelitus ſpiſſus ⁊ extremi
tatum rubedo ⁊ vrina nigra ⁊ pauca ⁊ viridis ſpiſ
ſa quaſi mel ⁊ ſitis abſq̧ caloris febrilis: quiete de
ſtruitur ⁊ apoſthema in epate ⁊ ſtomacho ortuz et
vrine conſtrictio ⁊ ventris fluxus niger ⁊ viridis
⁊ diſtillatio ſanguinis nigri fluentis ex narribꝰ ⁊
egri reuolutione de vno latere ad aliud: ⁊ ſi ipſius
ſitus diuerſis cōſtat diſpoſitionibꝰ ⁊ ventris in-
flatio: ⁊ in ſtomacho apoſthematis generatio. Et
ſi eger omnibus que inuenit adhereat ⁊ ſuſpēdat
ſe omnia hec malū protendunt. Cum res nigra et
acetoſa ex qua terra ebulit ſup quā cadit de ven-
tre egreditur p̄nitioſa ē: ⁊ ſi fuerit cum virtute de
bili mors iam eſt. propinqua. Quando ex narribꝰ
egri colera diſtillauerit citrina: vel viridis maluz
erit. Cum eger parū ſudauerit: aut ipſius corpus
quaſi humectatū fuerit ⁊ precipue caput ⁊ ceruix:
poſt anhelitū frigiduz mors propinqua eſſe ſigni
ficatur. Sudor in fronte poſt vehementiam labo
ris ⁊ caſum pulſus ⁊ motus eſt mortale: ⁊ ſi caſus
pulſus eſt vehemens mors propinqua eſt. Quan-
do eger pedes vſq̧ ad pectus eleuauerit ſurſum:
deinde retro proiecerit erit ſignum p̄nitioſum.
Quanto febris fuerit adurens fortiter que ſubito
ſe aleuiauerit et calor quieuerit abſq̧ euacuatione
precedēte neq̧ ſunt premiſſa que calorē extinguāt
neq̧ ex permutatione in frigido aere pulſus velo
citer quieuerit ⁊ motus fuerint debilitati ⁊ diſpo
ſitio quieti ſimilis ſupuenerit ſignū eſt ꝙ cito mo
rietur. Cum os contorquetur in frenesi neq̧ inde
eger fit leuior: neq̧ eius ſenſus reddit ad eū ſignū
eſt mortale: ſed ſi cum h̄ leuior ⁊ ad ſuuz reddit ſen
ſum eſt bonuz. Cūq̧ egro ſuperuenerit ycteritia
ex qua ipſius egritudo fuerit nō aleuiata: ſed po-
tius eius malitia augetur ſignū eſt mortale. Om-
nis ſudor qui nō tenet totuz corpus nō eſt bonus
ſimiliter qui ſit in die non cretico: neq̧ eſt talis ex
quo eger aleuictur ē nō bonus. Si autē in die fiat
cretico ⁊ fuerit calidus eſt bonus. Si fuerit frigi-
dus ⁊ paucus: ⁊ fuerit in capite tantū ē mortalis.
Sudor frigidus cū febre acuta pernitioſiſſimus ē.
Quādo poſt ſudorē tremor ſequit̄ ſignū eſt maluz
Cum rigor inciderit febre non deficiente iā debili
exiſtente corpore mortale. Febricitanti ſudor ſup-
ueniens febre non deficiente malum morbus pro
longatur ⁊ humorē plurimū ſignificat verba. Hy
pocratis in ſuis ſecretis. Quando in facie infirmi
fuerit apoſthema cui nō inuenit̄ tactꝰ ⁊ fuerit ma-
nus eius ſiniſtra poita ſup pectus ſuū ſcias ꝙ mo
rietur vſq̧ ad. xxiij. dies: ⁊ p̄cipue quādo in prin-
cipio ſue egritudinis palpat ſepe narres ſuas. Et
quando fuerint in vtriſq̧ genibus infirmi apo-
ſthemata vehementia magna: ſcias ꝙ morieť vſq̧
ad. viij. dies ⁊ precipue quādo in p̄ncipio ſue egri
tudinis ſudauerit ſudore multo. Quādo fuerit ſu-
per venam que eſt ſup ceruicem que generat ſom
num puſtula parua: ⁊ ſuper ipſam ſicut forma pul
ueris tunc ſcias ꝙ ille infirmus morietur in quin-
quageſimo ſecundo die ⁊ ſignum eſt q: in princi-
pio ſue egritudinis ſitiuit multū. Quando fuerit
ſuper linguā puſtula vt eſt muſca canina: aut ſicut
granum penta dactili ꝙ ſimilatur ſemini miraſo-
lis tunc ſcias quod patiens illā moritur in die illo
quo apparuerit talis puſtula: ⁊ ſignum illius ē q:
deſiderat in principio ſue infirmitatis res calidas
in ſuis cibis. Quando fuerit ſuper aliquē digitoꝝ
puſtula parua nigra ſimilis horobo. i. robilio et
dolebit tunc ſcias ꝙ patiens eam morieť in duo-
bus diebus ab egritudine ſua ⁊ ſignū illius eſt: q:
erit in egritudine ſua grauis corporis. Quando
fuerit in police manus ſiniſtre puſtula parua ſimi
lis fabe fuſci coloris vel palidi que nō dolet: tunc
ſcias quod infirmus morietur in ſex diebus a prin
cipio ſue egritudinis ⁊ ſignuz illius eſt quia a prin
cipio ſue egritudinis aſſellabit multis aſſellatio-
nibus. Et quando in digito medio pedis ſiniſtri
fuerit puſtula cuius color eſt color terſionis aurifi-
cis que terſio appellatur embrunice tunc ſcias ꝙ
habens eā morietur in. xii. die a principio ſue in-
firmitatis: ⁊ ſignū illius eſt quia deſiderat in prin
cipio ſue egritudinis res acrimoniā habentes de
ſiderio vehementi. Cū fuerint vngues digitoruz
fuſci vel pallidi coloris ⁊ in fronte puſtula ſangui
nea: tunc ſcias ꝙ habens eā morieť in quarto die
a principio ſue egritudinis: ⁊ ſignuz illius eſt quia
erit multe ſternutationis in principio inceptionis
ſue egritudinis ⁊ multaꝝ oſcitationū. Et quando
fuerit in pollicibus duoruz pedū pruritus vehe-
mens: ⁊ fuerit color ceruicis fuſcus valde tūc ſcias
quod habens illud morietur in quinto egritudi-
nis ſue ante occaſum ſolis. Et ſignū illius eſt quia
mingit in principio inceptionis ſue egritudinis
vrinam multū exuberantez. Quando fuerint ſup
palpebras infirmi tres puſtule quarū vna ſit ni-
gra alia fuſci vel pallidi coloris: ⁊ tertia ad ſub al-
bedinem decliuis: tunc ſcias ꝙ habens eā morie-
tur in die. xxvij. a p̄cipio ſue egritudinis ⁊ ſignū
illius eſt quia erit in principio ſue egritudinis ſpu
ti multi. Quando fuerit ſuper palpebrā illius ocu
lorum puſtula ſicut auelana leuis fuſci coloris tunc
ſcias ꝙ habens eā morieť in duobus diebus egri
tudinis ſue: ⁊ ſignuz illius eſt quia in principio in-
ceptionis ſue egritudinis dormiet ſomnū multuz
grauē. Quando currit ex narribus ſanguis tra-
hens ad ſub albedinem vel ruffedinē: et apparet
in manu eiꝰ dextra puſtula alba que nō dolet tūc
ſcias ꝙ habens eaz morietur in. xiij. die a princi-
pio ſue inceptionis egritudinis: ⁊ ſignuz illius eſt
quia nō deſiderat cibū omnino. Quando appare-
bit in coxa ſiniſtra infirmi rubedo vehemens que
nō dolet tunc ſcias ꝙ habens eaz morieť in. xxv.
die egritudinis ſue: ⁊ ſignuz illius eſt q: in princi-
pio inceptionis ſue infirmitatis inuenit pruritum
vehementē ⁊ deſiderat comedere olera. Quando
fuerit poſt aurē ſiniſtraz puſtula nigra: ⁊ tunc ſci-
as ꝙ habens eam morieť in vigeſimoquarto: die
egritudinis ſue: ⁊ ſignuz illius eſt quia deſiderat
in principio ſue egritudinis potare aquā frigidaz
deſiderio vehementi. Quando poſt aurez ſiniſtrā
vel retro fuerit puſtula dura vel grauis alba ſimi
lis frumento tunc ſcias ꝙ habēs eā morieť in die
xx. a p̄ncipio ſue egritudinis in illa hora in qua ap
paruerat puſtula ⁊ ſignū illius ē q: mingit a p̄ncipio
ſue egritudinis vrinā multā. Quādo fuerit poſt au
rē dextrā puſtula rubea calida ſil's cōbuſtiōi ignis
tūc ſcias ꝙ habens eā morieť in. vij. die a p̄ncipio
ſue egritudinis: ⁊ ſignuz illius ē q: in p̄ncipio ſue

egritudinis vomit vomitu multo. Quādo fuerit ſub mento puſtula rubea in magnitudine fabe: egiptiace ſcias ꝙ habens eā morieť in quadrageſſimo ſecūdo die ab inceptione ſue egritudinis. Et ſignū illius ē q: exſpuit in ꝑncipio ſue egritudinis ſputū multū. Et accidit in principio quibuſdā hominibus dolor in pelle ē cohopit caput virge: cū ergo accidit illud alicui deinde apparet in cubito. i. iūctura illa puſtula fuſci coloris tūc ſcias ꝙ morieť in die quinto ſue egritudinis: ⁊ ſignū illius ē q: deſiderat in ꝑncipio ſue egritudinis bibere vinū. Quādo fuerit ſuꝑ latus dextrū puſtula nō dolens fuſci coloris tūc ſcias ꝙ habens eā morieť nono die ſue egritudinis ante ortū ſolis. Et ſignū illiꝰ ē q: erit in egritudine ſua multaꝝ excitationū. Quādo fuerit in titilico ſiniſtro. i. ſub aſella puſtula fuſci coloris in magnitudine citonij tūc ſcias ꝙ habens eā morieť in quintodecimo die egritudīs ſue ⁊ ſignū illius ē q: accidit in inceptione ſue egritudinis ſomnus multus ⁊ grauis. Quādo fuerint ſuꝑ calcaneū puſtule multe nigre tūc ſcias ꝙ infirmus morieť in. xxiij. die a principio ſue egritudīs ⁊ ſignū huius ē q: deſiderat a principio ſue infirmitatis aerē frigidū: ⁊ cibos frigidos deſiderio vehemēti. Quādo fuerit ſuꝑ pectus ſiniſtrū puſtula ſubalbida tunc ſcias ꝙ habens eā morieť in die quarto ſue egritudinis Et ſignū illius ē q: accidit in inceptione ſue egritudinis pruritus vehemens in oculis ſuis ⁊ nō ſufficit ſcalpere eos. Quādo fuerit in medio capitis puſtula ſicut nux nigra lenis que nō dolet tunc ſcias ꝙ habens eā morieť in die xl. ſue egritudinis ⁊ ſignū illius ē q: accidit a principio ſue egritudinis deſideriū mellonis ⁊ exuberatio vrine. Quādo fuerit ſub cute puſtula ⁊ in palpebra oculi ſiniſtri inferiori puſtula etiā alba tunc ſcias ꝙ patiens eas morieť in. xl. die ſue egritudinis ⁊ ſignū illius eſt q: accidit ei in inceptione ſue egritudines deſideriū rerū dulciū.

Caplm. xxxi. de cognitione digeſtionis ⁊ indigeſtionis humoꝝ in febre.

h

Ic requiritur videre de digeſtione in communi et ſpeciebus digeſtionis. Digeſtio eſt cōpletio a naturali calore ex cōtraiacentibꝰ digeſtionibꝰ. Et iterum ꝯmuniter digeſtio diciť ꝑmutatio facta a virtute circha aliquid ꝓp melius vel digeſtio ē humoꝝ vel materie ad aptatio vt meliꝰ a corpore expellatur ⁊ talis digeſtio attendiť in ſuꝑfluitatibꝰ vel digeſtio ē alteratio faciens ceſſare putredinē manente ſubiecto. Et hec digeſtio fit ꝓprie in humoribus qui ſunt ꝓprie materie febris vl' digeſtio eſt ꝑmutatio nutrimētis in debitū nutrimentū et hec digeſtio ꝓprie fit a virtute naturali que attrahit ⁊ nutrit manifeſtū ē ꝙ omnis digeſtio ⁊ indigeſtio ꝯſiderata a medico ꝓprie attendiť in ſuꝑfluitatibꝰ naꝫ digeſtio ⁊ indigeſtio attendiť in vrina proprie quādo febris fuerit abſqꝫ apoſthemate; cū vero cū apoſthemate fuerit attendiť digeſtio ⁊ indigeſtio tarda: ⁊ velox in vrina ⁊ ſuꝑfluitatibus q̄ emanant a mēbro leſo ⁊ apoſthemoſo: nā' cūꝫ vrina mutata fuerit in febribꝰ de ſubtilitate in ſpiſſitudineꝫ: vel in ſe habuerit reſidentiā albā vel nebulā vel aliqd aliud natans ꝑ corpus eius ꝙ in principio in ea nō apparebit diciť digeſta. Scire hic cōuenit ꝙ omnis digeſtio in materia ⁊ ſuꝑfluitatibꝰ reddit ſubſtantiam ſpiſſam vel quodāmodo vel ſimpliciter. Dicitur. n. ꝙ flegma vitreū ꝑ digeſtionē fit ſubtilius. ideſt liquidius: aut magis molle: ſed inſpiſſat vrinam qn̄ ſecū corporaliter miſceť. Et eſt ſciendū ꝙ vrina proprie atteſtať ꝑ ſuas vel ſuā ſignificatōeꝫ ſuꝑ egritudines epatis ⁊ venaꝝ renū ⁊ veſice; et egeſtio ſuꝑ egritudinē inteſtinoꝝ ſtomachi ⁊ meſaraicaꝝ ſputū ſuꝑ egritudines pulmonis ⁊ ſpiritualiū: ⁊ mucillago ⁊ lipitudo ſuꝑ egritudines cerebri ⁊ ſuaꝝ ꝑtiū. Cū ergo in vrina egeſtione et ſputo ⁊ ſimilibus ſuperfluitatibꝰ que ab apoſthemate deriuanť vel apoſthemoſo ꝯſideranť ſi fuerit facta aliqua immutatio: neqꝫ aliqua mollities vel alteratio in apoſthemate erit ſignū indigeſtionis. Cū vero vrina in feb. ⁊ egritudinibꝰ epatis ⁊ renū ⁊ veſice mutata fuerit in ſubſtātia vel colore abſqꝫ ypoſtaſi cū illaritate coloris et bona mutatione in ipſa ſubſtantia et confortatione motus et ſomni ⁊ appetitus ⁊ vigor ratione pulſus et anhelitus ſignū erit digeſtionis ſi aūt cū iſtis ꝯditionibus viſa fuerit in fundo eius ypoſtaſis vel nebula pēdens erit ſignuꝫ cōplete digeſtionis: Sed mutatio ipſius in contrariū et mutatio ꝯdictionū dictarū in cōtrariū erit ſignū indigeſtionis et longitudinis infirmitatis ⁊ mortis finaliter: ⁊ ꝓp h̄ dicitur ⁊ ē veꝝ ſi ſigna criſis videlicet tribulatio et anguſtia ⁊ multiplicatio alienatiōis et vrine ⁊ egeſtionis retentio: ⁊ vnguiū denigratio: ⁊ extremorum frigiditas cūꝫ tremore et malus anhelitus et pulſus debilitatione et ſimilia appeant vel incipiant apparere ante apparitionē ſignoꝝ digeſtionis oculte vel manifeſte longam egritudinē ⁊ indigeſtionem ſignificant: vel mortē aut imperfectaꝫ criſim: et in egritudine pulmonis ⁊ coſtaꝝ ſi infirmus nichil exſpuit neqꝫ febris diminuitur vel ꝙ exſpuit eſt ſubtile et indigeſtuꝫ: ⁊ cū labore expellitur ſignuꝫ indigeſtionis erit. Si vero ſpuerit aliquid cū lenitate ſubtile tamē cū quadā albedine et cuꝫ aleuiatione anhelitus ⁊ grauedine loci in quo eſt infirmitas iam incipit materia apoſthematis digeri ⁊ maturari. Si vero id ꝙ exſpuiť ē ſpiſſuꝫ albū mixtū cū ſaliua: ⁊ de leui expellitur ⁊ cū modica tuſſi ⁊ aleuiatione loci manifeſte ⁊ diminutōe febris manifeſte erit ſignū cōplete digeſtionis et ſalutis finaliter. Si vero ſpuit rubeuꝫ puꝝ vel citrinū vel nigrū vel viride erit ſignū indigeſtiōis: et ſi cū h̄ anhelitus fit malus ⁊ pulſus debilis ⁊ vrina liuida vel tenuis in vltimo ⁊ grauitas maior in loco cū tuſſi graui et moleſtia erit h̄ totū ſignū indigeſtionis et mortis finaliter ⁊ ſpecialiter ſi poſt iſta in die nō cretica ſigna criſis immediate inceperint apparere vel apparuerint: ſed ſi cum ſputo rubeo vel citrino eſſet cōmixtio ſputi albi ita ꝙ rubedo vel citrinitas nō haberet dominiū in mixtione ſignificaret cū alijs bonis ſignificationibꝰ dictis ſupra perfectā digeſtionē in futuro ⁊ ſalutē ſꝫ ꝙ dictū ē de vrina et ſputo ex ꝑte digeſtionis ⁊ indigeſtionis: ⁊ ita intelligatur in omnibus alijs ſuperfluitatibus que a corpore expelluntur.

Caplm. xxxij. de criſi et ſignis ſignificantibꝰ criſim et eius maliciā aut bonitatem.

c

Riſis eſt velox motus morbi cū infirmus ad mortē vel ſalutē deduciť. Species aūt criſis ſunt ſex quaꝝ prima eſt in qua eger mutať ſubito ad bonā ⁊ ꝑfectā ſalutē. Secunda eſt in qua eger ſubito mutať ad malū et moritur. Tertia eſt in qua eger vſqꝫ a pnc pio paulatim et oculte mutatur ad bonū et ſaluať. Quarta eſt in qua eger paulatim a principio paulatim mutatur ad malū et moritur. Quinta in qua eger ſubito mutať ad imperfectā ſalutē. Sexta ē ī qua eger ſubito mutať ad malū nō finitū ⁊ poſtea mutatur paulatim ad morteꝫ. Scire hic ꝯuenit ꝙ tales mutatōes in quibꝰ eger ſubito ⁊ velociter mutatur ad ꝑfectā ſalutē vel mortē fiunt in egritudinibus acutis ⁊ cōcluſis q̄ terminanť ī q̄rto die: vel aū: nat i. xx. diē vel. xl. ad plus: ⁊ h̄ vult Hypo. ij.

particula amphoriſmoꝝ vbi dic̄ acute egritudīes
in .xiiij. diebꝰ indicanꝰ ⁊ pͥma particula ꝓnoſti-
coꝝ vbi dicit: ſpiritꝰ bonꝰ ex ſuo ꝓprio ordine co-
gnoſcit: ⁊ habet euidentē ſalutis oſtēſionē in acu
ta egritudine q̄ cū feb. ē cuius terminꝰ ē in .lx. die
Uolūt. G. ⁊. Hypo. ꝙ dies .lx. ⁊ dies .xiiij. ſunt
dies in quibꝰ venit criſis egritudinis acute: et ꝙ
egritudo acuta requirit cōdictiones tres ꝙ ipſa fi-
at de materia acuta ⁊ ꝙ ipſa ſit cōcluſa in omnibꝰ
venis corporis: aut ſit cōcluſa ⁊ collecta in aliquo
loco corporis in modū apoſthematis vt fit in pleu
reſi ⁊ pipleumonia ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ ꝙ ipſa ſit ēt velo-
cis motus ⁊ fortis ⁊ timoroſi: alie autē mutatiōes
quattuor fiunt in ꝓlixis ⁊ cronicis egritudinibus
apparet manifeſte: ⁊ videꝰ ꝑ diffinitionē criſis ⁊ ꝑ
verba phōꝝ ꝙ nō debeat appellari criſis in veri-
tate niſi illa q̄ fit in egritudine acuta et in qua eger
ſubito moueꝰ ad ſalutē ꝑfectā ⁊ ſignū huius eſt q̄
criſis ſm rei veritatē: ⁊ q̄ vere criſis a phis appel-
latur: neqꝫ fit nō incipit fieri niſi hora ſtatꝰ qn̄ acci
dentia vltimanꝰ: ⁊ finiꝰ in declinatione accidētiū
nā illa ꝓprie ē hora in qua fit velox motus ⁊ fortis
⁊ vltimꝰ et ad bonū: ⁊ h̄ vult. G. ſup amphoriſmo
ſecunde ꝑticule qui dicit quibuſcūqꝫ criſis fit his
nox difficilis ante acumē. Dicit .n. ibi ꝙ oīs criſis
plus attinet ſanitati q̄ꝫ morti niſi ꝑ accidēs vt in
egritudine peſtilentiali cū ergo ſm rectū ordinē
nature mouētis ordinate omnia q̄ mouet: cuiꝰ mi
niſtrator eſt medicus nō fiat criſis niſi in fine hore
dicte ⁊ hora illa nō cōtingat aliquē mori niſi ꝑ acci
dens ⁊ omnis criſis plus attinet ſanitati q̄ꝫ morti
videꝰ ratōe ꝯditionū dictarū et hore in qua fit ꝙ
bn̄ pōt affirmari: et dici in veritate penes bonā im
preſſionē materialē ꝙ criſis vera nō dicꝰ niſi illa
in qua eger ſubito mutaꝰ ad ꝑfectā ſalutē. Illa ve
ro in qua eger ſubito mutaꝰ ad mortē nō debet cri
ſis a medico appellari: ſed mutatio mala cū careat
talis mutatio ordine ⁊ tp̄e determinato fit .n. talis
mutatio qn̄ in ꝑncipio qn̄qꝫ in augumento qn̄qꝫ in
pͥncipio ſtatus et acceſſionibꝰ diuerſis: alie autē
quattuor mutatiōes termini ſiue fines in certi īfir
mitatū in quibꝰ aliqn̄ finiꝰ egritudo ad bonū ocul
te vel ad malū: qn̄qꝫ cū ordine qn̄qꝫ abſqꝫ ordie ap
pellari a medicis ꝓprie debent ſigna ſignificantia
criſim ⁊ q̄ eā antecedūt ſunt intellectꝰ diſturbatio
et ſcotomia ⁊ vertigo et inquietudo egri. ⁊ eius cō
uerſio in figuris et locis et cōſtrictio anhelitꝰ ⁊ do
lor capitis ⁊ colli fortis ⁊ triſticia et nauſea ⁊ rube
do faciei ⁊ ymaginatōes an̄ oculos appꝫt ⁊ lachry
me inuolūtarie fluūt ⁊ labioꝝ citatio ⁊ ī ſtomacho
dolor. aut in inferioribꝰ ventris ⁊ dorſi ⁊ rigor ac
vrine ⁊ egeſtionis duricies ⁊ ſitis vehemēs et tre
mor ⁊ ꝯctio pellis ypocūdrioꝝ ad ſupiora. Si aūt
cū iſtis accidētibꝰ terrefaciētibꝰ extraneis: fuerit
egritudo acuta ⁊ viſa fuerint hec ſigna ī die vl' noc
te an̄cedēte creticā ⁊ cū h̄ pulſus fuerit ī fortitudie
augumētatꝰ. ⁊ ſigna digeſtōis ꝯplete vl' oculte in
ſupfluitatibꝰ apparuerint an̄ ſecure abſqꝫ oī dubi
tatōe iudicari pōt ꝙ criſis fiet cū fluxu ſanguis ex
narribꝰ: aut fluxu vētris: aut vomitu: aut his ſili-
bus: ⁊ ꝙ egri diſpoſitio mutabiꝰ ad ꝑfectā ſalutē:
aut ad bonū manifeſte. Si vero talia accidētia ap
paruerint virtute exiſtēte debili: ⁊ an̄ appitionē
ſignoꝝ digeſtōis oculte vel manifeſte couerſionē
ſignificabūt ad mortē vel ad malā diſpoſitionē cū
n. vulgꝰ videt in īfirmitate illa accidētia terribilia
⁊ timoroſa ſupuenire egro ⁊ medici diminuti ml'tū
terrenꝰ ⁊ fugiūt: ⁊ diffidūt de infirmo omnino nō
ꝯſiderātes q̄ hora ⁊ die ſupuenerūt accidētia terri
bilia ⁊ timoroſa: aut poſt appitōez ſignoꝝ digeſtio
nis vl' idigeſtōis: aut an̄ ⁊ vtute exiſtēte ꝯbili vl' for
ti vl' ꝑ h̄ decipiunꝰ ⁊ vitupanꝰ multotiēs ab aſtā

tibus ⁊ ab amicis infirmi in ſuis ꝓnoſticatōibus
ꝑꝑ. ꝙ ꝯueniens ē vt ſapiens medicus aſtute ⁊ cū
deliberatōe in his vellit ⁊ debeat continue ꝯſide-
rare ſm ꝙ dictū ē ſupius: ⁊ veritatē ſm apparitio
nem ſignoꝝ poſſit enuntiare.

Signa ſignificātia malitiā vel bonitatē ꝑfectā
vel impfectā criſis ſunt ſex. Primū ē vt criſis fiat
cū aliqua purgatōe manifeſta. Secundū ē vt hu-
mores mali ⁊ nocui qui ſunt cā infirmitatis ⁊ nō
alij purgenꝰ. Tertiū ē vt ipſi humores mali pur-
gentur ꝑ ꝯuenientē regionē. Quartū ē vt criſis
fiat cū quiete ⁊ lenitate. Quītū ē vt fiat in die cre
tica poſt appitionē ſignoꝝ digeſtiōis. Sextū ē vt
fiat in die cretica ſi aūt aliqd̄ ex dictꝫ ſex ſignis in
criſi aliq̄ defecerit erit diminuta vl' ipfecta. Si vo
omnia affuerit mutata ī ꝯtriū erit mala ⁊ mortalis

Capl'm .xxxiij. de cognitōe ſpecieꝝ euacuatōis
criſis ⁊ ꝑ quam ꝑtem debeat fieri ipſa euacuatio.

Omnis enim criſis aut fit ꝑ ꝑmutationem
materie de vno mēbro ad aliud. ſic quā
do fit apoſthema poſt aurē aut in collo
vel pede vel alio loco: aut ꝑ mūdifica-
tionē manifeſtā cū fluxu ſanguinis narriū: vl' flu-
xu ventris: vel vomitu aut ſudore: aut cū ꝓuoca-
tione vrine aut apitōe emoroydaꝝ vel mēſtruoꝝ
Ea aūt q̄ manifeſte ſignificāt criſim ꝑ exiturā ī ali
quibus mēbris corporis ſunt feb. nō multe calidi-
tatis aut acuitatis: ⁊ ꝙ infirmꝰ doleat ⁊ agiteꝰ in
aliqua ꝑte corpis plus ſolito ſicut poſt aurē vel in
pede aut in inguine coxa vel crure ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ vt
vrina patiētis ſit ſubtilis nō ſignificās ꝑfectā di-
geſtionē imo diminutā ⁊ ꝙ virtꝰ infirmi ſit ſalua
nō in vltimo fortitudinis: neqꝫ in vltimo debilita
tis ⁊ ꝙ materia infirmitatis nō ſit pure calida: ſed
habeat naturā admixtiōis ꝯfirmo ꝙ criſis ſit futu
ra ꝑ fluxū ſanguinis narriū cū ē faciei ⁊ oculorū
rubedo ⁊ reuerberatio ⁊ radij ante oculoꝝ appen
tes: ⁊ lachryme fluētes oculoꝝ tenebroſitas ⁊ pru
ritus narriū ac eaꝝ rubedo ⁊ cutis q̄ ē ſub ypocū
drijs ꝯctio ad ſupiora ⁊ anhelitꝰ ꝯſtrictio. ⁊ fron-
tis ⁊ timpoꝝ pulſatio ⁊ venaꝝ apparitio manife-
ſta in fronte et timporibꝰ vltra q̄ꝫ erat in ſanitate
Cōfirmatio vero criſis future cū vomitu ē nauſea
⁊ ſtomachi ſubuerſio et labij inferioris citatio et
fluxus ſaliuaꝝ ab ore aliqn̄ cū ſingultu: aliqn̄ cū in
undatione ſtomachi. Significatio ſup criſim q̄ de
bet fieri ꝑ ſudorē eſt retētio vrine poſtq̄ꝫ ſigna cri
ſis apparuerint vel incepint apparere et ventris
ꝯſtrictio: ⁊ pulſus lenitas cū plenitudine ⁊ inun-
datiōe: et ꝙ corpꝰ totū ſentiaꝰ calidū et humoro-
ſum cū punctiōe et acumine in eo exiſtēte. Nona
vero ꝙ criſis ſit cū fluxu ventris eſt vt grauitas
in inferioribus ventris ſub vmbilico ⁊ torzio ⁊ agi
tatio ⁊ commotio manifeſta: ⁊ exitus ventoſitatis
cum ſonitu.

Signa ſignificātia ſup criſim ꝑ vrinā
ē vrina retētio ⁊ grauitas fe-
moris ⁊ cōmotio circha veſicā ⁊ femur: ⁊ ꝙ mate-
ria egritudinis fuit ſm plurimū aquoſa ⁊ graui-
tas circha renes ⁊ ſpinā vſqꝫ ad veſicam manife-
ſte. Confirmatio future per apitionē emoroyda-
rum vel menſtruorū eſt pruritus ani ⁊ tuberoſita
tes ſiue eminentie venaꝝ circundantiū annū viſe
fuerint: ⁊ vrina turbida ⁊ ſpiſſa aliqn̄ apparuerit.
Si vero circha pectinē ⁊ vuluā muliere grauedinē
ſenſerit ⁊ mēſtrua nō habuerit an̄ in ſua īfirmita-
te ⁊ agitationē ⁊ cōmotionē habuerit in matrice:
et circha matricē: ⁊ fuerit ſua ꝯſueta habere men
ſtrua diebꝰ illis qbꝰ tales emergūt ſignificatiōes
⁊ vrina habuerit ī fūdo quādā nigredinē fiet eiꝰ cri
ſis ꝑ ꝓuocatōez meſtruoꝝ ⁊ ſpāl'r ille ſignificatōes

⁊ ſupiores dicte melius verificabunt̄ ſi poſt apptionē ſignoꝝ digeſtiōis apparuerint aliq̄ ī die cretica plerūq3 feb. ſanguinee terminant̄ p fluxū ſanguinis narriū: ⁊ feb. q̄ cōcomittat̄ apoſthema epatis calidū terminat̄ ſ3 plurimū p fluxū ſanguinis ex narre dextra: frenēſis p fluxū ſanguinis ⁊ ſudore in capite febꝛes acute ⁊ q̄ fiūt de materia colerica vt plurimū p ſudorē ⁊ vomitū ⁊ fluxū vētris colericū. Quartū p apertionē emoꝛoydaꝝ ⁊ mēſtruoꝝ: ⁊ p fluxū vētris nigrū ⁊ feculētū ⁊ fluxu3 vꝛine nigre flegmatice ⁊ nothe p fluxū vꝛine ⁊ fluxu vētris ⁊ aliqū ſudoꝛe ⁊ fluxu vētris colerico et flegmatico lente ⁊ mixte p ap̄a ī aliqbꝰ ꝑtibus coꝛpoꝛis vt dictū ē: finiunt̄ ⁊ terminant̄ vt plurimu3

Caplm. xxxiiij. de diebus creticis ⁊ de modo numerationis ipſoꝛum diuiſim ⁊ ꝯiunctim.

d

Dies vero cretici dicunt̄ a criſi: q2 omnes mutationes cretice de quibꝰ fit ſmo inferiꝰ in eis fiunt de diebꝰ creticis quidā ſūt cretici ſolū ex impetu infirmitatis: quidam ſunt cretici nō ſolū ex impetu infirmitatis: ſ3 recipiunt iuuamentū ⁊ manifeſtā alterationē a coꝛpoꝛibus ſupcelleſtibꝰ ⁊ ſuperioꝛibꝰ. Dies vero cretici in quibꝰ fit mutatio ſolū p impetū infirmitat3 vel violentiā aut acuitatē materie infirmitatis numerant̄ ſic ⁊ ſemp cōiunctim primꝰ dies. ſecundꝰ ⁊ tertius. Iteꝝ tertiꝰ quartꝰ ⁊ quintꝰ. v. ſextus ſeptimus. vij. octauꝰ nonus hic enim finiunt̄ dies cretici qui dicunt̄ dies cretici ſolū p impetū ⁊ violentiā ⁊ acuitatē materie infirmitatis: nā nō ē poſſibile ꝙ vltra diē nonā remaneat materia infirmitatis nec ipſa infirmitas cū virtute ꝯueniente ad motū creticū cū tanta acuitate q̄ p ſe ſola ſit ſufficiens ad faciendū diē creticū quin ipſa infirmitas vel eius materia mitiget̄ vel debilitet̄: ⁊ tūc vltra dies iſtā ē neceſſariū ad h̄ ꝙ aliqua dies ſit cretica ꝙ nō fiat cretica niſi natura cu3 infirmitate a ſuperioꝛibꝰ coꝛpoꝛibꝰ ⁊ celleſtibꝰ diſpoſitionibꝰ ⁊ mutationibꝰ recepit manifeſtā alterationē ⁊ mutationē ⁊ expimentū h̄ totū rectificabit cū ratione qm̄ nō ē poſſibile cū natura vltra iſtā diē manifeſte incipiat debilitari: vt ſubſtineat infirmitatē cū impetu acuto ꝯueniēte ad diē creticū p ſe: qn ipſa natura vincat manifeſte infirmitatē cū ſua materia añ hāc diē vl' penitꝰ vincat̄: ⁊ h̄ ē ſenſibile ⁊ manifeſtū aſpicientibꝰ in motibus infirmitatū: ⁊ ſpecialiter q fiunt in diebꝰ creticis. Si. n. aliter eſſet poſſet quelibet dies cretica fieri ꝙ ē impoſſibile ⁊ ꝯtra ſenſu3 ⁊ expimētū. Hec aūt regula numerandi dies creticos vel modꝰ appellat̄ a medicis regula vel modꝰ numerādi dies p replicationē factam in die tertio vel appellat̄ modꝰ vel regula ternaria. Heſitat homo hic de duobus videlicet de replicatōe tertie diei in numeratione ⁊ de die. ſeptima q̄ numerat̄ in iſtis diebꝰ creticis q nō ſunt cretici nō ſolū p īpetū infirmitatis. ⁊ ipſa dies ſeptima ē finis pme ſeptimāe medici q̄ diſponit̄ cretica ſicut inferiꝰ appebit p motū ⁊ mutationē indutā a coꝛpibꝰ ſupioꝛibꝰ: ⁊ dies quarta eā indicat ſ3 reuolutionē coꝛpis celleſtis. Dicēdū ē qđ ſit replicatio dieꝝ in enumeratōe ad denotādū ipfectionē dieꝝ qui a medicis ꝯſiderātibꝰ ⁊ ſpecialiter fit replicatio ſemp in die tertio qū numeratio fit ſm regulam ternariā ⁊ modū numerādi de tertio in tertiū diē: nā dies naturalis ⁊ reuolutōis ſolū de eodē ad idē ſm motū diurnū fit in. xxiiij. hoꝛis dies vero medicine ſm ꝙ inferiꝰ appebit cōſtat ex. xxiiij. hoꝛis ⁊ paꝝ plus: ⁊ ꝓpter h̄ replicatio q̄ fit in die tertio notat hāc impfectionē. Sup ꝯditōe3 ſeptimi fit diſtinctio h̄ modo qn̄q3. n. ꝯſiderat̄ ſeptima dies ſm ꝙ indicata ē a die quarta: ⁊ ſm ꝙ eſt finis p ſc: ſeptimane p diuiſionē menſis medicinalis qui fit a reuolutōe lune ſub. xij. ſignis penes medici ꝯſiderationē vt inferiꝰ veriꝰ mōſtrabit̄: ⁊ ſm hāc ꝯſiderationē nō debet numerari cū diebꝰ in quibꝰ fit criſis ſolū p īpetū infirmitatis ſed eſt dies foꝛtioꝛ ⁊ nobilioꝛ de diebꝰ in quibꝰ fit criſis ⁊ p mutationē ⁊ alterationē factā in coꝛpoꝛibꝰ inferioꝛibus a motu coꝛpoꝝ ſuperioꝝ vel celleſtiu3: quādoq3 conſiderat̄ p viā replicatōis quinti diei qui ē dies de diebꝰ creticis qui ſunt cretici ſolū p impetū ⁊ acuitate3 infirmitatis: ⁊ indicat p h̄ ſup nonā die3 ⁊ ſ3 h̄ ⁊ p via3 iſtā in diebus tertijs qui ſunt cretici ſm regulā ternariam vel p modū replicationis tertie diei numerat̄. Unde cū natura in ipſo foꝛtis inueniat̄ ⁊ ſupioꝛa in ipſo faciāt manifeſta3 mutationē et ſenſibile3 foꝛtioꝛ dies ex diebus creticis iudicat̄ et eſt. Et ē ſciendū ꝙ omnes febꝛes que terminant̄ ſolū per impetū infirmitatis videlicet in nono ſeptimo: quinto ⁊ tertio fiūt ⁊ ſunt de materia colerica calida ⁊ ſic: vel materia mutata ad acuitatē per via3 putrefactionis: ⁊ propter h̄ fuit neceſſe cū omnis talis egritudo ſit colerica vel de tali materia ſit foꝛtiſſimi nocumēti vt finiatur ad bonū vel malū infra h̄ tēpus q2 natura egritudinē foꝛtiſſimi nocumēti et foꝛtiſſime acuitatis diu tolerare nō poteſt quin vincat aut vincatur. Si autē die3 iſtā tranſiret neceſſario mollificaretur materia et acuitas infirmitatis diminueretur ⁊ ſic hec egritudo cōuerteretur ad egritudines que terminantur diebus in quibꝰ fit mutatio criſis nō ſolū p impetū: ſed p reuolutionē coꝛpoꝝ celleſtiū et ſic eſt manifeſtū quomodo virtus dieꝝ qui numerantur ſm regulā et modū trinariū conuertitur poſt nonu3 diē ad virtute3 dieꝝ qui numerantur ſm regulā ⁊ modū quaternariu3 vel ad virtute3 dierum in quibus fit criſis non ſolū per impetu3 ſed per iuuamentu3 et mutationē que fit a coꝛpoꝛibus ſuperioꝛibus et celleſtibus. Sciēdū eſt etiā ꝙ omnis febꝛis cōtinua que foꝛtius mouetur de tertio in tertiū diē fit de materia calida vl' fit de materia que per viā putrefactionis mutata eſt ad caliditate3: et ſm h̄ quottidiana ꝯtinua vel interpolata aliquādo de tertio in tertiū foꝛtiꝰ mouetur aſpicientibus vero et cōſiderantibꝰ in hac ratione ⁊ ſm rectu3 vſum operationis ſenſibiliter apparebit. Dies vero cretici in quibꝰ fiunt mutationes ſm ꝙ coꝛpoꝛa infirma recipiunt mutatōe3 et alterationē a coꝛpoꝛibus celleſtibus numerant̄ aliquādo cū replicatione: aliquādo abſq3 replicatione diei: imo ſm diuiſionē q2 ſecunda ſeptimana nō replicat̄ vel ꝯtinuat̄ vnq3 cū ſeptimana prima nec. xxviij. cū. xx. ſeptimana. dies vero diuidētes ſeptimanas p mediū ſiue dies quarti ſemp ad inuice3 replicant̄ vt inferiꝰ monſtrabit̄ manifeſte. Ad euidētiā omniū iſtaꝝ reꝝ conuenit medico vt ſupponat duas generales radices ꝓbatas in naturali philoſophia quaꝝ pma eſt materia q̄ ē ſubiecta generationi ⁊ coꝛruptioni ⁊ variationi ⁊ omni mutatiōi nō ē adherēs vie vni: neq3 oꝛdini vni q̄uis ſit vna numero in oibus vt ꝓpoitū ē primo phyſicoꝝ ⁊ quarto celi: ⁊ pmo de generatione ⁊ li. de ſenſu ⁊ ſenſato. Secunda radix ē q̄ adheret vie vni ⁊ oꝛdini vni: eſt cauſa ⁊ pncipiū omnis mutationis ⁊ variatiōis ⁊ alterationis que ſunt ⁊ fiunt in coꝛpoꝛibus inferioꝛibꝰ et eſt motus coꝛpoꝝ ſuperioꝛu3: ⁊ h̄ totu3 ꝓpoitu3 ē. viij. phyſicoꝛu3 et prima pte libri methauroꝝ. Cū ergo coꝛpoꝛa ſuperioꝛa p ſuu3 motū ſint cauſa inferioꝝ motuū et variationū ⁊ alterationu3 vt dictu3 eſt tales mutationes ⁊ alterationes potius debent attribui ſoli ⁊ lune q̄ alijs coꝛpibꝰ ſupioꝛibꝰ: eo ꝙ magis ſenſibiliter ⁊ appenter mutant inferioꝛa ⁊ variant q̄3

alia ſupiora. Manifeſtū ⁊ ſenſibile eſt ꝙ ſol omni anno mutat res ſm generationē ⁊ corruptionē augmentū ⁊ diminutionē ꝑfectionē ⁊ inꝑfectionē ſiue maturationē ⁊ inmaturationē: ⁊ ſimiliter luna omni menſe: cū ergo ſol cū ſit tardioris motus qꝫ luna: ⁊ luna ſit velocioris motꝰ ſint iſta duo radix omniū mutationū q̄ fiunt in inferioribꝰ videt̃ ꝙ res que ſunt tardi motꝰ ⁊ q̄ recipiūt ſuas varietates a corpibꝰ ſupioribꝰ: ⁊ ſpecialiter penes mutationes q̄ fiunt in toto anno a ſole ſm ꝙ mouet̃ ſol ſub .xij. ſignis de eodē ad idē ꝑ totū annū ſimpliciter ſoli attribuant̃ ⁊ attribui debēt ex narratis dictis ⁊ cōdictionibꝰ. Res vero que ſunt velocioris motus ⁊ recipiūt velociter ⁊ omni menſe ſuas varietates a ſuperioribꝰ corꝑibus ⁊ ſpecialiter ſꝫ ꝙ luna mouet̃ omni menſe ſub .xij. ſignis de eodē ad idē ſimpliciter lune attribuant̃. Cū ergo de infirmitatibꝰ que fiunt in corꝑibus humanis quedā ſunt cronice ⁊ tardi motꝰ: quedā ſunt acute ⁊ velocis motus videt̃ cōueniēs ⁊ vtile apud medicos vt egritudines cronice ⁊ tardi motꝰ in ſuis varietatibꝰ ⁊ alterationibꝰ potiꝰ ſoli qꝫ lune attribuant̃ ⁊ ꝑ motū ſolis vel ſm motū eius debeāt variari ⁊ mutari ⁊ terminari ⁊ finiri qꝫ ꝑ motū lune. Acute vero egritudines que ſunt velocis motꝰ ſm ſuas varietates ⁊ alteratōes lune ⁊ nō ſoli attribui debent ⁊ ꝑ motū lune ſub .xij. ſignis ſm ꝙ fit omni menſe alteratio ⁊ mutatio ad bonū vel malū terminari debeat. In talibus varietatibꝰ ⁊ mutationibus ⁊ alterationibus factis in corꝑibus inferioribꝰ a ſole ⁊ luna ſol aſſimilat̃ regi magno ⁊ luna eius vicario: nā ſicut ꝓ̄ſentia vicarij magis reſpicit facta regis qꝫ rex: ⁊ magis ꝑticulariter et velociter currit per loca regni qꝫ rex: ſꝫ rex dat vicario ſuo omnē virtutē neceſſariā ⁊ vtilē ad ſuū officiū ſimiliter luna magis ꝑticulariter ⁊ velociter currit ꝑ loca ſolis qꝫ ſol. Sed ſol dat lune omnē virtutē ꝯuenientē ad h̄ faciendū ⁊ mutandū ⁊ ſicut rex pigriꝰ ⁊ tardiꝰ ⁊ cū maiori maturitate: ⁊ magis cōmunia intendit qꝫ eiꝰ vicariꝰ ita ſol pigriꝰ ⁊ tardiꝰ ⁊ magis cōmuniter reſpicit inferiora qꝫ luna. Et queadmodū ſol ꝑ ſuū motū ſub ſignis .xij. mutat tēpus anni ſm quattuor manifeſtas differentias verbi gratia. Cū enī ſol faciat motū ſuū ſub ariete tauro ⁊ gēminis: ⁊ erit h̄ a medio martij ꝑ totū aprilē madiū ⁊ mediū iunij diſponet̃ aer ⁊ tp̄s ſm tēꝑiē ⁊ dicet̃ illud tp̄s ver ⁊ incipiet fieri generatio reꝝ manifeſte. Cū vero mouebit̃ poſt h̄ ſub cācro leone ⁊ virgine: tūc ſol erit in maior declinatione ⁊ fortitudine ſuꝑ capita noſtra ꝓut eſſe pōt ⁊ in maiori declinatione verſus ſeptētrionē diſponetur enī hora illa aer ⁊ tp̄s ſm caliditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ appellabit̃ tale tp̄s eſtas: ⁊ tūc cōplebunt̃ res generate ⁊ ꝑficient̃ ⁊ h̄ tp̄s durabit a medio iunij ꝑ totū iuliū auguſtū ⁊ mediū ſeptembris. Ultra h̄ tp̄s mouebit̃ ſol ſub libra ſcorpione ⁊ ſagittario ⁊ tūc incipiet ſol declinare verſus meridiē ⁊ remoueri a noſtris ꝑtibus ⁊ tunc mitigabit̃ feruor eſtatis manifeſte ⁊ mutabit̃ tp̄s ad frigiditatē ⁊ ſiccitatē ⁊ appellabit̃ h̄ tp̄s autumnꝰ et illo tp̄e incipit fieri corruptio reꝝ ⁊ cadunt folia ab arboribus: ⁊ durat tale tp̄s a medio ſeptēbris ꝑ totum octobrē nouembrē ⁊ mediū decēbris. Poſt illud mouebit̃ ſol ſub capricornio aquario ⁊ piſcibus: ⁊ erit tūc ſol magis remotꝰ a noſtris capitibus ⁊ in maiori declinatōe verſus meridiē qꝫ eſſe pōt ⁊ appellat̃ tale tp̄s hyemes ⁊ durat a medio decēbris ꝑ totū ianuariū februariū vſqꝫ ad mediū martij: ⁊ tūc res remanent abſqꝫ generatōe ⁊ mutatione manifeſta: ita ꝙ tota matura arboꝝ ⁊ herbaꝝ reuoluit̃ circha radices ſub terra. Ita ⁊ eodē modo luna reuoluit̃ ſub .xij. ſignis omni menſe ⁊ facit quattuor manifeſtas mutationes ⁊ differentias vbicumqꝫ incipiat que ſeptimane a medicis et hoībꝰ cōmuniter appellant̃: ⁊ talis menſis ⁊ eius ſeptimane alr̃ a vulgaribꝰ ⁊ alr̃ a medicis ꝯſiderātur de menſibꝰ aūt lunaribꝰ quidā dicit̃ menſis cōiunctiōis qdā mēſis reuolutionis: qdā vero mēſis appitionis. Menſis aūt cōiunctionis dicit̃ totū illud tp̄s ꝙ eſt a die ꝯiunctionis vere ſolis et lune quouſqꝫ luna circuiuerit omnia ſigna ⁊ iteꝝ fuerit cōiuncta cū ſole: ⁊ h̄ erit in .xxx. diebus ⁊ dimidia plus ⁊ minus qñqꝫ verbi gratia ponat̃ ꝙ ſol ſit in principio arietis ⁊ luna ſit cōiuncta ſecū in eodem gradu cū mouebit̃ luna a ſole in principio arietis nō ceſſabit donec omnia ꝑagrauerit ſigna ⁊ redierit ad principiū arietis in quo fuit ꝯiuncta cū ſole ⁊ h̄ erit in .xxvij. diebꝰ ⁊ plus ſed cōuenerit ad principiū arietis nō inueniet ſolē in primo gradu arietis in quo fuit iuncta cū ſole imo inuenit ſolē iam tranſiuiſſe vltra vſqꝫ ad principiū tauri q: ꝑ tantū ſpaciū videlicet mouet̃ ſol quolꝫ menſe h̄ ē ꝑagrat vnū ſignū. vnde luna iteꝝ mouet̃ ex neceſſitate ꝑ totū arietē ante qꝫ ſolē inueniat ⁊ durat hic motꝰ lune ꝑ totū ante qꝫ ſolē inueniat ꝑ duos dies ⁊ dimidiū et ſic ille menſis ꝯiunctionis cōſtat ex diebꝰ xxx. ⁊ plus ſed hic menſis nō ꝯſideratur a medico imo ab aſtrologo: eo ꝙ reuolutio lune in ſua ꝯiunctione cū ſole in plus ē qꝫ ſint .xij. ſigna: imo ſꝫ verā ꝯiunctionē iā .xij. ſigna circuiuit que reuolutio ꝑfectā reuolutionem totiꝰ circuli excedit: ⁊ ſic hic menſis appellat̃ menſis vere ꝯiunctionis. Mēſis aūt reuolutionis ꝑfecte ſiue luna inueniat ſolē ſiue nō cōſtat ex .xxvij. diebꝰ ⁊ tertia diei. Menſis vero appitionis .i. ſꝫ ꝙ luna videt̃ ante qꝫ intret ſub radijs ſolis ⁊ poſtqꝫ incipit apparere cū ſepat̃ a ſole ꝯſtat ex .xxvj. diebꝰ ⁊ die media ⁊ qꝫuis iſti duo menſes ſint de ꝯſideratione medici nō fuit ꝯueniens neqꝫ vtile in opatione medicinali vt haberet duos menſes in enumeratione dieꝝ creticoꝝ accideret enī ꝑꝑ diuerſitatē reptā in ꝯ menſibꝰ ⁊ radice ꝯcta ex duobus menſibꝰ diuerſis error in enumeratione: ⁊ ꝑꝑ iſtā cauſam voluit medicus et fuit cōueniens vt ex illis duobꝰ menſibꝰ faceremꝰ vnū menſē cōmunē q in ſuas diuideret̃ ſeptimanas ⁊ quartas ⁊ dies medicinales: vt ꝑ hoc ⁊ ſm iſtam viā poſſet medicus venire ad rectā enumerationē dieꝝ ſm replicationē ⁊ diminutionē ꝓut cōuenit oībꝰ diebꝰ creticis medicinalibꝰ ſm modū ⁊ regulam quartana: aut ſm dies replicant̃ ſemꝑ in die quarto: aut in medietate ſeptimane: ⁊ hic menſis qui fit ex illis duobꝰ iunctis ſimul appellat̃ medicinalis ⁊ eius ſeptimane cū diuidit̃ ipſe menſis in quattuor ꝑtes appellant̃ ſeptimane medicinales: ⁊ medietates illaꝝ ſeptimanaꝝ appellant̃ quarte ſiue quattuor dies medicinales ⁊ cetera. Procreatio menſis medicinalis ex menſe reuolutionis et menſe appitionis ſic fit: ꝯiungant̃ ⁊ menſis reuolutionis ⁊ menſis appitionis ſimul ⁊ diuidat̃ illud totū ꝑ mediū: illud ꝙ inde venerit ꝑ diminutōem in duas ꝑtes equales erit menſis medicinalis verbi gratia menſis reuolutionis cōſtat ex .xxvij. diebus et tertia diei que ē hore .viij. Et menſis appitionis cōſtat ex .xxvj. diebꝰ ⁊ medietate diei que ē hore .xij. Si cōponant̃ .xxvij. ⁊ .xxvj. ad inuicē fient .liij. dies: qui ſi diuidant̃ ꝑ mediū inueniet̃ numerus qui erit .xxvj. dieꝝ ⁊ .xij. horaꝝ. Si aūt cōponant̃ .viij. hore menſis reuolutionis ⁊ .xij. hore appitionis fient hore .xx. que ſi diuidant̃ ꝑ mediū venient pro medietate hore .x. que ſi cōiungantur cū .xij. horis menſis q factus ē ex illis duobꝰ habebis ꝙ ille menſis qui ꝓcreatus ē ex menſe reuolutionis qui ꝯſtat ex .xxvij. diebꝰ ⁊ tertia: ⁊ menſe appitionis qui cōſtat ex .xxvj. diebus ⁊ medietate

conſtabit ex .xxvj. dieb⁹ ⁊ .xxij. horis: ⁊ hic proprie appellat̄ menſis medicinalis q̄ mēſis medicinalis ſi diuidat̄ in quattuor partes eq̄les fiēt ſeptimane medicinales ⁊ quarte medicinales et dies medicinales ꝑ diuiones ſucceſſiuas vt inferius dicet̄: verbigratia mēſis medicinalis q̄ ꝯſtat ex .xxvj. dieb⁹ ⁊ .xxij. horis ſi diuidat̄ i quattuor partes fient ſeptimane .iiij. ita q̄libet ꝯſtabit ex .vj. dieb⁹ ⁊ .xvij. horis ⁊ dimidia hora. ſi v̄o itez q̄libz ſeptimana diuidat̄ in duas partes equales inuenies q̄ quelibet medietas cōſtabit ex trib⁹ dieb⁹ ⁊ .viij. horis et dimidia hora ⁊ quarta hore: ⁊ ſi diuiſeris iteruz ſeptimanas in quartas ⁊ dies inuenies q̄ q̄libet dies medicinalis cōſtabit ex .xxiij. horis ꝑfectis ⁊ quarta decima illius hore: ⁊ ꝓpter impfectionē reptaz īmedietate cuiuſlibet ſeptimane reſpectu diez̄ ītegroruz ⁊ ꝑfectoz̄ fit ſemꝑ replicato in quartis vł medietatib⁹ ſeptimanaz̄ ⁊ ꝓper ꝑfectionē reptaz in die .vij. q̄ eſt dies vltima p̄me ſeptimane nō continuat̄ vel replicat̄ p̄ma ſeptimana cū ſecūda ſꝫ tertia cū ſecūda ꝯtinuat̄ vel replicat̄ ꝓpter impfectionem reptā in fine ſecūde ſeptimane: ⁊ ſic ſumū tur tres ſeptimane p̄me in .xx. die vt inferius videbit̄ manifeſte ⁊ hic numerus appellat̄ p̄m⁹ pariodus et ſecūd⁹ finit̄ in .xl. die: ſeptimane cui⁹ cōputant̄ diuiſiz ⁊ ꝯiuncti vt ſeptimane p̄mi pariodi vniuerſalis: ⁊ terti⁹ finit̄ in .lx. die ſeptimane cui⁹ tres ſimiliter diuiſiz ⁊ ꝯiunctim cōputant̄ vt ſeptimane p̄mi pariodi vniuerſalis. p̄ma dies ſecūdi pariodi vniuerſalis ē .xx/. ⁊ p̄ma dies tertij pariodi vniuerſalis ē .xli. habem⁹ ergo q̄ pariodi vniuerſales ſūt tres q̄ in .lx. die finiunt̄: ⁊ vltra .xl. diē vel ad pl⁹ lx. nō fit numeratio diez̄ ꝯuenientiū ad egritudinem acutā: ⁊ cōſumit̄ illic virt⁹ dierū quartaz̄ vel diez̄ diuidentiū ſeptimanas ꝑ mediuz ⁊ remanet virtus diez̄ creticoz̄ tātum in ſeptimanas q̄ virt⁹ remanet in ſeptimanis vſq̄ ad mēſes ſex ⁊ poſtea deſtruit̄ virtus ſeptimanaz̄ ⁊ trāſit in mēſes ⁊ finaliter in annos poſt vnuz vel .ij. Ad verā euidentiam ſciendi q̄liter p̄ma ſeptimana nō ꝯtinuat̄ cuz ſecūda ſed ſecūda cum tertia ⁊ q̄re ſup medietates omniuz ſeptimanaz̄ ad inuicē ꝯtinuant̄ requirit̄ regula que ſic iacet. Omnis numer⁹ cōtinēs in ſe medietatem ſui numeri integri: vel min⁹ medietate ꝓ impfecto numero ſumit̄ in arit. ⁊ omnis numerus ꝯtinens in ſe plus medietate ſui numeri integri ꝓ integro reputat̄. Et ſumit̄ alia regula contiens ad ſciēdus h̄ eſt q̄ natura cōputatio diez̄ vel numeratio incipit ab incōpleto numero vł nō integro numero: imo omnis cōputatio dieruz vel numeratio ſemꝑ incipit a cōplero vel integro numero ⁊ ſic cōcludit̄ ſꝫ iſtas regulas cū dies medicinalis exiſtat ex .xxiij. horis ⁊ plus aliquātulum vt videbit̄ fit q̄ omnis dies q̄ cōtinet in ſe plus .xij. horis ſumit̄ ꝓ integro: ſꝫ ſi ꝯtineret in ſe horas .xij. vel .xj. aut minus ꝓ nihilo aut ꝓ impfecto reputabit̄: et omnis ſeptimana q̄ cōſtabit ex ſex dieb⁹ ⁊ horis plus .xij. reputabit̄ ꝓ ꝑfecta vel integra ita q̄ nō ꝯtinuabit̄ vel replicabit̄ cū ſua ſucceſſiua ⁊c. Cuz ergo prima ſeptimana medici facta diuiſione mēſis medicinalis in .iiij. partes cōſtet ex ſex dieb⁹ ⁊ .xvij. horis ⁊ dimidia. q̄ hore ſeptimi diei ſunt plus medietate diei integri medicinalis ſumit̄ vltima dies p̄me ſeptimana pro ꝑfecta ⁊ integra: ⁊ propter h̄ in enumeratione dieruz creticoz̄ primi ꝑiodi vniuerſalis nō replicat̄ dies .vij. imo dies .viij. fit p̄ma dies ſecūda ſeptimane. Si vero ꝯiunxeris dies ⁊ hora p̄me ſeptimane qui dies ſunt ſex et hore .xvij. et dimidia cuz dieb⁹ et horis ſecūde ſeptimane que non continuat̄ cum prima imo p̄ncipiū ſecūde ſeptimane eſt. octaua dies: ⁊ conſtat ex tot dieb⁹ ⁊ horis ⁊ media hora ſicut prima ſeptimana. ꝑcreabit̄ tūt ꝑ coniunctionem iſtarum duarum ſeptimanarū ad inuicez numer⁹ diez̄ qui erit ex .xiij. dieb⁹ ⁊ .xj. horis. ⁊ q̄ ille hore .xj. ſunt principiuz .xiiij. diei ⁊ denā ipſius .xiiij. qui eſt finis ſecūde ſeptimane: ⁊ nō ſunt ille .xj. hore neq̄ medietas diei imo min⁹ medietate diei ponunt ipſiuz .xiiij. diē impfectuz qui ꝑ replicationē factaz in ipſo cōplet̄ ⁊ ſic fit finis ſecunde ſeptimane ⁊ p̄ncipiuz tertie ⁊ facit ꝑ talē replicationez diē .xvij. ⁊ .xx. cretici occurrere q̄ ſunt inuente cretice ꝑ expimētū. Si aūt ꝯiungant̄ tres ſeptimane ſimul ſm̄ q̄ q̄libet ꝯſtat ex ſex diebus ⁊ xvij. horis ⁊ dimidia inuenies q̄ finient̄ in .xx. diebus ⁊ .iiij. horis ⁊ dimidia: ⁊ gratia illaz̄ q̄ttuor horaruz que ꝓ nihilo reputant̄ vel ꝓ re impfecta fit aliquādo criſis in p̄ncipio .xxj. diei raro tamē. ⁊ ſicut ꝯtinuant̄ ille tres ſeptimane primi ꝑiodi vniuerſalis ꝯiunctim ⁊ diuiſim: ita tres ſeptimane ſecūdi ꝑiodi vniuerſalis que terminant̄ in die .xl. ⁊ ſimiliter tres ſeptimane tertij periodi vniuerſalis que terminant̄ in die .lx. ⁊c. Cuz ergo luna ſit velocis motus ⁊ nō pigri reſpectu ſolis vt dictuz eſt ſupius attribuunt̄ ei motus ⁊ mutatiōes egritudinum acutaz̄ ⁊ eaz̄ materiez̄ ⁊ cū ipſa luna fortiores ⁊ nobiliores ⁊ magis ſenſibiles faciat mutationes in inferiorib⁹ cū fuerit ſup ſuas quadraturas que fiūt ꝑ diuiſiones mēſis medicinalis in .iiij. partes q̄ quādo nō fuerit fuit ꝯueniēs ⁊ rationabile vt luna egritudines acutas ⁊ que regunt̄ curſu ei⁹ in fine ſeptimanaz̄ medicinaliū ⁊ medietatib⁹ ſeptimanaz̄ fortius ⁊ nobili⁹ īmutaret q̄ quando extra fuerit quadraturas ⁊ medietates. aſpicit enim nūc luna corpa inferiora forti aſpectu quadrato cū fuerit ſup ſuas quadraturas: ⁊ cū fuerit ſuper medietatem aſpicit inferiora medio aſpectū iter fortitudinem ⁊ debilitatē: ⁊ ꝓpter h̄ fines ſeptimanarum ⁊ medietates eaz̄ fiūt dies cretici inuenti per motuz lune ⁊ ꝑ regulaz q̄ternariam ⁊ modū cōputationis replicatōis facte in quartis ⁊ medietatib⁹ ſeptimanaz̄: Dies vero cretici qui numerant̄ per regulā quaternariā ⁊ replicant̄ ſemꝑ in quaternis ⁊ medietatibus ſeptimanaz̄ ⁊ qui numerāt̄ ꝑ dimonem ſecūde ſeptimane a prima ⁊ ꝯtinuationez tertie ſeptimane cuz ſecūda aut per replicationē. xiiij. diei ſic coniunctiz ⁊ diuiſiz debent numerari vſq̄ ad diē .xx. que eſt finis primi ꝑiodi vniuerſalis: ⁊ eodē modo fiet numeratio ſecūdi ꝑiodi ⁊ tertij vniuerſalis in ſuis ſeptimanis quartis vel medietatibus ſm̄ ſepationē ⁊ ꝯiunctionē. ꝓcedat̄ ſic in numero p̄mi ꝑiodi vniuerſalis exempli gratia. j. ij. iij. iiij. hic finit̄ medietas p̄me ſeptimane ⁊ iterum fit replicatio ꝑ impfectionē ꝑ cauſaz narratā ſupius in .iiij. die ſic: itez̄ .iiij. v. vj. ⁊ .vij. hic finit̄ p̄ma ſeptimana ⁊ nō finit̄ cū ſecūda ꝓpter cauſaz aſſignataz ⁊ ꝓcedit̄ ſic ad ſecūdaz ſeptimanā .viij. ix. x. xj. hic finit̄ medietas ſecunde ſeptimane ⁊ replicat̄ in enumeratiōe .xj. et dicit̄ .xj. xij. xiij. xiiij. hic finit̄ ſecunda ſeptimana ⁊ ꝯtinuat̄ cū tertia ex cauſa narrata ſuperius h̄ modo .xiiij. xv. xvj. xvij. hic finit̄ medietas tertie ſeptimane ⁊ fit in ea replicatio h̄ modo .xvij. xviij. xix. xx. hic finit̄ tertia ſeptimana: ⁊ eſt finis egritudinū acutaz̄ ſermone abſoluto ⁊ cōplementuz primi ꝑiodi vniuerſalis .xl. vero dies eſt finis ſecūdi ꝑiodi vniuerſalis ⁊ terminus acutaz̄ ꝯuerſiuaz̄. Dies vero cretici iuuēti ꝑ motuz lune ſup egritudines acutas ⁊ qui numerantur ꝑ quartas ſunt hij .iiij. vij. xj. xiiij. xvij. xx. xxiiij. xxvij. xxxj. xxxiiij. xxxvij. ⁊ .xl. ⁊ de iſtis q̄dam indicatiz appellant̄ vt .iiij. ſup. vij. xj. ⁊ .vij. ſuper .xiiij. ⁊ .xx. ⁊ .xxj. ſup .xxx. ⁊ .xxxiiij. ⁊ .xl. dies vero qui ſunt cretici ſolum per imperiū infirmitatis ⁊ nullomodo regulant̄ ꝑ motum lune neq̄ per regulā quaternariā ſunt terti⁹ .v. ⁊ nonus: ⁊ finit̄

coꝛum virtus hic vt ſcriptū eſt ſupꝛa: ⁊ poſt nonū tranſit eoꝝ virtus ad dies qui diuidunt ſeptimanas ꝑ mediū vel ad quartas dieꝝ. Scire hic conuenit ꝙ dies qua incipit infirmitas nō dꝫ enumerari in diebꝰ infirmitatis niſi h modo. ponat ꝙ infirmus incipiat die dñico vel alia die quouis i tertia. hoꝛa: die lune hoꝛa q̄ incipit erit pⁱma dies finita ⁊ tūc incipit ſecūda ⁊ die martis in eadē hoꝛa erit ſecūda dies finita ⁊ tūc incipiet tertia: ⁊ die mercurij i eadem hoꝛa erit. iij. dies finita: ⁊ tūc incipiet . iiij. et ſic de omnibꝰ vſqꝫ ad finē ſeptimanaꝝ ⁊ ꝑiodoꝛū. Itē ſcire ꝯuenit ꝙ omnes dies q nō ſunt nūcrati hic ſicut ſextus ⁊ conſimilis nō ſunt cretici neqꝫ in eis fit criſis niſi moꝛtalis aut cum conuerſione.

Caplm. xxxv. de ſignificatione vꝛine i cōmuni

Vrina cum ſit generalis ſuperfluitas digeſtiōis ſecūde: ⁊ ſit collamētū ſanguinis ⁊ aliorum humoꝝ factū de oꝑatiōe nature ⁊ in epate generet: oꝑatio cuiꝰ epatꝫ nō eſt ꝓpter epar tantū: ſꝫ ꝓpter epar ⁊ omnia alia mēbꝛa q̄ alimētū ſuſcipiunt ab humoꝛibꝰ generatꝫ in epate cū vꝛina poteſt ſm h cōmode ex vꝛina trahi ſignificatio ſup epar ⁊ materiā omniū venaꝝ: ⁊ ſup renes ⁊ veſicā cū tranſeat ꝑ loca illa ſimplicit ⁊ ꝑ ſe ⁊ per ꝯſequēs ſup omnes ꝯditiōes coꝛpoꝛis ſignificat quodāmodo eo ꝙ ē ꝯſeqns ꝓ materia humoꝛali q̄ currit ꝑ totū coꝛpꝰ ad omnia mēbꝛa eius. Significatio vꝛine ꝓpꝛie trahit ex coloꝛe quātitate ſubſtātia ⁊ etiā ex ꝯtentis: variat etiā ſignificatio ſm etatē: ſexū: ⁊ impꝛegnatiōē: tēpꝰ cōplexionem habitudinē: inanitionē: repletionē q̄litatē cibi ⁊ potꝰ: motū: q̄etē: ſomnū ⁊ vigiliā: ⁊ ſꝫ accidentia anime ⁊ ꝑ hoꝛā viſionis poſtq̄ in vaſe eſt collecta: variat etiā ꝑ balneationē vnctiōes emplaſtra ⁊ medicinas ſumptas per os vꝛina alba lactea vel karapos ⁊ glauca frigiditatē vniuerſalit ſignificant in nutritiuis ⁊ epate. Si vo aliqui iſtoꝛum coloꝝ vꝛine fuerint cū ſubſtātia ſpiſſa ſignificabūt ſup multitudinē flegmatis ⁊ ſup vermes ⁊ eoꝛum materiā ⁊ ſup colicā ⁊ ſup arteticā frigidā ⁊ egritudinem neruoꝝ ⁊ doloꝛē capitis ex frigida cauſa ꝑſentē aut futuꝝ ⁊ ſup epileſiā ſincopiꝫ ⁊ paraleſiꝫ appopleſiā ⁊ ſpaſmū: ⁊ ſup ydropiſiꝫ ꝓpt habundantiā materie frigide et humide extinguētis caloꝛē in mēbꝛo ⁊ impediētis digeſtiōē ⁊ ſignificat ſup nauſeā ⁊ faſtidiū ⁊ deſtructionē appetitꝰ ⁊ lietériā ⁊ multiplicationē ſalue et humiditatis currētis ab oꝛe in ſomnis ⁊ vigilijs ſed cū ſignificat lieteriā erit pauce quātitatis valde. Si vo aliq iſtoꝝ coloꝝ fuerint cū tenui ſubſtātia ſignificabūt habundātiā frigiditatis cū ſiccitate ⁊ ſꝫ h dominium melācolie in epate ⁊ toto coꝛpoꝛe ⁊ ſup egritudines melācolicas videlicet quartanā futurā ⁊ melācoliā ⁊ ꝯdilomata ⁊ ficos ⁊ emoꝛoydas ⁊ retētionē mēſtruoꝝ: appetitū caninū ⁊ boliſmū ⁊ lepꝛā ⁊ opilationē in epate ⁊ ſplene. Et ſi fuerit multe in quātitate tales vꝛine ſignificabūt caliditatē renū q: renes ꝑ caliditatē ſuā atrahunt tota humiditatem ab epate anteq̄ digerat et collet ⁊ ꝓpter h fiūt tales vꝛine diſcoloꝛate ⁊ tenues ⁊ multe ⁊ ſignificabūt diureticā ⁊ renū caliditatē. Si aūt tales vꝛine multe viſe fuerit in febꝛe acuta vel egritudine acuta ſignificāt raptū materie ad cerebꝛū ⁊ freneſiꝫ ⁊ moꝛtē finalit. Cū. n. caliditas ꝑ remotionē materie calide a loco in quo generat vrina debilitet ⁊ adullet non poteſt facere mutationē in vꝛina coloꝛando: ⁊ ſic ꝑ idigeſtionē fit diſcoloꝛata ⁊ tenuis. Vꝛina vo ſub pallida pallida ſub citrina citrina cōmunit ſignificat equalitatē caliditatis naturalis in epate ⁊ nutritiuis ⁊ bonā ⁊ cōpetētē digeſtionē. Sed in mulieribus eunucis pueris ⁊ flegmaticis ⁊ ſenibꝰ poſſūt tales coloꝛes ⁊ vꝛine tales ſignificare tertianā colere vitelline vel citrine: aut duas tertianas vt in ſene: ꝯtinuā vero vt in puerꝭ ⁊ in mulieribꝰ. Si vo tales vꝛine ⁊ coloꝛes fuerint cū ſubſtātia tēui ⁊ radioſa opilationē i epate ⁊ ſplene ſignificāt. ⁊ ſi fuerint pauce quātitatis fluxū vētris ſignificabūt. Si vo multe fuerint quantitatis largū potū aut caliditatē renū ⁊ epatis ſignificabunt. vꝛina autē ſub ruffa: ruffa: rubea ſub rubea ſub rubicūda: rubicūda ſemꝑ exceſſum caliditatis ſignificant: ⁊ colere dominiū in epate ⁊ venis ⁊ flegmatis ſalſi. cū vero tales vꝛine ⁊ tales coloꝛes apparuerint ſignificāt ycteritiā citrinā ex habūdantia colere abſqꝫ opilatiōe epatis ⁊ colicā cū febꝛe. Si aūt tales vꝛine fuerint ſubtilis ſubſtātie ſignificabūt ycteritiā cū opilatōe ⁊ ſpecialiter ſi lōgo tēpoꝛe tales apparuerit. Si vo cū ſpiſſa ſubſtātia apparuerint ante mūdificationē materie q̄ ꝯtinebat in epate ⁊ venis: aut foꝛtē ebulitionē materie calide in epate que nō exſpirat ꝓpter opilationē ſignificabunt ⁊ ſic ꝑ ꝯſequēs aut moꝛtē aut ydropiſim aſclitē ſignificāt. Et ſi cū aſclite tales apparuerint vꝛine pauce quātitatis moꝛtē ſignificabūt ſpecialiter ſi virtꝰ debilis fuerit. tales vero vꝛine cū talibus coloꝛibꝰ ſignificant tertianā ꝯtinuā ⁊ interpolatā: cauſonē ⁊ emitriteū ⁊ freneſiꝫ futurā ⁊ quartanam ſi die poſt acceſſionē fuerit repꝛeſentata: ⁊ antracē vel carbūculū ⁊ ſpecialiter quando cū tenui fuerint ſbā ⁊ mediocri quātitate. Si vo cū ſubſtātia fuerit ſpiſſa ſignificāt ſinochā vl ſinocū ⁊ eiꝰ ſpēs. Si vero cū ſubſtātia mediocriter ſpiſſa ſignificabūt cauſonidē ſinochidē vel flegma ſalſū ⁊ ſcabiem vel febꝛē ex flegmate ſalſo aut ex colera aduſta humefacta ⁊ habūdantiā ſanguinis coꝛrupti ⁊ calefacti. Vꝛina vero ynopos ⁊ kianos aduſtionē in epate aduſtionē in renibꝰ ⁊ ebulitionē foꝛtem ſignificant: vel rupturā vene in epate ⁊ renibꝰ: vel purgationē mēſtruoꝝ vel continētiā de materia ſanguinea vl de colera mixta cū ſanguine putrefacto intra venas: aut putrefactionē cōmunē in epate ⁊ venis ⁊ vlcerationē veſice ⁊ ſtranguiriā. Vꝛina liuida debilitatē caliditatis naturalis in epate ⁊ venis ſignificat. ⁊ coꝛruptionē cū putrefactione cōmuni in epate venis ⁊ vijs vꝛinalibꝰ. ſignificat ergo ſm h ſtranguriā ⁊ aptionē vene vel rupturā in vijs illis ⁊ veſice vlcerationē ⁊ febꝛē ꝯtinuā ⁊ ydropiſiꝫ ⁊ ſpecialiter aſclitē. Que ſi pauce fuerit quātitatis ⁊ micta cum difficultate in continua moꝛtem ſignificat ⁊ remoto vitio veſice ⁊ viaꝝ vꝛinalium i aſclite cū virtutis debilitate ⁊ moꝛtē omnino ſignificat: ⁊ paraleſiꝫ ⁊ empima tuſſiꝫ ⁊ catarrum ⁊ epilēſiam ⁊ vitiū matricis. Si autē multe quātitatis fuerit in die cretica apparuerit ſolutionē febꝛis ꝯtinue ⁊ ſolutionē quartane ſignificat ⁊ ſolutionē opilatiōis epatis ⁊ ſplenis. Vꝛina viridis aduſtionē i epate ⁊ venis ſignificat: ⁊ ycteritiā viridē ſed ſi breue fuerit tēpus in quo incipit apparere aduſtionē ⁊ ycteritiā abſqꝫ opilatiōe ſignificat: ſi vero longū tēpus fuerit in quo inceperint apparere: ſignificat viridē ycteritiā cū opilatione. vnde cū ꝯgregent humoꝛes calidi in epate ⁊ venis vt nō expirēt ad ſua loca ꝓpter opilationem ebuliunt foꝛtiter in locis nō ſuis ⁊ calidis ⁊ vireſcunt ⁊ miſcent cū vꝛina ⁊ faciūt vꝛinā viridē et ſignificat aduſtionē in renibus epate et illis locis ⁊ ꝓpter h ſignificat emitriteū ⁊ ſpaſmū de inanitione ⁊ moꝛtē ꝑ viam aduſtionis finaliter. Vꝛina nigra cū fuerit multe quātitatis ſolutionē quartane cū fluxu mēſtruoꝝ ſignificat ycteritiā nigrā ex pꝛeſentia melancolie et humoꝝ generatoꝝ per viam aduſtionis in epate ⁊ vijs vꝛinaliū ⁊ rupturam vene in locis illis ſignificat etiā ficos ⁊ condi

lomata ⁊ emoꝛoydas ⁊ quartanā ⁊ vitiū in epate ⁊
ſplene. Si aūt nō fuerit multe quātitatis ⁊ minus
ſpiſſa ⁊ pauca in quātitate ꝑfectā aduſtionē ⁊ moꝛ
tē in febꝛe ꝯtinua ſignificat. Attendendū eſt hic
ꝙ ſi vꝛina viridis anteceſſerit nigrā aduſtionem ⁊
ſpaſmū ⁊ moꝛtē ſignificat ꝑ viā aduſtionis. ſi vero
liuida anteceſſerit nigrā: extinctionē caliditatis ⁊
moꝛtē ꝑ viā extinctiōis ſignificat. Itē vꝛina que
in ꝑncipio ſpiſſa videt̄ cū ſit tenuis digeſtionem ſi-
gnificat que vero tenuis videt̄ cū ſit ſpiſſa ſignifi-
cat digeſtionē. Urina vō que ſemꝑ eſt illius teno-
ris et nūq̄ mutat̄ indigeſtionem ſignificat. Scire
hic ꝯuēit ꝙ vꝛina rubea multotiēs apparet in egri
tudine frigida vt in opilatione epatis et ſplenis et
ydropiſi. cū. n. colera retinet̄ in epate in ydropiſi
⁊ opilatiōe ⁊ ad ſua loca mādari nō poſſit neceſſa-
rio ebulit ⁊ cōmiſcet̄ cū vꝛina ⁊ facit ipſā rubeā: ⁊
ꝓpter h̄ ſapiētes medici miſcēt in tali caſu res diu
reticas calidas cū diureticis frigidis vt eſt ſcriptū
in locis ſuis ⁊ ſimiliter in colica frigida ꝓpter do-
loꝛē inflāmant̄ humoꝛes in epate ⁊ miſcetur cum
vꝛina ⁊ fit vꝛina coloꝛata. ſimiliter apparet multo-
tiens vꝛina alba in egritudine calida vt in freneſi
moꝛtifera. cū. n. tota materia calida rapiat̄ ad cere
bꝛū ⁊ relinquat epar fit vꝛina alba cū nihil calidi
miſceatur cū ea ꝓꝑ eius abſentia. apparet ēt alba
cū apoſthema magnū calidū fuerit in aliquo ꝯgre
gatū ad qđ omnes materie calide mādātur ⁊ re-
manet epar abſq̄ materia calida q̄ cū vꝛina miſcea
tur. Et ſic in febꝛib⁹ in q̄bus caloꝛ extinguit̄ ⁊ tales
vꝛine omnes moꝛtē cōmuniter ſignificāt. apparet
manifeſte quomodo omnes coloꝛes vꝛine poſſunt
dici. xviij. quāuis ſm̄ rei veritatē ſint infiniti ſm̄
ꝙ mixtiōes materie poſſunt variari in infinitum.
Ex ꝯtētis trahit̄ etiā ſignificatio ſicut ex vꝛina ſ;
quia cōtēta appꝛopꝛiant̄ ꝓpꝛijs mēbꝛis in infirmi
tatibus ⁊ diſpoſitionib⁹ dicit̄ eoꝝ ſignificatio ꝓ-
pꝛioꝛ ⁊ verioꝛ q̄ vꝛine ſignificatio. Cū aūt ſupfici-
es vꝛine que eſt in circōferentia eius cū vꝛine colli
gitur in vaſe vitreo vel criſtallino ⁊ lucido terſo et
in figura ſimilis veſice q̄ dicit̄ circulus vꝛine ⁊ ē ſi-
milis vꝛine ī coloꝛe ⁊ ſubſtātia nō ſignificat aliud q̄
ipſa vꝛina eo ꝙ pars ei⁹ eſt ⁊ fit circul⁹ in vꝛina vt ī
alijs liquoꝛib⁹: ſ; q: ipſe circul⁹ fit ex partib⁹ ma-
gis leuib⁹ ipſius ſubſtātie vꝛine ⁊ aeris poteſt ipſe
circulus recipe aliquas mutatiōes ⁊ varietates ex
habilitate ſue aereitatis cū aquoſitate ex q̄bus me
dicus trahet aliquādo bonas ⁊ vtiles ſignificatio-
nes. Si aūt circul⁹ tot⁹ liuidus apparuerit quadā
plumbeitate ſignificabit cōmunē infirmitatē ce-
rebꝛi vt epilēſia vel paraleſiā appopleſiā ⁊ ſpaſmū
Si vero igne⁹ fuerit ⁊ rube⁹ egritudinē calidā in
cerebꝛo ⁊ ſpecialiter in parte dextra. Si vō rube⁹
obſcur⁹ fuerit doloꝛē vel apoſthema in parte ante
rioꝛi ꝑ dominiū ſanguinis ſignificare poterit. Cū
aūt pallidus cū tenuitate viſus fuerit egritudinē
melacolicā ſignificat ⁊ ſpecialiter per dominiū me
lancolie in ſiniſtra parte cerebꝛi. Si aūt aquoſus ⁊
ſpiſſus cū declinatiōe ad albedinē apparuerit ob-
liuionē ⁊ mollitiē in cerebꝛo ſignificabit ⁊ ſpeciali
ter in parte poſterioꝛi per dominiū flegmatis in
loco. Cū aūt ampula vel granū vel ſpuma in ſup
ficie vꝛine apparuerit ſignificabit dominiū humi
ditatis in qua incluſa eſt ventoſitas aut per agita-
tionē ꝯtingentē ex vento ⁊ intenſione ſignificabit
ventoſitatē ſimpliciter cū humiditate ⁊ ſpecialiter
in nutritiuis ⁊ inteſtinis ⁊ appellat̄ ampula: aut cō
tingentē ex caſu humoꝝ ſup mēbꝛa ⁊ fit granum
⁊ ſignificat curſum materie a cerebꝛo ad inferioꝛa
aut contingētē ex caloꝛē mouēte humiditatē ꝑ viā
ebulitionis: ⁊ appellat̄ ſpuma q̄ ſignificat exceſſū
caliditatis ſupꝛa humidū in epate ⁊ nutritiuis et

ſpecialiter ſi ei⁹ vꝛina fuerit multū tincta. Si autē
diſcoloꝛata fuerit vētoſitatis dominiū ſignificat.
Nebula vō apparēs circha ſupficiē vꝛine vel īfra
ſignificat ſup dominiū caliditatis reſoluētis hu-
moꝛes infirmi ⁊ aereā naturā: aut ſignificat ſuper
habundantiā flegmatis ſalſi qđ ſui acuitate humi
dū agitat ⁊ reſoluit abſq̄ ſumptiōe ⁊ pꝛuritu ſm̄
h̄ innuit ⁊ in ſpiritualib⁹ agitationē ⁊ extra venā
caliditatē. putredo vel virus aut ſanies ſi in fundo
vaſis viſa fuerit vlcerationē in veſica ⁊ renibus ſi-
gnificat: ⁊ deſtinguit̄ h̄ per doloꝛē loci ⁊ ſtrangu-
ria mōſtrat. Pinguedo ſupnatās vꝛine: liq̄factio
nem renū aut mēbꝛoꝝ denuntiat. deſtinguit̄ per
doloꝛē ⁊ febꝛē quia ſi fuerit cū febꝛe abſq̄ doloꝛe
totius coꝛpoꝛis liq̄factionē ⁊ ethicā dicit. Si vero
abſq̄ febꝛe ⁊ cū renū doloꝛ renū liquefactionē in-
falibiliter dicit humoꝛ ī fundo vꝛine cū apparuerit
indigeſtionē materie febꝛē ſignificat et artheticā
ſiue doloꝛē in epate renibus ⁊ veſica. Si vero na-
tās fuerit: malitiā in ſpiritualibus ⁊ oꝛe ſtomachi
dicit. differētia eſt inter ſaniē: humoꝛē ⁊ pingue-
dinem ⁊ ypoſteſiā: nā trahit̄ h̄ modo. In ypoſteſi
eſt claritas radioſa ⁊ pulcritudo manifeſta ⁊ eſt cū
reſidet in fundo iuncta ⁊ cōpacta alba pineata ⁊ eq̄
lis ⁊ cōmiſcet̄ cū vꝛina: quādo mouet̄ vas nō fit vꝛi
na turbida neq̄ poſt quietem velociter deſcendit
imo multotiēs nō deſcendit. humoꝛ. n. cum fuerit
in fundo vaſis quāuis aliquādo ſit albus apparet
turbid⁹ ⁊ abſq̄ radioſitate ⁊ pulcritudine ⁊ cū mi
ſcet̄ coꝛpoꝛi vꝛine aſſimilat̄ ſepo liq̄facto ⁊ turbat
vꝛinā manifeſte. Sanies vō in ſuo exitu moꝛdicat
locū vꝛinaliū. ⁊ infert doloꝛē ⁊ cū miſcet̄ cū vꝛina
turbificat totā vꝛinā ⁊ eſt eius odoꝛ malus grauis
vel fetid⁹: ⁊ velociter deſcendit inferi⁹ poſt modū
vaſis in quo colligitur: ⁊ humoꝛ etiā. ſ; nō tā cito
q: plus in eo repit̄ de aereitate. Pinguedo ſemꝑ
ſupnatat ⁊ nūq̄ coagullat̄: neq̄ deſcendit ad fun
dū ⁊ eſt ſimilis oleo in figura ⁊ diſpoſitiōe. San-
guis cū in vꝛina viſus fuerit ſignificat rupturā ve
ne chilis aut in renib⁹ aut in veſica: et diſtinguit̄
eius euētus ꝑ doloꝛē loci: ⁊ quātitate ⁊ figurā quā
acq̄rit cū eſt in vaſe: nā ſanguis q̄ ꝓuenit a veſica
eſt paucus ⁊ ē coagulatus: ſanguis vero qui venit
acuit a renibus ⁊ a kili ē pluris quātitatis ⁊ nō ſic
coagulatus. Arenulle ſi albe ſm̄ plurimū fuerint
⁊ cū diſpoſitione ⁊ grauedine ⁊ doloꝛe circha veſi-
cā ⁊ femur a veſica ꝓueniūt. Si aūt rubee ſ; plu
rimū eueniūt ⁊ cū rubedine ⁊ doloꝛe circha. q̄n-
tā ſpōdilē doꝛſi verſus anū a renib⁹ emittunt̄.
Sed ſi apparuerint ꝑmo ⁊ nō viſe fuerint ante la-
pidē generandū ſignificāt. ⁊ ſi poſt h̄ ſteterint ꝙ
nō apparuerint ⁊ poſtea itē apparuerint reſolu-
tionē lapidis foꝛmati ſignificāt. Quādo piloſe ſu-
perfluitates apparet in coꝛpoꝛe vꝛine ⁊ eius fundo
ſignificāt caloꝛē accidētalē in renib⁹ q̄ renū ſubſtā
tiā reſoluit ⁊ acq̄rit hāc figurā ex renum figura ⁊
ſpecialiter h̄ fit quando patiēs abſq̄ febꝛe fuerit:
ſi vō cū febꝛe ſignū ē ꝙ hee ſupfluitates piloſe lon
ge a mēbꝛis ſimplicib⁹ decidunt̄ q̄ a caloꝛe febꝛili
reſoluunt̄ vel incipiunt reſolui: ⁊ ſm̄ hoc enūtiant
ethicā febꝛē ꝑmā ſpeciē videlicet ⁊ ſecūdā. Cū ſu
perfluitates ſimiles furfurib⁹ ꝯtinent̄ in vꝛina et
dolebit infirm⁹ circha veſicā ⁊ femur ⁊ partes ve
ſica ſcabiē in veſica ⁊ vijs ⁊ vꝛinaliū mōſtrant. Si
vero abſq̄ doloꝛe ⁊ grauedine in partibus dictis
apparuerint ſanguinē ⁊ humoꝛes aduſtos ī venis
ſignificāt ⁊ vniuerſalē ſcabiē: ſi abſq̄ febꝛe īfirm⁹
fuerit. Si vero cum febꝛe ⁊ habitudine extenuata
ethicā vel ꝑncipiū ethice ſignificāt: vel febꝛē de
flegmate ſalſo. Cū in vꝛina circha fūdū contente
fuerint q̄dā reſolutiones crinoydales q̄ ſunt ſimi-
les partib⁹ albis frumenti quando bene mollit̄ ⁊

ſunt nõ bene rotũde ⁊ habẽt quandã groſſiciẽ ſen
ſibilẽ ſignificãt ꝙ accidentalis calo: inſertꝰ ẽ in ꝓ
fundita te mẽbroꝝ ꝯſimiliũ: ⁊ eoꝝ ſubſtãtias reſo
luit: ⁊ ꝓpter h̃ tertiã ſpeciẽ ethice ſignificat: ⁊ erit
eaꝝ ſignificatio verioꝛ ſi mẽbra exterioꝛa arida fue
rint. Quãdo fuerint in vꝛina reſolutiões ſubtilio-
res furfuribꝰ ⁊ magis rotũde ⁊ albe ⁊ maioꝛes ſi-
miles ſquamis piſciũ: ſcabiẽ in renibus ⁊ veſica ⁊
partibꝰ illis ſignificãt ⁊ in epate aduſtionem ⁊ fle
gma ſalſuꝫ ⁊ ſcabiẽ ⁊ in venis aduſtionẽ. diſtingui
tur eoꝝ ſignificatio ꝑ doloꝛẽ ⁊ grauedinẽ in parti
bus veſice ⁊ renũ ⁊ epate ⁊ ꝑ cõſiderationẽ in ha-
bitudine exterioꝛi. Si vero exterioꝛ habitudo ſicca
fuerit ⁊ in ſuꝑficie aliqd in modũ pinguedinis na-
tauerit ſecũdaꝫ ſpeciẽ ethice demõſtrant manife-
ſte. Cuꝫ reſolutiões albe minute ſimiles athomis
in vꝛina viſe fuerint viris ⁊ mulieribꝰ curſuꝫ hu-
moꝝ ad nodos ſignificãt: ⁊ cũ illi humoꝛes ſint fri
gidi ꝑcucientes nodos ⁊ mẽbra dura reſoluunt̃ ab
illis humoꝛibꝰ partes minute q̃ cuꝫ vꝛina miſcent̃
⁊ ſignificãt ethicã ⁊ doloꝛẽ in doꝛſo et cruribꝰ. Si
circha fũduꝫ vꝛine magis apparuerit doloꝛ in par
tibꝰ inferioꝛibꝰ mõſtrat̃: ſi vero circha mediũ ⁊ ſu
perius apparuerint doloꝛẽ ⁊ cõmotionẽ in collo ⁊
ſuꝑioꝛibꝰ partibꝰ magis mõſtrant. Cuꝫ aũt in mu
liere mẽſtruata vel cui mẽſtrua nõ venerint ſꝫ vſũ
viſe fuerint tales reſolutiões albe ſimiles coto vel
bõbaci carminato ꝑgnationẽ ſignificant. Reſolu
tiones ſpermatice cũ in vꝛinis apparuerint diuul
ſe ꝑ coꝛpꝰ vꝛine habẽtes figurã longã ⁊ rotũdaꝫ ⁊
que ſunt albi coloꝛis ſignificãt coitũ factũ de no-
uo naturalẽ vel nõ naturalẽ: aut emiſſionẽ ſꝑmatꝫ
in ſomno aut emiſſionẽ ſꝑmatis inuolũtariã ſicut
in gonoꝛea: aut paraleſim virge ⁊ teſticuloꝝ ⁊ debi
litatẽ virtutis retẽtiue ſꝑmatis in teſticuloꝝ ⁊ mẽ
bꝛo generatiuis ſignificãt. Reſolutiones cũ appa
rent in vꝛina ſimiles cineri ⁊ pulueri ſignificãt ſi-
cos ⁊ cõdilomata ⁊ emoꝛoydas ⁊ vitiũ ſplenis ⁊ re
tentionẽ mẽſtruoꝝ ⁊ habũdantiã melãcolie ⁊ egri
tudinẽ melãcolicã. nã tales ſuꝑfluitates decidũt̃
a materia melancolica que de ꝓpꝛietate facit tales
egritudines. vnde cuꝫ materia melãcolica ſit talis
coloꝛis ⁊ ſubſtãtie ſignificãt tales egritudines ꝓ-
uenientes a tali materia. Ypoſtaſis eſt quodã ꝯten
tuꝫ vꝛine ⁊ eſt ſuꝑfluitas tertie digeſtionis q̃ ſeꝑa
tur ab humiditate ⁊ humoꝛibꝰ q ꝯuertunt̃ in hu-
miditates mẽbroꝝ que in ſanoꝝ vꝛinis nõ videt̃ eo
ꝙ natura reſoluit eos in fumos ⁊ vapoꝛes. In vꝛi
nis vero infirmoꝝ videt̃ eo ꝙ natura illas ſuꝑflui
tates reſoluere nõ poteſt: ſꝫ cũ eſt potẽs digerere
humoꝛes in venis expellit venatiꝫ eãdeꝫ ſuꝑflui-
tatẽ ad epar ꝑ eaſdeꝫ vias ꝑ quas humoꝛes cucurre
runt ad mẽbꝛa ⁊ in epate ⁊ miſcent̃ cũ vꝛina ⁊ extra
expellunt̃. Ypoſteſis q̃daꝫ appellat̃ naturalis que
dam nõ naturalis. Naturalis dicit̃ in qua circun
ſtantie ⁊ differẽtie reꝑiunt̃ q̃ ſunt. v. quaꝝ p̃ma ẽ
vt reſideat in fũdo eo ꝙ deriuet̃ a mẽbꝛis haben-
tibus grauitatẽ ⁊ ſꝫ hãc grauitatẽ habere ꝯuenit
q̃ ſignificat ꝙ natura nõ impedit̃ ab infirmitate in
ſuis actiõibꝰ quin det vnicuiqꝫ qḋ ſuũ eſt .ſ. locũ ⁊
alia ſecũda vt in ſubſtãtia ſua ꝯtinuitatẽ partiũ ha
beat qḋ ſignificat vniformẽ actionẽ nature vt i ipa
⁊ humiditatibꝰ ⁊ humoꝛibꝰ in qbus ſeꝑata fuerit.
tertia eſt vt habeat figurã pineatã q̃ ſignificat no
bileꝫ ⁊ ꝑfectã actionẽ nature in ipſa ⁊ digeſtiõe cu
ius eſt ſuꝑfluitas: eo ꝙ vnicuiqꝫ parti dedit in cõ-
poſito ꝓpꝛiã cõpoſitionẽ. videlicet partibꝰ terreis
⁊ groſſis ⁊ grauibꝰ inferioꝛẽ locũ: aereis et igneis
in ipſa ypoſteſi locũ ſuꝑioꝛẽ: et ſic ipſa ypoſteſis ex
h̃ acqſiuit acuitatẽ in parte ſuꝑioꝛi ⁊ groſſiciẽ ⁊ la-
titudinẽ in iferioꝛi: ⁊ ꝑ iſtã viã habuit formã pinea
tam. quarta eſt vt ſit albi coloꝛis: nã tũc ſignifica
ꝙ natura in tertia digeſtiõe aſſimiliat mẽbꝛis per
viã digeſtiõis eoꝝ nutrimẽtum q̃ ſunt alba: ⁊ ex h̃
ſuꝑfluitas illius nutrimẽti albedineꝫ acqrit in ſua
mutatiõe. v. eſt vt ꝯtinuet̃ aparitio in tꝑe vſqꝫ ad
finẽ q̃ ſignificat ꝙ natura in ſuis actionibꝰ nõ im-
pedit̃ qn ꝯtinue poſtq̃ꝫ incepit faciat qḋ ſuũ ẽ. cuꝫ
n. talis ſuꝑfluitas incepit in vꝛinis apparer̃ cũ dif
ferentijs dictꝫ: ꝑfectã digeſtionẽ in venis ⁊ in mẽ
bꝛis oibꝰ ⁊ victoꝛiã nature ſuꝑ materiã moꝛbi ⁊ ſic
ſalutẽ denuntiat ex neceſſitate futurã. Ypoſtaſis
vo nõ naturalis appellat̃ qñ peccat in vna differẽ-
tiaꝝ vl' pluribꝰ. verbigratia qñ peccat in coloꝛe qꝛ
ſit nigra ⁊ reſidẽs in fũdo ſignificat ꝙ nã deficit i
ſuis ꝓpꝛijs locis ⁊ deſtruit̃ ꝑ h̃ ſignificat extinctio-
neꝫ caloꝛis naturalis ⁊ moꝛtẽ. qñ vo non obſeruet
tẽpus. ſ. ꝯtinuationẽ ſue apparitiõis ſignificat ꝙ
natura interpolat' in ſuis actiõibꝰ ⁊ ꝑ h̃ debilitatẽ
nature ⁊ impedimẽtuꝫ in mẽbꝛis notat: ⁊ malitiã
materie ad reſiſtenduꝫ oꝑationibus naturalibus.
Quãdo vo ypoſteſis peccauerit in ꝯtinuatiõe ſub-
ſtãtie ⁊ forma: ⁊ ꝙ nõ reſidet in fũdo ſignificat de
bilitatẽ nature q̃ nõ poteſt reſoluere fumos ⁊ va-
poꝛes ⁊ vẽtoſitatẽ q̃ diſſoluit ꝯtinuationẽ ſubſtã-
tie ⁊ eleuat ipſaꝫ ypoſtaſiꝫ a loco in quo reſidẽtiaꝫ
habere dꝫ ꝑ naturã vt dictũ ẽ ſupꝛa: ⁊ cũ h̃ ſignifi
cat malitiã materie quã natura vincẽ nõ poteſt ꝑ-
fecte: ⁊ longã infirmitatẽ ⁊ male terminabilẽ. Ua
riat̃ iteꝝ vꝛine ſignificatio ꝑ etatẽ: nã vꝛina in pue
ris diſcoloꝛata ⁊ ſpiſſa eſſe debet qbꝰ ꝓpter gulo-
ſitatẽ ⁊ humiditatẽ multiplicatã in eis. humiditas
eniꝫ obtũdit caloꝛẽ ⁊ inſpiſſat ſuꝑfluitates: ſꝫ ra-
tione virginitatis ⁊ in virginitate vꝛina liuida vi-
det̃ ⁊ nõ ſerena vel clara ⁊ h̃ eſt ꝓpter ꝯgregatio-
nẽ ſuꝑfluitatũ q̃ debẽt purgari ꝑ coitũ: ſꝫ in eis q̃
coitu vtunt̃ dũmodo ſane ſint non ſunt liuide imo
ſerene ex cauſa ꝯria. In iuuẽtute vꝛina ſit coloꝛata
⁊ tenuis mediocriter bonitate caloꝛis naturalis ꝑ
ficientis digeſtionẽ ⁊ dãtis vnicuiqꝫ ꝙ ſuuꝫ ẽ. In
ſenectute cũ caloꝛ iaꝫ incipit minui ſit pallida ⁊ te-
nuis quodãmodo cũ ſuꝑfluitatibꝰ q̃ ſeꝑant̃ a mẽ-
bꝛis ⁊ humoꝛibꝰ q nõ rectificant̃. In ſenio ſit diſ-
coloꝛata ⁊ tenuis ꝑ naturã ex dominio frigiditatꝫ
cũ ſiccitate naturali: ⁊ reſolutiões apparẽt manife
ſte in ea que a mẽbꝛis reſoluunt̃ ex humoꝛibꝰ adu
ſtis qui inducũt pꝛuritũ naturalẽ. In decrepitꝫ vo
ꝑ accidẽs vꝛine eoꝛũ qui ſunt in ſeio ſpiſſe ſiũt ꝓꝑ
humiditatẽ multiplicatã in mẽbꝛis ⁊ epate ꝑ viam
indigeſtiõis que miſcent̃ in vꝛina ⁊ ipſaꝫ rubificãt
⁊ iſpiſſant. Per ſexũ vꝛina etiã variat̃. nã vꝛina vi
ri videt̃ coloꝛatioꝛ ⁊ magis digeſta naturaliter q̃ꝫ
vꝛia mulieris. vꝛina mulieris magis ſpiſſa ẽ ⁊ tur
bida ⁊ athomoſa q̃ꝫ viri quãuis ꝑ accidens h̃ ꝯdr
aliquãdo variet̃ ꝓpt̃ purgationẽ vꝛina dꝫ in mu-
lieribꝰ variari: qꝛ ꝑgnãtis p̃mo mẽſe ⁊ ſecũdo ſpiſ
ſa ⁊ turbida videt̃: ⁊ in eius fũdo ⁊ ꝑ coꝛpus vꝛine
ſunt reſolutiones albe in modũ bombicis carmi-
nati. iij. iiij. ⁊. v. mẽſibꝰ ſit vꝛina magis clara ⁊ ſe-
rena ⁊ cũ minoꝛibꝰ reſolutionibꝰ ⁊ minꝰ in quãti-
tate qꝛ frequẽtius mingit ex grauedine matricis
ad veſicã. Secũdũ tẽpus ẽt variat̃ vꝛina qꝛ tempꝰ
calidũ calefacit coꝑoꝛa ⁊ humoꝛes: ⁊ frigidũ infir-
mat. vnde coloꝛat̃ vꝛina vel diſcoloꝛat̃ multiplica
tur vl' diminuit̃. eſtas minuit vꝛinã ⁊ hyemes mul
tiplicat: ꝑ accidẽs vo tp̃s mutat vꝛinã in ꝯriũ ſue
nature. Cõplexio mutat vꝛinã: qꝛ ꝯº calida tingit
vꝛinã. frigida nõ tingit: ſicca inducit tenuitatẽ. hu
mida ſpiſſitudineꝫ. ⁊ ſm̃ h̃ colicꝰ facit vꝛinã coloꝛa-
tam ⁊ tenuẽ: ſanguineꝰ coloꝛatã ⁊. ſpiſſaꝫ: melãco
licus diſcoloꝛatã ⁊ tenuẽ: flegmaticꝰ diſcoloꝛatã et
ſpiſſaꝫ. Uariat̃ ſm̃ habitudinẽ vꝛina etiã: qꝛ habi
tudo ſicca vꝛinã attenuat: humida eã ſpiſſa reddit.
Repletio ⁊ inanitio variãt vꝛinã: nã inanitio vꝛi-

naȝ minuit in quãtitate ⁊ addit in colorẽ eiuſdẽ ru
bificãdo: ecõtrario repletio opat. Qualitate cibi ⁊
potꝰ ⁊ quãtitate variat vrina in ſubſtãtia ⁊ colore:
naȝ cibꝰ calidis tingit vrinã ⁊ ſiccꝰ attenuat: humi
dus inſpiſſat frigidus võ nõ tingit vrinã. Iterum
multiplicatio potꝰ vrinã multiplicat: ⁊ paucitas vri
ne minuit quãtitatẽ. Motu ⁊ qete fit vrine varia-
tio p ſe ⁊ p accidẽs p ſc vt motꝰ mltiplicãdo calorẽ
⁊ ꝯfortãdo digeſtionẽ vrinã tingit: ⁊ facit ſm ſub
ſtantiaȝ eã mediocrẽ: ſȝ deſtruẽdo ⁊ cõſumẽdo hu
miditatẽ ſubſtãtialẽ extiguit calorẽ ⁊ ĩ frigidat cor
pus ⁊ fit vrina diſcolorata ⁊ tenuis. Quies debi-
lis ⁊ in pncipio ꝯgregãdo calorẽ intra p accidens
tingit vrinã: ſȝ cũ lõga fuerit cõgregãdo humidi-
tatẽ obtũdit calorẽ ⁊ facit dirrecte vrinã diſcolora
taȝ ⁊ ſpiſſaȝ: q: flegma multiplicat. Somno ⁊ vigi
lijs vrina variat: nã ſomnꝰ in pncipio tingit vrinã
⁊ ſi nõ fuerit nimis longus reddit ipſaȝ digeſtam
Si võ longꝰ fuerit ⁊ ſupfluus facit vrinã diſcolo-
rataȝ ⁊ ſpiſſaȝ vigilie multiplicãdo calorẽ ⁊ mino-
rãdo ſupfluitates in pncipio vrinã tingũt ⁊ faciũt
ipſaȝ mediocrẽ in ſubſtãtia: ſȝ finaliter conſumãdo
corpꝰ attenuat vrinã ⁊ faciũt ipſaȝ diſcoloratã. Ac
cidẽtia animi diſponũt vrinã q̃ ante reuocant ĩ pn
cipio ad interiora vt triſtitia ſolicitudo ⁊ nimia co
gitatio ⁊ ſimilia: in pncipio tingũt ea: ſed finaliter
deſtruẽdo digeſtionẽ in ſtomacho ⁊ epate diſcolo
rare habẽt vrinã ⁊ reddere eã melãcolicaȝ ⁊ tenuẽ
Gaudiũ võ ⁊ letitie ꝯfortãdo calorẽ ⁊ equãdo com
plexionẽ: virtutẽ digeſtiuaȝ in epate ⁊ nutritiuis
ꝯfortãt ⁊ ſic reddit vrinã bene coloratã ⁊ mediocri
ter ſpiſſaȝ ⁊ naturalẽ. Per horã viſionis ſignifi-
catio vrine variat. Quidã voluerũt ꝙ vrina poſt-
q̃ eſt facta p. vj. horas debeat videri: ſȝ nõ eſt ve-
ruȝ q: turbat eiꝰ ſubſtãtia ⁊ mutat eiꝰ color ab eo
qd fuit ante ⁊ falſificat eiꝰ ſignificatio quãuis ali-
quãdo vrina nõ turbaret p morã acqrit diſpoſitio
neȝ ab aere extriſeco ⁊ eiꝰ calor extiguit a quo erat
rectificata ita ꝙ nõ ſeruet verã ſignificationẽ: ⁊ p
h voluerũt omnes philoſophi ꝙ vrina nõ ẽ viden
da niſi vſq ad horã vnã poſtq̃ factã eſt viſio in illa
hora videnda ẽ ĩ ptes tres h modo ſtatiȝ cũ micta
eſt dȝ videri ⁊ in medio hore ⁊ in fine hore: nã h tẽ
pore acqrit omnes varietates cũ qbꝰ medicꝰ recti
ficat eiꝰ ſignificationẽ ⁊ q̃ ſunt ydonee ad ꝯſiderã
duȝ eiꝰ ſignificationẽ. Iteȝ p horas voluũt deter-
minare de loco ⁊ vaſe in quo vidẽdaȝ eſt. Vas dȝ
eſſe de vitreo vel criſtallo mũdo claro lucido ⁊ de-
bet habere formã ve. ⁊ dȝ videri in loco claro vbi
ſol ſuos radios nõ emittat: q: diſgregãdo viſuȝ ⁊
attenuãdo colorẽ vrĩe variaret eiꝰ ſignificatio iteȝ
nõ dȝ eſſe multũ lõginqua a viſu aſpiciẽtis nec ni
mis ꝓpinqua q: quãtũ magis a propinquat ad vi-
ſuȝ tãto ſpiſſior videt: ⁊ quãto magis elõgat a vi-
ſu tãto clarior videt: ⁊ h eſt ꝓpter ſupfluitates q̃ ĩ
ipſa ſunt q̃ cũ ſubſtãtia vrine nõ vniunt ſȝ natãt p
ipſaȝ. In alijs liquoribꝰ repiet ꝯtriũ ſm plurimuȝ
Omne balneũ eo ꝙ trahit ſupfluitates ad cutĩ vri
naȝ attenuat: ſȝ q: balneuȝ aliud aq̃ ẽ dulc: aliud ẽ
ſulfureũ: aliud eſt eneũ aliud ẽ gipſeũ: color vrine
variat ſm naturã balnei: nã balneũ dulce nõ mul
tum tingit vrinã ſulfureũ ⁊ alia ſic: ⁊ plus attenuãt
vrinã q̃ꝫ balneũ dulce. Vnctiones emplaſtra ⁊ me
dicine q̃ ore ſumunt vrinã variãt nam medicine q̃
ore ſumunt ſm eaꝝ cõplexionẽ ſubſtãtiaȝ ⁊ colorẽ
vrine tigũt: q: ſi ſunt ſubſtãtie eaꝝ crocee vl nigre
aut virides ſeu alterꝰ coloris variãt vrinã penes
eaꝝ colores: ⁊ ſi ſunt calide vel frigide addũt in co
loreȝ vel minuunt ſȝ ꝙ eaꝝ ꝯplexio cõſtat: ſi vero
ſicce vel humide fuerint mutãt ſubſtãtiaȝ vrine ſȝ
ſpiſſitudinẽ vel tenuitatẽ. Empiaſtra vel vnctio-
nes calida vel frigida: frigida diſcolorare habent
vrinaȝ ⁊ calida colorare. ſȝ p accidẽs frigida cõgre
gando pma facie addunt in colorem ſupfluitatũ: fi
naliter extinguũt calorẽ ⁊ de albant vrinã q: faci-
unt finaliter qd ſuũ eſt p nãȝ. calida võ addunt in
colorẽ finaliter: ⁊ pma facie p viam naturalẽ eo ꝙ
calidũ ſemp naturaliter calefacit ⁊ addit in colorẽ

Caplm. xxxvj. de ſignificationibꝰ egeſtionum.

Sicut vrina eſt generalis ſu
perfluitas dige
ſtionis ſecũde ⁊ ſignificat ſup egritu-
dines epis ⁊ venaꝝ: ⁊ p ꝯſequẽs ſuper
egritudines totiꝰ corporis ita egeſtio ẽ
generalis ſupfluitas digeſtionis prime ⁊ ſignifi-
cat ſup egritudines inteſtinoꝝ ⁊ ſtomachi ⁊ p ꝯſe
quẽs ſup egritudines totiꝰ corporis cũ inteſtina ⁊
ſtomachꝰ recipiant omnes ſupfluitates a toto cor
pore mediantibꝰ meſaraicis. Egeſtionũ alia ẽ bo-
na ⁊ naturalis: alia eſt q̃ nõ eſt bona ſed elongata
naturali ⁊ bona. Egeſtio naturalis ⁊ bona eſt illa
que nõ peccat in ſubſtãtia neq quantitate neq nu
mero neq qualitate ⁊ que expellit hora vel horis
ꝯſuetis. dicit ꝙ egeſtio nõ peccat in ſubſtantia qñ
nõ eſt liqda vt fluat: neq exiccata vt materia lapi-
dis ſȝ eſt mediocris ſubſtãtie. qñ vero ẽ penes quã
titatẽ aſſumptoꝝ tũc nõ peccat in quãtitate. quan
do emittit ſemł aut bis aut ter in die et ſpecialiter
quãdo homo ſurgit vel in aurora aut ſm horaȝ vel
horas cõſuetas nullomodo in numero peccat. Cũ
vero eiꝰ color fuerit citrinꝰ vel vergẽs ad citrini-
tateȝ dicit obſeruare q̃litatẽ vel colorẽ naturaleȝ
⁊ odorẽ cũ nõ fetet plus ſolito: ⁊ ꝙ nõ vrit in exitu
vltra ꝯſuetudinẽ. Color eiꝰ naturalis dȝ eſſe citri
nus q: naturaliter ⁊ ingenio naturali colera man
dat a kiſti fellis ad inteſtina vt pungat muſculos
qbus virtꝰ expulſiua pficit ſuaȝ opationem in ex-
pellẽdo ſupfluitates cũ grauat inteſtina ab eis et
vt viſcoſitatẽ ſupfluitatuȝ q̃ earũ impediret expul
ſioneȝ ⁊ ſuo colore citrino cũ ſupfluitatibꝰ eas tin-
gat. Cuȝ eniȝ egeſtio talis cũ talibꝰ ꝯdictionibus
fuerit viſa in aliquo homine ſano vel infirmo ſani
tateȝ vel bonitatẽ ſup inteſtina ⁊ ſtomachũ ⁊ om-
nia nutritiua ſignificat: ⁊ p ꝯſequẽs ſup totũ cor-
pus ẽt ſignificat q: nihil mali ad inteſtina vel ſto-
machuȝ a mẽbris neq epate ꝙ poſſit mãdari ſi in
epate ⁊ mẽbris ꝯtineret cũ inteſtina ⁊ ſtomachus
ꝯtinent vel maximaȝ affinitatẽ habẽt cuȝ epate ⁊
omnibꝰ mẽbris mediantibꝰ meſaraicis: ⁊ ſupflui-
tates recipiãt ab epate ⁊ mẽbris ipſis meſaraicis
mediantibꝰ vt ẽ notu ſtudẽtibꝰ in anothomijs phi
loſophoꝝ: ⁊ ſi infirmꝰ nõ habuerit plenũ vẽtrẽ ſu
perfluitatibꝰ ſȝ vacuũ ⁊ tractabilẽ ⁊ ſpiſſuȝ carno
ſum ⁊ nõ extenuatũ ſic vel aridũ erit eiꝰ ſignificatõ
melior ⁊ nobilior ſup ſanitatẽ vniuerſalẽ. Nõ na-
turalis ⁊ que egreſſa a diſpoſitõe naturali eſt liq-
da que ſit abſq ſonitu vẽtoſo ſignificat ꝙ natura
expellit ſupfluitates nõ ꝯuenietes ad nutrimẽtuȝ
pter ꝙ impediat a morbo ⁊ digeſtione. ⁊ ſignũ hu
ius ẽ q: exit egeſtio abſq ſonitu ⁊ cũ ordie quãuis
fiat liqda p viaȝ indigeſtionis aut expulſionẽ ma-
terie que ẽ cauſa infirmitatis ad inteſtina ⁊ ſtoma
chuȝ: ⁊ cũ h infirmꝰ aleuiat p h aut infirmitas de-
ficit ſm ſſum vel ꝯſiderationẽ tamẽ in eo ꝙ liqda
eſt nõ ꝯſonãs nature: ⁊ ſignificat ꝙ natura labo-
rat ꝯ aliquã cauſaȝ quã vincit vel vince põt que ẽ
nõ naturalis ⁊ mala: ⁊ ſm h talis egeſtio nõ natu-
ralis eſt quãuis bona iudicari poſſit pp ſua conſe
quẽtia. Si võ talis egeſtio q̃ liqda eſt p induſtriaȝ
ne mũdificãtis ſupfluitates nõ ꝯuenietes ad nu-
trimẽtuȝ imo q̃ ſunt cauſe infirmitates pſentis cõ
dempſaret in aliq̃ die cretica ſignificaret tũc do-
minuȝ ne ſup infirmitatẽ ⁊ q: nutritiua omnia vȝ
epar ⁊ ſplen ſtomachus ⁊ inteſtina eſſent ſana ⁊ ꝙ

ſuis actionibꝰ regerent̃ a natura ⁊ nõ a morbo vel
infirmitate: ſ; ſi talis egeſtio ꝑmanet in ſua liq̃di-
tate: ⁊ exiret abſq; ordine ⁊ frequẽter ⁊ cũ ſonitu:
⁊ infeſtaret egrũ vigilijs ⁊ labore ſic induceret i in-
firmo finaliter ⁊ mortẽ. nã talis egeſtio nõ fit ta-
lis vel talis ꝯdictionis niſi ꝑ victoriã infirmitatis
⁊ cauſe ſupra naturã ⁊ ſup ↄpationẽ naturales exi
ſtentes in epate nutritiuis ⁊ toto corpore. Egeſtio
aquoſa liq̃da ⁊ alba ſignificat deſtructiões digeſti
onis in ſtomacho ⁊ virtutis retẽtiue debilitatẽ: et
ꝑter h̃ ſignificat ꝙ nihil de colera ad itestina ⁊ ſto
machũ mãdat̃: ſ; egeſtio citrina ſignificat multi-
tudinẽ colere mixte cũ egeſtiõe: ⁊ ꝑ h̃ dominiũ ex-
tranee caliditatis ſup nutritiua ⁊ totũ corpꝰ. Ege
ſtio viridis ſignificat multitudinẽ colere viridis
generate ꝑ viã aduſtiõis q̃ cõmiſcet̃ egeſtiõibus et
fit viridis ſm̃ illud. fit ẽt viridis ex comeſtiõe her
barũ quarũ digeſtio nõ rectificat̃ in ſtomacho ſicut
ſunt blete porri ⁊ ſilia: ſ; differt q: viriditas q̃ fit in
egeſtiõibꝰ ꝑ victoriã colere viridis vel citrine adu
ſte eſt abſq; viſcoſitate ⁊ ſpiſſitudine ſubſtãtie. viri
ditas v̾o q̃ fit ex herbis eſt cũ ſpiſſa ſubſtãtia vl̾ li-
quida in q̃ eſt viſcoſitas vel tenacitas partium ſeu
adherẽtia vt in viſco ⁊ terbẽtina: ⁊ talis egeſtio vi
ridis q̃ fit ꝑmixtionẽ colere viridis ſignificat ex-
ceſſum caliditatis extranee in ſtomacho ⁊ epate et
cõmunẽ aduſtionẽ: ⁊ ſpaſmũ finaliter. Egeſtio v̾o
viridis q̃ fit ex cõmixtiõe herbarũ ſignificat indi-
geſtionẽ ⁊ debilitatẽ caliditatis naturalis i ſtoma
cho ⁊ epate: ⁊ diminutionẽ nutrimẽti qđ ſolet mẽ
bris mãdari: eo ꝙ ſtomachꝰ male cibaria ⁊ in ꝑfe-
cte rectificat ꝑꝑ malitiã reꝑtã in herbis ⁊ fructibꝰ
nõ maturis ⁊ mal̃. Si aũt cũ egeſtiõe lumbrici fue-
rint mixti ⁊ expulſi erit ſignum fortitudinis natu-
re ⁊ eiꝰ potẽtie i expellẽdo ſupfluitates malaſ ⁊ ſpe
cialiter ſi h̃ fiat in die criſis vel circha criſis. ſi autẽ
abſq; egeſtiõe expellant̃ mortẽ ſignificãt: ſiue mor
tui ſiue viui fuerit: neq; mouent̃ vermes ꝓpter in
cõtinẽtiã nature vel defectũ ad exterior: aut nõ mo
riat̃ cũ infirmo ſ; vt ꝯſeruẽt̃ in eſſe naturali. Ege
ſtio pauca viſcoſa lenis ſiue ſit alba ſiue citrina ſem
per mala ẽ in omni egritudine acuta ⁊ nõ acu. nã
fit pauca ex debilitate expulſiue ⁊ inobediẽtia eius
qđ expelli d;. viſcoſa fit ex liq̃factiõe adipis noui
q̃ liq̃fit a caliditate q̃ nõ eſt vehemẽtis malitie. ⁊ al
ba ex ipſo adipe q nundũ putruit. lenis ſiue eq̃lis
fit qñ nõ eſt in egeſtiõe mala aliq̃ pars cui nõ eueni
at nocumẽtũ ab ĩfirmitate: ⁊ cauſa ſic egeſtio bona
⁊ naturalis dicit̃ lenis eq̃lis. Quãdo nõ inuenit̃ in
re q̃ digerit̃ aliq̃ ꝑs quã natura nõ rectificet ⁊ reſo
luat: ⁊ fit ſ; iſtũ modũ eq̃lis ꝑ viã nature: ⁊ alia eq̃
lis ꝑ viã innaturalẽ ⁊ malã. Fit ẽt alba ⁊ viſcoſa et
pauca ex humoribꝰ viſcoſis q male expellunt̃: ⁊ al-
ba ex eiſdẽ albis humoribꝰ ⁊ crudis: ⁊ lenis ex eorũ
lenitate. ſ; differt h̃ a ſuꝑiori q: fit pauca viſcoſa al
ba lenis: ꝓpt̃ liq̃factionẽ adipis ẽ fetens. q̃ non ex
humoribꝰ frigidis nõ eſt fetẽs ⁊ vtraq; eſt mala in
ſui natura ⁊ malã egritudinẽ ſignificat vl̾ lõgã vel
mortẽ. Si v̾o talis egeſtio pauca viſcoſa lenis: fue
rit citrina vel viridis ſignificat liq̃factionẽ adipis
veteris q̃ fit a caliditate vehemẽtioris malitie ⁊ in
tẽſioris q̃ fit caliditas liq̃faciẽs nouũ adipẽ: ⁊ ſ; h̃
eiꝰ ſignificatio peior ⁊ magis timoroſa ẽ. Egeſtio
v̾o nigra vel viridis pinguis ⁊ fetida mortẽ ꝓcul-
dubio ſignificat. Nigra aũt fit ꝑꝑ admixtionẽ me
lancolie pure ⁊ male vincẽtis in ꝑtibꝰ nutritiuorũ
ſ; viridis fit ꝑꝑ admixtionẽ melãcolie aduſte ⁊ ma
le q̃ ſignificat aduſtionẽ ⁊ ſpaſmũ. pĩguis v̾o fit ꝓ
pter liq̃factionẽ adipis q̃ fit a caliditate ignea quã
natura refrenare non põt. fetida v̾o fit a caliditate
accidẽtali q̃ inducit ebulitionẽ in humiditatibꝰ nu
tritiuorũ ⁊ naturalẽ in eis deſtruit caliditatẽ: ⁊ ꝑ
h̃ ſignificat omnẽ putrefactionẽ in humoribꝰ ⁊ to
to corpore. Egeſtio v̾o diuerſorũ colorũ eſt mala et
ſignificatiua eſt mortiſ ⁊ ſignificat lõgitudinẽ mor
bi multotiẽs. nã talis egeſtio ⁊ q̃ eſt multorũ colo-
rũ ⁊ multarũ diuerſitatũ notat ꝙ materia egritu
dinis ẽ diuerſarũ naturarũ ⁊ ꝙ humores mali di-
uerſi habũdat in corꝑ in qbꝰ natura vniuerſalit̃ age
nõ põt: imo ex eorũ diuerſitate ⁊ malitia nõ regunt̃
a virtute vel natura: ⁊ oꝑant̃ ꝯ naturã diuerſimo
de ſm̃ ꝙ ſunt diuerſi: ⁊ ꝑ viã iſtã talis egeſtio mor
tẽ cũ debilitate virtutis ſignificat. cũ fortitudine
v̾o: egritudinis longitudinẽ ſignificat. Sed ſi ta-
lis egeſtio diuerſorũ colorũ apparet ꝑꝑ medicinã la
xatiuã exhibita homini infirmo vel ſano ſignifica
ret bonitatẽ medicine et eiꝰ vtilitatẽ ⁊ po. nature
ſup malã materiã indeſtruẽdo ⁊ vincendo bñficio
mediciali ꝯueniẽtis. ⁊ h̃ vult Hypo. iiij. particula
amphorũ vbi dicit. Egeſtiões nigre vl̾ q̃lis ſãguis
ſpõte veniẽtes ⁊c. Quãdo vẽtoſitas cũ ſonitu ⁊ abſ
q; ſonitu expellit ⁊ de volũtate paciẽtis nihil mali
ſignificat: imo vigorẽ dicit ne in expellẽdo ſupflui
tates: ⁊ ſpecialiter ſi i ſua ſanitate de expulſiõe hu-
ius rei nõ fuerit verecũdus. Si v̾o infirmus fuerit
verecũdus de expulſione huiꝰ rei cũ ſonitu ⁊ abſ-
q; ſonitu: ⁊ in ĩfrigiditate emitteret vẽtoſitatẽ abſq;
ſonitu vl̾ cũ ſonitu nõ cũ ſua volũtate ſignificaret
nimiũ dolorẽ cogẽtẽ naturã huiꝰ rei ꝑter volũta
tẽ patiẽtis. aut ſignificaret mẽtẽ lexã q: nõ eligit
cũ ſit ꝯſuetꝰ verecũdari in ſua ſanitate de h̃ inter
honeſtũ ⁊ in honeſtũ ꝯueniẽs ⁊ incõueniẽs: ⁊ ſpe-
cialiter h; locũ hec ſignificatio ꝯcta ex vẽtoſitate
expulſa cũ ſonitu ⁊ abſq; ſonitu cũ expulſa fuerit i
ꝑſentia aſtantiũ ⁊ amicorũ vl̾ mulierũ. Vẽtoſitas v̾o
abſq; ſonitu minorẽ malitiã ⁊ ſubtiliorẽ materiã
⁊ magis carminatã ex q̃ facta fuit ſignificat q̃ vẽto
ſitas q̃ expellit̃ cũ ſõitu ⁊ potẽtiorẽ naturã ſup ſup
fluitates in expellẽdo ⁊ carminãdo. Vẽtoſitas v̾o
que intꝰ claudit̃ ⁊ reſoluit̃ ꝑ iteſtina groſſiciẽ me ⁊
vẽtoſitatis ſignificat ⁊ ne debilitatẽ in expellẽdo
⁊ carminãdo ⁊ reſoluendo qđ reſoluendũ erat ⁊
expellendũ: ⁊ ſm̃ h̃ cũ alijs malis ſignis ⁊ cõmuni
debilitate virtutis mortem ſignificat.

Caplm̃. xxxvij. de ſignificationibus contract̃
expulſu.

Philoſophi ꝯuenerũt ſup h̃
ꝙ ſciã pulſꝰ ma-
le ꝑ doctrinã ex altero ⁊ ex ſcriptis an-
tiquorũ aꝑhendit̃: imo plurimũ eiꝰ re-
ctificat̃ ꝑ vſũ ⁊ tactũ. Dicit̃ ꝙ pulſus
eſt motꝰ receptaculorũ ſpiritꝰ ad regendũ ipſũ ꝑ
aerẽ attractũ ſm̃ dilatationẽ ⁊ cõſtrictionẽ ſm̃ ꝙ
narrat Auic. G. dixit ꝙ lõgo tꝑe ſtetit ꝙ non ꝑce
ꝑit ꝯſtrictionẽ pulſus vel ſiſtolẽ: ſ; poſtq; ꝑcepit
apte fuerunt ei porte pulſus ſalua pace ſui quãuis
dicat ſic cũ ſiſtoles ſeu ꝯſtrictio ſit remotio a tactu
⁊ tactꝰ nõ aꝑhẽdit aliq̃d niſi tãgendo: nõ videt̃ ꝙ
ſit ꝯꝑhẽſibilis res ꝑ ſenſũ tactꝰ ſ; ꝑ extimationẽ
in expiẽtia pulſus: ⁊ in acq̃ſitione ſcie eiꝰ ꝑ tactũ
quinq; requirũt̃: tria ex ꝑte hois qui tãgit̃ ⁊ duo
ex ꝑte eiꝰ q; tãgit: ꝑmũ qđ requirit̃ ex ꝑte hois q
tãgit̃ ẽ vt homo ſit melioris cõplexiõis ⁊ maior̃
eq̃litatis ⁊ nobilioris ſanitatis ſ; ꝙ põt eſſe in ſua
vita. nam per viã iſtã acquiret medicꝰ q̃ñtũ elon
gabit̃ pulſus in omni aduerſitate que aduenit ho-
mini vltra tẽꝑamẽtũ ſuũ ⁊ ſanitatẽ que incurat ꝑ
naturã ⁊ ſpecialit̃ ſi recte ⁊ cũ diſcretione in moti
bus ⁊ quietibꝰ pulſus ꝯſiderauerit. ſm̃ eſt ꝙ pul-
ſus d; tãgi hora q̃ homo ẽ magis elõgat̃ ab omni
re mutãte ⁊ turbãte cõplexionẽ ⁊ eiꝰ naturã ſicut
ſunt accidẽtia aĩe: ⁊ oẽs res neceſſarie tñ itẽdun
tur vel remittunt̃ plus ſolito: eo ꝙ alterat cõple-
xionẽ ⁊ mouet nã idebite. tertiũ ẽ ꝙ pulſus d; tã-

gi in brachio manu exiſtēte ſup latus ⁊ nō ſup vo
laʒ neqꝫ reſupinata: ⁊ h̄ eſt ex ꝓpͥjs cauſis: vna q̄ꝛ
eſt humilitas loci ad tāgendū. alia eſt honeſtas lo
ci ad tactū: nā honeſte abſqꝫ ſcandalo in quolꝫ ho
mine pōt brachiū tāgi ⁊ ꝓprie in loco q̄ eſt ꝓpe ra
ſetā in pte honeſtica vbi meliꝰ ⁊ nobiliꝰ morꝰ pul-
ſus vel variatio ſentiť vł manifeſtať. Iteꝝ ꝑ tactū
pulſus in loco p̄nominato nō cogiť homo diſcoho
periri neqꝫ pānos reicere a ſe neqꝫ ēt cogiť ad ali-
quā ꝯueniēteʒ alterationē vel mutationē. Et pter
h̄ vena pulſatilis q̄ tangiť in loco dicto dedirecto
trāſit ad cor ⁊ radices eiꝰ. vñ directe ⁊ meliꝰ varie
tates ⁊ mutatiōes cordis qđ eſt radix vite demo-
ſtrat alijs vēis ⁊ ꝑ ꝯſequēs mutatōes ⁊ alteratōes
q̄ in toto ſunt vel fiūt demōſtrare pōt. Iteꝝ manꝰ
nō dʒ locari ſup volā q̄ꝛ talis ſituatio manꝰ addit i
augumētū latitudis ⁊ minuit ex eleuatiōe ⁊ lōgitu
dine. neqꝫ dʒ ſuppinari q̄ꝛ addit in eleuationē ⁊ lō
gitudinē ⁊ diminuit ex latitudīe. Primū ex duo-
bus q̄ requiruť ex pte medici ⁊ in expiētia de pulſu
eſt ꝙ medicꝰ dʒ eſſe tēpatꝰ ⁊ bene cōponiť ⁊ elon-
gatus ab omni re variāte eiꝰ extimationē ⁊ imagi
nationē. ſ. ab ira ⁊ ab omnibꝰ accidētibꝰ anime et
ab inanitiōe ⁊ repletiōe ⁊ motu ⁊ labore ſupfluo et
ſilibꝰ: nā talia turbāt digeſtionē tactꝰ medici ita ꝙ
varietates q̄ ꝯtingūt in pulſu eiꝰ q tāgiť ab eodeʒ
actore ſꝫm ꝙ ſunt nō poſſunt diſcerni vel diſtingui
modo debito ⁊ ꝯueniēte. Secūdum ē q̄ꝛ ꝑtinet ad
medicū vt tāgat pulſuʒ in brachio ſiniſtro ꝓpť ma
iorē directionē pulſus ptis ſiniſtre ad cor ⁊ vt eie-
uet manū īfirmi ſiniſtrā cum ſua ſiniſtra ⁊ figuret
manū īfirmi ſup latꝰ nō extēdendo digitos homi
nis. neqꝫ ꝯſtringēdo eos vltime: ſʒ ponat eos me-
dio modo īter vltimā extēſionē ⁊ plicaturā ⁊ tūc cō
uenit vt medicꝰ cū quattuor digitis manꝰ ſue dex
tre extēdēdo pulpas quattuor digitorum ordinate
ſup venā in loco dicto tāgat pulſuʒ eius ⁊ ꝯſideret
omnes eiꝰ varietates ex pte diaſtolis ⁊ ſiſtolis ⁊ ex
pte quietis inter illas. nā ꝑ iſtū modū pōt ap̄hen-
dere lōgitudinē ⁊ breuitatē groſſiciē ⁊ ſubtilitatē
⁊ omnes alias varietates q̄ in eo accidere poſſunt.
De cauſis pulſus q̄dā ſunt ꝯmunes ⁊ neceſſarie in
grediētes ꝯſtitutionē pulſus: ⁊ ſunt tres. p̄ma eſt
virtꝰ vitalis q̄ eſt in corde q̄ ē mouēs pulſū: ⁊ ſecū
da. eſt īſtrumētuʒ obediēs tertia ē neceſſitas ꝓpť
euētatōeʒ ⁊ ſupfluitatū expulſionē. et q̄dā ſunt nō
ingrediētes in ꝯſtitutionē pulſus: ⁊ de iſtis quedā
ſunt inſepabiles ꝑ mutationē quaꝝ ꝑmutať iudi-
ciuʒ pulſus: ⁊ tales ſunt oēs tres naturales. Et q̄
daʒ ſunt ſepabiles ⁊ vocanť mutatiōes abſolute ⁊
⁊ ſunt res non naturales ⁊ res contra naturam ſi-
cut ſunt egritudines. ⁊ cauſe egritudinum.

Genera pulſus ſunt. x. Primū eſt genꝰ ſump-
tum ex quātitate diaſtolis. Secūduʒ genꝰ ē ſump
tum ex q̄litate ꝑcuſſiōis vene in digitos. Tertiū ē
genꝰ ſumptū ex tpe cuiuſcūqꝫ motiōis q̄rtū ē ge-
nus ſumptū ex eſſentia īſtrumēti. Quintū ē genꝰ
ſumptū ex eiꝰ euacuatiōe aut repletiōe. Sextuʒ eſt
genꝰ ſumptū ex caliditate tactꝰ ipſius vł frigidita
te. Septimū ē genꝰ ſumptū ex tēpore q̄etis. Octa
uum ē genꝰ ſumptū ex eq̄litate pulſus aut ieq̄lita-
te vel diuerſitate. Nonū genꝰ ē ſumptū ex eiꝰ ordi
ne vel inordinatiōe in diuerſitate ſui: Decimū ge-
nus ē ſumptū ex pondere. Genꝰ vō p̄mū qđ ſumi
tur ex quātitate pulſus ſignificat ſꝫ ꝙ i eo ꝯſiderā
tur: lōgitudo latitudo ⁊ ꝓfūditas penes iſtas tres
dimēſiones vł diametros diſtinguntur nouē ſpeci-
es pulſus ſimplices in eo quaꝝ tres p̄me ſꝫm longi
tudinē ꝯſideranť ⁊ ſunt longꝰ curtꝰ ⁊ mediocris:
⁊ alie tres ſꝫm latitudinē ⁊ ſunt latꝰ ſtrictꝰ ⁊ medio
cris. vltime vō tres ꝯſideranť ſꝫ ꝓfunditatē ⁊ ſūt
ꝓfundꝰ vel ocultꝰ aptꝰ vł altꝰ vel mediocris. oēs
ſpecies iſte ſimplices huiꝰ generꝭ ꝯſiderati ſꝫ quā
titatē diaſtolis multitudinē caliditatis naturalis
vel extranee ſignificāt aut diminutionē vel medio
critatē. verbigratia lōgꝰ latꝰ ⁊ aptꝰ ⁊ multitudinē
caliditatis. Curtꝰ vō ſtrictꝰ ⁊ ꝓfundꝰ ꝯriū: medio
cris iter iſta mediocritatē caliditatꝭ ſignificat. Di
ſtinguiť ēt ſꝫm genꝰ qđ ſumiť ex quātitate pulſus
ꝓut in eo ꝯſideranť lōgitudo ⁊ latitudo ⁊ ꝓfundi
tas. Noue vō ſpecies pulſus cōponite ⁊ de his q̄-
dam ſunt q̄ nomē habēt: q̄dā q̄ nomē nō habent.
Eſt nāqꝫ q̄dā pulſus qui in lōgitudine ⁊ latitudine
⁊ altitudine eſt augumētatꝰ ⁊ vocať magnꝰ: ⁊ ſigni
ficat multitudinē caliditatis naturalis cū obediē-
tia īſtrumēti abſqꝫ diminutiōe virtutis. Sed ſi in
oībus illis dimēſiōibꝰ fuerit diminutꝰ vocať par-
uus ⁊ ſignificat ꝯriū: ⁊ eſt aliꝰ qui exiſtit inter eos
⁊ vocať tēpatꝰ ⁊ hʒ ſignificationē mediā īter illos
Pulſus vō q ē in latitudine ⁊ altitudine augumē
tatus vocať groſſus ⁊ ſignificat materiā multaʒ ⁊
bonā cū multo calore ⁊ virtute. Ille vō qui minu-
tus in eis diciť ſubtilis ⁊ ſignificat ꝯriuʒ. qui non
eſt īter illos diciť eq̄lis ⁊ ſignificat eq̄litatē in hoc.
Species vō generis qđ ſumiť ex q̄litate ꝑcuſſiōis
vene in digitos ſunt tres. ſ. fortis ⁊ eſt ille q apud
diaſtolē tactui reſiſtit ⁊ debilis q ē ei ꝯrius eo ꝙ
apud diaſtolē tactui nō reſiſtit: ⁊ ē eq̄lis q īter eos
medius ꝯſiderať. fortis. n. vigorē ⁊ augumētū vir
tutis ſi aūt: debilis vero contrariū: equalis mediā
naturam inter illa.

Species vō genris qđ ſumiť ex tēpore cuiuſqꝫ
motionis ſunt tres. ſ. velox ⁊ eſt ille qui cōplet mo
tum ſuum in breui: ⁊ eſt aliꝰ qui ē ei ꝯrius ⁊ vocať
tardus: ⁊ qui eſt inter eos medius diciť eq̄lis ve-
lox calorē cū virtute ⁊ neceſſitate ſignificat. tardꝰ
vero ꝯriū: medius equalitatē inter iſta.
Species generis qđ ſumitur ex eſſentia īſtrumēti
ſunt tres. ſ. mollis qui recipit redditū ad interio-
ra facili cōpſſione ꝯrius durus diciť. mediꝰ inter
illos mediocris appellať. mollis vō obediētiam in
ſtrumenti ſignificat: durus contrariū. equalis in
ter illos medius.

Specis generis qđ ſumiť ex eo qđ ꝯtineť ſunt
tres: videlicet plenꝰ qui ſentiť ſicut in eius forami
ne eſſet humor implens: ⁊ ei ꝯrius eſt vacuus: ⁊ in
ter eos eſt mediocris. plenꝰ vero ſignificat habū-
dantiam humiditatis: vacuus cōtrariū: mediꝰ me
dium. Species generis qđ ſumiť ex tactu ſūt tres
ſ. calidus frigidus ⁊ tēpatus. calidus vō calidita-
tē: frigidus frigiditatē: ⁊ tēpatꝰ mediū ſignificat.

Species generis ꝙ ſumiť ex tēpore ſunt tres
ſ. frequēs rarꝰ ⁊ mediocris. frequēs diciť ille cuiꝰ
tēpus ſenſibile qđ eſt inter duas ꝑcuſſiones ē bre
ue. ſ. inter diaſtolē ⁊ ſiſtolē q̄n ſiſtoles ſentiť: quā-
do vō ſiſtoles nō ſentiť tūc diciť tepus breue qđ ē
inter duas ſiſtoles. ⁊ contrariꝰ eſt rarus ⁊ qui ē in
ter eos eſt mediocris ſpiſſus vł ꝯſequēs eminēteʒ
neceſſitatē cū virtutis debilitateʒ ſignificat ⁊ ra-
rus ꝯtrariū qui laſſus vel reſolutꝰ appellať ⁊ me-
diocris mediocritatem.

Genus vō pulſus qđ ſumiť ſꝫm equalitateʒ di
citur equale vel diuerſum ſeu inequale: ⁊ h̄ quideʒ
ē ꝑ cōperationē ſimilitudinis vel diſſimilitudinis
aut partiū vnius pulſus: aut vnius partis pulſus
verbigratia ſicut aliquis pulſus qui eſt mediocris
inter fortitudineʒ ⁊ debilitateʒ vel inter magnitu
dinem ⁊ paruitateʒ ⁊ ſic in alijs. ratiōe partiū vni
us pulſus ſicut quādo diaſtoles multe cōſideranť
⁊ vna illarū vltima velocior apparet ratiōe vnius
partis pulſus quādo. ſ. diaſtoles vniꝰ variať a me
dio eius q̄ꝛ in fine eius velocior videť q̄ꝫ in medio
diciť etiā ꝙ pulſus equalis duobus modis abſo-
lute vł ſimpliciť q̄n eſt mediocris vel eq̄lis iter oīa

genera pulſuum dicta vel nõ ſimpliciter: ſed reſpe
ctu extremitatis vnius generis tantum, ſ. quando
eius equalitas tantum ꝯſideratur inter magnitu-
dinem ⁊ paruitatem vel inter fortitudinem ⁊ de-
bilitatem: ⁊ tale genus ſignificat bonitatem vir-
tutis ⁊ caloris equalitatẽ ⁊ inſtrumenti obedien-
tiam econtrario in equalis. diuerſus vero vel ine-
qualis qui nõ eſt inequalis abſolute neqꝫ ſimpli-
citer neqꝫ in aliqua re. Genus quod eſt ſumptum
ex ordinatione duas habet ſpecies ordinatꝰ diuer
ſe et inordinatus diuerſe. vnde dicitur ordinatus
qui habet certũ ordinẽ ſup quem tranſit ⁊ ſʒ vnã
diuerſitatẽ vel plures tñ ſemp redit a capite ſicut
eſſet vnꝰ circulus verbigratia ſm vnam diuerſi-
tatẽ ⁊ plures ſicut qñ fit pulſus magnꝰ fortis: ⁊ ſic
in ſuis diaſtolibꝰ ſemp redit a capite ſm multas: ſi
cut quãdo pulſus fit magnꝰ fortis velox ſpiſſus: et
ſic ſemp redit a capite ⁊ tale genꝰ virtutis ꝯſtãtiã
ſignificat. In ordinatꝰ fit ſm ꝯrium: ⁊ cõtrariũ ſi-
gnificatũ nõ habeat ordinẽ aliquẽ ſup quẽ trãſeat
h genus pulſuũ qd eſt vnũ de. x. generibꝰ pulſuũ
poteſt ꝯtineri ⁊ locari ſub ineqli ⁊ eſſet vna ex ſpe-
ciebus pulſus inequalis: nã vbicũqꝫ eſt inordina-
tio ibi inequalitas repit. ſed nõ ꝯuertit: nã inequa-
litas fit multotiẽs ꝓpter intẽſionem factã in vna
diaſtole reſpectu aliaꝝ q̃ eaꝝ ꝓceſſerũt in qbꝰ fuit
forſan equalitas ⁊ etiã fit inequalitas ⁊ conſiderat
in vna diaſtole ſub vno digito vel pluribꝰ qꝛ finis
eiꝰ quantũ ad ꝑcuſſionẽ fit fortior vel debilior ſuo
ꝓncipio ⁊ medio. Ordinatio ⁊ inordinatio ſemp re
quirunt diuerſitatẽ vel in genere aut in ſpecie vel
numero manifeſte: cum ordo ſit ꝓportio prioris ⁊
poſterioris in loco ſuo: ⁊ ecõtrario ⁊ inordinatio.
Genus võ qd ex pondere ſumit eſt ꝑ ꝓportionẽ
⁊ cõparatiõẽ tẽpoꝝ quattuor q̃ ſunt duobꝰ motibꝰ
⁊ duabꝰ quietibꝰ ſm ꝙ ſenſus cõphendere poteſt
vł diſcernere: ⁊ ſi ſenſus h nõ poſſet tũc fit ⁊ cõſide
ratur ꝑ oppoſitionẽ ꝓportiõis quãtitatũ ꝓportio
num tẽpoꝝ diaſtolis ad tẽpus ꝙ eſt iter duas dia
ſtoles ⁊ ad vltimũ tẽporis in quo eſt motus ad tẽ-
pus in quo eſt quies: ⁊ fit etiã ꝑ cõpoſitionẽ tẽpo-
ris motꝰ ad tẽpus motꝰ ⁊ temporis qetis ad tẽpꝰ
quietis. ſed prior modꝰ ẽ magis rationabilis ⁊ me
lior. In iſto genere cõſiderant duo modi: qꝛ dicit
ꝙ talis pulſus ponderis quidã eſt boni ponderis
⁊ quidã eſt mali ponderis. pulſus võ boni ponde-
ris dicit ille qui ſeruat cõpationẽ ꝓportiõis quã-
titatum ꝓportionũ quattuor tẽpoꝝ que ſunt duo
bus motibꝰ ⁊ duabꝰ quietibꝰ. ⁊ talis pulſus pon-
deris ſignificat virtutis cõſtantiã ſm neceſſitatem
vt eſt pulſus iuuenis ſani in iuuene: ⁊ pulſus pue-
ri ſani in puero ⁊ ſilibꝰ. In pulſu võ mali ponderꝫ
tres ſpecies repiunt. vna eſt illiꝰ cuius pondus eſt
mutatũ iuxta etatẽ illius cuius eſt pulſus: ſicut cũ
iuuenis hꝫ pondus pulſus pueri vel ſicut quando
erat puer. ſecũda eſt ſepati ponderis ſicut cũ puer
habet pondus ſicut eſt pondꝰ ſenis tertia ẽ in qua
eſt multa egreſſio ſicut ille cuius pondus hominis
nõ aſſimiliat ⁊ talis pulſus magnã mutationẽ ſi-
gnificat in diſpoſitionibꝰ ⁊ h ⁊ illud genꝰ pulſus in
quo ꝓportiones muſice ꝯſiderant ⁊ cadũt. nã ſicut
in vocibꝰ ⁊ ſonis muſice cõſiderant ꝓportiões tẽ-
poꝝ motus ⁊ quietis ⁊ ꝓpter h fit vox bona ⁊ de-
lectabilis: ⁊ cõtrariũ in cõtrariũ: ita in pulſu pon
deris ſm ſimilitudinẽ ꝓportionis tempoꝝ ex par
te motuũ ⁊ quietũ conſiderant ⁊ tũc fit pulſus qui
pulſus ponderis appellat. Species aũt pulſus cõ
poitur vel cõtinui qui habẽs ꝓpria nomina ſic ordi
nantur ⁊ numerant: quaꝝ vna eſt pulſus gazelãs
qui eſt diuerſus vel inequalis: facit vnã ꝑcuſſionẽ
deinde interſecatur vel quieſcit ⁊ fit velox ſignifi-
cat enim fortitudinem virtutis cũ plurima neceſſi
tate ⁊ duritie inſtrumẽti vel cauſa eius eſt virtutꝫ
fortitudo cum plurima neceſſitate ⁊ duritie inſtru
menti quare non obedit ſm ꝙ virtutes precipiunt
de diaſtole in vna vice; ſed iuuatur a neceſſitate ⁊
fit velox ⁊ fortior qua aũt ſicut aliquis quando nõ
obedit in actione ſua ⁊ iuuatur ab altero ⁊ fit velo
cior ⁊ fortior ⁊ nequior qua ante. Alia ſpecies eſt
vndoſus qui diuerſus eſt vel inequalis cum quo in
principio eſt molicies cum paruitate et eleuatione
partium ad ſuperiora: ⁊ habet latitudinẽ ⁊ aſſimi-
liatur vndis aquarũ alie alias ſequunt ſecũdũ re
ctitudinem cum quadam diuerſitate que eſt inter
eas cum eleuatione ad ſuperiora ⁊ deſcenſione ad
inferiora ſm velocitatẽ ⁊ tarditatem. cauſa huius
eſt debilitas ſecundũ plurimũ virtutis: quare nõ
poteſt fieri diaſtoles niſi paulatim ⁊ paulatim ⁊ in
ſtrumenti lenitas libet virtus non ſit multum de-
bilis. nam humidum inſtrumentũ ⁊ molle non re
cipit cõcuſſionem cum motu ſicut inſtrumentũ ſic-
cum que in vnamquãqꝫ partem ipenetrat quare ca
dit ſm quod ⁊ eleuat ſecũdum partem ⁊ ſic fit vn-
doſus. Et de illis eſt vermicularis qui ſimiliat vn
doſo ſed eſt paruus cum multa ſpiſſitudine ⁊ eius
ſpiſſitudo extimatur velocitas ſed non eſt cuiꝰ cau
ſa eſt fortis debilitas ita vt tarditas ſpiſſitudo et
diuerſitas in partibus pulſus cõiungant queꝫ vir
tus in vna hora dilatare non valet ſed paulatim et
paulatim. Et de illis ẽ formicãs cuius diuerſitas
eſt in eleuationis ad ſuperiora ⁊ preceſſione ⁊ con-
ſecutione ẽ manifeſtior ſine eius diuerſitates in la
titudine imo forſitan nõ apparet illud cuius cauſa
ẽ debilitas fortior qua in vermiculoſo. ita vt tardi
tas. ⁊ ſpiſſitudo ⁊ diuerſitas in partibus formicã-
tis augumentat: ita ꝙ virtus non valeat mouere
in hora debite cum dilatatione: ſed paulati ⁊ de il
lis eſt ſerinus ꝙ vndoſo aſſimiliat in formi mouẽ-
di. ſed eſt durior manifeſte et cum duritie partes
ipſius in duritie diuerſe exiſtunt ⁊ dicitur ſerinus
pulſus velox ſpiſſus durus cuius partes in magni
tudine diaſtoles diuerſe exiſtũt ⁊ in duritie ⁊ mol
litie. Cauſa huius eſt diuerſitas eius ꝙ in corpo-
re vene eſt infuſum ſecũdũ putrefactionẽ ſui: aut
in ipſius cruditate vel ſui maturitate ſiue diuerſi-
tas diſpoſitionis venarum in ſua duritie ⁊ molli
tie vt apoſthema in neruoſis membris. Et de il-
lis eſt cauſa ſorcinam que ordinatur vel gradatur
in diuerſitate ſuarum partium ⁊ demutatione ad
augumentum vel econtrario: ⁊ cauda ſorcina con
ſideratur in pluribus multis et i vno in partibus
multis et in vna ⁊ eius diuerſitas pendet propṫe
ex magnitudine ⁊ fit cum eſt in operatione veloci-
tatis ad tarditatem vel fortitudinis ad debilitatẽ
cauſa vero pulſus ſorcini eſt quandoqꝫ virtus de-
bilis quamuis ordinate procedat: ⁊ in eo ſunt tres
modi ſcilicet: quãdo incipit a debili ⁊ finitur in for
ti et appellatur cauda reditiua; et eſt alius modus
quando incipit a forti ⁊ finitur in debili: ⁊ appella
tur cauda finitiua. Et aliꝰ modus qui appellatur
manſiua cauda quia in eodem ſtatu permanet. de
terior omnibus eſt cauda finitiua: deinde manſiua
melior eſt omnibus reditiua que eſt ſignificãs ali-
quam fortitudinem quamuis omnes debilitatem
ſignificent: ⁊ de illis eſt meſaliuus ſiue acualis: et
dicitur ſic ad ſimilitudinem cuiuſdam acus que eſt
curuata in medio exiſtens groſſior cum duabus:
extremitatibus tenuis qua vtuntur inter ſarace-
nos ſutores ſuſteliorum ideſt: barbarum ⁊ ſellaꝝ
⁊ talis pulſus procedit ex diminutione ad aliquem
ꝑuum in augumento: poſtea rediantur inferius
et redit ad diminutionem: et eſt ſicut due caude
ſorcine cum continuantur apud maiores eius ex-
tremitates. ſemp. n. incipit a debili ⁊ finit in de-

bili: ſed in eius medio aliquē terminū vigoris recipit ⁊ parū durat eius: ea eſt debilitas innata ꝓꝑ indigeſtionē materie ⁊ inobedientiā inſtrumēti cū quadā duritie ⁊ diuerſitati ſui medij: ⁊ ď illis ē bis pulſans ſeu martelinus de quo quidā dicunt ꝙ ē vnus pulſus etiā preceſſione ⁊ cōſecutione: ⁊ quidaʒ ꝙ ſunt duo quoꝝ vnus ſequitᷣ alteꝝ: ſed q̄ꝛ in eo nō exiſtit tp̄s qđ dilatetur ad colligendū ſiſtolē deinde diaſtolē nō dicitur ꝙ ſit ſecundo ſed vnus nō enim omne de quo ſentiuntᷣ due percuſſiones oportet ꝙ ſint ſecundo pulſus: q̄ꝛ gaʒelans: eſſet duo pulſus: nō enim eſt cōueniens vt ſic duo pulſus niſi cū incipit ⁊ ſit diaſtoles ⁊ poſtea reddit inferius faciendo ſiſtoleʒ: deinde iteꝝ reddit ⁊ facit diaſtolē: cā cuius eſt virtutis fortitudo ⁊ plurima neceſſitas ⁊ durities inſtrumenti qᷣ nō obedit ei qđ virtutes ipſi precipiunt de diaſtole vt vna vice ſecū quis vult vnica actione aliquid incidere et nō obeditur ei adiuuatur ab alia precipue cū neceſſitas ſubito augumentatᷣ. et de illis ē etiā habens quietē cadens in medio qui aſſimilatur gaʒelanti ſed differentia eſt inter gaʒellantē ⁊ cadentē ī medio quē ſecunda gaʒelantis antevenit q̄ꝫ ꝯpleatur prima: ſed in cadante in medio eſt pulſus q venit poſt tempus quietis cū cōpletᷣ ꝑcuſſio prima: cuiꝰ cauſa eſt laſſitudo virtutis ⁊ eius defectus: aut accidens veniens ſubito ad qđ anima ⁊ natura ſubito redeunt: ⁊ de illis eſt pulſus mali ponderis verbigratia ſicut quādo pulſus iuuenis ſit ſicut pl'ſus pueri vl' quād o pulſus pueri ſit ſicut pulſus ſenis aut ſicut pulſus qui nō aſſimilatᷣ ponderi: ⁊ pl'ſus hominis quoꝝ cauſa eius eſt propter augumentū neceſſitatis quādo pondus fuerit malū in diſpoſitionibus tēporis quietis: ſi aūt maluʒ pondus fuerit in diſpoſitionibus tēporis motus tunc eius cā erit augumentū debilitatis aut priuatio neceſſitatis: ſed velox propter velocitatē ſui motus ē alius ab h̄. Et cū iſtis ſpeciebus ⁊ de iſtis capitulis ſunt pulſus ſpaſmoſus ⁊ tremulus ⁊ retortus qui ſilo: quod torquetᷣ aſſimilatᷣ: ⁊ eſt cū eis diuerſitas in preceſſione cōſecutione ⁊ ſitu ⁊ latitudine eius cordoſus aſſimilatᷣ retorto ⁊ retortus tremulo: ſed in tremulo diaſtoles ē magis oculta ⁊ ſimiliter exitꝰ ab equalitate in eleuatione ad ſuperiora eſt in retorto ocultior: ſed tenſio in cordoſo eſt manifeſta ⁊ eſt cuʒ eius inclinatione ad vnā ꝑtem tantum. Et cauſa cōmunis in omnibus iſtis eſt ſiccitas egritudinalis ſeu egritudines de ſicca materia vt accidit in fine freneſis et ſpaſmo ⁊ ethica. Species vero pulſuum cōpoſitoꝝ quo ad nos ſunt in finite nec ſunt hn̄tes nomina. In omnibus generibꝰ pulſuū prenominatis in quibus cadit ſuꝑfluitas augumēti vel diminutionis ille eſt pulſus naturalis qui eſt equalis niſi in forti. In forti vero q̄ꝫto fortitudo plus augumentatur tanto ē magis naturalis: naʒ cauſa fortitudinis directe nō ē niſi virtus ⁊ obediētia cū neceſſitate bona: ⁊ ſimpliciter h̄ aliqđ alioꝝ geneꝝ nō prebuerit augumentuʒ niſi fortitudinis augumentū ⁊ ꝑ viā iſtaʒ ⁊ cauſam factū fuerit manus ille pulſus erit naturalis: ſm̄ vero alia genera pulſuuʒ que nō tolerant augumentū neq̄ꝫ diminutionē ille pulſus ē naturalis qui erit mediocris et ordinatus: ⁊ qui erit boni ponderis. Scire hic cōuenit ꝙ debilitas pulſus quā facit hereditate mala cōdictio frigida maior eſt ea quā facit mala cōdictio calida hereditate: quē caliditas magis ē cōueniens calori innato q̄ꝫ ipſa frigiditas cuiuſcūq̄ꝫ generis ſit: ⁊ ſm̄ h̄ magis ē virtutibus omnibus conſonans. Complexionis vero calide pulſus eſt vehementis neceſſitatis. Et ſi virtus et inſtrumentū cōuenerint erit pulſus magnꝰ. Si vero vnū illoꝝ fuerit mutatuʒ mutabitur pulſus ⁊ neq̄ꝫ extimes ꝙ ſi calor innatus fuerit augumentatus ⁊ fortis q̄ꝛ minuat de virtute ⁊ ecōtrario in calore innaturali et cōplexione innaturali calida. Complexio frigida facit declinare pulſum ad ꝑuitatem ⁊ tarditateʒ ⁊ raritatē. Sed ſi inſtrumentū fuerit molle erit latitudo eius augumentata: ⁊ ſimiliter eius tarditas ⁊ raritas: ſed ſi duꝝ fuerit erit minus h̄. Cōplexio vero humida operatur vndationē ⁊ dilatationeʒ in pulſibus. Complexio vero ſicca facit cōſtrictionem et duritiē. tu vero in cōpoſitis obſerua pā̄n. ⁊ compone verbigratia ꝯꝰ calida et ſicca ponit pulſum magnū et velocē cū virtute et durū cuʒ coartatione. Calida vero et humida ponit pulſuʒ velocem ⁊ magnum ⁊ latuʒ ⁊ vndoſum. Cōplexio vero frigida ⁊ humida dat pulſuʒ ꝑuum tarduʒ ⁊ rarū cuʒ mollitie ⁊ dilatatione. Cōplexio frigida ⁊ ſicca dat pulſum ꝑuum rarum tarduʒ et durum cū coartatione et cōſtrictione. In omnibus illis pulſibus ⁊ motibus ꝯpoſitis ⁊ ſimplicibus obſerua virtutem neceſſitatem obedientiam vel inobedientiā inſtrumenti quandoq̄ꝫ enim accidit vni homini vt condi. duorū laterum ipſius diuerſificentur: erit enim in homine aliquo vt vnū duoꝝ lateruʒ ſit frigidum ⁊ aliud calidū ⁊ accidet propter diuerſitatem que prouenit ex caliditate ⁊ frigiditate horum duorū laterū vt pulſus diuerſi fiant: eritq̄ꝫ pulſus calidi latis pulſus calide cōplexionis: ⁊ lateris frigidi pulſus cōdictionis frigide. Et per h̄ ſcitur vere qđ pulſus in vna diaſtole ⁊ ſiſtole nō eſt ſʒ modum aceſſionis ⁊ receſſionis cordis imo ſm̄ motuʒ diaſtoles ⁊ ſiſtoles ipſius corporis artarie. pulſus maſculoꝝ ſunt maiores ⁊ fortiores pulſibus mulierum valde propter vehementiaʒ virtutū eoꝝ et neceſſitatis ipſoꝝ: ⁊ propterea ꝙ eoꝝ neceſſitas in magnitudine completur ē eoꝝ pulſus etiā tardior pulſu mulieꝝ ⁊ rarior ſm̄ plurimuʒ ⁊ omnis pulſus in quo ꝑſeuerat virtus et eſt ſpiſſus oportet proculdubio vt ſit velox: eſt enim cū ante eſt velocitas q̄ꝫ ſpiſſitudo: per h̄ igitur ſicut pulſus maſculorum eſt tardior ita rarior. pulſus puerorum eſt lenis propter humiditatem ⁊ debilis ⁊ ſpiſſus eo ꝙ calor eſt fortis ⁊ virtus nō eſt fortis eo ꝙ nundum ſunt cōpleti: ſed pulſus pueroꝝ complexione ſui corporis ſatis eſt magnus eo ꝙ inſtrumentum eſt obediens ⁊ molle ⁊ neceſſitas eſt ſatis fortis et virtus compatione paruitatis corporis ipſoꝝ nō eſt parue q̄ꝫtitatis: ſed reſpectu pulſus completorum ⁊ iuuenū nō eſt magnus ſed eſt velocior ⁊ ſpiſſior propter neceſſitateʒ: in eis autē multiplicatur fumoſi vaporis collectio propter multā digeſtionem ipſorum ⁊ frequentiā eius in eis: ⁊ propter h̄ valde eſt neceſſe ipſum extrahere ⁊ caloreʒ innatū euentare. Pulſus iuuenū ē multe magnitudis et nō multe velocitatis: imo ē in ipſa diminutꝰ a ſpiſſitudine: ⁊ ē tēdēs ad raritatē ſʒ pulſus in ꝑncipio iuuentutis ē maior ⁊ in medio ⁊ fine ē fortior: ⁊ h̄ ē ꝓꝑ virtutis fortitudinē: hn̄t ergo ex magnitudine ꝙ deſunt ex velocitate ⁊ ſpiſſitudine ⁊ ēt ꝓꝑ neceſſitatis augumentuʒ ⁊ inſtrumenti obedientiā cuʒ perfecte ſit magnus abſq̄ꝫ ſpiſſitudine. Pulſus ſenum ē ꝑuus vel minor ꝓꝑ debilitatē ⁊ ē rarus vel rarior ꝓꝑ diminutionē neceſſitatis ⁊ diminutus in neceſſitate. Pulſus vero decrepitoꝝ eſt ꝑuus rarus ⁊ tardus ⁊ eſt mollis ꝑ accidens ꝓꝑ humores extraneos ⁊ non propter naturales. In vere quidem pulſus eſt paruus non tamen in omni re: ſed eſt equalis in omni re. Et eſt in fortitudine augumentatus fortitudine virtutis vel bonitate cuʒ neceſſitate temperata.

In eſtate ſit velox ſpiſſus propter neceſſitatem intenſam cum virtutis debilitate que contingit ex reſolutione ſpiritus que ſit a calore exteriori

dominãte. In hyeme q̄dẽ ẽ maioris raritatꝫ ⁊ tardioris debilitatis: quẽ virtus debilitatur in corporibus frigidis et macilentis: ⁊ calor ad profunduꝫ trahitur ⁊ quaſi extinguit̃: ſed in corporibus calidis ⁊ carnoſis ⁊ fortibus calor confortat̃: ⁊ fit virtus fortis: ⁊ talis calor refrenat frigus. In autũno fit pulſus inequalis debilis ⁊ h̄ ꝓꝑ multitudinẽ conuerſionis cõplexionis accidentalis nec ad calorem ⁊ nunc ad frigiditatẽ illo tempore con⁹ vero diſſimilis ſemꝑ efficit deterius nocumẽtũ q̄ꝫ ſimilis ⁊ equalis q̄ꝫuis ſit mala: vnde cũ con⁹ autumni ſit cõtraria vite virtutẽ debilitat ⁊ humiditatem naturalẽ exiccat: ⁊ fit per h̄ pulſus debilis ⁊ ꝑuus ⁊ durus ⁊ ſpiſſus. Variatur pulſus ſm̄ regionem ⁊ mutatur: naꝫ regio temperata confortãdo virtutem fortificat pulſum ⁊ magnificat. Re vero calida diſſoluẽdo ſpiritũ addit in ſpiſſitudineꝫ pulſus debilitatẽ ⁊ velocitatẽ ex neceſſitate augumẽtata. Regio frigida quibuſdaꝫ corporibus addit in fortitudineꝫ ⁊ neceſſitateꝫ vt hyemes ⁊ ſm̄ h̄ variat pulſum vt hyemes ⁊ ſi regio fuerit ſm̄ conditionẽ autumni diſponit pulſuꝫ vt autumnus. Cibus et potus diſponunt pulſum propter eorũ q̄ꝫtitatem additaꝫ vel diminutaꝫ: ⁊ propter eoꝝ qualitates: naꝫ ſi cibus vel potus fuerit mediocris q̄ꝫtitatis vl̄ equalis augumentabitur pulſus in magnitudine ⁊ velocitate ⁊ ſpiſſitudine propter augumentum virtutis ⁊ caloris factum ex cibo mediocri vl̄ equali ⁊ ex potu. Sed ſi cib⁹ ⁊ potus fuerint multe q̄ꝫtitatis et ſpecialiter cuꝫ duritie ſubſtantie cibi fiet pulſus inequalis inordinatus ⁊ ſpiſſus ⁊ debilis propter grauitatẽ cibi ſuꝑ virtutem eo ꝙ virtus ipſum cibũ immutare nõ poteſt niſi plus longum tempus ⁊ cũ maximo labore et laſſitudine: ⁊ ꝓpter h̄ fit diuerſus ⁊ ꝑſeuerans vſq̄ꝫ ad fineꝫ digeſtionis ⁊ poſt digeſtionẽ ex laſſitudine acquiſita ĩ graui digeſtione tã diu ꝙ nã quieuerit ⁊ maxime cum non receperit nutrimentũ ⁊ confortationeꝫ tunc enim cuꝫ nutrimentuꝫ ⁊ confortationẽ receperit a cibo digeſto fit ſꝫ ꝙ erat ante aceptionẽ cibi ⁊ fortior ⁊ velocior ⁊ magis equalis. Si vero cibus et potus fuerit pauce q̄ꝫtitatꝫ fiet pulſus minoris diuerſitatis et magnitudinis ⁊ velocitatis q̄ꝫ in cibo multo cuꝫ ſua diuerſitate ⁊ malitia paruꝫ durabit quia materia pauca cito digerit̃. Scire hic conuenit ꝙ quãdocũq̄ꝫ virtus deficit vel debilitat̃: ſiue fit ex multitudine ſiue paucitate cibi ⁊ potus pulſus ſemꝑ ſimiles erunt in paucitate ⁊ raritate vſq̄ꝫ in fineꝫ rei. Si vero natura fortis fiat indigerẽdo fiet pulſus temperatus equalis ⁊ bonus: ⁊ ex multitudine etiaꝫ vini q̄ꝫuis vinũ ſit ſubtile ⁊ penetratiuuꝫ prouenit diuerſitas in pulſu ex nutrientib⁹ vel cibis tamen ex ipſo nõ prouenit tanta diuerſitas q̄ꝫtuꝫ eſt illud ꝙ prouenit a cibis vel nutrientibus que vino aſſimiliantur ⁊ h̄ eſt propter raritatem ſubſtantie vini ⁊ eius habilitateꝫ ⁊ penetrationeꝫ ad epar ⁊ membra: nã ꝓpter raritateꝫ ſue ſubſtantie vinuꝫ ⁊ velocitateꝫ ſue penetrationis quaſi moraꝫ nõ facit in ſtomacho imo ſtatim cũ calefit in ſtomacho immediate tranſit ad epar abſq̄ꝫ aliqua conuerſione. Qualitate vero cibi ⁊ potus pulſus immutatur: videlicet frigiditate et caliditate: naꝫ cibi ⁊ potus cum frigidi fuerint actu ⁊ potentia proueniunt ex eis ſicut ex alijs frigidis quia minorant ⁊ tardant pulſuꝫ ⁊ addunt in debilitateꝫ minuendo caloreꝫ ⁊ eo ꝙ frigidas tardat velocitatẽ penetrationis ad epar ⁊ membra. Si vero calidi fuerint actu ⁊ potentia ex cõtrarijs cauſis addunt in magnitudinẽ ⁊ velocitateꝫ et fortitudineꝫ quia caliditas adiuuant ad velocẽ penetrationeꝫ et ſic digeſtioneꝫ ⁊ virtutuꝫ confortationẽ. Vinũ preterea inter alios potus cũ fratrem ſumptũ, fuerit non fiet ex eo nocumentũ ſicut nocumentuꝫ ꝙ fit ex alijs rebus frigidis nã alie res tardant̃ in ſtomacho ⁊ morantur donec calefiant ⁊ mutent̃ ⁊ earuꝫ penetratio propter eaꝝ frigiditatẽ multũ tardatur: ⁊ fit ex eis nocumentuꝫ in natura: nã frigidas ⁊ res frigide faciunt deficere naturã ⁊ virtutes extinguunt ante q̄ꝫ ad penetrationẽ diſtributioneꝫ ⁊ reſolutioneꝫ perueniat: ⁊ propter hoc fit ex rebus frigidis ſpeciale nocumentuꝫ in corporibus que oxipilationibus ſunt apta: ſed ex vino frigido cuꝫ ſumitur nõ fit illud imo minus omnibus alijs rebus nocet ꝓpter ſuaꝫ frigiditatẽ actualeꝫ naꝫ velocius alijs rebus calefit in ſtomacho et remouetur velociter nocumentuꝫ ꝙ ex eo prouenit: ⁊ h̄ ẽ ex habilitate ſue ſubſtãtie ⁊ velocitate ſue penetrationis ad epar ⁊ membra. Cũ vero vinũ fuerit actu calidũ hora qua ſumitur penetrat in corpus ⁊ nõ elongatur multuꝫ a natura: ⁊ fit eius reſolutio velox ⁊ ante penetrat in corpus ⁊ venas q̄ꝫ ipſius cõpleatur calefactio et digeſtio: et ſimiliter res alie cũ calide ſumunt̃ nocumentuꝫ eorũ nõ eſt ita magnũ ſicut quãdo ſumunt̃ frigide: quẽ natura obuiat eis cũ diffuſione et penetratione et reſolutione. Vinũ et ſua ſubſtãtia et bonitate ſue conditionis ⁊ conuenientia ſue eſſentie ſanos efficit fortes eo ꝙ velociter prebet augumentũ in ſubſtãtia ſpiritus: ⁊ ꝑ viam iſtaꝫ addit in fortitudinẽ virtutis moderate ſumptũ: ⁊ per materiã iſtaꝫ addit in augumentuꝫ pulſus ⁊ magnitudineꝫ ⁊ velocitateꝫ ⁊ fortitudinẽ niſi in q̄ꝫtitatis multitudinẽ multiplicatũ fuerit. Scire cõuenit ꝙ vinum ⁊ omnes alie res cũ ſumunt̃ calide ⁊ frigide impediunt plura corpus quãdo inueniunt cõplexionẽ ſimileꝫ vel diſſimilẽ excedentem. verbigratia nã res frigide vt ſuccus granati ⁊ ſimilia reddunt homines fortes habentes cõdictionẽ malã calidã ⁊ oximel reddit infrigidatos ſemꝑ vigoroſos vt vult auic. auctoritate. G. capitulo de pulſu qui prouenit ex cibo ⁊ potu libro primo ꝑte ſecunda. Aqua preterea q: nutrimentũ penetrare facit quodãmodo vigorat ⁊ operat̃ in ſimilitudineꝫ operationis vini: ſed q: nõ calefacit ſed infrigidat nõ addit in neceſſitateꝫ ⁊ fortitudinẽ pulſus vt vinum. Variat̃ pulſus ex ſomno ⁊ vigilijs ex ſomno ratiõe principij ⁊ ex ꝑte digeſtionis ⁊ etiã ex parte ſomni qui fit in hora inanitionis: pulſus vero in principio ſomni ſi ſtomachus fuerit repletus fit paruus debilis ſpiſſus et ocultus eo ꝙ calor naturalis vel motus caloris naturalis tunc in principio eſt ad conſtringenduꝫ et ſubmergendũ ⁊ nõ ad dillatãdũ ⁊ manifeſtanduꝫ quẽ ipſe in hora illa totus tendit ad ocultũ: ꝓpterea q: alia mouet ip̄m ad digerenduꝫ nutriens et maturandũ ſuꝑfluitates. Et fit pulſus ꝑ h̄ aliquãdo tardus ⁊ rarus ⁊ amittit ſpiſſitudinẽ ⁊ lꝫ poſſꝫ dici ꝙ in calore accidit augumẽtũ ꝓꝑ conſtrictioneꝫ ⁊ coadunationẽ tamẽ priuatus eſt augumẽto quo dillatet ⁊ augumentet pulſuꝫ: eo ꝙ natura cũ anima retrahit ip̄m ad locũ digeſtionis ⁊ maturationis ſuꝑfluitatũ: ⁊ accidit ſimile ꝙ accidit ĩ anhelitu ⁊ pulſu ſubmerſi in aqua frigida ⁊ laſſi ⁊ eſtuati ꝓꝑ motũ nã qui ſubmerſi eſt in aqua frigida in principio habet pulſũ ocultũ ⁊ paruũ ⁊ debilẽ ecõtrario in eo qui eſtuatus ⁊ laſſatus ẽ ꝑ motũ plꝰ vero ĩ ſomno hora digeſtiõis vl̄ qñ fcã eſt digeſtio aut ẽ in via ꝯplementi reddit ⁊ fit fortis magn⁹ ⁊ apertus: eo ꝙ calor reddit ex profundo ⁊ ocultatione ad locũ ſuũ: ⁊ cũ h̄ virtus incipit augumẽtũ ex nutriente. Cũ aũt ſomnus inuenerit inanitõeꝫ ⁊ nõ inuenerit aliq̄d in ſtomacho ꝙ ad digerẽduꝫ tẽdat faciet decliare ꝯplexiõeꝫ ad ꝑtẽ infrigidatõis ⁊ ſic fiet pulſus ꝑuus tardus ⁊ rarus. Et quanto hic ſomnus fuerit lõgior ⁊ profundior erit ꝑuitas

pulſus et tarditas et raritas maior. Similiť ſom
nus modum excedens ꝓpter eius longitudinem
⁊ profunditatē addit in ꝑuitatē tarditatē ⁊ rari-
tatē pulſus: ⁊ h̄ erit ex cōgregatione ſupfluitatuꝫ
⁊ humiditatū que nō reſoluunť ſed calorem extin-
guunt naturalē ⁊ corpus ſtupidū reddunt. In vi-
gilijs variať pulſus ratione principij ⁊ longitudi
nis et ratione q: homo ſe euigilat a ſomno ꝑ natu
ram ⁊ ſubito ꝑ aliquā violentiā: pulſus autē in ꝑn
cipio vigiliaꝝ quādo homo ſe euigilat per naturā
⁊ ſpecialiter poſt ſupfluitatū purgationē cū corp⁹
⁊ membra ſunt nutrita ⁊ virtutes fortificate ex nu
triente digeſto ⁊ diuiſo ꝑ membra declinat ad ma
gnitudinē velocitatē ⁊ fortitudinē: ⁊ ſic reddit ad
taleꝫ diſpoſitionē: cū vero multū durauerint ⁊ ex
ceſſerint modū propter longitudinē ⁊ laborē eo ꝙ
ſpiritus reſoluunť ⁊ mēbra laxanť fit pulſus ꝑu⁹
debilis ⁊ ſpiſſus. Cū autē ſubito per aliquā violē-
tiā homo ſe euigilabit fiet pulſus in principio ꝑu⁹
⁊ tepidus ⁊ quietus eo ꝙ virtus obūbrata ⁊ victa
eſt cū cauſa que ei ſubito euenit: deinde poſt illam
quietē vel tepiditatē reddit pulſus ⁊ fit magnus ⁊
velox: ⁊ ſic addēdo ⁊ diminuendo ꝭm fortitudineꝫ
cauſe ⁊ debilitatē ⁊ longitudinē ⁊ breuitatē redit
pulſus ad naturalē diſpoſitionē: ⁊ maxime cū cau
ſa eueniens ſubito omnino deſtructa fuerit vel cō
ſumpta. Pulſus ꝑ exercitiū variatur ex ꝑte mot⁹
naꝫ exercitiū in principio dum fuerit tēperatū fa
ciet pulſum magnū ⁊ fortem propter augumentū
caloris ⁊ fortitudinē ipſius. Si autē motus fuerit
ſupfluus fiet pulſus velox ⁊ ſpiſſus ex ſuperflua
neceſſitate quā facit motus: ꝙ ſi exercitium fuerit
prolixuꝫ aut breue et cuꝫ h̄ tamen fortiſſimuꝫ fue-
rit deſtruereť qđ ex fortitudine prouenit: et fiet
pulſus debilis et ꝑuus propter caloris ⁊ ſpirituū
reſolutionē: ⁊ remanet velox et ſpiſſus propter au
gumentuꝫ neceſſitatis et propter ꝙ virtus retra-
hitur ne ſufficiat magnitudini. Si vero magis pro
lixum fuerit exercitiū et longius durabit multipli
cabitur reſolutio ſpiritus et caloris: et mēbra in-
current laſſitudinē cōmuneꝫ: ⁊ fiet tūc pulſus for-
micans et ex debilitate ⁊ fortitudine ⁊ ſpiſſitudine
forti: ⁊ ſi cuꝫ h̄ perſeuerauerit exercitiū in tantum
multiplicabiť debilitas cū raritate et debilitate ⁊
ꝑuitate ꝙ fiet mors. Per balneū pulſus variatur
manifeſte ſiue calidū ſiue frigiduꝫ fuerit balneuꝫ
caliduꝫ in principio multiplicando calorem ⁊ cale-
faciendo multiplicabit neceſſitatē: ⁊ ſic fiet pulſus
magnus velox et fortis: ſed quia multū reſoluit et
mollificat membra ⁊ ſpiritus exalare facit finaliť
pulſum debilē tarduꝫ ⁊ rarū ⁊ ſincopim et etiam
morteꝫ inducit. Balneū autē frigidū cōgregādo
caloreꝫ intra virtuteꝫ confortat in ſui principio: ſꝫ
ſi perſeuerauerit extinguendo et deſtruendo vir-
tutes vt apparet hyeme animalibus accubantib⁹
in cauernis terre operatur pulſum debilē ꝑuum
et ocultuꝫ ⁊ defectū inducit. Pulſus propter pre
gnationē ſpecialiter variať nā ex cōmunitate filij
in attractiōe aeris mulieris pregnantes duabus
attrahunt neceſſitatib⁹ et duabus attractionibus
aeris indigent: vnde cū virtus nō multū augumē
tatur nec multū minuať niſi quātuꝫ euenerit pro-
pter laſſitudineꝫ paucā que prouenit ex pondere
pregnationis ſic ꝭm h̄ remanet virtus media cum
forti neceſſitate: ⁊ augumentať pulſus ⁊ fit velox
et ſpiſſus. Dolor immutat pulſuꝫ ratione princi-
pij ⁊ durabilitatis ⁊ finis ⁊ ratione fortitudinis
ſue ⁊ ratione loci in quo eſt: naꝫ dolor in principio
ſui ſi fuerit fortis in membro nobili faciet virtutē
ebulire ⁊ remouebit ipſaꝫ ad reſiſtendū et refrenā
dum et inflāmabit caliditateꝫ ⁊ ſic fiet pulſus ma-
gnus et velox ⁊ ſpiſſus: naꝫ ebulitio ⁊ caloris in-
flammatio ratione ſui principij faciet magnitudi
neꝫ ⁊ velocitateꝫ: ſed ſi perſeuerauerit in quocūqꝫ
mēbro fuerit ſiue fuerit debilis ſiue fortꝭ deſtruē
do complexionē ⁊ virtutē deſtrueť magnitudo et
velocitas pulſus: ſupplebunt vicē coruꝫ ſpiſſitu-
do ⁊ paruitas ⁊ formica ⁊ vermicula⁹ ⁊ ſi in h̄ augu
mentatus fuerit veniet ad raritatē ⁊ perditioneꝫ
Et ꝭm iſtuꝫ moduꝫ erit iudiciū pulſus apoſthema
tis cū fe. ⁊ abſqꝫ feb. ⁊ iudiciuꝫ mutationis pulſus
que fit ex rebus contrarijs nature eſſentie pulſus
vt ſunt cōplexiones innaturales ⁊ mutationes cō-
poſitionis ⁊ cōtinuitatis. Variatur etiā pulſus ex
accidentibus anime: videlicet ex ita: gaudio ſolici
tudine: timore: ⁊ ſimilibus. Ira ꝭm ſbito dillatat
ſpeciem ⁊ facit feruere magnū operať pulſuꝫ velo
cem et ſpiſſuꝫ cuꝫ eleuatione ad ſuperiora abſqꝫ ꝙ
in eo cadat diuerſitas māifeſta. ſꝫ ſi cū ira miſceať
timor vł verecūdia ſupueniť diuerſitas eo ꝙ timor
vł verecūdia dīnuit calorē et eleuationē: ſꝫ ſi lōgo
tpe ꝑſeuerauerit reſoluēdo virtutē et īducēdo fe.
inducit diuerſitatē manifeſta cuꝫ debilitate ⁊ ſpiſ
ſitudine. Gaudio eo ꝙ ad exteriora paulatim mo-
uet caloreꝫ ⁊ confortat cor et membra: nō fit pul-
ſus velox et ſpiſſus vt in ira imo fit magnus ꝭm
neceſſitatē ad iraꝫ et tar⁹ et tar⁹ caꝫ leitate eo ꝙ
addit in virtuteꝫ ⁊ inducit finaliter equalitateꝫ cū
fortitudine. Triſtitia operatur pulſum ꝑuuꝫ debi
lem tarduꝫ et rarum eo ꝙ calor ſuffocatur et ſub-
mergit et virtus et fortitudo debilitantur. Timor
qui ſbito venit: facit pulſum velocē et inordinatū
et diuerſum: eo ꝙ ſbito calor conuertitur ad cor ⁊
obūbrando ſpiritualia ponit diuerſitateꝫ ⁊ inordi
nationem in motu cordis et artariaꝝ. Sed timor
qui eſt aſſuetus et venit ordinate mutat ꝭm ꝙ eſt
res timoris et ſollicitudinis.

Capitulum. xxxviij. de regimine conualeſcentis.

c Onualeſcente appellanť qui exeūt
ab infirmitate poſt criſim perfectā vel
imperfectam conualeſcentes poſt cri-
ſim perfectā vel imperfectaꝫ debent re
gi regimine vſqꝫ ad duos vel tres dies quo in īfir
mitate ante criſim perfectaꝫ vel imperfectaꝫ rega
bantur: ⁊ h̄ propter duas cāſ vna quaruꝫ eſt ne ſu
bito et abſqꝫ ordine fiat mutatio a regimine infir-
morū ad regimē ſanorum: nā oīs ſbito ſtata muta
tio in contrariū conſuetudinis ledit corpus: ſecun
da cauſa quia timenduꝫ ē in omni infirmitate ſem
per ne aliquid ocultuꝫ de radice infirmitatis ⁊ ma
terie antecedentis remanſiſſet in profunditate cor
poris ꝙ reciperet augumentū ⁊ diſpoſitionē ma-
lam ex qua fieret recidiuatio et ex mutatione regi
minis ad id qđ non erat ꝯſonans infirmitati quia
i mpoſſibile videtur ꝙ ſi aliquid remanſiſſet de ra
dice infirmitatis quin illud debet moueri vel pari
die vel impari et ſic cuꝫ nō mutabitur regimē illđ
de leui poterit remoueri et h̄ totuꝫ vult. Hypo.
prima ꝑticula re. acu. deinde vero quib⁹ terminuꝫ
videris et cetera dicit enim ibi ꝙ neceſſe ē vt con-
trariatio medici amplectať dieꝫ pare ⁊ i parē poſt
terminū ⁊ cetera. Cōualeſcentes poſt criſiꝫ ꝑfectā
et equalē nō debet flebotomari neqꝫ mediciari ⁊ h̄
totū vult. Hy. ꝑma ꝑticula amphoriſmoꝝ vbi diť
Ea quoꝝ criſis fit ex quoꝝ facta ē equaliť ⁊ cetera
Nā humores et ſanguis eoꝝ ſunt pauci boni. Et
equalis. vñ cū nō malos humores hñt ⁊ ſint debi
les ab omni re alterāte ⁊ debilitante remoueri de
bent. vñ. Hypo. ij. ꝑticula amhoꝝ. Sana haben-
tes corpa farmacijs vti difficile ē. Regāť tales cū
regimine equali declinādo ad aliquā frigiditateꝫ

⁊ ſpecialiter conualeſcentes ex egritudine acuta et
maxime eſtate ⁊ autumno. Nutriant igit ſi timue
ris plus de diſtēperantia caliditatis ⁊ mēbroꝝ ſicci
tateꝫ q̄ꝫ de virtutis debilitate cū brodio pulloꝝ
vel pullaꝝ alterato cū vitellis ouoꝝ ⁊ agreſta vel
vino de granatis ⁊ aquā ro. ⁊ ſucco berberis. Aut
cū carnibus eoꝝ alteratis cuꝫ lactucis cucurbitis
portulacis ⁊ vitellis ouoꝝ ſpinachijs ⁊ ſimilibus.
Utat vino claro albo vel clarificato limphato cuꝫ
aqua frigida ⁊ nō cū calida: qꝛ calida eſtate ⁊ autū
no adaptat omnē materiā ad putrefactionē ⁊ h̄ de
terminatū eſt in regimine fe. peſtilentialis ab om
nibus. Egri ex peſtilentia nō preſumāt aquā bibe
re calidā ſed facient ex frigida ⁊ nō ſupſit aqua vi
no neq̄ꝫ vinū aque hyeme. Aqua pōt eſſe calida in
principio veris: ⁊ de tali calefactōe aque ⁊ pot⁹ ſꝫ
tempora loquit Hypo. prima pticula re. acu. ſecū
do ex cis aūt qui pletici ſunt de potibus oximellis
dāda: ē ſi hyemes fuerit damus potū ⁊ omnia ac
tu calida. Si aūt eſtas frigida ⁊ omnia actu frigi
da ⁊ ce. Si vero magis timueris de debilitate vir
tutis ꝯforta membra ⁊ virtutes cū brodio gallina
rum annualiū caponuꝫ perdicū ⁊ ſimiliū alterato
cū vitellis ouoꝝ ⁊ rebus frigidis ⁊ acetoſis et ſti
pticis: nā vt volūt phi caro pulloꝝ equat humores
⁊ caro gallinaꝝ magis ꝯfortat virtutē. Nō ſuſti
neant conualeſcentes famē neq̄ꝫ ſitiꝫ neq̄ꝫ repleant
ſatiatiue: nā fames ⁊ ſitis calefaciūt mēbra ⁊ inflā
mant corpus ⁊ inducūt feb. Repl'o ſatiatiua corrū
pit ꝯplexionē ⁊ multiplicat materiā malā nō nutri
bilē que putreſcit ⁊ faciet recidiuā ſepe comedat pa
rum tamē: ⁊ digeſtibilia boni nutrimēti. Abſtine
at a fructib⁹ humidis qꝛ faciūt redire feb. ⁊ come
dant fructus ſtipticos ⁊ acetoſos ⁊ ſpecialiter poſt
comeſtionē: a forti labore ⁊ motu ēt abſtineat et a
coitu ſummope: dormiant poſt comeſtionē ⁊ vtan
tur motu debili ſm q̄ erit poſſibile ante comeſtio
neꝫ. Utat ſolatijs cantilenis ⁊ conuerſatione cū ho
minib⁹ q̄ delectantur in ſolatijs ⁊ cantilenis: ⁊ ſm
iſtā viā gradatiꝫ reddeant ad naturales cōſuetudi
nes. Uarient eoꝝ cibaria ſm diuerſa artificia ali
quādo. n. cōdiant in teſtula vel paſtillo vel veru vl'
alio modo delectabili cuꝫ ſpēbus ⁊ ſuccis acetoſis
habeāt veſtes nouas leues ⁊ frigidas eſtate ⁊ au
tumno ecōtrario hyeme: ⁊ iaceant locis frigidis ⁊
tēperatis eſtate ⁊ autumno ⁊ cū pānis leuib⁹ hye
me ecōtrario ſm virtutis tolerantiā. Conualeſcen
tes poſt criſim impfectā eodē regimine: ſꝫ ante q̄ꝫ
illud q̄ remanſit poſt criſim impfectā inſultū faci
at cōtra naturā mundificet cū aliqua medicina le
ui: videlicet cū reubarbaro tamarindis ⁊ ſimilib⁹
aut cū turbit zinzibere ⁊ ſimilib⁹ aut ſi puſtule ru
bee multiplicent in mēbris aut furunculi fiat fle
botomia vel ſcarificatio cū ventoſis: ⁊ ſemp regi
mē bonū ſupius dictū multiplicet vel rectificet: ⁊
hoc totū vult Hypo. ſecūda pticula amphoriſmo
rum. Si ex egritudine cibū accipiens quis nō cō
ualeſcat ⁊ cetera. Iteruꝫ que reliquunt in morbis
poſt criſim ſubuerſionē facere ꝯſueuerūt. Et iteꝝ
Nō pura corpora q̄ꝫto magis nutries tāto magis
ledes. Conueniens nature imo neceſſariū ē p viā
medicine vt tales ꝯualeſcentes qui criſiꝫ impfectā
habent mundificet ante q̄ꝫ recidiua fiat: qꝛ recidi
ua deterior eſt ſua radice eo q̄ inuenit naturā de
bilem: ⁊ vt conſortent ꝯtinue nature eaꝝ cū auib⁹
paruis ⁊ magnis degentibus in arborib⁹ ⁊ in pra
tis ⁊ nō in aquis: ⁊ pullis pdicibus faſianis ⁊ vitel
lis ouoꝝ ⁊ brodio ciceꝝ ⁊ ſimilibus alteratis cum
ſpeciebus ⁊ ſucco granatoꝝ: ⁊ carnib⁹ gallinaꝝ ⁊
caſtratoꝝ alteratis cū cucurbitis ſpinachijs lactu
cis portulacis ⁊ ſucco berberis: ⁊ omnibus rebus
ſtipticis ⁊ acetoſis: ⁊ cū h̄ bibat vinū albū claruꝫ ⁊
odoriſeꝝ ⁊ clarificatū limphatuꝫ. Ita q̄ aqua nō
dominet vino neq̄ꝫ ecōtrario. Sumat omni mane
de aliquo ellectuario cōfortatiuo digeſtionis ⁊ ſto
machi: ⁊ cū eo aliquid boni vini limphati bibat vt
eſt reſtauratiuum noſtrū ⁊ ſimilia: ⁊ ſic paulatiꝫ re
gantur quouſq̄ꝫ ad pfectaꝫ ſanitatem conualeſcen
tes fuerint reſtituti.

Explicit liber ſecundus de febribus: ⁊. Inci
pit tertius de Decoratione ⁊ venenis: ⁊ primo de
decoratione: ſecundo de venenis.

Capitulum primū de furfuribus.
Capitulū ſecunduꝫ de caſu capiloꝝ ⁊ alopitia.
Capitulum. iij. de generatione piloruꝫ in locis in
quibus euelluntur et cōfortatione eorū qui cadunt
⁊ medicatione initij caluitij.
Capitulum. iiij. de ſciſuris ſeu corroſione extremi
tatum capiloꝝ.
Capitulum. v. de criſpandis ⁊ planandis ⁊ longi
ficandis capilis.
Capitulum. vi. de regimine eius qui vult ne cani
cies ad eū pperet: ⁊ de his que inducunt glance
dinem rubedinē albedinē ⁊ nigredinē in capilis.
Capitulum. vij. de his que capilos euellunt ⁊ om
nino deſtruunt ita q̄ non renaſcunt ⁊ de his que
odore pſilotri deſtruunt ⁊ phibēt aduſtionē pſilo
tri ⁊ ſanationē eius quod iam adurit.
Capitulum. viij. de ſabafati. i. puſtulis rubeis ca
pitis ⁊ faciei humidis ⁊ rubore faciei cuꝫ puſtulis
ſiccis ⁊ pruritu.
Capitulum. viiij. de algueſcen. i. de puſtulis lui
dis que appellantur goſoni: ⁊ ſunt ſimiles nodis
que fiunt in principio lepre.
Capituluꝫ. x. de impetigine ⁊ ſerpigine que fiunt
in facie ⁊ collo ⁊ alijs membris.
Capitulum. xi. de his que ſubtiliant clarificant et
albificant faciem ⁊ citrinant: rubificant ⁊ eam de
nigrant.
Capitulum. xij. de his que prohibent ſcob. i. mu
tationem coloris que fit in facie a ſole ⁊ vento.
Capitulum. xiij. de his que delent pannum faciei
et lentigines et vlcerum cicatrices et veſtigia va
riolarum.
Capitulum. xiiij. de his que auferunt ſanguinem
mortuuꝫ vel viriditatem contingentem ex caſu vl'
percuſſionem in aliquo membroꝝ.
Capiꝫ. xv. de pruritu ⁊ ſcabie ⁊ magnis puſtulis.
Capitulum. xvi. de prohibitione generationis pe
diculorum ⁊ deſtructione eoꝝ qui nati ſunt.
Capitulum. xvij. de his que ocultat odorē alleo
rum ceparū et porraꝝ.
Capitulum. xviij. de his que ocultant odorem vi
ni et his que multū bibere faciunt: ⁊ que de leui in
ebriant: ⁊ his que aleuiant ebrietatē et decuratio
ne ebrietatis.
Capitulum. xviiij. de ſare. i. tumoribus qui ſunt
in modū tumoris qui fit morſu pediculi q̄ ſcito fiūt
et cito recedunt ⁊ pcipue quādo homo ſcalpit ſe.
Capitulum. xx. de alkiſeph vel de ſudationibus.
ideſt puſtulis puiſſimis que fiunt in corpore ho
minis tēpore caloris ex ſudore ⁊ aliquādo fiunt in
membris vt pulicis morſus.
Capituluꝫ. xxi. de morphea alba nigra ⁊ albaras.
Capitulum. xxij. de lepra.
Capitulū. xxiij. de verucis ⁊ porris ficis ⁊ celſis.
Capituluꝫ. xxiiij. de ſupfluitate auriū purganda.
Caplm. xxv. de illis que auferunt fetorē aſſellaꝝ.
Caplm. xxvi. de his que prohibent ne pueroꝝ te
ſticulis ⁊ puellaꝝ mamillis properet magnitudo.

Capitulū. xxvij. de his que ingroſſant corpus et macrū ipſum faciunt.
Capitulum. xxviij. de his que ſudorē totius corporis bene redolere faciunt.
Capitulum. xxviiij. de diminutione fetoris vrine ⁊ egeſtionis.
Capitulum. xxx. de cuſtodia corporis mortui ne feteat ⁊ ne cito putrefiat.
Capitulum. xxxi. de his que prohibent fetorem pedum.
Capitulum. xxxij. de regimine extremitatum digitorum pedū ⁊ manuū ne a frigore corrumpantur ⁊ ſuccurſu ſi incepta fuerit corruptio: ⁊ ſanatione eius qḋ corruptū eſt.
Capitulum. xxxiij. de his que prohibent fixuras que fiunt in calcaneis et appellatur muge.

Furfures ſunt quedā ſupfluitates que naſcuntur in ſupficie cutis ex mala cōplexione ipſius cutis ſicca cū caliditate ⁊ aduſtiōe ⁊ ſic illa caliditas aduſtiua cū ſiccitate ſepat ſubtiliores partes cutis ⁊ magis ſupficiales et leues et fiunt per viā iſtā in capite furfures: ⁊ cū ſignificēt pncipiū vniuerſalis aduſtionis ⁊ dominiū male cōplexiōis calide ⁊ ſicce ex qua pōt p tempus tota cōplexio alterari ⁊ membrorū compoſitio mutari: dant furfures per viā iſtaꝫ ſignificationes ad leprā. Fiunt ēt furfures ex aliqua materia melancolica colerica vł ſalſa aduſta aut ſanguine aduſto ⁊ tales ſunt groſſiores ⁊ plures ſm numerū fiunt.

Cura cōmunis cōtra furfures ē vt pmo radatur totū caput: ⁊ omni nocte vngatᷓ totū caput cū oleo roſato vel oleo de camomilla aut de aneto cū quo ponatᷓ ſemp aliquid aceti ⁊ in ortu ſolis ſemp abluatᷓ cū aqua tepida vel calida caput in balneo vel ſine balneo: ⁊ ſi talia nō ſuffecerint abluatᷓ tribus diebus vel quattuor cū farina ciceris vel lupinorū vel fabe ⁊ ſemine altee et aceto. Abluatᷓ etiā cū aqua in qua cocta fuerit ſicla vel caulis vł blitis: aut ranacolis cū baurach pauco vel ſale ⁊ ſi p hoc nō curaretᷓ iterū reiteretᷓ multotiens raſura capitis cū vnctionibꝰ ⁊ ablutionibus dictis: ⁊ abſtineat infirmꝰ a vino puro ſalſis ⁊ acutis ⁊ melancolicis: vt a carnibꝰ ſalſitis ⁊ caſeo ⁊ leguminibus ⁊ ſimilibus. Si vero furfures fuerint ex materia humorali aduſta mondificetᷓ corpꝰ cū pillulis fetidis vel cochijs: aut cū pigra aut cū aliquo medicamine reſpiciente caput ⁊ materiam aduſtā: ⁊ radatᷓ caput ſepe: ⁊ vngatᷓ omni ſero cū vngento ꝙ ſic fit. ℞. cere. ℥. j. ſ. raſine. ℥. iij. thuris ſeminis fenugreci añ. ℥. ſ. olei cōmunis. ℔. j. liqueſiant cera ⁊ raſina fruſtratiꝫ inciſa in cazola ad ignē ⁊ cū liquefacta fuerit addatᷓ puluis fenugreci ⁊ thuris cū eis ⁊ deponatᷓ totū ſtatiꝫ ab igne ⁊ colletur ⁊ reſeruetᷓ. Semel vel bis aut ter in ebdomada lauetᷓ caput cū re q̄ ſic fit. ℞. farine ciceris. ʒ. c. farine fenugreci: furfuris triti: baurach albi triti ſinapis añ. ʒ. xv. altee. ʒ. x. miſceantᷓ omnia ſimul cū pauco aceto ⁊ aqua aut lauetᷓ cū farina lupinorū ⁊ liſino: vel alumine fecū ⁊ aqua tepida: ⁊ hoc eſt fortius alijs poſt iſta ſepe inungatᷓ caput cū oleo roſato. Si auteꝫ curatio tardaretur iterum caput abradatur ⁊ fiat vt dictū eſt quia nihil vtilius ē ꝙ abraſio cū abſtinentia a rebus ſalſis ⁊ melācolicis ſiccis ⁊ acutis.

Capitulū ſecunduꝫ de caſu capilorū ⁊ alopitia.

Cire hic conuenit de caſu capilorum ſiue alopitia ꝙ fit ex arriditate cutis ⁊ defectu fumi ex quo capili fiebāt ⁊ generabantᷓ. Unde ſicut arriditas terre eſt cauſa ſterilitatꝫ eiuſdē ita arriditas cutis que fit in ſenibꝰ vel pfectis eſt cā cōtracta a loco pilorū quia capilus deficit ⁊ nō regeneratᷓ ⁊ cū hoc ē addens in cauſaꝫ debilitatis digeſtionis in mēbris a qua materia fumoſa nō eleuatᷓ vt cōuenit: ⁊ omnes tales cauſe in ſenibus coniunguntᷓ et ſecundū hoc talis caſus vel caluities curationē nō recipit. Fit autē alopitia ex materia corrupta marcida que corodit radices capilorum aut ex defectu materie ex qua pilus ſolet generari. Unde exiccantᷓ radices ⁊ cadunt capili: vt accidit in infirmitatibus ⁊ febribꝰ longis propter ⁊ habentibꝰ humores corruptos ⁊ marcidos circha radices capilorū ſicut in tinea ⁊ hec ſpecies alopitie eſt curabilis niſi per longaꝫ putrefactionem loci pellis capitis facta fuerit caloſa lucida ⁊ terſa ac ſi eſſet igne ꝯbuſta p hāc enim cōbuſtionē remanet ħ incurabilis nā pellis ſic ē idurata ⁊ ꝯtinuata ad inuicē ꝙ caret foraminibꝰ ⁊ nō inueniūt fumi q ſunt pilorū mā viā ad exitū vt pilꝰ fiat vł generetᷓ.

Cura cōueniens eſt ⁊ vtile primo vt cōſideretᷓ quis humorū in corpe patientis magis emineat. Si aūt locus multū fuerit humidus ⁊ patiens vſus fuerit rebus humidis cū alijs ſignis corpis dictis ſupius locis multis: flegmatis habundantiā ſignificat. Si aūt locus fuerit calidus cū citrinitate ⁊ patiens vſus fuerit rebus calidis ⁊ ſiccis dominiū colere ſignificat ⁊ ſpecialiter ſi habitudo corporis cū alijs ſignis conuenerit. Si autē locus ſiccus fuerit abſq̧ calore manifeſto dominiū melācolie ſignificat ⁊ ſpecialitᷓ. Si habitudo corpis fuerit melācolica ⁊ patiens vſus fuerit rebus melancolicis et cū ħ ſigna melācolie habūdauerint dicta alibi locis determinatꝫ. Quādo vero noueris ꝙ flegma fuerit in eā mundifica corpus cū pillulis cochijs vel medicamine detur bit. Si aūt colera ſuphabundauerit mundifica infirmū cū decoctione mirobalanorū citrinorū vł cū aliqua medicinarū mundificantiū colerā. Cū vero noueris ꝙ melancolia habūdauerit mundifica melancoliā cū pillulis fetidis vel cū decoctiōe aliqua dicta capitulo de melancolia poſt ħ abradatᷓ. ſepe caput: ⁊ purgetᷓ tota cutis pfecte ⁊ cū pāno aſpo fricetᷓ donec rubere incipiat poſtea vero fricetᷓ cū cepis inciſis ex tranſuerſo donec patiens in loco incenſionē ſentiat: ⁊ ardorē ⁊ poſtq̧ factū fuerit pmittatᷓ ſic manere p diē ⁊ noctē. Et ſecunda die illud idē fiat: ⁊ cū in loco ampule vel veſice incepint apparere. Ungatᷓ totus locus cū adipe anatis anſeris porci vel galline et pmittatᷓ infirmus quieſcere abſq̧ fricatiōe p aliquos dies. Si vero pili tūc incepint apparere abradatᷓ iterū ſepe ⁊ locus fricetur cū pāno aſpo omni die ⁊ vngatᷓ ſepe cū oleo ꝙ ſic fit. ℞. ſeminis leuiſtici capilorū veneris florū camomille añ. ℥. j. bulliant in aqua: donec diſſoluta ſint poſtea accipiatur de illa aq. ℔. j. ⁊ ℔. j. olei de camomilla vel de ſpica ⁊ tādiu buliant ad inuicē ꝙ aqua fuerit cōſumpta ⁊ tunc reponatᷓ et ſeruetur. Ad ideꝫ aliud poſt abraſionē pfectā factaꝫ multotiens fricetᷓ locꝰ leſus et depilatꝰ cū oleo de tartaro vel tartaro conbuſto aut fece conbuſta mixta: cū oleo communi vel aliq̧tulo aceti fortiſſimi donec veſicari ceperit vel vri fortiter: aut purificetur ⁊ veſicetur cutis poſt fricationem cum panno aſpero et cepis cū re que ſic fit. Recipe ſpume maris. ʒ. x. baurach. ʒ. viiꝰ ſalis rubei ſulfuris euforbij: añ. ʒ. duas ſtafiſagrie: cantaridarum añ. ʒ. j. omnia terantur et cū oleo cōmuni miſceantur et

fiat in moduʒ vngenti. In fine autē hoꝛa conſoli-
dationis vngatur cuʒ adipe anatis anſeris vel gal
line aut cuʒ vngento de ceruſa ꝙ fiet in antidota-
rio: aut vngatur cuʒ vngento citrino facto cuʒ re
ſina ꝙ fecimus ſuperius.

Cura furfuris: reiteretur hec cura a ca
pite multotiens: donec perfecta
fuerit et abſtineat patiens a rebus generantibꝰ
humoꝛem peccantem et vtatur bonis cibarijs bo
ni nutrimenti et vino limphato. Ungentum ꝙ
communiter multiplicat pilos in omni loco ſic fit.
℞ecipe cineris capiloꝛum humanoꝛum pulueris
capiloꝛuʒ. veneris farine fenugreci ⁊ pulueris ſe-
minis leuiſtici pulueris floꝝ camomille an̄. ℥. j. fi-
at vngentū cū. ℥. iij mellis ⁊. ℥. viij. fecis olei de li
lio vel de oliuis: vngaꝶ locus omni ſero ex eo ⁊ in
oꝛtu ſolis abluaꝶ bene cū aqua calida decoctionis
capiloꝝ veneris ⁊ floꝝ camomille ſed ſi fierent ſca
rificationes p totū locū leſum poſt abraſionē pilo
ruʒ ⁊ fricationē cū pāno aſpo ⁊ ante fricationē cū
cepis ⁊ rebus veſicantibꝰ ita ꝙ ſanguinis flueret
multitudo: cura eſſet bꝛeuioꝛ ⁊ perfecta magis.

Capl'm tertiū de generatione capiloꝝ in locis
in quibus euelluntꝶ ⁊ etiā de ꝯfirmatiōe illoꝝ qui
cadunt ⁊ medicationes iudicij caluitij.

q **Uando locus** depilatus fuerit pro
pter aliq̄ʒ cām intrinſecam ꝯſiderādū
eſt quis humoꝝ habūdauerit in cauſa
vt ſupius dictū ē: nā illuʒ purgare vel
mundificare ꝯuenit: aut cū pillulis fetidis: aut co
chijs: aut cum medicamine de epithimo ⁊ elleboꝛo
nigro ⁊ mirobalanis indis. Facta mundificatione
⁊ oꝛdinata dieta in cōtrariū humoꝛis qui mundifi
catus fuerit: fricetꝶ locus ſepe cū ſpuma maris: ⁊ ci
nere leuiſtici ⁊ cinere capiloꝝ veneris aut floꝝ ca-
momille ſeu cinere capiloꝝ humanoꝝ conbuſtoꝝ
mixtis cū oleo veteri vel oleo de aneto: aut oleo de
camomilla ⁊ ex tali oleo vel talibꝰ vngendus ē pa-
tiens ſingulis noctibus cuius regimē ad ea que ca
lefaciunt eſt redendū: vtaꝶ vino foꝛti nō limphato
⁊ ſi locus vlceraretꝶ cū ſcarificatione ⁊ foꝛtiter cuʒ
cepis fricaretꝶ ⁊ alleis: ⁊ ſimilibꝰ et ſinapi eſſet vtile
ad q̄ʒ fricationē ſequeretꝶ vnctio pnominata. Mo
dus alius ꝯfectōis alterius q̄ eſt valde vtilis q̄ ꝯfe
ctio ſic fit cū mō opatōis. ℞. olei de camomilla vł
ſpica. ℥. iiij. cātaridaꝝ habentiū alias et capita ab
ſciſa. ʒ. xij. ꝯficiantꝶ ſic terantꝶ cātarides ⁊ miſceātꝶ
cū oleo deinde oleū cū ipſis in pua olla poſitū ſup
ignē lentū cū ligno cōmiſcendo coquatꝶ donec ipʒ
inſpiſſetꝶ poſtea ab igne depoſitū reponatꝶ cui paꝝ
muſci vel ambꝛe ē admiſcendū vt redoleat: de quo
ſi locus fricatꝰ fuerit donec veſicas habeat appare
bit citiſſime natiuitas piloꝝ. Idē facit oleū de tar
taro cui admixtū ſit aliqd muſci vel ambꝛe vel oleū
de alumine fecū: cōtinuetꝶ abraſio piloꝝ omnibus
locis quibus intenditꝶ generatio de nouo: eo ꝙ eſt
de melioꝛibus rebus qbus cōfirmantꝶ capili vł pili
cuʒ medicamine ꝙ ſic fit. ℞. laudani. ℥. iij. olei de
mirtis vini rubei ſtiptici miſceantꝶ: ⁊ omni ſero ra
dices piloꝝ foꝛtiter fricentꝶ: ⁊ mane cū aqua calida
decoctionis mirti ⁊ floꝝ camomille abluantꝶ. Iteʒ
ſola inunctio cōtinua cū oleo de mirtis ad quaʒ ſe-
quitur ſola ablutio aque calida decoctionis balau
ſtiarū vel coꝛticū granatoꝝ aut farine gallaꝝ. Et
mirtoꝝ firmat capilos ſi ſepe ⁊ frequenter fiat ad
idē ꝙ foꝛtiꝰ firmat ⁊ denigrat capilos. ℞. embli-
coꝝ folioꝝ mirti an̄. ℥. ij. piſtentꝶ ⁊ buliāt in. lł. iij.
aque donec nō remaneat niſi. lł. i. colletꝶ ⁊ miſceatꝶ
cū. lł. j. olei onfācini vel de mirtis ⁊ coquatur hoc
totuʒ vſq̄ʒ ad cōſumptionē cui in fine facta decoc-
tione addatꝶ. ℥. j. laudani diſſoluti in vino ſtiptico:
⁊ de tali cōfectione omni ſero radices capiloꝝ foꝛ-
titer fricentur: ⁊ cū aliqua aqua calida ex dictis ſu
perius abluatꝶ locus inunctus. Ad ideʒ. ℞. folio-
rum mirti ⁊ folioꝝ papaueris ruffi capiloꝝ vene-
ris ſpice ciperi ſeminis ſicle ſeminis apij emblico-
ruʒ an̄. M. j. hec autē omnia piſtata in. lł. iij. aque
decoquantꝶ donec vna remaneat: colletꝶ ⁊ miſceatꝶ
cuʒ. lł. j. olei de camomilla vel de mirtis ⁊ iteꝝ co-
quatur donec aqua cōſumpta fuerit: cui admiſcen
de ſunt. ℥. j. acatie ⁊. ℥. j. cineris pini ⁊ tunc repo-
natur et omni ſero radices capiloꝝ inunguantꝶ ⁊ in
mane cum aliqua aquaꝝ dictaꝝ ſuperius abluatꝶ.
Medicamē pꝛohibens caluitiū ⁊ curans qđ ex eo
iam incipit ſic fit. ℞. capiloꝝ veneris folioꝝ mir-
ti coꝛticū pini: thuris an̄. ℥. ij. omnia iſta aſſentꝶ do
nec poſſint teri: ⁊ cuʒ trita fuerint miſceantꝶ cū eis
laudani ⁊ mirre an̄. ℥. ij. ⁊ incoꝛpoꝛentꝶ cū vino ve
teri: et oleo de ſemine raffani: vel oleo de mirtis:
miſceantꝶ ita ꝙ fluat totuʒ ⁊ liquidum fiat: ⁊ ex illo
radices capiloꝝ omni nocte vngantꝶ ⁊ mane laue-
tur cuʒ aliqua aquaꝝ ſuperius dictaꝝ calida: h. n.
ſanat caluitiū iam inceptum. Iterū ſola ablutio cō
tinua cū aqua decoctionis gallaꝝ mirtoꝝ gummi
arabici firmat capilos: ⁊ etiā ablutio lexiuij debi-
lis decoctionis earundē reꝝ facit illud.

Capitulum quartum de ſciſuris ſeu coꝛroſione
capiloꝛum.

ſ **Ciſſure hic conuenit** et
eſt bonuʒ cū vtilitate ꝙ hec paſſio cere
bꝛi ſiccitatē ⁊ dominiuʒ ſiccitatis in to-
to coꝛpoꝛe ⁊ humoꝛibus ſignificant.
Unde conueniens eſt mutare: ⁊ ſpecialiter nutri-
mentum in contrariū ſiccitatis.

Cura ſi fricentur ſepe capili cum oleo et
aqua contuſis ⁊ incoꝛpoꝛatis mix
tis ad inuicem vtile reperietꝶ ⁊ nunq̄ʒ abluantꝶ ca-
pili niſi cū debili leſiuio in quo ſemper aut radices
maluauiſci aut folia fenugreci vel lini: coquantur
ponantur. Aliud ad idē ſepe abluantur capili ⁊ fri
centur cū aqua decoctionis pſilij ſeminis fenugre-
ci vel herbe eius ſeminis lini vel folioꝛuʒ malue: ⁊
maluauiſci: ⁊ cuʒ h introducantur balneū ⁊ quies:
⁊ comeſtio humida ⁊ multiplicetur potus in come
ſtione ⁊ ante ⁊ poſt dummodo digeſtionē ſtoma-
chi non impediat: hec cura vtilis eſt cuʒ h ſiccitas
coꝛpoꝛis humoꝛum ⁊ caput ſunt in cauſa. Si vero
coꝛroſio capiloꝛuʒ vel ſciſura euenerit in coꝛpoꝛe et
habitudine humida in coꝛpoꝛe bene carnoſo ⁊ pul
cro ⁊ bene foꝛmato ⁊ ſano pꝛocedenduʒ eſt contra
iſtaʒ infirmitatē cū purgationibus factis ex pillu
lis fetidis ⁊ ſimilibus ⁊ flebotomia: ⁊ cuʒ abſtinen
tia a vino ⁊ cibarijs multis multiplicantibus ſan-
guinem ⁊ humoꝛes in coꝛpoꝛe. Cōmuniter ad om-
nem ſciſurā capiloꝛū a quacunq̄ʒ cauſa fiat cōtinua
ablutio vel fricatio capiloꝛū cū aqua tepida decoc
tionis fenugreci vel herbe eius ꝙ melius eſt ⁊ ſe-
minis lini ⁊ radicū maluauiſci eā remouet ⁊ abſti-
nentia ab acutis ſiccis: ⁊ ſignū huius eſt ꝙ hec paſ
ſio raro accidit pueris ⁊ mulieribus ⁊ flegmaticis
Sola ablutio cōtinua cuʒ herba fenugreci eſt con
ueniens in hac cura. Et pꝛolongat capilos vltra
modum.

Capitulum quintum de criſpandis planandis
⁊ longificandis capilis.

c **Riſpatio capiloꝛum**
nō fit niſi cuʒ magno ſtudio circha ſub
ſtantiaʒ capiloꝝ: fricentur ſepe capili
cuʒ ſunt humidi poſt ablutionē ⁊ non
ſicci ſed paſſi cum folijs vitis albe aut gallarum
aut folijs dumi: aut fricentur cum re que ſic fit.

℞ecipe farine fenugreci mirre ſeminis iuſquiami foliorū vitis albe: foliorū galle: auripigmenti: calcis añ: terantur et cribellentur: ⁊ cuꝫ eis capili fricentur fortiť hora poſt ablutioneꝫ qua ſunt medij inter humiduꝫ ⁊ ſiccuꝫ quibus fricatis inuoluanť capili ad inuicē ⁊ nectantur vel fiant ex eis crines multuꝫ inuoluti: aut inuoluantur fortiter circha cordulaꝫ paruā: ⁊ ſic dimittantur per noctem aut per noctem ⁊ diem. Et per viam iſtam ſi ſepe fiat illud acquirent capili formam tortuoſaꝫ quam remouebunt per longū vſum ſola tortuoſitas vel inuolutio ſeu citrinatio capiloꝝ ſi fieret omni nocte poſt pectinationē cuꝫ pectine humefacto in leſiuio ita ꝙ capili humectarenť aliquo modo per longū vſum induceret criſpationē. Aplanantur capili ex vſu medicinaꝝ que remouent ſciſuras capiloꝝ de quibus ſuperius diximus. Si autē ſepe capili lauentur cū aq̄ calida vł aq̄ calida decoctiōis radicis maluauiſci aut folioꝝ malue: ⁊ vngantur nocte cū oleo violato vel de nenufare aut de camomilla bene fient plani. Elonganť capili ex medicamine ꝙ ſic fit. ℞. folioꝝ rubi capili veneris viridis mirre mirobalanoꝝ kebuloꝝ piſtentur ⁊ ponanť in ablutione ⁊ coperiatur caput ex hac medicina poſtꝙ̄ malefactū fuerit ex aqua in qua emblici fuerint poſiti. Aliud ad ideꝫ abluanť capili cū aqua decoctionis ſicle in q̄ aliquid ſinapis ponať ⁊ poſt ablutionem ante perfectam exiccationē vnganť capili cuꝫ oleo cōmuni. Aliud ad ideꝫ ꝙ ē valde nobile ⁊ probatum in elongatione capiloꝝ decoquať herba fenugreci in leſiuio: ⁊ continue dimittatur in leſiuio cum quo fiat ablutio capiloꝝ ſemper: ⁊ cuꝫ capili fuerint medie exiccationis inungatur pecteꝫ cum oleo ⁊ poſtea pectinentur capili: hec enim ablutio cuꝫ tali pectinatione capilos elongat vltra modū ⁊ multiplicat.

Capłm. vi. de regimine eius qui vult ne canicies ad eū ꝓpereť: ⁊ de his q̄ inducunt glaucedinem rubedinē albedinē ⁊ nigredinē capiloꝝ.

Multotiens fiūt cani

in hominib⁹ intempeſtiui ⁊ aliquādo tardari ſolēt cauſa ſue ↄplexionis que eſt calida vel frigida q: in cōplexione frigida ꝓparant cani in calida vero tardanť. De his que caniciē tardant eſt triſera minor que ſic fit ℞. mirobalanoꝝ indoꝝ: kebuloꝝ beliricoꝝ: embilicoꝝ añ. teranť ⁊ inunganť oleo: ⁊ cōficianť cuꝫ melle diſpumato ⁊ bene cocto: ſumať de ea omni mane ad modū nucis ⁊ bibať aliqd boni vini odoriferi: poſt nutrianť tales in quibus canicies intenditur tardare cuꝫ rebus frixis in oleo vel pinguedine porci: aut cū rebus aſſatis: vel cuꝫ rebus calidis ⁊ ſiccis: nā canicies ſm plurimū fit ex habundantia humidi cū frigido: cōuenit ergo abſtinere ab omnibus humidis videlicet lacte et cibis humidis qui fiunt de pane ⁊ aqua ⁊ a brodijs et frumento cocto ⁊ omnibus viſcoſis ⁊ piſcibus: et ab vſu aque frigide: ⁊ ablutione cū aqua frigida ⁊ ab vſu aque roſate ⁊ camphore. Nā vſus aque roſate ⁊ taliū multiplicat caniciē ante tēpus. Bibat vinū forte ⁊ acutū: vł vet⁹ abſqꝫ aq̄ ⁊ paꝝ. Multiplicatio vini ſꝫ ꝗ̄titatē multiplicādo vapores i capite humidos caniciē īducit aut bibat mel cū aq̄ ſapore mellis vincente ī cōmixtiōe vtať ſalſamētis ⁊ pipe ⁊ ſinapi in ſuis ↄdimentis comedere poteſt vitellos ouoꝝ cū cōdimentis dictis ſiclā feniculū ⁊ ſimilia: mult⁹ vſus balnei ⁊ coytus inducit caniciē ante tp̄s. Si aūt ꝑ vſum reꝝ calidaꝝ incurreret calorē extinguať talis cū aceto vel agreſta vino de granatis ⁊ ſucco berberis: aut ſyrupo aceoſo vel oxizachara diſſoluta in aq̄ frigida in eſtate: et calida in hyeme. Vngantur radices capiloꝝ omni ſero cum oleo de ſpica: vel de coſto: ⁊ mundificetur caput aliquādo cū pillulis cochijs: ⁊ non dormiat poſt repletionē ⁊ ſpecialiter in die ſumat ſepe de tyriaca magna ieiuno ſtomaco videlicet ſemel in edomada: vel electuario de anacardis: ⁊ bibat cū eis aliquid boni vini. Scire hic cōuenit ꝙ phiſici non intendunt aliꝗ̄ dare tincturaꝫ in capilis de qua fit curandū niſi in albis vel canutis: q: eadem tinctura numero que daret citrinitatem vł ruffedinem flaueitatem vel rubedinē in albis capilis in alijs capilis rubeis vel ſoris vel nigris daret vel faceret nigredineꝫ vel augumentare. Tinctura ad faciendū capilos glaucos vel citrinos ſeu de auratos cū cani vel albi fuerint ſic fit. ℞. gummi arabici alcāne añ. ℥. j. gallarum de quibus fit encauſtruꝫ. ℥. ij. folij roxi de quo preparanť coria yrcorū ⁊ arietū añ. ℥. iij. pinſtenť ⁊ bulliant in leſiuio valde debili ⁊ dimittantur ſic cū leſiuio ꝑ dieꝫ et nocteꝫ: ⁊ tunc cum illo leſiuio abluantur capili optime ⁊ poſt ablutioneꝫ coperianť ⁊ dimittanť ſic donec fuerint medie exiccationis tūc fricentur radices capiloꝝ cuꝫ ſucco corticū nucis ⁊ pectinentur capili cuꝫ pectine continue humectato in ſucco predicto ita ꝙ omnes capili ſentiant de illo ſucco et poſtꝙ̄ omnes de illo ſucco tacti fuerint ⁊ humectati dimittanť ſic ꝑ horas ſex aut per noctē vnaꝫ integrā: poſtea pectinentur abſqꝫ pectine humectato in ſucco predicto: et ſic dimittať vſqꝫ ad aliaꝫ ablutioneꝫ. Succ⁹ corticū nucis ſic fit. Accipianť nuces virides ⁊ immature in principio. Iunij vel circha ⁊ excorienť et piſtentur illi cortices fortiter et exprimatur ſuccus ab eis et colletur et reponať in vaſe vitreo per totū annuꝫ: et ſi permittať bulire aliꝗ̄tulū ad ignē melius conſeruať. Ad idem fricentur omnes capili ⁊ radices cuꝫ carnoſitate pomi arancij: vel cum puluere alcāne humectato cuꝫ aqua tepida vel vrina ꝙ ſatis melius eſt. Vel carnoſitate granatoruꝫ poſtꝙ̄ abluti ſunt cū leſiuio ante dicto ⁊ facti ſunt medie exiccationis et ſic dimittať per horas. vj. et ſic fient citrini vel glauci: ſed tinctura de arancijs nobilior eſt ſed illa que fit de ſucco nucū melior eſt ⁊ fortior illa vero q̄ fit de puluere alcāne humectato cū vrina melius fit et magis durat alijs. Ad rubedineꝫ capiloꝝ fit tale remediū. ℞. farine lupinoruꝫ. ʒ. x. mirre. ʒ. v. aluminis roze aluminis fecuꝫ vini añ. ʒ. iij. terantur et fiat confectio in modū vngenti ex eis cū leſiuio facto ex cinere ſermentoꝝ de qua confectione tangantur omnes capili poſtꝙ̄ abluti fuerint cuꝫ leſiuio ante dicto et dimittanť ſic ꝑ noctē vnā: deinde lauentur cuꝫ aqua tepida: fiat iſtud iteruꝫ et iteruꝫ quo vſqꝫ tincti fuerint: nam tales tinctura primo facit ruffedineꝫ ſecundo rubedineꝫ. Idem operatur puluis rubee tinctoꝝ ſi miſceatur cū leſiuio ſermentoruꝫ in moduꝫ vngenti: ⁊ obſerueť in operatione eius tēp⁹ ⁊ ablutio ꝑmi leſiuij facti ex gūma arabica ⁊ alijs ad albedinē capiloꝝ nigroꝝ ⁊ intelligas hic per albedinē diminutōeꝫ aliꝗ̄ nigredines: nā ē impoſſibile vt nigredo capiloꝝ in albedinē conuertať hoc medicamē ſic fit abluanť capili cū aqua calida et cuꝫ ſapone: ⁊ cuꝫ capili fuerint medie exiccationis fumigētur cuꝫ ſulfure: et poſt fumigationem inungantur capili cum re que ſic fit. Recipe ſtercoris yrundinum: enule ſicce: ſulfuris: flori cappari ſiccimes: ſeminis raffam: ſeminis: ſambuci ſilueſtris ſicci terantur perfecte ⁊ incorporentur in modum vngenti cum felle vacino et aliquantulo aceti fiat ſic. Sepe redeundo a capite donec color mutatus fuerit: poſtꝙ̄ illud factum fuerit multis vicibus ⁊ capili ceperint de albari vngatur cum oleo de lilio vel ſabucino.

Tinctura que inducit nigredinē in capilis ſic fit:
pͥmo humectenꝫ capili cū aqua tepida poſtea fri
centur fortiter manibus cū puluere gallaꝝ. Ulti-
mo inunganꝫ cuꝫ oleo deinde accipianꝫ eris vſti
dragaganti an̄. ʒ. v. ſalis gemme. ʒ. ij. aluminis.
ʒ. j. teranꝫ ⁊ incorporenꝫ cū aqua calida ad moduꝫ
paſte mollis ⁊ dimittanꝫ ſic ad inuicē ꝑ horas quat
tuor vel ſex: abluti ⁊ humectati capili capitis ⁊ bar
be cū aqua calida ⁊ exiccati manibus fricando li-
nianꝫ ex p̄dicta medicina: ⁊ tunc copianꝫ omnes
pili cū folijs viridis ſicle propter ne medicamē: ni
mis deſicareꝫ qui poſtq̄ꝫ ꝑ horas ſex ſic ꝑmanſe-
rint cū aqua calida lauari ⁊ mundificari debent.
Scire cōuenit ꝙ tales tincture ⁊ cōſimiles ⁊ medi
camina nō multū valent niſi multotiens iterenꝫ ⁊
cōtinuentur: ⁊ hec eſt veritas recta. Alia tinctura
ad idē faciens pulcrā nigredinē ſic fit. ℞. litargi
rij calcis nō extincte an̄. ʒ. ij. cere pulcre. ℥. iiij. ce-
ruſe. ℥. viij. infundanꝫ ⁊ miſceanꝫ omnia iſta cuꝫ
aqua poſtq̄ꝫ vltimo fuerint trita in modū vngen-
ti ⁊ vnganꝫ omnes capili ⁊ radices ⁊ folijs copian-
tur ⁊ ſic ꝑ quattuor horas vel tres dimittanꝫ: ⁊ po
ſtea cū mucillagine fenugreci vel maluauiſci lauen
tur ⁊ fiet nigredo in fine pectinenꝫ cū fuerint exic
cati. Ad idē alia que eſt fortior omnib⁹. ℞. litargi
rij calcis an̄. ℥. ij. aque. lī. ij. teranꝫ ⁊ miſceanꝫ ad
ſolē in vaſe vitreo ꝑ tres dies dimittanꝫ miſcēdo
ſemꝑ medicinas ad inuicem cū ſpatula lignea ⁊ in
fine tēporis aqua colleꝫ ⁊ mittaꝫ lana alba in ea ſi
denigraꝫ bona eſt. Si aūt nō fiat nigra adiungaꝫ
iteꝝ litargirij ⁊ calcis an̄. ʒ. ij. in eadē aqua: ⁊ ad ſo
lem dimittaꝫ ꝑ dies tres: tūc iteꝝ colleꝫ ⁊ expiaꝫ
cū lana alba ſi denigrauerit: cū aūt lanā denigra-
uerit eſt bona ſi aūt non tādiu reitereꝫ ſic ꝙ bona
fiat cū vero bona facta fuerit accipiaꝫ puluis alcā
ne ⁊ miſceaꝫ cuꝫ p̄dicta aqua in modū vngenti ⁊ ex
ea fricenꝫ capili abluti cū leſiuio debili decoctio-
nis gallaꝝ poſtq̄ꝫ fuerint medie exiccationis ⁊ ſic
dimittanꝫ ꝑ totā noctē ⁊ pectinenꝫ cū pectine vn
cto oleo aliquo ⁊ fiat nigredo. Aliud ad idē ꝓbatū
abluanꝫ capili cū leſiuio debili facto cum cinere ⁊
gummi arabico alcāna galis et folijs roxi dicto ſu
perius: ⁊ cū capili fuerint medie exiccationis fri-
centur fortiter cū vitreolo de quo fit encauſtrum
diſſoluto cū aceto ⁊ vino ⁊ dimittanꝫ ſic ꝑ noctē ⁊
poſtea pectinenꝫ fiet nigredo fortis ⁊ durabilis.
Scire hic cōuenit ꝙ nihil ē ꝙ ita colorate habeat
capilos ⁊ ipſos pulcros ⁊ flauos reddere quēad-
modū ponere caput diſcoꝑtū ad ſolē ⁊ etiā pecti-
natio ad ſolē multū facit ad h: coꝑtura, vero cōti-
nua reddit capilos nigros ⁊ ante tempus inducit
caniciē: nā caliditas ſolis cū ſit viuificans ⁊ equa-
lis in mundificādo ⁊ digerendo reddit res colora
tas ⁊ pulcras: cutim de eius natura ſit omnia viui
ficare ⁊ reducere eas in eſſe meliori. Coꝑtura ve-
ro cū impediat operationē ſolis ⁊ faciat ad cōgre-
gationē ſuperfluitatū denigrat ⁊ ꝑ viā indigeſtio
nis inducit caniciē ⁊ offuſcationē ī capilis an̄ tēp⁹.

Capitulum. vij. de his que capilos euellunt ⁊ om-
nino deſtruunt ita ꝙ nō renaſcunt: et de his que
odorē pſilotri deſtruunt et prohibent aduſtionē
pſilotri et ſanatione eius ꝙ iam adurit.

Euulſio et pilorum

deſtructio fit duob⁹ modis: modo im
perfecto ⁊ tēporali: ⁊ modo ꝑfecto et
perpetuo. Secundū p̄mū modum
euelluntur pili ⁊ deſtruunꝫ cū aliquo pſilotroꝝ: naꝫ
pſilotrū nō erradicat pilos: ſed eos circha radiceꝫ
in ſuꝑficiē cutis corrodit: ⁊ cū radices piloꝝ rema
nent ſub cute tēporaliter creſcunt ⁊ renaſcuntur:
pſilotrū cū quo fit deſtructio piloꝝ in locis ſic fit.
℞. calcis albe quā aqua nō tetigit cineris cocleaꝝ
maris an̄. ℥. j. arſenici citrini. ʒ. j. puluerizenꝫ in
vltimo ⁊ ponanꝫ ſimul in mortario et miſceanꝫ cū
aqua in moduꝫ vngenti: ꝑ horas duas ſic manere
dimittanꝫ ⁊ ſeruenꝫ eius operatio ſic ē faciēda p̄mo
calefiat locus quē intendis depilare ꝑ inclinatio-
nem ſuꝑ fumū aque calide vel ꝑ introitū in ſtufaꝫ
preter ꝙ locus balneeꝫ loco calefacto inungantur
omnes capili circha radicē nō fricādo locū: ſed ap
plicando vngentū ad locuꝫ leuiter cū manu: quia
fricatio loci induceret excoriationē cū vero vngen
tum erit applicatū ad locū inclineꝫ loc⁹ cū vngen
to ſuꝑ fumū aque calide donec locus incepit depi
lari: vel ſtet in ſtufa diligens donec locus fuerit ca
lidus ⁊ pili ꝑ experientiā incepint remoueri tunc
cū manibus leuiter pili omnes remoueanꝫ ⁊ loc⁹
cū aqua calida leuiter abluaꝫ: ⁊ in fine totus locus
leuiter tangaꝫ cū pēna inuncta in oleo roſato vel
manu ⁊ ſic fiat omni ſero cū oleo vſq̄ꝫ ad dies tres
vt locus excoriari nō poſſit: poſſet etiā leuiꝫ locus
fricari poſt remotionē piloꝝ ⁊ ablutionē loci cuꝫ
aqua tepida cū farina ordei vel fabaꝝ vel ſeminuꝫ
mellonū mundatoꝝ et cōtuſſoꝝ: q: talis fricatio
loci tardat piloꝝ generationē ⁊ remonet acuitatē
pſilotri: poſſet adiungi in pſilotro vt acutior fieret
de cinere vitiū vel de baurac. Si locus piloſus for
titer fricareꝫ abſq̄ꝫ aqua ⁊ loci calefactōe cū ſpuma
maris ⁊ gipſo bene remouenꝫ pili vſq̄ꝫ ad ſuꝑficiē
cutis poſt quoꝝ remotionē locus ē regendus vt
dictū ē poſt operationē pſilotri. Aliud ad idē forti⁹
ꝙ ſic fit. ℞. calcis non extincte. ℥. iij. aque. lī. j. s.
miſceanꝫ ⁊ ſic ꝑ tres dies dimittanꝫ tūc colleꝫ aq̄
et in eadē aqua collata addaꝫ. ℥. iij. pulueris cal-
cis nō extincte ꝑ tres dies dimittanꝫ ſic ⁊ tunc in
eadē aqua mixta cū calce ſecūda addanꝫ arſenici ci
trini. ℥. iij. ⁊ tādiu ſub ſole dimittanꝫ donec pēna
immiſſa depileꝫ ⁊ poſtq̄ꝫ ita factū fuerit ⁊ ꝯpoſitū
procedaꝫ in eius operatione ratione p̄ncipij medij ⁊
finis vt dictū ē ſupius. Secūdo modo euelluntur
pili ita vt non renaſcanꝫ hac via et ingenio primo
neceſſe eſt vt omnes pili vnatim cū omnib⁹ ſuis
radicibus euellanꝫ quibus euulſus ponaꝫ ſuꝑ locuꝫ
pſiliū mixtū ⁊ diſſolutū cū aceto aut emplaſtretur
locus cū iuſquiamo ⁊ opio mixtis cū aceto forti ⁊ vn
gatur locus cū ſanguine ranaꝝ morantiū in aqua
que nō moueꝫ aut cū ſanguine teſtudinis: aut vn-
gatur locus depilatus cū oleo in quo ſtelio ſit co-
ctus vſq̄ꝫ ad ꝑfectā diſſolutionē aut eritius dicit
ꝙ ſi vngaꝫ locus cū melle mixto cū caſtoro multis
vicibus pilis euulſis ꝑfecte cū ſuis radicib⁹ ꝙ nō
renaſcenꝫ. Aliud fortius ⁊ verius omnib⁹ alijs ꝙ
poniꝫ ſuꝑ locū pilis euulſis vt dictū ē. ℞. ſucci iuſ
quiami viridis. ℥. ij. vel aqua in qua iuſquiamū vl'
eius ſemē coctū fuerit. ℥. ij. aque dulcis. ℥. iiij. ace
ti. ℥. iij. aluminis zucharini. ℥. s. ceruſe. ℥. j. ſucci
neſpiloꝝ ⁊ ſorbaruꝫ an̄. ℥. s. ſanguinis draconis:
dragagāti: maſticis: gummi arabici an̄. ℥. j. opij.
ʒ. j. teranꝫ ⁊ ſimul miſceanꝫ in modū vngenti. Et
ponaꝫ ꝯtinue vel omni nocte ad locū depilatū cū
vero videnꝫ pili iteruꝫ oriri dimittanꝫ creſcere in
tantū ꝙ poſſint euelli cū ſuis radicib⁹ ⁊ tūc ablu-
atur locus cū aceto decoctiōis ſeminuꝫ iuſquiami
vel in quo viride iuſquiamū coctū fuerit: ⁊ iteꝝ in
unganꝫ cū medicamine dicto ꝙ fit de alumine et
ceruſa ⁊ alijs ⁊ itereꝫ iſte modus euulſionis ⁊ ablu
tionis cū aceto decoctōis iuſquiami viridis vl' ei⁹
ſeminis: ⁊ vnctōe cū medicamine ante dicto vici-
bus multis tādiu ꝙ amplius nō naſcanꝫ pili: hic
eſt melior modus omnibus alijs ⁊ verior ⁊ magis
prope veritatē: ſed ē maioris laboris nā ꝑ aliq̄ꝫ viā
nō pōt natiuitas piloꝝ remoueri a locis in quib⁹
per naturā naſcunꝫ niſi pellis fuerit caloſa ꝑ adu-

ſtionem loci cū igne vel ꝑ medicinā cauterizatiuā
ſꝫ hic modus nō pertinet ad decoratione͂ cū ſic ſup
ficialis pulcritudo pellis ſecūdū iſtā viā deſtruat
priuant etiā loco capilloꝝ per naturā ſicut in calui
tio naturali que depilatio pertinet ad medicū. Ea
que odore͂ pſilotri deſtruūt ſunt folia frigida cū ex
eis locus fricat aut coperit: ⁊ ſpecialiter ſi ipſa fo-
lia infundant in aq̄ roſata ⁊ ſimilibꝰ ſicut folia pſi-
ci ⁊ citonioꝝ ⁊ croci ortulani ⁊ folia ciperi ⁊ roſarū
⁊ folia camomille ⁊ aneti ⁊ melliloti ⁊ ſimilia. Un-
gentū ꝙ deſtruit odore͂ pſilotri ſic fit. ℞. olei ro.
ʒ. ij. cere. ʒ. s. croci. ʒ. s. cāphore. ʒ. j. liq̄fiat cera
cū oleo ad ignē quibꝰ liq̄factis ponant in ſcutella
vitreata: ⁊ cū eis miſceant pulnis cāphore ⁊ cro-
ci: ⁊ abluat cū aqua roſata cū h ꝙ tale vngentū re
mouet odore͂ pſilotri eius ſedat ardore͂ ⁊ aduſtio-
nem. Ea aūt que ꝓhibe͂t ne pſilotrū faciat aduſtio
nem: neqꝫ puſtulas: neqꝫ veſicas ſunt ꝙ quādo pi-
li ſunt remoti vel ſunt in via remotiōis ſi aliq̄ ſen-
titur mordicatio in loco vt locus ſtatī abluat cū
aqua tepida leuiter fricādo donec totum qđ eſt de
pſilotro remoueat ⁊ poſtea locꝰ epithimet cū aqua
frigida longo te͂pore vel ponat locus in aqua fri-
gida ⁊ ſtet tādiu ꝙ tota mordicatio ſenſibiliter re-
cedat: tūc vngat locus cū oleo roſato dicto mixto
⁊ incorporato cū albumine oui ⁊ aq̄ roſata vł cū po
pulеon. Poſtqꝫ vero locꝰ fuerit veſicatus ⁊ vſtus
curet ⁊ epithimet locus cū pāno de ſuppoſito ⁊ in
fuſo in aqua roſata mixta cū aliquantulo aceti ⁊ le͂
tibus excorticatis ⁊ piſtatis: vel vngat ⁊ emplaſtre
tur totus locus cū vngento de ceruſa. Aliud vnge͂
tum valde vtile ad h ſic fit. ℞. litargirij. ʒ. j. olei ro
ſati. ʒ. iij. albumina ouoꝝ tria miſce͂do cū ſpatula
lignea ī ſcutella vitreata incorporent ſimul ⁊ ex eo
continue locus epithimet: ſi leuiter locus fricetur
cū oleo roſato mixto cū pauco aceto multū valet in
remotione vſtionis et in conſolidatone eius quod
aduſtum eſt.

Caplm octauū de ſaphati ⁊ puſtulis rubeis ca
pitis ⁊ faciei humidis ⁊ rubore faciei cum puſtulis
ſiccis ⁊ pruritu.

Ec egritudo aliquando eſt cum puſtulis
b humidis aliquādo cū puſtulis ſiccis et
pruritu. ⁊ p̄ma vel ſecūda poteſt eſſe re
cens vel vetuſta p̄ma ita rece͂s vt vetu
ſta ſemꝑ fit vel ex flegmate ſalſo in quo nūdū pue
nerit aduſtio: aut ex ſanguine quodāmodo aduſto
mixto cū colera: ſecūda fit ex flegmate quod' termi
nauit aduſtio: aut ex ſanguine mixto cū colera hu-
miditate cuiꝰ finit aduſtio. Signa p̄me ſpeciei ſūt
ꝙ in capite vel facie appare͂t puſtule emmīe͂tes ma
nifeſte albe ⁊ rubee a quibꝰ emanat ſanies ſi p̄man
tur: ⁊ eſt locus abſqꝫ pruritu cū rubedīe nō multū
inte͂ſa: ſed ſentit infirmꝰ in loco vbi apparet ardo
rem ⁊ calore͂. Signa ſecūde ſpeciei ſunt rubedo in
tenſa cū citrinitate ⁊ in loco appare͂t puſtule par-
ue minute que raro ſaniem emittūt etiā ſi manibꝰ
premantur fit locus cruſtoſus ⁊ eſt cum pruritu ve
hementi ⁊ rubedine.

Cura prime ſpeciei que ſaphati humida
appellat eſt vt primo purget cum
pillulis cochijs aut cū decoctiōe mirobalanoꝝ ci-
trinorū ⁊ prunoꝝ in qua ſerta. ʒ. j. diſſoluat ⁊. ʒ.
j. aloes. ⁊ dulcoret cum zucharo: ⁊ fiat flebotomia
de cephalica: ⁊ ponant ve͂toſe in poſteriori parte
capitis in radice nuce. Iteꝝ ve͂toſe que ſubmento
ponunt vtiles ſunt valde clarificāt. n. facie͂. Abſti
neat a rebꝰ acutis dulcibꝰ ⁊ ſalſis ⁊ cōuertibilibus
vel a lacte caſeo carnibus ſalitis ⁊ aleis: ⁊ vino por
ris ⁊ caulibꝰ ⁊ ſimilibus. Nutriat cibis inſipidis
⁊ bonis vt cucurbita lactuca ſpinachijs portulaca
⁊ carnibus elixatis cū eis vt carnibus edinis pul-
linis ⁊ ſimilibus: ⁊ cōdiant cū aqua ro. ſucco berbe
ris vino granatoꝝ muzoꝝ vel agreſta dulci. abſti
neat omnino a vino ſi eſt poſſibile ſi vero poſſibile
nō fuerit bibat vinū debile aquoſū mixtū cū du-
plo eius de aqua: epithimet locus vel vngat omni
ſero cū re que ſic fit ſi rece͂s ſaphati fuerit. ℞. ve
narū curcume: litargiri alcāna ari. rotunde corti
cum granatoꝝ añ. ʒ. s. terant optime ⁊ cribellent
⁊ incorporent cū oleo roſato ⁊ aliquātulo aceti. Ad
idē infundat pānus lineus in aceto calido decoc-
tionis acetoſe vel vermicularis mixto cum oleo ro
ſato. ⁊ puluere ſandaloꝝ ⁊ aliquātulo camphore ⁊
videbis mirabile. Aliud ad ide͂ ſi ſaphati fuerit ve
tuſta lauet locus ſepe cū aqua calida decoctiōis pſi
lij ⁊ radicū maluauiſci: ⁊ poſt ablutione͂ vngat cū
vngento facto ex cera ⁊ oleo ⁊ adipe anſeris: vel
galline: ſeu anguile: ſepe inijtiat intra narres ⁊ in
naſali caput pregui factū ex oleo violato. vł de cu
curbita. aut de amigdalis dulcibus ⁊ ſimilibꝰ. Ali
ud ad idem. ℞. ſandalis aduſti vitreoli de quo fit
encauſtrum ſulfuris: terre arge͂ti viui: galle radi-
cum curcume litargiri ari. ro. añ terant ⁊ cribelle͂
tur ⁊ miſceant cū oleo roſato ⁊ aceto ⁊ ex h omni
ſero locus epithimet poſt ablutione͂ cū aqua cali-
da decoctionis pſilij vel acetoſe: ſi aūt per h locus
non curaret ſcalpellandꝰ erit ⁊ fricādus poſt ſcal-
pellationem cū oleo de tartaro ⁊ oleo de alumine
fecū: poſtqꝫ fricatione͂ epithimet locus cū vngen
to ꝙ ſic fit. ℞. olei roſa. ʒ. iiij. cere. ʒ. s. litargirij
ceruſe: cāphore arſenici citrini. radicū cucumeris
añ. ʒ. s. liquefiat cera ad igne͂ cū oleo quibꝰ lique-
factis depōant ab igne ⁊ ī ſcutella vitreata pulnis
reꝝ miſceat cū eis ꝑfecte. In fine hoc vnge͂tū ab
luatur cū aqua roſata ⁊ aceto ⁊ reſeruetur.

Cura ſecūde ſpeciei que eſt cū pruritu ⁊
vehemēti rubore eſt vt mūdifice-
tur totū corpus ⁊ caput cū pillulis cochijs vel feti
dis: aut cū decoctiōe alia dicta ſupius. c. de melā-
colia: ⁊ flebotomet vt dictū eſt ſupius ⁊ etiā de ve
na frontis ⁊ ſumitate naſi: ⁊ ventoſet locus narra-
tis in ſaphati humida. lauet omne dic locus rube
us ⁊ tota facies cū aqua decoctiōis malue: violaꝝ
⁊ maluauiſci. excoriet ⁊ mūdificet locus infectꝰ cū
ſapone ⁊ aq̄ tepida ⁊ h multotie͂s tādiu ꝙ tota cor
ruptio ſic remota ⁊ mūdificata. aut cū oleo de tar
taro vel alumine fecū. ſepe ⁊ applicent ſanguiſſu
ge ſup loca inferiora poſtqꝫ ꝑ longū tempus ſtete
rint ſup locū leſū ſubſtātia ſaponis: aut oleū de
tartaro vel ſubſtātia aluminis fecū diſſoluta cū
aqua tepida ⁊ cū infirmus fortes ſenſerit mordica
tiones abluat locus cū aq̄ tepida decoctionis fenu
greci maluaꝝ violaꝝ ⁊ maluauiſci ⁊ poſt ablutōe͂
vngat locus cū oleo roſato mixto ⁊ incorporato cū
cāphora ⁊ mucillagine pſilij. Nutriat vt dictū eſt
ſupra ⁊ abſtineat a vino ⁊ a rebꝰ ſalſis ⁊ acutis ⁊ ſi
a vino abſtinere nō poſſet bibat vinū debile lim-
phatum cū duplo eiꝰ de aqua frigida. ſepe epithi-
metur facies panno infuſo in acetoſitate citri vel
arācij: ꝙ melius mixta cū mucillagine pſilij vł mal
uarum aut violaꝝ ſepe ⁊ ſpecialiter in fine vngat
locus ⁊ epithimet cū vngento facto ex cera cam-
phora ⁊ oleo roſato arſenico ⁊ alijs. ⁊ deſcriptio.
iſtius vngenti fit in fine cure ſupius ſaphati humi
de. Reiteret cura iſta ſi neceſſe fuerit: q2 ſm̄ iſtum
modum bene reducet infirmꝰ ad priſtinā ſanitate͂
ſi deus voluerit: ⁊ ſpecialiter iteret purgatio ⁊ fle
botomia de cephalica ſi epithimet facies vel ab-
luatur omni ſero ꝑ longum te͂pus abſqꝫ aliq̄ cuſto
dia ⁊ cū cuſtodia abſqꝫ dubio ꝑfecte curabit omne
ſaphati ⁊ omnis rubedo faciei ſiue rece͂s ſiue vetu
ſta fuerit cū aqua que ſic fit. ℞. aque liquide. lī. j.

vel aque roſate. lī. j. quod ſatis melius eſt ſulfuris
triti in vltimo vt alcohol. ʒ. j. s. põat̃ h̃ ſulphur in
aliqua iſtaꝝ aquaꝝ ⁊ dimittat̃ ad ſolem in vaſe vi-
treo per longũ tẽpus vel abſq; ſole in ipſa aq̃ con-
tinue: ⁊ de ea fiat epithima vel ablutio faciei omni
ſero ⁊ videbis mirabile.

Capl'm nonũ de algueſcen. i. de puſtulis liui-
dis que appellant̃ goſſoni ⁊ ſũt ſimiles nodis que
fiunt in ꝑncipio lepꝛe.

Ec egritudines goſſo-
ni ſiue

b algueſcen ⁊ ſaphati videlicet rubedo fa
ciei cuꝫ puſtulis ſiccis vel humidis ma
le ſunt ⁊ timẽde q: in eis peccat ſemper
materia ſalſa: vel melãcolia aduſta ⁊ per modum ⁊
naturam coꝝ dant ſignificationem coꝝ ad lepꝛaꝫ
⁊ ſunt egritudines pꝛeambule ad lepꝛam futuraꝫ.

Cura ꝑmo mũdificet̃ totũ corpus mul-
totiẽs cũ pillulis cochijs ⁊ fetidis
aut cũ aliqua decoctiõe facta. c. de melãcolia: ⁊ ab-
ſtineat ab oibus generantib⁹ melãcoliã vt dictuꝫ
eſt. c. eodẽ ⁊ dicet̃. c. de lepꝛa. Abſtineat a vino for
ti: ⁊ aqua bibat vel vtat̃ vino debili valde limpha
to ita quod aqua dupla ſit ad vinum ⁊ plus. ſumat
dietã oꝛdinatã. c. de melãcolia ⁊ vt dicet̃. c. de le-
pꝛa. Si coꝛp⁹ fuerit carnoſuꝫ ⁊ pingue fiat fleboto
mia de vena cephalica que eſt in manu inter indi-
ceꝫ ⁊ pollicẽ aut ponant̃ vẽtoſe in collo ⁊ ſubmẽto
q: faciẽ clarificãt: ſed vſus vẽtoſaꝝ in collo deſtru
it memoꝛiã: ⁊ vſus vẽtoſe que ponit̃ ſubmẽto vi-
ſum debilitat. Epithimet̃ loc⁹ cũ ſapone diſſolu-
to cuꝫ lexiuio oꝛti ⁊ aliquãtulo aceti: ⁊ dimittat̃ tã-
diu ꝙ locus veſicet̃. Aliud ꝙ eſt foꝛtius ⁊ vicẽ cõ-
buſtionis tenet. ℞. arſenici citrini triti: ſalis alka
li: calcis viride eris añ. lī. s. argentiviui. ʒ. s. ſalis
armoniaci. ʒ. iij. terant̃ omnia ⁊ miſceãtur ad inui
cem in moꝛtario: vel cũ aqua ꝑma donec argẽtum
viuũ ſit extinctũ: poſtea deſicent̃ ⁊ deſicata iteruꝫ
terantur ⁊ miſceãtur cũ ꝑdicta aqua ita ꝙ fiat que
dam maſſa in moduꝫ paſte valde molis deinde po
nantur in vaſe cũ quo fit aqua roſata ⁊ diſtillet̃ per
alembicũ ⁊ in vaſe vitreo ſeruet̃ hoc diſtillatuꝫ vel
ſublimatũ. Aqua aũt ꝑma cuꝫ qua cõficiunt̃ tales
medicine ſic fit. ℞. calcis viue: chali gen⁹ ſalis ẽ ꝙ
repit̃ apud illos qui faciut vitrũ añ. ʒ. j. terantur
ꝑfecte ⁊ cũ eis miſceat̃. lī. j. aq̃ ⁊ dimittãt ſic ꝑ dies
tres agitãdo omni die trib⁹ vicib⁹ cũ ſpatula poſt
ea collet̃: ⁊ h̃ eſt ꝑma aq̃ de qua loq̃t̃ philoſophus
in h̃ caſu: h̃. n. medicamẽ deſicat emoꝛoydas ⁊ fi
ſtulas ⁊ vlcera ſoꝛdida ⁊ vrit vt cauteriũ. cum vero
loc⁹ veſicatus vel puſtuloſus fact⁹ fuerit abſterga
tus cum vitreolis ſale ⁊ aq̃ calida vel leuiter lauet̃:
deinde cũ terbẽtina diſſoluta cũ melle loc⁹ epithi
metur ⁊ ſic per dies tres ꝑmaneat quo remoto lo
cus cuꝫ ſale ⁊ aqua tepida lauet̃ et fricet̃ quo terſo
⁊ mũdificato epithimet̃ cuꝫ medicamine ꝙ ſic fit.
℞. arſenici citrini lapidis cũ vl' quo barberij acu
unt cultellos añ. ʒ. j. thuris. ʒ. s. terant̃ vt alcohol
⁊ miſceant̃ cũ mucillagine pſilij de h̃ medicamine
locus decies in die erit linicẽdus: ita ꝙ nihil de eo
aliqua vice remoueat̃: ſed addat̃ medicamẽ ſupꝛa
medicamẽ et ſic continue fiat vſq; ad dies tres. ꝙ
poſtq̃ tres dies ↄtinuos ſic factũ fuerit locus la
uetur cum ſale vel vitreo. ⁊ aqua tepida: ſi aũt per
h̃ nõ curaret̃ ad eũdem regimẽ redẽdũ erit donec
ſanet̃. nã tale regimẽ deſtruit eos. Aliud medica-
men valde bonũ ꝙ multotiẽs fecim⁹ ſic fit. fricet̃
locus leſus cuꝫ alumine fecũ diſſoluto cuꝫ lexiuio
omni die ſemel vſq; ad dies tres vel cũ oleo ei⁹ aut
cũ oleo de tartaro ꝑter ꝙ locus abluat̃ vel abſter
gatur cũ aliqua re in fine dieꝝ triũ in ſero lauetur
locus cũ lexiuio ⁊ farina oꝛobi vel lupinoꝝ ⁊ poſt
ablutionẽ epithimet̃ locus tot⁹ cũ vngẽto ꝙ ſic fit
℞. olei roſati. ʒ. iiij. cere. ʒ. s. ceruſe: arſenici citri
ni litargirij añ. ʒ. s. cãphoꝛe. ʒ. ij. liq̃fiat cera cum
oleo in cazola ⁊ poſt liquefactionẽ ponat̃ in ſcutel-
la vitreata: ⁊ addat̃ puluis omniũ aliaꝝ reꝝ trita
ruꝫ ⁊ cribellataꝝ ſubtiliter cũ oleo ⁊ cera liq̃factis
ꝑfecte ⁊ incoꝛpoꝛet̃ in fine addat̃ aliq̃d aq̃ roſate ⁊
aceti. Si aũt per h̃ nõ curaret̃ tãdiu redeas a ꝑnci
pio hec enim eſt via recta abſq; fallatia.

Capl'm. x. de impetigine ⁊ ſerpigine que fiunt
in facie ⁊ collo ⁊ alijs membꝛis.

Ales egritudines

t fiunt ex materia ſalſa aduſta vel ex ſan
guine ĩfecto ꝑ aduſtionẽ ſꝫ tñ eius adu
ſtio nũduꝫ finiuit ſuã humiditatẽ. Si-
gna impetiginis ⁊ ſerpiginis ſunt ꝙ ſcalpat̃ ſupfi
cies cutis ⁊ ipſa cutis etiã ⁊ naſcunt̃ in collo ⁊ oib⁹
mẽbꝛis: ⁊ ſunt cũ pꝛuritu ⁊ ardoꝛe ſerpigo ⁊ ẽt ĩpe
tigo ⁊ differũt ĩ h̃ q: ĩpetigo ẽ circha ſupficiẽ cutis
ſerpigo vero magis ꝓfundat̃ in cute et currit huc
⁊ illuc ſerpẽdo per cutẽ ⁊ vtraq; infirmitas tãtũ a
laycis appellat̃ ignis ſaluaticus vel volatica: ⁊ dif
fert illa que fit a ſanguine ab illa que fit a flegmate
ſalſo. q: illa que fit a ſanguine eſt cũ rubedine ma-
gis intenſa ⁊ ei⁹ cutis ſupficies magis humida vi-
detur cũ puſtulis humidis ꝑuis albis. ⁊ in ei⁹ ſup
ficie ↄtinet̃ aliq̃d quaſi in modũ roꝛis. Alia aũt q̃
fit a flegmate ſalſo eſt magis aduſta ⁊ cum pꝛuritu
maioꝛi ⁊ nõ cõtinet̃ in eius ſupficie ros neq; aliq̃d
in modũ humiditatis. ſꝫ eſt ſicca aduſta manifeſte
⁊ ẽ de genere albaras ⁊ ſignificat lepꝛã vt albaras
⁊ coꝛrodit radices capiloꝝ ita vt cadant.

Cura ↄueniẽs vtile erit patiẽti hãc ĩfir-
mitatẽ vt vtat̃ dieta narrata. c. de
melãcolia ⁊ vt dicet̃. c. de ſcabie ⁊ pꝛuritu: ⁊ vtatur
medicinis mũdificatiuis vt dictũ eſt illic ⁊ dicet̃ in
ſcabie. vngat̃ loc⁹ cũ adipe anatis vel galline poſt
q̃ locus fuerit ſepe ablutus ⁊ fricat⁹ cũ aqua tepi-
da decoctionis maluauiſci vel fenugreci: vel lapa
tij acuti ſcalpellet̃ locus ita ꝙ ſanguis fluat ⁊ ab-
luatur locus cũ aqua calida ne coagulet̃ in locis in
ciſis: vel ponãtur ſanguiſuge in loco ita ꝙ ſangui
nis ex loco exeat. poſt fricetur loc⁹ foꝛtiter cũ oleo
de tartaro aut cũ alumine fecũ vel fecib⁹ tãdiu ꝙ
locus veſicetur ⁊ mũdificet̃ poſtq̃ mũdificationẽ
⁊ veſicationẽ vngatur locus cũ aqua cuꝫ qua vaſa
terrea vitreãtur mixta cũ aceto: aut cũ oleo de fru
mento ꝙ ſic fit. ℞. triticũ mũdum ⁊ in piſcide vi-
treata habẽte collũ longũ ⁊ foꝛatum ponatur ⁊ pi
ſcis tota copiatur ex argilla vel terra cõfecta q̃ nõ
deſtruitur per ignẽ. vel ex terra de q̃ fiunt foꝛme
cãpanaꝝ: quo facto accipiatur vna teſtula in fũdo
cuius. ſ. in centro fundi ſit foꝛamẽ tam magnum ꝙ
colluꝫ piſcidis poſſit libere intrare. tunc vero op-
pilletur os piſcidis cum pilla facta ex filis eris ita
ꝙ frumentũ nõ poſſit exire cũ caput piſcidis fue-
rit verſum: ⁊ illa hoꝛa colluꝫ piſcidis foꝛatũ ponat̃
in foꝛamine teſte: ⁊ tũc circha colluꝫ piſcidis: ⁊ cir
cha piſcideꝫ ⁊ ſupꝛa piſcidẽ ponãtur ſtercus vaci-
num ſiccuꝫ ⁊ carbones ⁊ in ipſis acẽdat̃ ignis pau
latim ⁊ ſub foꝛamine teſte ponatur vas vitreuꝫ in
quo recipiatur oleũ ꝙ exibit ex oꝛe piſcidis opilla
to in quo eſt frumentũ. h̃ enim de ꝓpꝛietate ſanat
in petigineꝫ nouã ⁊ veterem. Aliud ad idẽ ꝙ im-
petigineꝫ ⁊ ſerpiginẽ curat. ℞. radices remiſij. vl'
lapatij acuti. ⁊ abluantur ⁊ cõtundãtur: ⁊ dimittã
tur cõtinue in aceto foꝛti: ⁊ de iſtis radicibus frice
tur locus leſus omni die in paucis diebus curabit̃
egritudo. Vngẽtũ de ceruſa cãphoꝛatũ multũ va
let ad h̃ facta mũdificatiõe loci cũ alumie fecũ: vel
oleo ei⁹ facta ſcarificatiõe loci vl' poſitꝫ ſanguiſugis

Caplm. xj. De his que clarificant ſubtiliant: ⁊ albificant faciem citrinant rubificant ⁊ eam denigrāt

Ste modus opatio

i nis plus trahit ex vſu ⁊ expimēto quā ratione: ⁊ propter h mulieres ex parte in talib⁹ multū de tali opatione nouerunt ⁊ ſciunt. Ea aūt que ſubtiliāt cutē ⁊ lucidā et clarā reddūt ⁊ dealbāt ſunt gūmere ꝯfectiones ⁊ epithimata facta ad h. Gūmera.i. ſimpiſma vel linitio habēs virtutē inſitā in ſe ſubtiliādi lucidādi clarificādi: ⁊ dealbādi ex ppꝛietate ſue cōpoſitiōis ſic fit. ℞. farine ciceris: fabarꝝ: oꝛdei ⁊ amidi: dragaganti ſeminis raffani añ pulueriзētur ⁊ ſup lapidem tādiu fricētur ꝙ fiat vt alcobol. tūc cū lacte cōſpergātur ita ꝙ fluat: ⁊ ex eis in nocte tota facies epithimetur. ⁊ mane lauetur cū aqua calida in qua viole ſicce cū furfure cocte ſint. h gūmera.i. linitio ſiue ſimpiſma ꝙ idē eſt vel medicina debet cōtinuari per longum tempus quādo quis vult ꝙ eis appareat effectus ⁊ ad min⁹ cōtinuetur vſqꝫ p x. dies. Ad idē ⁊ eſt gūmera vtilis. ℞. amigdalas excoꝛticatas: amilū ⁊ dragagātū cōterātur vltime ⁊ miſceātur omnia cū aqua croci oꝛtulani: ⁊ ex eis epithimetur facies in nocte: et in die lauetur cum aqua in qua camomilla ⁊ viole cocte fuerint. Aliud ad idē. ℞. amilū dragagātū: amigdalas dulces excoꝛticatas pulueriзatas cū lacte aſpgātur: ⁊ eis facies epithimetur: et cū ſiccari cepit remoueatur epithima ꝙ poſtqꝫ per ebdomadā vnā factū fuerit loc⁹ eſt abluēdus cū aqua calida. Aliud ad idē valde nobile ꝙ ſic fit. ℞. ceruſe. lī. j. teratur ⁊ diſſoluatur cū aqua lipida. facta diſolutiōe colleť cū pāno ſpiſſo valde ita ꝙ illa colatura recipiatur in paraſide vitreata illud vero ꝙ remanſit i petia reiciatur. colatura dimittatur p noctē ita ꝙ faciat reſidentiā in fundo paraſcidis: tūc aqua ſupnatans reiciatur: ⁊ reſidētia exiccetur optime ad ſolē: ⁊ ſit ſemp ſcutella copta cū pāno lineo mūdo ita ꝙ puluis neqꝫ aliud poſſit ſupuenire reſidētie: cū vo reſidentia exiccata fuerit cū ea miſceať tantū de amido quātum eſt reſidētia ceruſe. ⁊ tantū de dragagantis albiſſimus pulueriзatis ſubtiliť vt alcohol ⁊ reſidētie tūc ꝯſpergātur cū lacte omnia ⁊ epithimetur facies cōtinue. xv. noctib⁹: ⁊ in mane laueť cū aqua decoctiōis furfuris ⁊ violarꝝ ſiccarꝝ: h enī gūmera ⁊ ei⁹ vſus mirabiliter dealbat faciē ⁊ clarificat p ſe. res intrātes in hac gūmera abſqꝫ lacte ſolū cū aqua furfuris multū oparētur ad dealbandū ⁊ clarificandū faciē. Aqua aniſi ſiue aſiū ſic fit. ℞. radicū ⁊ foliorꝝ aſſari baccari valeriane ⁊ radicū ⁊ foliorꝝ gariofilate ⁊ betonice añ. ʒ. iij. cipi. ʒ. ij. leuiſtici. ʒ. j. floꝛentine: vel ſanſecule ꝙ idē eſt ſeu xentarole. ʒ. vj. florꝝ camomille roſarū rubearꝝ añ. ʒ. ij. florꝝ ſambuci vel beze ꝙ eſt idem florꝝ lilij. ʒ. ij. roꝛis marini. ʒ. ij. yſopi. ʒ. j. ſerpilij. ʒ. iij. gariofilorꝝ ſpice nucis muſ. cardamonij folij melegete añ. ʒ. ij. galāge macis zedoarie. añ. ʒ. j. cinamomi electi. ʒ. ij. зinзiberis cubebe añ. ʒ. ij. piſtentur omnia iſta bono modo cū ſpeciebꝰ ⁊ dimittantur in vino albo odoꝛifero per diē ⁊ noctē ⁊ poſtea diſtillētur cū alembico: vt ſit aqua roſata clarificat faciem frigidā ⁊ redolere facit: videlicet cōtra omnē egritudinē frigidā ⁊ ſpgitur ſup mēbꝛa infrigidata vt aqua roſata ſup mēbꝛa calefacta neruos infrigidatos calefacit ⁊ omnia pncipalia in frigidis ⁊ melācolicis caloꝛē ⁊ ſpiritus multiplicat ⁊ confoꝛtat. Ea autē que inducūt rubedinem in facie ſic ſiūt. ℞. ſinapis albi arſenici rubei partes equales. h trita cū lacte aſpgātur. ⁊ ex eis ebdomadā vnā facies epithimetur. ⁊ fiat epithima lene ⁊ ſubtile ne pellis excoꝛiareť. gūmera alia in hoc nobilis. ℞. croci oꝛiētalis rubee cum aqua tinctoꝛes tingunt thuris: mirrhe: maſticis añ ſuc cicepe ꝙ vocať bulbus ſiue ſcalōgnia tantū ꝙ ex eo poſſint res cōfici: ex hac cōfectiōe in nocte facies liniatur: ⁊ in die lauetur cū aqua tepida vł frigida. Medicamen rubificans. ℞. yſopi ſicci. ʒ. x. croci oꝛiētalis. ʒ. ij. зuchari. ʒ. xiij. ex eis fiat puluis de quo ſingulis dieb⁹. ʒ. ij. ſumanť comedere carnes ⁊ bibere vinū rubeū groſſū: ⁊ vti eis que ſiūt ex melle ⁊ cū aqua calida dulci lauari ſepe: ⁊ comedere vitellos ouorꝝ ſunt de his que rubificant: ſimiliter cicer ⁊ ficus ⁊ granata dulcia idē faciunt. Gūmera rubificās faciē. Accipiať de ligno ꝙ appellatur braſile: aut de radice pedis columbini: et piſtenť ⁊ buliant in aqua in qua ponať cotū: ⁊ dimittatur per horas: ⁊ poſtea extrahať ⁊ exicceť ad ſolē. cū vero cū ipſo opari volueris tāgas faciē cū ſaliua vel locū ſup quem humectatū cum ſaliua fiat fricatio cū coto rubificatio. Sola fricato cū pede columbino abſqꝫ decoctiōe ſup locū hūectatū cū ſaliua rubificaret. Citrinare faciē artificialiter ptinet ad ypocritā vel gaioſum vel fraudulētum: doꝛmire in loco vbi ſit ciminū ciminū citrinat faciem: ⁊ vti cimino in omni cibario: ⁊ odorare ciminum ⁊ linire faciē cū puluere cimini poſtqꝫ facies inclinata fuerit ſuper aquā calidā multum citrinat ſola ſuffumigatio h faceret. linire faciē cum puluere de cimino h facit. Si liniatur facies cū acetoſa mōtana citrinat moꝛari in locis calidis ⁊ aquas bibere ſtantes: ⁊ vti in comeſtione aceto ⁊ comeſtiōe luti vel crete ⁊ multum vigilare: triſtari cū ſollicitudine faciē citrinant mirabiliter ⁊ imediate doꝛmire ſup cibos in quibus ſit ciminū multiplicatū faciem citrinat. Denigrare faciem pertinet ad eos qui non delectant in oꝛnatōibus ⁊ decoꝛationibus ſicut eſt opponere ſe ſoli: ⁊ comedere ex cibis ſalſis ⁊ balneationem dimittere: ⁊ cum hoc etiā relinqre omnia que faciem abſtergunt ⁊ mūdificant comedere oꝛiganum ſepe i ſuis cibarijs ⁊ vti mirobalanis conditis faciē denigrant ſi epitthimeť foꝛtiter ⁊ ſepe facies vel locus aliqs cū pſilotro ⁊ merdaſcengi denigrabiť coloꝛ qui remoueri nō poterit niſi difficulter: ⁊ ſi talem coloꝛem remouere volueris laueť cū aceto in quo coctum fuerit vſnee vł ſtercus paſſerꝝ vel vermicularis vel acetoſa vt herba que appellať coꝛigiola vel cū herba que appellatur ſaponaria ⁊ eſt melioꝛ: aut laueť cum acetoſitate citri vel arācij vel cum lacte acetoſo: aut fricetur locus cum aceto ⁊ farina ciceris multis vicibus donec locus ad ſuam priſtinam redeat diſpoſitionem: tāgere locum cū ſucco coꝛticum nucis ⁊ ⁊ coꝛticum granatorꝝ viridium: ⁊ cū ſucco coꝛticū ligni q̄ naſcitur apud aquā quod vocať vnitiū cutim denigrat ⁊ faciem: ⁊ remouetur talis nigredo cū rebus ſuperius enumeratis: ⁊ ſpecialiter ſi locus cum vꝛina calida lexiuio ⁊ aceto ⁊ ſapone fricetur ſi tangatur loc⁹ denigratus cū oleo ⁊ fricetur cum vꝛina ſtatim remouebiť talis nigredo: ⁊ tunc in fine abluatur locus cum ſapone ⁊ aqua: comedēdo quando homo intēdit multiplicare nigredinē multum operať fames ⁊ vti rebus inmundis: ⁊ iacere ⁊ ſtare in loco imundo ⁊ vti rebus ſoꝛdidis et imundis ⁊ nō curare de ſeculo: neqꝫ de aliqua re ſeculari ⁊ munda. Gūmera aut linitio dealbās faciē ⁊ eſt magne honeſtatis ſic fit. omni ſero cū mulier vadit doꝛmitum abluat faciem ſuā cū lacte amigdalarum vel cū lacte ouium calido vel captarum vt exit ab vbere ⁊ poſtea epithimeť cum petia infuſa in ipſo que ſtet per noctem integrā ſuper faciē ⁊ mane abluať cum eodem lacte fiet decoꝛatio manifeſta in hoc multo melius eſt lac ouium vel caprinū qꝫ de amigdalis. Sciendū eſt hic ꝙ i gume

ris linitionibus ⁊ ablutionibus factis cum ceruſa
⁊ argentouiuo ſemꝑ cadit timor: nam vſus iſtoꝝ ⁊
ſimilium torturā ⁊ paraleſim ⁊ nigredinē dentiū
⁊ fetorem oris cuꝫ corruptione gingiuaꝝ finaliter
inducit abſq͂ dubio. hee linitiones per continuū
vſum effectum manifeſte oſtendunt bone bonū ⁊
male malum.

Capl̄m. xij. de his que ꝓhibet mutationē co/
loris que fit in facie a ſole ⁊ a vento.

X ſumma

huius capituli eſt facere vmbrā ⁊ fa
ciem cōtinue coperire cum pāno lineo
aut cum pāno lane humefacto cū pāno
lineo infuſo in aqua dragagāti vel pſi/
lij. Aliud ad idē. ℞. dragagāti amili gūmi arabi
ci mucillagīs pſilij mucillaginis citonioꝝ terant
⁊ miſceant cum mucillagine pſilij aut albumine oui
aut cuꝫ ſucco portulace ⁊ epithimet facies. vl' infū
datur pānus lineus in eis vel aqua ipſorum vel in
aqua vnius illoꝝ ⁊ ponat ſupfaciē in itinere. Ite
rum ſi infundat medula panis ficci albiſſimi in aq̄
frigida tādiu ꝙ bene diſſoluat ⁊ ex ea facies epithi
metur. vel ex pāno albiſſimo hora itineris epithi/
metur: vel ſoluꝫ ex albumine oui ⁊ dragagāti mul
tum defendit quodlibet iſtorum alterationem co/
loris faciei ⁊ a vento ⁊ ſole. Si autē color faciei fue
rit mutatus epithimet facies in nocte cum ceroto
ꝙ fit ex cera ⁊ oleo: aut adipe galine et farina cice/
ris ⁊ dimittat ſuperfaciē longo tempore: ⁊ poſtea
abluat facies cum aliqua ex gūmeris dictis ſuper
in decoratione faciei. Si autem dure remoueretur
color acquiſitus a ſole vel vento liniat continue fa
cies cum gūmera aliqua dealbantibꝰ ⁊ clarifican
tibus faciem ſm ꝙ ſuperius narrauimus in. c. de
decorationibus faciei: impinguari ⁊ longo tempo
re morari in vmbra ⁊ abſtinere de labore et motu
remouent colorem acquiſitum a ſole ⁊ vento ⁊ ſpe/
cialiter ſi continue facies ſit coperta cum panno li
neo mundo.

Capl̄m. xiij. de his que debent pannum faciei
⁊ letigines ⁊ vlcerum ⁊ cicatrices ⁊ veſtigia vari/
olarum.

A autē que pannū

faciei ⁊ locoꝝ ſolēt deſtruere ſunt que
leuiter cutim excoriant vt eſt epithima
quod ſic fit. ℞. ſeminis raffani vel ſe/
minis eruce vel fecis croci ortulani an̄ decoquant
omnia iſta. per feces croci ortulani intelligas reſi
dentiā quā facit aqua decoctiōis eius: ⁊ intelligas
per fecem cuiuſlibet herbe vel rei niſi ſpecifice di/
ceret fex olei vl vini ⁊c. croci ortulani an̄. decoquā
tur omnia iſta ſimul in aqua vel aliquod iſtoꝝ per
ſe donec aqua ingroſſet cuꝫ illa aqua conſpergat
puluis optime tritus et cribratus ex cinamomo et
coſto factus: ⁊ ex tali epithimate locus epithimet
Aliud. ℞. ſinapim ficus ſiccas vel virides. an̄. pi/
ſtentur: ⁊ cū eis locus epithimet cum aqua calida
aut epithimet locus cum pāno infuſo in aqua tā/
diu ꝙ locus rubeat: ⁊ cū rubeus factus fuerit tūc
locus epithimet cuꝫ rebus dictis ⁊ nō eſt negligē
dum ne pellis faciei vlceret cum epithimatibꝰ di/
ctis: nā cum dolor incipit ſtatim medicamē remo/
ueatur ⁊ locus ab epithimate quieſcat poſt quietē
redeundum eſt poſt medicamē. Aliud ad idē. ℞.
fructus arboris roſacij ſilueſtris ⁊ amigdalas ⁊ ſe
minis mellonū an̄ excorticent ⁊ piſtent: ⁊ miſceā/
tur cuꝫ equali menſura vnius illorum cuꝫ terra ar/
genti viui ⁊ fiat ex eis epithima. Aliud. ℞. lupino
rum ſeminis raffani ſeminis eruce coſti amigdala
rum amaraꝝ: baurach pipis bdelij pondera equa
liter confice ſic. diſſoluat bdelium in aqua acetoſe
montane aut in aqua ſaponarie ex qua alie medici
ne conſpergant ⁊ fiat ex eis epithima. Si abluan
tur pānus faciei cum ſapone diſſoluto in aqua cali
da ⁊ poſt cutis ablutionē vngat locus cum oleo de
tartaro vel oleo de alumine fecuꝫ deſtruit pānus
per longum vſuꝫ. Res autē que adiuuant ad de
ſtruendum letigines magnas ⁊ ꝑuas ⁊ pannum
etiā ſunt purgationes que fiunt cuꝫ pillulis ⁊ de
coctionibus dictis in. c. de melācolia ⁊ flebotomia
que eſt de vena in manu ſiniſtra inter anularem ⁊
auricularem digitum ⁊ vocat ſaluatella manꝰ ſer/
uiens ſpleni. Epithima ad lentigines magnas et
paruas ſic fit. ℞. farine lupinorum amigdalarum
amaraꝝ excorticataꝝ: baurach ſeminis raffani an̄
piſtent ⁊ cuꝫ mucillagine fenugreci conſpergant
⁊ fecis epithimet omni ſero: ⁊ mane in ortu ſolis:
facies lauetur cum aqua calida decoctionis viola/
rum ⁊ furfuris. Semper fiat ablutio cum aqua ca
lida ante poſitionem medicaminis ⁊ poſt eius re/
motionem. Aliud. ℞. farine lupinoꝝ: amigdala/
rum amaraꝝ ſeminis caulis ex his omnibus cum
lacte ficuum fiat epithima: ſi autē fiat emplaſtꝝ
cuꝫ ſapone idē operabitur: ſi tamen incipit ſapo
facere punctionem lauetur locus cuꝫ aqua tepida
⁊ vngatur cuꝫ oleo roſato vel de amigdalis. ⁊ ite/
rum poſtea ſapo apponatur ⁊ ſic fiat donec remo/
uetur. Si autem diſſoluatur armoniacū ⁊ fiat epi
thima idem facit: omnia autē epithimata vel em
plaſtꝝ vel vnctio que facit ad lentigines magnas
vel paruas vel ad pānum debet poni poſtq͂ pati/
ens exiuerit balneum aut poſtq͂ locus cum pāno
infuſo in aqua calida humectatus fuerit et calidꝰ
factus ⁊ non aliter. Si fricetur omni die locꝰ pan
noſus: vel lentiginoſus vel venoſus vſq͂ ad lon/
gum tempus leuiter ⁊ mediocriter cum alumine
fecum humectato: ⁊ poſt fricationem abluat locus
cum aqua calida: ⁊ poſt ablutionē tangat locus cū
balſamo: vel epithimet cuꝫ vngento de ceruſa vel
cum vngento citrino quod faciemus in antidota/
rio deſtruet omne veſtigium et omnis macula an
tiqua que per viam medicine deſtrui poſſit. Cica/
trices vulnerum meliorant ⁊ aplanantur ſed im/
poſſibile eſt veſtigium vulneris ⁊ variolaꝝ totali
ter remoueatur. locus vero albior: planior bene
fieri poteſt per medicinas. Cicatrices epithiman
de ſunt cuꝫ litargirio albificato cuꝫ oleo roſato ſi/
militer ſi ſepe tangant cuꝫ adipe anatis. vel anſe/
ris cicatrices cōferit ſup quas cicatrices inunctas
ponat cōtinue diaquilon: vel emplaſtrum de fer/
mento. aut emplaſtrum factū ex pane ſimilaginis
cuꝫ dactilis mixto ſuperponi debet veſtigia vario
larum deſtruunt ſm ꝙ eſt poſſibile deſtrui et re/
moueri per vſum balnei ⁊ per corporis impingua
tionem: nā veſtigia variolaꝝ cōcaua ⁊ nigra male
aut nullomodo remouent niſi nigre valde ſuperfi
ciales ſint. Epithima ⁊ vnctiones ⁊ lauatiōes que
dealbant clarificant ⁊ faciem ſubtiliant multū va/
lent in hoc ſi fiant vt dictum eſt ſuperius: ⁊ ea que
remouent etiā veſtigia vlceꝝ vel cicatrices multū
conferunt. Epithima ꝙ remouet variolaꝝ veſti/
gia ⁊ puſtulaꝝ ſic fit. ℞. merdaſengi zuchari ro/
ſati vel mellis roſati radicis cāne ſicce farine cice/
ris: oſſium vetuſtoꝝ farine rizi ſeminis mellonū
excorticataꝝ ſeminis ozimi domeſtici coſti omniū
an̄. piſtent omnia ⁊ miſceant cū mucillagine fenu
greci: ⁊ ſeminis lini ⁊ fiat omni nocte epithima ſu
per faciem ⁊ ſuper veſtigia variolaꝝ ⁊ puſtularuꝫ
Si veſtigia variolaruꝫ ⁊ puſtularum epithiment
ſepe cum oleo amigdalaꝝ in quo ſulphur dealba/
tum ⁊ ſubtiliatum fuerit diſſolutum mirabiliter
operant albedinē ⁊ planiciem. Ad deſtruenduꝫ
pannum faciei ⁊ letigines h̄ eſt valde vtile. Vngā

tur locus pannoſus ⁊ lentigines omni nocte cum oleo de nucib⁹ ⁊ emplaſtret locus cū nucib⁹ piſtatis ⁊ mane abluat locus cum ſapone molli et aqua calida ⁊ lexiuio ⁊ fiat hoc per aliquos dies. ⁊ poſtea inungant loca leſa cum litargirio albificato inuenis manifeſte effectum veritatis.

Caplm. xiiij. de his que auferunt ſanguinē mortuum vel viriditatem contingentem ex caſu vl' ꝑcuſſione in aliquo membrorum.

Quando quis percu

titur ⁊ in loco vel membro percuſſo nō remāſerit poſt percuſſionē dolor vulnus ⁊ calor. ⁊ fuerit neceſſariū viriditatem vel ſanguinē mortuū remouere ſupponantur in loco folia caulis vel raffani. aut mētaſtri viridis nā illud vltimū alijs duobus fortius exiſtit Emplaſtrum vtile ad hoc. ℞. arſenici citrini: lapidis cū quo acuunt cultelli vel raſorij añ. ʒ. s. thuris. ʒ. ij. fiat puluis ⁊ incorporet cū ſucco raffani vl' mentaſtri ⁊ fiat ħ emplaſtrum ſuper locū multis vicibus: aut epithimet locus cū ſucco coriandri: aut epithimetur locus ex ſolo arſenico citrino vel mixto cum armoniaco. Si aūt fuerit in loco vuln⁹ vel calor vel dolor primo anteq̄ fiat aliud oportet vt vulnus curet vt dictum eſt in cyrugia. Si autē dolor ⁊ calor abſq̄ vulnere fuerint in loco ꝑma fiat flebotomia in parte cōtraria vel ſubtractio ſanguinis cū ventoſis ⁊ infirmus abſtineat a carnibus ⁊ vino ⁊ vtat rebus frigidis vſq̄ quo ſecurus fuerit ne locus apoſthemet: ⁊ vngat locus doloroſus ⁊ calidus cū oleo roſato ⁊ epithimet cū bolo armeno vel ſucco ſolatri vel ſucco ſemperuiue ⁊ ſimiliū vt puluere mirtilorū oleo roſato mirtis ⁊ aliquantulo aceti: cū vero dolor ⁊ calor fuerit remoti fiat vt dictum eſt ſupra ratione loci maculati et tunc redeat ad dietam vſualem.

Caplm. xv. de pruritu ⁊ ſcabie ⁊ magnis puſtulis.

Pruritus et ſcabies

⁊ puſtule ſemꝑ fiunt cū materia ſalſa q̄ fit ex cōmixtione humorū adnſtorū et humidorum equali vel inequali vincente humido in cōmixtione: vel ſicco ⁊ cum vincit humidum in cōmixtione fit ſcabies humida ⁊ puſtule. Cum vero vincit ſiccū fit ſicca cū forti pruritu Cum vero humidū et ſiccū equalia fuerint fit ſcabies in veritate que eſt humidior q̄ pruritus ſicc⁹ ⁊ ſiccior q̄ puſtule. Contingit autē ⁊ fit ſm plurimum imo ſemꝑ illis qui comedunt cibaria corrumpentia ſanguinē ⁊ qui talibus cibarijs frequenter vtunt vt ſunt caules allea: cepe: ſinapis res acute ⁊ ſale: porri: carnes ſalite ⁊ caſeus: ⁊ panis melaginus ⁊ milij: ⁊ legumina omnia ⁊ vinum vet⁹ groſſum: ⁊ quando nullomodo vel raro vtunt balneo naꝫ balneum omnem ſubcutaneā maculaꝫ remouet aut ſubtiliat: vel minuit: ⁊ accidit laborantib⁹ ⁊ multum ieiunantibus.

Signa manifeſta ſunt ex tactu ⁊ viſu ⁊ ex infirmi narratione.

Cura . ſi poſſibile eſt fiat flebotomia in manibus de vena epatꝭ ⁊ ſplenis ⁊ maxime ſi ſecundum plurimū continet ab vmbilico ſuperius. Si autem continet ab vmbilico īferius fiat flebotomia de ſaluatella in pede dextro ⁊ ſiniſtro nā flebotomia iſtarum venarū manuum ⁊ pedum purgat ⁊ remouet ſanguinem groſſuꝫ et melancolicum: a uenis ⁊ mēbris omnibus et toto corpore: ſi aūt flebotomia fieri nō poſſet ponātur ventoſe cum ſcarificatione in ſpatulis ⁊ naticis et dorſo. eo quod ſuperfluitatē ſubcutaneā ⁊ ſcabioſam bene remouebit: ⁊ abſtineat omnis ſcabioſus ab omni re ſalſa ⁊ acuta ⁊ dulci: ⁊ vtat rebus humidis acetoſis ⁊ vino limphato. Mundificet corpus ante flebotomiā: ⁊ poſt cum re que ſic fit. ℞. mirobalanorum citrinorū. ʒ. xv. celidonie. ʒ. ij. epithimi ſene fumi terre vel eius ſeminis añ. ʒ. v. ſeminis ſcariole ſeminis roſarū polipodij: abſinthij añ. ʒ. iij. coquantur omnia in. lī. iij. aque donec ad duas partes vnius. lī. aque reducant ꝑter epithimum quod in fine decoctionis debet addi: et poſt ħ omnia manibus fricata collent in qua collatura ponant. ʒ. x. terreniabin: ſi aūt terreniabin non habeat ponat pro eo zucharū roſatum vetus ⁊ talis decoctio multis ſumat vicib⁹. Sirup⁹ ad ſcabiē ⁊ pruritum ſic fit. ℞. ſene epithimi añ. ℥. j. polipodij prunorū ſiccorum añ. lī. s. fumi terre. lī. j. zuchari. lī. s. piſtent omnia groſſomodo et buliant cum zucharo in. lī. v. vini ⁊. lī. v. aque donec quaſi conſumpta ſit medietas tunc collet ⁊ reſeruet de quo omni mane ſtomacho ieiuno ſumat patiēs. ℥. iiij. abſq̄ adiuncto: educit enim materiā aduſtā ſalſaꝫ ⁊ ſic curat ſcabiē ⁊ pruritū. Pillule valētes ad ſcabiem ⁊ pruritū. ℞. aloes mirobalanorū citrinorū añ. ʒ. j. ſcamonee roſarum rubearū añ quartam. j. tertie fiant pillule cum ſucco fumi terre vel aq̄ decoctiōis eius. ⁊ eſt potio vna facta purgatiōe multotiens poſt flebotomiam vel ventoſationem ante potio talis quottidie erit ſumēda. ℞. pruna. x. tamarindorum mundatorum a ſuis ſeminib⁹ zuchari añ. ʒ. x. ſuꝑ iſta fundant due partes aque feruētis ⁊ per noctem vnam ſic dimittant tunc fricent manibus ⁊ collent ⁊ in potu dent. Si autem bulirent aliquantuluꝫ fortius operarent addant iſtis ſene ⁊ fumus terre ⁊ tunc ex decoctione ſumantur omni die. ℥. iij. Electuarium ad ſcabiem. ℞. mirobalanorum citrinorum. ℥. j. ſene fumi terre añ. ℥. s. ſucci abſinthij quantum ſufficit ad eorum conſpſionem addat huic medicine quantū eſt quarta mirobalanorum conficiat cum melle ſumatur ex hac medicina quātum eſt magnitudo auelane: ſi autē pruritus eſt ſiccus ſumat ſerum ſepe cum mirobalanis citrinis ⁊ indis ⁊ zucharo ⁊ comedat ſuccum frumenti ⁊ ordei cum zucharo mane ⁊ ſero: ⁊ ſepe poſt mundificationem vnaꝫ vel plures balneet in aqua calida in qua ſit acetum ⁊ oleum roſatuꝫ ⁊ folia apij ⁊ fum⁹ terre vel ſimilia. ⁊ poteſt ieiuno ſtomacho lac potare acetoſum. Aliud remedium ad ſcabiem ⁊ pruritum ratione mundificationis ⁊ preparationis materie ſic fit. primo abſtineat ab omnibus generantib⁹ flegma ſalſuꝫ ⁊ humores aduſtos: vtat vino limphato albo ⁊ nutriat ex carnibus edi caſtrati ⁊ piſcibus recentibus conditis cū aceto ⁊ ex carne volatilium domeſticorum ⁊ carnibus porcellorū recentibus ⁊ agnorum annualiū ⁊ vitellis ouorum. Comedat ſpinachias rapas et folia eorum ⁊ lactucas cucurbitas: ſcariolas boraginem et brodium cicerum ⁊ ſimilia et omni die in ortu ſolis ⁊ antecenam ſummat. ℥. ij. ſyrupi de fumo terre facti ex ſene ⁊ epithimo cum melle ſi ſcabies fuerit humida cum. ℥. iiij. aque calide. Si autem ſcabies fuerit cum pruritu ⁊ ſicca ſumat eundem ſyrupum factum cum zucharo in eadem quātitate ⁊ eiſdem horis ⁊ cum aqua calida: et purget ſepe cum pillulis ⁊ decoctionibus dictis ſuperius ⁊ flebotomietur et ventoſetur poſt purgationem vel purgationes: ⁊ intret balneum aque dulcis ſepe in quo ſit oleum roſatum ⁊ aliquid aceti vl' oleum de camomilla cū folijs apij ⁊ fumi terre. Pillule alie bone ⁊ vtiles in hoc ſic fiunt. ℞. aloes. ʒ. ij. ſene epithimi fumi terre añ. ℥. s. agarici. ʒ. j. ſcamonee maſticis añ. ʒ. s. mirobalanorum indorum ʒ. iij. terantur ⁊ conficiantur pillule cum ſucco fu-

miterre vel apij. doſis eſt.ʒ.ij. vel.ʒ.ſ. vel.ʒ.j. ad minus. Poſt balnea ⁊ purgationes ⁊ ſubtractionem ſanguinis fiant vnctiones. Ungentū ad ſcabiem valde bonum. ℞. litargirij: attramenti citrini añ.ʒ.ij. hoc per vnam ebdomadam dimittantur ad ſolem agitando frequenter cum ſpatula miſcendo cum aceto omni die et poſtea reponantur. Aliud ad idē. ℞. baurach coſti: ſalis: elebori albi añ.ʒ.j. ſtoracis.ʒ.vij. aceti ⁊ olei roſati quod ſufficit ad incorporandum vt poſſit ex eo inungi in balneo: et poſtq̄ corpus fuerit linitum maneat ſic et poſtea lauetur ex aqua balnei. Aliud ad idem ⁊ eſt fortius. ℞. argenti viui extincti: cathimie argenti ſcabioſe: elebori albi: alchali: litargirij: ex his omnibus cum aceto ⁊ oleo roſato mixtis fiat vngentum ⁊ in ſero vngantur membra ⁊ ſtet ſic per totā noctem ⁊ mane ingrediatur balneum: ⁊ tunc fricetur patiens cum ſaponaria vel vermiculari poſtea lauetur cum aqua calida. his factis ſuper ipſum fundatur aqua frigida ⁊ cum oleo roſato vngatur ⁊ tunc intret lectum. Aliud ad idem. ℞. axungie porci liquefacte.℔.ſ. ſalis triti in vltimo.ʒ.ij. ſulphuris.ʒ.iij. miſceantur: et ſi veles ipſum facere fortius adde cum predictis.ʒ.ſ. argenti viui extincti. Ungantur membra ſcabioſa de iſto vngento tribus diebus continue preter quod remoueatur ⁊ poſtea vadat infirmus ad balneum ⁊ fricet omnia membra ſua cum roſis ⁊ floribus camomille: ⁊ ſic faciat de tertio in tertium donec plena liberatus fuerit. Si autem neceſſe fuerit purgetur iterum ⁊ aperiantur vene que ſunt in pedibus inter anularem digitum ⁊ auricularem ⁊ ſecundum iſtā viam omnis ſcabioſus poterit perfecte abſq̄ periculo liberari.

Capitulum ſextum decimum de prohibitione generationis pediculorum ⁊ deſtructione eo⁊ qui nati ſunt.

Multiplicantur pediculi in hominibus propter immundiciam ⁊ propter mutationē aque ex multo labore. et ſudore: et multiplicatione ſordiciei propter negligentiam. ⁊ pigritiam balneandi ⁊ mutandi pannos lineos ⁊ laneos. nā in laneis magis multiplicantur q̄ in lineis: eo q̄ in laneis plures multiplicantur ſordicies ⁊ retinentur propter eorum raritatē ⁊ ſpongioſitatem ⁊ ſic cuius plus fiunt pediculi ⁊ ſepius: ⁊ ex illa cauſa deficientes pannos lineos indigent pānis mundis ſepius ⁊ balneis ⁊ fricationibus abſtergentibus aliis hominibus. Comeſtio rerum habentium malū odorem ⁊ fetentium: ⁊ ficuum viridium ⁊ ſiccarū abſque amigdalis ⁊ nucibus pediculos in omnibus hominibus multiplicat. comeſtio vero alleorum cum nucibus ⁊ amigdalis deſtruit materiam ex qua pediculi generari ſolent. conuerſatio vero ⁊ vſus cum hominibus in mundis in quibus multiplicantur pediculi dat cauſā ad pediculos generandos: viatoribus ⁊ facientibus itinera longa per terram ⁊ aquas ⁊ mare ⁊ ſpecialiter cum iacet ⁊ fricantur in alienis lectis ⁊ pannis immundis et ſi ipſi per ſe ſint etiā immundi pediculi contingunt ⁊ eueniunt imo multiplicantur. Ea autem que pediculos deſtruunt et venire non permittunt ſunt omnia contraria: et vt pediculoſi ſtudeant in vſu balnei ⁊ fricationum ⁊ rerū omnium que cutim et corpus totum abſtergunt ⁊ mundificant: ⁊ ſpecialiter circa ſuperficiem. conueniens ⁊ vtile eſt vt tales pannos mutent quanto plus poſſunt et ſint panni linei panni etiam delecto omni die mutentur ſi poſſibile eſt. Medicamen interficiens pediculos ⁊ lendines ſic fit. extinguatur argentum viuum ⁊ miſceatur cū oleo ⁊ inungatur ex eo cingulus factus ex filis laneis cum quo pediculoſus cingatur: vel quod ſuper ſe appendat. Aliud. ℞. arſenici rubei ſtafiſagrie: elebori albi: baurach ante terantur ⁊ miſceantur cū aceto ⁊ fiat inunctio. x. diebus continue et dimittantur ſic cum vngento omni die per horam: ⁊ poſtea abluat ⁊ lauetur cū aqua cali. aliō ſuffumigent panni omni die cū eleboro albo vel lupinis: aut cū ciclamine ideſt pane porcino: vel cum folijs citri. Aliud. Si ponantur folia citri vel abſinthij. vel roſarij. ſilueſtris i oleo ⁊ ex eo patiens inungatur valet quia pediculos interficit. Aliud ſi miſceatur terra argenti viui cum oleo ⁊ inungatur ex eo patiens interficit pediculos: ⁊ idem facit elleborus albus. Sola fricatio fricatio cum puluere ſtaphiſagrie fortis per membra deſtruit pediculos mirabiliter abſq̄ nocumento Sola mundificatio corporis ⁊ cutis: facta cū balneo aque decoctionis abſinthij: ⁊ cū continua alteratione pannorum lineorum mundorum alborū lecti ⁊ veſtimentorum impediret generationē pediculorum ⁊ generatos deſtrueret.

Capitulum.xvij. de his que ocultant odorem alleorum ceparum ⁊ porrorum.

Si caſeus incidatur in parua fruſtra ⁊ coquatur in oleo vł oleo onfancino in patella: ⁊ conſpergatur vndiq̄ ex puluere gariofilorum: ⁊ comedatur poſt eſum alleorum ⁊ ceparum vel porrorum remouebunt odorem illorum. gariofili ſoli ſi bene maſticentur ⁊ per longum tempus poſt comeſtionem illorum ⁊ ſimilium eorum remouebunt odorem. Idem operatur coriandrum ſiccum vel viride ⁊ eius ſucc⁹. Ruta ſi maſticetur ⁊ comedatur poſt illud idem facit. Nam ineſt ei proprietas faciendi illud. Zedoaria ſi maſticetur et comedatur et poſt illa idē facit: ⁊ ſi ſummitates rubi qui facit moras maſticentur poſt predictorum comeſtionem faciunt idem: ⁊ ſpecialiter ſi vinum odoriferum poſt bibatur non in multa quantitate. Et ſi menta vel mentaſtrum vel herbe matie maſticentur ⁊ comedantur poſt allea et ſimilia: ⁊ cum ea aliquid aceti bibatur remouet eorum odorem. Similiter ſi fabe vel lentes aſſate comedantur poſt illa ſedant eorū odorem quodammodo ſi maſticentur pars.j. cimini et per.ſ. gariofilorum et grana.iij. ſpice vel.j. muſci ⁊ trabiciantur remouebitur odor illorum et ſimilium perfecte.

Capitulum.xviij. de his que ocultat odorē vini et his que multum bibere faciunt et de leuiter ebriant ⁊ his que aleuiant ebrietatem ⁊ decuratione eius.

Quando poſt vinum maſticantur cepe: vel cepe ſimilis cum cubebis: aut coriandrū maſticare: aut comedere cepas aut napos conditos cum aceto: ⁊ bibere aliquid aceti omnia talia odorem vini remouent deprimunt ⁊ deſtruunt. Medicamen forte ad hoc. Recipe ciperi cubebe zedoarie miſceantur: ⁊ maſticentur fortiter poſt vinum ſumptum eius deſtruunt odorem. ſi comedantur poma acetoſa vel maciana q̄ idē eſt: ⁊ fortiter maſticentur poſt potum vini ⁊ cum eis aliquid ſumatur aceti odorē vini mirabiliter deſtruunt: ⁊ odorem oris reddunt bonum. Ea que valent ad multum vinum bibere dum ſunt vt ea die qua vult bibere non multum repleatur cibo neque comedat dulcia: taſſeam viridem vel albam ſorbeat cibari in eſt q̄ fit de carnibus et aqua et vocatur taſſea alba. ſi autem in eodem cibario ponatur herba vi

ridis dicet taſſea viridis ⁊ comedat micas molles in iure pingui ⁊ carnem habentem pinguedinem admixtam comedat temperate neqꝫ illa die laboret poſt comeſtionem: ſed ſtatim poſtq̃ expergefactus fuerit bibere incipiat ⁊ ſit non habēs grauedinem cibi precedentis diei in ſtomacho. Alia que ad potandum valde iuuant ſunt comedere carnes ſalitas cum carnibus noſtranis aut carnes cū caulibus imperialibus aut carnes cum lentibꝰ vel ciceribus ſumere acetoſitatem citri poſt vinū: aut ribes: aut berberis aut citonia: aut granata acetoſa vel maciana acetoſa ideſt poma noſtrana vł res ſalſas aut acetoſas auxiliantur multum ne vinum noceat. ꝙ autem retardat ebrietatem eſt medicamen hoc. ℞. ſemina caulium: ciminum: amigdalarum excorticatas. mentaſtrum: ſal. abſinthij: rutam ſiccam ameos terantur ⁊ miſceantur. ⁊ ſumātur de eo. ʒ. ij. ieiuno cum aqua frigida: ⁊ hoc habet locum ſi ille qui ſumere debet calorem non habet: nam ſi calorem patiatur nullomodo de medicamine ſumat. Aliud ꝙ coadiuuat ad bibendum et impedit vinum vt non noceat eſt comedere anteq̃ vinum ſumatur ⁊ poſt amigdalas ſalitas vel lētes ſalitas autē oliuas conditas ſale: aut capares napos conditos cum ſale et almuri. Medicamen ꝙ ebrietatem euenire facit ſic fit. ℞. nucis muſchate. ʒ. s. caſſie lignee. xilo aloes añ tertia pars. ʒ. j. mandragore ſeminis apoij. ſeminis iuſquiami añ. ʒ. j. ex his omnibus tritis trociſci informentur quorū vnus ſi cum vino diſſolutus fuerit vehementer inebriat ⁊ ſit vnuſquiſqꝫ. ʒ. s. vel. j. in pondere. Aliud decoquatur iuſquiamum magnum nigrum et cortices mandragore in aqua donec rubea fiat que ſi cum vino miſceatur vehementer inebriat. Aliud ſumatur aqua in qua decoquitur lolium ꝙ naſcitur cum frumento ⁊ miſceatur cum vino vel detur aqua in qua vſnee aut res habens mucillaginem madefacta fuerit: aut vinum in quo xiloaloes madefactum fuerit tribuatur. Aliud fortius. Recipe mirrhe: caſſie lignee opij iuſquiami omniū añ. ʒ. vniꝰ ſextam partem: ſpice: gariofilorum añ tertiam. ʒ. j. hec trita cum vino mixto tribuantur ⁊ ē vna doſis. Ea autem que manifeſte aleuiant ebrietatem ſunt acetum ⁊ aqua cum miſcentur ⁊ bibuntur: aut aqua mixta cum lacte aut ſero acetoſa multum tribuenda ſunt. Et ſi acetum ⁊ oleum roſatū ſuper caput mixta fundantur valēt. Et ſi camphora mixta cum aqua roſata naribus applicetur vel odoretur vtilitatem prebet. Scire hic conuenit ꝙ vtilius in hoc caſu eſt vomitus voluntarius vł coactus: preterea valde vtile eſt ad hoc vt manus et pedes ponantur in aqua frigida: ⁊ vt cum ſale decenter fricentur. Comedere micas panis vel bucelas infuſas in aqua agreſta vel aceto vel ſucco berberis: aut vino de granatis acetoſis multum confert. Et ſi talia comederentur cum lentibus coctis plus conferunt. Si comedantur caules aut caules imperiales cocti poſt vini aſſumptionem excedentis quantitatem: virtus vini omnino deſtruetur. Iterum ſi comedatur cepe cum aceto forti ⁊ abluātur teſticuli cū aceto ⁊ aqua virtus vini deſtruetur manifeſte ad ſenſum.

Cura ebrietatis poſtq̃ virtus vini deſtructa eſt vt incipit deſtrui ē diu dormire: ⁊ poſt ſomnum ingredi balneum ⁊ ſedere in balneo. i. ſtupha ſcilicet tēperato: ⁊ ſuper caput eius fundatur multitudo aque tepide et exeat balneum. et comedat pulos coctos conditos cum agreſta vel vino berberis vel vino de granatis: aut comedat gellatinam aut cibarium factum cum aceto. deinde vice alia dormiat ⁊ poſt ſomnū fundat oleum roſatum mixtum cū aceto ſuper caput ſpecialiter ſi dolorem capitis habuerit: ⁊ poſt hoc iterum dormiat. ⁊ ſi ſanitas crapule tardauerit bibat parum vini cum multa aqua. Multum loqui ⁊ longam incedere viam ſuauiter ⁊ olfacere oleū iuſquiami ⁊ folia ſalicis nec non roſas ⁊ camphoram ⁊ aquam roſatā nec non infundere caput in aqua tepida. ſunt de his que crapulam remouent. Aliđ ℞. ſeminis ſcariole ſeminis cauliū: berberis mūdati a ſuis granis ſumac: lentiū excorticatarum: roſarum ſpodij añ. ʒ. x. ex quibus omnibus tritis et cribratis. ʒ. iij. cum ſexta. ʒ. vnius camphore et cum. ℥. j. acetoſitatis citri aut cum ſucco mali granati acetoſi vel ſucco ribes ſunt potande. Aliud ſi trahiciatur de ſemine coriandri ſicci mixti cū equali quantitate zuchari albi quantum poteſt tribus vicibus valet. Rob ſiue ſucci qui valent ad crapule remotionem ⁊ eam curant ſunt rob de ſucco vue acerbe: ⁊ rob de acetoſitate citri ⁊ rob de ribes de berberis de granatis ⁊ de pomis acetoſis: ⁊ breuiter omnes res acetoſe valent ad iſtud. Aliud aqua in qua ſumac ⁊ tamarindi atqꝫ pruna fuerint infuſa ſumatur ⁊ cum ſucco acetoſitatis citri vel arancij miſceantur: aut granati acetoſi qui ſit eiſdē quātitatis quibus tantum zuchari quantum eſt totū addatur que omnia vſqꝫ ad ſpiſſitudinem coquanda ſunt: ex quibus poſtea quaſi ſorbendo aliquid ē ſumendum. Sollēnitas que attenditur in curatione crapule non habet locū in noſtra contracta eo ꝙ continue vtitur vinum illic ab hominibus. In terra vero ſaracenorum habet locum: eo quod faciunt beuariam temporaliter in qua bibunt vinū abſqꝫ menſura ⁊ modo: et inebriantur malomodo ita ꝙ ebrietas durat in eis per. xxiiij. horas et plꝰ. Unde cum non ſint conſueti bibere vinum magis leduntur a vino q̃ conſueti ⁊ propter hoc in eorū cura crapule maior requiritur ſollemnitas quā in xp̄anis.

Capitulum. xviij. de tumoribus qui fiunt in modum tumoris pediculi qui cito fiunt ⁊ cito recedunt ⁊ precipue quando homo ſcalpit.

b

Ec paſſio ſemper cōtingit aut propter ſuperfluitatem ſanguinis qui eſt in venis que ad ſuperficiem cutis bonitate nature expellitur: aut propter malitiam ſtimulantis materie membra ad exteriora: ⁊ differentia inter iſtos duos modos infirmitatis talis eſt quia ex prima homo manifeſtam ſentit aleuiationē in omnibus membris quamuis in ſuperficie membri infirmitatem habeat. In alia ſentit totum contrarium: videlicet grauedinem ⁊ laſſitudinem in omnibus membris infirmitatem in exterioribus ⁊ tunc ſignificat febrē continuam in futuro. Unde multum preuidendū eſt ⁊ ſubtiliter conſiderandum.

Cura primo fiat flebotomia aut ſubtractio ſanguinis per aliquam viam ſi poſſibile fuerit et poſtea mundificetur totum corpus ſi patiens ſtrictus fuerit ſecundum ventrem ⁊ egritudo fuerit ex violentia materie ⁊ eius habūdantia cum tamarindis ⁊ aqua prunorum ⁊ manna: aut purgetur cum decoctione mirobalanorū citrinorum tamarindis ⁊ aqua prunorum ⁊ ſimilium. Nutriatur cum gelladina ⁊ cibis acetoſis: videlicet cum lactuca portulaca ⁊ cucurbitis: et cum carnibus conditis cum agreſta aceto vino de granatis acetoſis ⁊ ſucco berberis ⁊ ſimilibꝰ. Bibat vinum debile limphatum cum quincuplo eius de aqua frigida. In fine vero ponatur in balneo aq̃ tepide decoctionis roſarum acetoſe et foliorū mal

ne ⁊ violarum. poſt balneū lauetur totum corpus cuz aqua roſata in qua ſit aliquid aceti albi: crociſcos de camphora vel ſpodio ſumat aliquando cuz iulep ſepe: bibat iulep aut ſyrupum roſatum cum aqua frigida aut zucharum album mixtum cū aceto ⁊ aqua roſata. aut ſuccum citri vel arancij mixtum cuz aqua frigida.

Capitulum. xx. de alaſef vel de ſudationibus. ideſt puſtulis paruiſſimis que fiunt in corpore hominis ex ſudore et aliquando fiunt in membris vt pulicis morſus.

Eſudatio vel reſudatio nō contingit neq3 fit niſi ex ſudoris multitudine tempore magni caloris poſtea fiunt in mēbris puſtule parue rubee vl' citrine. Fit autem hec egritudo ex vapore calido qui reſoluitur a materia calida colerica vel a ſubtilitate ſanguinis: ⁊ eleuatum cum ſudore ad ſuperficiem cutis ⁊ ipſam inficit.

Cura primo oportet vt totum corpus lauetur ex aqua frigida in qua aliquid aceti ponatur et infundantur panni in aqua roſata et ponantur ſuper membra et cum exiccati fuerint iterum infundantur: et ſuper loca ponantur: locetur infirmus ad iacendum ⁊ morandū in locis frigidis vel infrigidatis cum vino vel cum aqua frigida: ⁊ epithimentur loca cum aqua frigida ⁊ oleo roſato ⁊ aliquantulo aceti. Nutriatur patiens cum omnibus cibarijs acetoſis vel cum cibarijs conditis cum ſuccis acetoſis deſtruentib⁹ coleram ⁊ ſubtiliantibus ſanguinem: vel eius acuitatem. Si autem corpus fuerit repletum flebotometur vel mundificetur cum tamarindis ⁊ aqua prunorum ⁊ ſimilium poſt infrigidationē locorum epithimentur loca cuz croco ortulano ⁊ radicibus celidonie mixtis cuz aceto ⁊ oleo roſato balneetur in aqua tepida decoctionis roſarum ⁊ fricentur mēbra cum ſale alcanna et aceto mixtis. In fine vero fricentur omnia eius membra cum ſulphure ⁊ vngatur totum corpus cum oleo roſato in quo ſit aliquid camphore ⁊ aceti.

Cap̄m. xxj. de morphea alba ⁊ rubea ⁊ albaras

Differentia iſtarum ē talis: quia morphea alba fit ex materia frigida quā natura non mēbris aſſimilat in colore. Unde remanet macula alba in ſuperficie cutis. Nigra vero fit ex materia melancolicā quam natura non aſſimilat membris ⁊ ideo fit macula nigra in ſuperficie membrorum. Albaras vero fit ex eadem materia ex qua fit alba ⁊ ex qua fit nigra. ſed differt ab eis in h: quia in albaras eſt materia ꝓfundata vſq3 ad carnem et os ⁊ eſt cuz ea aliquādo pruritus: aſperitas: ⁊ ſcabioſitas: ⁊ fit tunc de genere ſerpiginis vel impetiginis. In alijs vero duabus morpheis materia non continet̄ niſi in ſuperficie cutis tantū ⁊ ſunt priuate alijs conditionibus: virtus enī expulſiua in alba ⁊ nigra eſt fortior ⁊ materia ſubtilior et paucior Sed in albaras materia eſt groſſior ⁊ virtus debilior ⁊ ꝓpter h male ⁊ cuz difficultate curat̄: imo ſecundum plurimum nullomodo curatur.

Cura morphee albe eſt: vt ſepe in aurora ad moduz nucis magne ſumat̄ de trifera minori quaz facimus. c. de his que tardant canitiem: ⁊ poſt eā vel cuz ea bibat̄ aliqd vini vel ſumat̄ de pillulis cochijs vel medicamē de turbit bis in mēſe: ⁊ poſt purgationē fricet̄ morphea alba cuz tāpno cū tapſia: ⁊ ſemine raffani: ⁊ rubea cum eleboro albo ⁊ ſinapi tritis: et cum aceto forti mixtis: aut fricetur locus multotiens ad ſolem cū ſcalonia: vel cepe tādiu q locus veſicetur: fricetur locus etiaz aliquādo cuz radice lapacij acuti contuſa infuſa ⁊ dimiſſa in aceto albo: vel emplaſtretur locus cuz ſinapi ⁊ ſtercore columbino ⁊ ficub⁹ ſiccꝫ piſtatis ⁊ mixtis ſimul. h enim emplaſtruz mirabiliter rubificat locuz. ⁊ albedinē remouet: ſi autem locus nimis inflaretur ⁊ doleret vngatur cuz oleo roſato calido. Nutriatur patiens cum carnibus aſſatis ⁊ rebus calidis: vt ſinapi alleis: ⁊ ſalſamentis. ⁊ bibat vinum non multiplicatum in quantitate abſq3 aqua. vtatur electuarijs calidis: ⁊ abſtineat habens morpheam albam ab omni re generante flegma ⁊ humores frigidos. Si incurreret dolorem capitis vel aliquam caliditatem membrorū ex vſu rerum calidarum reprimatur cum aceto vel ſyrupo acetoſo: aut cum aceto et aqua frigida ab vſu aque roſate et coitu: et a balneis aque dulcis multum abſtinere debet talis patiens: ſed ſi inueniret balnea ſalſa: vel aluminoſa ſulphurea: aut enea vtatur his ⁊ fricationibus locoruz in quibus morphea reperitur.

Cura morphee nigre primo oportet vt mundificetur totum corpus et regatur regimine ⁊ dieta dictis in capitulo de melācolia. Si autem corpus eſſet carnoſum et pingue: et rubeum fiat flebotomia de ſaluatella manus ſiniſtre ⁊ pedis ſiniſtri: locus vero fricetur cum ſapone ⁊ aqua calida ſepe: ⁊ ingrediatur balneum ⁊ vtatur regimine humectante. epithimetur etiam locus cum ſemine raffani et eleboro albo ⁊ ſemine eruce ⁊ aceto: ⁊ preter hec omnia remedia que valent ad pannum faciei ſunt vtilia et conuenientia in caſu illo et fieri debent ſi fuerint neceſſaria.

In cura vero albaras eſt attendendum q omnis morphea vel albaras que non rubet de facili quando fricatur vel cum acu pungitur ſanguinez non emittit eſt difficilis curationis vel incurabilis econtrario in contrarium. preter hoc albaras ⁊ omnis morphea dat ſignificationem ad lepram de futuro. primo conueniens eſt. vt fiat vomitus quaſi omni die: ⁊ mundificetur corpus cuz medicamine de turbit: vel cum pillulis cochijs: aut fetidis: vel ſtomaticis alkindi: ⁊ vtatur electuario de anacardis: aut tyriaca ſemel in ebdomada. Regatur habens albaras cum dieta deſicatiua. videlicet cum rebus ⁊ carnibus aſſatis ⁊ cuz ſinapi et ſalſamentis ⁊ vino veteri ⁊ in quantitate pauco: ⁊ ſicla. vtatur carnibus auium ſilueſtriuz: ⁊ rebus calidis deſicatiua: et ſpecialiter ſi corpus humidum fuerit ⁊ pingue. Si autem corpus extenuatum fuerit vtatur rebus humidis boni nutrimenti vt dictuz eſt. c. de melancolia ⁊ vino limphato. Epithimetur albaras cum re que ſic fit. ℞. tapſie. portulace agreſtis: vel lactarole: ſtafiſagrie: vel radicū tampni: ventriū cantaridaruz an̄ partes equales hec omnia piſtata miſceātur in aqua in qua rubea fuerit cocta. ⁊ poſtq3 locus fuerit fortiter fricatus cum cepe vel cum ſcalonia ponatur ſuper locum ⁊ dimittatur tamdiu quod locus fuerit manifeſte alteratus vel vlceratus vel veſicatus: tunc ſi tota albaras deſtructa fuerit cum ſuis radicibus bonuz erit ⁊ tunc debet curari cum conſolidantibus ⁊ dātibus colorem loco: vt eſt color naturalis cutis de quibus inferius dicemus. Si autez de malitia aliqd remāſerit cōtinuet̄ fricatio cū cepe ⁊ ſinapi ⁊ rebus vlcerantibus ⁊ veſicātib⁹ donec tota malitia ſit remota: vlcerat̄ ⁊ veſicat̄ locus cū ſucco anacardi quādo locus cū eo fricat̄ corodit̄: veſicat̄: quādo fortiter fricatur cum alumine fecum alleis et

aceto: et ſumⁿmū ꝙ poteſt fieri in h̄ caſu eſt tāgere
locum cū ferro ignito. Si autez albaras fuerit in
loco in quo ventoſe ſolent poni ſubtrahatur ſan-
guis ex loco: et poſtea inungatur ex litargiro albi
ficato ꝙ ſic fit. Teratur litargiruz ⁊ admiſceatur
cum oleo roſato ⁊ exiccetur ad ſolem: ⁊ cū exiccatū
fuerit ībibatur cū oleo roſato ⁊ exiccetur ad ſolem
et cum exiccatū fuerit itez teratur et ībibatur cuz
oleo roſato et exiccetur ad ſolem ⁊ tādiu ſic fiat do
nec litargiruz ſit albificatū ⁊ ſic cum iſto epithime
tur locus in quo albaras facta eſt propter apposi-
tionem ventoſaꝝ remoto ſanguine qui eſt in loco
cum ventoſis dealbabitur iteretur hic modus rec
tificationis loci leſi per ventoſas multotiens ſi ne
ceſſarium fuerit ponendo ventoſas ſuper locū vn
gento ſepe vel epithimando ipſam morpheam cū
litargirio albificato. Illud ꝙ plus valet in remo-
uendo panū ⁊ morpheam albam et nigram ⁊ rube
am eſt fricatio vel epithimatio temperata cū lacte
ficuum vel foliorum eius ad quā poſt excoriationē
loci ſequitur inunctio cum litargirio abluto. De
his que habent rectificare locū vbi erat albaras ⁊
tingere ſm rubedinem vel nigredinem vel conſo-
lidare eſt h̄ ꝙ ſic fit. ℞. cere rubee: mirrhe: fecis vi
ni aluminis roze an̄ terantur et miſceantur: ⁊ locꝰ
ex iſtis tādiu fricetur multis vicibus donec patiēs
anguſtietur: h̄ enim locum tingit et eius tinctura.
xx. manet diebus. Aliud ſi epithimetur locus ex
rubea mixta cum aceto valet. Aliud fiat epithima
ex rubea et tapſia mixta cū aqua in qua braſiliū fu-
erit coctū idē operatur. Ultimum remediū ad al-
baras ſi curari poteſt poſt excoriationē ⁊ remotio
nem albaras cum rebus veſicātibꝰ ⁊ vlcerantibus
aut cum ferro ignito ſic fit. ℞. litargirij albificati
ʒ. iij. rubee tinctorum braſilij an̄. ʒ. j. s. teranꞇ iſta
duo ⁊ miſceantur cum litargirio albificato: ⁊ cum
his miſceantur ita vt fiat liquiduz de aqua in qua
braſilium fuerit coctuz: vel creta rubea de iſto om
ni die locus excoriatus vſqꝫ ad curationem epithi
metur. Dicitur ꝙ ſi albaras vel aliqua ex morphe
is omni die epithimetur cum ſanguine ſerpentis
nigri ꝙ de proprietate hic ſanguis curat: ⁊ remo-
uet albaras et morpheam: de quo noſtro tempore
non ſciuimus veritatē ⁊ deus melius nouit.

Capitulum. xxij. de lepra.

Ec infirmitas fit ⁊ prouenit ex expſſione colere nigre: vel melancolie in toto
corpore: ⁊ corrumpitur cōplexio mēbro
rum ꝑ h̄ ⁊ ipſorum forma: ⁊ aliquando
continuitas: ita ꝙ corroduntur membra aliquando
⁊ cadunt: caſu qui fit ab vlceratione ⁊ aliquādo fit
ꝙ nō vlcerantur ⁊ fit quaſi ſicut cancer ↄmunis to
ti corpori. Cauſa materialis huius egritudinis eſt
melancolia naturalis cū cōculcatur in mēbris pre-
ter naturam: ⁊ aduritur abſqꝫ ꝙ putrefiat: ⁊ me-
lancolia generata ex alijs humoribus ꝑ viam adu
ſtionis et eſt impoſſibile vt fiat hec infirmitas niſi
ex materia reducta ad genus melancolicū per viā
aduſtionis aut ex ipſa melancolia naturali aduſta:
apparet manifeſte ꝙ in iſta egritudine leditur cō-
plexio cōpoſitio et continuitas: ⁊ quando hec mate
ria expellitur ad membrū vnuz facit accidere duri
tiem: aut ſephiros: aut cancrū: per ſephiros intel
ligas duritiem melancoliā abſqꝫ ſenſu ⁊ caliditate
⁊ fit preter ꝙ circha ſephiros apparent vene ni-
gre: vel virides circundantes ipſum plene ſangui
ne melancolico aduſto que apparent in cancro. Et
ſi fuerit hec materia aduſta ſubtilis facit accidere
eſthomenum. Et ſi expellitur hec materia ad ſuper
ficiem cutis fit impetigo: vel morphea nigra: vel
albaras ⁊ ſi ſpergeretur per totū corpus ⁊ putre-
fieret faceret febrē melancolicā ⁊ ſi nō putrefieret
⁊ ſpergentur per totū corpus ⁊ corrumperetur in
natura ſui: ita ꝙ nō regatur a natura ⁊ cōculcatur
in membris omnibus fit ex ca lepra manifeſte ſpe-
cies cuius omnes ſunt quattuor: ſed modi iſtius in
firmitatis particulares ſunt īfiniti: ſicut modi qui
bus aduruntur humores: et reduci poſſunt ad ge-
nus melancolicū per viam aduſtionis. Aſſignan-
tur in lepra cā primitiua antecedens ⁊ coniuncta.
Cauſa primitiua in lepra eſt comeſtio omnis rei ge
nerantis melancoliā: vt eſt comeſtio vel vſus len-
tium ⁊ omniū leguminū ⁊ porroꝝ ⁊ carniū ſicca-
rum et cauliū ⁊ caſei ⁊ fungorum ⁊ tartufularum ⁊
aceti et carnium ſilueſtrium ⁊ ſpecialiter leporis et
vulpis ⁊ lupi: ⁊ conuerſatio ⁊ vſus cum leporis: et
nimius coitus: ⁊ nimia abſtinentia ab eodē: eo ꝙ
ſupfluus coitus ſanguinez turbat ⁊ corrumpit ni-
mia vero abſtinentia congregat ſperma quo agre
gato corrumpitur ⁊ in venenuz mutatur ⁊ inducit
melancoliā ⁊ lepram. Ex coitu cū muliere mēſtrua
ta acquirit fetus cauſam ad lepram cū. n. hora illa
purgetur menſtruum ſuperfluum ⁊ melancolicuz
feculentum nō conueniens ad nutrimentū inficiꞇ
ſemē: ſed non corrumpiꞇ quin poſſit aliquādo fieri
ex eo conceptio ⁊ in tali conceptione acquiritur ra
dix complexio malis ad generandū melancoliā et
eam multiplicandā in corpore generando ꝑ infec-
tionem quaz acquiſiuit ſemē hora conceptionis. ſ.
hora qua menſtruū purgabaꞇ. Unde cū tale cor-
pus venerit ad finem iuuentutis in qua humores
aduruntur: ⁊ ad ſenectutez in aqua per naturā eta
tis melancolia multiplicatur h̄ radix melancolie ⁊
infectionis acquiſita hora coitus cū mēſtruata ope
ratur vt fermentum in paſta paulatim ⁊ oculte in-
mutando complexionem ⁊ formam totius corpo-
ris donec ſuperuenerit hora vel tempus a quo mo-
uetur ⁊ augumentetur: ⁊ ſic per viaz iſtā dat talis
coitus cauſam ad leprā. Unde quilibet ſapiens ho
ra illa a coitu abſtinere debet: ⁊ ſpecialiꞇ cū cogno
ſcere vult mulierē in qua poſſit fieri cōceptio ꝑ na
turā: ⁊ ſi vult cōſiderare honeſtatē naturalē ēt in
qua cōceptio fieri nō poſſet. Comeſtio omniū reꝝ
acutaꝝ videlicet alleoꝝ ⁊ ceparum: ſinapis: ⁊ pipe
ris: ⁊ omniū reꝝ generantiū melancoliā ꝑ naturā
aut adurendo dat cauſam ad leprā leitiniū labor ⁊
vigilie ſupflue et ars: ⁊ officiū in quo ignis ſemꝑ ē
neceſſarius ſicut ars ferrariorruz et ſimiliū dant
cauſam ab lepram: habitatio in ſeptentrione et in
locis in quibus ſiccitas cum caliditate acuta domi
natur: vel frigiditate: ⁊ habitatio in montibus in
quibꝰ hee qualitates dominanꞇ dant cāz ad leprā
Cauſa antecedens ad leprā ē cōplexio ſicca epatis
⁊ plenis. ⁊ omniū membroꝝ cū caliditate q̄ gene-
rant ⁊ multiplicant hūores calidos ſiccos aduſtos
in toto corpe: ⁊ ēt humores ipſi aduſti generati in
mēbris a rebus melancolicis numeranꞇ in antece
denti cauſa. Cauſa coniuncta ſunt humores q̄ non
regunꞇ a natura ⁊ ſunt corrupti abſqꝫ putrefactōe
inculcati in mēbris ⁊ ſpſi ꝑ totū corpus: qui cōple-
xionē cōpoſitionē īmediate ⁊ cōtinuitatē mēbroꝝ
mutant mutatione innaturali ⁊ eā in malo eſſe cō-
ſeruant ita ꝙ fit infirmitatis que lepra appellaꞇ.

Signa communia ad lepraz ſunt pruritus membroꝝ cum ſcabioſa
diſpoſitione: ⁊ ſiti et ardore vehementi: ⁊ aſpitate
totius corporis nā pruritus ⁊ ſcabies ſunt de his
que leprā antecedunt ⁊ cōcomitantur et eſt ex na-
tura materie ſalſe generate per viā aduſtiōis ī aq̄
dominaꞇ ſiccitas cū caliditate et acuitate: ⁊ rari-
tas et caſus ſuperciliorum et barbe: et rotunditas
oculorum cum inflatione palpebrarū ⁊ ſupercilio
rum: ⁊ oris labiorum: et vocis raucedo cum diffi-

cultate anhelandi et emiſſionis vocis per naſū ⁊ feto: aſcellarū: ⁊ ſudo: totius corporis ⁊ peduni: ⁊ orris et nodi apparent in cute faciei et in toto corpore et colo: faciei et oculorum fit rubeus cum fuſcedine: et contractio neruorū digitorum manuū et pedum ⁊ nodoſitas in articulis: et vngues lcinduntur cadunt ⁊ fiunt mali coloris ⁊ forme: et tota facies apparet horribilis ex aſpectu leproſi timent et fugiunt pueri: eo ꝙ facies ⁊ aſpectus leproſi diſponuntur a complexione ⁊ forma contraria diſpoſitioni naturali ⁊ equalitate que eſt in pueris: et in plantis pedum inueniuntur vlcera fetida que conſolidari nō poſſunt: ⁊ aliquando in cruribus ⁊ certiſſimum ſignum ꝙ nō fallit eſt ꝙ ſi medicus quando dubiū eſt de lepra aſpexerit in os leproſi ⁊ cōpreſſerit digitis ſuis linguā patientis: et viderit circha lingue radicem ⁊ vue: ⁊ in pallato ſciſuras et puſtulas vſtas paruas albas rubeas ⁊ citrinas fetentens que contingunt ex fumo eleuato a materia que aduritur. Unde cum reuerberetur talis fumus horribilis in loco cum aſcendit ad caput non reſoluitur imo inficit loca illa ſecundum quod eſt: ſignificat vniuerſalem aduſtionem in materia totius corporis et ſecundū hoc vere lepram ſignificat: ⁊ tales puſtule pallati et que ſub lingua ſunt et circha vuam tenent locum gramegne vel graminis que apparent in carnibus porcorum. Dicitur ꝙ ſi flebotometur leproſus ⁊ colligatur ſanguis in paraſide ꝙ poſt eius reſidentiam inuenitur in fundo eius quaſi harena vel puluis: ⁊ illud ſignificat aduſtionem vniuerſalem factam in omnibus humoribus venarū ⁊ totius corporis: ⁊ propter hoc dicitur eſſe ſignum lepre oculte ⁊ manifeſte cū impoſſibile ſit vt fiat niſi poſt aduſtionem vniuerſalem contingentem in humoribus venarum et totius corporis: pulſus eius ſubtilis inuenitur ⁊ paruus et debilis: et vrina tenuis cum colore intenſo quandoq; ⁊ quandoq; abſq; colore: imo remanet glauca: coloratur cum fit aduſtio: diſcoloratur finita aduſtione ⁊ incinerata materia. Si autem pellis totius corporis et membrorum fuerit cineritij vel terrei coloris: ⁊ fuerit aſpera et dura et cum pilis valde raris et minutis ⁊ fuerit in colore pellis infirmi et tactu ſimilis pelli elefantis: tunc iudicabitur cum alijs ſignis ꝙ lepra erit ex melancolia naturali cuius ſubtile reſolutum eſt. Si autem vlcerationes in membris apparuerint fetide horribiles cū caſu membrorum ⁊ corroſione carnis: indicabitur ꝙ lepra illa erit ex materia melancolica aduſta cuius ſubtile remanſerit cum groſſo et eſt materia talis in modum veneni: vel colera aduſta cuius groſſū aduſtum eſt mixtum cū ſubtili ⁊ eſt talis colera facta per viā venenoſam cōburens membra que tangit. Si autem colo: totius corporis parum imutatus eſt a diſpoſitione naturali. Sed eſt cum pruritu forti ⁊ contractione ⁊ nodatione in membris et articulis tunc fiet lepra que cauſatur a flegmate ſalſo. Si autem colo: totius corporis fuerit rubeus vergens ad fuſcedinē et cadunt pili capitis: et facies inflata fuerit et in facie tota et toto corpore fuerint bothor vel puſtule emittentes humorē venenoſum vel rubeum cū fuſcedine tunc lepra illa iudicatur eſſe ex ſanguine aduſto ſi ſenſerit ꝑ carnes ⁊ membra formicationes cum puncturis ⁊ ſtupore principium lepre ſignificabit.

Cura quando medicus bene machinatus fuerit ꝙ egritudo eſt in principio: et membra infirmi neq; ceciderint neq; continuitatem vel propriā complexionē amiſerint poterit h̄ infirmitas curari aut occupari ita ꝙ eius veſtigia non apparebunt: vel ad minus in ſuperficie corporis nō demonſtrabuntur primo oportet vt ordinetur eius regimē vel dieta que ſit humida ⁊ non ſicca declinans ad frigiditatē potius q̄ ad caliditatem. Nā ſi in materia aduſta perfecte deſtruat̄ ſiccitas nō remanebit veſtigiū eius quin tota ſubſtantia eius mala emēdetur ⁊ remoueat̄ maius ⁊ fortius peccatum ꝙ eſt in aduſta materia trahitur a ſiccitate. Bibat vinum album clarum odoriferum vergens ad dulcedinem limphatum. Ita ꝙ tantum de aqua quantū de vino ponatur: vel bibat vinum coctum dulce clarum limphatum vt dictum eſt: vel bibat rob de vino mixtū cum aqua aut aqua decoctionis paſſularum vel dactilorū aut aqua mellis zuchari. Comedat carnes edi agnorū annualium et ouium nō lactantium: ⁊ carnes pullorum ⁊ pullarum et gallinarum iuuenum coctas in aqua: ⁊ conditas cum vitellis ouorum ⁊ mica panis. Comedat etiam ſepe ſuccum factum de farina frumenti coctum in iure carnium condictum cum vitellis ouorum ⁊ butiro et aliquando abſq; butiro. De herbis comedat ſpinachiā: boraginem: atriplices cucurbitas lactucas: vel endiuiam poteſt poni cum eis in vere de herba fenugreci: condiantur ſua cibaria cum oleo violato: aut de nenufare: autem de cucurbitis: ⁊ cū rob de vino: ⁊ cum puluere qui ſic fit. Recipe liquiritie. ℥. ij. cinamomi. ℥. j. croci. ʒ. s. fiat puluis cribratus. Si autem corpus infirmi fuerit carnoſum ſanguineum pingue: et eius colo: fuerit rubeus vergens ad fuſcedinem fiat flebotomia de vena media: ⁊ poſt hoc quieſcat per multos dies: et fiat flebotomia de pede ⁊ manu ſiniſtra ex vena que ſeruit ſpleni et ſemper in omni flebotomia fiat magnum vulnus vt groſſicies ſanguinis vel eius fex libere poſſit exire. In alijs vero habitudinibus non laudamus flebotomiam cum minuat humidum velane: neq; in illa videtur vt q̄ntitas materie que eſt cauſa infirmitatis minoretur: purgetur vnus quiſq; leproſus bis in ebdomada vel ſemel ad minus cum decoctione de epithimo ⁊ conuenientibus ad illud h̄ modo: decoctio de epithimo ſic fit. Recipe mirobalanorum indorum. ʒ. x. polipodij. ʒ. v. ſene. ʒ. viij. turbit. ʒ. quattuor ſticados. ʒ. x. paſſularum enucleatarum. ʒ. x. epithimi. ʒ. x. buliant omnia excepto epithimo in. lt. tres aque donec medietas aque fuerit conſumpta: tunc addatur epithimum ⁊ illico deponatur ab igne: ⁊ cum aqua infrigidari ceperit fricentur ea que ſunt in aqua manibus fortiter et cum fricata fuerint colletur aqua et reſeruetur. Pillule ad h̄ ſic fiunt. Recipe agarici. ℈. ij. aloes. ʒ. vnius ſalis indi. ʒ. s. elebori nigri quartam ʒ. vnius fiant pillule ex his omnibus et conficiantur cū rob aut iulep autem cum melle omnes iſte pillule ſunt vna doſis vel due partes iſtarum pillularum ſunt vna doſis: ⁊ poſtq; infirm⁹ pillulas ſumpſerit per tres horas ſtet anteq; ſumat decoctionem ante dictam: et poſt tres horas ſumat tertiā partem decoctionis antedicte. Iterata decoctione cum pillulis bis aut ter: ſepe poſt iteratam mundificationem infirmus balnectur in aqua dulci decoctionis malue: foliorum roſarum violarū ⁊ nenufaris et non coboperiatur balneū eo ꝙ poſſet facere febrem inſpiſſando anhelitum: ⁊ cū ſteterit in balneo aliquantulum fricetur totū corpus cum farina fabarum ciceris et furfuris. Et poſt fricationem vngatur totum corpus cum oleo de nenufare calido vel de violis aut cum oleo roſato vel de cucurbita. Omni die ſumat preter diem in qua pillulas et decoctionem ſumpſerit de ſyrupo qui ſic fit. Recipe ſene. ℥. j. cuſcute. ℥. s. polipodij ℥. iij. epithimi. ℥. j. s. et ſcolopendrie: capili veneris et politrici adianthi añ. M. j. ſeminis lactucarum endiuie cucurbite: cucumeris et mello-

nis an̄. ʒ.j. paſſularuꝫ. ʒ.iij. buliant omnia preter
epithimuꝫ in. lī.iiij. aque donec. lī.j. eiuſdeꝫ aque
ſit conſumpta tunc addatur epithimū ⁊ deponat
ab igne: ⁊ cum infrigidari ceperint fricentur om-
nia manibus: ⁊ cum fricata fuerint colletur aqua:
et fiant ex eis. lī.vi. ſyrupi cum. lī.iiij. zuchari de
quo ſumat patiens in aurora omni die. ʒ.iij. cum
ʒ.iij. aque decoctionis prunorū ſi macule vel nodi
vel durities in moduꝫ morphee fuerint: vel impe
tiginis per membra mollificentur ⁊ remoueantur
tangendo ea de die in diem cū oleo violato ⁊ oleo
de nenufare mirtis in quo de camphora bono mo
do ponatur: ⁊ fit tale oleuꝫ hora qua fit talis ope-
ratio feruens ita ꝙ cōburat locuꝫ vel tangatur cū
ferro ignito plano ꝙ erit melius: et ħ fiat tantuꝫ
donec omnes macule que erāt in cute fuerint mol
lificate ⁊ mortificate: poſt ħ redeat ad balneum et
purgationem ⁊ conſolidentur loca vſta excortica-
ta cum vngento de ceruſa poſſet purgari cū pillu
lis fetidis loco pillularum ſupradictarum aliquan
do ⁊ tunc non reciperet decoctionē. Sepe ſumere
debet de ſero cuꝫ zucharo ſcilicet: ieiuno ſtoma-
cho quia bene operabitur in leproſo effectum vti-
lem ⁊ bonū. Si autē per viaꝫ illam infirmitas nō
videreť minui neqꝫ ad melius alterari: tunc opor
tet ꝙ medicetur cum carne viparum preparatarū
et coctarum vt dicetur: et bibat etiam vinum de
viperis ꝙ dicetur vel fiet inferius per viperas in
telligamus hic ſerpentes qui appellantur ſcurzi:
habent enim caput planum et ſubtile: et in medio
ſunt groſſiores: ⁊ habent caudam curtam ſubtilē
vt lacerta ⁊ ſtrepitum faciunt in ſuo motu: et de-
bent capi in locis ſiccis longinquis a palude et lu-
to et debent eſſe in colore flaui: etiam ſi dentes pa
res habuerint in parte dextra et ſiniſtra mandi-
bularum meliores erunt: tunc cuꝫ inuentuꝫ fuerit
ħ abſcindantur capita ſerpentum ⁊ caude: ⁊ remo
ueantur interiora ⁊ abluantur ⁊ ponantur in olla
noua vel lebete ⁊ cum eis ponatur aqua et aliquid
olei piper galanga anetum ⁊ ſal: et poſſunt cū eis
aliquando polli pulli columbarū eo ꝙ cibariū fi-
eret ſaporoſius et magis delectabile apud guſtuꝫ
⁊ tādiu ſimul dimittantur coqui quod caro vipa-
rum tota diſſoluantr: his geſtis comedat pati-
ens ius et carnes bibat de vino ꝙ fit cuꝫ viperis
hoc modo. Accipiantur due vel tres vipere prepa
rate et decoquātur in vno ſextario vini donec diſ-
ſolute ſint: et tunc illud vinum ſit calidu̧ buliens
cum viperis ponitur in vegiticulo in quo due ſex-
taria vini fuerint inuenta et ſic vſui reſeruetur. cū
vero patiens ex comeſtione viperarum et iuris ex
vſu vini viparum incurerit ſcotomiā: ⁊ ceciderit ⁊
inflari ceperit et abſqꝫ ſenſu ſteterit iam ſufficit ei
vſus huius rei: quia cum cutis inflata ceciderit in
uenietur ſub ea cutis noua ⁊ caro mollis: ⁊ ſic libe
rabitur perfecte. Si ergo contentus poſt ħ in die
ta ⁊ potu antedictis ⁊ balneetur ⁊ nutriatur vt ſu-
pradictum eſt vtatur poſt ħ tyriaca electa cum vi-
no decoctionis paſularum quia bene erit ei. Nos
autē abſqꝫ viperis curauimus in ciuitate bononie
Abatē ſancti martini de ruſigno ⁊ in ħ fuerunt te
ſtes omnes magiſtri ⁊ ſcolares medicinales q tūc
temporis erant bononie: ⁊ in ciuitate verone do-
minum. Oldiuiſium de padua: ⁊ nō dubitamus ꝙ
multi per viā iſtam ⁊ ſpecialiter cum vſu viparum
vt eſt dictum liberarentur ſi infirmitates eſſent in
principio: ⁊ abſqꝫ deſtructione cōpoſitionis ⁊ con-
tinuitatis membrorum. In electuario quod ſic fit
inuenimus mirabilem effectū. Recipe ſene epithi
mi an̄. ʒ.iij. elebori nigri roſarū rubearuꝫ an̄. ʒ.s.
terantur perfecte et fiat electuariū cum melle di-
ſpumato: de quo electuario ſumitur. ʒ.j. cuꝫ aqua
decoctionis ſene ⁊ epithimi de tertio in tertiū diē
vel de quarto alijs vero diebus ſumūtur quattuor
trociſci de tyro cū eadem aqua vel vino claro lim-
phato ī aurora diei diebus veneris ſemper ſumun
tur ſimiliter quattuor trociſci de tyro cum. ʒ.j. ty
riace ⁊ vino vel aqua ſupradictis ⁊ plus vſi ſum⁹
hac re in cura lepre alijs rebus ⁊ cetera. Quo mo-
ritur hic cū enim cancer qui eſt lepra vnius mem-
bri: ⁊ ſit de illis quibus non eſt ſanatio quid tunc
dicemus de lepra cum ſit eadē materia ⁊ eodē mo-
do aduſta ⁊ ſit cancer totius corporis. Soluitur ꝙ
in lepra eſt condictio vna que nō eſt in cancro vide
licet ꝙ lepra ſpergitur per totum corpus: ⁊ non fi-
gitur in profunditatibus membrorum cum venis
plenis ſanguine melancolico: vt in cancro in quo
ſunt radix cancri et ſpecialiter in principio: ⁊ an-
teqꝫ membra amittant propriā formam ⁊ compo-
ſitionem: ⁊ propter ħ quando adminiſtrantur cu-
rationes fortes ſubſtentant egritudinē leproſam:
ita ꝙ egritudo nō agit ſuper membra ſimplicia: ſꝫ
in cancro eſt totū oppoſitum: et fit per ħ lepra cu-
rabilis: cancer vero non nā cancer propter infil-
trationem ſue malitie ⁊ venenoſitatis in venis et
ſimplicibus membris: eo ꝙ ſua materia colecta ē.
⁊ non ſperſa nō recipit adminiſtrationem medici-
narum fortium que ſunt neceſſarie in eius eradica
tione niſi deſtruatur cum toto membro in quo eſt
⁊ propter ħ medicine fortes bene conuenientes ad
hoc nō poſſunt ſubſtentare egritudineꝫ quin egri
tudo agat in membra ſimplitia ita ꝙ compoſitio-
nem ⁊ formam deſtruat ⁊ totam naturam membri
in quo ē deſtruat: ⁊ ſic remanet incurabilis. Sci-
re hic conuenit ꝙ ſi caſtretur leproſus cum fuerit
in principio ſue infirmitatis curabitur a lepra cuꝫ
paruo adiutorio nos vero nunquā probauimus: ⁊
ratio quia caſtratio inducit humiditatem ⁊ minuit
caliditatem: ⁊ conuertit complexionē in contrariū
eius ꝙ inuenit. Unde viros effeminat: vt volunt
philoſophi ⁊ ſenſus ħ manifeſtat: ſed bene ſpera-
uimus in domino tempore noſtro experiri ħ. Fuit
quidam caſtratus in verona vt dixit nobis quidaꝫ
medicus amicus noſter et curatus fuit abſqꝫ medi
eo poſt caſtrationeꝫ a lepra ſed remanſit abſqꝫ bar
ba toto tempore vite ſue vt caſtrati remanent. Et
nos in cyrugia noſtra de caſtrationis modis ple-
narie determinauimus.

Capl̄m. xxiij. de verucis ⁊ porris ficis ⁊ celſis.

OMnes tales infirmitates
cauſantur et
ſiunt ex materia groſſa melācolica: que
loco illo quo naſcuntur colligiť ⁊ adu-
natur et differentia ſm̄ formam ⁊ figu
ram: ſed nō ſecundū materiā neqꝫ curationē porri
in figura habent quandam aſperitatē circha ſuaꝫ
ſuperficiē. Verucę nullā habent aſperitatē in ſua
ſuperficie et ſunt eiuſdem q̄ꝫtitatis cū porris. Fici
habent pedem ſubtilem ⁊ caput magnū per celſuꝫ
intelligas morum: mox habet formā et figuram
mori ⁊ appellatur porrus tiberoſus: et eſt maioris
quantitatis q̄ꝫ porrus vel veruca.

Cura. ſi fricentur veruce communiter
cum omni re habente acuta-
tem ⁊ aceto forti bene remouebuntur. Fricatio
cum folijs mirti. Aut cum folijs caparis viri-
dis: et aceto ſimiliter porros et verucas ficos de
ſtruit et mora. Medicina omnia acuta et carni-
um coroſiua. Ut medicamen de ſapone et calce.
Et medicamen de arſenico quod appellatur.
caliditio vel fit de flore eris et ſimilium veritas
deſtruunt. Siue ſiccentur et vlcerentur et

mundificetur vſqꝫ ad radiceꝫ bene valet in h: facta mundificatione incarnetur locus cuꝫ puluere minuti thuris et cõſolidetur ſi fricentur fortiter omni die cuꝫ aceto et ſale bene deſtruentur: ſi veruce ſcarificentur circha radices: ⁊ ſpecialiter ſi multas radices habuerint: ⁊ poſt fricationem conſpergantur veruce cum ſuis ſcarificationibus ex puluere affodilorum cũ fortato cum rodelguar: ita ꝙ totus locus denigretur bene eradicabunt ⁊ poſt ꝗꝫ denigrate fuerint cũ appoſitione butiri remoueatur totuꝫ ꝙ fuerit mortificatuꝫ: et h fiat tãdiu reiterando medicamẽ acutuꝫ donec tota radix fuerit euulſa: poſt mundificationẽ ⁊ incarnationem conſolidetur locus: ſi fricentur veruce multiplicate cuꝫ cepe ſquilitico ⁊ aceto deſtruentur omnino ⁊ ſpecialiter ſi membrũ in quo ſunt per longũ tempus anteqꝫ fiat fricatio cuꝫ verucis in aqua calida morã fecerit: ſi cuꝫ ſolo vitello ſquile viridis: h eſt cuꝫ eo ꝙ eſt in medio ſquile veruce ⁊ porri ⁊ ſimilia fricentur omni die vſqꝫ ad paucos dies deſtruentur perfecte: fricatio cuꝫ ſale aceto valet multuꝫ ⁊ verucas remouet. Si medicus poſſet cũ medicinis mundificantibus ⁊ remouentibus melancoliã infirmuꝫ purgare multũ bonũ operetur: ⁊ ſi corpus eſſet plenuꝫ ⁊ carnoſum valde ⁊ fieret flebotomia de ſaluatella manus ſiniſtre eſſet h vtile valde. Abſtinere a rebus generantibus melancoliã: vti: dicta narrata in lepra: ⁊ melancolia eſt bonuꝫ et conueniens de medicinis ꝯuenientibus ad iſtã maliciam dictum eſt in capitulo de lepra: ⁊ melancolia ſufficienter. Si fricentur porri et veruce cuꝫ portulacis remouebuntur in breui: ⁊ cũ carnoſitate et mucilagine que reperitur intra corticeꝫ limaciaꝝ que limatie reperiuntur in vineis ⁊ ortis bene curantur ſi fiant ſepe hec.

Capitulum. xxiiij. De ſuperfluitate aurium purganda.

m Olliſicetur primo ꝙ ē intra aureꝫ de ſordicie cuꝫ oleo tepido: ponendo oleum ipſum hora qua itur dormitum in aurẽ et mane in ortu ſolis vel aurora: vadat patiens ad ſtufam: ⁊ ponat aurẽ mundificandã ſuper ſoluꝫ calidũ ſtuphe ⁊ permittat exire totuꝫ ꝙ in aure continetur ſi exire poteſt ⁊ cũ a balneo exierit ponat ſtiluꝫ inuolutũ ex coto in aure ſuauiter: ⁊ reuoluat per aureꝫ mundificando ꝙ remanſerat aut ſi non vult ire ad ſtufam inclinet aurem in aqua poſitum fuit oleũ ſup aquã bulientem vel calidam decoctionis camomille vel aneti: ⁊ poſtea mundificetur cũ ſtilo ⁊ coto. Aliud ponat acetum in aurem ⁊ baurach vel vinuꝫ ⁊ baurach: vel aqua calida ⁊ baurach ⁊ poſtqꝫ ibi parũ remanſerit expellatur ⁊ ponatur in balneo vel tenenda ē auris poſtqꝫ illa exiuerint ſuper vaporem aque calide per aliquod tempus: quo facto mundificanda eſt auris cum coto ⁊ ſtilo vt dictũ eſt. Si medicus habuerit inſtrumentũ eneuꝫ vel ferreũ vel argenteum ſubtile valde cuius extremitas vna eſſet inclinata ⁊ plana aliquantulũ bene ⁊ competent poſſet abſqꝫ aliqua mundificatione antedicta omnem ſordiciem ab aure remouere abſqꝫ aliqua re. ⁊ ſpecialiter ſi fuiſſet in h vſus vel habuiſſet conuerſationem cũ magiſtro qui ſuis temporibus h facere conſueuerat.

Capitulum. xxv. De his que auferunt fetorem aſcellarum.

s I ſumatur litargirũ albificatũ ⁊ conſpergatur cum aqua roſata in qua ſit camphora diſſoluta. Et fiant inde trociſci: ⁊ tegantur inferius et ſuperius cuꝫ roſis: ⁊ maneant ſic donec deſiſentur ⁊ reponantur: ⁊ fiat ex eis medicamen cum neceſſe fuerit: remouebitur malus odor. Ad idẽ abluatur thucia cum ſale ⁊ aqua ⁊ poſt ablutionem conficiatur cum aqua roſata ⁊ cãphora ⁊ fiant trociſci ⁊ reſeruetur ⁊ cũ neceſſe fuerit epithimetur locus ⁊ fricetur. Aliud ad idem. R. roſarum rubearuꝫ. ℥. j. gallie gariofillate mirrhe ſpice: ciperi aluminis añ. ʒ. j. terantur ſimul ⁊ cribellentur et ex eis informentur trociſci cum aqua roſata ⁊ cũ neceſſe fuerit fiat epithima in loco ⁊ fricatio. Si abluantur omni ſero aſcelle cũ vino decoctionis nucis muſchate vel macis ⁊ croci: vel cum vino in quo ſint diſſoluta tria grana muſci remouebitur omnis odor malus a loco. Et ſi epithimetur locus cũ anſio ⁊ fricetur: bonũ operabitur in hoc ſi patiẽs fetorem aſcellarum ⁊ pedũ ⁊ aliorũ membroꝝ purgetur cũ pillulis fetidis vel ſtomaticis alkindi vel cũ aliqua decoctionum dictarũ in capitulo de melancolia ⁊ lepra erit vtile multũ ⁊ ſi cuꝫ hoc vſus fuerit in dieta ſua odoriferis vt gariofilis ⁊ ſimilibus ⁊ abſtineat ab alleis: cepis: porris: ouis: eruca herba de qua fit aſſa: ⁊ ab ipſa aſſa ⁊ ſimilibus: et cum h abſtinuerit a faſtidio erit ſumme bonum et conueniens.

Capitulum. xxvj. De his que prohibent ne puerorum teſticuli ⁊ puellaruꝫ mamille appareat magnitudo.

m Odus procedendi in h: fiat emplaſtrũ ex cimino cõcuſſo ⁊ ꝯſperſo cum aqua ſuper mamillas ⁊ teſticulos: ⁊ ſtringatur ciminũ ſuper teſticulos ⁊ mamillas cũ petia infuſa in aceto et aqua bene fortiter abſqꝫ dolore: ⁊ ſic vſqꝫ ad tres dies dimittatur ⁊ tunc remoueatur: ⁊ loco illius fiat emplaſtrum cum cepe lilij albi piſtati et incorporati cum aceto et aqua et bene fortiter ligetur ⁊ ſic per tres permaneat dies ꝙ non remoueatur. Iſta enim emplaſtra ⁊ medicamina conuenit vt fiant ſuper teſticulos ⁊ mamillas multis vicibus in menſe. Si accipiantur duo lapides virides quibus acuuntur flebotomi: ⁊ fricentur ad inuicem cum aqua et aceto. Et fiat emplaſtrum: vel epithima ex eo ꝙ ab eis reſoluitur conſeruat teſticulos ⁊ mamillas ne eis appareat magnitudo: teratur alumen et miſceatur cuꝫ oleo roſato: ⁊ ex eo omni die et mane et ſero vngatur mamille ⁊ teſticuli abſqꝫ fricatio h enim defendit ne ad augumentũ incõueniens deueniatur. Aliud. Recipe boli armeni gallarum viridiũ ante terantur ⁊ cribrentur et miſceantur cuꝫ melle et fiat epithima ꝙ poſtqꝫ per diem integrum ſic permanſerit lauetur cum aqua frigida ⁊ hoc fiat multis vicibus in menſe durabit enim per h paruitas teſticulorum ⁊ mamillarum longo tempore. Aliud. Recipe ceruſe lapidis marmoris albi ꝙ de leui ſcinditur añ. partes equales terantur: ⁊ ꝯſpergantur ex oleo mirtino ⁊ cuꝫ ſucco iuſquiamo miſceantur ⁊ fiat emplaſtrum h enim neqꝫ mamillas neqꝫ teſticulos: neqꝫ pilos in femore creſcere ꝑmittit: ſicut fricatio cum tactu mamillas ⁊ teſticulos augumentat ita ſi nõ tangantur neqꝫ fricentur eorũ tardabitur augumentum et caſus. Si omni nocte vel die epithimentur cum aqua roſata ⁊ aceto in quibus ſit aliquid camphore ⁊ thucie et cum binda vel ſaculo ſuperius verſus gulam eleuentur mamille ⁊ teſticuli verſus femur non veniet eis augumentum: neqꝫ caſus niſi in ſenectute: aut poſt longum tempus.

Capitulum.xxvij. De his que augumentant corp⁹ ꝛ ipſum groſſum faciunt.

m Irabilis fuit cõdictio huius rei: macreſcere.n.q̄libet corpus eſt poſſibile ꝛ de leui fieri poteſt h̄ in quolibet homine ſʒ ĩpinguare q̄libet corpus ē impoſſibile: ꝛ marie corpa extenuata hñtia epar magnū ꝛ venas magnas ꝛ h̄ ē pp̄ duo p̄mū quidē eſt caliditas epatis aucta cuʒ caliditate membrorum ꝛ eorum ſiccitate: que ē potens reſoluere humores ꝛ humiditates membroꝝ anteq̄ʒ impinguedinē cõuertatur ſecundū eſt cū vaſa totius corporis ſunt magna manifeſta valde ſunt plus capatia humoꝝ ꝛ humiditatū q̄ʒ natura poſſit conuertere impinguedinē ꝛ carnoſitatē: ꝛ ſic talia corpora ſemp extenuata remanent. Ea autē que habent macreſcere corpus ꝛ extenuate ſunt cibaria pauci nutrimenti vt olera ꝛ legumina ſalſa ꝛ acetoſa: ꝛ que mouēt ventrē: ꝛ vti rebus prouocantibus vrinā ꝛ ſudoreʒ multuʒ valent: ad hoc multū coire: ꝛ paruʒ comedere: ꝛ ieiunare: ꝛ multū moueri ꝛ laborare: ꝛ paꝝ ꝛ male dormire: ꝛ maxime ſuper ſtratū duꝝ ꝛ indumentis aſpis: ꝛ balneare in ieiuno: ꝛ abſtinere a comeſtione poſt balneuʒ: ꝛ longā moram facere in balneo: ꝛ vti vino veteri limphato ꝛ comedere panem ſiccū de ſpelta ordeo: ꝛ milio ꝛ dormire in ieiuno poſt balneuʒ longuʒ ꝛ laboreʒ de neceſſitate omnia iſta habēt corp⁹ extenuare. Abſtinere a rebus dulcibus ꝛ carnibus ꝛ vino nouo ꝛ lacte ꝛ ſimilibus multuʒ facit ad h̄. Uſus electuarioꝝ calidorum valet ad illud ꝛ mouentiuʒ corpus: ꝛ prouocantium vrinā vt eſt vſus triſere minoris ꝛ maioris: ꝛ vſus diatrion pipeon diacurcume ꝛ diagalange ꝛ diaciminuʒ ꝛ ſimiliuʒ ꝛ debet homo morari anteq̄ʒ comedat poſt corū receptioneʒ donec appetitus qui fuit irritatus reprimatur ꝛ extinguat̄ et debet talis pati famē atq̄ʒ ſitim ꝛ morari ſub ſole cuʒ manſionibus et locis calidis ꝛ in balneo ſudare ꝛ medicinas facientes maciem ſepe ſumere. Medicamē efficiens corpus macrū ſic fit. Recipe ameos ſeminis apij ſeminis fenugreci rute cimini añ partes equales vel.ʒ.j.ſanſuci ſicci. vl̄ baurach añ quarta vnius partis vel.ʒ.j.lacce partes .ij.vl̄ ʒ.ij.puluerizentur de quoꝝ puluere trahiciat patiens quottidie vtens eo pondus aur. vnius h̄ medicamē vehementer exiccat. Medicamē aliud. R. triſere minoris.ʒ.iij.pulueris pigre turbit añ.ʒ.i. ſumatur h̄ medicamē qualibet ebdomada ſemel. Aliud. R.cimini piperis ſalis zedoarie añ.ʒ.ij.terantur ꝛ cribrentur: ꝛ ſumat̄ de illo puluere pondus vnius aurei de tertio in tertiū diē in ortu ſolis cū.ʒ.j.aceti vel.ʒ.iij.boni vini albi veteris mirabiliter extenuabit omne corpus. Impinguatur autē corpus q̄ eſt poſſibile impinguari per vſuʒ vini rubei dulcis: ꝛ noui ſpecialiter ꝛ vſum lactꝭ in ieiuno cuʒ in eo ponitur zuchaꝝ: aut mel: ꝛ p̄ vſuʒ reruʒ dulciū: ꝛ per abſtinentiā a labore vigilijs et ſuperfluo motu: ꝛ ab omnibus rebus prouocantibus vrinā et ſudorē et mouentibus ventrē p̄pter ſuam acuitatē ꝛ caliditatē. Utatur rebus nutrientibus multū vt eſt triticū coctuʒ in iure carniuʒ et abſq̄ʒ iure pingui et vt ſunt pultes de farina que ſorbētur cū vino dulci ꝛ nouo ꝛ brodia carniū inſpiſata cū vitellis ouorū ꝛ mica panis vel farina. Cibaria omnia de farinis facta ꝛ granis ↄdita ꝛ cocta cū lacte ꝛ zucharo ꝛ puluere qui ſic fit multū impinguat. R.cardamomi. ʒ. j. nuciſmuſchate galange pipis longi añ.ʒ.s.cinamomi electi.ʒ.iij.liquiritie.ʒ.j.macis croci añ.ʒ. s. fiat puluis cribratus abſtineat a rebus acetoſis ꝛ ſalſis ꝛ acutis niſi pro ſapore cibi: vt appetitus melioretur ꝛ nō deficiat. Comedere res humidas nutribiles carnes videlicet ꝛ iura carniū ꝛ brodia cuʒ vitellis ꝛ ſpeciebus dictis impinguat mirabiliter corpus vel alterat ad melius. Cõmune preceptum in h̄ caſu eſt vt homo deſiderans impinguari vl̄ meliorari aut defendi ab exiccatione vtatur ante comeſtionem vel cibuʒ debili de ambulatione vel ſubtili et vt a forti motu ꝛ de ambulatione graui abſtineat: ꝛ vt ei⁹ lectus ſit mollis ꝛ loco frigido ꝛ multū quieſcat ꝛ dormiat: ꝛ vt vngatur corpus eius cuʒ oleo violato vl̄ de nenufare omni die poſt cibū ꝛ tunc intret balneuʒ aque tepide dulcis: ꝛ fricentur omnia ſua membra tempate quouſq̄ʒ aliquantuluʒ rubere videantur loci ſolacia et inſtrumenta delectabilia cõtinue aut ſepe fiant corā eo: bis ĩ hyeme ter in eſtate comedat et ſemper poſt prandiū per horas vel cenā balneuʒ ingrediatur: ꝛ h̄ omni die aut de die in dieʒ ſm̄ q̄ medico cõſideranti videbitur: omne enim cibariū q̄ fit ex farina ciceris fabarū rizi tritici ꝛ ordei ꝛ ſimiliuʒ condituʒ ꝛ coctuʒ cum lacte ꝛ zucharo: ꝛ iure carniuʒ ꝛ caſeo recenti abſq̄ʒ ſale ē vtile in h̄: ꝛ etiā ſi tale cibariuʒ fieret abſq̄ʒ pinguedine cõferret fructus quoq̄ʒ quorum nuclei comeduntur cuʒ zucharo vt amigdale auelane: phiſtici et nuces dulces recentes: ꝛ pinee corpus impinguat: ꝛ plus omnibus alijs fructibus impinguant et plus omnibus alijs fructibus impinguant vue mature. Impinguat etiam corpus ꝛ groſſum faciunt arietina caro porcellina ꝛ edina ꝛ galline: et caſtratia ꝛ oua aſſata: ꝛ mice panis ſuper quas funditur pullorum pinguedo et columbarum cū aſſantur: ꝛ carnes cocte cuʒ aqua vel cuʒ aliqua herba a ſpeciebus ꝛ abſtinere a flebotomia ꝛ ſolutione ventris et coitu ſorbitione facta ex farina frumenti ciceris fabe rizi cuʒ lacte et butiro et ex pane: ſi bibantur in ieiuno multuʒ valent. Medicamē impinguatiuum ſic fit ſumant̄ ſemina cucurbitarum excorticatarum ꝛ terant̄ vltime ꝛ cum lacte vacino aſpergantur ꝛ fiant trociſci ſubtiles ex quibus cū lacte ꝛ zucharo roſato. ʒ.j. trahiciatur. Aliud ſumantur: farina ciceris fabaruʒ: rizi ꝛ amigdalaꝝ: dulciū excorticatarum ꝛ mice panis ſicce: et ex eis fiat cibariū cuʒ lacte ꝛ zucharo et in ieiunio comedatur: et cuʒ comederit p̄ horam balneuʒ intret in quo faciat morā non multū ꝛ cuʒ exiuerit et quieuerit nutriatur nutrimento proprio et vſitato. Aliud ſumant̄ amigdale excorticate dulces ꝛ auelane ꝛ ſeminis papaueris albi et fiſtici: et butiruʒ vacinū: ꝛ zucharuʒ piſtentur vltime ꝛ terantur et cuʒ butiro vngantur ꝛ diſſoluantur cū zucharo: ꝛ in aurora aliquid de eo comedat̄. Aliud ſumatur caput arietis pingue bene mundificatuʒ: ꝛ optime piſtetur cui addant̄.lī.s.caude arietis et.lī.ij. lactis et ciceris rizi: tritici añ vnius cuiuſq̄ʒ. ʒ.iij. quibus tantum aque admiſceatur vt ex ea poſſint coperiri: ꝛ ſic co quattuor h̄ totuʒ vſq̄ʒ ad diſſolutionem omniū: ꝛ poſtea ex aqua collata. ʒ.iij. ꝛ pinguedinis. ʒ.ij. et olei roſati ꝛ olei de nucibus añ. ʒ.j. ſumantur et fiat ſuppoſitoriuʒ ex his in nocte poſtq̄ʒ aſcellauerit: et dormiat cuʒ eo tota nocte tenendo ipſum in ventre: et fiat hoc bis in ebdomada et ſi fieret cibariū ex his omnibus preter q̄ ſint ibi olea erit vtilius in h̄. Aliud cibariuʒ impinguatiuum et eſt nobile valde ſic fit. ſumantur ſictule panis ſicci multe et in iure pingui carnium cuʒ feruet ponantur ꝛ cū mollificate fuerint et bene in iure ĩbibite extrahantur vnatim ꝛ conſpergantur bene ex caſeo recenti et in fine ponatur aliquid ſuper eas de puluere ſpecierū dicto ſuperius: et anteq̄ʒ infrigidentur comedantur: et poſt eas et cuʒ eis bibant vinum rubeum nouum: et ſtet per. iij. horas anteq̄ʒ comedat cibaria vſitata. Electu-

aria impinguatiua ⁊ medicinas in antidotario faciemus vel ponemus.

Capitulū. xxviij. de his que ſudorē bene redolere faciunt.

Primo oportet vt fiat flebotomia vel mundificatio cū pillulis ⁊ medicinis mundificantibus humores putridos ⁊ vtat᷑ patiens cibarijs odoriferis cū dictis cōſpeciebus odoriferis: ⁊ bibat vinū clarum odorifer᷑ in quo aliquid aque ponat᷑ ſumatur omni mane ſemē iunipi in potu cū vino: aut caſſia lignea aut gariofili. Sepe vtat᷑ fricationib⁹ ⁊ balneis in ieiunio in quo roſe: ⁊ gariofilata ponant᷑: ⁊ betonica ⁊ ſimilia comedant᷑ capita cardor᷑: ⁊ ſemina apij: fenugreci ⁊ ſiſeleos: fricet᷑ totū corpus cū baurach: ⁊ trociſcis de roſis quos fecim⁹ capitulo de fetore aſcellar᷑ mutet ſepe camiſias: ⁊ eas faciat odoriferis cū muſco ⁊ ſpecieb⁹ in mūdo lecto ⁊ bū odorifero dormiat: ⁊ a fetidis rebus ſe abſtineat.

Capitulū. xxviiij. de diminutione fetoris vrine ⁊ egeſtionis.

Onuenit in iſto caſu vt homo: abſtineat a faſtidio ⁊ ab omnib⁹ rebus fetidis videlicet ab alleis fenugreco et ſemine lini cepis eruca porris ⁊ caulibus: aſſa: ouis: aſparigis qui de ꝓprietate fetorē in vrina multiplicant ⁊ ſimilibus: ⁊ vtat᷑ vino odorifero claro limphato aliquātulū ⁊ ſemine iunipi ⁊ ſemine fenugreci ⁊ yſopi ⁊ yreos in ſuis cibarijs cōdiant᷑ omnia ſua cibaria cuz puluere qui ſic fit. ℞. cinamomi electi. ʒ. ij. gariofilor᷑ galange: piperis longi cardamomi: zinziberis folij nucis muſchate an̄. ʒ. ij. macis: croci an̄. ʒ. j. muſci grana. vi. fiat puluis cribratus.

Capitulū. xxx. de cuſtodia corporis mortui ne feteat ⁊ cito putrefiat.

Si enim intendit in cura huius rei: oportet vt eleuet ad ſuperiora crura ipſius mortui ⁊ anus ⁊ ſic caput mortui depreſſuz verſus terrā: ⁊ ponat intra anuz ⁊ corpus mortui cliſtere calidū factū ex decoctione colloquintide ⁊ baurach. quo facto eleuet᷑ caput mortui ad ſupiora ⁊ eius pedes reuoluant᷑ verſus terrā: ⁊ ſic teneat᷑ donec totum cliſtere exeat cū fecibus ⁊ fiat iſte modus cliſterizandi ſepe tādiu ꝙ inteſtina omnia euacuata ſint ab omni ſupfluitate ⁊ ſtercore. Quibus geſtis ⁊ factis fiat cliſtere odorifer᷑ conſeruatiuū corporis ꝙ includat᷑ cū coto fortiter intra corp⁹ qđ ſic fit. ℞. aloes: mirrhe acatie gallie muſchate cāphore an̄ terant᷑ ꝑfecte ⁊ diſſoluant᷑ cū aqua roſata ⁊ ponat᷑ h̄ totū intra corpus ꝑ anū: ⁊ includat᷑ vt dictuz eſt. Item diſſoluat᷑ h̄ totū cū aceto ⁊ ſale ⁊ aqua roſata Et de eo vngat᷑ omnes iuncture. Item ꝯdiat᷑ argentū viuū cū aloe: ſale: mirrha ⁊ alumine ⁊ gallia muſchata mēſura equali: quib⁹ mixtis ⁊ incorporatis ipleant᷑ nares ex eo ⁊ oīa foramina corpis illud qđ de ꝓprietate ꝯſeruat cadauere ne putrefiat ē vt liniat᷑ totaliter cadauere cū pice liquida calida. Factis pluribus cliſterib⁹ euacuantib⁹ inteſtina cadaueris ſi ꝑ os cadaueris ⁊ anū iniciat᷑ acetum: in quo diſſoluta ſint mumia ⁊ ſal. ⁊ aloes ⁊ puluiſ mirror᷑ ⁊ puluis carpobalſami ⁊ xilobalſami cōſeruabitur longo tp̄e illeſum: ſpecialiter ſi omnes articuli eius ē ex iſta revngant᷑ ⁊ fricent᷑ omnis ꝑꝑ ea mortuus vt volūt antiqui qui iacet ſup ſuā faciem ventrē ſuū nō habebit inflatū ⁊ cū eius narribus argentū viuū fuerit in iectū cerebrū eius nō deflu et: ſed cōdempſabit᷑ in vnā maſſam.

Caplm. xxxi. de his que ꝓhibēt ſudorē pedū.

Si abſtinuerit a repletiōe que fit ī ſero ⁊ cenis ⁊ biberit vinū odorifer᷑ limphatuz erit vtile valde. Ablutio pedū omni ſero cū alumine diſſoluto ī aqua calida aut cū aqua calida decoctionis folior᷑ cipſſi vel folior᷑ tamariſci ⁊ folior᷑ vel granor᷑ mirti perfecte remouebit᷑ ſudor ⁊ malus odor pedū. Si abluantur pedes cuz aqua decoctionis folij ⁊ yreos erit nobile medicamē in h̄: ⁊ eſt conueniens regibus ⁊ nobilibus ⁊ magnatibus.

Caplm. xxxij. de regimine extremitatū pedū digitor᷑ ⁊ manuū ne a frigore corrumpant᷑.

Cure hic cōuenit qđ nihil ē deterius ad velociter auferēdū frigoris nocumentum q̄z vt pedes ſint ſuſpenſi ⁊ manus pendētes diſcopte. Cōuenit pro defenſione frigoris ne noceat vt manus ⁊ pedes fricent᷑ vehementer abſq̄ aliquo liquore poſt fricationē vngat᷑ ex oleo veteri vl̄ oleo de lilio vel de ſpica: facta inunctione inuoluantur pedes in pānis lineis actu calidis ⁊ lana molli: deinde calcient᷑ ex caligis ſubtilib⁹ largis mollibus duplicatis ſummope cauendū ē ne pedes calciant᷑ ſotularib⁹ frigidis madefactis aut humectatis: ea aūt que nocumentū aduenienſ ex rebus a frigore expellunt ſunt herbe calide vt maiorana ⁊ ozimū ⁊ calamētū cū in eis inuoluunt᷑ inunctio cū oleo laurino vel de coſto ⁊ ſimilibus ſi inuoluant᷑ pedes et manus cū pāno lineo infuſo ex vtraq̄ pte in pice liquida liquefacta ad ignē nō ſolum illud defendit extremitates a nocumento frigori: ſed etiā illud ꝙ incipit corrumpi prohibet putrefieri. Idē operat᷑ ſparadrapū factū ex cera raſina ⁊ oleo de ſpica vel de coſto: ⁊ in manibus cirotece de pelle agnina facte defendunt manus a frigore ⁊ nocumēto eius aduenientc: ꝓpterea omnis viator vel homo qui timet de nocumēto ꝙ poſſet extremitatibus euenire nō vtatur pati ſitiz vel frigus aut aliqd aliud ex quo extremitates pati poſſint ꝑ h̄ fortaſſe extrema velociter corrumpentur.

Signū autē leſionis cōtingentis ex frigore in extremitatib⁹ eſt ꝙ frigus qđ ei nocebat iam aleuiari ſentit᷑ licet eor᷑ opimentū nō ſit mutatū neq̄ augumentatū neq̄ ab aere frigus eſt remotū h̄. n. nō aduenit niſi ex ſenſus minoratione vel debilitate: oportet ergo vt cuz frigus nocere cepit ꝙ opimentū peduz mutet᷑ ⁊ fricatio in eis multa fiat et poſt fricationē copiantur ac mediocri inceſſu continue moueant᷑. Si aūt cōtingerit pedes vel extremitates apoſthemari vel eoruz ſenſus minui ad h̄ poterunt curari niſi extremitates virides vel nigre fiant tunc anteq̄ nigreſcant vel vireſcant debent in aqua calida decoctionis palee tritici vl̄ ponantur in aqua ī qua caules vel napi bulierint: vel in qua anetuz vel camomilla vel mellilotū vel ſticados: aut ſemen lini vel fenugrecū: cuz vnū qđq̄ ſepatum coctuz fuerit aut omnia ſimul: ⁊ maxime ſi iuxta ignem cū aliquo oleorum ſuperius dictor᷑ fricari fuerint ſepe. Cū autē extremitates vel pedes virides vel nigri facti fuerint tunc feſtinetur ad ſcalpellandum profunde vt ad carnem deueniatur ⁊ ſanguis ab eis fluere permittatur donec per ſe ſanguis reſtringatur ⁊ ſtent cum pedibus ⁊ locis ſcalpellatis in aqua calida ne ſanguis in ore vulnerum vel venarum congelletur ⁊ exire prohibeatur. Cuz autem ſanguis fuerit reſtrictus vel eius fluxus minutus fuerit fiat epithima ex bolo armeno diſſoluto in aqua ⁊ pauco aceto quod ſuperponendum eſt loco leſo vel viridi vel

nigro ⁊ ſic ē dimittendū p diē vnā ⁊ noctē: dein de ex vino tepefacto vel aqua ⁊ aceto lauandū: et poſt hoc quoq bis aut ter epithimandū ⁊ ad vltimum vtendū ē tādiu h epithimate donec loca denigrata videas iam eſſe facta dura ⁊ retenta. Si autē ante ſcalpellationē durities membroꝝ fuerit ſoluta ⁊ malū reddat odorē in putredinē verſa fuerit tūc ſcalpellatio nullomodo vtilis repieт vnde neceſſe eſt vt omnia que ſunt in illis locis cadant ⁊ fiat h abſq tarditate ne corruptio veniat vſq ad carnē ſanā illo loco: nā mali medici aut medici nō bene aſtuti cū ferro violenter cutim remouēta dictis locis ⁊ carnē putrefactā ſub cute licet ibi non magna repiaт ꝯcauitas ſꝫ locus ſit tenuis ⁊ ſubtilis qua propter multotiēs neruos ⁊ cordas ſanas ⁊ vtiles taliter operādo extrahunt ⁊ diſtendunt ⁊ incidunt deinde malas egritudines ⁊ incurabiles faciunt in illo loco ⁊ membro generari: caro vero putrida: cū ferro a mēbro remouenda nō ē in tali caſu imo emplaſtrū ex folijs ficle aut folijs caulis coctis ⁊ butiro calido admixtis cōfectis in moduꝫ panis cōuenit fieri ⁊ eſt ſupponendū calidū. Idē operaт emplaſtrū factū ex lentibus coctis ⁊ piſtatis ⁊ mixtis cū melliloto ⁊ farina fenugreci ⁊ butiro ⁊ aliquātulo ſalis bñ cōfiteor ꝙ opatio cū ferro in membro ſubtili ⁊ debili corrupto in quo nō magis repiт ꝯcauitas vel profundata corruptio nō ē ſic rationabilis quēadmodū opatio cū emplaſtris mundificatiuis ⁊ emplaſtris ꝯfortantib⁹ loca ſana que circha loca putrefacta ſunt apponenda ſꝫ opatio cū ferro i mēbro ſubtili ⁊ groſſo ſiue corruptio fuerit profundata ſiue nō ſi ſapienter ⁊ abſq extenſione neruoꝝ ⁊ cordaꝝ ⁊ leſione ptis: ſane fiat erit vtilis valde ⁊ velocioris actionis ꝙ̄ illa que fit cuꝫ emplaſtris: ꝙ̄uis in ea ſit timor ex pte mali medici ⁊ inuſitati in h. Facta mundificatōe carnis putride ⁊ remoto ꝙ putridū erat totaliter ꝯſiderandū eſt vtrū putrefactio ingreſſa ſit os aut nō ſi aūt nō ingreſſa fuerit os incarneт locus cū puluere thuris minuti: vel cuꝫ vngento facto ex ipſo: ⁊ in fine cōſolideт cū puluere nucis cipſſi ⁊ ſimiliū. Si vero ingreſſa fuerit ipſa corruptio os tūc neceſſe erit ipſuꝫ os corruptū radere cū aliquo inſtrumētorū ⁊ remouere totū ꝙ corruptū ē: aut aliquā eius ptē auferre aut totū a iunctura remouere: ⁊ poſt oſſis ablationem locū incarnare ⁊ cōſolidare. Qui eniꝫ nō huius artis vſus ē indiget medico ſciente ꝙ̄uis doctrinā huius artis habuerit.

Caplm. xxxij. de his que prohibent fiſuras q̄ fiunt in calcaneis ⁊ ampellantur muge.

Atentio huius rei qñq vergitur ad ptē defenſionis ne ſciſure vł muge fiant: qñq vergiт ad ptē curatiōis poſtꝙ facte ſunt. Intentio defenſiōis ne fiant eſt vt pedes ſepe lauentur cū aqua calida aut aqua calida decoctionis fenugreci vel ſeminis lini vel radicum maluauiſci ⁊ longo tēpore teneantur pedes i aqua illa donec pedes ⁊ loca illa in quibus ꝯſueuerūt euenire ſciſure mollificentur poſt mollificationē vngantт loca cū oleo de maſtice vel de ſpica inſpiſſato cū cera aut friceт locus cū puluere dragagāti triti vt alcohol. Et poſt h epithimeт ex pice liquida aut ſupponaт pedi ⁊ calcaneo pannus infuſus in oleo calido ⁊ ſit ſemp homo calciatus ex caligis largis abſq ſotularib⁹: ⁊ ſi abſq ſotularib⁹ ſtare noluerit ſint largi abſq adherentia ad pedē ⁊ ſtrictura: ⁊ caueat ſibi a puluere ⁊ frigore ſecundū ꝙ melius poteſt.

Intentio vero que vergiт ad ptem curationis poſtꝙ muge vel ſciſure facte fuerint eſt vt curetur locus cū mundificatiuis calefactiuis in quibus ſit virtus cōſolidationis: vt eſt vngentū ꝙ ſic ſit. ℞. ſepi caprini. lī. j. pulueris gallaꝝ tritaꝝ vt alcohol ℥. j. liquefiat ſepū ⁊ colleт ⁊ miſceaт cū puluere gallaꝝ ⁊ ponaт ſup ſciſuras antiquas ⁊ nouas nā hoc mundificando putredinē locū cōſolidat. Aliud ad id ē. ℞. litargirij. ℥. v. teraт ⁊ miſceatur cuꝫ. ℥. xx. olei ⁊ coquaт in caꝫola aguādo cū ſpatula ꝯtinue donec fiat vt pix ⁊ tūc addanт. ℥. iij. galbani et tūc iteꝝ buliat donec inſpiſſeт de quo cū tepidū factū fuerit ponaт ſup ſciſuras h. n. antiq ſciſure ⁊ noue auxiliabiт et cōfert. Aliud. ℞. picis liquide olei de ſemine lini añ miſceanт ⁊ coquanт donec inſpiſſentur cū tepidū fuerit ponaт guttatim ſup locuꝫ antiq ſciſure ⁊ putride ⁊ cadenti cōfert. Aliud in mundificādo ⁊ cōſolidando. ℞. adipis pedū douū ℥. ij. cui galbani. ℥. s. miſceaт ⁊ decoquanт vt pariter inſpiſſenт ⁊ cū fuerit inſpiſſatū ponanт ſup rugas ⁊ ſciſuras mundificando cōſolidabit mirabiliter. Attendendū eſt hic ꝙ omni die ſciſure ante ꝯſolidationem debent calefieri ⁊ mollificari in aqua calida ⁊ cū fuerint mollificate debent exiccari cū pāno lineo ⁊ poſt h cū vngentis ⁊ medicinis curari. Cōmune remediū ꝙ defendit ne ſciſure vel muge eueniant: ⁊ deſtruit eas que ſunt facte ē: vt homo qui timet de h a principio hyemis vſq ad finē deferat ſup calcaneū petiā infuſam in pice liquida et ſup illā petiā ⁊ totū pedeꝫ ponat ſotularē factum de pāno lini ⁊ ſup illū deferat aliū ſotularē de pelle agnina noua ꝯtinēte totū pedē ⁊ poſtea deferat ſup omnia iſta caligas duplicatas lōgas ⁊ nō deferat ſotulares de corio neq ocleas manebit. n. ille ſus tota hyeme abſq aliq̄ grauitate ſi de⁹ voluerit

Explicit liber tertius de decoratiōe ⁊ venenis
Incipit quartus de cautella venenoſoꝝ.

Capitulū primū in quo determinaт de cautella venenoſoꝝ ⁊ collectionib⁹ ⁊ agregationib⁹ ſanatiōis ⁊ venenoꝝ morſus ⁊ animaliū venenoſoꝝ.
Capl'm ſecunduꝫ de illis que fugant ſerpentes et venenoſa animalia ⁊ rapatia vt lupus ⁊ ſimilia et ea interficiunt.
Capitulū tertiuꝫ de morſu ſerpentum qui nocent quando mordent per vulnus ⁊ nō per venenū de quo ſit curandū.
Capitulū quartū de morſu hominis ⁊ q̄drupedū.
Capitulū quintū de puncturis paruoꝝ venenoſorum ⁊ morſu coꝝ.
Capitulū ſextū de mineris que in potu ſumunт et opantur vt venena.
Capitulū ſeptimū de plantis ⁊ herbis calidis venenoſis que in potu danт vel comeſtione.
Capitulū octauū de plantis ⁊ herbis frigidis venenoſis que in potu vel comeſtione dantur.
Capitulū nonū de animalibus que corrumpunt vł interficiunt cū eoꝝ corpora comeduntur.
Capitulū. x. de fellibus venenoſis ⁊ interficientibus extremitate animaliset ſanguine et ſudore et ouis venenoſis.
Capitulū. xi. de piſcibus frigidis ⁊ aſſaturis ſuffocatiuis ⁊ frigidis ⁊ carnibus corruptis.
Capitulū. xij. de ſanguine ⁊ lacte cōgellatis in ſtomacho corruptis.
Capitulū. xiij. de his qui ſumpſerūt vinū vł aquā frigidā in ieiunio vel poſt nimiuꝫ laborē aut poſt egreſſionē de balneo: aut poſt coitū factū corpore inanito vel aquā ſaponis.

E venenis que dam ſunt que dant̄ oculte ⁊ operant̄ oculte ⁊ quedā dantur manifeſte ⁊ operant̄ manifeſte: que aūt dant̄ oculte ⁊ oculte operantur ſunt ſicut turbit ⁊ ſcamonea: ⁊ ſimilia que qñ miſcent̄ cum cibarijs habentibus ſupfluā dulcedinem aut ſuperfluā acetoſitatē que eoꝝ obtundunt ſaporem: ⁊ odorē ⁊ illa tamē venenoſa nō amittūt eoꝝ virtutes quin paulatim alterent ꝯplexionē ⁊ mutent in contrariū nature hominis ⁊ ſic p longū vſum ⁊ continuuꝫ finaliter interficiunt ⁊ ſicut res venenoſe: vl' alia venenoſa que cadunt in cibarijs ex tectis: vel que p accidens ſubmergunt̄ ⁊ occultantur in vino ꝙ eſt in vaſis q̄ dimittunt̄ ad aerē extra domū vel que in cellarijs abſqꝫ coꝑtorio reponuntur q̄ꝫ in illo genere ſunt: nā vt plurimuꝫ venenoſa animalia diligunt odorē vini ⁊ ad ipſuꝫ currunt. Unde quandoqꝫ moriunt̄ in ipſo: ⁊ qñqꝫ bibunt ex eo: ⁊ vomūt in ipſo ēt. Sicut dr̄ de puella q̄ nutrita fuit napello a pͥncipio ſue natiuitatis vt interficerent̄ p eā reges q cū ea coirent ⁊ dicit̄ ꝙ ſaliua eius interficiebat animalia ⁊ de vetula q̄ vſa ē napello ita ꝙ nutriebat̄ eo. Que aūt operantur manifeſte ſunt ſicut napellus ⁊ opiū ⁊ ſimilia q̄ dant̄ manifeſte cā nocendi vel ſicut animalia que mordēt manifeſte homines in vigilijs ⁊ in ſomno vt ſerpentes ⁊ canes. Unde p tales modos nocēdi cū venenis que pre manibus malis ⁊ bonis hominibus occurrunt. Indiget homo qui timet de exhibitione venenoꝝ ne deſtruat̄: cautella ⁊ preuiſione in talibus vt venena nō noceant: vel vt debilitetur virtus eoꝝ vt paꝝ noceant ⁊ nō interficiant ſicut vſus medicaminis de aſſa ⁊ medicaminis de nucibus ⁊ ficubus ⁊ vſus tyriace de terra ſigillata ⁊ metridati ⁊ vſus tyriace maioris que fit de viperis: nā vt vult. Auic. in quinto in fine capituli vbi narrat vtilitates tyriace ⁊. Almanſor lib. vij. capitulo primo in quo ponit agregationes ⁊ ſummas medicandi venena ⁊ omnes conueniunt in h̄ ꝙ vſus medicinaꝝ que valent cōtra venenū defendunt hominē ne ei venenoſa noceant vl' impediūt vt paꝝ noceant ſpecialiter vſus tyriace maioris q̄ fit de vipis vnde quādo quis ſapiens vel timens de veneno ſenſerit omni ebdomoda bis vl' ter aut ſemel ad minus. ʒ. j. tyriace de vipis cū. ʒ. iij. vini calidi in hyeme vel vini limphati in vere ⁊ autumno vel aqua frigida in eſtate nō incurret egritudineꝫ peſtilentialē nec nocebūt ei venena ſi deus voluerit pͭter h̄ opoꝛtet habere cautellā in modo comedendi de re ⁊ quātitate nō ꝯuenit homini timēti de veneno vt ſtatim comedat de cibario vl' re cū ſibi preſentat̄: ſed opoꝛtet q̄ꝫ ſint duo vel vnus q̄ꝫ melius ē qui de illa re prius comedat ⁊ de illa plus in quātitate q̄ꝫ timens de veneno comedat: ex iſto enim modo ſumendi rē timoꝛoſaꝫ manifeſtabit̄ timenti vtrū in re ſumenda ſit aliquid de quo ſit timendū vel nō. Caueat ſibi timens de venenoſitate ne ei exhibeat̄ ab omni re in qua dulcedo vl' acetoſitas vel acuitas vel vnctuoſitas ſit multiplicata nā ſub ſaporib' ⁊ rebus talib' poſſunt optime res venenoſe exhiberi abſqꝫ pͥuiſione: niſi ſi ꝯuenerit cautella q̄ꝫ ante diximus de hora ⁊ q̄ꝫtitate comedendi id ꝙ repreſentat̄. Cū cibus vel potus vl' aliqua: alia res malū habuerit ſaporē vel odorē ⁊ coloreꝫ relinquenda ē ⁊ maxime ſi repreſentet̄ abſqꝫ cautella iam dicta de modo ⁊ quātitatē recipiendi rem conueniens ⁊ vtile eſt: ⁊ ad cautellā veneni pertinet vt timens de veneno nō ludat cū animali ꝙ ignoꝛat neqꝫ rē quā neſcit in os ſuum mittat neqꝫ coꝛpus ſuum ex ipſa fricari faciat: in manſionibus vbi ē timoꝛ venenoſoꝝ animaliū ſint feneſtre clauſe ⁊ fugētur animalia vt inferius dicemus. Quando quis moꝛſus fuerit et ignoꝛat̄ cuius ſit moꝛſura vel punctura illico poſtqꝫ patiens moꝛſurā vl' puncturam ſenſit liganda eſt ps que ſupereſt loco moꝛſo ⁊ eſt locus ſugendus cum ventoſa vehementer ignita: aut ventoſa cū ſcarificatione ſup ponenda eſt loco ⁊ ſanguis inde extrahendus: ⁊ ē imponendum emplaſtrū ſup locū patientē factuꝫ ex pullis ſciſis in medio calidis exiſtentib': aut depilandus pullus ex pennis que circha anum ſunt et ponere foramē ani pulli ſup moꝛſuꝫ vl' puncturā extrahet per ſuā caliditatē ⁊ motū venenū ad ſe. Attrahit̄ venenū ad exterioꝛa: aūt p medicinas rubificātes que ſunt note vt ſunt allea ⁊ ſinapis ⁊ cicuta ⁊ cepe et ſimilia que inferius dicem' aut p ſimilitudineꝫ ſicut adeps cocodrili ad moꝛſum cocodrili et caro vipe poſt abſciſionē extremitatū eius in extractione veneni ſui ⁊ ſic de alijs. Poſtqꝫ vero eger ſenſerit ex iſto modo curandi quieuiſſe doloꝛē neqꝫ ad profunditatē coꝛpoꝛis penetrādo accidere pͥſenſerit iam aderit ſpecies bonitatis: ꝙ ſi h̄ non fuerit modo ponat̄ ſup pūcturas emplaſtꝝ ꝙ ſic fit. ℞. fimi columbini mētaſtri añ. piſtent̄ ſimul ⁊ miſceātur vel fiat emplaſtrū ex vrina ⁊ ſulfure ſup locū. Aliud. ℞. caſtoꝛei ſinapis ſerapini aſſe ſulfuris: ſtercoꝛis columbini: mentaſtri: pulegij ceruini añ. piſtent̄ pfecte ⁊ incoꝛpoꝛent̄ ⁊ miſceant̄ cū pice et oleo veteri agitando cū piſtello in moꝛtario donec iuncta ſint omnia ſimul et incoꝛpoꝛata: et poſtea loco ſupponat̄ ī modū emplaſtri. Si aūt infirmus vt ante ſenſerit frigiditatē in mēbro ex huius emplaſtri ſuppoſitione remediū ſenſerit ex calidis reb' ſtudie ipſuꝫ curare. Si vero ex rebus calidis manifeſte nocumentum ſenſerit: ex rebus ⁊ emplaſtris frigidis curare ſtude ⁊ hec eſt generalis regula in cura venenoſoꝝ animaliū ⁊ etiā alioꝝ ſim'. n. ꝙ in loco emergunt vel appent opoꝛtet medicū ſapientem medicinas inuenire conuenientes. Comune remediū ad omne venenū bibitū ⁊ nō bibitū ē tyriaca de vipis ⁊ vomitus: ⁊ ēt omnes alie tyriace q̄s in antidotario faciem': ſtatim ⁊ quacūqꝫ hoꝛa qua homo timens de veneno incipit ſentire mutationes nō conſuetas ⁊ extirationē poſt aſſumptionem alicuius rei que h̄ facere rationabiliter non debet ſubito tribuat̄ ei aqua tepida ⁊ oleum in potu: de quibus ita repleat̄ vt vomat ⁊ confoꝛtetur natura cōpoſitione penne inuncte in oleo ⁊ cū manu vt vomitus fiat. Si aūt pigritaret̄ nā in vomitū faciendo coquat̄ in aqua anetum ⁊ in eadē aqua admiſce ſal ⁊ mel ⁊ burach cū enim multotiens vomuerint conſidera ſi in inferioꝛibus ventris extuationē ſentiat: ꝙ ſi ita fuerit fiat ſupoſitoꝛiū vl' cliſtere ꝙ melius eſt: ⁊ ſucceſſiue detur ei medicamē ſolutiuū. ſ. vt ſunt pillule fetide vel ſtomatice aut pigra ⁊ ſimilia. Si aūt poſt quieuerit ab omnib' accidentibus vtile erit: ſi aūt nō conſidera accidētia que ipſuꝫ concomitant̄ quādo ergo videris vel cognoueris per ſigna ⁊ p narrationē infirmi ſtimulationē incenſionē ⁊ coꝛroſioneꝫ in aliquo loco coꝛpoꝛis ventris lac butiꝝ ⁊ oleū amigdalinū ad potandū egro tribue quē etiā ſumere facias confectiones calidas et ſubtiliatiuas ex zucha. ⁊ oleo amigdalino dulci h̄ nāqꝫ acuitatē veneni frangunt ac eius equant complexionē ⁊ malitiā ⁊ eius reprimunt moꝛdicationē Si aūt feruoꝛ ⁊ ruboꝛ faciei venaꝝ tumoꝛ atqꝫ anguſtia ⁊ ſitis ⁊ fetoꝛ oꝛis ac oculoꝝ citrinitas apparuerit tunc ſignificabunt venenū ꝙ eſt ꝯtrariū cōplexionibus ex tota ſui ſubſtātia ꝙ refrenari et ⁊ deſtrui debet cum aqua ⁊ nitre vel cuꝫ ſaucch ⁊ aq̄.

et niue ⁊ zucharo atqꝫ cum aqua roſata trociſcos de
camphora factos in ethica cum aqua vel aqua roſata
ei tribue ⁊ conforta infirmum vt oleum roſatum infri
gidatum cum aqua vel cum aqua roſata vel ſuco cico
ree vel endiuie ſumat. Conſidera poſt hoc in quo lo-
co corporis vehementiorem ſentiat dolorem vel in-
flamationem cui ex lenticula aque infrigidata in niue
vel ex ſucco ſolatri ⁊ conſimilium. emplaſtrum rozatū
ex aceto vel epithima ſuperpone ⁊ fiat hic tādiu ꝙ lo-
cus ſtupidus fiat deinde pſilium atqꝫ lac vacinum de
quo extractum eſt butirum: necnon ſuccum fructuum
frigidorum ei tribue in quo ſi a principio ſigna maniſe
ſte repletionis apparuerint ipſum flobotoma: ſi vero
ſtrictus fuerit ſecundum ventrē ſolue cū medicina de
inde ciba eum cum cibis infrigidantibus ⁊ extinguen
tibus vt ſunt cibi facti ex lactucis cucurbitis ⁊ portu-
lacis ⁊ pedibus porcorum ⁊ agre ⁊ ſimilibus. hoc enī
venenum nocens complexionibus hominum cum to
talitate ſua deſtruūt ⁊ maxime quando in eis caliditaſ
repetitur. Cum ergo videris in infirmo congellatio-
nem ⁊ alenzezꝫ ⁊ ſtuporem ipſum cum ſinapi ⁊ alleis
medicina de aſſa ⁊ ſimilibus rectifica. Uinum quoqꝫ
vetus ⁊ forte ac purum potare facias ac dormire ip-
ſum non permitas: ſed ſitire eum fac: corpus eius fri-
ca ⁊ caput atqꝫ pectus cum pāno calefacto calefacias
iſta enim venenum oīo frigidum deſtruunt. Si autē
non apparēt talia ſigna: ſꝫ vides egrū mutari ad peiꝰ
⁊ incipit ſincopis ſuperuenire cum frequenti diſſolu-
tione virtutis tunc cito ſuccurre: hec enim ſignifica-
tiones venenoꝝ ſunt deteriores omnibus ⁊ veloci-
us inferētes mortē ſubito poſt illā tiriacā de vipis tri
bue aūt metridatū vinū quoqꝫ ad potādū ei da ⁊ extre
bꝰ odoriferis adhibitis atqꝫ ſucco carnis ipſū ꝯforta ⁊
in loco ventoſo atqꝫ frigido eū ſedere facies. quem
ſubtiliſſimus camiſijs īfuſis ī aqua roſata habente ſā
dalum rubeum veſtire debes. locum qui eſt in ore ſto
maci ipſius fricare cō..enit cū etiam aliquis boris vo
mere ⁊ ſternutare facias hic ſi multū debilis fuerit: ī
ipſius os ventum ſuſla aut flabellando itrare coge cui
ſi frequenter ſincopis acciderit que fortius exiſtat et
oculretur pupilla oculi pulſus quoqꝫ ⁊ anhelitus ad vl
timum deuc..ant debilitas ⁊ ſi ſuperuenerit ſudor ꝑ
uus ⁊ frigidus proculdubio morietur: hoc enim acci-
dentia vltimam malitiam veneni ſignificant ꝙ ſub-
ſtantia ſui ⁊ complexione nocent vt malitia napelli ⁊
ſimilium cui hec remedia dicta alijs melius conueni
unt.

Capitulum ſecundum de illis que fugant ſerpen
tes ⁊ venenoſa animalia ⁊ rapatia vt lupum ⁊ ſimilia
⁊ ea interficiunt.

A autem que fugant ve

nenoſa vt ſerpētes ⁊ rapatia vt lupos
⁊ gūme ⁊ plante ⁊ lapides ⁊ terrarum
vene vt ſulfur: ⁊ ſimilia animalia: fugā
tia alia animalia timoroſa ⁊ venenoſa ſunt ⁊ gati ⁊ fu
rores ⁊ pauones ⁊ grues ⁊ gallus ⁊ gallina ⁊ ciconie ⁊
cigni ⁊ muſtella ⁊ ceruus ⁊ ſimilia his de natura quoꝝ
eſt capere animalia venenoſa ⁊ ea interficere. ⁊ debēt
talia in curtinis et domibus et locis timoroſis et pu-
tridis nutriri: ſemper timens de animalibꝰ veneno-
ſis: potens fuerit de habere lampadem luminoſam
longe a loco vbi dormit ⁊ cum hoc debent eſſe ibi ho-
mines apud lampadem qui ſubmiſſa voce ratiocinē
tur continue de quolibet naꝫ propter lumen lāpadis
⁊ propter voces ibunt venenoſa ad ipſos loquentes
⁊ locū in quo dormiet dn̄s dimittent: dicitur preter h
ſi ſmeragdus melior qui poſſit haberi teneatur in ma
nu vel digito fixa in anullo ꝙ de proprietate fugat ani
malia venenoſa. De hisque ſerpentes expellunt ex
domo in locis in quibus homines morantur ſunt fu-
migationes que fiunt cum cornibus cerui aut vngu-
lis capre aut ſulfure ⁊ capilis hūanis: ſi cicer ſilueſtris
vel ſacerdotalis ponatur in foraminibus ſerpentum
fugient ſerpentes vel non exibunt a cauernis. Si aūt
domus vel locus in quo quis dormierit ſuffumiget
cum galbano ſerpentes fugient. Si aūt roretur domꝰ
vel camera cum aqua in aqua ſal armoniacus fuerit diſ
ſolutum ſerpentes ei nullomodo apropinquabunt ⁊
ſi de illa aqua fundatur in foraminibus ipſorum mori
untur. Cum autē quis tenuerit in ore ſal armoniacum
donec fuerit diſſolutū ⁊ poſtea ſpuerit in os ſerpentis
morietur. Quando domus vel camere ſuffumigata
fuerit ex pice: aut bdelio fugabuntur ſerpentes ⁊ ſimi-
liter ex ſerapino. Si vngatur pāni ex pice nauali ⁊ po
nantur in foraminibus ſerpentum expelluntur. Quā-
do in orto multiplicatum fuerit abrotanum fugiēt ſer
pentes a loco illo: ſi ex eo fuerit locus ſtractus vel cāe
ra ſerpentes fugiunt. Cum fiet fumus vel ignis de li
gnis granatorum in loco expellet ſerpentes ⁊ plurima
venenoſorum animalium. Si ponatur ſinapis tritum
in foraminibus ſerpentum fugat ſerpentes. Dicitur
ꝙ ſi vipera bonum intuetur ſmeragdum mox eiꝰ ocu
li eliquantur ⁊ effluunt a capite. Expreter iſta fiūt vn
ctiones circa corpus ad fugandum ſerpentes ſicut qñ
do fit inunctio ex oleo ꝙ ſic fit. ℞. foliorum pini vel ſo
liorum cipreſſi granatoꝝ iuniperi foliorum agni caſti
abrotani radicum herbe de qua fit aſſa affodillorum:
dauci: carpobalſami: ⁊ radicum naſturcij an̄. ℥. ſ. piſtē
tur omnia ſimul: vel piſtetur vnūquodqꝫ per ſe ⁊ po-
natur in oleo: ⁊ ex eo linatur corpus totaliter. Aliud
℞. radicum herbe de qua fit aſſa floris cipreſſi: grano
rum iuniperi an̄. ʒ. ij. radicum mandragore. ʒ. j. carpo
balſami carui an̄. ʒ. iij. teratur ⁊ coquatur cum oleo do
nec recipiat ſpiſſitudinem ⁊ fiat iunctio. Aliud ad idē
℞. floris pini. ʒ. j. radicis mandragore. ʒ. ij. iuſquiami
albi. ʒ. iij. terantur ⁊ miſceantur cum oleo ⁊ aceto ⁊ fi
at inunctio. Aliud ad idem. ℞. granoꝝ iuniperi. ʒ. ij.
ſtoracis. ʒ. j. miſceantur cum oleo ⁊ lineatur corpus ex
eo Si lineatur manus ex ſpolio dragōtee. ſ. herbe biſ
ſarie vel ex ſucco eius vel ex decoctione eius non mor
deret ipſum vipera. Et de illis que interficiunt ſerpē
tes eſt ſputum hominis ieiunij ſpecialiter colerici pro
iectum in os ſerpentes ⁊ maxime quando colericus
ſumit in ore ſuo ieiunus ſalem armoniacum.

Fugatio ſcorpionum quando multi ſcorpiones
capiuntur ⁊ ex eis domus ſuffumigatur omnes alij fu
giunt Dicitur ꝙ mures cum cauda venātur ſcorpio
nes ⁊ eos comedunt. Si domus cū ſulfure ⁊ galbano
⁊ vngula aſini fuerit ſuffumigata fugabuntur ſcorpio-
nes. Si oleum fundatur in ipſorum foraminibus nō
exibunt amplius: ſed fugiuntur de loco. Dicitur ꝙ for
mice comedunt ſcorpiones ⁊ proprie illos qui vocan-
tur yeraret. i. parui qui in foraminibus muri moran-
tur. Si diſſoluatur in aqua aſſa fetida: ⁊ ex ea locꝰ rore
tur non ibi apropinquabunt ſcorpiones: ⁊ ſi pēnē line
antur in pice nauali vel nigra. aut aſſa reſſolura ⁊ fo-
ramina ipſorum inungendo circundentur non exibūt
vlterius.

Effugantur pulices quādo roratur domus: ⁊ ex aqua ī
aqua cocta ſint abſinthium ⁊ coloquintida ⁊ nigella ⁊
interficiunt: ſimiliter ſi roretur domus ex aqua in qua
coctus fuerit cicer ſilueſtris vel ſacerdotalis vel ru-
ta: aut oleander omnes pulices moriuntur. Scripta ē
ſi herba ſinata vel herba perſicaria in lecto poſita fue
rit ſtupefiunt pulices ⁊ capiūtur de leui. ⁊ dicitur ꝙ fu
giunt ex odore caulis ⁊ foliorum oleandri dicitur fiat
fouea in angulo domus: in qua ponitur aliquid ſangui
nis vel ſanguinis yrci ꝙ omnes pulices congregant
ibi ⁊ moriuntur: ⁊ ſi vngatur lignum ex adipe ericij ꝙ
oēs ꝯgregantur ſuper lignū illud. Sed hic attenden-
dum eſt ꝙ nihil eſt melius in fugatione pulicum quaꝫ
habere cameram mundam ab vrina ⁊ omni ſuperflui
tate ⁊ ſepe mutare linteamina ⁊ camiſias ⁊ omni die

purgare locum cum ſcopa ⁊ rorare ipſam cum aqua frigida: ⁊ omni die hora qua homo exit de lecto ſi fecerit lectum lintheamina pãnos lecti euentare ad aerem ⁊ ſolem: ⁊ dimittere uſq3 ad horam dormiēdi hic vero modus ſolet pulices ⁊ cimices mirabiliter expurgare.

Cimices ⁊ ſcarabeos mirabiliter fugat fumus factus ex pallea: vel ſtercore vacino: ⁊ fumus vitreoli ꝺ quo fit encauſtrum ⁊ nigelle. ⁊ ſi facies ex predictis ſuffumigetur ſi poſtea mordent non multum inferūt nocumentum: Et ſi vngatur concula maria ex oleo ⁊ ponatur iuxta locum valet ad hoc. Dicitur ꝙ ſi fiat fumus ex herba marina que appellatur origa fugat ſcarabeos.

Fugantur muſce ex aqua in qua coquitur ellebor9 niger: ſi ponatur arſenicum in lacte omnes muſce morientur que tetigerint lac: vel fugiunt. Fumus etiã thuris fugat eas: ſed melius in hoc caſu eſt vt homines domos ⁊ loca ſua mundent omni die cõtinue ab omni re ex qua muſce poſſint ſuſcipere nutrimentum: nam per priuationem alimenti a locis euffugabuntur.

Mures effugiunt ſi domus ex vitreolo ex quo fit encauſtru ſuffumigetur ſi ex merdaſengi ⁊ aqua ferri ⁊ rodelgar ⁊ farina ⁊ oleo fiant trociſci ⁊ comederit de eis. hoc medicamen omnino eos finiet: ⁊ rodelgar per ſe ſi miſceatur cum farina ⁊ fiant trociſci mures mirabiliter interficit: ⁊ ſpecialiter ſi aquam in domo non inuenerint: dicitur ꝙ ſi vnus ex muribus caſtretur ⁊ dimittatur ꝙ omnes alios interficiet: ⁊ eos finiet Et ſi vnus ex muribus capiatur ⁊ ligetur in medio dom9 cum corda ſubtili alij ab eo fugient nec de ſuis foraminibus egredientur. Iterum ſi quis vnum ceperit murem ⁊ eius excorticauerit faciem ⁊ dimiſſerit eum omnes alij fugient. ſed in effugatione murium cum ei9 deſtructione nihil melius inuenimus tēpore noſtro quam gatus in domo nam mures timore eius fugiunt ⁊ per ppriam naturam ipſe gatus fugat ⁊ interficit eos.

Fugatur formice ex fumo ſulfuris: picis nigre vel naualis ⁊ aſſa. ⁊ ſi de aliquo iſtorum per ſe vel coniunctum in eorum foraminibus aliquid ponatur morientur omnes. Et ſi ex aliquo illorum fiat epithima circa foramen non amplius exibunt.

Effugantur tinee ne ledant pannos ex abſinthio calamento ⁊ corticibus citri.

Veſpe fugiunt ex ſuffumigatione ſulfuris ⁊ alleorum: ⁊ ex linitione ſucci altee vel oleo. Et quedam auis quam non cognoſco que appellatur albarati. i. frãgens oſſa que fugatur ex cineta vel incicorate que appellatur vdud. i. auis clamans in nocte. ⁊ effugat etiam ex fumo facto ex pēnis eius ⁊ membris ipſius cum cõburuntur ⁊ hoc eſt verum ſecundū ꝙ dicitur. ſed experimentum non verificauit hoc nobis.

De fugatione rapacium dicitur ꝙ leo ppter gallum album: ⁊ propter murem ⁊ gatum fugit hoc enim vidimus leonem fugere propter gatum mortuum ⁊ viuum.

Et lupus fugatur ex preſentia ſquille.

Et dicitur ꝙ leopardus fugatur propter arborē que vocatur leopardi arbor. Dicit ꝙ ſi gati ſilueſtres ⁊ dabac. i. dama: ⁊ aliud ꝙ vrſe eſt ſimile fugantur ex ſucco rute ⁊ amigdalarum amararum.

Conueniunt omnes ꝙ ſquila ⁊ eleborus porcos ⁊ canes atq3 leones: nec non ex beluis plurimas interficiunt ⁊ fugant. herba que vocatur lopardum ſtrangulas: leopardum cito interfecit. ⁊ ſtrãgulator adib. i. lupi lupum interficit. ⁊ ſtrangulator canis canem ⁊ ſimilia: ⁊ ruta interfecit muſtellam ⁊ eam fugat.

Capitulum. iij. de morſu ſerpentum qui nocent quando mordent per vulnus ⁊ non per venenum de quo ſit curandum.

In hoc loco Et ſequentibus nos dicemus de venēis ⁊ aialibus venenoſis ſecundum ꝙ noſtro tempore occurit: pro manibus nobis ⁊ penes narrationem antiquorũ phorum prim9 ſerpens de malitioſis qui interficiunt veneno proprie eſt baſilicus ⁊ nominatur regulus. cuius longitudo ſecūdū ꝙ dicitur eſt duorum palmorum ad plus ⁊ hꝫ coronã ſuper caput: ⁊ dicit regulus pp hoc ⁊ eſt eius caput acutū: ⁊ oculi rubei: ⁊ color ſui corporis eſt declinis ad nigredinem ⁊ citrinitatem: ⁊ hic ſerpens adurit totum ſup ꝙ incedit. ⁊ non oritur i circuitu cauerne eius aliquid: ⁊ omne animal terretur ex eo: cū eum ſentiunt: ⁊ aues cum vollant ſuper ſuã habitationē cadunt ⁊ interficit ſuo ſibilo vt dicitur cū eum exaltat: ⁊ interficit ex propinquo. ⁊ ille ſuper quē cadit viſus ei9 ſerpentis moritur ⁊ non eſt verum ꝙ ſi homo viderit primo ipſum ꝙ ſerpens moriatur. ⁊ liqueſit corp9 hominis ſtatim poſt morſum ei9. ⁊ morit qui illi mortuo appropinquat: ⁊ raro euadit qui vicinat huic ſerpenti: ⁊ qui tangit eum cum virga mediante virga moritur: ⁊ qdã miles vt dr tetigit ipm cū lãcea ⁊ mortu9 ē miles ⁊ equ9 ei9: ⁊ ipſe ſerpēs tetigit eq labiū ⁊ mortu9 ē equ9 ⁊ miles multiplicatur hic ſerpēs ſi tra arcobc. ⁊ in bia.

Signa morſus eius ſunt ſi videris mortuum ſubito. ⁊ proprie ſi fuerit vbi multiplicatur tale animal ⁊ non erit ibi caſus cauſe primitiue apparētis tūc eris certus de hoc. ⁊ ſcias ꝙ non eſt ei curatio penitus eo ꝙ ſubito interficit.

Harmene ſecundum quod ſcriptum eſt aſſimilatur regulo in proprietatibus ⁊ hoc nō ſubito interficit aliqñ interficit nō ſolū morſu: ſed etiã viſu ⁊ aliqñ auditu ſibili ſui: ⁊ animal morſum ab eo diſſoluitur ⁊ morit oē animal ꝙ ei appropinquat: ⁊ eſt ſecūdū quoſdam eius longitudo vt longitudo reguli ⁊ ſecundū quoſdam eſt eius longitudo ab vno cubito vſq3 ad cubitū ⁊ ſemis ⁊ dicitur ꝙ morſus eius eſt incurabilis. ſed quidã volunt vt. ʒ. i. papaueris ſi miſceatur cum. ʒ. i. caſtorei confert ſi detur patienti in potu ⁊ ponat de hac re ſup morſuram tantundem.

Hirundo eſt ſerpens niger habens aliquas eminentias in modum allarum ⁊ eius longitudo eſt circiter vnum cubitum ⁊ interficit ante duas horas ⁊ accidit ex morſu eius ſingultus. ⁊ alteratio coloris. ſtupor ⁊ frigus membrorum. ⁊ ſomni profūditas ⁊ clauſio palpebrarum cū vehementia pulſus cordi qui eſt ppri9 ei: ⁊ magnitudo doloris ei9 erit vt dicet iam inferi9.

Aſpidis ſicca aſſimilatur i pprietatib9 ⁊ figuris yrundini dicte ⁊ cura eius eadē eſt cū illa ⁊ eius longitudo eſt a tribus cubitis vſq3 ad quinq3. ⁊ non curatur quia dicitur ꝙ interficit a duabus horis vſq3 ad tres.

Serpens qui appellatur ſpuēs ⁊ aſillus cius longitudo eſt vſq3 ad duos cubitos: ⁊ non valet in eo niſi curatio vniuerſalis qñ mordet aliquem remanet q eſt morſus abſq3 ſenſu ⁊ motu: quietus dormiens profunde: ⁊ cum hoc incurrit clauſionē oculorum: ⁊ colli torſionē: ⁊ ſpaſmū ⁊ pulſum inordinatū: ⁊ non ſentit dolorem. ſed quãdoq3 ſentit in initio rei inteſtinorum dolorē: ⁊ hoc ſcies quia videbis ipſum intromitentem digitos ſuos violenter in ore vt euomat: ⁊ dicit ꝙ hic ſerpens eleuat caput ſuum vt expuat venenum. ⁊ narratur ab eiſdem ꝙ locus morſus eius eſt paruus ſecūdū quãtitatē acus abſq3 apoſtemare vel inflatione: ⁊ currit ex eius punctura ſanguis niger ⁊ paucus. non viuit qui morſus eſt ex eo vſq3 ad dies tres: eo ꝙ accidunt huic morſo tenebroſitas oculorum. ⁊ in viſceribus dolor intolerabilis ⁊ ore ſtomaci: ⁊ ſomni profunditas: ⁊ alia dicta ſuperius.

Cornuta de qua dicit ꝙ lōgitudo eſt ab vno cubito vſq3 ad duos ⁊ ſuper caput eius ſunt due eminentie ſicut duo cornua: ⁊ color corporis eius eſt ſicut color cineris: ⁊ eius vēter eſt ſicut ſquamme ſicce dure que ſtrident ſuper terram cum ſtrepitu: ⁊ eius dentes ſunt equales: recurui ⁊ plurimum eius in locis ⁊ herenoſis ⁊ emplaſtris generis. quedam appellatur parua

propter cornua parua eo q̄ iam cornua ceciderūt: aut propter breuitatem ſui corporis. ⁊ nominātur omnes eodem nomine: ⁊ ſunt eiuſdem operationiſ ⁊ effectus ⁊ dicitur per viam cognitionis q̄ ſentiuntur in locis morſus eius quaſi claui: aut acus: ⁊ inflātur labia oris morſi: ⁊ accidunt vertigo: ⁊ tenebroſitas oculorum: ⁊ deſtruitur ratio ⁊ incurrit maximā corporiſ grauitatē.

Andrius vel eduſudurus cum eſt in aqua nominatur a grecis andris ⁊ quando habitatio eius eſt in campo nominatur keduſudur⁹ ⁊ accidit ex morſu ei⁹ in principio dolor vehemens: ⁊ vt inflametur locus morſus. ⁊ fiat viridis ⁊ accidunt morſo vertigo ⁊ vomitus colere fetide. ⁊ motus inordinatus: ⁊ vltima debilitas ⁊ mors in tertia hora ⁊ non tranſit tertiam ſecundum plurimum vt dicitur: valnus cōmitantur egritudines eum. ſ. morſum a quibus non ſanatur forſitan.

Serpens qui vocatur ydria notus non eſt ſed dicitur q̄ eius morſus egreditur ⁊ dilataſ: ⁊ color eius oſuſcatur ⁊ egreditur ab eo humiditas nigra fetida valde: ⁊ eius curatio fit difficilia ⁊ prolongatur quare conuenit vt conſideretur in cura eius cum ſolicitudie

Serpentes omnes quos nominauim⁹ vſq̄ ad locum iſtum appellantur ſurdi eo q̄ non audiunt. operantur enim ſuos effectus propria natura ⁊ diſpoſitōne ⁊ nos ponemus curam generale conuenientem oībus tangendo de propria cuilibet: preter hoc ſerpētes diuerſificantur in maſculineitate ⁊ femineitate ⁊ ſunt maſculi deteriores feminis quāuis femine ſint plurimum dentium ⁊ plura vulnera cum morſu inducunt nam venenum feminarum non eſt nimis acutum ex natura ſexus. ⁊ iterum ſenes deteriores ſunt iuuenibus propter ſiccitatem maiorem ex natura etatis. Et cum hoc magni ſunt deteriores paruis ⁊ curtis ⁊ i eadem ſpecie. Et ſerpentes qui habitant nemores ⁊ loca inaquoſa ſunt deteriores his qui inhabitant loca aquoſa ⁊ littora: ⁊ h̄ quia venenum mitigatur ꝑpter humiditatem locorum. Et iterum ſamelici ⁊ irati ſūt deteriores repletis ⁊ quietis: nam propter repletionē ⁊ quietem mitigatur acuitas veneni ⁊ propter hoc venenum ſerpentum deterius eſt in eſtate q̄ȝ i hyeme q: ex tempore calido acquirit acuitatem. Quidam extimauerant q̄ venenum ſerpentum ⁊ viperarum ſit frigidū propter illud q̄ accidit de frigore morſis ab eis ⁊ hoc eſt error: nam tale frigus non accidit morſo ex vipera vel ſerpentibus niſi q: calor naturalis ⁊ ſpiritus reſoluunt veneno natura ſue acuitatis ⁊ venoſitatis: nam ſerpentes non ex eo q̄ mortificatur in hyeme ſunt frigide complexionis: ſed ex eo q̄ ſunt pauci caloris reſpectu ſui corporis ⁊ temporis frigidi.

Cura Serpentum ſurdorum erit cōmunis omnibus. ⁊ de quibuſdā erit particularis in particulari. ſecundum plurimum morſus venenoſorum ſerpentum non curatur ex eo quod ſubito aut in breui interficit vt dictum eſt. cōmuniter in cura morſus ſurdorum proceditur ſtatim cum inciſione mēbri morſi ſi poſſibile fuerit aut cum aduſtione vltima penetrante vſq̄ ad profundum mēbri morſi ⁊ venenati. nam combuſtio cōburit venenū ⁊ ſtringit meatus ne ſpergatur per mēbra ⁊ totum corpus: ⁊ ſi fuerit vomitus. aut ſuper repletionem ex piſcibus ſalitis: cepis ſinapi ⁊ ſimilibus aut abſq̄ repletione cum oximelle ⁊ aqua decoctionis aneti radicum raffani ſeminis ſinapis ⁊ attriplicis ⁊ ſimilium erit vtile valde Bibere de tiriaca ⁊ aqua decoctionis papaueris ⁊ caſtorei ſepe: ⁊ ponere de ea ſuper morſuram ⁊ locum venenatum erit vtile ⁊ conueniens ligare mēbrum fortiter ſuper morſurā ne venenum aſcendat ad cor eſt de melioribus rebus. Particulariter conſideratur morſus ſurdorum ex parte operationis medicinalis vt in harmene vt dictū eſt q̄ in morſu eius valēt. ʒ. j. papaueris ⁊. ʒ. j. caſtorei cōiunctum ⁊ ſeparatim ſi ponatur ſuper morſuram ⁊ ore ſumant cum aq̄ mellis vel vino. Medicamen⁹ particulare ad morſū cornute eſt vt ſumat ſemē raffani cū vino: ⁊ ꝓpter quādo euomit cum eo: ⁊ poſt vomitum cōfert ciminū tritum: ⁊ iterum ſiſamū cū vino cōfert: ⁊ ſimiliter caſtoreū cū vino ⁊ calamentū cāpeſtre cū vino ⁊ ſemē raffani vtile eſt in hoc: ⁊ ſi ponatur ſal tritus cū pice nigra aut naualli ſuper morſum: aūt cepe tritū cū aceto mirabile videbis ſumat patiens nucem cipreſſi mundatam cum granis mirti: de vino quoq̄. ʒ. j. ſ. cū aqua mellis vł vino. aut ſumat. ʒ. ij. ariſtologie cū vino aut aceto mixto: ⁊ ſimilter ſuccum praſij ſumat cum vino aut mixto cum aceto ⁊ eſt bonū ⁊ conueniēs vt emplaſtretur locus cum calce ⁊ oleo ⁊ calamento ⁊ corticib⁹ radicis quercus ⁊ ſimilibus ſingulariter ⁊ coniunctiȝ ⁊ miſceatur cum eis omnibus aūt cum vna illarum rerum farina ordei ⁊ erit melius: Preter illa venenoſa que ſurda ſunt: ſunt alij ſerpentes venenoſi non ſurdi qui nocent principaliter veneno proprio ⁊ morſura: ſed nō nocent per morſum nocumento de quo ſit curandum multū ſicut vipera: ⁊ omnes ſepenteſ mordentes qui nō ſunt ſurdi qui habēt vnū dentē vel plures in mādibula qualibet nam ſerpentes q̄ habēt vnū dētē in mandibula ſunt maſculi ⁊ ſunt deterioris vel maioris vel acutioris veneni q̄ȝ femine: ⁊ ſunt fortioris operationis ⁊ cognoſcitur inter maſculum ⁊ feminam per vulnera facta in mēbri que videntur plura in vnoquoq̄ latere mēbri morſi a ſerpente femia: aut non videtur niſi vnum foramē in qualibet parte mēbri morſi a ſerpente qui eſt maſculus. Si ſigna morſuſ ſerpētis venenoſi vltra q̄ ſit maſculs vel femina ſūt q̄ a principio egreditur a loco morſo ſanguis: deinde virus feruens ⁊ fortaſſe incipit exire aquoſus ſanguis: deinde ſpumoſus: deinde vt erugo eris: ⁊ tunc conuertitur vere ad ſubſtantiam veneni: ⁊ colorē eius ⁊ dolet locus deinde perambulat dolor eius: ⁊ poſtea apparet apoſtema calidū ⁊ rubeum habens borbor ⁊ veſicas. ſicut fit ex aduſtione ignis ⁊ perambulat quādo deinde fit viride apoſtema illud proprie morſuȝ ⁊ ſubor: ⁊ accidit in viſceribus inflatio ⁊ rubedo in corpore. deinde ſudor frigid⁹: ⁊ corruptio coloris declinis ad viriditatem: ⁊ cōmotio vertiginiſ ⁊ frequentia anhelitus a nauſea ⁊ ſingultus. ⁊ euomit quandoq̄ vomitum colericum. ⁊ fit difficultas vrine: ⁊ grauaſ caput ⁊ aduenit ei quandoq̄ fluxus ſanguinis narium: ⁊ apparet grauitas in dorſo. deinde ſudor frigiduſ ⁊ tremor vehemens ⁊ ſincopis; ⁊ tales ſecundum plurimū moriuntur in tres diebus ⁊ remanent quandoq̄ vſq̄ ad ſeptimuȝ.

Cura Cōmunis in omnibus iſtis venenis eſt vtilis valde que fit cum inciſione mēbri vel ligatione forti ſuper morſuȝ ⁊ vuln⁹ ⁊ aduſtio cū ferro ignito: ⁊ exhibitio tiriace bone ⁊ electe que dȝ poni ſup̄ morſuȝ ⁊ exhiberi per os i potu cū vino aut cum vino ⁊ aceto. Res aūt particularis que conferūt in hoc ſunt ſicut multiplicetur ſomnus ⁊ vinum nā multotiens iſta excuſant medicū ⁊ infirmū ab omni alia curatione. vſus alleoruȝ vtilis eſt valde in omni veneno ⁊ cū hoc ſi allea non inuenirentur bonū eſt vti cepis ⁊ porris loco alleorum: ⁊ de bonis medicinis in hoc caſu eſt ſemel harmel. i. cicute vel herba eius: ⁊ etiam grana citri ſi ſumantur cū vino aut cum vino ⁊ aceto: dicitur q̄ ſi virga cerui aſſata comedaſ hora diſpoſitionis veneni quod multum confert. De tiriacis fortibus in hoc preter tiriacas omnes eſt tiriaca que ſic fit. ℞. aniſi piperis aur̄. iiij. corticum ariſtologie rotunde. caſtorei an̄. aur. j. cōficiatur cuȝ vino cuius doſis ſit nux vna. Ad idem. ℞. caſtorei mirre: piperis: arſenici rubei an̄. ʒ. ij. ſeminis aneti. ℥. ij. conficiantur cum vino. butirum vetus ⁊ nouum ſi ſumaſ multotiens liberat infirmum. ſedere in tina lactis ⁊ vigilare ⁊ deambulare ⁊ balneum in balneo quo ſudet

patiens eſt vtile valde. Item vinum per ſe ⁊ omnia
coagula ⁊ ſpecialiter coagulum leporis multum va-
lent cum bibuntur cum vino mixto'eum aceto vincē
te vino in cōnuxtione Dicitur ꝙ ſi homo accipiat ce-
pe ſqalliticū vel ſilueſtre ⁊ ipſum maſticet ⁊ deglutiat
illud quod ex eo currit. ⁊ emplaſtretur locꝰ morſus cuꝫ
ſubſtantia que remāſit non penitus mouetur patiens.
Et iterum dicitur ſi bibatur vrina hominis nō morſi
ꝙ biberat hominem morſuꝫ a vipa. Iterum dicit̄ ꝙ
ſi ſuſpendat̄ lapis qui dicit̄ lapis ſerpentis ꝙ ſit ſana
tio a veneno vipe ⁊ ſimiliū. Iteꝝ radix acori apiuꝫ ſil-
ueſtre: ⁊ folia ariſtologie ⁊ eiꝰ radix aut agaricū quod
cūqꝫ illorum ſumatur in potu cū vino dulci valet ad
illud. Similiter ſuccus anagallis ⁊ auricula muris.
Et iterum ſi ſumatur ciminum montanum: ⁊ ſuccus
caulis valent cū vino aut ſumatur duo aurei coſti cū
duobꝰ obolis piperis valent ⁊ de melioribus que di-
cta ſunt ad morſuꝫ viperaꝝ ⁊ alioꝝ ſerpentum eſt vt
ſumantur aur. ij. oppoponaci cum aceto etiā ſimiliter
iij. aurei coſti ⁊ gentiane. Et iterum ſucus rute: ⁊ iteꝝ
ſuccus foliorum malorum ſauſuci ⁊ ſimiliter acetū ca-
lidū per ſe: ⁊ cū illis multum valet in hoc. Emplaſtra
que ponantur ſuper morſuꝫ viperarū valēt ſicut em
plaſtrum factum ex ſauina. ⁊ bacis lauri ⁊ ex camomi
la ⁊ ex ſquila aſſata ⁊ ex farina orobi mixta cuꝫ vino
omnia ſimul aut ſingulariter. Iterum emplaſtretur cū
gallina ſciſa eſt bonū valde. ⁊ ſimiliter cum carne vi-
pere ⁊ ranis ſciſis. ⁊ ex oleo: ⁊ oleū laurinū vel in quo
coquitur laurus eſt bonum valde. Sunt de ſerpenti-
bus qui faciūt egredi ſanguinē ex omnibꝰ poris ⁊ mea
tibus ſicut afforduis ⁊ ſaberti. ⁊ etiam aperiūt vulne-
ra conſolidata lōgo tempore ⁊ faciunt currere ſangui-
nem ex eis cum dolore continuo ⁊ vomitu ſanguinis
⁊ ſputo ſanguinis. Et dicunt homines ꝙ iſti duo ſer-
pentes corpora habent harenoſa. ⁊ ſuper corpora eoꝝ
puncta ſunt nigra ⁊ alba ⁊ eſt eorum longitudo ab vno
cubito vſqꝫ ad duos. Et dixerunt quidam ꝙ minores
ſunt viperis ⁊ ipſorum caude: ⁊ capita parua ſunt mi
nora ⁊ ſunt coloris harenoſi ⁊ aliquādo nigri vel al-
bi ⁊ rubei ⁊ ſūt ſuper eoꝝ capita ſquāme albe inciſe: ⁊
eſt in eorum inceſſu ſtrepitus propter ſiccitatem corii
cum ventriū ipſorum: ⁊ eſt ſicut eſſet ſtrepitus folioꝝ
verge ſunt grauis motus equalium dentium morſus
eorum facit manare ſanguinem ex poris ⁊ meatibus
ita ꝙ ex angulis oculorum: ⁊ naribus: auribus ⁊ ꝑ os
anum ⁊ virgam: ⁊ cum vomitu: ⁊ aliquando apoſtea
tur locus ⁊ denigratur. ⁊ currit ex eo res parua ⁊ aquo
ſa ⁊ ſoluitur venter. ⁊ conſtringitur anhelitus ⁊ fit dif
ficultas vrine ⁊ abſcinditur vox: ⁊ mollificantur mē-
bra ⁊ fit obliuio: ⁊ accidit ſpaſmus: ⁊ cadunt dentes: ⁊
infirmus moritur.

Curatur Venenum eorum cum potu
vini plurimi ⁊ ſpecialiter cuꝫ
ſuper ipſum fit vomitus. ⁊ maxime poſtquā comede-
rit ipſe morſus oua mollia piſces ſalitos: ⁊ allea. bonū
eſt ꝙ itercur vomitus ſuper ipſum morſum: ⁊ poſtea
comedat panē ⁊ piſces poſitos ſuper prunas ⁊ comede
re vuas paſſas ⁊ ſemē raffani eſt ex eis que cōfert mul
tum ⁊ proprie cum vino: ⁊ iterum ſumere ſuccum pa
paueris cū radice lilij celeſtis ⁊ vino. Sed ratione ſā
guinis confert albumē oui cum vino: emplaſtro cum
portulacis ⁊ faria ordei: aut folijs vitis decoctis aut
arnogloſa: aut galle. ⁊ ſunt de his que retinent ſangui
ne per cauterium. vt porri ⁊ vt vrtica ruta cuꝫ farina
ordei cum albumine oui cū ponūtur ſuper morſuram.
Inueniuntur ſerpentes facientes ſitim quorum longi
tudo eſt palmi vnius ⁊ ſuper eorum corpora inueniun
tur veſtigia plurima nigra: ⁊ eorum capita ſunt parua
⁊ colla groſſa ⁊ incipiunt eorum colla groſſa a capitibꝰ
vſqꝫ ad caudas: ⁊ dicitur ꝙ multiplicatur in regione
lochiatiꝫ: aſſeꝫ ⁊ eorum forma eſt forma vipe: ⁊ color
poſtremi eoꝝ vſqꝫ ad caudas ad nigredinē declinat: ⁊
incedunt quaſſando caudas eoruꝫ. ⁊ accidit morſo ex
ipſis vt dicitur ꝙ venter eius aduratur ⁊ inflametur q̄
re non ſciatur ex aqua: immo nō ceſſat bibere abſqꝫ exi
tu alicuius rei per vrinam. aut ſudorē: ita ꝙ inflatur
eius venter totus: ⁊ currit aqua in venas ipſiusꝰ ⁊ fit
ydropicus. Poſt curationem nihil melius inuenitur
in hoc q̄ꝫ vt continue bibant oleum tales euomant: dei
de eſt bonū os cliſterizare cum his que educunt feces
⁊ humiditates: ⁊ attrahūt aquā ad inferiora vt cliſteria
facta ex colloquintida agarico ⁊ centaurea ⁊ aqua ſi-
cle ⁊ ſimilium: vt dentur diuretica poſt hoc ſicut eſt de
cotio que fit ex ſemine apij ſpice ide cinamomi. aſſa-
ri. ſiſileos. porro ⁊ ſimilium Emplaſtro fiat ſuper mor
ſuram cum ſale calce ⁊ oleo: ⁊ emplaſtratio cum eis. ⁊
eis que dicemus ad morſum canis rabioſi.

Inueniunt ſerpentes qui dicuntur ſalientes ⁊ vo
lantes ⁊ ſunt parui breues minuti ⁊ ocultantur quan
doqꝫ in arboribus inſidantes vt ꝓiciant ſe ad illum
qui tranſit per eos: ⁊ exeunt ꝓcedentes ad eum: ⁊ di-
cunt quidam ſe vidiſſe tales ſerpentes in partibus ð
beſtrem ⁊ ſunt ad rubedineꝫ decliues ⁊ ſunt calidi val
de ⁊ maligni ⁊ accidit ex morſu illorū dolor vehemēs
⁊ tranſit vniuerſaliter per totum: ⁊ fit mors. Sed eiꝰ
cura eſt communis cura ⁊ cura viperaꝝ ⁊ dicit̄ ꝙ due
eius extremitates ſunt in groſſitudine equales medio
Serpens qui appellatur bilicinus vel duroſus habi
tat in bilicibus vel vmicibus ꝙ credimus idem. i. ar
boribus que ſic nominantur: ⁊ dicitur quod ſunt arbo
res venenoſe vt eſt fraxinus vel egenos ⁊ ſecunduꝫ
quoſdā dicitur ꝙ bilices ſunt arbores caſtanearuꝫ ſꝫ
nihil non videtur verum: ⁊ accidit ex morſu eoruꝫ ex
coriatio cutis illius qui morſus eſt ab eo: ⁊ excoriatio
illius cutis qui ꝑmiſcet̄ ei ⁊ curat ipſū ⁊ habet odorē
malignum mortificans eum qui preſens eſt ſiue ſit le-
dens ſiue non ⁊ accidunt iterum ex eo accidentia mor
ſus viperarum. Cura eius eſt cura viperarum. ⁊ etiaꝫ
cōmunis dicta primo capitulo ⁊ etiam ſecundo. ⁊ cō
fert morſui eius proprie bibere vinum ariſtologiam
cum vino. ⁊ radicem affodili ⁊ ſeptemneruia.

Serpens qui miliaris appellatur habet coloreꝫ
quaſi milij propter ſuam citrinitateꝫ ⁊ accidūt ex mor
ſu eius accidentia malarum viperarum ⁊ cura illius ē
cura illarum.

Serpens nominatus ſerſetella habet colorem ſi
milem colori ſerpentis ſalientis vel volantis ad du-
as ptes: ſꝫ ſaliens eſt deterior ⁊ cura illiꝰ ē cura illa.

Serpens raſſ. i. aſpis humida ē habēs colores
diuerſos ⁊ dicitur ꝙ eſt malignus interficiens in die
ſecundo: cum corroſione epatis ⁊ fractione inteſtinoꝝ
⁊ cura eius eſt cura paruarum viperarum

Serpens teriſtalis habet accidentia vt ſunt ac-
cidentia viperarum: verum ſiunt cū inflāmtione loci
morſus: ⁊ veſicis. ⁊ duritie apparente ⁊ curſus humi
ditatis ſanguinee nigre ex illo loco: ⁊ accidunt ei alte
ratio rationis: ⁊ tenebroſitas viſus ⁊ ſpaſmus morti
cans. ⁊ cura eius eſt cura viperarum tamē notitia hu
ius ſerpentis eſt in ſcientia per phōs verifica.
Serpens qui ſonuiſus vocatur habet morſum ſimi-
lem morſui viperaꝝ q: accidunt corruptio ⁊ mollifica
tio: ſicut accidit ei qui habet ydropiſiꝫ ex morſu eius
Et accidit ei ꝓfunditas ſomni. ⁊ obliuio: ⁊ egritudies
in epate ⁊ ieiuno ⁊ colon. ⁊ iſte ſerpens non eſt notus
etiā ſed cura eius eſt vt cura viparū ⁊ cura cōmunis
dicta capitulo primo ⁊ ſecundo.

Serpens qui nominatur aniruditis ⁊ archarus
ſunt ſcđm longitudinem vſqꝫ ad cubitū ⁊ eoruꝫ color
eſt ſicut color aranee: ⁊ ſuā ipſoꝝ corpora ſūt veſtigia
⁊ dicitur quod accidit dolor vehemēs ex morſu eorū
in loco. ⁊ apoſtema maximum. ⁊ currit ex morſu eius
virus ⁊ interficiunt in tertio: ⁊ mora eſt quandoque
vſque ad. vij. Cura morſus eorum eſt communis.

ſed proprie datur eis in potu caſtoreum ⁊ cinnamomū ⁊ radix centauree dantur de vnoquoqꝫ. ʒ. ij. cum vino. Et confert in h radix centauree maioris iuuamentum magnum. ⁊ radix aſſoaſir. i. naſturtii ⁊ ſuccus eius ⁊ radix gentiane. Emplaſtrā ad iſtū morſum bonū ℞c. mellis decocti ⁊ exiccati ⁊ triti radicum granatorum centauree ſeminis lini ſeminis harmel volubilis ſilueſtris. rute añ piſtentur ⁊ incorporentur ſimul ⁊ ponatur ſuper morſuram. Emplaſtra appropriata vlceribus putridis valent in hoc.

Serpens qui appellatur ſelfir eſt putrefaciens ⁊ dicitur ꝙ eſt in regionibus aſer ⁊ egipto: ⁊ habet caput latum collum paruum. caudam curtam ⁊ ventrem rotundum ⁊ ſunt ſuper caput eius linee ⁊ ſquame: ſed ſuper corpus eius ſunt linee diuerſi coloris: ⁊ cum incedunt contrahūt. ⁊ non rectificantur ⁊ accidit apoſtema doloroſam ex morſu eius ⁊ putrefactio toti' corporis: poſt contritionem eius ⁊ caſus capillorū: ⁊ qñqꝫ feſtinat putrefactio perdens illud ꝙ eſt ſanum: ⁊ dicitur ꝙ eſt ſerpens viperarum.

Cura ergo eius eſt cura cōmunis ⁊ cura viperarum ⁊ poſt illud cura eius eſt conueniens ſecūdū accidentia ⁊ diſpoſitiones.

Serpentes qui appellantur dracōes ſunt de hiis qui habet hanc naturam ⁊ minor draconum vt dicitur eſt. v. cubitorū: magni vero ſunt. xxx. cubitorū ⁊ ſupra ⁊ dicunt homines ꝙ draconi inſunt oculi magni: ⁊ ſub mandibula inferiore eſt eminentia ſicut mentū ⁊ ſunt ei dentes plurimi ⁊ dicitur ꝙ dracones multiplicantur in partibus nubie. ⁊ indi ſunt maiores ⁊ illi de nubia qui ſunt in regione aſie ſunt vſqꝫ ad quattuor cubitos. ſed indi ſunt magni valde ⁊ dicitur ꝙ ſunt vt diximus: ⁊ facies habent citrinas ⁊ nigras ⁊ ſunt eius vehementis amplitudinis: ⁊ ſupercilia cohoperiunt oculos eorum: ⁊ ſuper colla eorum ſunt ſquame: ⁊ in omni mandibula ſunt tres dentes: ⁊ ego poſſum dicere de hoc q: fui in epiſcopatu milani cum domino. Martino de la turre quem curabam debilitate neruorum ⁊ ſtupore ⁊ tremore eorum in quodam ſuo caſtro ꝙ vocatur pezanum: ⁊ quidam eius coſtaldus dixit eidem domino. Martino ⁊ mihi vultis ꝙ ducam vos ad locum in quo vidi maius mirabile ꝙ vidiſtis ⁊ diximus ꝙ ſic: ⁊ nos cum eo ⁊ quibuſdā aliiſ hominibus iuimus: ⁊ ipſe caſtaldus duxit nos poſt iſta verba ad quēdam locum deſertum in quo maxima materia lapidum ſecundum longitudinem tēporis facta erat ⁊ cum fuimus ibi ipſe caſtaldus cum multis aliiſ hominibus dixit ꝙ breue tempus erat ꝙ viderat in loco illo vnum ſpolium ſerpentis cuius longitudo erat per bonam menſuram ad ſuum cubitum plus. xxx. cubitis. ⁊ videbatur os ſpolii ſerpentis magnum ꝙ puer. x. annorum intraſſet abſqꝫ leſiōe ⁊ homines qui ſecum erāt. ⁊ homines de illa terra verificabant. hoc.

Et propter hoc bene poſſumus credere hoc ꝙ dicit Auic. ⁊ hoc eſt proprie veritas ⁊ ſciat quilibet ſapiens ꝙ tales dracones poſſunt inueniri in aliis regionibus preterꝙ in india. Accidit ex morſu eorum dolor paruus deinde inflāmat. ⁊ maſculi ſunt deteriores feminis ⁊ cura eorum eſt cura vlcerum putridorum ⁊ malorum vt dicemus in cura canis rabioſi. Abediſmon peſim dicitur ꝙ eſt de gñe draconū. ⁊ accidit ex morſibus draconum. ⁊ dicitur ꝙ dentes draconum ſunt vehementes. ⁊ propter hoc dicitur ꝙ de proprietate draconis eſt vt carminet carnem. ⁊ mēbrū quod mordet vnde magnificatur timor in vulnere eius ⁊ ſic indiget cura malorum vulnerum valde. Morſus draconis marini curatur cum ſulfure ⁊ aceto: ⁊ dicit ꝙ quādo adeps cocodrili emplaſtratur confert. ⁊ plumbum cum fricatur ſuper ipſum iuuatur eo ⁊ medicie quas ſcribemus in. c. morſus rutelle ſunt vtiles in hoc. ⁊ proprie tyriaca prima ⁊ cōmunis: baſilicon bibitū ⁊ emplaſtratum confert ei Marenkarem dicitur ꝙ ſunt de genere draconum marinorum: ⁊ accidit ex morſu eorū illud quod accidit ex morſu viperarum. ⁊ cura eorū eſt cura viperarum. Alkaterast ⁊ hamioi ſunt ſerpentes ex morſu quorū accipiunt dolor vehemens: ⁊ plurima frigiditas ⁊ ſtupor ⁊ dolor ⁊ mors proculdubio ⁊ eorum cura eſt cura venenoſorum frigidorū emplaſtretur eorum morſus cum aceto tepido ⁊ foliis lauri. ⁊ inuogatur cum oleo de piretro ⁊ ſimilibus. ⁊ ex oleo calido mixto cum ſquilla ⁊ vrtica ⁊ datur in potu ei qui eſt morſus ſuccus foliorum lauri cum aceto ⁊ cū aſſa ⁊ ruta. Aliud ℞c. mirre piperis. rute aſſ. añ. ʒ. j. vel. ij. datur cum vino ⁊ prima tiriaca quā dicemus capitulo de rutella eſt in hoc vtilis valde.

Capitulum quartum de morſu hominis ⁊ quadrupedum.

Ue morſus cuiuſcunqꝫ animalis ſic eſt deterior qui ſit a ieiuno ſiue ſit homo ſiue non homo preter ēt morſum animalium fiunt infixiones vnguiū auiū ⁊ ſpinarū ex quibus per ignorantiam cure cōmunis. ⁊ perditur mēbrū ⁊ moritur homo.

Curantur infixiones vnguium auiū ⁊ ſpinarum ⁊ ſimiliū prima cū in eis ponitur oleū calidum cū pāno vel lana: aut qñdoqꝫ iniungatur cum oleo calido abſtergendo deinde ſi videretur tibi ꝙ malitia infixionū vel morſus augmentaretur mundificetur locus prius cum ſuctione ventoſarum. ⁊ poſt ſuctionē emplaſtretur locus cum cepis piſtatis ⁊ mixtis cum m. ll ⁊ fabis maſticatis ſicut ſunt. aut cū cepis melle ⁊ ſale ⁊ ſimilibus. vel cum oleo mixto cū euforbio ⁊ caſtoreo poſt remotionem ſuſpicionis infixionum vel morſus mundificetur locus cum vnguento apoſtolorum ⁊ cōſolidetur. Unguentum nigrum eſt de melioribus rebus in iſto caſu poſt ceſſationem apoſtematis: ⁊ ſuſpicionē infixionis vel morſus quod ſic fit. ℞. litargirij. ʒ. xx. contriti ⁊ cribela i olei. ll. ij. aceti. ll. x. concucientur ad inuicē donec coaguleutur: ⁊ ponatur ſuper ipſū poſt quā coagulatur. ll. j. de rubea tinctorū trita ⁊ cribelata. caueatur apoſtema loci ſi fuerit neceſſe confortando partes membri que ſunt circa infixiones vel morſuram cū oleo roſato ⁊ puluere boliarmeni ⁊ aceto mixtis ⁊ poſitis illic ad modum epithimatis cum petiis. ⁊ tunc infirmus bibat vinū de granatis cū aq ⁊ ſit aqua tripla ad vinū: ⁊ comedat ſaccum ordei vel farri vel micā panis lotā in aqua ⁊ ſimilia. continue ſuper. vulnus factū ex ſpina vel vnguib' auiū ⁊ ſimilibus: armoniacū ponatur: aut pix liquida: curret enī gūme tales talia vulnera poſt quā bene cū oleo calido ſūt mollificata: ⁊ cū emplaſtris dictis mūdificata.

Morſus hominis in homine ⁊ morſus cuiuſlibet animalis in homine curatur cum cepe ſale ⁊ melle mixtis ⁊ poſitis ſuper morſuram cum vnguento facto ex adipe cera ⁊ oleo. Et curatur etiam valde bene cum emplauſtro facto ex cinere aceto melle ⁊ cepe: ⁊ iterum cum thure minato ⁊ trito mixto cum oleo ⁊ vino. Quando accidit ex morſu hominis ieiuni ſpecialiter: vel alterius animalis corruptio in mēbro oꝫ vt curetur primo: ⁊ vngatur locus morſus cō oleo calido abſtergendo: ⁊ poſt vnctionem emplaſtretur cū emplaſtris dictis. vel cum emplaſtro facto ex radice fenugreci melle ⁊ farina fabarum mixtis cū aqua ⁊ aceto: ⁊ permutetur ſepe in die emplaſtrum ⁊ fiat inunctio cum oleo omni vice. Morſus fit a cane rabioſo quādoqꝫ ⁊ quandoqꝫ non rabioſo. fiunt autem canes rabioſi propter conuerſionem ſue cōplexionis ad melancoliam magnam venenoſam: ⁊ hec conuerſio eius accidit aut ex aere vt cibis ⁊ potibus: aut per naturam ſue creationis. Ex aere calido accidit cum calor eſt vehemens in aere comburit humores in canibus qui

alterant eorum complexionem: ⁊ ſic fiet rabies ⁊ ſpe-
cialiter in autumno fit rabies etiam cum vehemẽs fit
frigus in aere ⁊ ꝙ congelat ſanguinem in canibus: facit
ipſos declives ad nigredinem ⁊ alterant per hoc eo
complexiones: ⁊ fit in eis rabies vere fit rabies ex ci
bis ⁊ potibus cum canes lambunt ſanguinẽ mortuo
rum ⁊ comedunt ex cadaveribus ⁊ bibunt ex aquis
putridis replentur ex melancolia putrida: ⁊ alterant
eorum complexiones ⁊ fiunt rabioſi. Quandoqꝫ fit per
naturam quã contrahunt ex ſemine cũ materia in pma
creatura ſicut accidit in lepra. Significationes ꝙ ca-
nis eſt rabioſus ſunt ꝙ non comedit: ⁊ famen patitur
⁊ non bibit aquã ⁊ ꝙ color totius corporis ⁊ faciei to-
tus alteratur ⁊ timet cum videt aquam immo oppila
tur ex viſu aque ⁊ tremit: ⁊ multiplicatur tenebroſitas
in oculis eius ⁊ eſt ſemper ſolitarius ⁊ eſt ignarus: ⁊ nõ
cognoſcit dominũ ſuum: ⁊ fiunt oculi eius rubei ⁊ ve-
hementis aſperitatis: ⁊ extrahit linguam. ⁊ currit ſali
va ſpumoſa ex ore eius ⁊ fluit naſus capite eiꝰ depreſ
ſo ⁊ auribus eius mollificatis ⁊ movet eas: ⁊ inclinat
dorſum eius: ⁊ ſpecialiter ad latus ⁊ ambulat timidꝰ
declivis: quaſi ſit ebrius triſtis ⁊ anguſtioſus ⁊ preci-
pitat cum paſſu. ⁊ cauda eius firmatur inter coxas: ⁊
currit contra omnẽ formam que ei ocurrit invadẽdo
ipſã ſive ſit paries ſive arbor: aut aĩal: ⁊ latrat cũ rauce
dine parum ⁊ obſcure ⁊ cum latrat fugiunt alij canes
ab ipſo longinquo ⁊ fit inſtabilis ⁊ manet tacitus ⁊ ſqua
lidus totus: ⁊ cum preſens ſit alicui cani non rabioſi
repente blandit ei ⁊ obediens fit inter manus eius. ⁊
conatur fugere ab eo: Et lupus rabioſus eſt deterior
cane: ⁊ fiunt multa animalia rabioſa ſicut lupus ⁊ vul
pes ⁊ muſtella ⁊ muli vt dixerunt quidam. Et cum ca
nis rabioſus vel aliud animal rabioſum momorde-
rit hominem fit vulnus doloroſum in principio ſicut
ſunt vulnera aliarum rerum. ⁊ poſt tempus repreſen-
tantur in eo forme timoris ⁊ incipit expaveſcere: ⁊ vi
gillare plus ſolito: ⁊ deficit appetitus comedendi ⁊ bi
bendi aquam propriam: ⁊ deſiderat eſſe per ſe ⁊ habe
re alios homines odio ⁊ incipit murmurare abſqꝫ cau
ſa mãifeſta ⁊ fit vox morſi rauca ⁊ plorat timore aque
⁊ humiditatum ⁊ quotiens approximatur aque magina
tur canem quaſi timet ex ea: ⁊ quandoqꝫ nõ terretur ex
aqua immo nauſcat eam .ſ. aquam ⁊ diligit in terra vo
lutari quandoqꝫ ⁊ accidit proiectio ſpermatis abſ
qꝫ deſiderio: ⁊ fit ſpaſmus ⁊ ſudor frigidus ⁊ ſincopis
⁊ mors ⁊ quandoqꝫ moritur ſitiendo ante has diſpoſi-
tiones ⁊ deſiderat aquam quandoqꝫ deinde proclamat
ex ea cum obviat ei ⁊ ſorbet ex ea: quandoqꝫ ſtrangula
tur per eam ⁊ moritur ⁊ latrat ſicut canis ⁊ fit raucus
⁊ abſcinditur vox eius quandoqꝫ ⁊ fit ſicut apoſtolicus
non valens tollerare vt clametur. Et quandoqꝫ min-
git pinguedinem in qua ſunt res carnoſe mirabiles q̃-
ſi ſint animalia ⁊ quaſi canes parvi ⁊ vrina eius ſecun
dum plurimum ſubtilis apparet ⁊ quandoqꝫ vrina re
tinetur ita ꝙ mingere non valet ⁊ fit ſiccꝰ vt plurimũ
ſecundum ventrem. ⁊ fit homo morſus promptus ad
mordendum homines quibus omnibus morſis acci
dit poſt illud tempus quod accidit ei qui morſus fue-
rat ⁊ non territus eſt ab aqua aliquis morſus ex cane
vel homine rabioſo qui evaſerit per curationem aut
abſqꝫ curatione ⁊ maxime cum viderit faciem ſuam
in ſpeculo ⁊ non cognoverit ſeipſum aut cuꝫ in eo yma
ginatus eſt canis niſi duo viri de quibus dicit ꝙ mor
ſi fuerunt ab homine qui morſus erat a cane rabioſo:
⁊ dicitur ꝙ incipit ex morſu canis rabioſi tremorem
⁊ moritur ad dies .xl. ſecundum plurimum ⁊ quando-
qꝫ vſqꝫ ad ebdemodam. ⁊ quandoqꝫ vſqꝫ ad men-
ſes ⁊ dicitur a quibuſdam vſqꝫ ad annos .vij. ſed non
creditur neqꝫ eſt verum.

Quando vero morſus fit a cane non rabioſo ꝙ
ſignificatur per privationem ſignorum ſignificantiuꝫ
ſuper canem rabioſum curabitur cum emplaſtro facto
ex cepis ſale ⁊ melle mixtis ⁊ piſtatis ⁊ ſimul perfecte
incorporatis ꝙ ponitur ſuper vulnus per diem ⁊ noc
tem integram ⁊ poſt illud curabitur tale vulnus vel
morſus: ⁊ etiam morſus leonis: ⁊ omnis animalis
dentis abſqꝫ rabie ⁊ proprie veneno cum vnguento ni
gro ꝙ ſic fit. ℞. cere galbani picis liquide ſepi alicuiꝰ
an. ℥ .i. liqueſiant in cazala adinvicem ⁊ collentur ⁊ fi-
at vnguentum hoc enim bis in die calidũ ſuper mor
ſuram ⁊ vulnus ponatur: nam de proprietate huius
vnguenti eſt ſanare ⁊ mundificare ⁊ incarnare ⁊ conſo
lidare plus omnibus alijs vnguentis. morſus ⁊ vulne
ra que fiunt a ſagitis ⁊ ſpinis ⁊ vnguibus avium ⁊ ani
malium ⁊ roſtris ⁊ dentibus animalium .ſ. lupi vulpis
muſtelle: canis: hominis: ⁊ ſimiliũ ⁊ ſpecialiter appa
rebit vt diximus proprietas ⁊ vtilitas huius vnguen
ti ſi obſervabitur a principio vulneris illud ꝙ ſuperius
dictum eſt .ſ. de dilatatione vulneris cum oleo calido
⁊ de eius corroſione ⁊ attractione ſanguinis ad exte-
riora cum cepis ⁊ ſale ⁊ melle mixtis.

Cura vero canis rabioſi vel alicuius alteriꝰ ani-
malis rabioſi eſt ex parte diete omni modo vt dictuꝫ
eſt capitulo de melancolia niſi quia in potu morſi a ca-
ne rabioſo vel animali rabioſo debet omni ingenio
aqua multiplicari. ⁊ ſi eſſet iam diſpoſitus ꝙ nollet vi
dere aquam ſuperveniat diſcretio boni medici ꝙ cuꝫ
canula vel ſtagnata recipiat aquam preterꝙ eam vi-
dere poſſit ponendo in ore infirmi cannaꝫ vel ſtagna
tam cum aqua vt aqua. os et gulaꝫ infirmi libere poſ
ſit intrare abſqꝫ aliqua viſione et poſſet immo debet
vſqꝫ a principio mundificari cum medicinis dictis
eodem capitulo ſi fuerit neceſſarium et ſpecialiter cuꝫ
accidentia melancolie iaꝫ incipiunt manifeſte appa-
reret vel timoris ſeu rabioſitatis.

Cura vero ex parte loci et defenſionis cum medi-
cinis ebibitis ne infirmus incurreret rabiem et incur-
rerit vt emendetur ſi eſt poſſibile eſt ſtatim a pricipio
morſus canis rabioſi vel animalis rabioſi vel ad mi
nus vſqꝫ ad tres dies attrahatur ſanguis cum vento
ſis ab ore vulneris et poſt extractioneꝫ ſanguinis cau
terizetur vulnus perfecte vſqꝫ ad profundum cum fer
ro ignito. nam poſt dies tres hec cura non eſſet vtilis
eo ꝙ venenum poſt duos vel tres dies diffuſum erit
per totum corpus et poſſet removeri per iſtam opera
tionem in loco vulneris immo talis operatio poſt dif
fuſionem veneni in totum corpus conſortando locum
vulneris faceret venenum plus currere per corpus
et fortius. Semper enim a principio ponantur ſuper
locum vulneris ea que habent vulnus dilatare ⁊ pro
hibere ne conſolidetur vt ſunt ſicla ſinapis mel ana-
cardum ⁊ cepe cum melle ſale ⁊ eruca ⁊ ſimilia: ⁊ non
expectetur in cura morſus ex cane rabioſo ſpecialiter
vel animali rabioſo vt incurrat terrorem ex aqua vel
humiditatibus quia poſtquam territus fuerit ab aq̃
non curabitur ⁊ ſpecialiter ſi complexio eius ſicca fuerit
nam cuius complexio fuerit humida tardetur longi-
us a timore aque: ⁊ cauſa quia terretur morſi a cane ra
bioſo eſt ꝙ cum complexio veneni ſicca in membris
firmata fuerit ⁊ facta fuerit maſſiva renuit contrarium
⁊ recipere illud non poteſt immo ſequitur ſiccitatem
⁊ ſic finaliter interficit. ſed antequã appareat veſtigiuꝫ
timoris ⁊ fixionis complexionis ſicce exꝰ veneno opti
me per medicinas ⁊ regimen curari poterit propter
has cauſas contractas complexione ſicca vel humi-
da que eſt in hominibus tardatur timor aliquando in
morſis immo vſqꝫ ad vnam ebdemodam quandoqꝫ
vſqꝫ ad duas ⁊ communiter vſqꝫ ad dies .xl. ⁊ humidis ⁊

pueris ⁊ mulieribus vſqꝫ ad menſes. vj. Medicine
bibite ⁊ emplaſtrate que curant morſum canis rabioſi
⁊ preuident ne morſus ex cane rabioſo vel animali ra
bioſo incurrat rabiem ſic fiunt primo illud ꝙ bibitur ē
tale. ℞. cineris cancrorum aduſtorum cum ſuis corti
cibus ⁊ totalitatibus eorum in furno ⁊ regula poſtꝙ̃ tri
ti ⁊ cribrati fuerint. ʒ. x. gētiane. ℥. v. thuris. ʒ. j. terāt
⁊ cribrentur ⁊ miſceatur omni die a principio vſqꝫ ad
dies. xl. continue recipiat. ʒ. iij. vel. j. ad minꝰ de hoc
medicamine cum aqua frigida. hoc autē medicamē
ſi datur a principio continue operatur māifeſte ꝙ mor
ſus ex cane rabioſo non incurrit rabiem ⁊ etiam ſi iaꝫ
inceperit timere ⁊ continuabit hoc medicamē vſqꝫ ad
tempus dictum poſtꝙ̃ inceperit ipſum ſumere perfe
cte curabitur: ſumat etiam de tertio in tertium diem
ʒ. ſ. tiriace bone hora qua vadit dormitum cum. ℥.
iij. vel. iiij. aque frigide quia erit adiuuans ī hoc ⁊ vti
le. Emplaſtrum ꝙ continue debet poni ſuper vulnus
vſqꝫ ad perfectam curationem ſic fit. ℞. aceti vini. lī.
i. ſ. oppopōaci. ℥. iij. picis liquide albe. lī. j. bulliāt ad
inuicem donec incorporata ſint ⁊ facta in moduꝫ ſpiſ
ſitudinis ⁊ emplaſtri ⁊ tunc ponatur ſuper vulnus ⁊ ſi
ſit aliquis auſus dedigere alia que debent fieri in pri
cipio in hoc caſu propter iſta medicina: ſed procedat
cum mundificatione ⁊ dieta humoris melācolici ⁊ vē
toſatione ⁊ cauterio vt eſt ſuperius plenarie dictum.

Morſus rapatium ⁊ punctu re vnguinm ipſoruꝫ
vt leonis ⁊ leopardi ⁊ luporum ⁊ ſimilium ⁊ morſus co
codrili ⁊ ſimie ⁊ gati muſtelle. muris ⁊ mugali ⁊ om-
nis animalis ex cuius morſu fit dolor malus ⁊ timetur
ne venenum inferat. Curatur vt dictum eſt in cura
canis non rabioſi ⁊ rabioſi cum emplaſtris ventoſatō
nibus mundificationibus cauterijs: dieta ⁊ potibus
⁊ omnibus alijs rebus preter ꝙ medicamē de cancris
gentiana ⁊ thure non daē niſi contra morſum canis ra
bioſi vel alterius animalis rabioſi. In alijs vero nō
datur: nam in medicinis morſus cocodrili ponuntur
adeps cocodrili adeps anſeris etiā in medicinis mor
ſus ſimie ponuntur radix ſenugreci ⁊ amigdale ama-
re ⁊ ficus ſicce ⁊ in medicinis morſus gati ponuntur
nigella ⁊ ſiſamum ⁊ in medicinis morſus muſtelle po
nuntur ficus ſicce ⁊ farina orobi ⁊ in medicinis mugal
li ꝙ eſt animalꝰ minus muſtella ⁊ aſſimilatur in morſu
ꝫ modo muſtelle ponuntur radix gētiane ⁊ coagulum
edi ⁊ agni ⁊ race ⁊ ſenſib. iuu ⁊ ſimilia.

Capitulum. v. de puncturis paruorum venoſo-
rum ⁊ morſa eorum.

Corpiones differunt propter maſculineitatem ⁊ femi-
neitatē per aculeum ⁊ per allas. ⁊ ſe
cūdū colores: vt ſcriptum eſt ī anti
qs ſcripturis. per maſculineitateꝫ ⁊
ſemineitatem: nam maſculꝰ eſt ex-
tenuatur minutus ⁊ paruus iuenitur ſemina vero pin
guis ⁊ groſſior exiſtit. per aculeum quia quidam ſcor
piones videntur habere duos aculeos ⁊ quidaꝫ vnū
⁊ ſcitur per quoſdam quia quidam dimittunt duo fo
ramina poſt puncturam ⁊ quidaꝫ vnum. per allas eti
am diffe rūt quia ſecundū quoſdam qdā habēt alas ⁊
volant ⁊ ventus prohibet aliquando ne cadant: ⁊ mo
uet eos de regione in regionem: differunt etiam ſecun
dum colores quia dicitur ꝙ ſunt. viiij. colorum vide-
licet quidam ex ipſis ſunt albi quidam citrini: rubei:
cineritij: ſerandi: virides: aurei habentes nigras cau
das. ⁊ extremitates caudarum: ⁊ ſunt quidam vinoſi
coloris ex punctura quorum ſentitur vt punctura acus
⁊ nociuus dolor ⁊ ſunt ex eis fumoſi: ⁊ accidūt ex morſu
eorum riſus ⁊ permixtio rationis: diuerſificatur etiam

quia ſunt quidam qui habent. ſex. ſpondiles in cau-
da ⁊ ſunt fortes valde ⁊ iterficit morſus eorum ⁊ ſunt
quidam minus fortes: ⁊ habent pauciores ſpondiles
in cauda ⁊ morſus eorum non interficit. Significatur
morſus ſcorpionis: quia locus morſus apoſtemaē ſta-
tim cum duritie rubore ⁊ dolore intenſo. ⁊ infrigidaē
locus quandoqꝫ: ⁊ inflatur quandoqꝫ: ⁊ fit punctura ī
loco vt punctura acus. ⁊ videtur infirmo vt compri-
matur locus cum pila ſalis: et fit aliquādo ſudor et tre
mor labij inferioris et totius corporis et frigus eius
et expulſio rei viſcoſe cū vomitu qui congellaē ſuper
ipſum ⁊ fit moliſicatio totius corporis: ⁊ eminentia in
īguinibus: ⁊ tenſio virge et accidit inflāmatio ī vētre
et excitantur ſuper hominē morſum bumbus vel trul
la et ſpecialiter ſi morſus fuerit ab vmbilico inferius
ſed ſi fuerit ſuperiꝰ fit apoſthema ſub aſcellis et cruci
atio plurima ⁊ alteraē color faciei ꝓpter: et ſcorpio ſit
fortiſſime malitie in tēdūtur oīa accidētia dicta ⁊ fiūt
forciora: ita ꝙ locus morſus apparet cauterizatus ab
igne vel ferro ignito. Curaē cura cōmuni et generali
cum tiriaca et cauterio loci extractione ſanguinis ex
punctura a ꝓncipio ſtatim cum ventoſis. ſed cura eius
proprie eſt cū oleo de ſcorpionibꝰ ꝙ ſic fit. ℞. ariſtolo-
gie gentiane: ciperi. corticuꝫ: radicum caparis añ. ʒ. j.
piſtentur omnia groſſomodo et ꝓiciantur in. lī. i. olei
amigdalaꝝ amararuꝫ et dimittanē ſic per ebdomadā:
deinde collenē et proiciantē in oleo illo ſcorpiones. x. et
ſtet ſic ſub ſole tribus ebdomadis deinde adminiſtreē
ſuper locū morſum tiriaca ad illud valde bona ſic fit.
℞. caſtorei pipis albi: opij mirrhe añ. ʒ. j. informentur
trociſci cum ſucco ariſtologie vl' rute et ſit vnuſquiſqꝫ ī
pondere. xxxvj. grana ordei et danē. ℥. iiij vini valet
etiā hī ī morſu rutele. Ad idē. ℞. oppoponacis mirrhe
galbani. caſtorei pipis albi añ teranē et conficianē cuꝫ
mele et ſtorace. añ. et deē cum vino in modum caſta-
nee. Aliud. ℞. radicum coloquintide. caparis ariſto-
logie longe: abſinthij: cicoree añ. ʒ. ſ. fiat puluis datur
cum vino de eo. ℈. j. pueris et magnis eſt eniꝫ mira
bile in hoc cui non eſt par. Dicitur ꝙ ſi in morſu mali-
tioſi ſcorpionis in vltimo dantur. ii. grana opij. ⁊. ii.
iuſquiami confecta cum meile ꝙ multum confert. Em
plaſtra bona ſi ponatur anacardus ſuper morſurā erit
valde vtile ſi fuerit concuſſus et humidus Aliud. ℞.
maiorane ſicce vel viridis et miſceatur cum vrina
hominis et fiat emplaſtrum. aliud ꝙ datur ad biben-
dum in hoc valde bonum terantur dentes. iii: allei et
dentur cum vino veteri optimo et erit vtile et boñ
et fiat ex eis emplaſtrum ſuper locum morſuꝫ erit ma
gis conferens ſi deus voluerit: Algererat ſeu aliarti
ſunt vt ſcorpiones habentes corpus gilboſum trahē
tes poſt ſe caudam et eorum venenum calidum dici-
tur: et multiplicatur in alcoꝫ et in aſcari honorato. de
punctura eorum non curatur prima die ſed poſt diem
accidit anguſtia et alteratur color et quandoqꝫ ytericī-
tia accidit et lingua apoſtematur et vlceratur locus
puncture et mingit infirmus ſanguinem et non aſellat
et incipit cum pulſu cordis et ſincopi et cōuertitur ad
mortem et non oportet vt negligatur propter lenita
tem ſitus eius quandoqꝫ eſt mal. veneni. Primo cu-
ratur cum cauterio et medicinis vniuerſalibus ad ve
nenum cum tiriaca et attractione ſanguinis ex loco
cum ventoſis. et ſumat ſepe aquam lactucarum et ci-
coree et aquam ordei et omnia extinctiua caloris: et bi
bat vinum debile limphatum multum cum aqua veri
frigoris. et bibat vinuꝫ de granatis. vel ſuccum de po
mis acetoſis cum aqua frigida. Tiriaca bona ad hoc
ſic fit. ℞. corticum radicum caparorum gentiane ab
ſinthij ariſtologie rotunde. añ. cicoree ſicce. ʒ. iiii. terā
tur et miſceantur et fit eius doſis. ʒ. ii. cum aqua deco
ctionis cicoree. Aliud ad idem. ℞. cicoree ſicce. ſo-

lionum malorum acetoſorum. coriandri. an̄. partes eq̄
les datur de eo cum aqua predicta quantum tribꝰ di-
gitis ter capi poteſt. ſi autem accideret calor fortis vł
inflatio extinguatur cum ſuco fructuum acetoſorum ⁊
aqua frigida: vel cum eiuſdem ſuccis ⁊ aqua frigida
⁊ camphora ⁊ curetur cum aqua endiuie: ⁊ ſi mingeret
ſanguinem curetur cum medicinis ad mictuꝫ ſangui
nis: ⁊ ſi apoſtemetur lingua fiat flobotomia ⁊ in mictu
ſanguinis ſimiliter. in principio circa vulnus fiat epi-
tima cum bolo armeno vel oleo roſato ⁊ aqua roſata
⁊ aliquantulo aceti.

Rutella mordet vt ſcorpio ⁊ algerat ⁊ videtur
ꝙ ſit nature eiuſdeꝫ ⁊ malitie illorum duorum ⁊ eſt ani
mal ꝙ aſſimilatur paruo araneo ⁊ vocatur phiphyr.
i. rapax ⁊ ſolet muſcas venari ſitu vero magno araneo
⁊ habenti longos pedes aſſimilatur. Species autem
rutelle ſunt ſex rubea viridis ⁊ depicta ſiue que eſt va
rij coloris alba lucens ⁊ citrina ex morſu rubee ſequi
tur dolor fortis in loco morſus: ⁊ totius membri ⁊ ven
tris ſtrictura. ſed ex morſu que eſt coloris viridis eſt ꝑ
uus dolor cum pruritu qui vehementer ſedať ex mor
ſu eiꝰ qui ē varij coloris vel q̄ eſt depicta ſequitur do
lor fortis in toto corpore frigiditas ⁊ tremor. Ex mor
ſu vero albe ſequiť dolor puꝰ ⁊ pruritꝰ ⁊ vētris fluxꝰ.
Ex morſu vero eius q̄ ſuper dorſum hꝫ lucētes lineaſ
⁊ vocatur lucens ſequitur paruus dolor ⁊ pruritus at-
qꝫ ſtupor: ⁊ relaxatio totius corporis: ſed ex morſu eiuſ
que citrina eſt habens ſuper ſe vilos accidūt dolor for
tiſſimus ⁊ tremor atqꝫ ſudor ⁊ inflatio ventris. Cura
omnium equaliter eſt vt infirmus ſedeat cum mem-
bro leſo in aqua calida donec dolor ſedetur: nam cum
in aqua per vnam horam quieſcet: ⁊ cum ex aqua exie
rit dolor reuertetur iterum ⁊ cum dolor quieuerit per
viam iſtam locum ex aqua in qua multum ſalis fue-
rit reſolutum line ⁊ laua ⁊ tunc corpus calefac patien
tis ⁊ fac ipſum in egredi balneum ⁊ ſudare ipſum in
eo multotiens per dies aliquos ⁊ poſtea pone ſuper
locum emplaſtrum ꝗ ſic fit. Reci. cineris ligni ſicci:
calcis: ſalis alchali vel ſalis ſimpliciter an̄ conſpergā
tur vel incorporentur ex aqua calida ⁊ ponatur ſuper
locum. dentur. ʒ. ij. nigelle patienti ⁊ erit vtile. Aliud
ad idem. Re. nigelle. ʒ. x. dauci cimini an̄. ʒ. v. ſemi-
nis iuniperi gallarum cipreſſi. an̄. ʒ. iij. ſpice inde ba-
charū lauri ariſtologie rotūde carpobalſami: cinamo
mi: gentiane plantaginis ſeminis apij. an̄. ℥. ij. terātur
piſtentur ⁊ ꝯficianť cuꝫ mele ⁊ detur de eo ad magnitu
dinem nucis cum vino veteri: vel cum nouo purifica
to idem. idem operatur medicamen factuꝫ cōtra ſcor
piones dictum ſuperius ꝙ fit de oppoponaco ⁊ mirra
⁊ alijs rebus.

Ad puncturam veſparum aranearum: apum for
micarum volantium: ſtellionum: lacertum ⁊ pedicu-
lorum qui vocantur piatoni ⁊ vermium habentium.
xl. pedes: ⁊ ſalamandre ⁊ ſcorpionis marine ⁊ aranee.
marine ⁊ rane rubee. Cōmunis operatio contra pun-
cturas omnium paruorum animalium ⁊ vermium ē
illa que dicta eſt in cura morſus ⁊ puncture ſcorpioniſ
ſimpliciter ⁊ in cura rutellarum videlicet cum tiriaca
communi ⁊ tiriacis factis in punctura rutella ⁊ ſcor-
pionum. Cura propria vnicuique vermium narra-
torum trahitur ex proprijs ſignificationibus cuiuſli-
ber verbi gratia ex morſu veſpe ⁊ apis accidant dolor
⁊ rubedo: ⁊ apoſtema in loco ſed inflatio aliqua ⁊ in pū
ctura magnaruꝫ ⁊ aliquando timor: ⁊ perditio aliquā
do ⁊ in paruis: ſed faciunt veſicas in loco manifeſte: ⁊
lingua grauatur ex eorum morſu aliquando ⁊ aliquan
do fit ſpaſmus propter hoc.

Et eſt differentia manifeſta inter puncturaꝫ veſ
perum ⁊ appum quia veſpa mordet ⁊ pungit preter
ꝙ dimittat aculeum apes vero parua dimittit aculeū
vnum: ⁊ apes magna ſiue habens caput magnum di-
mittit aculeos plurimos quandoqꝫ. Cura conueniēs
vtriſqꝫ eſt ſtatim ſuper locum morſum ponatur ſuccꝰ
ſanſuci: vel piſtetur coriandrum ⁊ ponatur ſuper lo-
cum: ⁊ ſumat patiens res frigidas per os. ſ. ſuccuꝫ la
tucarum ⁊ ſimilium ⁊ vinum granatorum ⁊ berberis
⁊ fiat emplaſtrum ſuper locum cum maluis violis ⁊
roſis ſucco citrulorum ⁊ ſimilium: accipiatur lenticula
aque ⁊ piſtetur cum aceto ⁊ ponatur ſuꝑ locū ⁊ vide-
bis mirabile: ponatur iterum pānus infuſus in aqua
frigida ⁊ aceto: ⁊ erit vtile valde: vel in quibus diſſol
uatur opiuꝫ ⁊ ſene ⁊ iuſquiamū aliquid camphore cuꝫ
ſuccis lactucarum ⁊ ſolatri ⁊ erit conueniens. Aliud
bonum conueniens eſt vt ponatur membrum morſuꝫ
in aqua calida: ⁊ dimittatur per horaꝫ deinde permu
tetur ſubito ad aquam frigidam ſalſam mixtam cuꝫ
aceto. ſtatim remouebitur dolor fricetur ſtatim locuſ
cū ſaliua ⁊ aceto poſt puncturam ſedabiť dolor ⁊ nō fi-
et apoſtema neqꝫ inflatio.

Ex puncturis araneorum aliquando conſequun
tur ſena accidentia ita ꝙ extremitates infrigidantur
⁊ cutis oppilatur: ⁊ erigitur virga ⁊ tenditur ⁊ imple
tur venter ventoſitate. Curatur eorꝫ morſus cuꝫ ruta
ſicca: ⁊ ciperis contritis quando datur cum vino: ⁊ ē
conueniens vt patiens ſudet in balneo: ⁊ poſt balneū
ſumat tiriacā: ⁊ bibat vinū calidū tota die paulatim
⁊ non ſubito.

Formica volans eſt in iudicio cura apum: ſed eſt
longior ea: ⁊ habet aculeum ⁊ pedes longos araneales
citrinos longiores pedibus veſparum ⁊ cingulum hꝫ
citrinum ⁊ non eſt ei de ingenio ad fabricandum ha-
bitaculū ſuum ꝙ eſt in veſpiſſimo fabricat habitaculū
ſuum de luto habente orificia lata ⁊ facit pilos vt ara
neuſ: qui cum egrediuntur de cauernis ſuis incedunt
ambulatione aranei ⁊ eſt de iudicio veſparum ſecun
dum quodam ⁊ propter hoc cura eius non variatur
a cura veſparum ⁊ apum.

Stellio ⁊ lacerta quando mordent dimittunt in
loco morſus dentes paruos ſubtiles ⁊ nigros: ⁊ non
ceſſat dolor puncture donec auferantur dentes cū ſeta
vel cum aliquo ingenio: nam poſt extractionem den
tium ſedatur dolor: ponuntur quādoqꝫ cinis ⁊ oleum
ſuꝑ morſurā calida valde ⁊ ſedatur dolor ⁊ extrahūť
dētes ⁊ ſi comedať cicorea ⁊ ponatur piſtata ſuper lo
cū ꝓfert detur etiaꝫ in potu tiriaca rutelle ⁊ erit bonū.

Animal habens pedes. xl. ꝙ quandoqꝫ antecedit
in itinere ſuo ante ⁊ q̄ndoqꝫ retro cedit habet venenū
vt diciť ⁊ habet. xx. pedes in qualibet parte ⁊ diciť ꝙ
eius longitudo eſt qꝫqꝫ vſqꝫ ad vnū palmū. Curatur
morſus eius cum ſucco affodillorū vel cū ſale ⁊ aceto.

Dicitur ꝙ de ſalamandra ab antiquis ꝙ eſt beſtio
la ſimilis lacerte habēs quatuor pedes ⁊ eſt curte cau
de ⁊ penſant quidam ꝙ ipſa nō aduritur ⁊ ſi proiicia
tur in igne imo ignem extinguit ſed veritas ſenſualis
cū ratione nō manifeſtat hoc. ⁊ accidunt ex morſu eiꝰ
dolor vehemens ⁊ inflatio in corpore: ⁊ grauitas in li
gua ⁊ punctio ⁊ tremor ⁊ ſtupor. Et fit quādoqꝫ i mē-
bro nigredo rotunda cum caſu membri. Curatur cum
raſina ⁊ melle quando ſumuntur in potu cū decoctio
ne camepiteos ⁊ decoctione foliorū lilij: vrtice ⁊ olei
⁊ quidam dant in illo caſu ranas decoctas ⁊ ius earꝫ
⁊ ponunt carnes ſalmandre pro emplaſtro ſuper eius
morſuram ⁊ teſticulum campeſtrem ⁊ folia rute.

Ex morſu ſcorpionis marini accidit inflatiō vē
tris ⁊ forma ydropis: ⁊ quandoqꝫ accidit exitus ven-
toſitatis abſqꝫ dolore.

Cura eius eſt ſicut cura rutelle ⁊ cura cōis dicunt
ſapientes quod aranea marina eſt maligna valde. qꝛ
inuadit animalia ⁊ corpora: ⁊ ſalit ad ea ex lōginquo vt
ea mordeat. Et ſi mordere n̄ pōt ſufflat ad ea nociuā ſuf
flationem ⁊ accidit ex morſu eius apoſtema magnum
⁊ velox perditio quandoqꝫ. Cura morſus eius cum ti
riaca magna ⁊ cura communi proprie. ſi aliqui ver-
mes ſint venenoſi de quibus non ſit facta mentio.

loco illo curantur abſq dubio eorum venena cum cura communi vel aliqua cura propria dicta tractatu illi⁹: ⁊ deus melius nouit.

Capitulum. vj. de mineris que in potu ſumuntur et operantur vt venena.

m Ateria nocendi et interficiē di inuenitur in mineris:⁊ maxime ĩ quoſdā lapide qui aſſimilatur corallo quia dicitur q. ℥.ſ. eſt interficiens:⁊ operatur tota ſui ſubſtantia vt napellus:⁊ ſecundum hoc eſt de venenis vltimis ⁊ veris ⁊ accidit ex potu ei⁹ et accidit ex potu napelli. Cura eius eſt vt vomat cum oleo ⁊ nucibus ⁊ cū decoctione ſeminis napi ⁊ butiro ⁊ q poſt vomitū ſumat tyriacam magnam: ⁊ vinū diamuſcum ⁊ diamargariton. ⁊ radices ceparis conferunt in hoc valde.

Argentum viuum quando bibitur non leditur ex eo bibens eo q egreditur cum diſpoſitione ſua ad inferiora:ſed quando funditur in aurē accidit dolor vehemēs ⁊ commixtio rationis:⁊ quandoq perducit ad ſpaſmū epilenſiam ⁊ appopleſiam propter leſionem ſubſtantie cerebri cum frigore eius ⁊ commotione ⁊ ipſius permutatione. Sed extinctum ⁊ ſublimatum eſt nociuum ⁊ inciſiuum ⁊ inducit puncturam ⁊ tortionem inteſtinorum: ⁊ deambulationem ſanguinis ⁊ grauitatem lingue ⁊ ſtomachi ex ſubtilitate quam acquiſiuit ex artificio cum ſua mala frigiditate ⁊ apoſtematur corpus ⁊ retinetur vrina ⁊ non extinctum frigiditate ſua actuali ledit ſtomachum ⁊ inteſtina cum dolore ⁊ tortiōe anteq egrediatur per inferiorem regionem. Cura eius eſt bibere vinum cum aqua mellis ⁊ ℥.iij. myrrhe vna vice poſt aliam multotiens ⁊ facere cliſtere cum eiſdem rebus ⁊ baurach ⁊ poſt illud adhibere ei ea que conferūt in raſura inteſtinorum vt dictum eſt capitulo flux⁹ vētris:⁊ cum hoc addere ea que cor confortant. Quādo autem in aurem fuerit inf.ſum oportet vt patiens ſaliat ſuper pedem illius partis inclinando aurem verſus terram ſecundum q poſſibile fuerit:⁊ non intromitatur aliud neq radius in aurem cauſa colligendi argētum viuum:quia cum non poſſit colligi acquirit conditionem ex commixtione rei intromiſſe vt magis interiora verſus cerebrum penetret:quia fit error in eius cura per viam intromiſſionis:nam ſolus ſaltus cum auris inclinatione ſufficit ⁊ ſpecialiter in principio rei

Ex potu litargirij accidit vt apoſtemetur corpus patientis ⁊ lingua eius grauatur:⁊ ſtercus ⁊ vrina non retinetur:immo ſuperfluit fluſus ventris ⁊ vrīe ⁊ ſentit grauitatem in inteſtinis:ita q egreditur anus ⁊ fit raſura ⁊ fit inflatio in capite longaonis.⁊ erit a ventre eius quaſi glandula lapidea:⁊ fiunt dolores ⁊ accidentia ſicut yleos:⁊ fit color corporis ſicut color plumbi vel limatura plumbi. Cura introducatur vomitus cum baurach.⁊ cum decoctione ſeminis apij aneti ⁊ ficus. ⁊ ſumat poſt vinum.℥.iij.myrrhe cum vino aut ſpica celtica cum fimo columbo bibentis vinum: quia curat B de proprietate:⁊ oportet vt ſumat yſopum abſinthium aut ſemen apij aut ſeminis piper cum vino aut pondus.℥.j.myrrhe cum pondere.℥.ſ. piperis donec ſudet:⁊ dantur. vj.uel.iiij.grana ſcamonee in aqua mellis ⁊ vtatur cibarijs factis ex carnib⁹agni edi ⁊ ſimiliū ⁊ vtatur aperitiuis ⁊ prouocatiuis ⁊ ſolutiuis ⁊ quando per ſe abſq violentia emiſerit vrinam ⁊ ſtercus eſt ſignum liberationis.

Ex ceruſa quando bibitur vel intrat per anhelitum accidunt corporis albificatio lingue:⁊ membrorū mollificatio:⁊ fit tuſſis ⁊ ſingultus ⁊ permiſcet ratio:⁊ corpus infrigidatur cerebrum exiccatur ⁊ fit ſincopis ⁊ fit in ventre punctura ⁊ mordicatio in ſtomacho.⁊ in gutture ponticitas ⁊ aſperitas in lingua ⁊ in ore ſtomachi dolor ⁊ ypocundrijs ⁊ albificantur color corporis ⁊ mingit infirmus quandoq nigrum ſanguinem. Curatur quando infirmus comedit ſiſamum vel ſemen lini et bibit vinum purum ſuper ipſum ⁊ non permittat dormire ⁊ bibat aquam mellis cum. vj.granis vl.iiij.ſcamonee ⁊ prouocantia vrinam ⁊ prouocetur vomitus cū oleo delilio vel de aneto:vel de camamilla vel de ſpica ⁊ cliſterice ſepe cū cliſteri lenitiuo:⁊ cū oleis fiat in omnibus vt dictum eſt ſuperius in cura ei⁹ qui ſumpſit litargiruȝ.

Quando aliquis ſumpſit gipſum accidit ei illa que accidunt ei qui ſumpſit ceruſam: Sed maior fit ſtrangulatio ⁊ malus anhelitus in ſtomacho q in illo. Curat cum cura ceruſe vel cura fungorum.⁊ poſt hoc ſumat in potu mucillaginem fenugreci ⁊ ſeminis lini ⁊ malue ⁊ radicum maluauiſci ⁊ pſilij ⁊ mundificetur ſepe cum ſcamonea ⁊ aqua mellis vt dictum eſt ſuperius:⁊ ſi fieret acraſio inteſtinorum curetur vt dictum eſt ſuperius i fluxu ventris de proprietate curatur yſopo ⁊ cinere extremitatum vitis.

Ex vziſure ⁊ almagra accidit q accidit ex argento viuo:ſed accidit quoq ſolutio ventris plurima ex iſtis. Cura argenti viui extincti eſt eadem cum illis ⁊ in fine fiant ſorbitiones ex brodio gallinarum ⁊ auium pinguium.

Ex potu limature ferri vel ſquamarum eius fiunt vehemens dolor ⁊ mordicatio fortis in gutture ⁊ inciſio in viſceribus ⁊ vlcera ⁊ vomitus. Cura dare conuenit lac cum eo q ſoluit cum fortitudine vt eſt puluis pillularum fetidarum vel ſtomaticarum ⁊ poſt illud ſumat butirum crudum ⁊ coctuȝ tam diu donec diſpoſitiones male ſedentur ⁊ aſſ ducitur effuſio olei roſati et olei violati ⁊ de ſalicibus mixtorum cum aceto ſup eorum capita ⁊ quandoq patiens ſumat aliquid ex magnete vt agregetur illud q ſeparatum eſt ſuper ſeipſū deinde conſequenter adhibeātur ſolutiua ⁊ datur quādoq de magnete infirmo.℥.j.in potu ⁊ poſt illō ad ſorbendum vnra vnctuoſa lubricantia cum butiro cocto vaccino vt fiat ſolutio ventris ſi fuerit deſcendens. Uel vt euomat ipſum cum eis ſi in ſtomacho ad hoc fuerit.

Azinzar ideſt ziniar vel viride es ⁊ calx ⁊ arſenicum faciunt vehementem puncturam ⁊ mordicationem in gutture ⁊ inciſionem in viſceribus ⁊ vlcera ⁊ vomitū ⁊ accidit oris ſiccitas ⁊ dolor in ſtomacho ⁊ ſolutio vētris cum ſanguine:⁊ vrine difficultas ⁊ egredit cū vrina quandoq ⁊ proprie calx ⁊ accidit frigus extremitatum ⁊ ſincopis ⁊ exiccatur lingua ⁊ accidit prefocatio. Cura vomat primo cum oleo aliquo in aqua calida:⁊ nuces maſticet:⁊ poſt vomitum ſumat iulep vel ſyrupum violatum cū aqua calida:⁊ poſt illud ſumat decoctionem ſeminis lini vel rizi vel eruce: vel ſuccū malue cum melle ⁊ continue ſumat lac ⁊ mucillagines viſcoſas.

Cura gipſi ſunt iura pinguia ⁊ adeps ⁊ proprie cū maluis:⁊ curatur proprie calx cum cliſteribus vnctuoſis leniuicatiuis ⁊ q valet in hoc eſt vrina aſini ⁊ ℥.j.fellis gazeli ideſt capreoli quando datur cū aqua calida.

Accidit ex potu aluminis ⁊ dragagāti tuſſis vemēs perducens ad ptiſim. Cura eorum eſt continue aſſumere lac aſininum ⁊ potare butirum crudum ⁊ zucharum ⁊ ſyrupum de yſopo ⁊ ſimilia.

Capitulum. vij. de plantis ⁊ herbis calidis venenoſis que in potu vel comeſtione dantur.

n Apellus eſt herba que preter hoc q ſit calida venenum habet ex propria natura quo interficit animalia ſubito.o quam parum cōfert tyriaca magna ſeu tyriaca andromaci cum ſuum venenum:immo multotiens nihil confert. Accidit autem ex potu eius vt labia potantis apoſtemetur:⁊ eius lingua:⁊ egrediuntur oculi ⁊ fiunt ſuper ipſum vertigo ⁊ ſincopis ⁊ tenaſmon ⁊ raro euadunt q ex ea ſumunt qn in ethicā cadāt aut ptiſim ⁊ ſi ſagitte imbibuntur ex ſucco eius interficiūt quem

inueniunt ſtatim. Cura ſecundum ꝙ eſt poſſibile fieri ſic ſit preparetur patiēs ad vomendum cum decoctiōe ſeminis napelli ⁊ detur in potu viſum ⁊ butirū vacinū coctum multiplicando potum poſt potum. ⁊ exhibendo decoctionem corticum glandium cum vino: ſed cura principalis poſt vomitum ⁊ etiam ante eſt exhibitio tyriace cum vino ⁊ muſco ⁊ metridati ⁊ diamuſci ⁊ diamargariton cum vino decoctionis capparorū maciis ⁊ croci: ⁊ dicitur ꝙ naſcitur vel nutritur animal quodam apud radicem napelli in modum muris ꝙ carne illius ſi comedatur vel ſumatur quod de proprietate ſanat venenum napelli: quia eius natura eſt contraria napello in ſumo: ſed de hoc non habeo veritatē ꝗuis ſi dicant. Cura vniuerſalis eſt bona in hoc: videlicet vomitus ⁊ vſus tyriace magne ⁊ metridati ⁊ ſimiliū.

Quando quis ſumpſit cornua ſpice accidit nigredo lingue ⁊ exit vrina ex virga hominis guttam ⁊ emergunt ſigna freneſis. Curatur poſt communem curam que eſt cum vomitu facto ex aqua hordei ⁊ oleo roſato tepido ⁊ ſimilibus quando datur infirmo aureum camphore cum. ℥.j. aque roſate: ⁊ cum hoc ſi emplaſtretur cū ſandalis ⁊ roſis ⁊ aqua roſata ⁊ camphora piſtatis ſimul ⁊ incorporatis: ⁊ epar etiam: ſumat ſepe patiens ſauich malorum acetoſorum ⁊ vinum de granatis et ſuccum berberis ⁊ ſauich hordei ⁊ aquam frigidam cū iulep: ⁊ ſirupum violatum ⁊ ſimilia ſcilicet aqua ſolatri ⁊ aqua lactis acetoſi.

Eſt quedam herba que murkion vocatur ⁊ facit accidentia vt napellus ⁊ curatur cum medicinis napelli ⁊ non cum aliis rebus per euforbium cum per os ſumitur fiunt anguſtia. ⁊ inflammatio ⁊ morditatio in vētre ⁊ ſingultus: ⁊ ventris fluxus ⁊ maxime cū ſuperfluit. Curatur eius malicia ⁊ emendatur cum vomitu facto ex oleo violato ⁊ aqua decoctionis violarum ⁊ maluarum multis cum iulep vel ſirupo violato ⁊ poſt vomitum ſumat butirum coctum ⁊ crudum ⁊ ſumat aquā granatorum mirtorum: ⁊ aquam malorū acetoſorū et mirtorum ⁊ lactis acetoſi aquam ⁊ ſimilia.

Lactitimali ⁊ mezereō ⁊ ſcamonea ⁊ caiuſnemelō ⁊ omne lac herbarum venenoſarum in iudicio ⁊ curatione ſunt eiuſdē curationis ⁊ condicionis. Accidunt ex eis mordicatio ⁊ dolor in ventre ⁊ inteſtinis ⁊ ſolutio ventris ⁊ vomitus flegmaticus ⁊ ſpumoſus ⁊ commotio in ſtomacho ⁊ inteſtinis ⁊ toto corpore ⁊ ſingultus deinde ſuperueniūt ſpaſm⁹ ⁊ deſtruit vox ⁊ fit mors finaliter. ʒ.ij. lactis titimali ⁊ ſimilium interficiunt: et de ſcamonea. ʒ.ij. ⁊ de mezereon ⁊ camemelon. ⁊ caiuſnemelon. ʒ.ij. interficiunt ſecundum plus ⁊ min⁹ ſecundum virtutem recipientis ad minus ꝙ datur de his ꝓ medicina eſt ſexta pars. ʒ.j. Curantur talia ⁊ emendantur cum butiro crudo ⁊ cocto cū rebus que valent ad mictum ſanguinis ⁊ ſolutione ventris dictis ſuis capitulis: ⁊ curant cū aqua decoctionis malorū acetoſorum ⁊ citoniorum ⁊ ſucco berberis ⁊ ſumach ⁊ cum balneo aque decoctionis gallarum ⁊ neſpilorum ⁊ ſorbarum ⁊ ſimilium. ⁊ ſi multiplicaretur dolor detur patiēti poſt iſta in potu tyriaca magna: vel metridatum vel medicamen de terra ſigillata: ⁊ poſt iſta ratione male complexionis acquiſite ex his detur in potu oximel et aqua endiuie ⁊ lactucarum ⁊ cicoree ⁊ ſimilium.

Qui enim ſumit in potu oleādrum qui eſt herba venenoſa expenſa ſuper terram ⁊ eſt valde calida ⁊ naſcitur in ripis aquarum ⁊ fluuiorum incurrit inflationem ventris ⁊ anguſtiam vehementem ⁊ inflāmationem ⁊ aqua in qua oleander ſedet vel naſcitur eſt mala valde ſumitur cum ſirupo violato vel iulep ſi non eſt excuſatio a receptione eius. Curatur eius malitia cum decoctione fenugreci: ⁊ cum dactilis ⁊ decoctionis ſeminis agni caſti ⁊ ipſius agni caſti eſt ipſius tyriaca ⁊ fic⁹ cum melle ⁊ zuccharo ⁊ iulep ⁊ rob vini: ⁊ omnia dulcia ſunt conuenientia in hoc ⁊ preter hoc vnctuoſa ⁊ viſcoſa ⁊ vſus cliſteriorum rerū dulciū eſt valde ꝯueniēs.

Anacardi faciunt accidere i gutture ⁊ ventris concauitate inciſiones ⁊ mordicatiōes ⁊ inflammatiōes cum egritudine acuta: ⁊ quandoqꝫ deſtruunt quedam membra: ⁊ quando ſaluatur aliquis ab eis faciunt accidere alterationem: ⁊ pondus aur. ij. de viridibus ⁊ recentibus interficit: ⁊ in quibuſdam hominibus non nocent de proprietate cum ſint humidi flegmatici: et maxime quando cum nucibus non comeduntur. Cura ipſorum fit cum oleo amigdalino ⁊ ſiſamino ⁊ butiro crudo ⁊ cocto ⁊ lacte ⁊ oleo de ſemine lini ⁊ iuribus pinguibus ⁊ poſt ſedationem mordicationis: ſumatur lac acetoſum vacinum infrigidatum vel cum niue vel oleū violatum infrigidatum vel aquam hordei infrigidatā vel aquam fructuum: ⁊ ſedeat patiens in aqua decoctionis gallarum vel mirtilorum ⁊ ſorbarum ⁊ curetur cum cura apoſtematis calidi: ⁊ granorum pini curant malitiā huius rei ⁊ nux eſt eorum tyriaca proprie.

Qui ſumpſit erucam⁹ egreſtē incurrit egreſſionē oculi ad exteriora ⁊ aduſtionem ⁊ vehementem inflationē. Curatur tamen cum vomitu ex aqua calida ⁊ oleo ⁊ cum cura oleandri dicta ſuperius.

Cum quis recipit gummā rute montane icurrit retentionē egeſtionis ⁊ vrine ⁊ apoſtematur lingua ⁊ accidunt rugitus ⁊ inflatio ⁊ aduſtio in gutture ⁊ ſtomacho ⁊ fiunt quandoqꝫ agreſſio oculi ⁊ rubedo faciei et eminentie cū pruritu in toto corpore ex acuitate eius ⁊ quandoqꝫ perducit ad difficultatem ⁊ paruitatē anhelitus. Curatur cum vomitu facto ex oleo violato ⁊ aquā calida ⁊ maxime ſi poſt vomitum ſumpſerit lac ⁊ butirum crudum ⁊ gargarizet aquam hordei cum oleo roſato ⁊ lacte dulci ⁊ preter hoc ſumat in potu ſyrupum acetoſum ⁊ infuſionem abſinthij vel decoctionē origani. ⁊ forſitā caſtoreū cū aceto calefacto aut melle ꝯfert de proprietate aut per ſemitā expulſionis a corpore cū reſolutione verum tamen infrigidatio per viam neceſſitatis melior eſt in hoc.

Catapuţia: ꝯdiſi ⁊ elleborus albus: ⁊ ciclamen ⁊ ſuccus cucumeris aſinini: ⁊ ſpecies nigelle venenoſe male: ⁊ agaricū nigꝝ quaſi ſunt eiuſdē ꝯdictionis ī accidentibus ⁊ curatoia inducunt fortiſſimam aſceſſationē et vomitum ⁊ quandoqꝫ illa ⁊ ſpecialiter elle. albus congregant aliquid ꝙ non expellitur imo prefocāt ⁊ inducunt ſincopi ⁊ caſuꝫ vtutis: ⁊ ſudorē frigidū ⁊ ſpaſmū ⁊ maxime elleborus albus et agaricū nigꝝ. Dicit ꝙ. G. voluit ꝙ pulſus bibentis elleborum album ſpecialiter ī principio eſt latus rarus debilis valde propter prefocationem caloris innati ſub materia plurima ꝗ eſt cōſueta medicine virtus ſubito ⁊ eam nō poteſt expellere ipſa natura: ⁊ cū dominatur apparet diuerſitas cui nō eſt ordo: eo ꝙ virtus intrinſeca eſt coartata: cum vero incipit equari ⁊ ordinari diſpoſitio egri fit bona; ſꝫ ſi diſpoſitio egri non fuerit tendēs ad rectificationem: imo ad ſingultū ⁊ ſpaſmū debilitaſ pulſus ⁊ diuerſificatur abſqꝫ ordine ⁊ tardaſ eo ꝙ extinguitur calor: apparet ex diſſolutione humidi venalis quandoqꝫ vnctuoſitas humiditatis ⁊ dicitur poſt hoc ꝙ elleborus albus de proprietate interficit canem. Cura ellebori ⁊ aliorum ſit ⁊ fieri debet cum lacte ⁊ butiro cocto plurimo ⁊ cum iuribus pinguibus ⁊ balneo tepido et cum multiplicatione omnis humidi et cum exhibitione tyriace magne cum lacte et butiro et aqua tepida conueniens et vtile eſſet in principio addere in vomitu ſi materia tracta ad ſtomachum non eſſet tota expulſa facto cum aqua calida et oleo violato et ſimilibus vel addere in cliſteri facto ex eiſdem rebus et agarico et poſt hoc rectificare naturam cum rebus dictis.

Accidit ei qui ſumpſit elleborum nigrum ventris ſolutio magna et prefocatio et pulſus cordis et lingue aduſtio et ſtrictura et iflatio et ſpaſm⁹ cū ſingultu et mors finaliter. ʒ.ij. de eo faciunt hoc et iterficiūt et pl⁹ et minus ſm vtutē. Cura ei⁹ fit cū tyriaca et vino calido et abſinthio mixto cū vino: aut ꝗdoqꝫ. ʒ.ij. cū vino ſumuntur

de medicamine ꝙ ſic fit. ℞ecipe caſtorei aniſi cimini ſpice ante terantur ⁊ ponatur ſuper loco doloroſo vel inflatio pannus calefactus vel ſpongeam infuſam in aqua calida decoctionis abſinthij. Ciba ipſuꝫ poſt hoc cum ſuperfluit eius malitia: ⁊ virtus incipit debilitari cum iure gallinarum pinguium ⁊ vino dulci limphato multum cum aqua calida ⁊ cuꝫ caſeo recenti mixto cum butiro ⁊ melle ⁊ ſi ſolutio ſuperfluat ſedeat patiens in aqua frigida ⁊ bibat ſuccos ſtipticos ⁊ medicinas cõſtrictiuas que dicte ſunt in fluxu ventris.

Quando quis ſumit caſtoreum plus debito ⁊ ſpecialiter nigrum fetidum ⁊ cinerulentum' incurrit caliditatem cerebri ⁊ alienationem cum inſtabilitate ⁊ motu ⁊ ſitim ⁊ nigredinem lingue cum ſuffocatione ⁊ interficit in die primo. Cura conuenit vt prouocetur vomitus cum aqua decoctionis aneti ſebeſten vel paſſullarum ⁊ calamenti mixta cum melle ⁊ vino ⁊ poſt vomitum vtatur agreſta vel acetoſitate citri ⁊ ſucco fructuum acetoſorum ⁊ aceto vini per ſe ⁊ lacte vacino acetoſo ⁊ lacte aſinino ⁊ tyriaca cum ſucco malorum acetoſorum.

Squila per vſum longum inducit excoriationem inteſtinorum ⁊ viarum epatis ⁊ antecedunt iſta punctura ⁊ inciſio ſumat ſtatim patiens cum ſumit hoc lac calidam ⁊ decoctum cum ferro ignito ⁊ vitellos ouoruꝫ elixatorum in aceto ⁊ ſuccos ſtipticos cuꝫ frixis ⁊ aſſis ⁊ vino ſtiptico limphato cum aqua decoctionis mirtilorum vel ſumach.

Strangulator adib: ⁊ leopardi ⁊ omnia genera ſtrãgulatorum inducunt ponticitatem cum ſiccitate ⁊ apoſtema in pallato meri ⁊ canna pulmonis: ⁊ cum hoc eleuatur ex ore īfirmi vapor fumoſus ⁊ peruenit leſio eiꝰ vſqꝫ ad ſciſuram lingue ⁊ tremorem temporuꝫ ipſius deinde ad ſpaſmum prefocatiuum rugitum in ventre ⁊ malam ventoſitatem ⁊ accidunt ſinthomatha ⁊ oculorum tenebroſitas cum humiditate in oculis: ⁊ ſpecialiter quando vult ire ⁊ grauatur pectus: ⁊ ſcias ꝙ ſtrangulator leopardi eſt amari ſaporis ⁊ horridi odoris. Cura conuenit vt ſtatim introducatur vomitus cum aqua aneti ⁊ ſimilium ⁊ oleo: ⁊ fiat cliſtere cum eiſdem ⁊ poſtea da in potu origanum praſium ruthum ⁊ abſinthium: ⁊ ſticados cum vino ⁊ camepitheos cum vino ⁊ detur.ʒ.j.ſ.olei balſami vel.ʒ.j.tyriace cum vino in quo ferrum fuerit extinctum vel argentum vel aurum ⁊ conueniens in hoc eſt ſcoria ferri vel coagulum edi aut cerui: ſeu gazel: deinde nutries eum cum iuribus pīguibus gallinarum ⁊ ſimilium.

Quando datur alicui cortex rizi vel ſemẽ vrtice: aut turbit citrinum ſeu medula fructuum rancida aut mel malum ſeu viſcus accidit ex cortice rizi qui nominatur ⁊ ſcribitur in veneni ⁊ dolor in ore ⁊ lingua: ⁊ lingue inflatio ⁊ extenditur dolor vſqꝫ ad vmbilicum ⁊ ſtomachum ⁊ eius inteſtina ⁊ inflatur corpus totum aliquando. Curatur cum oleo decoctioni citomoruꝫ ⁊ cum eis que dicemus in cura cantaridarꝫ.

Ex comeſtione ſeminis vrtice accidunt que accidũt ex ſquila tuſſis fortis ⁊ curatur ex eiſdem rebus ⁊ cum aqua hordei vel ſirupo violato ⁊ iulep ⁊ ſimilibus.

Et exhibitione turbit citrini accidunt ea que accidunt ex elleboro nigro ⁊ agarico nigro. Curatur tamẽ ex potu olei amigdalarum ⁊ ex rebus dictis in cura ellebori nigri ⁊ iuribus.

Cum quis ſumit medulas nucum vel auelanarum vel fructuum rancidas incurrit ſciſuras lingue nauſeã ⁊ ſincopim ⁊ anguſtiam ⁊ ea que dicta ſunt de ſquila. Curatur earum malitia cum ſquila ſucco fructuum acetoſorum ⁊ inſipidorum ⁊ ſtipticorum ⁊ habentium ſtipticitatem cum acetoſitate.

Quando datur alicui mel malum ꝙ eſt acutum valde ⁊ ꝙ eſt faciens ſternutare propter ipſius malitiam: ⁊ acuitatem accidunt ſincopis quandoqꝫ frigꝰ ⁊ ſudor ⁊ ea que accidunt ex comeſtione ſquile. Cura eiꝰ eſt vt vomat continue cum ſirupo violato ⁊ acetoſo ſimplici ⁊ aqua tepida ⁊ comedat piſces ſalitos ⁊ rutam ante vomitum ⁊ poſt ſumat tyriacam cuꝫ aceto calido ⁊ iulep.

Ex potu viſci fit rugitus in ventre ⁊ vertigo abſqꝫ fluxu ventris. Cura introducatur vomitus cum aqua calida melle ⁊ ſale ⁊ cliſterizetur cum eiſdem rebus et oleo ⁊ ſumat tyriacam cum aceto ⁊ aquaꝫ decoctionis abſinthij ⁊ eruce: piperis: caſtorei vel cum ſirupo acetoſo compoſito ꝙ eſt melius.

Capitulũ.viij.de plantis ⁊ herbis frigidis venenoſis que in potu vel comeſtione ſumuntur.

Atur aliquando alicui opi

D um aut nux methel aut iabro ⁊ eſt radix mandragore ⁊ vocatur quandoqꝫ aſebizezi: ſeu iuſquiamum album aut nigrũ vel vua vulpis ſtupefactiua mala ſeu coriandrum humidum vel pſilium aut fungi vel tubera ⁊ conueniunt cum iſtis in capitulo ſagitte armene per comeſtionem opij ſeu porum accidunt ſtupor ⁊ extremitatum frigus ⁊ pruritus ſicut ex odore opij quando odoratur ⁊ vertigo ⁊ ſingultus ⁊ oculoruꝫ tenebroſitas ⁊ ſtrictura gutturis ⁊ anhelitus ⁊ citrinitas ⁊ offuſcatio extremitatum labiorũ eiꝰ ⁊ faciei citrinitas ⁊ ſenſuum difficultas ⁊ profunditas ſomni: ⁊ retentio lingue ⁊ ſubmerſio oculorum ⁊ perducit ad ſpaſmũ ⁊ mortem poſt ſudorem frigidum: ⁊ hoc totum facit propter ingroſſationem ſanguinis cum infrigidatione ſpirituum quare non currit ⁊ fit mors et ʒ.ij.de eo interficiunt ⁊ plus ⁊ minus ſecundum virtutem ⁊ magis facit operationem ſuam cum datur cum vino niſi vinum in ſua qualitate ⁊ quantitate ⁊ reſiſtat eo ꝙ vinum ducit melius ⁊ magis ſubito virtutẽ opij ad cor ⁊ membra: ⁊ corpora calida ⁊ colerica magis reſiſtunt virtuti opij. Curatur eius malitia ⁊ venenum cum vomitu facto ex oleo de nucibus ⁊ aqua calida et ſale ⁊ cum ſyrupo acetoſo aqua ⁊ melle: aut cum aqua ⁊ melle poſt hoc cliſterizetur cum cliſteribus calidis et acutis ſumat ſepe tyriacam cuꝫ vino ⁊ aſſa: vt electuarium de anacardis cum eiſdem potibus vel cinamomum cum ſirupo acetoſo: ſeu caſtoreum autem piper cum vino: aut ſyrupo acetoſo aut origanũ rutam ⁊ ſale ⁊ allea ⁊ nuces ſunt vtilia in hoc: vel ſumat de tyriaca q̃ ſic fit q̃ eſt ei propria. ℞e. aſſe ſemine: caſtorei pipis ante terantur ⁊ cũ melle conficiantur daᷓ in modũ auelane vel nucis. Similiter ſi ſepe biberit aũ.j.aſſe cuꝫ ℥.iij.vini odoriferi eſſet vtile: ⁊ vinũ p ſe antiquũ ſi ſumatur in multa quantitate eſſet mirabile fricentur extrema ⁊ caput proprie et impediatur ſomnus cum ſternutatione facta ex euforbio et elleboro et vngatur totũ cum oleo de coſto ⁊ alijs oleis calidis. Sorbeant iura pinguia gallinaruꝫ et auiuꝫ et bibat vinuꝫ decoctionis cinamomi in quo aliquid muſci ponatur.

Accidũt ex potu nucis metel vertigo et rubedo i oculis et tenebroſitas et ebrietas et ſomni profunditas et aurcus.j.de ea exhibitus interficit et fit ex ea ſudor et anelitus frigidus ante hoc quando de ea datur.ʒ.ſ. facit ſomnum et non interficit niſi homines debiles. Curatur cuꝫ vomitu facto ex ſale et aqua tepida et poſt vomitum et ante etiam datur vinum odoriferum bonuꝫ cũ pipere et piretro et baccis lauri: vngatur totuꝫ corpus cum oleis calidis ⁊ ponantur extrema in aqua calida et laboret et dormiat: ⁊ vtatur iuribus pinguibus ⁊ vino dulci cum rebus dictis in cura opij.

Cum datur iabro vel radix mandragore ꝙ idez eſt facit eadem accidentia que faciunt opiuꝫ ⁊ nux methel ⁊ litargira: ⁊ ſurditas: ⁊ thetanus. Cura eius eſt ſicut cura opij: ⁊ vinum de abſinthio conuenit ei piretrum caſtoreum ⁊ abſinthium cum vino ⁊ acetum cum eis et omnibus calefactis conuenit. Vtatur ſepe ſternutatorijs ⁊ fricationibus extremorum et tyriaca cum vino et vtatur dieta dicta ſuperius.

Accidit bibenti iuſquiamum album vt mollificen-

tur membra ⁊ lingua apoſtbemetur: ⁊ egrediatur ſpuma ex ore: ⁊ rubent oculi. Et accidunt poſt illa vertigo ⁊ tenebroſitas oculorum: ⁊ conſtrictio anhelitus et ſurditas ⁊ pruritus corporis ⁊ gingiue ebrietas et permixtio rationis: et facit epilenſiam. ⁊ quandoq; rugit ⁊ ignit quandoq; ⁊ quandoq; emittit vocem vt mulus vel mula quandoq;.

Et ex iuſquiamo nigro accidunt eadē ſigna interiora tamen cum prefocatione infrigidatione extremorū ⁊ ſpaſmo ⁊ deſtructione ymaginatiōis. Cura vtriuſq; eſt vt ſtatim ſumat lac vacinum vel caprinum: aut vinum cum melle ⁊ butirum ⁊ grana pini decocta cum vino ⁊ iterum decoctio ficuum ⁊ vinum dulce plurimū ⁊ comedat cepe aſſatum ⁊ ſumat in potu ſemen raffani ⁊ ſinapis ⁊ naſturcij ⁊ ſemen vrtice cum vino ⁊ etiam aquam decoctionis cepe ⁊ allei raffani ⁊ tyriaca eſt de melioribus rebus cum aqua decoctionis piperis ⁊ vomitus fiat in principio cum oleo aqua calida ⁊ ſale ⁊ radicibus raffani vel eius ſemina ⁊ fiant cliſteria acuta ⁊ fortia: ⁊ ſepe ſumat vinum aliquid poſt aliquid cum pipere ⁊ abſq; pipere ſumat in potu vinum. decoctionis piperis vel caſtorei ⁊ rute vel mente. ⁊ cardamomi ⁊ foliorum lauri ⁊ oleum balſami cum lacte eſt multum conueniens: vel tyriaca in qua eſt balſamus. Emplaſtretur venter continue cum farina tritici ⁊ vino calido ⁊ farina lupinorum.

Quando quis vuam vulpis ſumpſerit fiunt offuſcatio coloris: ⁊ lingue exiccatio: ⁊ ſingultus: ⁊ vomitus: ⁊ ventris fluxus muſcoſus cum abraſione inteſtinorū: ⁊ fit ſapor in guſtu vt ſapor lactis. Cura ſumat ſepe ī potu lac aſininum vel muliere cum melle aqua liquōdere: vel caprinum. ⁊ aniſum cum cardamomo. Comedat amigdalas amaras ⁊ pectora gallinarum ⁊ allas: inducatur vomit⁹ in principio ⁊ ſumat tyriacā cū vino.

Ex coriandro humido quando comeditur lib. ʒ. de eo vel. ℥. iiij. de ſucco eius eueniūt vertigo ⁊ ſcotomia ⁊ permixtio rationis ⁊ groſſitudo vocis ⁊ ſomni profunditas ⁊ fiunt ſermones ſordidi vt ſermones ebrij: ⁊ ſentitur ex eo odor vt odor coriandri. Introducatur vomitus cum oleo ⁊ aqua aneti ⁊ baurach vł ſale ⁊ vtatur rob in omnibus ſuis cibarijs ⁊ per ſe: ⁊ cibetur cum vitellis ouorum ⁊ iure anſeris pinguis ⁊ gallinarum condito cum pipere ⁊ bibat bonum vinum abſq; aqua paulatim tamen: ⁊ ſumat de tyriaca cū rob. Ex comeſtione pſilij accidit debilitas virtutis ⁊ pulſus: ⁊ frig⁹ in toto corpore: ⁊ triſticia ⁊ conſtrictio anhelitus: ⁊ tenſio ⁊ inquietudo ⁊ ſtupor cum debilitate ⁊ ſincopi. Cura eius eſt eadem cum cura coriandri: ſed piper magis contra pſilium quam contra coriandum.

Ex comeſtione fungorum ⁊ rubeorum malorum accidunt ſtrangulatio ⁊ conſtrinctio anhelitus ⁊ ventris ⁊ inflatio ſtomaci: ⁊ ſingultus: ⁊ punctura: ⁊ citrinitas coloris ⁊ paruitas pulſus ⁊ corripitatio ⁊ ſincopis ⁊ ſudor frigidus ⁊ mors ergo omnes ſunt mali ⁊ ſpecialit propter multam quantitatem comeſtam de eis: ⁊ omnes illi qui ſunt nigri vel virides: vel varij coloris: qui naſcuntur in locis male terre ⁊ vene: ⁊ impetroſis ⁊ apud arbores ⁊ herbas malas ſed illi qui naſcuntur in locis notis bonis ⁊ qui condiuntur cum pipere ⁊ rebus odoriferis ⁊ vino ⁊ aceto poſſunt comedi. Curatur eorum malitia cum vomitu facto ex radice vł ſucco raffani cū aqua aneti ⁊ oleo de lilio: aut aliquo oleorū: ⁊ ſumat p⁹ vomitum tyriacam cum melle ⁊ vīo odorifero: ⁊ euaporentur loca nutrimentorum cum decoctione abſinthij origani ⁊ ficuum: ſumat ſepe de diatrion pipeon vł diaciminum ⁊ vinū antiquum ſyrupum acetoſum etiā ſumat cum ſale ⁊ calamento ⁊ nutriaƚ cum cibarijs ⁊ vino victo ſuperius.

Sagitta armena eſt ſagitta īfecta veneno frigido ⁊ interficit alterando ꝯplexionē tot⁹ ad ꝯria ei⁹ ꝙ ē ꝑ naturam. Cura cum vino eius eſt vt ſumat galbanum cum vino ſtatim: ⁊ cauterizeƚ loc⁹ ſagitte vt dciū ē de morſu venenoſorum mordentium: ⁊ regatur regimine eoꝝ qui ſumpſerunt coriandrum pſiliū ⁊ fungos. Dicitur ꝙ caro dannule eſt tyriaca ad illō ⁊ emplaſtratio ex ſtercore humano ſuper vulnus ſimiliter.

Capitulum. viiij. de animalibus que corrūpunt vel interficiunt cum eorum corpora comeduntur.

e Ea autem que h faciunt principaliter ⁊ operantur ſunt ſicut cantarides ⁊ lepus marin⁹ ⁊ ſtellio aut lacert⁹ ⁊ ſalmādra rane lacunales virides ⁊ rane rubee marine ⁊ citrine accidunt ſpecialiter ex cantaridibus ⁊ alkebikegi ideſt lupino ſilueſtri ⁊ ſtaphiſagria mordicatio cū quadam mordicatione punctura ⁊ dolor in membris: ⁊ dolor extenſiuus ab ore vſq; ad pectinem: ⁊ per anchas genua ⁊ ypocundria ⁊ vlceratio veſice doloroſa apoſtematis virgam ⁊ pectinem ⁊ partes eius cum inflammatione vehementi ⁊ fit voluntas mingendi abſq; ꝙ patiens mingere poſſit ⁊ quando mingit mingit ſanguinem aut fruſtrum ſanguinis cum dolore vehementi ⁊ fit aliquando ventris ſolutio ⁊ ſincopis ⁊ permixtio rationis ⁊ cadit cum ſurgit ad ſellam ⁊ vt plurimū ei⁹ malitia ⁊ nocumentum eſt in veſica: ⁊ ſentit infirmus in ore odorem picis ⁊ vt plurimum nocent in autummo cum fine veris. Cura cantaridarum ſtaphiſagrie ⁊ alkebikegi ideſt lupini ſilueſtris ⁊ eorum ſigna ſunt communia primo neceſſe eſt vt introducatur vomitus cum aqua ficuum ⁊ aneti ⁊ oleo violato ⁊ ſale: et fiat cliſtere ex eiſdem rebus ⁊ ſumat continuo in potu lac calidum ⁊ aqua pſilij ⁊ portulace ⁊ butirum crudum ⁊ cliſterizetur poſt illa ex aqua hordei altee ⁊ muſcillaginis ſeminis lini ⁊ albumine oui: aut cum aqua rizi ⁊ aqua hordei cum decoctione fenugreci aut decoctione pultis facte ex farina frumenti ⁊ cum iuribus pinguibus ⁊ oleo amigdalarum ⁊ adipe anſeris ⁊ vitellis ouorum ſorbilium ⁊ butiro cocto cum melle aut iulep ⁊ oleo amigdalarum ⁊ lac acetoſum vacinum bonum eſt in hoc: et etiam confert ei aqua mellis et decoctio ſemenis cucumeris mellonis et ficcuum cum ſyrupo violato: ⁊ quando talia bibūtur ſunt vtilia: ⁊ etiam oleum de citonijs ⁊ ponatur cum ſiringa continue oleum roſatum in virgam vel cum aliquo inſtrumento leuiori modo quo poteſt fieri ⁊ ſepe ponatur ī balneo aque tepide decoctionis violarum ⁊ ficuum nutriatur cum iuribus pinguibus ⁊ vtatur pro potu rob cum aq̄ decoctionis lactuce vel endiuie.

Ex potu vel comeſtione leporis marini accidunt cōſtrictio anhelitus ⁊ rubedo oculorum ⁊ difficultas vrine ⁊ tuſſis ſicca ⁊ ſputum ſanguinis ⁊ mictus eiuſdem ⁊ vrina violacea ⁊ dolor in ſtomacho ⁊ vomitus ſuperfluus colere ⁊ ſanguis ⁊ icteritia: ⁊ anguſtia ⁊ dolor renum ⁊ egeſtio eius eſt violacea: ⁊ ſudat ſudore frigido ⁊ abhorret cibum ⁊ cum videt piſces: terretur ⁊ cum non terretur a piſcibus ſanatur ⁊ ſentit ſaporem piſcis fetidi cum eructuatione ſalſa: ⁊ multi per hoc conuertū tur in ptiſim. Cura eſt continue ſumere in potu lac caprinum ⁊ lac aſininum ⁊ mulieris ſugendo ex mammilla ⁊ etiam decoctionem altee vel cicoree vel endiuie et ius vel decoctionē cancrorum fluuialium ⁊ comedere cancros abſq; alia re. ⁊ carnes ericij aſſati ⁊ eius ſanguinem. Fortiores medicine que ſumantur poſt iſta ſūt calcamentum fluuiale recens calidum ⁊ ſanguis anſeris ⁊ vrina hominis in antiqua ⁊ ſumere. ʒ. j.. ℥. ij. decoctionis radicū bucormarien ſcilicet herbe marine cum vino aut tantundem de kitrā ideſt pice nigra cū vino videlicet poſt quietem accidentium: ſumat de pillulis que ſic fiunt. ʒ. j. ℞. ellebori nigri ⁊ ſcamonce agarici ſucci liquiritie ante conficiantur cum vino ſignum ſanitatis eſt ꝙ non terretur a piſcibus ⁊ comedit de his ⁊ ſi caderet in ptiſim: curetur cura ptiſis.

Vinum in quo cadit ⁊ moritur ſtellio eſt mortificās ⁊ caro ſimiliter ⁊ accidunt ex h vomitus ⁊ dolor ſtomachi. Cura eius eſt cura cantaridarū.

Ex potu ſalamandre vel lacerti vel eorum comeſtio
ne accidit apoſtema lingue ⁊ pruritus ⁊ dolor capitis
⁊ aduſtio ⁊ oculorũ tenebroſitas ⁊ doloris ĩ ano ⁊ ydro
piſis ⁊ ſpaſmus in ventre: ⁊ vrine retentio ⁊ deſtructio
rationis ⁊ lingue apoſtematio ⁊ mollificatio ⁊ greſſus
priuatio ⁊ denigratio coloris corpis: ⁊ putrefactio par-
tium corporis que cadunt cum curatur bonio. Cura ſu
mat lac dulce: ⁊ inungatur cum oleo calido ⁊ balneetur
⁊ ſumat ſiſamum cum zucharo: ⁊ detur in potu cum bu
tiro vacino ⁊ tyriaca cum vino decoctiõis ligni aloes
vel vino calido: ⁊ ſi ſumatur armoniacum cum terben
tina ⁊ ſtorace ⁊ aqua decoctionis camepitheos ⁊ gra-
norum pini foliorum cypreſſi ⁊ ſeminis vrtice erit vti
le ſi in ea addatur oleum ⁊ ſimiliter oua teſtudinis ma
rine conferunt ⁊ ſane cocte cum calamento.

Accidunt ei qui bibit ranas lacunaleſ virides ⁊ ma
rinas rubeas offuſcatio coloris trahentis ad citrinita-
tem ⁊ corporis inflatio ſecundũ ſemitam mollitiei vĩ
in chaceſia: ⁊ aduſtio in gutture ⁊ ore: ⁊ difficultas anhe
litus ⁊ oculorum tenebroſitas. caligo ⁊ fetor oris ⁊ fit
quandoqꝫ thetanus ⁊ ventris ſolutio diſinteria permi
xtio ratiõis ⁊ vomitus ⁊ ſyncopis: ⁊ emiſſio ſpermatis
abſqꝫ voluntate ⁊ qui ſoluantur amittunt dentes. Sꝫ
ex ranis citrinis deſtruitur appetitus: ⁊ acetat eructua-
tio ⁊ corrumpitur color ⁊ fit ſincopis ⁊ nauſea ⁊ vomit⁹
⁊ dolor oris ſtomachi ⁊ apoſtematur venter ⁊ crura.
Cura iſtarum ranarum eſt eadem euomat cum oleo ⁊
aqua calida aut cum vino plurimo ⁊ vtaſ diacurcuma
⁊ omni re conferente ad ydropen ⁊ vino proprie ⁊ reb⁹
aſſatis ⁊ calamo aromatico: ⁊ ciperis cum vino vtaſ
exercitio ⁊ cum vnctuoſis cum oleis calidis ⁊ de ſpica
⁊ tyriaca maiori cum vino decoctionis ciperi

Capitulum. x. de fellibus venenoſis ⁊ interficienti-
bus extremitatẽ animalis ⁊ ſanguine ⁊ ſudore: ⁊ ouis
venenoſis.

c

Um fel bibit̃ vel ſumitur

aliquo ingenio ſuperuenit ſincopis quaſi cõ-
tinue ⁊ interficit: ita ꝙ medicina raro cõfert.
Cura neceſſe eſt vt fiat vomitus cum butiro
aqua ⁊ oleo ⁊ ſimilibus. Et poſt vomitum exhibeatur
tyriaca continue metridatum ⁊ diamuſcum ⁊ diamar
gariton cum vino odorifero: ⁊ ſorbeat iura gallinarũ
⁊ pullorum ⁊ carnium in quibus aliquid muſci macis
⁊ croci ponatur. Bibat vinum odoriferum.

Accidit ex potu fellis leopardi vel comeſtione vt bi
bens vomat coleram citrinam vel viridẽ ⁊ ſentit odo
rem aloes in naſo: ⁊ ſaporem eius in ore ſuo ⁊ fit ycte-
ricia ex eo ⁊ eſt mortale ⁊ ſi ptranſeat horas quattuor
ſeperatur de eius euaſione. Curat euomat vt dictum ẽ
⁊ poſt vomitum ſumat tyriacam aut tyriacam de ter-
ra ſigillata que ſic fit. Re. terre ſigillate baccharum lau
ri añ. ʒ. j. coaguli caprioli. ʒ. iiij. ſ. rute myrre añ. ʒ. j. cõ
ficiantur ⁊ doſis eius eſt ad modum nucis cum aqua en
diuie euomat iterum ⁊ fiat balneum cũ aqua decoctio
nis roſarum ⁊ gariofilate ⁊ betonice.

Cum quis ſumit fel canis aque ſecundum quantita
tem vnius lentis interficit poſt ebdomadam vt dicitur
Cura eſt vt ſtatim ſumat butirum coctum cum gentia
na cinamomo ⁊ coagulum leporis ⁊ vngatur totus cũ
oleo de ſpica vel de lilio: ⁊ ſubtiliter regimẽ ⁊ fiat ex iu-
ribus pinguibus auium ⁊ gallinarum.

Extremitas caude ceruitie facit accidere vehemen
tem anguſtiam in nutritiuis ⁊ ſincopim cum ſumiſ ore
⁊ interficit. Cura fiat vomitus cum butiro ⁊ aqua aneti
⁊ ſumat poſt vomitum tyriacam cum aqua decoctiõis
fiſticorum ⁊ auelanarum quater in die vel detur id ꝙ
ſic fit. Re. auelane fiſtici fellis elefantis vel equi ante
miſceatur datur cum vino odorifero.

Quando quis bibit ſanguinem tauri recentẽ incur-
rit difficultatem anhelitus: ⁊ dolorem in brancis ⁊ me-
ri. ⁊ rubedinem lingue: ⁊ expuit fruſtra ſanguinis con
gellati in dentibus ⁊ gingiuis ⁊ fiat nauſea magna cũ
anguſtia: ⁊ fit corroſio in lingua ⁊ ſic perducit ad prefo-
cationem ⁊ ſpaſmum. Cura non fiat vomitus: ſed cli-
ſtere ⁊ ventris ſolutio: ⁊ ſpecialiter poſtqꝫ ſumpſerit fi
cus immaturas: ⁊ ſemina caulis ⁊ aſſam ⁊ baurach et
cinerem lignorum ficuum cum aceto aut piper cũ ace
to vel aliquo coagulorum cũ aceto ⁊ emplaſtretur vẽ
ter cum farina hordei aqua decoctionis aſſe vel ber-
be eius ſolutio fieri debet cum pillulis fetidis vel pul-
uere earum cum melle ⁊ vino decoctionis caulium vel
eius ſeminis.

Quando quis ſumpſerit ſudorem animalium fiet fa-
cies viridis ⁊ apoſtematur ⁊ currit ex corpore ſudor fe
tiduſ. ⁊ ſpetialiter ab aſcellis ⁊ inguinibus. Cura fiat vo
mitus ſtatim: ⁊ detur ei in potu vinum cum. ʒ. ſ. ſalis
gemme: ⁊ confert ei tyriaca de terra ſigillata facta ſu-
perius de cura fellis leopardi.

Oua alate ſunt oua animalis venenoſi ꝙ ego nõ co
gnoſco: ⁊ dicitur ꝙ quando aliquis bibit de his ꝙ ſtatĩ
moritur: ⁊ ſi non feſtinetur in eius cura non confert ali
qd. Cura introducaſ vomit⁹ ſtatim ⁊ fortiter ⁊ poſt vo
mitum ſumat ſtercus ancipitris vel auſturis: ⁊ ſumat
gentianam cum ficubus ſicis ⁊ oleo: ⁊ emplaſtretur ca-
put cum ſale: ⁊ vngatur corpus cum butiro vacino co-
cto.

Capitulum vndecimum de piſcibus frigidis ⁊ aſſa-
turis ſuffocatis ⁊ frigidis: ⁊ carnibus corruptis: ⁊ tur-
tis ſuffocatis ⁊ frigidis.

Ꝺe piſcibus frigidis et pro

e

pre poſitis in loco humoroſo accidunt acci-
dentia fungorum ⁊ non apparet aliquando
aliquid vſqꝫ ad diem vnum vel duos: acci-
dunt enim ex eorum comeſtione ſtrangulatio ⁊ ſingult⁹:
⁊ ſudor frigidas: ⁊ ſincopis: ⁊ inflatio ventris: ⁊ alia di
cta capitulo fungorum.

Cura eſt eadem cum cura fungorum ⁊ ſpecialiter ſu
mere tyriacam cum vino de pipere ⁊ pillulas fetidas
vel puluerem ipſarum cum vino ⁊ melle.

Aſſature ſuffocare ⁊ carnes corrupte ⁊ turte cum co
periuntur ⁊ non euaporant ſubmergitur fumus ad ꝑ
fundum rei ⁊ fit venenum. Ergo non eſt conueniens
vt cohoperiantur: ſed talia calida actu comedantur: ⁊
euaporare abſqꝫ aliqua cohopertura dimittantur. Ac
cidunt ex comeſtione rerum iſtarum colerica paſſio et
triſtitia. ⁊ ventris ſolutio cum vomitu. ⁊ deficit ratio co
medentis quandoqꝫ per diem aut dies: ⁊ fit ſomnus ꝑ
fundus ⁊ mors. Cura fiat vt dictum eſt in paſſione co-
lerica calida ⁊ frigida ⁊ fiat vomitus cũ aqua calida
⁊ oleo ⁊ ſumat poſt vomitum tyriacam cum rob vel ſi
rupo citoniorum vel de agreſta: ⁊ terra ſigillata cũ eiſ
dem ſyrupis eſt valde bona: ⁊ eius tyriaca ſimiliter.
Cibetur iuribus pinguibus auium ⁊ gallinarum. Et bi
bat rob de vino vel de granatis: ſeu de berberis cũ
aqua decoctionis ciperi.

Capitulum. xij. de ſanguine ⁊ lacte coagelatis in ſto
macho ⁊ lacte corrupto.

q

Uandoqꝫ corrumpitur lac

in ſtomacho ꝙ ſcitur quando conuertitur in
acetoſitatem ⁊ putrefactionem aliam fit ab
eo vertigo ⁊ ſincopis: ⁊ punctura in ore ſto-
maci: ⁊ accidit colerica paſſio quoniã ex eo mortifera.
Cura introducatur vomitus cum aqua mellis ⁊ p⁹
vomitum ſumat vinum purum cum diatrion piperẽ
vel tyriacam: ⁊ vngatur totus venter ⁊ ſtomachus cũ
oleo de coſto vel oleo de ſpica: ⁊ vtatur dieta equali cũ
vino bono puro in quo ſit aliquid mellis.

Cum congellatur ſanguis in ſtomacho vel veſica: vel inteſtinis: aut alibi fit ex eo proculdubio venenum ꝙ-uis per naturam non ſit adeptus vt conuertatur ad venenum: nam cum congellatur in aliqua cõcauitate corporis accidunt accidentia mala: nam cum congellatur in pectore deſtruit color faciei: ⁊ minoratur pulſus ⁊ debilitatur: ⁊ perducit ad frequentiam in primis ⁊ mollificationem ⁊ ſincopim ⁊ ſi congellatur in ſtomacho infrigidatur corpus ⁊ accidunt prefocatio ⁊ paruitas pulſus: ⁊ continua ſincopis ⁊ quando congellatur in veſica accidunt accidentia proxima ſimilia illis: ⁊ ſimiliter inteſtinis ⁊ dolor loci diſtinguit hoc cum ſua grauitate.

Cura communis fit cum coagulo ⁊ proprie leporis cum lacte fici ⁊ aceto ⁊ cardamomo ⁊ aqua cineris lignorum fici iterata ⁊ bdelium ⁊ ſticados. Et dicitur ꝙ lac caprinum liquefacit omne coagulatum in concauitatibus: ⁊ iterum. Re. aſſe caulis ante partes equales ⁊ detur in potu cum aceto ⁊ videbis mirabile: ⁊ conuenit propter hoc ſi fieri poteſt ꝙ patiens vomat cū melle: ⁊ ſucco apij ⁊ aqua calida ⁊ poſt vomitum ſumat tyriacam de terra ſigillata: aut tyriacam magnam cum aqua decoctionis croci. Iterum. Re. duo fruſtra terre ſigillate ⁊ coaguli leporis. ʒ. vij. ⁊ capꝛioli an̄. ʒ. viij. gengiane ariſtologie rotūde ſeminis rute ſiluestris myrrhe an̄. ʒ. j. conficiantur doſis eius ſit vt nux cum aqua calida ⁊ ſyrupo acetoſo. Quando datur aur̄. j. cordumeni ideſt carui agreſtis cum aur̄. j. aſſe ⁊ aqua calida deſtruit ſanguinem coagulatum in veſica: ⁊ idem operantur folia acetoſe montane ⁊ fortius agari :m aut ſiſeleos aut aliquid coagulorum: aut. a. j. carpobalſami aut ʒ. ij. blacthe birantie: aut. ʒ. ij. ligni peonie aut radicis quī in potu ſumitur cum aqua calida ⁊ aceto vincente aq̄ in commixtione. Iterum omnes medicine frangentes lapidem in veſica initiantur cum ſiringa: ⁊ fiat cliſtere aliquando: ⁊ ſi iſta non valent non fit excuſatio quin fiat inciſio ⁊ extrahatur ſanguis coagellatus in veſica ſicut lapis extrabitur.

Quando lac coagulatus in ſtomacho ex aliqua cauſa ignota vel nota accidit ſudor frigidus ⁊ ſincopis ⁊ febris multotiens cum rigore: ⁊ ſi eius congelatio fuerit cum coagulo tunc erit deterior ⁊ velocior ad prefocandum ⁊ eſt coagelatio lactis de genere coagelatiōis ſanguinis. Et apparent preter iam dicta paruitas pulſus ⁊ prefocatio conſtringens anhelitum ⁊ inflatio ventris manifeſte.

Cura euitet omnis qui habet lac. vel aliud congellatum in ſtomacho ſalita: quia addunt in caſeitatem. Vtatur in potu per ſe: aut mixto cum aqua aut ponatur cum eis. ʒ. xv. calamenti quia mirabiliter reſoluit ipſum ſtatim: quia de proprietate cõſeruat omne lac a coagulatione. Iterum ſumat in potu cū aceto ⁊ aqua calida aur̄. j. de aliquo coagulorum: quia educit ipſum per vomitum aut per ſolutionem ⁊ ſumat ſepe de medicina facta ſuperius de terra ſigillata ⁊ aq̄ calida ⁊ aceta: aut ſumat cum aceto ⁊ aqua ciceris ligni fici: ⁊ ſpecialiter quando iterratur cinis in ea: ⁊ iterum omnes medicine valent in congellatione ſanguinis in ſtomacho ⁊ veſica valent etiam contra congellationem lactis ī ſtomacho a quacunq; cauſa fuerit.

Capitulum. xiij. de his qui ſumpſerunt vinum vel aquam frigidam in ieiunio poſt nimium laborem: aut poſt egreſſionem de balneo: aut poſt coytum factum ī corpore manito vel aqua ſaponis.

Um quis ſumit vinū in ieiunio: ⁊ ſpecialiter vinū groſſum ⁊ dulce feculentum ⁊ poſt exercitium laborē ⁊ coytū facit accidere prefocationem doloris ⁊ inflationem ⁊ paraleſim.

Cura introducatur vomitus pro poſſe cum omni re quem eſt melior medicinarum aut vētris ſolutio ſeu flebotomia poſt hoc ſumat aquam frigidam cū rob de granatis cum aceto aut vino berberis: aut aquā acetoſitate citri vel malorum acetoſorum. Quando quis bibit aquam frigidam in ieiunio aut poſt coytum vel laborem fortem ⁊ biberit eam ita ꝙ ſtomachus ſpecialiter impleatur timetur de corruptione complexionis epatis ⁊ totius corporis: ⁊ fit per h ydropiſis.

Curatur ipſius malitia in principio cum diatrion pipereon diacurcuma diamuſco ⁊ diamargariton: ſed potare vinum clarum purum odoriferum poſt eam eſt d̄ melioribus rebus. Quando quis per ignorantiam aut per aliquem modum ocultum ſumeret aquam ſapōis calicis vel arſenici curaretur cum eiſdem rebus quib⁹ curatur ille qui ſumpſit calcem aut arſenicum: ſecundū ꝙ ſuis capitulis ſuperius dictum eſt: ⁊ ſpecialiter cum vomitu cum decoctione ſeminis lini ⁊ rizi eruce mell̄ molochie ⁊ ſimilium: in omnibus iſtis ⁊ ſuperi⁹ dictis in quibus non eſt facta mētio de dieta exhibeat̄ dieta equalis que confortēt virtutem que ſit de iuribus gallinarum aut auium ſeu carnium pinguium ⁊ vinum limphatum cum aquam ſecundum naturam recipientis: ⁊ deus melius nouit.

Liber quartus incipit in quo determinabit̄ de medicinis compoſitis ⁊ ſimplicib⁹ vtilibus ⁊ neceſſarijs ad omnium infirmitatum curationem ⁊ primo fiet mētio de compoſitis ſecundo de ſimplicibus medicinis.

Caplm primum de indigentia medicinarū cōpoſitarū.
Caplm ſecundū de cauſis quare medicine ſimplices in compoſita ponuntur.
Caplm tertium de cauſis quare multiplicatur quantitas alicuius medicine ſimplicis: vel minuitur ī medicina compoſita.
Caplm quartum de quantitate pulueris ſpecierum ponenda ⁊ quo ad gulam: ⁊ quo ad effectum intentū cōtra infirmitatem in confectionibus ſiue confectio facta fuerit cum zucharo ſiue cum melle.
Caplm. v. de tyriacis ⁊ metridato ⁊ medicis opiatis.
Calpm ſextum de confectionibus que ſunt proprie cōtra infirmitates ſed nō ſunt apud guſtū delectabiles.
Caplm ſeptimum de yeris.
Caplm octauum de modo confectionis medicinarū ſolutiuarum.
Caplm nonum de electuarijs ſolutiuis ⁊ nō ſolutiuis.
Caplm. x. de medicinis que educunt per vomitum.
Caplm. xj. de ſuffufet ⁊ viuris vl' tracheis ⁊ ſalibus.
Caplm. xij. de allobocath ideſt ellectuarijs mollibus que labuntur
Caplm. xiij. de ſyrupis factis cum zucharo vel melle ⁊ eorum clarificatione:
Caplm. xiiij. de robub.
Caplm. xv. de aquis ⁊ decoctionibus.
Caplm. xvj. de conditis delectabilibus ad guſtum.
Caplm. xvij. de pulueribus.
Caplm. xviij. de trociſcis.
Caplm. xviiij. de pillulis.
Caplm. xx. de oleis.
Capl. xxj. de vngentis.
Caplm. xxij. de emplaſtris ⁊ epithimatibus.
Caplm. xxiij. de gargariſmis.
Caplm. xxiiij. de cliſterijs.
Caplm. xxv. de caput purgijs ⁊ naſtalibus.
Caplm. xxvj. de colirijs.
Caplm. xxvij. de dentifricicijs.
Caplm. xxviij. de liquoribus qui ponuntur ī veſica cū ſiringa ⁊ medicinis ad lapidem in renibus ⁊ veſica
Caplm. xxviiij. de fomentationibus ⁊ embrocatiōib⁹.
Caplm. xxx. de licinis.
Caplm. xxxj. de peſarijs.
Caplm. xxxij. de ponderib⁹ ⁊ inuētiōe eorū p naturam.

Caplm pmū de indigentia medicinarum ꝯpoſitarum.

c Ondictiones et cauſe que inducant medicos ad inuentionem medicinarum compoſitarum ſunt ſeptem quarum prima eſt: quia medicus indiget multotiens medicina que calefaciat corpus ſecundum aliquam menſuram: ⁊ non inuenit medicinam ſecundum illam menſuram: nam non oportet vt medicina qua egritudo curatur ſit niſi ſecundum egritudinem ⁊ per comparationem eius: verbigratia quando in corpore hominis fuerit egritudo frigida qua corpus elongatur a complexione ſua naturali quattuor numeris tunc neceſſarium eſt vt ſit medicina qua medicatur egritudo elongata a complexione naturali per quantitatem caliditatis addite equali huic quantitati ⁊ cum multotiens medicus non poſſit talem medicinam inuenire ſimplicem cuius calefactio ⁊ frigidatio ſit huius menſure cogitur inuenire duas medicinas: ⁊ eius ſimul componere: quarum vna ſit calidior complexione temperata tribus numeris ⁊ alia calidior temperata .v. numeris: et ſic fiet complexio compoſita media inter vtraſque que erit calidior complexione temperata .iiij. numeris hic conuenit vt melius appareat inceptio huius littere ſcire ꝙ gradus in arte medicinali ſunt quattuor. primus ſecundus tercius ⁊ quartus: ⁊ in vnoquoque gradu ſunt tres manſiones ſiue numeri: ⁊ ſic manifeſtum eſt ꝙ .xij. ſunt manſiones vel numeri in gradibus rerum. Unde cum dicitur ꝙ egritudo ſit elongata a complexione temperata cum declinatione ad frigiditatem quattuor numeris intelligitur ꝙ illa frigiditas ſit in principio ſecundi gradus videlicet in eius prima manſione vel numero: ⁊ cum dicitur ꝙ medicina compoſita debet eſſe calida in contrarium illius conuenit fieri ex medicina ſimplici calida tribus numeris ⁊ erit illa medicina calida in fine primi gradus tantum: ⁊ ſic erit minus calida quam ſit frigiditas infirmitatis que tendit ad principium ſecundi gradus. Unde illa medicina calida tribus numeris debet componi cum medicina calida quinque numeris que erit calida in medio ſecundi gradus ita ꝙ excedet frigiditatem infirmitatis per vnum numerum quare ſi ponatur in medicina calida tribus numeris que eſt minus calida per numerum vnum quam frigiditas infirmitatis acquiret hec medicina a medicina ſimplici calida quinque numeris per compoſitionem cum ea vnum numerum ⁊ habebit hec medicina per compoſitionem quattuor numeros caliditatis vt egritudo habet quattuor numeros frigiditatis ⁊ ſic per rectam compoſitionem ad eam fiet vera curatio per contrarium: vt volunt medici: apparet manifeſte ꝙ neceſſitas curationis induxit aliquando medicos ad compoſitionem medicinarum: maxime cum medicine ſimplices non poſſunt aliquando inueniri conuenientes ad curationem infirmitatis cum qualitatibus contrariis ſecundum numerum vel intenſionem infirmitatis ſecunda eſt quia neceſſe eſt aliquando medicare membrum cum aliqua re dura que per ſe non adheret membrum ſicut eſt coralus vel ziniar: vel ceraſa ⁊ ſimilia. Unde apparet ꝙ oportet ea conſiderare ⁊ miſcere cum re alia conuiniente ad illam infirmitatem vt adhereat membro vel carni ⁊ ziniar quandoque commiſcetur cum melle vt melius corrodat ⁊ mundificet aut coralus quando miſcetur cum cera et oleo vt fiat emplaſtrum ſuper ſtomachum. Tertia eſt quando volumus facere emplaſtrum ex radicibus ⁊ herbis ſiccis: oportet vt decoquantur ⁊ piſtentur ⁊ miſceantur cum pinguedine vel oleo aut alia re ad hoc vt poſſint extendi ⁊ emplaſtrari ſuper locum. Quarta eſt quando volumus dare aliquam medicinam violentam ſicut elleborum vel portulacam ſilueſtrem vel fellichi[illegible]am ꝙ eſt idem vt fecit. Hypo. qui dabat iſtas medicinas in pleureſi cum volebat mouere materiam humoralem preter ſanguinem. ⁊ miſcemus cum medicina violentia medicina que frangit eius maliciam ⁊ remouet ſuam horribilitatem vt non euacuetur hora qua recipitur: neque poſtquam recepta fuerit niſi poſt longum tempus ſpecialiter cum vltimo non poſſit retineri propter horribilitatem eius aliquando ⁊ ad hoc vt virtus eius confortetur in meliorem operationem ſicut miſcemus cum ellebore diacalamentum ⁊ ſiſeleos ⁊ res odoriferas ⁊ cum turbit: zinziber ⁊ zucharum ⁊ ſic de aliis. Quinta eſt quando volumus dare aliquam medicinam ſedatiuam doloris per viam ſtupefactionis ſicut eſt opium iuſquiamum ⁊ cortices mandragore ⁊ ſimilia ꝙ nos ponimus cum his que habent refrenare eorum maliciam. Refrenamus enim maliciam cum caſtoreo ⁊ ⁊ pipere ⁊ ruta ⁊ ſimilibus ⁊ maliciam mandragore cum abſinthio ⁊ ſinapi ⁊ caſtoreo ⁊ ſimilibus: ⁊ maliciam iuſquiami cum alleis ⁊ ſemine raffani ⁊ cepis ⁊ ſimilibus. Sexta eſt quando volumus ꝙ medicina operetur effectus contrarios in frigiditate videlicet quando volumus diſſoluere materiam loci ⁊ confortare locum vt non recipiat aliquid ſicut quando ponimus res calidas reſoluentes cum rebus ſtipticis frigidis ſicut in augmento apoſtematis: quia ponimus florem camomille ⁊ abſinthium cauſa reſolutionis ⁊ miſcemus cum eis roſas ⁊ ſandales cauſa confortationis loci vt non recipiat de materia amplius quam conſueuerit currere ad locum. Septima cauſa eſt quem quando volumus expellere venena multa calida ⁊ frigida facimus medicinam compoſitam vt reſiſtamus diuerſis venenis ⁊ diuerſimode: ⁊ venenoſis infirmitatibus. Et hoc fuit cauſa quare inuenta fuit tyriaca poſt metridatum eo ꝙ metridatum non erat tante fortitudinis contra omne venenum vt eſt tyriaca

Capitulum ſecundum de cauſis quare medicine ſimplices in compoſita ponuntur.

ſ Implices medicine ponuntur in medicina compoſita propter cauſas octo. quarum prima eſt quia medicina ſimplex ponitur in compoſita ex natura egritudinis propter quam componitur illa medicina vt carnes vipere in tyriaca propter venenoſas infirmitates ⁊ peſtilentiales ⁊ venena exhibita. Secunda cauſa eſt vt mutetur qualitas mala nociua que eſt in medicina vt non noceat ſed conferat ſicut piper ⁊ aniſum cum ponuntur in ſcamonea: vel zinziber in turbit vel aſſa cum fellichimo. Tertia cauſa eſt vt medicina aliqua quiet medicinam primam ⁊ alia aliam: ⁊ ſic vna poſt aliam donec compoſita ſit reducta ad finem quem intendit operator vt ſit in electuario de anacardis ⁊ diacurcuma nam medicine ſimplices in ponderibus ſuis: ⁊ vna poſt aliam ponuntur in electuario de anacardis vt operentur principaliter contra egritudines neruorum ⁊ in diacurcuma vt operentur principaliter contra ydropiſim aſcitem. Quarta cauſa eſt vt confortentur alie medicine que intrant in medicinam compoſitam vt radices lilii celeſtis a corpus: ⁊ agaricum in tyriaca crocus ⁊ macis in diamuſco. Quinta eſt vt penetratio iuuetur aliarum medicinarum ⁊ velocior fiat per corpus ⁊ membra vt ponitur ruta in tyriaca: ⁊ acetum in medicinis frigidis ⁊ apium in diureticis. Sexta cauſa eſt vt rectificetur malitia qualitatis que eſt in alia medicina. vt piper vel caſtoreum quando ponitur cum opio vel iuſquiamo: vel ſemi frigida diurectica quando ponuntur cum cantaridibus vel piper ⁊ aniſum quando ponuntur cum ſcamonea. Septima cauſa eſt vt permaneant alie medicine ita vt non reſoluantur velociter vt opium quando ponitur in confectionibus calidis. Octaua cauſa eſt vt continuentur virtutes illarum medicinarum compoſita ſicut ponitur vinum in thyriaca ⁊ cera in vnguentis

Capitulum tertiū de cauſis quare multiplicat̄ quãtitas alicuius medicaminis ſimplicis: vel minuitur in medicina compoſita.

Auſa quare multiplicatur

c

quãtitas vnius medicine ſuper alteram ſunt ſeptem prima quarum eſt quem quando virtus medicine eſt vehemẽs ponit̄ de ea quãtitas parua: ⁊ quando eſt debilis ponitur quãtitas multa vt conſequatur per ſuam multitudinem illud a quo deficit virtus eius. Secunda eſt quando medicina eſt multorum vel paucorum iuuamentorum tunc ponitur de ea multa quantitas: ſed quando medicina eſt vehementis operationis ⁊ virtutis fortis in calefactione vel infrigidatione ⁊ alijs qualitatibus ponitur de ea parua quantitas ſicut eſt euforbium vel opium ⁊ quando eſt medicina que confert multis egritudinibus de qua dicitur ꝙ eſt multorum iuuamentorum quamuis eius non ſit ita vehemens: ſicut eſt agaricus vel reubarbarum ponitur de ea multa quantitas ſicut eſt in compoſita medicina reſpectu aliarum medicinarũ que mouent corpus ſed ſi virtus eius fuerit vehemens ponit̄ quantitas parua ſicut eſt ſcamonee virtus. Tertia cauſa eſt quia oportet vt ſit quantitas medicine ſecundum ſitum membri quem ſi medicina ponitur i compoſita propter membrum longinquum vel profunde poſitũ debet eius quantitas multiplicari ne eius virtus antequam veniat ad membrum leſum poſitum in profũdo reſoluatur ⁊ non appareat illius effectus in loco leſo intentus a medico. Quarta cauſa quoniaȝ quando iuuamentum medicine eſt iuuamentum nobilis quantitatis ſublimis prohicitur ex ea quantitas magna ⁊ ſi non eſt ſic ponitur de ea quantitas parua. Quinta cauſa eſt quoniam quando iuuamentum alicuius medicine eſt iuuamentum in alia ex medicinis compoſite medicine ponitur de ea quantitas parua ⁊ ſi eſt iuuamentum proprium non inuentum in aliqua aliarum medicinaruȝ tunc ponitur de tali medicina quantitas magna.

Sexta cauſa eſt quem quando in medicina inuenitur aliquod nocumentum mixtum cum iuuamento vel ratione ſui: vel ratione corporis tunc ponitur in compoſita de ea quantitas parua. Septima cauſa eſt quoniaȝ quando in medicina compoſita ſunt alie medicine que deſtruunt virtutem alicuius medicine ⁊ ipſa eſt vtilis operationis ponitur de ea quantitas multa.

Capitulum quartum de quantitate pulueris ſpecierum ponenda ⁊ quo ad guſtum ⁊ quo ad effectum intentum contra infirmitatem in confectionibus zuchari vl' mellis.

Onueniens

c

⁊ vtile reperitur ꝑ medicos ⁊ infirmos ſi in vnaquaqȝ lib. mellis bene cocti ⁊ ſpumati ponantur. ℥.iij. pulueris ſpecierum tritarum ⁊ cribellatarum: nã ex iſto modo confectionis fiet effectus melior ⁊ operatio medici nobilior. Poſſet poni in lib. j. mellis cocti ⁊ ſpumati. ℥.j.ſ. pulueris ſpecierũ preparataꝝ vt dictũ eſt: ⁊ tunc non eſſet cõfectio tam bone operationis neque effectus ſed eſſet maioris delectatiões ad guſtũ. In lib. vero zuchari ſyrupizati ⁊ cocti perfecte ponitur ⁊ poni debet. ℥.j. pulueris ſpecieꝝ preparataꝝ ⁊ cribellatarum quia tũc cõfectio erit perfecte operationis ſm intẽtionem medici ⁊ ſciẽtie. Si aũt in lib. zuchari ſyrupizati vt dictũ eſt ponatur ℥.ſ. pulueris ſpecierum dictarum vel. ℥.ij. ponantur tantum erit cõfectio melioris ſaporis ⁊ diminute operationis ſecunduȝ medicũ ⁊ penes intenſionẽ medicinalẽ. Nos aũt volumus intelligere ꝑ puluerẽ ſpecieꝝ preparataꝝ omne ꝙ põt conteri: ⁊ teritur ⁊ cribratur ⁊ ꝙ per iſtã viã intrat in cõfectionib⁹ ſȝ nõ volum⁹ intelligere ea que intrant in cõfectionibus in modũ nucleoꝝ pineaꝝ vel amigdalaꝝ: neqȝ volum⁹ intelligere medulas ſeminis melõis, cucurbite ⁊ ſimiliũ neqȝ gũmas humidas neqȝ ea q̃ cõtundũtur ⁊ nõ pulueriȝant neqȝ cribrant̄. nã ea q̃ ſũt hui⁹ nature cõfectiõis nõ debent põi in ꝓportiõe bõa ſuperi⁹ ad lib. mell' vel zuchari.

Ca. v. de tyriacis ⁊ metridato ⁊ medicis optatis.

Yriace andromaci

t

deſcriptio eſt melior dſcriptionem ex medicinis que tyriace appellantur. ⁊ eſt radicalis dſcriptio ad alias tyriacas ⁊ iam nixi ſunt plures medicorum ſicut dicitur ⁊ ſpecialiter. G. vt adderent in ea non propter neceſſitatem facientem neceſſarium illud eis: neqȝ propt̄ aliquid vocans eos ad illud: ſed querentes vt memoria remaneret ab eis in ipſa ſicut remanſit. andromaco ⁊ ſanum conſilium eſt ne moueatur aliquid de eo ꝙ experimento iuuatiuum inuenitur fortaſſe enim complexio cum illo pondere eſt ſignificans illud cuius iuuamẽtum inuenit experimentum: ⁊ quando mouetur a ſuo pondere non conſequitur illam ꝓprietatem: ꝙ ſi aliqs dicat ꝙ ſcit cauſam facientem illa pondera facere iſtã proprietatem tũc dicet mẽdatiũ in ea cui contradicet̄ ſuper illud ſicut ſi dicat aliquis ſe ſcire pondera electuariorum in equis: ⁊ in homine ⁊ in alijs: ⁊ hec tyriaca ẽ ſublimior medicinarum compoſitarum: ⁊ melior earuȝ propter multitudinem iuuamentorum: ⁊ proprie in venenis que ſunt ex puncturis ⁊ morſibus ſicut ſerpentũ ſcorpionis: ⁊ canis rabioſi: ⁊ venenis bibitis interficiẽtibus: ⁊ ad egritudines flegmaticas: ⁊ melancolicas et ad paraleſim: ⁊ appopleſiam: ⁊ epilenſiam ⁊ torturam ⁊ tremorem: ⁊ ad eum qui ſecum loquitur: ⁊ ad mareriam ⁊ lepram: proprie ⁊ albaras: ⁊ confortat cor ⁊ aleuiat anhelitum: ⁊ acuit ſenſus: ⁊ appetitum: ⁊ confortat ſtomachum: ⁊ delet pulſum cordis ⁊ retinet ſputuẽ ſanguinis: ⁊ confert ad plures dolores renum ⁊ veſice ex quacunqȝ cauſa ſint ⁊ frangit lapidem proprie i veſica: ⁊ confert ad vlcera inteſtinorum: ⁊ durities ĩtrinſecas in epate ⁊ ſplene ⁊ alijs ab eis vtriſqȝ ⁊ ad periodos amborum ⁊ non efficit has operatiões niſi propter propetatem forme eius ſequentem complexionem ſimpliciũ ipſius ita vt confortet ſpiritum ⁊ calorem innatum qr iuuatur natura per illud ſuper contrarietatem faciẽtia calida ⁊ frigida vincit virtutem eorum. Et diſtinguantur etates in tyriaca ſecundũ tempora dicitur eni eſſe i infantia vſqȝ ad menſes ſex: eo ꝙ vſqȝ ad illud temp⁹ naturam medicinarum ſimplicium que in ipſa intrãt ꝑ actionem ⁊ paſſionem ad inuicem non poteſt cõplexionem mediam conuenientem ad operationẽ tyriace cõſequi cũ effectu poſt ſex menſes fit pubertas que durat cum augmento ſue virtutis in regiõib⁹ calidis quouſqȝ habeat annos. x. ⁊ in regionibus frigidis vſqȝ quo conſequatur annos. xx. deinde fit iuuenis ⁊ ſtat in regionibus calidis quouſqȝ habeat annos. xx. ⁊ in regionibus frigidis quouſqȝ habeant annos. xxx. poſt. xxx. annos i regionibus calidis: ⁊ poſt. xxx. annos vel. xl. declinat: ⁊ poſt annos. xl. expoliatur a virtute tyriace ⁊ fit ſenes ⁊ eſt tunc ſicut vna confectionum declinata a gradu tyriace ⁊ poſt fit ſenectus ⁊ mors ⁊ non operatur aliquid Et oportet ꝙ detur de illa que eſt recens ⁊ fortis morſo ex aur̄ ſ. vſqȝ. ad. aur̄. j. ⁊ debili plus ⁊ minus ſecundum ꝙ inferius dicetur. Et via prima ad cognoſcendum inter tyriacam fortem ⁊ debilem bonam ⁊ malã ſecundum experimentum eſt vt aliquis homo ſumat in potu pillulas laxatinas vel medicinam purgatiuaȝ: ⁊ tunc conſiderat medicus ſi eum ſoluerit ſumat in potu patiens hora purgationis vel ante tyriacam tunc ſi retinet eum ꝙ non ſoluatur ⁊ ꝙ virtus medicine deſtruatur erit tyriaca recens fortis ⁊ bona: ⁊ bone erit adoleſcentie vel virtutis. Si autem non retinuerit eaȝ erit mala ⁊ debilis ⁊ erit in principio infantie vel in fine ſenectutis. Scđa via ẽ vt capiat̄ gall⁹ domeſtic⁹ iuuenis vl' faſian⁹ q gall⁹ ſilueſtris appellat̄: ipẽ. n. ẽ fortioris ꝯplexiõis q̃ȝ domeſticus ⁊ excitet̄ ſup ipſum ani-

mal venenoſū vel ponat̃ de aliquo veneno in vul-
nere paruo facto ſuper allā ſiniſtram ꝓpe coxā. ⁊
poſt hoc detur in potu cum vino de tyriaca ⁊ pona
tur de ea etiā in vulnere: poſt venenuȝ ſpecialiter
cum animal incipit debilitari tunc ſi animal vixe-
rit erit tyriaca bona ⁊ bōe etatis. Tertia via ē vt
detur tyriaca illi qui ſumpſit opium vel iuſquia-
mū nigrum vel corticē mandragore. Et ſi tyriaca
deſtruxerit virtutē alicuius iſtorum erit bona: ⁊ ſi
non nō erit bona. In napelio tyriaca parum ope-
ratur: eo ꝙ quaſi ſubito interficit: ſed dicūt quidā
ꝙ electuariū de muſco magis iuuatiuum ē in hoc
ꝗ̃ tyriaca: quantitas autem que in potu datur de
tyriaca in omni quacꝫ egritudine eſt illa. In tuſſi
quidē antiqua ⁊ dolore pectoris ⁊ lateris datur in
potu lupinus vnus cum aqua mellis aut cū iulep ſi
fuerit cuȝ febre. In rigore aūt periodico ⁊ frigo-
re ⁊ vomitu in initio periodi detur in potu lupinꝰ
vnus cum aqua aut vino ꝙ non ſit maius tribus
ʒ. necꝫ plus. ʒ. iiij. s. Sumat ille qui habet collicā
⁊ inflationē in ſtomacho ⁊ puncturā: quātitatē lupi
ni cuȝ aqua mellis aut iulep vt dictū eſt. paciēs ca
ſum appetitus ſimiliter aut cū aqua aut cū vino ſi-
cut dictū eſt: aut lupinū vnū cū decoctione aſſari.
Et det̃ in ydropiſi lupinus vnꝰ ante cibū degluti
endo aut cuȝ quantitate. ʒ. j. ⁊. s. aceti mixti. Sed
patiens ſputū ſanguinis ſi fuerit ꝓpter tēpus eiꝰ
egritudinis dat̃ vſcꝫ ad aur̃. j. cū aceto cōmixto et
ſi fuerit ſpaciū longuȝ mane ⁊ ſero aur̃. j. vel minꝰ
cuȝ decoctiōe citonioꝝ vel ſyrupo eius: vel de die
bus i diebꝰ cū melle diſpumato cocto valde: aut cū
aliquo mundificatiuo pectoris vt ē rob. Ille vo ꝗ
patit̃ abſciſionē vocis ſumat de ea in potu. ʒ. s. cū
aqua mellis vel rob aut teneat eaȝ ſub lingua. Cō
tra vlcera inteſtinoꝝ ⁊ vētris ſolutionē ⁊ ſangui-
neam cū aqua ſumach. Contra cōſtrictionē arhe
litus dat̃ cum oximelle ꝙ ſit minus. ʒ. j. de ea fiat
gargariſmus ad epilenſiam in ꝑmis deinde det̃
in potu de ea quātitas quarte. ʒ. j. vſcꝫ ad mediuȝ
aur̃ cū aq̃. aut oximelle ſquilitico ⁊ ſimiliter in do-
lore capitis ⁊ emigranea cōtra viciū lapidis veſice
⁊ renū dat̃ cum decoctiōe apij: ⁊ ꝓhibet colericaȝ
paſſionē ⁊ retinet naturā. Et eſt ſciendū ꝙ quādo
quis vtit̃ per interuallū. f. ter in menſe vel quater
hora ſue ſanitatis nō nocēt ei venena ⁊ nō impedi
unt nocumēta in eo ⁊ ſit ſecurus ab egritudinibus
peſtilentie. Naȝ adminiſtratio tyriace ante aduē
tum cū regimine bono ꝓhibet peſtilentiā. Et ap-
pellatur tyriaca noua ⁊ faciēs dormire vſcꝫ ad du
os mēſes vel. iij. eo ꝙ opiū adhuc eſt in ſua potē-
tia faciēs dormire ꝑter ꝙ eius virtus ſit ꝯtracta ⁊
reducta ad mediū complexiōis quā intēdit natu-
ra cōmunis ipſius tyriace: vel cauſa ꝑter quā inuē
ta fuit et facta. Deſcriptio tyriace andromaci. R.
tro. ſquille aur̃. xlviij. trociſcorū d viꝑis aur̃. xxiij.
trociſcoruȝ andaracharon aur̃. xxiiij. piꝑis nigri:
piꝑis longi añ aur̃. xxiij. ſcordeon ideſt allei ſilue-
ſtris: opij: boni cinamomi: roſaꝝ rubeaꝝ ſeminis
napi ſilueſtris ideſt rapaſti yreos agarici: ſucci liq
ricie: balſami puri añ aur̃. xij. mirrhe croci zinzi-
beris reubarbari: radicum pentafilon mentaſtri
montani: praſij: ſeminis petroſilini: macedonici
ſticados: arabici coſti amari: piperis albi: pule-
gij ceruini: olibani: floris ſquinanti terbentine caſ-
ſie lignee nigre ſpice inde polij añ aur̃. vj. ſtoracis
liquide ſeminis apij ſiſeleos naſturtij babilonici vl'
yſopi vel ſticados montani ꝙ eſt melius ameos ca
medreos camepitheos ſucci ypoquſtidos ſpice cel-
tice folij indi gentiane romane ſeminis fenugreci
terre ſigillate vitrioli aduſti de quo fit encauſtruȝ
ꝙ appellatur colcotar amomi naſturtij albi: acori
carpobalſami ypicon ſu vel valeriane ꝙ idem eſt
gūmi arabici cordameni vel carui agreſtis quod ē
ideȝ aniſi acatie ſerapini añ aur̃. iiij. dauci galbani
aſpalti vel bituminis iudaici ꝙ eſt idē oppopona-
cis centauree minoris ariſtologie rotūde caſtorei
añ aur̃. ij. mellis diſpumati. lī. x. vini bene redolē
tis ⁊ clari puri. lī. iij. enumeratis medicinis que in
trāt i tyriaca ſunt. xliiij. ꝑter vinū ⁊ mel ſm̄ ſentē
tiam ſerapionis ⁊. Auic. opiū ⁊ ypoquiſtidos. ⁊ ſe
rapinum ⁊ ſuccus liquiritie ⁊ ſtorax liquida ⁊ aca-
tia ⁊ oppoponacū ſumant̃ hec omnia in mortario
ponant̃ duo pauco mellis diſpumato moueantur
donec molleſcant: deinde in vino infundant̃ ⁊ per
tres dies in vaſe vitreo manere ꝑmittant̃ poſtea
ſpica: cinamomū ⁊ trociſci ⁊ caſſiā ligneā et naſtur
tiū atcꝫ caſtoreuȝ ⁊ foliū ⁊ terra ſigillata ⁊ colcotar
⁊ aſpaltū atcꝫ amonium hec: omnia trita in morta
rio miſceant̃ ⁊ ex vino aſpergant̃ donec vniantur
deinde mel ⁊ gūmi arabicū ⁊ terbētina ⁊ galbanū
⁊ balſamū ſumant̃. ⁊ i cazola poita donec ſint mix
ta agitent̃ que taliter ꝑparata alijs medicinis que
in mortario ſunt adiungant̃ ⁊ cuȝ omnia ſimul fue
rint terrāt̃ ⁊ agitent̃ donec ſint ſimul mixta. dein
de ꝙ ex eis ſit ex piſcide argētea vl' aurea ſtagnea
vel plumbea vl' vitrea que poſſit capere h medica
men in duabus partibus ſui reponat̃: h autē vas
nō ſit plenū cuius os cum corio optime liget̃ quot
tidie tā vel ꝑ interualum vel per aliquot dies diſ-
cohoperiat̃ ac per vnam horā manere ſic permit-
tatur. Ex hac quocꝫ medicina nō niſi poſt ſex men
ſes aliquid ſumat̃ niſi ex cauſa dicta ſcilicet ꝓpter
ſomnum. Trociſci de viperis ſic fiunt ſumant̃ vi-
pere femine que ſic diſcernunt̃ a maſculis ſm̄ hūc
modum quia maſculi habent in omni latere vnum
dentem: femine vero plures ⁊ vipere iſte ſunt ſer
pentes capita habentes plana lata ꝓpter apud ꝓ
pinquitatem colli minuti ſubtilis valde: caude qua
rum ſunt curte ſtrepituȝ facientes ⁊ ſonitum in in
ceſſu et necꝫ omnes vipere ſunt conuenientes iſtis
trociſcis. Sed flaue vel ruffe: cornute vero mini-
me ⁊ eligant̃ ille que ſunt veloces caput frequen-
ter agitantes ⁊ que ſunt bone habitudinis ⁊ pin-
gues oculos habentes rubeos quaruȝ anus iuxta
caudam inuenit̃. colligant̃ vel capiant̃ in tempore
veris ſpecialiter vel in eius medio hoc eſt in fine
maij vel in medio eius ⁊ non ſint morantes in lacu
bus: necꝫ in littoribus maris necꝫ in locis que aq̃
ſalſe vicina exiſtant. Cum aūt colecte fuerint illico
ex eaꝝ capitibus ⁊ caudis quantum eſt. quattuor
digitoꝝ menſura abſcindant̃. ⁊ ſi poſt abſciſioneȝ
moueant̃. ⁊ multum ſtent antecꝫ quieſcant ⁊ agi-
tentur: ⁊ ſanguinis ab eis fluxerit multitudo ſto-
maſtice ſunt ⁊ congrue: ⁊ ſi ſint aſpectꝰ audatie an
te abſciſionē extremoꝝ ſunt vtiles. Si aūt ꝯtrari
uȝ huius ꝯtingat nullomodo in medicamine ſunt
ponende: cū mortue fuerint extrahant̃ viſcera et
ꝓpter fel ipſarum ⁊ abluantur cū aqua ⁊ ſale: vl' cū
aqua dulci exquiſitiſſime deinde per fruſtra inciſe
in caldaria mūda cuȝ aqua ⁊ ſale ⁊ aneto donec diſ
ſoluant̃ ⁊ caro ſeparetur coquātur: deinde ꝓhiciā
tur oſſa ⁊ ius a carne colletur ignis vero cum quo
coquētur ſit fortis qui de carbonibus quercus fi-
at: caro quocꝫ primo premat ur vt humor qui eſt in
ea egrediatur: deinde de carne illa ſumatur pon-
dus aliquod cui quantū eſt quarta pars illius pon
deris de tortellis admiſceatur: per tortellas intel
ligas panem de frumento coctum ita vt poſſit cō-
teri ⁊ in quo non ſit multum fermenti imo vicinet̃
pani azimo ita ꝙ non habeat aliquid acetoſitatis
in ſe imo ſit perfecte exſicionis terratur ille panis
vt alcohol: deinde cum carne viperaꝝ preparata
vt dictum eſt terrantur ⁊ ſimul miſceant̃ ⁊ ex quā
titate parua iuris decoctionis infundantur ex qui

bus poſtq̄ multotiens ⁊ mixte bene fuerint trociſ
ci infoꝛmentur ſubtiles. Qui vero eos conficit ma
nus ⁊ digitos balſamo inungat quos in vmbꝛa de
ſicet ſingulis hoꝛis reuoluendo qui cū deſicantur
in vaſe ſicco nil humoꝛoſitatis habētē eſſe debent
poſtq̄ aūt bene deſiccati fuerint in vaſe vitreo re
ponatur. Trociſci de ſquila ſic fiunt ſumat ſquila
tēpoꝛe meſſium que neq̄ ſit parua: neq̄ magna: et
cooperiat ex paſta vndiq̄: et ponat ſic in furno
ſuper laterē donec paſta bene cocta fuerit ⁊ aſſa-
ta: tūc extrahat ⁊ ꝓiciatur paſta ⁊ ꝙ ei adheſit: ⁊
ꝙ intus eſt de cepe accipiat cui quantū eſt medie-
tas eius de farina oꝛobi trita ⁊ cribellata ei admi-
ſceatur: que poſtq̄ fuerint terrant ⁊ miſceātur ali
quotiens ⁊ ex vino donec fuerit bene mixta imbi-
bantur ⁊ infoꝛment trociſci. Andromacus aūt vo
lebat vt adminiſtrarētur cū cepe ſic ꝑparato due
partes farine ⁊ tertia eius eſſet ſquila qui aūt eos
foꝛmat ex oleo roſato inungat manus ſuas trociſ-
cos infoꝛmando eos faciat ⁊ in vaſe vitreo recon-
dat. Trociſci andarachbaron ſic fiunt. ℞. darſeſa
ban: ⁊ intellige per darſeſaban arboꝛē habētē ſpi
nas magnas que appellatur ſpinū album vel coꝛ-
ticis eius: calami aromatici: coſti: xilobalſami: aſ-
ſari polij: amomi: maſticis: ſu. floꝛis cotille albe et
appellatur anatellū fetidum añ aur. vj. floꝛū ſqui
nanti: vl' ſummitatū eius aur. xx. reubarbari: caſſie
lignee cinamomi añ aur. ſpice ide: folij añ aur. xvj.
mirrhe añ aur. xxiiij. croci aur. xij. terrātur et cri-
bentur ⁊ cū vino redolente conficiciantur ex qui
bus infoꝛment trociſci ⁊ exiccentur in vmbꝛa: fiāt
omnes iſti trociſci parui. ſ. in pondere. ʒ. s. vel cir
cha. Tyriaca de rabi ſic fit ⁊ eſt de melioꝛib⁹ opia
tis. ℞. opij. ʒ. xxiiij. eufoꝛbij: ſpice nardi cardamo
mi: pipis albi zaffrani: piretri: aſſi ſeminis iuſqa
mi albi: ⁊ eleboꝛi albi añ. ʒ. xij. ꝯficiantur cū mel-
le diſpumato ⁊ bene cocto poſtq̄ bene trita ⁊ cri-
bellata fuerit: h̄ aūt valet ad doloꝛē capitis ex cau
ſa frigida data ad modū ciceris cum aqua deco-
ctionis maioꝛane: valet etiā ad doloꝛē dentiū cū
fricant ex ea. Et valet ad groſſitudinē ſplenis da-
ta ad modum ciceris cum aqua ⁊ aceto calidis ⁊ ſi-
mul mixtis ⁊ ad ventoſitatē groſſam data cum aq̄
apij ſi eſt ex latere ſiniſtro ⁊ ſi ē ex latere dextro cū
aqua ſcariole ⁊ lactucarū. Et valet ad moꝛſū ſcoꝛ
pionis cum aqua data in qua ſit cocta aſſa fetida: ⁊
valet ad doloꝛem capitis qui fit ex opillatione lon-
ga ⁊ cauſa frigida data cum decoctiōe cumini: ⁊ ad
mulieres que non habēt fluxum ſanguinis poſt ꝑ
tū data cum decoctione fenugreci. Et valet triſti
bus cum aqua frigida: ⁊ dicitur ꝙ non credo ꝙ va
let diſintericis cum aqua mixta cum oleo roſato et
ad emoꝛoydas data cū aqua poꝛri ꝓuocando emo
roydas ⁊ menſtrua emplaſtrata et bibita ⁊ ad coi-
tum aqua decoctionis cicerū rubeoꝛum: ⁊ ad poda
gram cum decoctiōe rute ⁊ ad doloꝛē capitis ſi ex
ea inungat caput cū oleo roſato ⁊ ad doloꝛē ocu-
loꝛum ſi detur potu cū decoctione pſilij ⁊ ad tinitū
aurium cū decoctione aneti: ⁊ etiā ſi in aurē diſtil
letur ⁊ illis qui nō poſſunt doꝛmire cū vino vel aq̄
decoctionis papaueris: ſemꝑ datur in omnib⁹ in
firmitatibus in modum ciceris. Tyriaca diateſe-
ron que datur in puncturis ſcoꝛpionū ⁊ alioꝛ rep
tilium: ⁊ pernitioſis venenis confert: ⁊ tyriace ma
gne in bonitate vicina exiſtit ſic fit. ℞. gētiane ari
ſtologie baccarū lauri mirrhe oiū añ partes eq̄les
terrātur ⁊ miſceant cū melle diſpumato ⁊ repōat
i vaſe. ſumat de ea aure. i. ⁊ plus cū. ʒ. j. boni vini
cū fuerit neceſſe. Tyriaca de terra ſigillata q̄ ē ex-
perta: nā ſi eā aliq̄s potauerit q̄ venenū ſumpſerit
vomere ñ ceſſabit donec totū euomat venenū. ℞.
terre ſigillate baccarū lauri añ. ʒ. iij. terrant ⁊ cum

butiro vacino iungātur ⁊ cū melle ꝯficiant ⁊ i vaſe
reponant: q. n. timet ne ei oculte exbibeat vene-
nū añ cibū vel poſt de ea ſumat aliq̄d i modum ca
ſtanee cū vino aut quando malū ſuꝑuenerit acci-
dens nā ſi ea vtēs ſumpſerit venenū illico eū euo-
mere faciet: ⁊ ſi venenū nō acceperit nequaquā vo
mitū euenire faciet q̄ ꝓpter donec vomitus fue-
rit ipſa i potu dāda erit: poſt h̄ autem ſignificatio-
nes q̄ apparent ſunt attendēde ex medicinis quas
i curis diximus venenoſoꝛ dādum ē. Deſcriptio
medicaminis de aſſa ꝙ loco tyriace ponit: ⁊ valet
ꝯ venena frigida i puncturis ſcoꝛpionū ⁊ rutelle ⁊
egritudines frigidas ſic fit. ℞. folioꝛum rute ſicce
coſti mentaſtri ſicci: piretri carui agreſtis añ. ʒ. ij.
aſſe. ʒ. ij. s. ꝯficiant cū melle diſpumato doſis ei⁹
ē ad modū auelane vſq̄ ad quātitatē nucis cum vi
no. Tyriaca ſiue medicamē ꝙ fit de nucibus ⁊ ficu
bus oīa venena aīalium venenoſoꝛ moꝛſus neceſ-
ſe ꝓhibet ſic fit. ℞. nucū a duobus coꝛticib⁹ excoꝛ
ticatarū. ʒ. j. ſalis grādinoſi marini folioꝛ rute añ.
ʒ. j. ⁊. ℈. j. ficuū albarū quātum ſufficit ad cōmixti
onem ꝑdictoꝛ ex quibus cū mixta fuerint fiāt tro
ciſci ad modū nucis. qui caſum timet ne veneno pe
reat ſumat ante cibum de ea h̄ namq̄ medicamen
bonitate ſue compoſitionis venena expellit. Me-
tridatum ꝙ eſt medicamē nobile ꝙ ponit loco ty
riace ſi quis eo aſſidue vtat ⁊ ei res ꝑnitioſa tribu
atur non nocebit: cū h̄ etiam cibi appetitū confoꝛ-
tat: coitum cū mouet: ⁊ colloꝛem reddit pulcrū at
q̄ malas cogitationes ex colera nigra ⁊ fabulatio
nes anime ꝓuenientes remouet: vrine quoq̄ diffi-
cultatem diſſoluit: ⁊ antiquo fluxui vētris auxilia
tur: viſum nec nō alios acuit ſenſus ſic fit. ℞. mir
rhe croci oꝛientalis agarici zinziberis cinamomi
añ. ʒ. x. thuris: macis: ſpice nardi naſturtij: ſq̄nā-
ti eleboꝛi nigri: xilobalſami ſticados ſiſeleos: coſti
dulcis: galbani terbentine piperis longi caſtoꝛei
ypoquiſtidos: ſtoꝛacꝭ liquide oppoponaci folij añ
ʒ. viij. caſſie lignee: piperis nigri. piperꝭ albi mel
liloti ſcoꝛdeon polij dauci balſami vl' ſucci ligni bal
ſami carpobalſami: medicaminis de fuſcio bdelij
añ. ʒ. vij. ſpice celtice armoniaci maſticis gummi
arabici: ſeminis fenugreci roſarū rubearū ſeminis
petroſilini macedonici coꝛdumeni gentiane roma
ne pulegij ceruini añ. ʒ. v. aniſi maioꝛane: achatie
auelane inde: ipericon inguinis ſtinci añ. ℥. s. aſſa
ri ſerapini añ. ʒ. iij. opij. ʒ. vj. folioꝛū rute. ʒ. ij. s.
ꝯficiant ſic gūme i vino infundant veteri ⁊ in moꝛ
tario donec molleſcant ⁊ cū piſtello agitent dein-
de cum melle diſpumato ꝙ ſufficit conficiant. De
h̄ autem medicamine quantū eſt auelana aut parū
plus aut parū minus ē dandū: cū aūt ſuꝑuenerit
accidēs aliq̄d ⁊ fuerit neceſſe h̄ ſumere medicamē
loco tyriace bibit ex eo quantū eſt vna nux cum vi
no vel alia re cōueniente ad aliud accidens. medi-
cine iſtius confectionis ſunt. lv. ꝑter mel ⁊ vinum
Tyriaca que defenſio appellat medicaminis ꝙ in
trat in metridato ſic fit. ℞. paſſularū mundatarū
℥. s. terbentine. ʒ. iij. mirrhe ſquināti añ. ʒ. xij. ci-
namomi bdelij blace biſantie ſpice celtice. caſſie li
gnee mellilotiy ciperi baccarū lauri añ. ʒ. iiij. calami
aromatici. ʒ. viiij. croci orientalis aſpalti añ. ʒ. ij.
s. conficiant ſic ea que mollificari poſſunt in vino
veteri poſita dimittant donec liqueſiant. alia autē
omnia trita ⁊ cribellata cum eis cōiungantur ⁊ cū
melle diſpumato conſeeta ⁊ mixta reponant. Me
dicine iſtius confectionis preter mel ⁊ vinum ſunt
xiiij. h̄ enim electuarium ſcilicet medridatū ſic cō
fectum ponit in omni re loco auree alexandrine ⁊
adriani que duo ſunt in antidotario nicholai ⁊ eſt
illis duobus melius ⁊ nobilius. Athanaſia ē vna
de bonis confectionibus ꝓprie valet contra fluxū

ſanguinis mẽſtruorum data cum ſucco plantagi-
nis in facto ex fricatione eius ſup lapidẽ molarez
valet mirabiliter contra fluxuz vẽtris. Et ſi diſtẽ-
peretur cũ eodem ſucco plantaginis infecto valet
cõtra fluxum ſanguinis narriũ ſi in narribus po-
natur vel attrahat̃ q̃ ſic fit. ℞. cinamomi caſſie li-
gnee aň. ʒ. iij. et grana. vj. ſquinanti croci ſtoracis
calamite: valeriane fiſcleos iuſquiami apij: dauci
aniſi opij. aň. ʒ. j. s. ⁊ gra. iij. ſpice folii ⁊ caſtorei:
pulegij: lauri maiorane piperis albi piperis longi
petroſilini: mirrhe ematbitis ſanguinis dracõis:
corali rubei coſti boliarmeni vitreoli auripigmẽti
aſſari acori: corticũ mandragore aň. ʒ. s. mellis ꝙ
ſufficit. doſis eius eſt. ʒ. iij. vel. iiij. cum ſucco pre-
dicto ante prandium ⁊ cenã. eſt enim vna ex medi-
cinis opiatis. Athanaſia alia que fit cũ epate adib
conferens doloribus epatis: ſtomachi ⁊ ſplenis ⁊
vẽtoſitatib⁹: ⁊ diſinterie ⁊ tuſſi antique: et eis qui
euomunt ſanguinẽ ⁊ eſt ſedatiua doloꝝ ſicut cõfe-
ctio filonij ⁊ valet ad fluxum ventris et ſanguinis
expulſionem ⁊ dolorem renumet ventoſitatem re-
num ⁊ veſice ⁊ aſmati ⁊ tuſſi ⁊ mundificat pectus.
⁊ confert ſicut emplaſtrum ſuper emoroydas poſi-
ta cuius doſis eſt a quartis aurei vſq₃ ad medium
ſic fit. ℞. croci mirrhe: opij caſtorei ſeminis iuſqa-
mi albi coſti. cordumeni papaueris ſpice eupatorij
epat̃ adib cornu cerui adusti: cornu capre aň. ʒ. s.
terrant̃ ⁊ conficiant̃ cuz melle diſpumato: ⁊ pona-
tur cum eis aliquid boni vini: ⁊ dimittant̃ ſic vſq₃
ad menſes ſex ⁊ poſtea vtere. Rubea trociſcata q:
eſt rubea eo quia recipit trociſco dicit̃ trociſcata:
valet febrib⁹ colericis de materia cõpoſita ⁊ quot-
tidianis ſpecialiter poſt purgationem vel purga-
tiones ſi dat̃ ad modum auelane cuz ſyrupo roſa-
to: vel melle roſato eſtate cuz aqua frigida: ⁊ bye-
me cũ calida que ſic fit. ℞. cinamomi liquiritie pa
pauceris aň. ʒ. iij. ⁊ grana. vi. croci roſaꝝ iuſquia-
mi ſeminis apij aň. ʒ. ii. ⁊ grana. v. ſpice nardi vio
larum aň. ʒ. j. ⁊ grana. viij. s. gariofiloꝝ ſtoracis
opij boni aň. ℈. s. mirrhe aniſi: trociſci croci: ma-
gnetis et adriceri aň. grana. xv. mellis. ꝙ ſufficit.
Trociſci adriceri ſic fiũt. ℞. amomi cinamomi fo
lij croci mirrhe caſſie lignee aň. ʒ. s. ſpice. ℈. j. bal
ſami vel ſucci ligni balſami ꝑ eo coſti ſquinanti ca
lami aromatici carpobalſami aſſari. valariane aň.
ʒ. xv. ſeminis fenugreci: maſticis aň. ʒ. x. maiora-
ne. grana. v. cõficiant̃ cuz vino in quo diſſoluta ẽ
ſtorax ſicca. Trociſci magnetis ſic fiunt. ℞. croci.
ʒ. iij. roſarũ mirrhe aň. ʒ. j. xilobalſami: aloes aň.
℈. ii. informent̃ trociſci cum aq̃ roſata omnia iſta
ſunt ex medicinis opiatis. Attende hic ꝙ non de-
bet dari aliqua medicina opiata vel tyriacalis con
tra aliqd̃ viciũ morbi niſi poſt purgationẽ vel pur
gationes ꝙ meli⁹ eſt: q: ſi materia fuerit talis qd̃
a tyriaca ꝑfecta cõſumi nõ poſſit vl' medicina opia
ta fierẽt ex vna febre vel egritudine due febres vl'
egritudines plures. Unde et bene dicit̃ ꝙ omnis
medicina opiata tria bona facit ⁊ ꝯfortat: ⁊ conſu-
mit ⁊ reſoluit: verum eſt ſi datur poſt purgationẽ
vel purgationes. aliter autem regula nõ verifica
retur: ſed potius falſificaretur.

Capitulū. vi. de confectionibus que ſunt pro
prie contra infirmitates ſed nõ ſunt delectabiles
apud guſtum.

℞ima iſtarũ confec

p tionũ eſt confectio de anacardis que
valet paraleſi torture: ⁊ appoplexie ⁊
omnibus egritudinibus frigidis. Et
doloribus capitis ⁊ doloribus inteſtinoꝝ vento-
ſis ⁊ humoralibus ⁊ doloribus capitis ex materia
frigida ⁊ ſpecialiter quãdo ſunt abſq₃ febre h autẽ
medicina ꝑprie ſanat ⁊ ſtatim ſudare facit oportet
vt hora qua ſumit̃ corpus totaliter cohoperiatur
⁊ ſtet ſic tãdiu ꝙ ꝑfecte ſudauerit cuius permixtio
ſic fit. ℞. zinziberis piretri: nigelle coſti: pipis lõ
gi piperis: acori aň. ʒ. x. mirrhe foliorũ rute: aſſe
gentiane: ariſtologie. longe: baccaꝝ lauri. caſtorei
tapſie ſinapis. aň. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. ⁊ ter-
tiam inuoluant̃ medicine poſt cõtrictionem ꝑfectã
cuz oleo de nucibus ⁊ cõficiant̃ cũ melle diſpuma-
to. datur ad modũ caſtanee. vel dant̃. ʒ. ij. vl'. j. ſʒ
virtutem per ſe: ⁊ cũ vino calido. vel aqua decoc-
tionis ſauine: h enim electuariũ attrahit febrẽ effi-
meram ⁊ valet ſpaſmo de repletiõe ⁊ omnib⁹ egri
tudinibus frigidis: ⁊ inflãmat corpus ſtatim ⁊ re-
mouet grauedinẽ lingue quãdo cuz eo fricat̃ ⁊ cõ-
fortat ſenſus debilitatos mẽbroꝝ omnium et eos
acuit cũ leſi ſunt ꝑpter frigiditatẽ ⁊ maxime quã-
do cũ eo emplaſtret̃ eſt enim in omni cauſa frigidi
tatis magne bonitatis ⁊ vtilitatis. Confectio me-
dicaminis ad lumbricos ⁊ vermes qui ſunt in inte
ſtinis ⁊ ſtomacho exꝑta in omni etate quãdo ſunt
cum febre ⁊ etiã abſq₃ febre ſic fit. ℞. cẽtonice albi
ʒ. vi. farine lupinoꝝ. ʒ. iij. cribellent̃ ⁊ conficiant̃
cum melle diſpumato. datur per ſe ad modũ nuc̃
vel caſtanee: ⁊ datur pueris ⁊ habentib⁹ febres cũ
vermibus ⁊ lumbricis quãdo diſſoluit̃ cũ aqua ca
lida vel cum aqua decoctionis endiuie ⁊ lactuce et
ſanat eos ⁊ remouet fluxum vẽtris: ⁊ ipſuz curat
qui in eſt pueris ꝑpter vermes ⁊ guloſitatez cuz
potentia materie frigide: Mel anacardinum ꝙ in
trat in electuario de anacardis ⁊ alijs confectioni
bus ſic fit. tere anacardos ⁊ pone eos in aceto: ⁊ di
mitte ſic diebus octo ⁊ coque eos lento igne: ⁊ re-
noua acetum ad duas partes ⁊ colla cuz linteo po
ne fecem in medicina loco anacardi ⁊ cuz aceto po
ne tantũdem melis: ⁊ coque h ſimul vſq₃ ad ſpiſſi
tudinem mellis. ⁊ h erit mel anacardinũ. Filonij
iuuans yliofos cuz maximo coartant̃ dolore: ⁊ ti-
metur ne ſincopis egro ſuperueniat vẽtoſitatẽ car-
minant ſomnũ ꝓuocat ſic fit. ℞. pipis ameos fo-
liorum rute mẽtaſtri: caſtorei baccarum lauri: cimi
ni aň. ʒ. j. opij mandragore: iuſquiami ſeminis aň
ʒ. s. conficiant̃ cuz melle diſpumato ꝙ ſit eiuſdẽ
quãtitatis vt ſunt omnes ſpecies. doſis eius ẽ aur̃
i. cum vino decoctionis cimini ⁊ endiuie vel lactu-
caruz. addat̃. ʒ. i. tertia de ſcamonea in toto. ⁊ tũc
fiet ſolutiuum. Filonium aliud ꝙ fecit filon tara-
ſuſi ꝙ ſic fit. ℞. iuſquiami albi pipis nigri aň aur̃
xx. opii. aur̃. x. croci aur̃. v. ſpice piretri euforbiaꝫ
aur̃. i. conficiant̃ cuz melle diſpumato duplo: dat̃
in modum caſtanee plus ⁊ minus ſꝫm virtutez cuz
vino decoctionis cimini ⁊ endiuie. vel lactucarum
ꝯtra eaſdem paſſiones vt ſuperius dat̃. Aliud ad
idez. ℞. ſemis croci ortulani. ʒ. x. ſerapini. ʒ. ii. cõ
ficiant̃ cum penidijs: ⁊ cum fuerit neceſſariuz ſu-
matur de eo. ʒ. v. cum vino ⁊ alijs dictis ⁊ eſt mi-
rabile h experimentum. Confectio de baccis lauri
ſpergens ventoſitatẽ fortiter que dat̃ ad bibẽdũ
in dolore coſtarum ⁊ inteſtinoꝝ ventoſo: etiã nõ
inuenitur ei par in h ſic fit. ℞. rute ſicce. ʒ. x. ame
os amomi nigelle ſeminis leuiſtici: origani carui
ſeminis petroſilini amigdalaꝝ amararũ. pipis ca
lamenti piperis longi dauci: acori aň. ʒ. ii. baccaꝝ
lauri caſtorei aň. ʒ. iiii. oppoponacis. ʒ. iii. conficí
antur cum melle. dat̃ cum vino calido vel vino de
coctionis leuiſtici. doſis eius eſt ad modum auela
ne vel caſtanee ad plus. Triſera magna ſic fit. ℞.
opii cinamomi gariofilorum galange ſpice zedoa
rie zinziberis coſti ſtoracis calamite calami aro-
matici ciperi yreos. paucedani acori mandragore
ſpice celtice roſarum piperis aniſi apii petroſilini
fenugreci ſemis macedonici dauci iuſquiami albi

ozimi an̄.ʒ.j.conficiant̄ cū melle diſpumato ⁊ be
necocto.ʒ.ij.vel.iiij.ad plus cum vino arthemi-
ſie vel ſauine vel endiuie: valet mulieribus ꝓpter
retentionē mēſtruorum doloroſam: aut quādo nō
bene purgant̄ in ꝑtu cōtra dolorem ſtomachi. vi
ris aūt valet cum aqua ſeminis fenugreci: ⁊ valet
cōtra vitia matricis ex frigiditate: ⁊ tunc recipitur
cum vino decoctionis arthemiſie ⁊ ſimilium: ⁊ ꝓ-
uocat mēſtrua ſi fiat pēſarium ex ea cū bombice vł
coto inuncto oleo ⁊ in vuluam poſito. ſi det̄ vt di-
citur cum vino decoctionis mādragore vel ſambu
ci valet ad impregnationē: ⁊ pueros dormire facit
ſi dat̄ cū lacte mulieris in modum ciceris. Trife-
ra alia magna valens ad malitiā digeſtionis: ⁊ fri
gus ſtomachi ꝓprie ⁊ mollificationē in ſtomacho
⁊ veſica ⁊ addit in deſiderio cōeundi ſic fit. ℞. mi-
robalanorum nigrorum extricatorum.ʒ.vj. belliricorū
emblicorū ſeminis apij. caſſie lignee ameos origa-
ni an̄.℥.j. ſpice amomi cardamomi acori an̄.ʒ.iij.
cinamomi.ʒ.iiij. piperis longi piperis roſe aſini-
ne: ſalis indi. an̄.℥.s. ſcorie ferri.ʒ.iij. ſerapini.℥
j.s. ſalis armoniaci.℥.s. terc. ⁊ cribella ⁊ inung-
cum oleo amigdalarum ꝯfice cum melle det̄ de ea.ʒ.
ij. vel.iij. cum vino. Trifera minor ſic fit. ℞. miro
balanorum nigrorum: kebulorum belliricorum emblicorum
ablatis nucleis an̄. partes equales terrātur: ⁊ in-
ungant̄ cum oleo vel butiro: ⁊ conficiant̄ cū melle
de quo omni mane ad nucis magnitudinē ſuma
tur cum vino veteri mixto cum melle roſato. aut ꝑ
ſe valet cōtra canitiem: ⁊ eā tardat: ⁊ vſus eius elō
gat vitam: ⁊ acuit omnes ſenſus: ⁊ ſtomachū ⁊ ap
petitū confortat. Diacurcuma ſic fit. ℞. croci.ʒ.
xij. maiorane valariane. an̄.ʒ.iiij. ſpice.ʒ.vj. aniſi
dauci aſſari: reubarbari petroſilini. an̄. iij. coſti
caſſie floris ſquinanti. an̄.ʒ.j. rubee.ʒ.ij. ſucci lilij
eupatorij polij ſcolopendrie. an̄.ʒ.ij. olei balſami.
ʒ.j. mirrhe.ʒ.iiij. terrant̄ ⁊ inuoluant̄ in oleo bal
ſami ⁊ ꝯficiant̄ cū melle: ⁊ detur de eo cū oximel
le vł melle roſato.ʒ.j. aut cū rob: valet ad dolores
antiquos exiſtentes in epate ⁊ ſplene ex frigore et
groſſitie: ⁊ aperit opilationes accidētes in omni-
bus inſtrumētis nutrimēti: et fugat ventoſitates
groſſas ab eis ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ ꝯfert omnibꝰ do-
loribus renum ⁊ veſice ⁊ matricis accidentibus ex
materijs groſſis ⁊ duritiei que eſt ex eis et ydropi
ſi: ⁊ quādo admiſcet̄ in qualibet. lł. eius.ʒ.ij. lima-
ture acuū ablute cū aceto ⁊ tunc magis valet ꝯtra
vitium ſplenis ⁊ opilationē nutritiuorum ⁊ fit de ge
nere electuariorum ferratorum. cōfectio medicaminis
ſolutiui mūdificantis ſtomachū ⁊ expellētis ab eo
ſuperfluitates humiditatum remanētiū in eo ex fru
ctibus humidis ⁊ cibis groſſis ſic fit. ℞. turbit al
bi gūmoſi mūdati a cortice ſuo.ʒ.x. zinziberis.ʒ.
v. zuchari.xv. terrant̄ perfecte ⁊ cribellent̄ ⁊ agre
gentur ⁊ miſceant̄ ſitq; doſis.ʒ.iij. plus ⁊ minꝰ ſm̄
neceſſitatem et virtutē in febre flegmatica ſecure.
Confectio ad eum qui euomit cibū cum ſignificati
onibus frigiditatis ⁊ cōfortat ſtomachū ⁊ nutriti-
ua omnia ſic fit. ℞. ſquinanti.ʒ.j. piperis.ʒ.s. thu-
ris: ciperi: an̄.ʒ.j. vermicularis ſiue pentadactili.
ʒ.s. zinziberis cinamomi caſſie lignee calamēti an̄
quartā.ʒ.j. maſticis ligni aloes an̄ tertiā.ʒ.i. gari
ofilorum galiemuſ. an̄. ſextā.ʒ.i. belerici.ʒ.i.s. ame
os tantundē: ſumant̄ interiora paſſularum ⁊ terran
tur ⁊ coquant̄ cū aqua ⁊ exprimant̄ ⁊ decoquātur
donec groſſa fiat ⁊ ſpiſſa: ⁊ conficiant̄ cū ea. ⁊ tunc
ſumat̄ de ea omni die ad nucis magnitudinē. Me
dicamen ad tuſſim frigidā ſic fit. ℞. ſtercoris locu-
ſtarum aut vermiū ſirici.ʒ.ii. bibant̄ omni die aſ-
ma ⁊ tuſſim antiquā remouet. Item ſi bibat̄ omni
die pinearum.ʒ.ii. mundatarum a corticibus ſuis cum
ſyrupo de yſopo idē facit. Confectio alia mirabi-
lis ad hoc ſic fit. ℞. ſucci: liquiritie yſopi capilis ve-
neris. an̄.ʒ.x. cordumum piperis: amigdalarum amara
rū ariſtologie rotūde ſeminis vitice. an̄.ʒ.v. mel
lis diſpumati q̄ ſufficit h. n. electuariū pectꝰ ⁊ ſpi
ritualia ab omni ſuperfluitate flegmatica viſcoſa cō-
poſita mundificat: ⁊ vocē clarificat ⁊ mirabiliter ex-
pellit ſuperfluitates ex pectore. Ad idē ℞. liquiritie
℥.i. yſopi yreos. an̄.℥.s. zuchari.℥.ii. zinziberis.
℥.i. miſceant̄ ⁊ ſero ⁊ mane ſumat̄ de h medicami-
ne coclear vnū cū miua: aut rob ⁊ vocē clarificat ⁊
tuſſim remouet antiquā cōtingentē ex materia viſ
coſa et adherente. Confectio de calamento ſeu de
yſopo diaris appellat̄ ſic fit. ℞. calamēti.℥.j. yſo
pi origani pulegij ſaturegie ſeminis vitice yreos
capillorum veneris. an̄.℥.s. piperis liquiritie ariſtolo-
gie mirrhe. an̄.℥.ij. croci piperis longi cubebe an̄
℥.i. fiat puluis cribratus ⁊ conficiat̄ cū melle diſ-
pumato videlicet ſenibꝰ ⁊ decrepitis ſtomachū fri
gidum cōfortat ⁊ tuſſim remouet antiquā ⁊ aper-
rit opilatiōes meſaraicarum ⁊ ſplenis: ⁊ ſenſus acu
it ⁊ auditum ⁊ calefacit renes et omnia nutritiua.
mane ⁊ ſero ſumitur ad modum nucis per ſe abſq;
adiuncto aut cum rob.

Capitulum. ſeptimum de yeris.

Era que pigra appel

y latur ſic fit. ℞. pulueris roſa. rubearum
ſpice maſticis xilobalſami carpobalſa-
mi cinamomi caſſie lignee: aſſari oium
an̄.ʒ.v. aloes.ʒ.lxxx. terrat̄ aloes per ſe ⁊ cribre-
tur: ⁊ poſt miſceat̄ cum puluere cribrato aliarum re-
rum: ⁊ cōficiat̄ cum melle diſpumato: valet in do-
loribus factis ex cauſa frigida ⁊ calida ⁊ cōpoſita: et
remouet faſtidium ſtomachi: ⁊ ipſū in omnibꝰ ſu
is operationibꝰ cōfortat: ſoluit colerā ⁊ flegma ⁊ om
nem materiā quā inuenit ī ſtomacho ⁊ inteſtinis: ⁊
vermes īterficit ⁊ eos educit mortuos ⁊ viuos: da
tur cū aqua calida decoctiōis lactucarum vel roſarū
vel violarum aut cū vino calido in frigida cauſa. do-
ſis eiꝰ ē ab aur̄.i. vſq; ad.ʒ.ii. Yeralogodion que
ꝓpter bonitatē ſuā medicina benedicta appellat̄
ipſa enim eſt plurimi iuuamēti: ē. n. mūdificās cor
pus ab vltimis extremitatibꝰ ſuis cū ſolutiōe in q̄
nō eſt labor: omniū humorum ⁊ ſuperfluitatū: ⁊ cōfert
ad egritudines capitis ⁊ dolorē ⁊ emigraneā ⁊ ce-
phaleā ⁊ vertiginē ⁊ ad alguceſgues: ⁊ maniam ⁊ epi
lenſiam ⁊ tremorē ⁊ paraleſim ⁊ mollificationem ⁊
appopleſiam: ⁊ ꝯfert ad dolores auris ⁊ oculi: ⁊ cō
fortat ſtomachū ⁊ aperit opilatiōes epatis ⁊ ſplenis
⁊ ꝓuocat mēſtrua: ⁊ remouet difficultatē anhelitꝰ
⁊ ꝯfert ad quartanā ⁊ omnes paſſiōes flegmati-
cas ⁊ crudas ⁊ febres antiq̄s valet ad dolores iun
cturarum ⁊ podagrā ⁊ nouā ſciaticā ⁊ eſt vtilis ad ty
riaſi ⁊ alopitiam ⁊ vlcera antiq̄ in capite ⁊ etiā ad
ata ⁊ albaras ⁊ morpheā ⁊ impetiginē ⁊ excoria-
tionē ⁊ leprā ⁊ ad ſcrofulas ⁊ apoſthemata frigi-
da ⁊ cācros cuiꝰ ꝑmixtio h eſt. ℞. pulpe coloquin
tide.ʒ.v. cepe ſquille aſſate: agarici ſcamonee ele-
bori nigri armoniaci ſcordeon an̄.ʒ.iiij.s. epithi-
mi camedreos bdelij. aloes an̄.ʒ.iij. thimi ypicon
folij indi praſij polij caſſie piperis albi piperis lōgi
croci cinamomi oppoponacis polipodij ſerapini:
caſtorei mirrhe petroſilini ariſtologie longe ſucci
abſinthij euforbij ſpice cinamomi zinziberis an̄.
ʒ.ij. gentiane ſticados arabici an̄.ʒ.j.s. mellis diſ
pumati q̄ ſufficit ad conficiendū. doſis eiꝰ eſt aur̄.
iiij. ⁊ plus ⁊ minus ſm̄ virtutē cū aq̄ tepida ⁊ mel
le aut cū aqua decoctionis epithimi ⁊ paſſularum.
Yeralogodion ſm̄ aliā deſcriptionē factā a pau-
lo ſic fit. ℞. cepe ſquille aſſe agarici armoniaci cor

ticum ellebori nigri ſcamonee hipericō an. auſ. x. ponpodij epithimi bdelij aloes caedreos praſſi i caſſie an. auſ: viij. myrrhee oppoponaci petroſilini piperis: piperis longi pipis albi cinamomi croci caſtorei ariſtologie longe añ. auſ. iiij. mellis quod ſufficit valet ad omnia dicta ſuperius in alia: ⁊ datur eodem modo ⁊ in eadem quantitate ⁊ contra eaſdem paſſiones.

Capitulum octauum d̄ modo cōfectionis medicinarum ſolutiuarum.

Dando aliquis vult

componere medicinam laxatiuam ex ſimplicibus medicinis laxatiuis ſumat de vnaqua que quantum ſufficit vni doſi ad purgationem ⁊ poſtea ſi totum fuerit compoſituz ex quattuor medicinis accipiat quartam totius ⁊ ſi ex quinqꝫ quintam ⁊ ſic in alijs numeriſ. vbigratia. ſi fiat medicina laxatiua ex ſcamōea aloe agarico ⁊ coloquintida ſumemus ex aloe. ʒ. iij. ⁊ ex coloquintida. ℈. j: v. ⁊ ex ſcamonea. ℈. v. ⁊ agarici. ʒ. j. ⁊. ℈. j. habebim⁹ i ſūma ex omibus colectꝫ ſimꝉ ʒ. v. cuius totius quarta eſt. ʒ. j. ⁊ q̄r. ʒ. vnius. ⁊ hoc ſufficit vni doſi de hoc compoſito ⁊ ſi fuerit compoſita ex quinqꝫ medicinis ſumens qntam partem totius. verbigratia. Reci. turbit. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. agarici. ʒ. j. ⁊. ℈. j. coloquintid̄ ℈. v. ſcamonee. ℈. v. collectis medicinis ſimꝉ fiet ſūma de omnibus ꝙ erit totum compoſitū ʒ. v. ⁊. ℈. iij. cuius quinta erit. ʒ. j. ⁊. quinta. ʒ. vnius. ⁊ hec quantitas de hoc cōpoſito ſufficit vni doſi in vno homine.

Ca. ix. d̄ lectuarijs ſolutiuis ⁊ non ſolutiuis.

lectuariū quod appel

latur diaciminum ſic fit. Reci. cimini carmeni infuſi iaceto vini die ac nocte exſiccati torrefacti foliorum rute ex ſiccatorum i vmbra piperis zinziberis. an. ʒ. ij. v. baurach armeni. ʒ. x. agrega medicinas tritas ⁊ cribratas ⁊ cōfice cum melle diſpumato ⁊ reponatur in vaſe. hoc enim electuarium remouet dolores quos generauit frigiditas ⁊ deſtruit egritudines flegmaticas ſenum ⁊ comfortat ſtomacum: ⁊ digerit cibum ⁊ deſtruit appetitum caninum: ⁊ eructationem acetoſā ⁊ datur cum aqua calida ad modū caſtanee: ⁊ valet ad febres flegmaticas ⁊ melanconicas. Electuarium de ſucco roſarū ſimplex ſic fit. Re. zuchari ſucci roſarum viridiuz an. lb. j. ⁊. ℥. iiij. ſcandaloꝝ rubeorum. ʒ. xviij. ſpodij. ʒ. iij. diagredi electi. ʒ. xij. cāphore. ℈. j. terantur ⁊ cribrentur: facto verbo ſirupo cuz zucharo ⁊ ſucco predicto ⁊ bene decocto incorporentur omnia ſimul in mortario agitando cōtinue cum piſtello donec fuerit totuz infrigidatum: ⁊ tunc reponetur in vaſe: datur de eo i aurora vel in matutinis fractum cum aqua calida ʒ. ij. vel. iij. vel. iiij. vel cuz aqua decoctiōis prunorum ⁊ ſirupo roſato plus ⁊ minus ſecundum virtutem purgat humores colericos ⁊ reliqas que remanent poſt criſim imperfectā: valet tertianarijs proprie ex egritudinibus compoſitis ⁊ flegmaticis. Electuarium d̄ calamēto ſic fit. Recipe calamenti ſemis petroſilini an. ʒ. xij. zinziberis auſ. vj. ſeminis apij: capituz hiſopi mōtani an. auſ. iiij. ſeminis leuiſtici auſ. xvj. pipis auſ. xviij. ſiſeleos auſ. v. tere ⁊ cuz melle diſpumato confice valet ad frigiditatem ſtomaci vehementis frigoris ⁊ eructuationem acetoſam: ⁊ appetitum caninum ⁊ ſingultum qui fit ex repletione humorum groſſoꝝ flegmaticoꝝ ⁊ ſe. antiquas que fiunt ꝓpter frigus ⁊ malitiaz digeſtiōis. Electuarium qđ vocaꝉ diatriton pipereon ſic fit. Re. pipis: albi: pipis nigri: pipiſ lōgi caſſie lignee: galāge calami aromatici: croci: ciperi: ſpice inde: garofiloꝝ cardamomi: cinamomi: groſſ.: coſti dulcis: cinamomi ſubtilis carpobalſami. aſſari: zinziberis ſeminis myrti ſicci an. ℥. i. maſticis. ℥. v. vel. ℥. j. qđ melius eſt tere ⁊ cribella ⁊ confice cū melle vꝉ zucharo: valet ſenibus egritudinibus iūcturaꝝ renū ⁊ veſice: ⁊ deſtruit obliuionem: ⁊ tardat eius vſus canos ⁊ deſtruit hūores crudos ⁊ frigidos: ⁊ valet ſode facte ex humoribus frigidis: ⁊ cōfortat cerebrū frigidū: ⁊ remouet vapores frigidos a cerebro eleuatos a frigida materia: ⁊ tuſſim flegmaticam deſtruit ⁊ preparat ſtomacū vt comū ⁊ ipſum rectiſicat: ⁊ frangit groſſam ventoſitatem ex eo: ⁊ cibum digerit: ⁊ excitat appetitū: ⁊ reſoluit qđ ex flegmate ingroſſatum eſt in ſtomaco ⁊ alijs mēbris ⁊ acuit ⁊ abſtergit viſuz ⁊ mentem: ⁊ delet obliuionē: ⁊ ſi miſceaꝉ in lb. v. iſtius electuarij. ℥. v. pulueris cimini mirabiliter deſtruit tuſſim antiquā ⁊ malā ⁊ vocem clarificat: ⁊ podagram remouet frigide cauſe: ⁊ qcunqꝫ ſenex vtitur ex eo nō indiget in cōſeruatione ſanitatis alio: daꝉ de eo mane auſ. j. v. ⁊ ſero cū itur dormitū auſ. j. per ſe abſqꝫ liquore.

Aliud ad idē ſic fit. Reci. pipis albi nigri ⁊ lōgi an. ʒ. iij. xilobalſami. ℥. j. amoni ſpice an. ʒ. iiij. zinziberis ſemis apij ſiſeleos caſſie lignee aſſari enule an. ʒ. j. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle diſpumato datur. ʒ. ij. cū aqua tepida vꝉ vio. Bñdicta ſimplex ſic fit. Re. turbit zuchari an. ℥. x. diagridij hermodactili ro. an. ʒ. v. garofiloꝝ ſpice polipodij exule croci ſaxifrigie pipis lōgi amomi ſemis apij ſalis gēme galāge macis carui fenugreci ſpgi bruſci granoꝝ ſoliſ an. ʒ. j. cōficiantur cū melle diſpumato valet ad guttā artheticā ⁊ podagrā ex frigiditate renes ⁊ veſicā purgat. doſis ei⁹ ē. ℥. v. vꝉ ſm vtutem. Electuariū qđ diactonitē appellaꝉ ſic fit. Re. carniū citonioꝝ mūdatoꝝ a cortice exteriori ⁊ duricie intrinſeca ⁊ de ſeminibus ſuis poſtqꝫ in aqua bñ cocta fuerit. lꝉ. iij. mellis diſpumati lꝉ. iij. v. cinamomi zinziberis galāge an. ʒ. iij. gariofiloꝝ nuciſ muſcate cardamomi. an. ʒ. i. v. zedoarie liquiri an. ʒ. i. ſpice ligni aloes macis. an. ℈. i. croci. ʒ. v. pipis. ℥. iij. cōficianꝉ ſic accipianꝉ carnes citonioꝝ coctoꝝ ⁊ mūdatoruz ⁊ cribreꝉ p canā pforatā poſtqꝫ bñ fuerit piſtata i mortario cū piſtello tūc miſceanꝉ ꝯ melle diſpumato i vaſe: ⁊ dimittaꝉ ꝑ vnū diē ⁊ poſtea hoc totū ſic ꝯmixtū ponaꝉ ad ignē i vaſe aliquo i quo poſſit decoq ⁊ cū cepit bulire agiteꝉ cum ligno ſciſſo i q̄ttuor ptes cōtinue abſqꝫ aliq̄ itermiſſione vſqꝫ ad pfectā decoctionez. Signa pfecte decoctiōis ſunt ꝙ cū agitaꝉ cū ligno ſciſſo diuiditur ſepatur quaſi totaliter a fūdo vaſis i quo coquit ⁊ a laterib⁹ ⁊ ēt cū aliqd de eo ponitur ſup lapidē marmoreū cū ifrigidatuz fuerit ſepaꝉ de leui habita pfecta decoctiōe deponaꝉ cū vaſe ab igne ⁊ addaꝉ puluis ſpēꝝ oiuz dictaꝝ ſupius agitādo ſemp cū ligno donec icorporatio pfecta facta fuerit: hoc facto vꝉ finito extēdaꝉ ſuper lapidē vel lignū de nuce iunctū cū oleo ro. vel coopto de puluere ſpēꝝ ⁊ cū ifrigidatū fuerit icidatur i fruſtra ꝑua ⁊ reponaꝉ: hoc eni electuariū ꝯfortat ſtomacū ꝑncipalē ⁊ digeſtiōem ⁊ appetitū: ⁊ ſi ſumaꝉ poſt comeſtionē ꝯfert ad aſcellationem diurnā. Si vo añ ſumaꝉ iuuat ad fluxū vētris ⁊ ipm remouet de natura ſue bone cōpoſitiōis colorē facit bonū: ⁊ oia nutritiua cōfortat ⁊ ꝯſeruat i bono ſtatu: ⁊ reddit hoiez hila

rem: ⁊ ſuſ ciꝰ eſt ꝯueniens in hyeme plus: ⁊ ſi
cōficeret cū zuccharo poſſet in eſtate ſumi ꝯ vti
litate bōa ⁊ ſecure: ꝓpꝛie valet flegmaticis me
lancolicis ⁊ ſenibꝰ ⁊ mulieribꝰ. Si aūt poneret
in hac cōfectiōe medietas pluerīs ſpecieꝝ ſupiꝰ
dictaꝝ minus fortis ē minꝰ acuta apd̾ guſtum
eſſet tamē minoris opatiōis ⁊ effectus debilio-
ris ad illud qd̾ intēditur. Si vo quinta ps ſpe-
cierum poneret eēt magis delectabile apd̾ gu
ſtum: ſed puiſſime operatiōis. ⁊ poſſet dari i ſe
bribꝰ. Si aūt ipm laxatiuū facere volueris pōe
in qualibet li. eius. ʒ. viij. ſcamonee ⁊ turbit al
bi ⁊ gumoſi mūdati a cortice ſuo. ʒ. xij. ⁊ tūc do
ſis erit an. ʒ. iiij. vl'. ii. plus ⁊ minꝰ in ṽtutē: ⁊ ꝑ
iſtā viam ⁊ modū poſſes oē electuariū ⁊ ꝯfectio
nem facere laxatiuum. Si pfecte ſtipticū ⁊ ven
tris cōſtructiuum facere volueris noli ponere
poſtq̃ perfecte coctū fuerit aliquā ſpeciē az ali
quem puluerē ſpecieꝝ in ipo niſi ſolū. v. pulue
ris gariofiloꝝ pro qualibet lib. et ſic inuenies
effectū in eo. Electuariū de myrtis ꝯferēs ad
ſolutionez ventris ⁊ flegmatis vomitū in humi
ditate ⁊ maliciā digeſtionis que ē in ſtomaco ſic
fit. Re. granoꝝ myrti bonoꝝ ſiccoꝝ. ℥. xx. mi-
rabolanoꝝ indoꝝ beliricoꝝ emblicoꝝ cinamōi
an. ʒ. xx. piperis longi: pipis albi: ziziberis an.
ʒ. x. maſticis: cordumeni: karui: aniſi cimini ſpi
ce caſſie cardamōi coſti an. ʒ. vj. nucis muſchate
ſeminis apij an. ʒ. v. folii indi: amomi an. ʒ. iiij.
tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū melle diſpumato. do-
ſis eius eſt. ʒ. iii. vel. viii. Electuariū qd̾ voca
tur almutaguachil cuiꝰ ſignificatio ē cōfidens:
⁊ fuit relatū. Salomoni confortat ſtomacum: ⁊
confert ad maliciā digeſtionis: ⁊ eſt illd̾ qd̾ da-
bat in potu iſraelita nomē regis eſt: ⁊ eſt expertū
ſic fit. Re. ſpice gariof. ciamōi nucis muſchate
cardamōi gallie gariofilate bōe an. aur̄. j. pipis
albi. zinziberis caſtorii an. ʒ. ii. thuris albi mu
nuti aur̄. iii. zuchari albiſſimi quantū ſunt oēs
medicine ⁊ miſceantur medicie cū zucharo ⁊ cū
melle diſpumato ⁊ ſit doſis eius aur̄. iii. in ieiu-
no vel hora dormiendi.

Capi. x. de medicis q̄ educunt per vomitum.

Edicina Vomiti

ua ſic fit Re. ſeiſ
aneti ſinapis an. ʒ. ii. ſalis. ʒ. i. ellebori al
bi pondus. iii. vel quattuor grāoꝝ hordei terā
tur ⁊ cribrent ⁊ ſumantur poſt cibuz cum aqua
calida decoctiōis aneti i qua diſoluta ſit. ℥. j. v.
oximellis ꝯpoſiti ⁊ aliquantulum ſalis:

Alid̾ ad idem. Re. ſeis attriplicis. ℥. v. ⁊ pōdꝰ
quattuor granoꝝ hordei ellebori albi: terantur
⁊ ſumantur poſt cibuz cū aq̄ calida decoctionis
aneti in qua diſſoluta ſit. ℥. j. v. oximell' ꝯpoſiti.

Attende ꝙ omnino medicia vomitiua meliꝰ
⁊ nobiliꝰ opatur cū venerit ad ſtomacū repletū
quam vacuum ⁊ minus infeſtat pacientem et le
uius facit ſuam operationem.

Aliud ad idē terat ſiropꝰ ⁊ comedat cū radici
bus rafani vl' capitibꝰ eius: pꝰ ipm bibat aqua
calida cū melle ⁊ euomet qn̄ hō vult euomere fa
cilitate comedat cepas vel cepas naſciſci ⁊ ſina
pim ⁊ piſces ſalitos et faſeolos ⁊ cicera ⁊ bibat
affluenter: ⁊ poſt illa ꝑ horā ſumat aquā deco-
ctionis aneti ſeis attriplicis ſalis ⁊ radicū rafai
in qua ſint diſſolute. ℥. ij. vel. i j. oximellis cōpo
ſiti: ⁊ cū biberit hoc per tēpus ⁊ voluerit vomi
tum inducere ponat intra os ſuum pennam intī
ctam cum oleo aliquo.

Aliud valde leue. ſumatur oximel cuz aqua ca
lida decoctiōis aneti in qua ponantur. ℥. ij. olei
cōis fiat vomitus leuis ⁊ maxie ſi introducatur
penna intincta in aliquo oleo in meri vel canna
ſtomaci. Aliud ſola aqua calida i qua ponitur
ſal ⁊ ponitur aliquid olei vomitum inducit.

Ca. xj. d̾ ſuffuſet ⁊ viuris ⁊ trazeis ⁊ ſalibus.

Er ſuffuſet et viuros

intelligūt ſapientes medicinas ⁊ ꝯfectio-
nes que dantur cōtra aliquod morbi viciū i mo
dum pulueris mixti cū zucharo vel melle abſq̃
aliqua ꝯfectiōe: ⁊ dant tales medicie quādo cū
aqua: quādoq̃ cū vino: ⁊ quādoq̃ per ſe ⁊ ꝑ ali
qua ꝑmixtiōe. ⁊ in noſtra lingua appellantur ta
les medicine trazee.

Suffuſet ariſtotelis qd̾ ipe ſcripſit Alexādro
ad Dariā ⁊ corruptionē ſtomaci: citrinitatē co
loris ⁊ fetorē oris ⁊ oblinionē: ⁊ cibum digerit ⁊
letificat ſic fit. Re. cinamōi folij indi: cardamōi
xiloaloes aſſari melegete: mirabolanoꝝ kebu
lorum enucliatoꝝ mellilotí roſe aſinine: epatice
ſcolopendrie cimini: pipis longi: pipis zinzibe
ris gariofiloꝝ nucis muſchate cardamōi maio-
ris an. ʒ. ii. muſci ambre cāphore. ʒ. j. zuchari al
biſſimi duri ſexcuplū oīum totius medicie. dat
cum aqua frigida ſtomaco ieiuno: ſed poſt cibū
plus valet. doſis eius eſt a. ʒ. j. vſq̃ ad. iij.

Suffuſet aliud qd̾ eſt iuuatiuuz ad vomes ⁊ de
bilitatē ſtomaci ſic fit. Re. mirabolanoꝝ citrio
rum ⁊ emblicoꝝ an. ʒ. ii. medule turbit. ʒ. iii. pe
nidioꝝ. ʒ. vj. doſis eiꝰ eſt. ʒ. viij. cū aq̄ decoctio
nis ſcolopēdrie vl' ſquinati qd̾ meliꝰ ē in ieiuno.

Viur cōtra raſurā ⁊ ſolutionē vētris ꝯtinuā
ſupfluā ⁊ corruptionē ſtomaci ⁊ debilitatē eius
ſic fit. Re. ircos croci hipoquſtidos an. ʒ. v. gal-
lie. ʒ. j. per galliā intelligas quādā herbaz q̄ ſic
vocat terat vnūqdq̃ per ſe ⁊ miſceat dat in ie
iuno cū vino ſtiptico vel aq̄ decoctionis ſumat
vel neſpilorum vel ſorbarum. doſis eius ē. ʒ. ij.
ſero ⁊ mane ante cibum. Viur alid̾ ad pueros
ſic fit. Re. zuchari albiſſimi roſaꝝ rubeaꝝ lini
croci ſumach ſpodij celidōie ozimi acharie hipo
quiſtidos an. ʒ. j. doſis eiꝰ ē gr. iij. vel. v. puo ⁊
magno ſm̄ qd̾ fuerit cuz vino ſtiptico vel ſucco
plantaginis in ieiuno contra fluxum ventris et
ſtomaci debilitatē. Viur qd̾ dat pueris faci
ens ambulare ⁊ facit currere vētrez ⁊ abſcindit
ab eis nocumētū flegmatis ⁊ colere ſic fit. Re.
mirabolanoꝝ beliricoꝝ emblicoꝝ pireti roſa-
rum rubeaꝝ balauſtiarū ſumach mirtiloꝝ ru-
bee bucis vomice gallaꝝ ozimi cardami gario
filoꝝ ameos an. ʒ. ii. teratur ⁊ cribretur dat cū
aqua decoctiōis cardamōi in ieiuno. doſis eiꝰ ē
ʒ. viij. vel. x. Trazea quā fecimꝰ ⁊ ē de gener
ſuffuſet ⁊ viur confortās ſtomacū ⁊ digerēs in
oībus nutritiuis ⁊ colorē corporis efficit bonū ⁊
oris odorē ⁊ excitat appetitū in ſcd̾a mēſa ⁊ re-
monet nauſeā ⁊ faſtidiū ſic fit. Re. zuchari albiſ
ſimi li. j. zinziberis albi mūdat. ℥. v. ⁊ fiat ex eo
puluis cribratꝰ ziziberis albi mūdati. icīſi fru-
ſtrati. ℥. j. gariofiloꝝ inciſoꝝ fruſtratiz an. ʒ. j.
v. aniſi. ℥. j. nō piſtet aniſū neq̃ tereat ſz rema
neat integrū ſm̄ ſui naturā miſceātur. Doſis pꝰ
cibū ſit ad volūtatē recipiētis ſm̄ quoſdā addit
℈. j. v. maſticis fruſtrati inciſi. Si aūt ſpēs iſte
diuidant per mediū ⁊ ponātur in eadē q̄ntitate
zuchari fiet trazea dulcior ⁊ magiſ delectabilis
ad guſtū: ſed erit debilioris effectus. Sal ꝯue
niens calefactis ⁊ ad ſolutionē vētris q̄ colere fa
cit appetere cibū ſic fit. Re. ſal gēme li. j. ⁊ diſ-
rumpatur i fruſtra pua ⁊ torrefiat ſup ſartagi-
nem ferri aut ſup lapidē aut vas figuli: deinde
aſpgatur ſup ipm acetū vini forte multociens:
deinde teratur ⁊ cito tricōz etur ⁊ miſceātur cū

ſo grana granatoꝝ toꝛrefactoꝝ paꝝ et ſumach mūdati cū granis ſalis q̄tū ē tertia ſalis et coriandri ſicci toꝛrefacti et ſucci berberis cōtriti: et admiſceātur ⁊ adminiſtrent̄. Sal aliō ad idē faciens ad doloꝛē ſtomaci ⁊ epatis ⁊ ad doloꝛē iuncturaꝝ et ad oēs paſſiōes q̄ fiūt ꝓpter ſuperfluitates ſic fit. Re. ſalis cōis li. j. ſalis armōiaci. ℥. ij. piperis albi. ℥. iiij. zinziberis piperis nigri an. ℥. ij. aniſi granoꝝ pini: granoꝝ cruce: ameos ſpice an. ʒ. j. ozimi. ℥. ij. apij ſilueſtris. ℥. j. vtere ⁊ pulueriza. et ſit doſis aur̄. ij. cū aqua tepida. Panis ſalis qui ponitur ſup mēſā magnatū hoꝛa comeſtiōis ſic fit. Re. ſalis cōis ad tuā volūtatē ſiue ſit nigri aut turpis aut alteri⁹ generis teratur perfecte et diſſoluatur cū aq̄ frigida paulatī et colet̄ illa aq̄ et ponat̄ ſup lapidem ad ſolē vel in vaſe terreo vel ad ignē exſiccabitur: et fiat ſal albiſſim⁹. cū ergo īcipit ĩgroſſari ponet̄ ĩ ſcutella vł vaſe facto de v̄gł̄is paruis et ꝯprimat̄ mā̄ibus et panis albiſſim⁹ ſal ⁊ durus: q hoꝛa comeſtiōis ſup cibaria abradat̄ cū cultello et ſaluatur cibaria.

Capłm. xij. de alochat. i. electuariis mollibus que lambuntur.

Er alochat intelligas res liquidas currētes que tenētur in oꝛe ita ꝙ aliqd poſt aliqd curreat paulatī et nō īpellat̄: ſed ſtet ꝑ iſtū modum exhibitiōis tpe lōgo ĩ ſuo tranſitu ex oꝛe ad ſtomacū vt effectū faciat ĩ pulmōe et ſpiritalibus.

Loch ad tuſſim ſiccā ſic fit. Re. ſemē lini toꝛrefactum et conficiatur cū melle et exhibeatur.

Aliud loch qd̄ mūdificat pulmonē et tuſſim antiquā ex flegmate viſcoſo deſtruit ⁊ vocē clarificat ſic fit. Rec. ireos ligricie hiſopi. an. ℥. j. croci. ʒ. j. terātur ⁊ ꝯficcātur cū rob ⁊ melle diſpūato ⁊ r̄cipiat̄ ĩ nocte hoꝛa doꝛmiēdi ⁊ ĩ auro.

Loch aliud ad tuſſim q̄ fit ex caliditate ⁊ ſiccitate ſic fit. Re. ſeis citrulli excoꝛticati. ʒ. v. amigdalaꝝ dulciū excoꝛticataꝝ. ʒ. vj. ſeis altee. ſeis malue an. ʒ. v. gūi arabici dragagāti amili ſeis citonioꝝ excoꝛticati an. ʒ. i. ii. ſucci ligricie pendoꝝ an. ʒ. iiii. v. terātur ⁊ cribrent̄ ⁊ ſumātur radices ligricie mūdate ⁊ ꝺcoq̄tur cū aq̄ donec aqua ingroſſet̄: deīde ꝓiciatur cū ea rob: ⁊ coagulētur cū ea medicie ⁊ dat̄ ĩ potu cū pultib⁹ factis ex aq̄ furfuris ⁊ fariā fabarum ⁊ penidijs ⁊ oleo amigdalaꝝ dulciū ⁊ potet̄ p⁹ ipz aq̄ oꝛdei.

Capłm. xiii. de ſirupis factꝫ cū zuchbaro ⁊ melle et clarificatione eoꝛum.

Irupus acetoſ⁹ ſiplex ſic fit. R zuchbari albiſſi li. ii. aceti li. j. aque li. iiij. miſceant̄ ⁊ bulliāt: quouſqꝫ totū in modū ſirupi factū fuerit ſumuntur de illo cū aq̄ calida ĩ hieme: ⁊ frigida in eſtate. ℥. ii. vel. i. v. in auroꝛa ⁊ aī cenā deſtruit colerā ⁊ acuit appetitū ⁊ ſiti remouet ⁊ ſit aq̄ tripla ad ſirupū vł dupla ad minus. Oximel ſimplex ſit eodē mō ⁊ dat̄ eodē mō ⁊ deſtruit colerā vitellinā ⁊ citrinā ⁊ flegma ſalſū ⁊ ſiti remouet ꝯtingētem ex cauſis talib⁹: ſed ĩ oximelle ponitur mel diſpūatū loco zuchbari Sirup⁹ acetoſus ꝯpoſitus ſic fit. Re. aceti boī li. x. aq̄ dulcis clare lib. xx. radicū fenugreci ĩciſaꝝ fruſtrati ⁊ petroſilini ⁊ apii an. ℥. iii. ſcis leuiſtici dīci an. ℥. i. ſcolopēdrie capillis veneris eupatoꝛii an. ℥. ii. radicum aſpargi ⁊ bruſci ĩciſaꝝ fruſtrati an. ℥. iiii. ſeminis eoꝛūdē an. ℥. ii. piſtētur oīa groſſo mō: ⁊ ꝓiciatur ĩ aceto ⁊ aq̄ dimittat̄ ſic die ⁊ nocte: ⁊ poſtea ponātur ad ignē ⁊ dimittat̄ totū ſic bullire donec ſcēa toti⁹ fuerit ꝯſumpta q̄ ē li. v. et eiꝫ fuerit infrigidatū collet̄ ⁊ pro oīb⁹ duabus lib. hui⁹ aq̄ ꝑōatur li. i. zuchbari reducat̄ p⁹ hoc totū ad ignē ⁊ coq̄tur lēto igne donec inſpiſſatum fuerit ⁊ ſirupizatū: tūc iteꝝ colet̄ ⁊ reſeruetur. dat̄ cū aq̄ calida ĩ hyeme et frigida ĩ eſtate. doſis ei⁹ ē. ℥. ii. mane et aī cenā cū duplo vel triplo de aq̄ ad plus: valet ꝯ materiā ꝯpoſitā ⁊ frigidā adaptat eā ad purgatiōnē ⁊ eā digerit: ſitī remouet ⁊ ſingultū q patit̄ doloꝛē ĩ iūcturis nō aſſiduet eū: qm̄ ſūmergitur ĩ iūcturis ⁊ trahit hūoꝛem ex iteſtinis iferioꝛib⁹ ⁊ reſoluit humiditatē: ⁊ ſi daret̄ in fluxu veneris induceret raſuram. Eodē mō ſit oximel ꝯpoſituꝫ ⁊ dat̄ eodem mō ⁊ in eiſdē hoꝛis: ſꝫ oximel datur ĩ materia frigida melācolica ⁊ flegmatico vitreo ⁊ gypſea magꝭ: ⁊ ēt ĩ ꝯpoſita ex iſtis. Cū aūt aliquem ſirupū facto de zuchbaro vel de melle clarificare volueris accipias illud zuchbaꝝ vł mel crudum quod volueris: ⁊ in q̄libꝫ li. zuchbari vel mellis crudi pōe duo albumina oui vel tria ad plus ⁊ diſſolue agitēdo foꝛtiter cū manu: ⁊ non cū aliare zuchbaꝝ vel mel albuminib⁹: facta diſſolutione ⁊ incoꝛpoꝛatiōe iſtoꝝ duoꝝ ad inuicem adde cū iſtis aquā purā decoctiōis herbaꝝ de q̄ vis facere ſirupū ĩ qua nō ſit aliqd aceti: vel aliquaꝫ purā abſqꝫ aceto: ⁊ tūc pōe hoc totū ad ignē ĩ lebete: ⁊ dimitte bullire lēto igne: ⁊ cū ſpuma ceperit eleuari pōe apud parietē lebetis vbi eminet ebullitio aquā frigidā leuiter cū cocleari paruo ⁊ facias hoc ꝯtinue donec ſpuma tota in ſimul collecta fuerit ⁊ eleuata: qua collecta dpōe lebetem ab igne ⁊ ꝑmitte totū ĩfrigidari ⁊ poſt infrigidationē remoue ſpuma totā cū cocleari leuit̄ qua remota collet̄ qd̄ remāſit cū ſtaminea ⁊ tūc iterū reducatur ad ignē ⁊ addatur acetū paulatim vſqꝫ ad quātitatē ꝙ ſirup⁹ vel oximel ſapoꝛem aliquē aceti habeat: ⁊ tūc dimittat̄ bullire leuiter ⁊ paulatī donec hn̄ ſiropizat⁹ ĩſpiſſat⁹ fuerit ĩ modū mellis liq̄facti ĩ ſirupis q ſiūt abſqꝫ aceto dimittatur bulire poſt remotionē ſpume ⁊ collaturā ꝑter qd̄ adūatur ei aliqd leuiter et ſuauiter donec ſirupizat⁹ fuerit ⁊ ĩſpiſſatus ad tuā volūtatē: Sirup⁹ acetoſus mūdificās coleram ſic fit: Re. mel diſpumatū vł zuchbaꝝ ⁊ acetum foꝛte ⁊ aquā vt dictū ē ſupi⁹: ⁊ decoq̄ lēto igne ⁊ accipe ſucci cucumeris ⁊ ſcamonee an. ℥. i. aut pl's aut min⁹ cū quātitate neceſſitatꝫ ſecūdū mēſurā quā vis: ⁊ tere ipā ⁊ pōe ĩ pāno lini ⁊ ſuſpēde ĩ vaſe ⁊ frica ipꝫ oī hoꝛa donec ꝯſumatur ⁊ nō remāeat ĩ pāno aliqd: cū ergo coagulatur remoue ipm̄ ab igne. ⁊ qdā ponūt loco ſcamonee radicē ſcamonee cū radicib⁹ apii ⁊ fenugreci ⁊ alioꝝ ĩ pricipio decoctiōis. Sirup⁹ acetoſus educēs flegma ſic fit. Re. mel ⁊ acetū ſgle cū radicib⁹ ꝑdictis ⁊ coq̄tur ⁊ accipe medule cartami vel turbit q̄tū ſcis eē ꝯueniēs v̄tuti hoīs ⁊ tere ipaꝫ ⁊ pōe ĩ pāno ſuſpēſo ĩ vaſe ſicut ꝑmo ⁊ vtere ipo. Sirup⁹ acetoſus expellēs melācoliam ſic fit. Re. mel aut zuchbaꝝ ⁊ acetum ⁊ alia vt dictū ē ſupius: deīde accipe quātū vis ellebori nigri epithimi ⁊ polipodii cōtere ⁊ pōe ĩ pāno ⁊ ſuſpēde ipm̄ ĩ vaſe ⁊ coque ipm̄ ſicut ꝑmū: pone ꝑ q̄libet li. zuchbari vel mellis de re laxatiā ĩ pāno. ℥. i. ⁊ ſit doſis ſirupi cū aq̄. ℥. i. v. ⁊ plus ⁊ min⁹ ſm̄ v̄tutē ĩfirmi. Sirup⁹ ꝯfoꝛtās ſtomacum valēs mirabilr̄ ꝯ doloꝛē hilioꝝ vitio renū mūdificās renes ⁊ vias vrinales expellendo lapillos ⁊ arenulas repertas ĩ illis breui tpe ſic fit. Re. reubarbari. ℥. v. radicū petroſilini apii aſpargi bruſci fenugreci an. ℥. ii. ſemis apii fenugreci petroſilini leuiſtici ſiſeleos an. ʒ. ii. ſcis pa

pauerís albi endiuie cucurbite mellõis cucumeris portulace an. ℥. i. folioꝝ papaueris lactucarũ ſcariole ſcolopẽdrie an. ꝟ. j. piſtẽtur groſſo mo ⁊ bulliãtur in li. iiii. aque ex illa aq̃ fiat ſirupus cũ duabus lib. zuchari: dãtur omni mane ⁊ añ cenã. ℥. ij. vel. iii. cũ aq̃ vel vino albo decoctionis radicũ apij: ⁊ valet etiã i ardore vrie.

Sirupus acetoſus ſqliticꝰ vel oximel ſic fit. ℞ecí. ſquilitici li. viii. mellis diſpumati li. iii. bulliãt lẽto igne ad inicẽ donec bñ ſirupizatꝰ fuerit. Aliud ad idẽ. ℞e. aceti ſqlitici li. iii. aque lib. vj. mellis. li. iii. bulliãt ad inicẽ ⁊ fiat ſirupꝰ.

Aliud ad idẽ cõferẽs ad difficultatẽ vrie ⁊ dolorẽ lateꝝ ⁊ ſtomaci ad malitiã digeſtiõis ⁊ eruetuationẽ acetoſã ſicut p̃dicti ſirupi de ſquila et melle ſic fit. ℞e. cepe ſqle li. ii. ziziberis. ℥. j. ſemis apij. ℥. ii. ſeis baucie ſilueſtris. ℥. v. ſeis fenugreci aniſi an. ℥. j. ameos. ℥. v. cimini carmeni mẽte an. ℥. j. radicũ herbe de q̃ fit aſſa pireti an. ℥. j. biſopi. ℥. j. calamẽti. ℥. j. leuiſtici. v. carui. ℥. ii. rute. ℈. vi. folii. ℥. v. teranꝪ cõtritione groſſa ⁊ infundãtur in li. ix. aceti ſqlitici ⁊ li. iii. mellis diſpumati: ⁊ dimittanꝪ in vaſe vitreo p multos dies poſtea bulliãt ad inuicẽ ⁊ collēꝪ et fiat ſirupꝰ. Alius modꝰ eiuſdẽ oximellis cum eiuſdẽ herbis ſic fit. Sumãtur oẽs herbe dicte ⁊ infũdantur li. iii. aceti ſqlitici ⁊ li. vj. aq̃ decoctionis herbaꝝ dictaꝝ mellis diſpũati li. iii. bulliant aq̃ ⁊ acetũ ⁊ mel ſimul ⁊ fiat ſirupꝰ. DaꝪ cũ aqua calida in ieiuno de eo. ℥. i. v. vel. ii. Acetum ſqliticũ ſic fit. ℞ecí. ſqlã albã mũdatam et incide ipſam cũ cultelˡo de ligno ⁊ iſiltra ipſam cuꝫ filo ita vt ad inuicẽ fruſtra nõ adhereãt ⁊ iſila ea ⁊ pone i filis: ⁊ nõ ſit vnũ vbi eſt aliud ⁊ exſicca in vmbra. xl. diebꝰ: deinde accipe. ℥. xviij. ipſiꝰ ſqle exſiccate ⁊ pone in lib. xviii. aceti boni ⁊ pone ipã in vaſe ad ſolẽ: ⁊ dimitte. lx diebꝰ et opila vas bñ: deinde extrahe ſqlã ex eo: ⁊ exprime ipſam ⁊ cola ipſã cũ pãno: ⁊ pone de ipa ſic ſiccata in li. vii. aceti li. i. ⁊. ℥. iiii. Modꝰ aliꝰ eſt vt non exſicceꝪ ſqla: ſed accipiaꝪ ſicut eſt poſtq̃ ad inuicẽ partes eiꝰ cũ cultello ligneo ſepate ſt. ⁊ ponatur de ea i aceto ſm ꝓportionẽ añ dictã ⁊ hic modꝰ aceti ſqlitici ẽ magis laxatiuus quã ſupior modus vel magis ſoluẽs ⁊ hob tale acetum qñ coluiꝪ cũ eo os abſcindit ſanguinẽ currentem ex gingiuis ⁊ ore ⁊ exſiccat humiditateꝫ carnis gigiuaꝝ ⁊ dentiũ ⁊ idurat dẽtes qñi mouentur: ⁊ facit os odifeꝝ ⁊ odoꝛ eiꝰ etiã valet ad fetorẽ eius. Nã qñ de eo daꝪ in potu abſtergit cannã pulmõis ⁊ indurat eã: ⁊ clarificat voceꝫ: ⁊ ꝯfortat eã: ⁊ eſt ꝯueniẽs ei qui habet doloreꝫ ſtomaci: ⁊ ei qui nõ digerit cibũ: ⁊ ei qui patitur epilẽſiam ⁊ ſcotomiã: ⁊ ei cui dñaꝪ colera nigra ⁊ deſipiẽtibꝰ ⁊ prefocatiõi matricis: ⁊ ei qui habet ſplenẽ groſſum: ⁊ ad venã ſciaticã: ⁊ ꝯfortat corꝰ molliſicatũ ⁊ rarefactũ: ⁊ colorẽ corporis bonũ efficit: ⁊ viſum acuit: ⁊ ꝯfert ad ſtricturaꝫ anhelitus: ⁊ ſimiliter adminiſtreꝪ in dolore auris ꝯfunditur i ea ſedat ipm: ⁊ ꝯuenit ad omne quod dixi ſi nõ fuerit vlcus in aure intus: ⁊ ſumatur in potu oi die in ieiuno parumper ⁊ gradatim de eo donec ꝑueniat ad. ℥. vj. Sirupꝰ de cicorea ſic fit. ℞e. folioꝝ de cicoree. ꝟ. j. foliorum boragis lactucaꝝ violaꝝ floris ſcariole lingue bouie acetoſe bactiſorere ⁊ ẽ herba cuiꝰ flos celeſtis eſt: ⁊ eiꝰ ſemẽ eſt vt ſemen ſcariole agreſtis: ſed nõ ẽ albũ neq̧ nigrũ: ⁊ naſciꝪ i bladis vt plurimũ: ⁊ credo ꝙ ſit ſcariola agreſtis an. ꝟ. v. reubarbari. ℥. ii. piſtentur herbe ⁊ coquãtur in lib. iii. aq̃ donec tertia pars ꝯſumpta fuerit: ⁊ colleꝪ ⁊ addẽtur in illa aq̃ li. ij. zuchari ⁊ cũ diſſolutũ fuerit zuchaꝝ ad ignẽ cũ aq̃ iteꝝ colletur ⁊ ponatur ad ignẽ cũ reubarbaro pulverizato ⁊ ligato in vna petia ⁊ ſepe exp̃matur cũ manu petia reubarbari tãdiu ꝑmittaꝪ decoqui ꝙ bñ ſirupizatũ fuerit totũ ⁊ tũc ab igne deponatur ⁊ reſeruetur. ⁊ dantur de ea in aurora ℥. ij. vel. iii. cũ aqua decoctiõis prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ. hic aũt ſirupꝰ operatur ꝯ omnẽ materiam venenoſam in altcrãdo ⁊ mũdificãdo eaꝫ ⁊ ꝓprie valet in atrace et carbũculo ⁊ ſimilibꝰ ⁊ febre peſtilẽtiali eſtiuali vel autũnali: confortat cor ⁊ nutritiua extinguẽdo calorẽ accidentalem ⁊ mundificãdo materiã ⁊ vrinã ⁊ ſeceſſum: ⁊ facꝪ appetere cibũ: ⁊ ſomnũ inducit. Sirupus qui appellatur iulep ſic fit. ℞e. zuchari li. j. v. ⁊ fũdatur ſup ipm aq̃. ℥. iiii. decoquatur lẽto igne ⁊ fundatur ſup ipſuꝫ aq̃ roſata. ℥. ii. ⁊ auferaꝪ ab igne coletur ⁊ adminiſtretur datur in febribus acutis ⁊ fortis inflãmatiõis et ſitim ſedat.

Sirupus ro. et violatus et de neufare ſic fiũt bulliãtur roſe et flores neufaris albe ꝓpẽ vl' viole in aq̃ et poſtq̃ zuchaꝝ diſſolutũ fuerit et incorporatũ ẽ cũ albuminibꝰ ouoꝝ vt dictũ ẽ fundatur aq̃ decoctiõis roſaꝝ aut neufaris vel violarum ſup zuchaꝝ ꝑ qualibet li. zuchari. ℥. iiij. et ponitur ad igneꝫ et fit vt dictuꝫ ẽ i caplõ de clarificatiõe ſirupoꝝ. Sirupꝰ ro. datur cũ aq̃ frigida in febribꝰ acutis et calidis die ac nocte et que fiũt de flegmate falſo: et appetitũ ꝯfortat et excitat. Similiter ſirupus de neufare ſꝫ prouocat ſomnũ et violatꝰ ſꝫ vſus violatꝰ deicit appetitũ et ventrem laxat. Sirupꝰ de neufare fit ex aq̃ decoctiõis neufaris et zuchařo incorporato cũ albũibus ouoꝝ vt dictũ ẽ: hic ſirupus lenit naturã et ſtomacũ ꝯfortat et ſõnũ inducit et ſitim et ardorẽ et nigredinẽ lingue deſtruit: datur in acutis tertianarijs et ſinochis et i oi cã in qua requiritur extinctio cuꝫ humectatione et ꝯfortatione. Sirupus d̃ papaueꝛ ſic fit. ℞e. ſeis lactucaꝝ fabaꝝ excorticataꝝ ſeminis portulace ſeis ſolatri vl' folij. eiuſdẽ an. ℥. iii. ſeis papaueris albi. ℥. viii. vel. viij. capita veridia papaueris ifundãtur i duabꝰ lib. aq̃ per noctẽ poſtq̃ groſſo mdo fuerint piſtata et bulliãt ſequẽti die tãdiu ꝙ nõ remaneat niſi lib. j. aq̃ colleꝪ et cũ illa colatura diſſoluantur lib. iiij. zuchari poſtq̃ zuchaꝝ mixtuꝫ fuerit cũ albuminibꝰ ouoꝝ ſm doctrinaꝫ dictaꝫ decoq̃tur et clarificeꝪ vt dictũ ẽ ſupra datur de eo. ℥. v. vl' ij. cũ. ℥. iii. decoctiõis lactucaꝝ vel portulacarũ mane et ſero pꝰ cenam et prandiũ ad ſõnũ ꝓuocandũ et ſiti remouendam: et ſpecialiꝪ i febribꝰ de colera ⁊ freneſi canſone ⁊ ſinocho et ſilibus.

Aqua mellis vel zuchari q̃ ꝯfert ad febrẽ etiflationẽ et multitudinẽ ſitis et i ſtomaco et tuſſi ex caliditate et ꝯfert pleureſi ſic fit. ℞e. roſaruꝫ ru. mũdataꝝ. li. iiii. et põe eas in vaſe vit i die ⁊ nocte et ꝓijce ſup eas aq̃ calide lib. x. et opila caput vaſis ita ꝙ nõ expiret et dimitte eas die et nocte: deinde eatrahe eas et exp̃me valde et cola ipã et ꝓijce ſup ipaꝫ zuchari li. xx. vel mellis et coq̃ eaꝫ lẽto igne donec igroſſetur et cola et vtere. Aq̃ mellis et zuchari faciens ad egritudines frigidas et dolorẽ epatis et pectoris ſic fit. ℞e. mellis vel zuchari li. ii: aq̃ lib. iii. decoquatur lẽto igne et auferatur ſpũa eiꝰ et ferueat donec remaneat tertia pars eiꝰ et auferaꝪ ab igne et colletur. Si vo ipaꝫ fortiorẽ facere volueris: pone in ipa pꝰ ablationẽ ſpume aliqd maſticis: croci: cinamõi: et galange vel hiſopi. et bulliat cũ

ipſis ſpēbus et iſpiſſetur et collet. Sirup⁹ q
appellat̄ mīua q ſit de citōiis et ē cōfortans ſto-
macū et ſtrigit vētrē et cōfortat ad dolorē ven-
tris epatꝫ et vomitū et ſingultū ſic ſit. Re. citoni
orum acetoſoꝝ lib. xxx. vini bōi antiq li. xx v. d
coquant̄ leui igne donec medietas toti⁹ cōſuma
tur: donec colatur ſpūa ei⁹ et coletur et auferā
tur ab igne donec clariſicetur et iteꝝ reducūtur
ad vas ſcdo: et piciatur ſup ipaꝫ mell' clari vel
zucbari albiſſimi li. x. et buliat tūc lēto igne: dē
inde ſumatur zizibēris maſticis an. ʒ. ii. carda-
momi maioris et minoris: cinamōi melege aſſi.
ʒ. iiii. gariofiloꝝ. ʒ. iii. croci nō trit. ʒ. iiii. tere
cōtriti de groſſa et pone groſſa et pone i panno
lini et puce i vaſe et frica oi hora et buliat ſup
ignē donec iſpiſſetur: deide dpōe ab igne et co
la ipm: deinde accipe muſci. ʒ. v. et pōe ipm cuꝫ
vino antiquo et puce ſup ipm deſup et pmiſce
ipſa bñ et repōe ipꝫ vſqꝫ ad horaꝫ admiſtratiōiſ.
Qn̄ volueris ipm facere abſqꝫ ſpēb⁹: tūc fac ipꝫ
cū ſucco citōꝝ muzoꝝ et decoq̄ eū vſqꝫ ad me
diū et cola eū et accipe de eo lib. ii. et ſucci malo
rum mōtanoꝝ muzoꝝ decocti vſqꝫ ad medium
li. i. vini antiq bōi li. i. mellis boni aut zucbari
li. i. decoquant̄ oia ſimł lēto igne donec igroſ-
ſetur et auferas ſpūam ei⁹: deinde accipe ligni
aloes crudi. ʒ. ii. maſticꝫ gallie croci an. ʒ. i. ma
ſticis. ʒ. i. v. ſpicis gariof. nucis muſcbate mele-
gete cardamōi cinamōi zizibēris an. ʒ. i. muſci.
℈. i. tere oia p̄ter galliaꝫ et muſcū et liga in pā-
no lini et puce i vaſe iquo ē ſucc⁹ et tere muſcū
et galliā pſe ꝛ miſce ipa cū vio ꝛ medicis ꝛ vter.
Sirup⁹ de fructib⁹ cōfortās ſtōacū ꝛ viſcera.
ꝛ abſcidit vōitū ꝛ ſolutiōeꝫ vētris ꝛ colerā con-
fert pgnātib⁹ cū vōit⁹ aduēit eis ſic ſit. Re. ſuc
cū citōioꝝ ꝛ maloꝝ ꝛ piroꝝ ꝛ granatoꝝ muzoꝝ
ꝛ ſumach ꝛ ſorbaꝝ dquoq̄tur donec iſpiſſent̄.
Si aūt vis dcorare ipꝫ pijce zucbari ſupra quā
tū vis ꝛ buli ipm ꝛ cola ꝛ vtere. Deſcriptio ſi-
rupi d papauere alia cōferēs ad eos qb⁹ catarr⁹
deſcēdit ꝛ pbibet illos q euomūt ſanguinē: ſu-
mat̄ de papauerib⁹ mūdatꝫ. l. numero aq̄ pluia
lis li. xv. ꝛ iſūdātur i ea trib⁹ dieb⁹ ꝛ dcoquant̄
donec diſſoluātur ꝛ cōſumātur eius medietas ꝛ
exprimātur papauera ꝛ pijciātur bñ: ꝛ mēſurent̄
de ea li. iiii. v. decoq̄tur donec fiat ei ſpiſſitudo
deinde trant̄ a catie rubee croci mirre balauſtie
ypoguſtidos an. ʒ. j. iſpiſſet̄ bñ ꝛ repōatur i vaſe
ꝛ admiſtret̄. Sirup⁹ de grāis mirti cōferens
ad debilitatē ſtōaci ꝛ ſolutiōeꝫ vētris ſupfluaꝫ:
ꝛ retinet menſura ꝛ cōfortat viſcera ſic ſit. Re.
ſucci granatoꝝ mirti collati. li. v. zucbari vł mel
lis li. v. pmiſceātur ambo ꝛ decoquātur donec i
ſpiſſet̄ ꝛ admiſtret̄. Sirup⁹ q dat̄ cō vitiū lapi
dis ꝛ frāgit lapideꝫ: ꝛ ipꝫ ex renib⁹ ꝛ veſica ex-
pellit mirabilr qn̄ dat̄ ꝛ dꝫ ſic ſit. R. opij. ʒ. iiij.
acori pōd⁹ granoꝝ. xij. piretri euforbij caſtorei
corticū radicū capparis ſeis iuſqami galāge iſo
pi an. ʒ. i. cinamōi ſeis daucie ſilueſtris ſeis apij
coſti petroſolini caſſie lignee mēte mirre came-
pitheos calamēti fluuiał ꝛ mōtani gētiane mō-
tane radicū ligricie enule ameos praſij ſcolopē
drie aſtriologie lōge ꝛ rotūde ſeis ameos maſti
cis radicuꝫ lilij celeſtis cimi carmeni gariof. ſe
mis fenugre. ſqle aſſate ſin apis gra. pini aniſi
carpobalſami ſeis eruce ſilueſtris cordumeni ſe
mis rute ſilueſtris ſeis apij coſti ligni nigri aſſe
an. pōd⁹ gra. xij. lapidis iudaici. ʒ. j. piſtentur
oia groſſo mō ꝛ buliāti li. ij. aq̄ donec medietas
ſit cōſūpta collet̄ ꝛ in illa collatura addatur li. j.
mell' diſpūati ꝛ ſirupizet̄ ꝛ addātur i fine. xviij.
grana olei balſami vł olei q̄ loco balſami poni
tur. Datur de eo. ʒ. ij. in aurora cuꝫ. ʒ. ij. aq̄ de-
coctiōis radicū que ponūtur iferius i tertio ca.
ꝛ nō inuenitur ei par i frāgendo lapidē ꝛ educē
do ſumit̄ ter i hebdomada magꝫ ꝛ min⁹ ſm vtu
tem. Sirupus de agreſta faciens ad caliditā-
tem ſtomaci ꝛ ſolutionē ventris coleraꝫ ꝛ dolo
res caliditatis ꝛ venena abſcidit ſitim ꝛ confor
tat ſtomacum pregnantiū vt nō recipiāt humo
res malos. Re. ſūcci de vua imatura vł agreſta
li. vj. ꝛ decoquatur tādiu q̄ remaneat̄ medietaſ
ꝛ colletur tunc dimittatur p noctē: deide redu-
catur ad vas ꝛ pijciantur ſup ipꝫ. ʒ. ij. gariof.
cūcuſſoꝝ poſitoꝝ in pecia ꝛ decoquatur tādiu
donec remaneat̄ odor agreſte ꝛ tūc addant̄ li.
iij. vel. iiij. zucbari iſpiſſetur ꝛ clarificet̄ ſm do
ctrinā dictā ſupi⁹. Agreſta de q̄ ſit hic ſirup⁹ eli
git̄ ꝛ rōne tpis ellectiōis ꝛ rōne fortioris opatio
nis ē. n. agreſta q̄ ſit de vuis acerbis ꝛ illa dꝫ fi
eri vltia ſeptimana. Julij ꝛ hoc ē magne opati
onis: ē alia q̄ ſit vltia ſep. madij: ꝛ illa ſit d pōis
acetoſis imaturis ꝛ palmis vitiū: ꝛ hoc ē fortio-
ris opatiōis: ꝛ ē q̄ ſit d neſpil' ꝛ ſorbis: ꝛ illa ſit
vltia ſepti. agu. ꝛ hoc ē oib⁹ alijs ſortior in oi re
hec ellectō de agreſta locuꝫ hꝫ in nr̄a contrata.
Sirup⁹ de opio q dat̄ cō ardorē vrie cū troci-
ſcis q valēt ad hoc ꝛ aq̄ frigi. vł aq̄ deco. lactu-
vel endiuie q̄d ē meli⁹ ꝛ ardorē ꝛ ſtrāguriā q̄ ē
ex vlcere ſedat ſic ſit. R. opij. pōd⁹ gr. ordei. iiij
iuſqāi pōd⁹ gr. viij. ordei corticū mādragore. ʒ.
i. v. ſe. apii. ℈. iii. ſe. papa. ſe. lactuc. an. ʒ. j. v.
foli. lactu. endi. vł cicoree an. M. j. foli. papa. ꝛ
mercurial' an. M. i. piſtētur groſſo mō ꝛ bu. in
li. iii. donec cōſumat̄ medietas: collet̄ ꝛ addatur
zu. ꝛ iſpiſ. clarificet̄ ꝛ rfuet̄. Ca. xiiii. d robub

Ob de Vino

ſic ſit. Accipiāt̄
vue vltie matur̄
ꝛ exp̄mūtur: ꝛ exhit̄ muſtū ꝛ ſtati collat̄ et
pōit̄ ad igneꝫ ꝛ bullit̄ ꝛ ſpūat̄ tādiu q̄ cōſu. me.
vł cōſu. tres ptes ꝛ hic mod⁹ vīti. melior ē valet
ad oēm egritu. epatꝫ ꝛ ſplēis q̄ ē cū opi. f du ri
cie qn̄ miſcet̄ cū medicis cōueīentib⁹ ad illō: ꝛ ēt
valet ydropicꝫ ꝛ egretudib⁹ renū ꝛ veſice ꝛ egr̄
tudib⁹ ſpūaliū aſmati ꝛ tuſſi antiq̄. Rob d nu
cib⁹ ſic ſit. R. cortices nucū imaturaꝝ ꝛ piſten
tur bñ: ꝛ exp̄mat̄ ꝛ extrahat̄ ſuc⁹ ab eis ꝛ collet̄
ꝛ poſſes addere aliqd mellis diſpumati in fine:
ꝛ buliat ad ignē donec iſpiſſet̄ ꝛ colet̄ ꝛ refuet̄.
Rob de moris imaturis ſit eodeꝫ mō opatur
eodē mō cō egritudines dictas ꝛ dat̄ cū eiſdē re
bus cuꝫquibus datur rob de nucibus.
Rob de pruis imaturis ſic ſit. Sumūt̄ pruelſ
imaturi vł q icipiūt denigrari ꝛ cōtūdūtur ꝛ ſit
in oib⁹ vt dcūm ē i rob d mirtis: ꝛ opat̄ vt rob
de mirtis ꝛ ē i oib⁹ ſuis opatiōib⁹ ſicut illō ꝛ ē
melior. Generalis regula de rob q̄uo ſit ꝛ nois
expoſitio hic dicat̄ p rob vbicūqꝫ repitur i ſcia
medicie intelligas ſucū vł hūidū actuale exp̄ſſū
a re p⁹ cōtuſſionē rei ꝛ decoctū vſqꝫ ad ſpiſſitudi
nē vel q̄ſi vſqꝫ ad ſirupizātionē ꝛ ſpeciał r qn̄ de
quoq̄tur ꝛ ſpiſſat̄ abſqꝫ adiūcto f. t ꝛ pōt fieri ex
q̄libet hoc mō recipit̄ res viridis ſemigeſta ꝛ p
fecte cōtūdit̄ ꝛ exp̄mitur ei⁹ ſuc⁹ cū torculari vel
manib⁹: vel alio mō ꝛ collat̄ illō q̄ exp̄mit̄ ex re
ꝛ ponit̄ tūc ad ignē ꝛ bulit̄ donec ei⁹ medietas
ſit cōſumpta: aut donec ei⁹ ſ e partes cōſumpte fue
rint: ꝛ ſpūatur: ꝛ reſeruat̄: ꝛ hoc erit rob cuiuſ
libet rei: ꝛ erit hui⁹ nature ſm q̄ ē res ex q̄ de-
riuatū fuit: ꝛ erit p̄ter hoc fortioris ꝛ nobilioris
opatiōis q̄ res ipa vł q̄ ipꝫ ſi n̄ decoctū fuerit.
Caplm. xv. de aquis ꝛ decoctionibus.

Ecoctio nr̄a que per vſuȝ ſtōacū ⁊ nutritiꝰ ꝯfortat ⁊ corrobo-rat ⁊ ea a ſuperfluitate melācolica ⁊ flegmatica mūdificat ⁊ oēs ſenſus ⁊ integꝝ clarificat: ⁊ ſpecialiter viſuȝ ⁊ memoriā: ⁊ facit acqrere in toto corpe cōplexionē bonā ⁊ iuuentlē ⁊ excuſat ventrem ab oibꝰ medicis laxatiuis ⁊ malas deſtruit cogitatiōes. ⁊ valet ad tremorē cordis ⁊ ꝯfortat appetitū ⁊ vocat̄ alio noīe ſirupꝰ de ligricia ſic fit. ℞e. ellebori grī. ʒ. j. ſiſileos aniſi an. ℥. v. rubarbari. ʒ. iij. piperis lōgi cinamōi ȝiȝiberis turbit albi ⁊ gumoſi mūdati a cortice ſuo ꝑfecte gariof. nucis muſ. an. ʒ. ij. maſticis croci epthī maſticis an. pōdꝰ granoꝝ bordei. xvj. ligricie mūdate. ℥. iiij. piſtent̄ groſſo mō ⁊ ponātur ī li. muſti expſſi d̄ nouo ab vuis collati: ⁊ ponat̄ hoc totū cū medicis ad ignē ī lebete. ⁊ pmittat̄ bulire ſic tā diu donec medietas et totiꝰ fit ꝯſumpta tūc ttēꝝ pꝰ eius īfrigiditationē collet̄ cū expſſione reꝝ fortiſſime ⁊ reſeruet̄ ī vaſe vitreo. hec medicina eſt ānualis eo ꝙ anno ītegro reicipit̄ ⁊ ſumitur ſemel ī hebdomoda ī aurora ꝑ ſe abſqȝ adiuncto vl̄ bis ad plꝰ. Doſis eiꝰ ē q̄n habet vice eſt. ℥. iii. vl̄. iiii. vl̄. v. ad plus. Decoctio alia quaȝ fecimus ad vētoſitatē matricis ⁊ eiꝰ hūiditateȝ exſicādā ⁊ ipiꝰ frigiditatē remouēdā ⁊ ad delendam vētoſitatē ꝯtingētē eā ipniate tetēro vt accidit vgīnibꝰ viduis ⁊ religioſis aptis ad coitū: ⁊ ꝯfert multū ad ipregnationē vel cū bōitate cōfortatiōis matricis remouet ſupfluitates eiꝰ exſicādo ſic fit. ℞e. cipi mādragore vl̄ corticis eiꝰ yſopi ſiſileos amcos an. ℥. i. agni caſti. ℥. ij. piperiſ lōgi: pipis an. ℥. v. croci. ʒ. ij. caſſie lignee peōie. ʒ. iiij. aliī ponuntur. ʒ. j. v. ellebori nigri mellis li. iiii. v. aq̄. li. xv. piſtētur oia groſſo mō ⁊ buliātur tā diu cū aq̄ ꝙ tertia totiꝰ fit ꝯſumpta. collet̄ de iſta aq̄ colata ſumat mulier omni mane ī aurora vſqȝ ad duas purgatiōes mēſtruales. ℥. iiii. vel. vj. abſqȝ adiūcto ꝑ ſe tm̄ et videbis mirabile. Decoctio de reubarbaro q̄ apit opilatiōes epatis ⁊ ſplēis ⁊ curat yctericiā cum opilatiōe nigra ⁊ citrinā atqȝ viridē ⁊ curat febres antiq̄s ⁊ mūdificat renes ⁊ veſicā a ſupfluitatibꝰ ⁊ arenulis et q̄ ꝯfert ad oēs egritudines nutritiuoꝝ et excitat appetitū ſic fit. ℞. radicū fenugreci petroſilini apij an. ℥. j. ſeīs lactuce endiuie cucumeris cucurbite ⁊ mellōis an. ʒ. ij. piſtent̄ ⁊ buliāt ī. ℥. viij. aq̄ dulcis donec ꝯſūpta fuerit medietas: collētur ⁊ miſceātur cū ea. ℥. iij zucbari vel mellis ⁊. ʒ. j. aceti boni: ⁊ reducat̄ ad ignem ⁊ buliat tā diu ꝙ tertia ipius ſit ꝯſūpta; collet̄ ⁊ addat̄ in ipa. ʒ. j. v. reubarbari puluerizati ⁊ cribrati et reubarbaꝝ cū oibꝰ his miſceat̄ hora q̄ deponit̄ ab igne poſtq̄ȝ collatū fuerit ⁊ bibat̄ totuȝ in aurora cū aq̄ calida vl̄ de tertio in tertiū. vel oī die vſqȝ ad ꝑfectā curatiōeȝ. Aliud ad idē. Recipiat̄. ʒ. j. reubarbari pulueriȝati ⁊ cribrati ⁊ miſceat̄ cū. ℥. ij. oximellis cōpoſiti ⁊ bibat cū vino calido albo oī die; vel de tertio ī tertiū: ſanabit. n. ꝑfecte oēm ydropicū: ⁊ ſpecialr aſclitē ⁊ oēm yctericiā de opilatiōe et hoc ſpecialr q̄n fuerit abſqȝ febre ſi aūt cū febre fuerit det̄ cū aq̄ calida decoctiōis fenugreci et petroſilini. Aliter ſumat̄. ʒ. j. v. reubarbari pl̄uerizati et cribrati ⁊ miſceat̄ cū. ℥. ij. aq̄ d̄coctionis mirtoꝝ vel ſumach. aut berberis ⁊ ſiliū ⁊ ℥. ij. aq̄ ro. et det̄ hn̄ti fluxū vētris colericū vel diſintericū ſanabit eū: ſi det̄ poſt tres vel quatuor paroxiſmos ve tertiane ſanabit etiaȝ ꝑfecte. Decoctio de mirabolanis ſumātur de mirabo. citrinis vel kebul. ʒ. x. vl̄. xij. abſqȝ nucleis ⁊ terant̄ ⁊ dimittāt ī. ℥. viij. aq̄ feruētis nocte ⁊ die et fricētur fortiter cū mānibꝰ collentur ⁊ miſceātur cū. ʒ. xx. māne: ⁊ det̄ an̄ diem ī potu. Scire hic ꝯuenit ꝙ de mirabolanis nō dat̄ niſi aq̄ in potu. Decoctio mirabolanoꝝ purgat hūores colericos ſi fuerit facta ex citrinis ſi aūt ex kebulis facta fuerit purgat hūores flegmaticos: ſi āt ex vtriſqȝ hūores ꝯpoſitos et ſtomacuȝ ꝯfortat ⁊ appetitū pōt dare ſecure. ⁊ nō hn̄ti febrē cum manna vero hūores acutos ſoluit et remouet.

Decocito alia ſic fit. ℞e. ℥. ij. tamarīdoꝝ et. ℥. ij. mānē ⁊. ℥. j. medule caſſie fiſtule ⁊ diſſoluātur cū aq̄ feruēti decoctiōis p̄runoꝝ et dat̄ ante diē valet hoc febribꝰ acutꝭ: et mūdificat ſanguinē a ſupfluitate: ⁊ mouet colerā: et oē ꝙ ī iteſtis ⁊ ſtomaco inenit̄ ⁊ purgat abſqȝ leſiōe pōt dari ſic duo ī oī etate ſȝ dat̄ pueris ī minori q̄titate ⁊ vmes educit. Aq̄ de radicibꝰ ſic ꝯferēs ad dolorē epatis vel ſplenis ⁊ meſeraicaꝝ ⁊ difficultatē vrīe ⁊ ad oēȝ malitiā nutritiuoꝝ: ⁊ cū febre ⁊ abſqȝ febre dat̄ ꝑ ſe ⁊ adiuncta cū ſirupis vl̄ oximelle aut melle ro. et oleo ⁊ ſimilibꝰ ſic fit. ℞e. cort. cū radicū fenugreci apij ſgnanti ſeīs fenugreci aniſi apij ſpice odorifere capilis veneris maſtici paſſulaꝝ an̄ q̄tū vis ⁊ quoq̄tur ī aqua ⁊ colletur et dat̄ ī potu cū fuerit neceſſe. Aqua alia fortior iſta q̄ valet ī egritudinibus frigidis plus ⁊ fortiꝰ opatur ī oī egritudine frigida ⁊ in oibꝰ opilatiōibꝰ ſic fit. ℞e. corticū radicū fenugr̄. apij an. ʒ. i. ſeīs fenugr̄ci aniſi apij roſaꝝ ru. calamēti ſgnāti an. ʒ. v. paſſularuȝ. ʒ. ij. aſſari. ℈. j. ſpice. ℈. j. fūdant̄ ſuper ea. ℥. viij. aque ⁊ decoq̄tur donec. ℥. ij. remāeat: colletur et fundatur ſup eo ex oleo amigdalaꝝ. ℈. iij. et dent̄ in potu cū opilatiōe cū febre et abſqȝ fe. Aqua que dat̄ īdifferētialiter ꝑter horā comeſtiōis in oī opilatiōe nutritiuoꝝ cū febre et abſqȝ febre ⁊ difficilitate vrīe ſic fit. ℞e. radicū fenugreci petroſilini. apij an. ℥. ij. ſcolopēdrie capiloꝝ veneris an. ℥. j. ſeīs lactucaꝝ endiuie ⁊ cicoree an. ℥. v. ſeīs fenugreci apij an. ℥. iij. ſeīs mellonis cucurbite cucumeris an. ℥. v. piſtētur oia groſſo mō ⁊ buliāt ī li. vj. aq̄ donec tertia ipiꝰ ſit ꝯſūpta colletur ⁊ reſeruetur ⁊ det̄ in potu. Aqua alia q̄ dat̄ in febribꝰ acutis ⁊ tertiāis iterpolatꝭ et cōtinuis q̄ ſiti remouet et ſoluit ventrē et deſtruit colerā ſic fit. ℞e. pruna ſicca numero. xx. vel viridia numero. xij. ſeīs lactucaꝝ portulacarum endiuie cicoree cucurbite an. ℥. v. buliāt in li. vj. aq̄ donec tertia eiꝰ fuerit cōſumpta collet̄ et reſeruet̄ et det̄ in potu cū fuerit neceſſe.

Aqua q̄ dat̄ ꝯ dolorē ꝯtingētē in ſtomaco et inteſtis et ī margie capitꝭ ſi fuerit matricꝭ ſic fit Recipe ciperi cappari acori ſiſileos. an. ℥. j. aſſari. ℥. ij. rubee tinctorum. ʒ. iiij. piſtentur ⁊ buliant in li. iii. vini cum li. iiij. mellis diſpumati taȝ diu quā due ꝑtes totius ſint conſumpte colletur ⁊ reponāt̄: ⁊ dantur. ℥. vi. cuȝ. ℥. iii. aque calide in hyeme eſtate vero frigide in aurora proprie: confortat enim in omni muliere purgationeȝ meſtruoꝝ naturalem.

Cap. xvi. de ꝯditis delectabilibus ad guſtū.

Onditum noſtruȝ deli gricia ſic fit. ℞. ellebori nigri. ʒ. iiii. rubarbari. ʒ. i. v. piperis longi omniū ȝiȝiberis turbit albi gumoſi mūdati ꝑfecte a cortice ſuo gariof. nucis muſchate. an. ʒ. i. maſticis croci maſticis ſene epithimi. an. gr. vi. liquiricie mundate. ℥. ii. terantur ⁊ cribrent̄ ſubtiliſſime: et fiat

electuariũ coctum optime in modum cuminate
vel stomaticon cum li. iiii. zuchari: ⁊ nõ ponant
species in sirupo nisi quando perfecte coct⁹ fue
rit ⁊ nullo modo incorporẽtur species nisi ĩ mor
tario cum sirupo agitando continue cũ pistello:
donec infrigidatum fuerit perfecte qa virtus
specierum resoluentur ab igne: sumitur in au-
rora ad modum nucis bis vel semel ĩ hebdomo
da. Et bibatur post illud aliquid boni vini ĩ hye
me ⁊ estate mixti: hoc enim conditũ stomacum
⁊ nutritiua confortat ⁊ corroborat: ⁊ ea a superflu
itate malancolia ⁊ flegmatica mundificat ⁊ oẽs
sensus in integrum clarificat ⁊ specialiter visuz
⁊ memoriã conseruat: ⁊ facit acqrere in toto cor
pore cõplexionẽ bonã iuuenilẽ ⁊ malas destruit
cogitationes ⁊ valet ad tremorẽ cordis ⁊ pulsũ
cordis: ⁊ appetitũ confortat ⁊ omnia nutritiua.
Conditum de papauere sic fit. Re. fuci liqui-
ricie: liquiricie mũdate dragagãti gumi arabi-
ci an. ʒ. iii. ℈. i. seminis papaueris albi. ʒ. i. v.
amigdalarum dul. ʒ. iii. ⁊. ℈. i. amili seminis ci-
troniorum portulace an. ʒ. i. ⁊. ℈. ii. semis mellõis
cucumeris ⁊ encurbite mũdatarum a suis corti-
cibus seis lactuce seis malue an. ʒ. i. zuchari li.
iii. dequoq̃tur sirup⁹ vt stomaticõ: ⁊ incorporẽ
tur spẽs cum sirupo in mortario cuz pistello do
nec infrigidatum fuerit perfecte: hoc enim con
ditum sõnum leuiter inducit: ⁊ valet ethicis mi
rabiliter ⁊ extenuatis ⁊ habentibus tussiz dño
siccitatis: sitim remouet ⁊ ardorem vrine ðstru
it coytum ⁊ remouet caliditatem renum.
Conditum nostrũ q̄ fecimus contra ethicam
⁊ senectam propter dominiũ siccitatis super to
tum corpus sic fit. ⁊ vocatur restauratiuuz. R.
vnam gallinam veterem pinguem ⁊ ꝑdicem vel
quartam partem vnius edi lactantis. vel quar
tam vnius agni non lactantis partis anterioris
⁊ bulliant iste carnes. videlicet carnes galline ⁊
perdicis tantum vel carnes edi vel agni tantuz
per se: eo q̄ sufficit sirupo si gallina ⁊ perdix co
quatur aut carnes edi ⁊ agni: ⁊ hoc fit propter
humanam cõmoditatem taz diu q̄ tota caro ab
ossibus sepetur. tunc accipiantur li. v. ð pulpis
pectoris ⁊ alarꝫ perdicis ⁊ li. v. de pulpis pecto
ris ⁊ alarꝫ galline ⁊ eodem modo fiat de carni-
bus agni ⁊ edi quando vis facere sirupum de il
lis carnibus ⁊ incidantur frustratĩ ⁊ postea po-
nantur in mortario ⁊ contudantur vltima con-
tusione: quibus contusis ⁊ ordinatis in morta-
rio addantur. ʒ. v. iii. de puluere qui sic fit. Re.
cardamomi cinamomi gariof. folii cubebe zin-
ziberis dragaganti gumi arabici galãge nuci∫
muscbate an. ʒ. i. masticis croci an. ℈. v. ⁊. ad-
dantur cũ istis. ʒ. iii. de reb⁹ istis. Re. amidi li
quiricie pinearꝫ mũdatarꝫ amigdalarꝫ dulcium
mũdatarꝫ passularꝫ auenelarꝫ mũdatarꝫ sebestẽ
fistiloꝝ seis encurbitarꝫ mellonuz ⁊ cucumeris
mũdatarꝫ. papaueris albi seis lactucarꝫ portula
carum an. ʒ. ii. ⁊ addatur ẽt cũ istis. ʒ. iii. peni-
dioꝝ ⁊ misceantur cũ carnib⁹ ꝯtusis ĩ mortario
miscẽdo cũ pistello ẽm possibilitatez: ⁊ postea
accipiantur li. iiii. zuchari albissimi: ⁊ dissoluã
tur cũ aqua decoctiõis carniũ pinguiũ supradi
ctarũ: ⁊ fiat sirupus ad modũ stomaticõ cũ quo
in mortario fiat conditũ perfcũm cum rebus q̄
sunt ĩ mortario miscẽdo cũ pistello quousqꝫ fue
rit infrigidatum: hoc enim cõfectum cuz ꝓprie
tate sue ꝯpositiõis calorẽ accidentalẽ extinguit
⁊ naturalẽ ꝯfortat stomacũ digõnẽ ⁊ appetituz
⁊ humiditates mẽbrorum simpliciũ ꝯseruat au
gmẽtat ⁊ restaurat ⁊ totalr̃ cor⁹ ĩpinguat ⁊ di-
latat pectus ⁊ odorẽ oris efficit bonũ ⁊ delecta-
bilem. valet ethicis in prima specie.
Ad idem aliud ⁊ vocatur restauratiuum de la
cte q̄ sic fit. Rec. zuchari puri albi li. iiii. lactis
ouini vel caprini absqꝫ aqua. li. i. v. calami aro-
matici mirtiloꝝ cardamõi: gariof. an. ʒ. ii. hoc
electuarium curat senectã vel extenuatos habẽ
tes stomacũ humidum ⁊ defectum appetituz cõ
fortat stomacum: ⁊ ipm preparat ne recipiat sup
fluitatẽ ab alijs mẽbris ⁊ nutritia oĩa ⁊ cerebrũ
specialiter si paciens absqꝫ febre fuerit.
Si vo fuerit cũ febre fiat h̃ mõ. Re. zuchari li.
iiii. mirtiloꝝ. ʒ. viii. ẽm vtrãqꝫ receptionẽ sic cõ
ficiant dissoluat zucharaꝝ cũ lacte toto ⁊ pona
tur ad ignẽ ⁊ cũ bñ liq̃factũ fuerit collet: ⁊ iterꝫ
reducat ad ignẽ: ⁊ ðquoq̃tur ĩ modũ sirupi aut
stomaticon: ⁊ tũc icorporet ĩ mortario cũ pluer
specierꝫ semp agitãdo cũ pistello vsqꝫ ad ei⁹ in-
frigidationẽ dat in mane ⁊ añ cenã ⁊ post illud
bibitur vinũ dulce si patiẽs absqꝫ febre fuerit.
si vo cũ febre fuerit bibat rob post illð vel vinũ
dulce rubeũ limphatũ ⁊ sit vinũ rarꝫ vt aq̃. Do
sis ei⁹ ꝓ qualibet hora est. ʒ. i. vel. i. v.
Conditum de aleis faciẽs ad morpheã ⁊ humo
rem crudũ ⁊ flã: ⁊ addit in vtute ⁊ clarificat co-
lorẽ: ⁊ ꝯuertit vt ẽt cũ e o quasi ad formã adole
scentie ꝯferẽs oĩ egritudini: sumit in hyeme
calefacit cor⁹ ⁊ erigit naturã ⁊ sic fit. Re. vnam
scutellã cicerꝫ rubeoꝝ ⁊ ĩfundantur ĩ aqua dulci
nocte integra: deinde lẽto igne coquantur do-
nec aqua nigrescat tũc fricentur cicera fortiter
deinde collet aqua ⁊ post ea sumunt allea ⁊ sci-
datur vnũquodqꝫ granũ alleoꝝ: deinde coquã
tur allea cũ aq̃ cicerꝫ ⁊ fiãt sicẽ cerebꝝ hec sĩt mol
lca valde post ea accipiãtur allea ꝑ se: ⁊ fũdatur
sup ea lac dulce vacinũ ĩ tãta q̃titate q̄ submer
gatur ipa digitis q̃ttuor: deĩde coquãtur lento
igne ⁊ leui donec exsiccet lac vt quasi deinð fun
datur sup butirꝫ vacinũ ẽt oẽs cũ mẽsura: post
ea coquat lẽto igne donec ignis exsiccet butirũ
vel quasi: deide ꝯfice ipm ĩ vase eneo donec fiat
sicut massa: deide funde de sup mellis vł zucha
ri soluti cũ rob albi clari q̃titatẽ q̄ supemineat
ei q̃ttuor digitis ⁊ decoqꝫ ipm donec coagulet
aut quasi deide põe sup vnãquãqꝫ librarꝫ alleo
rum aur. xij. de fisticis mũdatis ⁊ aur. iii. pipis
⁊ aur. x. seis portulace ⁊ aur. x. cimi ⁊ aur. x. ga-
lange ⁊ aur. x. cinamõi: tere has medicias ⁊ ꝓ-
ice desup ⁊ ꝓmisce ea ⁊ põe ĩ vase viridi: ⁊ suma
tur de tali ꝯdito q̃tũ ẽ nux mãe ⁊ sero valet ad
oẽs dispositiões. Cõditũ ð rosis vł de viol' q̄
appellatur zucharꝫ rosatũ vł violatum: aut mel
rosatũ vel violatũ iuuatiuũ ad fe. ⁊ dolorẽ sto-
maci ⁊ alteratiõez mãe calẽ: ⁊ qñ fit cũ melle va
let ad alteratiõez mãe friẽ sic fit: sumãtur viole
vel rose rubee ablatis capitib⁹ icise mundate ex
venis suis albis duris: ⁊ expãdãtur sup pãnuz
mũdũ donec exsiccet hũiditas earꝫ: post ea pistẽ
tur ꝑfcẽ ĩ mortario: et ꝓ vnaq̃qꝫ et folioꝝ põat
li. ii. zuchari et misceat ꝑfcẽ et dimittantur ad
solẽ agitãdo mãe et sero cũ spatula vsqꝫ ad di-
es. L. et tũc iterꝫ addat tãtum de zucharo albo
duro q̃tũ fuit medietas zuchari ꝑmo positi ĩ re
ceptia: et eodẽ mõ fiat zucharꝫ violatũ q̄ datur
cũ aq̃ ĩ estate et frigida ĩ hyeme cła ꝯ stricturaz
vẽtris et siti colicaz: vsus tñ ei⁹ facit fastidium.
Zucharum vero rosatum vetus datur contra
fluxum ventris colicum et contra fastidium cũ
aqua fria ĩ estate et cała ĩ hyeme. Me. vo rosatũ
vel violatum fit cũ rosis vel violis pistatis ĩ vl
timo ⁊ ponuntur due li. mellis pro vna quaque
li. ro: vel violarum ⁊ dimittitur ad solem. xxx.
diebus ⁊ tunc adiungitur tantum de melle quã

tum fuerit medietas ponderis roſarum vel violarum poſitarum primo: ⁊ dimittitur ſic poſtea per tres dies ponitur ad ignem ⁊ diſſoluitur ⁊ collocatur ⁊ appellatur tunc mel roſatum collatum vel mel violatum coctum ⁊ datur cum aqua frigida in eſtate ⁊ calida in hyeme contra materiã compoſitam vel frigidam in loco ſirupi. ſi autem non collatur fortioris eſt operationis in egritudinibus ſtomaci ⁊ in teſtinorum in alijs autẽ minime. Conditum de margaritis: qđ appellatur diamargariton. valet triſtibus ⁊ habentibus tremorem cordis ⁊ pulſum ⁊ omnem debilitatem cordis ⁊ ſtomaci ſic fit. ℞e. gariofo. cinamomi galãge ſpice ligni aloes trociſci diarodõ trociſci diaui an. ʒ. v. nucis indice macis antofolij alipte muſcate zedoarie reubarbari ſtoracis calamite an. ʒ. i. margaritarum perforatarum ⁊ non perforatarum. zinziberis oſſis de corde cerui. vel loco eius karabe vel corali rubei limature eboris vel oſſis elefantis blacte bizãtie an. ʒ. v. muſci ambre cardamomi leuiſtici ſemis baſiliconis an. ℈. i. minus granis duobus amphore. gra. vj. conficiantur cum melle roſato aut cũ ſirupo facto de zucharo cuminate. datur ĩ hyeme cum vino in eſtate cum aqua ro. vel frigida.

Alipta confecta que iactratur in hoc cõfecto ſic fit. ℞eci. laudani boni. ℥. iij. ſtoracis calamite. ʒ. v. ſtoracis rubee. ℥. i. ligni aloes bõi. ℥. ij. ambre vel muſci. ʒ. i. confice ſic pone diebus canicularibus laudanum ⁊ ſtoracem rubeam ⁊ calamitam in catino ad ſolem ⁊ dimitte tã diu qđ diſſoluatur: ⁊ cum incipit diſſolui pone ĩ mortario calido ⁊ permiſce ea ſimul cũ piſtello calido ferreo: ⁊ tunc adde puluerem cãphore ⁊ ligni aloes: poſt ea adde muſcũ vel ambrã diſſolutã cũ. ʒ. iij. aque roſate: ſed nõ adde totã aquã roſatã diſſolutã cum muſco ſed aliqd de ea ſerua aliã: ⁊ vnge marmorem cum aqua q̃ remanſit: ⁊ fac de cõfectione illa formãs cũ manu ſup marmorẽ inunctã ex aq̃ roſata. in modũ lũbrici: vel in modũ alicuius longitudinis ⁊ ſit vnaq̃q̃ lõgitudo. ʒ. i. ⁊ non plus.

Cõfectio de roſis ⁊ appellatur diarodõ abbatis: ⁊ datur ycterícis ⁊ epaticis ptiſicis ethicis cãdiacis ex cã calida: ꝯualaſcentibus ex acutis ⁊ longis infirmitatibus ſic fit. ℞e. ſãdali rubei: ʒ. v. dragagãti gũi arabici: ſpodij an. ℈. ij. aſſari ſpice maſticis: cardamomi croci ligni aloes gariof galie muſcate aniſi. fenugreci cinamomi ſuci ligricie reubarbari ſemis baſilicõis: berberis ſcariole portulace citrulli mellõis cucurbite cucumeris an. ℈. i. margaritarũ oſſis de corde cerui. an. ℈. v. zuchari albi roſarum. an. ℥. i. ʒ. iij. cãphore. gra. vi. muſci ſi volueris ipſum facere odoriferum gra. iij. v. cõficiãtur cũ ſirupo fcõ ex aq̃ decoctionis. roſarum datur mãe ⁊ ſero cũ aq̃ fria. ſunt quidã q ponũt ĩ iſta ꝯpoſitõe etiã ptẽ ℈ vnius cãphore: ſed ñ placet nobis facit. n. dolorẽ capitis ⁊ abominationẽ ⁊ nauſeam ⁊ hec certificauit experimẽtum ⁊ vſus eius. Idẽ dicimus de cãphora ĩ triaſandalo qđ nullomodo ponatur in aliquo iſtorum aliquid de camphora.

Confectio de ſandalis ⁊ appellatur triaſandalũ. ⁊ datur ꝯ calorẽ ſtomaci ⁊ epatis piſicis: yctericis pacientibus acutas ⁊ tricianarijs ſic fit. ℞eci. ſandali rubei. ʒ. viij. roſarum zuchari. an. ʒ. vi. reubarbari ſpodi. ſuci liquiricie: citrulli mellonis cucumeris ſcariole. an. ʒ. j. v. cãphore. ʒ. i. ſm quoſdam ⁊ ſm quoſdã camphore gr. iiij. ⁊ hec melius ad guſtum.

Aliud vero fortius infriat conficiatur cum aq̃ decoctiõis roſarum ru. q̃ ſi q̃dã q̃ addũt ĩ iſta cõpoſitiõe. ℈. i. camphore. Cõditum noſtrum qđ appellatur zinziberis ſic fit. ℞ecipe. zinziberis albi mundati an cocti neq̃ exſicati. ʒ. ij. liquiricie munndate. ℥. v. melegete gariof. nucis muſcate cardamoni an. ʒ. ij. fiat electuariũ. cũ ſirupo facto ex lib. iiij. zuchari hyeme vel. viij. lib. zucharũ eſtate vel. vi. lib. zuchari albi in tẽporibus medijs: valet habẽtibus catarrum ⁊ tuſſim ex materia fria viſcoſa ⁊ cruda: et ꝯfortat ſtomacũ cor cerebrum ſũmitur ad modũ nucis ſero et mane. bibitur poſt illud aq̃ fria in eſtate: ⁊ hyeme vinum lipbatũ actu calm.

Diapenidiõ cõe hoc eſt quo cõiter vtitur ſic fit. ℞e. pediorum. ʒ. vj. ⁊. v. pinearum amigdalarum mũdatarum ſeminis papaueris albi. an. ʒ. iiij. ℥. j. cinamomi gariofilorum ziziberis ſuci liquiricie dragaganti gũi arabici amili ſemis citrulli mellõis cucumeris: cucurbite purgati. an. ʒ. j. v. decoq̃tur viole in aq̃ ⁊ cũ illa aq̃ fiat ſiropus decoctus ad modũ ſtomaticũ ⁊ fit zucharum lib. i. valet in oĩ tuſſi cum febri. ⁊ ſine febri datum cũ aq̃ decoctionis penidiorum ⁊ piearum ⁊ amigdalarũ quãdo erit cũ febri ⁊ ſine febri datur cũ aqua decoctionis zinziberis ⁊ mellis mane ⁊ ſero.

Electuariũ qđ appellatur diadragagantum ſic fit. ℞e. diadragagãti albi. ʒ. ij. gui arabici. ℥. ix. ʒ. ij. pẽidij. ℥. iiij. ſemianis citruli mellonis cucurbite purgati. an. ʒ. ij. amidi. ℥. v. ligricie. ʒ. ij. ꝯficiatur cũ ſiru. fcõ ex aq̃ decoctiõis violarum ⁊ decoquatur vt ſtomacũ: datur mane ⁊ ſero ĩ pueris cũ febre ⁊ abſq̃ febre ⁊ ĩ tuſſi ſica cũ aq̃ decoctionis gui arabici ⁊ pẽidiorum. fiat ſirupus huius electuarij cũ lib. i. zuchari.

Cõditũ nr̃m qđ appellatur diagalãga ſic fit. ℞. galãge. ℥. iij. liquiricie mũdate. ℥. i. ziziberis pipis lõgi yſopi gariofo. cardamõi nucis muſcate: an. ʒ. ij paſſularum. ʒ. i. v conficitur ex lib. iiij. zuchari ĩ hyeme eſtate viij. medijs tẽporibus ex. vi. zuchari valet epaticis ſpleneticis ⁊ hñtibus ſtomacũ hũidũ ꝯfortat nutritiua ⁊ facit appetere cibũ: ⁊ aperit opilationes meſaicarum: ⁊ ꝯfortat veſicã ⁊ renes. et datur ad modum nucis mane ⁊ ſero: ⁊ bibatur poſt illud vinũ album calm ĩ hyeme: et frigidũ ĩ eſtate purum tñ parum in quantitate.

Cõditũ nr̃m de vĩo qđ bibitur ĩ hyeme: ⁊ valet ſenibus ⁊ hñtibus neruos frios ⁊ mẽbra fria ĩ iſta potatiõe q̃ñ fit intrãt. ℥. ij. ⁊. ℈. i. cũ largo põdere ſpẽrum p q̃libet li. mellis diſpumati ⁊ ſic fit. ℞e. vnũ ſextariũ vini ſm cremonẽſes. vel vnũ q̃rtariũ vini de medio ſm veronenſes vel ſm oẽs gẽtes duodecimã ptẽ vnius plauſtri vini mellis diſpũati. li. xxv. cinamõi. ℥. iij. ſpice. ℥. ij gariof. ʒ. iij. ziziberis. ℥. v. galãge. ʒ. iij. zedoarie. ʒ. i. croci. ʒ. i. folij. ℥. v. pipis. ℥. i. ligricie. ℥ v. nucis muſchate maſticis. an. ℥. v. fiat puluis ex oĩbus ⁊ miſceatur cũ vĩo ⁊ melle in vna brẽta vel tina agitãdo cũ magno ligno ſciſſo ĩ q̃ttuor ptes per vnã horã: ⁊ reponatur ĩ vaſe ⁊ vtere cõfortat enim ſtomacũ: ⁊ aperit opilatiões epatis ⁊ ſplenis: ẽt curat eius q̃rtanã: ⁊ ſumitur ĩ oĩ hora. fit ſecundũ aliũ modũ ẽt ex pte ꝓportiõis ſpẽrum q̃titas tñ vini ⁊ mellis nõ mutatur. ℞e. pipis. ʒ. ij. cinamõi. ℥. i. ⁊. ℈. viij. ziziberis. ℥. i. cardamõi. ℈. viij. folij. ℈. iiij. galãge. ℈. v. garof. ℈. ij. maſticis. ℈. i. ſpice. ℈. v. zaffrani. ℈. i. nucis muſchate. ʒ. i. ⁊. ℈. i. In hac potitiõe q̃ñ fit intrant. ʒ. ij. ⁊. ℈. i. ſpẽrum cũ largo põdẽ p q̃libet li. mellis diſpũati. Uel aliter. ℞e. cinamõi electi. ℥ iiij. ſpice. ℈. i: gariof. ℥. v. ziziberis. ℥. i. cardamõi. ℥. v. galange. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. zedoarie. ʒ. i. ⁊. ℈. i. zaffrãi. ʒ. i. ⁊. ℈. i. folij. ℥. v. pipis. ʒ. v. ⁊. ℈. i. fiat vt dcũm ẽ ĩ pmo mõ. In hac potitiõe ĩtrãt p q̃libet li. mell. ʒ. ij. ſpẽrum cũ largo põdere.

Conditum noſtrum đ cardamõis ſic fit. ℞e. galãge calami arõatici. ziziberis ciamõi pipis longi. an. ʒ. ij. maſticis. ʒ. v. cardãoi ℥. i. gario. nucis

muſchate folij melegete cucube añ. ʒ. s. reubarba
ri. ʒ. i. s. macis zaffrani añ. ℈. ii. paſſulaꝝ. ℥. i. s.
cōdiant̃ cū ſyrupo facto ex aqua decoctōis roſaꝝ
cū. lī. v. h̄ enī ꝯditū ſtomachū cōfortat ⁊ digeſtio
nē: ⁊ excitat appetitū ⁊ apperit oppillatōes epatꝫ
⁊ meſaraicaꝝ et ſplenis: ⁊ valet ydropcis ex omni
cauſa ⁊ colorē efficit bonū et cōfert in omnibus
egritudinibꝰ nutritiuoꝝ ex cauſa frigida: ⁊ ſpecia
liter in quibꝰ requirit̃ ꝯfortatio caliditatis natu-
ralis ⁊ cōfortat renes ⁊ veſicā et appit viā ipſoꝝ
⁊ in omni mēbro corꝑis digeſtionē ꝯfortat ⁊ voca
tur electuariū de cardamomis cōſeruans humi-
ditatē naturalē ⁊ accidētalē reſſoluit poſſet in hye
me cōfici cū melle loco zuchari dat̃ ad modū nu
cis in aurora et ante cenā: ⁊ bibit̃ poſt illud aliqd
vini odoriferi paꝝ tamē: et ē exptū in his omni
bus in vtroqꝫ ſexu. Cōditū noſtrū de peonia ſic
fit. ℞ eci. peonie. ℥. i. macis ſpice croci corali rubei
margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ maſticis añ. ʒ. s. mirtilo
rū. ℥. i. s. cinamomi nuciſmuchate gariofiloꝝ fo
lij zinziberis piperis longi cardamomi melegete
añ. ʒ. ii. liquiritie. ʒ. v. anacardi. ℥. i. s. muſci am-
bre añ gra. vi. terrant̃ ⁊ cribrent̃ optime ⁊ ꝯfician
tur cū melle diſpumato bñ cocto vel cū ſyrupo
bene cocto facto cum. lī. viii. zuchari: h̄ conditum
valet ad epilenſiam: ⁊ paleſim ⁊ ſpaſmum de re-
pletione ⁊ ad omnem egritudinē frigidam in qua
calefactio ſit neceſſaria: ⁊ delet dolorem ventris
ex ventoſitate: ⁊ cōſeruat memoriā: ⁊ remouet ob-
liuionē: ⁊ ſenſus hebetis curat datur ad modū nu
cis in aurora: ⁊ poſt illud bibit̃ aqua mellis vel vi
nū limphatū: pōt ēt dari ſero comede cum itur
dormitū: ⁊ erit vtile. Conditū noſtrū de pineis
ſic fit: ſument̃ pinee mundate. lī. i. croci. ʒ. ii. car-
damomi: gariofilorū nuciſmuſchate folij cubebe
cinamomi electi añ. ʒ. i. conficiant̃ ſic: terrant̃ ſpe
cies ꝑter crocū et cribret̃: poſtea diſſoluat̃ crocus
cū ꝑua quātitate aque decoctōis liquiritie ꝯcuſſe
⁊ cū illa aqua diſſoluant̃. lī. iii. zuchari: ⁊ fiet ſy-
rupus coctus vt ſyrupus cuminate vl̃ ſtomaticon
⁊ cū coctus fuerit deponat̃ ab igne ⁊ agitādo cū
ſpatula lignea leuiter incorporent̃ ſecū in lebete
pinee mundate integre et ꝓbiciat̃ ſup marmorē
inunctā cū pēna ex aqua roſata in qua ſit aliquid
muſci diſſoluti valet h̄ ꝑiſicis tuſſientibꝰ ⁊ cardia
cis: ſed inuentū ſuit q: addit in coitu et deſideriū
multiplicat ⁊ pulmonē ⁊ cor letificat ⁊ ridere facit
Cōditū qḋ appellat̃ ſtomaticon ſic fit. ℞. cinamo-
mi zinziberis añ. ʒ. ii. gariofiloꝝ galange añ. ʒ. i.
nuciſmuſchate ſpice ligni aloes cardamomi ma-
cis añ. ʒ. s. fiat puluis cribratus et fiat ſyrupꝰ coc-
tus in vinino ex aqua decoctōis roſaꝝ cū. lī. ii. zu
chari: ⁊ ꝯficiant̃ in lebete poſtqꝫ lebes remotꝰ fu-
erit ab igne ⁊ ꝓiciant̃ ſup marmorē. valet ſtoma
ticis ⁊ ꝯfortat digeſtionē ī ſtomacho ⁊ epate ⁊ om
nibꝰ nutritiuis. Si aūt volueris facere ipm laxa-
tiuū purgatiuū colere: pone in vna quaqꝫ. lī. ℥. i.
ſcamonee electe vel. ℥. ii. turbit electi ſi laxatiuū
flegmatis ⁊ humoꝝ flegmaticoꝝ facere volueris.
Doſis eius cū fuerit laxatiuū ē. ℥. s. vel. ʒ. iii. plus
et minus ſm naturā recipiētis in aurora vel ante
diē ꝑ horā ⁊ plus. Cōfectū de galanga in quo in-
trat aūꝝ ſic fit. ℞. galange. ℥. ii. cinamomi gario-
filoꝝ carpobalſami cardamomi nuciſmuſchate zin
ziberis añ. ʒ. i. piꝑis petroſilini ſeminis apij ſemi-
nis baſiliconis ligni aloes macis dragagāti oſſis
de corde cerui ſandali rubei añ. ʒ. ii. croci margari
tarū corali rubei ſucci liquiritie zedoarie añ. ʒ. i. ro
ſaꝝ. ʒ. ii. penidij. ℥. ii. zuchari duri. lī. i. paſſularū
℥. iiii. cōficiant̃ cū ſyrupo facto ex aqua decoctōis
roſaꝝ rubeaꝝ cū. lī. vi. zuchari: ⁊ addant̃ cū ſpe
ciebus auri ꝑfecti. ℈. iii. ⁊. ℈. i. muſci: ſed muſcꝰ

ponat̃ ſup conditū in fine cū aqua roſata ⁊ deco
quitur ſyrupus ad modū cuminate: valet h̄ melan
colicis ⁊ ſpleneticis ⁊ epilenticis cardiacis paleti-
cis habentibus frigiditatē ſtomachi: ⁊ omnibus
egritudinibus de cauſa frigida datur in modū nu
cis in aurora bibitur poſt illud aliquid boni vini
odoriferi.

Caplm. xvij. de pulueribus.

P Aluis com munis cōtra vē toſitatē qui po-
nitur ſup legumina ⁊ cibaria quadra-
geſimalia ſic fit. ℞. ſeminis aniſi ame-
os amomi carui petroſilini calamenti
pulegij añ. ℥. vi. ſiſileos. ℥. i. s. apij. ℥. ii. leuiſtici.
ʒ. ii. origani. ℥. iij. cimini piperis añ. ʒ. iij. cinamo
mi zinziberis añ. ℥. s. ⁊. ʒ. ij. liquiritie mundate a
cortice ſuo. lī. i. piſtent̃ omnia ⁊ cribrent̃ perfecte
⁊ ſubtiliſſime: hic enī pulūs ſtomachū letificat ⁊
cibos groſſos adiuuat ad digerendū: ⁊ ventoſita-
tem diſſoluit ⁊ carminant. ⁊ vrinā prouocat: ⁊ ap-
perit opillationes meſaraicaꝝ ⁊ ſplenis et epatis
Alius ad idē. ℞. piperis. ℥. iij. ſeminis fenugreci
ʒ. iiij. ſiſileos ſeminis ſclaree ſeminis apij carui
ameos amomi eufragie. ʒ. ij. liquiritie mundate.
℥. iij. fiat puluis cribratus clarificat enim viſum
vſus huius pulueris ⁊ ventoſitatē diſſoluit. Aliud
quē probauimus ⁊ vſi fuimus tēporibus noſtris
ſpecialiter poſt comeſtionē vel in fine comeſtiōis
ſic fit. ℞. ſeminis fenugreci. lī. i. piperis longi. ℥.
i. fiat puluis cribratus hic enī puluis de ꝓprie-
tate viſum clarificat ⁊ conſeruat ⁊ addit̃ in coitū:
et ventoſitatē generatā a leguminibus remouet ⁊
equat piſces in diſpoſitione ipſoꝝ: quidā addunt
in h̄ puluere. ℥. i. ſeminis ſclaree ⁊ bene faciunt ſed
tunc nō eſt ſic delectabilis ad guſtū ſed eſt maioris
opationis. Alius ad idē. ℞. ſeminis fenugreci. lī.
i. ſeminis ſclaree ſiſileos piperis iuniperi yreos
eufragie añ. ʒ. i. terrant̃ omnia ⁊ cribrent̃. Doſis
iſtius pulueris eſt. ʒ. ij. ⁊ ſuperioris ſimiliter: ⁊ da
tur cū vino limphato vel aqua vel vino vel brodio
ſm qḋ dari ⁊ recipi pōt melius nā vſus iſtius ⁊ ſu-
perioris viſum inducit iuuenilē. Aliud. ℞. rute ſic
ce celidonie ſicce eufragie ſicce añ. ℥. i. i. ſeminis fe-
nugreci. ʒ. ij. ſiſileos carui añ. ℥. i. cinamomi electi
ʒ. ij. piperis longi cubebe carpobalſami añ. ℥. s.
ſeminis ſclaree. ℥. i. s. ſeminis apij. ʒ. iij. fiat pul-
uis optime cribratus: vſus huius pulueris viſum
cōſeruat ⁊ acuit ⁊ ventoſitatē remouet ⁊ vrinā pro
uocat ponit̃ enim ſup omnia cibaria ⁊ ſumitur de
eo omni mane in aurora. ʒ. i. cū aqua vel vino de-
coctionis fenugreci vel ſclaree: ⁊ cōſeruat viſum ⁊
acuit. Puluis imꝑatoris qui ponit̃ ſup omnia ci-
baria q̇drageſimalia: ⁊ q̄ vēto ſunt ſic fit. ℞. cina-
momi electi. ℥. iiij. zinziberis. ʒ. s. cardamomi ga
riofiloꝝ nuciſmuſchate: folij cubebe galāge liqri-
tie piꝑis lōgi añ. ʒ. s. ſe. fenugreci ſe. ſclaree añ. ʒ.
vi. fiat puluis cribratꝰ cū quo miſceant̃. ℥. iiij. zu-
chari duri albiſſimi: cōſeruat enī viſum ⁊ acuit: ⁊
diſſoluit ventoſitatē et digeſtionē in ſtomacho ⁊
nutritiuis augumentat: et odorē oris ⁊ colorē bo-
num efficit. Puluis qui fit propter cōualeſcentes
et lente febrientes ſic fit. ℞. cinamomi electi. ʒ. i.
cardamomi. ℥. i. gariofiloꝝ nuciſmuſcha. folij añ.
ʒ. s. croci. ℈. ij. galāge. ℈. i. liqritie mūdate. ℥. s.
fiat puluis cribratꝰ hic puluis adiuuat digeſtiōē
⁊ nutritiua: ⁊ ꝓprie epar cōfortat: ⁊ humiditatem
ſubſtantialē cōſeruat: ⁊ accindētalē cōſumit ⁊ reſ-
soluit: ⁊ cū h̄ excitat appetitū in ſecūda mēſa. aliꝰ
ad idē quē faciebamꝰ domino marchioni pelauici
no tempore quadrageſimali ⁊ ponebat ipſum ſup
omnia cibaria ſic fit. ℞e. cinamomi. ʒ. iiij. piꝑis.
℥. iii. zīziberis. ʒ. s. cardamomi gario. nuciſmuſ.

folij galange cucube liquiritie pipis longi añ. ℥. ſ.
ſeminis fenugreci. ʒ. vi. fiat puluis cribratus cum
quo adiungant. ℥. iiij. zuchari albiſſimi plus ⁊ mi
nus ad voluntatē recipientis: cōſeruat viſuꝫ ⁊ acuit
⁊ diſſoluit ventoſitatē ⁊ digeſtionē in ſtomacho et
nutritiuis augumentat: ⁊ odorē oris ⁊ colorē effi-
cit bonum addit in coitu.

Capl'm. xviij. de trociſcis.

Rociſcorum
cōfectio q̄ gal
lia muſchate:
t
appellat̄ ſic fit. ℞. maſticis. ʒ. ii. gūmi
arabici. ʒ. j. cāphore. ℈. j. terrant̄ ⁊ fi
ant trociſci cū aqua roſata ⁊ exiccentur
in vmbra: poſt exiccationē tere eos ⁊ cōmiſce eos in
oleo in quo bulite fuerint ſpecies iſte h modo fit.
℞. olei ſanbucini vel de lilio. ℥. iiij. cinamomi ga
riofiloꝝ nucis muſchate añ. ℥. ſ. bulīāt omnia iſta
ad inuicē donec medietas olei ſit cōſumpta: tūc col
letur et incorporet̄ malaſando cū manibus cū ſpe-
ciebus ſupradictis ⁊ fiant trociſci ⁊ fiat vnuſquiſq̄ꝫ
trociſcus. ʒ. i. ⁊ in fine vngat̄ vnuſquiſq̄ꝫ cū aq ro
ſata in qua muſcus fuerit diſſolutus intrant tales
trociſci in medicinis electis que valent ad egritudi
nes cordis ⁊ cerebri ⁊ nutritiuoꝝ. Trociſci diaro-
don qui intrant in diamargariton ſic fiunt. ℞. ro
ſaꝝ rubeaꝝ viridiū. ʒ. iiij. ſpodij. ʒ. ij. ſandali ru-
bei. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. ⁊ gra. ij. croci. ʒ. ij. ⁊ gra. viij. cam
phore gra. xij. terrant̄ ⁊ piſtent̄ roſe recentes in
pila: pfecto modo deinde miſceant̄ alie ſpecies cō-
trite p ſe cū roſis ſꝫ q melius miſceri poſſunt pre
ter camphorā vltimo addat̄ cāphora: ⁊ informent̄
trociſci cum aqua roſato ⁊ fiant trociſci: ⁊ ſit vnus
quiſq̄ꝫ. ʒ. j. ſ. trociſci diaui qui intrant ſimiliter in
di a margariton ſic fiunt. ℞. violaꝝ viridium. ʒ.
v. amili. ʒ. iiij. papaueris albi. ʒ. ii. ⁊. ℈. j. ſemis
plantaginis. ʒ. j. reubarbari. ℈. v. balſami. ℈. j.
piſtent̄ viole vltime ⁊ cū eis incorporent̄ alie ſpe-
cies cōtrite: ⁊ in fine addat̄ muſcus diſſolut᷒ cū aq̄
roſata ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ trociſci. ʒ. j. ſ. exiccentur in
vmbra. Trociſci de roſis ſic fiunt. ℞. roſaꝝ rube
arū. ʒ. v. ſpice maſticis añ. ʒ. j. ſ. informent̄ troci-
ſci cū vino vel roſis viridib᷒ ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. ij.
valent ad dolorē ſtomachi ⁊ febre flegmaticas in
quib᷒ ē humor colericus ⁊ ad inflāmationē anhe-
litus ⁊ malitiā digeſtionis. Trociſci alij de roſis
ſic fiunt. ℞. roſaꝝ. ʒ. iii. ligni aloes ſpice maſticis
caſſie lignee ſquinanti cinamomi abſinthij añ. ʒ. j.
informent̄ cū vino veteri: ⁊ ſit vnuſq̄ſq̄ꝫ. ʒ. ii. dan
tur in potu cū aqua decoctionis radicū petroſilini
apij ⁊ fenugreci valent dolorib᷒ ſtomachi ⁊ mali-
tie digeſtiōis ⁊ inflationi ⁊ inceptione ydropiſis ⁊
in febrib᷒ antiquis erraticis vel ſpleneticis: et de-
bent dari poſt purgatōes in aurora ante horā ac-
ceſſionis. Trociſci ad quartanā. ℞. abſinthij eu-
patorij coſti zedoarie verni cis ameos ariſtologie
ſcordeon mirrhe euforbij añ. aur̄. i. aloes bdelij pi
retri ſcrapini oppoponacis ſemis cicute acori amo
mi añ. ʒ. i. infundant̄ ſerapinū ⁊ oppoponacū i vi-
no: ⁊ moueant̄ ⁊ terrant̄ medicine ⁊ cribrent̄ ⁊ cō-
ficiantur ⁊ fiant trociſci: ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ trociſcus
aur̄. i. dat̄ in aurora die acceſſionis cū aqua decoc-
tionis raffani ēt. ℥. i. oximellis cōpoſiti: nō debent
dari iſti trociſci niſi poſt purgationē vel purgatio
nes ⁊ in corporib᷒ fortib᷒ ⁊ fortis virtutis: faciunt
enīꝫ cōuerti quartanā in tetianā ⁊ poſt illud curat̄
tertiana vt dictū ē capitulo de tertiana: eradicant
tales trociſci quartanā in tpe valde breui. Troci-
ſci ſtelle ſic fiūt. ℞. mirrhe caſtorei ſpice caſſie ter
re ſigillate ⁊ corticū mandragore añ. ʒ. iiii. opij cro
ci coſti ſtelle terre. i. talk añ. ʒ. v. papaueris albi.
ʒ. vi. dauci ſiſileos aniſi ſeminis iuſquiami albi ſto
racis liquide ſeminis: apij añ. ʒ. iii. infunde gūmas

in vino odorifero: et tere medicinas et cum eo fac
trociſcos et ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. ſ. vel. ʒ. i. et exiccen-
tur in vmbra tales trociſci ⁊ nominant̄ trociſci ſtel
le qui nō pmittunt vitā recedere: cōueniunt ſtoma
cho recipienti ſuperfluitates expulſas ex reliquis
membris et aufert eructuationē acetoſaꝫ: ⁊ liniun
tur ſup frontē cū oleo roſato et aliquātulo aceti ſe
dant dolorē capitis cōferūt ad catarros: et dolorē
dentiū ſi ponat̄ vnus eoꝝ ſup dente corroſo: et cō
ferunt ad dolorē auris: ⁊ ad ſputū ſanguinis ⁊ cur
ſum eius ex omni morbo: ⁊ ad tuſſiꝫ cronicā ⁊ con
ferunt ad febres piodicas ſi ſumant̄ in potu cū aq̄
maiorane: ⁊ ad venena ex pcuſſione bibiti cū aqua
vite. Trociſci ad delendū vngulā ⁊ remouendum
ſcabieꝫ ⁊ ſebel et cōſtringens lacrimas ſic fit. ℞.
viridis eris. ʒ. iii. vitreoli eris de quo fit encauſtꝝ
aduſti. ʒ. vi. arſenici rubei baurach. ſpume maris
añ. ʒ. i. ſalis armoniaci. ʒ. ſ. armoniaci. ʒ. ii. diſſol
uatur armoniacū in ſucco rute ⁊ ſpecies ex eo con
ſpergantur et fiant trociſci: ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. ii.
Trociſci de calcamento qui cōferunt vngule ⁊ cō-
ſtringunt lacrimas: ⁊ delent pannū ſic fiunt. ℞.
eris vſti vitreoli de quo fit encauſtruꝫ añ. ʒ. vi. flo
ris eris. ʒ. ii. ſalis armoniaci baurach arſenici ſub
limati añ. ʒ. i. terrant̄ et dimittant̄ ſic per ebdoma
dam: ⁊ fiant ex eis trociſci: cū ſucco rute: iſti auteꝫ
trociſci ⁊ omnes medicine cōuenientes ad oculos
qui ſunt in dura ſubſtantia vel in modū pulueris
debent cōteri ſup marmorē ter vel quater vt alco
fol: ⁊ cribrari cū petia ſubtiliſſima hora qua in ocu
lum ponunt̄. Trociſci de mirrha aleuiantes ptuꝫ
⁊ pvocantes mēſtrua ſic fiunt. ℞. cinamomi mir
rhe añ. ʒ. ii. ſ. folioꝝ rute ſiccoꝝ: calamenti carui
pulegij rubee aſſe: ſerapini oppoponaci añ. ʒ. ii. fi
ant trociſci ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. ii. ⁊ datur in aurora
cuꝫ vino vel aqua decoctionis ſauine. Trociſci de
gūmis aleuiantes ptum ⁊ prouocantes menſtrua
et qui extrahunt fetuꝫ ſtatiꝫ ſic fiunt. ℞e. mirrhe
oppoponaci ſerapini galbani añ. ʒ. i. aſſe. ʒ. ſ. fiāt
trociſci cuꝫ ſucco rute ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. ii. dat̄ in
potu cū aqua decoctionis fenugreci dactiloꝝ ⁊ ru
te: ⁊ ſit ex eis ſuffumigatio omni hora. Ad idē. ℞.
ciclaminis elebori albi calamēti ſerapini euforbij
fiant trociſci cū aqua ſauine: ⁊ ſupponant̄ in vuluā
educunt fetuꝫ viuū ⁊ mortuuꝫ: ⁊ menſtrua prouo
cant. Itē ad idē. ℞. euforbij. ʒ. ii. ⁊ terrant̄ bene
et ſuppōat̄ ſexta. ʒ. vnius cū lana: educit mēſtrua
et fetū mortuū ⁊ viuū: ⁊ talis medicina non debet
dimitti ad plus niſi p horā eo q faceret fluere ſan
guinē indebite qui ſic fit curreret̄ cōſtringatur vt
dictū ē in capitulo de fluxu menſtruoꝝ. Trociſci
cōtra ardorē vrine ⁊ vlcera renū ⁊ veſice ſic fiunt.
℞. ſeminis mellonis cucumeris cucurbitaꝝ lactu
caruꝫ ſeminis portulace ſeminis papaueris albi
endiuie iuſquiami ſemi. apij ameos amomi ſangui
nis dracōis: corticū mādragore añ. ʒ. i. zuchari al
bi duri liquiritie añ. ʒ. ſ. terrant̄ ⁊ cribrentur ⁊ in
corporentur cū mucillagine pſilij ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ
ʒ. i. ſ. Trociſci alij ad vlcera renū et veſice qui dan
tur cōtra ardorem vrine: ⁊ ſedant dolorem ⁊ ē in
eis cōfortatio ⁊ lenitas: ⁊ vocant̄ trociſci de alke-
kengi ſic fiūt. ℞. ſeminis citrulli. ʒ. x. boli armeni
gūmi arabici thuris ſanguis dracōis ſemi. papa-
ueris albi amig. excorticataꝝ ſucci ligritie amili:
dragagāti oium añ. ʒ. x. ſemi. apij. ʒ. ii. granatoꝝ
ſolatri facientꝫ ioculaſ ru. ʒ. iii. opij. ʒ. i. fiāt trociſci
cuꝫ mucillagine pſilij ⁊ ſit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. i. ſ. Tro-
ciſci alij ad idē. Recipe ſeminis mellonis excorti-
cati. ʒ. x. ſeminis citrulli. ʒ. v. ſeminis cucurbite ſe
minis portulace ſeminis iuſquiami albi ſeminis al
tee amigdalaꝝ excorticataꝝ dragāti amili ſucci li
quiritie papaueris albi boli armeni ſeminis apij

añ. ʒ. j. opij. ʒ. j. fiant trociſci cū mucillagine pſilij: ⁊ ſit vnuſquiſqꝫ. ʒ. j. s. Trociſci alij ad idē. ℞. ſeminis mellonis excorticati. ʒ. x. ſeminis citrulli cucurbite portulace papaueris albi añ. ʒ. j. ſeminis iuſquiami albi. ℈. ij. zuchari albiſſimi. ℥. s. fiant trociſci cū mucillagīe pſilij ſit vnuſqſqꝫ. ʒ. j. s. omnes iſti trociſci dantˀ cuꝫ ſyrupo facto cōtra ardorē vrine capitulo de ſyrupis in aurora ⁊ ante cenā ⁊ cū aqua decoctionis lactucaꝝ vel endiuie extingunt eniꝫ mirabiliter ardorē vrine ⁊ ſanant vlcera: vel cōſeruant vt nō cōuertantˀ in maiorē leſioneꝫ ⁊ ea incarnant. Si nimis retineretˀ vrina daretur tūc cū aqua decoctionis radicū apij ⁊ eius herbe fenugreci ⁊ petroſilini. ⁊ tūc magis ꝓuocat vrinam. Trociſci de karabe ad abſcindendū ſanguinem mēſtruū nimis fluentē ⁊ emoroydas ⁊ omnē fluxuꝫ ſanguinis vndecūqꝫ veniat ſic fiunt. Reci. karabe gūmi nucis ⁊ lacte balauſtiaꝝ ſucci barbe yrcine añ. ʒ. v. thuris. ʒ. ij. opij. ʒ. j. agregentˀ cuꝫ mucillagine pſilij quoꝝ doſis ſit. ʒ. s. cū. ℥. j. ſucci vel aque ſumach. Trociſci de karabe alij ſic fiunt. Recipe thuris ſanguinis dracōis añ. ʒ. iij. ⁊. ℈. j. karabe. ʒ. v. ematitis terre ſigillate añ. ʒ. iiij. aluminis. ʒ. ij. s. balauſtie. ʒ. iij. opij. ʒ. j. raued ſeni. ʒ. ij. ex his omnib⁹ fiant trociſci cū ſucco plantaginis vel portulace: ⁊ ſit vnuſquiſqꝫ. ʒ. j. vel. s. datur ꝯ fluxum ſanguinis narriū ⁊ vomitū ſanguinis et ſputū ſanguinis ex quacūqꝫ cauſa fiant: et cōtra diſinteriā et fluxū colericū ventris cū aqua decoctionis portulace vel plantaginis ⁊ ſimiliū ⁊ ſumitˀ in aurora ⁊ ante cenā ⁊ cū febre ⁊ ſine febre. Trociſci de ſticados qui ꝓprie valent cōtra tremorē membroꝝ de ꝓprietate ⁊ paleſiꝫ ⁊ torturā ſic fiunt. ℞. ſticados. ℥. j. yſopi. ʒ. ij. peonie. ʒ. iij. fiant trociſci cū mucillagine dragaganti et melle roſato: et ſit vnuſquiſqꝫ in pondere aurˀ. j. datur in aurora cum aqua decoctionis ſticados ⁊ mellis.

Caplm. xviij. de pillulis.

Pillule ſtomatice alkindi q̄ cōfortant ſtomacū ⁊ faciūt appetere cibū: ⁊ ſunt valentes ad ſtomachū ⁊ epar ⁊ ſplenē: et mundificāt ſenſus ⁊ iteſtina ⁊ educunt ſuꝑfluitatē ex toto corpe videlicet colerā melācolia ⁊ flegma ſic fiūt. ℞. mirobalanoꝝ kebuloꝝ. ʒ. vi. ſalis indi agarici abſinthij ſcamonee ſubalbide añ. ʒ. iij. aſſari aniſi ſemīs apij añ. ʒ. ij. medule turbit albi mūdati. ʒ. xvij. epithimi cretēſis rubei mūdati recētꝫ. ʒ. v. pulueris pigre. ʒ. vij. gar. ʒ. j. fiāt pillule cū aq̄ decoctiōis pcidioꝝ q̄ tādiu bulliant donec ꝯuerſa fuerint in ſubſtātiā ſpiſſaꝫ ⁊ fiāt pillule ad modū ciceris magni. Doſis eaꝝ ē. ʒ. j. s. vl ʒ. j. Pillule cochie q̄ valēt ad dolorē capitis ⁊ ſpecialitˀ q fit ex materia frigida ⁊ ꝯpoſita: ⁊ ꝓpter h̄ remonēt catarꝝ ⁊ valēt in epilenſiā: obthalmia ⁊ omnib⁹ egritudinib⁹ auriū oculaꝝ et omniū īſtrumētoꝝ ſenſibiliū ſic fiūt. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. colloquintide. ʒ. iij. ⁊ tertiā ſcamonee. ʒ. ij. s. turbit ſticados añ. ʒ. v. fiāt pillule ad modū ciceris groſſi cū ſucco rute vel apij. Doſis eaꝝ ē. ʒ. j. s. vel. ʒ. j. pulueris pigre qui intrat in omnib⁹ pillulis q̄ hic fiunt ſic fit. ℞. pulueris roſaꝝ rubeaꝝ ſpice maſticis xilobalſami carpobalſami cinamomi caſſie lignee aſſari añ. ʒ. j. aloes. ʒ. xvi. fiat puluis cribrat⁹ ⁊ terratˀ aloes ꝑ ſe abſqꝫ alijs ſpecieb⁹. Pillule fetide almāſoris q̄ dantˀ in paleſi ⁊ omnib⁹ egritudinib⁹ frigidis capitis et ſunt optime ī tortura et podraga frigida antiq̄ et icidūt humorē crudū ⁊ q in iuncturis repitˀ ſic fiūt. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. pulpe coloquintide. ʒ. v. centauree minoris plantaginis ſeminis añ. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. s. caſtorei zinziberis aſſe fetide ſerapini oppoponaci tapſie ſinapis piperis añ. ʒ. j. diſſoluatˀ ſerapinū et aſſa cū ſucco porri vel rute vl aq̄ eius ex quib⁹ ꝯficiantˀ pillule ⁊ fiant groſſe ad modū ciceris. Doſis eaꝝ ē. ʒ. ij. vl. ʒ. j. s. plus et min⁹ ſm virtutē pillule de hermodactilis ad podagrā ⁊ artheticā calidā ſic fiūt. ℞. hermodactiloꝝ alboꝝ. ʒ. iij. aloes. ʒ. iii. ſcamōee. ℈. ij. ⁊ gra. v. ſeminis apij. ℈. s. conficiantˀ cū ſucco apij. Pillule de hermodactilis ad podagrā frigidā ⁊ arthethicā ſic fiūt. ℞. hermodactiloꝝ alboꝝ ſatyrion ſeminis plantaginis añ. ʒ. s. pulpe colloquintide bdelij añ. ʒ. j. et tertiā centauree minoris ʒ. s. euforbij caſtorei oppoponaci aſſe galbani añ. quartā. ʒ. j. piꝑis ſcamonee zinziberis ſinapis tapſie: añ. ℈. s. pulueris pigre. ʒ. j. cōficiantˀ cū ſucco porri vel apij fiāt groſſe ad modū ciceris. doſis eaꝝ ē. ʒ. j. s. vel. ʒ. j. Pillule bichichie q̄ valēt cōtra tuſſiꝫ ſiccā cū febre ⁊ abſqꝫ febre q̄ tuſſis fit ex acuitate materie fluētis a crebro vl q̄ fit ex humiditate fluēte ex cerebro cū ſui liquiditate ⁊ requirit in ſua cura inſpiſſationē ſue ſubſtātie ſic fiunt. ℞. ſucci liquiritie zuchari albi añ. ʒ. x. amili dragagāti amigdalaꝝ excorticataꝝ dulciū añ. ʒ. v. fiāt pillule groſſe q̄ teneantˀ ſub lingua donec diſſoluantˀ cū mucillagine ſeminis citonioꝝ. Pillule alie ad idē ſic fiūt. ℞. ſucci liqritie amili dragagāti amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ gummi arabici añ. ʒ. ij. zuchari. ʒ. v. fiant pillule groſſe ad modū ciceris. Pillule de ſtorace ad tuſſiꝫ q̄ inquietat hominē in nocte: ⁊ facit euigilare abſqꝫ caliditate: ⁊ inducunt ſomnū: ⁊ tuſſiꝫ ſedant ſic fiūt. ℞. mirrhe ſtoracis liquide opij añ. ʒ. ij. fiāt pillule vt piꝑ ⁊ ſumantˀ. ij. vel. iij. ī hora dormiēdi. Pillule de maſtice ⁊ aloe que dantˀ poſt cibū ⁊ añ ī hora omni ⁊ ſunt mūdificantes ſtomachū ⁊ ꝯferētes ad ſodā ⁊ ad faſtidiuꝫ ⁊ ad debilitatē appetit⁹ ſic fiūt. ℞. aloes. ʒ. iij. maſticis. ʒ. j. fiāt pillule cū ſucco ſolatri doſis ē. ʒ. j. vl s. ⁊ ſint groſſe ad modū ciceris: ſumitˀ de eis ſero hora dormiēdi q̄ſi ꝯtinue tres vl q̄ttuor ⁊ idē opātur ꝑ tp̄s. Pillule de reubarbaro q̄ valēt ꝯ omnē opilationē epatis ⁊ ſplenis ⁊ ſanāt ydropiſiꝫ ⁊ omneꝫ veteritiā cū opillatiōe ſic fiūt. ℞. reubarbari electi a cortice ſuo mūdati. ℥. j. terratˀ ⁊ cribretˀ et incorporetˀ cū ſucco apij ⁊ fiant pillule groſſe vt ciceꝛ ſumitˀ de ipſis pillulis omni diei aurora. ʒ. j. ⁊ poſt eā bibat. ℥. j. oximellis ꝯpoīti cū vino decoctiōis apij vel radicis eius. Si ꝑ h̄ incurreret patiens fluxū vētris abſtineat ab eis ꝑ dies aliquos tādiu q̄ natura ſit ꝯfortata ⁊ ꝯfirmata. Pillule fetide maiores ꝯferētes ad dolorē colice ⁊ podagre ⁊ dorſi ⁊ cruriū ⁊ reſſoluūt humorē viſcoſuꝫ groſſuꝫ in corpe ⁊ ꝯferūt omnib⁹ egritudinib⁹ ſplenis et melācolie ſic fiūt. ℞. bdelij ſerapini armoniaci oppopōaci ſeminis harmel pulpe collogntide aloes electi epithimi añ. ʒ. x. ſcamonee. ʒ. vi. cinamomi ſpice croci caſtorei añ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. infundantˀ gūme in aq̄ porri vel ſucco eius ⁊ fiāt groſſe vt ciceꝛ. Doſis eaꝝ ē. ʒ. j. s. vel. ʒ. j. ⁊ plus ⁊ min⁹ ſm virtutē. Pillule de aloe q̄s fecim⁹ ſic fiunt. ℞. maſticis ſpice caſſie lignee ligni aloes cubebe. añ. ℈. j. gariofiloꝝ folij añ. ℈. s. colloquintide agarici turbit electi hermodactili albi mūdati ſene epithimi añ. ʒ. s. elebori nigri. ʒ. j. reubarbari. ʒ. j. s. aloes. ʒ. iiij. ꝯficiantˀ cū ſucco rute in quo. ℈. ij. ſcamonee reſidētiā fecerint ꝑ noctē integrā. Doſis eaꝝ ē. ʒ. j. vl. ʒ. j. s. vel. ʒ. ij. ſm virtutē: hec pillule valent ad inflationē faciei ⁊ rubeā ⁊ nigrā ⁊ palliduꝫ cōtingentē ex eleuatione fumoꝝ a materia aduſta melācolica ⁊ ſalſa ⁊ colerica ⁊ ad deſcēſuꝫ humoꝝ a capite ⁊ valēt ad dolorē capitis ſiue fuerit ex cauſa calida: ſiue ex frigida ⁊ ad omnes egritudines oculoꝝ ⁊ capitis cū materia ⁊ abſqꝫ febre datur in ſero hora dormiendi ⁊ tunc nō eſt cenanduꝫ.

Oleum de ſcorpioni

bus ſic fit. ℞. ariſtologie gentiane ci
peri corticũ radicũ caparis añ. ʒ.j. pi
ſtent ⁊ ꝓbiciant i. lꝉ.j. olei amigdala
ni amari et dimittant ebdomada vna: deinde col
lentur et ponant in eo ſcorpiones decẽ ⁊ ſtent ſub
ſole tribus ebdomadis deinde collet ⁊ adminiſtre
tur in medicinis lapidũ renũ ⁊ veſice et puncturis
ſcorpionũ et venenoſoꝝ. Aliud ꝙ appellatur ſim
plex oleũ de ſcorpionibꝰ ſic fit. Accipiunt ſcorpio
nes decẽ ⁊ ponunt in. lꝉ.j. olei amigdalaꝝ amara
rum ⁊ ſub ſole dimittuntur tribus ebdomadis in
vaſe vitreo et tunc colletur et reſeruetur ſed h̄ in
cauſis dictis non eſt ita bone operationis vt oleũ
dictum ſuperius. Oleum nardinum ſiue de ſpi
ca ſic fit. ℞. olei. lꝉ.j. ſpice. ʒ.s. maſticis coſti cipe
ri ſquinanti calami aromatici añ. ʒ.j. h̄ omnia pul
uerizata in p̄dicto oleo poita ad ſolem ꝑ ebdoma
dam ore vaſis clauſo dimittant: deinde collent et
exprimant feces ⁊ ſcophe que in manibꝰ remanſe
rint emplaſtris cõfortantibꝰ ſtomachũ ⁊ neruos
admiſceant optime eniʒ ſunt: h̄ oleũ ſtomachũ cõ
fortat ⁊ neruos: ⁊ cibũ digerit ⁊ ventoſitatẽ remo
uet: ⁊ ſedant omnẽ dolorẽ cõtingentẽ ex cã frigi
da: ⁊ delet granfuʒ ſeu ſpaſmũ ꝑticularẽ ventoſuʒ
vl' fumoſuʒ. oleũ aliud nardinũ ſiue de ſpica ſic fit
℞. calami aromatici ciperi folioꝝ lauri xilobalſa
mi folij indi enule ſauine ſquinanti mirti cordumẽ
ti ſanſuci añ. ʒ.ij. terrant cõtritione groſſa ⁊ ꝓbi
ciant in vaſe ⁊ ſuꝑ ea vinũ ⁊ aqua infundat ſuꝑ ea
lꝉ. vij. s. olei cõmunis: decoquant lento igne in va
ſe duplici ſex horis ⁊ moueat hora omni deinde au
feratur ab igne ⁊ dimittat donec infrigidet: ⁊ col
letur oleũ ⁊ reſeruet ſemꝑ ĩtelligas ꝑ bulire in du
plici vaſe in quo ẽ oleũ cũ medicinis debet poni in
vaſa in quo erit aqua ⁊ ſuſpendi cũ filo vel aliquo
ligamine ita ꝙ vas olei ⁊ medicinaꝝ hora bulitio
nis aque natet ꝑ aquã vſqʒ ad horã decoctionis et
ſub vaſe in quo erit aqua ignis accẽdi debet: h̄. n.
oleũ eſt de melioribꝰ oleis ꝯferens ad omnẽ dolo
rem qui fit ex frigiditate in ventre: ⁊ ventoſitate in
trinſeca: ⁊ ſedat dolores auris frigidos et eos re
mouet: ⁊ aufert doloreʒ capitis ⁊ emigraneã facto
caputpurgio ex eo: ⁊ coloreʒ bonũ efficit: ⁊ aufert
colicã paſſioneʒ ⁊ punctionẽ ventoſam: ⁊ ꝯfert ad
dolores eaꝝ ⁊ ſedat dolores epatꝭ ⁊ ventris: ⁊ cale
facit matricẽ ⁊ iniicit in foramine virge et confert
renibus et veſice ⁊ ad mollificationem veſice.
Oleũ de maſtice ſic fit. ℞e. olei. lꝉ. iij. maſticis. ʒ.
vi. terrat maſtix ⁊ miſceat cuʒ oleo in vaſe vitreo:
⁊ buliat in vaſe duplici per horas ſex deponat ab
igne ⁊ dimittat ſic hoc eniʒ oleũ ꝯfert ad debilita
tem ſtomachi ⁊ apoſthemata eius ⁊ lenit duritiem
eius ⁊ nutritiuoꝝ. Oleum de coſto ſic fit. ℞. coſti
amari. ʒ.j. pipis piretri euforbij añ tertiã. ʒ.j. ſiue
℈. viij. caſtorei. ʒ. s. terrant ꝑfecte ⁊ cribrent et
miſceant cũ. ʒ. vi. olei laurini: h̄. n. ꝯfert paleſi tor
ture appopleſie ⁊ omnibꝰ egritudinibꝰ neruoꝝ: ⁊
eos mirabiliter calefacit: ⁊ ventoſitatẽ reſſoluit et
colicã frigidã ⁊ ventoſam. Oleũ coſtinũ aliud. ℞.
coſti amari. ʒ. x. folioꝝ praſij. ʒ. v. terrant groſſe:
⁊ infundant in vino in nocte: ⁊ ꝓbiciat ſuꝑ medi
cinas. lꝉ.j. s. olei cõmunis decoquat in vaſe dupli
ci donec cõſumat vinũ ⁊ oleũ remaneat: h̄ oleũ da
tur in potu ad frigus lacertoꝝ ⁊ ꝓprie ſtomachi ⁊
epatis: ⁊ apperit oppillatiões lacertoꝝ cõfortans
eos faciens colorẽ eſſe bonũ cõſeruans nigredinẽ
capiloꝝ ⁊ delet ventoſitatẽ ⁊ dolorẽ auris vento
ſum ⁊ frigidũ remouet. Oleuʒ de camomilla ſic fit
℞. olei cõmunis. lꝉ. ij. ſeminis fenugreci floruʒ ca
momille exiccatoꝝ in vmbra añ. ʒ. ij. ponantur iſta
duo in oleo in vaſe vitreo et dimittat ad ſolem die
bus. xl. h̄. n. oleuʒ temꝑate calefacit omne mẽbruʒ
et reſſoluit ſuꝑfluitas a mẽbris abſqʒ attractione.
Oleuʒ de lilio ſic fit. ℞. caſſie lignee coſti carpo
balſami maſticis añ. ʒ.j. gar. cinamomi añ. ʒ. s. cro
ci. ʒ.j. terre ⁊ ꝓbice in vaſe vitreo cum. lꝉ.j. s. olei
cõmunis ⁊ cũ lilijs numero triginta poſtqʒ ꝓiece
ris illud ꝙ eſt in eis de citrinitate ⁊ radice folioꝝ
eoꝝ ⁊ ponat in vmbra in loco tꝑato vſqʒ quo ſumat
oleuʒ virtutẽ eius ⁊ tunc adminiſtret: h̄. n. oleum
cõfert ad frigus matricis, ⁊ eius ꝑfocationẽ ⁊ co
licã et calefacit rẽnes et veſicã. Oleuʒ de lilio ſim
plex ſic fit. pone in. lꝉ. ij. olei ꝯmunis. xxx. numero
de floribꝰ lilij poſt qʒ ꝓieceris illud ꝙ eſt in eis de
citrinitate et dimitte ſic in vmbra donec oleũ vir
tutẽ eoꝝ recipiat facit eniʒ hoc oleuʒ illud ꝙ facit
ſupius ⁊ cũ minori calefactõe. Oleuʒ de abſinthio
ſic fit ſumunt. ʒ. ij. abſinthij: ⁊ ꝓhiciunt i. lꝉ.j. olei
⁊ dimittunt ad ſolẽ diebꝰ. xl. ⁊ ſeruat ſic calefacit
membra frigida ⁊ ſtomachum et neruos et ipſam
corroborat. Oleuʒ de aneto ſic fit. ſumit. ʒ.j. ſemi
nis aneti ⁊ ꝓhicit in. lꝉ. ij. olei et dimittit ad ſoleʒ
diebus. xx. hoc eniʒ. ẽ ſedatiuũ doloris cuiuſlibet
de ꝓprietate ⁊ equat omnem ꝯplexionẽ ⁊ reſoluit
abſqʒ attractione. Eodẽ modo fit oleuʒ de mellilo
to ⁊ eandẽ habet ꝓprietatẽ. Oleuʒ roſatuʒ vl' vio
latuʒ vel de nenufare ſic fit. ſumant. ʒ. ij. roſaruʒ
viriduʒ vel violaꝝ vel floꝝ nenufaris alboꝝ ⁊ po
nuntur in. lꝉ.j. s. olei cõmunis et dimittitur ad ſo
lem diebus. xl. ⁊ cõſeruatur: ſed oleuʒ roſa. infri
gidat cõfortãdo loca ⁊ mẽbra omnia ita ꝙ calefacit
infrigidatos ⁊ calefactos ĩfrigidat: oleuʒ vero vio
latuʒ humectat omnia mẽbra et loca cũ infrigida
tione: ſed oleuʒ de nenufare ſomnũ ꝓuocat infri
gidando ⁊ humectãdo. Oleuʒ ꝙ ponitur loco bal
ſami: ſic fit. ℞. carpobalmai mirrhe nucis inde añ.
ʒ. s. ypꝛcon. ʒ. ij. terrantur omnia groſſomodo et
dimittantur reſidere in. ʒ. iiij. olei veteris vſqʒ ad
menſes ſex et reſeruet. Aliud ꝙ ponit loco balſa
mi ⁊ eſt nobilius illo ſic fit. ℞. olei. lꝉ.j. s. mirrhe
xilobalſami oppoponaci bdelij aloes carpobalſa
mi armoniaci ſerapini nucis indice ypicon macis
gũmi arabici thuris dragagãti añ. ʒ.j. lateris tri
ti quẽ nunqʒ ignis tetigerit infuſi in. ʒ. iij. olei cõ
munis terbentine mundate ⁊ clare. ʒ. vij. terrant
omnia ⁊ malaxentur ad inuicẽ in mortario ⁊ ponã
tur in vaſe alembici ⁊ diſtillentur h̄ vt aqua roſa. ⁊
h̄ erit illud ꝙ diximus valet ad vitiũ lapidis cũ po
nitur in medicinis lapidis ⁊ aplanat durities et ci
catrizationes: ⁊ ponitur loco balſami in omni re:
neruos mirabiliter cõfortat: ⁊ videlicet ad paleſiʒ
⁊ albuginẽ oculi remouet ⁊ obliuionẽ ⁊ ſtuporem
mẽbroꝝ: ⁊ frigus tollit. Oleũ de alleis ꝙ neruos
⁊ nodos cõfortat: materiã frigidã ab eis reſſoluit
facta purgatiõe ventoſitatẽ carminat: et prohibet
materiã currere ad locũ debilẽ ſic fit. ℞. olei ꝯmu
nis. lꝉ. ij. roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ mirtiloꝝ añ. ʒ. ij. al
lei. ʒ. iiij. piſtentur omnia groſſomodo ⁊ ponãtur
in vaſe vitreo cũ oleo ⁊ cõtinue dimitte ad ſolẽ: vl'
buliatur aliquãdiu ad ignẽ cũ rebꝰ: ⁊ erit idẽ licet
nõ ita bonũ ſicut ꝙ ponit ad ſolẽ. Oleũ de amig.
amaris vel dulcibꝰ ſic fit. ſumuntur amig. amare
vel dulces ⁊ mundantur ꝑfecte ⁊ piſtantur vltima
piſtatione et inuoluntur in ſtamine et calefiunt cũ
ſtamine in quo ſunt inuolute in ſartagine ⁊ poſtea
exprimitur oleũ cũ torculari et reſeruatur. Oleuʒ
de vitellis ouoꝝ ſic fit. Elixantur oua tãdiu ꝙ du
reſcant ⁊ accipiuntur vitelli et calefiunt in ſartagi
ne fortit ita ꝙ quaſi vrantur diſtillatur ex eis oleũ
aut exprimẽdo cũ torculari aut diſtillãdo cũ alem
bico ſicut fit aq̃ roſa. ⁊ h̄ eſt melius oleũ ꝙ fit ex vi

tellis ouorum hoc enī oleū carnem erat illi vulneribus. ⁊ ea conſolidat ⁊ ardorē ⁊ aduſtionē remouet

Oleū de laterib⁹ ſic fit ſumanť lateres quos aq̄ nō tetigit. ⁊ frāgatur i ptes q̄ttuor. ⁊ accēdūt ſuper eos ignis tā diu ꝙ rubeſcāt ⁊ mīgūtur i oleo ⁊ poſtea terūtur vt milliū ⁊ ponūtur ſic i vaſe alēbici ⁊ fit ex eis diſtilatio vt fit i aq̄ roſata: colligitur h̄ oleū i vaſe vitreo ⁊ reſuatur ip̄z eiꝫ ꝯfert oib⁹ egritudinib⁹ frigidis ⁊ flegmaticis ⁊ facit ad lapidē egritudinē auris ⁊ veſice ⁊ ad vermes qn̄ diſtillatur i aurē ⁊ ad dolores pūgitiuos ⁊ ad paleſi ⁊ torturā qn̄ cū eo fit iunctio aut bibitur: ⁊ ad ſciaticā ⁊ arthreticā ⁊ dolorem dorſi: ⁊ ſi diſſoluatur in eo armoniachū ⁊ fit ex eo empl̄m ⁊ ponitur ſupra ſplenē delet eū ⁊ oīa apoſtemata dura: ⁊ qn̄ diſtillatur ex eo i naſū epilētici ꝯfert ei ⁊ qn̄ iūgitur cū eo poſterior pars capitis ꝯfert ad obliuionē ⁊ ſi diſtillať de eo ſup dētē dolētē ꝯfert ⁊ ſi ſupponatur ex eo i vuluā extrahit fetū mortuū ⁊ viuū ⁊ ſi ſupponatur cū lana i ano iterficit vermes ⁊ ſi fiat ex eo colliriū confert deſcendenti in oculum ⁊ omnibus venenis frigidis ⁊ puncture ſcorpionū: ⁊ qn̄ venator iūgit rete ex eo aggregantur piſces ad ip̄m.

Aliud oleū qd̄ ponitur loco balſami ſic fit. ℞e. myrre carpobalſami nucis indice an. ℥. ς. bipicon ʒ. i. terrātur groſſo mō ⁊ miſceantur cū. ℥. v. olei vl' ℥. i. v. terbentine ⁊ i fine addātur gr. v. muſci. ⁊ gr. iii. ambre ⁊. ℥. i. olei de lateribus. hoc enī loco balſami pōt pōi in ōi loco facit eiꝫ opationes vt balſam⁹ ꝯfert oib⁹ dolorib⁹ matricis ⁊ abſtergit panum ex oculo ⁊ prouocat vrinā ⁊ menſtrua ⁊ exſicat humiditates matricis ⁊ frigori eius ⁊ ꝯfert ⁊ extrahit fetum ⁊ ſecundinā ⁊ valet ſi ponatur ad impregnationem cum lana vel coto ⁊ extrahit fracturas officium cum yrcos.

Capl̄m. xxi. de vnguentis.

Vnguentum de ceruſa

ſic fit. ℞. cere. ℥. i. olei ro. ʒ. iiij. diſſoluatur cera ad ignem in cazola poſtq̄z incīſa fuerit fruſtratim ⁊ tūc ceruſe agitando continue cum ſpatula donec fuerit impiſſatum et tūc miſce cum eis duo albumia oui poſtq̄z infrigidatum fuerit et in fine adde cum eis aliquid camphore hoc. n. vnguētum ſuper menbra ponitur aduſta hora qua veſic. incepit apparere vel elleuari et infrigidat mirabilit omne calefactum et remouet arſuram et puncturā i mēbris inductam a flegmate ſalſo et colera aduſta. Et ſpecialiter ſi adiungatur opii pondus. xii. granoꝝ ordei et pondus granoꝝ ordei et quartum iuſq̄ami ēt. ʒ. i. pulueris corticum mandragore hoc. n. vnguentum ſic ordinatum valet cācro reprimendo ei⁹ malitiam pl⁹ aliis rebus q̄uis cancer ſit incurabil'

Unguentum de calce ſic fit ſumatur calx alba et munda q̄z aq̄ n̄ tetigit et abluatur cum aqua frigida per nouem vices et in fine dimittatur reſidere et ſeparetur ab aq̄ ſm ꝙ melius poteſt ſepari et tūc addatur oleum roſatum et miſceatur cum eo agitando cum ſpatula pfecte vel econuerſo fiat. Primo incorporetur oleum cum calce et poſtea abluatur et h̄ nobilior et melior modus operationis imo tect⁹ h̄. n. vnguentum ſanat oīa vlcera facta ab igne poſtq̄z veſice facte fuerint et ſanat vlcera ſordida que fiūt a materia falſa et aduſta poſt eorum mūdificationem bonam.

Unguentum appoſtoloꝝ ſic fit ℞. cere albe reſine an. ʒ. xiiii. oppoponaci floris eris an. ʒ. ii. armoniaci: ʒ. xiiii. ariſtologie longe thuris minuti an. ʒ. vi. litargiri. ʒ. viii. mirre galbāi an. ʒ. iiij. bdelii. ʒ. vi. infūdatur bdelio i aceto vini poſtq̄z fruſtratim inciſum fuerit conficiatur ſic diſſoluantur gume oēs cum bdelio et cera ad ignem cum oleo poſt q̄z omia diſſoluta fuerint pfecte colletur totum et addatur tunc pluis aliarum reꝝ que pn̄t ꝯteri et cribrari et agitet ꝯtinue cū ſpatla donec infrifidatū fuerit pfecte hoc. n. vnguētuꝫ noīatur vnguentum apoſtolorum vel vnguentum veneris et eſt vnguentum rectificans cum facilitate fiſtulas dificiles et ſcrofulas paruas nec. n. aliqd eſt ſimile ei et mūdificat vulnera ex carne mortua et poſt conſolidat. dicitur duodecim appoſtoloꝝ q̄ eſt xii medicinaꝝ.

Unguentum citrinū ꝙ coquitur in citro ſic fit ℞e. boracis. ʒ. ii. cāphore. ʒ. i. coralli albi. ʒ. v. belirici marini dragaganti albi criſtalli antalis dentalis olibani albi vitri an. ʒ. iii. ſerpentarie. ℥. i. marmoris albi. ʒ. ij. ceruſe albe. ʒ. vi. cōficitur ſic terūtur in mortario ſimul dragagātū et emb'ici marini et omnia alia terruntur ſigillatim et eodem mortario et debes cribrarť cum pāno ſubtilliſſimo poſtea. ℞e. arūgie recētꝫ porci li. i. v. ſepi capriui. ℥. i. v. pigue dis. gallie ʒ. i. liq̄fiāt omnes iſte pinguedines in aq̄ bulliente ad ignem vel ponatur in vaſe ꝙ ſtet in aq̄ bulliente ita ꝙ liquefiant ſoluꝫ ex calore aque tangētis vas in quo pinguedines reſident tunc cū liq̄facte fuerint colletur cū panno ſubtiliſſimo et reponatur in ſcutella vitreata vel argentea et tunc apponatur pluis omniū reꝝ preter cauſa phore et boracis et cum hoc factum fuerit buliant pinguedines icorporate cum puluere iuacuitate vni⁹ citri vel duoꝝ poſtquā acetoſitas a citris remota fuerit et cum ceperit bulire poſt paruū tempus ponatur in ſcutella añ dicta et tūc cuꝫ tepuerit addať pluis cāphore ⁊ boracis agitādo continue cum ſpatula tandiu ꝙ totum coagulatum fuerit et reponatur in vaſe tūc poſſent addi. gr. vi. muſci diſſoluti cum lacte caprino calido fieret per hoc plus odoriferum hoc vnguentum vel gumcra ſeu ſimapiſma vel lintris pulchrā reddit faciem vel albam ⁊ cuti terſam et decoram' valet panno et lentiginibus et cicatricibus et remouet nigredinem acquiſitam a ſole emendat maculas que ſunt in facie peccatoris.

Unguentum viride ſic fit ℞e. floris eris aluminis zuchari mellis a. n. ℥ii. terrantur perfecte et ſimul miſceantur hoc enim vnguentum fiſtulas ⁊ vlcera mala ⁊ difficilis mundificationis mundificat ⁊ ſcrofulas et carnem mortuam remouet ab omni vulut et ſtringit ſanguineꝫ.

Unguentum de ceruſa ſic fit. ℞e. ceruſe. ʒ. v. litargiri. ʒ. ii. ſcorie argenti auř. i. dragaganti. ʒ. i. terrant et cribrent et ſiať cere al. ʒ. i. liq̄fiat cū. ʒ. i ij: olei ro. et ꝓiciant et icorporentur medicine in mortario remouet excoriationē et aduſtionē ignis.

Unguentum citrinum noſtrū ſic fit. ℞e. cere. ℥. iii. raſine. ℥. vi. thuris fenugreci an. ℥. v. icidantur fruſtratim cera et raſina et diſſoluātur ad ignē cū cazola et cum quaſi diſſoluta fuerit addantur li. ii. olei cois et cū ceperit builire addatur cū eis pluis thuris et fenugreci et cum omnia ad inuicem fuerit diſſoluta colletur totum in vrceo vitreato et reſeruetur hoc. n. vngentum carnem in oi vulnere nouo et veteri multiplicat vulnera noua conſolidat et dolores articulorꝫ ſedat et mollificat neruos et cordas ꝯtractas.

Unguentum de litargiro ſic fit ſumantur. ʒ. vi. litargiri et inbibatur ex aceto et aqua et oleo ſimul in mortario et inbibať donec itumeſcat et albiſicet: ⁊ hoc appellať litargirū albū deīde ſuma: pluī bi vſti anthimoni balauſtiaꝝ venaꝝ curcume galbi vſti aluminis chartarum ſanguis draconis ſerici vſti aluminis cbati mie argenti. i. ſuperfluitates q̄ remanent in circūferentia vaſis in quo purificatur argentum. an. ℥. i. pulueriꝫentur et miſceantur cum litargiro albiſi

cato cum piſtello in mortario donec vnita ſint hoc autē vnguentum carnem mirabiliter generat ⁊ in durat ⁊ cuti perficit ⁊ oēʒ humiditatem vulnerum eficat ⁊ remouet.

Unguentum de palma ſic fit ſumatur li. i. adipis vituli mūdati a pel iculꝭ ſuis icidatꝭ fruſtratī ⁊ miſceatꝭ cū eo olei veteris litargiri triti ⁊ puluerizati ⁊ cribrati. li. i. v. ⁊ dragaganti. ℥. ii. triti ⁊ cribrati ⁊ puluerizati ⁊ poſt hoc ponātur omnia ī cazola ad ignem ⁊ agitādo ꝯtinue cū ſpatula palme vꝉ ligni glandiū ⁊ ꝑ ſubſtātiam ligni glandiū vel palme fruſtratim inciſa ponatur in vnguento hōia decoctionis. ⁊ decoquatur tam diu agitando cum ſpatula donec ſiat in termino ſpiſſitudis ſicut eſt ſpiſſitudo cere mollificate hoc. n. vnguentum conſonat omia vlcera ⁊ incarnat.

Unguentum leniens ⁊ mollificans duritiē que remanſit i mēbris poſt reſtaurationē fracture: vel diſlocatiōis: vel vlceris ꝯſolidationē ſic fit. Re. cerꝭ ℥. i. olei de lilio adipis gallie aut anatis medule cruris vaccini mucillagis ſeīs lini an. ℥. i. agregētur in mortario cum piſtello ⁊ fiat inunctio cū eo

Caplm. xxij. de emplaſtris et epithimatibꝰ

Emplaſtrum confortans ſtomacū et epar ⁊ calefaciēs ea: ⁊ reſoluens ventoſitatē. ſic fit. Re. abſīthij coſti ciperi ʒinʒiberis an. ʒ. v. olibani. ʒ. iij. maſticis. ʒ. v. calami aromatici gallie ſquinātī gariof. cinamomi an. ʒ. ij. mine facte cū vino ⁊ aq̄ citoniorū ita ꝙ res ſimꝉ agregētur. poſtq̄ʒ trite ꝑfecte fuerit quantum fuerit neceſſarium.

Emplaſtrū forte reſoluēs apoſtema duruʒ i ſtomaco ⁊ epate ⁊ ſplene ⁊ adminiſtratur vbi n̄ ē febris neq̄ʒ caliditas maīfeſta ſed vbi eſt durities aut apoſtema antiquū ſic fit Re. ſeīs lini fenugreci ſeīs caliū carpobalſāi. ℥. x. cordumeni yreos amigdalaꝝ amaraꝝ coſti mirre ſpice cipi an. ʒ. v. bdeli. ʒ. vij. maſticis. ʒ. i. ſtoracis liquida. ʒ. iii. armoniaci cere adipis anatis an. ʒ. iij. olei camemillini. ʒ. xx. diſſoluantꝭ gume i. ʒ. xx. vini. deinde agregentur ⁊ icorporētꝭ ſimul cum eo ⁊ oleo malaxā do cū piſtello in mortario. ⁊ oīa q̄ʒ poſſūt teri terātꝭ āte icorporationem ⁊ mixtionem.

Emplaꝝ bonuʒ ad apoſtemata ī ſtomaco ⁊ epate ⁊ ſplene cū nō fuerit ātiquū ſic fit Re. fenugreci ſemis lini aneti ſicci violaꝝ ſicaꝝ camemille ſicce alte ſicce maſticis an. ʒ. v. ſpice cipi ſquinanti calami aromatici an. ʒ. ij. tere. ʒ. iii. olei camemilin: ʒ. xv. terantꝭ ⁊ piſtentur ꝑfecte ⁊ agitētur cum oleo malaxando in mortario cum piſtello ⁊ vtere:

Emplaſtrum aliud ad idē decoquatꝭ i oleo cōmuni coſtꝰ ⁊ cipi ⁊ ſpica ⁊ ſumantꝭ. ℥. iii decolibet. ⁊ ſumatꝭ mucillago ſeīs lini. ⁊ fenugreci ⁊ decoquatꝭ dōec iſpiſſētꝭ ⁊ ſumatur de eo. ʒ. v. agregentꝭ ⁊ terrantur ⁊ fiat emplaſtrum cum eis.

Emplaſtrum bonū ad ſplenē diſſoluatur armoīacū in aceto ⁊ ponatur ſuper ſplenē diſſoluit ⁊ mollificat eum. Aliud ad idem ſumatur abſinthiū ⁊ eupatorꝭ ⁊ piſtentur ⁊ miſceantur cū farina lupinoꝝ et icorporentur miſcendo adinuicem cū aceto decoctionis fenugreci ſanat ſplenē ⁊ durum mollificat

Emplm̄ bonū ad epar caplm̄ cū apoſtemate ſumatꝭ ſolatꝝ ⁊ epatica ⁊ eupatoriū ⁊ piſtentur perfecte ⁊ miſceātur cū farina ordei ⁊ mucillagīe pſilli. ⁊ aceto vini ⁊ fiat emplꝫ qđ remouet calefactionem epatis ⁊ eius apoſtema calidum.

Emplꝫ nr̄ʒ ꝙ confortat ſtomacū ⁊ ipꝫ calefacit ⁊ apetitū excitat. Re. armoiaci. ℥. ii. armōiaci cere an. ℥. i. olei đ maſtice. ʒ. ii. diſſoluātur ad inuicē. ⁊ malaxētur manibus ⁊ extendatur ſuper corium.

Aliud Re. laudani cere armōiaci an. ʒ. i. boliarmeni. ℥. i. maſticis dragaganti gūi arabici ſanguis dracōis an. ʒ. ii. pulueris gariof. ʒ. i. olei de maſtice ꝙ ſufficit ad icorporādū gumas cū pluerībꝰ ita ꝙ emplꝫ duꝝ cū molitie remanet hoc emplꝫ ventrē ſtringit ſtomacū ⁊ digeſtiuaʒ ꝯfortat ⁊ appetitū ⁊ oīa nutritiua ⁊ ſpalꝭter ī oībus nutritiuis retentiuam

Aliđ ꝙ digōnē ꝯfortat ⁊ opilatiōes appit ſic fit Re. gariof. ʒ. ii. maſticis ſpice galāge pipis longi an. ʒ. ii. cere laudāi armōiaci an. ℥. i. fiat emplꝫ cū oleo de ſpica. ponatur ſuper coriū.

Aliud ſolatꝝ ſi piſtetur ꝑfecte et miſceatur cū mucilagine pſilij ⁊ aceto alterat maīfeſte epar calꝫ ⁊ maturat apoſtema calm̄ ī ipſo. Scire hic ꝯuenit ꝙ oīa ēpl'a epithimata ſeu vnctiones q̄ ponūtꝭ ſup epar ⁊ ſplenē ⁊ nodo pl's opātur ſcā purgatiōe vel flobotomia q̄ʒ ante.

Emplꝫ nr̄ʒ ꝙ fecimꝰ ꝯtra ſtomacum frigidum Re. bdeli maſticis thuris vernicis mirre an. ℥. v. raſine albe mūde clare li. v. cere. ℥. iij. picis naualꝭ ℥. iii. calami aromatici ro. rubearuʒ nucis cipreſſi galange pipis longi gariof. an. ʒ. i. ſpice croci an. ʒ. i. cinamomi. ℥. i. olei de maſtice. ℥. ii. aloes. ℥. v. terātur q̄ teri pūt ꝑfecte liqueſiant alia ⁊ miſceantur: ⁊ fiat ēplꝫ ſup coriū ⁊ coopiatur cū pāno ſubtili. ⁊ ſumatꝭ vndiq̄ʒ ⁊ ſꝫ diuerſas latitudies ⁊ ponatꝭ ſuper ſtomacū frigidum.

Emplaſtrum eradicās dolorem artheticū ſi ponatur poſt purgationem ſup er locum doloroſum Re. calamētum exſicatiuuʒ ⁊ tapſiam ⁊ ſinapi ⁊ cortices radicis caparis ⁊ ficus ⁊ lac cum quo agregētur poſtq̄ʒ optime triti fuerit ⁊ ſuperponatur. hoc enim dolorem eredicat ſi continetur.

Emplaſtrū ꝙ leit duritie et extenuat lapiditatē ex maturis ſumatꝭ fenugrecum et amigdale amare et armoniacū et bdeliū et reſoluatꝭ cum oleo đ lilio vel de aneto.

Emplm̄ eradicans ſciaticam ꝓprie poſt purgationem Re. ſtercoris colūbini ſinapis ficuū ſicaꝝ an. ʒ. iii. piſtētur ꝑfecte et ſimꝉ miſceatꝭ et rorētur cum aceto et loco ſupponatur poſt rubificationem loci vnſtuatur vſtio vel rubedo loci cum oleo roſato calo leuiter abſq̄ʒ aliqua fricatione.

Emplm̄ ad rupturā. Re. nucis cipſſi. ʒ. iiij. cipi ſanſuci ſanguis dracōis galloꝝ achatie thuris gumi arabici. an. ʒ. ij. agregētur cū glutine piſciū diſſoluto ī aceto ⁊ fiat emplm̄ ⁊ oī die ſumat de puluere nucis cipſſi cū vīo ⁊ aq̄ mirtis: ⁊ erit vtile valde

Emplm̄ ad mollificādū ſcrofulas ⁊ reſoluēdum eas. Sumatꝭ. ℥. j. litargirij triti ⁊ miſceatꝭ cū. ℥. ii. ʒ. olei ⁊ ponatꝭ ad ignē ī cazola ⁊ dimittatꝭ bulire lēto igne miſcēdo cū ſpatl'a ſemꝑ donec totū ſit diſſolutū: deinde addantꝭ mucillagis ſe. lini ⁊ muci laginis fenugreci. an. ℥. ij. mucillagis maluaſci. ℥. j. ⁊ miſcēdo cū ſpatl'a cōtinue coq̄tur donec iſpiſſitudinē mellꝭ nō cocti ⁊ viſcoſitatē totū fuerit reductū ⁊ cū infrigidatū fuerit fiāt magdaleōes ī aq̄: ⁊ vſui reſeruētꝭ. Epithima ad epar calm̄. Re. ſucci ſolari ℥. ij. olei roſati. ℥. iij. aceti. ℥. i. miſceantꝭ ⁊ calefiant ⁊ īfundātur filtꝝ ī eis cū fuerit mixta ⁊ ponatꝭ ſup epar. Epithima aliđ ad idē. Sumatꝭ epatica ⁊ lactuca: ⁊ piſtētur ⁊ extrahatꝭ ſucus ex eis: ⁊ miſceatꝭ cū aceto mucillagie pſilij ⁊ oleo roſato ⁊ infundantur petie ī ipo ⁊ epar epithimetꝭ cū eis. Epithia ad epar opilatū frigidū ⁊ duꝝ diſſoluantꝭ bdeliū ⁊ armoniacū ī oleo de ſpica: vel de lilio ⁊ miſceatꝭ cū ſuco eupatorij recētis ⁊ abſinthij vꝉ cū aq̄ decoctionis eorundē: ⁊ fiat epithima ſup epar ⁊ ſpene ⁊ cū petijs infuſis in eo. Epithia ſedās dolorē articuloꝝ ⁊ ſcie ſtupefaciēdo. Re. opij. ʒ. j. iuſqaī corticū mādragore an. ʒ. ij. ſe. apij aneti an. ʒ. i. terantur

perfecte cribentur ⁊ incorporetur et miſceantur con mucillagie pſilij et oleo roſato et aliquantulo aceti ⁊ cū petiis īfuſis ī eo epitbeṫ locus doloroſ⁹ ſedat enim dolorem: ſ; ci⁹ vſus materiam frigidā icludat

Epitbīa aliō ſedās dolorē equādo oēm ↄplexio nem ex natura ſue eq̄litatis. ℞e. floꝛ camemille ſe minis aneti memilloti an. ℥.i. piſtētur pfecte. ⁊ miſiāṫ cū mucillagie feungre. maluauiſci. ⁊ ſeīs lini. ⁊ oleo de camemilla. ⁊ aneto. ⁊ aliquātulo aceti. ⁊ infūdātur petie in eō. ⁊ epitbīneṫ locus boc eni anodinū. i. cq̄tinū oīs cōplexiōis appellaṫ. ⁊ ē ſedatiuū oīs doloris equādo cōplexionē menbri leſi.

Emplaſtrum fit de reb⁹ groſſis. ⁊ duris que ad inuicē miſcētur:

Epitbima vero fit de rebus mollibus ⁊ fluentib⁹ liquidis ⁊ vnguentis.

Caplm. xxiii. de gargariſmis.

Gargariſmus

q mūdificat caput ⁊ ↄ pōit flegma. ℞. piratri piperis lōgi zizibetis an. ʒ.i. ſinapis. ʒ. vi. gro. granati acetoſi. ʒ. iiij. terāṫ ⁊ ↄficiāṫ cū melle ⁊ fiat gargariſm⁹ cū aq̄ callida. Alius ap idē. ℞e. ſinapis ſanſuci an. ʒ.i. aceti ⁊ melli q̄ẜtā ē neceſſe miſceantur et admiſtrenṫ. Gargarus ad paleſim et toꝛturā et grauitatē lingue. ℞e. ſinapis oꝛigani zizibeꝛis piꝑis albi piꝑis lōgi piꝑis nigri piretri omnium an. ʒ. iij. baurach. ʒ. ii l. yſopi ſicce radicis lilii celeſtis radicū capparis ſtafiſagrie an. ʒ. iij. granoꝛ granat. toꝛrefactoꝝ ſanſuci ſicci an. ʒ. viij. terantur et ↄficiātur cū melle diſſoluanṫ cū ſeccīabi mirto cū aq̄ calida et gargarizetur cū eo. Gargariſmi q fiūt ↄ ſqnātiā et dolorē i gutture pmo cum ſucco moroꝝ imatꝛoꝝ: et ſucco corticū nucū imaturoꝝ: et ſucco berberis et vīo de granatis et ſiliū cū aq̄ cal' et ↄcauūt. n. mām a loco et ↄfoꝛtant locū ne ampli⁹ materiā recipiat. Gargaſm⁹ q fit i augumēto et ↄfoꝛtat locū et diſſoluit mām ſqnantie. diſſoluaṫ medulle caſſie ſiſtule cū aq̄ cal' et miſceatur cū aq̄ ſolat. Gargariſm⁹ qui mūdificat et reſolat oēs ſupfluitatē gutturis oris: ⁊ gigiuaꝝ ⁊ locatiā ↄfoꝛtat ſumiṫ oximel ſqlitic⁹ vl' ei⁹ acetū et diſſoluiṫ cū aq̄ cal' vel aq̄ decoctiōis yſopi q̄ melius ē. Alius q. vocē clarificat et mūdificat canez pulmōis et guttī et totū caput et ↄfert ad catarꝝ ſumitur yſop⁹ yreos liqricia et crocus terūtur pfecte ⁊ miſcenṫ cū melle ro. et aq̄ calida vl' aq̄ decoctionis liqricie q̄ ē melius. Ca. xxiiij. ↄ cliſterib⁹.

Cliſtere lenitiuum

q̄ fit ī feb. acuta et freneſi.

Sumūtur viole et folia lecticaꝝ papaueris et malue et bulliūt in aq̄ et cū li. i. v. illi⁹ aq̄ ⁊. ℥. iij. oli vio. et. ℥. ii. zucbari v. ol: et. ʒ. j. ſalis ſimilis mixtis cū cliſteri tepidū ponaṫ boc. n: aſſellare facit et ſitī remouet et ſomnū inducit. Aliud lenitiuū q̄ ē fortius illo. bulliāt blete in aq̄: et cū li. j. illi⁹ aq̄ et. ℥. iij. olei viol. vel oleo cōis et. ℥. iij. mellis et. ℥. v. ſal' et fiat cliſtere boc eni aſſellare facit et trabit materiā a nutritiuis et ſtomacū et inteſtia. et caput aleuiat.

Cliſtere fortius illo q mūdificat inteſtia a ſſfluitatibus fluaticꝫ et materiā vmiū et vmes iterficit bulliant cētaurea et ficla i aq̄ et cū li. j. illius aq̄ ⁊. ℥. iij. mell' et. ℥. iii. olei et. ℥. i. ſalis fiat cliſtere:

Cliſtere vtile et bonū in pricipio melie peraleſis torture et ſubet et atrabit ſſa a capite ⁊ būoꝛes frigidos et aleuiat cerebꝝ et totū caput ſic fit. ℞eci. agarici colloquītide cētaure. ℥. v. foliōꝝ ſicie poꝛroꝝ an. ℳi. piſtenṫ et bulliant ad inuicē p⁹ decoctionē ſumatur li. j. v. iſti⁹ aq̄ et miſceātur cū ea. ℥. olei et. ℥. iiij. mellis et. ℥. j. ſalis et fiat cliſtere.

Cliſtere q̄ fit in cliſteri. et excoꝛiatiōe et lūbzicitate inteſtinoꝝ. ℞. ro. rad. ↄ̃p foꝛoꝝ mirti bumide granoꝝ mirti bulauſtie an. ʒ. v. cupulaꝝ glādiū. ʒ iii. decoquātur cū li. iiij. aq̄ donec remaneat li. i. v. Sumatur de illa aq̄ li. v. et pijciatur in eo q̄ẜtita ʒ. i⁹. vitelli aſſati mirti cū oleo ro. et adiungaṫ cuꝫ eis marmoris gūi arabi carte ↄbuſte amili toꝛrefacti ceruſe acacie ſanguis draconis an. ʒ. v. poſtq̄ꝫ oīa trita et cribrata fuerit tūc cliſterizeṫ cuꝫ aq̄ frigida. Cliſtere bonū et vtile ad ilium quē punctio poſt aſſellationē ſeqtur et acuitate ei⁹ q̄ ſoluiṫ moꝛdicatio et fit p ipm excoꝛiatio decoquatur adeps renum capꝛaꝝ quā ſal nō tetigit cū oꝛdeo excoꝛticato et rizo. et colleṫ et pijciatur in ipam vitellū oui aſſatum mirtum cuꝫ oleo ro. et. ʒ. iij. ſieṫ albiq̄ ſic fit ℞e. ceruſe. ʒ. v. dragagāti gumi arabici amili an. ʒ. iiij. climic. ʒ. ij. opij. ʒ. j. terre et cribella et ↄfice cum albumine oui et fit vnuſquiſq̄ꝫ. ʒ. iij. Aliud ad idem. ℞e. ſanguis dracōis ceruſe cartaꝝ ↄbuſtarum gumi amili an. ʒ. i. vitellos triuꝫ ouoꝝ aſſatos olei ro. ℥. iij. et. ʒ. ij. et li. v. ſuci oꝛdei decocti cum ſepo renum capraꝝ q̄ ſal nō tetigit et miſceātur et ponaṫ tepidum. Cliſtere q̄ ↄfert ad īpregnationeꝫ miſceaṫ galbanum coctuꝫ cum lacte capꝛino et cliſterizetur mulier cum eo.

Caplm. xxv. de caputpurgijs.

Caputpurgiū appellatur

omne q̄ caput purgat: et ſpecialiter illud q̄ poniṫ cum naſtali vel q̄ poniṫ in naſo aliquo medio vel igenio per qō purgatur mā ventoſa vel bumoꝛoſa capitis. Scire hic ↄuenit q̄ caputpurgiū vel naſtale ñ dꝫ fieri niſi p⁹ vlerſales pgatōies toti⁹ coꝛpis.

Caputpurgiū q̄ valet ad ſolā antiquā ex ventoſitatib⁹ et ſſ'ate ↄferēs ad dolorē oculoꝝ et tinitum auriū ⁊ vētoſitatibus ſic fit. ℞e. fellis tauri muſci mirre an. ℈. i. aloes. ℈. v. terātur. et fiāt pille vt lens et cū neceſſe fuerit diſſoluātur cū aq̄ cal' vel aqua decoctiōis fauic q̄ meli⁹ erit et iponatur cuꝫ naſtali. Aliud ad idē. ℞e. caſtoꝛei oppoponacis croci fell' adip an. ʒ. i. terāṫ et ↄficianṫ et fiāt pille ⁊ diſſoluanṫ cū aq̄ et ponātur in naſo cū naſtali vel alio igēnio. Aliud q̄ abſcindit deſcenſum lacꝛimaꝝ ad oculos et valet ad ſodā frigidā et vētoſam ſic fit. ℞e. felis adip et fel' is tauri ſicci ſicle an. ℥. v. miſceātur et fiat caputpurgiuꝫ ex eis. Caputpurgiū q̄ valet ad emigraneā antiquā que fit ex ſſ'ate ⁊ vētoſitatibus groſſis ſic fit. ℞e. oppoponaci fellis luc j. vel alterius piſcis an. ʒ. ii. lentium amararum. ʒ. vi. ſerapini oꝛigani an. ʒ. i. terantur ⁊ cribꝛentur ⁊ fiant pille ⁊ ſoluantur ex eis duo grana oꝛdei cum oleo de amigdalis dulcib⁹ ⁊ oleo de auellanis ⁊ oleo de ſemine cucurbite ⁊ fiat ex eis caputpurgium in capite omnis menſis. Caputpurgium ad ſodam ex caliditate ſic fit. ℞e. ſpodii. ʒ. ii. opii. ʒ i. croci. ʒ. v. terantur ⁊ conficiantur cuꝫ oleo ↄ neufare vel oleo violato aut lacte mulieris puellam lactantis. Aliud ad idem. ℞e. amili zucbari an. ʒ. ij. opii. ʒ. iij. ſpodii. ʒ. i. croci. ʒ. v. fiāt pillule ⁊ diſſoluantur cū aqua frigida. Caputpurgium quod valet ad furfures capitis ſic fit. ℞e. campboꝛe croci an. ʒ. iii. ſpodii. iij. grana boꝛdei ſucci boꝛdei. iii. grana boꝛdei terantur et conficiantur cū albumie oui fiant pillule ⁊ diſſoluantur cum pondere triuꝫ granorum aque pulualis aut cum lacte mulieris ⁊ oleo violato ⁊ ponantur in naſo. Caputpurgiuꝫ noſtrum mirabile quod fecimus conferens ad debilitatem viſus ⁊ tenebꝛoſitatem ⁊ pānum ⁊ lacꝛimas ſic fit. ℞e. ſucci icoꝛee ſucci rute ſucci eupatoꝛii ſucci celidōie ⁊ eufragie fellis tauri gruis ⁊ luci miſceanṫ et fiat caputpurgiū bis vl' ter i bebdoma p⁹ purgationē factā oi bebdomada cū pillis cocbijs

Caplm. xxvi. de colirijs.

Sief memite quod ponit̃ in oculo ⁊ ſup
fronte in pͥcipio obtbal
mie ſpāliter poſt fleubotomiā ⁊ purgationē ⁊ non
timet̃ in oculo fiat eminētia vl' vlcus ſic fit. R. ſief
memite roſaꝝ rubeaꝝ aloe s licij ſandali rubei gal
laꝝ croci an̄. ʒ. ij. terat̃ pfecte ⁊ fiant trociſi in ma
gnitudine pillulaꝝ ⁊ cū neceſſe fuerit diſſoluantur
cuꝫ ſucco coriandi vel ſucco endiuie vl' aqua roſata
Per ſief mēite volunt intelligere ſapientes trociſ
cos factos pꝰos ex alicꝰ ſucco herbe vtē ſempui
ua ⁊ ſil's ⁊ ex mēite que ē ſpēi glādiū cuiꝰ color ē ci
trinꝰ vergens ad nigredinē ⁊ facile frangit̃. ⁊ eiꝰ
ſubſtātia eſt amara ⁊ eius figura rotūda ⁊ aſſilat̃
gargatule inio ē ipa gargatula vt credo ⁊ ē frigida
⁊ ſicca qui in eſtate fieri debent ⁊ ad ſolē ſiccari

Sief albū qđ ponit̃ in principio obtbalmie rubee
ne augumēt̃ ⁊ ne eminētia vel vlcus fiat in oculo ⁊
ſedat mirabilr̃ dolorē occuli ſic fit. Re. ceruſe ablu
te. ʒ. x. ſcariole groſſe ʒ. ii. dragagāti. ʒ. ii. opij. ʒ. v
terant̃ pfecte ⁊ fiant forme ſimiles lenti.

Puluis citrinus abſtergēs lippitudiē ⁊ humo
roſitatem ab oculo ſic fit. Re. ſcariole. ʒ. x. aloes. ʒ
ij. croci. ʒ. ii. myrre ʒ. i. terat̃ illa optie ⁊ fiat puluis

Puluis azꝰ qui oculū ꝯfortat ⁊ hūoroſitatē vel
lippitudinē ⁊ grauedinē remouet ſpāliter qū pōit̃
in oculo cū lacte mulieris puellā lectātꝫ ſic fit. R.
myrrhe. ʒ. x. ſcariole albe pinguis. ʒ. x. terant̃ et
dimittant̃ in lacte mulieris iuuenis puellam lactā
tis ⁊ dimitantur in lacte in vmbra donec exiccata
fuerint ⁊ poſt eaꝝ exiccationē addantur. ʒ. iij. de
ſief mēite ⁊ reponantur quoſqꝫ erit neceſſe eo. vti.

Sief de olibano vel thure qđ ponit̃ in oculo pp
incarnatiōē vlceris e mūdificationē ⁊ ꝯſolidatiōē
⁊ confortationē cornee nerūpat̃ ſic fit. Re. armōia
ci ſarcocole an̄. ʒ. v. thuris. ʒ. x. roci. ʒ. ii. conficiāt̃
cum mucillagine fenugreci vel. ſeis lini ⁊ fiat ſief

Sief de plūbo qđ incarnat ⁊ conſolidat vlcus in
oculo ⁊ dolorē ſedat ſic fit. Re. plūb. vſti ātimo
nij thucie ablute eris vſti gūmi arabici dragagan
ti an̄. ʒ viii. opij. ʒ. v. fiat ſief cū aqua pluuiali.

Sief carnē generās i vlceribus oculoꝝ ⁊ ꝓhibēſ
egreſſionē vuee: ⁊ ſubtilias veſtigiū vlceris qꝫ re
mācet pꝰ eiꝰ ꝯſolidatiōē ſic fit. Re. climie ablute tu
cie ablute ceruſe ātbion. j thuris an̄. ʒ. ii. mirre. ʒ. i.
ſcariole groſſe. ʒ. i. ſāguis draconiſ aloes opij. an̄. ʒ
i. fiat ex eis ſief. Eluir qꝫ ipedit ne egreſſio fiat ex
vlcere ſic fit. Re. antbimonij ematitbis ante. ʒ. x.
acbatie. ʒ. iii. aloes. ʒ. i. terrantur ⁊ ꝯficiantur cuꝫ
ſuco ſolatri vel aqua pluuiali ⁊ fiat ſief. Attēde hic
qꝫ qū aliqđ ponit i oculū i modū: aq vl' colirij. dꝫ eē
in vltimo claritatis ⁊ lenitatis ſm qꝫ meliꝰ poſſibi
le fuerit ⁊ ſi aliqđ ponit̃ in oculo in modū pulueriſ
dꝫ ꝯteri ſup marmorē ꝯtritione vltima: Hoc mō
terāt̃ res. dꝗbus puluis fieri dꝫ i mortario ⁊ cribē
tur cū pāno ſericino ⁊ pꝰ cribrationē ponatur ſup
marmorē: ⁊ terat̃ optime vt ſit ciñabriū ⁊ cribret̃
cū pāno ſicino ⁊ ſic crioretur ⁊ teratur tā diu ſup
marmorem donec aliquā aſpitatē vel nocumētum
in oculo cōponitur non facere poſſit

Medicamē exptū ⁊ valde bonū ita qꝫ nō repitur
et ſimile i remouēdo albedinē oculi ⁊ delendo mate
riā albā q̄ apparet i oclo ſic fit. Re. aq̄ de q̄ pparāt̃
vaſa terrea ſpume maris ſtercoris magni: lacerti
baurach aiunis zuchar ini an̄. ʒ. iii. acori celidonie
an̄. an̄. ʒ. x. celidonia ⁊ acorꝰ coquantur in lib. v.
aque donec ad quartam lib. redeat ⁊ colletur ⁊ ex
hac aqua inbibat̃ puluis aliaꝝ reꝝ dictarū ſupiꝰ
⁊ exſiccetur i vmbra ⁊ iteꝝ terat̃ ſup marmorem et
cribret̃ ⁊ fiat ſic q̄ter: ⁊ vltimo reſeruetur in vaſe
vitreo hoc eni medicamē groſſam remouoet albe
dinē ita qꝫ ab oculis ⁊ quoꝝ ⁊ alioꝝ animaliū remo
ueret albedinem.

Sief. rubeū qꝫ remouet ſcabiem ⁊ ſcbel ⁊ vngulaꝫ
ſic fit. Re. ematbitis vitrioli de quo fit encauſtrū
ꝯbuſti an̄. ʒ. ii. eris vſti. ʒ. ii. mirre croci an̄. ʒ. i. pi
pis longi: ʒ. v. terant̃ perfecte ⁊ ꝯſpgantur ex vio
veteri ⁊ fiat ſief. ⁊ reſeruet̃. Sief. viride exptū i vn
gula ⁊ lacbrymis ⁊ fiſtula q̄ fiſtula emittit ſanie ex
lacbrymali ſic fit. Re. floris eris. ʒ. iii. vitrioli de
quo fit encauſtrum ꝯbuſti. ʒ. vi. arſenici rubei bau
rac ſpume maris an̄. ʒ. i. ſalis armōiaci. ʒ. v. armo.
ʒ. ii. diſſoluat̃ armoniacū i ſuco rute ⁊ fiat ex eo ſief

Sief de vitriolo quod ꝯfert vngule ⁊ albedini ⁊
maculis albis ⁊ nigris q̄ ſunt in oculo ſic. fit. Re.
eris vſti vitrioli de quo fit encauſtrum. an̄. ʒ. vi. flo
ris eris. ʒ. ii. ſalis armoniaci. baurac arſenici ſubli
mati an̄. ʒ. i. terātur ⁊ per hebdomadaꝫ dimittant̃
⁊ ex ſuco rute in quo ſal armoniacū ſit diſſolutum
ꝯſpgantur ⁊ fiat ſief. Colirium noſtrum albū Re.
armoniaci floris eris arſenici rubei an̄. ʒ. ii. thucie
ʒ. i. vitrioli de quo fit encauſtrum. ʒ. iii. rute celido
nie an̄. M. i. ſuci fenugreci lib. i. v. piſcet̃. ſimul ⁊
miſceantur ⁊ fiant magdaleones ⁊ ponantur i va
ſe alembici ſup fornacem ⁊ diſtellent̃: hoc valet ad
oēꝫ maculam ⁊ albedinem ⁊ remouet lippitudinē
⁊ ꝯſnat viſuꝫ ⁊ ponitur ſtilicidiū i oculo mā̃e ⁊ ſero

Colirium ꝯſuans viſum ⁊ oculos abſtergit ⁊ cla
rificat ſic fit. Re. vini de granatis dulcibus ⁊ ace
toſis an̄. lib. ij. ⁊ ponat̃ vnūqđqꝫ p ſe in vaſe vitreo
⁊ os ſit bene clauſuꝫ ⁊ dimittatur ad ſolem a pma
die iunij vſqꝫ ad vltimaꝫ auguſti: vel dimittat̃ ad
ſolem duobus mēſibus: ⁊ tūc qꝫ claꝝ erit d̄ vtroqꝫ
recipiat ⁊ miſceat̃ ⁊ reponatur in vaſe p ſe ⁊ vnaq
qꝫ libra huius liquoris mixti ponatur. ʒ. iiii. pulue
ris q ſic fit. Re. aloes pipis nigri pipis longi ſalis
armoniaci. an̄. ʒ. ij. terantur ⁊ cribentur

Colirium valde bonum ⁊ expertum contra ob
thalmia calidam in principio ſic fit. Re. vini d̄ gra
natis acetoſis. ℥. iii. ſuci herbe feniculi. ℥. ii. miſceā
tur ſimulis ⁊ bullantur parum ad ignem. colet ur
hoc totum bis cum pāno valde ſpiſſo ⁊ in vaſe vi
treo reſeruetur: ponatur ſero cum vadit dormituꝫ
in oculo: curat ⁊ remouet obtbalmiam calidam.
Idem quaſi operatur ſucus fenugreci ⁊ maxime qū
ponitur in oculo ſi clarificetur.

Aliud. Re. antbimonij abluti multiones cum aq̄
⁊ poſt talem ablutionem lauetur cum aqua pluuia
li per hebdomadam. ʒ. xx. thucie catbimie auri per
catbimiā auri intelligas ſup fluitatem q̄ remanet i
circūferentia vaſis in quo aurum purificatur an̄. ʒ
vii. abluantur iſta ſimuli abluatione dicta ſuperius
de antbimomo marchaſite ſitr ablute. ʒ. vi i. mar
garitarum perforatarum corali an̄. ʒ. ii. folij. croci
an̄. ʒ. i. cāphore. ∋. j. muſci pōdꝰ. x. granorum or
dei lapides p dies tres cum aqua pluuiali lauētur
⁊ terantur deinde oīa miſceātur ⁊ ſuper marmorē
multociens terantur ⁊ cribentur cū pāno ſiricino ⁊
reſeruetur vſui. Mane. ⁊ ſero cū ſtilo in modum
pulueris ponatur: vſus eius oculū iuuenēilredcdit

Aliud quod valet contra reliquias obtbalmie ca
lide ⁊ deſtruit que remanſit in albis oculorum car
noſitatem ⁊ mirabiliter operantur contra obtbal
miam frigidam in predictis liquoribus addatur. ʒ.
i. floris eris. ʒ. i. thucie ⁊ ʒ. i. coperoſie ⁊ vltimo te
rantur ⁊ bullant cum predictis liquoribus aliquā
tulum ⁊ tunc colletur bis vt dictum eſt ſuperius ſe
ro ponatur i oculum: et ſpecialiter poſt purgatiōē
et videbis mirabile ſi miſceatur aliquid olei roſati
cum tātūdem vini de granatis acetoſis ⁊ ponatur
in oculum in quo apparet rubedo liberabit̃: ⁊ ſpe
cialiter poſt: flebotomiam vel ventoſationem fac
tam in ſpatulis. Caplm. xxvij. de dentrificiis

Doctrina conueniens

ad vſum dētifricij. ē ꝙ dētifricium nō faciat effectū bonū nec vtile ſic p ſe niſi qn̄ ante dētifriciū purgāt dētes cū ferro ita ꝙ aliqd ſorditiei vl' gipſcitatis i dētib⁹ vl' circa dētiū radices nō remaneat facta purgatiōe tali vl' mūdifficatiōe dētium tūc i vtutē dētifricia valēt ⁊ opāt alia vō via ⁊ mōpaꝝ aut nihil dētifritia cuꝫ ferre videt ⁊ talis purgatio vl' mūdifficatio dētiū cū ferro fieri ꝯuē. ⁊ ieo q ꝯſeruatiōeꝫ dētiū vl' eoꝝ decoratiōeꝫ deſiderat ſemel ad min⁹ quolibꝫ mēſe vl' bis. Et pter iſta de medicaminib⁹ dētiū q̄dā ſūt ꝯfortatiua dētiū ⁊ gingiuaꝝ: q̄dā vō ſūt abſterſiua ⁊ mūdifficatiua ⁊ dētiū dealbatiua cum decoratiōe.

Dentifricū ꝙ p⁹ purgationē cū ferro a gipſcitate ⁊ croccitate dentes dealbat ſic fit. ℞e. medule oſſis ſepie. ʒ. ii. tartari duri de vino albo. ʒ. i. terātur ⁊ cribrentur ⁊ fiat puluis ⁊ cū ipſo puluere fricētur dētes fortiter cū digito iuoluto ex pāno lini.

Ad idē fiat puluis ſolus ex tartaro puluerizato cū quo fortiter frigentur dētes cū digito iuoluto ex pāno lineo vel ſtaie ⁊ p⁹ fricationē abluātur dētes cū vino albo.

Ad idē ℞e. oſſis ſepie tartari mirre ſacrocole añ. ʒ. v. frigētur dētes vt dictū ē: ⁊ p⁹ fricationē abluantur dentes cū aceto mixto cū vino.

Ad idē ℞e. farine lupinoꝝ: farine fabaꝝ: oſſis ſepie añ. ʒ. i. fiat puluis ⁊ dētes cū eo fricentur ⁊ abluātur cū vino decoctiōis oſſis ſepie.

Dētifriciū confirmās dētes ⁊ ꝯfortans gingiuas obſeruata regula mūdificatiōis dētiū cū ferro ſic fit ℞e. corali rubei. ʒ. i. maſticis vernicis añ. ʒ. v. terrātur ⁊ ſero abſqꝫ fricatiōe aliq̄ hic puluis leuiter ſuper gingiuas ponatur ita vt adhereat.

Aliud ad idē. abluantur oī die dētes facta mūdificatione ipſoꝝ cū aceto ſquilitico: aut cū aceto ſqlitico in quo maſtix ⁊ vernix diſſoluantur erit vtile valde ⁊ bonū in ꝙ requirātur in decoratione dentiū

Dētifricium ꝙ carnē marcidaꝫ ⁊ cancrenā a gingiuis remouet ſic fit. ℞e. mirre ſarcocole. añ. ʒ. i. aluminis zucharini floris eris vitrioli d quo fit ēchauſtrum añ. ʒ. v. mellis quantum ſufficit ad incorporandum: fricentur dentes vel gingiue cum iſta re vel cū puluere reꝝ abſqꝫ me le ⁊ p⁹ fricationem fiat ablutio cū vino pontico calido.

Capl'm. xxvij. de liquoribus qui ponuntur i veſica cū ſiriga ⁊ medicis ad lapidē in reib⁹ ⁊ veſica.

Onfectio

colirij ꝙ mittitur in veſicā ſedās doloreꝫ q eſt in ea ⁊ alterans eius maliꝫ diſpoſitionē ⁊ icarnans ⁊ ꝯſolidans vlcera ſic fit. ℞e. ceruſe ſarcocole thuris gumi arabici amili opii ſan. draconis añ ʒ. ii. terrātur ⁊ fiāt ex eis coliria ꝯfecta cum ſucco apii vſus eoꝝ talis erit. In primis ponatur i veſicaꝫ aqua mellis mixta cū aqua decoctionis apii ⁊ ſemis lactucarū cucurbitaꝝ: ⁊ p⁹ea diſſoluantur iſta cū lacte mulieris vel alio lacte et iniciantur i veſicā cū ſiringa et ſumat ante hoc et p⁹ de ſirupo q vrinaꝫ ꝓuocat. Sirupus q vrinaꝫ ꝓuocat et q datur cū oī re q̄ ꝓuocat vrinā ſic fit. ℞e. ſeminis apii fenu greci capilloꝝ veneris ſcollopēdrie ſeminis cucurbite melionis cucumeris endiuie lactucaꝝ cicoree añ ꝓiſtentur et buliat in aqua et dulcoretur cuꝫ zucharo: ⁊ fiat ſirupus valde aquoſus.

Cōfectio medicaminis ad lapidē ſic fit. ℞e. ſeminis melionis carpobalſami ſeminis raffani dauci petroſelini añ. ʒ. i. corticis radicū capparis oppoponaci amigdalarū amararū baccarū lauri ſqnanti cipi ſpice caſſie lignee ſcolopēdrie darmel gentiane ariſtologie rotūde aſſari carui bdelii armoniac. ſerapini mirre pipis acori añ. ʒ. v. ſoluātur bdelium armoniacū ſapinuꝫ et mirra i vio ſubtili albo aut in aqua mellis et agregētur et fiant forme pillularum et dētur in potu oī die de his. ʒ. v. vſqꝫ ad. ʒ. i. cū aq̄ ſeminis apii et aq̄ ſemis fenugreci et capilloꝝ veneris et nutriat patiēs cū aq̄ ciceris nigri et oleo amigdaliꝝ. et qn̄qꝫ ꝯfortat hic med cāmē qn̄ i uoluit i oleo balſami taliter ꝙ humectat et ꝯficit cū gumis vt dictū ē et cū ea dat d cier ſcorpionū vi. pſ ʒ. vni⁹ et pulueris medietas l' pōd⁹ grāoꝝ ordei. v. et nō debēt ſcorpiones eē aduſti niſi ſꝫ quātitatē q̄ ꝯteriſ vſus hui⁹ medicamis ꝯtinu⁹ vſqꝫ ad dies. xl. frāgit lapidē in veſicis pueroꝝ et aliaꝝ etatuꝫ.

Aqua q inicit i veſicā cū ſiriga ſedās dolorem et mūdificās vlcera et ꝓuocās vrinā ſic fit. ordeū buliat i aq̄ dōec aliquātulū tuſcūt et collet et recipiat lī i. d illa aq̄ et cū ea ponant. ʒ. iij. mellis pluerisſci ex dragagāto: gumi arabico thure miuto ſan. dracōis opio papauere albo et ſemine lactucaꝝ mellonū et cucurbite. ʒ. iij. buliāt iteꝝ i illa aq̄ aliquātulū cū iſtis reb⁹ et iteꝝ collet et ipō it cū tepida fuerit.

Cōfectio ꝓuocās vrinā retētā pp opillonē factā i vijs vrine et viſice ſic fit. ℞e. ſcis apij valeriāe maiorane dauci rubee ameos petroſilini ſauie aſſeri ſemis fenugreci gal i: coſti amigdalaꝝ amaraꝝ añ. ʒ. xx. ſemis mellōis. ʒ. x. cātaridaꝝ mūdataꝝ ab al et capite. ʒ. i. armōiaci. anſ. i. armoniacū diſſoluat i vio et fiāt foze ex eis ſiſes auelāis doſ ē. ʒ. iij. cuꝫ aq̄ decoctōis ſemis mellōis c apij l' cū vio albo ſubtili valꝫ māifeſte ꝯ diſ cltatē vrie et mollitiē i corpore et ydropiſiꝫ et ypoſacrā et ꝯ egritudies i qb⁹ ē neceſſaria ſubtiliatio corpis et qū ē c. litas addit i illa ſemē mellōis. et tūc doſ ē. ʒ. i. plus l' min⁹ ſꝫ ꝙ videbit i tractatu d trociſcis et ſirupis nos fecim⁹ mirabiles medicias ꝯ ardorē vrie et vlceris cōſolidatōeꝫ. Expimētū ꝯueniēs ꝙ valꝫ aduitū lapidis renū et veſice et ꝓpue ꝯ dolorē ꝯtigētē ex dſcēſu arenule l' lapidis a renib⁹ ad veſicā q dolor a laycis appellat ꝑhac⁹ ſic fit. ℞e. ſanguinē yrci rubei q albis melior ē paſcētis p ānū l' mediū ānū ederā vl' ſaxifragiā et oēs herbas diurt cas et exſicet i furno vl' ad ſolē et fiat pluis et det cū vio decoctōis reubarbari et ſemis apij milij ſolis et radicis herbaꝝ diureticaꝝ vl' det cū tyriaca: vl' cū trociſcis et vio dictis p⁹ cātere ⁊ blancū repellet lapidē retentū i vijs vrie et veſica et remouebit opilonē a locis ſuis abſqꝫ dubio. Do. ei⁹ ē. ʒ. i. l'. ʒ. ij. ad plꝰ.

Capl'm. xxviij. d fomētatōib⁹ et embrocatōibus.

Ex fomentationeꝫ

volūt intelligere antiq humectatōes que fiūt i mēbris et toto corpore qn̄ mēbrū vl' corp⁹ totū ifundit in aq̄ decoctionis herbaꝝ hn̄tiū virtutē abſtergēdi mūdificandi et calefaciēdi cū mollificatiōe et hūectatōe et aliq̄ reſolutōe et ēt voluerūt itendere p fomētatōeꝫ receptiōeꝫ fumi vl' caloris q ab aqs decoctiōis herbaruꝫ hn̄tiuꝫ virtutē q̄s ſupi⁹ diximꝰ reſoluit pter ꝙ mēbrū vl' corp⁹ aquā tāgat. Per ēbrocatiōeꝫ voluerunt itelligere ſpſionē aq̄ ab alto ſup mēbruꝫ vl' corp⁹ decoctōis herbaꝝ hn̄tiuꝫ virtuteꝫ ꝯfortandi mēbruꝫ vt materiā fluenteꝫ nō recipiat vl' reſoluendi materiā q̄ remanſit in membro p⁹ purgationeꝫ vel ceſſationem augumenti et ſtatus infirmitatis membri.

Fomentatiōes q̄ valent ꝯ duritieꝫ mēbri reſtaurati et q̄ mollificant duritieꝫ q̄ remanſit i membris poſt vlceris ꝯſolidationem ſic ſunt. ℞e. radicum maluauiſci et folioꝝ malue meliloti añ. ℳ. j. ſcis ſenugreci. ſcis lini añ. ʒ. i. olei cōis. ʒ. ii. decoquat in aq̄ q̄titate ſitule eꝫ diu ꝙ aq̄ viſcoſit tēgat ex reb⁹ et in ea cum fuerit tēpata membrum ponat

r iii

ꝫ tā diu reſideat mēbꝛū i ea donec pell' rugationē ag
rat. Ad idē ſumāt radices maluauiſci. xx. vel. xii.
ꝛ icidant fruſtratiꝛ buliāt i vino nouo cum extra-
bitur de vna ꝑ aliquod tpˢ: ꝛ ponatur mēbrū i illo
muſto cū fuerit tꝑ̄atuꝫ hoc enī vinū mollefìcato ꝫ
duritiē ꝛ relaxat cordas ꝛ ligamēta ꝯcta pᵒ vlceris
ꝯſolidationem ꝛ r̄ſtaurationē Fomētatio q̄ reſol
uit materiā colicā ꝛ ꝯfortat mēbrum ſic fit: Re. fo
lioꝝ malue roſaꝝ rubeaꝝ folioꝝ lactucaꝝ vl' ēdi-
uie cicoree foliorū roſe aſinine añ. M. i. buliant in
aqua i qua ſit acetū ꝛ cū temperata fuerit ponitur
in ea mēbꝛum i quo fuerit egritudo reſoluet colerā
q̄ i mēbꝛo remāſit pᵒ ſtatū īfirmitatis ꝛ variolarū
ꝛ puſtellaꝝ caſaruꝫ ꝛ lenit cuti ꝛ abſtergit

Fomētatio q̄ remouet r̄ſidiū flatis ꝙ remāſit in
mēbꝛo l' i mēbꝛis ſic fit. Re. cētaurce abſinthiʲ ꝯcala
mēti pulegij añ. M. i. coq̄nt i aq̄ ſit iq̄ aliquid aceti
ꝛ in ea r̄ſideat mēbrum cū fricatione debili ꝛ fiet re
ſolutio cuꝫ mollificatione. Fomētatiōes q̄ remouēt
reſiduū flatis ſalſi mīe ꝛ huoꝝ aduſtoꝝ ſic fiūt Re
fumi terre mellıloti floꝛis camamille ro. ru. aceto
ſe. añ. M. i. ſene epithimi añ. ʒ. i. olī. lī. v. buliāt oīa
i aq̄ i qua mēbꝛum reſidentiaꝫ lōgā faciat ſepe

Ad idē. Re. furfuris. lī. v. violaꝝ roſaꝝ ſcīs li-
ni fenu greci. añ. ʒ. ii. olī. cōis. lī. v. melliſſe vel ne
fil. M. i. buliant in aqua i q̄ ſepe mēbꝛuꝫ vel mēbꝛa
faciant reſidentiam ꝛ erit valde vtile

Embꝛocationes q̄ reſoluūt reſiduuꝫ freneſis ma
nie ꝛ mīe ꝛ alioꝝ apatū calidoꝝ ꝛ doloꝝ ſic fiūt reſo
ris cāomille ſemis. apij. ro. ru. mellıloti. ſeminis
altee ꝛ maluaꝝ añ. M. i. buliāt i aqua ꝛ ꝯ ſpōgia vl'
ſcutella fiat ꝙ cadat ſup mēbꝛuꝫ ab alto ꝑ lōgum tē
pus dum fuerit caſa ꝛ hec ē vtile in hac intentione
ꝛ pᵒ embꝛocationē caput vngatur cuꝫ oleo de camo
mila tepido ꝛ tunc locᵒ coopiat vſqꝫ ad aliam. hoꝛā
hnius operationis.

Embrocationes q̄ reſſoluunt reſiduuꝫ litargie ſu
ber ſtupoꝛis cuꝫ apertione oculoruꝫ ſic fiunt. Re. ab
ſinthij ſauine centauree maioꝛis ꝛ minoꝛis ariſtolo
gie. longe rotunde ru. añ. M. i. buliāt ꝛ fiat ꝙ he
aqua cadat ab alto foꝛtis ſup caput duꝫ fuerit caſa
ꝛ pᵒ embꝛocationē vnga᷑ locus letargie q̄ ē in ꝑte
poſteriori. ſ. i occipitio vl' ſubzcū oleo d̄ ſpica vl' de
coſto ꝛ locus ſtupoꝛis qui eſt in ꝑte āteriori vbi do
miatur ſenſus cōmunis cuꝫ oleo d̄ aneto vel oleo
d̄ camomilla ꝛ ſiſibus ꝛ hꝫ ꝙ dicīuꝫ ē d̄ ēbꝛocatiōi
bus rōne capitis idem intelliga᷑ i oībᵒ alıs mēbris

Capl'm. xxx. de licinijs.

Er licinium intelligunt philo-
ſophi omne ꝙ po-
nitur in ano cū coto vel lana ꝑ ſe i modū
ꝯfectonis ꝛ ꝑꝑ ꝯtenaſmōez ꝛ mordicationem ꝛ
ventris fluxum.

Liciniuꝫ ꝙ ponitur i ano qñ tenaſmōe fuerit do
lor foꝛtis ſic fit. Re. croci thuris licij mirre añ. ʒ. v.
opij. Э. diſſoluatur opium vino ꝛ ꝯficiant alie me
dicine ꝯ illo vino ꝛ inoluant licinia d̄ panno i illis
medicinis vel ꝯficiant ille medicine ꝛ voluant cir-
ca. filuꝫ groſſuꝫ ꝛ fiant foꝛme oblunge curte circa
filiuꝫ ꝛ ſupponant cuꝫ fuerit neceſſe ꝛ ſit vnumqꝺ
qꝫ. Э. i. vel. ʒ. i.

Aliꝺ ad idē. Re. thuris licij gumi arabici añ. ʒ. i
opij. ʒ. v. fiant licinia cū vino longa circa filum ꝛ
ſupponat vnū hoc enī doloꝛē ꝛ punctiōē ſedat ſon
num facit ꝛ impedit frequētez aſſellationē. Liciniū
aliꝺ ſedans doloꝛē ꝛ puctiōē ꝛ i ducēs qetē vt ſom
nuꝫ ꝙ fieri dꝫ pᵒ cliſtere mundificatiuuꝫ ꝛ ꝯfoꝛta
tiuuꝫ ſic fit. Re. mirre boliarmeni acacie ypoqſti-
dos vel licij croci añ. ʒ. v. opij. Э. i. fiant foꝛme pue
circa filum vt eſt dictum ꝛ ꝯfic ant cuꝫ vino pōtico
ꝛ continu c vnum ſupponatur in ano.

Aliud ad idē Re. ſanguinis draconis bol armēi
ceruſe ablute nouies cū aqua maſticis añ. ʒ. v. opij
iuſqami croci añ. Э. i. ꝯficiant ꝯ vino pōtico ꝛ fiant
foꝛme circa filum ꝛ ꝯtinue tenea᷑ vnuꝫ in anno ſo-
nnuꝫ iducet ꝛ qetem et frequētē aſſellatiōē, rēouet

Aliꝺ ꝙ ē meliᵒ alijs. R. opij iuſqami albi papa-
ueris coꝛticum mādragoꝛe añ. Э. v. coꝛticuꝫ gra-
noꝛuꝫ mirre croci maſticis añ. Э. i. ꝯficiāt cuꝫ ſu-
co plātaginis ꝛ vio pōtico ꝛ fiant licinia ꝑua circa
filuꝫ ꝛ ſupponat vnūqꝺqꝫ ꝑ ſe ſucceſſiue ꝛ talia in
ducunt ſomnuꝫ ꝛ qetē manifeſtaꝫ ꝛ punctionē re-
mouent ꝛ doloꝛem.

Aliud ad idē nō ita ſublime. R. maſticis mirre
añ. ʒ. v. croci. Э. i. opij. Э. ij. fiāt licinia ꝑua cum
mucillagine pſilij ꝛ ſupponat ꝯtinue vnuꝫ i tenaſ-
mone ꝛ fluxū ventris inducit enī qetem ꝛ ſomnum
pꝛouocat.

Capitulum. xxxi. de ꝑ penſarijs.

Er penſaria intelligunt philo-
ſophi oē qꝺ po-
nitur i vl'ua cuꝫ lana vel coto vel ꝑ ſe aut
cum inſtr̄o facto i moduꝫ cliſteris ſiue ſit aqua aut
vnctuoſum aliquod.

Suppoſitoꝛiuꝫ ꝙ poni᷑ i vulua ſedans doloꝛē
matricis ꝯtingentē ex materia calida vel aduſta
vel ragadijs vel ex flate ſalſo ſic fit. R. cerie olei
camemile adipis anetis opij añ ꝑtes eq̄les miſce-
antur ſimul ꝛ cum lana vel coto ſupponatur hoc.

Cōfectio ꝯueniēs ad doloꝛeꝫ matricis ꝑꝑ apo-
ſtemaleꝫ ſic fit. R. ſeminis lini cōtriti altee. añ. ʒ.
v. vitelli oui clarat. croci. añ. ʒ. ij. opij ſeminis iuſ-
quiami añ. ʒ i. adipis ga line. ʒ. ij. ꝑ ſtentur ꝑfecte
ꝛ agregent cum rob ꝛ fiant ſuppoſit oꝛia cum la-
na. vel coto vel ꝑ ſe. Decoctio q̄ ponitur cuꝫ pen-
ſario ꝙ eſt inſtr̄m factuꝫ modum virge hoīs vel
ad moduꝫ cliſteris itra vuluam vel iq̄ ſedetur ꝑ-
pter doloꝛem matricis ex ventoſitate ſeu apoſte-
mate aut pꝛopter multam ꝛ materiam replentem
ipſam matricem ſic fit. R. ſanſuci vel maioꝛane
ſiſimbrij aut mente ſticados vel polij abꝛotani ſemis
cauliū fenugreci ſeiſ lini camemile mel loti an. M
decoquant oīa i aqua cū qua fiat pēſariū vl' ſede
at i ea. iuuat eī ad ipgnatiōē qñ ſterilitas fit ꝑꝑ hu
miditatē matricis aut doloꝛē Confectio licinij ꝑ
uocātis mēſtrua ꝛ emoꝛoidas ſic fit. Re. ciclamis el
leboꝛis albi calamēti ſerapini euforbij. añ. ʒ. ij. ter
rāt ꝛ icorpoꝛēt ꝯ aqua decoctiōis ſauine: fiāt ſupo
ſitoꝛia l' licinia q̄ ponāt i vulua vl' ano. Confectio
abſidēs ſanguinē menſtruum ꝛ emoꝛoidaꝝ ſic fit.
Re. carabe gūi mucū lacte balauſtiaꝝ barbe ircine
ſeu licijin ʒ. v. thuris. ʒ ij. opij. ʒ. iij. terāt ꝛ fiāt tro
ciſci. i. ſuppoſitoꝛia ſubtilia cū mucillagiē pſilij ꝛ ſit
vnuſqſqꝫ. ʒ. ij. ꝛ de᷑ cū aq̄ ſumac l' ꝑ ſe in ieiunio: ꝛ
ſuppoua᷑ i vuluā cū aqua ſumac l' ꝑ ſe vel pᵒ eius
mollificationē. Quādo ſupponitur cuꝫ lana l' coto
balſamᵒ i vuluā i die qua pᵒ purgatōeꝫ mēſtruo-
rū vel i die qua ceſſat mēſtrua māifeſte ꝑꝑat matri
cē ad ꝯceptionē ꝛ eaꝫ ꝯfoꝛtat vt generet ꝛ ſpālr' ſi
mulier fuerit purgata vl' cū decotione al. q̄ fcā ca
pitulo de melēconia l' ſirupo nr̄o q̄ fit de elleboꝛo
nigro ꝛ vino nouo.

Aliud ad idē ꝙ ꝓbauimᵒ ad ꝯceptōeꝫ facta pur
gatōe cuꝫ ſirupo nr̄o dicto ſupiᵒ q̄ fit de elio ꝛ mu
ſcho. R. mirre carpobalſai xilobalſai melıloti ypi
cō nucis idice añ. ʒ. ij. terantur groſſo mō ꝛ miſce-
antur in. ʒ. iii. olei cōis vel de ſpica ſuper ꝙ poſt
ebdomadaꝫ addantur muſci. gra. vii. ambꝛe. gra.
viii. ſupponatur hoc i vulua cum lana vel coto in
die pᵒ purgationeꝫ menſtruoꝝ: ꝛ ꝯtinuetur hec
ſuppoſitio vſqꝫ ad dies ſeptem vel qnqꝫ: ꝛ tunc tal
lis diebᵒ vtatur coytu ꝛ hoꝛa coytus remoueatur

ſed āte coytū ⁊ pꝰ ſit ſēpi vuluā ⁊ videbis mirabile Aqua q̄ ſupponit cū pēſario intra vuluā valꝫ ad ꝯceptionē exſiccans matricē ⁊ eā ꝯfortat ad retentionē ſeminis viri ſic fit. Re. ypicō melli loti peonie vl' eius ſeminis an. ℥. i. mirre carpobalſami galle balauſtiaꝝ an. ℥. v. piſtētur ⁊ bulliāt i lſa i q̄ pluuialr donec medietas ſit cōſūpta colleſ ⁊ ſupponatur

Capl'm. xxxii. de ponderibus cū inuentione eorū per naturam.

Rana ordei uel frumēti cum

ſūt ductai eſſe cōiter natura voluit ipanā hēr radicē ois ponderis ex ipſis granis vt in radice ponderū nō poſſit ineniri error ſꝫ vt ſemp i oi loco ꝯ i oi homine cōuenienter veritas ponderisꝙ varietatem radicis pōderis date a natura ineniref ſiper accidens vel a eā aput gentes alicuius cōtracte deſtruerec nam veritas ponderis vel aliꝝ rerū impoſſibile ē vt aput omnes homies ex toto deſtruat vt in philoſophia perfectiſſime ē ꝓmpt.ā ⁊ fuit cōueniens preter hoc ꝯmodū nature cōmune apud humanā naturā ſumere radicē ponderis ex grāis ordei naturalibus vel granis frumēti vel karatis q̄ ſunt i caſſ.a fiſtula co ꝙ n̄ ē neqꝫ inuenitur aliqua medicia tā mala vel venenoſa ſeu malitioſa q̄ non poſſit abſqꝫ aliquo periculo vl' nocumēto ſenſibili a quolibet hoie perfecto ad pōdus grani ordei recipi omni hora. Sciat vnuſqſqꝫ qui delectatur in ſcia ponderū ⁊ q veritatē pōderū vult inveſtigare ꝙ. xxii i. grana ordei coia multiplicant i: ∋. apud oēꝫ gētē ⁊. xxiiii. ∋. in qualibꝫ. ℥. ⁊. xii. ℥. faciunt livrā in oi loco ſequitur de neceſſitate ꝙ. iii. ∋. ſūt octaua pˀs. ℥. ⁊ a medicis appellat. ʒ. ſeqꝛ igitur ex neceſſitate ꝙ. ∋. ſit tertia pˀs. ʒ. pōt igitur qlꝫ ſecūdū iſtā rl'aꝫ ſumere minimū pondꝰ ⁊ maximum ⁊ medium conueniēs i oi homine: ⁊ i omni loco ſm ꝙ videbitur ei fore neceſſariū ⁊ vtile i vſū medicinarū. Per. aureū volūt qdā itelligere ſeptimā ptē. ℥ ⁊ credimꝰ ꝙ veritas ſi eſt ⁊ qdā volunt p aureū intelligere. ʒ. i. v. ſed hoc nō repit ſic verū p dicta philoſophorū i vſu pōderū medicinarū. per kirat vel ſiliq̄ idē ē itelligūt pōdus quatuor granorū ordei. Et p fabā egiptiacā itelligunt pondꝰ vnīꝰ lupini vel pōdꝰ nouē granoꝝ ordei ſēp itelligas p grana ordei cū corticibꝰ ſuis ⁊ p grana frumēti ꝙ ſint abſqꝫ ſuis corticibꝰ i vſu ponderꝫ. Per coclear vero itelligas aur. j. vel. ʒ. ii. ſꝫ quoſdā ⁊ p daruch pōdus granoꝝ ordei vel ſeptē ſꝫ quoſdā ſꝫ nos n̄ credimꝰ hec vltimū. Et p bolū intelligit pōdus. xii. granorū ordei vl'. ∋: v. Et. per ſextariū vel cotillā intelligūt antiq. ʒ. vi. ⁊ danich. ii. vel aure. iii. v. vel p cotillā intelligit pōdus quodā. ix. ℥. Et. per eminā itelligūt. ℥. xx. vel. xvi. ⁊ hoc vltimū ē magis verꝫ. Re. ſolidū vel exagiū itelligunt. ʒ. i. v. ⁊ ſic ſꝫ quoſdā differūt iſta duo ab aure. Attēde ꝙ ſiliq̄ ē pōdus ⁊ ē nomē cuiuſdā rei ⁊ naſcitur vt plurimū i terra hierſolymitana ⁊ ibi tēperata cū calliditate iudiciatur: ſꝫ i alijs terris frigida ⁊ ſtiptica reperitur. ⁊ appellatur balauſtia de ſpina q̄ naſcit ſup arborē ſpinoſā i fractis vel ſepibus ⁊ vocat in cremona fet: lēga hec veritas ē ꝙ ſiliqua ē karoba ⁊ appellatur ſiliq̄ rū nabati ⁊ granū qꝺ eſt in illa ſiliqua ſiue karoba eſt pōdus ⁊ ſimilatur grano ꝙ reperitur i caſſia fiſtula: raſis ponit iſtas ſiliquas i tractatu de trociſcis.

Secūda pˀs iſtius libri de medecinis ſimplicibus

Ecunda

pars iſtiꝰ libri qrit: q̄ ē d medicinis ſimplicibꝰ r e qrit i ſui pricipio. ſ. ꝙ reſ particulares ⁊ ſenſibiles cū qbus medici operāt poſſ.nt cognoſci tribꝰ viis rōne experimēto ⁊ narrat. de antiquoꝝ ſꝫ ꝙ in ſuis libris repiant ip'e reſ ſcriptū cū naturis ⁊ operationibus ſuis. Rōne vo cōi cognoſcūt res particulares hoc mō: q: n̄ ē poſſibile ſiōes ſēſuſ ꝯueniūt ſup naturā calidā vl' frigidaꝫ vnīꝰ rei qn ita ſit in v.tate: vbi grā ſi oculus viderit aliquā reꝫ rubeā: ⁊ guſtus iudicauerit eā amarā vl' acutā vel falſā vel dulcē: ⁊ odoratꝰ dixerit eā eē odoriferam odoꝝ mordificatiuo ⁊ tracꝰ inuenerit eā lenē ⁊ inficientē mēbrū q̄litate calefaciente ipſū pꝰ tp̄s tactus fuerit ⁊ auditꝰ ꝯueniēs cū alis ſꝫ ſui naturā in veritate poterit ſapiēs iudicare p rōneꝫ cōeꝫ ex ſēſu ꝯcta ꝫ ꝙ tal' res erit calida: et p ꝯriū erit frigida et ſic i alijs q̄litatibꝰ: experimēto cognoſcit reſ duobꝰ mōis pmo expimēto phoꝝ reqrūtur res ſepteꝫ pma qrū vt res de q̄ medicus vult expiri vacua q̄lꝫ q̄itate acqſita ex cal'itate accidētali aut frigiditate: vl' vicinitate alicuꝰ rei. vl' ex lteratione facta in ea vt piſces et caſeꝰ cū ſaliūt fiūt cali p acceſ̄s et aq̄ p calitatē ignis fit acta cal'a et calx p abutionē ifrigidat: et amigdale p lōgiqtatē tp̄is fiūt rācide. Scōa eā vt expiat d re i egritudine ſimplici. Tercā vt medicina pbet i ſuis ꝯris vt melius videat q̄ rē meliꝰ et nobiliꝰ opet. Quarta vt virtꝰ medicine eq̄tur de potētia virtuti ifirmitatis. Quīta ob vt obſuet tp̄s ſue opationis viꝫ hoc faciat i pncipio vl' i fine Sexta vt ꝯtinuitas ſue opationis obſuetur hoc ē ꝙ ſemp faciat qꝺ fecit aut nō. Septia vt expiatur i hoie: eo ꝙ reubarbaꝝ dicit frigidū reſpecta equi et calidam reſpectu hois Narratō. ſ phoꝝ cognoſcit res cōueniēs vt poſteriores pmiſ et bonis phis credant d rebꝰ ſꝫ ꝙ ſcripſerūt: ſed hec rl'a vt d.cit hali: comēto tegni i capitulo d cāis caratiuis ſup illo vbo ad inuctionē vero cauſaꝝ ſalubriū q̄cūqꝫ qdē cā ad iaꝫ factaꝫ egritudinē ſūt ſalubres rōne vtēdū ē dicit ibi ꝙ ſucceſſio libri ex libro et vitiū ſcriptorū fallit narratioue antiquoꝝ Alio mō ſingulares ſciunt p expimētū ſicut qn̄ medicus vtitur in diuerſis hoibꝰ et diuerſis infirmitatibꝰ et tēporibꝰ diuerſis aliq̄ re ꝯ morbi vitiū: et eius effectꝰ bonꝰ vl' nō bonꝰ n̄ variatur incipiamꝰ ponere medicinas ſimplices et ſingulares. et narrabimꝰ naturaꝫ vniuſcuiuſqꝫ et ſuaꝫ opatiōeꝫ pncipaleꝫ: et ponemꝰ in ipſis p alphabetū icipiendo ab a vſqꝫ ad vltimaꝫ lraꝫ alphabeti latinorū. Et ſciendū ꝙ qn̄ nos dicimꝰ d aliq̄ re q̄ eſt cal'a vl' frigida aut equal' aut hn̄s aliqꝫ aliā opatiōeꝫ ꝙ totū referetur ad humanā ꝯplexionē et n̄ ad aliam rem nam ipa humana ꝯplexio ē radix et centrū ad q̄ oia medici ꝯperant et referre volūt et pp̄ h̄ naturalr medicis oia ꝯſiderant. Vn̄ qn̄ nos dicimꝰ d aliq̄ re q̄ eſt cal'a vl' frigida et hūida i pmo gradu. 2ᵒ. et 3ᵒ. totaꝫ ad ipſaꝫ naturaꝫ humanam referrimꝰ. Apparet manifeſte ꝙ gradꝰ reꝝ q ꝯſiderant a medicis ſunt q̄tuor: pumꝰ gradꝰ imutat naturaꝫ hois ſē ſibilr p vſū ſꝫ i pncipio q̄n ſenſibilr: et cū mutat ſenſibilr abſqꝫ nocumēto. Tertiꝰ gradꝰ imutat ſēſibilr cū leſione p vſū Quartꝰ gradꝰ nocumēto ſēſibili et vſꝰ eiꝰ lōgꝰ deſtruit cōplexiōeꝫ et ꝯpoſitioneꝫ naturaleꝫ. Vn̄ nō dꝫ dici neqꝫ dicit ꝙ ſit aliqd in gradu aliquo ni cōplexionatū et cōpoſitionatū ex ꝯriis et pp̄ h̄ aq̄ et terra elementa cetera nō ſūt i gradu q: ſi eēnt i gradu ſequeret ꝙ eſſet. vl' cal'a vl' frigida operatione hūane ꝯplexiōis vl' operatiōe q̄itatis ꝯrie exn̄tis i ipſis: aut ꝯparatiōe cuiuſ ꝯplexionis et ſic eēnt ꝯplexionata: ⁊ h̄ ꝓptuꝫ eſt qꝺ eſt ipoſſibile et i libro d generatiōe et in libro d aia et d celo et mūdo. Et pp̄ h̄ i vno quoqꝫ gradu treſ manſiōes notantur. ſ. pma ſa et tertia. ſeqtur ꝙ omnes gradus ꝯtinet i ſe. xii. māſiōes. Aqua naturalr frigida eſt hūida q̄ ꝯplexiōibꝰ temperatis

⁊ calis ⁊ ſanguineis nõ nocet imo iuuat ⁊ nãles i cor
poꝛe ɔſeruat hũoꝛes ⁊ illa melioꝛ ⁊ magis eligenda
ē q̃ i põdere leuioꝛ repit ⁊ q̃ de leui i ſtomac dormi
trit⁊ius abſq; nocumẽto alterat.õez recipit ⁊ q̃ calo
rē et frigiditatē velocit⁹ ſuſcipit ⁊ q̃ limpida ⁊ clara
eſt ñ hñs i ſe ſapoꝛē pter ſapoꝛē delectabilē cuꝫ in
ſipiditate vl' odoꝛē vl coloꝛeꝫ aliquē malũ ⁊ querit
ſup lapides vl' lutũ cenoſũ ⁊ viſus ſeptẽtrionē vel
oꝛiẽteꝫ aq̃ vo q̃ ex frigiditate ſui nõ puenit ad hvt
delectet. imo ſui frigiditate forti gingiuas ⁊ dentes
ſtupefa it mal ⁊ ē ventreꝫ eni iflat ⁊ ſitī nõ minuit
imo appetitũ deſtruit ⁊ coꝛp⁹ debilitat manifeſte
⁊ ñ ē ɔgrua. Aq̃ vo q̃ eſt cocta quouſq; ei⁹ ſubſtan
tia minuat min⁹ ē i fl tuita. ⁊ cit⁹ deſcēdit ⁊ mel⁹
penetrat p mēbra. Plurimu aũt aq̃ his q cito icur
runt ſe male ē ⁊ maxie ſi lõgi ē tpis i ſuis iñ diſpoſi
tiõib⁹ ē bo a. ſ. in ſubtiliatiõe ⁊ ɔfoꝛtatõe ret tiõe
⁊ ſilib⁹. Aq̃ eni frigida vẽtrē ſtrigit ſiue cliſteriꝫe
tur ſiue bibat ⁊ ſpãlit q ſ t ex acuitate mãc. Aq̃ vo
ſtãs tur bida ⁊ putrida i epat opillõnē gñrat ⁊ la
pideꝫ i renib⁹ ⁊ veſica ⁊ ſplenē augumẽtat aɔple
xionē ep tis ⁊ nutrit uoꝛ coꝛrũpit ⁊ generat fe. ſꝫ
q̃ ifrigidata ē cũ niue vl q̃ ex frigida iuenit vt hec
ſtomacũ pcutit ⁊ ſpãlit ñ i ieiuno bibat ⁊ eparuitã
i frigidat. q̃ nulli ɔſumãt ieiuni bibere ni calefacti
fu rit fort abſq; ipedimẽto ſenſibili tũc eni ɔfert
eis ſup cibũ aũt ñ a cipiat imediate ai tpa ũ p⁹ ſto
emacũ cibuꝫ coꝛroboꝛat ⁊ qeſcere facit cibũ i loco di
geſtionis ⁊ app titã auget. Preterea aq̃ hñs ma
lum ſapoꝛē ⁊ odoꝛē q̃uis aliq cuꝫ medic mi bibãt
ai q̃ngs mala eſt neq; a ſapienti ɔ⁹ bibẽda. Aq̃ aũt
cala q̃ ieiuni q̃nq; bibunt ſtomacuꝫ a pcedentibus
nutrimẽtis ſupfluitatib⁹ lauat ⁊ q̃ venirē fort. ſſ ſol
uit hec aũt ſi frequẽt bibat ſto macuꝫ corrũpit ⁊ d
bilitat. Aq̃. i q̃ hoĩes balneãt nõ eſt ɔueniẽs vt ſit
mltũ cala vel mſtuꝫ frigida ſꝫ ɔuenit q ter hec
duo temperiē teneat hec ēt balneuꝫ tẽperatis ɔple
xiõib⁹ magis ɔfert. Balneuꝫ vo aq̃ frigide coꝛpo
ra pĩguia coꝛroboꝛat a. ca idioꝛa reddit q̃ppr⁹ crãt
⁊ ſpãlit in ſtate. ſenib⁹ quoq; ⁊ ſpãlit d̃ crepitis no
cit ⁊ hñt b⁹ coꝛpoꝛa deb l a ⁊ vſus ei⁹ lõgi⁹ deni
grat mēbra ⁊ lauia ous ⁊ facit frigoꝛa febrẽtia: ⁊
nutrit us manifeſte ledit. Sꝫ balneũ aque calide fa
tig tiõnē vel laxatiõē remouet ⁊ doloꝛē minuit ac
q̃ apoſtemata mollificat ⁊ coꝛpoꝛis auget pulchri
tudinē ⁊ ei⁹ carnes ⁊ vrinã ɔuocat finalr coꝛp⁹ d
bilitat ac ſanguinē ex q̃bus exire ɔſueuit cito fluere
f cit ⁊ virtutē dic it Aq̃ q̃ nalr ſunt cale ſt ſulferee
⁊ bitumi oſe vl' la e aut iuniũſe vl' ſalſe aut lumio
ſe vl' ſalſe aut lumiõſe ⁊ ferree aut enee opant i coꝛ
poꝛib⁹ ſꝫ naturã rei ſup q̃ trãſeunt vbi grã ſulfe
ree ⁊ alumioſe calefaciendo neruos frigidis egritu
dinib⁹ neruoꝛũ cõferũt. ⁊ q̃n eas ingrediunt patiē
tes ſcabiē ⁊ puſtulas ɔficiunt: iteſtina foꝛtit calefa
ciunt ⁊ pcipue epar et ei⁹ virtutē diſſolu t ⁊ laxãt
Salſe ⁊ q̃ ſale armoniaco ſunt ſalite a. malã habē
tes ſapoꝛeꝫ ventreꝫ laxant cuꝫ bibũt vl' cuꝫ i eis ſe
ſedent aut cuꝫ eis cliſteriꝫãt: Aq̃ vo alumioſe ſpuen
tib⁹ ſanguinē puenienteꝫ ſpãliter a ſtomaco. atq;
mulierib⁹ mẽſtruoꝛuꝫ nimiet tē patientib⁹ ⁊ emo
roydib⁹ ɔferũt. ⁊ fci i coꝛpib⁹ cal s generãt. Aq̃ q̃
currunt ſup terrã ex q̃ extrahit ex cõpillatiõeꝫ ha
bentib ⁹coꝛruptã vtil' ɔprobat. Aque q̃ ſunt ſiſes
iſtis eq̃ lie ēt q̃ buliunt adurunt collicã ⁊ diſſolunt
actoſa ⁊ q̃ fiunt f egmate crudo vl' vitreo ⁊ vento
ſitateꝫ iſtraꝫ i menbris remouent ⁊ ſpaſmũ expellũt
hñduꝫ. Aq̃ vero q̃ artificialr fiunt ex reb⁹ iſtis ⁊
ɔſili o⁹ ideꝫ opãt p vſuꝫ ⁊ ſꝫ nõ ſunt ta potentes in
ſuis opatiõib⁹ vt naturales. Acetoſa frigida ſũt
lꝫ õ ſint vbemẽtis fr giditatis ⁊ ſicca cũ q̃daꝫ ſub
tilitate ⁊ acuitate coleraꝫ rubeã ⁊ ſanguinē repmũ

atq; ſtrigũt ventrē ſi ſtomac⁹ ⁊ inteſtina munda fue
rint. Si aũt i eis fuerit multitudo flegmatis vẽtris
fluxuꝫ inducunt ⁊ in teſtina finalr excoꝛiant et coꝛ
poꝛa infrigidãt virtutē quoq; debilitãt et digeſti
uam et pꝑe in epateꝫ et neruoſis mēbris et neruis
nocẽt ⁊ ɔſicãt cõpa vtẽria iſ vtutē exſiccãt apertiã a
mara calefaciũt excitãt foꝛtiter ſanguiē ad aduſtio
ēꝫ pducũt ⁊ malitiã colleraꝫ quoq; rubeã i ſanguie
augumẽta acut i ſũt mlto plus cala q̃ amara. calo
reꝫ augent et coꝛpoꝛa velocit iflamant ac ſanguinē
adurunt ipſuꝫ i colerã rubeaꝫ pꝛio mutãt et poſtea
in nigraꝫ. Amiluꝫ i caliditate ſ tis temperatuꝫ exi
ſtit et humiditateꝫ manifeſta i quo viſcoſitas repi
turq: menb. a ex eo ſ ta fiunt plana pect⁹ et epiglo
tuꝫ lenit cuꝫ pultes ex eo cuꝫ zuccharo et oleo amig
dalino fiunt. Sepe aũt cõeſtuꝫ i epate et ſplene. ɔpi
latiõeꝫ exercat cuꝫ lenib⁹ p ſe ſtrig. fluxuꝫ colere.
Aq̃ furfuris d clinat ad caliditateꝫ cuꝫ parua ſicci
tate grata ſubſtãte furfuris: fiunt tñ ex ea pultes
q̃ quandaꝫ ſtẽt tẽnſioneꝫ mundificant pulmõeꝫ
Aq̃ oꝛdei d clinat ad frigiditateꝫ cuꝫ humiditate
febricit ntib⁹ acute ɔfert et lenit pect⁹ atq; ſitī ſe
dat et ardoꝛeꝫ q̃ ĩfirmis exhiberi ñ dꝫ q ſtricti ſunt
ſꝫ v. n rē ni p⁹ mundifi atiõeꝫ iteſtioꝛuꝫ et ſtomaci
apria fre vl ſapl uitate anterioꝛis et hoc eſt pꝑba
bilitateꝫ ſue ɔu rſiõis i rē q̃ iuen t. A tuꝫ frig dũ
eſt et ſi cuꝫ v q; ad fin gradu ꝫ ēt eſt ɔpoſitum ex
ſubac li et frigida et pſius ãbe ſube ſunt ſnt les
ſꝫ frigida ſuba magis domians eſt. vſus ei⁹ maciē
efficit et virtutem deſtruit ſperma quoq; minuit
coler m coꝛroboꝛat nigraꝫ rubeaꝫ vo et ſanguinē
debilitat et minuit et etiam deſtruit cibos qb⁹ ad
miſce tur ſubtiliat pꝛohibet ambulationeꝫ caucrena
et aduentam apoſtem tiꝫ in v lceribus minorat
vnam ex gargariſim⁹ ex eo fact⁹ abſcindit lutum
humoꝛ ad gutturi et ſoꝛbetur ad tuſſim antiquaꝫ
calefactam et ad ſanguiſugã et ɔfert et quanto ma
gis decoqtur tanto frigiditas ei⁹ acetoſitas vl' ma
litia et ɔfert ad moꝛſũ venenoſoꝝ canis rabioſi et
ei q impetu ſumpſit opiuꝫ ei uſq miꝫ poſt diſſer
tentũ vſq; ad vicera iteſtinoꝝ Almuri vl' almo
roſia q moꝛa appell tꝛ i latino ē ois liquoꝛ q ex ta
ſale cũ quo. ſale ɔdiũt piſces vl' carnes q̃ ɔſeruari d
bēt et ſup q̃s poꝛũt ſemina et pẽs cale et eſt calꝫ et
ſiccũ i tᷣtio gradu opat eni totũ id qd opat ſal et ē
foꝛti⁹ ſale et ſubtil q et ventre laxat et vẽtoſitates
icidit cibosq; ſubtiliat groſſos et ſiti fac ac ſtomacũ
crepar calefacit. Almuri. vl' almoꝛoſia ſic f t q̃n car
nes aſſant vl' citant aut legumia et grã itãt et ɔ
diũt cũ ſale et . q̃ et ɔquaſſ t ill. liquoꝛ q i epitiãt
i cibo almuri vl' ſatmu ia vl' oſſomo garũ cũ piper
vl' ſpēb⁹ appel t. An videē e d q̃ ſit aſſ . ē cala ⁊ ſic
ca i tᷣtio q̃ i ſtomaco lõg ꝫ fac moꝛaꝫ iflat oē ñ diſſol
uit: luxuriaꝫ tñ ɔmouet et excitat appetitũ: Aniſũ
ē herba vl' ſemē valde notũ. et appellat ſe i i libro
m nũ i quo aliqa dulcedis rep ſ dicit q ē calꝫ i tᷣo
⁊ ſiccũ i tᷣt oē ſedatiuũ doloꝛũ reſoluit vẽtoſitatē ⁊
ē apt o i ipo cũ api tate ⁊ aduſtio: ɔfert vrginum ⁊
iflatiõi i facie ⁊ ſode fa te ex vapoꝛe humido ⁊ ɔfert
febri antiquo ⁊ ɔuocat lac. ⁊ ē vtile i opillatiõe epa
tis ⁊ ſplenis ⁊ renũ ⁊ viſce ɔuocat vrinã ⁊ mẽſtrua et
ɔſtrigit vẽtreꝫ ſꝫ rauꝫ liꝫ q̃nq; i arbrib⁹ atiqs valꝫ
ēt abſintiũ notũ ⁊ ē plurium ſpecierũ ſꝫ eſt amari⁹
tãto me i⁹ et i ipo ē ſtipticitas cũ acuitate cal ē i pꝛio
ſiccũ i tᷣo vl' vſq; ad tᷣtiũ ɔhibꝫ pãr ũ a tiea et coꝛup
tõe v ũ et encauſtrũ ab alteratiõe et antas a coꝛ
roſiõe id net p vſuꝫ bonũ coloꝛē et remouꝫ fricano
vel empl tio facta ex eo vtiq; a violacea i hoculo
⁊ a iſſ oci ſ p⁹ pcuſſ nē põi ſꝑ duritiei et valꝫ vſuſ
ei⁹ fac ē ioda et aq̃ decoctiõis ei⁹ ɔfert doloꝛi auriſet
q̃n d eo bibitur añ vinũ ɔfert ebrietati et valꝫ

obthalmiam antiquã: ſirupꝰ eiꝰ vel ſuccꝰ excitat ap
petitũ ⁊ mirabilr̃ ꝯfortat ſtõacũ ſi bibat̃. ℥. iii. qli-
bet die ĩ aurora de ſuco eiꝰ vl̃ ſirupo eiꝰ vl̃ decoctio
ctiõis ipiꝰ ꝯtinue vſqꝫ ad dies. x. confert icteritie ⁊
ydropiſi. Emplaſtꝝ factũ ex eo ſup ſplenẽ cũ deco
quit̃ ĩ aceto ⁊ miſceat̃ cũ faria loliĩ ficubꝰ ⁊ nitro ſa
nat ſplenẽ: ſuccꝰ ipiꝰ nocet ſto. ⁊ ꝓpe ꝑꝑ qꝫdã ſal-
ſedinẽ ſũit qñ miſcet̃ cũ ſpica ⁊ oleo ro. ꝯfert dolori
ſtomaci cũ oleo de ſpica vl̃ de a chana ꝯfert dolori
epatis ⁊ yliorꝝ. ꝓuocat vrinã et mẽſtrua ⁊ ſoluit co
lerã ſi bibat̃ cũ bidromelle: ⁊ nõ fiat vna nẽtã ꝑ ip
ſum ĩ flegmate neqꝫ malẽcõia ꝯfert ſeb. antiq̃ valet
morſui ſcorpionis ⁊ ſimiliũ venenoſorꝝ. Acbana ẽ
succꝰ prunelorꝝ imaturorꝝ frigida ⁊ ſic. ĩ fine primi
gradꝰ ſtiptica ẽ ⁊ ꝓhibet fluxũ ſanguis ⁊ denigrat
capillos ⁊ ꝯfert panaritio: ⁊ oibꝰ apatibus calis ⁊
oris vlcerationibꝰ ⁊ ꝯfert viſui ĩ egritudibꝰ ocli calis
marie valet cõſtringit fluxũ vẽtris ⁊ valet ꝯ ſinte-
rie ⁊ ſolutiõi ſanguinee ⁊ eminẽtie matricis ⁊ ani ⁊
mollificatiõi ãborꝝ ſiue ẽplaſtret̃ ſiue bibat̃ ſiue cli
ſterizet̃. Aſſarꝝ ẽ berba multarꝝ radicũ ⁊ bõi odoris
ca. ⁊ ſic. in tertio ca efacit mẽbra frigida ⁊ ꝯfert ſci
atice ⁊ doloribꝰ nutri. iuorꝝ: ⁊ groſſiciei cornee: cõ-
fert opilatiõi epatꝭ ⁊ ſplẽis ⁊ ydropiſi ſilir cũ deco
quitur in muſto ⁊ cola. pꝰ duos mẽſes val. ti ca-
dem cã ꝓuocat vrinẽ ⁊ mẽſtrua. Anthimoniũ ẽ ſb
ſtantia ꝑ ũoi mortui ⁊ ſilat̃ ĩ viuũ piũbo aduſto. f.
in pmo ſic. in ſcdo ꝯſolidat vlcera ⁊ deſtruit carnes
additas ⁊ ꝓhibꝫ fluxũ ſanguis ex naribꝰ ⁊ ꝯſeruat
viſum ⁊ remouet ſordicies vlcerũ oculorꝝ ⁊ ratꝫ cũ
lana vel coto flux. ſanguis matricis. Armõiacũ gũ
ma ẽ ſatꝫ nota eſt calidũ ĩ tertio ſic. ĩ primo reſolu-
tiuum mũdificatiuũ fortiter ſi miſceat̃ cũ oleo ⁊ mel
le reſoluit duricies maturarꝝ ⁊ vlcerꝝ ꝯfert dolori
illiorꝝ ⁊ ſciatice ſi ponat̃ ĩ modũ empli ſup loca ⁊
extrabit ex vulneribꝰ ſurculos ⁊ ſpias ĩfixas. Cuꝫ
bibit̃ de eo aur. diſſoluto cũ vio ꝯfert duriciei epa
tis ⁊ ſplẽis ſi diſſoluatur cũ aceto ⁊ ẽplet̃ ex eo
ſplẽ ſanat eũ. Arbor gũme arabice ẽ frigida ⁊ ſic.
ꝓhibet fluxũ ſanguis ⁊ ſputũ ſanguis ⁊ nuruꝫ ma
tricis. Anazarꝰ vel cõſolida maior eſt duarꝝ ſpẽꝝ:
vnus habet florẽ citrinũ ⁊ aliꝰ celeſtẽ: caꝰdꝰ eſt ⁊ i
co eſt multa viſcoſitas cũ bũiditate ⁊ in eiꝰ ſubſtan-
tia ẽ ꝓfunda ſtipticitas ⁊ ꝓhibet ãplatione vul-
nerum ⁊ ext. ar. ſu culos ledat dolorẽ mole ſi biba
tur cũ vino cõfert dolori renũ adherẽtiã facit in oĩ
re ſolutra vñ ꝯfert rupture ĩ pri ipio ſiue ẽplaſtret̃
ſiue cõdatar. Anacardꝰ ẽ fructus ſimilis caſtanee
ſed durꝰ qñ vt ẽ os dactali in cuiꝰ medio vel vari-
tate inuenitur aliqd in modũ mellis viſcoſũ caliꝰ
eſt ⁊ ſic in quarto eradicitat neruos et porros ⁊ pu
ſtulas nigras ⁊ albas ⁊ ꝯfert palcſi ⁊ tortur̃ ⁊ ner
uorum frigiditati ⁊ corruptiõi memorie: fumꝰ factꝰ
ex ipo ſiccat emoroidas ⁊ ſicos: malitiã eiꝰ frangit
oleũ de nucibꝰ. Anas auis nota ẽ: eſt calidior oibꝰ
auibꝰ dr̃ ꝙ infrigidatos calefacit: ⁊ calefactos ſac
poſſidere ſe. piguedo eiꝰ mollificationẽ durititẽ et
eius caro frãgit ventoſitatẽ ⁊ ipinguat corpꝰ ⁊ cla
rificat vocẽ: ⁊ eiꝰ piguedo colorẽ bonũ facit: ⁊ ipiuſ
ſtomacus ẽ plurimi nutrimẽti qd ẽ melius de tota
eius carne ſunt eius ale: ⁊ ẽ eius caro ma oris nu-
trimenti carne oium auiũ ſi bñ digeratur augmen
tum efficit in coytu ⁊ multiplicat ſpma. idẽ dicat̃ ꝯ
anſere. Aucilana nomẽ appellat̃ bõda: b tardiꝰ di
geritur qꝫ nux. ſed ẽ minꝰ vnctuoſa ⁊ magꝭ nutrit
ca. eſt ⁊ ſic. ꝯ multũ circa pmũ: vſus eiꝰ facit cole
ram et vẽtoſitatẽ in vẽtre inferiore ⁊ ẽ magꝭ ſtipti
ca qꝫ nux. ⁊ cũ aſſat̃ ⁊ cõedit̃ cũ pipe maturat corizã
⁊ augmentat cerebꝝ. dr̃ ꝙ ſi lin at̃ ſup vẽtrẽ puero
rum brñtiumi oculos varios delet varietatẽ cõfert
tuſſi antique ⁊ adiuuãt ad ſcreãdũ. Auis qdã repit̃

apud nos q̃ qualia vocatur de natura cuiꝰ nr̃i ꝑde
ceſſores nõ locuti fuere ſm noſtrã opinionẽ. nã ipa
auis ſꝫ formã ⁊ varietatẽ ſue pẽne qſi aſſimilat̃ ꝑ-
dicis ſm mores ⁊ eſcã aſſimilatur galline ſed ẽ par
uioris corpis qꝫ aliq̃ illarꝝ ⁊ venatur ſuũ nutrimen
tum cũ pedibꝰ vt gallina cõedit miliũ ⁊ grana ⁊ ſi-
milia ſed eius mores ſunt ꝑdicis q: abſcõſe morat̃ ĩ
cauernis terre ⁊ circa terrã vt ꝑdix ẽ breuis vola
tus vt ipa qſi et refugit a regiõe in regionẽ tẽpore
byemali vt turtur et eſt auis valde timoroſa de oĩ
re natura eiꝰ caro in principio cũ redit ad noſtrã
regionem añqꝫ pinguefiat melãcõica eſt ⁊ ſicca. ⁊ ñ
eſt bõi ſaporis ſed eſt saporis treicet. qꝫuis ois caro
dicatur calida ⁊ bũida de bac ⁊ boui a ⁊ bircina et
ſimilibus dr̃ ꝙ ſunt melãcõice ĩ ꝯpatiõe ad tpaiã
vel humanã naturã. cũ vo pinguefit ⁊ valet tpe au
tũnali dr̃ calida ⁊ bũida manifeſte cõtempatur eniꝫ
eiꝰ ꝯpleio ꝓpter acqſitionem pinguedinis ex pa-
ſtu ⁊ ꝓpter hanc diuerſitatem q̃ reperitur in eiꝰ car
ne dr̃ ⁊ reddetur ꝙ addat in reum a. ex curſu bũorꝝ
de membro in membꝝ ⁊ ſignũ bꝰ eſt q: vſus lõgꝰ
cius cũ fuerit pinguis faſtidiũ generat ⁊ omne fa-
ſtidium eſt pricipalis ⁊ ꝓpria cauſa ad guttaꝫ ⁊ reu
ma cũ ſit ꝓpria ſignificatio ſup frigidam ⁊ multaꝫ
materia in ore ſtomaci per indigeſtionem multi
plicatam ſm vero ſententia in Almanſoris pmo li.
capitulo de nominanda aggregatiõe iuuamenti ⁊
inſtrumentorꝝ nutricatiõis dicit eni ꝙ res delecta
biles apud guſtũ afferentes plus aliis nutriũt ⁊ ꝓ
ficiũt. ⁊ in hoc ꝯuenit ſecũ Auic. capitulo de eo qd
comeditur ⁊ bibitur fen tert a apparet ꝑiſtos vi-
ros qui tpe ſue ſaporoſitatis ⁊ maturationis ⁊ ipin
guationis cũ eius caro ĩ iſtc temporis ſit valde ſapo-
rata ꝙ eius nutrimentum eſt valde bonum ⁊ vtile
hominibus. Membra capitis cerebꝝ ꝯfortat ⁊ ſõ
num prouocat eo ꝙ in cerebro delectabilem ⁊ va-
poroſam multiplicat bũiditatem quaſi vt perdix.
⁊ ꝯ plꝰ opatur tpe piguedis ⁊ maturationis. q: tũc
tpis diuinꝰ eiꝰ caro matura ſi aſſet̃ tempate ⁊ cõe
datur cũ ſalmoria vl̃ vio ꝯ granatꝭ ⁊ ſimilibꝰ. Mẽ
bra pectoris lenit aſpaꝫ bũiditate ſua naturali acqſi
ta ꝑ decoctionẽ ⁊ ſuũ nutrimentũ ⁊ ꝑ eiꝰ matura-
tionem tpe tali ĩducit gaudiũ ⁊ ridere facit eo ꝙ
cor ꝯfortat ⁊ pulmonẽ ⁊ totũ corpꝰ. Mẽbra nutri
menti lõgꝰ vſus eiꝰ ꝑꝑ nimiaꝫ pinguedinem facit
faſtidiũ qd eſt in ꝯueniens ĩ artetiolis ⁊ guttoſis et
habentibꝰ vitiũ lapidis ⁊ berene. ſꝫ ſi aſſat̃ tpe vt
dictũ eſt ⁊ cõdiat vt eſt dictũ cũ ſuis ꝯdimentꝭ ex-
citat appetitũ ⁊ ꝯfortat digeſtionẽ ⁊ bonũ gerat
nutrimentũ vt ſupꝰ eſt mõſtratũ ꝑ at quorꝝ dicta.
Membra generatiõis augmentat ſpma ⁊ coytũ ex
citat ⁊ in a. afeſte iducit ĩ lenibꝰ erectiõẽ ⁊ iuuenibꝰ
⁊ ꝯfortat matricem et eam calefacit et ĩducit bonaꝫ
volũtat. ꝫ ĩ vtroqꝫ ſexu. ſe. ĩ principio ſui aduentus
añqꝫ pinguefiat in ꝯueniens eſt q: tanariis et me-
lancolicis oibꝰ et ſiſibꝰ. ſꝫ tpe ſue piguedis oibꝰ ta
libꝰ manifeſte ꝯfert et ñ nocet. Agnꝰcaſtus planta
eſt et eiꝰ folia aſſimilant̃ foliis peſica. ca. in primo
ſic. ĩ ſcdo diſſoluit ventoſitatẽ ⁊ eſt ĩ primo ſic. in
ſcdo diſſoluit vẽtoſitatẽ cũ ĩ pmo aptuo cũ ſtipticitate
valet tremori et laſſitudini. vſus eiꝰ ſodaꝫ induit:
multiplicat lacti ſpma minuit. Doſis eiꝰ eſt. a. ʒ.
j. vſqꝫ ad. ʒ. ii. ap t opilatiõ. s ſplenis et epatꝭ valꝫ
hydropiſi deſiccat ſpma. et ſi põantur ſup renes et
dorſuꝫ folia et ſtipites et ſtipites eiꝰ ꝓhibent pol-
lutionẽ et vge erectionẽ. et ꝑ hoc caſtꝰ dr̃ et iuſſu
migãt mulieres luxurioſe et deſtruit ꝯſuetudĩ eiꝰ
folia fugant venenoſa ſi bibatur. ʒ. i. ſeminis eius
cum aqua frigida confert morſui canis et lupi ſi de
tur omni mane ĩ aurora. ʒ. i. pulueris agnicaſti cũ
℥. j. mellis ro. ⁊ aq̃ frigida valet contra ſuffocatio

nem matricis ⁊ epileſiam ↄtingētē ex ſpmate corrͧ
pto ⁊ ſpecialiter ī mulieribuſ ⁊ ēt ↄ maleconia ex ea
dem cā. Alle auiū meliores allaꝝ oīum auiū ſunt al
le gallinaꝝ et aile anſeꝝ ſunt bōe digōnis ⁊ nutri
menti. ⁊ hoc ē ꝓpter multitudinē mot⁹ q̄ ē̄ i ne is et
multiplicaꝛ nutrimētū eaꝝ ꝓpter multitudinē car
nis q̄ eſt in eis. Acor⁹ eſt radix plāte q̄ naſcit̄ in aq̄
ſicut papir⁹: ſed ē triāgulata ca. eſt ⁊ ſic. in ſcd̄o cō
fert dolori epatis frigido mūdificat ſtomacū ⁊ alte
nuat ſplenē manifeſte: ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua: et
confert rupture ⁊ diſtillatiōi vrie addit in coytu ⁊
valet ad dolores matricis ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ raſure eo
rum ⁊ ſpecialiter iteſtina ſunt frigida. Argentū vi
uum notū eſt ⁊ ē de mineris terre: frigidū ē ⁊ hūi
dum in tertio: mixtū cū oleo ro. ſi fiat ex eo iunctō
eſt medicamē pediculoꝝ ⁊ lēdinū. dī ꝙ ſi inūgat̄
ex eo cingulus moriunt̄ oēs pediculi ⁊ currunt ad
ipſū: ſꝫ vſus iſti⁹ rei ⁊ vſus argēti viui ſup faciez
marceſcit dentes ⁊ facit accide repaleſiꝫ ⁊ deſtruit
auditū ⁊ inducit fetorē oris ⁊ viſum deſtruit: ⁊ fina
liter vſus ei⁹ ⁊ vſus ſublimati interficit. Attramen
tum per attramētū intelligit̄ vit iolū de quo fit en
cauſtrū et ē q̄ttuor ſpēꝝ videlicet viride albū citri
num ⁊ rubeū. viride ē fortior oīb⁹ aliis q̄ſi vena ter
re ē ca. ⁊ ſic. oē in tertio. aduſtiua ſunt oīa ⁊ valde
ſtiptica ⁊ ↄſtringit fluxū ſanguis i oī loco ꝓhibēt
de ambulatione c: iſipile ⁊ extirpāt ventoſitatē a fi
ſtulis, ⁊ ſuſſlant̄ in narib⁹ ↄ fluxū ſanguis narīū ⁊
opatur mirabiliter ↄ renulā p⁹ ei⁹ vlcerationē va
let ↄ ſcabiē ⁊ duriciē palpebraꝝ. Arſenicū vena
terre ē. aliō ē rubeū: aliud albū: ⁊ aliud citrinū: ru
beū melius eſt qd̄ de leui terit̄: ca. ē in tertio ſic. in
ſcd̄o abradit pilos ⁊ eſt ↄueniēſ cū adipe vulnerib⁹
ſordidis confert mirabilit̄ rubedini faciei hūide. ſi
miſceat̄ cū adipe deſtruit pediculos ⁊ veſtigia ſan
guīs ſi miſceat̄ ↄ mirra ⁊ ↄ pice nauali veſtigia vn
guium cū oleo ro. mixto deſtruit emoroidas ⁊ ficos
in ano. Ariſtologia ē triū ſpēꝝ: q̄dā eſt longa: q̄dā
rotūda: ⁊ q̄dā eſt ſilis planitia vīt: et rotūda dī fe
mina ⁊ lōga maſculus appellat̄: ⁊ oēs ei⁹ ſpēs cali
de ſunt in tertio: ⁊ ſicce in ſcd̄o extrahit ſpias ⁊ fur
culos. ⁊ lōga ē melior in vlcerib⁹, ⁊ naſcētis eo ꝙ
mag̃ abſtergit ſꝫ rotūda ē fortior in remouendo
ventoſitatū dolores. ⁊ ↄfortat auditū ⁊ mūdificat
ſordes aurīū. rotūda ē ↄueniens aſmati ⁊ tuſſi anti
que: ⁊ ↄfert ſingultui ⁊ ſplēi cū oximelle ⁊ cū aq̄ or
dei dolori lateris ⁊ ſpecialr̄ rotūda: aure⁹ de lōga
ducit hūores frigidos et colericos ⁊ ↄfert ſtomaco
q̄ñ bibitur cū mirra ⁊ pipe purgat ſupfluitates ma
tricis parturiētiū: ⁊ educit fetū mortuū ⁊ ꝓuocat
menſtrua: ⁊ ↄfert puncture ſcorpiōis. Alcana her
ba ſatis nota eſt frigida ī pmo ſic. in ſcd̄o ſtiptica ⁊
exſiccatiua ē abſq3 nocumēto ⁊ apitiua orificioꝝ ve
narum eius decoctio ↄfert apatib⁹ calidis ⁊ aduſti
oni ignis ⁊ ↄſtrīgit fluxū ſanguis in vlnerib⁹ vꝫ in
fracturis oſſiū ⁊ fit oleū ex ea ꝙ mēbra laſſa cōfor
tat. linit̄ ſup frōtē ad ſodā calidā ⁊ ē vtilis in dolo
ribus matricis ⁊ vncturis capilloꝝ alborū. Amo
mum ſemē arboris q̄ ē inuoluta ſicut rete et ē boni
odoris rubeū hñs colorē: eſt et ſiccum ī ſcd̄o ſubti
liat et maturat et ↄfortat: et valet ī podagra q̄ñ bibi
tur. vſus ei⁹ grauat et facit ſodā ⁊ inducit ſomnum
apit opilatiōes epatꝫ et ſplenis et ē vtilis in egritu
dinibus epatꝫ. valet egritudinib⁹ matricis ⁊ intrat
in penſarijs ei⁹: ↄfert in pūcturis ſcorpionū. Aſſa
eſt duaꝝ ſpēꝝ fetida ⁊ odorifera: ſꝫ fetida ē fortior
in oībus opatiōibus ſuis: calida ē in fine tertii: ſic
ca in ſcd̄o reſoluit ventoſitates et ſanguinē coagu
tum in ſtomaco. valet ad verucas. cōfert paleſi et
dolorib⁹ neruoꝝ et apatib⁹ intrinceſis. vꝫ in epilē
ſia: et ſi fiat ex ea gargariſma eradicat ſanguiſugā

annexam gutturi. gargariſma ei⁹ clarificat vocem
et valet tuſſi antiq̄ et pleureſi frigiō et nocet ſtoma
co et epati: addit in coytu mirabilit̄ et mēſtrua ꝓ
uocat: et ↄfert dolori iteſtinoꝝ pūgitiuo et ſolutio
ni antiq̄ frigide. valet in q̄rtana ſi ponat̄ ſup mor
ſuram canis rabioſi et vīmiū et ſcorpionū et rutel
le mirabiliter ↄfert. Acetoſa eſt duaꝝ ſpēꝝ: q̄dā ē
domeſtica: ⁊ q̄dā eſt ſilueſtris. et ſilueſtris ē fortior
in oī re frigida ē et ſicca in ſcd̄o: ca aūt q̄ eſt ſilis eu
diuie coleram deſtruit. et alia etiā et ei⁹ humor ſatꝫ
eſt laudabilis. ↄfert ſcabiei vlceroſe: dī ſi radix ei⁹
ſuſpendat̄ collo ꝙ ſanat ſcrofulas. ↄfert fluxui ma
tricis et ventris. ſedat nauſeam et valet in deſide
rio luti vel crete. Aſin⁹ cinis epatꝫ aſini cū oleo va
let ſup ſcrofulas et leprā ſana. q̄ñ ſedet̄ in iure car
nis aſini fit iuuatiuū: epar eius aſſatum comeſtum
ī ieiuno ↄfert epilenſie ⁊ vngula eius aduſta: potioī
eius oī die eſt duo coclearia cū aq̄ decoctiōis peo
nie. Apium eſt ſpecieꝝ mōtanū vꝫ ſilueſtre et dōe
ſticum et romanum. et nō romanum eſt calidum oē
in primo ſic. in ſcd̄o eſt reſolutiuū inflatiōis et ap
itiuū opilatiōis faciēs ſudare: ſꝫ ſilueſtre eſt vlce
ratiuū. reſoluit apata flegmatica in pncipio: nocet
epilenſie et eā excitat et radix ei⁹ frangit dētem ſuſ
penſa in collo ꝓpe valet ī apatib⁹ māmillaꝝ calidis
q̄ñ ponitur in emplſis ↄfert epati et ſpleni et eſt con
ueniens in comeſtiōe cū lactuca valet ī hidropiſi et
epar mundificat et ipꝫ calefacit et ꝓuocat vrinā et
menſtrua et purgat renes et veſicam et eſt malum
pgnantib⁹: ꝓhibeat̄ lactantib⁹ eo ꝙ ſanguinē cor
rumpit et coytū excitat et lactatum diſponit epilē
ſiam. Azulē gumma ſilis armōiaco ſꝫ ē ī ſuis vtuti
bus debilior: armōiaco calidū ē ī ſcd̄o ſiccū ī tertio
eradicat putrefactia et ī ipo ē abſterſio cū acuitate
et pauca ſtipticitate educit verucas et ꝓlōgat pilos
palpebraꝝ: et eo cōfert aſmati et bibitur et ſuppoſi
tum menſtrua ꝓuocat. Amigdale note ſ̄t ⁊ caꝝ vn
ctuoſitas eſt minor vnctuoſitate nucū dulcis eq̄lis
eſt declināſ ad hūiditatē: amara ē ſicca ī ſcd̄o. ī oī
bus ſpēꝝ amigdalaꝝ ē abſterſio et mūdificatio et
aptio. ſꝫ amara mag̃ apitia ē alijs abſterſiua ſbti
liatiua iflatia quodāmō ē oīs amara ꝓ medicia ſūt̄
et ñ ꝓnutrimento. dulcis vō bonū pſtat nutrimētū
ſꝫ paꝝ cōedere amigdalas dulces ipīguat ⁊ oleum
amare valꝫ ī dolorib⁹ aurīū et amar ꝓhēibt ebrieta
tē et ↄferūt tuſſi antiq̄ et aſmati. dulces et oleū eaꝝ
ꝓpe ↄfert paleſi: amare vtiles ſ̄t ī opilatōib⁹ epatꝫ
et ſplenis et mūdificāt renes et veſicā et dulces ſi
milit̄ ſꝫ ſ̄t debiliores amaris ↄ venenū cāis rabioſi
amare ēplaſtrate et cōeſte. Ameos ca. ē et ſic. ī tio
ↄfert hūectatiōi ſtomacīi et ſedat nauſeā ſtōacī ⁊ ſb
uerſionē aīc: et ē bonū epati et ſtōaco frigidis et ꝓ
uocat vrinā: et mūdificat renes et veſicā et ↄfert vē
toſitatib⁹ et dolori vētris pūgitio: et mūdificat ma
tricē q̄ñ ſit ſuffumigatō ex eo cū gūma pini antiq̄s
febrib⁹ ↄfert: valet ī pūcturis venenoſoꝝ. Ambra
eſt manatio fōtꝫ ī mari liō qd̄ dī ꝙ ē ſpūa maris
vel ſterc⁹ aīal ñ ē veꝝ: illa ē melior q̄ ē griſia: din
de vari: deinde citrina. nigra vō mala ē ca. ī pmo:
ſic. ī ſcd̄o ↄfert ſenib⁹ ⁊ decrepitꝫ ſbtilitate ſue ca
lefactiōis ↄfert cerebro ⁊ oīb⁹ ſenſib⁹ ⁊ cordi. Ara
nea ei⁹ ſtrigit fluxū ſāgnis q̄ñ pōit̄ ſup vlnera ⁊ iu
dicat̄ frigida ⁊ ſic ꝓhibꝫ vlcera apari: coqtur ara
nea ī oleo ⁊ diſtillat̄ ī aurē ⁊ ſedat dolorē ei⁹ dī ꝙ
q̄ñ pōit̄ ī ēplaſtris frigidis ⁊ ligat̄ ſup frōtē ſanat
tertianā: ⁊ tela alba ſpiſſa q̄ñ ligat̄ ſup adiutorium
ſanat tertianā. Aloes qdē ē ſucc⁹ ↄgelat⁹ exiſtens
in tra cicatricū et rubedinē et ē triū ſpēꝝ: aliō ſbcu
trinū: aliō arabicū et aliō ſemegenū: meli⁹ oībus
aliis ē ſbcutrinū: aq̄ ei⁹ eſt ſicut aq̄ croci calidus eſt
et ſic cus in ſecundo ē exſiccatiu⁹ abſq3 mordicatio

ne ⁊ in ipo eſt ſtipticitas pua ꝯfert dolorib⁹ iūctu-
rarum: mūdificat ſupfluitates colericas q̄ ſunt ī ca
pite. ⁊ qñ linit̃ ſuper frontē cū oleo ro. ſanat ſodā
⁊ confert in vlcerib⁹ oculoꝝ ⁊ operatur cōtra cur-
ſum lachrymaꝝ: mūdificat ſupfluitates colericas
⁊ flegmaticaſ que ſunt in ſtomaco qñ bibūtur ex eo
ʒ. i. cū aqua frigida vel tepida deſtruit appetitum
falſum ⁊ corruptū valet in icteritia ⁊ ledit epar: dan
tur de eo duo aur̃. vel tres ſm quoſdaꝫ: vel. ʒ. i. v.
qd̄ melius eſt. cū enim ponitur in medicis ſolutis
expellit nocumentū eaꝝ a ſtomaco. quandoqꝫ ſolu
tione educit ſanguinē quando ponitur cū vino dulci
ſuper emoroidas eminentes ⁊ ſciſſuras in ano ab-
ſcindit ſanguinē currentē ex eis. prouocat emoroi-
das quando ſolus bibit̃ ⁊ quādo datur in dieb⁹ fri
gidis timetur ꝙ faciat exire ſanguineꝫ ſolutione.
Arūdo eſt vehemētis frigiditatis ⁊ eius cinis cali
dus in cortice abſterſio eſt et folijs et eius radix cū
cepe ſilueſtri extrahit infixa in carne folia ei⁹ ſunt
vtilia ſuper criſipilā lanugo que ē ei⁹ flos inducit
ſurditatem eo ꝙ inuiſcatur ⁊ nō egredit̃: ꝓuocat
vrinam et mēſtrua ⁊ cōfert morſui ſcorpiōis. Abro
tanum eſt calidū in primo: ſiccū ī ſcdō: ſubtile ⁊ ama
rum eſt ⁊ aperitiuū qñ decoquit̃ in oleo aliquo ⁊ fit
ex eo inunctio ꝓperat natiuitatē barbe: remouet
apoſtemata flegmatica: eius decoctio ꝯfert cōtuſſi
oni quando dequoquitur in lixiuio remouet frigi
ditatē a capite: confert difficultati anhelit⁹: ſtoma
cum calefacit ⁊ remouet eius frigiditatē: ⁊ ſpeciali
ter quando decoquitur. multū etiā valet in frigore
flegmatice quando coqtur cū oleo ⁊ fit inūctio: pro
uocat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ iuuat ad lapidē qñ ſternit̃
in locis fugat venenoſa. Alumē ē triū ſpēꝝ ſcilicet
ſiſſum humidū et retortū. ſiſſum eſt flos aluminis: in
uenitur tñ qdā alumē in quo nō eſt ſtipticitas ma
nifeſta ſed inſipiditas: ⁊ illud nō valet aliqd calidū
et ſiccū eſt in tertio in ipo eſt exſiccatio ⁊ ſtipticitas
fortis et ꝓhibet fluxū oīs ſanguis et fluxū ſupflui
tatū. interficit cimices ⁊ pediculos ⁊ oīs fetorē: cō-
fert dolori dentiū qñ cū eo coluit̃ oſcā aceto vl̓ vi
no calido vlcera difficilia deſiccat. Anetū calidū
eſt in ſcdō ⁊ ſiccū in primo maturatiuū humoꝝ fri
gidoꝝ ⁊ ſedatiuū doloꝝ ⁊ carminatiuū ventoſita-
tum: oleū ei⁹ ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ facit ſomnū
⁊ exſiccat humiditatē auris: Anetū ⁊ eius ſemē lac
multiplicat ⁊ in ſcie ei⁹ ē vomitatio: ⁊ per hoc no-
cet ſtomaco: ⁊ cōfert dolori ventris pugitio: ſemē
eius abſcindit emoroidas ortas: et eius cinis ē bo-
nus ano ⁊ vge ⁊ teſticulis. Adeps anatis ē calidior
et ſiccior deinde adeps caſtratis ⁊ decrepitꝫ caſtra
ti eſt leuior: adeps anatis ⁊ ſubtilior adipe galline ⁊
adeps galline et cerui ſunt magne calefactionis et
adeps vacce ē media inter bouinā ⁊ caprinā: ⁊ om
nis adeps maſculi eſt fortior. Adeps anſeris valet
ad ſciſſuras faciei ⁊ labij: ⁊ adeps porci valet ad ap
ata: adeps recēs vipe valet vt naſcantur pili euulſ
ſi a palpebris ⁊ cōfert panno ⁊ aq̄ in oculo deſcen
denti: et adeps piſcis ſimiliter ꝯfert ſpaſmo adeps
cerui: caprini adeps ꝯfert mordicatiōi inteſtinoꝝ
⁊ vlcerib⁹ eoꝝ: ⁊ caprina ē fortior in cura vlceꝝ inte
ſtinoꝝ ꝙ̄ adeps porcina: ⁊ hoc pp velocitatem ſue
congelationis: ſed porcina magis ſedat mordicatio
nem: oīs adeps valet i mollificatiōe duritieꝝ ⁊ cō-
tractionū: adeps porcina ꝯfert puncturis veneno
ſorum ⁊ caprina cātaridib⁹. Alleū aliud domeſticuꝫ
⁊ aliud porcinū: et aliud ſilueſtre. porcinū vero ē cō
poſitū ex alleo ⁊ porro. in ſilueſtri ē amaritudo ⁊ ſti
pticitas ⁊ vocat̃ aleū ſerpētis. calidū ē oē in quar-
to: ſed ſilueſtre calid⁹ eſt alijs: confert domeſticuꝫ
⁊ oīa alia ad alterationē aquaꝝ: ⁊ eſt vlceratiuū et
adu ſtiuū cutis ⁊ reſoluit inflāmationē decoctio ei⁹

interficit lendines ⁊ pediculos: apit apāta intrinſe
ca: fit ex eo cliſtere ad ſciaticā et valet: facit ſodā. ſꝫ
qñ decoqt̃ vel aſſat̃ ſedat dolorē dētiū: viſū debili
tat: vſus ei⁹ ꝯfert tremori qñ cōedit̃ cū nuce ⁊ oli-
uis: qñ ſedet i ei⁹ decoctiōe vl̓ folioꝝ ei⁹ ꝓuocat vri
nā ⁊ mēſtrua ⁊ extrahit ſecūdinā ⁊ qñ terit̃ aur̃. de
eo ⁊ dat̃ cū aq̄ melius extrahit vmes: ⁊ flegma quā
do decoqtur in aq̄ pfecte: aut cū carnib⁹ fit mate-
ria ſpmitis ⁊ adiuuat ad deſideriū coytus ⁊ eſt ma
teriā flegmaticā et eā adurit: ⁊ confert ad pūcturā
omniū venenoſoꝝ et cāis rabioſi. Altea vel malua
uiſc⁹ idē eſt calidā cū eqlitate maturatiua: mollifi
catiua reſolutiua: et ſemē ſilr̃ mollificat apāta et
ꝓhibet ea ⁊ reſoluit ⁊ maturat vlnera: et ſedat do
lorē iūcturaꝝ ⁊ ꝓpe cū adipe anſeris: cōfert ſemē ⁊
totū tuſſi antiq̄ ⁊ facile efficit ſputū ⁊ cū ſtipticitate
ſui ꝓhibet ſputū ſāguis. valet in ardore vrie deco
ctio radix ei⁹ ⁊ in ardorē inteſtinoꝝ: ⁊ valet i duri
tie matricis ⁊ ani ⁊ qñ decoctio ei⁹ dat̃ cū vino ꝯfert
in difficultate vrie ⁊ lapidis. decoctio radicis ei⁹ re
mouet pūcturas apū abluēdo. Affodillus calid⁹ ⁊
ſicc⁹ in fine tertij radix ei⁹ ē abſterſiua ⁊ reſolutia
⁊ cinis radicis ei⁹ ꝯfert alopitie ⁊ ſerpigini qñ pōit̃
radix ei⁹ cū fariā hordei valet in apāib⁹ calidis in
principio ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua. ⁊ qñ radix terit̃
⁊ ponit̃ cū fece vini ſup apāta teſticuloꝝ ꝯfert: dā
tur de eo tres aur̃. ꝯ morſum venenoſoꝝ. Auꝝ eſt
eq̄le limatura ei⁹ igredit̃ in medicis melācōie: ⁊
ex eo fit cauteriū veloci⁹ ſanabile ꝙ̄ ex alia re: retē
tio ipi⁹ in ore remouet fetorē ei⁹ qñ ponit̃ in pulue
ribus oculoꝝ: ꝯfortat viſū: ꝯfert dolori ⁊ tremori
cordis ⁊ timori ⁊ ei q ſolus loqtur. Agaricū dr̄ qd̄
generatur ī arbore acetoſa q vià putrefactōis ⁊ dr̄
ꝙ ē fūgus arboris melius ē illud qd̄ ē albū frangi
bile leue porroſū valde ē duaꝝ ſpēꝝ. ſ. albū qd̄ ap
pellatur fēia: nigꝝ duꝝ qd̄ appellatur maſcul⁹ ⁊ ē
maiū calidū in primo: ſiccū ē in ſcdō ⁊ i eo ē amaritu
do māifeſtū cū qdā dulcedie reſolutiuū iciſiuū hūo
rum groſſoꝝ agitiuū oīuꝫ opi anonū valet ad ſcia
ticā ⁊ ad oēs egritudies neruoꝝ de ꝓprietate datur
cū melicrato i febr. lōgis ꝯfert epilēſie ⁊ mundificat
cerebꝝ ⁊ ꝯfert aſmati ⁊ potio ei⁹ ē vſqꝫ ad aur̃. et
datur ad bibēdū cū oximelle ⁊ ꝯfert icteritie: ſolu
tione educit hūores groſſos melācōie ⁊ flegmatiꝫ ⁊
colere rubee adiuuat medicias ſolutias ⁊ facit eas
peruenire ad extrema corpis: ꝓuocat vrinā ⁊ men
ſtrua: ſedat dolorē renū ⁊ cōfert tremori cordis et
febr. antiqs valet ꝓpe ꝯ oē venenū frigidū. Argētuꝫ
frigidū ē et exſiccatiuū ꝯfert limatura ei⁹ qñ poni
tur i medicis hūiditatib⁹ viſcoſis: ꝯfert fetori oris
eius cū i medicis ad hoc ponitur ⁊ tremori cordis.
Abelſ ē bōi odoris ⁊ acuti ca. ⁊ ſic. i tertio ē vehemē
tis exſiccatiōis cū reſolutiōe ⁊ mordicatiōe fit ex eo
oleū qd̄ ꝯfert valde ſurditati antiq̄. Aſti garca.
ē ⁊ ſic. i tertio ꝯfortat appetitū qnqꝫ ⁊ de ꝓprietate
curat quartanā. Alanno. h ⁊ nigꝝ ⁊ ñ nigꝝ vtrūqꝫ
eſt frigidū ⁊ humiduꝫ ī primo: ⁊ ñ fricetur lamia pili
bi cuꝫ alii acuꝫ aliquo ex oleis va et illud oleuꝫ i ap
atib⁹ calidis valde: plumbuꝫ vſtum valet in vlceri
bus malignis cācroſis. ⁊ vlcerib⁹ iūcturaꝝ ⁊ con
fert obthalmie cū abluitur ⁊ vlcerib⁹ mamille ligā
tur lamiā ſup renes ⁊ ꝯfert pollutiōi frequēti ⁊ re
mouet deſiderium coyt⁹. Aumeli. i. oleuꝫ dulce ca
lidū ē ⁊ humidū. ſꝫ caliditas ē maior ū hūiditate: cō
fert doloribus iūcturaꝝ: fit ex eo collyriū ad tene-
broſitatē oculoꝝ: Agalug. i. lignū idū vel arabicuꝫ
ē bōi odoris hñs corticē ītrās i numero ſpēꝝ que
vēduntur: ⁊ in ipo ē ſtipticitas cū amaritudie ca. ē
⁊ ſiccuꝫ collutio facta ex decoct one eius facit oris
odorē bonū: ꝯfert frigiditati pectoris ⁊ lateris: bi
bit̃ cū aq̄ frigida ad dolorē īteſtinoꝝ puagitiuꝫ

Agaalem ideſt arboꝛ gūme arabice: frigida ē ⁊ ſic-
ca ꝓhibēs fluxū ſanguinis ⁊ fluxū matricis ⁊ ven
tris ⁊ ſputū ſanguis. Auricula muris ē duaꝝ ſpe-
cierum vna quaꝝ ē de natura malue ⁊ nō ē ſtiptica
⁊ alia que ē de natura abſintbij ⁊ ē ſtiptica dr̄ ꝙ ex
trabit ſpines ⁊ ſurclos ⁊ facit adberere plagas va
let illa que calida iudicaꝝ ꝯfert epileſie ⁊ torture. et
quando ex ea fit ſternutatio mundificat cerebꝝ.
Albugilaſe eſt ſpinoſa piloſa aſper a viridis babēs
plurima folia: ⁊ eiꝰ radix eſt coloꝛis ru. calida eſt ⁊
ſicca: ⁊ eius radix eſt foꝛtioꝛis opationis ꝙ̄ folia qn̄
fricatur cū radice vel folijs moꝛpbea cōfert. Deco
ctio eiꝰ valet ictericie cū opilatiōe ⁊ abſꝗ opilatiōe
⁊ multū opatur in doloꝛibꝰ renū ⁊ veſice: ꝯfert fe-
bꝛibꝰ antiquis multū opatur ꝯ̄ moꝛſum veneno ſo
rum poſtꝗ̄ piſtaꝝ ⁊ ponitur ſup moꝛſurā. Ameſus
ca. eſt ſic. cū v̓tute eſt vebemēti s aduſtiōis ⁊ abſter
ſionis abſterget dētes: et valꝫ initio lapidis ⁊ vene
noſa multū. Amocb bōi odoꝛis ca. et ſic. odoꝛ ē oꝛis
efficit bonū: ꝓhibet putrefactionē mēbꝛoꝝ ⁊ dila
tationē vlceruꝫ cōfoꝛtat cerebꝝ ⁊ gingiuas confoꝛ
tat coꝛ ⁊ oīa viſcera ꝯſtringit naturā. Atbamarac
ꝓhibet eleuationē vapoꝛis ad cerebꝝ ꝓhibet epilē
ſiaꝫ. Ablage ⁊ eiꝰ ſe. ſilis baucie ſile ſemini baucie:
ꝓuocat vrinā ⁊ ꝯfert ſpleni valde. Alſefem. i. ſguā
tū calidū ē ⁊ ſiccū in pmo ⁊ abſtergit ⁊ deſiccat cū eq
litate ꝯfert pāno faciei multū valet in moꝛſu cāiſ ra
bioſi. Acdifreni frigida ⁊ ſicca ꝯfert apoſtematibꝰ
intrinſecis calidis ⁊ cū linitur ſup pūcturam veſpe
il icon ſanat eā. Abitbilon. i. berba ſilis cucurbite
ſi ponatur ſup vlnera recētia i lico ſanat ea. Acru
milon ca. eſt ⁊ ſic. cū quadā ponticitate: apit opila-
tiones nutritiuoꝝ ⁊ doloꝛibus iacturaꝝ ꝯfert val
de. Alcinat vtꝫ teſticulus vulpis ca. eſt ⁊ būida au
gmētat coytū. Artbemiſia vel arboꝛ marie berba
eſt ſimilis pi[illegible]etro vt plurimū de ea qd̄ opatur eſt
eiꝰ radix incisiua reſolutiua ca. ē ⁊ ſic. apit opilatio
nem et facit ſternutationē: confert doloꝛibꝰ ancba
rum et eijcit fetū: multum opatur ꝯ̄ oīa venenoſa.
Aſius. eius v̓tus apitiua ⁊ generatiua carnis reſol
uit exituras ſi ponatur ſuper ipas cū pice vel terbē
tina: ꝯfert vlceribꝰ antiqs et ſi trāſglutiaꝝ cū mel-
le valet in vlceribꝰ pulmonis qn̄ liniꝝ ſup ſplenem
euꝫ aloe et aceto ꝯfert. Blacee bizātie ſunt fruſtra
ſimilia vnguioꝰ aromatica bōi odoꝛis: ⁊ appoꝛtan
tur ſꝫ pſſimū in de mecba melioꝛes ſunt ille q̄ decli
nant ad albedinē ca. ⁊ ſic. in ſcd̄o ſubtiliatiue ſunt
ſuffumigatio eoꝝ ꝯfert epilētie. ſuffumigatio eaꝝ
circa vuluā remouet ſuffocationē matricis. Ben ē
ſemen magnū declināſ ad albedineꝫ maius cicere
⁊ babet medulā lenē vnctuoſam calidū ē et ſic. i ſe
cundo mūdificatiuū ē ꝯfert in opilationibꝰ nutriti
uoꝝ et confert lētiginibꝰ ⁊ ꝯfert apoſtematibꝰ du
ris oibus ⁊ verucis: ⁊ calefacit neruos: ⁊ lenificat
ſpaſmū et ſcabiē in facie duritiei epatis ⁊ ſplēis cō
fert: ⁊ ſedat ventoſitateꝫ ⁊ deſtruit flegma ſi bibaꝝ
cum melle: loco eiꝰ ponit macis vel caſſia lignea.
Bedegard ⁊ bꝫ ſpinas longas q̄ aſſimilanꝝ folijs
amomi: ⁊ eiꝰ ſtipes nō aſcendit qn̄ vltra duos cu-
bitos ē frigida ⁊ ſicca: dicitꝝ ꝙ eſt calida reſolutiua
et apiuna eſt: ⁊ retinet ꝓprie fluxū ſanguis cōfert
ſpaſmo ⁊ oī egritudini ⁊ ꝯ̄ctioni neruoꝝ: ⁊ valet in
ſputo ſanguis: ⁊ ꝯfortat ſtomacū: valet febꝛibꝰ fle
gmaticis ⁊ longis ⁊ opatur ꝯ̄ pūcturas ſcoꝛpionuꝫ
et ponitur loco eiꝰ fumꝰ terre. Balſamꝰ eſt arboꝛ
egyptiaca naſcēs in loco qui dicitꝝ oculus ſolis cuiꝰ
folia et odoꝛ rute ſilantur ⁊ nō colligitꝝ de eo i āno
vltra id qd̄ ē inter qnquaginta ⁊ ſexaginta lib: expi
tur de eo qui cū ponit ſup lac ſtatim coagulatur. et
cū permiſceꝝ cū aq̄ agitādo inſpiſſatur et coagula
tur et ablutio ipius a pāno lineo cum ei adberet: ⁊
quarta ꝯditio eſt ſubtilitas odoꝛis eiꝰ: lignū eius ca
lidū et ſiccū in ſcd̄o: et ſemen eius calidꝰ ē ligno et
balſamus calidioꝛ illis duabus: apit opilationes ⁊
confert viſceribus groſſis et extrabit fracturas oſ
ſium et valet ꝯ̄ ſpaſmū et cōfert vertigini et epilen
ſie: abſtergit pannū ab oculo et albedinē valet aſ-
mati et piplemonie frigide mūdificat ſtomacū et cō
foꝛtat epar: confert doloꝛibus matricis: et apit os
eius valet per bec conceptioni et cōfert egritudini
bus veſcice et aufert rigoꝛes et valet ꝯ̄ res veneno
ſas. Bebē eſt lignū vl̓ radices aſpere exſiccate con
tracte groſſe et duaꝝ ſpecieꝝ alba rubea et calida
et ſicca in ſecūdo: ꝯfoꝛtat coꝛ et ꝯfert tremoꝛi coꝛ-
dis: augmentat ſperma loco eius ponitur lignum
auis vel tudiri. Baurac ē ſal groſſum ru. qd̄ ē fran
gibile et laminoſum et rubꝫū ē melius ca. et ſic in
ſecundo: abſtergit et lauat foꝛtiter attenuat capil-
los cū puluerizatur ſuper eos: confert toꝛſiōi ner
uoꝛum et paleſi: diſſoluitur cum vino vel melle aut
ſirupo de byſopo: et valet ſurditati et ſonitui: in
bidropiſi et nocet ſtomaco: ſoluit quando comeditꝝ
cum ruta vel cimino aniſo feniculo et ſimilibus: ſe
dat doloꝛem ventris et vermes interficit: eſt tiria
ca fungoꝛum. Bulbus eſt quoddā genus cepe qd̄
comeditur et vocatur ſcalognia et eius folia ſunt ſi
milia folijs poꝛri. et roſa ipſius eſt ſimilis viole ē
ca. in tertio et in ipō eſt ſuperflua bumiditas craſ
perat linguam linitur ſuper pannum et cōfert et ſu
per verucas: confert ſuperfluitatibus et vlceribus
capitis: valet in fiſtulis lachrymaꝝ que eſt dulcis
et rubeus eſt bonus ſtomaco cum non bene digeri
tur pungit et inflat: excitat coytum. Batbecba. i.
quedam ſpecies melōis frigida et bumida in ſecū
do: omnis melo et eius ſpecies conuertunꝝ ad om
nem bumoꝛeꝫ quem in ſtomaco inueniunt: et ſunt
bone abſterſionis: mundificat cutim et eius interi
us confert panno et moꝛpbee et furfuribus et pro
bibet fluxum fieri ad oculum: mouet abſꝗ laboꝛe
vomitum vſus eius: omnis melo eſt tarde digeſtio
nis et male calefactus bibat poſt ipſum oximel et
bumectatus zinziber ꝯditū vel vinū: ꝯfert lapidi re
num et veſice et ardoꝛi vrine. Bule ē calidus et ſic
ꝯus in ſecundo ſtipticus eſt et confoꝛtat viſcera: va
let toꝛture et paraleſi cōſtringit ventreꝫ et deſiccat
ventoſitatē. Beurici mirabolani frigidi ſunt i pri
mo ſicci in ſecūdo: cōfoꝛtant ſtomacū cū apptatione
et aggregatiōe vt conū: et in boc ſunt vltimi ſtrin
gunt ventrem poſt lenitatē: et ipſi conferunꝝ in te
ſtino recto et ano. Bederēgenu ca. ē et ſic. in ſecun
do omnibus egritudibus flegmaticis et melanco
nicis confert: confoꝛtat cerebꝛum: et aufert tremo
rem coꝛdis et ſingultū et digeſtionē cōfoꝛtat: poni
tur d̓ eo d̓ coꝛtice citri. Boꝛago berba ē q̄ ſm̄ Iſac
ca. eſt et ſic. in ſecūdo gradu quod non credimus tē
perata aūt vꝫ. declinat aūt ad caliditatē et bumidi
tatem et babet pꝛopꝛietatem generandi leticiā ſi in
vino miſſa potui detur: cōfoꝛtat coꝛ et ꝓinde antiq
miſcebāt cū medicis cardiace paſſiōi valētibus que
etiam cum aqua cocta et melle aut zuchcaro potata
canales pulmonis et gutturis optime curat. Buci
deꝰ ca. eſt in ſecundo ſic: in pꝛimo confert doloꝛi iun
cturarum et podagre: augmentat coytum: et vene
nis confert. Bibar. roſa eius eſt citrina in medio
rubea et eſt groſſioꝛ floꝛe camomille: ca. in ſecundo
ſic: in pꝛimo. odoꝛ eius ventoſitatibus groſſis in ca
pite confert. Bacbeke ē eq̄lis declināſ ad ſiccitatē
ſtiptica eſt et malenconicam generat: vētrem ſtrin
git: valet multum in ruptura more emplaſtri ſup
poſita. Beſceguaſceꝫ declinat ad caliditatē et ſicci
tatē valꝺ̄ paꝝ i eo ē ſtipticitas ꝓhibēs curſū: et qn̄
miſceꝝ in cibo galloꝝ et coturnicē ſunt foꝛtes ad pꝛe

lium: ↄfert fiſtule in lachꝛimali: mūdificat pulmo-
nem: vrinā ꝓuocat. ⁊ frāgit lapidē ⁊ ꝓuocat men-
ſtrua: cōtra venenū canis rabioſi operatur. Bedo
ragi calidū in primo ⁊ i ipſo eſt humiditas ſupflua
quaſi vſqꝫ ad ſcdm valet in apoſtematibꝰ calidis ⁊
cōfert eius ſemē i melācolia ſi emplaſtretur eiꝰ ſe
men ſuper oculum confert pulſationi. cōfortat coꝛ
⁊ deſiccat pulmonē vſus eius nocet ſtomaco: valet
in difficultate vrie ⁊ pūcturis veſpaꝝ ⁊ ſcoꝛpionū
Bilomen ſemē eius eſt igneū titimali ſoluit tota
vehementer cū violētia ⁊ eſt de venenoſis. Butirꝝ
calidū eſt ⁊ humidū in pꝛimo: ſed eius humiditas
eſt plus caliditate. ē ſedatiuū doloꝝ mollificatiuū
⁊ reſolutiuū: īpinguat ⁊ hūectat: ⁊ mollificat ner-
uos ⁊ lacertos: vnguantur gingiue pueroꝝ ⁊ den
tes leuius naſcuntur comedatꝰ cū amigdal ⁊ zucha
ro remouet tuſſim frigidam ſiccām maturatiuū eſt
valde: lenificatiuū ē. vſus eius ſoluit lenīēdo fit cli
ſtere ex eo: valet ↄ apoſtemata calida viſceꝝ veſci
ce ⁊ amatricis ⁊ reſiſtit venēīs cū ex eo linitꝰ moꝛſus
vipere ⁊ venenoſoꝝ aīalium. Bithumē iudaicū ē ni
grum ſilē poꝛci. quidā dicūt ꝙ emanat de quibuſ-
dam mōtibꝰ: ⁊ quidā ꝙ natat in quibuſdā meatibꝰ
aq̄ ē ſiccū ⁊ calidū in tertio ⁊ frangibile: liq̄facit ſā-
guinē coagulatū in ſtomaco qn̄ bibitꝰ ⁊ ↄfert ſcro-
fulis ſi emplaſtretꝰ ſup ipas ⁊ ↄfert podagrꝰ ⁊ ſcbia
tice ſi emplaſtretꝰ ↄfert tuſſi ⁊ vlceribꝰ pulmōis fu
mus eius ↄfert tuſſim ⁊ vlceribꝰ pulmōis fumꝰ eiꝰ
confert duritiei matricis cliſtere factū ex coctꝫ aq̄
hoꝛdei valet in diſinteria. Bdelium meliꝰ ē variū
frangibile ē calidū ⁊ ſiccū diſrumpit vētoſitatē et
ſanguinē congelatū diſſoluit ⁊ lēificat mēbꝛa ⁊ ma
turat apoſtemata dura ⁊ ſcrofulas confert ↄtuſio
ni ⁊ ſpaſmo ⁊ omni duritiei ⁊ tuſſi antiq̄. fumꝰ eni
retinet ſanguinē emoꝛꝛoidaꝝ ⁊ qn̄ ponitꝰ cū ſoluti
uis ꝓhibet abꝛaſionē ꝓuocat mēſtrua ⁊ mūdificat
matricē ⁊ lapidē frangit. Butyꝝ coctū ē foꝛtiꝰ in
maturatiōe q̄ʒ crudū calidū ē ⁊ humidū in ꝑmo ma
turatiuum. ⁊ reſolutiuum maturat oīa apoſtema-
ta magna ⁊ pua cū melle ⁊ zucharo ſi datur lēit pe
ctus ⁊ maturat ſupfluitates: ſoluit ventrē cū ami-
gdalis valet in venenis. Gebiſi calidū ē multū ⁊ ē
de titimalis ⁊ ſoluit foꝛtiter ſicut aliqs titimaloꝝ:
Barba hircina frigida in pꝛimo ſic. q̄ſi i tertio: ſuc
cus eius ē ſtipticus foꝛtiter ⁊ folia eiꝰ ↄſolidāt vul
nera: ſuccus cōſtringit ſputū ſanguinis qn̄ bibitur
cum aqua hoꝛdei ſtomacū confoꝛtat ne recipiat ma
teriam a membꝛis alijs: ſuccus eiꝰ cum vīo ventrē
ſtringit ⁊ appellatꝰ hipoq̄ſtidos ⁊ cōſolidat vlcera i
teſtinoꝝ. Balauſtia frigida ē in pꝛimo ſic. i ſcdo re
tinet oēʒ fluxū et generat melanconiā: ↄſolidat vl
cera antiqua ⁊ excoꝛiationē q̄ fit a ſella cū quis equi
tat: foꝛtes efficit dentes motos ꝓhibet fluxū ſāgui
nis ⁊ cōfert vlceribus inteſtinoꝛum. Coagulum
melius oībus alijs coagulū leporis om̄ne coagulū
calidū ē ⁊ ſic. in quarto reſoluit omne coagulatum
⁊ coagulatum in ſtomaco ⁊ mām̄ilis: ⁊ oē liquiduꝫ
indurat cū bibitꝰ reſoluit ſanguinē ↄgellatū in pul
mone. ſi ſupponatur poſt purgationē menſtruoꝝ
iuuat ad īpꝛegnandū mirabiliter confert īnſquião
nigro: ⁊ valet ad venena oīa. Citꝝ coꝛtex citri ē ca.
in pꝛimo ſic in ſecūdo et eius caro calida ⁊ hūida i
pꝛimo ⁊ ſm quoſdā frigida ē ⁊ ſic. in tertio eius ace
toſitas frangit coleram rubeam: ⁊ eius caro infla
tiua. ſed coꝛtex ⁊ ſemē reſolutiua ſunt: eius acetoſi
tas delet rubedinē faciei ⁊ pānū: ſꝫ coꝛtex facit odo
remoꝛis bonū: āblutio facta cūꝫ acetoſitate remo
uet ictericiaꝫ ab oculis acetoſitas eius ſedat tremo
rem coꝛdis calidum: ſed eiꝰ caro eſt mala ſtomaco
et tarde digōnis ⁊ facit colicaꝫ ſemen eius opatur
contra venena ſcoꝛpiōis. Ceruſa eſt cinis plūbi nū

dum mūdati frigida ⁊ ſicca: in ſcdo valet in conſo-
lidacione vlcerum apoſtematibus oculi calidis ⁊ fi
xuris ani ſꝫ in cap. venenoſoꝝ ē. Camomilla mul
taruꝫ ſpecierum eſt cuius flos eſt albus ⁊ alia cuiꝰ
flos ē citrinus ⁊ alia cuius eſt purpureus omnis ca
lida ⁊ ſicca in pꝛimo ē reſolutiua ſiue attratiōe ape
ritiua ſubtiliatiua ſedat apoſtemata calida reſoluē
do ipſa: mollificat tetbanum et ſedat omnes dolo
res reſoluendo tēperate abſqꝫ attractione confert
laſſitudini plus alijs rebus. ſedat ſodam ex natura
ſui aufert icteritiam: pꝛouocat vrinam ⁊ frangit la
pidem: oleum eius confert in febꝛibus antiquis ⁊
periodicis. Cepe notum eſt calidum in tertio ⁊ in
ipſo eſt ſuperflua humiditas: crudum non nutrit:
ſed decoctum pꝛeſtat nutrimentum humidum: re-
tificat nutrimentū aquarum pꝛopꝛie ⁊ ē rubificati
uum ⁊ ventoſum multiplicat ſaliuaꝫ ⁊ valet cū mel
le ad albulam oculi: ⁊ mouet vomitum quedam eiꝰ
ſpecies pꝛopꝛie ⁊ eſt difficilis ⁊ male digeſtionis et
ſi comedatur cum aceto excitat appetitum ⁊ ſtoma
cum debilem confoꝛtat: aperit oꝛificia emoꝛoidaꝝ
⁊ pꝛouocat menſtrua: ⁊ omnes ſpecies eius coytuꝫ
excitat: valet ⁊ in moꝛſu canis rabioſi quando ēpla
ſtratur cum ruta ⁊ ſale ſuper locum moꝛſum. Coꝛa
lus herba eſt in mari ⁊ cum extrahitur fit lapis fri
gidus in pꝛimo: ſiccus in ſecundo pꝛohibet fluxum
ſanguinis vndecunqꝫ pꝛoueniat ſiue ex ano vl' aliū
de confoꝛtat oculum abſtergendo ⁊ exſiccando hūi
ditates ſputum ſanguinis retinet confoꝛtat ſtoma
cum ſi ſuſpendatur ad colluꝫ ⁊ propter hoc ſuſpen
ditur ad collum pueroꝛum ⁊ confoꝛtat coꝛ pꝛopꝛie:
⁊ valet apoſtematibus teſticuloꝛūm calidis. Cepe
azir aſſimulatur ſquile in virtutibus ⁊ operationi
bus: ſedat doloꝛes frigidos matricis ⁊ operatꝰ cō
tra venenum ſcoꝛpionis ⁊ rutelle. Caſtoꝛeum ē te-
ſticulus animalis marini q̄ biuera appellatur ⁊ in
uenitꝰ pura ſuſpenſū ex radice vna adulteratꝰ ex o-
pio ē calidū i ꝑmo. ſiccū i ſcdo reſoluit inflationē ⁊
calefacit coꝛpꝰ ↄfert neruis ⁊ calefacit eos ⁊ tremo
ri ⁊ ſpaſmo ⁊ epilenſie: ↄfert obliuioni ⁊ litargie et
paraleſi lingue ⁊ bibitꝰ cū aceto ſupꝛa ſingultū ⁊ va
let: delet doloꝛē vētris pungitiuū ⁊ reſoluit vētoſi
tatē ⁊ ꝓuocat menſtrua ⁊ extrahait fetū qn̄ datꝰ. ʒ.
ij. cū mētaſtro vel calamēto ↄfert moꝛſui venenoſo
rum ⁊ eſt tyriaca ꝓfocationi elebori. Caſeus ē ille
qui fit ex lacte: recocta ē q̄ fit ex ſero pꝰ extractionē
caſei: recēs ē frigidꝰ ⁊ hūidus in tertio ſalitꝰ ca-
lidus ⁊ ſiccꝰ in eo. Aqua vō caſei calida iudicatur
ꝓpter qd acq̄ſiuit ex coagulo. melioꝛ ē mediꝰ inter
illū q ex recēdit ut viſcꝰ ⁊ frangibilē qa ambo mali
ſunt: recēs multū nutrit ⁊ īpinguat. ⁊ ſi decoquatꝰ i
aqua ⁊ datꝰ illa aq̄ lactātibꝰ multiplicat lac nō vetꝰ
ſed ſalitꝰ aliquātulū mediꝰ ē mediꝰ inter recentꝫ ⁊
ſalitū veterē ⁊ recocta ē ex parte magis melācoꝛica
ſalitꝰ aliq̄ʒ tulū nō vetꝰ ↄuenit ſtomaco. ſꝫ recocta
minꝰ ſtomaco nocet q̄ʒ caſeus oīs caſeꝰ lapidē ge-
nerat ⁊ aq̄ caſei colerā ſoluit: aſſatꝰ nō ſaliꝰ multū
ꝓhibet ſolutionē vētris. Cinamomū eſt multaꝝ
ſpecieꝝ melius oībꝰ alijs ē hñs bonū odoꝛē ſapo-
reꝫ acutū abſqꝫ foꝛti moꝛdicatiōe declinās ad rube
dinē obſcurā. ⁊ ꝙ ſuper vnā radicē exiſtit calidū
ē ⁊ ſiccū in tertio: rectificat oēm putrefactionē et
omnē vtutē coruptā: mūdificat pectꝰ ⁊ ↄfoꝛtat oīa
nutritiua: ⁊ epar ⁊ apit coꝝ opilatiōes ⁊ ꝓuocat vꝛi
nam et mēſtrua ⁊ confoꝛtat matricē: loco eiꝰ ponitꝰ
caſſia lignea. Cerebꝝ melioꝛa ſunt cerebꝛa volati
lie ⁊ ꝓpe mū tanoꝝ ſilueſtriū ⁊ q̄drupedibꝰ melio-
ra arietis ⁊ vituli oē frigidū ⁊ humiduꝫ ē: oē gene
rat flegmā ⁊ hūoꝛes groſſos oē facit nauſeā ⁊ facit
appetitū ⁊ ē male digōnis. Ceruſa taris ē cala. ⁊
ſica ↄfert paleſiēt toꝛture. crocꝰ melioꝛ ē recēs hōi

coloris ſubtilis ſup cuius pilos ē aliquātulū albe-
dinis nō velociter tingens neqꝫ de leui frangitur
calidꝰ eſt ⁊ ſiccus in pͥmo ſtipticꝰ reſolutiuꝰ ⁊ ma
turatiuus ē rectificat hūorē putrefactū ⁊ ꝯfortat et
eius viſus colorē efficit bonū: ꝯfortat cor ⁊ oīa iſtru
menta anhelitus ⁊ odor eiꝰ inducit ſomnū in pleu
retico: debilitat appetitū: ſeu vomacū ꝯfortat ſua
ſtipticitate: excitat coytū: et ꝯfert duritici matri-
cis et ꝓuocat vrinā: ⁊ ad partū difficilē: dicitur ꝙ
vſus eius inducit riſum ⁊ tres auf. de ipo interfici
unt letificādo: Coloquintida ē maſculus ⁊ femina
alba ē melior lapa leuis calida ē ⁊ ſicca. in tertio eſt
attractiua ex lōgiquo ⁊ inciſiua hūoꝝ viſcoꝝ valet
in ſciatica ⁊ in egritudinibus neruoꝝ oībus frigi
dis. purgat cerebrū ⁊ ſolutiōe educit flegma groſ
ſum ex iūcturis ⁊ neruis ꝓpe ⁊ reſoluit colerā ⁊ cō
fert colice humide ⁊ ventoſe valde ⁊ valet i morſu
ſcorpionis Cicer aliud rubeū aliud albū aliō nigꝝ
⁊ aliud in modū herbi ⁊ pter hoc aliud ſilueſtre et
aliud domeſticū et ſilueſtre ē fortioris opatiōis ſed
eſt deterioris nutrimēti ꝗ̄ domeſticū ſed male dige
ſtionis: oē calidū ē ⁊ ſiccū: clarificat vocē ⁊ nutrit
pulmonē ē inflatiuū: decoctio eiꝰ valet hidropiſi et
ictericie ⁊ apit opilatiōes epatis ⁊ ſplenis ⁊ ſpālit
nigri decoctio ⁊ opilationes renū ⁊ viaꝝ vrinal ū:
⁊ mirabiliter coytū ꝯfortat. ⁊ ſcias ꝙ i la ē bona i
qua cicera pͥmo infundunt. Colūbe i pulis qui vo
lare nō poſſunt ē caliditas cū hūiditate ſupflua ſan
guinis ipaꝝ ꝯſtringit fluxū ſanguis qui fit ex vela
mie cerebri. volātes ſunt leuioris digōnis ⁊ melio
ris humoris ꝗ̄ pulli: calefacti comedāt eos cū agre
ſta ⁊ ſilibus: oua eaꝝ ſunt mali ſaporis ⁊ nimis ca-
lida: Cubebe calide ⁊ ſicce ſunt in ſecūdo aperitiue
ſunt: ſunt bone egritudinibꝰ capitis ⁊ catarro vo
cem clarificat: ⁊ opilationē nutritiuoꝝ aperiant
renes ⁊ veſicā mundificāt: et ſputū maſticātis eas
delectat cum q vtit̄ ſi ex ſaliua maſticis vnguat̄ ca
put vge hora coytus. Cuſcute ē res inuoluta ſup
ſpinas ⁊ arbores que nō habet folia ⁊ naſcit̄ in pra
tis ſuper plātas ⁊ ſup linū: et appellat̄ a qbuſdaꝫ
podagra lini: calida ē in principio pͥmi ſicca in ſe-
cundo mūdificat ſtomacū et attrahit ſupfluitates
ſubtiles ex venis: apit opilatiōes ſplenis et epatis
et nutritiuoꝝ et ꝯfortat ſtomacū et mirabilit̄ opat̄
cōtra ictericiā ex opilatiōe: decoctio eiꝰ multū opa
tur in febribꝰ antiquis. Ciminū eſt multaꝝ ſpecie
rum valet: quoddā eſt minutū: quoddā groſſuꝫ: ca
lidum eſt in tertio: ſiccū in ſecūdo: in ipo eſt ſtipti
citas et reſoluit ventoſitates et groſſum eligitur:
minus vſus eius citrinat faciē: delet apoſtemata
teſticuloꝝ quādo miſcet̄ cum faba et oleo et melle
valet tremori cordis frigido ꝯfert difficultati vrie:
et dolori ventris pungitiuo et iflationi: operatur
cōtra morſum ṽmium venenoſoꝝ. Caſtanee quē-
uis frigide ſint aliquā habēt i ſe caliditatē: ſūt aūt
melioris nutrimēti glandibꝰ miꝰ ſtringūt vētrē
ſtomacū inſlant et inteſtina et ventoſitatē faciūt: ſi
bene digerantur corpus ipinguāt et appetitū con
fortant. Capparis calidꝰ eſt et ſiccꝰ in ſecūdo quā
do ponit̄ cum ſinapi vel per ſe in muſto conſeruat
ꝑꝫ ab ebulitiōe reſoluit: icidit et ſubtiliat atqꝫ mū
dificat vias opilatas: confert ſciatice et doloribus
iūcturaꝝ et exſiccat humiditatē in cerebro: cōfert
aſmaticis de ꝓprietate ſanat ſplenē: et eius remo
uet duritiem et ꝯfert melāconic: augmētat coytū:
prouocat mēſtrua et interficit lūbricos. Ceulis eſt
calida in pͥmo: ſicca in ſecundo: decoctio eius eſt
diuretica et prouocatiua et eius ſubſtantiaꝫ poſt d
coctionem melanconica fit: eius nutrimentum eſt
paucum et malum: decoctio eius et ſemen tardat
ebrietatem: obfuſcat viſum: eius vſus malus ē ſto

maco: ſed decoctio confert ictericie ex opilatione:
prouocat vrinam et menſtrua et proprie eius de-
coctio: Coriandrum frigidum eſt et ſiccum in ſecū
do: in ipſo eſt ſtipticas et ſtupor et p hoc ſedat oēꝫ
pulſationem: dicit̄ ꝙ in ipſo eſt ſubſtantia ſubtilis
profundans penetrans et per hoc confert in ſco-
fulis: ſed ſecundum totum et eius plurimum eſt fri
gidum ſicut dictum eſt confert pulſationi in oculo
⁊ eius vſus obtenebrat viſum cōfert tremori cor-
dis calido et confortat ſtomacum calidum: et impe
dit vapores aſcendere ad cerebrum: deſiccat ſper-
ma ⁊ frangit virtutem coytus et cōfert apoſtema
tibus teſticulorum calidis: vſus eius inducit triſti
tiam et ſincopim. Canis vrina canis deſtruit veru
cas et poros: dicitur ꝙ ſanguis canis prohibꝫ or-
tum capillorum euulſorum: dicitur ꝙ ſanguis cāis
rabioſi valet ad morſum eius. Caro omnis i eo ꝙ
caro calida eſt cum materia ex qua fit in mediate ſit
ſanguis animalis coagulatus a calido. Caro vero
eſt cibus confortans corpus et eſt magis propin
quus conuerſionis ad ſanguinem veruꝫ eſt ꝙ vna
eſt calidior alia et in humiditate vna ſuperat alte-
ram ſicut caro caprina que eſt ſiccior carne ouina.
caro autem ouina ꝗ̄uis cum caliditate ſua ſit ſub-
tilis non eſt tamen ita bona et digeſtibilis vt ē ca
ro arietis annualis caro vero caſtitati eſt media in
ter iſtas duas. Caro agni noue natiuitatis mali et
indigeſtibil' et mali chimi exiſtit. Carnes iuuenes
thaurorum et caprarum et ilorum qui de eis ſunt
parui ſunt bone digeſtionis et nutrimēti: ſed edi
na eſt minoris ſuperfluitatis ꝗ̄ arietina eſt melior
in iuuenibus et ſanis fortibus et laboratoribꝰ ꝗ̄
edina et magis eos confortat et melius reſiſtit cali
ditati et labori. edina vero melius digeritur in ſe
nibus et decrepitis conualaſcentibus et infirmis
et in eis meliꝰ imutatur abſqꝫ labore a debili cali
ditate. Caro lactentis a lacte laudabili eſt bona: ⁊
que lactat a malo lacte mala eſt. Omnis caro de-
crepiti mala eſt et extenuati animalis. Omnis ca-
ro que eſt circa os ē digeſtibilior et que eſt partis
dextre eſt melior illa que eſt partis ſiniſtre. Caro
aūt mamilie i q nō ē neruꝰ ē ſuauis ꝓprie genera
tionē lactis et ꝓpter generationē ſiue. Caro radi
cis lingue. nā nutrimētū ipoꝝ cū bn̄ digerūtur ē
bonū et teſticuloꝝ caro melior ē illis. Caro que te
xitur inter pāniculos et ē ſubſtentaculū vt ē caro
epatis et cordis et iliium ē mala et mali nutrimēti.
Oīs fetꝰ naſcēs d humida mr̄e i ſua natiuitate eiꝰ
caro ē mala ſꝫ caro eiꝰ fetus q natꝰ ē de ſicca mr̄e
in ſua natiuitate dū lact t ē bona valde. De carni
bus aīalium ſilueſtriū q̄drupediū. Caro capeli ſil
ueſtris qui gazel q appell t cū ſua declinatione ad
melāconiā ē melior oībꝰ aliis: Caro vō porci ſilue
ſtris nō eſt pinguedo vl' durities ē leuior carnibꝰ
domeſticis et velocioris digeſtiōis ⁊ nutrimēti me
lioris et ſpecialit̄ i hyeme. Oīs caro ſilueſtris aīal'
volatilis et q̄drupedis ſiccior et magꝫ melāconica
eſt carne domeſtica eiuſdē aīalis. Caro qdem volu
cris melior ē caro ꝑdicis et gallinaꝝ et ē ſubtilior
aliaꝝ auiū carne: caro volucriū hñtium colla lōga
et magnū caput: et q ſūt cōtice vt grues et anſeres
et ꝯſimiles mala ē. ſꝫ ale magnaꝝ auiū exercitātiū
ſunt bōi chimi et vniuerſaliter caro oīs auis ē ſic-
cior carne q̄drupedis. Caro [illegible] vō cocta in aq̄ hūidiꝰ
preſtat nutrimētū carne cocta in veru vl in patella
ſꝫ nō ē ita durabile i mēbris et plures ꝓſtat ſupflui
tates et materiā magꝫ habilē ad putrefactiōeꝫ. et
oīs caro recipit alterationē a rebꝰ cū qbꝰ cōditur.
nā carnes cū ſenibꝰ calidis et rebꝰ calidis ꝯdiūtur
calide iudicantur. que vero cum agreſta aceto et ſi
milibꝰ condiuntur frigide iudicātur ꝑ artificium.

Caro vaccina ſiccioꝛ ē carne capꝛina ⁊ capꝛina ſic
cioꝛ eſt carne omni ⁊ difficilioꝛis digeſtionis. le
poꝛis vo caro calida ē ⁊ ſicca. Omnis pinguedo et
adeps eſt mali nutrimenti ⁊ pauci ⁊ ſubleuat cibū
⁊ male digeritur: ⁊ eiꝰ vſus deſtruit appetitū ⁊ fa
ſtidiū inducit. Salita vo caro ⁊ ſpecialiter poꝛcina
in principio ſue ſalſedinis hum'da iudicatur: cum
vero exſiccata fuerit ſicca et magni nutrimenti iu-
dicatur et praui pinguis vero caro lenit ventrē.
Caro vero vaccina plurimi eſt nutrimenti ⁊ gene
rat egritudines melācolicas debꝫ comedi in fine
hyemis et vere ⁊ ī principio eſtatis ⁊ ē minꝰ viſco
ſa ꝙ caro poꝛci in ſua groſſicie. Caro anatis ē plu
rimi nutrimēti ſed nō eq̄tur carnibꝰ gallinaꝝ ī bo
nitate: ſed vētres anatū ſunt ſuaues ⁊ earuꝫ epata
bona ⁊ ſuauia in cibo. idem in anſere. Jus galloꝝ
decrepitoꝝ eſt bonū colice ⁊ egritudinibꝰ melan-
colicis: ius gallinaꝝ multū confoꝛtat vtutes. pullo
rum vero ius humoꝛes tēperat magis ius carnis
vaccine acetoſum ē bonum ſolutioni colerice ⁊ flu
xui ventris colerico. ⁊ caro vaccina ꝓhibet attra-
ctionē colere ad ſtomacū ⁊ lepoꝛina aſſata ē bona
vlceribus inteſtinoꝝ. varia vero caro non ſalita
natat in ſtomaco ⁊ eſt minoꝛis nutrimenti ꝙ illa q̄
eſt abſqꝫ pinguedine. ſalita vero varia que nō ē ſic
ca nō natat in ſtomaco ⁊ ſanguinē ſatis generat tē
peratum. Caro vero animaliū q̄ de vētre aīalium
ante partum extrahunť ⁊ caro decrepitoꝝ impin
guatoꝝ oīs mala ē: oīa interioꝛa aīaliū pꝛeter epa-
ta gallinaꝝ ⁊ epata de quibus ſuperius fecimꝰ mē
tionē et coꝝ extrema vľ pedes ⁊ ſilia tarde digerū
tur et ſanguinē groſſum generāt: ſed anterioꝛa ſūt
melioꝛa ⁊ lenioꝛa ſunt poſterioꝛibꝰ. Criſomila fri-
gida ē ⁊ hūida in ſcdo: ſꝫ oīum nucleoꝝ ē calidū ⁊
humidū in ſcdo. humoꝛ eaꝝ ē velocioꝛis putrefac
tionis: ſed melioꝛa ſunt ſtomaco ꝙ pſica eaꝝ īfuſo
ſitim ſedat febrē generat ꝓpter velocitatē ſue pu-
trefactionis ⁊ infuſio ſiccaꝝ confert febꝛibꝰ acutis
Calx per calcē ſignificamꝰ cineritatē coꝛpoꝝ lapi-
doſoꝝ ⁊ oſtra eoꝝ extincta ⁊ nō extincta ſic ē: ſed n̄
extincta calidioꝛ eſt extincta: abluta exſiccat abſqꝫ
moꝛdicatione ⁊ vtraqꝫ abſcindit fluxū ſanguinis.
ſed abſoluta ꝯſolidat ⁊ ꝯfert aduſtioni ignis. Cip
us ē radix ſilis poꝛo: ſꝫ ē lōgioꝛ ⁊ ſubtilioꝛ ⁊ ē aro
maticū cū amaritudine difficile frangibile extenu
at vētoſitatē coloꝛē efficit bonū: ⁊ odoꝛē efficit bo
nū: ⁊ odoꝛ oꝛis ē ſimľr memoꝛie et putredi oꝛis cō
fert: calefacit ſtomacū et epar: cōfert diſtillationi
vrine ⁊ frigoꝛi veſcice ⁊ matricis ⁊ febꝛibꝰ antiqs.
Cipſſus eſt arboꝛ magna calida in pꝛimo: ſicca ī ſe
cundo ⁊ ē ſtiptica valde: et eiꝰ pōticitas ē pľs ama
ritudine: folia et nux eius ſunt ſtiptica: ſed nux eſt
foꝛtioꝛ in omni re: eiꝰ folia ⁊ nux ꝯſolidāt vulnera
valet nux eiꝰ ad ſputū ſanguis cū vino ꝯfert ī vlce
ribus q̄ ſunt in teſtis ⁊ rupture. Cancer fluuiaľ eſt
difficilis digōnis ⁊ plurimi nutrimēti. Decoctio
eius cū mel extrahit ſpinas ⁊ res acutas ifixas in
mēbris. ſꝫ marinꝰ ſubtilioꝛ cū lacte aſine ꝯfert pti
ſi cōfert moꝛſui ſcoꝛpionū ⁊ rutelle: ⁊ ſumiť cis eiꝰ
cuꝫ melle ⁊ gētiana ad moꝛſum cāis rabioſi. Cācer
marinꝰ: p cancrū marinū intelligūt ſpēm cācri q
habet oīa mēbꝛa dura vt lapis: qđ de eo ē aduſtū
eſt ſubtilꝰ reliq̄s aduſtis ꝓhibet lachꝛymas ⁊ re-
ſoluit cū ſale vngulas: ꝓhibet q̄rtanā cū dr̄. Chry
ſolocāna frigida ē ⁊ hūida in p̄mo. ⁊ tēperatur ſꝫ
quoſdā tēperatū p̄bet nutrimētū. Coturnices ti-
metur ex comeſtiōe eaꝝ ſpaſmꝰ ⁊ thebanꝰ nō per
hoc comedūt elleboꝝ: ſed quia ī ſubſtantia eaꝝ eſt
hec virtꝰ ⁊ nutriūtur ex elleboꝛo vt crediť ꝓpter
ſimilitudinē ꝯplexionis. Caſſia eſt pluriū ſpēꝝ et
dicitur qđ eſt coꝛtex radicis moꝛa de ſe quaꝝ vna
eſt boni ſapoꝛis et odoꝛis ⁊ alia cuius ſapoꝛ ē ſapoꝛ
ſpice: ⁊ alia eſt nigra declinans ad purpureitatem
cuiꝰ odoꝛ ē ſimilis ſandalo. ⁊ alia ē nigra hoꝛribilis
odoꝛis fixa ſubtilis coꝛtex: ⁊ aliq̄ ad albedinē poꝛri
odoꝛis: ⁊ dicitur ꝙ īueniť quoddā ſimile qđ ꝯuer
titur ad cinamomū. oīs ca. ⁊ ſic in ſcdo illa melioꝛ ē
que ē rubei coloꝛis pura plana lōgi ligni croſſa et
boni odoꝛis reſoluit ventoſitates croſſas confert
epati ⁊ ſtomaco: ⁊ ipa ꝯfoꝛtat ꝓuocat vrinā ⁊ men
ſtrua. ⁊ valet doloꝛibꝰ renū veſice ⁊ matricis. Ci
tonium frigidū ē in fine p̄mi ſic. in principio ſecun
di ſtipticū ꝯfoꝛtatiuū foꝛtiter ē. oleū eiꝰ ꝯfert ſciſ
ſuris frigoꝛis ⁊ foꝛnice: eiꝰ comeſtio generat dolo
rem neruoꝝ: ſuccꝰ eius ⁊ ſirupꝰ etiā ꝓhibet ſputū
ſanguinis ⁊ ꝯfert aſmatici ⁊ tuſſi. ⁊ ſimiliter eiꝰ ſe
men aſpitati gutturis. ⁊ lenit canā pulmōis ꝯfert
vomitui ⁊ ebrietati ⁊ ſedat ſitim: ⁊ ſirupꝰ eius ꝯfoꝛ
tat ſtomacū recipiētem ſupfluitates ꝯſtrigit fluxū
ventris. Crocus hoꝛtulanꝰ calidꝰ eſt in pꝛimo ſic.
in ſcdo ē ſtipticꝰ ſm equalitatē ⁊ maturatiuꝰ ꝯfert
ad colla pueroꝝ ſi fiat linimētū ex eo cū melle. Ca
lamētū aliud eſt fluuiale ⁊ aliud eſt montanū ſimi
le hiſopo: calidū ⁊ ſiccū in tertio. poꝛꝰ decoctionis
eius confert cōtrictioni lacertoꝝ: ſuccus eius iter-
ficit vermes in aure. decoctio eius confert aſmati
⁊ tuſſi antique ⁊ extrahit humoꝛes viſcoſos ex pe-
ctoꝛe. ⁊ cōfert paucitati appetitus: ⁊ debilitati ſto
maci: ⁊ valet ſiſtui ictericie ꝺ opilatōe. decoctio
eiꝰ ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ ꝯfert doloꝛi pūgi-
tiuo ventris ⁊ colice paſſiōi frigide ⁊ fit emplaſtꝝ
ex eo ad tremoꝛem coꝛdis: eius decoct o valet ri-
goꝛi. Cardamomū aliud ē magnū vt cicer hñs in-
tra ſe granū albū cū frangiť: ⁊ aliud paruū vtlēs
aromaticū ca. eſt ⁊ ſic. in tertio calefacti cū ſtiptici
tate ꝯfert vomitui ⁊ nauſce cū aqua maſticis ⁊ aq̄
vtriuſqꝫ granati. ⁊ vſus eius ſpecialiter īn electua
rijs ⁊ ſirupis conſeruat humiditatem ſubſtātialē
⁊ acidentalē reſoluit. Coꝛdumeni ca. ⁊ ſic. i tertio
cōfoꝛtat ⁊ calefacit iterioꝛa oīa ⁊ ꝯfert egritudibus
neruoꝝ ⁊ paralisi ⁊ epilempſie bibitum cū aqua ſe
dat tuſſim frigidā ⁊ longam operatur cōtra vmes
⁊ doloꝛem pungitiuum ventris: moꝛſui ſcoꝛpiōis
confert. Calamus aromaticus modoſus ⁊ qui eſt
hiacinti coloꝛis eſt melioꝛ calidus ⁊ ſiccus ⁊ ſecun
do ſubtiliatiuus cuꝫ ſtipticitate eſt. confert ſangui
ni moꝛtuo: valet contuſſioni: ⁊ abſtergit viſū: apo
ſtematibus epatis ⁊ ſtomaci cuꝫ melle valet ⁊ tuſſi
antique: pꝛouocat vrinam ⁊ mēſtrua: multū opera
tur in doloꝛibꝰ matricis ſi cum ſemine apij ⁊ mel-
le bibatur. Centaurea eſt maioꝛ ⁊ minor vtraqꝫ eſt
calida ⁊ ſicca. in tertio abſterſiua cum ſtipticitate ⁊
acredine eſt: ⁊ dicitur ſi coquatur cum carne inciſa
coniungit eam: confert attritioni ⁊ ſciatice ſi ex ea
fiat cliſtere valet vtraqꝫ in difficultate anhelitus ⁊
confert opilationi epatis ⁊ ſplenis: pꝛouocat men
ſtrua et vermes interficit: ⁊ confert doloꝛibus et
colice. Cereſa ſunt duarum ſpecierum ſcilicet dul
cia ⁊ acetoſa: ⁊ dulcia citius maturātur: ſed dulcia
humida ſunt cum quadam caliditate in quibus fri
giditates cū inſipiditate notať: vrinaꝫ ꝓuocant ⁊
materiam in ſtomaco ⁊ inteſtinis generant ex qua
vermes vel lumbꝛici in inteſtinis fiunt: ventrem
laxant et ſtomacum mollificant. Acetoſa ſunt fri
gida et habent quandam ſiccitatem profundatam
in humido: coleram repꝛimunt et ventrem ſtrin-
gunt colericū: ſitim extingunt et excitant. et ſecun
dum ꝙ plus vľ minus abūdant acetoſitate hec op
antur materiā humidā finaliter relinquūt ī ineſti
nis ⁊ ſtomacho que viam multaꝝ infirmitatū cō
tingentium ex putrefactiōe eſſe poteſt. Cartamꝰ
eſt duaꝝ ſpecieꝝ. ſ. ſilueſtris ⁊ domeſticꝰ ca. ē ⁊ ſic

in ſecundo oīs mundificat pectus. nocet ſtomaco ⁊
caſcat lac in eo: educit flegma ſolutione. ſ. aduſtuꝫ
et ꝯfert colice. Chitrā eſt de genere picis nigra: ⁊
eſt lucida valde vt aloes epaticū ca. ⁊ ſic in quarto
fortē efficit carnē laſſam cōfert attritiōi lacertoꝝ:
ſedat ſodā frigidā abſtergit veſtigia vlceꝝ in ocu
lo cōfert tuſſi antiq̄ et vlcerib⁹ pulmōis: interficit
vermes ⁊ ꝓuocat mēſtrua ⁊ fetū mortuuꝫ educit:
emplaſtrū ex eo factū ſuper morſum ſerpentis ha
bentis cornua valet ſi iūgat̄ vga ex eo añ coytū ꝓ
hibet impregnationē. Coſtus ē triū ſpecieꝝ qua
rum vna eſt alba lenis ⁊ aromatica: ⁊ alia ē nigra
lenis: ⁊ ē amara: et alia eſt grauis odoris: coſt⁹ al
bus recēs groſſus nō corroſus ē melior. et amaruſ
ca. ē et in ſecundo ꝯfert oībus egritudinibus ner
uorum ⁊ doloribus pectoris bibitus ⁊ ſuffumiga
tus ꝓuocat mēſtrua et vrinā et iterficit fetū. Cro
comagina que eſt nigra pōderoſa ⁊ nigri coloris ē
melior. calefactiua et maturatiua abſtergit oculuꝫ
⁊ prouocat vrinā. Climia auri eſt ſupfluitas q̄ ad
heret parieti vaſis in quo putrificat̄ aurum eſt eq̄
lis: ſed inſiccitate ē declinis ad tertiū: in ipa ē exſic
catio ⁊ abſterſio ꝯfert in vulnerib⁹ fraudulentis ⁊
ꝯfortat oculū ꝯfert albugini ⁊ initio aq̄. Climia ar
genti eſt ſuperfluitas que adheret vaſi in quo puri
ficatur argentū. vltro fit climia ex ere ⁊ marchaſi
ta ē ſicut climia auri: ſed ē frigidior: eſt abſterſiua
mundificatiua et exſiccatiua cū eq̄litate abſq; mor
dificatiōe ꝯfert in vulnerib⁹ hūidis que cū diffi
cultate conſolidātur. Cuſus. i. herba de q̄ fit lau
danū ē triū ſpecieꝝ videlicet alba nigra ⁊ rubea:
calida ē ⁊ humida: neruis nocet ⁊ in foliis ei⁹ ē ſti
pticitas decoctio eius ꝯfert in vlcerib⁹ qñ admini
ſtratur cū oleo de lilio ⁊ melle ⁊ vitro ſedat ſodas
ꝯfert ſpleni emplaſtrū factū ex ea cū aceto ꝓuocat
mēſtrua: ⁊ ꝓhibet impgnationē. Canabis ſemen
eius ca. eſt et ſic. in ſecūdo fugat ventoſitates ⁊ eſt
male digeſtiōis et nocēs ſtomaco: exſiccat ſpma et
oleū ei⁹ ꝯfert dolori auris. Cartas. i. carta de pan
no ca. in pmo ſic i ſcdo qꝛ de ea eſt aduſtuꝫ ꝓhibet
fluxū ſanguinis nariū ⁊ alioꝝ locorum. Cucurbita
frigida eſt ⁊ humida in ſcdo q̄ elixata ē aliquantu
lum nutritia eſt velocis deſcēſionis. de facili mu
tatur ad corruptionē ꝯfert ei⁹ ſucc⁹ dolori auriſ ca
lido et tuſſi ex calida cā: ⁊ ei⁹ decoctio valet ſupflu
itatibus calidis i ſtomaco et eas remouet et febri
bus colericis et valet in ardore vrine ⁊ ipaꝫ vrinā
ꝓuocat. Cicorea ſiue roſtꝝ porcinū eſt herba cui⁹
flos eſt celeſtis tēperata eſt ſed ad caliditatē decli
nat: et valet ſirup⁹ fact⁹ ex ea ꝯ antracē: et carbū
culū ſi detur bis in die cū aqua decoctionis floꝝ ⁊
ſemis eiuſdē: et eſt eius doſis. ʒ. ij. qualibet vice: ⁊
quātitas aq̄ decoctiōis. ʒ. iiij. qualibet vice: ⁊ valet
ſirupus et herba de ſua natura vt vult Halicomē
to tegni i fine ſup vbo qd̄ incipit. Et iam narrauit
oēs iſtas res ſicut dixi paulo ⁊c: contra egritudi
nem peſtilentialē calidā et frigidā et oēs egritudi
nes venenoſas. Cucumer ei⁹ ſemē eſt melior ſemie
citrul: et cucumer eſt melior ⁊ ſubtilior qui eſt ma
turus frigid⁹ humid⁹ in ſcdo: ſedat caliditatē ⁊ co
leram: ſed eius chimus eſt malus ꝑparatus ad pu
trefactionē: et extās putrefactionē et febres pra
uas: rectificat odor eius ſincopi calidam ſedat ſitiꝫ
⁊ nō nocet ſtomaco: ſed male digerit̄ ꝓuocat vri
nam et ꝯfert ardori vrine. Cucumer aſininus ſuſ
penditur fructus eius in fine eſtatis in pāno et co
latur eius ſuccus i ſcutellā et exſiccat̄ ad ſolē: et eſt
fortior ſcamonea et magis nocēs et venenoſus eſt
calidus et ſiccus in tertio: qñ ponit̄ in cliſterib⁹ cō
fert ſciatice: reſoluit ſuccus ei⁹ ꝓuocat vrinam ⁊
menſtrua: et ſupoſitus interficit fetū. Cornu cerui
et caput aduſtū ita qꝛ albeſcat abſtergit dentes et
cōfirmat gingiuas et ꝓhibet materias ab oculo:
et ꝯfert ſputo ſanguinis et diſinterie et nō nocet
ſtomaco. Cinis oīs calidus eſt et ſiccus et ē abſter
ſiuus et exſiccatiuus: ſed ablutio cū aq̄ minuit ei⁹
abſterſionē et rtificat res putrefactas: cinis ligno
rum ſtipticoꝝ ſicut quercus ſtringit ſāguinē et re
mouet impetiginē et ſcabiē et proprie eius lexiuiū
ſed cinis almezereon eſt abſterſiu⁹ et putrefactiu⁹.
Capillus veneris eſt calidus et ſiccus color ipi⁹ ē
inter rubedinē et nigredinē mundificat pectus et
pulmonē: et ſi ponat̄ in lexiuio augmētat capillos
et eos facit flauos et calefacit caput: nomeꝫ eius h
ſignificat qꝛ trahitur a venere. Capilli aduſti cale
faciūt et exſiccāt decoctio ipoꝝ cū ſunt aduſti facit
naſci capillū. Capilli hoīs mixti cū aceto ponunt̄ i
modū emplaſtri ſup morſurā cāis rabioſi et valꝫ.
Caſſia fiſtula melior eſt illa que ē ſplendida et pin
guis vel ſpiſſa humida ē: ſed ē eq̄lis in frigidita
te et caliditate reſoluit et lenit valet leniendo do
lori podagre: epar mūdificat et cōfert icterici et do
lori epatis ſoluit abſq; nocumento: et educit colerā
aduſtā et flegma octaua eius de turbit idem facit.
Cubeze eſt ſilueſtris domeſtica: ſꝫ ſilueſtris altea
appellatur eſt frigidus et humidus i primo: ſꝫ do
meſtica calida eſt oīs maturat et lenificat et abſter
git abſq; mordificatione ꝯfert apoſtematib⁹ cali
dis et additiōi eoꝝ: facit naſci carnē in vlceribus
oculoꝝ facit habūdare lac et lenit pectus. domeſti
ca eſt male ſtomaco qui lenit ipm ꝯfert vlceribus
renū et veſice et raſure inteſtinoꝝ. Cantum. i. celi
donia calida ē et ſicca valet ad formicaꝫ et eradicat
ſcabiē maſticatur ei⁹ radix et ſedat dolorē dentiū:
ſucc⁹ ei⁹ acuit viſum: et dicitur qñ excecat̄ pullus
hirundinis mater apportat plantā iſtam et redit
viſus. Canderes eſt ſiligo vel ſpelta nutrimentuꝫ
eius eſt frigidi⁹ nutrimēto tritici et minoris nutri
menti et ſatis bone digeſtionis. Cauda. i. aſpella
equi eſt naſcēs in locis cōcauis et in vallibus frigi
da ē in primo ſicca: in ſcdo eſt ſtiptica abſq; mordi
catione adiuuat ad fluxū ſanguinis vndecūq; cōſo
lidat neruos et vulnera valet idropiſi et egritudi
nibus epatis ꝯfert in attritione lacertoꝝ. Canta
rides calida et ſicca i tertio aduſtiua et putrefactia
eſt eradicat verucas linita cū aceto et vnguē mol
lificatū remouet: paꝝ de ea ꝓuocat vrinā et valet
idropiſis et quando miſcetur paꝝ de ea in medi
cinis ꝓuocatiuis mēſtruoꝝ et vrinarum adiuuat
eas. Colla: colla cutiū ca. et ſic: ſed piſciū minoris
eſt caliditatis: omni colle ineſt vtus glutinatiua et
exſiccatiua valet in vlcerib⁹ et oī re i qua queritur
adherentia valet ſputo ſanguinis et intrat in me
dicinis ſputi ſanguinis et rupture: Camphora gu
ma cuiuſdā arboris magni ē vel ſuperfluitas eiuſ
dem frigida ē et ſicca in tertio. vſus eius facit acce
lerare canitiem: ꝓhibet cū aceto fluxū ſanguis na
rium facit vigilias: confert in medicis obthalmie
calide ⁊ abſcindit coytū et ſtringit fluxuꝫ ventris
colericum. Cera tēpata et addit in coytu. et prouo
cat et ſtringit ventrē: ponitur in vnguētis propt̄
adherentiam. Digiti citrini ſiue brancha vrſina
eius figura eſt ſicut vola manus cōmixta ex citrini
tate et albedine calida eſt et ſicca in ſcdo. ſoluit ſu
perfluitates groſſas et cutim mūdificat et confert
manie: loco eius viris alba ponitur. Draſceſean ē
habens odorem et ſub cortice egreditur rubeum
tendens ad purpureitatē calidus eſt in pmo: ſicc⁹
in ſcdo habet in ſe ſtipticitatē et reſoluit ventoſi
tates: et retificat putrefactionem et mollificationē
neruoꝝ: prohibet ſputū ſanguinis et confert in
flationem ſtomaci: eius decoctio ventrem ſtrigit

Dethui.i.ſcandella vel loliū qđ nō credit̄ ē granū
ſimile bordeologiꝰ ſtrictiꝰ et magiſ ſolidū et amaꝝ
declinat ad caliditatem; ſic in tertio conſtringit vē
trem facit ſcotomiā ⁊ durities mollificat ⁊ confert
doloribus ani ⁊ mollificatiōi: Dub ē arbor habens
corticē ⁊ nucē ē frigidꝰ in primo ⁊ ſiccus in ſcđo ab
ſtergit ⁊ mūdificat ⁊ ē malus ſenibꝰ ⁊ pectori. De
meſteiꝰ grana ⁊ folia adminiſtrant̄ ſed eius grana
⁊ folia ad miniſtrant̄ ſed eius grana ſūt fortiora in
omnibus calida in tertio ſicca in ſecundo ⁊ confert
paleſi ⁊ torture ⁊ mollificationi neruorum ⁊ colice ⁊
apoſtematibꝰ epatis ⁊ ſplenis. Dēſarcuꝰ folia ſi
milia ſūt folijs tritici ca. ē i p̄mo ſic ⁊ in ſcđo ⁊ fructꝰ
eius habet velamina duo veltria ⁊ eius ſuccꝰ ē me
lior herba delet alopitiā ⁊ radix eius excitat coitū
Dirdar ⁊ appellatur arbor cimicū hꝫ capita inf'a
ta in quibꝰ ē hūiditas que ſit cimices in ipa ē ſtipti
citas ⁊ abſterſio decoctio radicis foliorꝫ eiꝰ confir
mat oſſa fracta expellit flegma aureꝰ corticis croſſi
eius. Dende. in ſeiectꝰ ſunt p̄cta n gra calida ē ⁊
ſicca valde ſoluit cū ſubtilitate ⁊ eſt venenoſa ſed ſolu
no eius cōſeruat nigredinē capillorꝫ petiotiꝰ ē gra
nū ⁊ dimidiū ſoluit humiditates ⁊ melancoliā ⁊ fle
gma qđ ē in iuncturis ⁊ nō bibit̄ niſi in regiōe fri
gida ⁊ frigida complexione miſcet̄ cū amilo ⁊ croco
q: ſola nō datur Daucus ſemē daucie ſilueſtris cali
dus ē ⁊ ſiccꝰ ē apitiuus ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menſtrua
Durā caro eius ē melior carne pullorꝫ ⁊ magis tē
pata caro eius efficit augmētū in cerebro ⁊ in intel
lectu auget ſp̄ma ⁊ coitū. Dinā vrus iuris eſt ſicut
vrus iuris vaccaꝝ. Dab. i. ſpēs lacerti raro inue
nitur niſi i regionibus arabū ſtercus eiꝰ ſtercus la
certi ⁊ ꝓprie albedo que ē in ipſo cōfert albugini
oculi ⁊ deſcenſiōi aque Diagagantū ē gūma arbori
alboris fortis viſcoſitatis frigidū ad ſiccitatē decli
nās exſiccatiuū ē vt gūmi arabicū ponit̄ in egredi
tudinibus oculorꝫ ⁊ pectoris

Emblicus ē debilior oībus mirobalāis ſiccus ē
cū frigidate pauca extiguit calitatē ſanguinis de
nigrat eius decoctio capillos ⁊ eos fortes efficit i
radicibus ꝯfortat cor ⁊ intellectū p̄ſtat augmētū ꝯ
fortat ſtomachū ⁊ anū ⁊ excitat coitū ſoluit flegma
⁊ melanconiā ⁊ poſt ſolationē ſtringit ventrē. Epi
thimū ē flos ⁊ ſemē et ſtipites qui ꝯfracti ⁊ inuolut̄
ꝙ rubeū eſt acuti odoris meliꝰ ē ca. ē ⁊ ſic in tertio
valꝫ in oībus opilationibꝰ ⁊ ꝯfert melācōie ⁊ ſpaſ
mo ſitim facit ⁊ excitat coleram rubeā potio eiꝰ eſt
vſqꝫ ad aure. iiii. ſoluendo educit melancōiā ⁊ fleg
ma non recipit multā decoctionē qꝛ vrtus eiꝰ reſol
uatur: vnde ſemꝑ in fine decoctiōis ponit̄ Ebenꝰ
nigra melior ē ⁊ q̄ ē ſolida ⁊ lucens vt cornu i qua
non ſunt linee calida eſt ⁊ ſicca in ſecundo poſt fri
cationē ſuꝑ lapidē ⁊ ſubtiliat ⁊ abſtergit abſtergit
pānū oculi ⁊ ſit ex ea cos ad medicinas oculi hoc il
lud quod exit ab ea per fricationē illiꝰ cū altera icol
lirus ⁊ cū collirijs valet ad albuginē ⁊ pannū i ocu
lo. Eruca alia eſt ſilueſtris cal'a ē in ſcđo ſicc. i p̄mo
ſed in hu. ē humiditas vſus eiꝰ facit ſodā ſꝫ lactuca
remouet hoc facit lac habūdare ꝯfortat digeſtionē
facit erectionē ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ debilitat coitū. cō
fert cū vino morſui muſtelle Endiuia alia ē ſilueſtriſ
⁊ alia hortulana aparit ⁊ eſt conferens opilationi
ſplenis ⁊ epatis frigida eſt ⁊ humida in primo ſicca
vero eſt ſicca in primo aparit omnes opilationes nu
tritiuorꝫ ⁊ renū ⁊ veſice ꝯfortat cor ⁊ ꝯfert apatibꝰ
gutturis qn̄ ex decoctione eiꝰ ſit gargariſma cum
medulla caſſie fiſtule delet coleraꝫ ⁊ remouet nau
ſeam quando comeditur cū aceto cōſtringit ventrē
ꝓprie ſilueſtris cōfert quartane ⁊ antiqs febribus
confert in punctaris ſcorpionū. Euſorbiū gūma eſt eiꝰ
vrtus debilitatur poſt annos. iiii. daꝝ citrinaꝫ hn̄s

odorē acutū ē melius aduſtiuū ⁊ abſterſiuū mirabili
ter ē calidū ⁊ ſic cū in principio quart. cōfert paleſi
⁊ torture ſoluendo educit flegma viſcoſum retentū
in vtriſqꝫ anchis ⁊ eius oleū multū operat̄ in para
leſi ⁊ ſpaſmo. Equus dicit̄ ꝙ ſi addātiōes que ſūt ſu
ꝑ genu terant̄ ⁊ bibantur cū aceto qꝛ ſanant epilen
ſiā ⁊ ſodā coāgulū equi ꝓprie valꝫ fluxui ventris
Erugo ferri in ipſa ē infrigidatio ⁊ ſtipticitas ꝯfert
fluxui parturientiū. Ericius ē triū ſpēꝝ ille qui ē no
tus ⁊ alius ꝗ hꝫ ſpinas ſagittales ⁊ appellat̄ porcꝰ
ſpinoſus ⁊ alius ꝗ eſt marinus ⁊ ē ſpēs piſciū habē
tiū oſtrata. Caro eiꝰ cōfert ſcrofulis ⁊ nodis puis
duris ⁊ oībus egritudinibꝰ neruorꝫ ⁊ paleſi ⁊ ſpaſ
mo ⁊ extenuationi vel ſenecte que ſit in pueris ⁊ cū
oximelle cōfert hidropicis ⁊ multū opat̄ illo ex pue
ris ꝗ mingit in lecto ⁊ cōfert febribꝰ antiqs Enula
caliditate ⁊ ſicca in ſcđo ſed in ipſa eſt humiditas ſu
perflua que impedit ei tā calefactionem eius confert
ſciatice ⁊ omnibus doloribus vētris ⁊ iuncturaꝝ ⁊
emplaſtꝝ factū ex folijs eius valet doloribus extri
ſecis frigidis adiuuat ad ſpuendū cum melle ⁊ p̄ſe
mundificat pectus ⁊ vinum decoctionis eius mun
dificat pulmonem: Decoctio radicis eius prouocat
vrinam ⁊ menſtrua ⁊ confert omnibus egritudibꝰ
veſice ⁊ ardori vrine. Ematites lapis ē qui iuenitur
in mineris nō ablatus calidꝰ ⁊ ſiccus in ſecondo ab
ſterſiuꝰ ⁊ ſubtiliatiuus eſt extenuat carnem humi
dameias puluis confert vlceribus oculorum ⁊ ea
conſolidat ⁊ aſpitati palpebraꝝ ⁊ ſcabiei rectificatō
proprietate gomorꝛe: Elleborus niger calidus eſt ⁊
ſiccus vſqꝫ ad ſecundaꝫ reſolutiuus ⁊ ſubtiliatiuus
eſt ⁊ ipſe de ꝓprietate ꝑmutat corpꝰ a ſua cōplexiōe
⁊ facit acquirere bonam complexionem iuuenilē ⁊ ꝯ
fert paleſi ⁊ doloribus iūcturaꝝ decoctio eius i ace
to ſedat tinnitum ſi in aurem diſtillettur ducit ex to
to corpore melancoliam ⁊ ſanguinem mundificat
ab oīſupfluitate et confert epilēpſie ⁊ melancolie.
Elleborus albus calidus ⁊ ſiccus in medio ſecundū
ſed albus ē maioris amaritudinis potio eius cūꝫ ſu
perfluit facit accidere ſingultum ⁊ ſpaſmum ⁊ pre
focationem ⁊ mortem excitat ſternutationem ⁊ con
fortat viſum Eupatorium eſt ex herbis amaris et
appellatur ſaluia ſilueſtris calidū eſt in primo ſiccū
in ſecundo ſubtiliatiuum ⁊ abſterſiuum eſt confert
egritudinibus epatis ⁊ doloribus valetqꝫ etcius opi
lationibus ⁊ confortat ipſum ⁊ confert duricie ſple
nis ⁊ confert febribus antiqs ⁊ ꝓprie ſuccus eiꝰ
Epar humor generatus ex eo eſt groſſus ſanus ex
eis eſt epar anatis pinguis ⁊ gallinarū epar capraꝝ
⁊ ꝓprie hircorꝫ excitat epilēſiā epar adiꝑ vel lupi ꝯ
fert doloribus omnibus epatis et hidropiſis: Enaſ
neum calidum in primo ſiccū in ſcđo eſtipticū ⁊ ab
ſterſiuū ē tingit capillos

Fabenote ſunt que autem croſſe ſunt ⁊ nō ꝑforant̄
gurgulionibus meliores ſunt declinant ad frigidi
tatem ⁊ ſiccitatem manifeſte abſtergunt ⁊ inflant
delent lentigines ⁊ pannū ⁊ faciunt bonū colorem
⁊ ꝓprie cortices ⁊ farina ⁊ emplaſtrū factū ex eis ſu
ꝑ apoſtemata teſticulorꝫ cū puluere cimini ⁊ aceto
valet inflationi teſticulorum faciunt ſodam conferūt
ſputo ſanguis ⁊ tuſſi cū melle apoſtematibus guttu
ris ſunt male digeſtionis ⁊ decocte cum aceto ⁊ aq̄
conferunt ſolutioni antiq̄ ⁊ diſinterie Fex melior ē
fex vini veteris ⁊ fex aceti ē vehemētis vrtutis adu
ritur poſt exſiccationeꝫ eius ⁊ ſit aduſtiua et deſicca
tiua et fortis abſterſionis fex vero nō aduſta con
fert inflamatiōi et emplaſtꝝ factū ex ea conſtringit
fluxū matricis aduſta vō oēm ſupfluitatem que eſt
in cute deſiccat et remouet, ita ꝙ delet morpheam
Fumus oīs exſiccatiuus eſt ſed fumꝰ thuris et herbē
tine valet ad vlcera lachrymalū: fumꝰ viſum debili

in ſecundo oīs mundificat pectus. nocet ſtomaco ⁊
caſcat lac in eo: educit flegma ſolutione. ſ. aduſtuꝫ
et ꝯfert colice. Chitrā eſt de genere picis nigra: ⁊
eſt lucida valde vt aloes epaticū ca. ⁊ ſic in quarto
fortē efficit carnē laſſam cōfert attritiōi lacertoꝝ:
ſedat ſodā frigidā abſtergit veſtigia vlceꝝ in ocu
lo cōfert tuſſi antiq̄ et vlceribꝰ pulmōis: interficit
vermes ⁊ ꝓuocat mēſtrua ⁊ fetū mortuuꝫ educit:
emplaſtrū ex eo factū ſuper morſum ſerpentis ha
bentis cornua valet ſi inūgat̄ vga ex eo añ coytū ꝓ
hibet impregnationē. Coſtus ē triū ſpecieꝝ qua-
rum vna eſt alba lenis ⁊ aromatica: ⁊ alia ē nigra
lenis: ⁊ ē amara: et alia eſt grauis odoris: coſtꝰ al
bus recēs groſſus nō corroſus ē melior. et amarus
ca. ē et in ſecundo ꝯfert oībus egritudinibus ner
uorum ⁊ doloribus pectoris bibitus ⁊ ſuffumiga-
tus ꝓuocat mēſtrua et vrinā et iterficit fetū. Cro
comagina que eſt nigra pōderoſa ⁊ nigri coloris ē
melior. calefactiua et maturatiua abſtergit oculuꝫ
⁊ prouocat vrinā. Climia auri eſt ſupfluitas q̄ ad-
heret parieti vaſis in quo putrificat̄ aurum eſt eq̄
lis: ſed in ſiccitate ē decliuis ad tertiā: in ipa ē exſic
catio ⁊ abſterſio ꝯfert in vulneribꝰ fraudulentis ⁊
ꝯfortat oculū ꝯfert albugini ⁊ initio aq̄. Climia ar
genti eſt ſuperfluitas que adheret vaſi in quo puri
ficatur argentū. vitio fit climia ex ere ⁊ marchaſi
ta ē ſicut climia auri: ſed ē frigidior: eſt abſterſiua
mundificatiua et exſiccatiua cū eq̄litate abſq̄ mor-
dificatiōe ꝯfert in vulneribꝰ hūidis que cū diffi-
cultate conſolidātur. Cuſus. i. herba de q̄ fit lau-
danū ēt triū ſpecieꝝ videlicet alba nigra ⁊ rubea:
calida ē ⁊ humida: neruis nocet ⁊ in foliis eiꝰ ē ſti
pticitas decoctio eius ꝯfert in vlceribꝰ qñ admini
ſtratur cū oleo de lilio ⁊ melle ⁊ vitro ſedat ſodas
ꝯfert ſpleni emplaſtrū factū ex ea cū aceto ꝓuocat
mēſtrua: ⁊ ꝓhibet impgnationē. Canabis ſemen
eius ca. eſt et ſic. in ſecūdo fugat ventoſitates ⁊ eſt
male digeſtiōis et nocēs ſtomaco: exſiccat ſpma et
oleū eiꝰ ꝯfert dolori auris. Cartas. i. carta de pan
no ca. in pmo ſic i ſc̄do q̄ de ea eſt aduſtuꝫ ꝓhibet
fluxū ſanguinis nariū ⁊ alioꝝ locorum. Cucurbita
frigida eſt ⁊ humida in ſc̄do q̄ elixata ē aliquantu
lum nutritia eſt velocis deſcēſionis. de facili mu-
tatur ad corruptionē ꝯfert eiꝰ ſuccꝰ dolori auris ca
lido et tuſſi ex calida cā: ⁊ eiꝰ decoctio valet ſupflu
itatibus calidis i ſtomaco et eas remouet et febri
bus colericis et valet in ardore vrine ⁊ ipaꝫ vrinā
ꝓuocat. Cicorea ſiue roſtꝝ porcinū eſt herba cuiꝰ
flos eſt celeſtis tēperata eſt ſed ad caliditatē decli
nat: et valet ſirupꝰ factꝰ ex ea ꝯ antracē: et carbū
culū ſi detur bis in die cū aqua decoctionis floꝝ ⁊
ſemis eiuſdē: et eſt eius doſis. ℥. ij. qualibet vice: ⁊
quātitas aq̄ decoctiōis. ℥. iiij. qualibet vice: ⁊ valet
ſirupus et herba de ſua natura vt vult Halicomē
to tegni i fine ſup vbo qd̄ incipit. Et iam narrauit
oēs iſtas res ſicut dixi paulo ꝭc: contra egritudi-
nem peſtilentialē calidā et frigidā et oēs egritudi
nes venenoſas. Cucumer eiꝰ ſemē eſt melior ſemie
citrul: et cucumer eſt melior ⁊ ſubtilior qui eſt ma
turus frigidꝰ humidꝰ in ſc̄do: ſedat caliditatē ⁊ co
leram: ſed eius chimus eſt malus ꝑparatus ad pu
trefactionē: et exitās putrefactionē et febres pra-
uas: rectificat odor eius ſincopi calidam ſedat ſitiꝫ
⁊ nō nocet ſtomaco: ſed male digerit̄ ꝓuocat vri-
nam et ꝯfert ardori vrine. Cucumer aſininus ſuſ-
penditur fructus eius in fine eſtatis in pāno et co
latur eius ſuccus i ſcutellā et exſiccat̄ ad ſolē: et eſt
fortior ſcamonea et magis nocēs et venenoſus eſt
calidus et ſiccus in tertio: qñ ponit̄ in cliſteribꝰ cō
fert ſchiatice: reſoluit ſuccus eiꝰ ꝓuocat vrinam ⁊
menſtrua: et ſupoſitus interficit fetū. Cornu cerui
et caput aduſtū ita q̄ albeſcat abſtergit dentes et
cōfirmat gingiuas et ꝓhibet materias ab oculo:
et ꝯfert ſputo ſanguinis et diſinterie et nō nocet
ſtomaco. Cinis oīs calidus eſt et ſiccus et ē abſter
ſiuus et exſiccatiuus: ſed ablutio cū aq̄ minuit eiꝰ
abſterſionē et ꝯtificat res putrefactas: cinis ligno
rum ſtipticoꝝ ſicut quercus ſtringit ſāguinē et re
mouet impetiginē et ſcabiē et proprie eius lexiuiū
ſed cinis almezereon eſt abſterſiuꝰ et putrefactiuꝰ
Capillus veneris eſt calidus et ſiccus color ipiꝰ ē
inter rubedinē et nigredinē mundificat pectus et
pulmonē: et ſi ponat̄ in lexiuio augmētat capillos
et eos facit flauos et calefacit caput: nomeꝫ eius ꝟ
ſignificat q: trahitur a venere. Capilli aduſti cale
faciūt et exſiccāt decoctio ipoꝝ cū ſunt aduſti facit
naſci capillū. Capilli hoīs mixti cū aceto ponunt̄ i
modū emplaſtri ſup morſurā cāis rabioſi et valꝫ.
Caſſia fiſtula melior eſt illa que ē ſplendida et pin
guis vel ſpiſſa humida ē: ſed ē eq̄lis in frigidita
te et caliditate reſoluit et lenit valet leniendo do-
lori podagre: epar mūdificat et cōfert icterici et do
lori epatis ſoluit abſq̄ nocumento: et educit colerā
aduſtā et flegma octaua eius de turbit idem facit.
Cubeze eſt ſiluestris domeſtica: ſꝫ ſilueſtris altea
appellatur eſt frigidus et humidus i primo: ſꝫ do
meſtica calida eſt oīs maturat et lenificat et abſter
git abſq̄ mordificatione ꝯfert apoſtematibꝰ cali-
dis et additiōi eoꝝ: facit naſci carnē in vlceribus
oculoꝝ facit habūdare lac et lenit pectus. domeſti
ca eſt mala ſtomaco qui lenit ipm ꝯfert vlceribus
renū et veſice et raſure inteſtinoꝝ. Cantum. i. celi
donia calida ē et ſicca valet ad formicaꝫ et eradicat
ſcabiē maſticatur eiꝰ radix et ſedat dolorē dentiū:
ſuccꝰ eiꝰ acuit viſum: et dicitur qñ excecat̄ pullus
hirundinis mater apportat plantā iſtam et redit
viſus. Canderes eſt ſiligo vel ſpelta nutrimentuꝫ
eius eſt frigidiꝰ nutrimēto tritici et minoris nutri
menti et ſatis bone digeſtionis. Cauda. i. aſpella
equi eſt naſcēs in locis cōcauis et in vallibus frigi
da ē in primo ſicca: in ſc̄do eſt ſtiptica abſq̄ mordi
catione adiuuat ad fluxū ſanguinis vndecūq̄ cōſo
lidat neruos et vulnera valet idropiſi et egritudi
nibus epatis ꝯfert in attritione lacertoꝝ. Canta
rides calida et ſicca i tertio aduſtiua et putrefactia
eſt eradicat verucas linita cū aceto et vnguē mol
lificatū remouet: paꝝ de ea ꝓuocat vrinā et valet
idropiſis et quando miſcetur paꝝ de ea in medi-
cinis ꝓuocatiuis mēſtruoꝝ et vrinarum adiuuat
eas. Colla: colla cutiū ca. et ſic: ſed piſciū minoris
eſt caliditatis: omni colle ineſt vtus glutinatiua et
exſiccatiua valet in vlceribꝰ et oī re i qua queritur
adherentia valet ſputo ſanguinis et intrat in me
dicinis ſputi ſanguinis et rupture: Camphora gu
ma cuiuſdā arboris magni ē vel ſuperfluitas eiuſ
dem frigida ē et ſicca in tertio. vſus eius facit acce
lerare canitiem: ꝓhibet cū aceto fluxū ſanguis na
rium facit vigilias: confert in medicis obthalmie
calide ⁊ abſcindit coytū et ſtringit fluxuꝫ ventris
colericum. Cera tēpata et addit in coytu. et prouo
cat et ſtringit ventrē: ponitur in vnguētis ꝓpt̄
adherentiam. Digiti citrini ſiue brancha vrſina
eius figura eſt ſicut vola manus cōmixta ex citrini
tate et albedine calida eſt et ſicca in ſc̄do. ſoluit ſu
perfluitates groſſas et cutim mūdificat et confert
manie: loco eius vitis alba ponitur. Draſceſean ē
habens odorem et ſub cortice egreditur rubeum
tendens ad purpureitatē calidus eſt in pmo: ſiccꝰ
in ſc̄do habet in ſe ſtipticitatē et reſoluit ventoſi-
tates: et retificat putrefactionem et mollificationē
neruoruꝫ: prohibet ſputū ſanguinis et confert in-
flationem ſtomaci: eius decoctio ventrem ſtrigit

Dethui.i.ſcandella vel loliũ q̃d nõ credit̃ ẽ granũ ſimile bordeolõgi⁹ ſtricti⁹ et magiſ ſolidũ et amaꝝ declinat ad caliditatem ꝫ ſic in tertio conſtringit ventrem facit ſcotomiã ꝛ duritiez mollificat ꝛ confert doloribus ani ꝛ mollificatiõi: Dub ẽ arbor habens corticẽ ꝛ nucẽ ẽ frigid⁹ in primo ꝛ ſiccus in ſcd̃o abſtergit ꝛ mũdificat ꝛ ẽ malus ſemib⁹ ꝛ pectori. Demeſtei⁹ grana ꝛ folia adminiſtrant̃ ſed eius grana ꝛ folia ad miniſtrant̃ ſed eius grana ſũt fortiora in omnibus calida in tertio ſicca in ſecundo ꝛ confert paleſi ꝛ torture ꝛ mollificationi neruorum ꝛ colice ꝛ apoſtematib⁹ epatis ꝛ ſplenis. Deſar cui⁹ folia ſimilia ſũt folijs tricica. ẽ i ꝑmo ſic ꝛ in ſcd̃o ꝛ fruct⁹ eius habet velamina duo vitria ꝛ eius ſucc⁹ ẽ melior herba delet alopitiã ꝛ radix eius excitat coitũ Dirdar ꝛ appellatur arbor cimicũ hꝫ capita inflata in quib⁹ ẽ hũiditas que ſit cimices in ipa ẽ ſtipticitas ꝛ abſterſio decoctio radicis folioꝝ ei⁹ confirmat oſſa fracta expellit flegma aure⁹ corticis eroſſi eius. Dende. in ſeiect⁹ ſunt pacta in gra calida ẽ ꝛ ſicca valde ſoluit cũ ſubtilitate ꝛ eſt venenoſa ſed ſolatio eius cõſeruat nigredinẽ capilloꝝ potioci⁹ ẽ granũ ꝛ dimidiũ ſoluit humiditates ꝛ melancoliã ꝛ flegma q̃d ẽ in iuncturis ꝛ nõ bibit̃ niſi in regiõe frigida ꝛ frigida complexione miſcet̃ cũ amilo ꝛ croco q2 ſola nõ datur Daucus ſemẽ daucie ſilueſtris calidus ẽ ꝛ ſicc⁹ ẽ apitiuus ꝛ ꝓuocat vrinã ꝛ menſtrua Durã caro eius ẽ melior carne pulloꝝ ꝛ magis tẽꝑata caro eius efficit augmẽtũ in cerebro ꝛ in intellectu auget ſpma ꝛ coitũ. Dinã vtus iuris eſt ſicut vtus iuris vaccaꝝ. Dab.i. ſpẽs lacerti raro inuenitur niſi i regionibus arabũ ſtercus ei⁹ ſtercus lacerti ꝛ ꝓprie albedo que ẽ in ipſo cõfert albugini oculi ꝛ deſcenſiõi aque Dragag.tũ ẽ gũma arboris alboris fortis viſcoſitatis frigidũ ad ſiccitatẽ declinãs exſiccat.nũ ẽ vt gũmi arabicũ ponit̃ in egreditudinibus oculoꝝ ꝛ pectoris

Emblicus ẽ debilior oĩbus mirobalãis ſiccus ẽ cũ frigidate pauca extiguit calitatẽ ſanguinis denigrat eius decoctio capillos ꝛ eos fortes efficit i radicibus ꝯfortat cor ꝛ intellectũ ꝑſtat augmẽtũ ꝯfortat ſtomacũ ꝛ anũ ꝛ excitat coitũ ſoluit flegma ꝛ malancoliã ꝛ poſt ſolationẽ ſtringit ventrẽ. Epithimũ ẽ flos ꝛ ſemẽ ei ſtip.tes qui ꝯtracti ꝛ inuoluit̃ q̃ rubeũ eſt acuti odoris meli⁹ ẽ ca.ẽ ꝛ ſic in tertio valꝫ in oĩbus opilationib⁹ ꝛ ꝯfert melãcõie ꝛ ſpaſmo ſitim facit ꝛ excitat coleram rubeã potio ei⁹ eſt vſq3 ad aure.iiii. ſoluendo educit melancõiã ꝛ flegma non recipit multã decoctionẽ qn vtus ei⁹ reſoluatur: vnde ſemꝑ in fine decoctiõis ponit̃ Eben⁹ nigra melior ẽ ꝛ q ẽ ſolida ꝛ lucens vt cornu i qua non ſunt linee calida eſt ꝛ ſicca in ſecundo poſt fricationẽ ſuꝑ lapidẽ ꝛ ſubtiliat ꝛ abſtergit abſtergit pãnũ oculi ꝛ ſit ex ea eos ad medicinas oculi hoc illud quod exit ab ea per fricationẽ ill⁹ cũ altera icollirius ꝛ cũ collirius valet ad albuginẽ ꝛ pannũ i oculo. Eruca alia eſt ſilueſtris cal̃a ẽ in ſcd̃o ſicc.i ꝑmo ſed in hu.ẽ humiditas vſus ei⁹ facit ſodã ſꝫ lactuca remouet hoc facit lac habũdare ꝯfortat digeſtionẽ facit erectionẽ ꝛ ꝓuocat vrinã ꝛ debilitat coitũ. cõfert cũ vino morſui muſtelle Endiuia alia ẽ ſilueſtriſ ꝛ alia hortulana aparit ꝛ eſt conferens opilationi ſplenis ꝛ epatis frigida eſt ꝛ humida in primo ſicca vero eſt ſicca in primo aparit omnes opilationes nutritiuoꝝ ꝛ renũ ꝛ veſice ꝯfortat cor ꝛ ꝯfert apatib⁹ gutturis qñ ex decoctione ei⁹ ſit gargariſma cum medulla caſſie fiſtule delet coleraꝫ ꝛ remouet nauſeam quando comeditur cũ aceto cõſtringit ventrẽ ꝓprie ſilueſtris cõfert quartane ꝛ antiqs febribus confert in punctaris ſcorpionũ. Euforbiũ gũma ẽ ei⁹ vtus debilitatur poſt annos.iiii.clarꝫ citrinũ hñs odorẽ acutũ ẽ melius aduſtiuũ ꝛ abſterſiuũ mirabiliter ẽ calidũ ꝛ ſic cũ in principio quart. cõfert paleſi ꝛ torture ſoluendo educit flegma viſcoſum retentũ in vtriſq3 anchis ꝛ eius oleũ multũ operat̃ in paraleſi ꝛ ſpaſmo. Equus dicit̃ q̃ ſi adiãtiões que ſũt ſuꝑ genu terant̃ ꝛ bibantur cũ aceto q2 ſanant epilenſiã ꝛ ſodã coagulũ equi ꝓprie valꝫ flatui ventris Erugo ferri in ipſa ẽ infrigidatio ꝛ ſtipticitas ꝯfert flatui parturientiũ. Ericius ẽ triũ ſpẽꝝ ille qui ẽ notus ꝛ alius q hꝫ ſpinas ſagittales ꝛ appellat̃ porc⁹ ſpinoſus ꝛ alius q eſt marinus ꝛ ẽ ſpẽs piſciũ habẽtiũ oſtrata. Caro ei⁹ cõfert ſcrofulis ꝛ nodis puis duris ꝛ oĩbus egritudinib⁹ neruoꝝ ꝛ paleſi ꝛ ſpaſmo ꝛ extenuationi vel ſenecte que ſit in pueris ꝛ cũ oximelle cõfert hidropicis ꝛ multũ opat̃ illo ex pueris q mingit in lecto ꝛ cõfert febrib⁹ antiqs Enula calliditate ꝛ ſicca in ſcd̃o ſed in ipſa eſt humiditas ſuperflua que impedit tã calefactionem eius confert ſciatice ꝛ omnibus doloribus vẽtris ꝛ iuncturaꝝ ꝛ emplaſtꝝ factũ ex folijs eius valet doloribus extrinſecis frigidis adiuuat ad ſpuendũ cum melle ꝛ paſſe mundificat pectus ꝛ vinum decoctionis eius mundificat pulmonem: Decoctio radicis eius prouocat vrinam ꝛ menſtrua ꝛ confert omnibus egritudinib⁹ veſice ꝛ ardori vrine. Ematites lapis ẽ qui inuenitur in mineris nõ ablutus calid⁹ ꝛ ſiccus in ſecondo abſterſiuus ꝛ ſubtiliatiuus eſt extenuat carnem humidam eius puluis confert vlceribus oculorum ꝛ ea conſolidat ꝛ aſpitati palpebraꝝ ꝛ ſcabiei rectificatiõ proprietate gomorea: Eleborus niger calidus eſt ꝛ ſiccus vſq3 ad ſecundũ reſolutiuus ꝛ ſubtiliatiuus eſt ꝛ ipſe de ꝓprietate ꝑmutat corp⁹ a ſua cõplexiõe ꝛ facit acquirere bonam complexionem iuuenilẽ ꝛ ꝯfert paleſi ꝛ doloribus iũcturaꝝ decoctio eius i aceto ſedat tinnitum ſi in aurem diſtillectur ducit ex toto corpore melancoliam ꝛ ſanguinem mundificat ab oĩ ſuꝑfluitate et confert epilẽpſie ꝛ melancolie. Eleborus albus calidus ꝛ ſiccus in medio ſecundũ ſed albus ẽ maioris amaritudinis potio eius cũ ſuperflat facit accidere ſingultum ꝛ ſpaſmum ꝛ preſocationem ꝛ mortem excitat ſternutationem ꝛ confortat viſum Eapatorum eſt ex herbis amaris et appellatur ſalaia ſilueſtris calidũ eſt in primo ſiccũ in ſecundo ſubtiliatiuum ꝛ abſterſiuum eſt confert egritudinibus epati ꝛ doloribus valetq3 et eius opilationibus ꝛ confortat ipſum ꝛ confert duriciei ſplenis ꝛ confert febribus antiqs ꝛ proprie ſuccus ei⁹ Epar humor generatus ex eo eſt groſſus ſanius ex eis eſt epar anatis pinguis ꝛ gallinarũ epar capraꝝ ꝛ ꝓprie hircoꝝ excitat epilẽſiã epar adip vel lupi ꝯfert doloribus omnibus epatis et hidropiſis: Euaſneum calidum in primo ſiccũ in ſcd̃o eſtipticũ ꝛ abſterſiuũ ẽ tingit capillos

Fabe note ſunt que autem groſſe ſunt ꝛ nõ ꝑforant̃ gurgalionibus meliores ſunt declinant ad frigiditatem ꝛ ſiccitatem manifeſte abſtergunt ꝛ inflant delent lentigines ꝛ pannũ ꝛ faciunt bonũ colorem ꝛ ꝓprie cortices ꝛ farina ꝛ emplaſtrũ factũ ex eis ſuꝑ apoſtemata teſticuloꝝ cũ puluere cimini ꝛ aceto valet inflationi teſticulorum faciunt ſodam conferũt ſputo ſanguis ꝛ tuſſi cũ melle apoſtematibus gutturis ſunt male digeſtionis ꝛ decocte cum aceto ꝛ aq conferunt ſolutioni antiq ꝛ diſinterie Fex melior ẽ fex vini veteris ꝛ fex aceti ẽ vehemẽtis vtutis aduritur poſt exſiccationez eius ꝛ ſit aduſtiua et deſiccatiua et fortis abſterſionis fex vero nõ aduſta confert inflamatiõi et emplaſtꝝ factũ ex ea conſtringit fluxũ matricis aduſta vo oẽm ſuꝑfluitatem que eſt in cute deſiccat et remouet, ita q̃ delet morpheam Fumus oĩs exſiccatiuus eſt ſed fum⁹ thuris et terbẽtine valet ad vlcera lachrymalũ: fum⁹ viſum debili

tat. Flos eris ē ſtipticus corroſiꝰ ⁊ mordicatiuus cor
rodit carnē additā valet in exituris ani et emoroida
rū fiſtula paſtoris ca. ē ⁊ ſic. in ſcđo ſucꝰ eiꝰ frāgit
lapidem et cōfert vlceribꝰ inteſtinorū et egritudi-
nibus matricis q̄ ſunt doloroſe ꝓuocat vrinam et
mēſtrua Furmentū mediū inter duritiē et raritatē
et inter rubedinē et meliꝰ eſt calidū eſt et tēpatū in
ſiccitate et humiditate. Furmētū elixatū eſt tarde ⁊
male digeſtionis ſed frumētū rubeū eſt plurimi nu
trimenti ſauic frumenti eſt tarde digōnis et frumē
tū coctū ṽmes generat ſanguis tñ generatus ex eo
ē tēperatio: ſanguie qui generatur ex oībus aliis
granis Fenugrecū calidū ē in primo ⁊ ſiccū ſed hꝫ
humiditatē extraneā digeſtiuū maturatiuū lēitiuū
et ſedatiuū doloris oīs ē et decoctio herbe eius et ſe
nis et oleū ipſiꝰ ꝓlongat capillos et cōfert ſciſuris
eorꝫ ſed vſus eiꝰ facit fettere odorē corporis et ſudo
ris mūdat vrſures capitis clarificat vocē et nutrit
pulmonem et cōfert egritudinibꝰ pectoris ſit cliſte
re ex decoctione eiꝰ ad apoſtema matricis et dolo
rem et coartationem ipſius decoctio eiꝰ cū aceto va
let vlceribus īteſtinorꝫ Ferrū aliud ē naturale aliud
artificiale purificatū et aliud calibs vinū et aqua in
qbus extinguitur ferrū cōfert apati epatis et ſple-
nis et opilationibꝰ amborꝫ et mollificationi ſtoma
ci coria et erugo eiꝰ cōſtringit fluxū ſanguis ex ma
trice et emoroidibꝰ. Faſeoli rubei calidiores ſunt
aliis oēs declinant ad caliditatē et ſiccitatē ſꝫ ī eis
humiditas ſupſiua meliores ſunt q̄ꝫ mes et ꝯferūt
pectori et pulmoni et humorē generāt groſſuꝫ ſed
ſinapis remouet eorꝫ nocumētū et acetū cū ſale et
pip cū origāo et bonū vinū ſubtile et acetū ꝓuocat
mēſtrua ꝓpe rubei: Feloē calidū ē et ſiccuꝫ in quar
to oē fel cōfert obſcuritati viſus et oē fel ꝯfert ob-
ſcuritati viſus et oē fel ē ſolitiuū et valet ad dolorē
matricis et teſticulorꝫ ēplaſtꝫ et ſup poſitū Faligo
que ē leuioris ē melior oīs calida ē et exſiccatiua il-
la que aſſumitur ex fumo ligni pini cū gūma et bde
lio ponit̃ ſup aduſtione ignis et dimittit̃ donec ca
dat. Furfur calidū ē et ſiccū in primo mūdificat et
lenificat abſtergendo confert apātibus calidis cū
aceto ſorbitio facta ex eo cū zucharo et oleo amig
dalino lenit pectus et ventrē Felēgemiſk. i. ozimū
gariofilatū calidū ē et ſiccū et ē odoriſimilis odori
gariofilorꝫ aperit opilatiōes et in ambabꝰ naribꝰ
et cōfert tremori cordis comeſtum q̄ ex flegmate ⁊
melāconia Fu. i. valeriana habet duas ſpēs. ſ. maſ
culum et feminā folia eius ſunt ſicut folia apii ra-
dix eius aromatica et eſt calida et ſiccat et eiꝰ virtꝰ
ē vt vtus ſpice ꝓuocat vrinā et menſtrua eiꝰ decoc
tio et cōfert dolori lateris Fauſel. i. auellana inda
et appellatur in noſtra cōtrata gargatela ē propin
qua vtuti ſandali et loco eius ponit̃ infrigidat cāꝫ
ſtipticitate et confert apoſtematibus calidis et ē
cōueniens inflātioni in oculo et obtalmie calide
Fael. i. fructus ſuper quē ē cortex ſimilis in colore
corticibꝰ auellanarꝫ et figura eius ē vt figura fiſti
ci color fiſtici color eius eſt inter album et nigrum
calidius eſt cum pauca ſiccitate cōfert mollificati-
one neruoruꝫ et ventoſitatibus emoroidarum et
eas ſanat et habet in ſe vtutē pomorꝫ mandragore
Fulfumiē. i. radix piperis cōfert doloribꝰ piperis
et ſpaſmo et ē calida et ſicca cōfert vētoſitatibꝰ fri
gidis et colice. Feſire: i. vitis alba calida ē et ſicca
in tertio calefacit abſtergit et ſubtiliat radix eius d
let verucas et cuꝫ horob et fenugreco eiꝰ radix pā
num abſtergit et veſtigia nigra remanentia poſt vl
cera radix eius cōfert epilēſie et vertigini qñ de ea
omni die ſumit̃ cōfert tuſſi et dolori lateris et radix
eius interficit fetum ſi ſupponat̃ decoctio eius mū
dificat̃ matricē ſi in ea ſeſſio fiat. Feluzabaragi fri

gidū ē et ſiccū ꝯfortat capillos decoquuntur rami
eius cū aceto et bibit̃ ad ſplenem et eiꝰ decoctio ꝓ
uocat menſtrua: Fūgi frigidi ſunt et humidi ī tertio
generant hūorēꝫ groſſum malū venenoſuꝫ et recti
ficat̃ eorꝫ malitia cū vino pipere et ozimo poſtq̄ꝫ eli
xāt̃ generat ſtuporē et apoplexiā et mortē ſubitāeā
et ſunt omnes venenoſi et ſpāliter qui naſcunt̃ in no
cumento locorꝫ putridorꝫ et ferri erugioſi. Fiſticū
ē ſiccū et calidū in ſcđo aperit opilatiōes epatis et
ſplenis ꝓpter ſuā amaritudinē et aromaticitātem
et aperit meatꝰ nutrimenti et confortat os ſtomaci
et excitat coitū. Foſeſiſis ē animal exiſtēs in lectis
et vocatur igil et fetet cum p̄mitit̃ odor eius va
let p̄focationi matricis quando terit̃ et ponit̃ ī fo-
ramine vge ſanat difficultatem vrine et dicit̃ ꝙ po
nit̃ in faba et deglutit̃ anteq̄ꝫ inuadat febris quarta
na et cōfert Fachileſus mūdificat cuꝫ abſterſiōe ⁊
inciſione et calefatione ſi bibant̃ tres aure de ea ⁊
nō plus cō vino vl' mellicrato ſanat icteritiam ſpāli
ter de opilatione ꝓuocat mēſtrua et ſoluendo edu
cit flegma aquoſuꝫ dāt̃ de ea aur̃. iii. vl'. iiii. ad piꝰ
Fuca cōueniens ē ꝙ fit de pane cocto et fermento
generat humorem malū et eſt mali nutrimēti. Dici
tur ꝙ ſi infundatur os elephantis ex ipſo duꝫ ē ca
lidum ꝙ mollificatur et fit artificiale et nocet vela
mini cerebri ꝙ fit cū hordeo ꝓuocat vrinam. Feni
culum hortulanum calidum eſt ⁊ ſiccum in ſecundo
ſilueſtre in tertio apit opilationes epatis et ſplēis
acuit viſus eius viſum vnde ſerpentes et animalia
comedant ipſum vt oculi illuminetur et dicitur et
eſt verꝫ ſi ſumantur. ʒ. ii. de eius ſeīe oī die pꝰ prā
dium et cenam ꝙ viſum conſeruant et augent quo
cūq̄ꝫ modo ſumatur humidū et recens facit habū
dare lac ꝓuocat vrinam et menſtrua datur in febri
bus antiquis cum aqua frigida et radix eius terit̃
et ponit̃ ſuper morſuꝫ canis rabioſi et confert. Fu
mus terre fri. in p̄mo ſic. in ſcđo purificat ſangui-
nem et aperit et clarificat: ſed notatur calor ī eo ꝓ
pter qđ ſentitur de amaritudine in eo ſtomacū con
fortat et aperit opilationes nutritiuorꝫ lenit natu-
ram valet in ſcabie et febribꝰ antiqs. Ficus alba eſt
melior deinde rubea et poſtea nigra cum vehemē
ter ē matura omnis calida eſt et hūida inmatura fri
gida et abſterſiua eſt et que ē ſicca et calida in fine
p̄mi. nutrimentū ficus q̄uis non ſit in robore nu-
trimenti carnis et granorū eſt tamē vehemētioris
roboris q̄ꝫ nutrimentū omniū fructuū delet inmatu
ra verucas et morpheas albas ⁊ rubeas cū decēti
fricatione et pānū: ⁊ ſpāliter lac eius et generat pe
diculos niſi rectificet̃ ex amigdalis vel nucibus di-
cit̃ ꝙ humida ⁊ ſicca confert epilēpſie ſicce et hūide
et ꝯfert aſperitati gutturis aperit opilatiōes epatiſ
et ſplenis humida eſt mala ſtomaco ſed ſicca nō ſic
et oēs quidē ſpēs ficus ſunt incōuenientes curim
materierꝫ ad ſtomacū et per hoc diſponūt corpus
humores ad putrefactionē et inducūt recidiuā ī fe
bre ſpāliter et hec vere videmꝰ noſtris tēporibus
et etiam illi qui nobiſcū fuerunt hec viderūt cōfert
renibus et veſic ,que hu. eſt et que ſic eſt et admini
ſtratio eius debet fieri in ieiuno: et bibere poſt ip-
ſam vinum limphatū verꝫ ē ꝙ ſirupꝰ accetoſus cō
poſitus vel oximel cum aqua frigida ſumptus reti
ficat eius malitiaꝫ. Fex olei melior fex ex fecibꝰ iſtis
eſt fex olei de croco fex expſſionis olei eſt calidaꝫ in
primo fex olei de croco tingit linguā et dentes et ꝑ
durat eius tinctura per ſex horas fex expſſiōis olei
ꝯſolidat vlcera que fiunt in corporibus ſiccis. Fer
mentū calidū ſed humidū et ſiccū ſunt ſm quantita
tem ſalſedinis in ipſo eſt abſterſio et per accetoſita
tem infrigidatio reſoluit extrahit materias ex ꝓ
fundo corporis: fit ex eo emplaſtꝫ ad dolorē q̄ē

in inferiore pte pedis exſiccat lac in mamillis: foliū callidum eſt ſiccū i ſecūdo qñ ſpargit̃ i pannis conſeruat eos a tineis: odorē efficit bonū tentum ſub lingua. cōfert ſtomaco ⁊ epati: prouocat vrinam

Glans frigida eſt in primo ſiccum in ſc̄do: ſtiptica eſt ſed caſtanea minus ea: ⁊ in caſtanea eſt paꝝ caliditatis ⁊ hoc pp ſuā dulcedinē: in caſtanea eſt abſterſio ſꝫ in vtraque eſt ſtipicitas et inflatio i vētre iferiore tarde digeſtionis eſt caſtanea: ſꝫ eſt fatis boni nutrimēti ſꝫ nutrimentuꝫ caſtanee ⁊ glandis laudatur i porcis plꝰ q̃ꝫ i hominibꝰ ſi zucharuꝫ comedatur cū caſtaneis fit bonū nutrimētū raruꝫ cōfortatur eoꝝ nutrimentū ex carne porci ſalita de nouo: caſtanea cōfert ſputo ſanguis ventrē cōſtringit ⁊ ꝯfert diſinterie ⁊ fluxū ſanguinis. Geoluꝫ eſt granum pini maioris ⁊ eſt melioris nutrimenti q̃ꝫ nux temperatum eſt. ſed attinet caliditati. nutrimētum prebet forte ⁊ rectificat humiditates corruptas in iteſtinis: mundificat pulmoneꝫ ex ſanie ⁊ humoribus groſſis ⁊ excitat coytū ⁊ ꝯfert veſice. Gentiana folia eiꝰ ſunt ſimilia folijs nucis ⁊ ſunt multū iuxta radicē: calida eſt in tertio ſicca i ſc̄do i ipa ē ſtipticitas ⁊ abſterſio ⁊ ſubtiliatō cū bibunt̃ ex ca. ꝫ. ij. cum vino remouet torſionē neruoꝝ que fit ex pcuſſione vel caſu: aperito pilationes epatis ⁊ ſplenis: prouocat vrinā ⁊ mēſtrua: ⁊ facit ſi ſupponat̃ abortire ſemē medicina ē proprie ad puncturas ſcorpionum. Geſiꝫ cū aduritur augmentat̃ eius ſubtilitas frigida ⁊ ſicca in ipo ē ſtipticitas cū viſcoſitate conſtringit fluxuꝫ ſanguis ⁊ conglutinat loca vlcerata ⁊ ea adherere facit: linit̃ ex eo caput vel fit pluis ex eo ⁊ retinet fluxū ſanguis ex naribꝰ: ponitur cū albumine oui ad obthalmiā calidā. Gēſenſiū mundificatiuū apiriuū ſedatiuū inflatiōis ⁊ ventoſitatū reſoluit humiditates viſcoſas in ſtomaco: ⁊ cōfert ſtomacis infantiū ⁊ ventoſitatibꝰ matricū. Gezar ſemen ſilueſtris ē fortiꝰ ca. eſt in ſecūdo hu. in p̃mo cōfert pleureſi ⁊ tuſſi antique: nutrita ē facilioris digeſtionis ⁊ confert hidropicis ſedat dolorē ventris pungitiuū ⁊ excitat coytū. ⁊ prouocat vrinam ⁊ menſtrua: ſed ſilueſtris eſt fortior i oībꝰ. Geguer frigidū eſt ⁊ ſiccū in fine ſecundi. ſed panicū ē melioris diſpoſitionis in oī re q̃ꝫ miliū cocte ⁊ aq̄ furfuris ſimile ⁊ oleo amigdalino. ⁊ p̄bet bonū nutrimentum euaporatiuū eſt vnūquodq̄ꝫ tarde digeſtionis eſt in ſtomaco ⁊ in ſua ſubſtantia ⁊ in pane: et vnūq̄dq̄ꝫ vētreꝫ ſtringit almanſor. Gallie ⁊ gallus adeps pulloꝝ calidior eſt adipe gallinaꝝ macrarū galloꝝ melior eſt qui nō cātat adhuc vel calcant et melior gallinaꝝ eſt qua nondū parit oua antiq̄ mali ſunt teſticuli galloꝝ velocis ſunt digeſtiōis ⁊ laudabilis ius galloꝝ cōuenit tremori cordis ⁊ dolori iuncturaꝝ. caro gallinaꝝ q̄ ſunt pulle efficit augmentū in intellectu: ⁊ cerebꝝ gallinaꝝ confert fluxui ſanguis ex velaminibꝰ cerebri: ius galloꝝ confert aſmati: ⁊ galliaꝝ caro clarificat vocē. ius galli veteris cū polipodio ⁊ aneto confert colice ⁊ dolori ſtomaci ex ventoſitate ⁊ ſoluit melanconiā: ſed cum cartamo flegma ⁊ caro gallinaꝝ augmērat coitum galline ſciſſe: aut gallus ſuper cor ſuū qñ ponitur ſuper morſurā ſerpētis atrahit ad ſe venenū ⁊ confortat. Galganeū. i. foliū nil calidū in primo ſiccū in ſecundo abſtergit cū ſtipticitate ⁊ tingit capillos. Guareſcen. i. genus colūbaꝝ ⁊ credo q̄ ſint turtures ſanguis eius eſt bonus vlceribus oculi ſed eius caro eſt difficilis digeſtionis ⁊ ſtringit vētrem. Garil. i. ſtellio: caro eius eſt calida multum: extrahit ſpinas ⁊ ſurculos: ſtercus eius tritū eradicat verucas ⁊ valet ad albuginem oculi granum lauri dictū eſt in caplō de meſt. Granum nil ca. ē et ſic. in fine ſc̄di ſoluit melancōiā ⁊ hūores groſſos ⁊ vermes ⁊ confert morphee. Granuꝫ pini ca. eſt ⁊ humidum in tertio. ſed magnum ē equale declinat ad caliditatem ipinguatiuū eſt oē: ꝯfert tuſſi ⁊ humoribꝰ putrefactis in pulmone: confert ſtomaco: augmentat coytum per ſe ⁊ cum adiuncto. Granum alkikil eſt album maiꝰ cartamo cōfert laſſitudini: vſus eius facit faſtidiū: emēdatur eiꝰ malitia cum zucharo: mordicat ⁊ aperit ⁊ reſoluit. Granum viride calefacit ⁊ humectat exſiccat̃ per tempus vſq̄ꝫ ad finem ſecundi mundificat ⁊ calefacit cum lenitate ⁊ ſtipticitate: conſeruat capillos ⁊ palpebras a corroſione: cōfert tuſſi antique: ꝯfert ſpleni: excitat coytum ⁊ prouocat ⁊ mundificat renes. Gramen facit adherere plagas ſanguineas eiꝰ decoctio lapidem frangit. Gallia eſt quedaꝫ confectō que fit de emblicis ⁊ alijs rebꝰ in antidotario Auic confortans viſcera reſoluit confortat ⁊ ſtipticat viſcera ⁊ facit augmētum in coytu ⁊ cōfert doloribꝰ neruorum. Gummi arab: cum calidum eſt ⁊ ſiccum ⁊ omnes ſpecies gūmi ſimiliter confortat ſtipticat ⁊ conglutinat. lenit tuſſim calidam ⁊ expellit nocumentum pulmonis ⁊ vocem clarificat. Gariofilum calidum eſt et ſiccū eſt in tertio: corporis odoreꝫ bonum efficit ⁊ abſtergit viſum: ⁊ confortat ſtomacū ⁊ epar ⁊ confert vomitui ⁊ nauſee. Galbanum calidum eſt ⁊ ſiccum in tertio carminat ventoſitatem et reſoluit: confert ſcrofulis ⁊ laſſitudini ⁊ ſpaſmo qñ epilenticus ipm̄ odorat reuiuiſcit aſmati ⁊ tuſſi antique valet: prouocat menſtrua ⁊ extrahit fetuꝫ cū tyriaca venenoſorum. Granatum quod eſt dulce ē frigiduꝫ ⁊ humidum in primo acetoſum frigiduꝫ ⁊ ſiccum in ſecundo: acetoſum reprimit coleraꝫ prohibet curſum ſuperfluitatum ad viſcera ⁊ proprie vinum eius acetoſum exaſperat pectꝰ ⁊ dulce lenit ipſum granatum muzum confert inflamationi ſtomaci: confert vinum de granatis ebrietati ⁊ prop̄e acetoſi ſuccus granati acetoſi confert ſolutioni colerice ⁊ muzum confert febribus acutis antiquis. ſimiliter acetoſum. Galanga calidum eſt ⁊ ſiccum in ſecundo odorem oris efficit bonum confert ſtomaco: ⁊ eſt digeſtiuum cibi ⁊ colice frigide. Gubera. i. meſpila frigida ſunt in primo ſiccum in ſecundo retinet fluxum ⁊ ſunt minoris operatiōis i hoc q̃ꝫ ſorbe ⁊ reprimunt coleram ⁊ tardant ebrietatem ſi ſumantur poſt vinum retinent vomitum ⁊ conferūt fluxui colerico. Gagates eſt habens odoreꝫ aſpalti confert podagre. confert prefocationi matricis et epilenſie quādo fit ſuffumigatio ex ipſo circa os. Guſune. i. ſpecies fungoruꝫ ineſt ei ſuauitas vt ſuauitas lacertorum ⁊ carnoſitas ⁊ aquoſitas nō q̄ ita mali humoris eſt ⁊ eius figura eſt rotunda. Galia ē quedam herba que galia odorifera appellat̃ odor eius confortat cor: confert doloribus frigidiſ matricis prouocat menſtrua: ⁊ preparat ad impregnationem. Gluten eſt genꝰ gūmaꝝ ca. eſt ⁊ ſic. reſolutiuum ⁊ maturatiuū. Galle ſunt frigide in primo humide in ſecundo prohibent curſum hūiditatū ad linguam ⁊ ſtōacum valent ad fluxū ventris antiquū. ⁊ confortantur omnes medicine ventris ex ipſis.

Homo: fex vrine hominis ſedat criſipilā ⁊ remouet ſcabiem: ⁊ quādo vrina eius coquit̃ cū melle in vaſe eneo abſtergit albuginem oculi: vrina hoīs ſi bibat̃ nouem diebus in ieiuno liberat ſplenē et ſpecialiter ſi infirmꝰ ſuā ꝓpriā vrinā biberit. Holus frigidus et humidꝰ eſt in ſc̄cūdo ꝯfert emplaſtꝝ ex co apaiibꝰ calidis ꝯfert tuſſi calide et ſedat cā et ſiti ſimiliter et ꝯfert ardori vrine et difficultati emiſſionis eiuſdem. Huthomam eq̄lis ꝯplexionis eſt declinās ad hūiditatē exſiccat abſq̄ꝫ mordicatione et eſt ſtiptica cum reſolutione eſt media inter triticū et hordeum. Heuſiſtidos vocatur hipoquiſtidos

frigidus ⁊ ſtipticus eſt declinat ad ſiccitatẽ conſtri
git omnem fluxum materie. Mearfelus.i.lactuca
aſini frigida eſt ⁊ hũida ⁊ eſt ſtiptica cũ parua cale
factione ⁊ apitione. Maaſe.i. hiſopius hiſpana ca.
eſt ⁊ ſic. in fine ſecundi mũdificat pectus ⁊ pulmo
nem ⁊ confortat digeſtionẽ ⁊ appetitũ prouocat vri
nam ⁊ menſtrua. Maſer.i. tribuli calidi ⁊ ſicci ſũt
in primo cũ ſtipticitate parua augmentũ efficiũt in
coytu ⁊ lapidem frangũt in renibꝰ ⁊ veſica et con
ferunt difficultati vrine ⁊ colice. Marmel ca.eſt ⁊
ſic. dicitur ꝙ ſi teratur ⁊ miſceatur cũ melle ⁊ vio
et felle perdicis vel gallinaꝝ ⁊ aqua fenugreci eſt
conueniẽs debilitati viſus prouocat vrinã et men
ſtrua. Maltit ca.eſt et ſic.in tertio: cõfert podagre
et dolori iuncturaꝝ et ſolutione educit hũoreꝫ cru
dum groſſum et viſcoſum et vmes. Mandacoca ca.
eſt et ſic.in fine primi cõfert dolori lateꝝ ex flegma
te et ventoſitate: vẽtrẽ ſtringit ſi daẗ ſuccꝰ eius cũ
cõſtrictiuis dicitur ꝙ tertianariꝰ ſi tria ex folijs eiꝰ
vel tria ex granis ipſiꝰ et q̃rtanariꝰ quattuor acci
piet ꝙ variabiẗ eius circuitus et fiatq̃ ſanus: et hoc
ſecũdũ me habẽt locũ poſt aliquã vel aliquas pur
gationes herba viri qua vitꝫ abluiẗ in ipa eſt ſtip
ticitas cũ hũiditate ca.eſt ſuccus eius valet ad tuſ
ſim antiquã et remouet emoroidas. Maſaſſi ca.eſt
et ſicca in quarto aduſtiua eſt et excoriatiua adurit
ſtomacũ et vomitũ iducit. Maurum.i.ſpẽs karabe
vel eius arbor equalis eſt declinat tñ ad ſiccitatem
confortat oculũ ꝓhibet ipregnationẽ et ꝯfert diffi
cultati vrine. Merbũ.i. robiliũ vel cicercula ca. eſt
et ſic. in ſecũdo abſterſiuũ ⁊ aperitiuũ eſt ꝯfert du
ritiei mamillaꝝ et vſus eius facit mingere ſangui
nem et ſoluit naturã. et qñ miſcetur cũ aceto ſedat
thenaſmonẽ et dolorẽ ventris pũgitiuũ. Mes ca.
eſt et ſic. in tertio in aduſto eſt ſtipticitas et vnitatꝫ
conſolidatio prohibet vlcera maligna ambulatiua
et ea cõſolidat ꝯfert duritiei palpebraꝝ et viſũ acu
it. Mermodatilus ca.eſt et ſiccꝰ in ſcðo ſolutiuꝰ eſt
confert podagre et ſedat dolorẽ ſtomaci ſi bibatur
cũ zinzibere et ſimilibꝰ addit in coytu daẗ de eo.
ʒ.ii. vel.i.ſ. vel.i. Myrũdo auis eſt et diciẗ ꝙ i vẽ
tre eiꝰ primo inueniũtur duo lapides quoꝝ vnus
habet colorẽ vnũ et alius habet colores plres qui
ſi ponitur ſup ſpatulã vel adiutoriũ epilẽtici ſanat
eum et vſus cõeſtionis eius et viſum acuit.

Iuiube frigide ſunt in primo ſed equales in ſicci
tate et humiditate: conferunt acuitati ſanguis cali
di et pectori et pulmoni ſunt male ſtomaco et male
digeſtionis et nutrimenti: cõferunt dolori renũ et
veſice. Iuſquiamũ nigꝝ oĩbꝰ alius eſt deteriꝰ ⁊ ma
gis ventoſum frigidũ eſt et ſiccũ in tertio ſedat do
lores ſtupefaciendo et mollificãdo locũ et podagre
et auris prohibet fluxũ materieꝝ ad oculũ confert
ſputo ſanguis: abſcindit fluxũ ſanguis et dormire
facit et ſubeth. et oleũ eius ſimiliter. Iaie flumis ẽ
planta cuiꝰ flos eſt ſimilis neufari et eſt ſubmerſa i
aqua ex qua paꝝ apparet frigida et ſtiptica ẽ con
fert pruritui et vlceribus fraudulẽtis. Iuniperus
calidus ẽ in primo ſiccꝰ in ſecũdo carminat ſubtiliat
et calefacit: et apit opilationes et confert doloribꝰ
pectoris et tuſſi: ꝯfortat ſtomacũ ꝓuocat vrinam ⁊
menſtrua: loco pipis ponitur a quibuſdã. Interfe
ctor canis facit accidere fluxũ ſanguis in hoibus et
canes ſubito interficit. Iabrol diciẗ ꝙ figura eius
eſt ſimilis figure hois fri. eſt et ſicca i tertio: nã co
tica eſt vel ſtupefactiua et ſomnifera: et eius oleum
ſimiliter conſtringit lachrymas acutas: iterficit pu
eros et facit ſubeth oĩbus hoibꝰ et ꝑparat matricẽ
ad conceptionẽ. ſed abſq coytu virili nõ facit filoſ
ꝙuis laici contrariũ dicant vel concedãt. Id quo

adheret aurũ: hoc nomen amoniaco cõuenit: ſꝫ hoc
eſt artificiale ꝙ fit ex vrina in fantiũ et aceto mixto
et ordinata in vaſe eneo calidũ eſt et ſiccũ: in tertio
conſtringit et calefacit et deſiccat eliquat carnem ⁊
finaliter conſolidat et conſtringit.

Karabe eſt gũmi vt ſandaraca cuiꝰ odor ẽ citriꝰ
calidum eſt paꝝ tñ ſic. in ſcðo conſtringit ſãguinẽ
exeũtẽ a quocũq loco et ꝯfert tremori cordis ⁊ ſpu
to ſanguis et retinet vomitũ: cõfortat ſtomacũ: vẽ
trem ſtringit. kamepiteos calidus eſt et ſiccus i ter
tio apitiuus et abſterſiuꝰ eſt cõfert ſciatice qñ bibi
tur cũ aq̃ mellis apit opilationes ſplenis epatis cõ
fert icteritie nigre: ꝓuocat vrinã et mẽſtrua. kame
dreos calidũ et ſiccũ in tertio cõfert tuſſi antique ⁊
duritiei ſplenis et epatis et icteritie cum opilatiõe:
prouocat vrinã et menſtrua et extrahit fetũ. karme
zi fri. in primo ſic. in ſcðo cõfortat ſplenẽ et omnia
nutritiua. kekengi frigidũ et ſiccũ eſt in ſcðo ꝯfert
icteritie et vlceribꝰ viaꝝ vrine et inflamatiõi anhe
litus. kebikengi ca. eſt et ſic. folia et ſtipites eradi
cant albaras et albedinẽ vnguiũ: ſanat verucas et
ſcabiẽ. Decoctio eiꝰ confert ſabaſati. karui. ſemen
eſt calidũ et ſiccũ in ſcðo: expellit ventoſitates ⁊ cõ
fert tremori cordis et vmes interficit. keurangue
remouet triſtitiaꝫ et cor letificat. keiſim ca. et ſic. in
ſecundo expellit ventoſitates et ſtomacũ confortat
et vmes educit et menſtrua. kenikeſeũ frigiditateꝫ
et ſiccitatem habet cũ humiditate ſupflua cuius ma
gnitudo eſt ſicut magnitudo teſticuli et habꝫ veru
cas et in ſapore eiꝰ eſt quedã dulcedo: eſt aũt mino
ris malitie ꝙ fungi et tubera et ẽ ſolide ſubſtantie.
kerſe ca. eſt et ſic. in ſcðo confortat epar et nutritia
et eoꝝ vias apit. keykẽꝫ. ca. eſt et ſic. mundificat ⁊
delet veſtigia vlceꝝ et variolaꝝ et viſum acuit ⁊ cõ
fert aſmati: et per hoc cõuenit lactantibus. vſꝰ eiꝰ
ſplenẽ extenuat et menſtrua prouocat cũ aqua mel
lis. korũ eius ſemen lenificatiuũ et calefactiuum ẽ.
eius grana ſunt bona pectori et tuſſi: ſuccꝰ foliorũ
herbe eius ꝯfert ſolutioni pueroꝝ. kerted eſt ar
bor gũme que appellatur dragagantum et eſt frigi
da et ſicca ſcreatum inſpiſſat. ka'i eſt calidum et ab
ſterſiuum confert morphee et ſcabiei et carnẽ addi
tam corrodit. kimolea eſt laminoſa ſicut marmor al
ba ſplendida et frangibilis confert aduſtioni ignis
cum aqua et aceto: et aduritur et confert vlceribꝰ
difficilis in carnationis.

Lepus ſilueſtris frigidꝰ eſt et humidus et recti
ficatur cũ melle et zucharo cũ inũgitur ex cerebro
gingiue infantiũ denteſ eoꝝ oriunẗ velociter abſq
dolore confert ſanguis vl' eiꝰ caro diſinterie: et ſo
lutioni antique cum bibitur eiꝰ coagulũ cũ aceto cõ
fert epilenſie. ſed quando bibitur tribꝰ diebꝰ conti
nue poſt purgationẽ menſtruorum prohibet ipre
gnationẽ. Lepꝰ marinꝰ eſt aĩal oſtracũ lutoſuꝫ de
clinans ad aliquam rubedinem. ſi ponatur loco em
plaſtri ſuper oculũ viſum acuit et mundificat pan
num et morpheã et venenoſa res eſt et vlcerat pul
monem et iterficit. Locuſte que nõ habẽt alas ſũt
meliores: pedes eaꝝ verucas eradicant vt dicitur
abiectis extremitatibꝰ et capite. et ſi bibãtur gra.
xii. cũ puluere myrthi confert hidropiſis et gutta
tioni vrine. Longũ piper calidũ eſt in tertio ſiccuꝫ
in ſcðo et reſolutiuũ et egritudines frigidas remo
uet cũ aqua epatis caprini aſſati confert pãno iocu
lo cõfortat ſtomacũ et appetitum et efficit augmen
tum in ſpermate. Lapis qui inuẽitur in vẽtre ſpõ
gie dicitur ꝙ frangit lapidẽ renũ et veſice. Lapis
lacteus cũ.n. lapis iſte fricaẗ cũ aqua egrediuur ex
eo aliquid qð eſt ſicut lac eſt tẽptatꝰ cõfert apatibꝰ
calidis in principio vſq ad ſtatũ: ex fricatiõe eiꝰ cũ

aquaſit alcobol ⁊ ꝓibet curſum ſuperfluitatum
ad oculū ⁊ vlcera accidētia in ipo. Lapis molaris
ꝓhibet fluxū ſanguis ⁊ apāta calida. Lapis ī quo
acuitur fricatio ei⁹ ponit̄ ſup mamillas ⁊ teſticulos
vt nō magnificent̄ ⁊ ē bona apātibus calīs. Lapis
alagi retinet ſanguinē ⁊ ꝓhibet fluxum ſanguis ex
vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. Lapis lune inuenitur apud
augmētū lune in terra arabū dicit̄ ꝙ ſi ſuſpendit̄
ſuper arborē fructificat ⁊ ſuſpēditur ſup epilēt. cū
ſanat cū. Lapis qui in oleo extinguit̄ dicit̄ ꝙ inflā-
matur in aqua. Lapis armenus in ipo eſt aliquan-
tulum azuli abluitur ⁊ nō facit nauſeam: ſed nō ab-
lut⁹ facit nauſeā: ſoluendo educit melāconiā forti⁹
ꝙ̄ lapis azuli ⁊ valet ad egritudines melāconicas:
⁊ ponitur loco elleborī nigri. Lutū ſigillatū fit ex
quadā terra que eſt ī lacuna vꝫ in terra plana vbi
herba nō naſcit̄ neqꝫ lapis inuenit̄ illic: ⁊ fit ꝭm for-
mam trociſcoꝝ: ⁊ adheret lingue cū ponit̄ ſup eaꝫ.
conſtrigit ſanguinē fluentē ex oī loco ⁊ ꝓhibꝫ ca
tarꝝ ⁊ effuſionē materie ad mēbra ⁊ cōſtringit mi
rabiliter omnē fluxū ventris ⁊ raſurā remouet ite
ſtinoꝝ ſiue cliſterizet̄ aut bibatur. Lutū omne ē ex
ſiccatiuū ⁊ abſterſiuū cōſtringit carnē laſſā ponitur
ſuper duritiē ⁊ ſcrofulas: liniunt̄ hidropici ⁊ ſple
netici ⁊ iuuantur. ⁊ ſanat carnē. Lutū armenuꝫ ru
beum eſt frigidū in primo ſic. in ſcdo retinet ſangui
nem, ⁊ confert apātib⁹ calidis ⁊ peſtilētialib⁹ linitū
⁊ bibitū in re vulnerū optimū eſt: ⁊ ſputo ſanguis
⁊ vlcerib⁹ inteſtinoꝝ ⁊ fluxui matricis ⁊ fe. peſtilen
tialibus ꝯfert ⁊ ſpāliter ſi bibatur cū vīo ſubtili et
aqua ro. Lutū ſamiū fri. ē ⁊ cōglutinatiuū valde in
apātibus mām̄illaꝝ valde cōfert eruptōi ſanguinis
a matrice ⁊ egreſſiōi ſanguis cū egeſtione. Lutum
qđ comeditur opilatiuū ē ⁊ corruptiuū cōplexiōis:
tāmē os ſtomaci cōfortat ⁊ delet eleuationeꝫ cibi et
ꝓhibet vomitū. Lutū creticū ē multe acreitatis
confert īflāmationi ⁊ rubedini oculorum ⁊ alleuiat
parturitionē ⁊ ſuſpenſū ſup pregnantes eas ꝯſer
uat. Lacticiniū eſt oīs herba que habꝫ lac acutū ſo
lutiuū inciſiuū aduſtiuū. lac eoꝝ eſt ca. ⁊ ſic. qñ lac
eoꝝ ponitur in lacuna eleuantur piſces ſup aq̄: era
dicat mora ⁊ verucas ⁊ clauos de manib⁹ ⁊ pedib⁹
eradicat verucas ⁊ duritis que ſunt ī circuitu fiſtu
larum: ſoluit flegma ⁊ aquoſitatē ſi ponantur due
gutte vel tres de lacte ſup ficū vel in foramīe fic⁹:
vel ſuper vnā ſoluit ſuff. cīēter ⁊ marie qñ deſiccat̄
ſup ficuꝫ vel vuas. Laudanū ē hūiditas pendens
in pilis capraꝝ ⁊ barbis eaꝝ cū paſcūt plantū que
nominātur caſus ca. eſt in fine primi ſic. in ſcdo in
ipo eſt pauca ſtipticitas ſed eſt ſubtile maturatiuū
humiditatū groſſaꝝ facit naſci pilos. cōfert cū oleo
ro. in ſoda ⁊ pulſatiōe capitis ⁊ tuſſi reſoluit apāta
matricis ⁊ ſuppoſitū extrahit fetū mortuū ⁊ ſecun
dinā: ⁊ qñ bibit̄ cū vino antiquo ſtringit ventrem.
Lubune ca. eſt in primo ſic. in ſcdo eſt reſolutiā ca
lefactiua maturatiua mēbra cōfortat. ⁊ ſpaſmū ꝓhi
bent: humido ⁊ ſicco cōfert catarro hūido ⁊ coꝛze
antique tuſſi ⁊ vocē clarificat: ꝓuocat vrinā ⁊ men
ſtrua: ē ꝙ ſiccū eſt ex ea vētrē ſtrigit. Lacca gūma
eſt in vtute karabe exiſtit: confert tremorī cordis ⁊
confortat epar ⁊ valet icteritie ⁊ hidropicis ⁊ dolo
ribus epatis. Luf duaꝝ ē ſpēꝝ plana ⁊ criſpa. pla
na ca. ⁊ ſic. in primo: criſpa in ſcdo: apit ⁊ icidit hu
mores groſſos. ⁊ criſpa in oībus ē fortior: radix ei⁹
ſi piſtetur ⁊ miſceat̄ cum melle ⁊ vīo ſanat morphe
am et pānū ⁊ fiſſuras frigoris: ſuccus vue que dōe
ſtica eſt ꝯfert dolorī auris ⁊ quādo ponitur cū oleo
ro. in nares ſanat polipū ⁊ cancꝝ confert aſmati ⁊
ſpuere facit: criſpa ſi ponatur in vino mouet coytū
⁊ mundificat renes ⁊ veſicam ⁊ odor eius nocet pre
gnantibus. Lingua auis ca. ē ī tertio hu. in primo
mundificatiua eſt: confert tremorī cordis: additur
in coytu. Lingua bouis equalis cōplexiōis eſt: de
clinat tñ ad caliditatē. remouet aicola in īfantibus.
lenificatiua ⁊ ꝯfortatiua cordis. bona in melēconia
⁊ tremorī cordis ⁊ cōfert tuſſi ⁊ aſpitati gutturis:
ſi ſiccetur ⁊ fiat puluis ex ea: ſanat vlcera difficilis
ſanationis. Lingua arietis duaꝝ ſpēꝝ eſt parua ⁊
magna ⁊ maior melior eſt in oībus fri. ⁊ ſic. dicit̄ ī
tertio: ſed ſtiptica eſt māifeſte cōſtrictiua eſt oīs flu
xus ⁊ ſanguis ⁊ alioꝝ valet in apātibus calidis ⁊ vl
ceribus deambulatiuis ⁊ venenoſis ⁊ criſipilatis ⁊
cum malua et ceruſa ⁊ per ſe ꝯfert omni dolorī ca-
pitis ex caliditate ⁊ alioꝝ ⁊ obthalmie calide: ⁊ ope
ratur multū in ſputo ſāguis ⁊ cōfert ſolutiōi aquo-
ſe quocūqꝫ modo detur dicitur ꝙ ſi bibantur tres
radices ei⁹ cū. ℥. iij. vini vſqꝫ ad tres acceſſiones ꝙ
ſanat tertianā ⁊ quartanā ſi bibantur. iiij. Lingua
eſt ſubſtantia cōpoſita ex carne laxa in qua lacerti ⁊
vene penetrant ⁊ humor ei⁹ eſt hūidus. Limoniū
pro arbore ponit̄ hic fruct⁹ eius ſtiptic⁹ ſicc⁹: con-
fert ſolutioni ventris ⁊ ſanguis ⁊ datur cum vino
ad hoc. Lac in ipo ſunt tres ſubſtantie. aquoſitas
caſeitas ⁊ butiroſitas. Lac acetoſum fri. eſt ⁊ recēs
eſt ⁊ tēperatū cū declinatione ad frigiditatē: meli⁹
eſt muliebre poſt muliebre caprinū ⁊ poſtea ouium ⁊
vaccinū: qđ eni valde ē albū ⁊ nō currit vt aq̄ ⁊ ex-
trahitur denouo amām̄illa aut ꝙ ſuggit̄ ꝫ qđ eſt d̄
aīali boni paſtus ⁊ ſano melius ē oībus alijs. vſus
eius pediculos generat ſed rectificatur ꝑ vſuꝫ mel
lis vel zucbari in eo: nocet neruis ⁊ habētib⁹ egri
tudines frigida ⁊ flegmaticas ⁊ inducit tenebroſi-
tatem in oculis. tamē cū mulgetur in oculo confert
obthalmie calide. Lac caprinū ⁊ aſininū valet in exte
nuatione ⁊ ethicis ſi corpus mūdū inueniat vſus e⁹
inducit opilationes ⁊ icteritiam de opilatiōe: aqua
caſei ſoluendo educit colerā aduſtā ⁊ cuꝫ epithimo
educit melauconiā ⁊ cū reubarbaro mūdificat totū
corpus: ⁊ vſus lactis ⁊ caſei facit euenire lapidem.
Lac caprinū ⁊ aſininū ē acetoſū cōfert feb. ethicis
⁊ lac manifeſte confert potui medicinaꝝ mortaliū.
Lampas vel candela eſt planta ꝓpinq̄ hiſopo ca.
eſt in primo: ſic. in ſecundo. abſcindit omnē fluxū ⁊
conſolidat ⁊ fluxū ſanguis ex narib⁹ ⁊ ſputū ſāguiſ
⁊ vlceribus inteſtinoꝝ. Liliū eſt de genere hireos
eſt albū ortulanū ⁊ ſilueſtre cui⁹ flos purpure⁹ eſt:
⁊ illud eſt forti⁹ in omnib⁹ operationib⁹ ca. ⁊ ſic. in
ſcdo radix oīs lilii eſt abſterſiua: deſiccatiua cōfert
panno ⁊ lentiginib⁹: eius radix conueniēs ē in ner
uis inciſis confert anhelitui in dilatatione ⁊ ſpleni:
oleū eius bibitū ⁊ inunctū duritiei matricis. ⁊ quā
do decoquitur in oleo ro. nō eſt par ī egritudinib⁹
matricis. Lactuca quedā eſt domeſtica: quedam ē
ſilueſtris: ſed ſilueſtris fortior exiſtit: ⁊ exiſtit quaſi
in virtute papaueris nigri fri. eſt ⁊ hu. in ſcdo: ſed
ſilueſtris frigidior exiſtit ſanguis generat⁹ ex ea ē
melior ſanguie generato ex alijs olerib⁹ frigidis ⁊
elixata eſt melior ⁊ nutribilior alia: cōfert apātibus
calidis: ⁊ ſi cōedatur in medio prādij vel in fine pro
hibet egritudies ebrietatis: facit ſomnū ⁊ remouet
vigilias elixata ⁊ cruda ⁊ confert oīb⁹ egritudinib⁹
capitis que fiūt ex ſole vel ex calido ꝯfert obtalmie
calide: multiplicat lac ⁊ valet tuſſi ⁊ caliditati ſtoma
ci: exſiccat ſpma ⁊ ſedat deſideriū eo yt⁹ ⁊ multitu-
dinē pollutiōis: ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua. Lactu-
ca aſini eſt fri. ⁊ ſic. in fine primi: apitiua ebſterſiua
eſt multū ꝯfert apātib⁹ duris vbicūqꝫ ſint ⁊ remo-
uet groſſiciem palpebrarum: ⁊ mundificat epar et
ſplenem ⁊ prouocat menſtrua ⁊ vrinam. Laur⁹ gra
num lauri calidum eſt ⁊ ſiccum in ſecundo: confert
eius oleum doloribus neruorum frigidis: confert
ſtricture ⁊ difficultati dilationis degluciendi: oleū

eius confert dolori epatis ⁊ nutritiuoꝝ: ꝓuocat
menſtrua ⁊ vrinā. ⁊ oleū eius cōfert opilationi tun.
ctum. Liciū eſt ſuccꝰ granoꝝ carboſani vel cornacetum.
ſtelli in caliditate et frigiditate ē tēperatū ſꝫ eſt ſic.
in ſecūdo cōfortat capillos ⁊ eos tīgit: ꝯfert obthal
mie: ⁊ abſtergit corneā ⁊ pānū remouet: ⁊ oculi ſca
biem ſanat: cōfert fluxui ad ſtomacū valet ſcīſſura
ani: fluxui antiquo ⁊ debilitati ſtomaci ⁊ diſinterie.
Lacertꝰ eſt melior ſtellione ꝓpter illud quo nutrit
eius ſtercus ꝯfert albugini ⁊ pruritui et acuiti viſū.
Limacia ē de oſtrachis extinguit ſanguinē: et ſter.
cus eius aduſtū cōfert vlceribꝰ oculoꝝ. Lupinꝰ ca.
eſt in primo ſic. i ſcḋo: abſtergit reſoluit abſqꝫ mor
dicatiōe cū q̄daꝫ ſtipticitate: ſubtiliat capillos ⁊ ab
ſtergit pānū ⁊ morphea et extrahit vmes decoctus
⁊ linitꝰ ſup ſumen ⁊ deglutitꝰ et per ſe: et cū melle
ꝓuocat vrinā et mēſtrua. Liquiritia eiuſ radix de.
clinat ad caliditatē et humiditatē: lenit canā pulmo
nis ⁊ mūdificat eā ⁊ clarificat vocē: ſitim ſedat ⁊ cō
fert inflāmationi ſtōaci et ardori vrie et vlceribꝰ re
num et veſice et ſcabiei et valet in fe. ātiquis. Lēs
eſt quoddā gr. ſilueſtre: ⁊ quoddā domeſticū decli
nat ad caliditatē et ſiccitatē: ſed ſubſtantia eiꝰ p ſe.
frigida indicaꝛ ē cōſtructiua cū abſterſiōe et iudica
tur ſubſtantie cōpoſite: vſus eius facit poſſidere le
prā et egritudies melāconicas: et nocet neruis ſi ꝺ
coquaꝛ in aq̄ maris vel ſalita valet ad poſtēata mā
millaꝝ ex cōſtrictiōe lactis vel ſanguis. ē mala ſto
maco et facit inflatonē: vſus eiꝰ viſum obtenebrat
et facit opilatiōes qn̄ decoquitur abſqꝫ cortice ſuo:
ſtringit vētrē et cū cortice abiecta prima aq̄ iſpiſſat
ſanguinē et ſtrigit vrinā et mēſtrua. Lana cū adu
ritur ꝯfert vlceribꝰ ⁊ carni addite: et ſtringit ſāgui
nem cum albumine oui ſi miſceatur.

Macis ē cortices nucis muſchate declinās ad ru
bedinē ⁊ citrinitatē et ꝯfortat cor et oīa ſpiritualia
et odorē ōīs efficit bonū. Mirabolani ſūt. v. ſpēꝝ
citrini kebuli indi emblici et belirici meliores oībꝰ
aliis ſunt citrini: oēs. n. ſunt ꝯſtrictiui et oēs quidē
frigidi ſunt in primo ſic. in ſcḋo oēs mirabolani cō
ferūt lepre ⁊ clarificāt vocē et extingūt colerieā: cō
ferunt tremori cordis et triſticie ex amore et ex vo
luntate repatriādi: qn̄ bibūtur citrini ſoluūt colerā
⁊ paꝝ flegmatis ⁊ nigri melanconiā ⁊ kebuli fleg
ma ⁊ melanconiā: alij vo ſoluūt hūores eq̄liter ⁊ vē
trem oēs cōſtringūt pꝰ eoꝝ ſolutionez: ⁊ ſpecialiē
ſi vrantur oēs cōfortant appetituꝫ ⁊ nutritiua oīa.
Mādragora fri. eſt ⁊ hu. vſqꝫ ad tertiū ſomnifera
eſt ſi ſupponatur. vel ſedeaꝛ in decoctiōe eiꝰ prepa
rat matricē ad cōceptionē. Muſcus ē folliculꝰ aīal
ſicut gazer melior ē qui hꝫ colorē p alee: deīde nigꝝ
melior ex pte coloris ⁊ odoris eſt pomalis citrinus
calidum et ſiccum. in ſecundo confert ſode frigide
⁊ confortat cor et cerebrum ⁊ viſum ⁊ ſanat tremo
rem cordis et melanconiam ex ſolicitudine: et eſt ty
riaca napelli. Muſcum aliud aqueum: aliud terre
um marinum et petroſum omne eſt frigidum cum
ſtipticitate ſanguinez retinet in omni loco linitum
et ꝯfert apāt bꝰ calidis et doloribꝰ calidis iūctura
rum fit emplīm ramici inteſtinoꝝ: et facit eaꝫ detu
meſcere. Maſtix qui ē albꝰ magnꝰ mūdꝰ ē melior
calidorē et ſiccꝰ in ſcḋo ſtipticꝰ et reſolutiuꝰ ē ꝯfor
tat dentes et gingiuas ⁊ opatur in lauandis liq̄dis
mulieꝝ pili uniuerſati adherēt p eū cōfortat ſtoma
cum et epar ⁊ ꝓuocat appetitū et eiꝰ oleū ſilr cōfert
apātibꝰ epatis et ſtōaci ꝯfert fluxui ſanguis p infe
riora ⁊ diſinterie et raſure. Mu ē fruſtra diuerſaꝝ
figuraꝝ in colore agarici ſtiptica cū amaritudīe bo
ni odoris ca. et ſic. in tertio. ⁊ habet hūiditatē extra
neam ⁊ confert doloribꝰ iuncturaꝝ bibitū ⁊ linitū
et cōfert doloribꝰ veſice ⁊ ꝯſtrictioni. Mezere oē

ca. et ſic. in quarto: educit aquoſitatem ex p doc vac
in potu hidropiſi et multū operatur. Maru eſt ſpe
cies lingue bouine et vocatur in cremona ſclarea ē
ca. et ſic. in ſcḋo reſolutiuū rarifactiuū īflationum ⁊
flegmaticis: cōfert dolori ſtomaci ⁊ cōfortat ipm et
inteſtina: et ſemē eius cū frigitur ꝯfert raſure inte
ſtinorū et diſinterie. Marmacora. i. marubiuꝫ ſeu
praſiū icteritiā citrinā et viridē que fit ex opilatiōe
remouet vſus eiꝰ eſt declinās ad viriditatē eſt dua
rū ſpēꝝ aromaticꝰ vꝫ et nō aromaticꝰ ca. i. iii. ⁊ ſic.
in ſcḋo apit opilatiōes fleſtmaticas vbicūqꝫ ſint cū
poniꝛ in vīo inebriat: confortat ſtomacū et inteſtia
et apit opilatiōes viſceꝝ et exſiccat hūiditates ſtōa
ci. Mēdeſꝫꝫ ē decliue ad ſiccitatē ſed ē debilis ca
lefactionis et infrigidatiōis abſterſiuū cū ſtipticita
te conſtrictiuū ⁊ conglutinatiuū et efficit odorē cor
poris bonū et aſcellaꝝ: confert raſure coraꝝ et ab
ſtergit pānū et cicatrices nigras curat: creat carnē
in vlceribꝰ per accidēs ponitur ablutū in alcofol ⁊
abſtergit oculū valet in fluxu vētris et vlceribus ī
teſtinoꝝ ſpecialiter ſi abluatur. Meſcatrameſir. i.
pulegiū ē ca. et ſic. ī tertio extrahit hūiditates viſ
coſas ex pectore ⁊ pulmōe: ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua
fortiter et bibitū et ſuppoſitū fetū extrahit. Mum
eſt parietes domoꝝ apū eſt equale ē opilatiuū leni
tiuū et cōglutinatiuū: lenit durities apoſtematū et
extrahit ſurculos et ſpīas: cōfert aſpitati gutturis
et qn̄ cōcutitur cū oleo violato ꝓhibet lac cōgelari ī
māmillis lactātiū ſi miſceaꝛ cū ſorbitionibꝰ de mi
lio et riſo valet ad vlcera inteſtinoꝝ. Magnes ē la
pis qui attrahit ferrū niger ī bibitus rubedine eſt
melior in quo nō eſt pmixtio daꝛ in potu ꝯ bibitio
neꝫ limature ferri cū retineꝛ et educit eā. Marcha
ſitā ālia eſt aurea: alia argētea ferrea et erea calida
eſt oīs in ſcḋo: ſic. ī tertio cōfert qn̄ linitur cū aceto
ſup morpheā. dicit ꝙ ſi ſuſpendatur ſup collū infā
tis nō timebit aduſta et nō aduſta abſtergit oculꝫ
et confortat. Maiorana ca. eſt et ſic. in tertio ē api
tiua reſolutiua cum fortitudine et ē ſubtilis ſubſtā
tie qū piſtatur et linitur ſuper ſcarificationez ꝓhi
bet ne illa vulnera dealbenꝛ: aperit opilatiōes cere
bri et cōfert emigranee frigide et vētoſitatibꝰ groſ
ſis valet decoctio eiꝰ ī hidropiſi ī pncipio ꝯfert dif
ficultati vrine et dolori pungitiuo vētris. Mumia
eſt in virtute piſcis et aſpalti. eſt in ſcḋo ſtiptica re
ſolutiua ē et ꝯfert apātibꝰ flegmaticis et eſt conue
niens fracture ⁊ rupture caſui et pcuſſioni valꝫ ī epi
lenſia et vertigine. prohibet ſputū ſanguis ex pul
mone eſt bona ad vlcera que fiūt in fotamie vge et
veſica et confert in pūcturis ſcorpionum. Myrra
eſt gūma currēs ex arbore iamem calida eſt et ſic.
in ſecundo quando miſcetur cum oleo myrtio ⁊ lau
dano iuuat ad confortandum capillos conſolidat et
cooperit oſſa nuda: abſtergit veſtigia vlcerum in
oculo: bona eſt tuſſi antique humide ꝓuocat mē
ſtrua ſuppoſita cum aqua rute vel penſarizata cuꝫ
aqua lupinorum extrahit fetum et vermes valet bi
bita in puncturis ſcorpionum. Menithe eſt ſimile
glandibus coloris citrini et eſt fructus cuiuſdā her
ba que naſcitur in littoribus aquarum eſt frigiduꝫ
et ſiccum in primo multum ſtiptica eſt confert apo
ſtematibus calidis et ſanat eriſipilā ex ſucco fructꝰ
eius fiunt trociſci ad obthalmiam calidam et oēs
egritudines oculorum in quibus requiritur infri
gidatio cum ſtipticitate. Miſce eſt proprie ſubſtan
tie fabarum eſt frigida temperata in ſiccitate et hu
miditate confert emplaſtrum factum ex ea cum vi
no vel albumine oui ad concuſſionem et fracturam
oſſium chimus eius laudabilis eſt quando excorti
catur et ſpecialiter cum comeditur cum oleo quan
do decoquitur abiecta prima aqua ſi iterū decoqua

tur i ſecunda conſtringit ventrē: et cum aceto re-
mouet coytum. Melica ledora ſiue vt Rogeri⁹ ma
la brāca ſicca eſt q̄ et parum nutrit et ventrem ſtrin
git Almanſor. Manna eſt oīs ros cadens ſuper la
pidem vel arborē. et que fit dſcis coagſatur vt mel
⁊ aſſumit omnis ros de natura rei ſuper quam ca-
dit ⁊ dicitur omnis talis ros leniſicatiua cum dul-
cedine. Muſa nota ē nutrit velociter: et eſt leniſica
tiua multitudo eius generat oppilatiōes et addit ī
colera et flegmate ſm complexionem confert adu
ſtioni gutturis et pectoris: grauat ſtomacum mul
titudo eius: calefactus poſt ipſam ſumat oximel et
infrigidatus mel augmentum efficit in ſpermate:
et conuenit renibus: et prouocat vrinam. Medula
vitulorum eſt conuenientior omnibus alis. deide
tauri: poſtea capzarum vltimo ouium calida et hu
mida eſt cum abſterſione ⁊ lenitate. et ſi digeritur
multum nutrit confert duritiei ⁊ lapidoſitati: ↄtur-
bat ſtomacum et delet appetitū. ſed piper et ſemi
na emēdāt eius malitiā: fugāt vermes venenoſas.
Muri id de ſale ꝙ exit, ex condimento piſciū ⁊ car
nium et granorum calidum ⁊ ſiccū. ī tertio ⁊ abſter
git ⁊ mundificat cum ſtipticitate humores flegma
ticos: confert dolori anche: auffert humiditatem a
ſtomaco et viſceribus ponitur in cliſteribus ad mū
dificandum viſcera ab humoribus viſcoſis et frigi
dis. Menta calida eſt ⁊ ſicca in ſecundo ⁊ ī ipſo ē hu
miditas ſupflua: ꝓhibet fluxū ſanguinis et ſputū
ex pulmone: et coagulationem lactis in mammillis
more ēplaſtri ſuppoſita confortat ſtomacum et cale
facit ipſm et ſedat ſingultum et digerit et prohibet
vomitum flegmaticum et ſanguineum: et confert
ictericie: et proprie eius ſirupus adiuuat ad coytū
propter inflationem que eſt in ipſa et humiditatē:
et ſi ſupponatur ante coytū prohibet īpregnatiōeȝ.
Mel eſt ros occultus cadens ſuper flores illud eſt
melius quod eſt bone vere dulcedinis boni odoris
declinās ad acuitatem et rubedinem calidum eſt ⁊
ſiccum in ſecundo. ſed mel taberzet et de cannis ca-
lidum eſt in primo ſiccum in ſecundo et humidū mū
dificatiuum et apitiuū orificiorū venarū: et ꝓhibet
pediculos et lendines et interficit ambos ſi liniat̄
cum ſale mundificat aures et abſtergit tenebroſita
tem viſus. aqua mellis confortat ſtomacum et facit
appetere cibum: mel cuius ſpuma non eſt abiecta ī
flat et ſoluit ventrem. ſed decocta non mouet neqȝ
inflat ſi bibatur mel canne calefactum cum oleo ro
ſato confert morſui venenoſorum ſtringit quādoqȝ
flegmaticos et nutrit plurimū. Morum dulce eſt
calidum et humidum. acetoſum eſt frigidū et humi
dum: acetoſum retinet apoſtemata oris et gutturis
et ē cōferens apoſtematib⁹ oris et mollificatōi den
tium. Morā ē malum ſtomaco corrūpit̄ eni ī eo mo
rum exiccatium ⁊ ſalitū ventrē retinet et ↄfert di-
ſinterie. Mirtus in ipa eſt amaritudo cū ponticita-
te frigida eſt in primo ſicca. in ſecundo retinet ſolu-
tionem et ſudorem omnem fluxum ſanguinis ⁊ hu-
morem prohibet dolores pulmonis ⁊ tuſim ſpecia
liter eius ſirupus confirmat capilos eius oleum vl'
decoctio et prohibet fetorem aſcellarum et ſudo-
ris confert apoſtematibus calidis et omni percuſ-
ſioni in principio valet in obthalmia et vngula con
fortat ſtomacū et prohibet curſum ſuperfluitatum
ad ſtomacū. ſuccus eius confert ardori vrine et ve-
ſice: et eius aqua vel decoctio ſtringit naturā. et ſo
lutionē colericam māiā preparat enim mēbra vt co
rium. Mus ſanguinis ei⁹ eradicat verucas. ⁊ ſter
cus eius linitum cum cepa proprie valet in alopicia
et ſi bibatur ſtercus muris cū thure et aqua mellis
frangit lapidem. et ſi ſupponatur colirium factum
ex eo ſoluit ventrē pueri dicitur ꝙ ſi ponatur ſup

morſum ſcorpionis ſanat. [illegible] habet florē
coloris palee in quo eſt lunaris figura cum rarita-
te ca eſt et ſicca in primo in ipſo eſt ſtipticitas pauca
cum reſolutione et propter illud digerit. confert
apoſtematibus calidis maturando cum farina fe-
nugreci et ſemine lini et papaueris et quando infū
ditur eius ſuccus ſuper caput cum aceto et oleo ro
ſato ſedat ſodam ſi decoquatur cum cimino et ficu
bus ſiccis confert apoſtematibus teſticulorū ⁊ ani.

Nux methelem venenum. et eſt ſtupefactiua ſilis
nucis ſuper quam ſunt ſpine groſſe. ⁊ ſimilis nuci
vomice. et eius ſemen eſt ſimile ſeminis. citri facit
ſubeth et pondus vnius dauic inebriat. et eſt mala
ſtomaco et inimica cordi ⁊. ʒ. i. ex ea eſt venenum
diet ſue. Napellus eſt herba naſcens in montib⁹
⁊ cum valibus ex qua fit venenum pernitioſum et
eſt in ſummo caliditatis et ſiccitatis et cōfert lepre
⁊ albaras cum ſumitur ex eo in potu . ℈. 5. maior
quantitas que ex ea datur eſt medietas. ʒ. i. vl'. ℈.
j. tyriaca vero eſt mus napelli qui nutritur ex ea et
diamuſeum cortunices ex eo cibantur et non mori
untur. Napellus moyſi eſt animal et moratur ī ra
dice napelli ſicut mus et eſt maior tyriaca cōtra na-
pellum. et valet in lepra et albaras et omnibus vt
napellus et eſt tyriaca omni veneno et vipere.
Nux calida eſt in tertio et ſicca in primo ſecūdū ipa
eſt humiditas groſſa que deletur cum antiquatur
tyriaca eius eſt oximel cum nocet emplaſtrū ex re
centi valet veſtigijs percuſſionum. et melle ⁊ ruta
confert torſioni neruorum facit ſodam. ⁊ bothor in
ore ⁊ lingua ⁊ palato. id eſt puſtulas paruas: ſucc⁹
eius ⁊ rob nocent tuſſi. ⁊ eſt difficilis digeſtionis ⁊
mala ſtomaco. ſed nutrita ⁊ confecta ⁊ recens ē me
lior ſtomaco ⁊ eſt minoris nutrimenti. ⁊ nutrita cū
melle confert ſtomaco frigido. ⁊ eius nocumentū
non eſt niſi in ſtomaco calido ſedat dolorē ventris
pungitiuum ⁊ eius cortex retinet fluxum ſanguinis
menſtrui ⁊ omnem fluxum. vſus eius longos edu
cit vermes ⁊ aſcarides cum ficubus ⁊ ruta confert
omnibus venenis. ⁊ ſi miſceatur cum ſale ⁊ cepe et
fiat emplaſtrum valet morſui canis rabioſi ⁊ reli-
quorum. Nux muſcata eius quantitas ē ad modū
galle et eſt frangibilis ⁊ calida ⁊ ſicca in fine. ſecun
di. odorem oris bonum efficit. confortat viſum con
ſtringit ⁊ prouocat ⁊ confert difficultati vrine.

Nux cipreſſi eſt emplaſtrum rupture proprie et
bibita multum confert. Napi calidi ſunt ⁊ humi-
di qui inflationem ac crudam generant flegmati-
cum. ſperma quoqȝ acuunt ac gutturis ⁊ pectoris
lenitatem efficiunt: renes ⁊ dorſum calefaciunt.
Nux indica quando in ea non inuenitur aqua eſt ſi
gnum ꝙ eſt antiqua calida in principio ſecundi ſic.
in primo que ex ea ⁊ viridis ē humida ⁊ in ſe habȝ
humiditatem grauis eſt ſtōaco. ſed pauco nutrimē
to ſuo eſt boni nutrimenti ⁊ cortex medule eius ſi
digeritur. poſt ipſam non. ſumatur cibus niſi poſt
horam. augmentat coytum antiquatur. ſolutione
educit vermes. Nux tamarici calida eſt in princi-
pio primi ⁊ ſicca in fine eius abſcindit fluxum ſan-
guinis decoctio cum aqua ⁊ aceto. valet duritiei
ſplenis. Naſturcium eius virtus eſt ſimilis virtu
ti ſinepis calidum eſt ⁊ ſiccum in tertio retinet ca-
pillos cadentes bibitum. ⁊ linitiūt confert ſciatice:
mundificat pulmonē ⁊ confert aſmati calefacit ſto
macum ⁊ epar ⁊ confert groſſiciei ſplenis. augmē
tum efficit in coytu ⁊ ſoluendo educit vermes pro
uocat menſtrua ⁊ eijcit fetum. Narciſcus aſſimila
tur petroſilino romanus calidus eſt ⁊ ſiccus. extra
hit ſpinas ſurculos radix ei⁹ cū melle. ⁊ her. rum-
pit parua apoſtemata oleum eius confert neruu⁹
apit opilatiōes cerebri ⁊ ↄfert ſocebūde radix eſt

quando cōceditur excitat vomitū. ⁊ ſucc⁹ eius confert doloribus matricis ⁊ veſice. Nil vl' nigella calida. in primo ſiccū in ſcđo ſtipticū eſt. ꝓhibet fluxū ſanguinis domeſticū exſiccat ꝗ abſqȝ mordicatiōe. ⁊ in ſiluestri eſt acuitas: confert alopitie confert omni apoſtemati in principio confert tuſſi puerorum vehementi que facit vomere ⁊ ſuccus eius cōfert pleureſi mīſie confert ſpleni ⁊ proprie ſilueſtre. Nema ca. eſt ⁊ ſic. in pri⁹. interficit pediculos. confert apoſtematibus frigidis quando decoquitur cum aceto et miſceatur cum oleo roſato confert obliuioni quando bibitur cum vino cōfert ſingultui ⁊ apoſtematibus frigidis epatis. confert vermibus ⁊ aſcaridibus. ⁊ extrahit fetum mortuū prouocat vrinā ⁊ confert puncturis veſparum ⁊ apum. Nenufar ē flos herbe que naſcitur in ſtagnis cui⁹ folia et vocatur caulis aque: ⁊ ē duarum ſpecierum albus ⁊ croce⁹ frigiduȝ et humidum in ſecūdo fit ſyrupus ex eo ſubtiliatiu⁹ valde confert. ſecundū totū apoſtematib⁹ calidis facit ſomnū ⁊ ſedat ſodā calidā colericā eius ſyrupus confert pleureſi ⁊ tuſſi calide minuit polutionem ⁊ frangit deſideriū coytus. cū bibitur cū ſyrupo de papauere. ⁊ ſperma congelat ſyrup⁹ ei⁹ confert fe. acutis. ⁊ eſt vehementis extinctionis. Neremiſch eſt ca. ⁊ ſic. in tertio ſtomaco et epati frigidis confert vt ſpica. ideſt lābruſca. Nabach ſtiptica eſt et ꝓprie eius ſaūch confortat ſtomacū ſtringit ventrem: ⁊ confert fluxui ſanguinis mēſtrui ⁊ vlceribus inteſtinorū ⁊ ſolutioni facte ꝓpter debilitatem ſtomaci imaturā excitat colericā paſſionē eo ꝙ non digeratur. Nucleus cū aduriť confert vlceribus fraudulentis: ⁊ ſtat in alcofol loco thucie: ⁊ retinet pilos palpebrarum ⁊ facit eos naſci: ⁊ confert vlcerib⁹ oculorum ⁊ oris puerorum. Nigella eſt ca. ⁊ ſic. in tertio inciſiua flegmatis ⁊ reſoluit hūiditates ⁊ cōfert corize ⁊ proprie torrefacta et poſita i pāno lineo ⁊ ligata cōfert ſtricture pectoris: interficit vermes ⁊ aſcarides ſi liniatur ſuper lumen vel bibatur proprie curat febres flegmaticas ⁊ melancōicas: fumus ei⁹ fugat venena. Nux eſt mala ſenib⁹ ⁊ illi quibus generanť frigidi hūores ſedat dentiū dolores calidos nocet neruis ⁊ ſtomaco: ⁊ facit ſiti porpterea quia adunat caliditatem.

Opium eſt ſuccus papaueris nigri egyptij: melius eſt grauius acuti odoris frangibile ⁊ ꝙ facile ī aqua reſoluiť ⁊ nō coagulatur in liquefactiōe ⁊ reſoluitur in ſole eſt fri. ⁊ ſic. in quarto: eius potio nō eſt vltra pondus. xii. granorum hordei; eſt narcoticū ſedatiuum oīs doloris ſiue ſit bibitū ſiue linitū: ⁊ potio ei⁹ ē quantitas lenticule magne: facit dormire ſi ſuppōať cū licinio: aut abſqȝ licinio ſedat dolorē obthalmie calide retinet ſolutionē ⁊ cōfert diſinterie ⁊ vlcerib⁹ inteſtinorum eius tyriaca eſt caſtoreū. Oua meliora ex eis ſunt oua galline ⁊ recētia. ⁊ melius ꝙ eſt in eis ē vitell⁹: ⁊ corum artificiū meli⁹ vt ñ coagulentur cū aliquo p⁹ oua gallinarum ſunt oua perdicis ⁊ faſianorum. ⁊ vltimo oua anatis tñ malū efficiunt nutrimentū. ſ. oua anatis ⁊ anſis qua equalia ſunt albumen tñ ad frigiditatē declinat vitell⁹ vo ad caliditatē mollia vo ſm artificiū ſūt meliora omnibus. albumē ſedat dolores mordicatiuos ⁊ vitellus cū croco ⁊ oleo ro. ꝯfert valde ꝑcuſſioni valent ethica ⁊ pleureſi ⁊ aſpitati gutturis ⁊ ſtricture naheiltus ⁊ in ſputo ſanguis cū ſorbeť ipsorum vitellus tepid⁹. cocta vo cū aceto ītegra ipsorum vitelli prohibent effuſionē materie ad ſtōacū ⁊ in teſtina et prohibent fluxū ventris et diſinteriā. Opponacuȝ ca. eſt et ſic: in tertio reſolutiuū eſt et lenifi. at durities ſit coitriū ex eo et viſū acuit ēplm, factuȝ ex eo confert ſplēi et lenit durities matricis et bibiť cū aqua calida et prouocat vrinam et mēſtrua. ponun-tur decem aurei de eo in duobus vitrolis muſti et clarificatur de eo poſt duos menſes et cōfert ſplēi et hoc muſtum valȝ ydropicis. Oleum olea diuerſificantur ſecundum ꝙ ſunt ei fiunt eſt enim oleū de balſamo et oleum de lilio et vrtica et de caſtanio et de narciſco et de extremitatib⁹ vitiū et ð camemilla et violarum ⁊ de aneto ⁊ ſimilibus ⁊ ſunt naturarum diuerſarum ſecundum ꝙ fiunt ⁊ naſcunť. Oliue oleum de oliuis quoddam eſt ꝙ fit de oliuis imaturis. ⁊ quoddā ꝙ fit de vltime maturis ꝙ nō fit de oliuis imaturis appellať oleum onfacinum. ⁊ frigidum et ſiccum. in primo illd vero ꝙ fit ð maturis dicitur calidum equaliter declinat tamen ad humiditatem ꝙ ſi lauetur eſt temperatum in humiditate ⁊ ſiccitate ⁊ fit minus calidum. oleum de oliuis ſilueſtribus eſt ſicut oleum roſatuȝ omnis olei ſpecies corpora confortat motum acuit. ⁊ onfacinum ſtomacum confortat. Oliue groſſe ſunt difficilis digeſtionis ⁊ omnes oliue etiam. ſed ſalite earum ⁊ condite cum feniculo et ſpecieb⁹ confortant appetitum et ſtomacum ⁊ impediunt fumos ad cerebrū aſcendere. Olibanum eſt thus cum inflāmatur fumat. guma pini non fumat calidum eſt ī ſecūdo ſiccum. in primo confortat interiores ſenſus. conſolidat vlcera oculi et replet ea. vomitum retiet et ſtomacum confortat retinet fluxū ventris cū ſanguie. ⁊ confert diſinterie ⁊ febribus flegmaticis. Origanum calidum eſt et ſiccum in ſecundo carminatiuū et ſubtiliatiuum maſticatur ⁊ ſedat dolorem dentis confert epati et ſtomaco ⁊ prouocat vtrunqȝ. et extrahit vermes et aſcarides. Oſtracū caro oſtraci ſilueſtris cū teritur et linitur fortiter deſicat omnes tunice oſtraci et cortices cū aduruntur abſtergunt morphеam ⁊ conſolidant vlcera. et delēt albuginē oculi. Ordeum eſt frigiduȝ et ſiccum in primo eius nutrimentum ē min⁹ nutrimēto tritici. aqua ei⁹ cōfert egritudinibus pectoris. et quando bibitur cuȝ aniſo et ſemine fenugreci facit abundare lac aqua eius infrigidatiua et humectatiua febrium. in calidis quidem pura. in frigidis quidem cum apio ⁊ feniculo datur. ⁊ permixtum et coctum cum ficubus valet in febribus flegmaticis. Oſſa frigida ſunt et ſicca. dicitur ꝙ oſſa hominis quando dantur in potu auferunt epilenſiaȝ et dicitur ꝙ ſi calcaneus vrci datur cum oximelle aufert ſolutionem. dicitur ꝙ calcaneus vrcinus excitat coytum et crucra vaccina aduſta abſcindunt flutum ſanguinis et ſolutionem ventris. Si accipiantur oſſa cruriū animaliū lactantium et comburantur perfecte et terantur et cribrentur puluis factus ex iſtis vlnera ſigillat mūdificat: et ipa conſolidat et incarnat vehementer et cito cum albedine loci.

Pruna que habent colorem palee ſunt fortiora nigris et citrina fortiora rubeis. et alba magna ſūt grauia parue ſolutionis. ⁊ magna pinguia ſunt meliora omnibus ⁊ armena ſunt meliora omnibus vehementius ſolutiua. omnia frigida ſunt. i principio ⁊ humida in fine tertij. eius guma conſolidat vlcera ⁊ viſum confortat. muca ſedant inflāmationem cordis omnia dulcia mollificant ſtomacum humiditate. ⁊ eum infrigidanť ⁊ penitus non conueniūt ei. ſed muca fortius colere reſiſtunt. que vero ſunt dulcia vehementius coleram ſoluēdo educit. ⁊ humida vehemētioris ſūt ſolutiōis ꝗȝ ſic. ſȝ ī ſilueſtribus ē ꝯſtrictio maīfeſta. Pſiliū frigidū ē ⁊ hūidū in ſecundo pſiliū fricum ſi miſceať cum oleo ro. fit ſtipticum ⁊ dolores ſedat. ei valet in ſoda ca. eius mucilago cū oleo ro. ꝯfert ſiti vehementi colerice fricū iuolutū in oleo ro. ſtringit ⁊ cōfert diſinterie ⁊ ꝓprie infātiū. ſȝ ei⁹ mucillago cū oleo violato ſoluit. Portulaca fri. e i tertio hu. i fine ſi eſt ſtiptica

et probibet fluxum ſanguinis et antiquos fluxus ⁊
eſt recens colere fricantur veruce et porri ex ea et
eradicat eas ſui proprietate et nõ ſui q̃litate. nimi⁹
vſus eius facit accidere pannũ in ocl'o: ↄfert omni
inflegmationi fit ex ea cliſtere diſinterie et ſolutoni
colerice. cõfert doloribꝰ renũ ⁊ veſice et vlceribus
eoꝝ abſcindit plurimũ deſideriũ coytus. ¶Polipo
dium ca. ẽſt in ſcđo ſic. ĩ tertio ſoluẽdo educit mſiaꝫ
abſqꝫ pũctione. et ſoluit flegma ⁊ chimũ aquoſum.
¶Papirꝰ fiũt carte ex eo frigidũ ẽ et ſic. cõfert flu-
xui ſanguĩs. ⁊ eius cinis ſtringit pulverizatꝰ ſuper
vulnera rccẽtia ea cõſolidat eius cinis retinet ſputũ
ſanguinis. ¶Poliũ ẽ ſpẽs ſticados ca. ẽ ĩ tertio ſic. ĩ
ſecundo quod ex eo ẽ viride conſolidat vulnera re-
centia: ẽ cõueniens apoſtematibꝰ ſplenis poſitum
more empl'i ſup eũ. ꝓuocat vrinã et mẽſtrua. valꝫ
in febribꝰ antiqs et ↄfert pũcture ſcorpionũ. ¶Pel
les vl' cutes meliores ex eis ſunt pelles lactantium
ꝓpter eoꝝ hũiditatẽ eoꝝ nutrimentũ ẽ paucũ viſ
coſum: ⁊ eſt ꝓpinquũ nutrimẽto pedũ pellis intrin
ſeca que ẽ in ſtomocis auiũ. et in gutture eaꝝ pre-
cipue galloꝝ qñ ſiccaꝫ et teritur et bibiꝫ cũ vino cõ
fert dolori ſtomaci. ¶Pix duaꝝ ẽ ſpẽꝝ nigra liqda
marina que ponĩꝫ in emplaſtris et alia ẽ montana
ſilueſtris que naſcitur in arbore pini ca. eſt ſic. ois
abſterſiua deſicatiua maturatiua humoꝝ groſſoꝝ
extirpat albedinẽ vnguis. et attrahit ſanguinẽ ad
mẽbra ⁊ ĩpugnat ea. qñ iteraꝫ eiꝰ ad herẽtiã ⁊ euul
ſio fit ſubito cũ violẽtia. et liniꝫ ſup ſiſſuras pedũ ⁊
reliquoꝝ mẽbroꝝ vt ſanet eas. ⁊ emplaſtꝝ factuꝫ
ex ea facie naſci pilos ĩ alopitia. ¶Porrũ ẽ ſilueſtre ⁊
domeſticũ ca. eſt in tertio ſic. ĩ ſcđo ⁊ ſilueſtre ẽ for
tius. eius comeſtio facit ſodã. ſuffumigaꝫ ex ſemie
eius cũ alkitram dens in quo ẽ vermis et interficit
vermẽ ⁊ eicit illũ ⁊ nocet viſui cũ aqua hordei con-
fert aſmati facto ex materia groſſa. eſt malũ ſtoma
co ⁊ tarde digeſtionis eſt inflatiuũ oꝫ vt elixetur in
duabꝰ aquis: prouocat vrinã ⁊ mẽſtrua. ⁊ nocet vl
ceribꝰ veſice ⁊ renũ ⁊ ſilueſtre nocet in oĩbꝰ magꝫ.
¶Pira diuerſaꝝ ſpẽꝝ ſunt ad oĩa frigida in primo
ſicca in ſcđo ſecuñ ſbtud ſunt tẽperata ſubtilia. vl' hu
mida preparatur ſtomacũ ↄſtringunt ventrẽ ⁊ ꝓpe
que ſunt exſiccata. ⁊ vſus eoꝝ facit euenire colicaꝫ:
vnde oꝫ vt bibatur poſt ipa ydromel cũ ſpeciebus
ſcilicet cũ pipe cinamomo ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ eoꝝ rob cõ
fert fluxui ventris colerico. ¶Pedes generant hũo
rem viſcoſum nõ groſſum. ſed ipe ẽ laudabilis pau
carum ſupfluitatũ. eoꝝ nutrimẽtũ nõ ẽ multũ ſũt
ſatis bone digeſtionis. ⁊ velocitas diſſolutiõis eoꝝ
in decoctione ẽ ſignũ bone digeſtiõis eoꝝ. ¶Petro
leuꝫ eſt albũ ⁊ nigꝝ ca. ẽ ⁊ ſic. vſqꝫ ad quartũ cõfert
in doloribꝰ anchaꝝ ⁊ iuncturaꝝ oĩum. ⁊ doloribꝰ
auſis frigidis ⁊ albugini oculi. ⁊ aq̃ deſcẽdẽti. ⁊ aſ
mati ⁊ tuſſi antique: quãdo bibiꝫ cũ aqua calida ſe-
dat dolorem ventris pungitiuuꝫ ⁊ ventoſitates et
ſupponitur et educit vermes. ¶Pentafilõ vl' quiqꝫ
folia ca. et ſic. abſqꝫ acuitate. Decoctio radicis eius
valet ad linguã doloroſam. et gargarizatur ad aſ-
peritatẽ gutturis decoctio eiꝰ valet ad ycteritiam
et dolorem epatis frigidũ cõfert radix eius ſolutio
ni vlceribꝰ inteſtinoꝝ folia eiꝰ cum vino cõferunt
quartane. ¶Petroſiluꝫ in cap. de apio dictum eſt.
¶Piſces meliores ſunt illi qui non ſunt magni neqꝫ
habẽt durã carnẽ neqꝫ ſiccã in quibꝰ non ẽ pingue
do neqꝫ mucillago ita ꝙ quaſi frangaꝫ et ĩ quibus
non eſt malus odor et quoꝝ ſapor ſuauis eſt et pin
gues nõ hñtes ſupfluaꝫ pinguedinẽ oẽs ſunt fri.
et humidi plus et minꝰ reſpectu piſciũ recẽtes ge
nerat flegmã et nõ ↄueniũt niſi ſtomaco calido co
lerico: ſaliti vero nõ cõueniũt niſi pro medicina oĩa
iura piſcium leniunt ventrẽ: marini ſunt meliores

non morantibꝰ in mari: et qui morantur in aqs pe
troſis ſunt meliores de aquis dulcib⁹. deinde qui
in arenoſis et currẽtibꝰ et in quib⁹ nõ ſunt ſordes
et nõ ſũt limoſe neqꝫ lacuales neqꝫ cãpeſtres ẽt nõ
ſunt de lacunis paruis q̃s nõ ĩbibũt fluia et ĩ quibꝰ
nõ ſunt fontes. ¶Penidũ calida ſunt ⁊ hũidi in pmo
et ſunt groſſiores zucharo et ↄferũt tuſſi et vẽtreꝫ
leniunt. ¶Piper in primis cũ eleuaꝫ fructꝰ eiꝰ dicꝫ
longum pip: deinde ſepatur in grana pipis: ⁊ al-
bum eſt illud ꝙ nondũ eſt matuꝝ videlꝫ corrugatũ
ca. et ſic. in pricipio quarti maſticaꝫ cũ vua paſſa añ
cenã et prandiũ et eradicat flegma viſcoſum cale-
facit neruos ⁊ lacertos: et nõ eſt ei par in hoc ⁊ con
uenit ſanis ẽ ↄueñẽs tuſſi antiq̃ ⁊ doloribꝰ pectoris
frigidis digerit cibũ ⁊ confortat appetitũ ⁊ cõfert
dolori ventris pũgitiuo: prouocat vrinã ⁊ eijcit fe
tum: logũ vo pip efficit augmẽtũ in coytu. pip aq̃ ẽ
vt hlitꝰ ⁊ aꝓximat ĩ guſtu ſapori pipis calefacit ſuf
ficienter: ſed minꝰ q̃ꝫ pip. praſium ẽ herba viridis
valde amari ſaporis ẽ ca. in tertio ſic. in ſo: ſuccꝰ
eius cũ melle viſũ acuit mũdificat pulmonẽ ⁊ pectꝰ
ꝓductiõe ſputi: apit opillatiões ſplenis ⁊ epatis et
delet icteritiã citrinã ⁊ viridẽ vſus eiꝰ ſi pp opilla-
tionẽ cõtingat ꝓuocat mẽſtrua ⁊ mundificat matri
cem valet in morſu canis ra. ſi piſteꝫ ⁊ fiat emplm.
¶Peonia alia eſt femĩa alia e maſculꝰ. maſculꝰ habꝫ
radices vt digiti groſſas. femĩa ſubtiles ⁊ minutas
calida eſt ⁊ ſicca in fine tertii exſiccat ⁊ reſoluit cũ ſti
pticitate: ↄfert epilẽſie ⁊ ſuſpenſa ad collũ ⁊ bibita
⁊ comeſta cũ electuariis ⁊ p ſe ſuffumigatio facta ex
ſemĩe eius valet demõiacis ⁊ epilẽticis ⁊ eos ſanat
⁊ bibũtur de ſemĩe eiꝰ gra. xv. cũ mellicrato aut vi
no ⁊ confert ĩcubo: qñ decoquiꝫ cũ ſirupis ſtipticis
retinet naturã: prouocat vrinã ⁊ mẽſtrua. ¶Petro
ſilinũ yſac in dictis pticularibꝰ dicit ꝙ petroſilinũ
ca. eſt ⁊ ſic. in fine tertii: ideoqꝫ ẽ diureticũ ĩcidens
videtur ⁊ mẽſtrua ꝓuocat vẽtoſitatẽ ⁊ inflationeꝫ
diſſoluit: ꝓcipue hec eiꝰ ſpma facit. Unde. G. ingt.
petroſilinũ cataplaſmũ ſuper puſtulas ſcabiem ac
morpheã mire mũdificat vñ fit ydropicis iuuatiuũ
⁊ periodicam febrem patientibus renum dolorem
ac veſice placat: quia corporis poros aperit viãqꝫ
rarificat humorem extenuando cum vrina in ſudo-
rem prouocat epar ⁊ vuluam mundificat: opillatio
nes aperit ⁊ apoſtemata eorum curat maxime ſi ſũt
in renibus: ventoſitates colice paſſionis diſſoluit:
ꝙ piſtatum ⁊ in vuluam miſſum menſtrua prouo-
cat. fetum mortuum et ſecundinam educit: quo etiã
potui dato mundificatur fetus ab humoribus viſ-
coſis et groſſis. ¶Pinus cortex eius confert vlceri-
bus corticalibus vel malignis gargariſmus factuſ
ex decoctione corticis eius attrahit flegma plrimũ
fumus corticis eius confert caſui palpebrarũ ⁊ cor
roſioni anguli lachrymalis et tuſſi antique: cortices
⁊ fumus foliorum eius ingroſſatus quando bibun
tur conferunt dolori epatis. ¶Pupilla oculi eſt eru
ca aque vel apium aque ⁊ eſt boni odoris et ortꝰ eiꝰ
eſt in aquis ſtantibus prouocat vrinam ⁊ menſtrua
et frangit lapidem in renibus: et confert vlceribus
inteſtinorum. ¶Paſtus columbarum eſt herba ha-
bens granum vt granum mirti: eſt calidum in pri-
mo humidum in ſecundo eius decoctõ denigrat ca
pillos. pro ea ponitur mirtus in omni re. ¶Pes lo-
custe fit cibus ex eo ⁊ confert extenuationi. iuuamẽ
tũ decoctiõis eiꝰ ẽ ſicut iuuamẽtũ criſolocãnci et re
liquoꝝ in ſc. q̃rtana ſinocho et emitriteo. ¶Pes cor
uinꝰ radix eiꝰ cũ dcoqꝫ ↄfert ſolutiõi antiq̃ ⁊ efficit
opatiõeꝫ hermodactiloꝝ abſqꝫ nocumẽto. ¶Pulmo
eiꝰ nutrimẽtũ ẽ paꝝ declinãs ad flegmaticũ. ¶Pul
mo arietꝫ ſanat excoriationẽ calcanei ex calciamẽto
qñ ponĩꝫ calidũ ſup ipꝫ cito digeriꝫ: ⁊ ẽ ĩ ipo vẽtris

cõſtrictio. Poma ſunt inſipida acetoſa ⁊ dulcia et
oia ſunt fri. ⁊ hu. ſ3 acetoſa declinãt ad ſiccitatē cu3
ſtipticitate ⁊ dulcia ad caliditatē declinãt i ipis eſt
prohibitio ſupfluitatũ ⁊ iflatio ppꝛie: aſſiduatio co
meſtionis pomoꝝ facit euenire dolorē neruorũ et
ppꝛie vnalia odorifera coꝛ ꝯfortãt ⁊ marie ſi ſit ibi
anguſtia cũ caliditate ⁊ ꝯfortãt debilitatē ſtomaci
⁊ ſpecialr cũ caliditate. dulcia ⁊ acetoſa qñ i ſtoma
co inueniũt hũorez groſſu3 qñ deponũt ipm ĩ ege
ſtione: ⁊ ſi ē vacuꝰ retinēt: ⁊ põtica ſũt mag3 ꝯueni
entia i diſinteria ⁊ fluxu vētris. Papauer eſt cãpe
ſtre ⁊ oꝛtulanũ: oꝛtulanũ ē fri. ⁊ ſic. in ſcđo ⁊ nigꝝ
in tertio vſq3 ad quartũ valet in criſpila linitũ ⁊ li-
nitur ſup podagrã cãpeſtre cũ lacte ⁊ melle ⁊ ꝯfert
facti ſonũ ſi cũ licinio ſupponatur valet in doloꝛibꝰ
oculoꝝ calidis: ꝯfert tuſſi calide ⁊ ſputo ſanguis ⁊
fluxibꝰ ad pectꝰ qñ multũ terit ⁊ datur in potu cũ
vino nigro ⁊ põtico ſedat fluxũ antiquũ. Perſica
fri. ſunt i ſcđo hu. i primo imatura ſunt bõa ſtõaco
⁊ cõfoꝛtãt appetitũ: ⁊ nõ comedat matura pꝰ aliu3
cibũ qꝛ coꝛrũpitur ⁊ coꝛrũpũt cibũ niſi pcedãt ēpla
ſtrum ex folijs ipoꝝ vmes interficit ⁊ eoꝝ ſucꝰ ſi bi
batur ⁊ interioꝛa oſſiũ ipoꝝ ſilr ⁊ leniũt vētrē matu
ra ſ3 imatura ſtringũt. Panis o3 vt ſit ſalit3 mun
dus fermentatꝰ decoctꝰ bñ manēs nocte añq3 cõe
datur. nã panis calidꝰ apud naturã nõ ē receptibil'
melio: ē qui ſit de ſilĩa opirus nõ ē bonꝰ: ſ3 q ē plu
rimi furfuris ē velocis penetratiõis. Panis q ē de
frumento nouo violent ipugnat. Panis calidꝰ fac
ſitim ſua actuali caliditate ⁊ nata ppt hũiditatē ſuã
vaporoſam ⁊ ppt illud velociter ſanat: ſed ē velo-
cis digeſtionis ⁊ tarde deſcenſiõis: panis opirꝰ et
ſiccus ⁊ q nõ eſt fermētatꝰ ſtringit ventrē ⁊ azimꝰ
⁊ coctus in patella: ſed fermentatꝰ l enit. Piretrũ
acutũ eſt melius ca. ē ⁊ ſic. in tertio ꝯfert mollifica-
tioni neruoꝝ ⁊ ſtupoꝛi eiꝰ decoctio ꝯfert doloꝛi dē
tiũ ⁊ apit opillatiõez colatoꝛi plus alia re. Palma
omnes eiꝰ partes ſunt ſtiptice. Quinq3 folia ē pē
tafilon ⁊ iã dictũ ē de eo. Quercus terre vel quer-
cula minor ē herba que appellatur camedreos ⁊ iã
dictu3 eſt de ea. Rizũ ca. ē ⁊ ſic. qñ decoquit cu3
lacte ⁊ oleo amigdalino multũ dat nutrimētũ ⁊ ſit
minus ſiccũ: decoctũ cũ aq̃ ſtringit ⁊ ſpecialit quan
do frigitur cũ ſuo coꝛtice ⁊ efficit augmentũ i ſpma
te. Roſa in ipa ē ſubſtantia aquea ⁊ terrea fri. eſt ĩ
pꝛimo ſic. in ſcđo ⁊ marie cũ ē ſicca fetoꝛē ſudoꝛis re
ctificat: ſedat ſodã calidã ⁊ doloꝛē ocl'i ex caliditate
cũ aq̃ ro. bibitur cõſfert ſincopi ⁊ ꝯfert ipa roſa et
eius virgulta ſputo ſanguis aqua ro. bona ē epati
⁊ ſtomaco ⁊ que ex ea nutrita ē cũ melle ꝯfoꝛtat ſto
macu3 ⁊ ꝯfert mollificationi ſtomaci. ſedat doloꝛē
ani ⁊ matricis ex caliditate cliſterizata valet vlceri
bus inteſtinoꝝ recēs ſoluit ⁊ ſicca ſtringit ⁊ eiꝰ oleũ
ventrē ſoluit ſed doꝛmire ſup eã dũ eſt recēs abſci
dit deſideriũ coeundi. Ruta domeſtica ē melioꝛ ſil
ueſtri ca. ē ⁊ ſic. i ſcđo ꝯfert paraleſi ⁊ doloꝛibꝰ iũ-
cturaꝝ. acuit viſum ⁊ ppꝛie ſucus eiꝰ cũ ſuco fenu
greci ſit ex ea ēplaſtrũ cũ ficubꝰ ⁊ ſpecialiter ex ſil-
ueſtri ⁊ ꝯfert hidropiſis ⁊ ipoſarce. exſiccat ſpma
⁊ ipm abſcindit ⁊ deijcit deſideriũ coytus ⁊ cũ bibi
tur reſiſtit venenis. Rape humide ſunt in ſcđo ad
aliquã declinant caliditatē ꝯferũt melãconie ⁊ q̃r-
tane. ducũt per vrinã ⁊ valet i ardoꝛe vrie. addũt in
coytu ⁊ ſpma augmentãt iſlationē faciũt in ſtõaco
⁊ inteſtinis ⁊ frigidũ hũoꝛē creãt ſitim extinguunt
valēt in ethica ⁊ coꝛpꝰ ipinguant ſpecialit qñ i igne
coquũtur. Rubꝰ que eſt ſpēs arboꝛis que appella
tur fitelēga cuiꝰ fructꝰ eſt ad modũ oliue hñs intra
ſe ſicut lana frigida eſt ⁊ ſicca folia eius qñ maſtican
tur ſtringunt gingiuas valet in exitura oculi ⁊ ſpu
to ſanguis ſtomacũ debilē ⁊ recipiētē ſupfluitates

confoꝛtat. ſtringit ventre3 ⁊ confert vlceribus in-
teſtinoꝛum. Rubea tinctoꝛum eſt põtici ſapoꝛis ſ3
eſt calida datur in potu cum melicrato ⁊ ꝯfert ſcia-
tice ⁊ paraleſi valet cum reubarbaro in caſu ⁊ per-
cuſſione pꝛouocat vrina3 ⁊ mēſtrua ⁊ extrahit fetũ.
Raffanus foꝛtius q eſt in ipſo eſt ſemē q eſt ca. eſt
⁊ hu. ſed eius lignum humidum. dicitur ſi miſceat
cum eo farina iolij facit naſci pilos i alopicia ⁊ tiea
nocet oculo: ſed abſtergit cum diſtilatur in eo. con
fert tuſſi antique melius eſt ſtomaco facit n atare ci
bum. confert moꝛſui vipere. Roba. i. auelana idica
eſt fructus in magnitudine auelane calida eſt ⁊ ſic.
valet ſcabiei ⁊ pꝛuritui ⁊ toꝛture ſcotomie ⁊ epilēſie
⁊ aque in oculo ꝯfert pleureſi frigide ⁊ colerice paſ
ſioni ⁊ doloꝛi ſtomaci ⁊ matricis. Reubarbarum ē
crocee tincture ⁊ varij coloꝛis ⁊ rare ſubſtantie et
ſtiptice confert panno ⁊ veſtigijs remanentibꝰ ſu
per cutim quando linitur cum aceto ⁊ caſui ⁊ pcuſ-
ſioni dantur de eo. ʒ. ii. cum vino confert aſmati ⁊
ſputo ſanguis: ⁊ epati ⁊ ſtomaco ⁊ debilitati ambo-
rum ⁊ rupture ⁊ extenuat ſplenem: confert doloꝛi
ventris pungitiuo ⁊ diſinterie ⁊ doloꝛi renum ⁊ ve
ſice. Raciegi eſt guma pini calida eſt in tertio: ſic.
in pꝛimo generat carnem i coꝛpoꝛibus teneris ⁊ cõ
mouet doloꝛem in eis, ſed cum balauſtijs vlcera ſa
nat. Ribes ideſt acetoſa vel acetula frigida ē ⁊ ſic.
confert apoſtematibus peſtilentie ⁊ antraci ſuccus
arboꝛis eius confert ſolutioni colerice ⁊ peſtilētie.
Raſax eſt frigidum et humidũ quando fricatur cũ
vino aut aliquo ſucoꝛum frigidoꝛum cõfert apoſte
matibus calidis ⁊ vlceribus fraudulētis. Rana fri
gida eſt ⁊ humida cinis eius quãdo pont ſuper lo
cum ſtringit ſanguinem ius eius cõfert apoſtema
tibus coꝛdarum quando effunditur ſuper ea valet
in lepꝛa ⁊ vermibus venenoſis. Renes ſunt equa-
les ad ſiccitatem declinantes. renes edi lactãtis lau
dabilioꝛes ſunt parui ſunt nutrimēti ⁊ humoꝛ eoꝝ
malus ⁊ mali ſapoꝛis ⁊ difficilis digeſtionis. Rob
iuuat ad ſpuendum ⁊ ponitur in ſirupo de papaue
re ⁊ confert doloꝛi renum ⁊ veſice. Rayr herba eſt
ſimilis aneto ⁊ folia eius ſunt vt folia malue ⁊ iuol
uitur ſuper arboꝛem ſicut volubilis. reſoluit ⁊ ex-
ſiccat. ponitur ſuper apoſtemata flegmatica ⁊ po-
dagram ⁊ confert de pꝛopꝛietate. ſupponitur cum
oleo roſato ad doloꝛe3 matricis ⁊ ſup moꝛſum ſcoꝛ
pionum. Squinantum eſt duarum ſpecierũ. vna
cum fructu ⁊ alia abſq3 fructu melius eſt arabicum
rubeum foꝛtioꝛis odoꝛis calidum eſt ⁊ ſiccum in ſe
cundo in ipſo eſt ſtipticitas ⁊ confoꝛtatio cum reſo
lutione eſt digeſtiuum aperit oꝛificia venarum et
reſoluit ventoſitates ⁊ doloꝛes intrinſecos: cõfert
lacertis ⁊ ſpaſmo ⁊ doloꝛi pulmonis eius radix et
flos ⁊ herba confoꝛtant ſtomacum ⁊ faciunt appeti
tum ⁊ ſedant nauſeam acepto aureo ex radice vel
herba confert doloꝛibus matricis ⁊ renum ⁊ flu-
xui ſanguinis ipſoꝛum et hidropiſis ⁊ venenoſoꝝ
moꝛſibꝰ. Sarcocola guma arboꝛis eſt que ad citri-
nitatem declinat eſt melioꝛ calida eſt ⁊ in ſecũdo ſic
ca in pꝛimo conſolidat vulnera recētia carnē creat
mundificat cum melle ſoꝛditiem aurium: cõfert ob
thalmie frigide ⁊ lippitudini ⁊ fluxui oculi cũ lacte
aſine. ſoluit humoꝛem crudum ⁊ flegma groſſum
et ancha ⁊ iuncturis. Stoꝛak eſt ſpecies ſtoꝛacis.
⁊ dr q eſt gũa oliue ca. eſt in tertio ſicca. i pꝛĩcipio
cõfert coꝛize ⁊ catarro ⁊ tuſſi. eiꝰ oleũ confert du-
riti ei matricis ⁊ pꝛouocat mēſtrua ⁊ apit matrice3.
Sticados eſt planta cum ſpica: ca. i pꝛimo ſic. ipo
eiꝰ decoctio ſedat doloꝛes neruoꝝ ⁊ iũcturaꝝ ⁊ eiꝰ
ſirupꝰ val3 plꝰ alijs rebꝰ i egritudibꝰ fri. neruoꝝ:
ꝯfert epilēſie ⁊ melãcõie fac ſiti excitat võitũ coleri
cũ: ꝯfoꝛtat inſtrumēta vrine. Spõgia maris coꝛpꝰ

rarū eſt ſiccū filtꝝ:q̄ eſt recens ē melioꝛ calida.ē in
pꝛimo ſicca.in ſcđo exſiccat foꝛtiter apoſtemata fle-
gmatica īfunditur cū aceto ⁊ ꝯſolidat plagas:⁊ cuꝫ
vino exſiccat humidas:et cū melle vlnera ꝓfunda
lapis inuentus in ea frangit lapidē in renibus ⁊ ve
ſica. Sticus ē ſtellio aq̄ticus.ille q̄ī vere capit̄ bo-
ra q̄ feruet ad coytū ē melioꝛ ꝯfert egritudinibus
frigidis i neruis eiꝰ ſal excitat coytū et ꝓpꝛie caro
feminis eiꝰ ⁊ q̄ renes ſequitur:⁊ eiꝰ adeps. Spina
chia fri. ſunt ⁊ hu. i fine p̄mi lenificatiua ſunt melio
ra criſolocānis ꝯferunt pectoꝛi ⁊ pulmoni calido ⁊
doloꝛi doꝛſi ſanguineo et vētrē leniūt. Semen lini
calidū ē i pꝛimo eq̄le i paſſiuis maturatiuū abſterſi
uum digeſtiuū ē lenit apoſtemata calida exterioꝛa
⁊ interioꝛa ꝓhibꝫ ꝯctionē vnguiū ⁊ ſpaſmū. ꝯfert
cū aſſatur tuſſi antiq̄ et coꝛize:malū ē ſtomaco ⁊ ma
le digeſtiōis:frixū vētrē ſtrigit. Saliua q̄ famelici
eſt foꝛtis opatiōis ē et ꝓpꝛie ꝯplexio ē calida valet
ad ipetiginē et interficit venenoſam et ſcoꝛpionez.
Stercꝰ adab.i.lacerti magni q̄ moꝛat̄ i aq̄s cōfert
lentiginibus ꝑꝑ ſuā abſterſionē.⁊ ſtercꝰ camelli vl
aſini deſtruit verucas:⁊ ſtercꝰ adab abſtergit albu
ginē oculi et ſtercus reſoluit boꝛbo:caput vō reſol
uit ſcrofulas et aſini vel camelli ſedat doloꝛes iun-
cturaꝝ:ſtercꝰ capꝛaꝝ cū lana ꝓhibet fluxuꝫ matri
cis. Sanguis dracōis ē ſucꝰ rubeꝰ notꝰ frigidꝰ:eſt
et ſiccꝰ in ſcđo ꝓhibet fluxū ſanguis ꝯglutinat pla
gas et vlcera recētia:confert diſinterie ⁊ ſciſſuras
ani. Sanguis hoīs ⁊ ſanguis poꝛci ſūt ſiles i oī re ⁊
eoꝝ carnes ſunt ꝓpꝛie in oī re et dr̄ q̄ q̄dā fuerūt q̄
volebant carnē hoīs loco carniū poꝛcoꝝ. ſemꝑ cū
aliquis ſanguis adminiſtrat̄ in medicis debet eſſe
ex aīalibꝰ ſanis ſanguis leporis ca.ē ſuppoſitꝰ moꝛ
phee et pāno ꝯfert eis et apoſtemata calida matu
rat. dicitur q̄ ſanguis meſtruꝰ calidꝰ diſtilatꝰ ſup
moꝛpheaꝫ ꝯfert et ꝯfert ſāguis colūbe et turturis
diſtillatꝰ ſup excoꝛiationē:et doloꝛē ſedat:ſāguis
lacerti et ſtelliōis ꝯfoꝛtat viſū:ſanguinis colūbe et
turtuꝝ diſtillatur ſuper maculā rubeā:et ꝯfert ſā
guis bubonis cōfert aſmati.ſanguis veſꝑtilionis
conſeruat mamillā in ſtatu ſanguis meſtruꝰ ſuppo
ſitus ꝓhibet ipꝛegnationez:ſanguis hirci capꝛe et
camilli et aſini quādo exſiccat ſtringit ſanguinem:
Sparagus eſt ca.et ſic. apitiuꝰ opilationū epatis ⁊
ſplenis viſceꝝ et renū cōfert ictericie oī dicit̄ q̄ ꝓ
uocādo vrinā ſtrigit vētrē So:dicies ca.ē i fine ſi
videlꝫ aluearis et viridis ē melior oībꝰ oēs ſoꝛdici
es abſtergūt et attrahūt ſoꝛdicies auris cōfert pa-
naritio:ſoꝛdicies luctantiū et balnei ē bōa apoſte-
matibꝰ mamillaꝝ ſoꝛdicies aluearis.i.q̄ repitur i
ꝯductibꝰ aq̄rū abſtergit ipetiginē. Spōgia maris
eſt quinq̄ ſpēꝝ ſpōgia aracida i odoꝛe ſuo et ē ſpiſ
ſa litoꝛoſa maris:⁊ eſt ſpongioſa leuis:longa leīs
odoris terrei:et roſea purpurea ſilis lane ſoꝛdide
et quinta habet foꝛmā fūgi exteriꝰ plana:interius
aſpera et nō habet odoꝛē ca.ē et ſic. in tertio exſic
catiua et abſterſiua ſoꝛdiciei:et tertia ē ſubtilioꝛ ali
is:plana ꝯuenit abſterſioni dētiū magꝫ ſpōgioſa
valet ſcabies. roſea ꝯuenit ſpleni et hidropiſis dif
ficultati vrine. Stercꝰ. ſtercoꝛa diuerſificāt̄ ſm̄ di
uerſitatē ſpēꝝ aīaliū oē ſtercꝰ calefactiuū cū exſic-
catione:ſtercꝰ capꝛaꝝ:et ꝓpꝛie mōtanaꝝ admini-
ſtratur in oī fluxu ſanguis et ſtercꝰ aſini aduſtuꝫ et
non aduſtū i oī curſu ſanguis:ſed colūboꝝ ſtercus
rubificatiuū eſt:ſtercꝰ ouiū cū aceto ē ꝯueniēs ve
rucis:foꝛmicaribꝰ:vaccinū vō cū aceto ſedat ex tu
ras calidas:ex ſtercoꝛe vaccaꝝ fit empl̄m ſup ſcia-
ticā:ſtercus aſini odoꝛatur et fluxuꝫ ſanguis nariū
foꝛtē:ſtercꝰ ſtelliōis et lacerti et irūdinū valꝫ albu
gini oculi:ſtercus canū oſſa comedētiū ponit̄ cum
digito i pallato et valet ad ſchinantiā ſtercꝰ capꝛaꝝ

et ꝓpꝛie mōtanaꝝ bibit̄ cū pipe et ciamomo et pꝛo
uocat menſtrua et reſoluit ſplenē. Serpēs:melioꝛ
ſerpētū ē caro femine ē aſicuiꝰ calefactiōis cum ex
ſiccatiōe:de ꝓpꝛetate facit penetrare ſupfluitates
ad cutim cum hō mūdificatꝰ non fuerit afert lepꝛe
magnifice ⁊ pediculos facit eiꝰ vſus et ꝓhibet aug
mentū ſcrofulaꝝ et eiꝰ caro ꝯfoꝛtat viſū. Spodiū
eſt radices cannaꝝ aduſte frigidū ē in ſō ſiccū i ter
tio in ipō ē p̄paratio et ſtipticitas ꝯfert apoſtema
tibus calidis oculoꝝ ꝯfoꝛtat coꝛ et confert tremoꝛi
coꝛdis ca.et ſincopi fri. et timoꝛi d̄ p̄teritis:⁊ terro
ri de futuris ꝯfert iflāmationi ſtomaci ex effuſiōe
colere ad ipm̄. ꝓhibet ſolutionē colica et ꝯfert fe-
bribꝰ antiq̄s. Splen melioꝛ ſplen ē ſplen poꝛci tn̄
eſt tarde digeſtionis ꝑꝑ ſuā ſtipticitatē et mali chi
mi. Sulfur eſt ca.et ſic. in quarto ponit̄ cū aceto ſu
per moꝛpheā et valet et cū nitro lauat̄ coꝛpꝰ ꝑpt̄
pruritū reſtringit coriꝫā ſuffumigatū.et admiſtra
tur cū aceto et melle ſuper cōtritionē auris. Stafi
ſagria eſt ca.et ſic. in tertio interficit pediculos cū
arſenico maſticatur ad extrahēdū flegma et hūidi-
tatē a cerebꝛo et valet decoctio eiꝰ ad doloꝛē dētiū
cū ex ea os coluit̄ bibūtur ex ea grana quindecim
cum melicrato et facit monere chimum viſcoſum:
mundificat veſicam a ſuperfluitatibus frigidis:ſed
eius vſus longus veſicam vlcerat. Stoꝛax eſt humi
da ⁊ ſicca et eſt quedam nigra in ipſa eſt exſiccatō cū
ſtipticitate:mundificat cerebꝛum ⁊ eſt calida ⁊ ſicca
confert humiditati ſtomaci ſtoꝛax ſicca ventrem re
tinet. Sal calidum eſt ⁊ ſiccum in ſecūdo abſterſiuꝰ
reſolutiuus exſiccatiuus eſt:ſed ſal aduſtus mundi
ficat dentes a lapidibus ⁊ remouet nigredinem ſā
guinis vbicūq̄ linitus fuerit:carnem coꝛrodit:cuꝫ
farina et melle ponitur ſuper toꝛſionē:coꝛrodit car
nem additam in palpebꝛis ſal adiuuat ad vomitum
⁊ confert doloꝛibus ſtomaci frigidis ſal omnis fa
ciem efficit ſuperfluitates egreſſionez ⁊ deſcēſiōez
cibi. Serratura eſt omnis ſecundum naturam ar
boꝛis cuius fuerit. Serratura ligni ſtiptici vt meſ
pili et ſoꝛbarum ⁊ quercus conſolidat vlnera ⁊ ſtri
git ſanguinem. Sal armoniacus ille eſt melioꝛ qui
eſt vt boꝛex clarus criſtallinus calidus eſt ⁊ ſiccus
in fine tertij confert albugini oculi conſtringit vri
nam que ceſum patit̄ ⁊ ꝯfert ſchināttie. Sādaraka
calida ē ⁊ ſicca. in ſecūdo i ipa eſt pꝛopꝛietas retinē
di ſanguinem deſiccat fiſtulas qū ſuffumigātur cū
ea:fumus eius pꝛohibet catarros confert tremoꝛi
coꝛdis vt karabe ⁊ fluxui ſanguis ꝯfert ſpleneticis
eſt cōueniens ſolutioni antique:et eiꝰ fumus cōfert
emoꝛoydidibꝰ. Scoꝛdeō ē aliud agreſte ca.ē ⁊ ſic.
in quarto abſterſiuū ⁊ apitiuum eſt:ꝯueniens. ē at
tritioni lacertoꝝ. Sciſceleos ca.⁊ ſic.ē i ſō reſoluti
uū carminatiuum ē:mundificatiuum eſt:cōfert do
loꝛibus doꝛſi:confert aſmati ⁊ tuſſi antique. ſedat
doloꝛes viſcerū.et eſt bonum ſtomaco ⁊ cibū dige
rit reſoluit doloꝛem ventris pungitiuū ⁊ ventoſuꝫ
⁊ facilem efficit partū in omnibꝰ animalibus. Sca
monea eſt ſuccus cuiuſdam volubilis cuius virtus
vſq̄ ad. xxx. perdurat annos. melior eſt varia de-
clinans ad albedinem ca. ⁊ ſic. in tertio nocet coꝛdi
et epati ⁊ ſtomaco ſed rectificatur cum aſſatione et
ſemen apij facit ſitim ⁊ deſtruit appetitum ſolutiōe
educit coleram foꝛtiter et nocet inteſtinis. potꝰ ip
ſius cum aloe minus nocet q̄z quando datur per ſe
quando ſupponitur cum lana interficit fetuꝫ. recti
ficat̄ eiꝰ mal t.a cū aq̄ citonioꝝ acetoſoꝝ aut pomo
rum aut cum aqua roſata conficitur cum ſumac ⁊ f
iunt trociſci ⁊ rectificat̄ ⁊ eſt ꝯfoꝛtās ⁊ adiuuās oēꝫ
medicinā laxatiuā. Serapinū eſt gūa arboꝛis ca.⁊
ī tertio ſic. i ſō ē carminatiuū ⁊ abſterſiuū ſubtiliati-
uū reſoluit ſodā fri. ⁊ vētoſā:ꝯfert obſcuritati ocl'e

et groſſitudini palpebrarum ⁊ dolori lateris ⁊ pe/
ctoris ⁊ idropiſi ⁊ extrabit aquam citrinā. ⁊ cōfert
colice cliſterizatum ⁊ bibitum ⁊ dolori ventris pū
gitiuo ⁊ matrici ⁊ veſice ⁊ febribus periodicis.
Scolopendria calida eſt in primo ſicca ī ſecūdo con
fert ſpleni magnifice quādo ſumit̄ cū oximelle die/
bus. xy. ⁊ icteritie ⁊ ſingultui. frengit lapidem in re
nibus: ⁊ dicitur ꝙ ſuſpenſa probibet impregnatio
nem. Simnim. i. pupilla oculi berba eſt que in ag
ſtentibus reperitur medulla eius decocta confert
lapidi ⁊ diſinterie. Sucutū ideſt ſemper viua frigi
da ⁊ ſicca eſt. dicitur ꝙ agregat partes carnis i va/
ſe eius decoctio confert attritioni neruorū ⁊ recē
tes plagas conſolidat probibet ſputum ſanguinis.
⁊ cum aqua mellis mundificat pulmonē ⁊ confert
vlceribus inteſtinorum ⁊ abraſioni ⁊ fluxū ſanguis
menſtrui retinet. Sumac fri. eſt i ſecūdo ſic. i. i ter
tio ſtipticum confortatiuum eſt: denigrat capillos
probibet loca percuſſa apoſtemari ſtomacū pre/
parat ⁊ appetitum ſitim ſedat ⁊ nauſeam colericū
conſtringit ⁊ retinet menſtrua ⁊ fluxum ⁊ probib;
raſuram. Sicla in ipſo eſt compoſitio ſubſtātie fri/
gide cum calida ⁊ propter hoc dicit̄ ꝙ decoctio eius
laxat: ſubſtantia vero nō ex aq̄ eius cum ſelle gru/
is fit caputpurgium ⁊ delet torturam ⁊ lauat ca/
put ex ea ⁊ delet furfures valet in opilationib9 ſple
nis ⁊ epatis ſi datur cum ſinapi ⁊ ſimilibus: ſi deco
quatur abiecta prima aqua ⁊ ponatur in furno con
ſtringit. Sebeſtem temperate ſunt leniunt pectus
⁊ guttur: ſedant: ſitim: ventrem leniunt. Spica ca
lida eſt in primo ſicca: in ſecūdo reſoluit apoſtema
ta ⁊ botor probibet reumatiſmos ⁊ cerebrū confor
tat: confert tremori cordis: ⁊ pectus mundificat et
pulmonem ⁊ aperit opilationes epatis ⁊ ſplenis ⁊
ſtomacum cōfortat: ⁊ oīa nutritiua prouocat vrinā
⁊ menſtrua. Sauich dictum eſt de eo in cap. tritici
⁊ bordei cōfert pectori ⁊ pulmoni. Siſamum ca. ē
⁊ bu. in primo reſoluit viriditates percuſſiōis: con
fert groſiciei neruorum ⁊ aſmati contrictiōi anbeli
tus, nocet ſtomaco ⁊ facit nauſeam quando come/
ditur cum̄ ſemine apij papaueris ⁊ ſemine lini cū
equalitate augmentat ſperma ⁊ coytum. Solatrū
fri. eſt in primo ſic. i ſcdo ſanat fiſtulas oculi ⁊ facit
ſomnū ⁊ cōfortat viſum ſemen ſtupefactiuū ē ⁊ mū
dificatiuum renum ⁊ veſice ⁊ probibet pollutionē
⁊ ſtringit mēſtrua. Scorpiones: oleum ſcorpionū
cōfert doloribus auris valde. Sudor eſt aquoſitas
ſanguis cui pus colericum eſt admixtum admini/
ſtratur ante eius exſiccationem ſudor ſiccus iactan
tium cum oleo de alcāña pōitur ſuper apoſtemata
mamille ⁊ reſoluit ea ⁊ cū oleo roſato pōitur ad cō/
gellationem lactis. Sandalus eſt fortior i oī re fri
gidus eſt ⁊ ſiccus. in ſecundo apoſtemata calida re
ſoluit cōfert ſode: ⁊ tremori cordis accidēti ī febri/
bus linitur ⁊ bibitur et debilitati ſtomaci ⁊ febrib9
calidis. Sapo eſt vlceratiuus putrefactiuus ⁊ coli
cam reſoluit ⁊ ſoluit bumorem crudum. Sarfar qñ
ferrum ignitum extinguitur in oleo ⁊ diſtillatur ī
aurem remouet dolorē auris et pulſat: zez. Sarair
ca. eſt in ſecundo bu. ī primo denigrat capillos cū
corticibus nucis. ſucus eius cōfert tenebroſitati vi
ſus ſi coquantur folia cum ſucis bordei ſorbilibus
⁊ comedātur facit babundare lac ⁊ prouocat men/
ſtrua. Seydenegi ca. eſt ⁊ ſic. in tertio reſoluit ven
toſitates ⁊ exſiccat forti facit ſodā ſua caliditate ob
tenebrat viſum: nocet ſtomaco exſiccat ſpma. Set/
taragi eſt ca. ⁊ ſic. in ſecundo aperitiuus ⁊ acutus ē
eradicat albaras cum aceto ⁊ morpheam albā ex/
tenuat ſplenem. ſedat dolorem veſice quādo radix
eius ſuſpenditur ſuper aurem ⁊ dicitur. Seilē ca.
eſt in primo reſoluit ſcrofulas cum ſemine lini ſe/
dat ſcotomiam: ⁊ mellicrato ſciaticam quādo fit ex
eo vaporatio adiuuat ad impregnādū ⁊ proprie cū
bordeo. Scea. ca. eſt in primo ſic. in ſecundo eius
oleum facit naſci barbam quādo tardatur eius va
poratio reſoluit obtbalmiam fri. cōfert difficultati
anbelitus inficit vermes ⁊ eos extrabit ⁊ prouocat
menſtrua ⁊ vrinam ⁊ cōfert pūcture ſcorpionum.
Scinar, ideſt lactuca aſini frigida ⁊ ſicca eſt vſq; ad
ſecūdum cōfert icteritie ⁊ morphee linita ⁊ bibita ⁊
doloribus auris ⁊ ſplenis ⁊ epatis, ⁊ cortices ei9 ſto
macum preparāt. Sucbaram fri. eſt ⁊ ſic. in tertio
probibet naſci capillos cum linitur ſuper locū euul
ſionis adminiſtratur ī doloribus oculi. eius ſuccus
⁊ ſuper podagram calidam valet probibet magni/
ficationem mamillarum ⁊ abundātia lactis retinet
mēſtrua ⁊ probibet polutiōem ⁊ cōfert dolori ma/
tricis. Scecacul ca. eſt i ſecūdo ⁊ declināt ad bumi/
ditatem quādam excitat appetitum coyt9. Secbrā
ca. eſt i principio ſecūdi ſed eius ſiccitas eſt ī quarto
eſt in ea diſruptio orificiorum venarum nocet ſto
maco ⁊ epati datur ī idropicis ſed rectificatur cum
ſuco endiuie fenugreci ⁊ ſolatri ſolutiōe educit cole
ram flegmam ⁊ melanconiam ⁊ aquoſitatē ⁊ nocet
coitui ⁊ ſpermati. Serbim in cortice buius arboris
eſt ſtipticitas eius fructus confert tuſſi. ⁊ cōfert epa
ti ⁊ diſtillationi vrine ⁊ cum pipere prouocat vrinā
ſi bibatur fumus corticum extrabit fetum ⁊ ſecun/
dinam. Sinapis ca. eſt ⁊ ſic. vſq; ad quartum inci/
dit flegma aufert veſtigia ſanguinis mortui reſol
uit omne apoſtema antiquum. confert dolori iun/
cturarum ⁊ ſcie: extenuat ſplenem ⁊ facit ſitim ⁊ cō
fert prefocationi matricis ⁊ facit deſiderium coyt9
⁊ proprie eſt in mulieribus. Strangulator adib
vel lupi prefocat canes ⁊ porcos ⁊ lupos. Strangu
lator leopardi interficit leopardos ⁊ lupos ⁊ reliq
Salix fri. ⁊ ſtiptica eſt abſq; mordicatione folia et
ſucus eius ſedant ſodam calidam ⁊ valent ad percuſ
ſionem pupille aqua eius confert icteritie ⁊ opila/
tioni epatis ⁊ eius fructus ſanguinem conſtringit
et folia ſimiliter. Scarabeus oleum in quo frigitur
valet ad dolorem auris et corpus eius quando op
time conteritur. Scoria fortioris exſiccationis ē
ſcoria ferri, ſcoria ferri ſicca eſt ī tertio et ſcoria eius
relique ſunt minus calide. Scoria ferri cōfortat ſto
macum ⁊ exſiccat ſuperfluitates et remouet molliſi
cationem eius quando datur in potu cū vino ⁊ qñ
ſi datur in vino antiquo mixto et probibet fluxum
emoroidarū ⁊ menſtruorū et probibet impregnatio
nem et coartat anum. Squila eſt cepe muris et vo
catur ſic q2 mures interficiunt bona eſt que eſt dul
cis cum amaritudine ⁊ acuitate et colore ſplendido
calida eſt in tertio ſicca in ſecundo attrabit ſangui/
nem ad exteriora et eſt reſolutiua erradicat veru/
cas ⁊ porros acetū eius ſirup9 et ipſa ꝯferunt ſcia/
tice eius comeſtio viſum acuit confert duritiei ſple
nis ⁊ confortat ſtomacū et digeſtionē ꝯfert difficul
tati vrine ⁊ menſtrua prouocat. Tri. ē ſicut corrigie
factum ex azimo ca. et bu. eſt tarde digeſtionis ē co
ctū cū carne eſt leuius et conditum cum ſpeciebus
et pipere et oleo amigdalarū rectificatur eius mali
tiam confert ſputo ſanguinis et tuſſi quando decoq
tur cū portulaca. Tamarindi meliores recentes ⁊ te
neri conferunt vomitui ⁊ ſiti et ſtringunt ſtomacū
mollificatum: ſolutione educunt coleram et datur
de eis lib. 5. et conferunt febribus babētie ſincopi
et conturbationum et maxime quando requirit̄ natu
re leuitas. Taraxacon fri. eſt et bu. apitiua infrigi
datiua lac eius abſtergit albuginem cōfert bidropi
cis et ictericie apit opillationes nutritiuorū. Tama
riſcus ſtipticus ē cū mundificatione valet in apoſte
matibus ſluxis et mollibus confert ſputo ſanguis

valet ad ſplenẽ ſi bibitur vinum in quo decoquuntur folia eius ⁊ rami ⁊ valet ad ſplenẽ ⁊ fiũt vaſa ex ligno eius in quibꝰ ponitur vinũ: ⁊ illud vinũ ꝯfert ſpleni: confert ſolutioni antique. Tararbithẽ ſtipticꝰ ꝓhibẽs fluxũ ſanguinis in mẽbris ꝯfortat iũcturas ꝯfert mollificationi ſtomaci ⁊ epatis ⁊ ſtringit egeſtionem diſinterie decoctũ in lacte caprarũ. Talk vena terre ẽ ⁊ eſt laminoſum ſubtile plus ſatis ⁊ lucidũ ꝙ̃ gipſũ fri. eſt in primo ſic. in ſecundo nõ aduritur in igne niſi artificialiter ꝓhibet apoſtemata mãmillarũ ⁊ teſticulorũ retinet ſputũ ſanguinis cũ aqua plantaginis ⁊ ſanguinẽ matricis. Tubera ſunt ex ſbã terrea plus ⁊ aquea minꝰ ⁊ in ipſis eſt acreitas ⁊ nõ inueniũtur ſuper terrã meliora eorũ ſunt alba harenoſa in quibꝰ non eſt odor malus prebẽt nutrimẽtum groſſum melancolicũ ⁊ nõ appropinquat eis aliqd in hoc. eorũ aũt tyriaca ẽ vinum purũ ⁊ ſpẽs condientes ex vſu ipſorũ in cõeſtione timetur paraleſis vel melãcolia aut lepra vel apoplexia ⁊ ſunt tarde digeſtionis grauãtia ſtomacum groſſi chimi ⁊ mala repreſentãtia ſomnia. Teſtudo ſanguis eius q̃ cãpeſtris e ꝯfert epati ouũ eiꝰ ⁊ ipſius caro valet ad tuſſim infantiũ: ⁊ fel ipſius illinitũ ad ſcrofulas. Tudẽ herba ẽ que facit tegas cuiꝰ folia aſſimilantur folijs praſij ⁊ habꝫ radicẽ quadratã ca. eſt in ſcdo hu. in primo confert cãcris nõ vlceratis lenita cũ aque mellis ex apoſtamatibꝰ duris adiuuat in coytu ⁊ ꝑpe eius decoctio cũ vino. Tremabi eſt ros cadens ſuper lapides in regiõe meridionali ẽ equalis declinãs ad caliditatẽ abſtergit cõfert tuſſi ⁊ lenit pectꝰ ⁊ ſedat ſiti ſolutio educit coleraꝫ facile: ⁊ daꝛ de ea ab aur. x. vſqꝫ ad. xx. Thucia. origo thucie eſt fumꝰ qui eleuatur vbi purificatur es a lapidibus q eni admiſcẽtur fri. eſt in pº ſic. in ſcdo eſt deſiccatiua abſqꝫ mordicatione ꝯfert dolori oculi ⁊ ꝓhibet ſuperfluitates coartatas in venis oculi penetrare in tunicas prope illa q̃ eſt ablata ⁊ ſublimata cõfert vlceribꝰ ani ⁊ teſticulorũ ſi teraꝛ thucia ſuper marmore vbi teriꝛ cinabriũ vltima contritiõe bis ⁊ bis cribretur cũ pecia valde mũda ⁊ poſtea diſſoluatur cũ vino albo ⁊ aqua ro. mixtis equaliꝛ ⁊ põatur de hac mixtura in oclo ſero cũ vadit dormitũ ſtringit mirabiliter lachrymas ⁊ oẽꝫ remouet rubedinem que ẽ abſqꝫ ſcabie ⁊ carnoſitate. Teſiſie eſt gũmi rute agreſtis ca. eſt ⁊ ſic. valde aduſtiua valet ad egritudines frigidas neruorũ ⁊ arthetiã ⁊ podagrã linita ⁊ emplaſtra. cõfert ſputo ſaniei ⁊ difficltati anhelitꝰ eiꝰ vſꝰ nocet in febribꝰ. Turbit meliꝰ eſt albũ frangibile velociter ⁊ canoſum ꝯfert egritudinibꝰ neruorũ ⁊ eiꝰ vſꝰ exſiccat ⁊ extrahit hũiditates ſubtiles rectificatur cuꝫ zinzibere ⁊ oleo amigdalarũ: ſolutione educit flegma plurimũ ⁊ de humoribꝰ aduſtis aliquid ⁊ ſi confortetꝛ cũ zinzibere educit groſſum ⁊ crudũ hũorem. datur de eo. ʒ. ij. ⁊ in decoctionibꝰ vſqꝫ ad. iiij. Tubel. i. batitura metalli aliciꝰ fortiꝰ tubel. eſt tubel ferri deinde illõ quod cadit ex percuſſione ſup ea exſiccatiuũ ẽ oẽ tubel. Teſticulus vulpis ca. eſt ⁊ hu. in primo eiꝰ vſus facit appetitũ coytus ⁊ ꝓprie cũ vino ⁊ ſtat loco ſtinci. Teſticulus canis eſt duarũ partiũ quorũ vnũ par ſtat inferius ⁊ aliud ſurſum qñ vir maiorẽ amborũ ſumit generat maſculũ ⁊ qñ femia ſumit miorẽ facit feminã. auget coytũ viridis: ſed ſiccus abſcindit ipũꝫ. Teſticulꝰ eſt de genere carnis mollis melior teſticulus ẽ adoleſcẽtiũ ⁊ maiorũ hircorũ ⁊ arietũ ⁊ taurorũ nõ ẽ ita bonꝰ vt teſticulus gallorũ ipinguatorũ oẽs ſpẽs teſticuli quãdo digerũtur nutriũt multũ plurimi ipſorũ ſunt difficiꝛ digeſtionis ⁊ plurimi nutrimẽti ⁊ ꝓprie q ſunt de animalibus magis groſſe carnis. Teſta ois teſta ⁊ ꝓprie cancri marini ⁊ clibani eſt exſiccatiua ⁊ regula eſt ĩ vtute folij. Teſta cãcri marini abſtergit ſcabiem ⁊ teſta clibani confert podagre ⁊ cum ſale metallino vngule.

Uſnee eſt cortices tenues ſubtiles inuolute ſup arborem ferentẽ glandes ⁊ pinũ ⁊ nuces ⁊ habet odorẽ bonũ ẽ fri. ⁊ ſic. cũ ſtipticitate ꝯfert apatibꝰ calidis cũ infunditur in vino facit dormire potãtẽ. ꝯfert tremori cordis. retinet vomitũ ⁊ ꝯfortat ſtomacũ cũ infunditur in vino ſtiptico ⁊ epar debile confert dolori matricis quãdo ſedetur in aqua decoctiõis eiuſ ⁊ ꝓuocat menſtrua. Uſne eſt viridis ⁊ alba: ⁊ viridis eſt fortior omnibꝰ mundificatiua ⁊ apitiua eſt pondꝰ. ʒ. ß. de ipſa reſoluit difficultatẽ vrine ⁊ pondus. ʒ. v. deijcit fetuꝫ viuũ ⁊ mortuũ: ⁊. ʒ. ß. perfice vſqꝫ ad. ʒ. ꝓuocat menſtrua ⁊ pondus. ʒ. iij. ſoluẽdo educit aquoſitatẽ hidropiſis ⁊ ẽ de venenoſis. Urtica ſemen ⁊ ipſa ſunt calida in principio tertij ⁊ ſicca in ſcdo. eiꝰ folia cõtrita abſcidit fluxũ ſanguinis ex naribꝰ ⁊ ſemen eius confert ſtricture narium qñ bibitur cũ aq̃ hordei mũdificat pectꝰ ⁊ ſemen eius remouet aſma ⁊ pleureſim fri. excitat coytum. ⁊ precipue ſemen eiꝰ cũ vino apit orificiũ matricis: quare matrix recipit ſpma ⁊ valet ex hac via cõceptioni. Uiola fri. ẽ ⁊ hu. in primo ſedat apoſtemata calida. poſita more emplaſtri ẽ bõa ſcabiei. ſedat ſodã ſanguineã: ⁊ ꝯfert obthalmie calide ⁊ tuſſi calide ⁊ lẽit pectus ⁊ eiꝰ ſitus cõfert pleſi ca. ⁊ inflamationi ſtomaci vſus eius deſtruit appetitũ ⁊ ſitꝰ eiꝰ ſimiliter ⁊ dolori renũ ⁊ ꝓuocat vrinã. ⁊ ſoluendo educit colerã. Urina ex vrinis melior ẽ vrina camelli ois ẽ ca. ⁊ ſic. vrina hois cũ cinere vitis ponitur ſup locũ fluxꝰ ſanguis ⁊ ſiſtitur vrina puerorũ cocta cũ porris cõfert albugini ⁊ ſcabiei oculorũ: qñ ſpleneticꝰ bibit vrinã ſuã oi mãe vſqꝫ ad dies aliquos ſanat ſplenẽ. Urina porci frãgit lapidẽ in renibꝰ ⁊ veſica. Ualde bona ẽ herba cuiꝰ foliũ aſſimilatur folio fenugreci ſcdm plurimũ ⁊ radix eius aſſimilatur radici paſtinace: ſꝫ radix valde bõe ẽ rugoſa magis ⁊ minꝰ alba. ſapor tñ aquoſi idẽ vi. ⁊ ſecũdũ ꝙ dicitur ſi coquatur radix valde bõe in aqua ⁊ cõcdatur de ea oi mane. ℥. j. ⁊ bibaꝛ poſt eã. ℥. iij. vel. iiij. li. aque tepide eiꝰ decoctiõis ꝙ ſanat oẽm ſtranguriã et difficultatẽ vrine ⁊ ardorẽ ⁊ pũctionẽꝫ nos aũt credimus ꝙ i oibꝰ iſtis cãis valde ꝯferat. Uiſcus eiꝰ fructꝰ eſt ſimilis ciceri nigro nõ pure rotundꝰ ẽ ca. ⁊ ſic. in 3º eradicat cũ arſenico vngues malas. vnit iũcturas cũ tanta cera q̃ta ipſe ẽ ⁊ cũ raſina mixta equaliter extenuat ſplenẽ ⁊ ꝯfert apatibꝰ fri. poſt aurẽ. Uernis grãe eſt vniſtinctorũ. ⁊ dr etiã ꝙ colligitur ex arboribꝰ ferẽtibus glãdes ẽ fri. cũ ſiccitate vmis rubeꝰ qui ẽ ſub vrceis aq̃ q habet plres pedes. ⁊ cũ tãgitur rotũdaꝛ confert aſmati ⁊ difficultati anhelitꝰ ⁊ ꝯfert difficltati vrine. Uzifur ca. eſt ⁊ ſic. in ſcdo eſt eiꝰ vſus: vtus ceruſe cõſolidat vlnera ⁊ ꝯſolidat carnẽ in vlceribꝰ ⁊ ꝓhibet aduſtionẽ ignis ⁊ oſtra coytatẽ ꝓhibet corroſionẽ dentium. Uitrũ inter lapides eſt vt ſtultꝰ inter hoies ca. ẽ in primo ſic. in ſcdo abſtergit dẽtes abſtergit oclum ⁊ delet eiꝰ albuginẽ ⁊ eſt fortiꝰ aduſtũ ꝙ eſt aduſtũ cũ teriꝛ ⁊ bibitur cũ vino frangit lapidẽ i renibꝰ ⁊ veſica. Uirga paſtoris fri. ẽ cũ ſtipticitate ꝯfert pulmõi ⁊ eriſipile conſolidat vulnera recẽtia: aq̃ eiꝰ ꝯfert ſputo ſanguis prohibet fluxũ ſanguis ex matrice ⁊ vlcera inteſtinorũ ⁊ ſanat eũ q retinet vrinã ⁊ nõ põt eã retinere qñ vlt. Uenetictorũ ca. ⁊ ſic. ſunt in ſcdo eiꝰ maſticatio ꝯfert dolori dẽtiũ acuit viſum ⁊ abſtergit aquã q̃ eſt circa pupillã ⁊ albuginẽ ꝯfert ycteritie de oppillatiõe. Uua alba laudabilior ẽ ꝙ̃ nigra ⁊ ꝯ̃tur in certis ꝓprietatibꝰ cortes vue fri. eſt ⁊ ſic. vua quidẽ in cadẽ hora collecta mouet ventrẽ ⁊ inflat ⁊ ois vua nocet veſice vua paſſa amica ẽ ſtomaco ⁊ epar ⁊ vua ſuſpẽſa donec cortex detumeſcat ẽ bõi nutrimẽti ⁊ ꝯfortãs corpus. Uulpes in ipſa eſt reſolutio eiꝰ pellis ẽ calidior pelliũ ⁊ humectati iuuantur pelle eiꝰ ꝓpter ſui reſolutionẽ. quãdo vulpis coqtur ⁊ embrocantur iũcture doloroſe ex ea confert: ⁊ qñ decoquitur in oleo viua vel decollata ⁊ fit inunctio ex illo oleo ſedat dolores iũcturarum. Ueſptilio eſt abſterſiuus cũ calefactiõe nõ ẽ verũ ꝙ dr ſanguis eiꝰ ꝓhibet ortũ pillorũ. eiꝰ cinis acuit viſum ⁊ confert vngule ⁊ albugini in oclo. Uber eſt fri. ⁊ ſic. propter neruos plutimos q ſunt in ipſo nutrimentum

vberis pleni lacte qñ digeritur ꝓpinquū eſt nutrimēto carnis ⁊ ꝓprie qñ comeditur cū ſpeciebꝰ. Ungula cum ex carne vngule caprine cū aceto linit̄ alopicis cōfert. Uolubilis eſt equalis in caliditate ⁊ declinat ad ſiccitatē reſolutiua ⁊ aperitiua ē lac volubilis magne abradit pillos ⁊ interficit pediculos decocta in vino vulnera conſolidat ꝯfert pectori ⁊ pulmōi ⁊ aſmati ⁊ aperit oppillatiōes epatis ⁊ ſplenis aq̄ eius ſoluēdo educit colerā aduſtā. Uentres. ventres auiū ſunt plurimi nutrimēti ⁊ illi qui ſunt gallinaꝝ nō digerunt velociter: ſed dicitur ꝙ interior tunica exicata cōfert dolori ſtomaci ⁊ ori eiꝰ. Uinū vt volunt oēs philoſophi diuerſificatur multis modis ſm̄ maturitatē ⁊ tēpus ⁊ ſubſtātiā ⁊ ſuas qualitates odoratu viſu ⁊ guſtu: vinum albū claꝝ ꝙ nō multe tolerat aque mixtionē minoris eſt caliditatis ſ; eſt magis vrine ꝓuocatiuū ꝙ vero igneū eſt in colore ⁊ acutū ⁊ ꝙ pōt maiorē aque recipere admixtionē eſt maioris caliditatis vel calefactionis: nigꝝ groſſum atq; dulce in quo ē pōticitas atq; dulcedo groſſioris ē nc̄ vinū preterea nouū ſanguinē magis generat ac venas velocius īplet: vetus aūt huic ꝯrium inuenitur ⁊ eſt magis calidū vinū p̄terea grauat epar ⁊ ſtomacū calefacit atq; nutrimētum penetrat facit ſanguinē atq; carnes ⁊ innatū calorem augmētat ipaꝫ ēt naturā in ſuis ꝓprijs actionibꝰ adiuuat ideoq; digeſtiua fit fortior ⁊ per illō ſupfluitatum expulſio ⁊ eaꝝ egreſſio fit facilis ⁊ hec ē cā q̄r ſanitas ē egroſſitudo ⁊ fortitudo perdurāt ⁊ ſeniū tardatur: vinum preterea aīam letificat: ſed ſi ſupflue in potu ſumatur epati ⁊ cerebro ac neruis īpedimētū facit. tremorem ac ſpaſmū paraleſim apopleſiā ac mortē ſubitaneā generat tēperate ſumptū multe bōitatis cā exiſtit ⁊ marie in ſemiūbꝰ: vinū qui dē puꝝ cui paꝝ aque admiſcetur his qui groſſam ſoliti ſunt pati ventoſitatē ⁊ quoꝝ ſtomacꝰ ⁊ epar ſunt frigidi ꝯfert: cui vero admiſcetur de aqua his q ex vitio dolorē patiūtur capitis vel ex eo iebriantur auxiliū p̄ſtat l; vētrē inflūet. Uinū groſſum ⁊ dulce ⁊ nouū interiorē hn̄tibꝰ opillationē vel groſſitudinē nociuū eſt: ſ; volētibꝰ īpinguari eſt ꝯueniens. Uinū etiā ſtomacū ⁊ epar calefacit inflationē quoq; diſſoluit cibū digerit atq; vrinā prouocat ⁊ ventrē ſoluit ⁊ ꝓpter h̄ animā letificat ⁊ gaudere facit: hoc aūt poſtremū bonitatis vini modū nondū inuenimus aliquid ꝙ vicem vini ſupplcat.

Xiloaloes melior eſt q exportatur de medio regionis indie ca. ⁊ ſic. in ſecūdo eiꝰ maſticatio facit odorē oris bonū: confortat ſenſum ⁊ cerebꝝ ⁊ cor ⁊ letificat ipſum ⁊ ſtomacū ⁊ epar ſi bibatur. ʒ. j. S. remouet hūiditatē putrefactā i ſtō confert diſinterie melācolice.

Zedoaria eſt portiones ſimiles ari. reſiſtit napello et eſt tyriacha venenoꝝ oīu; et napelli et aliorum.

Ziziberiſ ca. eſt in fine tertij ſic. in ſecūdo: et eſt in ipſo humiditas ſupflua augmētum efficit in memoriam abſtergit humiditatē gutturis et capitis digerit et conuenit frigiditati epatis et ſtomaci et exiccat humiditatē ſtomaci generatā ex fructibꝰ nutritū et nō nutritum ſeu cōfectū coytū excitat. ſtringit ventrē factū ex malicia digeſtionis. zurūbet herba eſt ſimilis piretro ca. et ſic. in tertio reſoluit ventoſitates et cor letificat vomitū retinet ſtringit naturā et ꝯfert vētoſitatibus matricum: zinziberis caninū ē vt piper aq̄ ca. i ſecūdo ſic. in primo recēs cōtritū cū ſemine ſuo abſtergit veſtigia q̄ ſunt in facie. et pānū et lentigines. et reſoluit apata antiqua. ſi ex eo emplm̄. zininar eſt viride eris eſt artificiale et mierale ē fortius et meliꝰ ca. eſt et ſic. in quarto abſterſiuū corroſiuū carnis cōſolidat cum ceroto. ſi ſumatur cū ſale armōiaco et aceto et alumine. et cū teritur et inſufflatur in naribꝰ et impleťur os aqua vt non ꝑueniat ad guttur ꝓhibet fetorem narium et vlcera mala in ipſis. groſſitudinē palpebrarum ꝓhibet et coꝝ inflationē ⁊ abſtergit oculū. zinzania naſcitur in frumēto et iebriat vel ſtupefacit: bonā eſt que eſt leuis ponderis: ſed frangibilis ſed que eſt viſcoſa cū maſticatur. zucharū ca. eſt i primo ⁊ hu. lenit pectꝰ ⁊ remouet ipſius aſperitatem bonū eſt ſtō in quo colera nō generatur ledit ipſum qm̄ ad colerā conuertitur ⁊ ſitim facit ſoluit ⁊ ꝓprie illud ꝙ ſup arundinē inuenitur vt ſal. zucharꝫ haluſar eſt māna cadēs. ⁊ ē vt fruſtra ſalis abſtergit cū ponticitate ⁊ acuit viſum. confert pulmoni ⁊ hydropiſi ⁊ nō facit ſitim ꝓpter paruam dulcedinem que eſt in ipō. ⁊ ē bonum ſtō ⁊ epati.

Yreos eſt radix lilij celeſtis eſt ca. et ſic. in tertio apitiua digeſtiua eſt: facit naſci carnē i fiſtulis et vlceribꝰ ſordidis eius oleū reſoluit laſſitudinē et confert cōtrit ōi lacertoꝝ et ſedat dolorē lateris et pleureſim ꝯfert tuſſi ab humiditate groſſa et peripleumonie et difficultati anhelitus ſedat dolorē epatis et ſplenis frigidoꝝ: apit orificia venaꝝ et emoroydaꝝ et remouet dolorē pungitiuū et aufert gomorea et polutionē et menſtrua ꝓuocat cū vino. Ypericon ca. eſt et ſic. in ſecūdo ꝯfert apatibꝰ fri. et dolori anche et decoctum cum vino ſi bibat̄. xl. diebus continue ſanat ſciaticā ꝓuocat vrinā et menſtrua. Yſopus hu. ca. eſt in tertio hu. in primo confert frigiditati epatis linita et bibita reſoluit durities que ſunt in partibus veſice et matricis et cōfer. frigiditati renū. Yſopus ſic. ca. eſt et ſic. in tertio confert pectori et pulmōi et diſinterie et tuſſi antique emplm̄ factum ex ea cum ficubus et baurac confert ſpleni. et infuſio eius habita confert ydropiſi ſoluēdo educit flegma ⁊ aſcarides ⁊ vmes ⁊ qñ miſcet̄ cū cordumeni et yreos ꝯfortat̄ eiꝰ ſolutō.

Explicit opus magiſtri Gulielmi placentini de ſaliceto i ſcientia medicinali pratice quod ſumma curatiōis ⁊ conſeruationis appellatur.

Incipit cyrugia eiuſdem magiſtri Gulielmi de ſaliceto placentini.

Propoſitū ē tibi Bonc edere librum de operatione manuali: vt ſatiſfatō rn̄deat petitioni ſociorum ⁊ tui. Scias ꝙ rectificatio huius artꝭ nō fit ꝓprie niſi per vſum ⁊ operationem: nam rectificatio oīs artis pendentis ab opatione non rectificatur niſi hac via ⁊ modo ⁊ ꝓpter hoc rectū eſt in hac doctrina procedere ſecundū ea que mihi per viſum ⁊ opationes longo tēpore manifeſta fuerunt. ⁊ per exempla vt plurimū currere in ſermonibꝰ in quibꝰ ꝓprijs manibus laboraui. Diuidā igitur hoc opꝰ in quiq; ptes ⁊ ꝑponā vnicuiq; parti ꝓpria capitula vt ꝙ inquirit̄ poſſit faciliꝰ inueniri. Sed anq̄ accedā ad principalē ꝓpoſitū faciā vnū capitulū in quo ponā diffinitionē cyrugie ⁊ determinabo de amonitiōibꝰ neceſſarijs ⁊ vtilibꝰ opatoribꝰ aſtantibꝰ ⁊ īfirmis vt finis nr̄e īṫentionis melior ⁊ nobilior habeatur. Ut aūt hoc decentiꝰ complere valeam ⁊ tue petitiōi poſſim ſatiſfacere cū effectu diuinā imploro gratiam inceſſanter. Primus tractatꝰ erit de egritudinibꝰ que ſunt in manifeſto corporis a capite vſq; ad pedes ab intrinſeca cā. Secundus de oībus vulneribꝰ ⁊ contuſſionibus que fiunt in omnibus mēbris a capite vſq; ad pedes. Tertius erit de algebra. i. reſtauratione conuenienti circa fracturam ⁊ diſlocationem. Quartus de anathomia in communi ⁊ de formis membroꝝ ⁊ figuris que remanende ſunt in inciſione ⁊ cauterizatione. Quintus de cauterijs ſecundum ꝙ in membris poſſunt fieri. ⁊ de formis inſtrumentorum: ⁊ de medicinis neceſſarijs ad hanc artē ⁊ vtilibus penes vnaꝫ quanq; operationem.

Capitulū primū de diffinitiōe cyrugie ⁊ amonitiōibꝰ neceſſarijs ⁊ vtilibus operatoribꝰ aſtātibus ⁊ īfirmis

Cyrugia eſt ſcientia docens modū ꝛ qualitatem opandi in carne neruo ꝛ oſſe hominis manib⁹. Non credat aliqs ꝙ opatio particlaris ꝛ ppria que fit cū manu particula ſit cyrugia cū cyrugia ſit vna pticulariū ſcientiarum que nō habet eſſe niſi in aīa ꝛ de re finita ꝛ determinata ꝛ icorruptibili. opatio vero particularis i particulari pēdet ex infinito ꝛ ōterminato ꝛ corruptibili. ꝛ ſic opeatio particularis nō eſt cyrugia q̄ ē vna pticularis ſciē tiarum contentaꝝ ſub medicina. Sed bene depēdet operatio particularis ex cyrugia q̄ eſt ſciētia ſicut particulare ab vniuerſali. Aliter eni nō ſciretur mod⁹ operandi per rationē niſi opatio particularis pēderet ex vniuerſali operatiōe que eſt in aīa acquiſita per ſcientiam ꝛ ſic apparet ꝛ eſt verꝰ ꝙ aliqs pōt habere ſciētiā iſtam. ꝛ ſi nāq̄ꝫ operatus fuerit ꝯfirmatur tn̄ hui⁹ ſcientia cū alijs q̄ pendet ab opatione p vſum ꝛ opationeꝫ particularem in particulari. Et ppter hoc multi ſunt operatores hui⁹ artis q irrationabiliter ꝛ ſine cauſa i vno caſualiter opantur tanq̄ꝫ hoīes ignorantes. ꝛ q nō didicerūt eoꝝ operatiōes a ſciētibus ſꝫ ab ignorātib⁹ qui in form. s mēbroꝝ figuris ꝛ diſpoſitiōib⁹ ꝛ cauſis infirmitatum nullo modo ſe exercuerūt: neqꝫ extra rē ſenſibilē corruptibilē ꝛ particularem poſſunt aliquid apprehendere vel determinare ꝛ ſic finiunt vitā ſuā in vanū ppter ignorantiā de pncipijs neceſſarijs ad hanc artem. Verꝰ eſt ꝙ dr̄ ꝙ ille ē melior medicorū q melius nouit adaptare: vel cōtrahere ꝙ docetur i vniuerſali ad particularē ꝙ medicaſ. non tn̄ ſeqtur hoc ꝙ ſcientia cōſter de particulari ꝛ vſu cōfirmationē recipiat oīs ſciētia operatiua. Operantib⁹ aūt ſm artē ꝛ ſciētiā tria ſunt neceſſaria. primū ꝙ ipe cyrugic⁹ totaliter ſe debet pbere iſirmo in inueſtigatione ꝯpoſitiōis ꝛ ꝯplexionis mēbri leſi ꝛ eē infirmitatis. Aliter enim deluditur hec ſcientia. ꝛ finē cyrugic⁹ per opationem ſuam nō ſequiſ laudabilē. debet iterꝝ opator acquieſcere voluntatib⁹ infirmoꝝ ex quib⁹ nō peruenit detrimentū in ſuis operationib⁹ ꝛ blādiciijs ꝛ verbis delectabilib⁹ ꝛ ſuauib⁹ infirmū ꝯfortare ꝛ ei in oī cāu ſalutem pmittere: etiā ſi ipe reſtaurator de infirmitate erit deſperatus. Nā ex narratione tali acquiret aīa infirmi diſpōnē nobilē cū qua natura vigoratur contra infirmitatem ꝛ ꝯfortatur ita ꝙ ex ipa natura procedit operatio que eſt fortior q̄ꝫ ſit opatio medici cū inſtrumentis ꝛ medicinis. Cū amicis vō infirmi put ſibi videtur de cōditiōe infirmitatis loqtur ne ex ignorantia bone narrationis ꝛ veri iter amicos ad ſcādalū pmoueatur. ꝛ ne amici de eo malā habeāt pſumptionem. ꝛ vt nō poſſit dici vt cā mortis ſit ei⁹ qui moriſ: ſed ſit cauſa ſalutis ei⁹ qui ſaluatur. Nec eſt ꝯueniēs vt medicus ſermonē occultū habeat cū mlīere dom⁹ ancille alteri⁹ generis fuerint niſi ſermo fuerit p vtilitate operationis pſentis ſeu future. nō decet ihoneſte loqui cū eis: neqꝫ reuoluere oculos cōtra ipas ꝛ mari me corā infirmo: nā ex h naſcitur ꝯceptio opationis ꝛ fides infirmi p prauā imaginationē debilitaſ ꝛ minuitur cū hec opatio virtutis naturalis cū medicīa vtili ꝛ directa ꝛ conuertiſ opus medici in errores: nam virtus curat infirmitates. medicus vero nō. Omniū vero natura operatrix medicus vero miniſter. Non cōmittat ſapiens furtū nꝫ ſeminet diſcordiā iter infirmi familiares nec tribuat eis cōſiliū nō petituꝫ. nec vtatur pro poſſe cū habentib⁹ hec vitia nec alia q̄ hominibus diſplicere ſolēt. non ripetur etiā cū illis de domo. nam oīa hec corrūpunt bonam opationem ꝛ medicum vilipendūt: non delecteſ in familiaritate laycorꝫ. layci eni ſemp medicis detrahere ꝯſueuerunt nimia enim familiaritas ꝯtempꝰ parit ꝛ ēt p nimiā familiaritatē non ſic audacter ꝛ ſecure petitur remuneratio operationis. Et ſcias ꝙ bona remuneratio ꝛ ſalariū optimū auctorizabilē medicum reddūt. ꝛ confortatur fides infirmi ſup eū. et ſi multe fuerit ignorantie ita ꝙ infirmus credit vt melius alijs poſſit et debeat procedere in cura ſua: nam oīa illa ſi decēter a medico cōſeruata fuerit debilē eleuāt ꝛ eleuatum cōtraria deprimūt ad pfundū. obſeruet medic⁹ legē hominū inter quos vixerit ꝛ vſus eoꝝ cū eis pcuret et pauperes pro poſſe realiter ꝛ perſonalr viſitet put decet. Iſta eni famā ei⁹ multiplicāt in cōi ꝛ diuina potentia per hec infudit ſuā gratiā in eodē. ꝛ opatio medici in his quib⁹ receperit pciū aut pmiū de labore nobilior ꝛ ſalubior demōſtratur. ſm eſt ꝙ nō decet iſirmū ſermonib⁹ medico contradicere nec cū operationib⁹ obuiare. reddit eni infirm⁹ reſtauratorē ſuſpectū debilē ꝛ non ſciētem. ꝛ timore nimio mēbra medici tremula ꝛ in mēte ſua dubitat de oi re: ꝛ fit ei opatio iperfecta ꝛ curatio ei⁹ vertitur in errorē. ꝛ per viā iſtā curabilis egritudo ad icurabilē tpe pmouetur. Eſt igiſ ꝯueniens vt infirm⁹ narrationib⁹ reſtauratoris. ꝛ ei⁹ operationibus acqeſcat poſtq̄ꝫ eū pelegit in ſue infirmitatis curatione: nā ſequitur per hec opatio nobilior ꝛ finis curationis vtilior p vtroqꝫ. Tertiū eſt vt aſtātes ſint beniuoli grati infirmo: ꝛ medio obediētes in oib⁹ que ad curationē pertinere videntur: nec ꝯuenit eis oia q̄ amico audiuerūt eidē narrare. niſi grata ꝛ vtilia fuerint pro infirmo nō rixentur ad inuicē: nec cū infirmo pruentur ſuſurratione p hec eni reddūt infirmū ſuſpectum eoꝝ narratiōe oculta. ꝛ inde naſcitur timor vel dubitatio ſupra ſeipſum ꝛ fit egritudo negocij ꝛ opatio bona medici pro minimo vel nihilo reputaſ. Extrinſeca autem remanent ſecundum naturaꝫ infirmitatis in arbitrio medici ordinare.

Capitulum primum de aqua congregata in capitib⁹ puerorum nouiter natorum.
Capitulum ſecundum de cruſta vel ſcabie in capite ꝛ fronte puerorum q lactanſ ꝛ dr̄ lacticiniꝫ a laycis.
Capitulum tertium de alopicia vl' tinea humida vl' ſicca ꝛ pediculis.
Caplm quartum de furfuribus ꝛ ſciſſuris in capite.
Capitulum quintum de apoſtemate ſanioſo in capite vel fronte ꝛ dicitur ruptura.
Capitulum ſextum de apoſtemate non ſanioſo in capite ꝛ vocatur durities vel ficus aut nodus.
Caplm ſeptimū de obtalmia ca. vl' fri. ꝛ de ordeolo.
Capitulum octauum de nodo in palpebris.
Capitulum nonū de ſebel ꝛ vngula ꝛ albedine ꝛ eminentia in oculo propter rupturam cornee.
Capitulum decimum de panno generato ex deſcenſu aque ad oculum ꝛ vocatur catarracta.
Capitulum. xj. de lachrymis ꝛ inuerſatione palpebrarum cum ſcabie ꝛ rubedine.
Capitulum. xij. de pilis inuerſatis.
Capitulum. xiij. de fiſtula lachrymali.
Capitulum. xiiij. de apoſtemate calido vel frigido ſanioſo in aure vel circa aurem.
Capitulum. xv. de opilatione facta in aure propter cerumen vel aliam rem ꝛ de ſurditate.
Caplm. xvj. de vermibus in carne natis in aure.
Cap. xvij. d polipo i naſo ꝛ eminētijs ꝛ carne ſupflua
Capitulum. xviij. de puſtulis rubeis ꝛ albis ꝛ liuidis ꝛ de inflatiōe vl' rubea i tota facie vl' circa naſum.
Capitulum. xviiij. de ſciſſuris labiorum ꝛ nodo.
Capitulū. xx. de ranula ꝛ apoſtemate ſub lingua ꝛ corroſione gingiuarum ꝛ dentibus motis ꝛ dolore.
Capitulum. xxj. de apoſtemate radicis lingue. ꝛ inciſione vulue ꝛ poteſt vocari ſpecies ſquinantie.
Caplm. xxij. de apoſtemate ſanioſo in collo ꝛ gula.
Capitulum. xxiij. de ſcrofulis in collo ꝛ gula.
Capitulum. xxiiij. de hernia gutturis vel groſſo ꝛ carnoſitate in gula ꝛ collo ꝛ vocatur a laycis cum fuerit in collo nata vel dae.
Capitulum. xxv. de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo ſub aſellis ꝛ vocatur bubo.

Capitulum.xxvj.de ſcrofulis ꝛ duritie ꝛ carnoſitate ꝛ nodis ſub aſellis.
Capitulum.xxvij.de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo in adiutorio ꝛ humeris.
Capitulū.xxviij.de apoſtemtae calido ꝛ frigido ꝛ ſanioſo ꝛ de nodoſitate ꝛ duritie in nodo cubiti.
Capitulum.xxviiij.de nodo in raſeta manus vel iūctura vbi manus cum brachio.
Capitulum.xxx.de omni infiltratione ꝛ nodatione et ſcliroſi fiunt in raſeta manus ꝛ nodis digiti ex quibꝰ fiſtula apoſtematis ledit eos.
Cap.xxxj.de apāte calido in digitis ꝛ dicit̄ panaritiū.
Capitulū.xxxij.de feditate vnguium ꝛ piritis ꝛ maculis albis digitorum.
Capitulum.xxxiij.de apoſtemate calido vel frigido ſanioſo in mammillis.
Ca.xxxiiij.de ſcrofulis ꝛ duritie ī cācro ꝛ ī māmillis.
Capitulum.xxxv.de lacte coagulato in māmillis ꝛ dolore propter lac ꝛ de ſupfluitate piloſa vel in modum pili congregata ibidem.
Cap.xxxvj.de apāte calido vel fri.ſanioſo in coſtis.
Capitulū.xxxvij.de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo ꝛ duritie in ore ſtomaci.
Capitulū.xxxviij.de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo ꝛ de eminencia ſuper vmbilicum.
Capitulum.xxxviiij.de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo ꝛ duritie manifeſta ſuper epar.
Capitulum.lx.de apoſtemate calido ꝛ frigido ſanioſo ꝛ duritie ſuper ſplenem.
Capitulum.xlj.de apoſtemate calido ꝛ frigido ꝛ ſanioſo in poſteriori parte a collo vſq; ad caudam.
Caplꝫ.xlij.de apāte calido ꝛ frig.ſanioſo in inguibus.
Capitulum.xliij.de ſcrofulis ꝛ duritie in inguine.
Capitulum.xliiij.de ruptura mirach ventris ꝛ eminentia in inguine ꝛ caſtratione.
Cap.xlv.d̄ ficis ꝯdilomatibꝰ ꝛ emoroydis ī ano ꝛ vlua
Cap.xlvj.de apāte calido ꝛ fri.ſanioſo ꝛ fiſtula in ano.
Caplꝫ.xlvij.de extractione lapidis de veſica.
Capitulum.xlviij.de puſtulis albis vt miliū ꝛ rubeis ꝛ ſciſſuris ꝛ corruptionibus que fiunt in virga ꝛ circa ꝑputium ꝓpter coytū cū meretrice vl̄ alia cauſa
Cap.xlviiij.de apāte calido ꝛ fri.ſanioſo ꝛ nodo ī vga.
Capitulū.l.de apoſt̄ate calido ꝛ fri.ſanioſo teſticlor̄.
Cap.lj.de hernia vētoſa ꝛ aquoſa ꝛ carnoſa in teſticul̄.
Cap.lij.de apāte ca. ꝛ fri.ſanioſo ꝛ nodo ī coxa ꝛ genu.
Cap.liij.de cruſtis ꝛ cācrenis ī crurib̄ꝰ ex flegmate ſl̄o.
Capitulū.liiij.de vena que appellatur vitis ꝛ varicibus que in cruribus fiunt.
Capitulum.lv.de apoſtemate vel muga ꝛ fiſſura que fiunt in calcaneo in hyeme propter frigus.
Capitulum.lvj.de puritie ꝛ calo ꝛ nodoſitate ꝛ porris qui fiunt ī digitis pedū ex quacunq; cauſa.
Capitulū.lvij.de fiſtl̄a ſꝫ ꝙ pōt fieri ī quolibet mēbro
Capitulum.lviij.de cancro ꝛ mortificatione ſeu corruptione vel herpete eſtiomeno in membris quibus fit.
Capitulūꝫ.lviiij.de carbunculo ꝛ antrace ſecundum ꝙ poſſunt fieri in qualibet parte corporis.
Capitulum.lx.de viriditate ꝛ nigredie in quolibet mēbro confingente ex percuſſione.
Capitulum.lxj.de ꝯbuſtionibꝰ ignis ꝛ aq̄ calide ꝛ olei.
Capitulum.lxij.de ſudationibus q̄ fiunt in omnibꝰ mēbris tēpore maximi caloris ꝛ maxie cū hō ſe fatigat.
Cap.lxiij.de formica vel ipetigine miliari ꝛ igne pſico.
Cap.lxiiij.de morphea alba rubea ꝛ nigra ꝛ albaras.
Capitulum.lxv.de ſcabie ꝛ pruritu in toto corpore.
Capitulūꝫ.lxvj.de ſectione ſuper vermes generatos ſub cute ꝛ vocatur egritudo bouina.
Capitulum.lxvij.de ſectione ſuper ventoſitatem ꝛ fumū deambulāte de mēbro ī mēbꝝ cū maxio dolore.

Capitulum primum de aqua congregata in capitibꝰ puerorum nouiter natorum.

g

Generale documentū est ꝙ quatuor ſūt neceſſaria quare aliquod membrum patit̄ īfirmitatē aliq; ab intrinſeca cauſa. Apa videlicet vel aliud primū ē pſentia māe vel humoris in corpore hois q nō eſt ꝯueniēs vt ꝯuertat̄ ī nutrimentū mēbror̄ aut ꝓpter multitudinē eius: aut ꝓp eius malitiā. Et cū aliqđ iſtor̄ vitior̄ vel ambo reperiunt̄ in hūore vel hūoribꝰ nō ꝓbantur eſſe de naturis membror̄. Et cū hūores nō ꝓbantur eē ꝯuenientes ad mēbra nō eſt poſſibile vt nutriāt mēbꝝ niſi rectificentur a natura q aliqn̄ rctificant̄ ſi in breui ꝛ debili vitio. ipſi humores fuerit viciati. Et ſm cū h̄ eſt fortitudo mēbri ipelētis. Et tertiū debilitas mēbri ī quo fit infirmitas. Et quartū ꝯuenientia viaruꝫ ad trāſitū hūor̄ de vno mēbro ad aliud. Et volo te notare hoc generaliter oībꝰ infirmitatibꝰ venientibꝰ ab itrinſeca cā vitio hūor̄ qꝛ de eo in aliquo calido vniꝰ per ſe ꝑtis amplꝰ nō faciam mētionē: hec aūt infirmitas nō fit neq; incipit niſi puer vel puella ī ventre mulieris vel cū eſt nouiter natus ꝛ fit ex hūiditate mēſtruali aquoſa quaꝫ natura mulieris ꝛ pueri nō potuit rectificare: ſꝫ potuit ipſaꝫ reducere ī capite ꝛ ad ipſꝫ expellere cū cauſis narratis ſuperius ꝓp capacitatē magnam capitis ī ꝯparatiōe ad alia mēbra extrinſeca: ꝛ ꝓpter eius inclinationeꝫ ſup genua: ꝛ ſitu quo puer ſituat̄ ī matrice qui talis eſt. Continuatur eni matrici ꝛ renibꝰ ꝛ trahit ex venis matricis ꝛ epate mulieris ſanguine ꝑ nutrimēto mediante vmblico ad eiꝰ epar ꝓp melioreꝫ habilitatē trahendi venter infantis et eiꝰ ꝑs anterior locat̄ circa renes mulieris ꝛ tenet manꝰ clauſas ſup genua et capite inclinato ſup manꝰ. locātur manꝰ in ꝯcauitatibꝰ oculor̄ pueri et tenet naſum intra duas manus appet igit̄ de inclinatione capitis in vētre iſto mō hec aquoſitas ſicre laxat iūcturas capitis ꝙ exit carneū et ponit ſe inter carneū et cutē exteriorē et ſignū eſt ꝙ medicus ex tactu ſuo nō ſeqtur os capitis. Et qñq; pōit ſe intra carneū et ſipach cerebri vel durā mrēꝫ. Et ſignū eſt ꝙ medicus viā iſtaꝫ ex tactu ꝯſequitur os capitis. ſed hec eſt difficilis curationis ꝛ ē magis periculoſa q̄ prima h̄ egritudo ſolū ex vſu eſt facilis cognitionis.

Cura eius ſm antiquos ē qꝛ quidā volūt remouere iſtā cū inciſione lineali in parte anteriori facta in loco q dicitur fons vbi oſſa in aliquo puero nō continuantur niſi poſt lōgū tēpus. Et alij cū inciſione triangulata ꝛ alij cū inciſiōe ſm crucē. Et qdā alij volunt extrahere iſtā aquā cū inciſionibꝰ eidē factis ī loco decliuiori vel pte poſteriori dūmodo aq̄ poſſit ex illo exire loco ꝛ in hoc ꝯueniūt oēs ne iſta aq̄ hora inciſionis tota extrahat̄: ſed paulati ꝛ diurne. Et h̄ ſm viaꝫ iſtā optimū ē: ſed ego meo tēpore nō vidi aliquē curari ꝑ viā iſtā q euaderet nec credo ꝑ viaꝫ iſtā euadere poſſe. Cū aūt hec infirmitas nō appareat niſi in his q naſcuntur cū ea vel q nati ſunt infra.vij.dies. nō videtur ꝓp debilitatē ipſor̄ īfantiū vti talibꝰ inciſionibꝰ. Ego āt vidi quēdā ī quodā hoſpitio cremōe quē nā rectificauit ꝑ ſe ſm lōgitudinē tēporis vt vixit puer ille lōgo tēpore pꝰ hec ſumpſi ex illa oꝑatione nature mōꝫ curatiōis ꝑ me cū exſiccātibꝰ paulatī ꝛ cū venit ad manus meas filiā cuiuſdā mei amici. ꝛ tractaui eā mō curatiōis pº ꝓceſſi ī cura illiꝰ hac via oī die icipiebā inungere caput eiꝰ totalit̄ cū oleo camōille ꝛ ſulfur̄ facta hac ꝓportiōe. ℞.olī camōille.℥.iiij.ſurfuris.℥.j.miſceātur ſil̄ de h̄ calido actu bis in die faciebā fieri vnctionē ponebā lanā calidā ſup caput eiꝰ vel pannū de lana calidā. ꝛ ſic ꝯtinuādo ꝑ mēſeꝫ ꝛ plus natura ꝯfortata fuit ſup īfirmitatē: ꝛ incepit manifeſte exſiccare d̄ humiditate illa. Et qꝛ mihi apparuit ꝙ illa hūiditas erat intra craneū ꝛ cutī exteriorē potui ſecuriꝰ ꝓcedere cū re fortiori. Et ēt qꝛ mēbra hec iā erāt firmata quodāmodo: ꝛ qꝛ hec ſpēs ē minoris timoris q̄ alia volui ꝛ feci pꝰ hoc quoddā cauteriū: pūtale ī pte anteriori intra locū q d̄r fons ꝛ frōtē ꝛ ipreſſi cauteriū vſq; ad

aquam ⁊ ſic aqua cepit paulatim emanere. poſt aliud temp⁹ feci alia duo cauteria ex pte poſteriori ex quib⁹ ſimiliter emanabat aq̄ ad meā volūtatē ⁊ ſic cū iſtis trib⁹ cauterijs ꝺ oleo ſupradicto ɔtinuaui p tp̄us quouſq3 aq̄ illa tota exſiccata ē pfecte ⁊ puella infra mediū annū ſanitati fuit reducta. Sȝ ex cauterijs aquā non permittebā exire niſi ſtillādo ⁊ claudebā eā ɔtentis pfecte oī die decēter ⁊ ligabā ligatiōe ɔuenīēti caput ei⁹ totū. In ea aūt in qua aq̄ claudiꝭ intra carneū ⁊ durā matrē ꝓcedere debes cū eiſdē reb⁹ eodē mō timēdo ſemꝑ debilitare vītutis ⁊ de īpreſſiōe cauterij propter approximationē aq̄ ad cerebꝝ: nā in hac ſpē infirmitatis timoroſius ⁊ ſbtili⁹ ꝓcedēdū ē q: vt plrimū nō curaꝭ nȝ curari pōt infirmitas talis q̄ fit ex tali cauſa.

Capitulū ſecundū de cruſta vel ſcabie ī capite puerorum ⁊ fronte qui lactantur ⁊ dicitꝭ lactuciū a laycis.

b **Ec egritudo** nō naſciꝭ niſi ī pueris cū lactanꝭ ⁊ vocatur cruſta ⁊ fit eis in fronte ⁊ capite ⁊ multotiēs diffunditur ad alia mēbra. Naſcitur iſta egritudo in pueris ꝓpter acuitatē lactis inducētis ſalſedinē in nutrimento pueri: vel in materia q̄ debebat ī nutrimētū ɔuerti. Materia aūt in qua fit īpreſſio vl̄ imutatio hec humida eſt ⁊ viſcoſa ⁊ ſignū ꝙ acuitas lactis cū tali materia eſt cauſa hui⁹ infirmitatis ē aſperitas repta ī cruſta cū tenacitate cruſte: nā aſperitas cruſte ſignificat ſupaduſtionem ⁊ tenacitas ⁊ in herentia ſupcruſcoſitatem.

Cura eius eſt vt vngatur loc⁹ oī die cū oleo de camomilla calido. Et nutrix abſtineat a carnibus ſalſis ⁊ a caſeo ⁊ acutis vȝ ab alleis ⁊ ſinapi ⁊ porris ⁊ ſimilibus. ⁊ bibat vinū multū limphatū. Balneetur in aqua decoctiōis floris camomilie ⁊ roſarꝫ ⁊ ſeminis fenugreci ſm̄ viā iſtā mltos moderno tpe liberaui ſine aliquo periculo ⁊ timore.

Capitulum tertium de tinea vel alopitia humida vl̄ ſicca ⁊ pediculis.

t **Inea** eſt defedatio capitis cutis ex cruſtis ſine humido fluente ⁊ humido currente cum caſu capillorꝫ diminutiōe. Illa autē que eſt cū cruſtis ſine humiditate fluēte fit ex materia aduſta corrupta que ſua malitia ⁊ aduſtiōe corrūpit ⁊ corrodit cuti ⁊ radices capillorꝫ ⁊ ſic cadūt. Cognitio illius ſi habeaꝭ per viſum: q2 in eo apparēt cruſte crocee vel nigre vel viridis q̄ nō emittūt aliquid humidi aut emittūt parꝫ humidi ſubtilis in modū veneni: et ī ea capilli deficiūt. Eſt ⁊ alia cū cruſtis humidis ī quibus apparet aliqua albedo vel ciereitas. ⁊ ab eis emanat humidū cinericiū ⁊ viſcoſū: ⁊ cū hac capilli deficiunt in vtraq3 aliq̄n multiplicātur pediculi: ⁊ maxime pueritia ⁊ adoloſcentia q ex putredine male materie ibi contente generantur.

Cura ſicce ē vt primo oēs capilli radātur ſȝ ꝙ melius ⁊ ſubtilius poſſint radi ⁊ p⁹ raſurā caput cū oleo de nucib⁹ vel amigdalis vel camomilla ⁊ oleo violato mixtis ⁊ calidis actu vſq3 ad dies tres vngaꝭ. Quarta dies ſcalpellētur tota cutis ꝓfunde vt fluat ſanguinis multitudo ⁊ eadē hora p⁹ exitū ſanguinis laueꝭ caput cū aq̄ decoctionis floris camōille vel fumiterre. ꝙ meli⁹ eſt. ⁊ p⁹ ablutionē iſtā īcōtinēti fricetur cutis capitis tota cū alumine fecis vini diſſoluto cū aq̄ ſupradicta fricatiōe forti cū cepis vel alleis. ⁊ poſt iſtā fricationē iterꝫ abluaꝭ cū aq̄ ſupdicta: ⁊ poſt ablutionē ſicceꝭ caput cū pāno lineo albo ⁊ vngaꝭ tota cutis cū oleis ſupradictis vſq3 ad dies tres tātum bis in die. Quarta vō die ɔſidera cuti ſi tibi videꝭ mūda vel nō. Si autē nō fuerit mūda redeas ad fricationem ⁊ ad lauationē cū aqua clara fumiterre vl̄ camomille: ⁊ ad fricationē fortē cū alumine ſine ſcarpellatione aliqua. Nā ſcarpellatio nō debet fieri niſi ſemel ⁊ poſt fricationē ablue ⁊ inunge. ⁊ ſic de quarto ī quartum fieri dȝ quouſq3 mūdata ſit cutis. ꝙ cognoſcitur ꝑ remotionem putredinis ⁊ fetoris ⁊ ꝑ claritatē cutis ⁊ carnis ⁊ ei⁹ equalitatē. ⁊ cū cutis mūda fuerit vngaꝭ totum caput ſemel in die cū vngento ꝙ ſic fit donec ſanitati perfecte fuerit reſtitutus ⁊ capilli ei⁹ fuerit multiplicati. Re. cineris capillorū humanorꝫ. ʒ. ij. vl̄. ſ. fecis olei ſeminis lini. ʒ. iiij. mellis diſpumati. ... ij myrrhe. ʒ. j. ſ. pluerizenꝭ myrrha ⁊ miſceātur omnia ſimul. hoc enim vngentum cutim firmat ⁊ conſolidat ⁊ capillos multiplicat niſi cutis fuerit caloſa: nam ī cuti caloſa per ingenium medicabile non naſcitur pilus. Si autem patiens eſſet. xvj. annorum vel plurium dentur ei pilulle que ſic fiunt ſero ⁊ non cenet. Re. elebori nigri. ʒ. j. ſene. epithimi. an̄. ʒ. ſ. agarici. ʒ. j. ſ. maſticis. ʒ. j. aloes. ʒ. iiij. fiant pilulle cū ſucco apij ad modum ciceris magni. Doſis eſt. ʒ. j. ⁊ debēt dari in principio ante ſcarpellationē. nā purgāt materiā aduſtā ex oī mēbro. Eodē mō ꝓcedendū eſt in humida preter ꝙ in vnctione que fit cum oleis ſit in illa cum oleo ꝺ nucibus tātum vel oleo de amigdalis tantū ſine alia mixtione ⁊ fricatione cū alumine in illa nō fit cū alumine diſſolto in aqua ſupradicta. ſȝ diſſoluto in aceto forti. Et pilulle humide tinee ſic fiunt. Re. agarici pilulle quoloquintide maſticis an̄. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. fiāt pilulle cū ſucco porri. Doſ ē. ʒ. j. Et per iſtū mōȝ mltos curauimus de ſicca ⁊ humida. Vngentū probatum ad pediculos capitis: fiat abraſio capillorꝫ ⁊ vngatur per tres dies de vngēto ꝙ ſic fit. Re. ʒ. ſ. myrrhe aloes. ʒ. j. agarici. ʒ. ij. olei ꝺ amigdalis amaris. ʒ. iij. pulverizenꝭ ⁊ miſceantur ſimilia valet ſine abraſiōe cē ſed non ſic comode poteſt fieri.

Caplm. quartū de furfuribus ⁊ ſciſſuris in capite.

f **Urfures** ſunt ſuperfluitates generate ī cute capitis ⁊ fiūt propter dominium ſiccitatis in materia ⁊ ſuper locū. Vū ſepantur q̄dā ptes a quibuſdā ⁊ fiūt furfures ⁊ ſciſſure.

Signum huius eſt fricare locum ⁊ apiunꭇ ſciſſure ⁊ furfures cadunt.

Cura eius eſt vt locus fricetur omni die cum puluere vitri qui ſic fit. Re. vitri. ʒ. vj. teranꭇ vltima contritione ⁊ cribelentur. cū peria ⁊ miſceanꭇ cum. ʒ. vi. farine lupinorū ⁊ cū illo puluere ⁊ cū aq̄ decoctionis fumiterre vel aq̄ decoctionis camōile fiat fricatio ſupradicta. Si aūt coquātur per hec ponātur ventoſe ſub mento ⁊ ſup ſpatulas ⁊ fiat poſt extractionem ſanguinis fricatio cū alumine fecis diſſoluto ī aq̄ ſupradicta vel alleis ⁊ cepis poſtea redeas ad fricationem pulueris de vitro cū aq̄ decoctionis ſupradicte ⁊ ſi eſſet ī etate. xvj. annorꝫ, denꭇ pille que ſic fiunt. Re. elebori nigri. ʒ. i. ſene epithimi. an̄. ʒ. ſ. agarici. ʒ. i. ſ. maſticis. ʒ. i. aloes. ʒ. iiij. fiant pille cū ſucco apij. Doſ eſt. ʒ. i. Curaui quēdā fratrē predicatorē amicū meum hac via. Intendas hoc generale ꝙ in paſſiōe capitis q̄ requirit abſterſionē cutis abraſio ē vtilis ɔueniēs ⁊ neceſſaria ita ꝙ abſq3 abraſione ſepiſſima curatio nō erit recta. Inunctio facta cū vngento de ceruſa cāphorato poſt fricationes ⁊ mūdificationes in quo ponaꭇ aliqd arſenici ⁊ furfuris multū valet in hoc caſu. ⁊ hꝰ vngentum in antidotario reperictur ⁊ abſtinentia ab acutis eſt ſalſis eſt vtilis multum in hoc caſu.

Capitulum quintum de apoſtemate ſanioſo ī capite vel fronte ⁊ dicitur ruptura.

h **Oc autem** apoſtema nō ſit in capite ſolo ⁊ in pueris pro maiori parte ⁊ fit vt plurimū ex flegmate dulci vel ex flegmate mixto cū ſanguine. Unde aliq̄n apparet ibi veſtigiū colere ⁊ melancolie. Et ſignū hui⁹ ꝙ ita eſt q2 in omni ſanie rupinē apparet viſcoſitas et albedo mixta: cum rubedine et raro cū citrinitate vel nigredine.

Cura eſt vt intendas pro poſſe ad maturationē et digeſtionē et non permittas maturationem vltimare. Nā ſanies ex maturatione vltima acquirit acuitatem et venenoſitatē: et deſtruit lacertū capitis et cutim et diſponit ſic locū ꝙ in fine medie⁹

non cõſequit̃ conſolidationẽ niſi cũ difficultate maria. Maturatiuũ bonũ quo viſus meo tpe in hoc caſu eſt illud qꝫ ſic fit. Re. cepas numero. 3. in pruna coctas et tres vitellos ouoꝝ coctos ſub panis ⁊ duros miſceãtur ⁊ piſtent̃ ſimul ⁊ optie incorporentur ⁊ addaſ cũ eis de axungia porci vel butiri ... ⁊ ponatur hoc ſup apoſtemata. Itẽ. Re. de radicib' maluaviſci cocti in aq̃ ⁊ mũdati ⁊ piſtati optie ... eſt illud totũ qꝫ factũ eſt cũ cepis ⁊ miſceatur ſimul ⁊ de̾ optimũ eſt. Maturato apoſtemate incidatur ſm longitudinẽ videlicet ſcindendo ipm p mediũ vel ſm figuram trianglatã ⁊ nõ ſm crucẽ. Nã hec inciſio ſm crucẽ multũ impendit lacertos capitis facta inciſione ⁊ euacuata ſanie ĩpleatur locus tot' de alumie zucharino trito mixto cũ vino vel cũ vino ⁊ oleo calo mixtis ſimul ⁊ hoc fit generale in oĩ inciſione apoſtematis in principio ⁊ aliis inciſionibus que fiunt a medico ⁊ petiis ⁊ tẽtis ⁊ ſic fit oĩ die vſqꝫ ad tres dies. Et tũc ponatur ſup locũ hoc mũdificatiuũ ⁊ in vulnere. Re. myrrhe. ʒ. j. ſcarcacolle. ʒ. ij. ordei. ʒ. iij. mell' qꝫ ſufficit fcã mũdificatione incarnetur ⁊ facta incarnatiõe ꝯſolidetur. Si aũt eſſet caro putrida q̃ indigeret maiori mũdificatione mundificetur cũ vngento apoſtoloꝝ vel vngento viridi de quib' in fine faciã mẽtionẽ. Puluis icarnatiuus ſic fit. Re. thuris minuti. ʒ. ß. thuri. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. j. puluerizẽtur ⁊ cribẽtur. Puluis cõſolidatiuus. Re. nucis cipreſſi. ʒ. j. mumie. ʒ. ß. pulueris gallaꝝ. ʒ. iij. bo liarmeni. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. puluerizẽtur ⁊ cribẽtur de vngentis incarnatiuis ⁊ ꝯſolidatiuis dicemus in fine.

Capitulum. vj. de apoſtemate non ſanioſo ⁊ vocaẽ burrines vel ficus aut nodus.

b Hoc apoſtema fit ex malitia vt plurimũ ⁊ ex flegmate gypſeo vel ex vtroqꝫ ⁊ eſt duarum figuraꝝ. Una quaꝝ eſt: q: quãqꝫ reperiẽ cũ pede ſubtili vt eſt fic' ⁊ quãqꝫ cũ eq̃litate circa pedem ⁊ partem ſuperiorẽ ⁊ ſignificatio non requiritur in hoc caſu niſi ex viſu ⁊ tactu.

Cura eius qꝫ habet pedẽ in modũ fic' ẽ vt incidaẽ totaliter circa radicẽ ⁊ poſt inciſionẽ cauterizetur radix vſqꝫ ad os ⁊ ponatur ſuper eſcarã butiꝝ ⁊ remota eſcara mũdificetur aliq̃tulũ cũ vngẽto apoſtolorum ⁊ poſt mũdificationẽ incarnetur cũ puluere: ⁊ cum aliquo puluere ꝯſolidetur. in eo aũt qꝫ nõ habet pedẽ ſꝫ eſt equalis figure fiat inciſio ſm triangulũ ⁊ totũ qꝫ eſt intus de malo ⁊ corrupto euelatur p poſſe ⁊ poſtea ipleatur vuln' cũ alumine ⁊ vino mixtis ⁊ tẽtis. ſequenti die mũdificetur cũ vngẽto incarnatiuo de quo in fine faciã mẽtionẽ ⁊ p' mũdificationẽ incarneẽ cũ puluere ⁊ infine conſolidetur cum puluere vt dictum eſt.

Ca. vij. de obthalmia calida ⁊ frigida ⁊ de ordeolo.

o Obthalmia eſt apoſtema in oculo q̃ aliquando ẽ cum rubedine ⁊ lipitudine ⁊ dolore ⁊ lachrymis: ⁊ tũc eſt ex ſanguine vel colera: ⁊ q̃ eſt ex colera ẽ pũctura in modum puncture acus ⁊ quãdo eſt ſine pũctura ⁊ eſt cũ grauedine eſt ex ſanguie ⁊ aliq̃ ſine rubedine ſꝫ eſt cũ inflatiõe alba ⁊ grauedine ⁊ tũc fit ex flegmate. Et aliq̃ cũ fuſcedine ⁊ de multa inflatione: ⁊ fit ex melancolia. Ordeolum eſt apoſtema calidum naſcens in palpebris ⁊ ſemper fit ex humore calido: ⁊ quando fit ex aliis nõ appellatur ordeolum ſed nodus de quo faciemus capitulũ.

Cura in ea que fit ex ſanguine ⁊ colera fiat fleobotomia ex parte aduerſa de vena cephalica poſtea ex eadem ⁊ non bibat vſqꝫ in fine vinum: ⁊ bibat aquam cum vino de granatis vel cum agreſta. Comedat lactucas ⁊ cucurbitas ⁊ portulacas ⁊ ſuccũ farri et hordei: ⁊ micam panis in aq̃ lota ⁊ pullas elixatas aliquando vſqꝫ ad declinationẽ poſt fleobotomiaꝫ fiat hoc electuarium. Re. roſarum rubearum florum camomille ſeminis aneti. añ. ʒ. j. ponantur iſta in aq̃ feruenti ⁊ inſpiſſentur cum farina fenugreci ⁊ farina hordei equaliter ⁊ ponatur hoc calidum ſuper oculũ bis in die: hoc enim remouet ⁊ reſoluit cum maturatione. Si autẽ non curatur per hoc purgetur caput cũ pillulis iſtis. Re. ſcamonee. ʒ. ß. maſtic. ʒ. j. aloes. ʒ. j. fiãt pillule cũ ſucco lactucarum ⁊ aqua roſata. Doſis eſt. ʒ. j. vel purgetur cum pillulis cochiis almanſer. Si autẽ fuerit materia frigida comedat carnes pullorum elixatas. ⁊ aquam ciceris ⁊ carnes edinas ⁊ auium paruarum ⁊ bibat vinum limphatum multum et ſit debile ⁊ de herbis minutis coctis cũ amigdalato ⁊ purgetur cũ pillulis iſtis. Re. elebori nigri. ʒ. j. agarici pulpe coloquintide ſtoracis maſticis añ. ʒ. ij. aloes. ʒ. ß. fiant pillule cũ ſucco apii. Doſis ẽ ⁊ ʒ. j. purgetur omni hebdomada. Emplaſtrum conueniens ad reſoluendum ⁊ maturandum. Re. aloes. myrrhe ſtoracis boliarmeni farine fenugreci ⁊ lupinoꝝ m. añ. ʒ. ij. ⁊ fiat puluis cum oleo de camomilla incorporeẽ qꝫ ſufficit ⁊ ʒ. j. farine hordei ponatur calidum ſuper oculũ bis in die hoc enim emplaſtrum curat iſtam infirmitatẽ leuiter. Quando miſcetur aliquid olei roſati cũ duplo eius vini de granatis acetoſis: ⁊ põitur de hac mixtura ſuper rubedinem oculis vel ſanguinem qui ẽ in oculo propter percuſſionem vel fricationẽ in ſequenti die vel tertio. curatur ⁊ ſpecialiter poſt flebotomiã vel ventoſitatem in ſpatulis. Emplaſtrum optimũ ad ordeolum. Re. cere noue. ʒ. ß. aloes. ʒ. ij. olei roſati qꝫ ſufficit ad incorporandum hoc enim emplaſtrũ ipſum reſoluit minuit ⁊ curat cum facilitate in breui.

Capitulum octauum de nodo in palpebra.

b Egritudo facilis eſt cognitionis ⁊ naſciẽ ex humore melancolico ⁊ crudo duro ⁊ iuiſcaẽ i lacertis palpebre ſupioris i ĩferioris.

Cura ei' ẽ vt inuerſeẽ palpebra ſi vis ipm extrahere ex parte interiori: ⁊ ſcinde palpebras ſm rugationes intrinſecas: ⁊ extrahe ipm: poſtea liga locũ cũ albumine oui: die vna ꝯſolidatur. Uel ſi vis e extrahe ipm ex pte exteriori ſcinde palpebraꝫ ex pte exteriori ſm rugas ⁊ euelle ipm. poſtea liga cũ albumie oui: p' hoc pone ſup ipm puluerẽ de boliarmeno ⁊ aloe equaliter ⁊ liga ipm puluerẽ cũ vino calo ſup locũ ⁊ ſic curabitur vſqꝫ ad tres dies ⁊ bibat vinũ debile multũ liphatũ comedat aquã ciceris ⁊ carnẽ pulloꝝ elixtas ⁊ carnẽ caſtratoꝝ ⁊ hoꝝ q̃ pdicib' ⁊ auib' minutis ⁊ hic poterit redire ad ſuã ꝯſuetudinẽ ſi aũt de foliculo nodi aliquid remaneret in loco nodi euellaẽ cũ vngẽto viridi poſtea conſolideẽ locus cum vino rubeo calido.

Cap. nonũ de ſebel ⁊ vngla ⁊ albedie i oclo ⁊ eminẽtia p' rupturã corneę ⁊ de remotiõe ei' qꝫ cadit i oculũ.

b Et autem egritudines ex aſpectu ⁊ figura lõgitudie ſue durabilitatis indicãt ſe frigidaſ ⁊ ppter hãc cãꝫ ⁊ pp infirmationẽ iſtaꝝ infirmitatũ in iſto mẽbro: ⁊ pp nobilitatem iſtius mẽbri ⁊ teneritatẽ q: nõ tractaẽ cũ inſtrumẽtis manualib': neqꝫ põt tractari niſi cũ periculo. nõ videẽ mihi bñ cura p te ⁊ eſt cura q̃ poti' pertinet ad õdec' qꝫ ad qonorẽ ⁊ licꝫ nec de leui põt pduci ad bonũ ſinẽ

Cura qua fui viſus meo tpe ſuit hec niſi ... tas ſanitatẽ: ſed pmitte facer... tuũ poſſe. Primo ordina ſibi dietã talẽ vt comedat carnes caſtrati ⁊ arietis vni' anni vel edi coctas cũ feniculo et petroſilino vel boragine ⁊ cũ oib' iſtis vel vno iſtaꝝ. Comedat etiã carnes pulloꝝ ⁊ pdicũ ⁊ ſarianoꝝ ⁊ auiũ puaꝝ coctas in aq̃ ⁊ in veru ⁊ in teſtã. Et ſumat aliq̃ vitellos ouoꝝ aquã ciceris ⁊ ſuãt farinã hordei ſed raro ⁊ vtaẽ vino liphato ⁊ vtaẽ et in ſuis cibariis puluere q ſic fit. Re. cinamomi. ʒ. ij. cardamõi. ʒ. ß. folii. ʒ. ij. croci. ʒ. j. vtatur bis in mẽſe iſtis pillis. Re. agarici. ʒ. ij. maſtic. ʒ. j. turbit aloeſ. ʒ. vj. fiãt pille cũ ſucco rute. Doſ. ẽ. ʒ. j. Et ſi non põt recipere pillulas detur trociſcus qui ſic fit. Re. turbit electi albi ⁊ puluerizati ʒ. j. ziziberis ꝯditi. ʒ. ij. diagredij. grana. ij. fiat trociſc' vnus ⁊ incorporentur iſta tria cum vino vel aliquo liquore aut cum ſirupo roſato detur in media nocte et

maſticet ipſum ⁊ tranſgluciat ⁊ poſt ipſuꝫ detur aliqd vini limphati ⁊ dormiat aliquantulum ſuper eū. ⁊ pillulas ſumat in ſero ⁊ nō cenet. Cū remedijs localibus ꝑcedebam ſic: cōtra eminentiam q̄ fit ꝑ rupturā cornee ponebā acū in medio eminentie ⁊ ꝑforabā eā vſqꝫ ad aliā partē: ⁊ ꝙ cōprehēſum erat cū acu remouebā cū raſorio ⁊ poſt remotōem ponebā bolū armenū cum albumine oui ſuper oculū ſed de hoc nō pōt dari doctrina niſi ꝑ viſum ⁊ vſum. Quidā vero ꝑforāt eminentiam cornee cū duabus acubus interſecātibus ſe crucialiter ī medio eminētie ⁊ ligāt cū filo laneo vel lineo ipaꝫ eminētiā ſub acubus ⁊ ſic diminuitur ꝑ vnā die ponēdo ſuper loco frigida ⁊ repercuſſiua. ⁊ poſtea icidūt ⁊ aliqn̄ incidūt hora digeſtionis ⁊ perforationis ⁊ poſtea cū medicinis ꝑcedūt. ⁊ quolibet bonū ē. Cōtra vngulā q̄ eſt macula alba i figura vnguis ſr̄ nigredinē oculi ⁊ ꝯ ſebel q̄ fit ex venis exeūtib⁹ ex lacbriali īrīſeco ł extrīſeco ⁊ ꝑcedūt vſꝫ ad nigredinē ocli ⁊ qn̄qꝫ vſꝫ ad pupillā ⁊ n̄ adhererēt ꝯiūctiue ꝑcedebā cū eleuatōe ipſaꝝ venaꝝ cū īſtrumētis argēteis ⁊ ferreis ⁊ obtuſſis ⁊ cū acub⁹ ⁊ incidebā maculas ⁊ albedinē ⁊ ſebel ⁊ ex parte lachrymali vbi erat radix. ⁊ ex parte cornee vbi ſminata erat hec opatio erat ꝓter opatōem q̄ fit cū medicinis localib⁹ ⁊ alijs ⁊ tales opationes ⁊ ſiles nō debēt fieri ab aliquo niſi poſt viſioneꝫ ⁊ vſuꝫ lōgū cū experto in talib⁹. i albedine plana ⁊ maculꝫ paruis ꝑcedebā cū puluerib⁹ ⁊ colirijs q̄ ſic fiūt. Rec. thucie. ℥. ſ. auripigmēti. ʒ. vj. puluerizēt optime ⁊ i vltimo cribrēt cū petia ⁊ nutriāt cū ſucco rute ⁊ celidōie ⁊ ponāt ad ſolē ⁊ ſiccētur: iteꝝ pulueriꝫētur ⁊ nutriāt ⁊ ſic fiat ter ⁊ terāt ad lapidē cinabrij ⁊ cribelētur cū petia: ⁊ de iſto puluere ſꝫ in die cū ſtillo ponat ī oculum. Ali⁹ puluis fortior. Reci. thucie. ℥. ſ. floris eris. ʒ. iij. auripigmēti. ʒ. vj. terātur ⁊ nutriātur cū ſuccis ꝑdictaꝝ herbaꝝ ⁊ fiat vt ī ꝑncipio nec plus nec min⁹ cū iſtis eiſdē reb⁹ ⁊ herbis piſtatis ſupradictis nō extracto ſucco mixtis ſil' faciebā coliria ponebā illa de ꝑmo puluere ꝑ ſe ⁊ illa de ſcdo ꝑ ſe in vaſis in qb⁹ fit aq̄ ro. ⁊ diſtillabā ⁊ ponebā in vitreolis coliria iſta. Et pulueres taleſ nō fieri pn̄t niſi in eſtate. Et faciebā cū hoc duo cauteria poſt aures ⁊ iprimebā vſqꝫ ad os ⁊ dimittebā ipſa apta vſqꝫ ad mēſeꝫ vel circa ⁊ nō plus cū hac via multos reduxi ad bonū finē. Si aūt aliqd oculū itrauerit puluis videlicet vel aliqd aliud viſibile. accipe raſinā vel picē albā ⁊ pone ſupſluitatē alicui⁹ ligni decēter facti ꝙ inſtrumētū ligneū ſit factū ad modū tēte ⁊ reuoluaſ hoc inſtrm̄ cū pice vel raſina iuxta palpebras circa locū vbi apparet feſtuca vel puluis i oculo vel volupaſ eē ⁊ ſic ꝑ adherētiā feſtuce vel pulueris ad picē extraheſ.

Caplm. x. de pāno granato ex deſcenſu aq̄ ad oculū q̄ cataracta appellatur.

b **Ec egritudo** et ꝑ deſcēſum humiditatꝭ aquoſe a cerebro ad locū oculi iter corneā ⁊ vueā tunicā: ⁊ aliqn̄ inter vueā ⁊ telā aranā inter humorē criſtalinū ⁊ albugineū ꝙ idē eſt: ⁊ iſta ē piculoſa: ⁊ ē difficilis cognitōis qn̄ocūqꝫ fiat ꝑma cognoſciſ q: hō nō videt: ⁊ āteqꝫ amitteret viſuꝫ videbaſ ei ꝙ an̄ oculos volarēt muſce vel cimices vel aliq̄ res parue i modū gutte aq̄ deſcēdētis. iſtō ſignificat pānū gn̄andū ⁊ cū poſt hoc amittit viſū ⁊ medic⁹ aſpicit oculum videat an̄ pupillam ſub cornea q̄ſdā albedinē vel cinereitatē in modū tele tūc cert⁹ ē ꝙ hꝫ pānum in oculo.

Cura ē vt in ꝑncipio cū aq̄ deſcēdit purgetur cuꝫ pillulis q̄ ſic fiūt. Re. maſticis agarici colloqntide. an̄. ʒ. j. aloes. ʒ. vj. turbit. ʒ. iij. fiēt pillule cū ſucco rute vel apij. Doſis ē. ʒ. j. deinꝭ ſeſ ī hebdomada. bibat vinū limphatū ⁊ vtaſ dieta ſicca. Comedat carnes aſſatas ⁊ aues ſilueſtres. ⁊ abſtineat a cepis alleis porris ⁊ ſinapi ⁊ ab oībus q̄ faciūt aſcēdere materiā ad caput. Remedia localia q̄ an̄cedunt opatōeꝫ cū acu ſūt iſta. Vtaſ ſuper omnia ſua cibaria puluere q̄ ſic fit. Rec. piperis piperis longi an̄. ℥. ſ. cinamomi. ℥. j. ſ. cardamomi. ʒ. iij. croci. ʒ. ſ. miſ. ſepe comedat ſemē fenugreci ⁊ herbā ei⁹ ꝓter hoc ponat omni die i aurora diu aliqd de felle caprio vel vrſi vel yrci aut gruis vel aqle vel de colirio q̄ ſic fit. Re. fell. capre vel lucij magni aut alicui⁹ alteri⁹ de dictis. ℥. j. ⁊ miſcātur cū eo i vitreata ſcutella. ℥. j. tutie cribrate ⁊ armōiaci. ℥. ſ. floris eris. ʒ. ij. ſalis rubei. ʒ. j. ſpume maris. ʒ. ſ. terātur ⁊ cribrenſ ⁊ miſceātur cū eis ſucci rute ſucci celidonie ⁊ fenugreci. an̄. ℥. iiij. vini albi lib. j. buliāt ſil' ⁊ colētur poſt q̄ſ ſteterint ſil' ꝑ dies q̄tuor vel diſtilleſ hoc totū ꝑ alēbicū vt fit aq̄ ro. ⁊ hoc ē vtil⁹ in hoc caſu. poſt ꝯfirmationē vero intromittat acū ſubtilē rotūdā in medio albedinis oculoꝝ vſqꝫ ad mediū oculi circa pupillā: ⁊ moueat pānū cū acu ad inferiora verſus palpebrā inferiorē ⁊ firmet pānū cum acu ⁊ cū extraxerit acū pōat ſuper oculum boliarmenū cū albumine oui: q: illud firmat pānum in loco vbi medic⁹ poſuit ipm cuꝫ acu ⁊ dimittat ipm ſic ligatū ꝑ duos dies vt meli⁹ firmeſ. Hec āt cura nō pōt adiſci niſi diſcipul⁹ videat ocul' ꝑpaꝫ opatōeꝫ ſuper h̄ ꝑ difficultatē mōi opatōis i ea ⁊ ꝑ nobilitatē mēbri nō ē ꝑſumēdū ab aliquo facē hāc opatōeꝫ niſi ꝑus videat aliquē corā eo curā feciſſe q: nō curaſ de leui niſi illa q̄ clara ē ⁊ q̄ moueſ ſub digitis cū ꝑmiſ nigra ⁊ illa q̄ nō moueſ nō curatur.

Ca. xj. de iuerſatōe palpebraꝝ cū ſcabie ⁊ rubedine.

b **Ec** egritudo vt plimū fit ex flegmate ſalſo vł ex ſanguie aduſto. ⁊ cogſciſ ꝑ pruritū ⁊ cruſtā exiſtētem in palpebris.

Cura ei⁹ ē vt mūdificeſ caput cū pilis dictis ꝑdicto ca. omni hebdomada ſeſ p⁹ purgatōeꝫ vnā fiat flebotomia d̄ vena cephalica i loco q̄ ē penes policē ⁊ abſtieat ꝑ poſſe a reb⁹ aſſis ⁊ acutis ⁊ vino puro ⁊ vtaſ dieta humida carnib⁹ videlicet elixatis ⁊ ſucco hordei vł farri ⁊ de herbis ſpinachijs ⁊ lactucis ⁊ petroſilino ⁊ feniculo ⁊ carnib⁹ pulloꝝ ⁊ auiū paruaꝝ ⁊ aq̄ ciceꝝ. puluis q̄ poniſ ſuper ſcabiē ⁊ rubedinē. Re. antimoni. ℥. ſ. tutie auripigmēti an̄. ℥. ij. lapidis ematitis litargirij. an̄. ʒ. ij. puluerizēſ oīa ſuper marmore ſicꝫ alcohol ter ⁊ oī vice cribreſ cū petia h̄ puluis carnē corrodit ⁊ ſalſedinē remouet itē alius puluis. Re. floris eris. ʒ. ij. rute. ʒ. ij. antimonij. ʒ. iiij. fiat pluis ſtrit⁹ vt dcꝫ ē d̄ alio Si vō iſta nō ꝯferēt remoueat carnē cruſtoſā ⁊ rubeaꝫ q̄ ē ſuper palpebras iuerſatas h̄ mō pōaſ ac⁹ q̄drata infra cānē q̄ appet rubea ſr̄ palpebrā ⁊ accipias eā totaliter cū acu poſtea icidas eā cū raſorio ſꝫ ꝙ ꝯphēſa ē ab acu. p⁹ icīſionē pōas boliarmenū cū albuie oui ſuper oculū ⁊ ſic curabiſ ex lachrymis q̄ ſt ꝑ iuerſatōeꝫ r̄moueas ipaꝫ carnē vł cruſtā cū cauterio d̄ auro ꝙ facien⁹ i fine ⁊ vocaſ cauteriū lignale. Si āt lachryme n̄ fuerit ꝑ iuerſatōꝫ palpebraꝝ purgeſ multotiēs cū pillul' d̄ aloe ſupdictis vł cū pillul' cochil. ⁊ ſuper oculū fiat h̄ emplꝫ ī notte. Re. vitrioli d̄ quo fit encauſtꝫ. ℥. ij. mūdeſ optie ⁊ miſceaſ cū. ℥. j. boliarmēi ⁊ albu. oui. h̄. n. emplm̄ ꝯfortat oculū ⁊ p⁹ purgatōeꝫ lachrymas ſuauiſ ꝯſtringit.

Ca. xij. de pilis inuerſatis in oculo.

Cura exhibaſ vnati ⁊ cauterizēſ foramia p q̄ pili exeūt cū ſumitate ac⁹ vł cauterizēſ palpebra cū cauterio ſubtili ſꝫ rugaſ palpebre nā ex illa cauterizatōe ꝯbiſ palpebra ⁊ remoueſ pili ab itroitu i oculū ſuper locū cauterizatū pōaſ albumē oui cū bolo vſqꝫ ad finē ꝯſolidatōis itē accipiāſ due ac⁹ ⁊ ꝯphendaſ aliqd de pelle iter illas ac⁹ ⁊ ligēſ ac⁹ fortiſ vtroqꝫ capite ita ꝙ pell' ꝯphēſa denigret ⁊ cadat. Nā h̄ ligatio retrahit palpebrā ⁊ ſic remoueſ iuerſatio vſqꝫ ad dieſ q̄tuor: i qb⁹ dieb⁹ ꝯtiuatur pell' ⁊ cadit ꝯphēſū de pelle ab acub⁹. ⁊ ſcias ꝙ n̄ pōt diſcipul⁹ ꝑfecte iformari i iſtis curis niſi videat opari.

Ca. xiij. de fiſtla lachrymali

f **Fiſtula** lachrymal' ē foramē puū circa radicē naſi. cui⁹ latitudo itrīſeca ē magiſ an̄. n. q̄ foramē appear nō ē fiſtula tuboſitas vł eminētia ꝯueniēs ad fiſtulā in loco tali.

Cura eius talis eſt aperiatur os eius ſtrictum cum tēta de ſpōgia vel de medulla melegarij vel de tēta facta de ariſtoloſtia rotūda ſicca ⁊ apto foramine Mūdificeť vlcus vſqꝫ ad os cū vngento viridi ꝙ ſic fit. Recipe alumminis zuccharini floris eris mellis. an. ʒ j. miſceātur ſiľ vel cū puluere affodilloꝝ q ſic fit. Rec. ſucci affodilloꝝ lib. j. auripigmēti rubei. ʒ. ij. pulueris calcis nō extincte. ʒ. iij. buliat ſuccꝰ affodiloꝝ leuiter ad ignē tādiu ꝙ eiuſ medietas ſit ꝯſumpta ⁊ coleť ⁊ poſtea addať puluis auripigmēti triti ⁊ cribellati ⁊ puluis calcis nō extincte cribellate ⁊ cū poniť puluis iſtaꝝ reꝝ i ſucco ponať paulati ⁊ ſucceſſiue agitādo ſemꝑ cū ſpatula ⁊ facta incorporatōe diuidať hoc totū in partes multas ſuꝑ vnā aſſidē ⁊ ponať ad ſolē ⁊ exſicceť optime ⁊ reponať ⁊ vſui reſerueť. Attēde ꝙ hic puluis ñ fit bonus niſi in auguſto vel in fine iulij. Cū hoc puluere ⁊ alumine fece mortificabā oēs fiſtulas curabiles ⁊ cū cauterio ponebā aliqñ cū. ʒ. j. pulueris affodilloꝝ. ʒ j. rodelgaris ⁊ tūc erat fortiſſime opatōis. Et hec compoſitio nō hꝫ locū neqꝫ hꝫ locū in mortificatione aliq̄ cura fiſtulaꝝ niſi hō fuerit fortis ⁊ robuſtꝰ. facta mortificatōe carnis cū puluere affodiloꝝ vel vngento viridi remoueať mortificatum cū butiro vel axungia ponēdo ſuꝑ vulnꝰ omni die. facta mortificatōe ⁊ remoto mortificato aſpice in os ⁊ ſi fuerit corruptū cauteriza ipꝫ vſqꝫ ad ꝓfundū ⁊ ꝑfora ipꝫ vſqꝫ ad aliā partē cū cauterio pūctali ita ꝙ ſanies fluat ꝑ naſum remota eſcara incarneť cū pulueribꝰ ꝑdictis i caplīs ꝑdictis ⁊ ꝯſolideť ⁊ ſiľr ſi os nō fuerit corruptū facta mundificatione carniſ putride icarneť ⁊ ꝯſolideť cū rebꝰ faciētibꝰ hoc vt dicetur ⁊ dictum eſt ſupius. ſi vratur oculi angulus infiſtulatꝰ omni mane vſqꝫ ad dies. xxx. vel dies. xl. ⁊ ſero cū vadit dormitum ſiľr cū oleo ro. feruēti ſi fiſtula fuerit nō apta vel fuerit aperta ⁊ mundificata a carne ⁊ oſſe corruptis ſanabiť ⁊ ſpecialr ſi cū vadit dormitum ponatur ſuꝑ oculū emplaſtꝝ ꝙ ſic fit. Re. mumie boli armeni aloes tucie maſticis ana fiat ex oībus puluis ⁊ incorporeť in modū empli cū vino rubeo ſtiptico.

Ca. xiiij. de apāte calō ⁊ frīo i aure vľ circa aurem.

a **Dillud** apā ſeqť fe. maxime: cum fuerit de materia calida. Si autem fuerit de mā frigida nō ita ſequr fe. niſi hora conuerſionis ad ſaniem.

Signa calidi ſunt dolor acutus cū q̄dam punctione ⁊ grauedine ⁊ ꝙ febris ꝯcomittatur ipm a ꝑncipio ⁊ hoc locus ex tactu inueniť valde calidus vel rubeus vel citrinus. Et multotiēs hoc apoſtema inducit alienatōeꝫ ⁊ mortē cū fuerit intra in neruoꝰ obtico. frigidi vero ſigna ſunt ꝙ ſentit grauedine ⁊ pondus ⁊ locus nō rubet neqꝫ ibi acuitas eſt cū punctura ſed fe. aduenit cum fit ſanies ꝓpter agitationeꝫ ⁊ alteratōem humoꝝ in loco q eſt affinis cerebro. Uñ illic ſpiritus inflāmat ⁊ fit febris aliqua aliqñ.

Cura calidi feſtina in ꝑncipio ad flebotomiam ſi virtus ⁊ etas ꝯſenſerint ⁊ in hoc in etate a xvij. anno. vſqꝫ ad. lv. vel ad. lx. in alij aūt etatibus fiat appoſitio vētoſaꝝ ſuꝑ ſpatulas. ſuꝑ locū aūt apponatur oleū de camomilla calidū omni die mane ⁊ ſero ſiue apoſtema fuerit apparēs ſiue nō. Emplm qō ſic fit. Re. maluauiſci mūdati cocti ⁊ optime inciſi ⁊ piſtati. lib. j. farine fenugreci farine ſe. lini. ⁊ floꝝ camomille an. ʒ. ij. butiri. ʒ. iij. vitelli ouoꝝ numero qnqꝫ icorporenť optime ⁊ ſiľ miſceātur: ⁊ ſuꝑ locū ponať calidū actu. hoc. n. emplm apoſtema maturat ⁊ reſoluit ⁊ dolorē remouet. Si aūt dolor acutus nō ceſſauerit per hoc ponas in aure vel circa aurē oleū ꝙ ſic ſit. Re. olei camomille ſucci apij. an. ʒ. j. cortices mādragore iuſquiami papaueris albis ſeminis apij. an. ℈. ij. terantur omnia ⁊ miſceātur cū predicto oleo ⁊ ſupra oleū illud ſiľr ponas ꝑdictum emplm. remouebitur. n. dolor ⁊ maturabit apoſtema vel reſoluetur. facta maturatōe aperiatur cum inſtrumento ſi eſt extra ⁊ mundificetur cū emplaſtro ꝙ ſic fit. Re. mellis lib. ſ. farine hordei vľ ſiliginis. lib. j. ſarcocolle vľ myrrhe. ʒ. j. facta mundificatione incarnetur ⁊ ꝯſolidetur. Si aūt intra aurem apertum fuerit mundificetur cum. ʒ. j. terbētine ⁊. ʒ. ij. ſarcocolle: ⁊. ʒ. ij. farine fenugreci. facta iſta mūdificatōe ꝑ. vj. vel. viij. dies laueť poſt hoc omni die ter cum vino decoctionis thuris calido ⁊ ꝯſolidabitur. Utatur dieta vt dixi in obthalmia calida ⁊ vino agreſti cū multa aq̄. frigidi cura ē vt patiens vngatur omni die bis cū olō ō ſpica calō. ⁊ ponať ō eodē olō i aure ſi fuerit itra ⁊ ꝑſto addať ſuꝑ locum infirmū emplꝫ ꝙ ſic fit. Re. allei cocti ſub prunis cepe cocte ſiľr ⁊ mūdate an. lib. j. vitellos ouoꝝ numero. v. axungie porci. ʒ. iij icorporētur ſiľ poſſent addi bū. ʒ. vj. maluauiſci cocti mūdati optime ⁊ piſtati dieta eius ſit vt dictū ē i ī obtalmia frigida purgeť ēt in ꝑncipio cum pilluľ de aloe ⁊ agarico dictis i ca. de vngula ⁊ albedine vel cū troc. dicto illic ⁊ poſtea mundificeť cū emplō de ſarcocolla dicto vel facto in ca. de apāte anioſo poſt maturationē aūt factā in apāte calido ⁊ frigido apiať cū inſtrumēto ſi fuerit in extrinſecis ⁊ impleať cū vitello oui vulnus ⁊ cum oleo ro. actu calido ⁊ hoc vſqꝫ ad tres dies poſtea mūdificetur cū emplō de ſarcocolla facto vel dicto i ca. de apāre ſanioſo in capite poſt hoc incarneť ⁊ in fine ꝯſolidetur cū pulueribus incarnatiuis ⁊ ꝯſolidatiuis dictis ⁊ dicendis.

Caplm. xv. de opilatōe facta in aure ꝓꝑ cerumē vľ aliā rem ⁊ de ſurditate.

m **Aniſeſta** eſt hec egritudo ex ſeipſa ⁊ propter narratōem infirmi. Si āt opilatio foraminis fcā fuerit ꝓꝑ aliqd apparēs cū aſpiciť i ea ad ſolē ſiue fuerit lapis vel cerumē vľ os ceroſi vel aliqd tale ꝙ nō cedat tactu extrahať cū inſtro fereo ſubtili vncato ꝯueniēti ad hoc. Si aūt illud liqdū fuerit ponať oleū itra aurē ⁊ ſalteť ſuꝑ pedē illiꝰ partis aure iclinata ſuꝑ aliā partē vľ ponať hora getis ſpōgea ligata cū filo. ⁊ dimittať ex filū ⁊ ſtet in loco ꝑ tpus poſtea tenēdo trahať ſpōgea violēter ⁊ ſic exibit liqdū fluidū. Si āt ſurditas cū tinitu ⁊ cū mala diſpōne remāſerit iā ſignū ē ꝙ opilō illa ē aut ꝓꝑ natuꝫ aliqd ibi apparēter i mōꝫ eminētie aut ꝓꝑ opilōnē i neruo auditus q neruꝰ opticꝰ appellať. Si aūt fuerit ꝓꝑ aliqd ibi natū vt polipꝰ vľ eminētia remoueať illud cū ferro vľ filo ligato circa pedē ipſiꝰ eminētie ſi poſſibile ē. Et propter caſuꝫ illiꝰ rei mūdificeť locꝰ cū vngēto aploꝝ vel viridi ⁊ ēt pōt fieri aduſtio cū cauterio pūctali i loco vbi erat pes illiꝰ rei: Et tūc poſt illud dꝫ mūdificari cū vngēto ꝙ ſic fit. Re. ſarcocolle. ʒ. ſ. terbētine. ʒ. j. olei camomille. ʒ. j. facta mūdificatōe ꝑ qnqꝫ vel ſepteꝫ dies abluať locꝰ oī die cū vino decoctōis myrrhe vſqꝫ ad ꝑfectā curatōeꝫ. Si poſt hō ſurditas remāſerit purgeť cū pilluľ de aloe ⁊ de agarico dictis caplō de vngula vľ cochijs ⁊ poſt purgatōeꝫ vel purgatōes ponať i aure de oleo ꝙ ſic fit. R. olei de amigdalis amaris vel de perſicis. ʒ. ij. caſtorei ameos coſti. an. ʒ. ij. piſtētur ⁊ bulliant aliquātulū cū oleo ꝑdicto ⁊ nō coleť hoc oleū. bibat vinū lipharū calidū ⁊ ſit albū ſubtile ⁊ claꝝ carnes caſtrati arietis ⁊ edi ⁊ pulloꝝ ⁊ auiū nō i aqs degētiū comedat ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ de herbis ſicut feniculū ⁊ petroſillū ⁊ boraginē ⁊ cicera fracta ⁊ ꝑdictas carnes aſſatas multotiēs ⁊ i teſtula ꝯditas cū maiorana ⁊ ſaluia ⁊ pipato de ſpēbꝰ facto. ʒ. j. cinamomi galāge ⁊ cardamomi an. ʒ. ij. ⁊ zaffrani. ʒ. j. pōt cōmode fieri tria cauteria pūctalia i ſurditate poſt aurē diſtātia ꝑ digitū ⁊ dꝫ profundari vſqꝫ ad os.

Capitulum decimumſextum. de vermibus in carne natis in aure.

d **Olo viſu et tactu hec egritu**do cognoſcitur. Cura vermium in aure fit cum oleo iſto. Re. ſucci abſinthij. ʒ. ij. aloes triti perfecte. ʒ. ſ. olei de amigdalis amaris vľ perſici. ʒ. j. miſceā-

tur ſimul ⁊ ponatur de hoc omni die bis in aurē ⁊ clau daꝛ ītra aurē cū bōbace. h̄ inficit vermes ⁊ ſic extra-hunꝛ eradicātur ēt cū remouētur cū picigarolis. Aliud ſucci folioꝝ pſici. ℥.ij. agarici optime triti. ʒ.ij. olei de pſicis vel de amigdalis amaris. ℥.j. miſceātur ſiſ. ⁊ ponaꝛ illud vt dictū eſt de altero. Si caro ibi fuerit mūdificeꝛ cū vngēto viridi. ⁊ cū mūdificata fuerit abluaꝛ cū vino decoctōis myrrhe. ⁊ ſic curabiꝛ ꝑ ꝯtinuā reſiſtētiā cū reb⁹ iſtis dūmō caro fuerit mollis ⁊ rara ⁊ diſcooꝑta pelle: aīr vō oꝫ te ꝯuerti ad curā ī ca. p̄cedēti

Ca. xvij. de polipo ī naſo ⁊ eminētijs ⁊ carne ſuꝑflua.

b **Ec egritudo** eſt facilis cognitionis: q: ſolū ex aſpectu medici in naſu infirmi poteſt ſciri vtrum habeat polipuꝫ ſimpliciter vel polipum canceroſum. Polipus ē eminētia carnoſa in naribus habens pedē ad modū ficus ⁊ ē multe inuolutōis. nā alius ē canceroſus: alius non polipus canceroſus fetet fetore malo ⁊ horribili ⁊ habet pruritū ⁊ emanat ab eo virus nigꝛ vel viride. nō canceroſus āt priuatur iſtis ꝯditōibus ⁊ hꝫ pedem in modum ficus. Circa curam polipi canceroſi nō intendas curationem: q: non recipit modo aliquo ſꝫ potius per curam conuertitur ⁊ cadit in deteriorem diſpoſitionem continue.

Cura polipi nō canceroſi ē vt primo purges cum pillulis que ſic fiunt. Rec. ſene epithimi añ ʒ.j. elebori nigri. ʒ.iij. ſcamonee turbit añ. ʒ.j. mirobalanoꝝ indoꝝ. ʒ.ſ. conficiantur cum ſucco polipodij viridis cum vino decoctionis eius. doſis eſt. ʒ.j. facta purgatione vna vel duabus vngas polipū omni die cum oleo ro. calido vſqꝫ ad tres dies: poſtea liga ipm cum filo ⁊ tunc coneris capere ipſum cū tenaculis acutis ⁊ extrahe ipſum totū aut partem. ⁊ ſi euꝫ ligare nō pores violenter cape ipſum cum tenaculis ⁊ eradica ipſum ſꝫm tuam poſſibilitatem: ⁊ amplia nares īfirmas aliquādo cū tenta de ſpongea vel de radice ariſtologie rotunde facta. Si autē eradicaueris perfecte eum nō indiget alio niſi vt mundifices ipſum circa locum vbi erat cum vngēto viridi. ⁊ poſt mundificationem ablue eū omni die bis cuꝫ vino decoctionis myrrhe. Si aūt nō pfecte eradicaueris ipſum cum tenaculis amplia nares cum tētis dictis ſuperius ita vt poſſis videre pedē ⁊ tunc. ꝑ poſſe mundifica ipſum cū vngento viridi ⁊ cum vngēto apoſtoloꝝ: ⁊ aliqn̄ cum ꝫegi. i. vitriolo de quo fit encauſtꝫ. facta mundificatione ꝑcede in rectificationem loci cum vino decoctionis myrrhe. ⁊ ſi poſſes cauterizare ipſum eſſet valde vtile ⁊ bonū cum cauterio punctali poſito in canula enea vel ferrea. Si aūt finē ſui pedis ſeq nō poteris neqꝫ cū mūdificatōe neqꝫ cum eradicatione ꝑpter infiltrationem in caruncnlis narium ⁊ cum cauterio quas nō ꝯſequitur viſus reddit egritudo ⁊ curam pfectā nō recipit. Dieta ⁊ potus eius ſit vt dictum ē in ca. de opilatione aurium ⁊ ſurditate.

Ca. xviij. de puſtulis liuidis albis vl' rubeis ī naſo vel circa naſum: ⁊ de inflatōe vniuerſali rubea in tota facie que dicitꝛ aurea ceruina vel buticaga.

a **Appellatur** hec egritudo ſaphati ⁊ ē de ſignis ſignificātibus lepraꝫ ⁊ fit ex flegmate ſalſo aduſto vel ex colera aduſta: ⁊ mītotiēs ex melācolia aduſta ⁊ iſta male ⁊ lōge curatōis exiſtit: hec fit aliqn̄ ex ſanguine aduſto ī venis.

Signa eius q̄ fit ex flegmate ſalſo aduſto ſunt latitudo puſtulaꝝ ⁊ hñs ſentit pruritū ⁊ humiditas ē apparēs ī eis q̄ aliqn̄ ē alba: aliqn̄ cineritia ⁊ ⁊ multiplicatio eaꝝ in facie: ⁊ ꝙ circa iſtas puſtulas apparent cruſte aliquando parue: ſꝫ non ſunt puſtule iſte multe rubedinis.

Signa autem ei⁹ q̄ ē a colera aduſta ſunt acuitas puſtulaꝝ ⁊ ꝑuatio humiditatis multe: ⁊ citrinitas colori ſ ī loco que ſunt minuti corporis ⁊ cum hoc patiens ſentit maximā acuitatē caloris in loco ⁊ ſpecialr̄ ſi biberit vinū acutum vel rē calidā. Eius q̄ fit ex melācolia ſūt fuſcedo ⁊ terreitas coloris ⁊ prurit⁹ debilis ⁊ durities puſtulaꝝ: ⁊ ꝙ hītudo patientis in hac ſpecie ē potius ſicca q̄ꝫ humida: ⁊ cum rumpiꝛ aliqua puſtulaꝝ ⁊ comprimendo cogiꝛ exire qd̄ eſt intra ⁊ illud qd̄ exit eſt ad modum cere albe aliquātulum diſſolute: ⁊ vocanꝛ iſte ſpecies puſtulaꝝ goſſoni. Eius que fit ex ſanguine ſunt rubedo cum quadam fuſcedine circa puſtulas ⁊ totam faciem ⁊ cum hoc illud qd̄ exit a puſtulis eſt ſanguineū ī colore ⁊ habitudo patiētis ē humida cū rubedīe mīta

Cura illius que fit ex ſanguine requirit flebotomiā ex vena cephalica ⁊ apponere ſepe ventoſas cum ſcarificatōe ſup ſpatulas ⁊ ſub mēto. In etate infra. xv. annos vel ſupra. l. cum ventoſis tātum: ⁊ regaꝛ cum dieta vt dictum ē in obtalmia calida: ⁊ abſtineat a vino penitus: ⁊ ſi abſtinere nō pōt: bibat vinum acerbum vel cum multa aqua. ⁊ ſumat portulacas ⁊ cucurbitas et lacticas coctas et non coctas cum aceto et ſuccum farri et ordei et auene et carnes elixatas caſtrati et pulloꝝ et galinaꝝ edoꝝ et auium paruaꝝ. et herbis p̄dictis et vinum de granatis cum aqua poſt flebotomiam purgetur cum decoctione que ſic fit. Re. polipodij. ℥.iij. pruno. numero. x. ſcolopendrie. M.j. epithimi ſene añ. ʒ.ij. manne. ℥.j. piſtetur polipodium et buliat in aque lib. j. cum prunis et ſcolopendria: et in fine decoctionis addatur ſene et epithimum et coleꝛ et in illa colatura diſſoluatur māna: et deꝛ patienti ante diem. Si aūt decoctōem ſumere nō poſſet ſumat d̄ pillulis que ſic fiunt. Re. ſene epithimi añ. ʒ.j. ſcamonee lib. ij. reubarbari. ʒ.ſ. fiant pillule cum ſucco polipodij vel vino decoctionis eius. doſis ē. ʒ.j.ſ. ſero cuꝫ vadit dormitum et nō cenet: ſup faciem et puſtulas ponat ſaponem ſero et dimittat ipſum ꝑ horam vel quaſi. et poſtea abluaꝛ cum aqua decoctionis polipodij et roſaꝝ: et poſt ablutionē vngatur facies cum vngēto qd̄ ſic fit. Re. argēti viui. ℥.j. olei ro. ℥.iiij. cere. ʒ.ij. ceruſe. ʒ.ſ. litargirij arſenici: aceti fortiſſimi añ. ℥.ſ. albuminis oui. j. liquefiat cera cum oleo et deponaꝛ ab igne et agitando cum ſpatula incorporeꝛ cera cum p̄dictis in fine cum infrigidatum fuerit addaꝛ albumen oui et poſt hoc addatur argētum viuū extinctum cum ſaliua. hoc enim vngētum poſt ablutionem ſaporis leniter clarificat faciem et non fit ablutio cum ſapone niſi vſqꝫ ad tempus remotionis puſtulaꝝ pſtoea vero nō: ſed ſit cōtentus in vnctione tantum.

Aliud qd̄ ē magꝫ alteratiuū ⁊ albificatiuū. Re. ſuc. acetoſitatis citri vl' arātij. ℥.iij. ceruſe ad īſpiſſādū p̄dictū ſuc. qd̄ ſufficit argēti vi. extīcti cū ſaliua. ℥.ſ. īcorpeꝛ cū p̄dictis. h̄. n. ꝯſolidat puſtlas ablutas cū ſapōe ⁊ faciē lēit. Aliō vngētū ad rubozē faciei ⁊ ad puſtlas d̄ quo oꝫ fieri iunctio p⁹ purgatōeꝫ ⁊ flotomiā ⁊ exptū ī h̄ē qd̄ ſic fit. Re. radicis herbe vitle vl ſcopole ⁊ ē ſpēs ſolatri ⁊ vocaꝛ alkekēgi. ℥.ij. pl'ueris oſſis ſepie. ℥.ij. axūgie recētis porci li. j. cere. ℥.iij. icidāꝛ radices fruſtrati ⁊ piſtētur ⁊ icidāꝛ cera ⁊ axūgia fruſtrati ⁊ miſceāꝛ illa. iij. ad iuicē ⁊ ponāꝛ oīa ſic mixta ī cazola ad ignē: ⁊ ꝑmittāꝛ tādiu bl'ire ꝙ oīa diſſoluta ſint ⁊ addāꝛ cū eis. ℥.ij. ace. ⁊ cū oīa diſſoluta ⁊ liq̄fcā fuerit: coleꝛ h̄ totū ⁊ repōaꝛ in vaſe ⁊ vſui reſueꝛ. vſ⁹ ei⁹ tal' ē. vngaꝛ tota facies rubea ⁊ oīs loc⁹ rubēs leuit cū digito ho cū vadit dormitū: mane ſi fuerit neccīū fiat abl'tio ei⁹ cū aq̄ decoctōis viola.

Cura ei⁹ q̄ fit ex colera aduſta ē ī dieta idē cū illa ⁊ h̄ū regrit flotomiē ſꝫ vētoſatōꝫ ī ſpatul' vl' ī mēto ꝯtiuā ⁊ purgatōeꝫ ſepiſſimā cū pillul' q̄ ſic fiūt. Re. aloes. ʒ.iij ſcamo. ℈.ij. reubar. ʒ.j. eleborꝫ ni. ʒ.ij. maſticis. ʒ.ſ. fiant pille cū ſuc. polipo. vl' vīo d̄coctōis ei⁹ doſis ē. ʒ.j vl. ʒ.j.ſ. vl' cū d̄coctōe hac. Re. polipo. ℥.iij. ele. nigri ʒ.ij. fu. tre ſene epit. añ. ʒ.j. cuſcute. ℥.ſ. piſteꝛ polipodiū fu. tre ⁊ elebor⁹ ⁊ buliāt ī. ℥.vj. aq̄ vel. viij. ⁊ ī fine d̄coctōis addaꝛ ſene ⁊ epithimū coleꝛ ⁊ illa colatura d̄tur patiēti ⁊ dulcoreꝛ cū ʒu. ⁊ ſi fit aq̄ cū dulcorat vltra ℥.iij. vl. iiij. ⁊ zucharꝫ. ℥.ij. vl. iij. ad plus detur añ diē

circa locum leſum ꝓcedatur cum vngentis ⁊ ſapone
vt dictum eſt ſuperius ⁊ eodem modo.

Cura eius q̄ fit ex flegmate ſalſo ē vt abſtineat a ſalſis
⁊ acutis ⁊ a leguminib⁹ ⁊ vtaꝛ dieta ſupiore ⁊ purgeꝛ
ſepe cū pillul' q̄ ſic fiūt. ℞e. turbit. ʒ. ij. elebori nigri. ʒ.
iij. ſene epitimi fumiterre aā. ʒ. iij. turbit. ʒ. ij. elebori ni
gri. ʒ. j. ſene epithimi aā. ʒ. ij. piſteꝛ ⁊ buliant in. ℥. vj.
aq̄ ⁊ nō remaneāt niſi tres. ℥. ⁊ ī fine decoctiōis addaꝛ
ſene ⁊ epithimū ī oī decoctōe coleꝛ ⁊ dulcoreꝛ cū. ℥. ij.
zuchari deꝛ patiēti aā die. Circa locū ꝓcedaꝛ vt dictū
ē ſupius ꝓter ꝙ ablutio faciei in iſta fit cū aqua decoctio
nis fumiterre ⁊ ſulphuris ⁊ polipodij.

Cura ei⁹ q̄ fit ex melācolia aduſta ē vt vtatur dieta
narrata ⁊ vt bibat vinū albū ſubtile nō acerbū optīe
lipbatū ⁊ purgeꝛ ſel' in hebdomada cū pillul' q̄ ſic fiūt.
℞e. elebori nigri. ʒ. ij. ſene epithimi maſticis aā. ʒ. ſ.
mirobalanoꝝ idoꝝ. ℥. ſ. lapidis lazuli abluti. ʒ. j. ſca-
monee. ℈. ij. ꝯficiaꝛ cū ſucco polipodij vl' vio decctio-
nis ei⁹. doſis ē vſq ad. ʒ. j. ſ. Si aūt pillulas ſumē nō
pōt fumat decoctōez iſtā. ℞e. elebori nigri. ʒ. vna poli
podij. ʒ. iij. mirobalanoꝝ idoꝝ. ℥. j. ſene epithimi aā. ʒ.
ij. piſteꝛ ⁊ buliāt ī. ℥. vj. aq̄ vſq ad ꝯſūptōez medieta-
tis addēdo ī fine decoctōis ſene ⁊ epithimū: dulcoreꝛ
cū. ℥. ij. zuchari ⁊ deꝛ tota aā die vētoſet iſte ⁊ ille q pa
tiꝛ ex flegmate ſalſo ſub mēto ⁊ ī ſpatul' ſel' ī mēſe poſt
duas purgatōes cū vngētis ꝓdictis ſupius ꝓcedaꝛ cir
ca locū ꝓter ꝙ ablutio ī illa fit cū aqua decoctōis elebori
nigri ⁊ fumiterre ⁊ violis.

Signa ⁊ cura iflatōis vl'is ī facie q̄ appellaꝛ butica-
ga vel aurea ceruina vel gutta rubea fit ⁊ cognoſcitur
hac via. hec aūt egritudo ſp fit ex fumo eleuato a mā ve
nenoſa calā ⁊ ſigna venenoſitatis ei⁹ ſūt q: poſt ei⁹ cu-
rā cadūt capilli capitis ⁊ barbe ⁊ h̄ ꝑꝑ īfectōez ⁊ corrup
tōez radicis capilloꝝ īductā ex fumo venenoſo. Signa
ei⁹ ſunt q: cū īcipit accidit prurit⁹ ī facie ⁊ ī loco ī quo
īcipit adueniūt eminētie q̄dā p⁹ ⁊ poſtea multiplicāꝛ: ⁊
ſic fiūt oēs vna iflatio vl'is ī tota facie ⁊ ī capite ⁊ iflanꝛ
oculi ī tm̄ ꝙ nihil videre pōt e multiplicāꝛ rubedo ī to
tū ⁊ pruritus ēt ⁊ fe. comitaꝛ ſemp hāc egritudinē.

Cura ei⁹ ī pncipio regrit flebotomiā ſi vtus ⁊ cete-
ra vel ſcarificatōez ī ſpatul' ⁊ naticis ⁊ mūdificeꝛ patiēs
cū denatōe ſupradicta ī ca. de puſtul' rubeis ex aduſtiōe
vel cū pillul' dictis ibidē: vel fiat cliſtere lenitiuū ⁊ h̄ ē
magis delectabile apud me qd̄ ſic fit. ℞e. maluaꝝ ma
tꝝ violaꝝ aā. M. j. buliāt ī aq̄ ⁊ accipiaꝛ de illa aq̄ lib.
j. ī q̄ aq̄ diſſoluanꝛ ⁊ buliāt ſene ⁊ epithimi aā. ℥. ſ. tama
rindoꝝ. ℥. iij. vl' māne mell'. ℥. ij. olei. ℥. iiij. ſal'. ℥. ſ. cole
tur h̄ totū ⁊ iponaꝛ cū inſtrumēto. ⁊ cū habuerit volun-
tatē aſcēdi ſtatī ꝑmittaꝛ exire. facit h̄ ſepe ⁊ oēs alie
medicine q̄ dātur ꝑ os obmittātur. nā h̄ medicamē tra
hit māꝫ ad ꝯtrariā partē ⁊ curat īfirmitatē leuit ſine dif
ficultate aliq̄ emplaſtreꝛ loc⁹ ⁊ vngaꝛ vel epithimeꝛ cū
℥. vj. de ſucco ſolatri ⁊ olei ro. ℥. iij. ⁊ aliqd aceti mixtiſ
ſil' vſq ad finē ⁊ ī fine abluaꝛ facies cū aq̄ decoctiōis
roſaꝝ ⁊ camomille. Dieta ſit mica panis lota in aq̄ ⁊
⁊ ſucc⁹ hordei ⁊ farri ⁊ comedat luctucas ⁊ portulacas
cū aceto forti ⁊ cucurbitaſ ꝯditas cū amigdalato ⁊ agre
ſta ⁊ bibat omni mane ſtō ieiuno lib. ſ. ſeri caprini vel
ouini. bibat agreſtā cū vino de granatis vel aquā cuꝫ
mica panis ⁊ faciat h̄ vſq ad finē ⁊ poſtea redeat ad di
etā ſuā. ſ. vini limphati ⁊ pullas elixatas cū lactucis ⁊
herbis frigidis ⁊ carnes edi ⁊ caſtrati ⁊ aq̄ cicerū. Si
aūt fieret iſta. io ex fumo eleuato ex mā frigida ⁊ eſſet
abſq rubedine ⁊ pruritu ⁊ calore cureꝛ vt caceſia cuꝫ
reb⁹ calidis ⁊ pillulis fetidis ⁊ oleis ⁊ epithiminibus
calidis abſq flebotomia ⁊ oleo de cardamomo ꝯforta
to cū limatura acuum.

Ca. xix. de ſciſſuris labioꝝ ⁊ nodoꝝ.

r **Ciſſure** labioꝝ nō fiūt niſi ex humore ſal-
ſo aduſto ⁊ adurēte labiū ⁊ extre-
mitates naſi. nodus vō fit ex flegmate groſſo
vel gipſeo vel ex melācolia idurata. Et ſcias ꝙ nodus
aliqn̄ h̄ꝫ ſacculū ⁊ aliqn̄ īfiltraꝛ ī loco cū ligamētis.

Signa ſciſſure ſunt ſolutio ꝯtinuatio in loco ⁊ aſ-
peritas ⁊ pruritus ⁊ cruſtule adparētes ⁊
calor loci vltra debitū. Nodus cognoſciꝛ ex tactu ⁊ vi
ſu q̄a h̄ꝫ ſacculum cedit tactu ī loco infiltratus ⁊ non
mouet niſi cū difficultate.

Cura ſciſſure ē vt purgetur patiēs cū pillul' dictis
in ca. de rubedine naſi ⁊ puſtulis q̄ fiunt ex
flegmate ſalſo ſi ē in etate debita vel cū decoctōe ibidē
dicta ⁊ regaꝛ cū dieta illis notata. Loc⁹ vō curetur cū
vngēto qd̄ ſic fit. ℞e. adipis galline ⁊ anſeris liquefa-
cti ⁊ colati. ℥. iij. raſine ⁊ terbētine aā. ℥. j. cere. ℥. ſ. fa-
rine fenugreci. ℥. ij. argēti viui. ℥. ſ. liquefiāt cera ⁊ gū
ma ad ignē ⁊ colētur ⁊ admiſceātur cū adipibus ſupdi-
ctis ⁊ farina fenugreci in fine addatur argētū viuū ex
tinctū cū ſaluia: vngatur omni ſero poſt ablutōez factā
cū aq̄ decoctōis ſulfuris ⁊ fumiterre ⁊ roſaꝝ. Si aūt h̄
nō ꝯfert cauterizetur cū lamina argētea vel auricalchi
vel aduſtio cū alumine fecū mollificato ī loco humido
ponatur h̄ alumē ſic mollificatū ſup ſciſſuras ⁊ dimit
tatur ꝑ horā hoc. n. cauterizat locū vt ferꝝ ignitū poſt
cauterizatōez cū alumine fiat infictio ꝯtinue cū vngē-
to ſupradicto de apibus.

Cōtra nodū nō ꝓceditur niſi cū iſtrumēto ferreo. Ac
cipiatur nodus totaliꝛ intra duos digitos manus ſini-
ſtre ⁊ cōprimatur ad exteriora. ſi vis extrahere ipſum
a parte exteriori vel ad iteriora ſi vis trahere ipſum a
parte interiori ſcinde pellē cū raſorio coopiētē: ⁊ cū ti
bi apparuerit nod⁹ recipe ipꝫ cū vncino ⁊ eradica ipꝫ:
poſt imple locū cum alumine zucharino ⁊ albumie oui
⁊ mundifica poſt hoc locum cum vngēto viridi ſi qd
remāſerit de radice: hoc facto incarna ⁊ ꝯſolida ipſum
cū medicinis facientibus naſci carnē d̄ quibus ſuperi⁹
fecimus mentionem.

Caplm̄. xx. de ranula ⁊ apoſtemate ſub lingua ⁊ cor
roſione gingiuaꝝ ⁊ dentibus motis ⁊ dolore.

r **Anula** ē q̄dā eminentia ſub lingua apud
dentes anteriores ī modū carnis
vel apatis. ⁊ qn̄ eleuaꝛ lingua appeꝛ q̄dā alia li-
gua in loco ad ipſaꝫ ꝑꝑ dolorē ī loco ⁊ eminētiā in ligua
ſeqtur fe. ⁊ multiplicaꝛ tumor in lingua ⁊ accidit ſuffo
catio ⁊ mors.

Cura ei⁹ regrit celeritatē ꝑꝑ affinitatē quā h̄ꝫ cum
cāna pulmonis fiat flebotomia in manu ex
cephalica vel vētoſatio: facta flebotomia vel vētoſa
tōe ſequēti die accipe vncinū ferreū acutū ⁊ cape ranu
lā vel eminētiā cū eo firmiter ⁊ remoue ipſaꝫ cū raſo-
rio q̄ remota ꝑmittaꝛ aliqd ſangninis exire: ⁊ ponatur
poſt hoc aliqd zegi. i. vitrioli de quo fit encauſtꝝ in lo
co vlcerato vel alumen zucharinū cū ſale ⁊ dimittaꝛ ꝑ
aliquot tp̄s: poſtea abluaꝛ locus cū vino ⁊ acero mixtiſ
⁊ actu calis. h̄. n. exſiccat ranulā ⁊ remouet. facto h̄ ꝑ
vnā diē abluatur locus cum vino ⁊ aceto decoctionis
myrrhe vſq ad finem. Contra corroſionem gingiua-
rum ⁊ tuberoſitatem earum procedas cum fricatione
alumin s zucharini ⁊ ablutione aceti ſqlitici: ⁊ hoc om
ni die bis mane ⁊ ſero poſt fricationem ⁊ ablutionem
⁊ remotionem gipſee ſubſtantie adherentis ſubſtan-
tie dentis ponitur ſuper gingiuas puluis maſticis ita
ꝙ adhereat gingiui. Curaui quandam mulierem que
erat de epiſcopatu placentie de carne addita in gingi-
uis in mandibula ſuperiori cuius carnis quantitas
erat multiplicata ſuper dentes ⁊ gingiuas ad moduꝫ
oui anſeris ⁊ plus: remoui enim eam in quatuor vici-
bus cum ferreis ignitis incidētibus: ⁊ in fine remo-
ui dentes motos cum quibuſdam partibus oſſis man
dibule. emittebat enim ſanguinem in multa quanti-
tate hora vſtionis q ꝑfecte ſtringebatur cum vitriolo
de quo fit encauſtꝝ ⁊ coto vel bōbice cōprimendo cuꝫ
iſtis fortiter ⁊ firmiter locum a quo emanabat ſanguis
cū manu: expectabā inter vnam inciſionem ⁊ aliā quā
doq per dies octo ⁊ plus ⁊ curata fuit ꝑ iſtuꝫ modum

perfecte. ⁊ fuit hec cura facta in ciuitate verone ī do-
mo canonicoꝝ. M.cc.lxxviiij. de menſe martij ⁊ no
biſcum in illa cura fuit magiſter bernardus de gron-
dola qui multū ſuis manibꝰ in cura laborauit: ⁊ habui
mus ex ipſa cura. xl. minalia furmēti a quodā hoſtiario
illius eccleſie qui erat ſuus patruus ⁊ vocabatur vber
tinus de placentia. Si poſſet recipere de pillis factis
ex aloe ⁊ agarico in ca. de albugine ⁊ ruptura cornee bo-
num eēt ei vel trociſ. de turbit factis ibi vt dictū ē illic
nam remouerēt materiā currentem ad gingiuas ⁊ ſic
melius curareſ. Puluis optimus ad confirmādos dē
tes. ℞. coralloꝝ al. vel ru. ℥.j. maſticis. ℥.j. pulueri-
zētur ⁊ ponatur hic puluis ſup dentes motos purgatos
a gipſea ſubſtantia firmabat eos in breui. Cōtra dolo
rem dentiū experimentū mirabile remouet dolores in
media hora. ℞. ſe. apij. ℈.ſ. opij iuſquami aā. ℈.ij.
fiant pillule ad modū ciceris de quibus teneat vnam
ſup dētē hora doloris ſtatim ceſſabit cōficiantꝰ cū vīo.

Ca. xxj. de apate in radice lingue ⁊ inciſione vulue ⁊
poteſt vocari ſpecies ſquinantie.

Hoc apoſtema niſi viſibile ſit ⁊ hꝫ emi-
nentiā ppriam nō eſt de
cōſideratiōe cyrugi. ſed ſi apparuerit ⁊ habue-
rit propriā eminentiā aut reſoluetur vel facit ſaniem
beneficio operationis manualis.

Cura primo flebotometur de vena ex cephalica
vel ventoſetur in ſpatulis ⁊ ſequēti die fiat
cliſtere cū aqua decoctionis blete ⁊ floꝝ camomille ⁊
ſeis fenugreci ⁊ ameos ⁊ olei. ℥. vj. ⁊ mellis. ℥. iiij. ⁊ ſa
lis. ℥.j. emplēt gula ex parte exteriori cū radice mal-
uauiſci cocti ⁊ piſtati ⁊ farina fen greci ⁊ ſe. lini ⁊ bu-
tiro ⁊ vngatur gula tota cū oleo de camomilla calido
omni die bis ⁊ fiat gargariſmꝰ cū rob de nucibꝰ. i. ſuc-
co nucū viridiū. vel vino de moris ⁊ aq̄ calida mittis
poſt hec aſpicias in os ſi vides eminentiaꝫ intendas
apitionem eius cuꝫ flebotomo ſi tibi videtur ꝙ ibi ſit
ſanies in parte vel in toto. nā hoc apoſtema rōne loci
non indiget multa maturatione. incidatꝰ vulua cū fer
ro ignito incidente ⁊ ponatur p canulā vſqꝫ ad vuluaꝫ
⁊ ore manente apto recipiatur vulua in foramine ca-
nule īponatꝰ ferrū ignitū in canula ⁊ incidatꝰ purgatiōe
vel flebotomia p̄miſſa. Facta inciſione fiat gargariſ-
mus oī die cum vino decoctionis myrrhe vel corti-
cum maloꝝūqꝫ granatorum ⁊ ſimilium.

Ca. xxij. de apate ſanioſo in collo vel gula.

Ale apoſtema fit ſemper ex materia cō-
poſita declināte ad ſan
guinem vel colerā in qua manifeſte materia ī
fine poſt purgationē ſaniei apparet veſtigium flegma
tis ⁊ hoc eſt ſenſibile ex tactu ⁊ viſu.

Signa eius ꝙ declinat ad ſanguinē ē rubedo loci
⁊ nō cū multa acuitate apatis in figura ⁊
pulſatio fortis in apate cum grauedine: ⁊ ꝙ habitudo
corporis declinat ad carnoſitatem.
Signa eiꝰ ꝙ vtitur ad colerā ſunt acuitas ī figura apo
ſtematis ⁊ acuitas doloris cū pūctura ⁊ rubedo decli-
nans ad citrinitatem ⁊ ꝙ habitudo habentis ad tenui
tatem declinat.

Cura eius ꝙ declinat ad ſanguineꝫ eſt vt flebo-
tometur de cepharica in manu q̄ eſt apud pol
licem: ſtatim a principio: ⁊ ſi phiberet etas vel aliqd
aliud ponantur in ſpatulis ventoſe cū ſcarificatione
ſuper locū fiat inūctio cū oleo de cāomilla ⁊ emplētur
locus cū emplō qd̄ ſic fit. ℞. radicū maluauiſci mun-
dati cocti inciſi fruſtratim ⁊ contuſi optie lib. j. farine
ſeminis lini ſe. fenugreci. aā. ℥. ij. vitellos ouoꝝ co-
ctos ſub prunis cuꝫ cortice numero. v. vel. vj. butiri.
℥. iij. incorporentur oīa ſil. reſoluit. n. apa ⁊ maturat et
dolorē reprimit: abluatꝰ ſepe locꝰ cū aq̄ calida hora illa
qua emplaſtꝝ ſuper locum ponitur. facta maturatiōe
que cognoſcitur ex tactu manus ſuper apa quādo me-
dicus īuenit qn̄ eſt intra apa tactu cedere cū p̄mitur
manibus diuerſis ⁊ cum digitis apa ⁊ dolor qui erat
ante ē remolitus iā hꝫ ſignū pfecte maturatōnis. Co-
gnita maturatiōe īcidatꝰ ſm longā gule ⁊ cōpetēti mō
abſqꝫ dolore ſi poſſibile ē in parte ſanies extrahatꝰ nō
curādo ſi tota hora nō exierit remota ſanie ī parte vel
ī toto īplcatꝰ locꝰ cū petijs vel plumaceolis ſtupeis īuo
lutis in oleo ro. mixto cū alumine zucharino: hoc mū-
dificat locū ⁊ defendit. Si autē nimiꝰ fluxus ſanguis
poſt īciſionē exiret pone cū iſtis albumē oui. hoc facto
p tres vel q̄tuor ↄſidera ſi tibi vr ꝙ indigeat maiori
mūdificatōe tūc mūdifica ipꝫ cū vngēto aploꝝ d quo
in fine libri faciemꝰ mētōeꝫ vel vngēto vidi qd̄ ē for-
tius. facta mūdificatōe incarnetꝰ cū pulueribus ⁊ vn-
gētis īcarnatiuis q̄ dicemꝰ. ⁊ poſt h̄ ↄſolida cū ↄſolida
tiuis q̄ dicemꝰ. dieta eiꝰ ī pncipio ſit talis declinās ad
frigiditatē ſi ibi fuerit febris facta inciſione pōt come
dere carnes ⁊ vinum limphatum.

Cura eiꝰ qd̄ magis ad colerā vtitꝰ ē vt flebotometꝰ
⁊ ſacrificetꝰ vt dictū ē ſupiꝰ. ⁊ ſi eēt poſſibile bonuꝫ eēt
vt purgaretꝰ cū decoctōe q̄ ſic fit. ℞e. pruna nūero. x.
ſcolopēdrie ro. rubeaꝝ aā. M. j. decoqntꝰ ⁊ diſſoluātꝰ.
℥. ij. tamarindoꝝ ⁊. ʒ. j. reubarbari detꝰ aā diē: nō ſit de
coctio vltra. ℥. iij. vel. iiij. cū bibitꝰ. inūgatꝰ locꝰ cū oleo
ro. ⁊ oleo de camomilla mixtis ⁊ hꝰ ī pncipio: ⁊ ponatꝰ
ↄtinue vſqꝫ ad pfectā maturatōeꝫ emplm̄ de malua ī
ſcō vt dictū ē ſupiꝰ vſqꝫ ad finē. Dieta eiꝰ ſit a pncipio
cū ſucco hordei ⁊ farri ⁊ lactucis ⁊ portulacis cū aceto
⁊ pul. coctis cū agreſta ⁊ vino de granatis: ⁊ eiꝰ potꝰ ſit
aq̄ prunoꝝ vl agreſte cū aq̄ vel vinū de grañ. cum ſex
cuplo eiꝰ de aq̄. poſt h̄ redeat ad dietā bonā ⁊ tēpatam
ſm ꝙ tibi vr expedire quātū ad vtutē debilē vel fortē.
In inciſione aūt oīs apatis ⁊ gule ↄſidera neruos ⁊ ar-
terias ⁊ vites p poſſe ſpālr duas arterias q̄ ſunt ppe
cānā pulmonis in gutture apud eminētiā a latere de-
xtro ⁊ ſiniſtro. q: ex inciſione illaꝝ ſeqtꝰ in breui mors.

Capitulū. xxiij. de ſcrofulis in collo ⁊ gula.

ſ **Crofu'e** ſunt apata dura naſcētia ex fle-
gmate groſſo ⁊ melācolia īfiltra
ta ī vno loco. ⁊ ſcias ꝙ ī vno loco cōīr mlte ſcro
fule intꝰ ſe diuerſe naſcūtꝰ q̄ ī tactu ⁊ viſu facile cognoſcūtꝰ.

Signa in hoc oēs ↄueniūt in albedine coloris ī
pncipio ⁊ duritie quo ad tactū differūt tn̄
q: q̄dā hn̄t foliculū ⁊ q̄dā non. itē in qbuſdam multe in
vno loco colliguntur ⁊ qbuſdā non.

Cura coꝝ talis eſt ꝙ ī omni etate ſumat ſemel pa
tiens in hebdomada ſi fuerit fortis ſupra
qndeciꝫ annos ſumat trociſ. vnū d troci. ↄ ſcrofulas vl
bis in hebdomada ſi fuerit fortis ⁊ ſi fuerit infra. xv.
annos ſumat mediū trociſ. bis in hebdomada vel ſcd̄
vtutē trociſ. ad electuariū ↄ ſcrofulas ſic fit. ℞e. turbit
mūdati optie a cortice ſuo ʒ. j. ⁊. ℈. j. zinzibis ↄditi. ʒ. j
ſ. icorporētꝰ ſil. ⁊ ſi n̄ poſſent icorpari addatꝰ ſil aliqd ſi
rupi ro. datꝰ ī matutis ⁊ pꝰ eū bibitꝰ aliqd vini līphati
ca. ponatꝰ ſup ſcrofulas vbicūqꝫ fuerit diaqlō qd̄ ſic fit.
℞e. litargiri triti. ℥. ij. olei cōis. ℥. v. mucillagis ſe. lini
ſe. fenugr. aā. ℥. iiij. mucillagis maluauiſci. ℥. ij. accipi
atꝰ litargiꝝ pōatꝰ ī cazola ad ignē cū oleo ⁊ pmittatꝰ buli
re cū oleo agitādo ſp cū ſpatula tādiu ꝙ diſſolutū ſit po-
ſtea addātꝰ mucillagies cū oleo pdcō ⁊ litargiro ⁊ agitā
do cū ſpatula pmittatꝰ bulire tādiu ꝙ recepit aliq̄ ſpiſſi
tudinē ī modū empli ⁊ tc̄ depōatꝰ ab igne. ⁊ cū īfridatū
fuerit fiat magdaleō ⁊ vſui reſuetꝰ h̄. n. ↄtinue debꝫ eē
ſup ſcrofulas ⁊ īnouare ipꝫ debes ſꝫ ꝙ tibi videbitꝰ de
empli exſiccatōe. Si āt aliq̄ ex ſcroful venīūt ad matu
ratōeꝫ vel vlceratōeꝫ icidatꝰ ſi ibi nō fuerit vulnꝰ ⁊ ſi vl
cerata fuerit dilatetꝰ vulnꝰ ab vna pte ad aliā ita ꝙ to
ta ſcrofula ītra vulnꝰ ↄphēdatꝰ: ipleatꝰ vlꝰ cū alumie
zuchario ⁊ vitello oui horā iciſiōis: poſtea ↄtiue īrēdas
ad mūdificatōeꝫ cū vngēto aploꝝ ⁊ vngēto vidi ⁊ pul
uere afodiloꝝ mixto cū rodalgar ⁊ nō mixto ſm maio-
rē vel minorē volueris facere mūdificationeꝫ de quo
puluere ⁊ de q̄ mixtione fecimus mētōeꝫ in cura fiſtule

lachrymalis. Facta mundificatione incarnetur ⁊ cõſolidet̃ cũ rebus hic facientibꝰ. Ex pte diete vtat̃ carnibus ⁊ vino limphato ⁊ volatilibus ⁊ nõ volatilibus. ⁊ nõ vtat̃ bouinis in oĩ gñe neq; porcinis carnibꝰ niſi porcinis aliqñ aſſatis vl' ſalitis p hebdomadã vl' circa id. De herbis nõ vtat̃ porris nȝ caulibꝰ: alijs herbis vtat̃ vtat̃ ouis aliqñ ficubus ſiccis ⁊ amig. cũ eis ⁊ nucibꝰ ⁊ alleo cocto: aliqñ ciceribus fractis: raro tamen.

Capitulum. xxiiij. de hernia gutturis ⁊ carnoſitate in gula ⁊ collo.

Ec egritudo fit ex flegmate ſalſo deſcendente a capite ad gulã vt plurimũ ⁊ aliquãdo ex melãcolia ⁊ mutãtur in locũ cuȝ ſteterint in carnoſitate. Que autẽ fit ex flegmate magis mollis ⁊ magis tractabilis q̃ que fit ex melãcolia ⁊ in vtraq; ẽ ſemper folliculus vl' ſacꝰ in quo illa carnoſitas retinetur ⁊ facit intra corpus ſuum vnaqueq; nodoſitates multas.

Cura in principio fit bono mõ vt medicinis ⁊ inciſione. ⁊ aliquando ſine inciſione. abſtineat a legumine ⁊ carnibus bouinis ⁊ porcinis recentibus elixatis ⁊ ab aqua pura veri frigoris: bibat viuũ clarum limphatum ⁊ odoriferum mixtum ſm eius medietatem. vtat̃ bonis ſpeciebus vt pipere ⁊ croco: cinamomo: galange ⁊ gariofilis ⁊ nõ comedat caſeum neq; carnes ſalitas neq; lac mõ aliquo vtatur carnibus aſſatis vt plurimum ⁊ elixatis raro vt dictum ẽ de opilatione auris in precedenti ca. Sumat ſemel in hebdomada trociſcos de turbit ſm q̈ dictum ẽ in ſcrofulis vl' ſumat alium qui ſic fit. Reci. hermodactilorum. ʒ. j. turbit ȝinȝiberis conditi an. ʒ. j. fiat vnus trociſcus ⁊ cõficiatur cum vino poſſunt addi in illo trociſco ⁊ conſimilibus commode aliquando duo grana vel tria diagridij: ⁊ tunc erit maioris operationis. detur in media nocte ⁊ bibatur poſt euȝ aliquid vini limphati calidi ponatur ſuper locum diaquilon de quo in ſcrofulis fecimus mentionem: vngat̃ ſe omni ſero cum vadit dormitum vnguento quod ſic fit. Re. euforbij. ʒ. ſ. coſti ſulphuris auri pigmenti rubei. an. ʒ. ſ. olei roſati. ʒ. iiij. cere. ʒ. ij. liquefiat cera cũ oleo ⁊ deponat̃ ab igne: ⁊ cum eis incorporetur puluis aliarum rerũ. Si autem non curatur per id ĩ duobus menſibus bonũ eſt q̈ properes ad inciſionem que ſic fit. Scindat̃ pellis ſubtiliter ſuper eminentiaȝ ⁊ caue a venis ⁊ artarijs que ſunt in loco. quia in hac paſſione apparent multum vene ⁊ ſunt multum infiltrate cum carnoſitate. Facta inciſione ſubtili que comprehendat totam eminentiam: capiatur tota carnoſitas cuȝ ſacculo qđ melius eſt. vel ſine ſacculo eradicetur ⁊ tunc impleat̃ tentis lineis vel ſtupeis inuolutis in alumine zucharino ⁊ oleo roſato ⁊ hoc vſq; ad tres dies. Si autem ſaccus remanſerit in parte vel in toto mundificetur cum vnguento viridi ⁊ vnguento apoſtolorum vel puluere affodilorum perfecte: facta mundificatiõe ſacculi ſiue cum vnguentis vel manu incarnetur ⁊ conſolidetur vt dictum eſt in ſcrofulis medietatis.

Ca. xxv. de apãte calido ⁊ frigido ſanioſo ſb aſellis.

Si autem hoc epoſtema rubet ⁊ tumet vemẽter ⁊ dolet dolore acuto vel graui ſignificat̃ q̈ eius materia eſt calida. ſi autem non rubet ⁊ tumor eius non tendit ad acuitatem neque delet dolore vementi ſignificatur q̈ eius materia eſt frigida.

Cura calidi ſtatim a principio fiat flebotomia de cephalica in manu ſi etas ⁊ virtus ſenſerint vel ventoſatio in pte poſteriori: nullo mõ frigida ſupͣ locum debẽt poni ne materia ad cor redeat: vngatur cum oleo de camomilla calido ⁊ ponatur emplaſtruȝ de maluauiſco narratũ in apãte ſanguineo in collo vl' alio quod ſic fit. Re. cepas numero. ij. vel. iij. coctas ſub prunis ⁊ mũdatas ⁊ vitello ouorũ coctorũ ſub prunis numero. v. axungie liquefacte vel butiri. ʒ. iij. miſceantur ſimul ⁊ poſtea accipiatur de maluauiſco preparato vt dictum eſt ſuperiꝰ tantũ q̈tũ ẽ illud totum incorporetur cũ cepis ⁊ ouis ⁊ axungia ⁊ fiat emplm. poteſt addi in ĩpo emplo ⁊ ſimilibꝰ farina fenugreci ⁊ ſeminis lini cõmode ⁊ erit magis ſedatiuũ doloris ⁊ ponatur ſupra apãta vſq; ad perfectã maturationem vel reſolutionẽ. nã in breui hꝫ maturabit ⁊ reſoluet q̃ſi abſq; dolore. vel ponantur ad maturationẽ plures de farina ⁊ oleo ⁊ aqua mixtis ⁊ coctis ſimul ĩ patella oĩa illa ſunt maturatiua. Facta maturatione incidatur et tota ſanies extrahatur ſi fuerit pue q̈titatis. ſi võ fuerit multe quãtitatis nõ extrahatur tota: ſȝ pars ne debilitas vel ſincopis aut mors ſuperuenerit. ⁊ hoc eſt generale documẽtum de extractiõe ſaniei in oĩbꝰ apoſtematibus magnis q: non debet extrahi hora vna. Remota ſanie in parte impleatur locus cũ tentis ſtupeis vel pannis lini inuolutis alumine zucharino et oleo roſato mixtis: ⁊ hoc facies vſq; ad tres dies. pꝰ mundifica ſi fuerit neceſſarium ⁊ incarna in fine ⁊ cõſolida vt dictum eſt in alijs. Si autẽ timuerit apitionem cum ferro ponas ruptoriũ ſupra apoſtemata optime fuerit maturatum ⁊ extrahe ſaniẽ de quo ruptorio ⁊ quibus tibi copiam faciemus maximam in ſcriptis domino concedente.

Cura frigidi primo purget ĩpm cũ trociſco de turbit dicto ſuperius in carnoſitate gule vl' pillulis de aloe ⁊ agarico dictis in ca. de albedĩe in oculo. vngatur locus continue cum oleo nardino vel de lilio: ⁊ ponatur emplm ſuper locũ quod ſic fit. Re. cepe lilij ⁊ coquãtur ſimiliter ⁊ emundentur ⁊ piſtentur ſimul ⁊ incorporentur cũ eis. ʒ. ij. terbentine ⁊. ʒ. iij. mellis ⁊ farie ſiliginis ⁊ fenugreci an. ʒ. ij. ⁊ farine ſiliginis. ʒ. iij. Aliud ad idem. Re. terbentine ⁊ mellis. an. ʒ. iij. diſſoluantur illa ad ignem ⁊ colentur ⁊ incorporentur cum eis. ʒ. iiij. farine ſiliginis ⁊. ʒ. ij. farine fenugreci: ⁊ ponatur calidũ ſupra apoſtema frigiduȝ: maturat enim apoſtema perfecte ⁊ multotiens reſoluit ipſum. Facta maturatione aperiatur cũ ferro vel ruptorio quod non eſt ſic bonuȝ quẽadmodũ cũ ferro extrahatur ſanies ſm regulam dictã ſuperiꝰ ⁊ mundificetur ⁊ incarceretur ⁊ conſolidetur ⁊ ĩpleatur locus vbi erat ſanies cũ alumine zucharino ⁊ oleo roſato ⁊ tentis vſq; ad dies tres vt dictum eſt in alijs. Dieta eius hora inciſionis ſit bona ⁊ temperata. ⁊ hora maturationis etiam valet ex carnibꝰ pullinis ⁊ caſtrati elixatis ⁊ auibꝰ paruis ſucco hordei ⁊ farri feniculo ⁊ boragine ⁊ petroſilino ⁊ ſpinachijs ⁊ ſimilibus ⁊ vino albo limphato.

Ca. xxvj. de ſcrofulis ⁊ duritie ⁊ nodis ⁊ de carnoſitate ſub aſellis.

Et ſcrofule ⁊ durities ⁊ nodi ⁊ carnoſitates fiunt ſemper ex materia flegmatica indurata ⁊ melãcolia conuerſa in duritiem. ⁊ debes ſcire q̈ he infirmitates quandoq; habent ſacculum ⁊ quandoq; non: que autȝ habent ſacculum leuiter mouentur in loco: que vero nõ habent ſacculuȝ propter infiltrationem non mouent̃ quaſi aliquo modo

Signa ſcrofularum ſunt durities ⁊ globoſitates multiplicate in vno loco. ⁊ ſignum nodoſitatis eſt quia eſt contenta nodoſitas eminentia vna ⁊ vna globoſitate ⁊ eſt durities eius vltra duritiẽ ſcrofularum. Carnoſitatis hec eſt ſparſio carnoſitatis ſine globis in loco ⁊ planities forme ⁊ eminentie.

Cura omnium infirmitatum ratione illius loci in ſpecie eſt vna. ⁊ ſcias q̈ multum timoroſuȝ eſt ⁊ periculoſum in ipſorum cura propter affinitateȝ quam habet locus hic cuȝ corde ſiue fiat curatio cũ ferro ſiue non primo incipias vngere locum cũ oleo de ſpica poſtea intendas purgationem cum pillulis de aloe ⁊ agarico ⁊ turbit factis in ca. de vngulis ⁊ albedine vel cum trociſ. ibidem facto: vel cum pillul'

fetidis que ſic fiunt. ℞. bdelij ſerapini armõiaci op poponaci ſeminis cicute pulpe collognitide aloes epithimi añ. ℥. v. ſcamonee. ℥. iij. cinamõi ſpice croci caſtorei omniũ añ. ℥. j. euforbij. ℥. ſ. fiant pille ⁊ cũ ſucco porri in quo ſucco infundãtur gũme fiãt ad modũ ciceris. Doſ. eſt. ℥. j. vel. ℥. j. ſ. vel. ij. ad plus. vel dentur pillule facte ꝯ puſtulas factas ex melancolia aduſta vł cum decoctione facta illic. Super locũ võ põatur diaquilon dictũ in ſcrofulis vł emplm̃ factũ de terbẽtina ⁊ melle ⁊ farina ſiligis ⁊ alijs in cura apatis frigidi in eodẽ loco. ſi aũt per ꝯtinnationẽ illiꝰ cure reſoluuntur iſte collectiones bonũ ẽ. Si võ ñ reſoluũtur ſ; maturãtur vlcerant̃ cũ; mature fuerint apiantur cũ ferro ſapienter ⁊ extrahant̃ ſm̃ poſſibilitatẽ que eſt in eis: ⁊ tẽ impleatur cum alumine zucharino ⁊ oleo roſato vſq; ad dies tres. ſecundo mundificetur cum vngento viridi ⁊ apoſtoloꝝ ⁊ pl'ucre affodilloꝝ mixto cũ todelgari: ⁊ non mixto etiã ſm̃ ꝙ tibi videtur expedire: poſtea incarna ⁊ conſolida: ſi vero vlcerate fuerint: dilatet̃ vulnus cũ raſorio: ⁊ remoueatur quod eſt intra ſecundum poſſibile ⁊ procedatur in ꝯtinuatiõe ſm̃ ꝙ dictũ eſt. vtatur dieta ſuperiori ⁊ abſtineat a rebꝰ melancolicis ⁊ groſſis ſecũdũ ſuũ poſſe ⁊ bene erit ei ſeruata regl'a iſta i curatiõe pſẽtis egritudis curat̃ ſi ds voluerit.

Cap. xxvij. de apate fri. ſaioſo i adiutorijs ⁊ hũeris

b Oc apoſtema fit ex colera mixta cum ſanguine vel ex flegmate mixto cum melancolia. ſed in veritate in oĩ tali apoſtemate ⁊ in tali loco raro inuenies quĩ ſit ibi veſtigiu; cuiuſlibet humoris: ⁊ hoc vere ſcies ſi ꝯſideraueris in ipſis vſq; ad finẽ curatiõis cum in fine duritiem ⁊ mollitiem in omnibus ⁊ hora conuerſionis ad ſaniem dolorem inflãmationes inuenies etiam.

Signa calidi ſunt rubedo ⁊ iflatio loci ⁊ dolor vehemens ⁊ acuitas figure vel eminentia ⁊ febris vt plurimũ ⁊ maxime hora conuerſionis humoris in ſaniem. Signa fri. ſunt ſigna contraria ꝗ̃uis hora conuerſionis humoris ad ſaniem aliquis dolor aliqñ grauatiuus apparet. cũ oĩa iſta accidẽtia mitigata fuerint ⁊ febris acquieuerit iam habes ſignũ maturationis. ex tactu aũt cũ comprehenderis ambas manꝰ diuerſo mõ de mouendo partes apoſtematis inuenies inũdationẽ in eo qđ ẽ itra apaſcias ꝙ apa iã maturatũ ẽ. Attẽde hic ꝙ ſanies cũ fuerit i loco carnoſo in veritate generata ⁊ non manifeſtabitur ex tactu: q: aut hoc eſt ꝓpter ſpiſſitudinẽ loci aut ſaniei que duo ĩpediunt totum vt medicus non diſceruat inundationez ſaniei generãte in loco. ⁊ ſi ibi fuerit in veritate ⁊ hec obſcuritas inundationis ſaniei per tactum habet locum in oĩ mẽbro carnoſo ſicut in naticis ⁊ coxa ⁊ pulpa cruris ⁊ adiutorij: ⁊ de iſto caſu valet de inunctione ſaniei generate in loco carnoſo. habui meo tp̃e maximum honorẽ in cremona in filio domini Jacobi de aduocatis q habebat apoſtemata in humero ⁊ erat ibi ſanies inuenitate ⁊ non inueniebatur per aliquos medicos ĩmo dicebatur ipm̃ habere aliquam infirmitatẽ ⁊ ego corã illis medicis inſtiti cũ tactu ⁊ ſignis ⁊ iudicaui in eo ſaniez ⁊ inciſum fuit apa corã eis ⁊ patre ſanies emanauit ⁊ vocabatur patiens baldeſar. Jn placẽtia illõ idẽ mihi contingit in filio domini ruffini qui vocabatur bernardinus. habebat enim apa in coxa in quo erat ſanies in veritate ⁊ dicebant medici ꝙ erat ibi diſlocatio ⁊ inciſus fuit locus ⁊ ſanies emanauit vt eis dixeram.

Cura calidi dieta eius ſit vt dictũ eſt in capitulo đ puſtulis rubeis ⁊ apoſtemate calido in collo fiat inunctio cum oleo de camõilla ⁊ oleo ro. mixtis et fiat flebotomia de contraria parte in manu ex cephalica vel ventoſatio. vel purgetur cum pillulis vel decoctione dicta ca. de puſtulis rubeis ex colera: fiat emplaſtrum maturatiuũ ⁊ reſolutiuũ đ maluauiſco dicto in apate colli vel in apate calido ſub aſellis. facta maturatione incidatur cum raſorio q: hoc eſt ſecurius ꝗ̃ cum flebotomo ⁊ fiat inciſio ſecundum longitudinem adiutorij: ⁊ euita neruos pro poſſe: per muſculu; groſſum qui eſt ſuper adiutorium hora inciſionis ipſe vulnus cum vitello oui ⁊ oleo ro. vſq; ad tres dies vel minus ſecundum ꝙ tibi videbitur poſt hoc mũdifica cu; emplaſtro facto ex ſarcocolla vel myrrha ⁊ faria ⁊ melle ⁊ ſecũdũ hoc incarna ⁊ conſolida. Cura frigidi vngatur cum oleo de ſpica calido vel de lilio vel de ſtorace. purgetur cũ trociſ. de turbit vel cũ pillis fetidis. dictis in ſcrofulis aſellaꝝ vel pillulis de aloe ⁊ agarico dictis ſuperiꝰ vel cũ đcoctiõe dicta ca. de puſtulis i naſo factis ex flegmate ſalſo. emplet̃ur locus cum emplaſtro de lilio ⁊ alijs dicto in bubõe fri. vel đ emplõ đ terbentina dicto ibidem. ⁊ eius dieta ſit vt dictum eſt in fine in eodem capitulo.

Capitulum. xxviij. de apoſtemate calido ⁊ frigido i nodoſitate ⁊ duritie in nodo cubiti.

b Oc apoſtema cuiuſcumq; generis ſit dubioſum eſt ratione loci ⁊ concatenatiõis neceſſarie in loco: nã mollificatur de leui iſte locus ⁊ omnis mollificatio huius loci dat ipedimentũ in operatione illa vniuerſali. ⁊ q: ille locus eſt facilis mollificationis ⁊ difficilis reſtaurationis fit que omnis egritudo i eo eſt timoroſe curationis male. Apa calidũ vel frigidũ cognoſcit̃ ex ſignis narratis in capitulo de apoſtemate fri. humeri. nodoſitas ⁊ duritıes cognoſcitur ſolum ex viſu ⁊ tactu.

Regatur calidum ſi habuerit apoſtẽata ⁊ fe. cum rebus frigidis ⁊ tẽperatis vſq; ad generationem ſaniei videlicet cum ſucco hordei ⁊ farri facti cum lacte amigdalarum ⁊ de lactucis ſpinachijs ⁊ aque ciceris ⁊ cucurbitis cum agreſta ⁊ amigdalis ⁊ carnibꝰ edi ⁊ pullorum conditis cũ agreſta ⁊ elixatis cũ lactucis ⁊ cucurbitis. ⁊ vtatur vino agreſti limphato cũ triplo eius de aqua vel vino de granatis cũ aqua frigida. Si fe. non habuerit vtatur carnibꝰ vt dictũ eſt ⁊ vtatur carnibus caſtrati ⁊ arietis vniꝰ anni ⁊ auibus paruis: flebotometur ex contraria parte vel ſcarificetur in ſpatulis ⁊ naticis vel ſoluatur cu; decoctione dicta in puſtulis naſi ex colera aduſta. vngatur locus cum oleo de camõilla ⁊ ro. mixtis ⁊ emplaſtretur locus emplõ facto de maluiſco dicto in apoſtemate calido colli. Non permittat̃ venire ad vltimã maturationem: nã ſanies relaxaret iuncturã ⁊ hoc eſt generale documentũ in oĩbus apoſtematibus iuncturarum q: nõ debent vltimo maturari ne ſanies ſue mollitie vel acuitate relaxet iuncturas ⁊ neruos iuncture ledat: nam nerui iuncture occaſione facili ſuſcipiunt has leſiones. incidatur hic locus ſecundum longitudinẽ ⁊ ipleatur vulnꝰ cũ tẽtis infuſ. in alumine mixto cũ oleo ro. vſq; ad dies tres. mũdificetur locus cũ vngento apoſtoloꝝ ⁊ cum emplo de myrrha vł ſarcocolla ꝯtrita ⁊ mixta cũ melle ⁊ farina hordei vł fabaꝝ ⁊ ſiliginis mixtis ⁊ ſic myrrha. ℥. j. ⁊ mel. lib. ſ. ⁊ farina ꝙ ſufficit ad ĩſpiſſandũ: incarnet̃ ⁊ conſolidet̃ in fine. ſi aũt apa fuerit frigidũ vngatur cũ oleo de ſpica vel lilio calido actu: ⁊ purget̃ đ pillis de agarico factis in capitulis precedẽtibus vel cũ trociſ. de turbit ⁊ de hermodactalis emplet̃ locus cũ emplõ de allcis ⁊ lilio vel emplaſtro de terbentina facto in bubone frigido. Dieta eius ſit ex carnibꝰ caſtrati arietis ⁊ edi pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ auiũ nõ degentiũ i aquis aſſatis ⁊ elixatis ⁊ de herbis ſumat feniculum petroſillinum boragine; ⁊ bletes biſcoctas ⁊ aquam caulium ⁊ porroru; ⁊ aquã ciceris ⁊ oua ⁊ piſces bonos aſſatos vt ſunt ſtrigij ⁊ lucij ⁊ ſimiles. facta ſanie perforetur ⁊ impleatur locus cum alumine zucharino ⁊ vitello oui ⁊ oleo de camõilla vſq; ad dies tres mundificetur: poſt hoc incarnetur ⁊ conſolidetur. Nodoſitatem vel duritiem curare debes purgando ipſum cu; trociſ. de turbit ſemel i hebdomada ⁊ ponere ſuper locum diaquilon dictum in ſcrofulis ⁊ ſic per tempus mollificabitur ⁊ reſoluetur. Dieta eius ſit vt dictu; eſt hic in apoſtemate frigido

⁊ vinum ſumat vt dictum eſt clarum album odoriferũ bene limphatũ.

Ca.xxviiij. de nodo ĩ raſeta manꝰ.

Ecgritudo vt plurimum fit per laborem ⁊ cõmotionem ⁊ extenſionem ſuperfluam in loco vnde currũt humores a quibus per tempus reſoluitur ſubtile ⁊ groſſum remanet ꝙ induratur ⁊ fit quaſi os ⁊ illud quandoqꝫ cedit tactui quandoqꝫ non.

Ad curam eius intendas hoc modo: facias ſperam plũbeam planam maiorem ꝙ ſit circunferentia nodi totius ⁊ cum hoc facias tres ſperas planas ſtupeas et inuoluas ipſas cum albumĩe oui in quo diſſolutũ ſit aliquid aluminis zucharini ⁊ ſalis ⁊ ĩponas vnaꝫ ex ſperis ſtupedis ſupra nodum ⁊ poſt illam ponas ſperam plumbeam: ⁊ poſt ſupra illam ſperam plumbi ponas alias duas ſtupeas inuolutas in alumine zuchario cũ albumine oui hoc facto ſtringas ⁊ inuoluas locum cõprehendendo oẽs ſperas ſimul cũ binda cuius latitudo ſit circa duos digitos ⁊ non plus ⁊ firma ipſum locum cum binda bene ⁊ decenter ⁊ ꝑmitte vſqꝫ ad dies tres ⁊ tunc ſolue locum ⁊ videbis quid operatus fuiſti cuꝫ inſtrumentis tuis: ⁊ ſic de tertio in tertium facias: donec nodus totus per tempus ſit diſſolutꝰ ⁊ locꝰ firmatus vt amplius ſuper ſũmitatem ſuperius dictã nõ recipiat: poſſet incidi pellis que eſt ſuper noduꝫ ⁊ extrahetur nodus cum totalitate ſua ⁊ curaret̃ vt ſcroſula

Capitulũ.xxx. de infiltratione ⁊ nodatiõe ⁊ ſcliroſi q̃ fiunt in raſeta manus ⁊ nodis digitoꝛuꝫ ex quibus patitur fiſtula ⁊ leditur os.

Egritudo ſemper fit ex materia coꝛrupta ⁊ coadunata in loco nodoſo cuius ſubtile conuertitur in venenũ ⁊ ledit ligamentum ⁊ os conuertitur ad vlcus ⁊ fiſtulã finaliter ⁊ infiltrat̃ hec materia in loco vndiqꝫ ⁊ non cedit tactui ſed manet fixa in loco: cuius ſigna ſunt cinericitas cutis vel nigredo ⁊ apparent quedam vene circundantes locum plene ſanguine melancolico male venenoſo.

Cura vngatur locus omni die cuꝫ oleo de lilio vl' de ſpica ⁊ purgetur cũ pillis de eleboꝛo nigro factis caplo de puſtulis faciei ⁊ naſi ex melancolia aduſta vel ex decoctione facta ibidem. purgetur etiaꝫ cum trociſ. de turbit vel cũ pillis fetidis factis ca. de nodis ⁊ ſcrofulis ſub aſellis cõtinue ponat̃ ſuper locũ d aquilon factum ca. de ſcrofulis in gula. Abſtineat a rebus generantibꝰ melancoliam ⁊ vtatur bono vino claro odorifero liphato. comedat carnes caſtrati arietis ⁊ edi ⁊ carnes auiũ nõ degentiũ in aquis ⁊ oua ſorbilia ⁊ aquã ciceris ⁊ farri ⁊ de piſcibꝰ bonis aſſatis vꝫ lucios ⁊ ſtregios optime ꝯditos cum bonis ſpeciebus. Si autẽ locus vlceraretur mundificet̃ cũ vngento viridi ⁊ vngento apoſtoloꝝ ⁊ puluere affodilloꝝ mixto cũ rodelgra vel non mixto vt dictũ eſt in ca. de fiſtula in lachrymali. Si aũt fuerit coꝛruptũ cauterizetur ⁊ remoueatur coꝛruptũ. nã cauteriũ omnẽ coꝛruptionẽ finalit̃ remouet. Si aũt nõ fuerit coꝛruptũ: os nõ indiget cauterizatione. Facta mundificatione incarnet̃ ⁊ ꝯſolidet̃ Fit etiã mundificatiuũ aliud ſic. Re. myrrhe ſarcocolle aã. ℥.j. mell' lib. ſ. farine hoꝛdei qđ ſufficit ad ĩſpiſſandum totũ. ⁊ hoc mundificatiuũ mũdificat ſine exſiccatione ⁊ doloꝛe ⁊ eſt leue valde inter alia mundificatiua conueniens nullo modo infeſtans naturam.

Ca.xxxi. de apãte calido ĩ digitis ⁊ vocat̃ panaritiũ

Hoc apoſtema. eſt vehemẽtis caliditatis et fit ex materia calda colera non aduſta et aliquando aduſta q̃ ſua caliditate ⁊ doloꝛe fortiſſimo ĩ fine neruoꝝ manꝰ ⁊ ligamẽtis neruoſis vnguiũ cũ mẽbris digitoꝝ facit febrẽ continuaꝫ ⁊ ꝑ perſeuerationem doloris cum febꝛe interficit multotiens ⁊ corrũpit vltimũ os digiti ⁊ tũc a laycis vocat̃ offragulũ.

Signa eius ſunt rubedo vehemẽs in loco ⁊ acuitas apãtis ⁊ doloꝛ vehemẽs ⁊ continuuſ per brachium aſcendendo vſqꝫ ad coꝛ ⁊ cerebꝛũ ⁊ multotiens accidit ſincopis ⁊ deſtructio appetitus.

Cura eſt vt fiat flebotomia, a principio ſi virtus ⁊ etas cõſenſerit vel ventoſetur in ſpatulis ⁊ imponatur quod ſic fit. Re. maluaꝝ violaꝝ aã. M. j. buliant in aqua ⁊ accipiatur de colatura illa lib. j. olĩ cõis. ℥. iij. mellis. ℥. ij. ſalis. ℥. ſ. tamarindoꝝ vel caſſie fiſtule vel mãne de aliquo iſtoꝛum. ℥. ij. diſſoluant̃ omnia iſta ſupradicta ⁊ ponatur totum ad ignem ⁊ liq̃fiat ⁊ coletur ⁊ de hoc colato cum fuerit tepidum fiat cliſtere: ⁊ cum cliſtere fuerit intromiſſum nõ teneat ipſm infirmus cum voluntas aſellandi affuerit vel ſumat ĩ principio decoctionem factam ca. de puſtulis in naſo ex colera aduſta. fiat inunctio continue cum oleo roſato ſuper locum ⁊ ponatur emplaſtrum quod ſic fit continue ſuper locum. Re. vitella ouoꝝ coctorum numero. iij. butiri. ℥. ij. farine ſenugreci ⁊ ſeminis lini aã. ℥. j. mucillaginis maluauiſ. i. ℥. j. ⁊ incoꝛpoꝛentur ſimul ⁊ fit emplaſtrum. Si doloꝛ continuaretur fiat inũctio circa locum ⁊ ſuper locũ cuꝫ oleo quod ſic fit. Re. olei roſati opij iuſquiami aã. ℈. j. ſeminis apij. ℈. ſ. aceti. ʒ ij. piſtentur optime ⁊ incoꝛpoꝛentur cuꝫ oleo roſato predicto. nam ſi doloꝛ perſeueraret ĩterficeret ſine dubio facta ſanie aperiatur locus ⁊ mũdificetur ⁊ os ſi fuerit coꝛruptum mundificetur ⁊ incarnetur ⁊ conſolidetur. Dieta eius ſit vſqꝫ ad generationem ſaniei videlicet ex amigdalato ⁊ mica panis lota in aqua ⁊ ex ſucco farri ⁊ hoꝛdei ⁊ lactucis ⁊ poꝛtulacis ⁊ aquã cucurbite. ⁊ ſi eſſet nimis debile poſſet comedere bꝛodium pulle cocte cum herbis pꝛedictis ⁊ cum agreſta potus eius ſit aqua cum agreſta vel cum vino de granatis vel aque ꝑ ſe. ⁊ h vſqꝫ ad ceſſationẽ doloris ⁊ apitionez apãtꝫ.

Capitulum.xxxij. de feditate vnguium ⁊ digitoꝛum piuitis ⁊ maculis albis.

Egritudo fit ex ſiccitate loci ⁊ mãe currẽtis ad locum.

Signa eius ſunt aſperitas ⁊ globoſitas ⁊ inoꝛdiatio partium vnguium ad inuicem. piuite vero ſunt quedam partes circunferentes ligantes vngueꝫ que eleuantur ab alijs ⁊ dolẽt.

Cura vnguium fetidarum ſiue tegnoſarum eſt vt continue mundificentur vngues cum vitro ⁊ poſt mundificationem omni die vngantur cum butiro vel oleo roſato ⁊ ſuper ipſas ponatur emplaſtrũ qđ ſic fit. Re. cere. ℥. j. armoniaci. ℥. j. ſ. terbentine. ℥. ſ. diſſoluantur ad ignem ⁊ fiat emplaſtruꝫ ponatur hoc faciendo foꝛmas ſuper vngues ad modum vngenti ⁊ cum hoc ⁊ raſpatura vitri optime illa malitia mouebitur. piuite pꝛopter doloꝛem faciunt apoſtemare coꝛonam digiti. vnde debent euelli ne locus apoſtumetur incidantur apud coꝛonam ita ꝙ nihil de eis remaneat ſecundum poſſibilitatem ⁊ poſt inciſionem vngatur locus cum oleo de camomilla calido ⁊ ſic locus firmabitur ⁊ mollificabitur. ponatur nocte cuꝫ vnctus fuerit ſuper coꝛonam digiti puluis dragaganti ⁊ erit ei bonũ fiet enim per illud coadunatio partium ſeparatarum. Si autem in vnguibus macule albe fuerint purget̃ patiens cum trociſco de turbit dicto ſuperius ⁊ confoꝛtet̃ coꝛ cum electuario quod ſic fit. Re. galange. ℥. j. zinziberis nuciſmuſchate piperis longi gariofiloꝛum maciſ. aã. ʒ. j. croci. ʒ. ſ. pinearum mundatarum. ℥. j. zucharĩ lib. j. ſ. fiat electuarium ad modum cuminate. Naꝫ vſus eius remouet maculas albas ab vnguibus: recipiat etiã bis in menſe tyriace. ʒ. ſ. mane ⁊ ſero cum vino decoctionis maciſ. Nam cum hoc fiat ex materia frigida reſpirante ad coꝛ deriuantur ad vngues: purgatur optime per trociſcum ⁊ remouetur diſpoſitio a coꝛde perfecte per electuarium ⁊ vſum tyriace. abſtineat a flegmaticis ⁊ melancolicis pꝛo poſſe: ⁊ vtatur bono vino claro odoꝛifero in quo ſit aliqđ aq̃.

Capitulum.xxxiij. de apoſtemate ſanioſo calido et frigido in mammillis.

Cognoſcitur calidum per rubedinem ⁊ acuitatē doloris ⁊ grauedinem ⁊ fe. frigidum per albedinem ⁊ ponderoſitatem loci ⁊ inflationem vel tumoroſitatem.

Cura calidi flebotometur ſi virtus ⁊ etas conſenſerint de manu ɔtraria ⁊ cephalica vel ſcarificatione in ſpatulis ⁊ dorſo. vngatur locus cū oleo de camomilla ⁊ oleo roſato mixtis ⁊ actu calidis. fiat emplaſtrum de maluauiſco dicto capitulo de apoſtemate calido in aure vel de maluauiſco facto in capitulo de apoſtēate calido ſub aſellis: ⁊ ſi ſoluitur bonū eſt. ſi vero non facta ſanie locus perforetur cū raſorio vel flebotomo ſm magnitudinem ſpatis: impleatur vuln⁹ cū albumine zucharino ⁊ vitello oui: ⁊ hoc vſqʒ ad dies tres: ⁊ poſtea mundificetur cū emplaſtro fcō d melle ⁊ myrrha ⁊ faria hordei ⁊ ſiliginis vt dictū eſt ſupra ⁊ maxime capitulo de apoſtemate in aure ⁊ vngēto apłoꝝ. f. ā mūdificatiōe incarneſcā puluere thuris in nuti ⁊ ſecundo conſolidetur. Dieta ei⁹ vſqʒ ad horam perforationis fit ex ſucco hordei farri ⁊ aque ⁊ cicerum ⁊ lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ portulacis ⁊ mica panis lota in aqua frigida ⁊ brodiū de mica panis ⁊ vitello oui ⁊ bibat agreſtā vel vinū de granatis cū aqua frigida vel aquā de zucharo vel aquā decoctiōis prunorum ⁊ radicum fenugreci ⁊ petroſillini. Si vō fuerit debilis virtutis bibat vinū forte lymphatū. ita ꝙ aqua ſit triplū eius. ⁊ comedat carnes pulloꝝ ⁊ auiū paruaꝝ elixatarum cū lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ ɔditas ⁊ ɔparatas cū agreſta ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ vīo de granatis.

Cura frigidi eſt vt comedat carnes caſtrati ⁊ edi ⁊ arietis ⁊ pulli ⁊ auium non degentium in aquis elixatas ⁊ aſſatas in paſtillo ⁊ in teſta ⁊ vitellos ouorum et feniculū ⁊ petroſillinū ⁊ borragineꝫ ⁊ ſpinacia cōdita cum oleo ⁊ ſpeciebꝫ vt cinamomū ⁊ cardamomum et galanga ⁊ ſimilia. ⁊ bibat vinū albū claꝝ odoriferꝝ bonum ⁊ ponat in eo aliquid de aqua vngatur locus cū oleo de lilio vel de ſpica ⁊ ponatur emplaſtꝝ de cepis lilij ⁊ alleis vt dictū eſt in capitulo de bubone frigido: vel emplaſtꝝ de faria ⁊ oleo ⁊ aqua. facta maturatione aperiat cum raſorio ⁊ impleatur vulnus cū albumie zucharino ⁊ vitello oui vſqʒ ad dies tres. Mūdificet̄ cum vngento apoſtoloꝝ vel emplaſtro de terbentina ⁊ melle ⁊ myrrha ⁊ farina ſiliginis vel hordei vel cū vngento viridi ſi indiget maior mundificatione mūdificato vulnere incarnetur ⁊ conſolidetur.

Capitulum. xxxiiij. de ſcrofulis ⁊ duritie cancro in mammillis.

s Crofule ⁊ durities ſemper fiunt ex materia frigida indurata ⁊ coagulata a frigido. Cācer fit ex melācolia aduſta indurata per aduſtionem.

Signa ſcrofularum ⁊ duritiei ſunt durities tact⁹ ipſaꝝ ⁊ globoſitates in loco ⁊ ꝙ non dolēt niſi cū tanguntur ⁊ albedo loci. ſed durities non habꝫ globoſitates diuerſas vt ſcrofule. cancri vō ſigna ſunt durities ⁊ calor in loco: ⁊ ꝙ incipit ad modū fabe ⁊ augmentatur continue cum calore ⁊ punctura ⁊ habꝫ circa ſe venas nigras ſanguine melancolico.

Cura ſcrofularum ⁊ duritiei eſt vt purgetur cum trociſco de turbit ⁊ locus emplaſtretur cum diaquilon ⁊ fiat in omnib⁹ vt dictum eſt in capitulo de ſcrofulis. ⁊ poſt vlcerationem ⁊ ante.

Cura cancri duobus modis eſt vt incidatur membrum totum cum tota egritudine ⁊ cura hec male pōt fieri vt mihi non placet. Secundo modo vt regatur cum tēperata dieta ⁊ abſtineat ab oibꝫ melancolicis ⁊ purgetur bis in menſe cum decoctione dicta vel pillulis dictis in capitulo d̄ puſtulis naſi ⁊ faciei ex melācolia aduſta: ⁊ locus continue vngatur cū oleo roſato ⁊ non tangendo quaſi locum niſi cum penna ⁊ leuiter: nam ex quolibet tactu eius malitia augmētatur vt enī dixocetur cum oleo ꝙ ſic fit. Re. olei roſati. ℥. iij. papaueris albi. ʒ. j. op j iuſquiami añ. ℈. j. gūmi arabici. ℥ ß. piſtentur ⁊ diſſoluantur omnia in oleo. nam embrocatio eius tardat eius augmentum ⁊ malitiā: ⁊ cura appellatur blandiens. cum ergo hec egritudo non poſſit curari niſi cū amputatione membri ⁊ totius egritudis cum eius radix fit infixa in venis circundantibus mēbrum plenis ſanguine melancolico. ⁊ cū vene he a mēbro non poſſint euelli niſi cū abſterſione mēbri. ⁊ p aliā viam curam non recipit: ideo non videtur mihi bonum intromittere in ipſam neqʒ honeſtum relinquere enī ſatis melius eſt.

Capitulum. xxxv. de lacte coagulato in mām̄illis ⁊ dolore propter lac ⁊ de ſuperfluitate piloſa vel in modum pili ibidem aggregati.

b Ec egritudo cognoſcitur cū mulier lactat ⁊ dolet mām̄illa cū exprimitur lac ⁊ non exit lac niſi ſtillando ⁊ cum difficultate vel eſt pregnans quia illis temporibus accidit ei: ⁊ accidit ēt virginibus cum menſtrua retinentur ⁊ redūdat ad mamillas ⁊ conuertitur in lac: ⁊ lac aliquando ibi coagulatur ⁊ conuertitur multotiens in formā piloꝝ per actionem caloris ſpermatis quaſdā partes lactis coagulari a quibuſdam ⁊ fit per viā iſtā in ſuperfluitate illa forma pili ⁊ ad cuius diſſolutionem intendas quacunqʒ cauſa acciderit: nā ex lacte coagulato multotiens fit dolor ⁊ fe. ⁊ apoſtematur mām̄illa. Ungatur ergo loc⁹ a principio cū oleo roſato actu calido ⁊ fiat emplaſtꝝ ſuper mām̄illā quod ſic fit. Re. coaguli agni vel edi. ℥. iij. fermenti de milio vel de ſiligine l' hordeo l' farie fabaꝝ lib. ß. ſtoracis. ℥. j. ponatur coagulum in aceto forti ⁊ dimittatur per horā ⁊ plus: ⁊ cum diſſolutū fuerit incorporetur cum aliquo fermentoꝝ. ⁊ farina fabaꝝ et ſtorace ⁊ perfecte malaxetur ⁊ incorporetur ⁊ addatur oleum roſatū: ſi ocne non poſſet incorporari ponatur hoc emplaſtꝝ ſuper mām̄illā poſt vnctionē cum oleo roſato purgetur cū trociſco de turbit vel decoctiōe dicta capitulo de puſtulis in naſo ex colera aduſta: ſcarificetur in ſpatulis ⁊ ponantur ventoſe. Abſtineat a carnibus ⁊ a vino per dies aliquos. Si vero conuertetur in ſaniem perforetur mām̄illa ⁊ curetur vt dictum eſt in apoſtemate calido in mammillis.

Ca. xxxvj. de apāte ſanioſo calido ⁊ frigido ī coſtis.

a Poſtema calidum in hoc loco cognoſcitur ex rubedine obſcura vel clara ⁊ dolore pungitiuo vel pulſatiuo in loco ⁊ ex figura ipſius cū acuitate vel eminentia. frigidum cognoſcitur ex colore pellis non īmutato. ⁊ quia non dolet ſed grauedinem ⁊ pondus ſētit patiens in loco ⁊ ex figura plana ⁊ ex magnitudine eius quia occupat magnum locum in hac parte ⁊ vocatur hoc apoſtema frigidum cum eſt magnum in hoc loco ⁊ alijs: ⁊ cū comprehenderit in ſe multam saniē vndamia ⁊ illud apoſtema in hoc loco ⁊ ſimilibus propter multā pſeuerantiam cum ſanie in hoc mēbro fit penetrās ad interiora ⁊ fit fiſtula penetrans per hanc viā ⁊ hoc contingit pn̄cipaliter propter ignorantiam medici cum non cognoſcit ſaniem generatam in loco propter priuationem doloris ⁊ rubedinis ⁊ propter ignorantiam infirmi ſuper ſeipſum cum non ſentiat niſi grauedinem in loco ⁊ non videt pellem exteriorē mutare colorē: ⁊ ſic ex iſtis cauſis ſanies longo tempore perſeuerat ⁊ facit qd̄ dictū ē.

Cura calidi ſi virtus ⁊ etas conſenſerint flebotometur in parte contraria: vel ventoſetur in naticis: ⁊ purgetur etiam cum decoctione dicta capitulo de puſtulis que fiunt in naſo ⁊ facie ex ſanguine aduſto vel ex colera. Et vngatur locus cū oleo de camomilla ⁊ oleo roſato mixtis ⁊ ponatur ſuper apoſtēa emplaſtrum de maluauiſco factum capitulo de apoſtemate calido in aure. Et vtatur dieta frigida in pn̄cipio vt dictum eſt in obthalmia calida ⁊ potu frigido. Facta maturatione ⁊ fe. declinante poteſt vti carnibus elixatis ⁊ vino lymphato incidatur locus ſm longitudinem co

ſtarum ⁊ incenſum eaꝝ. impleatur vulnus cū alumine zucharino ⁊ oleo roſato vſqꝫ ad tres dies ⁊ poſt hoc mundificetur cum emplaſtro de melle ⁊ myrrha ⁊ farina hordei dicto in multis locis ⁊ aliquando cū vngento apoſtolorum ⁊ ſi neceſſe fuerit cum viridi mundificetur etiam poſtea incarnetur ⁊ conſolidetur.

Cura frigidi purgetur cum pillulis de aloe ⁊ agarico vel cum trociſco de turbit ⁊ hoc in principio. ⁊ vngatur locus cum oleo de ſpica vel de lilio ⁊ ponatur emplaſtrum de cepis ⁊ oleo dicto ſuperius: propterea maturationem ⁊ perforetur. ⁊ non extrahatur bora vna tota ſanies ſed paulatim ne ſincopis ſuperueniat ⁊ mors impleatur locus cū alumine ⁊ vitello oui poſt mundificationē loci cū emplaſtris ⁊ vngentis mūdificatiuis incarnetur ⁊ conſolidetur. vtatur bonis carnibꝰ ⁊ bono vino in quo ſit aliquid aque ⁊ ſuper vulnꝰ ponatur hoc emplaſtrum de terbentina ⁊ melle ⁊ myrrha ⁊ farina hordei ⁊ ſiliginis: ⁊ pone in vulnꝰ penetrationis pe⸗tias inbibitas in vino myrrha ⁊ melle ⁊ ſic mundifica vulnus illud cū re illa ⁊ cū vngento apoſtolorū donec incarnatum ſit ⁊ ſanies fuerit exſiccata. Si vero ſanies per hanc viam non exſiccaretur fiat cauterium ita ꝙ vulnus vndiqꝫ comburatur ⁊ ſanies exſiccetur. remota eſcara cū butiro poſtea procedatur cum incarnatiuis in fine vero cum conſolidatiuis.

Puluis qui datur continue ante viſionē ⁊ poſt in fiſtula penetrante ⁊ vulnere inſiſtulato penetrante cauſa mundificandi ſanieꝫ ſic fit. Re. yſopi ireos liquiritie. an. ℥. j. croci. ʒ. j. cribretur. datur de eo omni mane. ʒ. j. cum vino calido. ʒ. j. ß.

Capitulum. xxxvij. de apoſtemate calido ⁊ frigido ſanioſo ⁊ duritie in ore ſtomaci.

i **In apoſtemate** calido ⁊ frigido ſanioſo in ore ſtomaci procedatur ex parte cognitiōis ⁊ diete maturationis ⁊ purgationis flebotomie ⁊ ventoſationis vt dictū eſt in ſuperiori capitulo. ſuper hoc apoſtema incidatur ſecundum longitudinē corporis: illud vero ſecūdum inceſſum coſtaꝝ. Item in mundificatione ⁊ incarnatione ⁊ conſolidatione procedatur vt dictum eſt: ſed in duritie ſeccus eſt. nam durities fit vt plurimū ex melancolia vl ex humore reducto ad genꝰ melancolicū per adustionem cuꝫ preſentia ſui deſtruat appetitū neceſſariū ad totum corpus ⁊ virtutem cōmunē. Si fuerit cū febre interficit ſm maiorē partē ⁊ de hoc caſu meo tempore paucos vidi liberari imo omnes quos vidi fere de illo caſu mortui ſunt. Et credo ꝙ hoc fiat quia hec durities nodoſa cū fiat ex illa materia aduſta cancrizet os ſtomaci ⁊ ipſum deſtruat: ⁊ ſi virtus neceſſaria ⁊ vtilis ad totū deſtruitur neceſſario ⁊ per ſe conſequēs corpus. Si autē hec durities fuerit ſine febre minꝰ timoroſa eſt. ſꝫ nō ē ſine magno timore. hecaūt durities ſiue fuerit cum febre ſiue ſine febre timoroſa eſt eiꝰ cura: procedatur contra eius duritiē in principio cum vomitu ſi virtus fuerit fortis qui vomitꝰ ſic fieri debet. Re. ſeminis aneti: ſeminis atriplicis: ſeminis rapae ſeminis ſinapis an. ℥. j. raphani contuſe ⁊ piſtate. ʒ. ß. piſtentur omnia ⁊ bulliant in vna lib. aque donec nō remaneat niſi medietas. coletur ⁊ in illa colatura addatur. ℥. ij. oximellis compoſiti. Hoc totum ſumat patiens poſt prandium per horam vnā ⁊ ſtet per tempꝰ anteqꝫ excitet vomitū cū penna iuncta in oleo: hoc enī principaliter diminuit materiam ⁊ apoſtema. vel ſi vomitus fieri non poſſet fiat decoctio ſm ꝙ dictuꝫ eſt capitulo de puſtulis naſi ⁊ faciei ex melācolia aduſta. vl dentur pillule que ſunt in eadē parte contra melancoliā. Vtatur dieta tꝑata vt dictū eſt illic ⁊ bono vīo claro odorifero limphato. vngatur locus cū oleo de ſpica continue ⁊ fiat emplaſtꝝ diaquilon dictum in capitulo de ſcrofulis vel emplaſtrū de maluauiſco ⁊ ouis: vel emplaſtrum de cepis ⁊ alleo dictum ſuperius. Facta maturatione incidatur locus ⁊ impleatur locus cuꝫ alumine zucharino ⁊ vitello oui vſqꝫ ad dies tres. poſtea mundificetur cū myrrha ⁊ melle vel vngento apoſtolorum incarnetur ⁊ conſolidetur. Si aūt fuerit penetrans procedatur vt dictū eſt in vndimia penetrante capitulo ſuperiori cum mūdificatiuis ⁊ alijs. In oībꝰ iſtis apoſtematibus penetrantibus in fine ſi nōn conſolidētur cauteriuꝫ eſt valde vtile ⁊ bonum ⁊ fieri dꝫ cum cauterio habenteꝫ formaꝫ vulneris vel vlceris. Et debet omne vulnus vel fiſtula penetrans in vacuitatē ſpūalium vel inteſtinoꝝ poſt cauterizationeꝫ quando cū alijs medicinis non conſolidatur ⁊ poſt remotionem carnis ⁊ pellis vſte ſepe mundificari cū vngento apoſtolorum ⁊ viridi ⁊ albi vſqꝫ ad exſiccationem ſaniei cum vino decoctionis myrrhe ⁊ corticuꝫ granatoꝝ ⁊ aluminis zucharini ⁊ ſūme cuſtodire ne pellis generet i orificio vlneris niſi hora ꝯſolidatiōis.

Capitulum. xxxviij. de eminentia vmblici.

b **Excergitudo** ſemper fit ex ruptura mirach continentis inteſtina cum ventoſitas vel labor vel clamor vl ſaltus mouet ipſum ⁊ pulſat ipſum violenter ⁊ ſic ſcinditur ſicut veſica tenſa ſcinditur ex percuſſione violēta veniente ſuper ipſam vt faciunt pueri cum volunt ꝙ ſcindatur ⁊ ſonet. hec paſſio vt plurimum accidit in leo pueris ⁊ mulieribus propter multam humiditateꝫ mollificantem ⁊ ventoſitatem extendentem que accidit propter guloſitatem ⁊ ingeſtionem ⁊ propter debilitatem loci in eis.

Cura eius eſt vt abſtineant ab omnibus ventoſis ⁊ azimis ⁊ a legumminibus ⁊ acutis. Vtatur in ſuis cibarijs conſolida maiori: ⁊ minori fiat ligatio fortis ſupra locum cum binda ⁊ optime firmetur locus cum ſtupis ⁊ plumaceolis habentibus formā quadratam. ⁊ ponatur emplaſtruꝫ ſuper locū ꝙ ſic fit. Re. picis nigre. ℥. j. picis grece. ℥. j. mumie. ℥. iij. draganti gūmi arabicis ſanguinis draconis maſticis boli armeni nucis cypreſſi glutinis piſcium vel carte an. ℥ ij. thuris. ℥. ß. liqueſiant piſces ad ignem ⁊ cuꝫ liqueſacte fuerint deponantur ab igne ne plures comburantur ⁊ incorporetur cum eis puluis aliarum rerum agitando ſemper ſpatula ⁊ vngatur manus cum oleo roſato. ⁊ fiat magdaleon de quo omni menſe remoueatur ſuper locum ⁊ ſit quantitas emplaſtri tanta ꝙ comprehendit totum locum ⁊ plus: ⁊ firmetur ſic cū ligatiōe ⁊ plumaceolis ⁊ emplaſtro ꝙ tota eminentia intra vadat ⁊ non exeat pro poſſe. Curabitur per tempus niſi error fuerit infirmo. Si enim ſumeret de pillulis que fiunt ſic bene eſſet ei. Re. nucis cypreſſi ⁊ mumie an. ℥. ß. cinamomi. ℥. ij. gariofiloꝝ zinziberis folij an. ʒ. j. ſanguinis draconis. ʒ. ij. myrtilorum. ℥. ij. de hoc puluer ſumat omni mane ſtomaco ieiuno. ʒ. j. vel. ß. cum vio calido vel de electuario ꝙ fit ex myrthis ⁊ ex melle calido de ruptura. Hic addendum eſt ꝙ ꝯuenit de operatione manuali cum acu ⁊ filo penes curam illā. Sciendum eſt prius ꝙ eminentia vmblici fit ex multis cāis aut propter ſciſſuram ſiphac quod eſt ſupra ventrem ⁊ erit ab corecticula vel zirbum vel inteſtina aut humiditas vel caro aut eminentia eius eſt ex ſanguine qui fluit vel a vena vel artaria aut ex ventoſitate coartata in loco. Quando eſt propter rupturaꝫ ſiphac ⁊ exitū zirbi tunc eſt color eminentie vt color corporis ⁊ eſt lenis abſqꝫ dolore: ⁊ apparet eminentia diuerſi ſitus: qñ vero eminentia eſt propter rupturaꝫ ſiphac ⁊ exitum inteſtini tunc eſt ſitus eminentie maioris diuerſitatis ⁊ nō variatur color eiꝰ a calore corporis ⁊ eſt ibi lenitas abſqꝫ dolore: ⁊ cū pnis locū cū digitis occultatur ⁊ redit ⁊ auditꝰ ſonꝰ aliqñ i eius repulſione ⁊ magnificatur eminentia ꝑpter introitū balnei ⁊ laborē. ſi vo eminētia vmblici fuerit ꝑpter humiditatē tūc eſt eminētia lenis ⁊ nō occultat qñ pmis ipſam cū manu neqꝫ ſtringitur neqꝫ auditur. Si aūt eminētia fuerit ꝓp ſāguinē qui fluit a vena vel artaria declinat eminentia ad ni⸗

gredinē ⁊ eſt lenis ⁊ non occultatur qñ pmis neqꝫ auditur neqꝫ conſtringitur. quādo vero propter carnez fit eminentia vmblici nō remanet diuerſi ſitus ſed dura ⁊ ſecundū quantitatē vnā cū vero fit eminentia propter ventoſitatē tunc tactus eſt lenis: ⁊ ipreſſura eiꝰ auditur ſonus ⁊ rugitus: ⁊ cū percutitur auditur vt tympanū humefactū. quando cognoueris ꝙ eminētia ē propter ſanguinē fluentē ex vena vel artaria vel ventoſitatez non cadit in ea oppoſitio cū ferro vel incisiōe eo ꝙ cauſa faciens eminentiaz non poſſet remoueri ſed augmentaretur. Si vero eminentia fuerit propter inteſtinū vel zirbū tunc oportet vt precipias infirmo ꝙ teneat anelitū ⁊ ſtat extenſus ſtans: tunc vero ſignacū encauſtro in circuitu vmblici totus eminētis: poſt hoc reſuppina infirmū ſuper dorſuz ſuū: deinde circūda cū ſpatumine lato in circuitu vmblici ſuper locū quē ſignaſti incidendo ſuper finē cutis vt melius mediuz eminētie ad ſuperiora cuz vncino magno: deinde liga eminētiaz in circuitu cū filo forti de lana: vlſe. ico ligato forti bene nodato: poſt hoc aperi vel ſcinde mediū eminētie cū vncino extenſuz ſupra ligamentum: ⁊ intromitte digituz indicē in vulnꝰ ⁊ quere inteſtinū. Si ergo inueneris inteſtinū captū a ligamento tunc extrahe lacertum qui ē ſub ſciſſura: ⁊ impelle inteſtinū ad interiora ventris. ⁊ ſi inueneris zirbū tunc accipe ipſum cuz vncino ⁊ incide ſuperfluitatē eius que ad eminentiaz deriuauerat. ſi aūt artaria vel vena cōtradiceret operationi tue circūda ipſam ⁊ ſtringe ipſam bene: poſtea redi ad operationem tuā ⁊ accipe duas acus ⁊ intromitte in eas filū forte ⁊ intromitte acus duas ī circuitu quē feciſti circa eminentiam vmblici in modū crucis: qs acus facias penetrare: deinde ſtringe eminentiam in quattuor locis ſuper acus ⁊ ſi vis auferas acꝰ ⁊ dimitte donec putreſciat caro extenſa ⁊ cadat per ſe. aut incidō ipſam quando ſubtiliatur ⁊ putreſcit: deinde cura ipſū locum cū eo ꝙ oportet ex vngentis donec ſanetur. ꝙ ſi eminentia vmblici eſt ex carne nata in vmblico: tūc oportet vt concaues eminentiā ſicut diximus ⁊ extrahas ſanguinē aut humiditatē quā inuenis in ea: deinde cura ipſam cū eo ꝙ ꝯſolidat locū. Attēde ꝙ hic modus curationis non pōt ſciri niſi per vſum ⁊ poſtq̄ ſenſibiliter talis operatio oculis viſa fuerit neqꝫ eſt fienda neqꝫ debet fieri niſi in puero vel adoleſcēte vel aliquo homine terribili ⁊ fortis alterius etatis.

Capitulū. xxxviiij. de apoſtemate calido ⁊ frigido ſanioſo duritie manifeſta ſuper epar.

b Egritudo timoroſa eſt ex ſitu eius ꝑpter nobilitatem mēbri principalis cuiꝰ operatio eſt neceſſaria toti corpori. nā calidū apoſtema in loco fit vel ex ſanguine vel ex colera. frigidum ex flegmate ⁊ duritics ex melancolia.

Signa calidi ſunt rubedo cum fuſcitate vel citrinitate ⁊ acuitas vl' eminentia cum dolorē extenſo vel acuto ⁊ vt plurimū fe. Frigidi ſigna ſunt h albedo cū mollitie vel duritie ⁊ plāitics figure apatis vel occupatō magna loci ⁊ vl' grauitas magna cū pōdē.

Cura calidi eſt vt regatur cū dicta tpata declinante ad frigiditatem ſi affuerit fe. ſ. cum ſucco hordei ⁊ farri ⁊ amigdalato cocto ⁊ mica panis lota in aqua ⁊ aqua ciceruꝫ ⁊ lactucis ⁊ ſpinachijs elixatis cōditis cū amigdalato ⁊ portulacis ⁊ cucurbitis. ⁊ eiꝰ potꝰ ſit agreſta cū aqua vel vinū de granatis cum aqua: vl' aqua decoctionis prunorum ⁊ granatorum vel aq̄ decoctionis agreſte ⁊ zuchari. Si vō ſine fe. fuerit bibat vinū album limphatum ⁊ comedat carnes pullorum ⁊ caſtrati ⁊ edi elixtas cū herbis dictis fiat flebotomia in brachio cōtrario ⁊ ventoſatio in naticis vel mūdificatio cum decoctione vel pillulis dictis ca. de puſtul' rubeis de colera aduſta. vngatur locus cum oleo ro. ⁊ de camomilla mixtis: fit emplaſtrum de maluauiſco ⁊ farina lini dictum ſuperiꝰ: vel emplaſtrum de farina ⁊ olo ⁊ aqua. fcā maturatiōe fiat īciſio cū raſorio ī precliuiori ſecundū longitudinem corporis: impleatur vulnus cum alumine zuchario ⁊ vitello oui vſqꝫ ad dies tres mundificetur cū emplaſtro de terbētina melle ⁊ farina hordei: aliquādo cū vngento apoſtolorꝫ ſm ꝙ tibi videbitur melius ⁊ incarnetur ⁊ conſolidetur.

Cura frigidi eſt vt regatur cum bona dicta declināte ad caliditatem ſicut cum cai bombus ⁊ bono vīo claro odorifero in quo aliquid aque ponatur ⁊ cum feniculo ⁊ boragine ⁊ ſimilibus ⁊ vitellis ouorꝫ ⁊ ficubꝰ cū amigdalis ⁊ nucibꝰ ⁊ alleis coctis: purgetur a pricipio cum pillulis dictis in polipo vel trociſ. de turbit ⁊ hermodactilorum vel cū pillulis dictis ſuperiꝰ: vngaf locus cū oleo de ſpica vel de lilio. emplaſtretur locus cuꝫ emplaſtro de cepis ⁊ alleo ⁊ cepis lilij narrato multotiens ⁊ cum emplaſtro de melle quod ſic fit. Rc. mell' lib. j. farie fenugreci ⁊ ſeminis. lini añ. ℥. j. picis liqde lib. ſ. olei. lib. iij. liquefiat pix cū oleo ⁊ coletur ⁊ incorporetur cum melle ⁊ farina dictis ⁊ īcorporetur ſi fuerit neceſſariū inſpiſſ. ri aliquid de farina ſiliginis vel hordei. Facta maturatione fiat inciſio in loco decliuiori ⁊ non permittatur tota ſanies exire: impleatur vulnꝰ cū alumine zuchario ⁊ vitello oui vſqꝫ ad tres dies: mūdificetur cū myrrha ⁊ melle ⁊ vngento apoſtolorꝫ incarnetur ⁊ conſolidetur. Si aūt durities per hanc viaꝫ neqꝫ reſolueretur nꝫ maturaretur. ſupponatur emplaſtrū quod ſic fit valens ad omnē duritiem vbicunqꝫ fuerit. Re. galbani ſerapini oppoponaci añ. ℥. j. farie fenugreci ſeminis lini. añ. ℥. ij. terbentine lib. ſ. olei de camomilla. ℥. iiij. farine frumenti quod ſufficit ad inſpiſſandum: ponantur gūmei oleo de camomilla ſupradicto fruſtratim inciſe ⁊ dimittantur per duas horas ⁊ plus: poſtea diſſoluantur ad ignē ⁊ cū diſſolutū fuerit addaf terbentina: ⁊ cum omnia fuerint diſſoluta coletur ⁊ incorporēf cū faria fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ frumēti ⁊ ſi fuerit neceſſariuꝫ fiat magdaleon ⁊ ponaf ſup duritiē: nā reſoluit duritiem ⁊ ducit cito ad maturationē p tempora.

Cap. xl. de apate calō ⁊ frigido ⁊ duritie ſup ſplenē.

o Omnia que dicta ſunt ex pte cauſe ⁊ ſignorꝫ ⁊ diete ⁊ flebotomie ⁊ ventoſationis ⁊ mundificationis emplaſtrationis ⁊ reſolutionis remotionis ⁊ additionis in ſuperiori capitulo de apoſtematibus referantur ad illud capitulum pter ꝙ in duritie ſplenis proceditur cum fortiori emplaſtro ⁊ in fine cum cauterio ſi non reſolueretur neqꝫ maturaretur. Emplaſtrum ad duritiem ſplenis ſic fit. Re. armoniaci ſerapini bdelij oppoponaci añ. ℥. ſ. olei de ſpica. ℥. iij. terbentie lib. ſ. farine fenugreci ⁊ ſeminis lini. añ. ℥. iij. farine lupinorum ꝙ ſufficit: ponantur gummē in aceto per tempus ⁊ diſſoluantur. ⁊ cum diſſolute fuerint addatur terbentina: ⁊ cum diſſoluta fuerit oīa: colentur ⁊ addatur oleuꝫ ⁊ incorporentur farine reruꝫ ſupradictarum ⁊ fiat magdaleon: fiat emplaſtrum ⁊ ponatur ſuper ſplenez oī die ſemel: abluatur durities cū aceto calido ⁊ ponatur emplaſtꝝ: nam reſoluetur durities in breui ⁊ mollificabitur ⁊ fiet ſanies. Cauteriū in modum ſectionis ſecūdum longitudinē corporis non recipiendo de pelle niſi parꝝ ⁊ ſectionē ſuſtineat. hoc cōplet quod per emplaſtrum non poterat adimpleri.

Capitulū. xlj. de apoſtemate calido ⁊ frigido ſanioſo in parte poſteriori a collo vſqꝫ ad caudam.

a Apoſtemata calida naſcētia in his locis ⁊ frigida cognoſcuntur: ⁊ fiunt vt dictū eſt de apatibꝰ calidis ⁊ frigidis ſuperiꝰ ⁊ ſpāliter in apatibꝰ ſup epar ⁊ ſup coſtas ⁊ procedatur in eis vt dictū ē ⁊ in illis coſtarum cū dieta ⁊ minutione ⁊ purgatione ſiue fiat cū febre ſiue non ⁊ cuꝫ emplaſtris omnibꝰ preter ꝙ leſione ſunt nerui ⁊ villi ⁊ principia neruorum exiſtentium a ſpina: nā eſt valde timoroſum incidere in parte poſtoriori ⁊ maxime apud ſpinam ⁊ per exitum neruorum a nuca que tranſit per ſpinam. incidatur ergo a radice colli vſqꝫ ad finem coſtarum ſecundum ſitum ⁊ inceſſum coſtarꝫ

a fine coſtarum vſq; ad caudam ſecundum figurã apo
ſtematis ꝛ rugationem pellis venientis a ſpina ad cor
pus iterum. Si apoſtemata in his locis fuerit magna
nõ extrahatur ſanies tota vna hora. ꝛ hoc eſt generale
documentum in omnibus apoſtematibus magnis.

Cap. xlij. de apate calido ꝛ frigido ſãioſo i iguinib⁹.

b **Egritudo** vocatur bubo vel dragũ
zelus vel apoſtemata in
guinis. ꝛ fiat vt plurimũ ex materia que ab epa
te expellitur ad alia loca ꝛ eſt aliquando calida ꝛ aliqñ
frigida. ꝛ fit etiam cum homo infirmatur in virga pro
pter fedam meretricem vel aliam cã ita ꝙ corruptio
multiplicatur in ea ꝛ non poteſt natura multiplicare
virgam ꝛ locum propter corruptionẽ multiplicatam ꝛ
propter ſtricturã viarũ: redit materia ad loca iguinũ
pp habilitatem iſtoꝝ locorum ad recipiendũ ſupfluita
tẽ ꝛ affinitatem quã habent loca illa cũ vga corrupta.

Signa calidi ſunt rubedo ꝛ dolor acutus vel extẽ
ſiuus ꝛ figura apoſtematis acuta vel emi
nens. Frigidi ſunt contraria. Intendas pro poſſe a pn
cipio remouere materiam aut cum flebotomia de ma
nu de vena epatica que eſt inter annularem ꝛ auricu
larem vel ventoſatione in naticis vel cliſteri vel me
dicinis ſicut decoctiones ꝛ pillule facte in apoſtemati
bus calidis dictis ſuperius. ꝛ in dieta ꝛ potu regat vt
dictum eſt in capitulis. Ungatur locus omni die cum
oleo de camomilla ꝛ ponatur vſq; ad perfectam ma
turationem emplaſtrum de maluauiſco ꝛ cepis ꝛ ouis
ꝛ farina lini ꝛ fenugreci factũ ſuperius. Et emplaſtꝝ
de farina ꝛ oleo ꝛ aqua ſicut dixi. nã per viam iſtam
vel reſoluetur vel veniet ad ſaniem. Facta ſanie inci
datur cum raſorio quia meli⁹ eſt ꝙ flebotomo propter
cauernoſitatem loci ꝛ fiat vulnus bene magnum vt lo
cus iſte ſpongioſus ꝛ cauernoſus melius purget. ꝛ fiat
vulnus obliquum ſecundum rugationem loci. naꝫ per
formam illam inciſionis melius i fine ꝯſolidatur ꝛ du
citur ad bonum finem. impleatur vulnus vſq; ad dies
tres cum alumine zuchario ꝛ oleo roſato. poſtea mun
dificetur locus cuꝫ emplaſtro de melle ꝛ myrrha ꝛ fa
rina hordei vel vngento apoſtolorum. ꝛ ſi dolor ibi eſſꝫ
fortis fiat hoc mundificatiuũ. ℞. olei de camomilla
℥. j. butiri. ℥. iij. farine ſeminis lini ꝛ fenugreci añ. ℥.
j. vitellos ouorum. iij. miſceantur omnia ſimul ad ignẽ
ꝛ inſpiſſetur aliquantulũ cum farina hordei ꝛ ponat
hoc calidum ſuper locum ꝛ perfecte mundificat. ꝛ ſi p
hoc dolor non remouetur fiat inunctio circa vulnus cũ
oleo de camomilla in quo ponatur. ℈. j. opij. ꝛ. ℈. iij.
iuſquiami ꝛ. ℈. j. ſeminis apij ꝛ. ℈. iij. aceti terantur
ꝛ miſceantur cum oleo. Mundificato vulnere incarne
tur ꝛ conſolidetur. Si vero frigidum fuerit purget cũ
trociſco de turbit vel cum pillulis fetidis vel de aga
rico dictis ſuperius. ꝛ regatur bona dieta ꝛ calida. vn
gatur locus cum oleo de ſpica vel de lilio ponatur ſup
locum emplaſtrum de alleis ꝛ cepis ꝛ lilij dictũ ſupe
rius vel diaquilon vel emplaſtrum vt dictum eſt i du
ritie ſplenis vel reſoluetur vel maturabitur. Facta ſa
nie incidatur vt dixi ſuperius: impleatur locus cũ alu
mine zucharino ꝛ oleo de camomilla vel de lilio vſq;
ad dies tres mundificetur cũ vngento apoſtolorũ vł
viridi vel emplõ de myrrha vel de ſarcocolla ꝛ melle
ꝛ farina lupinorum hoc abſtergit ſine corroſione. Facta
mundificatione incarnetur ꝛ conſolider.

Capitulum. xliij. de ſcroſulis ꝛ duritie in inguine.

b **Egritudo** difficilis eſt ad curandum ꝛ fit
ſemper ex melancolia aq̃ reſolutũ ẽ vł ex
flegmate gipſeo groſſo vel duro coagulato ac
frigido.

Curatur cum trociſco d̃ turbit ꝛ pillulis fetidis
ꝛ bona dieta vt dictum eſt in tractatu d̃
ſcroſulis. vngatur cum oleo de ſpica ꝛ de lilio ꝛ ponat
diaquilon continue ſuper locum. vel emplaſtꝝ de gum
mis quod factũ eſt i duritie ſplenis ſi reſoluitur bonũ
eſt. Si autem vlceretur mundificetur ꝛ procedatur in
mundificatione incarnetur ꝛ conſolidetur.

Capitulum. xliiij. de ruptura mirach ventris ꝛ emi
nentia ꝛ caſtratione in inguine.

b **Egritudo** fit ex ventoſitate tendente mi
rach ſcilicet ꝛ ſiphac ꝛ ſcindente ex ſaltu
ꝛ ex clamore ꝛ ex caſu ꝛ ex nimio coytu ꝛ pcuſſio
ne ꝛ cibo ventoſo ꝛ alijs cauſis eiuſdem generis. Co
gnoſcitur cum infirmus iacet corpore ſuppino. ꝛ cum
venter inanitus ꝛ redeunt inteſtina intra ꝛ cum tuſſit
fit eminentia manifeſta in loco.

Cura eius fit duobus modis cum inciſione ꝛ ſine
inciſione. ſi fiat cum inciſione ſiue ſine inci
ſione dieta eius debet eſſe bona ꝛ temperata ꝛ non vẽ
toſa. abſtineat a legumine ꝛ ab omnib⁹ que diximus
ſuperius ex quibus cauſatur egritudo: bibat optimum
vinũ claꝝ ꝛ odoriſeꝝ nõ dulce i quo ponat parũ d̃ aq̃.

Cura cum inciſione ſicut debet fieri ꝙuis inciſio hu
ius loci ſit periculoſa ꝛ maxime propter neruoſitatem
ꝛ infiltrationem artariarum ꝛ venarum eiuſdem loci
ꝛ propter dolorem: tamen medicus poteſt procedere
ſi vſus fuerit de operatione: vel vſus fuerit cũ aliquo
operante rationabiliter ꝛ fuerit bõi ingenij ꝛ bõe ima
ginationis ſecure poteſt in tali cura procedere ꝛ p aliã
viam nemo in hac preſumat ex ſe modo aliquo opera
ri: quia poſſet per indoctam operationeꝫ de leui homo
interfici. Primo ante inciſionem cliſterizetur infirm⁹
vt inteſtina vacua ſint ꝛ de leui ad ſua redeant loca. ſe
quenti die poſt cliſtere ſtomaco ieiuno medicus debet
locare infirmum ſuper vnum diſcum planum ꝛ poneř
ipſum infirmum in manus diſipuli ſui vel ligare ipm
bene vt ſe mouere nõ poſſit. ꝛ eleuatis crucib⁹ ꝛ aptis
ꝛ bene ligatis vt non impediant operationem ꝛ vt lo
cus bene videatur tunc medicus accipiat cum manu ſi
niſtra pellem que eſt ſuper locum infirmũ ꝛ ſcindat ip
ſam ſecundum rugationem loci ꝛ conſequatur cũ inci
ſione ſua foramen ꝛ locum a quo exeunt zirbum vel in
teſtia. Et poteſt de foramine experiri ſi hora inciſiõis
eleuauerit miniſter teſticulum illius partis vſq; ad lo
cum qui inciditur per iſtam viam ſtatim manifeſtabiť
foramen; quia per eandem viam deſcendunt inteſtina
per quaꝫ teſticulus ad ſuperiora eleuatur. ꝛ cuꝫ fuerit
certus de foramine dimittatur teſticulus deſcendere
ad locum ſuum. ꝛ nullo modo preſumat teſticulum ex
trahere vt faciunt ſtolidi medici ꝛ nil ſcientes: ſed acci
piat neruum ꝛ viam per quam deſcendunt inteſtina ꝛ
liget ipſum neruum vel viam cuꝫ filo lineo ſubtili qua
druplicato in duobus locis inferius ꝛ ſuperius ꝛ fit in
ter duas ligationes diſtans ſecundum groſſitudinem
vnius digiti: illud ſpacium ſcindatur per medium ex
tranſuerſo. ꝛ poſtea cauterizetur optime: ꝛ poſt caute
rium impleatur locus cum puluere ſanguinis draco
nis ꝛ albumine oui: ꝛ firmetur bene locus cum pulma
ceolis ꝛ binda ꝛ dimittatur ita per vnum diem inte
grum. Et ſemper vſque in fine infirmitatis iaceat infir
mus ſuppino corpore. ꝛ ſepe cliſterizetur vt inteſtina
ſint vacua a ſuperfluitate ꝛ ventoſitate ne locus vulne
ratus impediatur. Puluis ſanguinis draconis ſic fit.
℞. ſanguinis dracõis. ʒ. ß. maſticis dragagãti añ. ʒ. ij
puluerizentur ꝛ cribrentur. ꝛ cuꝫ firmatus fuerit locus
ꝛ mundificatus ab eſcara ignis incarnetur ꝛ conſolide
tur. Curaui ſine iciſione pueros maxime ꝛ alios in qui
bus inteſtina non deſcendunt ad burſam teſticulorum
ꝛ qui habeant paruam eminentiã cũ lombare vel em
plaſtro ꝛ puluere multos meo tẽpore curaui. Lombar
ſic fieri debet de panno lineo triplicato ꝛ ſit ei⁹ latitudo
ſecundum q̃tuor digitos ꝛ impleať bombace ꝛ ſumať
vt zupetũ ꝛ fiat plumaceol⁹ triangulus vel quadran
gulus ꝛ ſumatur hic plumaceolus cum lombare ita ꝙ
poſſit poni plumaceolus ſuper rupturam cum cingitur
lombar ꝛ debet plumaceolus habere quandam bindã
in angulo interiori: ꝛ illa binda vel corrigiola debet ha

bere lōgitudinē vt poſſit trahi int̄ coxā ⁊ teſticłoſ ⁊ flecti ad poſteriora ſup naticā poſteriorē ⁊ ibi firmari cū lōbare atq̄ necti ne moueat̄ immo in firmitate remaneat Emplaſtꝝ ꝙ ponitur ſup rupturam ſub plumaceolo ſic fit vt dictum eſt in capitulo de eminētia vmbili. ⁊ puluis quem ſumere debet omni die fit vt dictū eſt ibi.

Fit etiam emplaſtꝝ fortius illo. ℞e. picis grece. ℥. iij. picis nigre que a quibuſdaȝ appellat̄ naualis. ℥. ij. glutinis piſciū vel charte. ℥. iiij. armoniaci. ℥. ij. fruſtrati incidant̄ iſta ⁊ ponant̄ in. ℥. ij. aceti. ⁊. ℥. iij. olei de maſtice. ⁊ cū ſteterint per medium diem in iſtis liquorib⁹ ponantur ad ignem. ⁊ cum diſſoluta fuerit colent̄ ⁊ inſpiſſentur cū puluere qui ſic fit. ℞e. maſticis dragaganti thuris farine fenugreci boli armeni: mumie ſanguinis dracōis. an̄. ℥. ß. terant̄ ⁊ cribrent̄ ⁊ fiat magdaleō ⁊ referuet̄ vſui. Aliud emplaſtꝝ ad idem. ℞e. mumie colle carte. an̄. ℥. ij. boli armeni nucū cypreſſi an̄. ℥. ß. maſticis thuris dragaganti gūmi arabici an̄. ℥. ij. ſanguinis dracōis. ʒ. j. picis naualis. ℥. ij. collofonie. ℥. j. dimittat̄ in aceto per horas ⁊ poſtea liquefiat ad ignem in cazola cum pice naualı: quibus liquefactis deponātur ab igne ⁊ incorporētur cū puluere aliaꝝ reꝝ: ⁊ fiāt magdaleones in aqua frigida. ſumat in ieiuno. ℥. ß. d electuario qd̄ ſic fit. ℞e. pulueris myrti. ℥. iij. mellis diſpumati lib. ß. miſce. Caſtratio fit duobuſ modis per attritionem teſticulorum poſtq̄ ſteterūt per longuȝ tēpus in aqua calida ſi fortiter manibus fricantur bene poſſant deſtrui. ſed eſt hoc valde doloroſum ⁊ timoroſuȝ valde. Fit etiam per abſciſionem burſe teſticuloꝝ ſuper quodlibet ouū ⁊ vt quodlibet ouū per ſe extrahatur: ⁊ tunc vuln⁹ curetur ⁊ incarnetur ⁊ conſolidetur cū defenſione in principio vt dictum eſt in alijs inciſionibus. ⁊ hic modus caſtrationis valde ſecur⁹ eſt in hominibus ⁊ oībus alijs aīalibus.

Ca. xlv. de ficis condilomatibus ⁊ emoroidibus ī ano ⁊ vulua.

b Egritudines fiunt a materia groſſa melācolica que deſcendit ad loca illa ⁊ ꝯuertit̄ ad carnoſitatē.

Signa eaꝝ ſunt ꝙ fici habent pedē ⁊ figurā ficus non emittūt neq̄ ſanguinē neq̄ humiditatem. Cōdilomata non habent pedē ad moduȝ ficus: ſed tuberoſitatem ipſam ſine pede: ⁊ aliquādo ab eis emanat quedā humiditas ſubtilis. ⁊ emoroide ſunt tuberoſitates vel eminentie a qbus emanat ſanguis omni menſe.

Cura fici eſt cum medicinis ⁊ ferro vel ligamēto. Cuȝ medicinis vt purgetur infirmus cū pillulis que ſic fiunt. ℞e. mirobalanoꝝ indoꝝ. ℥. ß. kebuloꝝ mūdatoꝝ. ʒ. ij. elebori nigri ſcamonee. ʒ. j. ſene epithimi an̄. ʒ. ß. maſticis. ℈. j. turbit. ʒ. ij. fiant pillule cū ſucco polipodij vel fumiterre. Doſis eſt. ʒ. j. ß. ſero ⁊ non cenet. Si autem pillulas recipere non poſſet ſumat decoctionē illā. ℞e. prunoꝝ. ℥. ij cuſcute ſene epithimi an̄. ʒ. ij. mirobalanoꝝ indoꝝ. ℥. j. polipodij. ℥. ij. vel iij. piſtent̄ ⁊ buliant in. ℥. vj. aque donec non remaneant niſi tres: coletur ⁊ in colatura addantur. ℥. ij. zuchari ⁊ zuchaꝝ permittatur liquefieri: coletur iteꝝ hoc totum in aurora detur patienti ad bibendū. Facta mūdificatione ligetur cum filo vel incidātur vel vrantur. Si autē interi fuerit intra inteſtinū cū ventoſa magna poſita ſuper anū: ⁊ ſic apparebūt. ⁊ cū apparuerint fiat vt dictū eſt. eodē modo in condilomatib⁹ procedat̄. Contra emoroidas potes procedere vel exſiccando ⁊ hoc cū cauterio vel conſolidando. ⁊ hoc cū emplaſtro ꝙ ſic fit. ℞e. farine gallaꝝ farine nucū cypreſſi maſticꝭ boli armeni an̄. ℥. j. piſtentur ⁊ buliantur in aliquantulo aceti ita ꝙ inſpiſſentur ⁊ fiat tūc emplaſtꝝ ⁊ calidū ſup emoroidas liget̄ ⁊ bene ſtringat̄: vel aperiendo vt eaſ aperire volueris cū emplaſtro ꝙ ſic fit. ℞e. cepas numero. ij. ⁊ ſpicas allei numero. iiij. piſtent̄ ⁊ incorporētur cum farina lupinoꝝ ⁊ aliquantulo aceti fortiſſimi ⁊ ponat̄ ſuper locū ⁊ ſtatim aperient̄. Vel ſi vult oī menſe facere flebotomiā de ſaphena pedis que eſt intus in talo excuſabit infirmum ab apertione emoroidarum. Ad remouēduȝ dolorē cū accidit in illo loco cauſa iſtarū infirmitatū fiat iſtud vngentum ꝙ dolorē remouebit ſi locus cancerатus non fuerit. ℞e. olei ro. ℥. iij. ceruſe. ℥. j. litargiri. ℥. ß. cere. ʒ. ij. opij. ℈. j. iuſquiami. ʒ. j. papaueris albi. ʒ. ij. opij. ℈. ij. corticis mādragore. ʒ. ß pulueriȝent̄ pulueriȝanda ⁊ cribrent̄ ⁊ fiat vngentum cū cera ⁊ oleo ⁊ addat̄ in fine aliquid aceti: vngat̄ loc⁹ cū illo: ⁊ etiam emplaſtret̄. ceſſabit. n. dolor ſicut credimus. hec. n. fecimus in multis in illo caſu ⁊ dolor incōtinenti ceſſauit.

Ca. xlvj. de apoſtemate calido ⁊ frigido ſanioſo ⁊ fiſtula in ano.

b De apoſtema calidum vel frigidum curat̄ vt dictū eſt in alijs apoſtematibus ſanioſis. ſed ſm plurimū omne apoſtema ſanioſū in hoc loco parit fiſtulā aut penetrantē aut non penetrantem. Si aūt fuerit non penetrans mūdificet̄ cum vngento apoſtoloꝝ vel viridi: ⁊ cū ſarcocolla ⁊ melle ⁊ incarnet̄ ⁊ conſolidet̄. Si autem fuerit penetrans ñ curat̄ de leui: ſed melius ⁊ honorabilius eſt eam dimittere. ⁊ ſi curari dȝ curat̄ vno iſtoꝝ modoꝝ dilatet̄ locuſ cū ſpongea vel medulla melegarij ⁊ ampliet̄ vſq̄ ad fundū: ⁊ cum videris fundū facias cauterium vrendo cū ferro ignito totuȝ qd̄ apparet de fundo fiſtule. ⁊ poſt vſtionem impleat̄ vulnus cū alumine ⁊ butiro vſq̄ ad dies tres. incarnet̄ cum puluere thuris ⁊ conſolidetur cum puluere mumie. Si autem non curatur per hoc conare trahere filum per foramen inteſtini cum acu facta ex plumbo longa ſm neceſſitatem loci. ⁊ cum digito poſito in ano vel duobus digitis ita ꝙ vna pars fili veniat per vulnus ⁊ alia per anum: ⁊ ſic omni die ſerando locum totum cum filo tādiu ꝙ totum inteſtinum cū carne ſcindatur ex filo vſq̄ ad exteriora. ⁊ per viam iſtam poteſt curari. ſed valde difficile eſt ⁊ male poteſt fieri hoc vltimum ꝙ noſtro vidimus tempore de fiſtula in loco iſto.

Capitulum quadrageſimum ſeptimum de extractione lapidum in veſica.

p Rimo operator debet experiri de lapide vtrum fuerit in veſica vel non: hoc modo ponat duos digitos manus ſiniſtre. ſ. indicem ⁊ medium in ano. ⁊ eleuet cum illis digitis inteſtina vſq̄ ad virgam infirmi. ⁊ cum manu ſiniſtra tentet ſi inuenit aliquid expulſum ad locum vbi apparet eminentia inducta a digitis intrinſecis: ⁊ ſic mouendo digitos intrinſecos ⁊ palpitando cum manu extrinſeca in locis que ſunt inter inteſtinum ⁊ anum ⁊ coram ⁊ virgam manifeſtabitur de lapide. Aliud ſignum commune. quia habens lapidem propter dolorem cuȝ vult mingere conatur fricare teſticulos ⁊ loca illa. ſed nō ē hoc ſignum neceſſarium quia fit fricatio hec in ſtranguria cum vlcere. Aliter autem poteſt experiri de lapide videlicet generato per exibibitōem ſirupi que fecimus contra materiam lapidis generandi cum quo pueros multos curauimus qui dicebantur habere lapidem ꝓpter dolorem hora minctionis vel micture ⁊ propter fricationem virge ⁊ teſticulorum illa eadem hora. hic enim ſirupus ſi datur infirmo habenti lapidem confirmatum non confert quin habeat dolores hora micture ⁊ fricationes circa virgam ⁊ teſticulos ſicut ante qui ſirupus ſic fit. ℞ecipe radicis apij fenugreci petroſellini ana numero quatuor ſeminis earundem herbarum ana vncias. ß. iniulij ſolis vncias duas ſaxifragie viridis. ℥. j. ß. ſeminis lactucarum ⁊ endiuie citrulli ⁊ cucumeris ana. ℥. ß. amcos amomi ana. ʒ. ij. ciceris imperatoris ſiue ſilueſtris cicorec ſcolopēdrie an̄.

Ꝧ.i. polipodij. ℥. vj. incidantur radices ⁊ herbe fruſtratim ⁊ piſtent in mortario cū ſeminibus ⁊ cū piſtate fuerint oīa groſſo modo buliant in duab⁹ lib. vini albi ⁊ duab⁹ aque mitte cū vino tādiu ꝙ medietas ſit conſumpta: colet ⁊ optime exprimat ꝙ virtus rez bene exeat. ⁊ hec colatura dimidat per mediū. ⁊ in vna medietate ponat lib. j. mellis ⁊ ponat ad ignē ⁊ buliat aliquantulū poſtea reſeruet in vaſe. ⁊ in alia medietate ponat lib. ſ. zuchari ⁊. ʒ. j. ſ. cantaridaꝝ ablatis capitibus ⁊ alijs ⁊ piſtent cantarides ⁊ pmittant bulire cū zucharo aliqntulū ⁊ colet ⁊ reponat. De illo in quo ſt cantarides: ſumat de quarto in quartū diem in aurora ʒ. j. ſ. cū. ℥. iij. aq̄ decoctionis radicū apij petroſellini ſeminis lactucaꝝ endiuie portulacaꝝ ⁊ ſeminū comiuū. Et poſſet aliqn̄ expectare ſupra receptionem illius vſq; ad. vij. diem ⁊ plus min⁹ ſm ꝙ videbit medico de effectu ei⁹ forti vel debili. Dieb⁹ aūt omnib⁹ qb⁹ non ſumit ſirupū iſtū de cantarib⁹ ſumat omni mane ī aurora. ℥. j. ſ. de illo mellis cū. ℥. iij. aque predicte. Exhibitio illi⁹ ſirupi data ſm ordinē poſt duas vices aut tres ſtatim fricationes conſuetas ⁊ dolores mitigat. ⁊ ſignū eſt ꝙ nondū lapis eſt confirmat⁹. Si aūt non mitigat eſt ſignū lapidis confirmati cui non confert niſi inciſio. Vtat dieta temperata bona ⁊ abſtineat a melācolicis ⁊ flegmaticis pro poſſe. Cū aūt medicus cert⁹ fuerit de lapide ⁊ vult extrahere. pmo oꝫ vt euacuet inteſtina cum cliſteri: ⁊ poſt cliſtere non permittat infirmū niſi paꝝ comedere: ⁊ ſic ſequenti die ſtomaco ieiuno accipiat infirmum ⁊ ponat ipſū ſuppinū ſupra vnū diſcū ⁊ vnū miniſtꝝ a dextris ⁊ aliū a ſiniſtris qui teneat crura eleuata ⁊ infirmum firmū ne moueat hora operationis ⁊ ponat digitos in ano vt diximus ⁊ reducat cū digitis pro poſſe lapidem ad locū q̄ eſt inter anū ⁊ radicem teſticuloꝝ: ⁊ tūc ex obliquo ab vna partium ne tangat muſculū venientem ab vno in modū teſticuloꝝ ſm rugationem loci ſcindat cū raſolio vſq; ad lapidem ⁊ ſit vulnus maius lapide vt ſine difficultate poſſit extrahi cū vncino quo extracto vulnus impleat cū puluere de bolo armeno dragagāto ⁊ maſtice facto eq̄liter: ⁊ ſuatur vuln⁹ ponendo vnū punctū: ⁊ ſic cū illo puluere ⁊ albumine oui firmet vuln⁹ vſq; ad finem: bibat vinū ſtipticū ⁊ paꝝ ⁊ non album ⁊ comedat temperatam dietam ⁊ boni nutrimenti. Si autem vulnus non bene cōſolidaret ponat ſupra ipſum puluis qui ſit de mumia ⁊ maſtice equaliter: ⁊ ſic indubitāter curabit niſi fuerit in inciſione peccatū. Attende ꝙ hoc opus n nꝙ perfecte apprehendit niſi per viſum ſpecialiter in hac operatione. Scias iteꝝ ꝙ hec egritudo raro ſit in muliere ⁊ eſt difficilis curationis in ea ꝓpter interpoſitionem matricis inter veſicā ⁊ anum ⁊ maxime cū inciſione. quāuis enim collū veſice multū ſit ſtrictū eſt valde curtum ita ꝙ omnis ſuperfluitas q̄ reperitur in veſica ſiue ſit groſſa ſiue multa ſtatim expellit. ⁊ ideo raro in mulieribus generat lapis: procedat ī ea vt dictū eſt. Si autē nō conſolidaret finaliter vulnus per quod lapis fuerit extractus ſed fuerit fiſtula ꝓcedat in cura eius cum vſtione loci vt dictū eſt in apoſtemate ⁊ fiſtula penetrante in ventre ſuperiori ⁊ inferiori. ſi autem lapis ad medium virge deſcenderet ⁊ ꝑ foramen virge non poſſet exire neq; per medicinā neq; per aliud ingenium medicabile incidat locus vſq; ad lapidem: ⁊ extrahat: ⁊ ſuper vulnus ſtatim ponatur cum albumine oui puluis factus ex ſanguine draconis ⁊ maſtice ⁊ ligetur quia i breui ꝯſolidabitur ⁊ loc⁹ optime continuabitur per viam iſtam.

Capitulum quadrageſimumoctauum de puſtulis albis ⁊ ſciſſuris ⁊ corruptionibus que fiunt in virga ⁊ circa preputium propter coitum cum meretrice vel feda vel ab alia cauſa.

b **Egritudo ſemper accidit** ex frigido vel materia ventoſa retenta ⁊ recluſa inter preputiū ⁊ pellem virge: ⁊ q: non expirat creſcit ⁊ multiplicat in loco vndecūq; neglecta fuerit in principio. Iteꝝ aliqn̄do multiplicat ꝙ corrūpitur pellis ⁊ denigrat ⁊ corrodit cū hec ſubſtantia virge q̄ ampli⁹ reſtaurationem non recipit ⁊ accidit cū hac corruptione fe. ⁊ fluxus ſanguinis ⁊ mors multotiens.

Curetur in principio cū mūdificantib⁹ ⁊ confortantibus locū vt eſt aqua decoctionis mellis. ro. non colati. ⁊ poſt ablutionem embrocet locus tot⁹ corrupt⁹ cū petijs infuſis ī vino ⁊ aceto mixtis ⁊ in qbus ſit decoctus puluis galle vel nucū cypreſſi: hec faciat ſepe donec malitia corporis ſit remota. Si aūt corrupto in tantū augmentata fuerit ꝙ denigrauerit locū ſignū eſt mortificationis loci: tunc intendas ad remouendū denigratū ⁊ corruptū cū ferro ignito ſeparando totū corruptū ⁊ marcidū a non corrupto. nā ſi hoc non fieret non ceſſaret deambulatio donec totū membꝝ eſſet corruptum. ⁊ propter hoc pro poſſe nil d̄ corrupto remaneat hoc facto emplaſtret locus non corrupt⁹ cū puluere boli armeni ⁊ oleo roſa. ⁊ aliquantulo aceti. nam illud defendit ne corruptio fiat deābulatiua Supra vuln⁹ vero ⁊ locū excoriatū vt ſanguis ſtringatur ponat albumē oui cū puluere boli armeni ⁊ hoc vſq; ad dies tres: Si autem poſt iſtos tres dies viſum fuerit aliquid de corrupto mundificetur cum vngento apoſtolorum vel viridi. facta mundificatione incarnetur cum incarnatiuis ⁊ conſolidatiuis de quibus mentionem fecim⁹ ⁊ faciem⁹. Ablutio cū aqua frigida ⁊ continua abſterſio cū eodem poſt coitū cū feda vel meretrice ꝑfecte defendit virgā a corruptione ex illa cauſa ⁊ maxime ſi poſt ablutionem cū frigida aqua fiat rotatio loci cū aceto. Puluis optim⁹ ad ꝯſolidādū vlcera vge mūdificata ſic ſit. Re. nucū cypſſi aloe myrrha aā. ℥. ſ. puluerizent ⁊ cribrēt ⁊ ponant ſup vlcera ⁊ poſt puluerē petie infuſe in vino ponant.

Ca. xlix. de apāte calido ⁊ frigido ſanioſo ⁊ nodo in virga.

a **Poſtema huius loci calidū** ⁊ frigidū cognoſcit ⁊ curat vt dictū eſt de eiſdē apātib⁹ in locis diuerſis ⁊ ꝑ vnctiōes ⁊ flebotomiā ⁊ mūdificatōes ⁊ vētoſatōes in ꝯrariū ⁊ purgatōes cū pillulis ⁊ decoctōib⁹ ⁊ trocis. ⁊ emplatōes ⁊ inciſiones ⁊ mūdificatōes ⁊ incarnatiōes ⁊ ꝯſolidatiōes ⁊ dietas narratas in calido ⁊ frigido apāte. Cōtra nodū iſtius loci ſpāliter ꝓcedēdū ē. Recipiat medic⁹ noduꝫ inter digitos ſuos ⁊ trahat ipſum ad locū in quo vene ⁊ artarie nō appareāt ꝓ poſſe. q: in hoc mēbro multū timēdū eſt de artariaꝝ venaꝝ inciſione. ⁊ tūc incidas pellē ſuper ipſum nodū ⁊ extrahe ipm̄ totaliter: quo extracto ſuas pellē ⁊ pone ſuper pellē puluēris ſanguinis draconis ⁊ dragagāti eq̄lite: cū albumine oui ⁊ dimittat ſic q: in breui conſolidatur ſine aliquo periculo.

Capitulum. l. d̄ apoſtemate calido ⁊ frigido ſanioſo teſticulorum.

b **Hoc apoſtema ſemper generatur** a materia deſcēdēte a nutritiuis ad teſticulos. tum propter habilitatem loci. tum quia nutritiua naturaliter expellunt ſuperfluitates ad inferius.

Signa calidi apoſtematis ⁊ frigidi multotiens dicta ſunt.

Cura et dieta ⁊ regimen dicta ſunt in multis locis vngatur locus cum apoſtema fuerit calidum cum oleo roſato calido in hyeme eſtate vero cum frigido actu. fiat flebotomia manus alteris in quo fuerit apoſtema de baſilica vel ſcarificatio fiat in naticis vel mundificatio cum rebus dictis in apoſtematibus calidis. ſ. pillulis aut decoctōib⁹ ⁊ ſi impediret vrinā fiat flebotomia de ſaphena intus in talo nam flebotomia hui⁹ vene valet multū in egri

ḋnibus huius loci ⁊ in egritudinibus matricis emplaſtretur locus cum maluaniſco dicto in de maturatione apoſtematis calidi. Facta ſanie incidatur ⁊ non ꝑmittat̃ ſanies tantum ꝙ corrumpat didimum. q꞉ poſt ꝙ corrumpitur locus nõ ꝯſolidatur niſi extrahatur qḋ indecens eſt. Aliquãdo.n. hoc apoſtema reſoluitur cũ vnctione ⁊ purgatione ⁊ flebotomia vel ſcarificatione ⁊ cum emplaſtris maturatiuis ⁊ remota ſanie ſi ad ſaniem deueniret mundificetur cum melle ⁊ myrrha ⁊ farina hordei incarnetur ⁊ ꝯſolidetur.

Cura frigidi bonũ eſt vt purgetur cum pillulis dictis in ſcrofulis aſcellaꝝ vel trociſ. de turbit ⁊ hermodactilis. ⁊ vngatur locus cum oleo de ſpica ⁊ ſit intentio tua in reſolutione cum emplaſtro diaquilon vel cũ emplaſtro dicto in duritie ſplenis in fine: vel reſoluetur vel maturabitur in breui. Facta ſanie ſi nõ reſoluit incidatur ⁊ mundificet̃ ⁊ incarnetur ⁊ ꝯſolidetur ⁊ non ꝑmittatur ouum corrumpi: q꞉ malum eſt. Cogitur.n. medicus poſt corruptõem extrahere: vel vulnus nullo modo conſolidaretur.

Capitulū.lj. de hernia aquoſa carnoſa ⁊ ventoſa teſticulorum.

b **Ec egritudo** fit ſemper ex materia deſcendente ad inferi⁹ que aliquãdo eſt vẽtoſa aliqñ aquoſa: ⁊ aliquãdo humor deſcendens ꝯuertitur in carnem ⁊ appellatur tũc carnoſa.

Signa ventoſe ſunt q꞉ ſubito aduenit ⁊ pellis teſticuloꝝ lucet ⁊ parua eſt ⁊ nõ cedit tactui ſicut veſica tẽſa ⁊ ſonat cum ꝑcutit̃. Aquoſe ſigna ſunt q꞉ aduenit ſucceſſiue. ⁊ ꝙuis luceat cedit tactui ⁊ cum ꝑcutitur ſonat vt venter plenus aqua. Carnoſe ſigna ſunt durities: ⁊ ꝙ longo tp̃e incepit cum tangitur cõiter totum mouet̃ qḋ eſt inter teſticulum ⁊ ꝙ per tp̃s nullo modo minuitur.

Cura ventoſe eſt vt cliſterizet̃ cũ oleo in quo decocta ſint ciminũ ⁊ ameos ⁊ amomuꝫ ⁊ aliqḋ mellis ⁊ aliqḋ ſalis mundificet̃ ẽt aliqñ cũ pillulis fetidis dictis in ſcrofulis aſcellaꝝ. vngat̃ locus cum oleo ḋ ſpica ⁊ oleo de aneto de qbus in fine fecimus mentionem. fiat emplaſtrum tale ſupra locum. Re. cimini. ℥.j ameos amomi ſeminis fenugreci ciperi dauci baccaꝝ lauri allei cocti añ. ℥.ß. farine fabaꝝ lib.j. aceti. ℥.ij. miſceat̃ farina fabaꝝ cum quantitate vini conueniẽte ad liqditatem ⁊ miſceat̃ acetum cum his ⁊ ponat̃ ad ignẽ. ⁊ cũ bulierint addat̃ puluis oĩum aliaꝝ reꝝ. ⁊ cuꝫ inſpiſſata fuerint omnia ⁊ calida facta inunctione cum aliquo ex oleis ſupradictis ponatur emplaſtrum calidum: ⁊ ſic per vſum curabit̃. abſtineat a leguminibus ⁊ a rebus ventoſis.

Cura aquoſe eſt vt vngat̃ cum oleo de coſto qḋ faciemus vel cũ oleo de lilio ⁊ emplet̃ cum emplaſtro de gũmis dicto in duritie ſplenis vel cũ emplõ qḋ ſic fit. Re. ſulfuris. ℥.iij. raſine lib.ß. litargirij aluminis zucharini añ. ℥.iiij. olei oliue. ℥.ij. diſſoluat̃ raſina cũ oleo ⁊ colet̃ ⁊ cum infrigidatum fuerit incorporet̃ puluis aliaꝝ reꝝ: ⁊ ĩ fine addat̃ aliqḋ aceti cuꝫ eis. hoc facto ponat̃ calidũ ſup locũ. Si aũt ꝑ illam viã nõ ꝯſumitur aqua: ꝑfora burſam teſticuloꝝ cum flebotomo ⁊ extrahe aquam ⁊ ponas in foramine tẽtam ita ꝙ poſſis libere qḋ erat intus extrahere. Et pone poſt extractõeꝫ aque emplaſtꝝ factum in tractatu de ruptura ſup locuꝫ vbi apparet eminentia rupture. ⁊ liga ipſum bene firmiter ne aqua deſcendat per didimum vel viam ad teſticulum. Nã ꝑ aliam viam nõ poteſt deſcendere ad teſticulum niſi ꝑ illã. ſi.n. deſcẽderet reciduaret egritudo: purget̃ ſepe cum trociſ. de turbit vl' pillulis fetidis ⁊ regat̃ cum bona dieta ſicca videlicet carnibus aſſatis ⁊ ſimilibus. hec enim egritudo ſepe reciduat ⁊ ſẽper redeas ad perforationem ⁊ conſtrictionem meat⁹ per quem deſcendit ad inferius ⁊ perfecte curabitur: ⁊ cum hac via multos curauimus. Et ſcias ꝙ cauterium ꝑ certo cõ ſequitur ad perforationem ⁊ ꝙ ꝓcedit vſq꞉ ad locum in quo aqua ꝯgregata erat eſt de melioribus rebus que reciduam impediunt ⁊ que curã talẽ rectificant.

Cura carnoſe valde difficilis ⁊ periculoſa eſt q꞉ non curatur niſi cum inciſione. ⁊ anteq̃ꝫ accedas ad inciſionem mollifica carnoſitatem ꝓ poſſe cum oleo de ſpica ⁊ diaquilon ad ſcrofulas. Facta mollificatione ſcindatur cutis cum raſorio ⁊ carnoſitatem q̃ꝫ inuenies remoueas a teſticulo. ⁊ ſi teſticulus nõ fuerit leſus dimitte ipſum. ⁊ ſi leſus fuerit extrahe ipſum cum carnoſitate: q꞉ ſi remaneret corrumperet aliũ ⁊ non conſolidaretur. poſt extractionem carnoſitatis ſiue extrahatur teſticulus ſiue non ſumat̃ pellis incĩſa bene ⁊ ſubtiliter. ⁊ ſuper ſutura ponatur puluis hic. Re. ſanguini draconis maſticis dragaganti ana terantur ⁊ cribelentur. ⁊ cum albumine oui ꝑ vnum diem dimittantur ſuper vulnus ab illa die vltra ponatur puluis tantum vſꝫ in fine ſine albumine. Hic eſt opus modus curationiſ carnoſe ⁊ ꝑ viam aliam non recipit curationem ſm̃ ꝙ temporibus noſtris nobis fuit manifeſtum ꝑ vſum ⁊ operationem in ipſa.

Capitulum.lij. de apoſtemate calido ⁊ frigido ⁊ nodo in coxa ⁊ genu.

a **Poſtemata** iſtorum locoꝝ cognoſcuntur vt dictum eſt in apoſtematibus calidis ⁊ frigidis q̃ in adiutorio fiunt ⁊ humeris ⁊ curantur eodẽ modo ⁊ cum eiſdem rebus vt dictum eſt illic ⁊ regantur eadem dieta vt illi. ſed flebotomia fit in iſtis de baſilica pedis contrarie partis que ẽ inter annularẽ ⁊ auricular. in ⁊ ſcarificant̃ iſti in naticis. Sed purgationes cum medicinis ſunt eedem ⁊ fiunt cum eiſdem. In inciſione apoſtematuꝫ genu conſiderentur ꝯcatenationes ⁊ inuolutiones neruoꝝ illius loci q꞉ valde timoroſum eſt. fiant ergo inciſiones genu ſm̃ rugationem ⁊ ſuꝑficiales ꝓ poſſe ⁊ nõ ꝓfunde. ⁊ ſic ꝑiculum melius euitabitur. Cõtra nodum genu ⁊ coxe ꝓcedatur cũ purgatiõe q̃ fit ex trociſ. de turbit ꝯtinuatis: ⁊ cum emplaſtro diaquilon dicto in ſcrofulis gule vl' emplaſtro de ſulfure dicto in hernia aquoſa: ſi reſoluit̃ bonum eſt. Si vero non incidatur pellis ſuperficialiter vſq꞉ ad ſubſtantiam nodi ⁊ remoueatur pellis a nodo ꝓ poſſe: ⁊ tunc nodus extrahatur cuꝫ folliculo. Emplaſtretur locus cum alumine zucharino ⁊ vitello oui vſq꞉ ad tres dies poſt mũdificetur cũ melle ⁊ myrrha ⁊ farina hordei vel vngẽto aploꝝ ⁊ in fine incarnet̃ ⁊ conſolidet̃.

Ca.liij. de cruſtis ex ſlate ſalſo ⁊ cãcrenis ĩ crurib⁹.

o **Mnes iſte infirmitates** ſemper fiunt ex flegmate ſalſo ⁊ ex melãcolia.

Signa ei⁹ q̃ fit ex ſlate ſt prurit⁹ ⁊ multiplicatio corticũ ⁊ cruſtaꝝ ei⁹ q̃ aũt ẽ ex melãcolia aduſta ſt q̃ ẽ cũ vlcerib⁹ nigris ⁊ fetidis ⁊ ſine cruſtis ⁊ corticibus ⁊ non cum multo prurit. ⁊ hec eſt illa que eſt male cure.

Curentur ſiue ſint cũ vlcere ſiue ſine vlcere h̃ mõ. Mũdificet̃ corp⁹ cũ pillulis fetidis q̃ꝝ doſis ẽ. ʒ.ij. vel.j.ß. vel cũ pillul' q̃ ſic fiũt. Re. elebori nigri. ʒ.j. ſcamonee. ʒ.ß. mirobalanꝝ idoꝝ. ℥.j. ſene epithi. maſticis ſiſilcos añ. ʒ.j. turbit polipodij añ. ʒ.ij. fiãt pillule cũ ſuc. fumiterre vel cũ vino decoctõis ei⁹ doſis ẽ. ʒ.ij. vel.j.ß. ſero cũ vadit dormitũ ⁊ ñ cenet. poſt mũdificatõeꝫ fiat flebotomia ſepe de vena baſilica q̃ ẽ inter annularẽ ⁊ auricularẽ. flebotomia huius vene trahit ſanguinẽ melãcolicũ ⁊ melãcoliã a toto corpore. Abſtieat a ſalſis acutis ⁊ melãcolicis ꝓ poſſe ſup locũ aũt ſi fuerit ſine vlcere fiat hoc vngẽtũ. Re. olei de camomilla. ℥.iiij. ſulfuris. ℥.j. cere. ℥.ij. liq̃fiat cera cũ oleo. ⁊ cũ diſſoluta fuerit deponat̃ ab igne ⁊ incorporet̃ ſecũ puluis ſulfuris. in fine addat̃. ℥.ß. argẽti viui extincti cum ſaliua vel ſale quia melius exungatur

miſcendo in mortario ⁊ aliquid aceti. Aliud. Re. olei ro. ℥. iiij. cere. ʒ. ij. ceruſe ſulfuris argẽti viui añ. ʒ. j. fiat vngentum ⁊ addantur duo albumina oui in fine incorporationis ⁊ aliquid aceti. Si vero cum vulneribꝰ fuerint fetidis que appellantur cancrene mundificentur cum vngento apoſtoloꝝ ⁊ viridi per tempꝰ: Et cõſolidentur cum puluere mumie ⁊ thuris ⁊ abluantur ſepe cum aqua decotionis gallarum ⁊ floris camomille vel cũ aqua decoctionis corticum granatoruꝫ ⁊ myrthe. Si autem nõ curantur per hoc vlceroſe fiant vlcera longa cum cauterio cultelari. qꝛ vlcera acquirunt ex hoc bonam formam vlceris ad ꝯſolidandum ⁊ rectificatur complexioni membri ⁊ compoſitio eius ita qꝺ deleui poſt hec conſolidantur. Facto cauterio mundificetur eſcara ⁊ incarnetur ⁊ conſolidetur vt dictum eſt in primo: ſepe purgetur patiens ⁊ flebotometur de baſilica pedis. Aliud in cancrenis vlceratis abluatur locus vlceratus omni die fortiter cum aceto forti ⁊ ponatur poſt ablutionem ſuper locum vlceratũ omni die emplaſtruꝫ quod ſic fit. Re. mellis lib. ſ. vitellos. iiij numero farine hordei ꝙ ſufficit ad inſpiſſandum iſta duo ſimul facta cum illo emplaſtro incarnatione poſt mundificationem ꝯſolidet᷑ locus vt dictuꝫ eſt in alijs .ſ. cum puluere nucis cypreſſi ⁊ vino calido.

Ca. liiij. de vena q̄ appellatur vitis ſeu ciuilis ⁊ varicibꝰ q̄ in cruribus fiunt.

b **Ec egritudo** manifeſta eſt ſatis ex ſe ⁊ ꝯtingit plurimum viatoribus ⁊ ſtãtibꝰ ⁊ laborãtibꝰ pedibꝰ.

In cura huius infirmitatis ꝑceditur duobus modiſ videlicet cũ medicinis localibus ⁊ cũ inciſione. Medicine locales ſunt medicine defendentes locum a ſuꝑfluitate currente vel ſupfluitatibus ſoluentes ⁊ ſtipricantes locum vt eſt emplaſtrum quod ſic fit. Re. nucũ cyꝑſſi farine gallaꝝ cyperi mumie maſticis thuris dragaganti añ. ℥. j. boli armeni. ʒ. vj. farine hordei. ʒ. vj. incorporent᷑ omnia cũ albumine oui ⁊ addat᷑ in fine aliquid aceti ⁊ fiat emplaſtrum abraſis pillis ſuꝑ locũ ponat᷑ ⁊ dimittatur ꝑ tres dies uel quatuor vel plus ſm̃ ꝙ infirmus poterit tolerare. nam quãto maiorẽm facit ꝑſeuerationem ⁊ effectum faciet maiorem cum illo emplaſtro ⁊ mundificetur cuꝫ pillulis fetidis ⁊ flebotomia de baſilica pedis regat᷑ ⁊ meliorabitur vel defendet᷑ ne augmentet᷑ ⁊ rũpatur. Cũ inciſione ꝑcedit᷑ in eiꝰ cura tribus vicibus. primo inſcidat᷑ ſubtiliter pellis q̄ eſt ſuꝑ venã ꝑ exercꝫ vena perforet᷑ vel ledat᷑ in aliquo ⁊ tũc recipiat᷑ vena a medico cum duobꝰ digitis ⁊ extrahat᷑ paulatim vena a medico inter manus ſuas donec totã hab erit: ⁊ tunc liget᷑ cũ filo in loco vel circa locum qui remanere dꝫ in membro pars illa que eſt extracta incidat᷑ ⁊ ligarõ cũ filo remaneat: ⁊ hoc primo fiat ſm̃ partem vene venientis a ſuperiori ⁊ eodẽ modo fiat in parte inferiori. ⁊ ſic totalis maior pars extrahatur ⁊ poſtea ſuatur pellis: ⁊ conſolidetur. ⁊ iſte modus videtur mihi impoſſibilis ⁊ nõ eſt de conſilio meo vt fiat. Secundus modus eſt vt incidatur ſubtiliter pellis ita ꝙ vena non tangatur: ⁊ hoc in ſupremo cruris ⁊ eleuetur aliquantulum vena ita ꝙ fiant due ligationes diſtantes ſm̃ groſſitudinẽ vnius digiti ⁊ ſtringatur ⁊ firmetur bene ⁊ dimittatur ſic per vnam diem ⁊ ſequenti incidatur vena ex tranſuerſo: ⁊ caput ſuperioris vene cauterizet᷑ ⁊ dimittat᷑ currere quo poteſt cuꝫ ligatione ſua ⁊ pars inferior vene ligate dimittat᷑ vſqꝫ ad dies tres ⁊ tunc incidat᷑ caput illius partis cum tota ligatione ⁊ euacuet᷑ illa inferior pars vene a toto ſanguine: qua euacuata firmetur locus cum puluere boli armeni ⁊ albumine oui vſqꝫ ad dies tres: poſtea incarnetur ⁊ conſolidetur. Tertius modus eſt vt ligetur vena duabus ligationibus firmis vt dictum eſt ſuperius ⁊ incidatur ſpacium medium ⁊ cauterizetur caput cuiuſcunqꝫ ligationis fortiter ⁊ dimittatur ſic vſqꝫ ad tres dies emplaſtrando omni die locum vulneratum ⁊ vſtum cum bolo ⁊ albumine oui ⁊ tunc aperiatur vena in loco inferiori circa calcaneum: vel partem illam cum flebotomo lato ita ꝙ ſanguis totus a ligatione inferius vene exeat: quo remoto firmitur locus ⁊ conſolidetur. Et attende ꝙ ligationes iſte fieri debent ſemper a loco ſuperiori cruris ſecundum ꝙ melius poteſt fieri iſti duo modi ſunt magis poſſibiles . ⁊ melius paſſibles ⁊ vltimus melior omnibus ⁊ magis ſaluus vt mihi apparet.

Capitulum quinquageſimumquintum de apoſtemate ⁊ ruga vel ſciſſura que fit in calcaneo propter frigus in hyeme.

q **Uas poteſt habere medicuſ** conſiderationes in curatione huius infirmitatis: vnam ex parte defenſionis ne eueniat ⁊ alteram ex parte remotionis egritudinis iam facte ratione defenſionis ne eueniat. Euitet omni ingenio patiens ſtricta calciamenta ⁊ habeat calcias duplicatas largas ⁊ vngat omni ſero calcaneum cum vngento quod ſic fit. Re. armoniaci. ℥. j. raſine. ℥. ij. thuris maſticis añ. ʒ. ij. farine fenugreci. ℥. j. cere. ℥. ſ. olei. ℥. vj. diſſoluat᷑ armoniacum ⁊ raſina ad ignem: ⁊ poſtea addatur cera ⁊ oleum ⁊ cum omnia fuerint diſſoluta colentur ⁊ in colatura addantur puluis maſticis ⁊ thuris ⁊ farina ⁊ fenugreci; hoc defendit calcaneum a paſſionibus ſupradictis ratione egritudinis iam facte. ſi fuerit ſine vlcere continues cum calciamentis largis ⁊ calidis ⁊ ponat emplaſtrum factum de armoniaco ſimplici ſuper locum apoſtematum reſoluit totum quod eſt in loco. Si autem vlcerarétur aut eſſet cum vlcere: mundificetur primo cum vngento apoſtolorum ⁊ ſit locus bene calidus cum calceis duplicatis ⁊ largis ⁊ poſt mundificationem cum puluere de maſtice ⁊ thuris ⁊ myrrha facto ante ⁊ ſuper puluerem ponatur ſtupa infuſa in vino ⁊ ſic curetur vſqꝫ ad finem.

Ca. lvj. de duritie ⁊ calo ⁊ nodoſitate ⁊ porris que fiunt in digitis pedum.

p **Rimo ꝙ patiens habeat** calciamẽta larga. ſecundo vt mollificetur durities vel calus cum axungia vel pinguedine porci ſalita: vel lardone ponendo omni die de re illa ſuper locum de nouo vſqꝫ ad. x. vel. xj. dies ⁊ cum mollificatio facta fuerit recipiatur tota nodoſitas vel calus cũ ac ⁊ circundetur acus cum filo vndiqꝫ ⁊ circunquaqꝫ multis inuolutionibus poſtea eleuetur acus cum filo ad ſuperiora: ⁊ totum illud quod eleuabitur incidatur infra in acum ita ꝙ nihil d̾ comprehenſo ab actu remaneat pro poſſe. in fine cauterizetur locus in quo erat pes ⁊ radix cum cauterio potentiali punctali vngatur locus vſtus cum butiro vſqꝫ ad remotionem eſcare ⁊ apoſtema conſolidetur. Contra porros pedis ⁊ manus hab. mus experimentum mirabile omni die fricentur porri cum cepe ſquilitico viridi ⁊ fortiter poſt ablutionem cum aqua calida remouet eos in breui hoc modo. Accipiatur cortex medius ſquile ⁊ frangatur per medium ex tranſuerſo ⁊ ex loco vnde exit humiditas fricetur porrus ⁊ in breui euaneſcet. Aliud cauterizetur vnuſquiſqꝫ porrus cum oleo feruenti: ⁊ poſtea cum cauterio punctali cauterizetur ⁊ curabitur perfecte.

Capitulum. lvij. de fiſtula.

f **Iſtula eſt vlcꝰ profundum** infiltratum in membro ⁊ oſſibus aliquando cuius os eſt ſtrictum: ⁊ eius intrinſeca latitudo eſt magna a quo virus magni coloris ⁊ liquidum emanat ⁊ fit in carne neruo ⁊ oſſe. Eius generatio eſt ſemper ex materia venenoſa flegmatica vel melancolia in qua aduſtio induxit acuitatem ⁊ ventoſitatem. Cognoſcitur per tactum ⁊ viſum vtrum ſit in oſſe ⁊ membro ⁊ alijs membris ⁊ non in oſſe.

Cura eius q̄ eſt in mēbro ⁊ nō i oſſe ē vt medic⁹ i pncipio dilatet vuln⁹ cū raſorio ſi poſſibile eſt ⁊ ꝯſequaẜ vltimū ei⁹. ſi aūt nō fuerit poſſibile dilatari vulnus fiſtule cū raſorio: aut pp timorē infirmi. aut conſumptionē membri dilatet tunc cum tenta de ſpōgia vel ariſtologia rotūda decētur vel cū medulla melegatij. Facta dilatatione vt medicus eius ꝓfundum vel eius vltimum ꝯſequatur mundificetur locus fiſtulatus cum vngēto apoſtoloꝝ qḋ ſic fit. Recipe cere albe raſine aā. ℥. xiiij. oppoponaci floris eris aā. ℥. iij. armoniaci. ℥. xiiij. ariſtologie longe thuris aā. ℥. vj. myrrhe galbani aā. ℥. iiij. bdelij. ℥. vj. litargiri. ℥. ix. infundātur bdeliū in aceto vini ⁊ decoquatur in eſtate cū li. ij. olei ⁊ in hyeme cū lib. iij. vt puluere affodillorum facto in fiſtula lachrymali vel puluere affodillorum mixto cum rodelgar vt dictum ē ibi. Facta mundificatōe cauterizeẜ locus qui erat fiſtulatus cum inſtrumento ferreo ꝯueniente in figura ad vulnus ⁊ ad membꝝ vulneris remoueatur de eſcara cum butiro vel vngēto apoſtolorum ⁊ poſtea incarneẜ locus ⁊ ꝯſolideẜ.

Eius aūt cura q̄ eſt in oſſe ⁊ alijs mēbris fit hoc modo aut in oſſe nodoſo aut nō nodoſo: ſed plano. Si aūt fiſtula fuit infiltrata in oſſe non nodoſo ⁊ alijs membriſ dilatetur vulnus vſq; ad ꝓfundum cum raſorio vt dictum eſt vel tentis dictis ⁊ pulueribus ⁊ vngentis donec os corruptum appareat ⁊ tunc remoueaẜ os corruptum totum ꝑ poſſe ⁊ fiat cauterium in oſſe in parte illa que ꝯtinuata erat cum oſſe remoto. Et imprimatur bene cauterium vt ſi aliqḋ de oſſe corrupto remanſiſſet occulte ꝙ alteretur ⁊ remoueaẜ beneficio cauterij ⁊ fiat cauterium cum inſtrumento ferreo ꝯueniēte in forma ⁊ in figura ad membꝝ ⁊ ipſam egritudinem ſ꞉ paruitatem ⁊ magnitudinē eius. Scias ꝙ cauterium cum ferro oēm cōplexionem ⁊ compoſitionem membri leſi rectificat. Remota eſcara cauterii cum mūdificatiuis incarnetur locus ⁊ ꝯſolideẜ: ⁊ hoc paulatim vt qḋ finiſtri ñ ꝯtigeret vllo mō ex ſubita ⁊ violēta ꝯſolidatōe. ſi aūt fiſtula fuerit in oſſe nodoſo infiltrata dimittere ei⁹ curam melius eſt ⁊ magis laudabile. nā non ꝯſequitur medic⁹ honorē neq; lucꝝ ex illa cura tam ꝓpter longitudinē cure q̄ ꝓpter finem vt plurimū nō laudabilē. Si aūt in eius cura intromittere te volueris facias vt dictum ē in non nodoſa ꝑter q꞉ nō debes vulnus dilatare cū raſorio vel ferro ꝓpter inuolutionē neruoꝝ ⁊ artariaꝝ ⁊ venaꝝ quas euitare non poſſes. q꞉ ex inciſione iſtoꝝ membroꝝ deſtrueretur motus ⁊ forma membri. ⁊ poſt mundificatōem ⁊ reſtaurationem cum pulueribus ⁊ vngētis ⁊ remotionem oſſis ⁊ cauterium fiat in omnib⁹ vt dictum ē ſupius: purgeẜ ſepe cum pillulis fetidis ⁊ pillulis de eleboro dictis ca. de cruſtis ⁊ cancrenis vel cum decoctōe facta ex eiſdem. nam purgatio iſta facta ſepe ex iſtis reb⁹ eſt multum ꝯferens in hoc caſu. bonum ⁊ vtile in medium in omnibus fiſtulis eſt cum nouo vlcere in loco decliuiori fiſtule trahere materiam currentem ad fiſtulam ſuperiorem ⁊ antiquam. ⁊ hec ē regula vniuerſalis in fiſtula.

Ca. lviij. de cācro ⁊ mortificatōe ſeu corruptōe vel herpete eſtiomeno in mēbro quolibet.

c Ancer ē apa durꝝ naſcens ex melancolia aduſta vel ex humore reducto ad melācoliam ꝑ aduſtionem ꝯgregato in vno loco ⁊ incipit ad modū ciceris apparere in loco cum duritie ⁊ calore. ⁊ augmētaẜ ꝯtinue paulatim cū multiplicatōe duritiei ⁊ caloris. ⁊ eius radix ſunt vene circundantes ipſam plene ſanguine melācolico. ⁊ naſcitur vt plurimū i māmillis ⁊ locis glādulosis ⁊ ſub aſellis ⁊ inguinibus ⁊ ꝯſimilibus ⁊ h꞉ hanc naturā ꝙ quanto magis palpatur ⁊ fricatur ⁊ tangitur eius malitia ⁊ durities ⁊ calor magis augmētatur ⁊ ſic bonum ē vt nō tāgatur aut leuiẜ tangatur abſq; moleſtia. Corruptio vero deābulās ſiue herpes eſtiomen⁹ ſemꝑ fit in omni mēbro ex colera aduſta venenoſa que cū ceciderit in membro nō ceſſat ꝑ ſua acuitate ⁊ venenoſitate corrodē mēbꝝ ⁊ deambulare corrodendo donec ipſum deſtruxerit ⁊ mortificauerit niſi refreneẜ beneficio medicinali vel diuino. ⁊ appellaẜ a laicis ex modo ſue corroſionis ⁊ deambulationis lupa ſiue eriſipila. ⁊ differt eriſipila ab herpete eſtimēo. q꞉ eriſipila non deambulat neq; imprimitur niſi in pelle quaſi paꝝ in carne: herpes exprimitur vſq; in ꝓfundum membri ⁊ vſq; ad os ſed cura eſt eadem.

Cura cancri nullo mō curaẜ cancer curatōe ꝑfecta niſi totum abſcindaẜ in quo eſt cum infirmitate totali cū eius radix de q̄ fecim⁹ mētōem nō poſſit euelli niſi via illa. Refrenari pōt eius malitia cū cura leni ⁊ molli ⁊ blanditiua hoc mō. Vtaẜ dieta tēpata ⁊ vino bñ liphato ⁊ abſtieat ab oīb⁹ ſalſis ⁊ acutis ⁊ melācolicis ⁊ leguminibus ⁊ caſeo. ⁊ purgeẜ ſepe cū pillulis fetidis ⁊ pillulis de eleboro factis in ca. de cancrenis in decoctōe facta ex eiſdē. vngaẜ locus ⁊ circa locū cum oleo ro. tangēdo locū cū pēna inūcta in eodē oleo ⁊ cum boloarmeno puluerizato ⁊ mixto cum oleo ro. vel vngēto qḋ ſic fit. Re. olei ro. ℥. iiij. cere. ℥. ij. liq̄fiat cera ⁊ diſſoluaẜ cum oleo cui addaẜ cū infrigidatum fuerit. ℥. ſ. cāphore puluerizate ⁊. ℥. ſ. ceruſe ablute ⁊. ℥. ſ. aq̄ ro. hoc vngētū reprimit eius augmētū ⁊ malitiā ⁊ feruorē ⁊ ſpecialiter ſi cū eis adiūgaẜ opij gra. viij ⁊ gra. xvj. iuſquiami puluerizati perfecte. ⁊ hoc vngētū multum immo fortiter valet in omni loco ⁊ lepra ⁊ locis cācroſis ⁊ vlceratis ex mā venenoſa aduſta.

Cura herpetis ē vt comedat res frigidas ⁊ bibat aquam puram in q̄ aliqḋ de mica panis poſitū fuerit ⁊ comedat ſuccum hordei ⁊ lactucas ⁊ portulacas ⁊ cucurbitas. ⁊ ſi fuerit debilis carnes pulloꝝ ⁊ edi conditas cum agreſta ⁊ aceto. purgeẜ ſepe cū decoctōe ⁊ pillulis factis ca. de puſtulis rubeis in facie ex colera aduſta. Cauterizeẜ locus ſi ē poſſibile ita ꝙ tota pars infecta cōprehēdaẜ a cauterio ponēdo cauterium inter partē leſam ⁊ ſanā. poſſet ēt remoueri pars corrupta cū aliquo corroſiuo. ſed cauterium ē melius ⁊ nobilius in h̄ caſu. Sup locum ſanum circa infirmum ponaẜ oleū ro. mixtū cum bolo armeno ⁊ aliq̄ parte aceti. nā cauterium cum hoc repmat malitiā eius niſi vlterius nō deambulet. Abluaẜ locus corruptus bis in die cū aceto forti calido ⁊ poſt ablutionem ponatur ſuper partē leſam ⁊ mortificatam ⁊ corruptam emplaſtrum quod ſic fit. Recipe mellis lib. ſ. vitellos ouorum crudos numero. iiij. farine hordei lib. ſ. miſceantur ⁊ extendatur de hoc ſupra petiam: ⁊ ponatur ſuper locum corruptū addantur poſt duos dies in illo. ℥. x. pulueris myrrhe ⁊ fiet melior mundificatio ⁊ fortior. Facta mundificatione per ablutionem aceti ⁊ appoſitionem emplaſtri incarnetur ⁊ conſolidetur. ⁊ ſi mundificatio non fieret bene per adherentiam rei corrupte cum carne ſana ſecetur cum raſorio remoueatur corruptum vſq; ad locum ſanum: ⁊ purificetur ab omni malitia cum emplaſtro predicto. ⁊ cum mundificatus fuerit locus procedatur poſtea vt dictum eſt ſuperius.

Capitulum quinquageſimumnonum de carbunculo vel antrace ſm ꝙ poſſunt fieri in qualibet parte corporis.

c Arbuncul⁹ et antrax eiuſdē ſunt ſpeciei ⁊ non differunt niſi ſecundum intenſionem ⁊ remiſſionem ⁊ ex parte d. ſpoſitionis materie ⁊ ex parte ſue leſionis in membro: nā quodlibet illorum apoſtematum fit ſemper ex materia colerica aduſta venenoſa: vel ex ſanguine reducto ad illam diſpoſitionem per viam aduſtionis. ſed in antrace eſt aduſtio cum venenoſitate multo magis augmentata quam in carbunculo ⁊ eſt magis deſtruens membꝝ ⁊ magis alterans totum corpus ⁊ magis deſtruens vitam ꝙ carbunculus. ⁊ ſcias ꝙ carbunculus ſemper antecedit antracem in generatione.

Signa carbunculi ſunt rubedo cum citrinitate vł
fuſcedine: ⁊ acuitas forme apoſtematis
⁊ velocitas ſue natiuitatis cum febre ⁊ dolore. In an
trace ſunt eadem ſigna intenſa ⁊ ſunt veſicule circa ſū
mitatem apoſtematis ac ſi ignis tetigiſſet locū. ⁊ mul
totiens apparet nigredo. vel viriditas vel liuiditas
circa os antracis ⁊ eſt ſine dolore. ⁊ illud eſt ſignū mor
tificationis membri in quo eſt. ⁊ eſt aliquando cum an
trace vomitus ⁊ ſincopis que appellatur ſomnus a lai
cis: ⁊ ē ſignū mortꝫ. ⁊ multotiēs fit ſine vomitu ⁊ ſinco
pi ⁊ ſine nigredine ⁊ viriditate in ſūmitate eiꝰ: ⁊ tūc
antrax non eſt ſic malitioſus. Iterum in antrace non
multiplicantur ſanies ſicut in carbunculo. Sed in an
trace membra ſimplicia loci marceſcunt ⁊ mortifican
tur. in carbunculo non ſic: ſed fit ſanies alba que deco
quitur a membris ſimplicibus cum ſuperfluitate viſ
coſa in modum ſpolij neruorum ⁊ venarum. ⁊ dicitur
ꝙ eſt radix infirmitatis: in antrace autem dicidit ſub
ſtantia membri cum qua deſtruitur forma membri ⁊
compoſiti eius. Scire etiam debes ꝙ apoſtema ſcili
cet antrax in aliquibus locis per naturam ipſius loci ē
mortale ſicut in mamilla proprie ſiniſtra ſub aſcellis ⁊
in lingua.

Cura vtriuſq; ratio principij ⁊ ſpecialiter cum an
trax non autem venerit ad ſincopim ⁊ vomi
tum ⁊ nigredinem vel viriditatem circa eius ſūmita
tem eſt vt flebotometur cum apparet in contrario par
tis leſe vel ventoſetur ⁊ non fiat poſt eius confirmati
onem q: per hoc ſpargeretur ventoſitas per corpus ⁊
fieret leſio naturalis ſed poteſt fieri ſequenti die ſi vir
tus fuerit fortis ⁊ etas fuerit conueniens. Flebotomia
de eadem parte eſt vtilis multum. Iterum fiat cliſtere
leniniuum etiam in principio in vtroq; ⁊ ſumat de ter
tio in tertium. ʒ. ij. vel. iij. ſirupi qui ſic fit. cum aqua de
coctionis ſ. rerum vel cū aqua que ſic fit. Rec. viola
rum cicoree boraginis bugloſe añ. M. j. coquantur
⁊ coletur cum aqua ⁊ cruetur ⁊ detur in carbunculo ⁊
antrace. ℥. ſ. vel. ℥. j. cum aqua decoctōis rerū ſupradi
ctarum de electuario qđ ſic fit. Re. ſene epithimi. añ.
℥. j. elebori nigri roſarū rubearū añ. ʒ. j. terantur perfe
cte ⁊ cribrentur ⁊ fiat electuarium durum quodammo
do cum melle roſato colato vel cum melle ſpumato ⁊
ſpecialiter in antrace. Re. polipodij. ℥. iij. ſene cicoree
epithimi cuſcute. añ ℥. ſ. elebori nigri. ʒ. ij. mirobalāo
rum indorū. ℥. j. pruna ſicca numero. x. piſtentur omnia
groſſo modo ⁊ abluantur in. ℥. xviij. aque ⁊ conſumat
medietas: verū eſt ꝙ ſene ⁊ epithimum ponantur in fi
ne decoctionis ne virtus earum reſoluatur: ⁊ coletur
hoc totum ⁊ in colatura addatur vel ponatur lib. ſ. zu
chari ⁊ iterū reducantur ad ignem ⁊ bulliant aliquantu
lum ⁊ coletur ⁊ detur vt dictum eſt vel detur. ʒ. j. Pil
ueris qui ſic fit cum. ℥. j. ſ. ſirupi roſati ⁊ cum. ℥. iij. aq
prunorū vel cum aqua aliarum rerum. Re. ℥. iij. bdelij
ſerapini armoniaci oppoponaci ſeminis cicute pulpe
coloquintide aloes epatici añ. ℥. v. ſcamonee. ʒ. iij. ci
namomi ſpice croci ⁊ incorporentur cum ſucco porri ⁊
fiat magdaleon ⁊ vſui reſeruetur. hic puluis nō detur ni
ſi forti ⁊ robuſto: ſuper cor ponatur ſi non fuerit antrax
ſuper mamillam emplaſtrum factum hoc modo. Re.
ſandalorū rubeorum. ℥. ij. roſarū rubearum. ℥. iij. cam
phore. ʒ. ij. farine hordei lib. ſ. puluerizentur optime
⁊ incorporentur cum aqua roſata. ⁊ aſpergatur empla
ſtrum cum aceto vini. Si autem fuerit ſuper mamil
lam antrax ponatur hoc emplaſtrum in parte poſterio
ri ſuper ſpinam in contrarium infirmitatis vt cōfortet
cor ⁊ natura confortata expellat materiam ad exterio
ra. Circa locum infirmum vt prohibeatur deambula
tio eius vngatur cum oleo mixto cum bolo armeno ⁊
aqua ro. ⁊ aliquantulo aceti ⁊ camphora. Super locum
infirmitatis ⁊ maturationem fiat hoc. Re. ficuum ſic
carum. ℥. ij. ſinapis ℥. ſ. piſtentur ⁊ incorporentur cū
melle roſato ⁊ farina fenugreci vel lini. Aliud fortius.
Re. armoniaci. ℥. j. terbentine. ℥. iij. diſſoluantur ſtā
ad ignem ⁊ colentur ⁊ incorporentur cum ſupradictis
In antrace autem anteq̄ ponatur hoc detur poſt pur
gationem. ʒ. ſ. tyriace cū. ℥. j. ſirupi roſati ⁊ aqua fri
gida mixta cum aqua roſata. ⁊ ſcalpelletur locus infir
mus ⁊ abluatur cum aqua calida ne ſanguis coagu
letur in loco ⁊ puſtilletur ſupra culmen antracis cū cā
dela accenſa: vel vratur cum ferro igníto. vel cauterize
tur locus cū cera ⁊ oleo ⁊ terbentina mixtis ſimul ⁊ ſint
calida ita vt vrant quando ponuntur ſuper locū. Die
ta eius ſit mica panis lota in aqua vel ſuccus hordei
cum vino de granatis: vel comedat lactucas vel cu
curbitas vel portulacas conditas cū aceto. Et ſi fue
rit debilis comedat carnes edi vel pullorū elixatas cū
herbis ſupradictis: ⁊ conditas cū aceto vel agreſta: po
tus eius ſit vinum de granatis vel agreſta cum qua
truplo de aqua frigida vel vinum acerbum cum quin
cuplo eius de aqua frigida. Facta mundificatōe incar
netur ⁊ conſolidetur vt dictū eſt in alijs. Attende ꝙ
vnctiones que fiunt circa locum ⁊ emplaſtra confortā
tia cor ⁊ mūdificatōes cum ſirupo ⁊ cliſteri debēt ꝯtinu
ari vſq; quo oia accidentia mala remota ſint ⁊ annihi
lata perfecte

Ca. lx. de viriditate vel nigredine ꝯtingente in quo
libet mēbro ex percuſſione.

b **Egritudo cōtingit ab hu**
moribus ⁊ ex ſanguine currente ad locū cū nō apo
ſtematur neq; cito reſoluitur: ſed remanet in loco ⁊ alte
rat colorem membri ſm̄ ſui eſſentiam. p̄mo ſi virtus
⁊ etas ꝯſenſerint fiat flebotomia in cōtrario partis vł
ſcarificatio cū ventoſis ⁊ hoc prima die ⁊ ad plus. ſe
cunda poſtea vero non fiat niſi fuerit multū carnoſe ha
bitudinis. Emplaſtretur locus cum emplaſtro quod
ſic fit. Re. ſulfuris. ʒ. j. aluminis zuccharini ceruſe añ.
℥. j. ſ. olei de camomilla. ℥. iiij. cere. ʒ. ij. liqueſiat ce
ra ⁊ diſſoluatur cum oleo ⁊ deponatur ab igne: ⁊ cū cepe
rit infrigidari incorporetur puluis aliarū rerū: ⁊ cū fuerit
facta incorporatio addatur in fine aliqđ aceti: epithime
tur locus nocte ⁊ die ex illo: ⁊ omni die anteq̄ ponatur
vnguentum abluatur locus bis cum aqua que ſic fit
calida actu. Recipe abſinthij. M. j. florum camomil
le roſarum rubearū aſſari baccarum lauri añ. M. ſ. bulli
ant omnia in illa vbi ſit aliquid aceti. Si aūt non reſol
ueretur ſcarificetur locus ⁊ poſtea cum ablutionibus
⁊ vngento procedatur.

Ca. lxj. de combuſtione ignis ⁊ aque calide ⁊ olei.

p **Rimo infrigidetur** locus ſtatim poſt combu
ſtionem cum aqua frigida ⁊ niue ⁊ vngatur lo
cus vſq; ad dies quatuor cum. ℥. iiij. olei roſ. ⁊. ℥. ij.
populeon in quibus ponantur tria albumina ouorum ⁊
ʒ. iiij. camphore ⁊. ℥. j. ceruſe ablute ⁊. ℥. j. aque ro. ⁊ i
corporentur omnia ſimul perfecte ⁊ infrigidetur locus
cum niue ⁊ aqua bis in die: ⁊ ſemꝑ poſt infrigidatio
nem vngatur locus cum oleis predictis mixtis cū re
bus ſupradictis poſt dies quatuor fiat inunctio cum
vngento quod ſic fit. Re. olei ro. ℥. iiij. cere. ʒ. ij. diſſol
uatur cera cum oleo ⁊ deponatur ab igne ⁊ addatur
puluis ceruſe tantum ꝙ ſufficiat ad inſpiſſandum. fa
cta permixtione addatur duo albumina ouorum ⁊ in
corporentur cum ipſo vngento. Aliud. Re. calcis non
extincte lib. j abluatur cum aqua veri frigoris per mul
tas vices ita ꝙ nota ſui acuitas remoueatur poſt ablu
tionem eius incorporentur cum. ℥. iiij. olei roſati. ⁊. ℥
iij. populeonis ⁊. ℥. ij. aque roſate: liniatur ſupra pecias
hoc: ⁊ ponatur ſupra locum viſum ſanat locum vehe
menter ⁊ remouet eſcaram: ſ; tamen melius eſt vt primo
fiat incorporatio oleorū cum calce ⁊ poſtea fiat ablutio
cum aqua in illo vngento.

Caplm. lxij. de ſudationibus que fiunt in omnibus
mēbris tp̄e maximi caloris ⁊ maxime cū hō ſe fatigat

b **Ꜵ**Egritudo fit ex fumo colerico vl' ſanguineo reſoluto a materia venarum cum calor eſtiuꝰ fortis fuerit ⁊ homo ſe exponit ad eū aliqua cauſa laborioſa agit calor i humores ſubcutaneos ⁊ venarū ⁊ eos reſoluit ⁊ trahit ad cutim ⁊ facit puſtulas rubeas ⁊ albas ⁊ citrinas in modum ſinapis ⁊ fit cũ feruore ⁊ pruritus ⁊ calor maximꝰ in loco.

Curam eius eſt vt vngatur locus cũ oleo roſato ⁊ aqua roſata ⁊ aliquantulo aceti. Et fiat epithimatio cum ſucco ſolatri vel lactucarū ſuper vnctionẽ vel cũ aqua cucurbite. Si autem poſſet balneari in aqua decoctionis roſarum ⁊ ſalicis ⁊ florum camomille eſſet optimum ⁊ poſt ablutionẽ ſi fiat vnctio predicta cito liberabitur. Mundificetur aliquantulũ corpus ſi videtur plectoricũ cũ aqua prunorū i qua diſſoluantur. ℥.ij. tamarindorum ⁊. ʒ.j. mãne. Dieta ei ſit frigida ⁊ potus eius ſit frigidus vt agreſta ⁊ vinum de granatis ⁊ vinum acerbum cum aqua frigida ⁊ hoc vſqꝫ ad dies tres.

Cap. lxiij. de formica miliari vl' i petigĩe ⁊ igne pſico

Formicam ⁊ impetigo fiunt ab eadẽ materia ſalſa flegmatica vel colerica aduſta in q̃ eſt ad mixtio alicuius humiditatis. Miliaris vero ⁊ ignis perſicus fiunt ex materia ſubtili valde in qua caliditas extranea inducit venoſitatem ⁊ acuitatem.

Signa formice ⁊ impetiginis ſunt pruritus ⁊ ardor loci ⁊ aſperitas ⁊ caſus corticum apel loci in quo ſunt. Differt tamẽ formica ab impetigine quia formica non ſic imprimitur in mẽbro vt impetigo nec eſt tante aſperitatis nec ſpacioſitatem tantã occupat in membro vt impetigo. impetigo enim in figura ſua occupat locum ſerpendo huc ⁊ illuc ⁊ determinate ⁊ ſerpendo facit quaſdam lineationes cruſtoſas i membro. Signa miliaris ⁊ igni perſici ſunt ꝙ in miliari fiunt puſtule que ad modum milij ⁊ vrunt ⁊ incẽdũt locum ⁊ multiplicanẽ numero ⁊ fiunt aliquando albe ⁊ aliquando rubee ⁊ corrumpuntur niarie albe emittunt humidum in modũ ſaniei ſed eſt venenũ in igne vero perſico fiunt veſice in loco ac ſi ignis tetigiſſet eum et non multiplicantur in loco ⁊ ꝯburit ⁊ incendit.

Cura formice ⁊ impetiginis eſt vt abſtineat a rebus acutis ⁊ ſalſis ⁊ vino puro ⁊ vtatur dieta humida purgetur vel mundificetur cum ſirupo qui ſic fit. Re. ſene epithimi cuſcute anã. ʒ.ß. elebori nigri. ʒ.ij. ſcolopendrie politrici fumiterre. anã. M.j. polipodij. lib.ß. piſtentur ⁊ buliãt in lib.ij. aque donec remaneat medietas coletur ⁊ in colatura illa addatur li.ß. zuchari buliat aliquantulum ⁊ coletur iterum ⁊ repõatur in vaſe ſumat de hoc patiens. ℥.ij. vel. iij. anã diẽ de quarto in quartũ plus vel minꝰ ſecundũ virtutẽ cũ aqua decoctionis prunorū vel ſumat. ʒ.j.ß. pillularū fetidarum ſero cum vadit dormitũ ⁊ non cenet q̃ fcẽ ſunt capitulo de ſcrofulis ⁊ duritie ſub aſſellis. Vngaẽ locus cū oleo de camomilla vel vngẽto ꝙ ſic fit. Re. litargirij. ℥.ß. aloes. ℥.j. myrrhe. ʒ.ij. cere. ʒ.j. oli de camomilla. ℥.iiij. fiat vngentum addatur in fine aliquid aceti fiat balneum in quo ponatur lib.ß. ſulfuris cũ aq̃ decoctionis fumiterre ⁊ florū camomille. ⁊ poſt balneũ fiat vnctio. Si aũt nõ curatur per hoc ſcarificetur locꝰ vt exeat ſanguiſ ⁊ poſtea ſupra fricetur cũ aceto ſquilliti co ⁊ poſt fricationem vngatur vſqꝫ ad finẽ cũ vngẽto de litargirio. Et ſi per hoc non curaretur ponatur locũ cantarides piſtate ⁊ mixte cũ fermento ⁊ aceto. ⁊ excorietur locus ⁊ poſt excoriationem vngatur locus cum vngento de ceruſa ꝙ ſic fit. Re. olei roſati. ℥.iiij. cere. ʒ.j. liqueſiat cera cũ oleo ⁊ cum diſſoluta fuerit cum olo deponatur ab igne. ⁊ cum ceperit infrigidari addatur pulũs ceruſe ꝙ ſufficit ad inſpiſſandum ⁊ in fine addãẽ duo albumina ouorum vel tria ⁊ plus camphore.

Cura miliaris ⁊ ignis perſici eſt vt regatur ex parte diete vt dictum eſt ⁊ vngatur locus cum pol puleõe vl' cum vngento de ceruſa ⁊ curabitur. Mũdificetur corpus cum decoctione facta ex. ℥.ij. manne ⁊. ʒ.j. tamarindorum diſſolutorum cum aqua decoctionis prunorum ⁊ eſt melius. Et poſt mundificationẽ fiat balneũ cũ aqua decoctionis roſarum ⁊ malue ⁊ conſolide minor. ⁊ poſt hoc iterum fiat vnctio cum predictis vngẽtis ⁊ ſic perfecte curabitur indubitanter. Sola fricatio cum radicibus lapacij contuſis aliquantulum facientibus continuam reſidentiam in aceto albo bono delet impetiginem ⁊ ſimilia expertum eſt.

Ca. lxiiij. de morphea alba rubea nigra ⁊ albaras.

b **Ꜵ**Egritudines fiunt ex peccato virtutis nutritiue que non aſſiſat nutrimentū cum nutrito in colore ⁊ propter debilitatem ꝯtingentem in virtute ex peccato cõplexionis alterate in loco a cauſa intrinſeca. ⁊ aliquando extrinſeca calefaciẽte vl' infrigidante locũ in quo apparet in albaras autẽ cum ibi ſit manifeſta aſperitas ⁊ decidunt furfures a loco pp fricationem notatur ꝙ cũ peccato aſſimulatiõis ſit penitentia materiale aduſte ex qua fit pruritus in loco cũ aſperitate loci ⁊ differt a morphea alba rubea vel nigra quia albaras proſũdatur i carne ⁊ neruis morphee continentur in ſuperficie cutis tantum.

Cura in morphea alba eſt mundificare corpus cũ trociſco de turbit ꝙ ſic fit. Recipe. turbit albi mundi electi pulnerizati. ʒ.j.ß. zinziberis conditi. ʒ.j. incorporentur ſimul cum aliquantulo ſirupi roſati comedatur maſticando circa mediã noctẽ ⁊ poſt eum ablnatur cum vino liphato. In rubea ſit flebotomia ſcarificatio in nigra mundificetur corpus cum pillulis fetidis vl' cũ decoctione dicta in capitulo impetiginis in albas fiat etiam mundificatio cum eiſdem pillulis ⁊ eadem decoctione ratione loci.

Cura quaſi in omnibus eſt eadem natura locus non indiget niſi rectificatione quadam. fricetur locus cũ cepe viridi ⁊ acetũ ſquillitico calido maxime in alba. In alijs ⁊ albaras prius ſcarificetur locus ⁊ poſtea fricetur. Facta fricatione forti cũ aceto ⁊ cepe cauterizeẽ locus cũ emplaſtro ꝙ ſic fit. Re. cantaridarū. ʒ.j. piſtẽtur ⁊ incorporentur cũ. ℥.ij. fermenti ⁊ aliquantulo aceti vini ponatur hoc ſuper locũ ⁊ dimittatur per horaꝫ ⁊ plus tan diu ꝙ locus veſicatus fuerit ſed in albaras diutius dimittatur quia indiget fortiori impreſſione eo ꝙ magis infra eſt in mẽbro cũ pñtia materie aduſte. poſt veſicationẽ vngatur locus cũ vngento de ceruſa ⁊ in fine cũ vngento de litargirio dictis capitulo ſuperiori. Abluatur locus omni die ante vnctionem cũ aqua decoctionis fumiterre ⁊ ciperi ⁊ floris camomille ⁊ hec via eſt nobilior ad earum curationem.

Capitulũ. lxv. de pruritu ⁊ ſabie in toto corpore.

b **Ꜵ**Egritudo fit ſemper ex flegmate ſalſo in quo facta eſt aduſtio multa vel non multa ⁊ hec in qua non eſt multa aduſtio eſt cum humida alta vero ſicca balneetur ſtomaco ieiuno de tertio in tertium diem vel de quarto in quartum in aqua decoctionis fumiterre ⁊ floris camomille ⁊ ponatur in ipſo balneo lib.j. ſulfuris ⁊ lib.ii. oli cõis. Et ſumat omni mane. ℥.j.ß. ſirupi q ſic fit cuꝫ. ℥.iij. aque decoctionis prunorum. Re. fumiterre ſcolopendrie adiãti ciperi capari acori ſene epithimi radicis enule. anã. M.j. piſtentur oĩa preter ſene ⁊ epithimũ que ſemper ponunẽ in fine decoctionis buliant oĩa per tempus ⁊ in fine addatur zucharum in delicatis quantũ eſt medietas aq̃ in non delicatis mel loco zuchari ⁊ iterum reducaẽ ad ignem ⁊ ſirupizetur ⁊ poſtqꝫ receperit de ſirupo p dies octo ⁊ balneatus fuerit ſumat. ʒ.j.ß. vel. ij. de pillulis fetidis cum vadit dormitum ⁊ non cenet vel mundificetur cum ſirupo ⁊ eleboro dicto in petigine vel pillulis ad ſtã que ſic fiunt. Re. mirobalanorum indorum. ℥.j. turbit ſcamonee anã. ʒ.ß. elebori nigri. ʒ.ij. ſene epithimi zinziberis anã. ʒ.ß. fiant pillule cum ſucco fumiterre

vel polipodij fiant ad modum ciceris doſis eaꝝ eſt.ʒ. j.ſ. vel.ij. ſecundum virtutem: facta purgatione vna vel pluribus. ſecundum ꝙ infirmus indiguerit ex multitudine ⁊ longitudine temporis ſcabiei fiat etiaꝫ poſt hec flebotomia vel ventoſatio i ſpatulis naticis ⁊ dorſo. Omnibꝰ iſtis ꝯpletis vngat̃ in locis magnis leſis cũ vngēto ꝙ ſic fit. ℞. litargirij myrrhe aloes añ.ʒ.iiij cere.ʒ.ij. oleo de camõilla.℥.iiij. diſſoluat̃ cera cũ olo ⁊ deponatur ab igne ⁊ cum frigidum fuerit infundatur puluis aliarum rerum ⁊ addatur in fine aliquid aceti. Et ſi fortius vngentuꝫ facere volueris pone loco olei de camomilla oleum laurinum. ⁊ non ponas ceram ⁊ adde in illo vngento in fine.℥.ſ. argēti viui extincti cũ ſaliua vel expreſſi cuꝫ petia. Aliud vngentum nobile. ℞e. fumiterre viridis. M.j. radicum enule. M.j. piſtentur ⁊ bulient in lib.j. olei per tempus ⁊ ſint in eodeꝫ oleo.ʒ.ij. farine fenugreci ⁊.ʒ.ſ. ſulfuris triti cum olo ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ litargirio ⁊ aliquantulo aceti fiat vngentum de quo vngat loca magis leſa tantum ⁊ ſic curabitur. Aliud ad idem. ℞e. olei de maſtice.ʒ.ij. terbentine.ʒ.j. miſceantur ⁊ de illo fiat inunctio eſt enim mirabile in hoc caſu.

Capitulum.lxvj. de ſectione ſuper vermes generatos ſub cute ⁊ nominatur hec egritudo bouina.

h Ec egritudo fit ſemper ex materia corrupta mãcida que demãdatur a venis ad vacuitates membroꝝ ſb cute

Signa eius ſunt deãbulatio ſub cute de loco ad locũ: ac ſi ſerpens eſſet qui moretur ſub cute: ⁊ corruptō cum putrefactione loci. Cuꝫ ergo medicus ꝑpenderit hoc intendat ad curationeꝫ eiꝰ ne multiplicetur ⁊ fiat in membro corruptio vniuerſalis ⁊ in corpore primo flebotometur tertia die poſt flebotomiam ſi fuerit corpus pletoricũ purgetur cum pilulis fetidis. Abſtineat a carnibus vel vino per dies quatuor vel tres poſt purgationem veniat ad locum cuꝫ raſorio ⁊ ſcindat ipſum ⁊ extrahat putridum ⁊ vermes ⁊ impleatur locus aloe ⁊ alumine zuccarino ⁊ aliquantulo aceti. Mundificetur locus cum vngento apoſtolorum vel viridi. Facta mundificatione icarnetur ⁊ cõſolidetur: Si autem ſectionem patiens ſuſtenere noluerit vratur locus cum cantaridibus ⁊ aceto vel cũ alumine fecum ⁊ aceto vel cum ſapone ⁊ calce mixtis vel cum oleo cera ⁊ terbentina mixtis ⁊ ponatur huiuſmõi mixtura feruens ſuper locum ita vt vrat locum totaliter vſqꝫ ad profundum ⁊ poſt vſtionē procedatur cuꝫ erradicatione vermis ⁊ rei marcide ⁊ mundificatiuis ⁊ alijs vt dictum eſt ſupra.

Capitulum.lxvij. de ſectiõe ſuꝑ ventoſitatē ⁊ fumũ deambulantem de mēbro in membꝝ cũ maxio dolor̃.

h Ec egritudo fit ſemper ex materia venenoſa a qua ventoſitas vel fumus eleuatur currens per membra.

Signa ſunt deambulatio currens in modum vēti de membro in membrum ⁊ dolor intolerabilis ex acuitate fumi venenoſi ⁊ ardor ⁊ nilotiēs febris calor in quo perſeuerat fumus. Cum perpenderit per ſigna illō liget membruꝫ in parte ſuperiori ⁊ inferiori ita ꝙ fumum vel ventuꝫ inter duas ligaturas comprehendat ⁊ in illo medio faciat cum raſorio ſciſſuram ⁊ extrahat fumum ⁊ impleat locum cuꝫ aloe ⁊ bolo armeno ⁊ olo roſato ⁊ aliqñtulo aceti mixtis ſiml' poſt tres dies vel quatuor incarnetur locus ⁊ conſolidetur. abſtineat his diebus ab acutis ⁊ nimis calidis rebus. Mundificetur cum decoctione facta capitulo d̃ impetigine anteqꝫ fiat ſciſſura cum raſorio. vltimum ⁊ melius ꝙ poteſt fieri in illo caſu poſtqꝫ ligatiões facte ſunt ⁊ fumus vel vapor inter ipſas eſt comprehenſus eſt cauterizare locum vſqꝫ ad profundum cum inſtrumento punctuali vel cultelari ⁊ antecedere cum cliſteri ⁊ mundificare inteſtina anteqꝫ fiat cauterium vel ſciſſura facto cauterio remoueatur eſcara cum butiro vel axungia vſqꝫ ad dies quatuor. poſtea incarnetur ⁊ locꝰ in fine conſolidetur. Attende ꝙ mundificatio in omni egritudine que fit a materia intrinſeca eſt valde vtilis ⁊ conueniens ⁊ neceſſaria dummodo virtus vel etas vel timor non impediat.

Explicit Liber primus.

Incipit liber ſecundus de omnibus vulneribus ⁊ contuſſionibus que fiunt in omnibus membris a capite vſqꝫ ad pedes.

Capitulum primum de caſu ⁊ percuſſione capitis cuꝫ fractura cranei ⁊ ſine fractura ⁊ mõ curationis eius
Capitulum ſecundum de caſu ⁊ percuſſione in capite cum vulnere facto ab enſe ⁊ fuſto ⁊ ſagitta cum fractura cranei ⁊ ſine fractura: ⁊ mõ curationis eius.
Capitulũ tertium de vulnere ꝙ fit in naſo ⁊ facie cuꝫ enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ modo curationis eius.
Capituluꝫ quartum de vulnere in ſubſtantia oculi cũ ſagitta vel aliqua re edente ſcilicet vulnerando cõiunctiuam vel corneam ⁊ modo curationis eius.
Capitulum quintum de vulnere in collo cum enſe et ſimilibus ⁊ ſagitta: ⁊ de modo extractionis ⁊ curationis eius vulneris.
Capitulum ſextum de vulnere in aure cum enſe vel cultello ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ d̃ modo extrationis ⁊ curationis eius vulneris.
Capitulum ſeptimum de vulnere in gula ⁊ partibus eius cum enſe vel cultello ſimilibus ⁊ ſagitta: ⁊ modo extractionis ⁊ curationis vulneris eius.
Capitulum octauum de vulnere in humero ⁊ ſpatula cum enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta. ⁊c̃.
Capitulum.ix. de vulnere in adiutorio cum enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ cetera.
Capitulum.x. de vulnere in cubito cum enſe ⁊ ſimilibꝰ ⁊ ſagitta ⁊ de modo ⁊ cetera.
Capitulum.xj. de vulnere in raſeta manus cum enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ modo ⁊ cetera.
Capitum.xij. de vulnere penetrante ⁊ non penetrante in pectore ⁊ caſſo cum enſe vel cultello ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ de modo extractionis ⁊ cetera.
Capitulum.xiij. de vulnere penetrante ⁊ non penetrãte in dorſo ⁊ ſpina cuꝫ enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta de ⁊ extractione ⁊ cetera.
Capitulum.xiiij. de vulnere penetrante ⁊ non penetrãte in oreſtomaci cum ſagitta ⁊ ſimilibus ⁊ de extractione ⁊ curatione vulneris eius.
Capitulum.xv. de vulnere in ventre a ſtomaco iferiꝰ vſqꝫ ad femur penetrante cum vulnere inteſtinoꝛuꝫ ⁊ ſiue vulnere eorum facta cum enſe ⁊ ſimilibus et ſagitta et de modo extractionis ⁊ cetera.
Capitulum.xvj. de vulnere cum enſe ⁊ ſagitta in femore ⁊ inguine ⁊ partibus adiacentibꝰ ⁊ curatione eiꝰ.
Capitulũ.xvij. de vulnere cuꝫ enſe ⁊ ſagitta in ancha ⁊ ſcia cum extractione ⁊ cetera.
Capitulum.xviij. de vulnere in coxa cum enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ cetera.
Capitulum.xviiij. de vulnere in genu cuꝫ enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ cetera.
Capitulũ.xx. de vlnere cruris cũ enſe ⁊ ſagitta ⁊ cetera
Cap.xxj. de inciſione pedis vl' manꝰ pꝰ deliberationē
Capitulum.xxij. de vulnere in raſeta ſiue nodo cauicule pedis cum enſe ⁊ ſagitta ⁊ cetera.
Capitulum.xxiij. de vulnere pectinis pedis ſeu grate cũ enſe vel ſagitta ⁊ cetera.
Capitulum.xxiiij. de punctura nerui facta in quolibꝫ mēbro a ſpina vel acu vl' alia re eiuſdē generis ⁊c̃.
Capitulum.xxv. de vulnere facto a morſu canis ⁊ ſimilium in quolibꝫ membro ⁊ cetera.
Capitulum.xxvj. de flagellatis ⁊ verberatis ⁊ ſuſpenſis vel diſtēſis brachijs vel pedibꝰ cũ fune ⁊ ſilibꝰ.

Capitulum. xxvij. de cauſis que impediunt conſolidationem vulneris in quolibet membro ⁊ cetera.

Capitulum primum de caſu ⁊ percuſſione capitis cuꝫ fractura cranei ⁊ ſine fractura ⁊ de modo curatiõis eius.

Cum quis percutitur in capite cum lapide vel fuſto ⁊ ſimilibus vel cadit ⁊ percutit cum capite ſuper lapidem vel aliquid aliud ⁊ non frangitur cutis vel pellis opoꝛtet medicum conſiderare vtrum craneum ſit ſit fractum vel non.

Signa ꝙ craneum ſit fractum ſunt hec vomit⁹ ⁊ ſincopis hoꝛa caſus ⁊ percuſſionis ⁊ nigredo oculoꝛum ⁊ fuſcedo circa ipſos cum quadaꝫ cõcauitate ⁊ cum rubedine venarum antecedente ⁊ vertigo ⁊ ſcotomia nam cum ſtomacus continuetur cum cerbꝛo mediante quodaꝫ neruo magno ⁊ hoc ſcitur ex anothomia in omni leſione capitis ⁊ maxime cum leditur ſubito ex percuſſione foꝛti debilitatur ſtomacus ⁊ cum patitur cerebꝛo ex affinitate ⁊ currunt humoꝛes ad ipſum: ⁊ pꝛopter debilitatem non poteſt ſtomacus retinere ſed euomit: ſic vomitus ſuper foꝛteꝫ leſionẽ capitis cum ſcotomia ſignificat ⁊ ex hac eadem cauſa pꝛouenit rigoꝛ qui ſignificat paraleſim futurã aut ſpaſmum ⁊ vltimo moꝛtem ⁊ hoc commune ſignum ſcilicet rigoꝛ in omnibus vulneribus neruoꝛum. ⁊ maxie nobilibum: quia cum hoc ꝙ antecedit in iſtis vlcerib⁹ neruoꝛum febꝛis foꝛte nocumentum aduenisse in neruis ⁊ locis nobilibus ſignificat ⁊ debilitas mentis cũ paruitate ſomni vigilijs ⁊ febꝛis cum iſtis infra dies quatuoꝛ ⁊ etiam operatoꝛ per tactum poteſt de hoc inueſtigare ſi in talibus vſus fuerit: his ſignis firmiter ꝺ leſione cranei ⁊ paniculoꝛum cerebꝛi poterit medicus videre: cum autem aliqđ iſtoꝛuꝫ non affuerit neqꝫ maioꝛ pars iſtoꝛum ſcire poterit recte ꝙ craneum non eſt leſum neqꝫ dura mater vel pia mater neqꝫ aliquis paniculoꝛum cerebꝛi. Attendendum cum hoc generale quoddam ꝙ quando quis leditur in capite cũ enſe macia vel ſagitta ſi leſio eſt foꝛtis ⁊ debet per hoc conuerti ad paraleſim vel conuertitur. ꝙ quando fuerit leſio in parte dextra ꝙ peraleſis fit in ſiniſtra ⁊ ecõuerſo. Et per hoc ſcitur ꝙ neruí qui veniunt vel mouent partẽ dextram radicaliter ſunt in ſiniſtra ⁊ econuerſo. Et hoc vult Auic. li. tertio cap. de plaga ⁊ inciſione capitis.

Cura ſi craneum fuerit leſum vel non fuerit ſtatiꝫ a pꝛincipio in ipſa viſitatione humectentur capilli cum aqua calida. ⁊ oleo roſato mixtis in hyeme i eſtate cuꝫ frigida ⁊ oleo roſato mixtis poſtea remoueantur capilli cum raſoꝛio tunxura cum foꝛficibus precedente. Tertio fiat flebotomia de vena cephalica in manu contrarie partis leſe niſi virtus ⁊ etas contradixerint vel ventoſatio in ſpatulis ⁊ in poſterioꝛi. Et fiat ꝙ omni die aſellet per aliquem modum ⁊ maxime p cliſtere ꝙ ſic fit. Re. lib. j. aque decoctionis maluaruꝫ ⁊ blete ⁊ olei cõis. ℥. iiij. mellis. ʒ. ij. ſalis. ℥. ß. miſceantur omnia ſimul ⁊ colentur ⁊ imponatur tepidum. Nã cliſtere hoc aleuiat cerebꝛum ⁊ trahit fumum ⁊ materiam ad inferioꝛa ⁊ eſt vltimum bonum in curatione apoſtematis calidi in loco leſo in cerebꝛo poſt flebotomiam vo ⁊ añ cliſtere p⁹ cliſtẽ ſm ꝙ medico videbiſ ſi craneum fuerit leſum incidatur cutis ſm figuram triãguli largani vt tota leſio cranei perfecte videatur ⁊ impleatur vulnus vndiqꝫ ita ꝙ labia vulneris inuerſentur cũ ſtupis ⁊ plumaceolis infuſis in oleo roſato tepido mixto cũ vitello oui ⁊ non cum albumine: quia nil deterius in fractura cranei ⁊ vulneribus capitis ꝙ̃ frigidum. Et ſi indigeret conſtrictione ſanguinis per inciſionem alicuius vene pone cũ oleo ⁊ vitello puluerem q ſic fit. Re. mumie a uminis zuccharum boliarmeni dragaganti añ. ʒ. ß. puluerizentur ⁊ cribꝛentur vel aliũ foꝛtioꝛem qui ſic fit. Re. gipſi. ʒ. j. mumie tele araneę pulueris nigri qui reperitur in oꝛe furni boliarmẽi dragaganti añ. ℥. ß. pulueriꝫentur ⁊ cribꝛentur. Et ſi illa non ſufficerent ad conſtrinctionem ſanguis loco olei ponas cum pulueribus albumen oui ⁊ oleum remoueas ⁊ ſic conſtringetur ⁊ cum hoc ligentur extrema ⁊ ponatur ventoſa magna ſupra epar ſine inciſione ⁊ ſtatiꝫ conſtringet ſanguinem cũ pꝛedictis. Tertia autẽ viſitatione poſt inciſionem conſidera fracturã cranei vtrꝫ fuerit oculta an manifeſta. Si autem fuerit oculta pone encauſtꝝ ſuper fracturam ocultam ⁊ cum parũ ſteterit remoueas encauſtꝝ cum petia a ſuperficie oſſis cranei impꝛimetur encauſtꝝ i ſciſſura oculta ⁊ fiet per viã iſtam ꝙ ocultũ erat manifeſtabitur ad oculũ. Cum aũt fuerit certus de fractura cranei ſiue fuerit oculta ſiue manifeſta opoꝛtet conſiderare in remotione oſſis ſecũdum naturam vel figuram leſionis cranei ⁊ foꝛtitudinem ⁊ debilitatem infirmi ⁊ naturã loci leſi verbi gratia pꝛimo ſecũdũ naturam vel figuraꝫ leſionis cranei vt ſi craneũ in leſione ſua fuerit depꝛeſſum ita vt compꝛimat cerebꝛũ ⁊ non ſeparatum a circunferentijs vel ſeparatũ fuerit craneũ a circũferentijs ⁊ aut ſeparatiõe ſua aut intrauerit ſub oſſe ſuo aut non intrauit ⁊ iterum aut fuerit fractura cranei linealis oculta vl' linealis manifeſta aut ſemicircularis vel circularis. Si auteꝫ fractura cranei fuerit linealis oculta ⁊ fuerit manifeſta tibi per encauſtrum vt dictum fuit ſupꝛa ⁊ fuerit pꝛope iuncturam cũ in remotione cranei laboꝛabis cũ inſtrumentis ferreis ⁊ hoꝛa trepanationis vel raſpatiõis bonum eſt vt aures obturentur cum bombace vel petijs vt minus ſonitus inſtrumentoꝝ ab infirmo audiatur ⁊ erit hec cauſa vt infirmus minus timeat de manuali operatione. Et pꝛocedas cum trepano ⁊ ſcanignatoꝛe remouendo os leſum ſecundum fracturam leſionis ⁊ longitudinem. Si leſio fuerit linealis vel circularis vel ſemicircularis ſi autem fractura cranei fuerit linealis oculta vel manifeſta non indiges alio niſi cum raſpatoꝛe pꝛocedere vel ſcanignatoꝛe ſciſſura manifeſta vel oculta dilatando ipſa vſqꝫ ad pꝛofundum remouendo craneum ab vtroqꝫ latere vſqꝫ ad duraꝫ matreꝫ in oculta autem eodem modo ſi vſqꝫ ad duraꝫ penetrauerit matrem. ⁊ ſi non penetrauerit pꝛocedas cum dilatione operando cum inſtrumentis vſqꝫ ad finem eius ſemper euitando iuncturam. Si autem craneum fuerit depꝛeſſum non ſemparatum a circunferentijs remoueas partem depꝛeſſam laboꝛando in circunferentia oſſis ſani perfoꝛando vſqꝫ ad pꝛofundum ita vt depꝛeſſum eleues vl' remoues ſecũdũ ꝙ melius videbitur tibi. Si autem craneum depꝛeſſum fuerit ⁊ ſeparatũ a circunferentijs conare remouere aliquid de cranco ſano ⁊ mollificare depꝛeſſum cũ oleo roſato ita ꝙ remotionem ⁊ mollificationẽ ſani cranei leuiter ſine doloꝛe ſine diſtenſione ⁊ vlceratiõe miringaꝝ ⁊ neruoꝛum poſſit pars depꝛeſſa a medico remoueri. Si autẽ pars depꝛeſſa ſubintrauerit craneum aut illa que ſubintrauerit eſt minoꝛ fractura cranei aut maior ſi minoꝛ fuerit mollifica illaꝫ parteꝫ cum oleo roſato ⁊ cum mollificata fuerit extrahe leuiter ⁊ ſuauiter ſine doloꝛe ⁊ poſtea fiet vt dicemus. Si autẽ pars depꝛeſſa maioꝛ fractura fuerit remoueas de oſſe ſano tantum cum trepano ⁊ raſpatoꝛe ꝙ poſſumus illam partẽ depꝛeſſam poſt mollificationem cum oleo roſato leuiter ⁊ ſuauiter extrahere ⁊ remouere. Secundo in remotione cranei leſi debes conſiderare debilitatem ⁊ foꝛtitudinem infirmi verbi gratia: nam ſi eger fuerit debilis ⁊ fuerit puer vel decrepitus debes pꝛocedere cum operatiõe tua que ſit cum trepano raſoꝛio ⁊ raſpatoꝛe leuiter ſuauiter. ꝙ facis in foꝛti ⁊ robuſto i vna hoꝛa debes in iſtis facere in tribus ſucceſſiue vel in vna die. Attendere

debes ꝙ mult ✝iens ſi conſideraueris in craneis pue-
rorum remouere leſionem ⁊ ſuperfluitates capitis mū
diſicare ⁊ ſolum per appoſitionem olei roſati mixti cū
melle roſato ſuper fracturam cranei ⁊ cū illis ponere
folia caulium ⁊ circa vulnus oleum roſatū mixtū cum
boloarmeno ⁊ accidit totum per teneritatem ⁊ molliti
em cranei in pueris ⁊ aliquibus hominibus debilib⁹
Tertio in remotione cranei leſi debes conſiderare na
turam ideſt cōpoſitionem loci leſi verbi gratia ſi fractu
ra fuerit continuata ad iuncturam capitis vel fuerit
prope iuncturam eſt timoroſum valde: quia per iun-
cturam veniunt nerui ⁊ villi ex cerebro ⁊ ex paniculis
ex leſione quorum cerebrum ⁊ paniculi recipiunt alte-
rationem ⁊ dolorem ⁊ fit illud cauſa apoſtematis cere
bri ⁊ paniculorum eius. Et cū hec cauſa mortis etiam
vnde ſi leſio fuerit prope iuncturam vel i iunctura nul
lo modo preſumas in remotione cranei leſi appropria
re ad iuncturam cū inſtrumentis ferreis ſed per ope-
rationem in ſa ͛o continuato cū leſo ꝙ eſt in iunctura ⁊
cum mollificatiuo confortatiuo dicto ſuperius conare
remouere leſum nam impoſſibile eſt operari cū inſtru-
mentis ferreis in iunctura quin ledantur nerui ⁊ inci-
dantur paniculi ⁊ ligationes quibus iūcture cranei ad
inuicem ligantur ⁊ ſequitur in cerebro ⁊ dura ⁊ pia ma
tre id ꝙ dictum eſt ſuperius apa videlicet vel mors.
Remoto oſſe in toto vel in parte vſq₃ ad duram ma-
trem accipias petias lineas mundas ⁊ infundas eas
in oleo roſato calido ⁊ melle roſato mixtis. Et põe eas
ſecundum debitam figuram inter os cranei ⁊ durā ma
trem leuiter ⁊ ſuauiter ita ꝙ dura mater neq₃ cerebrū
ex cōpreſſione dolorem incurrat ⁊ ne per hoc loc⁹ apo
ſtemetur. ⁊ ſic leuiter ⁊ ſuauiter põas petiā ſup petiā ī
tātū ꝙ foramē cranei ex ipſis petiis repleatur ⁊ poſtea
cum plumaceolis inuoluti in eodē oleo ⁊ melle imple-
as vulnus cutis ꝙ eſt contra craneum ⁊ cū₃ repletum
fuerit inungas vulnus circumquaq₃ per totū cum oleo
roſato ⁊ boloarmēo mixtis ⁊ poſtea habeas ſtupas ma
defactas in aqua a quibus aquam vehementer expri
mas tres vel quatuor magnas ſecundū formā vulne
ris. Et ponas ſuper illud vulnus cooperiēdo vndiq₃
⁊ poſtea liga ſuper locū ⁊ caput totū ⁊ ponas ſupra bin
dam cū ligatū fuerit vndiq₃ capellum pellis agnie. At
tende ꝙ nihil eſt ꝙ ita imediate ledat cerebrū ⁊ partes
eius quemadmodum aer ⁊ vulneratum ī capite ſiue ſit
cum fractura cranei ſiue ſine fractura hyeme ⁊ eſtate ſū
mopere cuſtodias ab aere ⁊ cū hoc bonu₃ eſt vt in hye
me ſemel infirmus mutetur in die vel ligetur in eſtate
vero bis ⁊ maxime cū fuerit fortis vel intenſa aeris
caliditas. Modus vero curationis ex parte medicina
rum ratione temporis infirmitatis ⁊ ratione diete tal'
ſit. Primo cū acceſſeris ad infirmū pilis remotis fiat
inunctio cū oleo roſato calido. Secundo eadem die fiat
flebotomia vt dictū eſt. Et ſi per ſigna perpenderis ꝺ
fractura cranei ſequenti die poſt flebotomia₃ fiat inci
ſio cutis vt ſuperius determinatum eſt vel ſi timuerit
da fractura incidatur cutis etiā ſecūdū figurā ⁊ modū
dictum ⁊ impleatur vulnus totū cū plumaceolis infu
ſis in oleo roſato mixto cum vitello oui caro ⁊ hec in-
fuſio ⁊ poſitio iſtius olei calidi cū vitello in vulnere de
bet fieri a principio vſq₃ ad horā in qua os totū ꝙ intē
dis remouere remotū eſt ⁊ vnctio circa vulnus cū bo
loarmeno ⁊ oleo roſato debet fieri a principio inciſio-
nis vſq₃ ad perfectam incarnationem quia nihil eſt ꝙ
ita defendat caput ⁊ cerebrū ab apoſtemate calido p⁹
flebotomiā quemadmodū hec vnctio ⁊ cum hoc cliſte
re ſeu ventris largitas iſta tria ſemper ſuper ſunt vti-
lia ⁊ neceſſaria in egritudine capitis a principio vſq₃
ad finē vel ad minus donec fueris ſecurus de apoſte-
mate calido ne ſuperueniat nam euentus apoſtematis
calidi in vulnere vbicunq₃ fuerit ſemper timoroſus ē
⁊ mortalis in multis. Scias ꝙ vngentū de oleo roſa-
to ⁊ melle roſato cum hoc ꝙ confortat locū valde ab'

ſtergit omnem nigredinē dure matris ⁊ ſuperfluitate₃
⁊ ſi nigredinē non remouerit eſt ſignū mortis ⁊ accidit
neceſſario ex mortificatione loci. Infuſio vero petiarū
in oleo roſato ⁊ melle roſato que petie ponuntur intra
craneum ⁊ duram matrem debet fieri a die remotiōis
oſſis in parte vel in toto vſq₃ ad incarnationē dure ma
tris cū craneo ⁊ tunc medicus poſt iſtam icarnationē
debet incipere ponere puluerē capitalem inca- natiuum
⁊ confortatiuum qui ſic fit. Re. thuris ciperi n. cum ci
pſſi mirtillor₃ myrrhe ań. ʒ. ſ. faria orobi. ℥ j. fiat pul-
uis cribellatus ex omnibus qui decenter cū herbis ⁊ ſtu
pis infuſis in aqua calida in hyeme ⁊ frigida in eſtate
a quibus aqua vehementer ſit expreſſa ponatur. Ali⁹
Re. mumie thuris dragaganti gūmi arabici ań. ʒ. ſ.
ſanguinis draconis farine hordei mirtillorum ań. ʒ. ij
fiat puluis cribellatus ſed in eſtate melior. Alius ī hye
me. Vngenta poſſent fieri ex illis ⁊ eſſet optima incar-
natio: ⁊ tunc requirunt oleum ⁊ raſinam ſi ceras ſecun
dum proportionē debitam verbi gratia in lib. j. olei ad
faciendum vngentū per ſe ex quolibet puluere ſupra-
dicto requirit. ʒ. j. cere. ⁊. ʒ. iij. raſine ⁊ cū diſſoluitur ce
ra cū raſina ad ignē ⁊ cū oleo colatur ⁊ ī colatura illa po
nitur puluis dictarum rerum: ⁊ fit vngentum. In fine
poſt incarnationem ponitur puluis conſolidatiuus qui
ſic fit. Re. nu- is cipreſſi galle farine orobi. ań. ℥. ſ. ſan
guinis draconis mirtis ań. ʒ. ij. fiat puluis cribellatus
Alius. Re. litargirij thutie ań. ʒ. ſ. tubris maſticis ań
ʒ. ij. mumie mirtillorum galle nucis cipreſſi farine oro
bi ań. ʒ. iij. Attende hoc generale in omnibus fracturis
cranei quia ſi caro vnctuoſa vel ſuperflua appareret ſu
per duram matrem vel craneū ſecure remoueas eam
cum vngento apoſtolorū quod faciemus in fine vel vn
gento viridi ꝙ ſic fit. Re. alumis zucharini floris eris
mellis ań. ʒ. j. miſce. Et ſcias ꝙ eadem eſt proportio
iſtoru₃ vngentoru₃ ad carne₃ mollē cranei ⁊ dure ma
tris ſicut eſt proportio mellis roſati ad mundificatio
nem nigredinis ⁊ ſaniei pie matris. Si autem cad⁹s
vel percuſſus in capite fuerit ſine fractura cranei nō
indiget infirmus a io poſt abraſionem capitis in prin-
cipio ⁊ flebotomiā ⁊ ſcarificationē vel cliſtere ſeu cli-
ſteria niſi inunctione cū oleo roſato ⁊ boloarmeno ⁊ po
ne pulueres mirtillorum poſtea debes ſupra locu₃ le-
ſum ⁊ ſuper puluerem emplaſtrū ponere de cera noua ca
lefacta ad ignem nam hoc cū puluere mirtillorum con
fortat caput ⁊ locū ⁊ percuſſuram omnē ⁊ defendit ipſum
a receptione humorum ⁊ inflatione. Dieta n eo qui
fracturam patitur ſiue ſit cū vulnere ſiue ſine vulnere
a principio vſq₃ ad finē talis erit a principio die percuſ
ſionis vſq₃ ad dies. x. in eſtate vel. vij. in hyeme vel
quouſq₃ fuerit ſecurus de apoſtemate ne fiat amplius
des ei micam panis lota₃ in aqua vel ſuccum farri vl'
hordei vel lactucam ⁊ boraginē conditaſ cū amigdalis
vel cucurbitas conditas cum eode₃. Si vero infirm⁹
eſt debilis ꝙ non poſſet vſq₃ ad tempus predictū ex-
pectare des carnes edinas vel pullias ⁊ carnes coctas
cum cucurbitis ⁊ lactucis vel portulacas cōfectas cū
agreſta vel comedat eas cum vino de granatis p⁹. vij.
vel. x. dies regas etiam forte cum eiſdem carnibus eo
dem modo conditis vſq₃ ad perfectam incarnatione₃
dure matris cum craneo ⁊ vſq₃ ad ſecuritatem apoſte
matis loci poſt ſecuritatem ⁊ incarnationem iſtā regas
infirmu₃ cū carnibus caſtrati ⁊ porci ⁊ arietis ⁊ pedū
animaliu₃ iſtoru₃ elixatis ⁊ aſſatis vt groſſus humor
⁊ viſcoſus generetur ab illis ⁊ conuenientes ad conuerſio
nem in rem durā ⁊ caloſam loco oſſis deperditi pirra
⁊ coctana cocta ſub prune poſt comeſtionem comeder
poteſt. Bene poſſet comedere gallinas capones ⁊ faſia
nos ⁊ perdices ⁊ aues paruas non degentes in aquis
potus eius ſit: in omnibus vt dicetur inferius. Sum-
mopere a vino abſtineat quaſi ad perfectā curatione₃
quia nihil eſt ꝙ ita percutiat caput ⁊ protrahat mate-
riam ac cereb₃ vt vinum nec aliquid inducat ita reci

dinationem ⁊ debilitatem cerebri ⁊ curſum humorū ad cerebrū vt vinū. Sis ergo contentus in aqua decoctionis medulle panis vel in agreſta cū aqua vel in aqua decoctionis zuchari roſati veteris: omnia iſta cōfortant os ſtomaci ꝙ debilitatur in oī percuſſione capitis propter affinitatē quā habet cū cerebro ex neruo currente a cerebro vſq; ad os ſtomaci. Et propter hāc affinitatē ex compaſſione currunt humores ad ſtomacum percuſſi ⁊ fit vomitus ⁊ cū hoc etiā ꝙ confortant os ſtomaci īpediunt fumū ne aſcendat ad caput. Si autem a vino abſtinere non poſſet: ſumat vinū agreſte uel debile mixtū cū aqua zuchari roſati vel aqua mice panis ⁊ ſit aqua duplum eius. Dieta vero eius qui fracturam non habet neq; vulnus cū percuſſus fuerit vel ceciderit ſit vt dictum eſt in principio illi⁹ qui fracturam habet ⁊ potus ſimiliter ⁊ hoc vſq; quo medicus fuerit ſecurus ꝙ generatio apoſtematis calidi non fiat ⁊ maxime vſq; ad dies ſeptē vel octo. poſtea redeat ad conſuetudinem.

Capitulum ſecundum de caſu ⁊ percuſſione in capite cum vulnere facto ab enſe ⁊ fuſto ⁊ ſagitta cum fractura cranei ⁊ ſine fractura.

c

Um medic⁹ acceſſerit ad eū qui in capite vulneratus eſt cū enſe ⁊ ſimilib⁹ vel cū ſagitta. ⁊ certus eſt ꝙ leſio eſt in craneo debet in ipſa viſitatione remouere pilos tūdendo cū forficibus. Et poſt tunſuram imediate debet humectare pilos cū oleo roſato mixto cū quadruplo eius de aqua calida in hyeme ⁊ in eſtate cū frigida ⁊ poſt hoc cū raſorio perfecte pilos tunſos ⁊ humectatos remouere. Et hoc ſit generale documentū in omnibus vulnerib⁹ capitis ⁊ locis in quibus pili reperiuntur: hoc completo locus totus raſus vngatur qui eſt circa vulnus cū oleo ꝙ ſic fit. ℞. olei roſati. ℥. ij. boliarmeni. ℥. j. aceti. ʒ. j. miſceantur ⁊ ſit hoc calidū in hyeme frigidū in eſtate: nam hoc defendit omne membrū vulneratū ab apoſtemate calido in vulnere ponantur plumaceoli ⁊ petie infuſi in hoc oleo ꝙ ſic fit. ℞. olei roſati. ℥. j. vitellum oui vnū miſceantur ſimul reple vulnus cū plumaceolis ⁊ ſtupis ⁊ petijs ⁊ ponatur ſuper totū vulnus et locum raſum petia magna infuſa in oleo roſato ⁊ bolo armeno dicto ſuperius ⁊ poſtea ſtupas magnas in aq̄ calida infuſas in hyeme frigida in eſtate a quibus ſtupis vehementer aqua manibus ſit expreſſa ponat medicus in fine ⁊ decenter firmet eas ligando caput totū cum binda conuenienti: ⁊ totum hoc tractet medicus manibus ſuis ſuauiter ⁊ leuiter ⁊ ſine dolore: vt poſſibile fuerit: nā hoc eſt ex illis quod eſt magis neceſſariū in curatione vulneris ꝙ̄ aliquid aliud. et eſt etiā hoc vnū valde bonū in euitatione apoſtematis calidi ne membro ſuperueniat vulnerato quia nihil eſt ꝙ faciat currere materiā ad locū leſum ⁊ vulneratū vt dolor ⁊ ita debilitet virtutem ⁊ propter hoc conuenit medico vt oīa membra tractet ſuauiter ⁊ ſine dolore ⁊ operationes in omnibus mēbris perficiat ſine dolore prout poſſibile fuerit ex modo enī tali operationis cum manu medicus finem ꝯſequitur laudabiliorē. Secunda vero viſitatione conſideret medicus ſuper vulnus factum cū enſe ⁊ ſimilibus: ⁊ ſupra debilitatem ⁊ fortitudinem infirmi ⁊ ſuper largitatem ⁊ ſtricturā ventris. Nam ſi eger fuerit fortis ⁊ parū de ſanguine exiuerit a vulnere fiat flebotomia de cephalica que eſt in cōtraria manu partis leſe apud policē vel ventoſatio ī ſpatulis vel ex parte poſteriori. Et ſi cū hoc fuerit ſtrictus fiat cliſtere aliquod ſecundū ꝙ in primo capitulo diximus vel fiat ſuppoſitoriū cū ſapone vel lardone vel felle aliquo vel cū aliqua alia re conueniente faciente aſſellare infirmum. Si autē fuerit debilis ⁊ parum ſanguis exiuerit a vulnere ventoſetur tantum. Et ſi fuerit ſtrictus ſecundū ventrem fiat ſuppoſitoriū tātū. Si multum ſanguinis exiuerit a vulnere ſi fuerit fortis vel debilis nihil per flebotomiam vel ventoſitatē remoueatur. ſed in forti ⁊ debili ſemper facies ꝙ ſit largus ſecūdum ventrem vel per cliſtere ſeu ſuppoſitorium ſecundum ꝙ vbi videbitur. ⁊ ſcias ꝙ iſta ſunt cōia ⁊ neceſſaria in omni vulnere capitis ⁊ ī omni vlnere a diafragmate ſuperius ⁊ etiam a diafragmate inferius ſcilicet etiam flebotomia partis contrarie vel ventoſa ⁊ largitas ventris cum cliſteri vel ſuppoſitorio vel emplaſtro cum rebus frigidis circa vulnus. Nam cum illa facta fuerit ſecundum ordinem ⁊ modum in omni vulnere faciunt ꝙ mēbrum niſi ex errore vllo modo apoſtumet. Si autem vulnus factum cū enſe ⁊ ſimilibus ita dilatatum fuerit ꝙ pellis per ſe alteri parti adherere non poſſit ſuatur cum filo duplicato incerato: ⁊ bene firmetur poſt remotionem pillorum ⁊ dimittatur vulnus ſatis apertū in loco decliuiori vt ſanies libere poſſit exire a vulnere cum ibi fuerit generata. Super ſuturam autem apoſtematis continue ponas puluerem qui ſic fit. ℞. ſanguinis draconis dragaganti boliarmeni an. ℥. ſ. puluerizentur ⁊ cribrentur in ore vulneris aperto vel ꝙ remaneat apertū poſt ſuturam ponatur ſicut in alijs vulneribus in principio oleum roſatum cū vitello oui ⁊ circa vulnus cū oleo roſato vt dictū eſt ſcias ꝙ omne vulnus poſtꝙ̄ habuerit tres dies ī eſtate quatuor in hyeme niſi fuerit cum fractura cranei non requirit intra ſe oleū cum vitello oui. ſed eſt conueniens vt ad mundificationem ⁊ confortationē loci ponatur emplaſtrum quod ſic fit. ℞. mellis roſati colati. ℥. j. farine hordei. ℥. j. ſ. farine fenugreci. ℥. ſ. incorporentur ſimul. Inunctio vero que fit circa vulnus cū bolo ⁊ oleo roſato vel que poſſet fieri cum ſuccis herbarum frigidarum ſcilicet cum ſucco ſolatri ⁊ ſimilibus que ponuntur circa vulnus in membro cauſa euitationis apoſtematis calidi ⁊ confortationis membri nō relinquantur vſq; ad tempus in quo conſolidatiua poſt incarnatiua requiruntur. Facta mundificatione incarnetur vulnus cū puluere incarnatiuo qui ſic fit. ℞. thuris maſticis vernicis an. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. j. farine orobi. ℥. ſ. miſceātur ⁊ cribrent vel cum vngento ꝙ ſic fit. ℞. raſine. ℥. iij. cere. ℥. j. ſ. pulueris thuris ⁊ farine fenugreci an. ℥. ſ. olei oliue lib. j. ſ. diſſoluat raſina cum cera: ⁊ in fine cum oleo ⁊ addatur puluis thuris ⁊ fenugreci ⁊ coletur ⁊ ponatur in vaſe. Facta incarnatione conſolidetur vt dictum eſt vel ponatur puluis qui ſic fit. ℞. corticū granati mumie nucum cipreſſi foliorū lingue bouis ſicce an. ℥. ſ. puluerizentur ⁊ cribrentur. Si autem vulnus cum enſe ⁊ ſimilibus factum fuerit cū fractura cranei ⁊ vulnus non fuerit amplum ⁊ ſufficiens ad remotionem cranei leſi amplietur vulnus vel incidatur cutis ſecundum figuram triangularem vt cum facilitate medicus cum inſtrumentis manualibus in remotione oſſis leniter laborare poſſit: procedatur poſtea in remotione oſſis ſecundum figuram leſionis ⁊ debilitatem ⁊ fortitudinem infirmi ⁊ naturam loci vt ſuperius dictū eſt in primo capitulo. Si autem vulnus capitis factū fuerit cū ſagitta penetrante craneū vſq; ad profundum aut non. Si autem non penetrauerit anteꝙ̄ ipſam extrahas remoueas capillos: ⁊ poſt ea dilata vuln⁹ cū raſorio vt ſagitta exeat ⁊ ne ex infiltratiōe ſagitte in lacertis ⁊ villis ⁊ neruis cutis cū difficultate ⁊ dolore trahatur: ⁊ propter illud bona ē dilatatio cutis ante extractionem eius. Extracta ſagitta procedat medicus cum flebotomia vel ſcarificatione ſecūdū ꝙ ei videbitur de debilitate ⁊ fortitudine infirmi ⁊ cū cliſteri ⁊ ſuppoſitorio ⁊ cū vnctionibus intrinſecis ⁊ extrinſecis ⁊ īfuſionib⁹ ⁊ emplaſtro mundificatiuo vt dictū eſt ſuperius in illo eodem capitulo. Si vero ſagitta vſq; ad profūdū cranei penetrauerit conſidera in extractione ſagitte anteꝙ̄ extrahas: nam vt plurimū homines moriuntur ex extractione ſagitte cū cerebrum fuerit leſum quia ſecū exalant ſpiritus ⁊ calor ⁊ deficit per hoc ſenſus ⁊ motus ⁊ ſic moriuntur. bonū eſt ergo poſt remotionem pilorū

vt cutis vndiq; incidatur ſecundū figuram triangula
tam ꝙ cranei leſio oculis manifeſte appareat. ⁊ tunc cō
fortetur locus cū boloarmeno ⁊ oleo roſato ab extrin
ſeco. ab intrinſeco vero mollificetur ferrū vel conforte
tur craneum vel locus qui eſt circa ferꝝ cū oleo roſato
⁊ vitello oui. ⁊ dimittatur ſic per diem ſequēti die fiat
flebotomia de cephalica contrarie partis leſe vel ſca-
rificatio vel diſtere ⁊ iterum cum; hoc fiāt predicte, vn
ctiones confortationes ⁊ mollificationes vt diximus.
Tertia vero die conſideretur diſpoſitio infirmi: naz ſi
eſſet in tanta debilitate ꝙ nullo modo poſſet extractio
nem ſuſtinere dimittatur vſq; ad finem vite ſi autem
haberet aliquem vigorem ⁊ bonā mentē remoueatur
cum inſtrumentis ferreis de oſſe exite circa ſagittam
vt lenius ⁊ cum minori dolore ⁊ ꝯmotione capitis mi
nore a medico ſagitta poſſit extrahi: nam ſi ſagitta ex-
trahatur violenter abſq; hac preparatiōe cōmouebit
cerebrum ⁊ particule cranei eleuentur violenter ⁊ exten
dentur mirige ⁊ current propter violentiam materie
ad cerebrum ⁊ ita vel apoſtemabitur cerebꝝ vel cito
morietur propter occupationem cerebri ſubitam ⁊ ac
cidet ſimile ꝙ accidit appſicis hoc facto ſagitta cū di
gitis vel tenaculis leuiter ⁊ ſine difficultate extrahat.
Et imediate poſt illud impleatur locus cranei leſi cū
petijs infuſis in oleo roſato. ⁊ melle roſato mixtis ⁊ po
nantur alique petie inter craneum ⁊ duram matrē ne
ex motu cerebri paniculi eius fracturam cranei excant ⁊
ex contractu partium aſparum oſſis leſi idē paniculi
ledantur, ⁊ ne ex grauedine contactus loci leſi in conſue
ta apoſtēari apoſtement que apoſtematio in futuro eſſē
cauſa mortis ſupra infirmum. procedatur ergo in cu-
ra cranei ⁊ vulneris poſt extractionem ſagitte vt dictū
eſt in primo capitulo. Dieta eius ſit a principio vſq;
ad dies ſeptem vel octo ſi fuerit fortis vel ſi fuerit de
bilis vt dictum eſt in capitulo primo ⁊ potus ſimiliter
Scias ꝙ potus in hoc caſu ⁊ ſimilibus ſemꝑ debet eſſe
magis frigidus ꝗ̄ calidus. vt eſt aqua decoctiōis mi-
ce panis ſeu aqua cū agreſta ſeu aqua zuchari roſati ve
teris que melior eſt omnibꝰ potibꝰ eo ꝙ ſtomacū ⁊ ape
titum magis alijs potibus retinet in hoc caſu vel vio
de granatis ſeu aqua decoctionis prunorū ſiccorum ⁊
non viridium quia humiditas viridium deſtruit ape
titum. In debilibꝰ vinū debile vel agreſtū cū quadru-
plo aque decoctionis zuchari roſati veteris. Et cibus
etiam in hoc caſu ſit declinans ad frigiditatē vt eſt mi
ca panis loti in aqua frigida multotiens vel ſuccū far
ri vel hordei vel portulacas ſeu lactucas conditas cū
amigdalato ⁊ agreſta ⁊ hoc in pīcipio vſq; ad tempꝰ
ſecuritatis apoſtematis ⁊ incarnatiōis loci ſi fuerit for
tis. Si vō fuerit debilis cōedat carnes conditas cum
herbis dictis ⁊ agreſta ⁊ vino de granatis ⁊ ſimilibus
vt dictum eſt.

Capitulum tertium de vulnere quod fit in naſo ⁊ fa
cie cum enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſimilibus.

v Ulnus in naſo et facie factum cum en-
ſe ⁊ ſimilibus quandoq; ſecundum lōgitudinē
faciei ⁊ naſi quandoq; ſecundum latitudinem. Siue
fiat ſecundū longitudinem vel ſecundum latitudinē
quandoq; eſt largum ⁊ amplum quandoq; ſtrictum. ⁊
ſi fuerit ſtrictū ſeu largum quādoq; eſt cū deꝑditione
oſſis ⁊ pellis ⁊ quandoq; cum deperditione oſſis tan-
tum vel cum leſione ⁊ non deperditione. Si autē vul-
nus fuerit ſtrictū ⁊ non fuerit ibi deperditio oſſis neq;
pellis non indiges alio niſi vt continues partes diſtan
tes vel cū ſutura vel plumaceolis ſi plumaceoli non
fuerint ſufficientes ⁊ potentes ad conſeruandum i ſta
tu ⁊ figura debita partes conductas ⁊ continuatas et
non obmittas de flebotomia ⁊ ventoſatione vel cli-
ſteri vel ſuppoſitorio in pīcipio ſm̄ ꝙ tibi videbitur
de infirmo ex parte indigentie ⁊ ex parte debilitatis ⁊
fortitudinis vt apoſtema calidū in loco non poſſit vi-
lo modo generari ponas in loco q̄ eſt circa vulnus cū
petijs ⁊ ſtupis ⁊ t membꝝ leſum humores a ſanis mo
do nō recipiat ⁊ vt forte fiat. Et ꝯfortetur omni die cō
tinue donec ſecurus ſis ꝙ apoſtema non generetur in
bona quātitate de re que ſic fit. Re. ſucci ſolatri vl' mō
telle vel ſpume. ℥. iij. olei roſati. ʒ. ij. boliarmeni. ʒ. j.
aceti. ʒ. ſ. miſceantur ſimul ⁊ ſuper vulnus cum petijs
pone de puluere mixto cū vitello oui qui puluis ſic fit.
Re. dragaganti gūmi arabici boliarmeni an̄. ʒ. ſ. terā
tur ⁊ cribrentur. Uel alius puluis miſceatur cum vitel
lo oui qui ſic fit. Re. farine hordei. ʒ. iij. mumie draga
ganti gūmi arabici an̄. ℥. ſ. terantur ⁊ cribrentur i pri
cipio fiat hoc. Si autem poſt principium videres ꝙ
vulnus indigeret mundificatione aliqua mundifica lo
cū cū melle roſato mixto cū farina hordei vl' melle ro
ſato ⁊ terbentina ⁊ farina hordei mixtis poſt mundifi-
cationem incarna locū cum puluere de thure in fine cō
ſolida de puluere nucis cipreſſi ⁊ cū ablutione facta cū
vino calido ſcias ꝙ vinum calidū facit adherē carnes
⁊ eas firmat. Si autē vulnus fuerit ſtrictum vel factū
a ſagitta ⁊ fuerit deperditio oſſis vel carnis conare
generare aliqd loco oſſis vt cicatrix pulchrior fiat cū
re que ſic fit. Re. thuris myrrhe an̄. ʒ. ſ. farie fenugre
ci. ʒ. j. raſine. ℥. iij. cere. ʒ. j. ſ. olei. lib. j. fiat vngentū
vel cū puluere qui ſic fit. Re. maſticis thuris myrrhe
dragaganti gūmi arabici an̄. ʒ. ij. farine fenugreci. ℥. j.
miſceantur non preſumas ponere has res vulneri niſi
poſtꝗ̄ obſeruaueris regulam reꝝ que in principio fieri
debent ſed pone ſupra vulnus vſq; ad tempus incar-
nationis continue mel roſatum mixtū cū vitello oui. ⁊
poſt mundificationem conſolida cū puluere qui ſic fit.
Re. nucū cipreſſi corticū granati mumie an̄. ʒ. ſ. pulue
rizentur ⁊ cribrentur. Si vero vulnus fuerit amplū
ſiue fuerit ſm̄ latitudinem ſiue ſm̄ longitudinem cōſide
ra ſi ibi fuerit ſeparatio oſſis aut non. Si autē ibi nō
fuerit ſeparatio oſſis facias ſuturam ⁊ adherentiā par
tium vt dicemus. Si vero os ſeparatum fuerit ita ꝙ
os non adhereat ſecundū aliquam circumferentiā vel
non teneat ſe cum oſſe ſano in aliquo loco remoueas ip
ſum ⁊ poſtea ſue vulnus vel facias ꝙ partes diſtantes
adhereant firmiter. Si autem os ſeparatū tenuerit ſe
cum oſſe ſano ita ꝙ non ſit ſeparatum ab omni circun
ferentia conſtringe ipſm̄ os cū ſutura ⁊ plumaceolis et
inſtrumentis ⁊ binda ꝙ remaneat in loco ſi videtur ti-
bi ꝙ ſit poſſibile ⁊ ſi nō videtur tibi ꝙ ſit poſſibile ſremo
ueas ipſum os dum vulnus eſt recens quia minus in
feſtabis infirmum ꝙ ſi per tempꝰ dimiſeris ⁊ poſtea
ſi fuerit ipſum neceſſariū remoue: facies enim infirmo
dolorem ex nouo vulnere qui factus in principio non
fuiſſet eo ꝙ natura per tempus acquieuerat ſupra ipſm̄
⁊ ſic ea nouo dolore propter remotionem oſſis turbabi
tur natura ⁊ erit hec cauſa longioris infirmitatis ⁊ ma
le vulneris conſolidationis. Attende de ſutura genera
le ſecundum ꝙ debet fieri in omni membro vulnerato
inquirente per formam ⁊ figuram vulneris ſutura pri-
mo quia omnis ſutura melior ⁊ magis durabil' fit cū
filo ſimplici vel duplicato incerato ꝗ̄ cum ſeta ꝗ̄uis
ſeta ſubtilioris ⁊ nobilioris ſubſtantie ſit ꝗ̄ filum nam
filum ⁊ maxime cum fuerit inceratum eſt minoris et
tardioris inciſionis ⁊ maioris durabilitatis i loco ꝗ̄
ſeta ⁊ hoc minoris doloris ⁊ ſecundum hoc eligitur in
omni ſutura vulneris. Iterum debet fieri cum acu triā
gulata eo ꝙ melius ⁊ facilius penetrat membrum ter
tio debes conſiderare modum ſuendi nam vulnus a
quibuſdam ſumitur vt pilipari ſuunt pelles ⁊ hec ſu-
tura pulchrioris eſt cicatrizationis: fit etiam cum no-
dis ⁊ nectatione ⁊ in hac ſutura teuoluitur filum in pri
ma nectatione bis ⁊ in ſecunda ſemel vt nodus firmi-
or remaneat ⁊ dimittatur iter nectum ⁊ nectū diſtātia
aliqua fit etiam ſutura ꝑ appoſitionē plumaceoloꝝ ⁊ bi
darum ex vtroq; latere vulneris ⁊ poſtea extremitates
bindarū ⁊ plumaceoloꝝ ſumas ⁊ ſic conducti diſtantis

⁊ remanet: ſed hec ſutura non habet locū niſi qñ vulnus eſt paruū ⁊ non indiget forti conductura vel adherentia ſed debili ⁊ iterū hec ſutura non poteſt fieri in oībus locis ſed in quibuſdā tantū. ſ. planis ⁊ eq̄libꝰ. iterum fit ſutura cum dimiſſione acuū in loco circa quas acꝰ inuoluit filum ter vel q̄ter ⁊ firmat. ⁊ hec ſutura non fit niſi in mēbro magno velut humero vulnerato cum caſu adiutorij ⁊ quando vulnꝰ indiget forti ⁊ firma ⁊ longa conductura partiū cū adherentia forti etiā. Si aūt vulnꝰ fuerit factū cū ſagitta conſidera vtrum ſagitta fuerit apparens vt non ſi aūt fuerit apparens mollifica locum ⁊ conforta ipſū cū oleo roſato actu calido ⁊ ſi laici vel rumores mulierꝫ non īpedierint vel te infeſtinauerint vel ſagitta ita parꝫ mēbrū intrauerit ꝙ de facili poteſt extrahi ſine difficultate ⁊ magno dolore dimitte ſagittam vſqꝫ ad fīm diē ⁊ obſerua ī pᷓma die regulas pn̄cipij vulneris vt flebotomia vel ventoſa diſtere vel ſuppoſitoriū. ⁊ regat cum dicta frigida ⁊ potu ⁊ locum vngas circa ſagittā cū bolo ⁊ ſuccis ⁊ oleo roſato ⁊ vulnꝰ cum oleo roſato calido ita ꝙ itret canulam ſagitte oleū: ⁊ intra ſagittā ⁊ circūferentiam vulneris ſagitte ſi eſt poſſibile: ſequenti die accedas ad infirmum ⁊ niſi debilitas vel aliqd īpedierit recipias canam ſagitte apparentem intra tenaculas dētales ⁊ firma bn̄ tenaculas comprimendo manus ſuper partem poſteriorē tenaculaꝝ vt dentes tenacule ī canulam ſagitte fortiter imprimant: ⁊ cum feceris ſic, volue tenaculas a dextris ⁊ ſiniſtris ⁊ poſtea reducas ſagittā ad locum in quo fuit primo ⁊ ſic recte ⁊ linialiter ſine difficultate cā, poteris extrahere cū viam ſibipſi ſagitta fecerit ex reuolutione a dextris ⁊ ſiniſtris ⁊ conuerſo. qua ſagitta extracta ipleas vulnus nō cōprimēdo doloroſe cū petijs ⁊ ſtupis infuſis in oleo roſato calido ⁊ vitello oui ⁊ hoc vſqꝫ ad dies. iij. vel. iiij. ⁊ tunc incipe reticulare vulnus cū mundificatiuis. ſ. cum melle roſato ⁊ farina ordei: ⁊ terbentina vel melle roſato ⁊ farina hordei ⁊ farina fenugreci que mitigant dolorem. facta mundificatione incarnetur cum thure ⁊ conſolidetur cum balauſtijs ⁊ ſimilibus ⁊ cortice granati ⁊ nucis cipreſſi. Si aūt ſagitta nullo modo viſu fuerit manifeſta inquire de ea ſi fuerit in naſo tractando de ea inter foramē naſi cum tenta vel alibi ſi fuerit alibi. Et ſi eam non inueneris via aliqua ſemper mollifica ⁊ conforta locum cum oleo roſato vſqꝫ ad vulneris conſolidationem ſi poteris per viā iſtam vulnus conſolidare vel vſqꝫ ad tēpus manifeſtationis ſagitte ⁊ multotiēs per viam iſtā ſagitta manifeſtatur vel natura cū ingenio expellit eam ad locū conuenientē ⁊ extrahit per ſe ſine difficultate vel manifeſtat ita ꝙ infirmus per ſe eam extraheret vel medicus. Si aūt non apparet ⁊ manifeſtatur per tactū tentat ⁊ non per viſum conare ponere in canulam ſagitte oleum roſatū ⁊ mollificare locum vulneris cū eodem oleo per tempꝰ. Et cum viſum fuerit tibi ꝙ locus mollificatus fuerit pone in foramine canule ſagitte tētam cū vnco: ⁊ īprime vncū in foramine canule vſqꝫ ad vacuitatem inferiorē canule. ⁊ tunc reuolue vncum verſus partem exteriorē ⁊ cōmoue cū vnco infiltrato in canulam ſagitte ipſam ⁊ eam extrahe ſi eſt poſſibile. Si vero impoſſibile fuerit eam extrahere iterꝫ reddas ad mollificationem loci ⁊ dilatationem. ⁊ multotiens dilatauimus locū ſagitte poſt primam experiētiam cū vnco cum zegi vel vitreolo īpoſito in foramine ſagitte ⁊ poſt poſitionē vitreoli de quo fit encaſtrū cū oleo roſato per vnam diem tēptauimus vel poſt duas de cōmotione ſagitte cū tenta ⁊ eam libere ⁊ nō doloroſe extraximus. ⁊ tā diu per ſecūdam vel tertiā ⁊ quartam iterationem facias cum zegi. i. vitreolo de quo fit encauſtrū ⁊ oleo roſato quod ſagittam extrahas qꝛ per iſtam viā nō euitabit quin extrahat vel manifeſtabit medico modus exitus vel ſub habiliori locis ad exitū. Si vero ſagitta occulta vel manifeſta ī barbulata fuerit pone in quacūqꝫ canula canulam eneā vel canā pēne anſeris: ⁊ poſtea cape cū tenaculis canulā ſagitte mediam. ⁊ ſic extrahendo ſagittam barbule in mēbris nō poterunt fixari vel infiltrari ꝓpterea qꝛ pēne anſeris vel canule enee īpediunt infiltrationem. Remota ſagitta procedatur in curatione vulneris eius vt ſuperius dictum eſt. Si aūt mel roſatum nō eſſet ſufficiens ad mūdificandū ꝓp aliquam carnē mollē ibi natam mundificet vulnus cū vngento apoſtoloꝝ vel viridi ⁊ poſt mundificationē īcarnet cū thure ⁊ cōſolidetur cum puluere nucis cipreſſi. Dieta eius in principio ſit mica panis lota in aqua multotiens vel ſuccus hordei vel farri factus cū lacte amigdolaꝝ. vel detur lactuce vel cucurbite vel portulace cōdite cum lacte amigdolaꝝ. ⁊ hoc vſqꝫ ad ſecuritatem apoſtematis. Si vero debilis fuerit dentur carnes edine vel pulline elixate cū predictis herbis. ⁊ poſtea carnes caſtrati vel galloꝝ ⁊ pdicum ⁊ faſianoꝝ ⁊ auium degentiū in arboribus ⁊ nō in aquis ⁊ oua ſorbilia ⁊ brodia mice panis cōfecte cum vitello oui ⁊ de carnibus iſtis in fine aſſatis ⁊ in patella ⁊ in paſtillo cōditas cū puluere q ſic fit. Re. cinamomi electi. ℥. ij. cardamoni. galange gariofiloꝝ añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ſ. fiat puluis. potus eiꝰ a principio ſit aqua decoctionis zuchari. roſati veteris vel aqua decoctionis maloꝝ granatoꝝ vel aqua cū agreſta ſeu aqua decoctionis mice panis vel decoctionis prunoꝝ ſiccoꝝ In fine vinum debile vel ſtipticū mixtum cum aqua ita ꝙ aqua ſit triplum vel duplum vel aqua decoctionis rerꝫ ſupra dictarum.

Capitulum quartum de vulnere in ſubſtantia oculi cum ſagitta vel cum aliqua re ledente. ſ. vulnerādo coniunctiuam vel corneam.

v Ulnera oculi timoroſa ſūt. ⁊ ꝓp oculum ⁊ ꝓp affinitatē oculi cum cerebro ⁊ fiūt vulnera in h̄ loco cū ſagitta apparēte ⁊ qñ nō appēte. ſiue ſit apparēs. ſiue nō oꝫ cōſiderare in regimine loci cum vnctionibꝰ confortantibꝰ circa vulnus ⁊ cū mollificātibus vulnus ⁊ circūferētia ſagitte ⁊ cum oībus rebꝰ dictis facientibꝰ ad euitationem generationis apoſtematis calidi in loco. ⁊ cū dieta ē vt dictū eſt capl'is ſuperioribꝰ rōne principij vulneris. Si aūt ſagitta appareat ita ꝙ cū tenaculis poſſit capi recipiatur canula ſagitte cum dentibꝰ tenaculaꝝ ⁊ firmentur bn̄ tenacule in canula ⁊ reuoluat a dextris ⁊ ſiniſtris cū ſagitta ad locū ꝓprium ⁊ primū ⁊ tūc extrahat ⁊ impleat vulnus illa hora cū oleo roſato calido mixto cū vitello oui. Tertia die mundificet ⁊ incipiat vulnus cū melle roſato ⁊ farina hordei ⁊ farina fenugreci mūdificati. Facta mūdificatiōe īcarnet locus: ⁊ in fine cōſolidetur. Si autem ſagitta nullomodo apparuerit obſeruatis omnibus regulis principij vniuerſalis ⁊ regulis diete ſecundum principiū. Omni die bis impleatur locus ſagitte cum oleo roſato ſimplici calido. ⁊ impleatur vulnus vſqꝫ ad fundum cum tenta imbibita in oleo ſecundum ꝙ poſſibile fuerit. Et cū vulnus fuerit dilatatum inquire de ſagitta ⁊ ingenia inuenire eam cum inſtrumentis ferreis. ⁊ ipſam extrahe. Si aūt vulnus p oleum non bene dilatetur mūdifica os vulneris cum vngento viridi. ⁊ dilata ipſum cum tenta de medulla mellegatij vel ſpōgea ſeu de ariſtologia rotunda ſicca facta quo dilatato ⁊ mundificato inquiras de ea ⁊ eam extrahe ſi eſt poſſibile vt diximus. Si autem eam cum tentis ⁊ inſtrumentis, ⁊ ingenijs inuenire non poteris relinquere eam nature. nam ipſa natura ingenio ſubtili ⁊ putrefactione loci nō ceſſabit oculte mouere ſagittam ocultam non inuentā donec ad locum exitus cōuenientiorꝫ eam reduxent. ⁊ in loco ipſam manifeſtauerit ita ꝙ infirmus p ſe abſqꝫ medico liberare ⁊ ſine dolore poterit ſagittam extrahere. ⁊ ſi iſto caſu ⁊ oculo ⁊ naſo ⁊ coxa multotiens vidimus mō tempore in quibus ſagitte ſteterūt oculte per annū ⁊ plus ⁊ poſtea manifeſte fuerunt ⁊ libere abſque mo

leſtia per ſe vel cū leni adiutorio exiuerunt. Non tardes tamen vulnus ſagitte per qđ intrauit curare vt ſuperius diximus. Si autem oculus intra ꝯiunctiuam vel corneam vulnus paruū habuerit factū a virgula vel ab aliqua re debili videlicet cū acus ⁊ ſimilibus obſeruatis regulis principijs dicti.

Curetur a principio vſq; ad finem cum colirio ⁊ emplaſtro ꝙ dicemus poſt colirium. Re. boliarmeni. ℥. i. tutie ſanguinis draconis dragaganti gumi arabici aā. ℥. ſ. terantur ⁊ cribrentur ⁊ miſceantur cū lib. i. aque roſate poſtea ponatur hoc in vitro. ⁊ hoc vitrum cum rebus ſuſpendatur in vaſe aque ita vt non tangat fundum neq; circunferentias vaſis ⁊ bulliat ſic per horam poſtea deponatur ab igne ⁊ addatur in hoc toto. ℥. ij. vini de granatis clari ⁊ dimittatur per diem. ⁊ tunc coletur ⁊ de hoc ponas in oculo omni die bis. Super oculum ponas emplaſtrum quod ſic fit. Re. ſucci ſemperuiue. ℥. ij. ſucci ſolatri. ℥. ij. boliarmeni dragaganti myrrhe gumi arabici aā. ʒ. i puluerizentur ⁊ cribrentur ⁊ miſceantur. ⁊ ſi ſucci non reperiuntur ponatur loco ſucci ſemperuiue tantum de aqua roſata. ⁊ loco ſolatri tantum de vino granatorū. hoc colirium cū emplaſtro de proprietate conſolidat iſta vulnera oculi ⁊ defendit oculū a receptione ſuperfluitatū ne in malā egritudinē conuertatur.

Capitulum. v. de vulnere in collo cū enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſimilibus.

Vulnera que fiunt ſm longitudinem aut ſcđm latitudinem ⁊ cum hoc aut leditur nuca aut nō ⁊ intelligo per collum partem poſteriorem gule que eſt a principio nuce vſq; ad ſeptimam ſpondilem ſpine. Si aūt vulnus fuerit ſm longitudinem ⁊ fuerit magnum ⁊ non fuerit cum leſione neq; de perditione carnis vel oſſis conducas partes cum ſutura aliqua facta ex filo incerato vt ſuperius diximus dimittendo in loco decliuiori aperturā aliquā vt poſſit mundificari. Et ponas in ipſa apertura prima viſitatione vitellum oui cum oleo ro. calido hyeme: eſtate non ⁊ ſupra ſuturam puluerem dragaganti ⁊ ſanguinis draconis ⁊ gūmi arabici ⁊ circa vulnus ad confortationem boliarmenum mixtum cum oleo roſato ⁊ aliquantulo aceti ⁊ ſucco ſolatri vel ſucco herbarum frigidarū. Et ante ſecundam viſitationē ordina dietam ⁊ largitatem ventris ⁊ ſubtractionem ſanguinis ſi fuerit neceſſe. ſecunda viſitatione in ore vulneris aperto non ponas oleū. ſ; mel. roſatū mixtū cū farina ordei. ⁊ ſi vis magis mundificare ꝙ; ⁊ confortare adde in emplaſtro terbentinam ſi vero confortare magis non ponas terbentinam. facta mundificatione et habita ſecuritate apoſtematis ne ſuperueniat incarnetur ⁊ conſolidetur cū eis que diximus. Si autem hoc vulnus magnum longum fuerit cum deperditione pellis ⁊ non oſſis tota tua conſideratio ſit in confortatione loci circa vulnus ⁊ incarnatione reſtauratione ⁊ conſolidatione cum rebus facientibus pellem de quibus libro quinto fecimus mentionem ⁊ in precedentibus fecimus. Si autem tale vulnus longum fuerint cum leſione oſſis ſeparati remoueas ipſum ſi tibi videtur ꝙ per conducturam partiū ⁊ confortationem loci. ⁊ incarnatiuis non poſſit conſeruari ingenio manuali. Si autem videtur tibi ꝙ poſſit os leſum remanere in loco conducas partes vulneris cum ſutura vt diximus. ⁊ conſerua ipſas ptes conductas cū pulueribus et emplaſtris ⁊ ligationibus ⁊ plumaceolis vſq; ad finē. ſed ſi fuerit cum deperditione pellis ⁊ oſſis ⁊ reſtaurati[u]is ⁊ confortantibus pcedas. Confortatiua vero frigida que ponuntur circa reſtauratiua ſunt carnis regeneratiua vt eſt puluis qui ſic fit. Re. thuris. ℥. i. farine ſenugreci dragaganti gumi arabici mumie. aā. ʒ. ij. cribrentur vel vngentum de raſina ꝙ ſupra diximus. Facta incarnatione cum reſtauratione intende cū conſolidatione. Si vero fuerit vulnus illud cum leſione nuce, conſidera a membris que ſunt a leſione nuce vtrum amiſſerit ſenſum ⁊ motum in parte vel in toto vel nō. Si non amiſſerint procedas in confortatione loci circa vulnus vt dictū eſt in conducturā partiū cum ſutura preter quia neceſſe eſt dimittere vulnus apertū in loco vbi apparet leſio nuce ⁊ confortare nucam cū melle roſato ⁊ terbentina. ⁊ farina fenugreci mixtis ⁊ pone hoc calidum ſupra locum vel cum melle roſato mixto cum oleo de maſtice vel oleo de lilio facto cum ſpeciebus poſt confortationē ⁊ ſecuritatem apoſtematis incarnetur locus ⁊ conſolidetur. Si vero membra a leſione nuce infra ſenſum ⁊ motū amiſſerint in parte vel in toto bene per bonam curationem loci redibit ſēſus ⁊ motus in membris dum modo leſio nuce fuerit ſecundum longitudinem.

Curetur nuca cum rebus incarnantibus ⁊ confortantibus ipſam videlicet cum melle roſato ⁊ terbentina ⁊ farina fenugreci vel cum melle roſato ⁊ oleis mixtis dictis ſuperius ⁊ hoc vſq; ad tēpus incarnationis nuce leſe poſtea incarna vulnus et conſolida. Semꝑ autem conforta locum circa vulnus cum rebus quas diximus. Si autem vulnus fuerit paruum ſm longum cum leſione nuce pcedas eodē mō cum rebus confortātibus nucā: ⁊ locū qui eſt circa vulnus ⁊ cū incarnatione vulneris poſt nuce incarnationē ⁊ poſt ſecuritatem apoſtematis calidi. Si autem fuerit ſine leſione nuce conforta locum ⁊ mollifica vulnus a principio cum vitello oui ⁊ oleo roſato calido in hyeme eſtate frigido mixtis ⁊ hoc vſq; ad dies. iij. vel. iiij ⁊ poſtea mundifica ipſū cum farina ordei ⁊ melle roſato mixtis tertio incarna ⁊ in fine conſolida. Si vero vulnus colli fuerit ſm latitudinem ⁊ fuerit magnum cum leſione nuce et tranſuerſo ſtatim membra inferiora a leſione nuce amittunt ſenſum ⁊ motum ⁊ amplius non reddeunt. ſ; propter hoc non minus ſed cum maiori intentione debet medicus curare de confortatione nuce ⁊ eius incarnatione vt diximus. Nam multotiens natura cū inſtrumentis bonis ⁊ neceſſarijs ⁊ operatione ſubtili non ſenſibili facit in membris ꝙ medico impoſſibile videbitur forti ⁊ bene nature quaſi eſt impoſſibile. Et hoc vult Gal. commento amphoriſmo. particula ſeptiā ſup amphoriſmo. Quibuſcūq; interrenes ⁊ ventrem flegma concluditur ⁊c. Confortatiuū nuce leſe ⁊ incarnatiuū preterea que dicta ſunt ſuperius ꝙ debet poni ſup nucā leſam a principio vſq; ad eius incarnationem ſic fit. R. mellis roſati colati. ℥. iij. cere nō colate a qua extractū eſt mel. ℥. ſ. thuris. ʒ. ij. mirre. ʒ. i. dragaganti mumie. aā. ʒ. ſ. olei de maſtice. ℥. ij. cera ⁊ oleum diſſoluantur ⁊ miſceantur ad ignem cum pulueribus rerū ⁊ melle roſato hoc enim incarnat nucā leſā ⁊ ipſam confortat ⁊ dolorem remouet a loco. Non negligas propter hoc conducere partes diſtantes cum ſutura ⁊ eas cū pulueribus dictis conſeruare ⁊ vulneri nuce cū hoc ſeruire proprijs inſtrumentis. Sed ſi vulnus fuerit ſm latitudinē colli magnū. ⁊ non cū leſione nuce ſed fuerit cū incisione vene a qua exit ſāguis nimius conducas diſtantes cū ſutura vſq; ad locum vel venā a qua fluit ſanguis ⁊ conſerua ipſas partes cōductas ponendo puluerem ſup ſuturam qui ſic fit. Re. ſanguinis draconis boliarmeni dragaganti gumi arabici aā. ℥. ſ. terantur ⁊ cribrentur ⁊ ligando locū cum plumaceolis. ⁊ ſtupis decēter vt locus cum ſuturā firmus remaneat. Super venam vel locum a quo ſanguis fluit ponas cum albumine oui de mumia ⁊ alumine zucharino. vel puluerē de gipſo ⁊ mumia facto primo capitulo de caſu ⁊ pcuſſione. vel aliū q ſic fit. Re. raſpature charte ⁊ tele arānee aā. fiat cū iſtis ⁊ albūine oui emplū ponatur ſupra venas vel aliū q ſic fit. Re. pulueris eruginis ferrarij lateris rubei dragaganti gūmi arabici maſticis aā. ℥. ſ. cū albumine oui ponatur ſuper venas

⁊ ſtringet ſanguinem. Et ſcias q̄ hoc medicamen eſt
valde forte. Si autem non ſtringeretur per illa caute-
riza caput vene cum cauterio habente fortã am rotun
dam. ⁊ ſupra locum cauterizatuꝫ ponas albumen oui
cum aliquo ex puluerIbus dictis ⁊ dimitte ſic per diẽ
⁊ plus ſm̄ q̄ tibi videbitur. Si vero vulnus colli ſꝫ lo
cum fuerit paruū q̄ non indigeat conductura ꝓtiū cum
ſutura ꝓcedas cū confortantibus ⁊ mollificantibus et
mundificantibus locum ⁊ poſtea cū incarnatiuis ⁊ cō-
ſolidatiuis vſqꝫ ad finem. Sed ſi vulnus colli factum
fuerit cum ſagitta ⁊ fuerit cum leſione nuce q̄ ſcies q2
membra inferius a vulnere amittunt ſenſum ⁊ motuꝫ
vel fuerit ſine leſione nuce tota tua intentio ſit in extra
ctione ſagitte mollificando poſt locum eius ⁊ dilatan
do vulnus ſagitte cuꝫ raſorio vt libere ⁊ ſine molleſtia
put poſſibile fuerit extrahatur vt ſuperius diximꝰ de
ſagitta cranei. ſed reuoluendo ſagittam a deſtris ⁊ ſini
ſtris cum tenaculis ⁊ poſtea reducendo ipſam ad locū
per quem intrauit ⁊ ſic extrahaṫ. Qua extracta ꝑma vi
ſitatione ipleas vulnus ſagitte cum oleo roſato ⁊ vitel
lo oui hyeme calido eſtate frigido. Secūda vero viſi-
tatione vſqꝫ ad incarnationem ꝓcedas in le ione vul-
neris ſagitte cū melle roſato mixto cū incarnatiuis vt
diximus ſiue fuerit cū leſione nuce ſiue non poſtea cuꝫ
indatatiuis ⁊ cōſolidatiuis appello induratiua que ha-
bent remouere duritiẽ ⁊ ventoſitatem a carne gene-
rata vt eſt myrrha ſarcocolla ⁊ alumen zucharinum ⁊
aloes ⁊ vngentuꝫ apoſtoloꝝ vel viride ſm̄ q̄ medico
videbitur per vſum quem contraxit in talibus. Atten
de hoc generale tā ex parte ꝓnoſticationis q̄ꝫ ex ꝑte
operationis videlicet q̄ oē vulnus poſtq̄ꝫ ad ſubſtãtia ce
rebri ꝑuenerit vel panniculoꝝ eius ad ſubſtantiaꝫ nuce
ſiue fuerit in longum ſiue in latum. vel ad radices ner
uorum habentium ortū a cerebro vel a nuca ⁊ maxime
ſpondilibus coſtaꝝ ſupra vel ad neruos nobiles q̄ ſunt
in fontibus gene ⁊ qui ſunt i adiutorijs ⁊ locis deter-
minatis mortale eſt ex ꝑte cognitōis cōtracte ex ſcien
tia. Nā hec loca ꝑꝑ affinitatẽ quam hñt cum cerebro
vel cōtinuitatẽ cerebrum eius cōpatiṫ ⁊ lediṫ leſione
ipſorum: ex cuius leſione deſtruitur motus ⁊ ſenſus q̄ i
vita ſunt neceſſarij in vita ꝑ deſtructōeꝫ ſenſus ⁊ mo-
tus contingẽtẽ ex vulnere ſupra dictoꝝ mors ſequitur
neceſſario. Et q̄uis hoc iudiciū ſit ſeminale non mihi
videṫ bonū neqꝫ vtile vt medicꝰ ſe deſꝑet nec ꝑꝑ hoc
cōſulo vt a medicamine rationabili deſiſtat ac ſi poſſet
infirmum ꝑ ſuam cogitatiuā ſcientiā liberare eo q̄ na-
tura occulte ⁊ cum ſubtiliſſimo ingenio in his que vi-
dentur medico ipoſſibilia ꝓcedit. ⁊ ad finẽ optimuꝫ ſe
ꝑe inducit cum inſtrumentis paratis a medico ratio-
nabilibus ⁊ etiā ſine medico multotiens facit hoc ſed
vtatur medicus ꝓnoſticatione in talibus ne laicis de-
trahaṫ ⁊ malam de eo habeant preſumptionem ꝓpter
ſui ignorantiā. q2 ſi infirmus liberareṫ per hanc viā fa
ma medici extolleretur ⁊ creſceret ꝑꝑ fineꝫ bonū poſt
deſperationẽ cōtingentẽ ex ꝓnoſticatione cognita an-
tecedente ⁊ ad maiorẽ cōfirmationem iſtoꝝ euētuum
ponā exempla in q̄bus a principio vſqꝫ ad finẽ labora
ui. Uidi quendam de cremona qui lazarinꝰ vocabaṫ.
⁊ fuit vulneratꝰ i capite cū enſe vel ſimili ⁊ ꝓfundatum
fuit vulnus vſqꝫ ad ſubſtantiam cerebri ⁊ erat ſm̄ lon
gitudinẽ ſuper verticẽ ab interiori parte frōtis vſqꝫ ad
medium capitis ⁊ ſtatim cum vidi cum remotis capil
lis facta mundificatione ſanguinis ⁊ quarundam ꝑtiuꝫ
oſſualium ſeparatarum ab oſſe non leſo ꝓnoſticatus fui
de morte eius ſequenti die vel tertia poſt percuſſioneꝫ
incidit iſte paraleſim vniuerſalem ⁊ emittebat ſuper
fluitatem p̄e digeſtionis ⁊ de lecto inſenſibiliter ⁊ cuꝫ
hoc ſteterit per ſex dies q̄ non comedit ſed bibebat
aquam frigidam cum ſirupo roſato ⁊ aliquando aquaꝫ
coctam vt eius vxor dicebat nec propter iſtam appa-
rentiam ſteti per diem quin non curarem ipſam cura-
tione narrata ſuperius ⁊ ſic die. vi. poſt paraleſim pe-
cijt comedere. ⁊ tunc propinaui brodium ⁊ predictuꝫ
potum ⁊ non vinum. Et in mundificatione vulneris
proceſſi cum melle roſato ⁊ ſimilibus ⁊ ſic cum inſtru
mentis tandiu laborauit natura q̄ reſtitutus fuit ꝑꝑſti
ne ſanitati ⁊ vixit poſt hoc annis. xx. ⁊ pluribus ⁊ de il-
lo caſu multos meo tempore curaui qui liberati fuerūt.
Uidi alium qui cum ſagitta in nuca fuit vulneratus i
cremona ⁊ ſtatim poſt percuſſionem amiſit ſenſum ⁊
motum in omnibus membris a nuca inferius ita q̄ in
ſuperfluitate p̄me digeſtionis peccabat omni die in
lecto ⁊ multum verecondabatur quia non ſentiebat cu
raui ipſum vt diximus poſt deſperationem ⁊ enuncia
tionem de morte eius ⁊ reſtitutus fuit ita q̄ cum duo-
bus baculis ibat per terram ⁊ vixit cum iſta diſpoſi-
tione. x. annis poſt infirmitatem. Iterum vidi i cremo
na quendam qui vocabatur gabriel de pirolo qui vulne
ratus fuit in crure ſuper focille minus ⁊ perforauit ſa-
gitta vſqꝫ ad ſuperficiem oſſis ⁊ non leſit os ⁊ fuit ſa-
gitta arcus vt dicebatur ⁊ cuꝫ omnibus inſtrumentis
medicus non potuit defendere quin ſuperueniret rigor
⁊ febris ⁊ mortuus fuit infra menſem ſue infirmitatis
Scias ergo q̄ rigor ſuperueniens vulneri cerebri ⁊ nu-
ce ⁊ neruorum nobilium ſiue fuerit cū febre ſiue ſine fe
bre nocumentum magnum ⁊ vniuerſale in cerebro nu-
ca vl' nobiliſſimis neruis mortem ſignificat. ſed ſi cū
febre ⁊ vigilijs ⁊ deſtructione appetitus fuerit ⁊ graue-
dine totius corporis ⁊ amentia mortem ſignificat ſi-
ne dubio: ſi autem ſuperueniret fluxus ventris non cuꝫ
defectu rigoris neqꝫ febris iteruꝫ morteꝫ ſignificat. Si
vero beneficio fluxus omnia remouentur ſupradicta
tunc non ſignificaret malum ſed potius bonum ⁊ na-
ture vigorem ſupra infirmitatem ⁊ eius cauſaꝫ de die
ta ratione principij medij ⁊ finis in ſuperioribus ſatis
ſecundum q̄ omnibus vulneribus conuenit dietuꝫ eſt.
⁊ de potu ſimiliter. Et ſcias q̄ vinum magis inimica
tur cerebro ⁊ neruis q̄ꝫ aliquid aliud. Unde facias ab-
ſtinere ifirmum leſum iſtis locis a vino ꝑ poſſe niſi cō-
ſuetudo vel aliqd aliud idureri te ad hoc.

Capitulum. vj. de vulnere in aure vel circa aurẽ cuꝫ
enſe ⁊ ſagitta ⁊c.

Um vlnera fiunt in loco au-
ris vel circa timēdū eſt de leſiōe cerebri ex cuiꝰ
leſione ſequitur mors ſeu de leſione nerui auditus naꝫ
per leſionem eius priuatur homo auditu q̄ eſt valde
malū ⁊ propter euentū iſtoꝝ duoꝝ accidentiū cōtingen-
tẽ aliqñ per vulnera facta in predictis locis vel loco cū
enſe ſagitta ⁊ ſimilibꝰ oportet medicū ab ipſo ꝑicipio
machinare ⁊ ſubtiliter inueſtigare ne ꝑ ignorantiaꝫ in-
qſitionis īfirmo ſupradicta ꝯtingerent accidentia que
poſtq̄ꝫ euenerint ineuitabilia ſūt: cōſideret ergo medi-
cus in nā vulneris vel figura eiꝰ ⁊ modo percuſſionis
per viā inqſitionis nā per talẽ viā poterit recte venire
ad vltimū leſiōis vulneris. Si ãt vulnꝰ factū fuerit cū
enſe ⁊ ſimilibꝰ ⁊ eſt tanto magnitudinis q̄ indigeat vt
ꝑtes conducanṫ ꝑ ſuturā ſuaṫ ⁊ circa vulnꝰ ponaṫ con-
fortatiuū loci ⁊ ſup ſuturā cōſeruatiuū ſuture de quo di
ximꝰ ⁊ in ore vulneris ꝑima die mollificatiuū de vi-
tello oui ⁊ oleo roſato ⁊ alijs diebꝰ mūdificatiuū cōfor-
tatiuū factū de melle roſato ⁊ farina hordei ⁊ aliqñ de
terbētina ⁊ q̄ñqꝫ de mirra ⁊ ſarcocolla mixtis cū mel
le predicto. ⁊ hoc habet locū cū vulnus maiori vel for
tiori indiget mundificatione. Obſerueṫ regula cū hoc
conueniens ad principiū cuiuſlibet vulneris videlicet
flebotomia vel ſcarificatione: de cliſteri ſeu ſuppoſito-
rio ⁊ bibat cum hoc aquam decoctionis ꝓnorū ⁊ ſic-
corū nam hec aqua lenit ventrem ⁊ non permittit fu-
mū ad caput aſcendere. ⁊ etiā alij potꝰ ſunt boni de qbꝰ
ſuperiꝰ fecimꝰ mentionem ⁊ meliores in confortatione
oris ſtomaci ⁊ appetitus ⁊ optime defendūt ne fumꝰ
ad caput elleueṫ ſed non lenīūt ventrem vt aqua ꝓna-
roꝝ. Si aūt vulnꝰ ꝑuū fuerit q̄ idigeat cōductura per

tium per ſuturam procedatur in eo vt dicium eſt preter ꝙ non fiat ſutura ⁊ obſeruentur omnes regule flebotomie ⁊ confortationis ⁊ mundificationis ⁊ mollificationis diete ⁊ potus vt dixim⁹ vſqꝫ ad finē ⁊ tūc incarnet ⁊ cōſolidetur vt dictū eſt. Si vero vulnus factū fuerit cū ſagitta ⁊ viſum fuerit ꝙ penetrauerit vſqꝫ ad cerebrū conſidera anteq̄ꝫ extrahes eam naꝫ ſi vſqꝫ ad cerebrū penetrauerit non pōt eſſe quin infirmus in breui incurrat aut alienationem vel vomitū ⁊ vigilias vel tremorem vel debilitatē ſenſus ⁊ motus vel agitationem cum dolore ꝙ eſt ſignuꝫ ſpaſmi ⁊ mortis finaliter ⁊ cū hoc incurrit rubedinem oculoꝝ cum quadam ſuſcitate ⁊ concauitate circa oculos. Cum aūt ſecurus fueris per iſta ſigna ⁊ per coniecturam contractam ex modo percuſſionis ⁊ pforationis ſagitte ꝙ cerebrum leſum fuerit ſiue extrahas ſiue non periculoſum eſt et mortale ſed nobilius ⁊ magis artificiale eſt ſagittam extrahere q̄ꝫ ipſum dimittere. Videretur enim quedā ignorantia ſi dimitteret vel debilitas operatoria. Extrahat ergo obſeruata ſolēnitate dicta ſuperius q̄ꝫuis ad extractionem ſagitte perforantis ad cerebrum ſubſequatur exalatio ſpūs aīalis ⁊ caloris ⁊ ex ſpiratio rei naturalis ⁊ ſincopis ⁊ multotiēs mors: mollificetur ergo locus ſagitte ⁊ dilatetur vulnus cū raſorio vel aliq̄ alia re ⁊ confortet locus circa vuln⁹ vt diximus. Qua extracta ſiue penetrans ſit vſqꝫ ad cerebrū ſiue nō vel ad neruū audibilē qd̄ ſcies per amiſſionē audit⁹ ⁊ per tactum ſagitte. Mundificet ⁊ incarnet ⁊ cōſolidetur i fine. Dietam dictam ⁊ potum obſerues vt ſupius diximus ⁊ ſpālr infirmū vſqꝫ ad ſecuritateꝫ apoſtematis amino abſtinere facias p poſſe q: vtile ē valde eo ꝙ nihil ē ꝙ ita imediate cerebrū ⁊ neruos pcutiat ⁊ apoſtema pperet ad caput leſum ⁊ neruos tā celeriter vt vinum. ⁊ ppter hoc abſtinere eſt bonum.

Capitulum. vij. de vulnere in gula ⁊ partibus ei⁹ cū enſe vel cultello ⁊ ſimilibus ⁊c̄.

Ctas ꝙ vulnera gule facta cum ſagitta vel cū enſe in longū. vel in latuꝫ timoroſa ſunt tū propter carnē pulmōis q̄ trachea arteria appellat tū pp viā vel cānā ſtōi q̄ meri vel yſophag⁹ appellat q̄ in gula locate ſunt ⁊ manifeſte tuꝫ pp venas duas q̄ guideꝫ appellant manifeſte ſūt a dextris ⁊ ſiniſtris ipſius canne pulmonis i manifeſto gule ſub qbus trāſeunt due artarie magne q̄ artarie ⁊ vene ad pulmonem ⁊ cordi iguntur inmediate. Ex quaꝝ vulnere nocumentū p ꝯpaſſionē ⁊ affinitatē ⁊ ſāguinis ad pulmonem ⁊ cor trāſit ipediēs pulmonē i ſuo motu neceſſario ⁊ calorē i corde extinguens vt fit i curſu humoꝝ ad cor ⁊ mortē ſubitā idūcit ſed vulnus cane pulmoni ⁊ ſtōi ē timoroſū ⁊ mortale q: cāna pulmonis cōſequit neceſſarium ipediens tranſitū aeris neceſſarij ad euētatōeꝫ cordis. ⁊ ipediēs expulſionē ſupfluitatis ⁊ aeris nō cōuenientis ad euentationē ſꝫ nocumētū canne ſtomaci ē impediens tranſitū nutrimēti ad ſtōꝫ ⁊ pp hoc nō ſic celeriter vulnus cāne ſtōi iterficit. q: natura hominis lōgi⁹ pōt abſqꝫ morte expectare ſupra defectuꝫ cibi q̄ꝫ ſupra defectū aeris ⁊ ad cōfirmādū iudicia iſta facta ſupra vulnera gule locis determinatis ponaꝫ exēpla q̄ mihi p manibus tempoꝛib⁹ meis occurrerūt ⁊ poſt illa ponā alia exēpla. Vidi quēdā dnm̄ Bonifaciū nepotē dn̄i Oberti marchiōis pallauicini q vulnerat⁹ fuit cuꝫ quadā ſagitta puiſſima debili per guideꝫ vel vena q̄ eſt apud tracheā artariā i manifeſto gule. ⁊ fuit illud vulnus i latere ſiniſtro trache artarie ⁊ ab illo vulnere non exiuit niſi ſtillicidium. ſanguinis ⁊ nō penetrauit ſagitta aliquid intra nec applicata fuit in loco vt ſtaret aliquo modo ⁊ mortuus fuit eadem hora coram me ⁊ locus totus denigratus fuit ⁊ habuit rugitum in canna velut oregmon. vel ſonitum vſqꝫ ad finem vite conſiderans ꝙ hoc eſſet propter venenum inueni ꝙ nihil fuit ſed euenit hoc eadem manifeſte propter vulnus in vena que portauit ſanguinem ad pulmonem ⁊ cor ppter eius affinitatem cum illis nobilib⁹ membris ⁊ ex hoc illa nobilia membra vene compaſſa fuerunt ⁊ mortuus fuit. Cogitaueram enim flebotomare de ambobus brachijs vt ſanguis ad aliam traheretur partem: ⁊ vt non tranſiret ad cor vel deriuaretur. ſed tempus breue opus precogitatum impediuit. Vidi quendaꝫ alium qui vocabatur Fanſus bōino curialis erat. ⁊ fuit percuſſus coram me a milite quodam cum acie man⁹ ludendo in trachea artaria ⁊ circa venas guideꝫ ⁊ cecidit i terra quaſi mortuus ⁊ ſtetit ſic per horā ⁊ iudicaui ipſum mortuum per ea que apparebant ſed i eo remāſit aliquid anhelitus quaſi inſenſibilis. ⁊ finaliter rediuit natura ⁊ reuixit. Vidi etiā quēdā carceratū in ciuitate cremone qui per deſperationem ſecauit ſibi cānā pulmonis ⁊ ſtomaci ita ꝙ hora comeſtionis exibant cibus ⁊ potus ⁊ aer a vulnere manifeſte. Ego cōtinuaui ptes decenter. etiā confirmaui locum bene cum pulueribus ⁊ bindis ⁊ plumaceolis ⁊ fuit curatus in vno mēſe. ⁊ vixit. ſcio ꝙ in ſecatione non leſit venas que appellantur guideꝫ. Iterum vidi i quendam militem de pergamo qui pcuſſus fuit in quodam extractu in quo eraꝫ cum ſagitta magna de turno. ⁊ intrauit ſagitta gulam ex parte dextra gule apud guideꝫ ⁊ non leſit venam et perforauit totam gulam vſqꝫ ad ſpatulam ſiniſtram. Et ego manibus meis extraxi ſagittam illam cum obſeruatione ſolemnitatis dicte ſuperius ⁊ curatus fuit perfecte ⁊ vixit longo tempore. ⁊ habui bonum ſalarium. Conſidera ergo in vulneribus gule factis cū enſe ⁊ ſilib⁹. ſiue fuerit ſm̄ lōgū ſeu latū. Et ſi fuerint magne conducas cum ſutura ⁊ eas ꝯſerua. ⁊ os vulneris mūdifica ⁊ in hoc obſua regulas alias ⁊ dietā ⁊ potū. Et ſi fuerint pua pcedas i eis vt diximus ſuperi⁹ ſiue ſutura in extractione aūt ſagitte expecta temp⁹ ſi poſſibile eſt ⁊ ſi tibi videt ⁊ maxime i eius extractione videt dubiū aut pp eius magnitudinē aut pp locū leſuꝫ ⁊ tunc apta locū tāex pte dilatationis q̄ꝫ ex pte mollificationis ⁊ cōfortationis hoc facto extrahat ⁊ ipleat vulnus cū oleo roſato. ⁊ vitello oui. Secunda die ponas mel roſatum cum farina hordei ⁊ vſqꝫ ad pfectā mundificationem ⁊ poſt mundificationem incarna ⁊ finaliter conſolida cum rebus dictis ⁊ dicendis.

Capitulum. viij. de vulnere in humero ⁊ ſpatula cū enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſimilibus ⁊c̄.

Ulnera illius loci timoroſa ſunt ⁊ propter nodum ⁊ pp affinitatem ipſius vel illius loci cum nuca ⁊ neruis magnis peruenientibus a cerebro ⁊ etiam quia hic locus valde doloroſus eſt ⁊ ex hac cā multū de leui ne apoſtematur pars illa cum vulerat cuiuſcūqꝫ generis ſit vulnus fit ꝙ rigor cum febre vulneratis loco illo accidit debili cum extrinſeca ⁊ intrinſeca ⁊ ſignificat ſpaſmū futurum ⁊ mortem ⁊ hoc etiam ſignificat fortius in vulnerib⁹ capitis ſiue fuerint cū fractura cranei ſiue nō nā rigor i vulneribus capitis ⁊ neruoꝝ nobiliuꝫ non fit niſi ex curſu materie ad locum vulneratum debilem que materia cum inueniat cerebrum ⁊ caput ⁊ neruos ⁊ membra neruoſa vulnerata debitia ſpargit p neruos cōmunes ⁊ inducit rigorē. ⁊ non multiplicat. ⁊ ſi multiplicat implet eos. ⁊ faciet ſpaſmū vel colligitur in loco vlceroſo ⁊ facit apā: ⁊ ſi calefit facit febrē ⁊ ſic p vlcera locoꝝ neruoſoꝝ fit ſpaſm⁹ ppter dolorem attrahētē materiam: ⁊ pp debilitatem mēbri iductā ex ſolutione continui in membra ⁊ ex altaratiōe complexionis q̄ duo ponunt in membro vlcerato vt membra fortia ſana ad ipſum oēꝫ expellant ſuperfluitatē. Cōtinuatur. n. hic locus cū ſpina mediāte cartilagine oſſis ſpatule. ⁊ cū thorace mediāte oſſe furcule. ⁊ cū cerebro mediātib⁹ neruis mouentib⁹ ipſum ad diuerſas ptes. ꝯtingit locū vulnerari ſm̄ longum ⁊ latū ⁊ cum ſagitta. Si aūt fuerit ſecūdū latū vulnus vel ſm̄ longū. ⁊ fuerit magnū ꝙ idigedat ꝯductu

ra partium cum ſutura ſuatur ſecundum aliquē modorū dictorum ſuperius prout medico apparebit ex ſagitta. et ex magnitudine vulneris. Et dimittat in loco decliuiori ſ os apertum vulneris ita ꝙ ſanies generanda libere exire poſſit ⁊ ſuper ſuturam vt conſeruentur partes conducte ponatur puluis que ſic fit. Re. ſanguinis draconis dragaganti boliarmeni an̄. ℥. ſ. cribrentur vel alius qui ſic fit. Re. dragaganti gūmi arabici maſticis. an̄. ʒ. iij. ſanguinis draconis. ʒ. j. cribrenē. In ore decliui vulneris prima die ponaē oleum ro. calidū cū vitello oui poſtea omni die mel roſatū mixtū cū farina hordei ⁊ aliquando cū terbentina ⁊ myrrha ⁊ ſarcocolla cū indiget maiori mūdificatiōe ⁊ fortiori ⁊ maxime cū ſecurus fuerit medicus de generatione apoſtematis ne ſuperueniat. Circa locū vero ponat bolārmenū mixtū cū oleo roſato in quo ſit aliquid aceti. Facta mūdificatiōe ⁊ habita ſecuritate apoſtematis calidi incarnetur locus ⁊ conſolidetur. Cū vulnus paruum fuerit non indiges conductura partium. Fiant omnia vt diximus preter ꝙ non ſuatur videlicet puluis conſeruāſ partes conductas in vulnere paruo vtatur. Si vero vulnus factū fuerit cū ſagitta mollifica locū cum oleo roſato actu calido ⁊ dilata vulnus ⁊ poſtea eam cum tenaculis extrahas ⁊ impleatur vulnus cum petijs ⁊ tentis imbibitis in oleo roſato vel vitello oui ⁊ circa locū ponas confortatiuum de bolo. ſequenti die ponaſ mel roſatum cum farina hordei ⁊ mundifica ⁊ ſi caro creſceret intra vulnus mollis vnctuoſa exſicca eam cum vngento apſtoloꝝ ꝙ fecimus primo libro capitulo de fiſtula in communi ⁊ ꝙ faciemus in fine vel vngento viridi. Facta mundificatione incarnetur ⁊ conſolidetur. Non omittas regulam que in principio fieri debet. ſcilicet extractio ſanguinis ⁊ ventris largitas Dieta ſit ⁊ potus ſimiliter vt dictum eſt vſqꝫ ad ſecuritatem apoſtematis ſed vinum in iſto caſu poſt ſecuritatem apoſtematis poteſt dari limphatum ſatis melius quam in vulnere capitis immo be e ſecure detur.

Capitulum. viij. de vulnere in adiutorio cum enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſimilibus ⁊c.

q

Uando vulneratur adiutorium cū enſe ex trāſuerſo inciduntur vt plurimū muſculus communis ⁊ corde mouentes brachium ⁊ ſic brachium amittit motum ⁊ cadit manus in modo raſete ⁊ reſtaurationem non recipit ⁊ cū hoc inciduntur quidam nerui ſenſibiles ⁊ motiui ex tranſuerſo ⁊ aliquando ex toto ⁊ ſic pars inferior amittit motum ⁊ ſenſum ⁊ aliquando inciditur ex toto ⁊ ſic membꝝ per operationem recuperatur ſenſum ⁊ motum. Contingit etiam iſta accidentia aliquando ex vulnere loci cū ſagitta ⁊ maxime quando ipſa muſculum vel omnem lacertum perforauerit totaliter. Si autem vulnus cū enſe loco illo factum fuerit ſecundū longū ⁊ ſimilibus non erit dubiū de amiſſione ſenſus ⁊ motus niſi per errorem contingentem in loco aut propter medicū aut propter infirmum ſupra ſeipſum. Si autem vulnus iſto loco factū fuerit cū enſe ex tranſuerſo magnum cōducas partes ⁊ con erſa ⁊ conforta locum circa vulnus vt dictum eſt ⁊ circa vulnus vt dictū eſt ⁊ mollifica ⁊ mundifica. Et ſi ab eo multus ſanguis emanauerit conſtringe vt diximus. Si vero non multus procedas cū flebotomia ⁊ ſcarificatione ſecūdū ꝙ tibi videbitur de debilitate ⁊ fortitudine infirmi: ſit infirmus largus omni die ſecūdū ventrem ⁊ ſi non per ſe fiat beneficio dicto ita ꝙ omni die bis aut ſemel aſellet. Si autem fuerit paruū ſecundū locū conſidera multitudinem ⁊ paucitatem ſanguinis que exiuit ⁊ procede in eo ſm̄ conditionem. Si autem fuerit ſm̄ longū ſiue fuerit paruū ſiue magnū procedas in cura eius cū obſeruatione conditionū loci ⁊ diete vſqꝫ ad ſecuritatem apoſtematis vt dictū eſt. Si autem nerui incisi fuerint ex tranſuerſo in parte vel in toto non mihi diſplicet vel partes nerui inciſi cum ſutura conducantur ſicut in vulnere pellis ⁊ carnis vt dictū eſt q: non inuenerit natura hanc conducturam factam a medico melius ⁊ leuiꝰ continuabit partes nerui ſoluti ⁊ generabit ligamentū nobiliori modo quaſi non conducantur partes cum ſutura ⁊ fiet membrum ⁊ cicatrix formoſior. Et ſi quis velet dicere de dolore inducto ex punctura acuſ p ſuturā nihil eſt q: per appoſitionē olei roſati calidi poſiti cū vitello oui ſuper partes nerui ſtatim remouebitur ⁊ confirmationē huius rei contrahere potes ex reſtauratione oſſis fracti ſnā quando reſtaurator conducit parteſ oſſis fracti ⁊ eas continuat ⁊ firmat ⁊ ad inuicē cū bindis ligat ꝙ idem eſt quaſi ꝙ ſutura in neruo ſoluto natura melius ⁊ citius poꝝ ſarcoydē generat vel ligamētū ꝙ idem eſt cū quo partes oſſis fracti continuantur ⁊ fit per hec forma mēbri pulchrior. ⁊ ſic membꝝ meliꝰ ad ſuā operationem naturalē conuertitur ⁊ per hoc apparet manifeſte ꝙ ſermo iſtoꝝ qui dicūt ꝙ ſi neruꝰ in h loco vel alijs ex tranſuerſo incidatur in parte vel eius medietatē ꝙ anteqꝫ continueē dꝫ incidi ſm̄ totū ⁊ poſtmodum debent eius partes a medio continuari eſt error ⁊ preter intentationē nature q enī hoc fecit inducit in natura ⁊ in operatione medicinali difficiliorē ⁊ longiorē laborē ⁊ infirmū non excuſat a multiplicatione doloris. ⁊ propter hoc ponit in mēbro ꝙ poterat cōtinuari gratia partis ſane que remanſerat de neruo ſoluto ꝙ amplius non continuabitur ⁊ plus ꝙ loca que ſunt a vulnere inferius q̄ a neruo illo leſo ſenſuꝫ ⁊ motū recipiebāt gratia partis ſane q̄ ſemper remāſerat adhuc motū ⁊ ſenſuꝫ vel ſꝫ partē vel ſꝫ totū habere poterat ampliꝰ non hꝫ ⁊ ſic egritudo de curabili ſꝫ partem vel ſꝫ totū ad incurabilē cōuerſa eſt per errorē ⁊ mēbꝝ qꝺ poterat reſtaurari ad ſenſuꝫ ⁊ motū ꝙ ſꝫ partem adminꝰ ampliꝰ ſenſuꝫ neqꝫ motū per iſtū neruū non habebit ſed erit diminutū in hoc Gali. ⁊ Auicē. videnē dicere contrarium in libro quarto capitulo de ſolutione ꝯtinuitatis neruoꝝ q: nos voluimꝰ ꝙ neruꝰ inciſus ſꝫ partē nullo mō incidaē niſi ꝑꝑ euitationē corruptionis vlis vel ꝑꝑ corruptionē mortis ex ſpaſmo ⁊ ipſi ſilr volūt illud qn̄ qs in ſuis dictis recte ꝯſiderauerit. procedaē in tali cura ſꝫ ꝙ ſcriptū ē. Et ſi ſutura in neruo inciſo ſꝫ partē vel totū fieri poſſet ſuanē mēbra neruo leſa ſupra poſita ⁊ coꝝ partes ꝯducanē firmiter ⁊ ꝯtinueē ꝑut meliꝰ poſſibile fuerit vt meliꝰ ⁊ leuiꝰ natura cū inſtrumentis medicinalibꝰ ⁊ iuuamēto artis reſtaurationeꝫ mēbri facere poſſit. Quo facto ꝑcedaē in loco q ē circa vulnꝰ cū confortatiuis ⁊ in ore vulneris cū mūdificatiuis. Et in neruo cū mūdificatiuo neruoꝝ ꝙ fit cum myrrha ⁊ terbentina ⁊ ſarcocolla ⁊ melle ro. ſi neceſſariū hoc fuerit ⁊ vulnꝰ hoc requireret. vel cū alio mūdificatiuo neruoꝝ ꝙ fit cū farina lupinoꝝ ⁊ melle ro. ⁊ terbētina nā ipſa mūdificat ſorditiem ⁊ putredinē a neruis remouet proprie. Et non debent poni in vulneribꝰ neruoꝝ niſi poſt ſecuritatē apoſtematis ne generēē q: ex nimia abſterſione ⁊ forti ſi ponerenē in principio facerent materias currere ad locū leſuꝫ. ⁊ ſic eſſet cā apoſtematis in loco: ſed in principio procedaē cū localibꝰ remedijs. ⁊ dieta ⁊ potu ⁊ largitate ventris ⁊ remotione ſanguinis in contrario loco vt ſuperius in alijs dictū eſt. Si autem vulnꝰ iſtiꝰ loci factū fuerit cū ſagitta non requiriē aliud niſi vt extrahaē poſt mūdificationem ⁊ dilatationem leuiter ⁊ ſuauiter abſqꝫ dolore ꝑut poſſibile fuerit ⁊ iſta hora extractionis impleaē vulnus cū oleo roſato ⁊ vitello oui. Secundo cū mūdificatiuo loci ⁊ omnibꝰ alijs dictis ſpectantibꝰ ad curationem in principio ⁊ medio ⁊ fine ⁊ dietam ⁊ potū vt dictū eſt. Si autem medicꝰ inuenerit apoſtema cū vulnere vel non potuit defendere quin ſuperueniat cū omnibꝰ remedijs localibus ⁊ purgationibus ⁊ ſanguinis minorationibus ꝙ erit ſignum prauum ſuper debilitatem nature ⁊ ſuper corruptionem membri leſi ⁊ febreꝫ ⁊ mortem.

Cura tunc apoſtema cum vulnere hoc modo. Die
ta eius ſi non fuerit debilis fiat cum ſucco
hordei vel farri vel lactucis vel cucurbitis ſeu portu-
lacis vel ſpinachijs conditis cum amigdalato. Et po
tus eius ſit vinum de granatis vel agreſta mixtis cum
duplo eius aque calide in hyeme ⁊ frigida in eſtate: ⁊
⁊ plus vel minus ponatur de aqua ſm qd medico ex
parte guſtus videbitur vel ſumat in potu ⁊ maxime ſi
fuerit ſtipticus ſm ventrem aquam decoctionis pru-
noꝝ ſiccoꝝ ⁊ non viridum qꝛ viridia magis deſtruũt
appetitum ⁊ plures in ſtomaco generant ſuperfluitateſ
vel aquam decoctionis granoꝝ granatoꝝ. Si aũt de-
bilis fuerit ⁊ longo tpe afflictus comedat carnem edi
coctam cum predictis herbis: ⁊ vtatur ſupra in ſuis
cibarijs puluere qui ſic fit. Re. cinamomi. ℥. ij. carda
momi. ℥. ſ. gariofiloꝝ ⁊ croci añ. ʒ. ſ. ⁊ carnes gallina
rum ⁊ pulloꝝ ⁊ auium degentium in pratis ⁊ arborib⁹
⁊ non in aquis ⁊ elixatas ⁊ cum brodio ⁊ aliquando aſ
ſatas ⁊ in teſtula ⁊ in paſtillo ſi eius appetitus malus
fuerit. ⁊ bibat vinum debile duplo eius de aqua ⁊ ſit
album ⁊ ſtipticum propter appetitum ſi ſuſtinere po-
teſt infirmus ⁊ medico videbitur. Faciat omni die in-
firmum aſellare cum cliſteri vel aliqua alia re. Circa cu
ram loci ⁊ apoſtema ſic procedas. ponas continue mel
roſatum colatum mixtum cum farina hordei ⁊ terben
tina circa apoſtema ⁊ vulnus bolum armenum mixtũ
cum oleo roſato ⁊ aliquantulo aceti. Super apoſtema
ad maturandum ponas emplaſtꝝ ꝙ ſic fit Re. maluaui
ſci mundati cocti optime inciſi ⁊ piſtati. lib. ij. farine
fenugreci ⁊ ſeminis lini añ. lib. ſ. aneti ⁊ floris camo-
mille añ. ʒ. ij. axungie porci liquefacte ꝙ ſufficit ad in-
corporandum omnia iſta. ponantur hoc calidũ ſupra
apoſtema ⁊ aliud. Re. olei de camomilla. ℥. iij. axun-
gie porci liquefacte. ℥. v. farine fenugeci ⁊ ſeminis lini
añ. ʒ. iij. farine hordei ꝙ ſufficit ad inſpiſſandũ oĩa iſta
ponatur calidum ſuper apoſtema vſqꝫ ad perfectam
maturationem. Si autem hora generationis apoſte-
matis eſſet dolor intollerabilis in quo aliqd emplaſtꝝ
non conferret ponatur cum oleo ro. ⁊ bolo ⁊ aceto. ℈.
j. opij contriti. ʒ. j. iuſquiami ⁊ hoc vſqꝫ ad ceſſationeꝫ
acuitatis doloris ⁊ poſtea nõ ponatur: ſed bolum cum
oleo ro. ⁊ aceto tantum. Maturato apoſtemate ſi poſ-
ſes deriuare leuiter abſque dolore ad os vulneris fac.
⁊ ſi non incide apoſtema ſm figuram mẽbri ⁊ cura ipſũ
cum mundificatiuis ⁊ alijs que diximus ſuperius in p̃
mo libro. ⁊ hoc ſit generale documentum curationis
apoſtematis cum vulnere vbicũqꝫ fuerit ⁊ econuerſo

Capi. x. de vulnere in cubito cum enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſi-
milibus ⁊c̃.

v **Ulnera iſtius loci timoroſa**
ſunt pp concatenationem ⁊ infiltrationem ner
uoꝝ ⁊ ligamentoꝝ ⁊ ligantium locum iſtum qui compo
ſitus eſt ex oſſibus diuerſis habentibus diuerſas figu-
ras que oſſa ⁊ membra cum vulnerantur de leui hic lo
cus amittit propriam figuram ⁊ cum difficultate aut
nullo modo recuperat ẽt ſi rationabiliter a medico cu
ratur. Et ſi vulnus fuerit ex tranſuerſo circa partem in
teriorem. ſ. domeſticã multum timendũ eſt ⁊. defectu
ex fluxu ſanguinis venaꝝ ⁊ artariaꝝ q̃ ibi locate ſunt in
manifeſto q fluxus multotiens ꝯſtringi non põt ⁊ ſic ex
iſta cauſa infirmus deficit ⁊ moritur. Sit ergo tota in
tentio tua in conſtrictione ſanguinis fluentis ex vulne
re illi⁹ loci ⁊ ſunt multi hoĩes qui in tãtum timẽt de flu
xu ſanguinis illius loci vt illi q timent flebotomari de
illo loco q ex ſolo timore retrahit natura ad interiora
⁊ deficit cũ ſincopi ⁊ moriunt. ꝯſtringatur ergo ſanguis
ſi poſſibile fuerit cũ pulueribus dictis in ca. v. de vul-
nere in collo ⁊ cauterio ⁊ ꝯducantur partes ſi vuln⁹ fue
rit magnum. Et conuertet ſutura cũ reb⁹ ꝯſeruantib⁹
vt eſt multotiẽs dictũ. Si aũt ĩ parte poſteriori. ſ. ſilue
ſtri fuerit vuln⁹ magnũ ſm latũ vel ſm lõgum ꝯducaſ
⁊ ꝯſerua partes vt diximus ⁊ pcedas cum defenſione
ne apoſtema generetur ⁊ cum mundificatiuo ⁊ incar-
natiuo ⁊ cõſolidatiuo ⁊ dieta ⁊ potu ⁊ alijs neceſſarijs
vſqꝫ ad finem ⁊ quodlibet facias temporib⁹ termina-
tis vt dixim⁹. ⁊ ꝯſidera debilitatem ⁊ fortitudinem ĩ-
firmi ⁊ ſm illud ordina dietam ⁊ potũ. De ligatõe mẽ
bri tibi fidem non fecim⁹ qꝛ eſt tale ꝙ nõ apprehendi
tur niſi p viſum ⁊ vſum. Sꝫ ꝯueniens eſt vt ligatio cu
iuſlibet membri vulnerati fiat ſm formã meliorẽ quo
ad ipſum vuln⁹ factũ verbi gratia ſi vuln⁹ ſm latum
fuerit in cubito intra in parte domeſtica dꝫ cubit⁹ ligari
⁊ locus cũ plicatione brachij verſus pectus vt partes
ꝯducte melius adhereant. Si aũt fuerit in parte ſilue-
ſtri dꝫ ligari cũ brachio extẽſo ⁊ ſic ex illa forma diuer
ſa licatõis ⁊ locatõis facta in eodẽ mẽbro p vulnera in
diuerſis locis acquirit velocior ⁊ melior mod⁹ ꝯtinua
tõis partiũ ⁊ ꝯſolidationis. Si aũt vulnus iſtoꝝ locoꝝ
factũ cũ enſe ⁊ ſimilib⁹ fuerit paruum nõ indigens cõ-
ductura partiũ ꝯfortet ⁊ mundificetur ⁊ conſolidetur.
obſeruatis oĩbus alijs regulis de vulnerib⁹ ⁊ ligatiõe
⁊ dieta. Si vero ſagitta cubitũ intrauerit mollifica lo
cum cũ oleo ro. ⁊ dilata vulnus ſi poſſibile ẽ ⁊ extrahe
eam ſuauiter prout mag⁹ poſſibile fuerit ⁊ impleas vul
nus hora extractõis cum vitello oui mixto cũ oleo ro.
Scdo procedas cũ mũdificatiuo facto ex melle ro. ⁊ fa
rina hordei. Et ꝯforta locũ circa vulnus cũ bolo arme
no ⁊ oleo ro. ⁊ aliquantulo aceti mixtis. Et ſi aliqd ſup
fluitatis ibi appareret remoueat cũ vngẽto apoſtolo
rũ ⁊ ſimilibus. Facta mũdificatione incarnet ⁊ cõſolidet
cum rebus dictis ſuperius.

Ca. xj. de vulnere in raſeta manus cũ enſe ⁊ ſagitta
⁊ ſimilibus ⁊c̃.

q **Uomodocunqꝫ** fiat vulnus iſtius
loci cũ quocũqꝫ in
ſtrumẽto nõ eſt ſic timoroſum nec ſic mortale ſi
cut vulnus cubiti. Et hoc apparet ppterea q̃ determi
nata ſunt in anteriori capitulo ſꝫ gratia neruoꝝ loci val
de doloroſum eſt hoc vuln⁹ apoſtemaſ ⁊ ex infiltratõe
neruoꝝ ⁊ ligatõe eius diuerſa. Et qꝛ membꝝ declinat
multũ ſolent apoſtemata in hoc loco cũ vulneraſ mul
tiplicari. Si aũt vulnus ſit tale ꝙ requirat ſuturã fiat
ſi aũt nõ. non. Et ſi ſagitta locũ intrauerit: vel penetra-
uerit extrahaſ obſeruatis ꝯditionibus dictis ſuperius
Et ſit tota intentio tua in ꝯfortatione loci circa vulnuſ
cũ oleo ro. ⁊ bolo armeno ⁊ aliquantulo aceti mixtis vt
locus non apoſtemetur ⁊ in retentione doloris ſtatim.
Si paꝝ ſanguinis exiuerit a vulnere fiat flebotomia ĩ
manu ꝯtrarie partis leſe ⁊ ſupra vulnus prima die po
natur oleo ro. mixtũ cũ vitello oui vſqꝫ ad dies. iij. po
ſtea ponatur mel ro. cũ farina hordei. Et obſerueſ ad
iij. vel. iiij. dies dieta fri. ⁊ nõ bibat vinũ: ⁊ ſi p iſtũ or-
dinem ⁊ modũ dolor non ceſſaret miſceanſ cũ bolo ar
meno ⁊ oleo roſato ⁊ aceto. ℈. j. opij. ⁊. ʒ. j. papaueris ⁊
iuſquiami alborum ⁊ terantur omnia ⁊. ℥. ij. ſucci ſola
tri vel ſemperuiue ⁊ emplaſtretur locus qui eſt circa
vulnus ⁊ hoc ſepe in die dolore ceſſante romoueanſ
opium ⁊ iuſquiamum ⁊ papauer ne locus infrigidetur
⁊ debilitetur ex iſtis ſtupidis in omnibus alijs fiat vt
in ſuperiori diximus capło. Si autem poſt conſolidatio
nem ⁊ cicatrizationem vulneris raſete: vel cubiti vel
alterius nodi vbicũqꝫ fuerit remanſerit durities vel
nodatio ita ꝙ membrũ non poſſit flecti ponatur ſuper
locum continue emplaſtrum ꝙ ſic fit. Re. litargiri tri
ti. ℥. iiij. olei communis. ℥. x. mucillaginis fenugreci ⁊
ſeminis lini. añ. ℥. ix. mucillaginis maluauiſci. ℥. iiij.
accipiatur litargirium ⁊ ponatur in cazola ad ignem
cum oleo ⁊ permittatur bulire agitando ſemper cum
ſpatula tãdiu ꝙ litargirium diſſolutum ſit poſtea addã
tur mucillagines cum oleo predicto ⁊ litargirio ⁊ agitã
do cum ſpatula permittatur bulire tandiu ꝙ recipiat
ſpiſſitudinem in modum emplaſtrum ⁊ tune depona
tur ab igne ⁊ fiat emplaſtrum ſupra locum ⁊ reſerue-

tur vſui. Vngatur ⁊ mundificetur locus cum vngento
ꝙ ſic fit. ℞e. raſine. lib. ſ. cere. ℥. ij. olei de camomilla
lib. ij. farie ſe. lini ⁊ fenugreci. an̄. ʒ. ij. maſticis thuris
an̄. ℥. j. axūgie porci ⁊ pinguedis galline anſeris anatiſ
an̄. ʒ. ij. liquefiat cera ⁊ raſina ad ignē: ⁊ cū liq̄facta fue
rit addātur oīa alia ⁊ buliant aliq̄ntulū donec bene in-
corporata fuerint poſtea colent̄. Emplaſtꝝ predictū
ponatur continue ſup locū vt dictū eſt ⁊ de iſto vngen
to vngat locū oī die ſemel. Aliud vngētum. ℞e. axun
gie porci pinguedis galline anſeris ⁊ anatis an̄. ʒ. iij.
cere. ℥. j. litargirij. ʒ. j. olei cōis. ℥. iiij. farie fenugreci
⁊ ſemīs lini an̄. ʒ. j. bdeli opoponacis maſticis thuris
an̄. ℥. ſ. infundantur gūme in vīo ⁊ poſtea liquefiant
omnia cum gūmis ad ignē ita ꝙ bene incorporata ſint
colentur ⁊ reponant̄ in vaſe. hoc. n. vngentum magis
mollificatiuū ⁊ ꝯfortatiuū neruoꝝ eſt q̄ȝ illud ſuperius
⁊ in omni hora cū vnctio fit cū vngento ſi nō poſſet fle
ctere noduȝ moueat̄ ante ⁊ retro vt nerui per motum
cū vngēto maiorē recipiāt mollificationē ⁊ erit meliꝰ.

Cap. xij. de vlnere penetrāte ⁊ nō penetrante in pe
ctore ⁊ caſſo cū enſe ⁊ cultello ⁊ ſagitta ⁊ ſilibus ⁊c̄.

v Ulnera iſtius loci ſi nō fuerint penetrātia
ſiue ſint magna ſiue parua ſiue
cū ſagitta: habēt ⁊ habere debēt eūdē modū cu
rationis ex pte medicinaꝝ niſi q: magna lōga ⁊ lata in
digent ꝯductura partiū cū ſutura ⁊ ꝯſeruatione condu
ctaꝝ cum puluere prenominato. Et vulnera cū ſagitta
indigent extractiōe ſagitte leuiori mō ⁊ minori dolore
qui pōt fieri p̄ter iſta requirunt vulnera hoc ex pte loci ne
apoſtemet̄ vt locus circūdans ea ꝯfortetur ne mate-
riam ab alijs mēbris recipiat cū bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſimi
libus ⁊ hoc a principio q̄ſi vſq ad finē ⁊ indiget ratio
ne oīs per ꝙ ſanies mūdificari debet in prima die ⁊ i
ſecunda īpletione petiaꝝ vł tente infuſe in oleo ro. ca-
lido mixto cū vitello oui ⁊ pꝰ iſtos dies requirunt mundi
ficatiuū cū faria hordei factū cū ⁊ melle ro. vł cū faria
alteriꝰ grani hordeū non reperiet̄ vt eſt faria ſpelte ⁊
auene ⁊ ſiliginis oēs enīȝ iſte farine pāt ꝯmode in em-
plaſtro mundificatiuo pōi. Si aūt ſanguis nimiꝰ a vul
nere flueret tūc in primo die ⁊ ſecūdo loco olei ro. ⁊ vi
tello oui ponantur ſanguis ꝯſtrictiua de qbus in vulnē
colli ſm latū ſatis diximꝰ ⁊ in alijs locis. ⁊ poſt pfectā
conſtrictionē mūdificetur ⁊ incarnetur ⁊ ꝯſolidetur i fi-
ne. Si vero vulnus illius loci fuerit penetrās ꝯſidera
ſi aliquod mēbrū ex nobilibus fuerit leſum vt pulmo
vel diafragma vel paniculus diuidēs pectꝰ p mediū
ſecūdum latū tēſi perpēderis de leſione alicuiꝰ iſtoꝝ
dicas ipſum vulnꝰ eē mortale cū oīa iſta membra ſint
neceſſaria in anhelitu ⁊ reſtaurationē nō recipiūt nec
ꝓpter hoc deſiſtas a cura rationabili vt diximus ca. de
vulnere in gula nā multotiēs in talibꝰ natura ocite mul
totiens opatur ⁊ facit cū bōis inſtrumētis preparatis a
medico ꝙ medico īpoſſibile videbat̄ forti enī nature
nihil ipoſſibile eſt expellit enī ſaniem p oſſa ꝙ apud ho
minem ipoſſibile videtur. Sit ergo pma tua intentio
in cogitatione penetratiōis p exituȝ aeris a vulnere ⁊
maxime ſi obturent̄ nares ⁊ os īfirmi hora īquiſitiōis
⁊ ſi cum hoc grauedinem ⁊ pondꝰ in interioribus circa
diafragma ſenſerit ⁊ expuerit ſanguinem cū tuſſi ⁊ fe-
bris ſuperueniret iam certus es de penetratiōe. poſtq̄ȝ
ergo dubitaueris de penetratiōe vel ſecurꝰ fueris ſi to-
ta tua intentio primo dilatare vulnꝰ vt manifeſte liber̄
ſanguis ⁊ ſanies generata in intrinſeco p vulnus ipm
exire cū tenta īfuſa in oleo calido abſq vitello oui. ⁊ h
ſcias vſq quo manifeſta ⁊ libera tibi fuerit penetratō
manifeſta in caſſo ⁊ cū hoc ponas ꝯtinue bolū armenuȝ
cum oleo ro. ⁊ aliq̄ntulo aceti ſimilibꝰ circa vulnus. ⁊
poſtq̄ȝ tibi penetratio apparuerit ꝓcedas cū mundifica-
tiuis hoc mō primo ponas in vulnꝰ cū emboto vel in
ſtramento facto ad modū cliſteris vinū decoctiōis re
rum ꝙ ſic fit. ℞e. thuris myrrhe farine lupinoꝝ an̄. ℥
ſ. mellis ro. colati. ʒ. iij. floris camomille. ℥. j. vini al-
bi. lib. ij. buliant omnia in vino coletur hoc in colatura
vt dictū eſt ⁊ cū inſtrumento in vulnꝰ ponatur ſucceſſi-
ue ſm determinatā q̄ntitatē ⁊ ſm ꝙ infirmuȝ videbit̄
poſſe tolerare. Quo facto reuoluatur infirmus ſi poſſi
bile fuerit ſuper diuerſa latera ⁊ poſtea inclinet̄ ſuper
vulnꝰ ita ꝙ predictū vinū decoctionis exeat. Et totiēs
impōatur hoc vinū donec extrahatur ſi infirmus pote
rit tolerare in vna viſitatiōe donec colatū exeat. Si āt
infirmus iterationē vel iterationes decoctionis ſuſti-
nere nō poſſet ꝓpter debilitatē ſufficiat prima appoſitō
predicti vini abluentis ⁊ intra vulnꝰ cum tentā ⁊ ſuper
vulnus in modū emplaſtri ponat̄ mundificatiuū ꝙ ſic
fit. ℞e. mellis ro. colati lib. j. myrrhe thuris ſarcocol-
le an̄. ℥. ſ. farine hordei ⁊ farine fenugreci ꝙ ſufficit ad
inſpiſſandū in modū empſi. Aliud. ℞e. mellis ro. co-
lati. ℥. vj. terbētine. ℥. iij. farine hordei ꝙ ſufficit ad in
ſpiſſandū ⁊ cum iſtis mundificatiuis ⁊ ſimilibus con-
tinuantur omni die bis vel ſemel ablutio ⁊ poſitio em
plaſtri donec ſanies exſiccet̄ ⁊ cū exiccata fuerit īcarnet̄
locus ⁊ conſolidetur ⁊ in caſu vulneris caſſi non eſt au
diendus ſermo iſtorum q volunt incidere inferius ī la
tere coſtas inter quintum ⁊ quartam coſtā diminutam
vel inter tertiam ⁊ quartā q: poſtq̄ȝ penetratio eſt ma
nifeſta libere cū inſtrumēto exit ſanies ⁊ mūdificatur.
Et ſic per vulnꝰ lateris inferius factū nō fieret niſi ad-
ditio doloris ad dolorē ⁊ debilitatis ad debilitatem ⁊
amiſſio ſpūs ⁊ aeris duplx ⁊ eſſet cauſa maioris debili
tatis. Et p hoc vulnꝰ nouū in tali caſu non eſt faciēdū
niſi ille locꝰ inflaretur vel apoſtemaret̄ ⁊ eminentiā fa
ceret manifeſtam. Cū enim eminentia apparuerit in-
cidatur ſecure locꝰ ſm lōgitudinem coſtaꝝ ⁊ eaꝝ ruga-
tionē ſanies vel putredo extrahat̄ paulatim ⁊ ſucceſſi
ue ⁊ non in vna vice vel p̄ina inciſione ne ex ſbito exi-
tu ſaniei in maxia q̄ntitate talis ſpūs deficeret ⁊ infir-
mo ſincopis aut mors ſuperueniret nam nō ē poſſibile
vt q̄ntitas maxia ſupfluitatis vel non ſupfluitatis fluat
vel ſubito ab intrinſeco exeat qn ſpūs ⁊ calor veniāt cū
ea ⁊ diminuantur: diminutionē quoꝝ ſequit̄ defectis
⁊ ſincopis multotiēs. Et hoc volunt oēs philoſophi ⁊
ſpecialiter Ypo. vj. particula amphoriſmoꝝ vbi dicit
quicūq eſt pici. aut ydropici vruntur aut icidūtur his
fluente ſanie aut aq̄ repēte oīo pereūt. Facto vulnere p
inciſionē eminentie apparentis ſtati p̄ter ꝙ ſanies mł
ta exeat impleat̄ vulnus ⁊ profundetur tenta infuſa in
oleo roſato ⁊ melle roſato mixtis vſq ad interiora ita
quod tota ſanies que remanſit in ſequenti poſſit extra-
hi ⁊ locus intrinſecꝰ perfecte mūdificari abſq vllo im
pedimento hoc facto a vulnere ſuperiori extrahatur tē
ta ⁊ mūdificet̄ locꝰ cū vngento apoſtoloꝝ ⁊ ſimilibus ⁊
conſolidetur q̄ citius poſſit conſolidari. Abluat̄ omni
die vulnꝰ cū vino ſimplici vel cū vino decoctiōis myr
rhe ⁊ cortiū granatoꝝ vel balauſtiaꝝ aut cum vino de-
coctionis aluminis zucharini corticum granatorum ⁊
myrrhe ⁊ ſimilium ⁊ incarnetur ⁊ conſolidetur ſup vul
nus nouū eminentie a prima viſitatione in antea ⁊ cuȝ
tenta ponat̄ emplm̄ dictum ſupius ⁊ intra concauitatē
ponatur vinum decoctionis reꝝ dictaꝝ in emboto vel
cliſteri vt narratum eſt: ⁊ circa vulnꝰ de bolo cum oleo
roſato ⁊ aceto: ⁊ fiat hoc vſq ad pfectā exſiccationem
ſaniei que exſiccata incarnetur locꝰ cum puluere facto
ex thure maſtic ⁊ mumia mixtis equaliter ⁊ conſolide
tur cum puluere nucuȝ cypſſi mumia ⁊ bolo galla ⁊ dra
ganto mixtis eq̄liter. Et ablutiōe vini ſtiptici puri oī
die in quo ſtupe ⁊ petie infundātur continue hora muta
tionis ⁊ ligationis vulneris. Si autē penetratio vulne
ris ad interiora ſeu inceſſatio fuerit dubia neq cuȝ tē
ta neq cum appoſſitione olei ro. calidi cum tēta neq
cuȝ alia re poterit a medico p ſuā opationē manifeſtari
tunc oportet ꝯſiderare in grauedine infirmi ⁊ grauedie
coſtaꝝ ex parte vulneris. ⁊ attendere ſi ſupuenerit feb.
⁊ debilitas appetitus ⁊ vigilie ⁊ mala reuolutio de la-
tere in latus ſeu grauitas reuolutionis ſi autē nutrimē-

tum eoꝝ affuerit neqꝫ maioꝛ pꝫ. ſignum ē ꝙ natura eſt
foꝛtis nō timens hanc leſionē cui nihil eſt impoſſibile
natura ipſa inuenit mediū quo hoc occultū cū inſtrumē
tis bōis medicinalibꝰ pfecte curabit. Et ꝓpter hoc nō
eſt neceſſariū in tali caſu vt ꝓcedas niſi cū medicinis
dictis ſuperiꝰ in vulnere illius loci nō penetrante. Si
vero ꝓdicta ſigna apparuerit oīa vel pro maioꝛi pte cō
ſiderandū eſt. Si aūt fuerit debilis ꝛ male appetens
atqꝫ male doꝛmiēs moꝛtale eſt ꝛ nihil faciēdū niſi cō
muniter ꝛ mō cōi. Si aūt medicꝰ ꝯſideret de virtute
infirmi. ꝛ cum hoc inueniret infirmū tolerantē infirmi
tatem ſuā bene aut ꝯpetenter tūc conueniēs eſt vt fa
ciat medicꝰ vulnus nouum in loco inferioꝛi declini i la
tere infirmo verſus ſpinā ꝛ elōgatū a ſpina ſm lōgitu
dinem coſtaꝝ ꝛ eaꝝ rugationē inter quintā coſtā ꝛ qr
tam vel inter tertiā ꝛ quartā ſed diafragma reuertitur
ꝛ reflectitur in ſua ꝯtinguatione cū ſpina ꝛ coſtis vſqꝫ
ad tertiam coſtā ꝛ plus ꝛ iſta reflexio etiā ſi fiat incaſſa
tio cum raſorio a medico īpedit exitū ſaniei etiaꝫ ſan
guinis collecti ſupra ipm diafragma ꝓpter hoc meliꝰ
eſt vt pfoꝛatio cū raſorio vel caſſatio facta a medico ſi
at inter quintā coſtā ꝛ quartā ꝙ̃ inter quartā ꝛ tertiam
ne illud impedimētū adueniat: credūt enī medici non
penetraſſe cū raſorio cū penetrauerit ꝑꝑ illō īpedimē
tum ꝛ ſic incidūt i erroꝛe quē credūt accidere eo qō cū
raſoꝛio non ꝯſecuti fuerunt vltimū ſed hoc non accidit
niſi ꝑꝑ illud ꝙ diximus. Facto vulnere nouo vt diximꝰ
ponatur tenta infuſa in oleo roſato calido vſqꝫ ad pro
fundum ꝛ hoc vſqꝫ quo incipiat ſaniem emittere. ꝛ ho
ra diſſolutionis ꝛ mutationis nō dimitatur vulnus ex
pirare pro poſſe niſi in tantum ꝙ ſanies exeat aut ꝙ tē
ta noua iponatur qꝛ longa expiratio vulneris illius lo
ci ducit infirmum ad defectuꝫ ꝛ ſincopi. Cū vero ſa
nies incipiet apparere vel a vulnere emitti mundifi
cetur locꝰ intrinſecus vulneris noui ꝛ preparet vulnus
nouū cū vino decoctiōis reꝝ dictaꝝ ſuperius ponēdo
ipſum vinū intra cū emboto vel cliſteri ꝛ ſuꝑ vulnus
ꝛ cum tenta emplaſtꝝ aliqō ex dictis ſuꝑius in eodem
caplo. ſed a vulnere antiquo tūc cuꝫ noui vulneris fiat
mundificatio tēta extrahaꝛ ꝛ incarneꝛ ꝛ ꝯſolideꝛ. Nā
mundificatio noui vulneris excuſat ſuperiꝰ ꝛ antiquuꝫ
ab oī mūdificatiōe ꝛ periclo. Dieta eiꝰ a ꝓncipio quouſ
qꝫ ſecurus fueris de apoſtemate loci ꝛ quouſqꝫ infirmꝰ
inceperit ꝺbilitari ſit succꝰ hoꝛdei ꝛ farri factus a lacte
amigdalaꝝ vel ipſum amigdalarū per ſe vel olꝰ de ſpi
nachijs lactucis ꝛ boꝛagine ꝛ feniculo conditis cum la
cte amigdalaꝝ vel aliud olus eius conditionis potꝰ vo
eius vſqꝫ ad idem tempus ſit aqua decoctionis yſopi
liquiritie vel aqua decoctionis granoꝛum granatoꝛuꝫ
dulciū vel aqua decoctiōis hoꝛdei cū radice fenicli vel
petroſillij ꝛ hic melioꝛ ē alijs duobꝰ. Cū vero infirmꝰ
inceperit debilitari vel ſanies emitti dētur carnes edi
ne vel pulloꝛum elixatoꝝ vel bꝛodia ipſoꝝ cōdita cum
vitellis ouoꝝ. Et cū puluere de ſpeciebꝰ qui ſic fit. Re.
cinamomi. ℥. i. cardamomi. ʒ. ij. croci. ʒ. ſ. terant ꝛ cri
bꝛentur de iſto ponatur ſuꝑ oīa cibaria. Bibat etiā tunc
tēpoꝛis infirmꝰ vinum albū claꝝ odoꝛifeꝝ ꝛ limphetur
cū aq̄ decoctiōis hoꝛdei dicta vel cū aq̄ ſimplici cali
da in hyeme ꝛ frigida in eſtate. Cum aūt infirmꝰ cepit
roboꝛari ꝛ fames deſiccari des ei carnes caſtrati ꝛ arie
tis vniꝰ anni ꝯditas diuerſimode in teſtula i piſtello ꝛ
cum ſpeciebꝰ dictis ꝛ iaſſatura capōes ꝛ faſianos ꝛ per
dices ꝛ gallinas ꝛ aues in arboꝛibꝰ ꝛ in pꝛatis ꝛ non in
aquis ꝛ vinuꝫ ſperiꝰ liphatum ꝛ naratuꝫ. Si timeres
de feb. adde ꝛ diminue in vīo ꝛ carnibꝰ ſm vtutē ꝛ de
bilitatē infirmi. ꝛ ſm intēſionē ꝛ remiſſionē fe. nā ſi fe
bꝛis nimis augmētaretur reddas ad ꝓpam dietā ꝛ pꝛi
mum potū. Si autē carnes nolet loco carnis cuꝫ rebꝰ
alijs comedat lucios ſalitos ꝑ vnū diē vel aſſatos vel
temalos vel ſcarduas vel ſtregios vel carpiōes ꝛ ſiles
aſſatos vel elixatos ꝯditos cum ſpēbꝰ ꝛ cū zucharo et
cum vua paſſa ꝛ aqua ꝛ petroſilli ꝛ aliquantulo aceti.

Facta mundificatione vulneris ꝛ exſiccata ſanie icarne
tur locꝰ ꝛ diminuatur q̄ntitas tēte ꝛ ſm lōgum ꝛ ſm la
tum omni die donec fuerit vulnꝰ incarnatum ꝛ in fine
cōſolidetur. Si autē hoc vulnꝰ penitus ꝯſolidari non
poſſet vel cōuerteretur ad fiſtulā ſequēti cap. narrabi
mus q̄liter in hoc ꝯ cōuerſionē eiꝰ ad fiſtulā vl'a diſpo
ſitione q̄ impedit conſolidationem te regere debes.

Capitulum. xiij. de vulnere penetrante ꝛ non pene
trante in doꝛſo ꝛ ſpina cum enſe ꝛ ſagitta ꝛ ſimilibus.

m Agis timoꝛoſa ſunt vulnera doꝛſi ꝙ̃ thoꝛacis ꝛ partis an
terioꝛis ꝛ maxie ſi ſunt penetrātia nam ſpiritua
lia mēbꝛa oīa cuꝫ doꝛſo ꝛ pte poſterioꝛi alligata ſūt foꝛ
ti ligatura. Vn̄ ex parua penetratiōe ad interioꝛa pōt le
di iſte ligatiōes neceſſarie ad vitā q̄ leduntur afferunt
periculum ꝛ moꝛtē vltra ꝙ̃ afferāt leſiones mēbꝛoꝛum
alioꝝ ibi exiſtētium ꝛ cum leſiōes iſtoꝝ ligamentoꝛuꝫ
potiꝰ ꝛ meliꝰ poſſint ꝯtingere ex vulnere doꝛſi penetrā
te ꝙ̃ ex vulnere partis anterioꝛis hn̄ apparet ꝙ vlnera
doꝛſi magis timoꝛoſa ſunt. ꝛ cum hoc nuca cum ſpina
pōt ledi leſio cuiꝰ nō eſt mala ꝓpter ſe tātum. ſed ꝑꝑ ſe
ꝛ ꝓpter mēbꝛa ad q̄ mittit neruos motiuos ꝛ ſenſibi
les ſed ex vulnere anterioꝛi hoc nō ꝯtingit ꝛ ꝓpter hoc
etiā magis ſunt timoꝛoſa vulnera poſterioꝛa. Si autē
vulnera doꝛſi facta fuerint cum ſagitta vel cultello ꝛ ſi
milibꝰ ſi fuerint penetrantia non leuiter oꝫ vt ipa ſagit
ta extrahatur ꝛ cum ꝓuatione doloꝛis ſi poſſibile fuerit
vel ſm qō poſſibile fuerit qua ſagitta extracta ꝓcedat
in nō penetrāte ꝛ penetrāte manifeſte ꝛ non manifeſte
vt ſuperiori cap. aperte diximꝰ ꝛ ratiōe inciſionis late
ris ꝛ inter coſtā ꝛ coſtā in pte inferioꝛi ꝛ ratiōe diete et
mundificatiōis noui ꝛ veteris vlceris. Et ſi cum hoc
nuca leſa fuerit ꝓcedas vt ſcriptum eſt ca. de vlnere col
li cum rebꝰ ꝯfoꝛtātibꝰ nucā. Obſerua cum hoc in ſupe
rioꝛi ꝛ iſto ca. regulā flebotomie ꝛ ventoſatiōis ſm ꝙ ti
bi videbitur de exitu multi vel pauci ſanguis a vlnere
penetrāte vel nō penetrāte. Et nō omittas opus cliſte
ris die aliq̄ vel opꝰ ſuppoſitoꝛij ꝙ̃uis alia dimitteres:
qꝛ in hoc ca. ꝛ ſuperioꝛi valde vtile ꝛ eſt bonum nō eniꝫ
cliſtere ſeu largitas ventris ꝑmittit de leui ſaniē neqꝫ
aꝑa colligi in loco. Si autē vulnera iſtoꝝ locoꝝ pene
trātia nō exſiccarentur ſm ꝙ videbitur medico in tpe i
quo deberēt exſiccari neqꝫ incarnentur ſm ꝙ deberēt
incarnari iā ſignum eſt ꝯuerſionis eoꝝ aut ad fiſtulam
aut ad malā diſpoſitionē q̄ eoꝝ impediet ꝯſolidationē
Cum ḡ medicꝰ perpēderit de hoc tunc ſecure reducat
curā iſtā ad ca. de fiſtula in quolibet mēbꝛo dictum ipꝰ
libꝛo vel ad ca. de aꝑate penetrante in coſtis ꝛ ibi inue
niet curā iſtā terminatā pfecte ꝓut nobis poſſibile fuit
ibi manifeſte dictum ē ꝙ medicus faciat vſtionem la
bioꝝ vlceris cum ferro ignito tendente vſqꝫ ad ꝓfun
dum ꝙ poſſibile fuerit. ita ꝙ aliqō nobilium intrinſe
coꝛum mēbꝛoꝝ nō poſſit ledi i poſt hoc ꝓcedat cum re
motiōe eſcare: ꝛ mundificatiōe ꝛ ꝯſolidatiōe multos i
fiſtulatos hn̄tes fiſtulas penetrātes nr̄o tpe ꝑ iſtum mo
dum curauimus in dicta ꝛ alijs fiat vt dictum eſt.

Capitulū. xiiij. ꝺ vulnere penetrante ꝛ non penetrā
te in oꝛe ſtomaci cum ſagitta ꝛ ſimilibus ꝛ cetera.

ſ I autem locus iſte vulneraref quo cunqꝫ vlneref. ꝛ ex quocunqꝫ inſtrumēto poſtq̄ nō penetrans
fuerit vulnꝰ nō cadit dubium in eo ꝑ erroꝛes medici
qui ꝑmitteret ipm aꝑari ꝛ infirmi ſuꝑ ſeipm extrahatur
ſagitta vel aliō inſtrumētum ſi ibi infuſum fuerit ꝛ hoc
pōt de leui fieri cum locꝰ hic oſſe careat quo extracto i
pleatur locꝰ pꝛima viſitatiōe cum oleo ro. calō in hye
me ꝛ frigido in eſtate mixto cum vitello oui ꝛ confoꝛ
tetur locus eius circa vulnus cū oleo roſato ꝛ bolo ar
meno ꝛ aliquantulo aceti ꝛ ſucco ſolatri vel ſpuiue ſecū
da viſitatione ponas ſuper vulnus ꝛ intra mundifica
tiuum ꝛ hoc vſqꝫ ad tempus incarnationis. Si autem
vulnus non penetrans longum vel latum ꝛ magnum

⁊ amplum fuerit conducas partes ⁊ dimittas vnũ extremorum vulneris ⁊ maxime magis decliue apertum vt ſanies libere fluat vt in ſutura nocumentũ non inferat. Super ſuturã vero ponas puluerẽ ꝯſeruatiuum ſuture dictũ multis locis ⁊ circa vulnus defenſiuum ꝯſpatis ⁊ in ore ⁊ ſupra os vlneris decliue mũdificatiuum de melle ro. ⁊ farina hordei vel de alia faria eiuſdem nature ⁊ ſic curatur ipm vſqꝫ ad finẽ mundificationis. Et tũc cũ vino calido ſtiptico ⁊ puluere incarnatiuo incarna ⁊ ꝯſolida. De flebotomia ⁊ ſcarificatiõe cliſteri ⁊ ſuppoſitorio ⁊ dieta ⁊ potu vſqꝫ ad ſecuritatẽ ne locus apoſtemet facias vt in alijs. Si vero vuln⁹ huius loci vſqꝫ ad ſubſtãtiaꝫ ſtomaci penetrauerit ſiue fuerit cũ ſagitta tm̃ ſiue cũ alia re pꝛio extrahe ſagittã leuiter ⁊ ſi poſt extractionẽ emiſerit ſanguinẽ cũ ſputo ⁊ vomitu ſignũ eſt ꝙ ſagitta vel inſtrumẽtum penetrauerit vſqꝫ ad intrinſeca oris ſtomaci ⁊ tunc iudica ipm mortale tũ propter affinitatẽ quã hẽt iſta pars cũ cerebro vt ſcitur ex anathomia timẽdum eſt de ſpaſmo ex dolore tũ ꝑꝑ neruoſitatẽ illi⁹ loci q̃ ĩpedit conſolidationem tũ ꝑpter officium ſuum ꝙ deſtruit neceſſariũ toti corpori videlicet appetere cibũ ⁊ nutrimẽtuꝫ corpori neceſſarium ſine quo vita ſtare non poteſt.

Cura ergo ipm cũ ꝯfortatiuo ⁊ mundificatiuo ⁊ plurimum cuꝫ ĩcarnatiuo facto de thure ⁊ ſimilibus ⁊ nõ preſumas aliquo mõ ponere tẽtaꝫ q̃ intret ĩ ore vulneris ſubſtantie ſtomaci. ſed tamẽ ſis content⁹ ponere mũdificatiuũ cum tenta q̃ penetret vſqꝫ ad ſupficiem vulneris oris ſtomaci. ſed tota tua intentio poſt quartum aut quintũ diẽ ſit in incarna. iõe vlneris qa non indiges quaſi alia re nã excita ĩcarnatione natura incipit locũ neruoſum conglutinare cuꝫ ligamento ⁊ ꝑ iſtã viã curaẽ ſi curationẽ recipere põt. Bibat ꝯtinue ſi poſſibile eſt aquã decoctiõis thuris ⁊ maſticis. ⁊ p⁹ quartũ diem vel quintum da patienti ⁊ ſecure vinum ſtipticũ ⁊ limphatũ cũ aq̃ ꝑdicta calida vel frigida ⁊ nõ cum alia aqua ⁊ ꝑ iſtã viã poterit incarnari. Uidi quẽdam q vulneratus fuit in hoc loco cum ſagitta magna penetrante ad poſteriora ita ꝙ exiuit ꝑ partẽ poſteriorem ⁊ ſolum cũ ablutione vini curat⁹ fuit ⁊ vixit lõgo tempore. ſed eum non curaui. Si autẽ vulnus venerit vſqꝫ ad mediũ ſubſtantie oris ſtomaci vel nõ penetrauerit vſqꝫ ad interiora oris ſtomaci ꝙ ſcies qꝛ cũ ſaliua nõ emittit ſanguinẽ neqꝫ cũ vomitu tũc minoris periculi eſt ⁊ leuioris curationis curet vt dictũ eſt de penetrante euitet tẽta vel niſi in ore vulneris pellis cooperientis os ſtomaci incarnet ſm tuũ poſſe veloci⁹ hic locus qꝛ meli⁹ eſt ⁊ vtili⁹ ꝑ bono fine ⁊ ſpãliter ĩ hoc loco.

Capitulũ. xv. de vulnere in vẽtre a ſtomaco ĩferius vſqꝫ ad femur penetrante ⁊ nõ penetrante cũ vulnere inteſtinorum ⁊ ſine vulnere eorum facta cum enſe ⁊ ſimilibus ⁊ ſagitta ⁊ modo extractionis ⁊ cetera.

Cura vulnerum iſtoꝝ locoꝝ ſi nõ fuerint penetrantia nõ variatur a cura vulneris nom penetrãtis ſuperioris capli. Si aũt penetrãs fuerit ꝑpter ſagittã q̃ penetrauit ab intra aut ꝑpter vuln⁹ ꝙ ſic factũ eſt et alio inſtrumento primo extrahe ſagittaꝫ ſi eã videris ⁊ ſi eã inuenire non poſſes dimitte qꝛ in talib⁹ ſagittis ſic abſconſis ⁊ q̃ inueniri nõ poſſunt aut ꝑꝑ paruitateꝫ aut ꝑꝑ occultatem ſi hõ remanet in vita nã operaẽ temporaliter ⁊ ocolte in eis ⁊ eas reducit ad aliquod membꝛuꝫ manifeſtũ in extriſeco ita ꝙ de leui haberi ⁊ extrahi poteſt ꝯuenit ẽt ꝙ ꝯſideres in vulnere illi⁹ loci vtrum zirbus vel reticula ſiue omẽtum ꝙ idẽ eſt aut inteſtinum ſeu pars epatis vel ſplenis ex ipo vel ꝑ ipm exiuerit d̃bes conſiderare an denigratus fuerit an non. Si autẽ denigratus nõ fuerit redi ipm ad interiora ſi vuln⁹ eſt ſufficiens ⁊ poſtea ſue locũ ꝯprehendo ſiphac cum acu interi⁹ ⁊ pellem exteriorem ne poſt ꝯſolidationẽ pellis exterioris ſit ruptura ⁊ apiatur ĩ loco ꝑpter ꝙ partes ſiphac inciſi nõ fuerũt ꝯducte ⁊ ſic nõ ꝯglutinate. Et ſi a principio a medico ꝯducte fuiſſent ⁊ ſic per viam iſtã amplius non ꝯglutinantur niſi medic⁹ cũ raſorio innouetur vuln⁹ ⁊ partes d̃ nouo vt a principio ſue do ſiphac interi⁹ cõducerentur. Si autẽ vuln⁹ nõ fuerit ſufficiẽs dilata ipſum cũ raſorio ſapiẽter ⁊ poſtea reducas ⁊ procedas vt diximus cũ ſutura. Attende ꝙ ſutura q̃ fieri d̃bet in vulnere penetrante iſti⁹ loci põt fieri duob⁹ modis pꝛimo vt ꝑtes ſiphac diſtantes ꝑpa ſutura ꝯducanẽ ⁊ poſt illõ ⁊ ſupra illud ꝑtes pellis exterioris cũ ſutura conducantur ſecundo vt vnica ſutura ꝑtis pellis exterioris ⁊ ſiphac interioris. comprehendantur ⁊ ad inuiceꝫ cũ pũctis neceſſarijs ꝯducantur ⁊ hec magis durabilis ⁊ velocioris opõnis q̃ꝫ alia ſed ĩ ꝑma mior eſt deceptio q̃ꝫ in illa. Oẽs ſuture vt dixim⁹ fiant cũ filo incerato. Si vero zirb⁹ denigratus fuerit remoue nigꝝ ⁊ corruptũ ⁊ tange partẽ iſtã a q̃ corruptũ ſeparatuꝫ eſt ferro ignito ſuperficialiter ⁊ leuiter vt orificia venaꝝ zirbi remanentis bñficio cauterij reducaẽ quo facto reducẽ ſanũ ad interiora. ⁊ poſtea ꝯducas ꝑtes ſm aliquẽ modũ narratũ. Si vero illud ꝙ exiuit a vulnere fuerit inteſtinũ ⁊ nõ fuerit vulneratũ reduc ipm ad interiora. ſi aũt reducere nõ poteris ꝓcede in reductione duob⁹ modis pꝛimo calefacias ipa inteſtina ⁊ mollificies cũ ſpongea magna infuſa in aquã decoctiõis camomille ⁊ ameos ⁊ aniſi ⁊ iungas ea cũ oleo de camomilla poſtqꝫ calefeceris cũ ſpõgea predicta tũc conaẽ ea ad interiora reducere ⁊ ſi ꝑ viã iſtã nõ poteris ea reducẽ ãplia vuln⁹ leuiter ⁊ ſapiẽter ⁊ ea reducas poſtea cõducas ꝑtes vt dixim⁹. Si vͦ iteſtia q̃ exiuerit fuerit vulnerata iudica ipm vuln⁹ mortale ſed a cura nõ deſiſtas rationabili. Si aũt inteſtina fuerint ex tranſuerſo vulnerata ⁊ inciſa totaliter. ita ꝙ nihil de ꝯtinuitate remaneat tũc de neceſſitate vuln⁹ mortale eſt ⁊ curationem nõ recepit. Si inteſtina inciſa fuerint ſm longuꝫ ſiue ex tranſuerſo ſm partẽ ⁊ nõ ex toto ꝯducas partes ſecure inteſtini inciſi ⁊ ſm lõgũ ⁊ ſm latũ ⁊ cũ ſutura ſm modũ quo opantur pilipari qꝛ mod⁹ ſuendi in hoc caſu vtilioꝛ ẽ qꝛ ꝑꝑ ꝯtinuitatẽ fili ſutura magis durat et durabilitas ſuture multũ ẽ vtilis in hoc caſu vt natura longius habeat tẽpus in genere ligationis ꝑtiũ ſeu ligamenti tardaẽ enĩ gñe ligamẽti illi⁹ loci ꝑpter curſuꝫ ſupfluitatũ ſtercoris ⁊ ꝑ inteſtina ſup ſuturã inteſtinoꝝ ĩmediate ponas puluerẽ q adhereat ſuture ⁊ inteſtis qui ſic fit. Re. maſticis dragagãti gũmi arabici añ. ℥. 5. ſanguis dracõis mumie añ. ʒ. ij. pulueriƷenẽ ⁊ cribrenẽ ſed añqꝫ ponaẽ pulũis calefiãt inteſtia cũ ſpõgea infuſa ĩ vino calo vel infuſa in aq̃ decoctiõis reꝝ ſupradictaꝝ. ⁊ poſt ablutionẽ exſiccetur ⁊ tũc põatur dict⁹ pulũis ſup ſuturã in maxima q̃ntitate. Et cũ hoc factũ fuerit reducatur ad interiora ⁊ ſi reduci nõ pñt dilatetur vuln⁹ vt dictũ eſt ⁊ cũ reducta fuerit ꝓcedatur in ſutura ſiphac ⁊ pellis vt dixim⁹. ⁊ nõ aſculteẽ ſeu audiaẽ ſmo iſtoꝝ q dicũt ꝙ intra inteſtinũ añqꝫ ſuaẽ dꝫ põi canula aliq̃ ſambucina vl̃ alia ⁊ ſup iſtã canulã dꝫ ſui inteſtinũ vlneratum eo ꝙ ſiũt errores in h̃ caũ qꝛ cũ inteſtio multe ſũt ĩuolutiões ⁊ tortuoſitates vt natura poſſit illõ canõ ſuꝫ ligneũ expellere: ⁊ ſic ꝑ ocurſum ei⁹ ad exitũ ſupfluitatis induceret dolorẽ in loco vt apareret iteſtinũ ⁊ ficret vuln⁹ mortale ꝙ poterat eẽ curabile ſꝫ ſi deberet poni aliqd ibi meli⁹ eẽt in loco canule ꝑs inteſtini alicui⁹ animalis poneret. nã hoc applicabile ⁊ magis obediens ad naturã ſed neqꝫ hoc neqꝫ aliõ ẽ vtile in hac operatione ad maiorẽ ꝯfirmationẽ nr̃e opatiõis dicte ponemus tibi ex^m ꝙ nobis ꝑmanib⁹ ocurrit. Curaui quendam hominẽ de papia de ꝑdela q vocabaẽ Joãnes q cũ quodã cultello percuſſit ſe in ventrẽ ⁊ ex vulnere inteſtina ⁊ erãt vulnera ſm longũ ⁊ ſm latũ fuit ead̃ hora Octobon⁹ de papia vocatus ad eũ videns ipe inteſtina infirmi vulnerata ex corpus dixit mortuus eſt volens ipe magiſter reducere inteſtia ad interiora nõ potuit qꝛ inflata erant ⁊ vuln⁹ ventris ſtrictũ ⁊ ſic venit dictus magiſter cũ amicis infirmi ad me in palatio cõ-

munis in quo erā rogans vt amore ſui irē ſecum cauſa
videndi infirmū ⁊ ſic feci ⁊ cū vidi infirmū ſic ſtantez
cum inteſtinis vulneratis multū timui ſed ſtatim feci
apportari vinū calīm q: tēpus exportatiōis ſup alia nō
erat. ⁊ cū iſto calefeci ⁊ ablui inteſtīa ⁊ hora ablutionis
cum vino exibat a diuerſis vulneribꝰ ſtatim ſtercꝰ in
teſtinoꝝ poſt ablutionē ꝯduxi partes inteſtinoꝝ cū ſutu
ra facta ad modū pilipārioꝝ ⁊ ſuper ſuturā ꝯducentez
partes vulneꝝ inteſtinoꝝ poſui puluerē ſupra dictū ſm
bonā q̄ntitatē ⁊ ſtatim adheſit ⁊ poſt ſuturā volui inteſti
na reducere nō potui tūc accepi raſoriū ⁊ dilataui vul
nus ſm debitā q̄ntitatē ⁊ modū ⁊ ſtatim reduxi ea ad i
teriora poſt hoc cōduxi ptes ſiphac ⁊ pellis exterioris
vnica ſutura ſimul ꝯtinuaui curā cū mrō Octobono ⁊
curatus fuit ⁊ habuit infirmꝰ poſt curationē vxorē ⁊ fi
lios, ⁊ vixit longo tpe. Si vero a vulnere illiꝰ loci exiue
rit epar ſm ptē ⁊ eſſet vulneratū in ſpiſſitudie curatio
nem eiꝰ nō recepit tū ꝓpter emorroſagiā ſanguinis vl'
fluxū ſequentē vulnꝰ tū ꝓpter neceſſitatē ſue oꝑationis
⁊ ꝑ totū corpꝰ ſed ſi ex aliq̄s minutas ⁊ ſbtiles partes
eius vulnꝰ ꝑuū fieret poſſet liberari. ḡ cū ſtatim appet
extra epar vel ſplē intromittatur. q: vulnera iſtoꝝ mē
broꝝ non recipiūt oꝑōnē manualē niſi vt reducat̄ ⁊ cū
reducta fuerit fiat ſutura i ſiphac ⁊ pelle exteriori ⁊ vul
nera iſtoꝝ mēbroꝝ reliquātur nature ⁊ mortalia iudi-
centur ⁊ cū ſuturā feceris in oibꝰ vulneribꝰ iſtoꝝ locoꝝ
circa ptes exteriores ponas ſup ſuturā puluerem ſuture
conſeruatiuū ⁊ circa vulnꝰ defenſiuū quibꝰ tibi i ante-
rioribꝰ fid: fecimꝰ multotiens: ⁊ nō cures multū i vul-
neribꝰ iſtoꝝ locoꝝ vti mundificatiuis q̄ faciūt ad dila-
tationē ⁊ corruptionem ſuture q̄ eſt valde neceſſaria ⁊
vtilis in eiſdē ſed ꝓcede cū emplō incarnatiuo ⁊ mū
dificatiuo q ſic fit ponēdo ſuper puluerē ꝯſeruatiuū ſu-
ture. ℞. thuris. ℥. j. mumie ſanguis draconis maſti-
cis aā. ℥. ij. mellis roſati colati. ℥. vj. farine hordei ꝙ
ſufficit ad inſpiſſandū ⁊ poſt illō ꝑ aliqō tps breue po-
natur incarnatiuū ſimplex ⁊ poſtea ꝯſolidet̄. dieta eius
ſit vt dictū eſt ſ; ſi poſſet facere ꝙ in cibarijs ſuis ⁊ po-
tibꝰ vteret̄ aq̄ decoctionis maſticis vl' thuris eēt mul
tū vtile. Si aūt ꝯtingeret ꝙ ſanguis ⁊ ſanies remane
ret in ſiphac ⁊ inteſtīa q̄ nō poſſet mundificari ꝑ ſuturā
factā nō cures multum q: natura facit ⁊ faciet de illa ſa-
nie vel ſanguīe vnum de duobꝰ: aut ꝙ eū reſoluet ſicut
ſit in multis aꝑatibꝰ aut ducet ad loca inguinum ⁊ fit ibi
aꝑa circa q̄ꝫ aꝑationē ꝓcedas cum maturātibꝰ ⁊ alijs
neceſſarijs ⁊ inciſionibꝰ ⁊ mundificatiuis vt ſcriptum
eſt li. primo. Et ſi ipā natura per aliquē iſtoꝝ modoruz
ꝓcedere nō poterit ꝯ id qō remanſerit eſt ſignū mortis
⁊ vulneris ⁊ loci incurabilitatis ⁊ fortis leſionis poten
tis naturā ⁊ eiꝰ oꝑōnē aliqd ꝓficere vel ꝯferre. Attende
ꝙ largitas vētris in hoc caſu ē ꝯtinue neceſſaria ⁊ ꝓpa
cū cliſteri lenitiuo vel burſa facta in modū cliſteris et
ſuppoſitorio de fellibꝰ vl' de re aliq̄ molli nō mordican
te ⁊ ꝑ h' rnu: f tali gēma ⁊ ſuppoſitoriū d ſapōe ⁊ ſilibꝰ
Capitulum. xvj. d vulnere in iguine cū enſe ⁊ ſagit-
ta ⁊ ſimilibus ⁊ in partibus adiacentibꝰ ⁊ cura eius.

c Onſiderandum eſt in modū vulne
ris iſtiꝰ loci ſiue fi-
at cum ſagitta ſiue cū alio inſtrumēto obſerua-
tis ergo reglis mollificationis ſagitte loci ⁊ dilatatio-
nis vulneris extrahat̄ ⁊ cū hoc ſi fuerit neceſſariū fle-
botometur vel ſcarificet̄ infirmꝰ ⁊ vtatur ſepe cliſteri
vel ſuppoſitorio vt in largitate vētris ſi bn̄ habeat oī
die ſm q̄ntitatē aſſumptoꝝ ⁊ in plꝰ vt ſemꝑ de ſuꝑflui
tate reſidui aliqō expellat̄. Dieta eiꝰ ſit valde ordina-
ta ⁊ tendēs ad frigiditatē vſq; ad ſecuritatē ne in loco
vulnerato poſſit aꝑa generari ⁊ potꝰ ⁊ ſilr ſm ꝙ ſuꝑius
multotiēs determinauimus ſecundo p̄ncipaliter i hoc
caſu ſunt ꝯſiderāda v; vtꝝ veſica leſa ſit vel n̄ ſ; vtruz
ſiphac ſuſtinēs inteſtina deſcendēs ad burſam teſticu
lorum ſit leſum an nō: nā ſi vḡa vel burſa teſticuloꝝ vel
inguina. vl' alia mēbra ibi adiacentia fuerint vl'nerata
conſidera vtꝝ vulnera fuerint indigentia conductura
partiū an nō. Si aūt indiguerit ꝓpter magnitudinem
conducas ⁊ ꝓcede vt ſuperiꝰ dictum eſt ſi vō ꝯductura
non indiguerit defende locū ⁊ mūdifica vulnꝰ ⁊ icarna
⁊ finaliter cōſolida. Si aūt vulnerata fuerit qō ſcies ꝑ
exitū vrīe ex vlnere dicas ipm vlnꝰ mortale cū veſica
propter neruoſitatē ⁊ cōtinuā reſidentiā vrine corrodē
tis ſubſtātiā veſice ⁊ addētis in dilationez vlceris ſeu
vulneris ꝯſolidationē nō recipiet ſ; q̄uis hoc ſit rōna
bile nō, eſt deſperandū qn rōnabiliter in eiꝰ ꝓcedat cu
rationē. Si ingenio intendas circa incarnationē vlce
ris vel vulneris veſice a p̄ncipio ⁊ ꝯfortatione loci ne
aꝑa generetur in ipō vulnere ⁊ ſupponatur hoc incar-
natiuam. ℞. mel'l ro. lib. ſ. thuris maſticis dragagan
ti aā. ℥. j. puluerizentur ⁊ miſceant̄. Confortatiuum ꝙ
ponitur circa vulnꝰ ſit ex bolo ⁊ oleo ro. ⁊ aliq̄ntulo ace-
ti ⁊ nullo mō aliquo tpe in ipō vulnere neq; ſuꝑ aliquod
oleum ponatur: q: omne oleū cuiuſcunq; generis ſit im
pedit veſicam vt cū vlcerata fuerit quocūq; tpe pōatur
ne poſſit ꝯſolidari. ⁊ ex hac cā euitatur oī tpe in vulnere
veſice incarnetur cū predicto ⁊ ꝯſolidet̄ ſi poſſibile fue
rit. Si aūt ſiphac ꝯtinens inteſtina vulneratū fuerit ꝙ
ſcies per deſcenſum inteſtini inferiꝰ conare ipm ſiphac
vulneratū tangere ⁊ videre ⁊ ꝯducas partes eiꝰ ſi poſ
ſibile fuerit cū ſutura. ⁊ pone ſuper ſuturā puluerē ꝯſtri
ctiuum ⁊ in vlnere exteriori incarnatiuū dictū ſuperius
⁊ nullo mō p̄ſumas pōere in aliquo cāu neq; aliquo tē
pore oleū ⁊ ſic incarna per iſtā viā ipm vulnus ⁊ locum
⁊ nō aliter. ⁊ in fine ꝯſolida ſemꝑ habeat infirmꝰ i iſtis
caſibꝰ venterē largū q: valde vtile eſt in id ꝙ intēdit me
dicus. Et abſtineat infirmus a potu ꝓ poſſe in vulne-
ribus veſice ſpecialiter ⁊ ſit eius potus ſtipticus.
Capitulum. xvij. de vulnere cum enſe ⁊ ſagitta ī an-
cha vel ſcia ⁊ extractione ⁊ cetera.

c Um contingit loca ſcire vulnerari n̄
ſunt periculoſa vulne
ra niſi ꝓpter magnitudinem membri ⁊ ꝓpter
neruoſitatem eiuſdem: ⁊ ꝓpter leſionem ligamenti ex
cuius leſione ſequitur in fine curatiōis claudicatio. Si
autē ſagitta faciens vulnꝰ intrauerit os cum ingenio ⁊
ſubtili inueſtigatione ⁊ mollificatiōe loci cū oleo ro. ca
lido cum dilatatiōe vulneris pellis eam extrahe. Qua
extracta ipleas vulnꝰ p̄ma viſitatione cū vitello oui et
oleo ro. mixtis: ⁊ circa locum ponas bolū cum oleo ro.
⁊ ſucco ſolatri vel ſempuiue ⁊ aliq̄ntulo aceti. ſcd̄a viſi
tatione pōas in vulnere ⁊ ſuꝑ vulnꝰ mundificatiuū tale
℞. mellis ro. lib. ſ. farine fenugreci ⁊ ſe. lini aā. ℥. ij.
olei de camomilla farine hordei aā. ℥. j. miſceantur ſi-
mul. hoc mundificatiuū eſt valde ſedatiuū doloris. To
ta enī intentio tua in vulnere iſtiꝰ loci ſit in ſedādo do-
lorē ⁊ in euitādo aꝑa. q: in eo nō cadit dubiū niſi per iſta
duo. Dieta ḡ eiꝰ ſit frigida vſq; ad ſecuritatem ne aꝑa
grauetur in loco ⁊ vt dolor ſedetur ⁊ ne ſuꝑueniat ⁊ po
tus ſimilr. fiat ergo ex aq̄ decoctionis hordei ⁊ radice
petroſillium. Si aūt vulnus fuerit in loco illo vl' iſtis cū
enſe ⁊ ſimilibus ita ꝙ indigeret conductura partiū cū
ſutura condantur. ⁊ procedatur cū alijs vt ſuperiꝰ mul
totiens diximus. Febotomia vel ſcarificatio non omit
tatur: ſed largitas ventris ſit in eo continue ne locus in
flaretur ex affinitate loci retinentis feces. ⁊ hoc eſt bo-
num ⁊ vtile i hoc cāu. Nō ḡ obliuiſcaris q: bn̄ erit tibi
Cap. xviij. de vlnē i coxa cū enſe ⁊ ſilibꝰ ⁊ ſagitta ⁊c.

c Um vulneratur coxa ſit vulnus ti-
moroſum propter
lacertum vel muſculum magnum illic exiſten
tem a quo ſeparantur chorde venientes ad motū cru-
ris ⁊ pedum ⁊ ad compoſitionem cuius veniunt nerui
a cerebro portantes compaſſionem doloris inducti a
vulnere loci ad cerebꝝ a qua paſſione doloroſa multo
tiens prouenit ſpaſmus ⁊ propter venas ⁊ artarias ma
gnas coxe: que cum inciduntur fluxus ſanguinis earum
cum difficultate ſtringitur: aut nullo modo: ⁊ cum non

ſtringitur ſequitur mors ex neceſſitate. Fit autē vulnus in coxa ſecundum lōgum ⁊ ſm̄ latum magnū aut paruum ſtrictum ⁊ ꝓfundum vel nō ꝓfundum ⁊ ſtrictum vel paruum. Si autem vulnus fuerit magnum ſm̄ lōgum ⁊ ſm̄ latum ⁊ nō fuerit ꝓfundum ꝯducas partes diſtantes cum ſutura ⁊ pone ſup ſuturā puluerem conſeruatiuum ſuture. ⁊ dimitte in loco decliuiori os aliqđ vulneris apertum per qđ ſanies mundificetur. ⁊ ſupra os vulneris pͥma die ⁊ in ſuperficie oris pone vitellū oui mixtum cum aliq̄ntulo olei ro. vel farina hordei et circa vulnꝰ cōtinue bolum armenum ⁊ ſuccū ſempuiue vel ſolatri mixto cū oleo ro. ⁊ aliq̄ntulo aceti. Poſt primam vero viſitationem ponas ſupra os vulneris i ſupficie oriꝰ vulneris mūdificatiuū de melle ro. factum et farina hordei ⁊ bauene vel alteriꝰ grani eiuſdem vulneris. Et cū vulnus mūdificatū fuerit incarnetur ⁊ cōſolidetur. Si vero ipm̄ vulnꝰ fuerit magnū vel ſm̄ lōgum vel ſm̄ latū ⁊ fuerit ꝓfundū ꝯſidera lacertū ſi fuerit inciſus vel ſm̄ totū vel ſm̄ partē ⁊ ꝯſidera etiā ſi vena vl' artaria inciſa ſit ex q̄ nimiꝰ fluxus ſanguis ſequatur. Si vero neruus inciſus fuerit vel ſm̄ totū vl' ſm̄ partē conducas partes eiꝰ ſecure ſuendo ipm̄ neruū inciſum cū filo incerato ſimul: qꝛ ex cōductura partium nerui inciſi ſm̄ partē vel ſm̄ totū fit ꝑ ſuturā ꝯtinuatio membri melior ⁊ leuior ⁊ curatio vulneris breuior ⁊ cū breui labore apud naturā. Et ſup ipm̄ neruū conducas partes vulneris. i. pellis ⁊ carnis ad inuicē cum ſutura niſi ſanguinis nimiꝰ fluxꝰ impediret. ſi vero nimiꝰ ſanguinis fluxꝰ impediret pͥmo ⁊ in pͥma viſitatiōe ꝯſtringe ipm̄ fluxū cū rebꝰ ⁊ modis dictis ca. de vulnere colli. ⁊ ſequenti die poſt conſtrictionem redeas ſecure ad ſuturam nerui inciſi ſm̄ partē vel ſm̄ totū ⁊ ad ſuturā carnis ⁊ pellis ſupra ſuturā nerui ⁊ pellis: qꝛ hoc eſt bonum ⁊ nō nocens ſed potius conferens. Si aūt nimiꝰ fluxus ſanguīs nō ipediret ꝓcedere i ſutura ⁊ pellis. vt dictum eſt. ⁊ ſupra ſuturā pone puluerē conſeruatiuum ⁊ circa vulnꝰ medicamen defenſiuū. in ore vulneris vitellum mixtū cū oleo ro. Cōſtricto ſanguine ⁊ facta ſecuritate apāis mūdificet̄ cū melle ro. ⁊ faria hordei ⁊ pꝰ h̄ ꝓcedatur vſq̄ ad finē vt dictum eſt. Si aūt ſtrictum ⁊ ꝓfundū: vel ſtrictū ⁊ nō profundum fuerit ⁊ ſanguis vltra debitū fluxerit. primo ꝯſtringe eū vt dictū eſt. ⁊ locū circa vulnus conforta ne apā nullo mō generetur in loco. Et non ſis auſus in vlnere iſto neq̄ i conſimili neq̄ in mēbro neruoſo ⁊ ſpāliter nodoſo ſiue vulnus fuerit ꝓfundū ſiue nō ponere tētā niſi circa orificiū vulneris vel in ipō orificio ne os vulneris claudatur: qꝛ ex tactu nerui ꝑ tētā vel ex ꝓfunditate tēte vſq̄ ad profundū tāgitur ꝯtinue neruꝰ ⁊ fricat̄: ex q̄ fricatiōe ⁊ tactu ꝓpter ſenſum nerui ⁊ eiꝰ naturā debilē: fiat dolor in loco ⁊ currūt humores ⁊ apātur locꝰ ⁊ ſequit̄ febris ⁊ mors finaliter. ponat̄ ergo loco tēte vſq̄ ad profundū oleū ro. calidū ꝙ oleaginitate ſua dilatat vulnꝰ ⁊ ſedat dolores ⁊ confortat ne poſſit vulnꝰ apāri. In ore autē vulneris ſtricti ⁊ circa ſupficiē oris eiuſdē vulneris ſine ꝓfunditate ponat̄ tēta infuſa in melle ro. mixto cū tertia eiꝰ olei ro. ⁊ fiat hoc q̄uſq̄ ſecurꝰ eris de apāte vt non generet̄ in loco. poſtea ꝓcede cū mūdificatiuo facto ex melle ro. ⁊ terbentina ⁊ faria lupinorum. facta mundificatione incarnetur ⁊ ꝯſolidet̄. Si vō pax ſanguinis ex vulnere exiuerit cuiuſcūq̄ generis ſit vulnꝰ fiat flebotomia de manu ꝯtria partis leſe de vena que eſt inter anularē ⁊ auricularē q̄ ſaluatella appellat̄ vel epatica in manu dextra. ⁊ in ſiniſtra ſplenetica vel ſcarificatio in naticis: cliſtere nō obliuiſcat̄ vllo mō vſq̄ ad ſecuritatē apātis vel ſuppoſitoriū. Dieta eiꝰ potus rōne principij declinet ad frigiditatē. rōne debilitatis fiat dieta ex carnibꝰ cōditis cū agreſta vel vīo de granatis vel aceto elixatis cū lactucis ⁊ herbis frigidis ⁊ cucurbitis ſiccis vel viridibꝰ. ⁊ potus ſit ex vino debili limphato cum triplo aque.

Ca. xix. de vlnere in genu cū enſe ⁊ ſagitta ⁊ ſilibus.

l Oca timoroſa genu ⁊ mortalia cū in eis fit vulnꝰ ſunt fōtes concauitatis que repiuntur i anteriori parte genu ſub rotula. ⁊ ſunt in vltimo focillio cruris minoris ⁊ maioris. nā ibi cōtinuātur quidā nerui nobiles venientes a cerebro ⁊ nuca ex vulnere quoꝝ fit dolor itolerabilis ſubito ad quē ſpaſmꝰ multotiēs ⁊ mors ſequitur vel ſeqtur cū dolore tāta nobilitas loci ꝙ nō pōt defēſio curſus humoꝝ fieri qꝛ mēbꝝ ꝑ tps apetur ⁊ fit cum hoc rigor qui ſignificat ſpſionē materie male ſupra ſenſibilia mēbra: ⁊ ſeqtur febris ⁊ multotiens mors. Si aūt vulnera iſtius loci fuerit facta cū ſagitta vel alia re acuta. ſ. lancea vel ſilī: ſiue ꝓfundata fuerit vſq̄ ad os vel nō extrahat̄ obſeruatis regulis ⁊ modis extractionis ſagittaꝝ dictis ſuperiꝰ multotiens ⁊ nō pſumas ponere tentā in vulnere vllo mō niſi circa orificiū vulneris ne claudatur: ſed ponat̄ in ipō vulnere oleū ro. calidū ꝙ ſua oleaginitate dilatet vulnꝰ ne claudatur: ⁊ cū hoc ſedat dolores ⁊ cōfortat locū: ſed ponas tētā in ſuperficie oris vulneris infuſam in eodē oleo calō ⁊ tēta nullo mō impͥmat̄: qꝛ oleū ſupplet defectū tente: nā ex ꝓfundatione vel impſſione tēte in vulnere illiꝰ loci ꝓꝑ neruoſitatē eiuſdē ⁊ pn̄tia neruoꝝ nobiliū qui tangunt̄ ex tenta ſtatim fit dolor ad aliquē ſequunt̄ accidentia ſuperiꝰ narrata ineuitabiliter ⁊ facias cū tenta ⁊ olō vt diximus vſq̄ ad ſecuritatē ne apā generetur in loco ⁊ nō eſt audiendus ſermo illoꝝ qui dicūt ꝙ oleū non debet poni i vulneribꝰ neruoꝝ quia corrūpit ⁊ marceſcit eos: eo ꝙ falſū eſt ⁊ determinabit̄ quomodo ſit iuuās ⁊ nocens neruis vulneratis ca. xxiij. de pūcturis neruoꝝ. Conforta ergo locū cōtinue vſq̄ ad ſecuritatē cū bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ facias flebotomiā i manu cōtraria vel ſcarificationē de naticis ſi ſanguis paucus exiuerit ⁊ hō fortis fuerit. ſed nō omittas ꝑ aliquā conditionē cliſtere vel ſuppoſitoriū oi die vel aliqđ qđ ſuppleat defectū illoꝝ. Nā vſus debitus illoꝝ facit ſecuritatē ne apā generetur poſt ſecuritatē apātis procedas cū mūdificatiuo facto cū melle ro. ⁊ terbētina ⁊ farina hordei ponendo ꝯtinue oleū calidū in vulnere ⁊ tentā infuſam in eodē in ſuperficie oris vulneris vſq̄ ad perfectam mūdificationē. Si ꝓꝑ vnctuoſitatē olei vl' aliā cām caro mollis vel vnctuoſa in ore vulneris vel in vulnere apparet remoueat̄ cū vngento vidi fcō ex aluie zucharino ⁊ flore eris ⁊ melle eq̄liter. vel vngēto apoſtoloꝝ poſt exſiccationē ⁊ mundificationē incarna ⁊ ꝯſolida. Dieta vō eiꝰ ſit vt diximꝰ ſupius ⁊ potꝰ ſimiliter. Si vō vulnꝰ fuerit largū ⁊ magnum ꝯſidera ſi ibi ſunt partes oſſis ſepate q̄ ſtare n̄ poſſent tūc remoueas eas ⁊ poſt illō ꝯcludas partes cū ſutura ⁊ ſerua eas ⁊ dimitte in loco decliuiori os vulneris aptū in pͥma die ⁊ ſa pone vitellū oui cū oleo ro. ⁊ faria hordei. Si vero ibi fuerit pars oſſis ſepata q̄ poſſit adherere ſiue non fuerit ꝯducas ſimiliter partes ⁊ ꝯſerua ſuturā cū puluere ⁊ defende locū cum oībꝰ rebꝰ neceſſarijs. ſ. flebotōia cliſteri ⁊ ſimilibꝰ. Et dieta ⁊ potu frigidis ⁊ pōe in ore vulneris decliuiori vitellū oui cum oleo ro. vſq̄ ad duos dies ⁊ poſt h̄ mundificatiuū de melle ro. ⁊ faria hordei vſq̄ ad tps icarnatiōis: tūc aūt icarna ⁊ ꝯſolida.

Capitulum. xx. de vulnere cruris cū enſe ⁊ ſagitta.

ſ Uper focille minꝰ cruris iacie ipſius cruris in parte anteriori repiuntur nerui ⁊ lacerti nobiles deſcendentes a genu imediate ⁊ a cerebro ꝑ mediū ⁊ a nuca vn̄ qn̄ vulnus fit in loco illo ⁊ ſpāliter cū ſagitta ⁊ ſimilibꝰ timoroſum eſt. ⁊ vidimꝰ de iſto cāu multotiens perire. Si aūt ſagitta vel aliqd ſimile crus intrauerit vel locū dictū ⁊ cū hoc intrauerit os mollifica locū cū oleo ro. calido ⁊ ꝑpara locū vulneris ad facilē exitū ſagitte. et eā exhe: q̄ extracta ipleat̄ vulnus cū oleo ro. calido puro ⁊ in ore vulneris ponatur tēta infuſa in eodem. ⁊ circa vulnus ponatur bolū armenū cum oleo ro. ⁊ ſucco ſolatri: vel ſempuiue ⁊ aliq̄ntulo aceti ⁊ cōtinue. ſed poſtq̄

dolor ſepatus fuerit ⁊ ſecurus eris ꝙ apã nõ generet remoueas oleũ ⁊ loco eiꝰ ponas in vulnere ⁊ ſuppina vulnꝰ mũdificatiuũ de melle ro. ⁊ terbẽtina ⁊ faria hordei vel hauene vel alteriꝰ grani eiuſdem generis. Facta mundificatione incarnet ⁊ ꝯſolidet: nõ omittas a principio flebotomiã vel ventoſationẽ ſi a vulnere exiuerit ſanguis paucꝰ neq͂ʒ cliſtere ſeu ſuppoſitoriũ vel aliđ qđ faciat largũ vẽtrẽ ꝯtinue ⁊ nullo mõ timeas de oſſe leſo per hãc viã: quia bene mundificabit bñficio mũdificatiui. Dieta eiꝰ vſq͂ʒ ad ſecuritatẽ apãtis fit vt dictũ est in alijs ⁊ potꝰ ſimiliter. Sed poſt ſecuritatẽ fiat cũ carnibus ⁊ vio limphato. Si aũt vulnꝰ fuerit magnuʒ ſiue longũ fuerit ſeu latũ ⁊ fuerit cũ fluxu ſanguis cõducas partes ⁊ ꝯſtringe ſanguinẽ ⁊ ꝯſerua ſuturã ⁊ defende locum. ⁊ ſequenti die poſt ꝯſtrictionẽ ſanguinis põe mel ro. cũ faria hordei tantũ vſq͂ʒ ad tempꝰ incarnationis ⁊ ꝓcede poſtea cũ alijs vſq͂ʒ ad finẽ ſi aũt os cruris fractũ fuerit ex trãſuerſo ꝯducas partes oſſis formãdo ⁊ partes carnis ⁊ pellis ꝯducas cũ ſutura ⁊ conſerua has partes cũ ligaturis ⁊ plumaceolis vſq͂ʒ ad generationẽ ligamẽti. ⁊ cũ hoc ꝯſerua ſuturã cũ puluere ⁊ locũ ꝯfortã circunquaq͂ʒ cũ bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſup vulnꝰ pone oleũ cũ vitello oui vſq͂ʒ ad firmationẽ partiũ oſſis ⁊ carnis ad inuicẽ. nam hoc medicamẽ cũ hoc qđ ꝯfortat ſatis mũdificatiuũ ⁊ doloris ſedatiuũ. ⁊ ꝓpter hoc ꝯueniẽs eſt vſq͂ʒ ad ſecuritatẽ ⁊ firmationẽ partiũ: tũc ꝓcedat cũ incarnatiuis ⁊ ꝯſolidatiuis vt dictũ ẽ i alijs. In dieta ⁊ potu ꝓcedat vt ſuperiꝰ dictũ eſt ꝓter ꝙ pꝰ ſecuritateʒ apãtis nutriatur infirmꝰ cũ carnibꝰ duris ⁊ rebꝰ viſcoſis hoc caplm pendet ad tractatũ de fractura cum vulnere de quo li. iij. fecimus mentionem aliter.

Cap. xxj. de icisione pedis vł manꝰ pꝰ deliberationẽ.

c **I contingeret** incidi pedẽ vel manũʒ ꝓpter aliquã cãʒ alicui cũ deliberatiõe ſic ꝓcedẽdũ erit. Primo trahat pellis focilliũ manꝰ cubitũ fortiter ⁊ pellis focilliũ pedis vſ͂us genu ⁊ ſic firmiter ligef ⁊ ꝑmaneat donec inciſio ꝯpleta erit ⁊ facta tunc ſignet cũ encauſtro vł alia re: locꝰ q eſt poſt nodũ manꝰ vel pedis ꝑ vnũ digitũ policẽ vt euitet nodꝰ raſete: ꝑ cuiꝰ nodi inciſionẽ gr͂a ligamentoꝝ ⁊ neruoꝝ ligantiũ locũ. ⁊ q: apãta illic terãt fieret dolor intolerabilis ita ꝙ nerui ꝯtraherent vſ͂us pñcipiũ ⁊ fiet ſpaſmꝰ ⁊ mors. ſed ſi fiat inciſio i loco ſignato ⁊ dicto incidit os poſt noduʒ in ſuis foraminibꝰ aut vbi os appret porroſum. ⁊ ꝓpter hoc nõ nocet medulle nʒ icidũt nerui ⁊ ligamẽta loco ſic ſẽſibili ſicut ẽ nodꝰ.

Cap. xxij. de vulnere i raſeta ſiue nodi cauicle pedis

i **Ste locus** cũ vulneratur cũ ſagitta vel enſe ⁊ ſimili inſert timorẽ ſuper futurã ſalutẽ ꝓpter duo. Primo ex natura ſue ꝯpoſitiõis ꝯtracte ex poſitiõe quorũdã oſſiũ paruorum neceſſarioꝝ adiũcturaꝝ loci ⁊ formã eiꝰ ⁊ ſunt. vj. Primũ qđ appellatur nauicla ⁊ alkib ⁊ os calcanei et alia tria oſſa parua que cũ ledũtur ex vlnere magno vł paruo amittũt poſitionẽ ꝓpam: ⁊ ꝑ illđ mẽbꝝ amittit formã: q̃ forma aut poſitio os ſuũ ꝓpe reſtaurationẽ nõ recipit aut cũ difficultate recipit eo ꝙ cũ medicꝰ nõ poſſit ea tractare ꝓpter paruitatẽ ⁊ occultationẽ ipoꝝ remanet multotiẽs cura impfecta. Secũdo ꝓpter neruum magnũ poſitũ loco illo quo neruo focilla ⁊ oſſa illa cũ ligamẽtis ad inuicẽ ꝯtiguãtur ⁊ motũ ⁊ ſenſum recipiũt. Unde cũ leditur ꝓpter vulnꝰ loci inducit leſio eius nocumẽtũ in mẽbro ꝙ male aut cuʒ difficultate a medico remouetur. Si aũt vulnꝰ huiꝰ loci factũ fuerit a ſagitta vel ſimili mollificetur locꝰ cũ oleo roſato calido ⁊ nõ incidatur pellis ne ꝓpter infiltrationẽ neruoꝝ loci ex tranſuerſo incidantur nerui neceſſarij ad motũ in loco qui conſolidationẽ nõ reciperẽt: ⁊ ſic mẽbꝝ vel ſm partẽ vel ſm totũ amitteret motũ. Facta mollificatione extrahatur ſagitta ⁊ ipleatur vulnus cũ oleo ro. calido in ore vulneris ponatur tẽta inſuſa in eodẽ oleo ro. calido ne os vulneris claudatur. ⁊ nullo mõ tenta profundetur ne ex tactu nerui per tentã profundatã augmentetur dolor q eſſet cã apoſtematis in loco. Fiat hic modꝰ medicationis in loco iſto vſq͂ʒ ad ceſſationẽ doloris in loco ⁊ vſq͂ʒ ad ſecuritatẽ apãtis. ⁊ tũc mundificetur locꝰ cũ melle ro. ⁊ farina hordei ꝯtinue a principio vſq͂ʒ ad incarnationẽ. Confortetur locꝰ q eſt circa vulnus cũ bolo ⁊ oleo ro. ⁊ aceto ⁊ ſimilibꝰ. Flebotometur de manu vel pede ꝯtrario ſi fuerit neceſſariũ vel ventoſetur in naticis. Cliſterizetur vt largitas ſit vẽtris continue. vel fiat ſuppoſitoriũ vel inſtrumẽtũ burſelle ponatur cũ melle ⁊ oleo calidis in ano vt aſellet omni die patiẽs bis vel ſemel ad minꝰ. Dieta eius ſit a principio frigida vt dictũ eſt in alijs ⁊ potꝰ ſimiliter ⁊ ſi vltra. iij. dies vel. iiij. vel. v. ĩfirmꝰ eẽt debilis nutriatur ex carnibꝰ elixatis cũ herbis ſupdictis ⁊ vio liphato debili cũ triplo eiuſdẽ aq̃ vt ſuperiꝰ eſt dictũ. Si võ hoc cũ enſe vel ſĩli fuerit vulneratꝰ ita ꝙ vulnꝰ indigeat ptiũ ꝯdctura: ꝯſidera ſi ibi fuerit fruſtra oſſis ſepata que poſſint rẽoueri tũc remoue ea. ⁊ poſtea ꝯducas partes ⁊ conſerua ſuturã vt in alijs diximꝰ. Si vero inciſus fuerit neruꝰ ex trãſuerſo ſm partẽ vel ſm totũ cõducas prĩo partes nerui cũ ſutura ⁊ pꝰ illđ partes pellꝭ inciſe ſup neruũ ⁊ ꝯſerua ſuturã cũ puluere dicto multotiens: ⁊ in ore vulneris decliuiori ⁊ ſup vulnꝰ ponas vſq͂ʒ ad dies. iij. oleũ ro. mixtũ cũ triplo mellis ro. colati. ⁊ poſt illđ tempꝰ cũ dolor ceſſauerit ponas oleũ roſatũ mixtũ cũ farina hordei: ⁊ circa locum ponas defenſiuum a principio vſq͂ʒ ad pfectã incarnationem ⁊ tunc cõſolida ⁊ in omnibus alijs facias vt diximus.

Capitulum. xxiij. de puluere pectinis pedis ſeu grate cum enſe ⁊ ſimilibus.

c **Um perforatur hic** locus cum ſagitta vel ſimili vel vulneratur cũ enſe cõſiderandum ẽ. Si ãt ſagitta perforauit totũ locũ vel partem obſeruatis regulis extractiõis de quibꝰ ſatis ſuperiꝰ diximꝰ: extrahatur ⁊ ipleatur vulnꝰ cũ oleo roſato calido. ⁊ i ore vulneris ponatur mel roſatũ mixtũ cum oleo roſato cum tenta nõ profundata niſi in tãtũ ꝙ os non claudatur: ⁊ hoc fiat vſq͂ʒ ad ceſſationẽ doloris ⁊ confortetur locus qui eſt circa vulnꝰ cũ bolo ⁊ oleo ro. mixto. ⁊ aliq͂ʒtulo aceti ⁊ ſimilibus. Cum vero dolor ceſſauerit ⁊ ſecutus fueris de apã tũc mundifica vulnꝰ cũ melle ro. ⁊ farina hordei. Facta mundificatione incarnetur ⁊ conſolidet. Si vero vulnꝰ fuerit cum enſe ⁊ ſimiliter ⁊ nimiꝰ fluxus ſuperueniret conſtringe ipm vt diximꝰ ca. de vulnere in collo. ſi aũt vulnꝰ fuerit magnũ ꝙ indigeat conductura partiũ ⁊ fuerint ibi partes oſſis ſeperate q̃ ſtare non poſſent. pmo remoueãtur ⁊ poſtea conducantur partes cum ſutura ⁊ ꝯſeruentur partes cõducte cũ puluere q fit ex ſanguĩe dracõis dragagãto ⁊ gũmi arabico. ⁊ in ore vulneris decliuiori poat mel ro. mixtũ cuʒ oleo ro. ⁊ circa vulnꝰ defenſiuũ apãtis factũ cuʒ bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſĩlibꝰ: ⁊ hoc facias vſq͂ʒ ad ſecuritatẽ apãtis ⁊ ad finem doloris: poſtea mundificetur cum farina hordei vel hauene ⁊ ſimilibꝰ ⁊ melle roſato mixtis. facta mundificatione cum incarnatiuis ⁊ conſolidatiuis procede. Si aũt partes oſſium non fuerint ſeparate vel ſi fuerint ⁊ pñt remanere conducas partes ⁊ procedas i omnibꝰ vt dictũ eſt. ſemp ordina ipm cũ pede multuʒ eleuato ad iacendũ ne humores poſſint ad locũ ſeu ad pedem fluere ex decliuitate pedis in loco. cum eni illo modo iacendi ⁊ flebotomia vel cliſteri ⁊ defenſiuo circa vulnus ſuccuratur mẽbro ne apoſtema vulneri ſuperueniat. ⁊ cum dieta ⁊ potu frigidis ⁊ ex modo iſto remouebis etiam dolorem. Scias ꝙ apoſtemata iſtorum locorum non inferunt periculum proprie niſi propter dolorẽ ⁊ apã atq͂ʒ rigor ⁊ febris ⁊ debilitas q̃ ſequuntur ⁊ ſpaſmus aliqñ ꝓpter leſionẽ neruoꝝ veniẽtiũ a nuca ⁊ a cerebro ad locũ: ⁊ ſic ex affinitate iſtoꝝ locoꝝ vel mẽbroꝝ ad inuicẽ ꝓpter dolorem membri vel loci cũ nõ ceſſauerit incurrit ſpaſmũ mltotiẽs ⁊ finaliter mortẽ.

Ca.xxiiij. de punctura nerui facta in quolibet mēbꝛo a ſpina vel acu vel alia re eiuſdem generis.

b **Ec egritudo periculoſa eſt ꝓpꝫ** duo ⁊ ſpālitér qñ pfoꝛatio facta a ſpina ⁊ ſilib⁹ claudit̄ vt nō appareat. pmo qꝛ ꝑꝑ doloꝛē hūoꝛes currūt ad qōlibet apā. ⁊ maxime cū icidit̄ ⁊ multiplicat̄ i loco ſeqt̄ deſtructio opatōis mēbꝛi ſm totū vl' ſm partē. Scdo qꝛ ex pūctura nerui fit doloꝛ ⁊ humoꝛes currūt ⁊ ſpargūt̄ p mēbꝝ ⁊ ibibūt neruos ⁊ ex ꝯtiuatōe nerui cū cerebꝛo cerebꝝ cōpatit̄ ⁊ debilitat̄ ⁊ recipit humoꝛes ⁊ ſpargūt̄ p ipm ⁊ neruos ⁊ fit ſpaſm⁹ ⁊ moꝛs final'r. Sup hoc ca. fit q̄ſtio q̄ repit̄ i qrto li. Auic. i ca. de ſolone ꝯtinuitatis neruoꝝ. Utꝝ medicina q̄ ponit̄ ſup neruū diſcooptū magis ledat q̄ʒ medicia q̄ ponit̄ ſup mēbꝝ cooptū vel neruū. ⁊ vꝫ dicere Auic. ꝙ medicina calīa vel fria q̄ ponit̄ ſup mēbꝝ vel neruū cooptū minus ledit. ipedit̄. n. nocumētū ex cōoptura ne cito trāſeat ad cerebꝝ vel ad villos. Nos vo dicim⁹ ꝙ neru⁹ vel mēbꝝ cū fuerit diſcooptū iā in loco i quo diſcooptū ē amiſit ꝓpāʒ naturā ⁊ cōplōneʒ ⁊ ſenſuʒ ⁊ ſm hoc neruus diſcoopt⁹ fit inſēſibilis ⁊ ſecuri⁹ ſup partē diſcooptā pōt poni oīs medicina. ⁊ Ariſtotiles dicit i li. de ſenſu ⁊ ſenſato. Dictū ē igit̄ de ꝓꝑis inſtrīoꝝ ſenſuuʒ ⁊c. ꝙ qñ res ponit̄ imediate ſup inſtrm ſenſibile nō ſentiret̄ ⁊ idē li. de aīa p totū dicit. Et vl'ter vꝫ ꝙ caro ⁊ lingua ē ſicut aer ⁊ aq̄ in viſu ⁊ auditu ⁊c. Sʒ q̄uis hoc dicat bñ ꝯcedim⁹ ꝙ ſi medicina foꝛtiſſime opatōis ponit̄ ſup neruū diſcooptū ꝑꝑ ꝯtinuitatē illi⁹ partis diſcooptō cū cooptura poſſet nocumētū trāſire ad cerebꝝ ⁊ ad villū. ſʒ ſi ponit̄ ſup partē diſcooptā min⁹ ledit partē diſcooptā q̄ʒ ſi ipſa diſcoopta eēt coopta. qꝛ ꝑꝑ diſcoopturā amiſit ꝓpāʒ cōplexionē: ⁊ fact⁹ ē loc⁹ iſenſibilis hac cā ⁊ ſic i parte iſta min⁹ ſentit nocumētū.

Cura ergo a pncipio hāc egritudinē cū re dilatante oꝛificiū vulneris vt ē oleū calidū. nā oleū oleagnitate ſua dilatat omne vuln⁹ ⁊ caliditate ſua penetrat ad ꝓfundū vulneris: ⁊ ex ſua eq̄litate equat cōplexiones ⁊ doloꝛes remouet: ⁊ ſic remouēdo doloꝛes impedit curſuʒ humoꝝ ⁊ dilatando vuln⁹ ſi humoꝛes currerēt habent manifeſtā expiratōem ⁊ cum expiratōem habeant nō diffundūtur per neruos: ⁊ ſic nō fit ſpaſm⁹: neqꝫ ſic de leui pōt apoſtema in membꝛo generari. ⁊ hoc hʒ locuʒ in pꝛincipio puncture. Nos vo cū ſubtilioꝛi conſideratione pꝛocedentes ponimus, ⁊ poſuimus tempoꝛibus longis in pꝛincipio iſtaꝝ puncturaꝝ factaꝝ in membꝛiſ neruoſis oleum roſatum: nam hʒ oleiginitatem q̄ dilatat ⁊ poteſt actu calefieri qua caliditate penetrat ⁊ hʒ roſeitatem que conſoꝛtat membꝝ ne humoꝛes recipiat: ⁊ temperamentum ex quo doloꝛ remouetur. ⁊ ſic in hō caſu melius mihi rōne pꝛincipij vꝫ q̄uis oleū p ſe bonū ſit ⁊ vtile in hoc caſu ſm modū dictū. Taceant ergo q̄ dicūt ꝙ oleū malū ē in vulnerib⁹ neruoꝝ eo ꝙ eos coꝛrūpit ⁊ marceſcit. ſʒ ꝯfitenduʒ ē ꝙ longus vſus olei vſqꝫ ad finē vulneris bene mollitie ſua induceret mollitiem in neruis ꝑꝑ qđ coꝛrūpentur. ⁊ in fine videlicet tempoꝛe ꝯſolidationis impediret ꝯglutinatōem partium niſi p ſapiētē medicū ⁊ vſualē cū inſtrumentis cōuenientibus remouentur: vt ē vngentū viride ⁊ vngentū apoſtoloꝝ q̄ habent ꝓpꝛie mūdificare ſupfluitatem vnctuoſam ⁊ mollem generatā in vulnere ex rebus vnctuoſis ſeu ex oleo vel ex alia cā. ſʒ oleū in pꝛincipio ⁊ vſqꝫ ad ſecuritatem apātis in puncturis neruoꝝ vtile eſt ꝓpterea qꝛ dilatat omne vulnus ſtrictum ⁊ exſiccatum ⁊ temperamento ſuo remouet doloꝛem a neruis. ⁊ p hoc debes notare ꝙ doloꝛ remouetur a mēbꝛo vulnerato tribus modis. Pꝛimo per appoſitiōem reꝝ tēperataꝝ vl' emplſatōem ſup locū doloꝛoſum vt emplo qđ fit ex oleo ⁊ ſe. lini ⁊ ſemine fenugreci ⁊ farinis ipſoꝝ ⁊ floꝛe camomille ⁊ maluauiſco: vel ex balneo aque decoctiōis iſtaꝝ reꝝ in quo balneo ſi medicus timeret de ſpaſmo quaſi continue ponatur infirmus non timendo ꝙ tale balneum vulneri noceat. ⁊ iſta omnia temperato eoꝝ equando complexionem membꝛi doloꝛeʒ remouent. Et oīa iſta a medicis anodina appellant̄. i. tēpata ⁊ doloꝛis ſedatiua p naturā ſue eq̄tōis ⁊ tēpamēti. Scdo remouet̄ doloꝛ a mēbꝛo p appoſitōem rei cōtrarie ad egritudinem membꝛi vbi gratia ſi membꝝ factū eſt doloꝛoſuʒ ꝑꝑ caliditatē acutā: aut ꝑꝑ frigidatem remoue hoc cū ꝯrio ꝙ ſedat doloꝛem. Tertio remouetur doloꝛ cū rebus ſtupefacientib⁹. vt eſt opiū iuſquiamus ⁊ ſilia cum miſcētur in emplaſtris cuʒ aceto. ſed iſta vltima nō debēt multū ꝯtinuari ſed ſtatiʒ poſt ceſſatōem doloꝛis debent remoueri a membꝛo. nā p lōgā poſitōem iſtoꝝ frigidoꝝ ⁊ ſtupefaciētiū membꝝ poſſʒ locus moꝛtificari ⁊ mēbꝝ incurrere coꝛruptōem ⁊ moꝛtē ⁊ ſic nō ſunt ponenda talia niſi ꝑꝑ neceſſitatem maximā ⁊ p tꝑs bꝛeue ne accidētia illa a membꝛo ſuperuenirent. ponat̄ ergo a pncipio ſecure ſup pūcturam nerui excecatam vel nō excecatā vſqꝫ ad ceſſatōem doloꝛis ⁊ vſqꝫ ad ſecuritatem ne apā generetur in loco oleū bene calidū actu ſup puncturam. ⁊ intelligo p oleum calidum ꝙ ſit feruens cum ponitur ſup pūcturam vel oleū ro. calidū vel oleum calīn cum euſoꝛbio ſeu caſtoꝛeo ſi iſta duo pma nō valerent. nā iſta duo vltima q̄uiſ magis cito ⁊ foꝛtius penetrent ad ꝓfundum magis calefaciunt ad mēbꝝ ⁊ ꝓbarant attrahendo ad membꝝ apā magis ⁊ ꝑꝑ hoc pꝛima magis vtilia in pꝛincipio ⁊ in re noua. ſcda vo melioꝛa poſt pncipiuʒ ⁊ in re veteri. Attende hic nā ſi punctura eſſet clauſa vt nō appareret ꝙ eſſet vtile ⁊ bonum ꝙ pellis cū raſoꝛio ſcinderetur ſup locū pūcture vt humoꝛes expirarent. ⁊ vt liberius ad ꝓfundū nerui vlcerati oleum calidū trāſiret ⁊ poſtea ꝓcedere in punctura ⁊ loco leſo vt diximus. Circa vo mēbꝝ pūctum lōginque a pūctura ⁊ remotis ponatur oleū ro. cum bolo ⁊ ſucco ſolatri vel ſempiuiue ⁊ aliquātulo aceti ⁊ vt locus a curſu humoꝝ ꝑꝑ doloꝛem defendatur ne poſſit apā generari. Facta flebotomia de vena i ꝯria partis leſe vel ſcarificatio. fiat etiam cliſtere qꝛ vtile eſt ſeu ſuppoſitoꝛium. ceſſato doloꝛe ⁊ habita ſecuritate ne apoſtema generetur. Mundificetur locus cum vngento apoſtoloꝛum ſeu cū ſarcocolla. myrrha ⁊ farina lupinoꝝ mixtis cum melle ro. ⁊ ponatur hoc calidum ſupꝛa membꝝ: facta mundificatione abluatur locus cum vino: ⁊ ſic erit liberatus. Utatur dieta frigida a pꝛincipio vſqꝫ ad ſecuritatem apātis ⁊ doloꝛis ⁊ potu ſimiliter. ⁊ poſtea transferat ſe infirmus ad cōſuetudinem ſuam ſecure. qꝛ per iſtam viam optime liberatur niſi medicus errauerit vel infirmus ſupꝛa ſeipſū. Scias ꝙ nihil deteri⁹ in hoc caſu ⁊ in oībus egritudinib⁹ neruoꝝ q̄ʒ vſus coitus ⁊ ſpecialiter ante ſecuritatem bone ſanitatis.

Ca.xxv. de vulnere facto a moꝛſu canis ⁊ ſimiliuʒ in quolibet membꝛo.

c **Uni canis** vel aliquod animal moꝛſu membꝝ vulnerauerit ſtatiʒ a pꝛincipio ponatur ſup moꝛſuram emplaſtruʒ ꝙ ſic fit. Re. cepe vnum ⁊ piſtetur optime ⁊ cum eo miſceantur. ʒ. ij. ſalis ⁊. ℥. j. olei cōmunis ⁊. ℥. iij. mellis ro. ⁊ cum hoc medicamine curetur locus vſqꝫ ad mundificationem vlceris. Circa locum vero ponatur continue bolum armenum cum oleo ro. ⁊ ſucco ſolatri vel ſemperuiue cum aliquantulo aceti. Flebotometur ſi parum ſanguinis exiuerit de vena partis contrarie ⁊ cliſterizetur. Aliud emplaſtꝝ bonum ⁊ vtile ad ponendum ſupꝛa moꝛſuram ⁊ vulnus quod remouet moꝛſure malitiam a loco ⁊ mundificat vehementer. Re. cepe vnum piſtetur ⁊ incoꝛpoꝛetur cum. ℥. j. ſcoꝛdeon ⁊ ℥. j. cicoꝛee ⁊ ſalis ⁊ olei añ. ʒ. ij. mellis ro. ʒ. iij. Si autē aīal moꝛdens eſſet rabioſum vt canis vel equus ⁊ ſimilia medica locum vt diximus ⁊ cū hec cauteriza locum cū ferro ignito. Et circa locū facias vt dictū eſt. ⁊ noli ipʒ flebotomare ne venenoſitas per coꝛp⁹ diffūderet̄ ſʒ fiat cliſtere. ⁊ bibat omni die de medicamine ꝙ ſic fit

Re. gentiane. ʒ. v. thuris. ʒ. j. cineris cancroꝝ totaliter adustoꝝ. ʒ. x. terātur ⁊ cribrent. accipiat de iſto. ʒ. j. cuꝫ aqua frigida. vſqꝫ ad. xl. dies. Dieta eiꝰ vſqꝫ ad dies tres fiat cū suc. farri vel bordei vel cū lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ ſilibus. ⁊ potꝰ eiꝰ vſqꝫ ad idē tpˢ ſit aq̄ decoctionis bordei vel aq̄ pura decocta vel aq̄ fria cū mica panis: poſtea vō vſqꝫ ad dies. xl. ille ſpālit q ab aīali rabioſo fuerit morſus nō comedat niſi carnes pulloꝝ elixatas cū lactucis ⁊ ſilibꝰ vel carnes edi vel caſtrati ⁊ oua ſorbilia ⁊ cācros. ⁊ cū pulnere de ſpeciebꝰ q ſic fit. Re. ciamomi. ℥. iiij. cardamomi. ℥. ſ. croci. ʒ. ſ. ⁊ bibat vinū albū cū duplo eiꝰ de aq̄ ⁊ obſeruet optime patiēs regulā iſtā: qꝛ ſi icurreret timorē ex viſu aq̄ nūqꝫ liberaret.

Ca. xxvj. de flagellatis ⁊ verberatis ⁊ ſuſpenſis vł oſtenſis brachijs ⁊ pedibus cum fune ⁊ ſimilibus.

c

Um quis verberatur fuſti

bus ⁊ flagellatur uirgis ſeu corrigijs vel ſuſpēditur ſeu diſtēdit brachijs cū fune ita ꝙ puet motu i brachijs ⁊ cū hoc ſtupoꝛ fit i eis cū dolore. vel in mēbris ſentiat grauitatē ⁊ ſtuporē ⁊ ſanguis ēt ad mēbra flagellata vel extēſa ſeu leſa cucurrerit. Attēdēdū ē ꝙ hec egritudo reducit ad ꝯtuſionē ⁊ ꝯtritōeꝫ lacertoꝝ ⁊ extēſionē neruoꝝ ⁊ ad ſāguinē mortuū i mēbris ꝯtētū poſt pcuſſionē vł caſū. Si aūt ibi eēt fractura oſſiū vł diſlocatio vł vulnꝰ recurratur ad capłm ppꝛium vel capitula ſi plures ibi egritudines exiſterent.

Cura flagellatōis vel vberatōis extēſionis cū fune ſi mēbra ſupioꝛa ab vmbilico ſupiꝰ leſa fuerint plus. fiat ſtatim flebotomia de pede vel pedibus vel ſcarificatio in parte inferiori cū vētoſis. Fcā flebotomia vngātur oīa loca leſa cū oleo myrtino calō actualr. vel cū oleo ro. mixto cū puluere de myrthis ⁊ bolo armeno. ⁊ h̄ fiat oī die ꝯtinue vſqꝫ ad ꝯfirmatōeꝫ loci ne apēt vel inflet ⁊ cōiter erit vſqꝫ ad dies. iij. vel iiij. poſt flebotomiā vel vētoſatōeꝫ. Si vō iſtis diebꝰ nō aſellaret cliſterizet vel bibat ſoꝛbitōeꝫ de reubarbaro q̄ ſic fit. Re. reubarbari electi. ʒ. ij. pulnerizet ⁊ cribret ⁊ miſceat cū. ℥. ij. ſirupi ro. ⁊ det i matutinis cum aq̄ fria i eſtate ⁊ cū vino limphato i hyeme hac ſoꝛbitione idiget i pꝛimis diebꝰ. v. vel. iiij. oīs flagellatꝰ vel extēſus. Si vō mēbꝛa iterioꝛa leſa fuerit flebotomia vł ſcarificatio i parte iſerioꝛi. Si aūt oīa mēbꝛa eq̄liter leſa fuerit fiat flebotomia de pede vel manu. vel ponant vētoſe i parte ſupioꝛi ⁊ iſerioꝛi. poſtea fiat vnctio vt diximꝰ. ⁊ det ſoꝛbitio tpibꝰ determinatis. Et ſi neceſſariuꝫ fuerit ſecure de q̄rto in q̄rtū pōt ſoꝛbitio de reubarbaro reiterari. facta flebotomia ⁊ data ſoꝛbitōe ⁊ firmato loco cū oleis dictis ſupiꝰ vngat locꝰ cū vngēto ꝙ ſic fit. Re. cere. ℥. iiij. raſine. ℥. vj. terbentine. ℥. viij. olei cōis lib. ij. thuris ſenugreci an̄. ℥. ſ. pulueriſet pulnerizāda ⁊ icidant cera ⁊ raſina fruſtratiꝫ ⁊ liq̄fiāt ad ignē qbꝰ liq̄factis addāt terbētina ⁊ oleū ⁊ pulnis thuris ⁊ cū ſił bulierint: colet totū ⁊ de illo vngātur loca an̄ pꝛādiuꝫ uel cenā ⁊ imedate poſt vnctionē ponat in firmꝰ in balneo aq̄ decoctiōis floꝝ camomille aneti calamēti roſaꝝ ⁊ pulegij ⁊ nō ſtet multū i balneo. Et cū a balneo exierit vngatur eodē vngento ⁊ fiat illud balneū vſqꝫ ad finē curatōis ſemp de tertio in tertiū vel q̄rtū. ſꝫ vnctio fiat cū vngēto omni die ſeł ad minꝰ. Utat a pncipio vſqꝫ ad diē i quo recipiet ſoꝛbitōeꝫ reubarbari ſirupo ro. cū aq̄ facta p ſuo potu: vel aqua decoctōis prunoꝝ ⁊ ſeminis ſeniculi: vł aq̄ decoctōis granoꝝ granatoꝝ ⁊ zuchari ⁊ comedat his diebꝰ succū farri vł bordei vel hauene vel ſpelte vel panatā de vitellis ouoꝝ ⁊ micā panis. poſt h̄ vtat vino albo limphato ⁊ carnibꝰ auiū ⁊ gallinaꝝ ⁊ caſtrati ⁊ edi ⁊ arietis annalis ⁊ herbis minutis ⁊ aqua ciceꝝ dictū fuit ꝙ vſus anagalis in iſto caſu multū ꝯfert ⁊ dixerūt antiq ꝙ ſi verberatꝰ vł flagellatꝰ ſeu cū fune diſtēſus ponat imediate vel inuoluat in corio ouis vel eq nouiter ab aīali ſeparato cū caliditate ſua eadē hoꝛa a flagellatōe vel leſione flagellationis liberabitur quod non pbauimus noſtro tpe.

Ca. xxvij. de cauſis q̄ impediūt ꝯſolidationeꝫ vulneris vel vlceris in quolibet mēbꝛo.

c

Ceas ꝙ hoc capitulum eſt

gn̄ale ad oē in quo medicꝰ intēdit ꝯſolidatōeꝫ ⁊ dictā ꝯglutinatōeꝫ. Cāe q̄ impediūt citā ⁊ bonā ꝯſolidatōeꝫ in mēbꝛis plagatis vulneratis ⁊ vlceratis ſūt x. Pꝛima ē multa quātitas depditiōis mēbri q̄ indiget multa generatiōe carnis ⁊ cū h̄ idiget longo tēpore ad ꝯſolidatōeꝫ. Scd̄a ē figura vlneris plage ⁊ vlceris ut ē figura rotūdā q̄ ipedit citā ꝯſolidatōeꝫ ⁊ pp hoc ꝯuenit medico ut oē vlcꝰ vulnꝰ vł plagā p poſſe ad figuraꝫ lōgā reducat q̄ lenit ⁊ breuit ꝯſolidet ⁊ ſigillat. Tertia ē duritiea ⁊ inuerſatio labioꝝ vlceris q̄ debēt remoueri cū mūdificatiuis ⁊ mollificatis ⁊ cauterio ⁊ aliqn̄ icīſiōe ſm ꝙ medico meliꝰ videbit. Quarta ē ſiccitas mēbri ⁊ vlceris q̄ remouet cū ſomētatoribus in mēbro factis ut cū decoctione camomille ⁊ ſenugreci ⁊ ſimilibus ⁊ cū multiplicatōe incarnati in mēbro ⁊ meliꝰ oibꝰ iſtis in iſto caſu ē ipingare corpus. Quinta ē qn̄ aliqd oſſis coꝛrupti ſeu carnis marcide uel nō bone i vlcere repſētat ⁊ pꝑter hoc reqritur in tali caſu ut os coꝛruptū remoueat ⁊ caro mala etiā cū medicinis ⁊ inſtrumētis ꝯuenietibꝰ. Sexta ē qn̄ ſup vulnꝰ ponit medicamē nimis calidū ꝙ liq̄facit carnē ⁊ hoc ſcies ꝙ medicamen fuit nimis calidū cū poſt remotionē eiꝰ a vulnere loco ſaniei ſanguis exiuerit uel quaſi ſanguis ⁊ in hoc caſu opoꝛtet medicū a tali medicamine abſtinere. Septima ē fluxus ſaniei liq̄de quā medicus ſiccare non pōt ⁊ in tali caſu reqrit medicū transferre mām ad decliuiorē ptē mēbri ⁊ deuenire ad cauteriū vlceris antiq ⁊ ad mūdificationē coꝛpoꝛis cū medicinis ꝯuenientibꝰ de qbus dictū ē in pmo libro. Octaua ē alteratio ꝯplexiōis mēbri ad caliditatē aut frigiditatē q̄ debēt remoueri p ꝯtraria. Nona ē qn̄ tēpore ꝯſolidationis medicus uel infirmꝰ pilū aut puluerē ſeu oleū pmittit vnꝰ intrare. Decima ⁊ vltima ē indebita ſituatio mēbri quo ad figurā vulneris. vbi grā. ſi vulnerat genu uel cubitꝰ ex transuerſo ⁊ hoꝛa conſolidationis plicaretur ⁊ ligaretur ſm flexibilitatē ipediret talis ſituatio mēbri ꝯſolidationē ⁊ ſic videret ꝯueniens ⁊ vtile ut debita mēbri ſituatio fiat hoꝛa ꝯſolidatiōis penes figurā vulneris ſeu plage

Incipit liber tertius de algebra. i. reſtauratione ꝯuenienti circa fracturam ⁊ diſlocationeꝫ.

Ca. j. de fractura oſſis naſi ſine vulnere ⁊ cum vulnere.
Ca. ij. de fractura mandibule ſine vulnē et cum vulnē.
Ca. iij. de fractura furcule ſine vulnere et cuꝫ vulnere.
Ca. iiij. de fractura oſſiū pectoris vł caſſi ſeu thoracis.
Ca. v. de fractura coſtarum ⁊ inclinatione ipſarum
Ca. vj. de fractura ſpondilium ſine vulnere ⁊ cū vlner e
Ca. vij. de fractura oſſis ſpatule.
Ca. viij. de fractura oſſis adiutorij ſine vulnere et cū vulnere et apoſtemate.
Ca. ix. de fractura fociliuꝫ brachij ſine vulnē ⁊ cū vulnē
Ca. x. de fractura oſſiū pectinis ⁊ digitoꝝ manꝰ cum vulnere et ſine vulnere.
Ca. xj. de fractura oſſis anche.
Ca. xij. de fractura oſſis coxe ſine vulnere ⁊ cū vulnere et apoſtemate.
Ca. xiij. de fractura rotule genu.
Ca. xiiij. de fractura fociliū cruris ſine vulnē ⁊ cū vulnē.
Ca. xv. de fractura oſſis calcanei.
Ca. xvj. de fractura oſſium pectinis ⁊ digitorum pedis ſine vulnere et cum vulnere
Ca. xvij. de diſlocatione et molificatione et torſiōe et ſeparatione ⁊ in qbus horis illa hiit fieri propꝛie.
Ca. xviij. de diſlocatione mandibule inferioris
Ca. xix. de diſlocatione ſpine ſeu ſpondilium
Ca. xx. d ſepōne furcle ⁊ oſſis ſpatle ſine vlnē ⁊ cū vlnē.
Ca. xxj. de diſlocatione humeri ſeu capitis adiutorij ſi-

ne vulnere ⁊ cum vulnere.

Ca.xxij. de diſlocatōe cubiti ſine vulnere ⁊ cū vl̄nere
Ca.xxiij. de diſlocatione nodi raſete manus ſine vulnere ⁊ cum vulnere.
Ca.xxiiij. de diſlocatōe oſſium digitorum manus.
Ca.xxv. de diſlocatione anche ſeu oſſis vertebri cum vulnere ⁊ ſine vulnere.
Ca.xxvj. de ſeparatione rotule genu.
Ca.xxvij. de diſlocatione poplitis ſeu genu cum vulnere ⁊ ſine vulnere.
Ca.xxviij. de diſlocatione nodi raſete pedis cum vulnere ⁊ ſine vulnere.
Ca.xxix. de diſlocatione digitorum pedis.

Ca.j. de fractura oſſis naſi ſine vulnere ⁊ cū vulnē.

f Cias ꝙ os naſi quā doq; depꝛimif ⁊ qn̄q; frāgif. ſi aūt depꝛimatur vel frāgatur ſine vulnere ſtatim dūē noua infirmitas reſtauref i pͥma viſitatione. q: ſi iduraref aut ſemp remanet īfirmitas vel figura mala. aut ſi velles ipm poſt tp̄s reſtaurare tāt⁹ fieret dolor ꝙ patiēs nō poſſet ſuſtinere vel apoſtemaref loc⁹ p curſū hūoꝝ ad locū ex dolore ⁊ ſic fieret egritudo cōpoſita q̄ eēt difficilioris curatōis q̄ pͥmo ⁊ ſimplex. Equa ergo ipꝫ os depꝛſſuꝫ vel fractū a pͥncipio ꝓ poſſe hoc mō pone intra naſum digitū tuū indicum vel aliquē aliū ⁊ eleua os depꝛſſum vel fractū mouēdo ipꝫ ad ſupioꝛa ⁊ ad partē dextrā ⁊ ſiniſtrā donec eq̄tio ſit facta pfecte. ⁊ ſi cū digito hoc facere nō poſſes ponere in foramine naſi ex parte leſionis lignū rotūdū leue ⁊ eq̄le decēter factum ⁊ vnctū cū oleo ro. ⁊ cū illo ⁊ digito eq̄ os ⁊ redac ipſum fractū vel depꝛſſum ad figurā naturalē. ⁊ poſſes ēt inuoluere ipſum lignū cū petia mūda ⁊ iungere petiā cū eodem oleo ⁊ eſſet tūc lignū magis delectabile. Facta reſtauratiōe vel eq̄tione ſcḋm iſtā viā ꝓ poſſe ponaf tēta de ſtupa dura in foramine naſi partis leſe vel in duobus foraminib⁹ ſi neceſſariū fuerit. ſed in duobus foraminibus non ponas tentas ſi euitare poteris q: nimis grauaret infirmum pp impedimētum anhelitus ⁊ aeris attractōem. ⁊ inuoluas ipſam tentā in puluere qui ſic fit mixto cū albumine oui. Re. boli armeni. ℥.j. myrtiloꝝ. ℥.ij. ſanguinis dracō. ⁊ gūmi arabici dragagā i an. ʒ.ij. terātur ⁊ cribꝛētur ſubtiliter de iſto puluere ponatur ſup locū leſuꝫ cū petijs ⁊ plumaceolis literalib⁹ ⁊ lōgioꝛibus ⁊ trāſuerſorijs mixto cū albumine oui. Quo facto ligef decēter cū binda ſciſſa cui⁹ latitudo ſit duoꝝ digitoꝝ ⁊ reuoluatur ad poſterioꝛa capitis ⁊ anterioꝛa: ⁊ ſic firmef ⁊ ponaf ſupꝛa lat⁹ ſanū ad iacēdū ꝓ poſſe. Statim ſcā eq̄tōe ⁊ ligatione flebotomef de manu vel vētoſef in ſpatulis. ⁊ vngaf loc⁹ circa naſum cū oleo ro. mixto cū bolo armeno ⁊ ſucco ſolatri vel ſempuiue ⁊ aliq̄ntulo aceti: ⁊ hec vnctio fiat oī die bis vel ſel ſcḋm ꝙ tibi videbif. Cliſtere vel ſuppoſitoꝛiū fiat oī die vt bis vel ſel' aſellet. q: hoc multū alleuiabit infirmū. Scḋa viſitatōe ponat cū tēta in naſo puluerē pͥdictū cū oleo ro. ſꝫ ſupꝛa naſuꝫ ex parte exterioꝛi ponaf cū albumine oui vt pͥmo ⁊ hoc fit vſq; ad pfectā firmatōem ⁊ nō moueaf mēbꝝ neq; ligef niſi de tertio in tertiū vel ſcḋo in ſcḋm diē. Si aūt fractura iſta fuerit cū vulnere eq̄tur os vt dixim⁹ cū digito vel ligno: ⁊ poſtea ꝓcedaf cū tēta ⁊ puluere ⁊ albumie oui ⁊ oleo ro. circa partē intrinſecā vt dictū ē. Circa ꝑtē extrinſecā pͥmo ꝯducāf partes cū ſutura ſi fuerit vulnus ad hoc ⁊ ſup ſuturā ponas puluerē illū cū albumine oui ⁊ aliq̄n cū oleo ro. calido mixto cū puluere ⁊ liga locū ⁊ ꝯſerua partes cū plumaceolis literalib⁹ lōgioꝛib⁹ ⁊ trāſuerſarijs ⁊ ligef cū binda. Si vō vuln⁹ nō ē ꝯueniens ad ſuturam procedas eodem modo cum omnib⁹ rebus neceſſarijs quo ad reſtauratōeꝫ oſſis ⁊ quo ad diſpōneꝫ vulneris. Circa naſuꝫ vō cū defenſiuo facto ex oleo ro. ⁊ bolo armeno ⁊ ſucco ſolatri vel ſempuiue ⁊ aliquātulo aceti: ⁊ in hoc caſu ligef mēbꝝ vel mutef omni die ſemel pp vulnus. Dieta ei⁹ vſq; ad dies tres vel q̄tuoꝛ declinet ad frigidū quouſq; ſecur⁹ eris ꝙ apā i loco p fluxū humoꝝ nō generabif ⁊ quouſq; doloꝛ loci cū fuerit remiſſus. vel fiat cū ſucco farri hoꝛdei ⁊ rizi ꝯditis cū lacte amigdalaꝝ ⁊ vitellis oui cū agreſta. ⁊ pot⁹ ei⁹ illis dieb⁹ ſit aq̄ decoctionis pꝛunoꝝ ſiccorū vel aq̄ hoꝛdei vel aq̄ cocta poſt ſecuritateꝫ apātis ⁊ doloꝛis comedat carnes caſtrati ⁊ pedes ⁊ extrema poꝛcoꝝ ⁊ gallinas ⁊ filia ⁊ car es arietis ⁊ faſianoꝝ ⁊ pdicū. ⁊ bibat vinū rubeū limphatū cū duplo ei⁹ de aqua vel cū tāta aq̄ quātū vinū ipſum fuerit.

Capitulum.ij. de fractura mandibule ſine vulnere ⁊ cum vulnere.

c Onueniens ē vt ſcias ꝙ opatio medici in fractura ⁊ diſlocatōe dependet a viſu ⁊ tactu ita ꝙ ſine tactu viſuali ⁊ viſu de leui appͥbendi nō pōt ex parte eq̄tōis reſtauratōis ⁊ ligatōis ſꝫ ex pte mediciaꝝ ⁊ diete ⁊ flomie ⁊ cliſteris ⁊ ſilium pēdet a bōa imaginatōe ⁊ cogitatōe. Si aūt os mādibule factū fuerit ſupioꝛis vel inferioꝛis ſine vulnere pone manū tuā dexterā in oꝛe infirmi ſi mādibula dextra ſupioꝛ fracta fuerit ſeu inferioꝛ ⁊ ſiniſtrā ſi ſiniſtra. ⁊ redac partes cū manu exterioꝛi iuuādo manū interioꝛē ⁊ tādiu moueas manus ꝙ facta ſit debita eq̄tio ⁊ loci reſtauratio. hoc facto ligent dentes partis mādibule nō leſe cū dētibus partis mādibule leſe hoc mō. Accipiaf filū vnū de lino ⁊ vnū de ſerico ⁊ inuoluanf ad inuicem ⁊ poſtea inceretur hoc totū cū cera ⁊ ligenf dētes cū illo quēadmodū texūtur ſepes: ⁊ tādiu reuoluaf textura ſupꝛa dētes ſane partis ⁊ nō ſane int dētē ⁊ dētē ad modū ſepis ꝙ loc⁹ firmat⁹ ſit. Jn parte vō exterioꝛi ponaf emplm factū cū albumine oui ⁊ puluere q ſic fit. Re. boli armeni. ℥.j. mumie maſticis dragagāti gūmi arabici an. ℥.ß. puluerizenf ⁊ cribꝛenf. ligetur loc⁹ ⁊ firmif ex parte extioꝛi cuꝫ plumaceolis ⁊ petijs inuolutis in dcō emplo. firmato loco ⁊ ligato ſtatiꝫ fiat flebotomia vel vētoſatio in ſpatulis ⁊ die ſequēti vel ſuppoſitoꝛiū vel cliſtere. ⁊ circa partes lōginq̄s ponas oleū ro. cū bolo armeno: ⁊ aliquātulo aceti n̄ comedat vſq; ad pfectā firmatōeꝫ niſi ſoꝛbilia ⁊ liq̄da ſicut farꝝ bꝛodia ⁊ filia. Bibat vſq; ad tres vel q̄tuoꝛ dies aquā decoctōis hoꝛdei vel aquā decoctā vel aquā decoctōis pꝛunoꝝ ſiccoꝝ ⁊ nō viridiū: poſt iſtos dies def i firmo vinū rubeū bn̄ limphatū. Si āt fuerit vuln⁹ pꝛimo equaf loc⁹ ⁊ ligēf dētes cū filo vt dixim⁹ ⁊ poſtea ſi vuln⁹ fuerit tale ꝙ reqrat ꝯducturā partiū cuꝫ ſutura ꝯducanf ⁊ ꝯſeruētur partes ꝯducte cū puluere ⁊ cū albumine oui. ⁊ ligef vuln⁹ ſic ſeparatū a ligatura tenēte oſſa fracta in figura ꝓpͥa ꝙ vuln⁹ poſſit ſemel videri ⁊ mutari in die vel bis ſi neceſſariū fuerit. ⁊ os leſuꝫ remaneat cū ſua ligatura firmum ita ꝙ non remoueatur ſua ligatura niſi de quarto in quartum ſicut etiam fit ⁊ fieri dꝫ in fractura ſine vulnere vel de tertio in tertium. Si aūt vuln⁹ nō idiguerit ſutura curef vt idigēs ⁊ flebotomef ſi neceſſ̄uꝫ fuerit. Cliſtere vel ſuppoſitoꝛiū fiat oī die. i dieta vō ⁊ potu fiat vſq; ad finē vt ſupꝛ⁹ dixim⁹

Ca.iij. de fractura furcule ſine vulnere ⁊ cū vulnere

b Oc os cum frāgitur raro fit qn loco fracture appareat nodatio. ⁊ cū hoc eius equatio deleui nō fit perfecta ⁊ hoc propter tumoroſitatem ei naturalem. ⁊ quia inſtrumēta exterioꝛa neceſſaria ad eius figuram equari non poſſunt commode. Si autem os furcule contingat frangi abſq; vulnere eleuetur pars depꝛeſſa ⁊ compꝛimatur pars eleuata donec equatio penes figuram naturaleꝫ facta fuerit. ⁊ tunc ſuper ipſam equationem ponantur petie ⁊ plumaceoli duplicati alterius ipſius oſſis. ⁊

ſup ipſum os fractuʒ in longitudineʒ. ⁊ ſint omnia iſta
inuoluta in albumine oui mixto cũ puluere q̄ ſic fit. ℞.
boli armeni. ℥.j. maſticis dragagãti mumie gũmi ara
bici añ. ℥.ſ. puluerizẽtur ⁊ cribrẽtur. Supra petiã vo
⁊ plumaceolos ponaꝛ corium coctũ vel exſiccatum qḋ
meliꝰ ẽ ꝯcauum habẽs formã furcule cõprehẽdas fur-
culã cũ plumaceolis intra ſe ⁊ ſup coriũ ponanꝛ ſtupe i
uolute in p̄dicto puluere ⁊ albumine oui. ⁊ ſupra iſta oĩa
fiat ligatura cũ binda cuiꝰ lõgitudo ſit circiter palmam
vnã ⁊ firmeꝛ bene locꝰ cũ ipſa ligatura ⁊ ſuturis factis
circa inuolutões ipſiꝰ binde ⁊ dimittaꝛ ꝑ dies tres aut
duos ad minꝰ. Quidã tñ ponunt loco corij ſicci vel co-
cti aſtellas paruas ꝯiguatas ſm lõgitudinem adinui-
cem cõprehẽdentes furculam intra ſe ⁊ ſupra aſtellas
ponũt ſtupas ⁊ ligãt firmãdo locum decenter vt dixímꝰ
hoc facto flebotomeꝛ infirmus de manu dxa ex vena ce
phalica vel ventoſeꝛ in ſpatulis ⁊ ſepe cliſterizeꝛ vel
fiat ei ſuppoſitoriũ. Circa locũ vo fiat inunctio cũ oleo
ro. ⁊ bolo ⁊ ſucco ſolatri vel ſempuiue ⁊ aliqãtulo ace-
ti vſq; ad ſecuritatẽ apatis. Comedat ſuccũ hordei far
ri ⁊ ſiſia ⁊ bibat aquam hordei vel prunoꝝ ſiccoꝝ vel
aquam decoctã: poſtea comedat pedes aĩalium ⁊ extre
ma porcoꝝ vt humores groſſi ⁊ viſcoſi generẽtur vt
porrus vel ligamẽtũ cito in oſſe fracto fiat. nã melius
generaꝛ ligamẽtũ ex humoribꝰ generatis a rebꝰ dictiſ
⁊ viſcoſis q̄ ex alijs ⁊ hoc ẽ cõm ne in oĩbus fracturiſ
oſſium. Si vo fractura furcule ſit cum vulnere ꝯducã-
tur partes cũ ſutura ſi idiguerit ꝯducas partes ⁊ ſup ſu
turã ponas puluerẽ ſuperius dictum cũ albumine oui.
ſʒ ꝑ ſe. Et in ligatura oſſis fracti equati facias ꝙ vulnꝰ
a medico oĩ die curari poſſit ⁊ ligari: p̄ter ꝙ moueaꝛ
ligatura tenẽs ⁊ ꝯſeruans partes oſſis ſiꝛ. nam iſta liga
tura nõ dʒ moueri niſi de tertio in tertium vel de ſecũ
do in ſecũdũ. Sup puluerem vo q̄ eſt ſuper ſuturã po-
nas omni die mel ro. mixtũ ⁊ incorporatũ cũ mũdifica
tiuis ⁊ ꝯſeruatiuis cũ puluere ſupiori ⁊ cũ mũdificati-
uũ fuerit icarna ipʒ cũ puluere de thure ⁊ yreos mixtis
ſimul eq̄liter. Et nõ omittas circa locũ leſum defenſiuũ
factum cum oleo ro. ⁊ ſilibus q: valde vtile eſt in om
ni caſu in quo humoꝝ curſus timetur. ſi aũt vulnꝰ ſutu
ram nõ req̄ſiuerit fiat ꝙ omni die cureꝛ cũ pulueꝛ ⁊ mel
le ro. vſq; ad tp̄s incarnatõis. flebotomeꝛ vel vẽtoſeꝛ
cliſterizeꝛ: vel fiat ſuppoſitoriũ ſm ꝙ tibi videbiꝛ de
exitu ſanguinis ex vulnere ⁊ de aſcſſatõe diuturna. de
vino groſſo rubeo in fine poſtq̄ ſecurꝰ fueris ꝙ apa in
loco nõ genereꝛ. de carnibꝰ groſſis ⁊ viſcoſis ⁊ carni-
bus caſtrati arietis ⁊ agnoꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ caponũ ⁊ ꝑ-
dicum ⁊ faſianoꝝ ⁊ auium degẽtium in arboribus ⁊ i
pratis ⁊ nõ in aq̄s: ⁊ de pane fermẽti bene fermẽtati ⁊
bene cocti ⁊ cocti ⁊ ſaliti ⁊ de vitellis ouoꝝ facias ꝑ
ut ſm tp̄a expedire videbis ⁊ ꝯſidera de debilitate ⁊
fortitudine infirmi. nã hec dieta p̄ter q̄ in p̄ncipio taʒ
ꝓ infirmo q̄ ꝓ infirmitate vtilis repieꝛ.

Capitulum. iiij. de fractura oſſium pectoris ſeu tho
racis vel caſſu

Elias ꝙ oſſa pectoris ſunt. vij. diuiſa ꝑ anathomiã ⁊ ꝯtiguanꝛ ad inuiceʒ
cũ. vij. coſtis mediãte cartilagine: ⁊ firmãtur vel inſe-
rũtur iſte coſte in cartilaginibꝰ ꝯtiguatis cũ oſſibꝰ pe
ctoris ⁊ ſit forma talis ex oĩbꝰ iſtis vt vides. Cõtingit
aliq̃n os thoracis ꝙ ſm figurã vi frãgi ſm partẽ ⁊ ad i
teriora plicari ꝙ ſcies ꝑ viſum ⁊ tactũ ⁊ dolorẽ loci. per
viſum vo ſcies ꝙ locus ꝓpriam formã amiſit. ex dolore
ſcies ꝙ leſio ẽ in loco. ꝑ tactũ ſcies vtrũ iplicatura ſua
faciet ſonũ. nã ſi fecerit ſonũ ꝑ tactũ manꝰ iã cum alijs
habes ſignũ fracture. Si vo ſonitũ nõ fecerit ex tactu
medici cõprimẽdo locũ ⁊ habuerit dolorẽ ⁊ formã ami
ſerit ⁊ plicatũ fuerit iam nõ ẽ fractũ ſed incliatũ ad in
teriora. Si vo os ꝯtuſi ſanguinẽ emiſerit ſignũ ẽ alicu
ius vẽne fracte in parte ſpõdiliũ qḋ ẽ valde timoroſũ
⁊ ſuſpectũ nã ex ruptura tali infirmꝰ cõuertiꝛ ad ptiſim

vel ad corruptõeʒ malã in mẽbris ita ꝙ pars mẽbri
corrumperetur ⁊ macreſceret q̄ a medico correctõem
finalr̃ nõ reciperet. poſtq̄ ſecurꝰ fueris de fractura
plicatõe ſine fractura conare p̄ma viſitatõe oſſa fracta
equare cũ manibꝰ ⁊ cũ tuſſi voluntaria infirmi ⁊ ſilr̃ ſi
plicata fuerint. Et ſi iſta nõ ꝯferẽt neq; ſufficerẽt in eq̄
tione fractũ ⁊ plicatõis pone curam magnã ſupra locũ
plicatũ vel fractũ ſine inciſione. ⁊ ſic trahet pars depſ-
ſa ad interiora ⁊ poterit eq̄tio meliꝰ fieri. Sup locũ ve
ro leſum facta eq̄tõe penes tuã poſſibilitatẽ cũ ſupradi
cto mõ ponas emplm̃ adherẽs qḋ habeat vtutẽ trahẽ
di oſſa fracta ⁊ plicata ad exteriora ꝙ ſic fit. ℞e. farine
cicercule vel robilie vel fabaꝝ lib. ſ. maſticis draga-
gãti gũmi arabici añ. ℥.j. boli armeni. ℥.ij. teranꝛ ⁊ cri
brẽtur ⁊ incorporenꝛ cũ albumine oui: hoc ponaꝛ ſup
locũ ⁊ ligeꝛ bene: ⁊ ligatura fiat de ſcḋo in ſcḋm vel de
tertio in tertiũ plus ⁊ minꝰ ſm ꝙ tibi videbiꝛ. ⁊ ſtatiʒ
poſt ligaturã ſiue emiſerit ſanguinẽ ꝑ os ſiue nõ fiat fle
botomia de epatica in manu inter annularẽ digituʒ ⁊
auricularẽ in manu dextra vel vẽtoſatio in ſpatulis cũ
inciſione ſeu in naticis. ⁊ fiat inũctio circa locũ empla
ſtratũ cũ oleo ro. ⁊ bolo armeno ⁊ ſucco ſolatri vel ſem
puiue ⁊ nõ ponatur acetũ q: in hoc caſu nõ ẽ ꝯueniens
nã ledit locũ iſtũ naturaliter cũ empl̃o defenſiuo ⁊ vſu
cliſteris vel ſuppſitorij regaꝛ vſq; ad firmatiõem loci:
quo firmato regaꝛ locus ⁊ ꝯfortetur cum re que ſic fit.
℞e. maſticis thuris mumie añ. ℥.ſ. boli armeni. ℥.j.
farine fenugreci. ℥.ij. cere. ℥.j. raſine. ℥.ij. olei. lib. ſ. li
q̄fiat cera cũ raſina ad ignẽ ⁊ remoueãtur ab igne ⁊ co
leꝛ. ⁊ puluis oĩuʒ ſup̄dictaꝝ rex icorpeꝛ ⁊ fiat vngẽtũ cũ
illo oĩ die ſel' l' i duobꝰ diebꝰ ſel ꝯforteꝛ ⁊ ligeꝛ locꝰ. Cõ
fortat. n. hoc tale locũ ⁊ reddit iteꝝ tractabilẽ in fine. ⁊
facit ipſuʒ aptũ ad motũ anhelitꝰ ⁊ ſtricturã thoracis i-
ductã a p̄mo empl̃o remouet. Dieta eius a p̄ncipio vſ
q; ad ſecuritatẽ ne tumor fiat in loco fiat cũ ſucco hor-
dei ⁊ farri'ꝫ rizi ꝯditis cũ lacte amigdalaꝝ ⁊ cũ brodio
de vitellis ouoꝝ ⁊ pane ſine carnibus. Potus eiꝰ ſit il-
lo tp̄e aq̄ hordei vel aq̄ zuchari vel aqua decoctionis
ligritie vl' yſopi. Remoto timore apatis comedat car
nes edi caſtrati arietis vniꝰ anni ⁊ carnes pulloꝝ galli
naꝝ ⁊ caponũ ⁊ faſianoꝝ ⁊ ꝑdicũ ⁊ ſilium elixatas ⁊ aſ
ſatas. ⁊ bibat vinũ dulce claꝝ limphatũ ſm medietatẽ
vtaꝛ cũ cibarijs puluere q̄ ſic fit. ℞e. cinamomi. ℥.ſ.
cardamomi. ℥.ſ. croci pulueriʒẽtur ⁊ cribrẽtur.

Capitulum. v. de fractura coſtarum ⁊ inclinatione
ipſarum.

Coſte ſunt xij. quaꝝ. vij. ſunt complete ⁊ p̄nt frãgi pluribꝰ locis. Quin-
q; vo eaꝝ nõ ſũt cõplete neq; p̄nt frãgi niſi i vno
loco verſus ſpinam magis cum loco illo percuſſioni nõ
cedant coſte videlicet immo ſuſtinent ⁊ ſic franguntur
alia vero extremitate verſus ſtomacum finiuntur lo
co molli qui caſum neq; percuſſionem ſuſtinet ⁊ ſic fran
guntur neq; plicantur ibi. Et appellantur complete q:
faciunt ſemicirculum vel circulum completum cuʒ oſ
ſibus pectoris in quibus inſeruntur vel firmantur. in-
complete alie appellãtur q: ĩ exitu ipſaꝝ a ſpina non fa
ciunt cum alijs neq; cum oſſibus pectoris circulum ꝑ-
fectũ nẽ ſemicirculũ ſʒ ptẽ ſemicirculi. Si ꝯtigat coſtas
frãgi i vno loco l' duobꝰ ꝙ ſcies ꝑ tactũ ſr̃ locũ doloroſũ
eo ꝙ ex ꝯpſſiõe manꝰ ſup locũ. vl' loca audies ſonũ ⁊ cũ
hoc infirmꝰ ipedimẽtũ ſuſtiet i anhelitu ⁊ p̄ncipalr̃ hora at
tractõis aeris. Si ãt ſonitũ ex tactu nõ audieris ⁊ difficl'
tatẽ q̄ ĩfirmꝰ hũit i anhelitu ⁊ dolorẽ i loco ſignũ ẽ plica
tõis coſte ad intiora ſeu iclĩatõis: conare eleuare ptẽ d
preſſam fractam manibus tuis plicando partem eleua
tam in tantum ꝙ inſeratur in partem depreſſam. nam
ſi partes vel fruſtra coſte eleuare inſeruntur vel figu-
rentur per depreſſionem in fruſtra: vel partes coſte de
p̄ſſe ꝑ s q̄ erat eleuata depſſaʒ a manu tua eleuaret vtu-
te ſua partẽ depſſã a pcuſſiõe: ⁊ ſic fieret rẽſtauratio ⁊ tu
ſemp iuuares naturã cũ manu tua i hac re ⁊ facias ipʒ

violenter tuſſire q: iuuabit te in hoc. Si aũt p hãc viam nõ eleuaref neq3 fieret reſtauratio: vel ſi coſta eẽt depſſa ⁊ nõ fracta: ⁊ dolor ↄſeruaret facias ipm fortiter tuſſire ⁊ ſupra locũ depſſum vel fractũ ponas vẽtoſam magnã ſine inciſione. facta eq̃tõe vel eleuatõe penes tuã poſſibilitatẽ ponas ſup hoc emplz ꝙ ſic fit. R. farine cicercule vel ſabe vel volatice q̃ inueniunf ſup coopertoriũ molarꝫ molẽdini lib. ſ. maſticis dragaganti gũmi arabici aã. ℥. j. mumie boli armeni aã. ℥. ſ. incorporenf ſil' cum albumine oui. Circa locũ võ ponaf defenſiuũ de oleo ro. ⁊ bolo armeno ⁊ ſucco ſolatri vel ſẽpuiue: ⁊ nõ ponatur acetũ q: nõ ẽ vtile in hoc caſu. ligetur ergo loc⁹ firmiter cũ petijs ⁊ ſtupis inuolutis. cooperiatur ⁊ nõ moueaf ligatio neq3 emplaſtꝛ vſq3 ad dies. iij. vel. ij. ⁊ ſtatim poſt ligatõez fiat flebotomia de epatica vel ſplenetica que eſt inter anularẽ ⁊ auricularem q̃ ſit ↄ̃tra loco leſo vel ventoſatio cũ inciſione loco ↄ̃trio Cliſtere omni die nõ omittaf vel ſuppoſitoriũ vel aliquid aliud faciẽs infirmũ aſellare omni die ſemel vel bis. Cõtinuef hec ligatio a p̃ncipio vſq3 ad firmatõez ⁊ facias infirmũ iacere corpore ſupino q: melius ẽ vel ſupra vẽtrẽ. facta maturatõe ponatur ſup locũ vngẽtuz ꝙ ſic fit. Re. raſine. ℥. iij. cere. ℥. j. bdelij opoponaci aã ℥. ſ. maſticis thuris aã. ℥. j. ſanguinis draconif mumie aã. ℥. ſ. olei. ℥. viij. bdelium opoponacuz dimittaf in oleo p diem mediũ: poſtea ponãtur ad ignẽ cum raſina ⁊ cera. facta diſſolutõe colef totũ ⁊ puluis aliarꝫ rerum cum tepidũ fuerit incorporef cũ p̃dicto colato. ⁊ de hoc omni die ſemel locuſ epithimef: hoc p̃parat locum ad motũ ⁊ remouet duritiẽ ⁊ ſedat dolorẽ ⁊ addit in cõglutinationẽ. Dieta ⁊ pot⁹ rõne p̃ncipij ⁊ debilitatis ⁊ fortitudinis ⁊ rõne medij tpis ⁊ fiant vt i p̃cedẽti capitulo determinauimus.

Caplm. vj. de fractura ſpondiliũ ſine vulnere ⁊ cũ vulnere.

ſ Pondiles nõ frãgunf vt alia oſſa ſ3 cõuertũtur ⁊ ↄtũduntur ex q̃rum ↄtuſſione vel ↄtritõe nocumẽtum mortale ſequitur pp leſionẽ nuce ⁊ pp impulſionẽ ad interiora ex qua ſeq̃tur impedimẽtũ in anhelitu ⁊ diſtenſio in lacertis ⁊ neruis intrinſecis ⁊ apoſtematio multotiẽs in intrinſeco ⁊ mors. Succurre infirmo ſtatim a p̃ncipio ſi fuerit fractura vel attractio ſpõdiliũ ſine vulnere cũ flebotomia de manu ↄ̃tra ex vena cephalica q̃ ẽ apud policẽ vel fiat vẽtoſatio in naticis ſeu loco decliuiori a loco leſo cũ inciſione ⁊ conare equare locũ cũ tuſſi ⁊ manibus p poſſe ⁊ ponere ſup loco leſum emplm de farinis ⁊ gũm. s dictis ⁊ ligare locũ cũ binda decẽter: ⁊ ponere plumaceolos ⁊ ſtupas multas ſup locũ vt firm⁹ remaneat. ⁊ circa locũ defenſiuũ de bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſimilib⁹ abſq3 aceto ⁊ nõ ſoluatur niſi dieb⁹ dictis ⁊ nõ iaceat niſi ſupra latera aut ſup vẽtrẽ. Et ſi melius geſceret ſup ſpinã ſecure ſup ſpinã iaceat q̃uis iacere ſupra ſpinã addat impulſionẽ nobilium ad interiora: ſed q: in eo in quo dolor ex iſto mõ iacẽdi minor fit eo ꝙ dolor trahit mãm ad locũ ⁊ ẽ cã apoſtematis in loco ⁊ illd apoſtema eẽt cã mortis ↄcedẽdũ eſt infirmo hac de cã hic modus iacẽdi q̃uiſ in eo fit leſio. ⁊ ſicut dico de iſto ita obſeruef in oĩbus. nã iſte modus iacẽdi ẽ melior ex quo minor dolor ⁊ leſio ſeqtur infirmo. aſellatio cũ cliſteri ⁊ ſilib⁹ omni die fiat ſemel vel bis. in fine reſtauratõis ponaf epithima de bdelio opoponaco ⁊ raſina ſup locũ. ſi aũt fractura illa ſiue attritio fuerit cum vulnere ⁊ vuln⁹ indiguerit ↄductura partiũ iudica ipſum vuln⁹ mortale pp cãm narratã ſuperi⁹ nec pp hoc deſiſtas ab opatõe rõnabili. tũc ſi ibi inueneris partes oſſis ſpõdilis ſeparatas remoueas ⁊ ſi nõ dimitte. Et ſup os ſpõdilium fractũ vel attritũ ↄducas partes cũ ſutura ⁊ ſup ſuturam pone de puluere ꝙ ſic fit. Re. dragagãti ſanguinis dracõis maſticis gũmi arabici mumie aã ℥. ſ. puluerizenf ⁊ cribrenf. Hic puluis ↄſeruatinus ẽ ſuture ⁊ ſup ſuturã pone emplaſtꝛ vſq3 ad finem firmationis ꝙ ſic fit. Re. maſticis dragagãti gũmi arabici ſanguinis dracbnis aã. ℥. ſ. mumie. ℥. j. mellis ro. lib. ſ. farine hordei. ℥. iij. incorporẽtur ſimul. Circa vuln⁹ ⁊ locum ponaf defenſiuum ⁊ ↄfortatiuũ mẽbri ne loc⁹ recipiat humores ⁊ vt apoſtema viteſ in loco ſi võ vulnus ibi fuerit nõ indigẽs ↄductura partiũ p̃cedaf in eo ſm ꝙ fit in iſto qd̃ ſnif cũ puluere ⁊ emplõ vſq3 ad tps ↄſolidatõis ⁊ firmatõis oſſis ↄtriti vel ↄtuſi vt diximuſ ſupius. q: vuln⁹ pp paruitatẽ ſuã nõ d3 ſui ſuperi⁹ võ pp ſui magnitudinẽ d3 ſui determinatũ ẽ. Dieta ⁊ potus nõ variaui rõne p̃ncipij medij ⁊ finis debilitatis ⁊ fortitudinis mõ dicto in p̃cedẽtib⁹ caplis.

Ca. vij. de fractura oſſis ſpatule.

c Um frangitur os requirit figurata ⁊ magnitudine ſua ⁊ ſituatõe ⁊ reſtaurator p̃cedat in eq̃tõe ⁊ reſtauratõe hac via ⁊ nõ aliter. cõprimat reſtaurator manũ ſuã fortiter ſup partẽ eminẽtẽ: ⁊ cũ alia manu caput humeri ſm lõgitudinem trahat vt pars eleuata vel depſſa de leui ad locum redeat. ⁊ ſi p ſe facere nõ poſſet habeat miniſtꝛ iuuãtẽ eũ. facta reſtauratõe vt dictũ eſt ponaf ſup fracturã emplm factũ de farina cicercule caplõ de fractura coſtarꝫ. ⁊ circa fracturam fiat inunctio cũ defenſiuo dicto illic: ⁊ ſupra emplm ponaf ſtupe balneate in aq̃ infuſe i p̃dicto emplõ ⁊ ſupra ſtupas ponat aſtellas factas de ſalice ſiccas factas ſm figurã ſpatule ⁊ ſup aſtellas ponãtur alie ſtupe ⁊ poſtea optie ligef. facta ligatura fiat flebotomia vel vẽtoſatio ⁊ cliſtere omni die vel ſuppoſitoriũ. Nõ moueatur ligatura niſi de tertio in tertiũ ⁊ cum hac via p̃cedat vſq3 ad firmatõez loci: in fine võ epithimef loc⁹ ⁊ remoueaf aſtella cũ vngẽto de bdelio ⁊ opoponaco ⁊ ſilib⁹ ſcdõ ca. de fractura coſtarꝫ. Regaf cũ dieta ⁊ potu a p̃ncipio vſq3 ad finem vt dictum ẽ capi. de fractura mandibule.

Cap. viij. de fractura oſſis adiutorij ſine vulnere ⁊ cum vulnere ⁊ apoſtemate.

c Um frangitur os adiutorij cognoſcif ex tactu hoc mõ. nã medicus d3 manib⁹ ſuis ambab⁹ tractare locum leſum ⁊ ponere vnã manum ſup locum leſum. ⁊ aliã infra ⁊ habere miniſtꝛ q ſubſtineat cubitum cum brachio. ⁊ tunc medicus mouẽdo manus ſuas ſuauiter audiet ſonitum oſſis fracti vel ſentiet ſeparatõem oſſis fracti. Cum autẽ cert⁹ fueris de fractura ⁊ fuerit ſine vulnere tunc o3 vt p̃cedat in reſtauratõe ei⁹ hoc mõ p̃mo aũ reſtauratõez p̃pares emplm ꝙ ſic fit. Re. fabarꝫ ſeu cicercule vel volatice ſiue hordei lib. ſ. maſticis dragagãti gũmi arabici aã. ℥. j. mumie boli armeni aã. ℥. ſ. terãtur ⁊ cribrẽtur ⁊ incorporẽtur cum albumine ouorꝫ ita ꝙ ſit valde molle ⁊ p̃paret petias magnas ſup q̃s ponatur emplm p̃dictum ⁊ ſtupas magnas balneatas in aq̃ ⁊ exp̃ſſas ⁊ duas bindas latitudo q̃rꝫ ſit circa digitos q̃tuor tractabiles de ſalice vel de ligno tractabili vt ẽ lignũ qd̃ ponitur in fodris enſium q̃bus p̃paratis intẽdat medicus ad reſtaurationem ⁊ equat membrum facta equatione accipiatur petia cuius longitudo ſit ſecundum longitudinem adiutorij ⁊ plus. ⁊ eius latitudo ſit ſ3 groſſitudinem brachij: ⁊ ſtupe ſint ſm earum latitudinem ⁊ longitudinem ⁊ aſtelle ſint optime inuolute ex ſtupa ⁊ ſit longitudo earum vt longitudo adiutorij ita ꝙ non offendat neruos aſtellarꝫ neq3 cubiti: tunc p̃mo ⁊ immediate habeatur petia munda ⁊ ſubtilis ⁊ infundatur in oleo roſato calido hyeme ⁊ frigido in eſtate ⁊ exprimatur fortiter ⁊ ponatur ſuper membri leſi pellem immediate. nam illud non permittit emplaſtꝛ nimis adherere ⁊ impedit ſtricturam vt non noceat. ⁊ ſi fieret nimis fortis in ſecunda viſitatõe p̃para vt ei cu3 facilitate remoueãf a mẽbro ⁊ ſedat dolores oẽs ⁊ locũ cõfortat ne humores recipiat vt nõ apoſtemef: h̃ facto ex

tendat emplaſtꝝ ſupra petiam ⁊ ponatur ſupra petiam
intinctā ⁊ ſupra petiā emplaſtri ponant faldelle ſtupee
infuſe i eodē emplaſtro ⁊ ſup iſtas ſtupas ordinēt aſtel-
le pdicte ſex vl' qttuor ſm groſſitudinē mēbri. ⁊ ſup aſtel
las iſtas ponant alie faldule ſtupee īfuſe nō emplaſtro
⁊ ſup iſtas faldellas incipiat fieri ligatio cū bindis ⁊ in-
cipiat ligatura fieri in loco leſo cū pma binda ⁊ ſtringat
magis locus leſus cū binda ꝙ extrema mēbri ⁊ cum
vna parte binde pcedat cū ligatōe ad ſupiora: ⁊ cū alia
parte pcedat ad inferiora mēbri ⁊ firmet bīda ſʒ hūc
modū cū filo nectēdo bindā ⁊ in reuolutōib' ſuis cū ſe
cūda bīda fiat ligatio ſup iſtā incipiēdo ab inferiori pte
adiutorij circa cubitū. ⁊ pcedat cū ligatura vſqʒ ad hu
merꝝ ⁊ ſtringat ſemp magis locus leſus ꝙ extrema ꝙ
ſtricturā defendat ne humores ad ipm currāt. Super
bindā iſtā vltimā fiat ligatio ⁊ firmatio oiuʒ cū bindel
lo cui' latitudo ſit vni' digiti ⁊ lōgitudo ſit vt lōgitudo
bindaꝝ q̄ dʒ eſſe tāta vt binde ſufficiant ad inuolutōeʒ
mēbri ⁊ plus. Et totū hoc ex parte eqtōis ⁊ reſtauratio
nis ⁊ ligatōis ⁊ ſituatōis tractet medic' ſine dolore p-
ut poſſibile fuerit. Et nō fiat vllo mō ſtrictura in mem
bro ex q̄ pueniat tumor in extremis neqʒ ſtupor in mē
bro. q: hoc eēt magnū malū a quo mortificatio mēbri
accidere poſſet. nō ſoluat mēbꝝ niſi. de qrto in qrtū vl'
tertio in tertiū. fiat inūctio circa ſpatulas ⁊ humerꝝ pn
cipaliter cū bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſucco ſolatri vel ſempuiue
⁊ aliquantulo aceti vt loc' nō apoſtemet. Die vo liga
tōis pmo fit flebotomia de manu ꝯria ex vena cepha-
lica q̄ ē apud pollicē ſeu vētoſatio de ſpatulis ⁊ naticis:
cū cliſteri ⁊ ſuppoſitorio: facias oī die infirmū aſellare
ſemel vel bis. regat cū dieta tali vſqʒ ad ceſſatōeʒ do
loris ⁊ ad ſecuritatē ne apā generet in loco videlicet
cū ſucco farri hordei ⁊ rizi ⁊ lactucis ⁊ cucurbitis con
ditis ⁊ elixatis cū amigdalis. potus ei' fiat cū aq̄ hor-
dei vel prunoꝝ ſiccoꝝ ⁊ nō viridium vel aq̄ cocta vel
aq̄ de vino de granatis ſeu agreſta. ⁊ ſic decupla aqua
ad vinū remoto dolore ⁊ habita ſecuritate ne apā gñe
tur in loco. pot' ei' ſit vinū rubeū ſpiſſuʒ ⁊ dulce ⁊ etiā
claꝝ. ⁊ cib' ei' fiat ex extremitatib' porcoꝝ ⁊ vitulorū
⁊ ſimiliū ⁊ interiorib' aīaliū. Fiat ēt ex carnib' caſtrati
⁊ arietis annualis ⁊ porcoꝝ ⁊ ex carnib' pulloꝝ ⁊ galli-
naꝝ ⁊ caponū ⁊ pdicū ⁊ faſianoꝝ ⁊ oiuʒ auiū degētiuʒ in
arborib' ⁊ in pratis ⁊ nō in aqs ex vitellis ouoꝝ ⁊ ma-
xime ſi ſtomacū habuerit debilē. pōt ēt comedere ficus
ſiccas ⁊ nuces ⁊ auellanas ⁊ vuas paſſas ⁊ poſt come-
ſtionē cocta in hyeme: eſtate vo nō. Et carnes ſupradi
ctas pōt comedere elixatas cū feniculo de petroſellino
⁊ boragine ⁊ ſilibus ⁊ aſſatis in paſtillo ⁊ teſtula aliqñ.
nā oīa iſta generāt humorē habilē ad generādū porruʒ
quo fractura oſſis ligat ⁊ ſic p iſtā viā melior ⁊ veloci
or fit reſtauratio ⁊ firmatio loci leſi. Suſpēdat brachiū
ad collū cū mādill' ſeu gauſape manuali cōprehendēdo
totū brachium cū manu ⁊ cubito intra mādille vt ad-
iutoriū aliqd ſuſtētamētum ex hoc recipiat ⁊ qetē ⁊ hō
fiat in pma die viſitatōis vſqʒ ad finē reſtauratōis. Si
aūt vulnus fuerit cū fractura ⁊ fuerit tale ꝙ indiguerit
ſutura ꝯſidera ſi ibi fuerint partes oſſis ſeparate q̄ ꝯti-
nuari nō poſſent tūc remoue eas. Et nō aſcultes ſermo
nē illoꝝ q dicūt ꝙ p exitū medulle oſſis moriunt infir-
mi ⁊ reſtauratio nō fit qd ē falſum cū. n. ex humiditate
humorꝝ vnctuoſa ꝯtinue generent ita reſtauratōem re
cipit ⁊ generat ſicut caro q̄ ex ſanguine generat. ⁊ ppt
hoc timēduʒ nō ē de ei' pditōe. Remotis partib' oſſis
ſeparatis fiat ſutura ⁊ poſtea eqtio: ⁊ cū ligatura eqtio
nis aſtellaꝝ fiet put ſupi' dictū ē. Incidātur aſtelle ſm
figurā vulneris ⁊ vuln' cū ſutura dimittat diſcoopertuʒ
vt poſſit p ſe oī die a medico ſel' aut bis mutari pter ꝙ
ligatio fracture moueat: Sup ſuturā vulneris vel ſup
vuln' qd ñ ſuit qñ paruū fuerit pōat oī die puluiſ q ſic fit
Re. maſticis dragagāti gūmi arabici añ. ℥. j. mumie ſā
guinis draconis añ. ℥. ß. pulueriʒent ⁊ cribelent. Sup
puluerē vo oi die ponat emplʒ mūdificatiuū ꝯfortati-
uum qd ſic fit. Re. mellis ro. colati lib. ß. farine hordei
vel volatice. ℥. iij. pulueris ſupradicti q ponit ſup ſutu
rā. ℥. j. ß. incorporent ſil' cū hoc emplō ⁊ puluere curet
oī die vuln' cū ſutura ⁊ vuln' paruū cū fractura qd ñ
ſuit vſqʒ ad pfectā mūdificatōeʒ ⁊ incarnatōeʒ: poſtea
curet loc' mūdificat' incarnat' cū puluere mūdificati-
uo ⁊ ꝯſolidatiuo q ſic fit. Re. nucū cypreſſi gallaꝝ mu
mie thuris añ. ℥. j. pulueriʒent ⁊ cribelent. Dieta vo
variat in iſto caſu a modo ſupi' dicto nec ēt pot'. ſi vo
apā ibi apparuerit neqʒ cū defenſiuis euitari poterit
videlʒ flebotomia ſeu vētoſatōe vel cliſterib' ⁊ ſilib'
cū maturatiuis ⁊ inciſione ⁊ mūdificatiuis ⁊ alijs cure
tur vt dixim' pmo. li. ca. de apāte calo ſanioſo i adiu-
torio.

Ca. ix. de fractura fociliū brachij ſine vulnere ⁊ cuʒ
vulnere.

N On mireris ſi oſſa fociliū ⁊ etiā alia aliqñ plicēt pter
qd frāgāt. nā calor viuificās ea ⁊ rorās cū humi
ditate actuali mirabili nutribili diſpōit ī corpe viuo ꝙ
uis ſicca ſit p naturā ꝙ ex caſu ſeu pcuſſione inclinant
⁊ plicant pter ꝙ frāgant. ⁊ dria plicatōis a fractura tra
hit ex tactu qñ audit ſon' vel ſentit in loco leſo vel nō
ſentit. cū. n. audit vel ſentit in loco leſo ſon' vel aſpi-
tas dr fractio: ⁊ cū nō audit dr plicatio ſeu inclinatio
ꝯtingit aliqñ ambo oſſa fociliū frāgi vel plicari ⁊ aliqñ
vnū tm̄. Si āt ambo frāgunt vel plicent hēas vnuʒ
miniſtꝝ q teneat manū cū raſeta firmā ⁊ eā relaxet vl'
extēdat ad volūtatē reſtauratōis ⁊ aliū miſtꝝ hēas q te
neat cubitū firmū ⁊ eū relaxet ⁊ extēdat ſm qd neceſſa
riū fuerit ⁊ ipm firmū teneat ſm ꝙ reſtauratori vide-
bit expedir. hora āt reſtauratōis ſit figura manus ⁊ bra-
chij talis videlʒ ꝙ pars domeſtica man'. ſ. palma vol
uat vſus terrā cū infirm' ſederit ſup bāchū ⁊ ſilueſtris
ſit ꝯtrio. ⁊ tunc reſtaurator poſt pparatōeʒ olei ro. ⁊ em
plī vel aſtellaꝝ. vj. vel. iiij. ſm groſſitudinē ⁊ ſubtilita-
tē brachij ⁊ duaꝝ bindaꝝ ⁊ bindelli ⁊ petiaꝝ ⁊ ſtupaꝝ
in numero neceſſario ꝯueniēti ad apter infirmū ⁊ mini
ſtros put ꝯueniēs fuerit qb' pparatis intēdat reſtaura
tor ponere infirmū inter man' miniſtroꝝ q debēt eū ho
ra reſtauratōis tenē ⁊ tunc oſſa fracta mouēdo ſʒ lōgū
⁊ latū decēter ⁊ leuit ⁊ ſine dolore p poſſe eqre ⁊ redde
re ppaʒ figurā mēbro. nā p dolorē iductū in mēbro ho-
ra reſtauratōis currūt hūores ad locū ⁊ apāt loc'. Ab-
ſtineat oīo a dolore p poſſe ⁊ forti ꝯſtrictōe ſeu ligatiōe i
oī mēbro. nā oīa illa mēbra pparāt mēbꝝ ad apatiōeʒ ⁊
ſtuporē: ⁊ finalr ad corruptōeʒ ⁊ mortificatōeʒ. Et nul-
lo mō obſerues regulā illoꝝ q hora reſtauratōis ponūt
mēbꝝl fractū in aq̄ calida mollificāt mēbꝝ ⁊ ipʒ debili
tāt ⁊ aptū faciūt vt humores a corpe recipiant ⁊ apet. ⁊
fit egritudo ꝯpoſita q̄ erat ſimplex ⁊ ſic duplicat curai
firmitatʒ ⁊ ipa īfirmitas ēt ⁊ nos faciem' tibi fidē i quo
caſu rſtauratōis aq̄ ca. ꝯfert ⁊ ē ꝯueniēs ⁊ i quo caſu ñ tra
ctat d diſlocatōe. facta eqtōe ⁊ reſtauratōe mēbri. ⁊ ſpā
lit qñ ē ſine vulnere ponat īmediate ſupra mēbꝝ petia
mūda lōga ⁊ lata ſm lōgitudinē ⁊ groſſitudinē brachij
vt totū brachiū vel mēbꝝ cōprehēdat ſm oēm diuiſio
nē infuſa in oleo ro. ⁊ bñ expſſa. nā hec petia cū oleo il-
lo defendit mēbꝝ ne humores recipiat: ⁊ ne emplaſtra
hñtia viſcoſitatē cū forti adherētia adhereāt vltra mo
dum: ⁊ facit ipſa emplā apta vt de leui hora ligationis
moueant abſqʒ nocumēto qd ē valde vtile in omni re
ſtauratōe. ⁊ ſedat dolores ēt ꝯtingētes in mēbro fracto
ex omni cā ptinēte ad reſtauratiōeʒ ēt ex ipſa fractura
poſt iſtā ⁊ ſup iſtā ponat petia alba lōga ⁊ lata ſm groſ
ſitudinē ⁊ lōgitudinē brachij cū emplō dicto ca. ſupiori
de fractura adiutorij ⁊ ligamētis ⁊ ꝯditōib' determina-
tis ibi. Si āt mai' focile vel min' fractū fuerit ⁊ aliud
ſanuʒ eodē mō pcedas ⁊ cuʒ eiſdē reb'. ſʒ debiliori mō
pcedere debes. nā focile ſanuʒ multuʒ iuuat te in hoc
ope rōne ꝯſideratōis ex parte aſtellaꝝ principalr. q: po
tes cuʒ paucioribꝰ aſtellis pcedē i hoc caſu in numero.

in numero. nã ſanũ focile loco aſtellaꝝ poni põt. ſꝫ magis forti⁹ ẽ in h̃ ꝛ meli⁹ ꝛ ſcias ꝙ focile magis locat a digito auriculari in pte ſilueſtri vſqꝫ ad cubitũ minus locat a parte domeſtica a police vſqꝫ ad curuitatẽ cubiti: ꝛ hoc ſcit ex anathomia. Immediate poſt pmã ligationẽ ſtati niſi accidẽs aliõ vel nimia debilitas ipedi uerit fiat flebotomia vel vẽtoſatio cũ ſcarificatiõe. Cliſtere ſiliter vel ſuppoſitoꝛiũ ſm ꝙ tibi videbit de v.u. te ei⁹. nã oĩa iſta faciũt ad curationẽ apatis loco leſo. ꝛ cũ h̃ vngãtur extrema brachij vꝫ cubit⁹ ꝛ man⁹ cum defenſiuo fcõ ex oleo ro. ꝛ bolo ꝛ ſilib⁹ ꝛ ſuſpẽdat brachiũ ad collũ cũ mãdilli p⁹ ligationẽ: vel oꝛdinet ſuper puluinar qõ meli⁹ eſt vſqꝫ ad duas vel tres ligatiões. qꝛ magis ſecur⁹ eris ne apa vel tumoꝛ fiat i loco ꝛ ges mẽbꝛi ſup partẽ dõeſticã q̃ fiet ſup puluinar in lõgũ inuabit te multũ in h̃. ſi aũt fractura brachij fuerit cum vulnere ſiue vnũ ex folicib⁹ fractũ fuerit ſeu duo non indiges alio niſi vt pma ligatura cũ aſtellis ꝛ ſtupis itaoꝛdinet ꝛ fiat: ꝛ incidãtur aſtelle tali mõ ꝛ figura vt totũ vuln⁹ vel id qõ neceſſariũ fuerit de vulnẽ ad mũdificationẽ appear. Et ſi fuerit tale vlnus ꝙ ſutura indigeat ſuat ꝛ dimittat decliuioꝛ pars vlneris apta vt melius ꝛ leui⁹ ꝑ tpꝰs poſſit vln⁹ ꝛ m. bꝝ totũ mũdificari. ſuper ſuturã põatur puluis ꝯſeruatiu⁹ ꝛ ſup puluerẽ emplm mũdificatiuũ ꝛ ꝯſeruatiuũ ꝛ defenſiuũ dicte ca. ſupioꝛi de fractura adiutoꝛij. ꝛ ſi vln⁹ ꝯductura partiũ nõ indiguerit: eodẽ mõ ꝑcedas ꝛ cũ eiſdẽ reb⁹. Mod⁹ diete ꝛ pot⁹ a pn° vſqꝫ ad finẽ rõe pncipij ꝛ finis ꝛ debilitatꝫ ꝛ foꝛtitudis nõ variat a mõ dcõ ca. de frac. adiutoꝛij.

Capitulum. x. de fractura oſſium pectinis ꝛ digitoꝝ manus cum vulnere ꝛ ſine vulnere.

ſ **I autem contingat** oſſa pectiſmanus q̃ ſũt q̃tuoꝛ frangi ſeu oſſa digitoꝝ q̃ ſunt in quolibꝫ digito tria ꝛ fuerint ſine vulnere tractẽtur ꝑ poſſe a reſtauratione abſqꝫ doloꝛe ꝛ equẽtur: ꝛ fcã eq̃tiõe ponat cũ pecia emplm de faris cũ pulueri⁹ ſcm ꝛ icoꝛpoꝛatũ cuꝫ albuie oui dictũ ca. de fractura adiutoꝛij imediate ſup fracturã eq̃tã. ꝛ nõ põatur in h̃ cãu petia ifuſa i oleo ro. ſed ſolũ emplm imediate cũ petia ponat ſup fracturã ꝛ in fracturis oſſis digitoꝝ ſiliter. ꝛ nõ in oib⁹ fiat in vno ſicut in alio. ſup emplm võ cũ petia ex parte ſilueſtri ponantur faldelle de ſtupa ꝛ plumaceoli oꝛdinati ſm longum ꝛ latũ ita ꝙ locũ decenter ꝯpmant abſqꝫ doloꝛe ſi fuerit poſſibile. In pte võ dõeſtica intra palmã ponant faldelle ꝛ pluaceoli ꝛ ſup faldellas ſtupe ponãtur: i pte dõeſtica aſtella vna lata ſm latitudinẽ palme ꝛ longa ita ꝙ ꝯprehẽdat oẽs q̃tuoꝛ digitos ꝑter pollicẽ vſqꝫ ad ſumitatẽ digitoꝝ vſus raſetã vſqꝫ ad mediũ brachij h̃ fcõ firmẽtur oĩa iſta ꝛ ligentur cũ bida vna cui⁹ latitudo ſit circa digitos q̃tuoꝛ ꝛ incipiat fieri ligatio a ſumitatib⁹ digitoꝝ ꝛ ꝑcedatur vſus raſetã ꝛ brachiũ cũ ſue rit cũ reuolutiõe reſtauratoꝛ ꝛ bida ſup locũ leſũ ſtrigat foꝛtiter vt mẽbra ꝛ oſſa fracta meli⁹ adhereãt ꝛ firmẽtur. ꝛ talis ligatio ẽt defẽdit locũ ne apa ſupuciat. Sup bindã võ fiat ligatio cũ bidello ſtricto q̃ oĩa ꝯprehẽdat ꝛ firmet. ſuſpendatur man⁹ ad locũ cũ mãdilli. vngat poſt h̃ totũ brachiũ cũ defenſiuo fcõ ex ſucco ſolatri vl̃ ſempuine ꝛ oleo ro. ꝛ bolo armẽo ꝛ aliq̃tulo aceti. In reſtauratiõe oſſis digitoꝝ ſeu digiti ponatur vna aſtella cui⁹ latitudo ſit vt latitudo digiti ꝛ ei⁹ lõgitudo ſit a ſumitate digiti vſqꝫ ad mediũ palme vel vole man⁹. cũ emplõ ꝛ ſtupis ꝑcedatur vt dictũ ẽ ꝑter q̃ in fractura oſſis digitoꝝ loco faldellaꝝ factaꝝ ex ſtupa ꝑcedere et firmare locũ cũ petijs tm̃: qꝛ ex iſtis minoꝛ ſit cumul⁹ in loco. ꝛ h̃ ẽ valde bonũ ꝛ vtile ꝑpter paruitatẽ mẽbꝛi. Nõ ſoluant oſſa iſta cũ frangũtur p⁹ pmã reſtaurationẽ niſi vſqꝫ ad dies q̃tuoꝛ ꝛ ſpãliter cũ fuerit abſqꝫ vulnere. in alijs aũt ligaturis q̃ ſiũt in alioꝝ mẽbꝛoꝛuꝫ fracturis ſoluatur ꝛ ligetur mẽbꝝ de q̃nto i q̃ntũ. ꝛ vngatur loc⁹ q ẽ vſus raſetã cũ defenſiuo dcõ ſupi⁹. flebotometur infirm⁹ vel vẽtoſet: cliſterizetur vel fiat ſuppoſitoꝛiũ vt dictũ ẽ in alijs. Si aũt fractura fuerit cum vulnere ſoluatur fractura oĩ die ꝛ mutetur infirmus oĩ die ſemel ꝛ nõ fiat variatio i emplõ ac aſtellis ꝛ bida ꝛ bindello niſi qꝛ imediate ſup vuln⁹ ꝛ mẽbꝝ fractũ ponatur petia infuſa i oleo ro. mixto cũ puluẽ õ mumia ꝛ ſanguĩe dracõis. ꝛ ſup h̃ ponat emplm vt dictũ ẽ ſuperius. ꝯuenit ẽt i iſto cãu vt digit⁹ ſan⁹ ligetur cũ infirmo: quod in alio cãu non eſt neceſſarium. dieta ꝛ pot⁹ fiat vt dictum eſt ſuperius.

Capitulum. xi. de fractura oſſis anche.

f **Rangitur** os anche ex percuſſiõe ꝛ cãu ꝛ ſm lõgũ ꝛ vocat ſciſſura ꝛ ſm latũ ꝛ tũc vocatur fractura i vitate. Cognoſcit ſciſſura ex tactu currente ſup lõgitudinẽ oſſis cũ quo inuenitur ſepatio oſſis ſm lõgitudinẽ. ꝛ inueniũtur ptes oſſis ſepate nꝫ ſonãt nꝫ cedũt ꝑ tactũ ꝛ cũ h̃ ꝯſiderãd⁹ ẽ mod⁹ cãus ꝛ ꝑcuſſiõis. Fractura võ cogſcitur ꝑ tactuꝫ ſb̃ quo ptes oſſis mouẽtur ex trãſuerſo ꝛ ſonant ſb̃ eo. Si aũt os anche ſciſſũ fuerit nõ indiges niſi vt ponas ſup ſciſſurã imediate ꝛ p° emplm qõ ſic ſit. Re. farie fabaꝝ ꝛ cicercꝫ vel volatice ſeu hoꝛdei lib. ſ. maſticis dragagãti gũmi arabici añ. ℥. j. mumie boli armẽi añ. ℥. ſ. terãtur ꝛ cribelẽtur ꝛ icoꝛpoꝛẽtur cũ albuĩe ouoꝝ ita vt ſit valde molle ponatur h̃ ſup locũ poſtq̃ extẽſũ fuerit ꝛ ſup petiã põantur faldelle ſtupee balneate i aq̃ a quib⁹ aq̃ vehemẽter expſſa ſit q̃ ifundatur i eodẽ emplaſtro. h̃ fcõ ligetur ꝛ firmetur loc⁹ cũ bida cui⁹ latitudo ſit ſm ſex digitos: ꝛ in q̃libꝫ reuolutiõe fiat necratio cũ filo. Circa locũ võ fiat inũctio cũ defenſiuo fcõ cum ſacco ſempuine vel ſolatri ꝛ oleo ro. ꝛ aliq̃tulo aceti. ñ moueat ligatura pma vſqꝫ ad dies. v. niſi doloꝛ nimis augmẽtaretur aut ſtupoꝛ pp ligaturã mẽbꝛo ſupueniret. flebotometur de manu ꝯria ex vena q̃ ẽ inter ãnularẽ ꝛ auricularẽ vel vẽtoſetur in pte ꝯria. Sit venter eius larg⁹ oĩ die ꝙ aſellet ſemel aut bis p⁹ pmã ligationẽ ligetur de ſexto in ſextũ. nã hec ſciſſura p° mõ curatur et quaſi nõ reqrit niſi aliq̃ firmationẽ ꝑtiũ cũ ꝯſeruatiõe in ſtatu debito cũ emplõ ſupdicto ꝛ ligatione vſqꝫ ad perfectã curationẽ. ſi aũt h̃ os fractũ fuerit ꝛ cognitũ ꝑ ea q̃ dixim⁹ vel alia x: a ꝯueniens ꝛ neceſſariũ ẽ vt ptes exprimantur ꝛ ad iuicẽ ꝯfoꝛmẽtur ꝛ eq̃tur mã. b⁹ reſtauratoꝛis cũ ad iuuamento miſtri ſeu miſtroꝝ: quo fcõ põatur emplm dictũ ſup locũ ꝛ mẽbꝝ leſum cũ petia: ꝛ ſup emplaſtꝝ ꝛ petiã ponatur faldella vna ſtupe magna cõprehendẽs totũ os anche ꝛ ſup illã faldellã vna aſtella de ſalice ponatur ſeu aliquo ligno tractabili fcã ſm figuram anche. ꝛ ſit iſta aſtella inuoluta ſtupa ita ꝙ partꝫ ſanã nõ poſſit ledẽ mõ aliquo: ꝛ ſup aſtellã ponatur alia faldella ſtupea balneata in aq̃ ꝛ bñ expſſa ꝛ ſup iſtã fiat ligatio cũ bida dicta ſupi⁹ ꝛ firmetur loc⁹ bñ decenter ꝛ ſine doloꝛe ꝑ poſſe. ꝛ circa locũ leſum fiat inunctio cuꝫ defenſiuo ꝛ hoc de tertio in tertiũ vel q̃rto in q̃rtũ ſoluatur ꝛ mutetur ꝛ fiat flebotomia vel vẽtoſatio ꝛ cliſtere ſeu ſuppoſitoꝛiũ vt dictũ ẽ ꝛ cũ ꝯtinuatiõe illi⁹ emplaſtri vel ligatiõis dicte vſqꝫ ad finem ꝑcedatur: qꝛ in iſto caſu aliud non requiritur. Dieta ꝛ potus oꝛdinẽtur vt dictum eſt ſuperius in omnibus alijs.

Cap. xij. de fractura oſſis coxe cũ vlñe ꝛ ſine vulnere.

q **Uando** frangitur os coxe multũ ꝯſiderandum eſt tũ ꝑpter magnitudineꝫ tũ pp muſculũ magnũ locatũ ibi qꝛ radix ẽ choꝛdaꝝ mouentiũ iferioꝛa. cogſcitur fractura ei⁹ ꝑ tactũ ꝛ qꝛ coxa ex fractura oſſis pp groſſitudinẽ ꝛ magnitudinẽ ipi⁹ ꝑpam amittit figurã. Et cum hoc in loco fracto ſit eminentia: ꝛ iſta ſigna ſunt ꝯuenientia ꝛ vtilia cũ os coxe frãgitur ſpãliter abſqꝫ vulnere. Si aũt os coxe fractum fuerit ſine vulnere pmo añ eq̃tionẽ ꝑpentur neceſſaria vꝫ ſtupe aſtelle pecie ꝛ bide ꝛ bindelli⁹ ꝛ oleũ roſatũ ꝑ ſe ꝛ emplm de faris ꝛ puluerib⁹ ꝛ defenſiuũ. h̃ facto eq̃tur mẽbꝝ decẽter ꝛ ſuauiter abſqꝫ doloꝛe ꝑ poſſe ꝛ tũc põatur vn⁹ miſter hoꝛa eq̃tiõis q ſuſtineat coxã ꝛ firmiter teneat apd anchã ꝛ ali⁹ q ſuſtineat i loco leſo

in genu: ⁊ terti⁹ ſuſtineat crus ī medio ⁊ teneat firmi-
ter: quo eq̄to pōatur imediate ſup mēbꝝ petia lōga et
lata ſm lōgitudinē ⁊ groſſitudinē coxe īfuſa i oleo ro. et
bn̄ expſſa: vel i ea nō remaneat niſi vt⁹ tm̄. ⁊ ſi oleū ro.
nō repiref loco ei⁹ pōatur oleū ꝯq̄ſſatū ⁊ mixtū cū albu.
oui ⁊ ſr illā petiā pōanf ēpla. qd̄ ſic fit. ℞. farie f. b. ſeu
cicercule vel volatice ſiue hordei aut ſiligis lib. ſ. ma-
ſticis dragagāti gūmi arabici añ. ℥. ſ. mumie boli ar-
meni. añ. ℥. ſ. terātur ⁊ icorporētur cū albumine ouoꝝ
ita vt ſit valde molle ſup iſtā petiā empli ponātur fal
delle ſtupee. iij. vel. iiij. ſm ꝙ fuerit neceſſariū balnea
re i aq̄ optie expſſe. ⁊ ſup iſtas faldellas ſtupeas pōan-
tur. v. lignee aſtelle. vi. de ſalice vel de ligno qd̄ poni-
tur i fodr:s enſiū ⁊ ſit lōgitudo iſtaꝝ aſtellaꝝ ſm lōgitu
dinē coxe ita ꝙ nō poſſ. toffendere i neruis genu neqꝫ i
neruis iguinū ⁊ latitudo triū aſtellaꝝ q̄ dn̄t pōi i pte ſu-
periori coxe ſit ſatis maior ꝗ̄ latitudo aliaꝝ q̄ dn̄t pōi i
feri⁹ ex trāſuerſo: q: coxa pp carnoſitatē inferiorē ⁊ na-
tice cū recipit os fractū ligari ex ligamento generando
vt reſilit ⁊ iclinaf ad partē ſupiorē ⁊ ad partē ſilueſtrē
⁊ h̄ nō fallit ⁊ ꝑpter h̄ ꝯueniēs ē vt aſtelle ſupiores et
exteriores ſint groſſiores ⁊ latiores ⁊ fortiores aliis: ⁊
ſint ēt oēs inolute de ſtupa ⁊ decēter. ⁊ ſup aſtellas po
nanf alie faldelle ſtupee īfuſe i aq̄ ⁊ expſſe bn̄ ⁊ iſtas ſtu
peas fiat ligatio cū bida cui⁹ latitudo ſit circa digitos.
iiij. ⁊ icipiat fieri ligatio cū bida a loco leſo ⁊ ꝑcedaf cū
vna parte bide ſuperi⁹ vſuſ anchā ⁊ iguinē: ⁊ cū alia pte
bide ꝑcedaf vſus genu. ⁊ ſtrīgaf ſatis loc⁹ fractus ma
gis ꝗ̄ extrema: ⁊ nectef bida i fine reuolutionū cū filo
⁊ acu. ⁊ ſup iſtā bidā fiat alia ligatio cū bida alia cui⁹ la
titudo ſit eadē cū alia ⁊ icipiat fieri ligatio inferi⁹ a pte
genu ꝑcedēdo ſuperi⁹ vſus anchā ⁊ iguinē. ⁊ ſtrīgaf lo-
cus leſus forti⁹ oib⁹ aliis vt meli⁹ a curſu hūoꝝ bn̄ficio
ſtricture maioris defendaf ⁊ finales r̄uolutiōes illius
bide oēs cū filo ⁊ acu nectētur ⁊ firmētur. h̄ fcō firmen
tur oia ⁊ ligenf cū bidello cuius latitudo ſit tāta vt ſit
ſufficiēs ad ligādū oia ab vno capite coxe ad aliō: ⁊ nul
lo mō fiat ſtrictura i mēbro ex q̄ ꝑueniat dolor nimis
⁊ ſtupor nꝫ timor qm̄ ē icōueniēs q: oia ꝑparāt mēbrū
ad apa ⁊ ſtupor diſpōit ipꝫ ad mortificationē ⁊ caſum.
qbus ordiatis ⁊ ꝯpletis locef infirm⁹ ad iacēdū corpe
ſuppio ⁊ firmef coxa ſm lōgitudinē cū pānis ⁊ crus ēt
cū ea ⁊ liteamnib⁹ vt moref ſtatu debito pter ꝙ remo
neaf ſi poſſibile fuerit ⁊ ſi nō fuerit poſſibile qn moueaf
fortiter abſqꝫ dolore moueaf. Facta ligatiōe pma poſt
duas horas vel tres fiat flebotōia de manu ꝯria ex ve
na q̄ ē iter ānularē ⁊ auricularē digitū vel vētoſatio in
naticis. Cliſtere vel ſuppoſitoriū fiat oi die ſemel vel
bis, aſellet ad min⁹. Nō moueaf pma ligatura vſqꝫ ad
dies. iij. vel. iiij. ſꝫ oi die viſitef ifirm⁹ ⁊ tāgaf loc⁹ leſ⁹
⁊ videaf ſi in forma ⁊ ſitu debito remāſerit ſm q a pn
cipio mēbꝝ eq̄tū fuerit. Si aūt medic⁹ inueniret va-
rietatē aliq̄ ibi factā ipedictē ſuauiter ⁊ ꝯuenienter re-
moueat: ⁊ ī bōa diſpōne ⁊ forma debita mēbꝝ diſpōat
q̄cūqꝫ ligatiōe mēbꝝ leſū ſeu fractū ligaf. de nouo dꝫ
ſapiēs reſtaurator ꝯſiderare locū in quo fractura fuerit
vtꝝ appeat ibi eminētia ex mala eq̄tiōe aut nō appeat
Si aūt inuēta fuerit aliq̄ eminētia ſeu difformitas cō
pmaf iſta eminētia vel difficultas cū plumaceolis et
aſtell' vt remoueaf ⁊ mēbꝝ redeat ad ꝑpam formaꝫ.
⁊ h̄ fiat pfecte añqꝫ ligatio oſſis fracti fiat. vel indure
tur quia poſtqꝫ ligatio fuerit indurata non poterit me
dic⁹ in ea aliqd opari. Dieta ei⁹ i pncipio ſit cū ſucco fa
rine hordei vel farri vel ſpelte ſeu ſiligis aut hauene vl'
cū ſpinachiis lactucis borragine cucurbitis ꝯditis ⁊ eli
xaris cū lacte amigdalaꝝ. Et pot⁹ ſit vinū de granatis
vel agreſta qb⁹ in duplū de aq̄ miſceaf vel decoctiōis
prunoꝝ ſiccoꝝ vel aqua hordei cū decoctiōe feniculi vl'
petroſillini ⁊ h̄ vſqꝫ ad ſecuritatē ne apa generef in lo
co. p⁹ ſecuritatē vtaf bono vino rubeo dulci claro lim
phato ſm medietatē vel min⁹. vel ſumat vinū vino-
ſum ⁊ claꝝ odoriferꝝ cui aqua miſceaf vt dictū ē. ⁊ vta

tur ēt extremitatib⁹ porcoꝝ ⁊ interiorib⁹ aialiū. q: iſta
faciūt ad citā ⁊ velocē generationē pori ⁊ ad velocem
reſtaurationē ⁊ fortē. pōt ēt vti carnib⁹ volatiliū nō ꝯ-
gētiū in aq̄s ⁊ carnib⁹ gallinaꝝ ⁊ caponū ⁊ pulloꝝ ⁊ per
dicū ⁊ faſianoꝝ ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ feniculo petroſillino
⁊ borragine ⁊ ſilib⁹ cū carnib⁹. Si aūt vuln⁹ fuerit cuꝫ
fractura magnū ꝙ ſutura indigeat. ꝯſidera ſi ibi ſūt par
tes oſſis fracte ſepate q̄ ſtaf nō poſſint tūc rēoueaf ⁊ po
ſtea ꝯducas ptes vlneris cū ſutura ⁊ ꝯſerua ſuturā cum
puluere q ſic fit. ℞. maſticis dragagāti gūmi arabi-
ci añ. ℥. j. mumie ſanguis dracōis añ. ℥. ſ. pulueriꝫenf
⁊ cribelenf. h̄ fcō eq̄tur mēbꝝ ⁊ reſtauref figura mēbri
ꝑut ſupi⁹ dixim⁹. ⁊ icidātur aſtelle ſm figurā vulneris
⁊ ligatura ita a medico hora reſtaurationis ordinef: ꝙ
vuln⁹ oi die ſemel aut bis ꝙ poſſit videri ſm ꝙ neceſ
ſariū fuerit. Sup vuln⁹ pūū vel magnū ⁊ ſup ſuturā po
natur pului dict⁹ ⁊ ſup puluerē ꝑpter mūdificationeꝫ
loci pōatur oi die emplm qd̄ ſic fit. ℞. mell' ro. colati
lib. ſ. farie hordei vel volatice ſeu ſiligis. ℥. iij. pulueris
ſupradicti q pōitur ſupra ſuturā. ℥. j. ſ. icorporenf ſil' cū
h̄ emplo ⁊ puluere: curef oi die vuln⁹ cū ſutura ⁊ vuln⁹
qd̄ nō fuif vſqꝫ ad perfectā mūdificationē ⁊ incarnatio
nem loco mūdificato ⁊ incarnato ꝯſolidef cū pulue qui
ſic fit. ℞. nucū cypſſi gallaꝝ mumie thuris añ. ℥. j. pul
uerizenf ⁊ cribrenf. Dieta nō variaf a mō dcō ſuperi⁹
nec pot⁹. Si vō apa ibi apparuerit curef cū maturati-
uis ⁊ iciſiōe ⁊ mūdificatiōe ⁊ aliis vt dictum eſt primo
li. cap. de apoſtemate calido ſanioſo generato in coxa.

Capitulum. xiij. de fractura rotule genu.

b Oc os frāgif ⁊ ſm latū ⁊ ſm lōgū ⁊ h̄ ſcif
ex tactu ⁊ viſu qūocūqꝫ fiat nō re
grit niſi vt eq̄tur ⁊ reſtauref manib⁹ medici cū
crure extēſo vltia extēſiōe. ⁊ p⁹ eq̄tionē pōatur emplm
de aliq̄ farinaꝝ cū pulueri b⁹ vt dcm̄ eſt ſuperi⁹ ca. de
fractura oſſis coxe pter ꝙ in illo cāu nō pōitur petia in
fuſa in oleo ro. eo ꝙ h̄ mēbꝝ cū frāgitur n̄ regrit niſi eq̄
tionē ꝯſtrictionē ⁊ coadunationē partiū ⁊ getē. ⁊ p⁹ em
plaſtꝝ pōatur circa locū defenſiuū cū oleo ro. ⁊ ſucco ſo
latri vel ſempuiue ⁊ bolo armeno ⁊ aliqꝫtlo aceti: ⁊ p⁹
illō ponātur faldelle ſtupee ⁊ plumaceoli vt loc⁹ firmus
maneat. ⁊ ſup h̄ fiat ligatio cum binda cui⁹ latitudo ſit
circa digitos. iiij. ⁊ firmef bn̄ ligatio cū filo ⁊ acu fiat ſic
ordinati de q̄rto in quartū pl⁹ ⁊ min⁹ ſm ꝙ medico vi
debitur: flebotomef de manu ꝯria ex vena q̄ eſt inter
annularē ⁊ auricularē digitū. vel fiat ſcarificatio in na
ticis: fiat cliſtē ſeu ſuppoſitoriū vt inferi⁹ aſellet oi die
ſemel aut bis. Dieta ⁊ pot⁹ ordinenf ſm tempora ⁊ for
titudinem ⁊ debilitatem vt dictum eſt ſuperius.

Ca. xiiij. ð frac. fociliū cruris ſine vulnē ⁊ cū vulnere

f Ranguntur focilia cruris ambo aliqn̄
⁊ aliqn̄ vnū tm̄ ⁊ aliqn̄ ſci
dif vnū eoꝝ. Si āt ꝯtingat vt ābo focilia frāgā
tur ſine vulnere bonū ē ⁊ ꝯueniēs vt medic⁹ añ equatio
nem ꝑparet ſibi oia neceſſaria ad reſtaurationē ⁊ rōne
defenſiōis ⁊ rōne ligatiōis ⁊ rōne aliaꝝ reꝝ q̄ faciunt
ad h̄ de qb⁹ determinauim⁹ i fractura fociliū brachii:
vtile ē vt reſtaurator hora equatiōis hēat vnū miſtꝝ q
teneat genu cruris fracti extēſuꝫ ⁊ ipm extendat ⁊ rela-
xet ſm ꝙ reſtauratori videbif ⁊ aliū miſtꝝ q pedē cum
calcaneo ⁊ cauicla teneat firmū ⁊ cū extendat ⁊ relaxet
vſqꝫ ad finē equatiōis ꝑut reſtauratori videbitur: ⁊ ꝫm
q ābab⁹ manib⁹ crus ſuſtineat ī medio: qb⁹ ordinatis
hēat medic⁹ petiā lōgā ⁊ latā ſm ꝙ crus fuerit ⁊ ifun-
dat eū i oleo ro. ⁊ eā expmat bn̄ ⁊ pōat ſupra totū crus:
p⁹ iſtā aūt pōat petiā aliā cū emplo dcō ſuperi⁹ ca. de
fractura coxe: ⁊ ſupra illā petiam pōat duas faldellas
ſtupeas vel tres ſm groſſitudinē cruris ⁊ ſuper iſtas fal
dellas pōat aſtellas. iiij. vel. vj. ſm ꝙ mēbꝝ fuerit ⁊ ſu
per aſtellas pōat faldellas alias ⁊ ſuper iſtas fiat ligatō
cū bida cui⁹ latitudo ſit triū vel quatuor ditoꝝ: ⁊ ei⁹ lō
gitudo ſit ſm ꝙ fuerit neceſſariū ad ligādū totū crus: i
ncipiat ḡ fieri ligatio ſupra locū fractū ⁊ leſum cum vna

parte bide ⁊ ꝓcedat̃ v̾ſus genu ⁊ fortiꝰ ſtringatur ĩ loco leſo vt meliꝰ a curſu hũoꝝ defendat̃: ⁊ cũ alia parte ligature ſiue bide ꝓcedatur cũ ligatura v̾ſus pedem aſtelle fiãt inuolute ex ſtupa ⁊ ſint tãte lõgitudis vt ẽ crus ꝓter ꝙ ipe aſtelle nõ penetrent ĩ calcaneo neqꝫ ĩ raſeta pedis neqꝫ incuruat̃ a genu aliqd offendẽ poſſint. Super iſtã aũt ligationẽ fiat alia ligatio cũ bida eiuſdẽ latitudis ⁊ lõgitudis vt fuit alia ⁊ nectat̃ cũ filo ⁊ acu qlibꝫ reuolutio: ⁊ icipiat fieri ligatio cũ illa binda vltia ab inferiori parte circa calcaneũ ꝓcedẽdo vſqꝫ ad genu. ⁊ ſemꝑ locus leſus ſtrigatur magis ꝙ̃ extrema. ſꝫ nõ fiat neqꝫ cũ p̃ma bida neqꝫ cũ ſcd̃a ſtrictura ex q̃ ꝓueniat nimiꝰ dolor ſeu ſtupor aut tumor: icõueniẽs ĩ mẽbro q: h̾ nõ ẽ bonũ. poſſet. n. infirmꝰ ex tali ſtrictura mẽbꝝ amittẽ vel ad paleſim ↄuerti. Sup vltiã bida fiat ligatio cũ bidello cuiꝰ lõgitudo ſit ſufficiẽs ad ligãdũ ⁊ firmãdũ totum ⁊ eiꝰ latitudo ſit ſm̃ latitudinẽ illiꝰ digiti. Cõpleta ligatione tota vngãtur extrema mẽbri. ſ. genu ⁊ a genu ſuperiꝰ ⁊ pes ẽt cũ illis ꝑtibꝰ cũ defenſiuo fcõ ex ſucco ſẽperuiue ſeu ſolatri bolo ⁊ olõ ro. ⁊ aliq̃tlo aceti. flomet̃ de mãu ↄ̃ria ex epatica vel ſplenetica vel ſcarificet̃ in naticis. fiat ꝙ aſellet oĩ die bis vel ſelꝰ cũ cliſteri vl̾ ſuppoſitorio. Soluat̃ de. 3°. in. 3m. vl̾. 4°. in. 4m. ⁊ viſitet̃ oĩ die ne qd noui inaſcat̃ cui medicꝰ nõ poſſit cũ iſtis ⁊ medicis ↄueniẽtibꝰ obuiare. Et ſi ſcd̃a vel tertia ligatiõe aliq̃ eminẽtia idebita viſa fuerit in loco fracto cũ plumaceolis ⁊ duritie aſtelle ita ↄp̃mat̃ ſine intẽſo dolore ꝙ redeat ad ſtatũ debitũ ⁊ mẽbꝝ ad ꝓp̃am formaꝫ ex tali ↄp̃henſiõe acqrat ⁊ ſic ↄtinuet̃ opatio vſqꝫ ad finẽ. Si aũt cũ fractura fuerit vulnꝰ magnũ vel ꝑuũ ↄſidera ſi ibi fuerit ꝑtes oſſis ſepate q̃ ſtar̃ ñ poſſint tũc eas remoue ⁊ nõ timeas de cãu medulle vt dixiꝰ cap. de frac. adiutorij: ⁊ poſtea ↄducas ꝑtes cũ ſutura. h̾ fcõ eq̃ mẽbꝝ ⁊ icide de aſtell̾ ad formã vulneris ⁊ ordia ligaturã ꝙ vulnus poſſit oĩ die videri ⁊ mutari a medico. Sup ſuturã põas puluerẽ ↄſeruatiuũ ⁊ ſup puluerẽ emplaſtꝝ defenſiuũ mãdificatiuũ ⁊ ↄſeruatiuũ vſqꝫ ad incarnationẽ. Vulnẽ mãdificato ⁊ incarnato ↄſolidetur. Eodẽ mõ ꝓcedas ſi vulnꝰ ꝑuũ fuerit nõ indigẽs ſutura De dieta ⁊ potu quouſqꝫ ad tp̃s infirmitatis ⁊ ad debilitatẽ ⁊ fortitudinẽ ſatis ſuperius diſputauimus in conſimilibus caſibus tibi ſuffciat quod dictum eſt.

Capitulum. xv. de fractura oſſis calcanei.

I contingat os calcanei frãgi qd̃ cogſcit̃ ex tactu q: iueniuntur partes ipiꝰ oſſis cedẽtes ſub tactu ſm̃ lõgũ aut ſm̃ latũ aut ẽt modꝰ ꝑcuſſiõis aut cãus. facit ad h̾ ⁊ dolor inqſitionẽ: vel inuẽtionẽ fracture nõ reqrit̃ niſi emplario ſup locũ ſine olõ ro. cũ emplõ qd̃ ſic ſit. Re. farie fab. vel ſiligis ſeu hordei cicercule vel volatice. lib. ß. maſticis dragagãti gũmi arabici añ. ℥. j. mumie boli arm. añ. ℥. ß. terãtur ⁊ cribelent̃ ⁊ icorporẽtur cũ albu. ouoꝝ vt ſit valde molle. ſup emplm̃ illõ poſitũ ſup petia ⁊ ſup locũ leſũ ponat̃ faldella vna ſtupea in aq̃ infuſa ⁊ bñ expſſa ⁊ ſup faldellã põatur aſtella vna de ſalice vel de alio ligno ↄueniẽte forma cuiꝰ ſit ad modũ calcanei ⁊ ſup illã aſtellã ponatur faldella vna de ſtupa ⁊ ſup illã fiat ligatio cũ bida cuiꝰ latitudo ſit circiter digitos. iiij. ⁊ firmet̃ cũ ligatiõe ⁊ aliꝰ locꝰ bñ vt nõ moueatur. ⁊ ĩ oĩ reuolutiõe bide fiat ſutura cũ filo ⁊ acu circa locum ⁊ ꝑ totũ pedẽ vſqꝫ ad mediũ crus fiat inũctio cuꝫ defenſiuo de bolo arm. ⁊ ſilibꝰ. Flebotomet̃ de manu ↄ̃ria de vena q̃ ẽ inter ãnularẽ ⁊ auriclarẽ vel vẽtoſet̃ i naticis: aſellet patiẽs ꝑ nãm vel cũ cliſteri ſeu ſuppoſitorijs oĩ die bis vel ſelꝰ ſm̃ ꝙ neceſſariũ vel ↄſuetudinarium fuerit. hic modꝰ hẽat̃ in iſto cãu a p̃ncipio vſqꝫ ad finẽ ⁊ nõ variet̃. Dieta ⁊ potꝰ fiãt vt dcm̃ ẽ ⁊ ſm̃ ꝙ medico videbit̃ ex ꝑte debilitatis ⁊ fortitudis expedire.

Capitulum. xvj. de fractura oſſium pectinis ⁊ digitorum pedis ſine vulnere ⁊ cum vulnere.

Ractura iſtoꝝ oſſiũ cogſcitur de facili ⁊ nõ indiget medicꝰ niſi vt mẽbrum leſum tãgat̃ vel fractũ. nã ex tactu iueniet bonus reſtaurator leſionẽ mẽbri de leui ⁊ nullo mõ ei occultabitur. ĩ eq̃tiõe iſtoꝝ oſſiũ ſeu eoꝝ fractura abſqꝫ vulnerẽ ſeu cũ vulnere reqrit̃ vna ſola ligatura fcã ad modum ſole ſotularis: ⁊ põat̃ ĩ ipam ſolã ligneã ⁊ pedẽ faldella de filtro. ⁊ h̾ bꝫ locũ pꝰ eq̃tionẽ oſſis fracti vel oſſiũ fractoꝝ in h̾ mẽbro. Sup locũ võ leſũ ſiue os vel oſſa pectinis fracta fuerit ſeu oſſa digitoꝝ pedis: vel os alicuius digiti põatur emplꝫ de faris ⁊ pulueribꝰ dictis ca. de fractura calcanei ⁊ circa crus ⁊ ĩ loco põatur defenſiuũ fcm̃ ex bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſilibꝰ. poſtea ſup emplm̃ ponantur faldelle ſtupee ĩ aq̃ ĩfuſe. ⁊ bñ expſſe ⁊ ĩ emplõ ĩuolute ⁊ pꝰ h̾ fiat ligatio cũ bida cuiꝰ latitudo ſit triũ digitoꝝ vel circa id ⁊ eiꝰ lõgitudo ſit tãta vt ſit ſufficiẽs ad ligationẽ totiꝰ pedis ⁊ digiti vel digitoꝝ. nã qñ os alicuius digiti frãgit̃ reqritur in ligatiõe ſua vt cũ eo ſanus ⁊ oẽs digiti pedis ligẽtur vt meliꝰ remaneãt ĩ ſua eq̃tione ⁊ reſtauratiõe. fiat ligatio ⁊ emplãtio tal̾ ĩ iſto mẽbro de 3° in 3m ſeu de 4° in 4m ↄtinuet̃ h̾ vſqꝫ ad finẽ flomet̃ in ↄ̃rio vel vẽtoſet̃: ſit vẽter eiꝰ largꝰ oĩ die cũ ſuppoſitorio aut cliſteri. Si aũt ibi vulnꝰ fuerit ſoluat mẽbꝝ oĩ die ſelꝰ ⁊ rõne fracture ⁊ rõne vulneris et ponat̃ ſola ligatiõe cũ faldella de filtro vt ſuperiꝰ diximus. Et emplm̃ ſup fracturã in iſto cãu a p̃ncipio vſqꝫ ad finẽ ſit tale. Re. draga. gũmi arabici maſticis añ. ℥. j. mumie boli arm. añ. ℥. ß. terãtur ⁊ icorporẽtur cũ melle ro. colato. Facta firmatiõe oſſiũ vl̾ oſſis ⁊ mũdificatiõe vulneris ↄſolidet̃ vulnꝰ cũ puluẽ q ſic ſit: Re. thurꝫ mumie nucũ cypſſi gallaꝝ añ. ℥. ß. terãtur ⁊ cribelẽtur ponatur in fine hic puluis ſup vulnꝰ ⁊ ſup puluerẽ ſtupaꝫ infuſã in vĩo calõ. nã vinũ calidũ facit ĩ oĩ mẽbro adherẽ carnẽ ſuauiter ⁊ abſqꝫ dolore. nõ variet̃ modꝰ diete ⁊ potus a mõ dicto in alijs fracturis narratis ſupꝰ.

Capitulum. xvij. de diſlocatiõe ⁊ mollificatiõe ⁊ torſione ⁊ ſeparatione ⁊ in quibꝰ mẽbra iſta habent fieri.

Lias ꝙ os ↄtinuatur cũ oſſe modis q̃tuor. Unꝰ ẽ q fit ſolis iuncturis vt ẽ ↄtinuatio adiutorij cũ oſſe ſpatule vel ↄtinuatio aliaꝝ iuncturaꝝ. Scd̃s modꝰ ẽ fixio oſſis ĩ oſſe vt fixio dẽtiũ in mãdibula ſuperiori vel iferiori. Tertiꝰ eſt ifectio oſſis in oſſe ſeu ligatio oſſis cũ oſſe ſicut coſte q̃ iſerũtur ĩ oſſibus pectoris: vel ex ꝑte ligatiõis vt ẽ ligatio oſſis furcule ĩ hũero vel ligatio. vij. oſſiũ pectoris ad inuicem. Quartꝰ modꝰ ẽ ligatio oſſiũ ad inuicẽ ad modũ ſere vt ligatio ſex oſſiũ capitis ad ĩuicẽ: vel vt ligatio duoꝝ oſſiũ furcule mãdibule iferioris ĩ mẽto. Circa pm̃ mõꝫ ꝓꝑe ſit diſlocatio circa alios minime vt patebit ex diffinitiõe diſlocatiõis. diſlocatio ẽ exitꝰ mẽbri a loco ĩ quo nãliter mouetur ſm̃ volũtatẽ. Mollificatio torſio ⁊ ſeparatio hñt fieri ĩ nodis ⁊ oibꝰ alijs iũcturis. Apparet ergo mãifeſte ꝙ mãdibula ĩ mẽto nõ põt diſlocari ſed ſepari neqꝫ furcula diſlocatur ſed ſepatur a loco hũeri. Iteꝝ os ſpatule ⁊ anche ſepantur mollificãtur ⁊ torquẽtur ſꝫ nullo mõ diſlocãtur. rotula genu mollificatur tñ nõ diſlocatur. Sola ĝ nodoſa diſlocari põt ꝓꝑe vt apparet ⁊ aliqñ mollificari torq̃ri ⁊ ſepari ⁊ maxĩe cũ ↄmotio ſit fortis ĩ nodo a cãu vel ꝑcuſſiõe ⁊ mẽbꝝ a nodo ñ reſilit vel mouetur ⁊ locꝰ cũ h̾ remãeat fortiter doloroſus. Hic ſciẽdũ ẽ ꝙ nullo mõ audiẽdꝰ eſt ſm̃o illoꝝ qui dicũt ꝙ ĩ diſlocatiõe ſepatiõe mollificatiõe ⁊ torſiõe hora reſtauratiõis ⁊ locatiõis ĩ pꝰ ſeu ĩ ꝑ̃ma viſitatione mẽbꝝ dꝫ ablui ⁊ põi añ reſtaurationẽ in aq̃ calĩa. nã tal̾ ſermo ẽ inutilis ĩ iſto cãu ⁊ nõ bonꝰ neqꝫ rõnabil̾ q: aq̃ calĩa cũ mẽbꝝ rarificet ⁊ debilitet diſpõet ipm̃ ad recipiẽdũ mãm ad hũorẽ currẽtẽ ad locũ doloroſũ: ⁊ ſic aq̃ calĩa illa hora ⁊ iſto mõ eẽt cã apatis ⁊ finaliter ꝑꝑ apãgnatũ ĩ loco mẽbꝝ poſſet ↄuerti ad ↄpõn ẽ innalẽ ⁊ malã ⁊ ex h̾ amitteret ꝓꝑaꝫ opationẽ. Sꝫ veꝝ ẽ ſi mẽbꝝ ĩduratũ eẽt ĩ ſua diſlocatiõe ꝑ tp̃s ſeu mollificatiõe ſepatione aut torſiõe ⁊ nõ recepiſſet ꝑfectã reſtaurationeꝫ: aut ꝑꝑ ignorãtiã medici: aut ꝑꝑ aliõ. q: ĩ iſto cãu bonũ ⁊ ↄueniens erit vt mẽbꝝ ĩduratũ ĩ aq̃ calĩa põatur: ⁊ nõ ſolũ in

aq̄ calīa ſʒ ī aqua calida decoctiōis maluauiſci floꝝ camomille fenugreci ⁊ ſimiliū q: tūc aqua calida mollificādo locū nō trahit maꝫ ꝓp ceſſationē materie a fluxu ⁊ lōgo tp̄e ⁊ marie fcā mūdificatiōe ex aliquo medicina rum fcāꝝ ex hermodactil' ⁊ turbit ⁊ ſilib⁹: ſʒ p̄pat ipſꝫ ad mollitiē ⁊ ip̄m mēbꝝ īduratū mollificat: ⁊ ꝑ h̄ diſpōit ad melioꝛē diſpoſitionē ⁊ reſtaurationē ſitā ⁊ ꝯuenientē ſed in p̄mo cāu vltīe mala repif. Sʒ volo ꝙ cogſcas ꝙ diſlocatio aliq̄ ſit cū fractura ī eodē mēbro ⁊ vulnere ⁊ tūc illa tria diuerſa ſiūt vel repiunf eadē hoꝛa ī mēbro dʒ ſapiēs reſtauratoꝛ p⁹ anq̄ꝫ faciat aliqd p̄parare ſibi oīa neceſſaria ⁊ ꝓpter fracturā ⁊ diſlocationē ⁊ vuln⁹: ⁊ ꝓpter h̄ icipe eq̄re fracturā ſi magis timoꝛoſa fuerit q̄ꝫ diſlocatio vel ecōuerſo. vel dʒ eadē hoꝛa eq̄re fracturā ⁊ diſlocationē ſucceſſiue vel ecōuerſo: ⁊ p⁹ eq̄tionē dʒ ꝯducere ptes vulneris ſi idigēt ſutura ſeu ꝯductura partiū: ſi vō nō: nō. ſʒ eq̄ū fracturā ⁊ diſlocationē debʒ aſtellas nec̄ias ad frac. ſic icidere ꝙ vuln⁹ poſſit oī die mutare ⁊ vidē p̄ter ꝙ ſoluaf ligatio frac. nʒ diſlocationis neq̄ꝫ dieb⁹ determinatis: ⁊ vtaf multū defenſiuo ī iſto cāu. Cū. n. mēbꝝ ſic malo ⁊ diuerſo nō ledif ⁊ ī tm̄ debilitaf ꝙ de leui non ſit qn ap̄ef niſi a ſapiente pfecte defendaf. Sit ḡ itētio tua tota ī defēſiōe ⁊ mēbri ꝯfoꝛtatiōe: q: ſi mēbꝝ tale ſit leſū ⁊ ap̄ef eēt piculuꝫ deſtructiōis ꝯpoſitiōis ⁊ amiſſiōis foꝛme ⁊ opatiōis ꝓp̄e poſſet tali de cā īfirm⁹ de leui moꝛi. non obliuiſcaris ī tali cāu vti ꝓnoſticatiōe ſup moꝛtē īfirmi coꝛā amicis ſuis q̄m oēs iſte īfirmitates varie ⁊ ꝯpoite cōiter ſūt moꝛtales: ⁊ hoc ex vſu firmiter cognoſcere poteris ſi in eis aſtute volueris conſiderare.

Capitulū. xviij. de diſlocatione mādibule īferioꝛis.

a Liquando diſlocaf ad iteꝛioꝛa: ⁊ aliq̄ñ ad exterioꝛa ſiue diſlocetur ad interioꝛa ſiue ad exterioꝛa non priuatur.

Signa diſlocatiōis ad interioꝛa ſūt ꝙ os remanet aptū ⁊ ꝙ dētes añterioꝛes mādibule inferioꝛib⁹ añcedūt ⁊ ſupponūtur dētib⁹ añrioꝛib⁹ mādibule ſupioꝛis. Diſlocatiōis vō ad exterioꝛa ſigna ſūt ꝙ os clauditur ⁊ nullo mō pōt apiri ⁊ nō pōt īfirm⁹ cibū maſticare ⁊ adherēt q̄ſi dētes pallato ⁊ apparēt exteri⁹ vltra debitū eminētia māifeſta in loco diſlocationis ⁊ p̄uaf loq̄la. Cognita diſlocatiōe ſiue ſit ad iterioꝛa ſiue ad exterioꝛa dʒ ſapiēs reſtauratoꝛ pōere itra os īfirmi digitos polices manuū ſuaꝝ ⁊ firmare eos ſup dētes molares mādib'e īferioꝛis īfirmi: ⁊ cū alijs. iiij. digitis manuū ſuaꝝ dʒ ꝯp̄rehēdē mādibulā diſlocataꝫ a pte exterioꝛi ⁊ hoꝛa illa habē vnū miſtꝝ q caput infirmi firmū teneat: Quib⁹ oꝛdinatis reſtauratoꝛ dʒ mouē mādibulā diſlocatā ad iterioꝛa foꝛtiter vſus ſe: ⁊ ad ſuperioꝛa ⁊ ad īferioꝛa: ⁊ deīde ad poſterioꝛa ⁊ ad locū reducere. fcā eq̄tiōe vel reſtauratiōe pōaf emplm̄ de farinis ⁊ puluerib⁹ ſup locū ⁊ dimittaf ꝑ vnū dieꝫ ⁊ non plus. q: in eadem die liberatus erit: ⁊ hoc emplaſtruꝫ factum eſt capitulo de fractura oſſium thoꝛacis.

Capitulum. xix. de diſlocatione ſpine ſeu ſpondiliū.

ſ Pondiles colli ſeu pectoꝛis cū diſlocātur timēdū ē moꝛte ſbitanea q: ſpōdiles colli ex diſlocatiōe ꝓpter ipedimentum ꝙ nō itroducif ī anhelitu m̄ltotiēs imo q̄ſi ſemꝑ ſit ex iſto cāu moꝛs ſubitanea. ⁊ ſi ex ſpōdilib⁹ pectoꝛis ꝓpter ipedimētū itroductū ī lacertis ⁊ muſcul' mouētibus pect⁹ naturalr̄ ⁊ volūtario ipedif pulmo ī ſuo motu. ⁊ accidit anhelit⁹ frequens ⁊ pu⁹ ⁊ finalr̄ moꝛs: ⁊ ex diſlocatiōe aliaꝝ ſpōdiliū q̄ ſunt. v. accidit nocumētū in renib⁹ ⁊ veſica ⁊ doloꝛ ī illis mēbꝛis ⁊ difficltas mīgendi ſeu impedimentum in vijs vrinalibus: ⁊ apoſtematio in locis illis ⁊ febꝛis ⁊ moꝛs.

Signa diſlocatiōis ſpōdiliū colli ſūt iclīatio colli in dextra pte ſeu ī ſiniſtra ⁊ caſus ceruicis abſq̄ꝫ regimīe ad ptē añterioꝛē vel poſterioꝛē ⁊ amiſſio vocis ⁊ mal⁹ anhelt⁹. Sʒ ī diſlocatiōe ⁊ ſpōdiliū coſtarum ⁊ renū nō regrunf ex pte cognitiōis niſi viſus ⁊ tactus medici. Succurrēdū ē in h̄ caſu īfirmo velociter ⁊ in bꝛeui ꝓ poſſe. ſi aūt ꝯtiget ſpōdiles colli q̄ ſūt. vij. diſlocari ſeu aliq̄ ex ſpōdilib⁹ colli ſtati ne nocumētum dictū ſupi⁹ augmētef fiat reſtaurato h̄ mō. nā reſtauratoꝛ debʒ habere vnū miſtꝝ q accipiat īfirmuꝫ ⁊ ponat iſte miſter vnā manū ſub mēto ⁊ ꝯp̄hēdat cū ipa mānu optie mādibulā īferioꝛē ⁊ aliā manū pōat in poſterioꝛē ptē ſub ceruice. ⁊ ſic ſʒ iſtū modū eleuet īfirmū ꝓ poſſe ⁊ ꝯq̄ſſet īfirmū tenēdo ip̄m cū manib⁹ locis dictis reſtaurato: tūc cū manu ſua dextrā ꝯp̄mat partē ſpōdilis eleuatā ad ptē interioꝛē ſeu ipas ſpōdiles eminētes: ⁊ tādiu ſic faciat ꝙ reſtauratio ꝯpleta ſit. ⁊ tūc medic⁹ p⁹ reſtaurationē pōat empl'ꝫ qd̄ ſic ſit. Re. olei ro. ℥. j. mumie maſticꝫ dꝛagagāti mirtiloꝝ gūmi arabici boli añ. ʒ. ſ. pulueriʒētur ⁊ cribelētur ⁊ icoꝛpoꝛētur oleū ⁊ alia cū albumīb⁹ ouoꝝ tot nūero quot emplm̄ fiat valde liquidū ⁊ currēs. ⁊ pōaf ſup locū cū petia ⁊ ſup petiā ponantur due faldelle ſtupee īuolute ī eodem emplaſtro: poſtea ligef ſuauiter ⁊ bn̄ ſine doloꝛe ꝓ poſſe. h̄ fcō imediate fiat flomia de manu ex vena cephalica q̄ ē apud pollicē. vel fiat vētoſatio cū inciſiōe ī ſpatulis. Sequēti die p⁹ flomiā cliſtere vl' ſuppoſitoꝛiū niſi ꝑ ſe īfirm⁹ oī die bis vel ſel' aſellauerit. Vtaf vſq̄ꝫ ad tres dies ſucco fcō ex faria hoꝛ. vel farri vel hau. vel ſpelte: vel vtatur bꝛodio fcō ex vitellis ouoꝝ ⁊ mica panis lota in aq̄ ⁊ bibat bis dieb⁹ aquā decoctiōis pru. ſic. vl' aquā hoꝛdei: vel aquā decoctā ſeu aquā cū zucharo 3⁹ die iterū cū eiſdē reb⁹ ligef ⁊ tūc redeat ad cibū ⁊ ad potū ꝯſuetum q: erit liberat⁹ ſi vnq̄ꝫ liberari dʒ. Si aūt ex ſpōdilib⁹ coſtaꝝ q̄ ſunt. xij. ſeu ex ſpōdilib⁹ renū q̄ ſūt. v. diſlocētur nō ē neceſſariū aliō niſi vt ſpōdilis manibus reſtauratoꝛis foꝛtiter ꝯp̄maf ⁊ ad locū reducaf. Et ſuper ſpōdilē ēpl'm dcm̄ pōaf ⁊ pliūaceoli. ⁊ ſtupe infuſe ī aq̄ ⁊ bn̄ exp̄ſſe in empl'o eodē hūectētur ⁊ ſup locū pōatur. Et ſup p̄mā faldellā pōatur aliq̄ aſtella leuis ⁊ plicabil' ⁊ īuoluta ſtupis: ⁊ ſupra aſtellā alia faldella ſtupe. ⁊ de vno fiat firmatio ⁊ ligatio loci cū bida cui⁹ latitudo ſit vt latitudo palme ⁊ ligef h̄ mō vſq̄ꝫ ad dies. ix. q: tūc erit liberat⁹ ſi de⁹ voluerit. Et vtaf circa locū infirm̄ ſ defenſiuū ex oleo ro. bolo arm. ⁊ ſilib⁹: p⁹ p̄mā ligationē ⁊ imediate fiat flomia vel vētoſatio ī loco inferioꝛi vl' eꝯrio. Cliſterizef vl' fiat ſuppſitoꝛiū niſi liberē īfirm⁹ bis vl' ſel' oī die aſellauerit. Regaf cū dieta dcā vſʒ ad dies. iij. ⁊ potu vt dcm̄ ē: poſtea redeat īfirm⁹ ad ſuam ꝯſuetudinē cōedēdi. Si aūt p⁹. ix. dies vel p⁹ liberationeꝫ diſlocatiōis doloꝛ vl' durities ī loco leſo remāſerit vngaf loc⁹ ⁊ epithimef cū vngēto qd̄ ſic ſit. Re. olei. ℥ vj. cere farine fenugreci añ. ℥. j. raſine. ℥. iij. butiri. ℥. ij. thuris bdelij oppoponaci añ. ʒ. ſ. piguedis anſ. ⁊ galle añ. ℥. ſ. diſſoluātur oīa iſta ad ignē: ⁊ cū diſſoluta fuerint colentur ⁊ ſtamie ⁊ īfrigidetur ⁊ vſui cōſeruetur.

Capitulum. xx. de ſeparatiōe furcule ⁊ oſſis ſpatule ſine vulnere ⁊ cum vulnere.

o Sſa iſta ſcilicet furcule ⁊ ſpatule diſlocari pñt. frāgi vō aut ſepari pñt a locis in qb⁹ ꝯtiguata ſunt ſeu ꝯiūcta. Silr̄ ⁊ oſſa pectoꝛis ⁊ ſūmitates coſtaꝝ ī pectoꝛe pñt ſepari mollificari ⁊ plicari: diſlocari vō minie vtriq̄ꝫ ex diffinitione diſlocatiōis. Si āt ꝯtigit oſſa iſta ſepari a locis a qbus vnita ſunt abſq̄ꝫ vulnē cui⁹ ſignificatio hr̄ ex eminētia appente in loco: ⁊ ēt cū loc⁹ tāgif dep̄mif ⁊ eleuaf os ſeparatū: habita hac inq̄ſitiōe ptiū ad reſtauratoꝛē vt habeat empl'ꝫ p̄paratū dcm̄ ca. ſupioꝛi de diſlo. ſpō. liquidū valde ⁊ bidas ⁊ pluma. ⁊ ſtu. vel fal. ſtupeas īfuſas ī aq̄ ⁊ bn̄ exp̄ſſas. His p̄paratis ꝯp̄mat r̄ſtauratoꝛ. manū ſuā ſr̄ locū eminētie ⁊ eleuet ⁊ r̄ducat ꝑ iſtā viā mēbꝝ ad locū ꝓp̄um. ⁊ ſup locū pōat emp. vt dixim⁹ ⁊ faldellas ⁊ plum. ⁊ optie firmet locū ⁊ ip̄m ꝯſeruet cū bida: ⁊ ligationē cū bida ꝯſeruet nectēdo cū filo ⁊ arcu reuolutiōis bide. Circa locū pōaf dfēſiuū d bolo ⁊ oľo ro. ⁊ acetū ⁊ ſilib⁹ ⁊ fiat flomaľ vētoſatio ⁊ ſuppoſitoꝛiuꝫ. ⁊ cliſtere ſm̄ ꝙ fuerit neceſſariū. De dieta ꝯueniēti ſatis ſupi⁹

determinauim⁹. Si vo iſta ſepatio fuerit cũ vulnere ⁊
indiguerit ſutura ſuat loc⁹. ⁊ ſi ſutura nõ indiguerit di
mittat. Sup vuln⁹ cũ ſutura ⁊ abſq₃ ſutura põatur pul
uis q ſic fit. Re. maſticis draga. gu. arab. ſanguis dra.
aã. ʒ. j. puluerizent ⁊ cribelent: ⁊ ſupra iſtũ puluerem
põat emp. dcm̃ ſupi⁹: hic q patit ſepationẽ cũ vulnere
debet oĩ die ſemel medicari ⁊ mutari. ſ₃ ille q patit ſe
pationẽ abſq₃ vulnere nõ d₃ mutari n₃ ligari niſi de 3°
in 3ᵐ vel de 4° in 4ᵐ. Cum vuln⁹ trãſierit dies. ix. mũ
dificet ⁊ icarnet cũ emplo qd̃ ſic fit. Re. mellis ro. lib.
ſ. farie fenugreci ⁊ hordei vl' volatiue aã. ʒ. ij. thuris
aloes aã. ʒ. ſ. icorporent. fcã mũdificatiõe ɔſolidet cũ
puluere q ſic fit. Re. nucũ cypſſi mumie gallaꝝ aã. ʒ. ſ
pulueriʒent ⁊ cribelent. Dieta ⁊ pot⁹ nõ variãtur ab
eo qd̃ ſuperi⁹ diximus ca. de diſlocatione ſpondilium.

Capitulum. xxj. de diſlocatione humeri ſeu capitis
adiutorij cum vulnere ⁊ ſine vulnere.

v **T plurimum** caput adiutorij i hũero
diſlocat ad ptẽ iferiorez
uſ vs titilicũ ⁊ raro ad añriorẽ ⁊ ad ſuperiorẽ. ſ₃
ad poſteriorez v̾ius ſpatulã nullo mõ diſlocat. Cogſcit
aũt diſlocatio membri illi⁹ q̃ eſt ad partẽ inferiorem
v̾ſus titilicũ p tactũ i aſella ⁊ ſub titilico q: ibi appebit
manifeſte eminens i mõ₃ nucis ſeu oui ⁊ pp h̾ deſcenſũ
capuis vtebri ſeu capitis oſſis, adiutorij ad iferiora et
ex ſupiori videbit vacuitas ex cã ɔ̃ria. Cũ aũt diſloca-
tio fuerit ad ptẽ añriorẽ vel ſupiorem manifeſta appare
bit eminẽtia i loco añriori vel ſupiori ⁊ vacuitas i p ſe
ɔ̃ria. Cõe aũt ſignũ i oĩb⁹ diſlocatiõb⁹ q̃ ſũt v̾e diſloca-
tiõis ẽ imobilitas mẽbri diſlocati i loco in quo naliter
mẽbꝝ mouet ſ₃ volũtatẽ. Si ãt caput adiutorij diſloca
tum fuerit ad ptẽ iferiorẽ v̾ſus titilicũ: ɔueniẽs ẽ vt re
ſtaurator hẽat vnũ miſtꝝ q teneat cubitũ ifirmi firmũ
cũ brachio eleuato ⁊ extẽdat ⁊ relaxet ipm ad volũtatẽ
reſtauratoris donec reſtauratio ɔpleta fuerit ⁊ hẽat
aliũ miſtꝝ q caput ⁊ pſonã ifirmi ſuſtineat ne hora eq̃
tionis moueat: ⁊ cũ oĩa iſta ordinata fuerit hẽat reſtau
rator in mãu ſua pilã de filo vel ſtupa vel petijs durã
⁊ bñ fortẽ cui⁹ q̃titas ſit ad mõ₃ vacuitat₃ titilici ſeu
aſellet ⁊ põat ipam pilã ſub aſella ⁊ cũ poſita fuerit ha
beat mãdille ⁊ põat medietatẽ mãdill' ſup pilã ⁊ vnã
ptẽ mãdill' accipiat cũ ſua dextra reſtaurator ⁊ aliã ptẽ
cũ ſiniſtra: ⁊ cũ ſic fecerit firmiter ⁊ fortiter teneat ca-
put adiutorij ſurſũ ⁊ miſter cubiti extẽtiõis cubitũ rela-
xet vt leui⁹ os ad locũ redeat. ⁊ tãdiu ɔtinuet hec ſepa
tio donec eq̃tio fcã fuerit: q: ſi diſlocatio fcã fuerit re-
cẽs nõ poterit eẽ gn os ad locũ redeat de facili p iſtũ
mõ₃. Fcã eq̃tiõe põatur empl₃ cũ petia ſup locũ qd̃ ſic
fit. Re. farie cicercule vel hau. ſeu hor. vl' ſiligis lib. ſ.
maſticis draga. ſang. dracõis gũmi arabici aã. ʒ. j. mu
mie boli armẽi aã. ʒ. ſ. terãtur ⁊ cribelẽtur ⁊ icorporẽ
tur cũ albũmib⁹ ouoꝝ: ⁊ ſic fiat bñ liqdũ currẽs ⁊ iuol
uatur bñ cũ petia ⁊ emplo totũ mẽbꝝ leſũ cũ titilico. ⁊
ſup petiã in loco titilici põatur pila ſtupea ⁊ rotũda vl'
de petijs. Et ſup emplm ⁊ petiã faldelle. iij. vl'. iiij. cõ
prehẽdẽtes totũ hũeꝝ ⁊ ſpatulã ⁊ titilicũ. ⁊ ſup iſtas fal
dellas ſtupeas infuſas i aq̃ ⁊ bñ expſſas fiat ligatio cũ
bida cui⁹ latitudo ſit circa. vj. digitos ⁊ plus. ⁊ reuol-
uat bida a latẽ leſo ⁊ nõ leſo donec firm⁹ pmaneat. ⁊ ne
cret q̃lib₃ reuolutio bide cũ filo ⁊ acu ⁊ põat defenſiuum
de bolo ⁊ oleo ro. ⁊ ſilib⁹. Circa locũ leſũ imediate poſt
pmã ligationẽ vel eadẽ die fiat flomia de mãu ɔ̃ria ex
vena cephalica q̃ ẽ apud pollicẽ vl' vẽtoſatio i naticis
aſellet cũ ſuppoſitorio ſeu cliſteri oĩ die ſel' vel bis. Cũ
mãdili ſuſpendãtur brachiũ cũ manu ɔphendẽdo cu
bitũ ⁊ hũeꝝ vt bñ ſuſtẽtet adiutoriũ ad collũ ifirmi ⁊ ſic
dimittat qn remoueat vſq₃ ad. iij. dies vel. iiij. plus ⁊
min⁹ ſm q medico videbit. Tractet mẽbꝝ hora re-
ſtauratiõis ⁊ ligatiõis ⁊ ẽt abſq₃ dolore. p poſſe ne hũo
res ad locũ leſũ currãt nã dolor pparat locũ ad recipiẽ
dũ hũores ⁊ diſpõit oẽ mẽbꝝ ad apationẽ: qb⁹ ordina
tis iungat ifirm⁹ vt cõcedat vſq₃ ad ſecuritatẽ apatis

ſuccũ hordei farri vel hauene vel ſpelte ⁊ micã pãis lo
taꝫ in aq̃ ⁊ lactucas ⁊ ſpinachias ⁊ cucurbitas vides ⁊
ſiccas ɔditas cũ amigdalis. Et bibat aquã decoctiõis
pru. ſic. vel aquã hordei vel aquã zuchari vel aquã de
coctã purã. ⁊ põt cõedẽ poma cocta vel pira: poſtea re-
deat ad cibũ ⁊ potũ ɔſuetũ. Si aũt cũ diſlocatiõe fue-
rit vuln⁹ i ligatiõe illa dimittat vuln⁹ coopertũ. ⁊ ſi idi-
guerit ſutura ſuat. ſi vo nõ dimittat ⁊ curet oĩ die vul-
nus vſq₃ ad pfectã curationẽ cũ emplo qd̃ ſic fit. Re.
mellis ro. lib. ſ. thuris maſticis dragagãti gũmi arabi
ci ſang. draco. aã. ʒ. ſ. farie fenugreci ʒ. ij. miſceãtur
ſil'. Facta icarnatiõe ɔſolidet vuln⁹ cũ puluer de nucib⁹
cypſſi. Si aũt h̾ ſepatũ vel tortũ ſeu mollificatum fue-
rit q ſcies eo q mouebit i loco ſuo q̃uis cũ dolore: ⁊ q
nõ erũt ibi ſigna diſlocatiõis mãifeſte tũc pcede i cura
ei⁹ vt dixim⁹ de diſlocatiõe cũ minori violentia tñ ⁊
mõ meliori: ⁊ ſi p⁹ reſtaurationẽ i mẽbro durities vel
nodoſitas remaneret mollificet cũ vngẽto de bdelio et
oppoponaco: ⁊ alijs reb⁹ fcõ ca. de vulnẽ raſete man⁹
in fine. ſi vo h̾ os diſlocatũ fuerit ad iteriora vel ſupe-
riora nõ reqrit aliõ niſi vt loc⁹ mãnib⁹ iprimat ⁊ ſuſtẽ-
tetur vt ſupi⁹ dcm̃ eſt. ⁊ fiat in oĩb⁹ vt narratũ ẽ. Si vo
poſt tp̃s i quo reſtauratio deberet eẽ firmata h̾ẽ vſq₃ ad
dies. xv. vel. xx. vel circa id adiutoriũ deſcẽderit p ſe
⁊ cũ reſtaurat manu medici ad locũ ⁊ iteꝝ cadit ſignũ
eſt fracture vel ſepatiõis ligamẽti ligãtis caput adiu-
torij cũ piſcide ſpatule. ⁊ i h̾ cãu diſlocatio adiutorij nõ
recipit curationẽ: nec diſlocatio vtebri coxe niſi molli-
ficatio ligamẽti eẽt ex materia hũida mollificãte locũ
q exſiccari nõ poſſet bñficio cauterij fcõ in loco i tribus
locis circa vtebꝝ. ⁊ ſi p iſtã viã cũ ligatura dcã firmatio
nem nõ recipet in ſitu ſuo nõ ẽ ſpes hñda amplı⁹ d cu-
ra ei⁹. Dimittẽ g̃ curã iſtã meli⁹ ẽ. Nõ ſi os illõ lõgo tẽ
pore ſteterit diſlocatũ: ⁊ iã durities incepit mollificet
loc⁹ cũ vngẽto de gũmis ſupi⁹ dcõ ⁊ fomẽtetur oĩ die
bis vel ſel' cũ aq̃ decoctiõis maluauiſci ⁊ ſeis fenugreci
⁊ ſilib⁹. Fcã mollificatiõe trahat ⁊ moueat loc⁹ cũ pila
⁊ mãdilli fortiter ⁊ reducat ad locũ. ⁊ ſi p hãc viã non
poſſet reſtaurari põatur aliqd̃ rotũdũ cũ aliq̃ latitudie
in titilico: ⁊ ponat aliqd̃ lignũ rotũdũ cuius latitudo ſit
tãta q duo hoĩes poſſint illõ lignũ ſup ſpatulas tenẽ:
⁊ ſup illõ lignuꝫ põatur pila q̃ ẽ i titilico loci ifirmi. ⁊ ſit
terti⁹ q teneat cubitũ adiutorij leſi firmũ mãib⁹ ⁊ ſuſpẽ
dat p iſtũ mõ₃ hõ leſus ad lignũ illõ. vel ſuſpẽdat infir
mus p mõ₃ iſtũ ad lignũ ſcalle manual' ⁊ erit idẽ. Si p
iſtã reducit adiutoriũ bonũ ẽ. Si vo nõ dimittat q: in
curabilis ẽ egritudo. ſ₃ ſi p viã iſtã reduceret pcedat in
cura eius in omnibus vt ſuperius diximus poſtq₃ re
ſtauratio debite facta fuerit.

Ca. xxij. de diſlocatiõe cubiti cũ vlnẽ ⁊ ſine vlnere.

d **Dubioſa** eſt reſtauratio hui⁹ loci multũ
pp̃ter ei⁹ ɔpoſitionẽ. nã ibi ſunt
oſſa minuta ⁊ hñtia figurã rotte hauriẽdi aquã
a puteis q̃ aliqñ vel cũ difficultate reſtaurãtur ſeu nul
lo mõ cogſcitur ex tactu cũ iuenit eminẽtia indebita i
loco iſto ex eo q infirm⁹ nõ põt brachiũ mouere in loco
vt ɔſueuit põt p̃ter fracturã in h̾ loco ⁊ alijs nodis oĩb⁹
accidere torſio mollificatio vel ſepatio q̃ oĩa curãt cũ
eiſdẽ reb⁹ ⁊ eodẽ mõ vt diſlocatio. ſ₃ cũ minori labore
ex pte reſtauratoris ⁊ minori dolor quo ad ifirmũ. S₃
in dieta flomia vẽtoſatiõe ⁊ potu ⁊ cliſteri ⁊ ſuppoſito
rio nõ differũt p̃ter q diſlocatio cũ vulnere p ſe ⁊ de 3°
in 3ᵐ vel q̃rtũ: ⁊ vuln⁹ ſoluit oĩ die ⁊ ligat cũ medicinis
ɔueniẽtib⁹. Qñ vo torſio vel mollificatio ſeu ſepatio cũ
vulnere fuerit oĩ die ⁊ hora i q̃ ligatura ſoluit mutatur
vuln⁹ mutat torſio vel ſepatio ſeu mollificatio ⁊ ecõ-
uerſõ. Cognita ⁊ inqſita diſlocatiõe digiti o₃ vt reſtau
rator accipiat brachiũ ifirmi circa raſetam cũ mãu de-
xtera ⁊ cũ manu ſua ſiniſtra regat ⁊ ɔphendat acuitatẽ
cubiti. h̾ fcõ moueat brachiũ cũ mãu dextra q tenet añ
⁊ retro extendẽdo ipm vel plicãdo vel flectẽdo ip₃ ſua
uiter tãdiu q locatio ɔpleta ſit ⁊ tũc imediate põat ſup

focū leſum peciā īfuſā in oleo ro. tepido ⁊ bñ expſſam:
⁊ ſup iſtā peciā pōat emplm̄ ꝯſtrictiuū dcm̄ ſupiꝰ ⁊ ſup
emplm̄ ponātur faldelle nūero plures vt totꝰ locꝰ ꝯphē
datur vndiq; ⁊ poſtea ligeť cubiťꝰ ligatꝰ vſus pectꝰ et
ſuſpēdať cū plicatiōe tali cū mādilli ad collū. Quibꝰ oꝛ
dinatis ſtomeť de manu ꝯꝛia vel vētoſeť in ſpatul. fiat
cliſtere vel ſuppoſitoꝛiū ſm̄ ꝙ fuer̄t neceſſariū. ligetur
de 2° in 2^{m} diē vel 3^{m} ne nimis locꝰ induraret. ⁊ omni
die ⁊ hoꝛa qñ mutať vel ligať extēdatur brachiū ⁊ pli-
cetur tādiu ⁊ ſuauiter ꝙ ſeipm̄ poſſit infirmꝰ extēdere
⁊ plicare: ⁊ ſic fiat vſq; ad finē. ī fine vngať locꝰ oī die cū
vngēto ð bdelio ⁊ oppoponaco ſcō ca. de vulnē raſete
Si vō cū diſlocatiōe fuerit vulnꝰ ⁊ īdiguerit ſutura ſuať
⁊ ſi nō indiguerit nō ſuať ⁊ oꝛdineť ſic ligatura diſloca
tionis ꝙ vulnꝰ poſſit mūdificari oī die ⁊ īcarnari cū em
plaſtro dcō ca. ſupioꝛi ſcō ex melle ⁊ pulueribꝰ pꝰ incar
natiōnē ꝯſolideť. Sȝ attēdas hic q: nō ſic in iſto caſu
oī die legatiōe dȝ mēbꝝ moueri ſi vulnꝰ fuerit extranſ
uerſo cubiti vel in ꝯꝛiū diſlocatiōis q: talis cōmotio ī-
pediret ꝯſolidationē vulneris ⁊ ꝯtinuationē ptiū. ſcā
incarnatiōe ꝯſolideť cū pulnē nucū cypſſi ⁊ tūc ſecuriꝰ
poterit ſepe brachiū a medico moueri ī cubito ad nālē
motū ꝑ iſtū mōȝ meliꝰ redeat. In fine mollificeť locꝰ cū
vngento qð dixímꝰ ⁊ ſepe ēt moueať cū vngiť ⁊ ſpālit
añ ⁊ retro. Dieta ⁊ potꝰ fiat vt dcm̄ ē ca. ſupioꝛi ⁊ ante
rioꝛi: ſemꝑ cū vulnē ⁊ ſine vulnere ſuſpēdať cū mādilli
brachiū ad collū vt bñ mēbꝝ q̄eſcat ⁊ maxīe ſm̄ figurā
apparet ꝯuenictē magꝭ ad vulneris ꝯtinuationē: vl po
natur ſeu oꝛdineť ſuꝑ puluinar brachiū totū extenſum
ſm̄ lōgitudinē ſi neccū fuerit ꝑꝑ vulnꝰ ſcīn̄ ex trāſuerſo.

Capitulum. xxiii. de diſlocatiōe nodi raſete manus
ſine vulnere ⁊ cum vulnere.

b **Oc membꝛum** ð leui a loco rēouetur ⁊ ex oī cā q̄ſi debili ſed
cū difficultate reſtaurať ⁊ h̄ ē ꝑ oſſa minuta ra-
ſete manꝰ q̄ a medico tractari ñ pñt ⁊ ēt capita focilū
miſtū ſbtiliť ꝯtiguāť cū oſſibꝰ raſete ⁊ oſſibꝰ pectis. Ūn
poſtq̄ hic locꝰ diſlocať raro niſi cū difficultate reſtaurať
qñ doleat hoꝛa motiōis ⁊ laboꝛis ꝑꝑ h̄ vt plm̄ū toꝛq̄ť h̄
mēbꝝ mollificať ⁊ extēdiť ſeu ſepať ⁊ nō diſlocať. ſed
oēſ medici ⁊ laici ēt dicūt ꝙ oīs doloꝛ cū toꝛſiōe ſepatio
ne ⁊ mollificatiōe in h̄ loco ſit diſlocatio. ſȝ non ē verꝝ:
q: diſlocatio ī iſto loco ⁊ ſilibꝰ ſit cū doloꝛe ⁊ tumoꝛe vł
eminētia ī loco ⁊ cū ꝑuatiōe motꝰ mēbꝛi toꝛſiōe ſepatio
ne mollificatiōe h̄ nō reqriť. Habita cognitiōe diſlo-
catiōis faciat reſtauratoꝛ ꝙ vnꝰ miſtroꝝ manū īfirmi
firmā ꝯp̄hēdēdo petinē manꝰ ⁊ digitos firmiť ⁊ aliū
miſtꝝ hēat q teneat brachiū cū illa oꝛdinauerit cq̄t lo-
cū ꝯpmēdo ptes eminētes cū manu vſus ptes nō emi
nentes ⁊ h̄ faciat ſm̄ poſſibilitatē abſq; doloꝛe. Et cū h̄
ſcīn̄ fuerit pōatur ſuꝑ locū imediate pecia infuſa ī oleo
ro. calō ⁊ expſſa. ⁊ ſuꝑ iſtā pōatur pecia cū emplō ꝯſtri-
ctiuo ſcō ex aliq̄ farinaꝝ ⁊ puluuerībꝰ vt ſupiꝰ dcm̄ ē. Et
ſuꝑ emplm̄ faldelle ſtupee pōantur in aq̄ expſſe ⁊ bñ ī-
fuſe inuolute ī emplō. Demū fiat ligatura loci cū bida
cuiꝰ latitudo ſit triū digitoꝛū. ⁊ necteť q̄libȝ reuolutio
bide ⁊ firmeť cū filo ⁊ acu. Et fiat circa locū inūctio cū
defenſiuo ſcō ex oleo ro. ⁊ bolo armeno ⁊ aceto ⁊ ſilibꝰ.
fiat ſtomia de mān ꝯꝛia. Et ſit oī die infirmꝰ largꝰ ſm̄
ventrē. Ligeť locꝰ de 3° vel 4° ī 4^{m} ſi fuerit abſq; vul
nere. Si vō cū vulnere muteť locꝰ oī die ſȝ diſlocatio
nō. Dieta ſit frigida pma die vel ſcda: ⁊ poſtea redeat
ad ꝯſuetudinē. Si aūt cū vulnere fuerit cureť ⁊ mūdi-
ficeť ⁊ ꝯſoꝛteť vulnꝰ ꝑ ſe ſepati a diſlocatiōe cū emplō
ſcō ex melle ro. dcō ſupius ⁊ puluerībꝰ. Et ſi vulnꝰ req
reret ꝯducturā ptiū ꝯducātur cū ſutura; ⁊ ſuꝑ ſuturā po
natur pulnis ſuture ꝯſeruatiuꝰ de quo facimꝰ mētionē
⁊ ſuꝑ puluerē emplȝ dcm̄ incarnatiuū. In fine pꝰ incar
nationē ꝯſolideť cū puluere nucuȝ cypſſi vt diximꝰ. in
toꝛſione ſepatiōe mollificatiōe cū eiſdē ꝓcedať: ſȝ leuio
ri mō ⁊ debilioꝛi ꝯtū ad reſtaurationē. Si aūt aliqđ do
loris in fine remāſerit ſeu aliq̄ eminētie incōueniēs: vł

duritieſ vngať locꝰ ⁊ epithimeť cū vngēto de bdelio
⁊ oppoponaco ⁊ alijs rebꝰ ſcō ca. de fractura coſtaꝝ.

Capitulum vigeſimumquartum de diſlocatione
oſſium digitoꝛum manus.

d **E leui** oſſa digitoꝝ manꝰ diſlocātur ꝑꝑ hu
miditatē eoꝝ ad flexionē q: pollex
ex leui cā diſlocať in ſcdo nodo ⁊ de leui reſtau-
ratur. ſȝ cēs digitoꝝ q̄ſi ex oī cā debili toꝛq̄tur mollifi
cantur ⁊ ſepantur ſeu diſtēdūtur. Reſtaurētur ſi diſloca
ti fuerit. Si vō toꝛti vel mollificati ſeu ſepati empleť
locꝰ diſlocatꝰ ſeu toꝛtꝰ vel extēſus ſeu ſepatus cū emplō
de faris ⁊ rebꝰ ꝯſtrictiuis qð ſic ſit. Re. farie cicercule
ſeu fabe vel volatice vel ſiligis vel bauene maſticis
dragagāti gūmi arabici añ. ℥. j. boli arm. mumie. añ. ℥
ſ. fiat emplm̄ ⁊ incoꝛpoꝛatū cū albu. ouoꝝ ⁊ fiat valde
molle: h̄ emplm̄ cū petijs tīn pōatur ſuꝑ locū leſuȝ: ⁊ li
geť bñ digitꝰ ſm̄ ꝙ fuerit ⁊ dimittať vſq; ad dies. iiij.
ꝯtinueť ſit ligatio de 4° in 4^{m} donec locꝰ fuerit firma
tus. Si vō pollex ī ſcdo nodo diſlocatꝰ fuerit cū ſtupis
cādatis ⁊ petijs ⁊ emplō ita ligeť reuoluēdo bidā ad
brachiū ⁊ ad digitū. ⁊ bñ ⁊ decēter remaneat ī ſuo ſitu
⁊ loco. Et nectētur reuolutiōes bide cū filo ⁊ acu ſm̄ ð
bitū mōȝ ⁊ figurā. ⁊ ſic dimittať ⁊ nō diſſoluatur niſi de
4° in 4^{m}. In fine pꝰ ꝯfirmatiōnē vngatur locꝰ ⁊ mol-
lificeť ⁊ epithimeť cū vngēto de bdelio ⁊ oppoponaco
⁊ pīguedibꝰ ſcō ca. de fractura coſtaꝝ. ⁊ ſemꝑ cū vngiť
moueatur digitꝰ leuiter ⁊ ſuauiter abſq; doloꝛe. ⁊ ſic ꝑ
tempus ad ſuam redibit operationē. De dieta multū
diximus ſuperius.

Capitulū. xxvj. de diſlocatione anche ſeu oſſis verte
bꝛi cum vulnere ⁊ ſine vulnere.

b **De** mēbꝛꝝ vt plm̄ū diſlocať ad iferioꝛa ver
ſus ſūmitatē natice raro ad ſupioꝛa et
aliqñ diſlocatur ad iterioꝛa ī igūie: ad poſterio
ra nullo mō vſus os anche diſlocatur ꝓpter os anche
⁊ ligamētū eiꝰ. Cū aūt diſlocatur ad iferioꝛa inclinatur
pes īfirmi ad iterioꝛa ⁊ curať cū h̄ crus ita ꝙ calcaneū
nō applanať in terra ⁊ ſit eminētia māifeſta ī parte po
ſterioꝛi. Si vō diſlocatur ad ſupioꝛa eleuať totꝰ pes ⁊
totꝰ curatur eq̄liter. Si vō ad iterioꝛa diſlocatur pes ī
clinatur ad exterioꝛa vſus ptē ſilueſtrē ⁊ elōgatur crus
plus debito ⁊ eminētia māifeſta inenitur ī inguine. Qñ
vō diſlocatur ad iferioꝛa vel ſupioꝛa ꝯuenit reſtaurato
ri vt locet īfirmū ſuꝑ vnū bāchū amplū coꝛꝑe ſuppino
⁊ tūc oꝛdinet cū vno miſtroꝝ vt capiat infirmū foꝛtiter
manibꝰ in genu ⁊ circa genu ⁊ pꝰ iſtū miſtꝝ hēat aliū q
regat crus īfirmi ⁊ iſte vltimus miſter nō faciat aliquo
mō aliquā violētiā cruri: ſȝ ipȝ regat leuiter ⁊ ſuauiter
ꝑter ꝙ īfirmo iniuriā faciat: ⁊ 3^{m} miſtꝝ hēat q regat in
firmū ⁊ ipm̄ firmiter teneat circa ſpatulas ad volūta-
tem reſtauratoꝛis. Ultimo reſtauratoꝛ pōat mādile lō-
gum inuolutum inter coxam infirmam ⁊ teſticulos: et
ſic trahat coxam ad ſuperioꝛa vt vertebꝛū ſeu coxa mo
ueatur ⁊ cum ſentiet ꝙ mouere faciat ⁊ imꝑet illi mini
ſtro qui tenet genu vt violenter hoꝛa commotiōis tra
hat genu cum coxa inferius: ⁊ cū h̄ adiuuet ipſum mini
ſtruȝ in trahendo inferius: ſecundus miniſter qui regit
crus infirmi ⁊ cum iſti miniſtri trahant coxaȝ cum cru
re inferius hoꝛa motionis facte a reſtauratoꝛe cū mā-
dili tunc iſte reſtauratoꝛ in iſtis duobus diſlocationibꝰ
relaxet mandile vt os vertebꝛi motum ⁊ extractū ad
ſuperioꝛa cum mandili a reſtauratoꝛe per violentiam:
tum propter magnitudinem inductam attractione co
xe ⁊ eius oſſis a miniſtro tenente genu ⁊ tenente ⁊ regē
te crus os vertebꝛi ad locum ſuum redeat. ⁊ ꝙ hoc os
ad locum rediJt ſcies per priuationem ſignoꝛum ſignifi
cantium diſlocationem poſterioꝛem ⁊ anterioꝛem. de
quibus ſignis in principio capituli fidēȝ fecimꝰ. Quā
do os vertebꝛi ſeu coxe ad interioꝛa diſlocatum fue-
rit ⁊ medicꝰ īueniet ī vacuitate īguīs eminētiā ⁊ duritiē
tūc oꝛdinet tres miſtros vt diximꝰ ⁊ īfirmū ſuꝑ bāchū
latum ponat coꝛpoꝛe ſuppino. ponat etiam reſtaura

loꝝ ad mādille inuolutā inter corā ⁊ teſticulū. ⁊ ſit medi
etas mādilis tracta verſus ſpinā ⁊ alia eiꝰ medietas ver
ſus vmbilicū in parte domeſtica ⁊ mediū ipſiꝰ mādi-
lis ſit locatū ſupra lumē in loꝛo: ⁊ tūc reſtaurator hora lo
catōis totū ꝯtrū qḋ fecit in diſlocatōe ſupiori. vbi grā
pᵒ reſtaurator dꝫ iniūgere miniſtro q tenet gēu ⁊ illi q re
git crus vt violēter cū minori dolore q pōt fieri ſm ꝙ
reqrit opatio talis trahat os coxe diſlocatū ad inferiora
⁊ ipm moueat. ⁊ cū reſtaurator ſenſerit ꝙ motū fuerit
os violēter cū mādili hora motōis trahat ipm ad ſu-
piora ⁊ reducat illū ad locū ꝓpriū ⁊ fiet locatio oſſis ꝺ
bita ꝑ vnā vel duas ſeu plures tales diſlocatōes ſi vn
ꝙ dꝫ fieri. hic modus locatōis locum hꝫ in iſto caſu ꝓꝑ
magnitudinē mēbri. in alijs. vō nō ſic reqrit. facta eq̄-
tōe ſeu reſtauratōe ponat emplaſtꝝ ꝯſtrictiuū de fari-
nis ⁊ puluerib' ca. de diſlocatōe oſſiū digitoꝝ manus
cū petia cōprehēdēte totā anchā cū inguine. ⁊ nullomō
ſupra locū leſum ponat oleū ro. neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ cū petia
ꝯtrus illud fiat in multis locis dictis. ſupiꝰ nā mēbꝝ ma
gnitudīe ſua ⁊ difficultate ſue locatōis indiget ꝯſtricti
one forti ⁊ durabili ⁊ nō mollificatōe aliq̄. Sup petias
vō emplaſtri ponat faldelle ſtupee numero ꝯuenienti vt
totꝰ locꝰ cū inguine ab ipſis cōprehēdat ⁊ inuoluant
eedē ſtupe in emplaſtro fcō molli valde. impleat locꝰ
inguinis cū ſtupa vel petijs vt vacuitas loci nō ipedi-
at ligaturā. liget poſt h̄ membꝝ cū binda cuiꝰ latitudo
ſit plus ꝙ palmū vnū ⁊ reuoluat binda ſub inguine ⁊
ſup nodū ⁊ ꝯuertat ad partē ſanā verſus vmbilicū ⁊ ſpi-
nam ⁊ firmet q̄libet reuolutio cū filo ⁊ acu ita vt poſſit
durare ꝓter ꝙ mouet aliq̄ reuolutio vſqꝫ ad tps ſecūde
ligatōis. facta ligatōe ⁊ bene firmata vngat locꝰ circa
bindā cū defenſiuo facto ex bolo ⁊ oleo ro. ⁊ aceto ⁊ ſi-
milibꝰ. ⁊ locet ad iacēdum corpore ſuppino ꝓter h̄ fa-
cta reſtauratōe vt firma remaneat ⁊ mēbꝝ formā bo-
ne reſtauratōis non amittat: ē ꝯueniens vt liget crus i-
firmi inclinatū ſub coxa firmiter cum coxa ita ꝙ tene-
at infirmus calcaneū ligatū ⁊ adherēs cū ſeia: ⁊ ſic re
maneat vſqꝫ quo locus fuerit firmatꝰ. ⁊ erit īfirmo val
de vtile eo ꝙ reſtauratio melius firmabit ⁊ durabit ſi
a medico mēbꝝ bene fuerit cōpoſitū ⁊ reſtauratū. ⁊ aꝫ
ex iſto mō ligatōis reſtauratio huiꝰ mēbri male facta cō
pletur. Flebotomet die pmo ligatōis de manu ꝯtria ex
vena q̄ eſt inter anularē ⁊ auricularē digitū q̄ appel-
latur ſaluatella ſeu epatica in manu dextra ⁊ ſplenetica
in ſiniſtra: vel vētoſet in natica coxa. Aſellet omni die
bis vel ſemel cū cliſteri vel ſuppoſitorio: regat cū die-
ta ⁊ potu vt dictum ē ca. de diſlocatiōe adiutorij ſine
vulnere ⁊ cū vulnere. Si vō cum diſlocatōe fuerit vul
nus magnum requirēs ꝯductura partium indica ipſā
diſlocatōem in tali loco eē incurabilē. tum ꝓpter diffi
cultatē diſlocationis. tum ꝓpter magnitudinem mē-
bri q̄ impediret firmationem loci cum vulnere ⁊ vul-
nus impediret eq̄tōem ⁊ mollificaret locū ita ꝙ nō poſ
ſet firmari. ſed ꝓpter hoc nō deſiſtas ab opatiōe bona
⁊ rōnabili. ſed in iſto caſu facias ꝑ poſſe vt membꝝ ꝑ-
mo reducat ad locū vt liget ⁊ emplaſtret cū inciſione
petie emplaſtri ad modū vulneris ⁊ cū ligatōe feneſtra
ta ita vt vulnꝰ appareat: ⁊ poſtea ſuatur vulnꝰ ⁊ ſup ſu
turā ponat pulnis ꝯſeruatiuus ſuture q ſic fit. Rec. ſan-
guinis draco. maſticis dragagāti gūmi arabici an. ℨ. ſ
puluerizētur ⁊ cribelētur. ⁊ ſup puluerē poſitū ſup vul-
nus ponatur emplaſtꝝ mūdificatiuū ꝯfortatium: incar
natiuū dictum ca. de diſlocatōe humeri cum vulnere:
⁊ cū emplaſtro curet vulnꝰ ⁊ mundificet omni die. ſed
diſlocatio vel ligatura diſlocatiōis ſiue fuerit diſloca-
tio cum vulnere ſiue ſine vulnerē nō moueatur niſi in
tertio vel q̄rto die. Eodē mō ꝓcedas ſi vulnus paruū
fuerit nō indigens ſutura. Scias hoc ꝙ multi medici
ſunt in hoc caſu qn̄ diſlocatio in h̄ ⁊ in alijs magnis mē
bris fit cū vulnere reqrēte ſuturā q pmo ꝯducūt partes
vulneris ⁊ ꝯſeruāt vſqꝫ ad dies tres ligādo ⁊ mutādo
vulnus omni die cū puluere ⁊ emplaſtro dictis vt vul

nus os nō impediat in reſtauratōe oſſis. ⁊ tūc de tertio
die eq̄nt diſlocatōeꝫ: qꝛ tūc ſanguis ꝯſtrictus ē ⁊ labia
vulneris applicata quodāmō ⁊ poſtea ꝓcedūt vltra h̄
tps vt dixim'. ſꝫ hic modꝰ nō ſic mihi placet quēadmo
dū pmꝰ ꝯtrus aliqñ cōmode fieri poſſet qꝛ timeo ſi diſ
locatio dimitteret ad tps ꝙ ꝓꝑ dolorē q nō ceſſaret ex
impfecta opatōe qn in tm̄ inflaret locꝰ ⁊ aparetur ꝑ cō
tinuū fluxū humoꝝ vt in ea reſtauratio humoꝝ nō poſ
ſet fieri ⁊ ſic ꝑpetuo in illa infirmꝰ remaneret infirmi-
tate ⁊ fieret ꝑ iſtā viā icurabilis egritudo. Curet ḡ vul
nꝰ magnū cū futura ꝑ ſe ⁊ diſlocatio ꝑ ſe cū pulue ⁊ cum
emplō icarnatiuo mūdificatiuo vſqꝫ ad ꝑfectā icarnati
onē poſtea ꝯſolidet cū puluē nucū cyꝑſſi ⁊ ſilib'. Sꝫ ſi
vulnꝰ paruū fuerit nō ē neceſſariꝰ puluis ibi ꝯſeruās ſu
turā ſꝫ curet ꝑ ſe cū emplō mūdificatiuo icarnatiuo ⁊ pl
uere ꝯſolidatiuo vſqꝫ ad finē ꝓter ꝙ ligatura diſlocati
onis nō moueat niſi de tertio i te tiū vel q̄rtū diē vt
dcm̄ ē. De dieta ꝯuenienti ⁊ potu in iſto caſu dictū ē in
ca. de diſlocatōe adiutorij. Si āt h̄ os diſlocatū fuerit
lōgo tpe ⁊ īduratū ⁊ remāſerit ineq̄tū ⁊ nō reſtauratū ñ
intromittē eiꝰ curā magis honorabile ⁊ ꝯueniēs mihi
vī ꝙ itromittē. Et ſi iſtā curā i hoīe robuſto facē volue
ris fac vt feci i quodā de placētia q erat filiꝰ dn̄e mōtal-
de nā iſte hō ſteterat ꝑ vnū annū cū vtebro diſlocato ⁊
fuerat eiꝰ diſlocatio ad poſteriora ⁊ nullomō poterat ire
niſi cū baculo erat aūt i etate. xxv. annoꝝ vel circa id.
Prima die q̄ venit ad me feci ipꝫ poni i balneo deco-
ctōis maluauiſci ⁊ ſe. lini ⁊ fenugreci ⁊ ſic oī die ſtō ie-
iuno feci ipꝫ itrare balneū vſqꝫ ad dies. xv. ⁊ i exitu bal
nei faciebā ipꝫ inūgi ꝑ totū mēbꝝ cū vngēto de bdelio
⁊ opoponato dicto ca. de diſlocatōe ſpōdilū h̄ fcō vna
die iorū ſolꝰ habui magiſtꝝ Girardū ricū ⁊ magiſtꝝ
Albertū q erāt magiſtri manuales ⁊ cū illꝰ duobꝰ alios
hoīes ⁊ poſui īfirmū ſup vnū bāchū valde amplū ⁊ lō-
gū plus īfirmo ⁊ tēptaui cū illis medicis ⁊ īuenimꝰ ſa-
tis hū loci mollificatū ⁊ illa hora ligaui ſupra genu ꝑ-
tis leſe bindā amplā ⁊ fortē ⁊ extēdi vnā ꝑtē bide a la-
tere ꝑtis domeſtice cruris ⁊ aliā partē binde ſupra par-
tē ſilueſtrē cruris ⁊ hoc vſqꝫ ad plātā pedis ⁊ in planta
pedis partis leſe ꝯtinuaui capita duo binde ⁊ ad inui
cē nodaui vt nō currerēt ꝑ aliquā violētiā q̄ ei fieri poſ-
ſet niſi excederet māꝫ q̄ eſſet tūc ꝓter intētionē boni re
ſtauratoris. ꝯtinua ēt binda iſta fortiſſima valde ligata
cū multis reuolutōibꝰ ſup genu ⁊ firmata ibi decēter ⁊
bn̄ vt nō poſſet moueri ſꝫ ex mō reuolutionū ſirmā poſ
ſet tenere coxā vſqꝫ ad finē reſtauratōis cordā vnā bo
nā ⁊ fortē ⁊ caput aliud illiꝰ corde ligaui ad lignū cuiuſ
dā inſtrumēti ꝙ vocatur tornellꝰ ⁊ circa illud inſtrm̄ lo
catū apud plātā pedis infirmi locaui duos hoīes q de-
bebāt ad volūtatē meā reuoluere ipꝫ inſtrm̄ hora reſta
uratōis. Hoc facto poſui vnū linteamē ſubtile lōgū du
plicatū vel inuolutū inter coxā ⁊ teſticulos infirmi. ita
ꝙ vna eius medietas extēſa ſit ꝑ ſpinā īfirmi vſqꝫ ad
caput ⁊ alia medietas linteaminis ſup vmbilicū vſqꝫ
ad caput ⁊ ibi ꝯtinuaui capita linteaminis ad quoddā
lignū fortiter in terra fixū ⁊ erat illud lignū qdā palus
bonꝰ ⁊ fortis. Oībus ordinatis ꝑparaui me circa ancā
infirmi diſlocatā ⁊ palpaui eā manibus meis leuiter ⁊
palpando precepi hominibus qui regebant tornellum
vt ipſum tornellum voluerent ſuauiter ⁊ non violen
ter ⁊ ſic fecerūt ⁊ medici qui erant penes me iam pre-
parauerant emplaſtra conſtrictiua ⁊ faldellas ſtupeas
⁊ bindas ⁊ filum ⁊ acum ⁊ omnia neceſſaria ad opus.
Poſt reſtaurationem ⁊ ipſi homines voluendo tornel
lum ſuauiter ſecundum meam voluntatem poſt tem
pus breue mouerunt vertebrum inferius de loco in
quo erat ⁊ cum motum fuit ego manibus meis ⁊ ma-
nibus medicorum compreſſi ipſum os ad locum pro
prium leuiter ⁊ ſuauiter ⁊ poſui ſupra locum emplaſtꝝ
⁊ faldellas ⁊ ligaui membꝝ decenter ⁊ ſuauiter dimi
ſi infirmum poſt ligatōem ſtare ſic corpore ſuppino in
loco ſuo vſqꝫ ad dies q̄tuor qꝛ poſtꝙ locus eq̄tus fuit

o ligatus remanet infirmus a bacho in quo erat e tornel lo ⁊ ipsum in loco suo posui. Cōtinuaui ligaturā istā de q̄r to in q̄rtū cū emplo vsq; ad dies .xx. ⁊ tūc remoui ola to in q̄rtū cū emplo vsq; ad dies.xx.⁊ tūc remoui ola to in q̄rtū ... ⁊ p̄cepi infirmo vt iret suauit⁹ ⁊ sic fecit ⁊ liberat⁹ fuit p̄ fecte vt ipsi medici narrauerūt. Et vixit post in bona sanitate plus .xij. annis. Et vidi ipsum multotiēs ire ⁊ re dire absq; nocumēto i mēbro ⁊ sine aliq̄ claudicatōe.

Ca.xxvi. de separatione rotule genu.

b Hoc membrum nō dislocat̄ s; separ̄ l' mollificat̄ ⁊ puertitur ad p̄te inferiorē vltra debitū ⁊ raro ad supiora ⁊ h̄ scies cū hō erigit crus ⁊ reddit rotula ad locū debitū in tali mollificatōe seu sepatōe nō reqrit̄ nisi vt medic⁹ faciat stare infirmū sup pedes suos eq̄lr ⁊ bn̄ ⁊ fortiter ⁊ firmit stet corpe suppino ⁊ medic⁹ tūc cū manu sua recta ipellat violēter ⁊ fortiter rotulā ad locū q; reddit postq; aliquo mō moueat̄ iā reducta liget̄ loc⁹ cū emplo p̄strictiuo dicto supi⁹ ⁊ firmet bn̄ loc⁹ ⁊ dimittat̄ sic vsq; ad dies .iiij. ⁊ tūc soluat̄ ⁊ iterū religet̄. ⁊ erit libera t⁹ si egritudo fuerit simplex. Si āt eēt cū apāte vel vul nē curet̄ vuln⁹ ⁊ apa p se ip̄s q fuerit necēu ⁊ mollificati uo p se. Si āt mēbrū īflaret̄ fiat flomia de manu 3ria d vena epica seu splenetica vel ex pede 3rio de eadē ve na q̄ ē int annularē ⁊ auricularē digitū pedis vl fiat vē tosatio i naticis vel crurib⁹ 3ria. Dieta ⁊ pot⁹ sit vt di ctū ē in alijs. Ungat̄ loc⁹ q̄ ē circa genu cū defensiuo fa cto ex succo semperuiue vel solatri ⁊ similibus. Et sic p̄fecte curabitur in breui tp̄e.

Ca.xxvij. d dislocatōe genu cū vulnere ⁊ sine vulnē.

b Facili dislocat̄ hoc mēbrū ⁊ de facili re staurat̄: nā p se cū hō erigit violē ter sup crus sup genu reddit ad locū p̄ter q me dic⁹ opet̄ aliqd si āt nō rediret p se ad locū hēat medic⁹ vnū mistrū q extēdat fortiter crus īfirmi. Et ipse me dic⁹ nō palpet genu sm lōgū ⁊ latū ⁊ statim ad locū suū poterit ipsum puertere. Facta eqtōe ponat̄ petia infusa in oleo ro. cal. ⁊ bn̄ expssa sup locū q; hec dislocatio nō m̄l ta indiget p̄strictōe ⁊ sup petiā emplm̄ p̄strictiuū ponat ⁊ sup emplm̄ faldellas stupeas infusas in aq̄ ⁊ bn̄ expssas in emplo p̄strictiuo valde molli inuolutas. Et ligetur bn̄ cū binda cui⁹ latitudo sit .iiij. digitorū vel .v. ⁊ firmet̄ q̄lz reuolutio cū filo ⁊ acu ⁊ dimittat̄ sic p .iij. dies vel .iiij. ⁊ fiat inunctio cū defensiuo facto cū oleo ro. ⁊ bolo ⁊ silib⁹ flebotomet̄ in pede 3rio aseller omni die p se vel bn̄ficio clisteris vel suppositorij. Dieta ⁊ pot⁹ sint vt dictū ē supi⁹. Attēde hic q ois dislocatio cuiuscūq; mēbri postq; restaurata fuerit duz fuerit egritudo simplex videlicet q fuerit ibi apa vel vuln⁹ seu attri ctio in breui curat̄ ⁊ nō reqrit multas ligatōes. Sz qn̄ fuerit ibi mollificatio vel separatio seu extensio q; hec sunt egritudines neruorū ligamētorū ⁊ lacertorū tūc reqrit lōgū tp̄s ad ei⁹ curā. Un̄ qn̄ dislocatio restaurata ē ⁊ nō redit mēbrū ad ei⁹ opatōez vsualē d; medic⁹ iudi care q cū dislocatōe fuerit extēsio in neruo vel lacerto vltra debitū q̄ reqrit̄ p̄fortatōez ex vngētis de gūmis vt ē vngētū de bdelio ⁊ opoponaco ⁊ pinguedinis ⁊ si milib⁹ facto emplo: de dislocatōe spōdiliū. Si aūt dis locatōe ista fuerit cura vuln⁹ separati a dislocatōe cū p p̄ria ligatura ⁊ cū emplo mundificatiuo incarnatiuo fa cto. ca. de dislocatōe humeri vsq; ad p̄fectā incarnatio nē. ⁊ infine p̄solidet̄ cū puluere nucū cypssi ⁊ silib⁹. Si aūt vuln⁹ eēt tale q indigeret p̄ductura p̄riū p̄ducat̄ cū acu ⁊ filo ⁊ p̄seruet̄ cū pulue dicto supi⁹. Et mūdificet̄ ⁊ incarnet̄ cū emplo ⁊ in fine p̄solidet̄. p̄fortet̄ loc⁹ q̄ ē cir ca vuln⁹ cū defensiuo ne humores currāt ad locū apet̄

Ca.xxviij. de dislocatōe non rasete pedis cum vul nere ⁊ sine vulnere.

b Hic locus ⁊ h̄ mēbrū cū difficultate restaurat̄ s; leui⁹ dislocat̄. ⁊ difficultas sue restauratōis trahit̄ expōne ossiū rasete ⁊. ali orū ossiū puorū ibi locatorū q̄ sunt .vi. q̄ hora dislocatiōis separāt a sua p̄pria positiōe ⁊ a medico hora restau rationis in hoc loco ⁊ in raseta nodi manus bene tra ctari non possunt propter oculationem ipsorū ⁊ q; eorū compositio male restaurationis etiam cum separantur a p̄pa figura. nā eorū figura nō est sensibus nota. Post q̄ ergo hic loc⁹ vel hoc mēbrū dislocatū fuerit vel mol lificatū equet̄ p posse absq; dolore sm q possibile fue rit q; nō multa indiget extēsione ne pp dolorē humores currāt ⁊ apetur loc⁹. Facta equatōe ponat̄ sup locū pe tia infusa in oleo ro. cal. q p̄fortabit locū ⁊ dolorē re mouebit. Et sup istā petiā ponatur emplastrū p̄strictiuū factū de farinis ⁊ puluerib⁹ dictū ca. de dislocatōe hu meri. Et vngat̄ crus totū cū defensiuo facto cū succo semperuiue vel solatri ⁊ aceto ⁊ boloarmeno ⁊ oleo ros. vt defendat̄ locus lesus ne humores recipiat ⁊ ne ad cū currere possint. Sup petiā vō emplastri ponant̄ fal delle stupee in emplastro inuolute. Et sup eas fiat liga tio cū binda cuius latitudo sit digitorū q̄tuor ⁊ firmen tur reuolutōes binde cū filo ⁊ acu. Et post illō locetur infirm⁹ ad iacēdū corpore suppino ⁊ crure eleuato ⁊ pe de vt meli⁹ membrū defendat se a cursu humorū. Stet per quatuor vel quinq; dies vt nō moueatur non strin gatur loc⁹ dolorose ne infle. ⁊ stupidus fiat q; ex ista cā posset vesicari ⁊ paraliticū fieri ⁊ infine mortificari. H̄ facto flebotometur in pede 3rio de aliqua vena. Fiat clistere vel suppositoriū sm q necessarium fuerit. Die ta non variat̄ a mō dicto cap. de dislocatōe spōdilium neq; potus. Si autem cū dislocatōe ista fuerit vulnus q indigeat futura suatur ⁊ p̄seruetur sutura cum pulue de sanguine draconis masticis ⁊ alijs dictis supertus. Et super puluerem ponatur emplastrū de melle rosato ⁊ pulueribus dictum in precedenti capitulo. Et curet̄ cū istis vulnus p se a dislocatione si possibile est ⁊ si non fuerit possibile curet̄ cum istis eisdem ⁊ dislocatio simi vsq; ad perfectam incarnationem ⁊ postea p̄solidetur. Si autem vulnus tale fuerit vt indigeat curetur vul nus cum emplastro mundificatiuo ⁊ incarnatiuo sine puluere vsq; ad p̄fectam incarnatōem ⁊ postea p̄solide tur cum puluere nucū cypressi ⁊ similium. Dictet̄ iste vt alter ⁊ potus istius sit vt illi⁹. Si autem in fine re staurationis dolor aliquis remaneret vel nodositas cō fortetur loc⁹ ⁊ epitihmetur cū vngēto de bdelio ⁊ opo ponaco ⁊ pinguedine facto capitulo. de dislocatiōe spō diliū in fine ⁊ hec fiant tādiu q dolor vel nodositas p̄ fecte remoueantur.

Capitulum vigesimumnonum de dislocatione digi torum pedis.

n On requirunt digiti pedis cū disloca tur neq; aliqs digitorū eius nisi vt equentur seu equatur. ⁊ post equa tōez ē p̄ueniens emplastrare locū cū emplastro q sic fit Re. farine cicerale vel hauene vl fabe seu siliginis li. S. saguinis dra. masticis dragagāti gūmi arabici an. ℥ j. boliarmeni mumie an. ℥. S. puluerizent̄ ⁊ cribelent̄ ⁊ incorporēt̄ cū albumine ouorū vt valde sit liqdū po nat̄ cū petia h̄ emplastrū sup eqtōe ⁊ liget̄ leuiter ⁊ sanit nā hoc emplastrū stringit p se. Un̄ et parua strictura ad dita sup ista pp debilitatē membri ⁊ paruitatē bn̄ fieret stupor in mēbro ⁊ caderet. Soluat̄ de die in diē ne et ni mia strictura accidat quid sinistri. in fine mollificet̄ lo cus cum vngento de pinguedinibus ⁊ vt remoueatur nodositas. ⁊ sic per istam viā ad pristinā locus vel mē brū reducatur sanitatem. Si et illa cā dolor nimi⁹ mē bro vel loco accideret p̄fortetur locus cum vngēto de fensiuo posito circa locū lesum. ⁊ fiat flebotomia ex pe de contrario de vena q̄ estinter annularē ⁊ auricularē digitū ⁊ regatur inferius cum dieta ⁊ potu frigidis di ctis in alijs capitulis superioribus.

Explicit liber tertius de restauratione circa fractu ram ⁊ dislocationem. Et incipit quartus de anathomia in communi ⁊ de formis membrorū ⁊ figuris que sunt p̄siderande in incisione ⁊ cauterizatione.

Ca.j. de anathomia ⁊ figura capitis gule ⁊ colli vſqꝫ ad humeros ⁊ mẽbroꝝ exiſtẽtiũ ĩ iſtis ⁊ circa iſta ſm ꝙ cyrugio p̄re manib⁹ pñt occurrere vel occurrerũt.

Ca.ij. de anathomia ⁊ figura humeri adiutorij ⁊ brachij vel aſeid qđ ẽ idẽ manus ⁊ digitoꝝ.

Ca.iij. de anathomia ⁊ figura furcule ⁊ coſtaꝝ ⁊ thoracis ⁊ ſpine eius vſqꝫ ad ſtomacum.

Ca.iiij. de anathomia ⁊ figura vẽtris exterioris ab oreſtõi vſqꝫ ad anchas ⁊ ſpõdilib⁹ partis.

Ca.v. de anathomia ⁊ figura anche poplitis cruris pedis ⁊ digitoꝝ ⁊ mẽbroꝝ exiſtẽtiũ in his.

Ca.j. đ anathomia ⁊ figura capitis gule ⁊ colli vſqꝫ ad humeros ⁊ mẽbroꝝ exiſtẽtiũ ĩ iſtis ⁊ circa iſta ſm ꝙ cyrugico p̄re manib⁹ pñt occurrere vel occurrerũt.

Manus ꝓmiſſum ſit determinare đ anathomia itẽtio nõ fuit enumerare mẽbra oĩa ꝑticulariſ q̃uis antiq conati ſint mẽbra ꝑticulariter diuidẽ ⁊ enumerare ĩ mẽbris ꝑticlarib⁹ ⁊ q̃uis ſit neccĩuꝫ ꝯfiteri mẽbra ſimplicia nõ ramificari neqꝫ ĩ infinitũ diuidi cũ oẽ corp⁹ ſit figuratũ tñ nꝫ eoꝝ ramificatões nꝫ diuiſiões ꝑfecte ſũt ſẽſib⁹ mãifeſte. imo ꝓlib⁹ mẽbris nullomõ vltie diuiſiões mẽbroꝝ ſeu ramificatões pñt ꝑ aliq̃ viã ſẽſib⁹ manifeſtari. Nõne vides qđ qñ os in vulnerib⁹ ex trãſuerſo ſeu ſm lõgitudinẽ icidiſ ſãguinẽ vł hũiditatẽ ab eis exire. H̄ at notoriũ ẽ aput oẽs ꝯſiderãtes ⁊ aſpiciẽtes ĩ iſtoꝝ ⁊ mẽbroꝝ ⁊ ꝯſiliũ iciſionibus marie cũ corp⁹ viuũ fuerit. Et dẽs credẽ abſqꝫ dubio ꝙ vñ ſãguis exierit venã ibi repiri neccĩũ erit. Et cũ ſanguis fluxerit ⁊ actu calſ ⁊ mẽbꝝ viuit ꝙ pñtia caloriſ ⁊ ſpũs erit neccĩa a pñtia quoꝝ ſeqẽ pñtia artarie ⁊ ſic neceſſario vene ⁊ artarie ĩ eiſdẽ mẽbris repiunẽ. Tñ eoꝝ ramificatões ſubtiles ⁊ mĩte nꝫi illis nꝫi multis alijs ſũt ſẽſib⁹ mãifeſte. ⁊ ẽt cũ ſit poſſibile ꝑ anathomiã ſeu vltimã mẽbroꝝ diõnẽ ⁊ eoꝝ numeꝝ ponẽ ĩ ſcriptis ex ꝓpõne tali tñ tediũ ꝓueniret ꝙ aĩa de ei⁹ vtute aut nõ aliqđ aut modicũ nõ vtile ꝯphẽderet. Ergo ꝓp meliuſ vtili⁹ vĩ mihi vt ꝓcedã ĩ anathomia vt ꝓmiſi videlꝫ ĩ cõi ponẽdo numeꝝ ⁊ figurã vel formã ſitũ vł locatõez ſitũ vel locatõez mẽbroꝝ q̃ pñt ẽẽ ſẽſib⁹ mãifeſta vt ĩ eis cũ iciſionib⁹ ⁊ cauterijs ⁊ opatiõib⁹ manualibuſqꝫ errore ꝓcedere poſſis ⁊ q: caput ⁊ id ꝙ ẽ ĩtra ipꝫ exiſtit vꝫ cerebꝝ ẽ radix vł ſupponiſ ꝓ radice ad corp⁹ ⁊ ſpũaliſ dr radix ſẽſus ⁊ mot⁹ ſine qb⁹ ꝑfectũ aĩal viuẽ nõ põt nec ẽt aĩal ſimplr ⁊ ſic ꝑ ꝯñs ẽ radix tot⁹. Incipiã hꝫ iſtã viã ꝯſideratõez poſt ab anathomia cerebri capitis ⁊ mẽbroꝝ exñtiũ circa ipa ⁊ ĩ ipſis. Cerebꝝ nãqꝫ molle ẽ ĩ ſui ſuba ⁊ meduloſũ hñs figurã lõgã ſm lõgitudinez capitis ⁊ diuidiſ totalr ĩ tres ꝑtes ĩ añriorẽ mediã ⁊ poſteriorẽ q̃ ꝑtes vẽtriculi appellãẽ eo ꝙ ĩ iſtis diuiſionib⁹ formã q̃ſi vẽtris ⁊ cũ q̃dã rotũditate q̃lꝫ ꝑs aſſumit ⁊ iſti vẽtriculi ſup̃ ꝯcauitates ĩ qb⁹ ſpũs aĩales ꝯſiſtũt ⁊ ĩ qb⁹ alteratõez ⁊ digõnẽ recipiũt ſup̃ illõ ꝙ ĩ corde receperũt ad h̄ vt ſint apti ad opatões aĩales ꝑficiẽdas ⁊ q̃uis tales vẽtriculi tres numereẽ ĩ cõi q: añterior q ſatis ẽ maior oĩb⁹ alijs ĩ duaſ mãifeſtas diuidiẽ ꝑteſ. Et ĩõ a qbuſdã dr̃ vẽtriculi iſti cerebri q̃tuor. ⁊ q̃uis alij duo vẽtriculi ſepatões hẽant nõ dr̃ hẽre diones. eo ꝙ occulte ſũt ⁊ multũ ĩſẽſibiles. ſꝫ ĩ diuiſione ꝑmi vẽtriculi ĩ duas ꝑtes nõ ẽ ſic. Diuidiẽ. n. h̄ vẽtricul⁹ ĩ ꝑtes duas manifeſtas ĩ ꝑma ꝑte ꝑmi vẽtriculi cerebri ordinaẽ vt⁹ q̃ appellaẽ ſẽſus cõis vel fãtaſia q̃ apphẽdit oẽs formas apphẽſas a. v. ſẽſib⁹ ⁊ iudicat de his poſt remotõez ſẽſibiliũ apphẽſiõe vtutũ ⁊ iſtroꝝ ſẽſibiliũ exterioꝝ ĩ ſcđa ꝑte ꝑmi vẽtriculi ordinaẽ imaginatio q̃ retinet vel ſeruat formas apphẽſas a ſenſu cõi ĩ ſcđo vẽtriculo ordinaẽ cogitatio ĩ medio illi⁹ vẽtriculi ĩ ſcđi ordinaẽ extimatio ĩ vltimo ventriculo ordinatur memoria. Super cerebꝝ immediate ordinatur qdam paniculus valde mollis ⁊ tñ durior q̃ ſit cerebꝝ vt ſit ei⁹ tutamẽ ne duritieſ ſupioris paniculi ⁊ oſſis cerebꝝ offẽdat ⁊ h̄ paniculus ꝯtext⁹ ẽ ex artarijs ⁊ venis ad mõꝫ rete ligãs ⁊ tenens ipſas artarias ⁊ venas firmas ſił bonitate ſue cõpõis panicularis ⁊ ẽ a cerebro in qbuſdã locis ꝑ venas ⁊ artarias q̃ exeũt ab ipſo paniculo ⁊ intrãt cõmiſſuras vł diones cerebri ⁊ ibibũt ei⁹ ſubaꝫ ⁊ viuificãt ⁊ dãt ei ſpiritũ vitalẽ q a nã cerebri digeriẽ ⁊ alteraẽ ſm ꝙ ꝯuenit vtutib⁹ ⁊ opõnib⁹ aĩalib⁹. Sup illõ velamẽ vel paniculũ ordinaẽ ali⁹ panicul⁹ illo durior vt defẽdat cerebꝝ ⁊ ꝑ^m paniculũ a duritie oſſis ne ab ipſo oſſe ꝑ ſuã duritiẽ leſionẽ ſuſcipiãt. Et ſic ẽt panicul⁹ ex artarijs ⁊ venis ꝯtext⁹ ẽ in modũ rete ligãs ⁊ tenẽs venas ⁊ artarias firmas ſił bonitate ſue ꝯpõnis panicularis. Et ẽ diuiſus ⁊ nõ ꝯtinuaẽ cũ ꝑ⁹ niſi qbuſdã locis ꝑ q̃ trãſeũt vene ſubtiles ⁊ artarie ad eos ad coadunamẽtũ paniculi ſubtilioris ⁊ mollioris ⁊ cerebri ẽt. Et h̄ pãicul⁹ appellaẽ dura mr̃ a medicis vel ſupior miringa cerebri. Alter võ panicul⁹ q immediate ſe hꝫ ad cerebꝝ appellaẽ pia mr̃ ſeu ĩferior miringa. Hic panicul⁹ durior ⁊ firmior non ꝯtinuaẽ cũ oſſe cranei ne ab ipõ ꝑp duritiẽ ei⁹ cõez leſionẽ ſuſcipiat niſi a qbuſdã ꝯmiſſuris ⁊ iũcturis oſſis cranei ꝑ q̃s ꝑtes pãiculoſe ligabiles exeũt cũ artarijs ⁊ venis capilarib⁹ ⁊ ex iſtis ꝑtib⁹ paniculoſe ⁊ ligamẽtalib⁹ cũ tota ei⁹ ſuba ſit panicul⁹ exterior coopiẽs totũ craneũ ⁊ ſic appet mõ q̃ꝫtũ dubiũ ⁊ ẽt tior cadit ex iciſiõe paniculi ſup̃ cõmiſſuras vł iũcturas oſſis cranei ⁊ ſup̃ ꝑforatõꝫ cũ trepão vel raſpatorio ĩ loco iũcture ⁊ cõmiſſure: nã ꝑ iciſiõꝫ ſeu ſepatõꝫ ĩ tali loco ꝓuenit nocumẽtũ ⁊ leſio ad durã mr̃ẽꝫ ⁊ cerebꝝ. Nõ fiat igiẽ opõ cũ ferro tali loco ſi poſſibile fuerit euitare ꝑpea ſcire dẽs ꝙ cerebꝝ ĩ ꝑte añriori ſub oſſe frõtis hꝫ duo additamẽta ſilia capitib⁹ mãmillaꝝ in qb⁹ opatio vtutis odorabiſ ꝑficiẽ ⁊ ibi circa finẽ carũculaꝝ naſi velamẽ duꝝ vel ſupior panicul⁹ ꝑforat⁹ ẽ vt ſupfluitates ꝑtiũ cerebri añrioris ꝑ vias illas exeãt ⁊ ẽt idẽ pãicul⁹ vł velamẽ ꝑforat⁹ ẽ ĩ ꝑte q̃ declinat v̄ſus pallatũ vt ſupfluitates ſcđi vẽtriculi ⁊ vltimi ꝑ viã iſtã purgeẽ. Sup iſtos duos paniculos vꝫ durã ⁊ piã mr̃ẽꝫ ordinata ſt oſſa cranei capis q̃ ſt. vj. Primũ os capitis cranei ẽ os frõtis ⁊ appellaẽ coronale ⁊ ei⁹ frigida eſt q̃ſi ad modũ ſemicirculi ⁊ hꝫ q̃ſdã eminẽtias in parte anteriori ⁊ cõtinuaẽ cum oſſe naſi in parte anteriori ad modum ſere ⁊ in timporibus ⁊ in qbuſdam alijs partibus ꝯtinuaẽ mandibula ſuperiori ad modum ſere. Cõtinuatur etiam cum quibuſdam oſſibus magnis que verrualia vocantur ad modum ſere ⁊ ſit ibi figura ꝯtinuationũ ad modũ crozole ſeu cruris cuius linea ſuperior ſit remota. Iſta duo oſſa verrualia ꝯtinuantur in medio capitis ad modum ſere inter ſe ꝯtinuãtur iſta duo oſſa verrualia ad modũ ſere cum oſſe a laude cuius figura eſt het littera greca. A. que aſcripta eſt hic. Et ſub iſto oſſe ponitur os baſilare ꝙ non ꝯtinuatur cum eo ſed ipſum ſuſtentat ⁊ figuram capitis perficit. Applicatur tamen hoc os baſilare oſſi a laude ⁊ ponitur ⁊ formaẽ inter ipſum ⁊ mandibulam ſuperiorem. vt per iſtum modum ⁊ continuationem oſſium ⁊ poſitionem figura capitis vt vides perficitur. Ex lateribus vero capitis. ſcilicet ex parte dextra ⁊ ſiniſtra ſunt duo oſſa ſub quibus ſunt aures: ⁊ vocantur oſſa mendoſa que non continuantur cum oſſibus verrualibus ⁊ magnis niſi per ſuppoſitionẽ partis ad partẽ. ⁊ inferi⁹ in iſtis oſſib⁹ verſus mãdibulaꝫ ſupiorem eſt foramen tortuoſuꝫ in oſſe ꝙ appelatur petroſum hoc eſt durum valde ꝙ os eſt de ſubſtantia oſſis mẽdoſi per quod tranſit neruus auditus. Sunt igitur oſſa capitis comprehendentia cerebꝝ numero. vj. ⁊ vnum ꝙ appellatur baſiliare ꝙ eſt in parte poſteriori ſuſtinens alia ⁊ figuram capitis perficiens. Super iſta oſſa immediate eſt paniculus fact⁹ ex paniculis interioribus ligatus cuꝫ commiſſuris cranei ⁊ exeuntibus ab illis cõmiſſuris. ⁊ ſit iſte paniculus ſubtilis ⁊ ſpargiẽ ſu

ꝑ oīa oſſa crāāi ⁊ ea ab exterioꝛibus ligat ſup iſtū pani-
culū fit pell' groſſa piloſa q̄ texit ⁊ ex venis ⁊ artarijs
⁊ neruis veniētibꝰ ab exterioꝛibus ⁊ ſpāīr ꝯtexit ⁊ fit
a neruis veniētibꝰ a foꝛamine pͦ ſpōdilis pme ⁊ foꝛa
mine q̄ ē inter pmā ſpōdilē ⁊ ſcdaꝫ q miſcet cū venis ⁊
artarijs ⁊ panicul' tertib' paīculū coopiētē os capitis
Et fit hec pell' dura. Et ē habēs iſe partes craneas ſub
tiles nō bn̄ viſibiles q̄ faciūt cōpoſitōeꝫ groſſioꝛē illius
pellis ⁊ mēbꝛi. Scias ꝙ oēs inciſiones capitis melius
fiūt ⁊ ſm melioꝛē figurā q̄ ſunt ꝫ ꝙ pili capitis currūt
natura nerui pellis capitis ſm illū inceſſum incedunt
vt plurimū. Itē ſcire ꝯuenit ꝙ inciſiones q̄ fieri debēt
nō eſt neceſſe vt fiāt in omni mēbꝛo ſm rugatōes vt in
frōte. Nā in frōte quāuis rugatōes fiāt ex trāſuerſo in-
ciſiones ⁊ maxime pfunde debēt fieri ſm ꝯcium rugati
onum q: nerui frōtibꝰ ſm lōgum ⁊ nō ſm rugatōes. ꝓ-
cedunt in capite in parte anterioꝛi oꝛdinat' naſus q fa-
ctus ē ex oſſibꝰ cartillaginibꝰ ⁊ ꝯtinuat' cū foꝛaminibꝰ
ſuis duabꝰ eminētijs ſilibꝰ capitibꝰ mamillaꝝ q̄ ſunt i
frōte in qbus opatio ꝟtutis odoꝛabilis pficit' ⁊ diuidit'
pars nerui a tertio pari neruoꝝ q̄ intra naſuꝫ ⁊ ſupꝛa ē
ꝯueniēs ad ſenſū illiꝰ loci pter hoc naſus hꝫ foꝛamē in
palato. ⁊ foꝛamina naſi ꝯtinuant' cū iſto foꝛamie vt aer
cū os claudit' ad euentatōeꝫ coꝛdis poſſit trāſire ⁊ etiā
hoꝛa ſomni. Oꝛdinat' ſub eſſe frōtis in parte anterioꝛi
duo oculi q facti ſunt cōpoſiti ex tribꝰ humoꝛibꝰ ⁊. vij.
tunicis h̄ mō ex cerebꝛo anterioꝛi. duo nerui ꝯcaui diui
dūt' ⁊ ſunt de pmo pari neruoꝝ habētiū oꝛtū a cerebꝛo
q cū ſeparant' a cerebꝛo aliquātulū ꝯiūgunt' ⁊ fit vna cō
cauitas ex illis duabꝰ ꝯcauitatibꝰ ⁊ poſtea ſeparat' i exi-
tu ipſoꝝ a craneo inuoluunt' ſeu velant' ex duo poſt pa-
niculis cerebꝛi ⁊ cū craneū exiuerit fit ex eis paniculus
groſſus ⁊ durus q ſcliroticas appellat' poſt illud fit ab eo
dē neruo ſic velato aliꝰ paniculus q ſcdina appellatur
⁊ hic paniculus qui appellatur ſecundina eo ꝙ poſt p̄-
mum paniculū fit ⁊ ſituat' cōpꝛehēdit intra ſe humoꝛem
vitreū oculi ⁊ poſt iſtū paniculū fit aliꝰ paniculus q ap
pellat' retinꝰ eo ꝙ talē hꝫ figurā ⁊ cōpꝛehēdit retinꝰ me
dietatē criſtallini humoꝛis intra ſe. Et ex retino pani-
culo generat' ⁊ fit paniculus araneꝰ ⁊ vocat' ſic hic pa-
niculus q: talē hꝫ figurā. ⁊ cōpꝛehēdit intra ſe medie-
tatē humoꝛis criſtallini ⁊ facit oꝛbē cū retino. Poſt reti
nū fit aliꝰ paniculus q vocat' vueus eo ꝙ in ſua figura ⁊
diſpoſitōe vꝫ habere ſilitudinē cū vuea tunica: ⁊ hic pa
niculus foꝛatꝰ in medio ⁊ hoc foꝛamen vocat' pupilla.
Et ꝯſtringit' ⁊ dilatat' ſm ꝙ fuerit neceſſariū ad hoc vt
in humoꝛe criſtallino opatio viſibilis pficiat'. Et cōpꝛe
hēdit intra ſe totū humoꝛē albugineū q ē neceſſariꝰ ad
ꝯſeruatōeꝫ ⁊ defenſionē humoꝛis criſtallini ⁊ h̄ humoꝛ
albugineꝰ foꝛamen exiret vuei paniculi niſi coopiret' ⁊
ſic neceſſaria fuit generatio alteriꝰ paniculi q vocatur
coꝛneꝰ q ſic vocat' ꝑꝑ ſilitudinē quā vꝫ habere cū coꝛ-
nu lucido. Fit hic paniculus ex paniculo ſclitirico ⁊ eſt
ligās cū iſto totū oculū ⁊ ligatio nō erat bn̄ firmata vo-
luit natura ꝑꝑ meliꝰ vt firmioꝛ fieret ligatio facere pa-
niculū aliū foꝛtioꝛē oībꝰ. Et fecit quēdā paniculū q ap-
pellat' ꝯiunctiuꝰ ⁊ cōpꝛehēdit totū oculū pter nigredi-
nē ⁊ fit ex paniculo coopiēte craneū ab intriſeco de quo
diximꝰ q: factꝰ fuit ex partibꝰ paniculaibꝰ veniētibus
cōmiſſuras ſeu ꝯiūctutas cranei a paniculis cerebꝛi ⁊
ſic apparet mō q: incidere venas ex trāſuerſo in frōte
ꝯfert in decurſu humoꝝ a capite vel a cerebꝛo ad ocu-
los pter h̄ ēt veniūt nerui a ſcdo pari neruoꝝ cerebꝛi ꝑ
foꝛamē cranei oculi q dāt oculis motū ⁊ ſenſuꝫ ꝑ quos
ſentiūt res nociuas. Potes ēt appꝛhēdere ꝑ h̄ qūo flebo
tomia vene frōtis ⁊ ēt flebotomia venaꝝ lachꝛymali-
um oculoꝝ q̄ ſunt ex parte naſi ꝯferāt egritudinibꝰ ocu
loꝛuꝫ ex affinitate ⁊ de curſu earum ad loca oculoꝛum
ſub oculis vō ⁊ in anterioꝛi parte ⁊ ſub naſo eſt mandi
bula ſupioꝛ q̄ ex. xiiij. oſſibꝰ ꝯponit'. ſꝫ cōpoſitio ⁊ ipſoꝝ
ꝯiūctio ē oculta ⁊ nō bn̄ ſenſibilis ⁊ ꝑꝑ hoc de ipſa cōpo
ſitōe ⁊ ipſoꝝ ſeparatōe mentionem non fecimus. Sꝫ ꝑ
vno oſſe in operatione manuali ſupponatur. In ipſa ve
ro mādibula ſupioꝛi firmātur vl' inſerunt' dētes ſexde-
ciꝫ i qbuſdā. xiiij. Sup oſſa mādibule ſupioꝛis. ſeu ſup
os fit paniculus ex paniculo coopiēte os frontis. Et ex
tertio pari neruoꝝ cerebꝛi ⁊ ex pte q̄rti paris ⁊ ex parte
qnti ⁊ ex ſcdo pari neruoꝝ nuce ⁊ tertio fit pellis cū ve
nis ⁊ artarijs ꝯueniētibꝰ coopiēs ipſum ⁊ nerui q ſunt
in hac cōpoſitōe veniētes a neruis partiū cerebꝛi ⁊ nu-
ce dāt ſenſuꝫ ⁊ motū mēbꝛis faciei ⁊ pallati ⁊ naſi ⁊ h̄
maxime cū iſti nerui intrāt cōpoſitōeꝫ muſculoꝝ mouē
tiū partes iſtas. ꝯuenit ḡ vt inciſiones q̄ fiūt vel fieri d̄
bēt locis mādibule ſupioꝛis ⁊ naſi vt fiāt ſm rugatōes
loci ipſiꝰ nā in illo mēbꝛo rugatōes incedūt vt ē īceſſus
nerui ⁊ muſculoꝝ faciei ⁊ naſi. A pari ſcdo ⁊ tertio ner
uoꝝ nuce: ⁊ q̄rto veniūt nerui ad muſculos maxillaꝝ q
maxillas ⁊ mādibulā inferioꝛē mouēt: hec mādibula
inferioꝛ ex duobꝰ cōponit' oſſibꝰ q̄ in mēto ad modū ſe
re ꝯiūgunt' ad inuicē ⁊ in parte poſterioꝛi ꝯiūgunt' cuꝫ
mādibula ſupioꝛi nodoſe i q̄ mādibula infiri ſunt in ali
qbꝰ dētes. xvj. ⁊ in aliqbꝰ. xiiij. ⁊ ligant' iſti dētes ſupi
oꝛes ⁊ inferioꝛes cū mādibulis mediātibꝰ ligamētis ⁊
paniculis veniētibꝰ a paniculo tegēte oſſa mādibule ſu
pioꝛis ⁊ ligāre ea ad inuicē ex paniculis ligātibꝰ mādi
bulā inferioꝛē in mēto nā oēs iſti paniculi ⁊ oēs iſte li-
gatōes deſcēdūt a paniculo deriuato coopiēte os cra
nei q ſita paniculis cerebꝛi ⁊ ꝑ hoc apparet qūo doloꝛ
dētiū cerebꝝ ⁊ caput ledit ꝑ mediū ⁊ doloꝛē īducit vni-
uerſalē i capite inter mādibulā ſupioꝛē ⁊ inferioꝛē ē lin-
gua q̄ ē caro mollis venoſa lacertoſa ⁊ neruoſa ⁊ ē reci
piēs a. vj. pari neruoꝝ cerebꝛi neruuꝫ ſenſibilē a. vij.
pari neruū motiuū. Sūt ī ea due vene q̄ apparēt cū ele
uat' ⁊ fleboromant' ꝑ egritudinē lingue ⁊ ex apoſtema-
tibus q̄ ſunt in radice eius. Sꝫ attendendū eſt hic ꝙ
flebotomia lingue in aliquo caſu fieri nō dꝫ niſi vl's fle
botomia aut ventoſatio in ſpatulis pceſſerit vel mun
dificatio cū medicina ſeu clyſtere q: flebotomia vena-
rū lingue niſi aliquod illoꝝ anteceſſerit de his q̄ dixi-
mus trahit materiā ad gulā ⁊ augmētat egritudinem
⁊ ſpecialiter ſi coꝛpus repletū fuerit vel ſtipticū. Poſt
mādibulas ⁊ ſub oſſibus vertualibus in parte dextra ⁊
ſiniſtra oꝛdinate ſunt aures ſuper os petroſum duꝝ pfo
ratum ⁊ eſt de ſubſtantia oſſis mendoſi ꝙ ē habēs i ſua
pfoꝛatōe multas inuolutōes in ſuo tranſitu ⁊ taliter ꝓ-
cedit vſqꝫ ad neruum qnti paris cerebꝛi per queꝫ ner-
uum fit auditus ⁊ hic neruus concauus eſt. Sup hoc oſ
naſcit' ⁊ fit cartillago ſparſa in q̄ ſunt nerui ſenſibiles ve
nientes a paniculo coopientes os cranei ⁊ ſunt ibi q̄dā
partes molles carnoſe ⁊ ſunt ibi quedam reuolutōnes
venaꝝ ⁊ neruoꝝ ſemicirculares que inducunt medi-
cum ad inciſionem ſm illā figuraꝫ in loco cum inciſio
fuerit neceſſaria. Sub capite in parte poſterioꝛi ē nu-
ca ſupꝛa q̄ꝫ nucam ſpondiles colli qui ſunt. vij. oꝛdinā
tur ex qua nuca colli. vij. paria neruoꝝ ex foꝛaminibus
ſpondilium exeunt. ita ꝙ pꝛimum par exit a pꝛimo
foꝛamine pꝛime ſpondilis ꝙ foꝛamen eſt verſus pꝛinci
palia nuce vbi nuca a cerebꝛo ſepatat' ⁊ ſpargit' ſup cu
tim capitis ⁊ fit ibi pars muſculoꝝ. Scdm exit a ſcdo
foꝛamine ꝙ eſt inter pmam ſpōdilem ⁊ ſcdaꝫ ⁊ aſcen-
dit cutim capitis ⁊ dat ei tactū ⁊ ſm aliquam partem
miſcetur muſculus colli ⁊ maxillarum ⁊ dat eis motū
Et tertium par exit a tertio ſpondili ⁊ ſpargit' ſꝫ qd ad
motum maxillarum ⁊ ſm quid ad muſculos ſpatulaꝝ.
Quartum vero par a ſuperioꝛi foꝛamine quarte ſpon
dilis exit ⁊ ſm quid tranſit ad muſculos doꝛſi ⁊ ſꝫ qd
ad muſculos partis anterioꝛis ⁊ pectoꝛis. Quintū ita
ꝙ par exit a foꝛamine ſuperioꝛi. v. ſpondilis ⁊ ſpargi-
tur ſm quid ad muſculos mouentes caput ⁊ ſm quid
ad muſculos diafragmatis ⁊ ſm quid ad muſculos ſpa
tularum. Sextum par exit a foꝛamine ſuperioꝛi. vj.
ſpōdil'. Septimū par exit a foꝛamine ſupioꝛi. vij. ſpōdi
lis ⁊ i exitu iſtaꝝ ſpargūt' ſupiꝰ ⁊ i exitu ipſoꝝ ſpargūt'
ſupius ⁊ inferiꝰ ad muſculos colli ⁊ ſpatulaꝝ ⁊ capitis

⁊ thoracis ⁊ gule. Poſt neruos ⁊ muſculos ordinantur
in collo vene ⁊ artarie manifeſte ⁊ oculte vene ⁊ arta-
rie in collo manifeſte ⁊ oculte ſunt due poſt aures inci-
ſio quaꝝ valde timoroſa ē q2 ex inciſione eaꝝ ꝓꝑ eoꝝ affi-
nitatē cū corde pulmone ⁊ cerebro ſeq̄tur ſincopis ⁊ ꝺ
fecerꝰ i multis rebꝰ ex nimio fluxu ſanguinis poſt iciſio-
nē q de leui nō ſtringit̄ mors ſeq̄t̄ multotiēs. Apparet
ḡ ꝙ oīa ap̄ata colli ⁊ oēs iciſiones q̄ i collo fieri debent
ex natura poſitōis mēbroꝝ colli ⁊ ortu neruoꝝ in loco
illo debēt fieri ſm̄ lōgū ⁊ debēt vene ⁊ artarie ꝑdicte q̄
ꝯtiguate ſunt ad īuicē intueri eo ꝙ artarie in loco illo
magne ſub ꝑdictis venis manifeſtis ⁊ magnis vadūt
ita ꝙ vena in loco illo incidi nō poſſet vel ꝑforari qn
artaria vulneret̄ vel ꝑforet̄ ex ꝑforatōe q̄ꝝ ꝯtingeret ꝙ
dictū ē. In parte anteriori ſuꝑ ſpondiles colli ex latere
gule locata ē cāna ſtōi q̄ vocat̄ meri vel yſophagus ꝑ
quā trāſit cibꝰ ⁊ potus ad ſtōm ⁊ ē cōpoſita ex lacertis
venis ⁊ artarijs neruis veniētibꝰ vi. pari neruoꝝ ce-
rebri ⁊ ꝯtiguat̄ verſus gulā cū cāna pulmonis vel cuꝫ
trachea artaria ꝙ idē eſt q̄ ē cōpoſita ex cartillagine ⁊
ex neruis veniētibꝰ a. vi. pari neruoꝝ cerebri ⁊ ē rugo-
ſa ⁊ hꝫ ſemicirculos verſus partē exteriorē. In ꝯtigua-
tōe cū meri vel cāna ſtōi planiciē hꝫ ⁊ lenitatē ⁊ in ſuꝑ-
mo eiꝰ hꝫ epiglotū ⁊ cooptoriū ⁊ vt hora comeſtionis
eā nō intret cibꝰ nō aliqd ledens niſi ſit aer vel aliqd in
modū aeris. Et intelligas ꝑ epiglotū eminētiam que
vꝫ in gula in capite cāne q̄ eminētia cū figura quā indu
cit in loco ē neceſſaria ad diuerſas voces generandas
ſuꝑ cooptoriū ⁊ cānaꝫ factū ē ſuꝑ radicē lingue qōdā in
ſtrumētū ꝙ adheret palato in fine ē vua q̄ ē neceſſaria
ad ſciſionē aeris ⁊ ad diuerſas voces generādas ⁊ ma
xime cū foramē ⁊ figurā ⁊ quātitatē retinuerit natura-
lē ⁊ ꝓꝑ hoc cū excedit modū ⁊ impedit vocē īcidit̄ vt
ſit meliꝰ inſtr̄m ad voces diuerſas. Suꝑ iſtas cannas
ordinati ſunt nerui magni ⁊ parui manifeſti ⁊ oculti q
veniūt ex pari. vj. ⁊. vij. neruoꝝ cerebri ⁊ miſcent̄ muſ
culus colli ⁊ gule ⁊ neruis tertij ⁊ q̄rti pariū neruoꝝ nu
ce. A parte dextra ⁊ ſiniſtra cāne pulmonis ſunt due ve
ne manifeſte nigre q̄ guideꝫ vocant̄ ⁊ ſub eis due arta
rie ex inciſione vel ꝑforatōe q̄ꝝ decidit̄ ſanguis ad pul
monē a quo veniūt imediate ⁊ cōpatit̄ pulmo ꝓꝑ eius
affinitatē ⁊ ipedit̄ in opatōe ⁊ cor ei cōpatit̄ ⁊ fit mors
ſubitanea ex hac cā. ⁊ ꝓꝑ hoc oēs inciſiones q̄ fiūt in gu
la ē q̄cūqꝫ cā fiāt debēt fieri ſm̄ lōgū ⁊ euitare oēs vēas
gule ꝓ poſſe ⁊ ſpāliṙ magnas ⁊ iſtas guideꝫ. Nā oīs ve
na gule hꝫ ſub ſe artariā ocultā ꝑ quā maximā ⁊ imme
diatā hꝫ affinitatē cū pulmone ⁊ corde. ⁊ ſic oīs inciſio
iſtiꝰ loci timoroſa vꝫ vt ſenſibꝰ manifeſte appꝫ. Sci-
as ꝙ gula ꝯtinuat̄ cū ſurcula pectoris in loco q appella
tur piſcis gule ſeu ꝯcauitas ⁊ ꝯtinuat̄ collū cū parte po
ſteriori cū. viij. ſpōdili q̄ ē ꝑncipiū ſpōdiliū thoracis ⁊
ꝯtinuat̄ ēt cū oſſe ſpatule q̄ſi vſqꝫ ad humeꝝ vt firmiꝰ
⁊ meliꝰ moueat̄ cū neceſſariū fuerit vt eius figura pul-
chrior ⁊ nobilior videatur.

Ca. ij. de anothomia ⁊ figura humeri adiutorij bra-
chij manus ⁊ digitoꝝ.

P Oſt collum ex gulā ⁊ latere dextro ſini-
ſtro ordinatꝰ ē humerꝰ i quo
tria oſſa ꝯtiguātur ad hoc vt eiꝰ figura melior
nobilior pulchrior ⁊ vtilior ꝑ motu ⁊ opatōe fiat. Pri-
mū quoꝝ ex iſtis oſſibꝰ ē os ſpatule figura cuiꝰ vſus col
lū i partē poſteriorē ē hn̄s latitudinē ad modū iſtri cuꝫ
quo fornarij extrahūt panē de ſurno ⁊ i lōgitudine eiꝰ ē q̄-
dā acies q̄ extēdit̄ vſqꝫ ad caput ſpatule vſus humeꝝ
trāſiēs ꝑ mediū eiꝰ vſqꝫ ad latitudinē magnā q̄ ē vſus
collū i q̄ latitudine ē ampla ⁊ ꝯtiguata q̄dā cartillago ⁊
iſta cartillago expādit̄ ꝑ ꝑtes ſpōdiliū pectoris vſqꝫ ad
ſeptimā ſpōdiliū colli. Ex alio latere vſus hūeꝝ hꝫ os
ſpatule q̄ꝫdā groſſitiē ⁊ in fine eiꝰ ē q̄dā vacuitas q̄ ap-
pellat̄ piſcis oſſis ſpatule i q̄ piſcide caput rotūdū adiu
torij reuoluit̄ ſm̄ ꝙ opatōi illiꝰ mēbri ꝯuenit. Factū fuit
h̄ tale in tali figura vt ſpina pectoris ⁊ collū i ſuis ſitua
tionibus firmius remanerent ⁊ vt motus adiutorijs i
humeris meliꝰ ⁊ ſecuriꝰ fieret ⁊ vt nō ex omni leui cā fi
eret diſlocatio adiutorij. Apparet h̄ manifeſte ꝙ os ad
iutorij nō diſlocat̄ ad poſteriora. A parte anteriori or-
diet̄ in humero vnū caput furcule ⁊ ꝯtiguat̄ cū oſſe ſpa
tule ⁊ ē os ſm̄ ex tribꝰ oſſibꝰ humeri vt mēbꝝ illud in
ſua firmitate meliꝰ remaneat ⁊ ſubſtētet illū locū ne i-
clinet̄ ex leui cā ad añriora ⁊ q2 h̄ os in ſua ꝯtiguatōe di
minutū ē ab oſſe ſpatule vt pulchrior fiat figura loci ⁊ n̄
īpediret motū vtebri. ⁊ ſic apparet manifeſte q̄uo ꝓꝑ
diminutōeꝫ illiꝰ oſſis in parte illa vtebꝝ adiutorij ad
anteriora pōt diſlocari. Poſt iſta oſſa ſūt ligamēta īſen
ſibilia q̄ ligāt ⁊ ꝯtiguāt oſſa iſta ad īuicē ⁊ ē in medio pi
ſcidis ligamētū ꝯtinēs vtebꝝ cū piſcide ex ruptura cuiꝰ
vl̄ deſcēſione cū ſeꝑatōe ꝯtīui ipedit̄ r̄ſtauratio diſloca
tōis vtebri i tm̄ q̄nqꝫ ꝙ n̄ firmat̄ i ſuo ſitu qn iteꝝ a loco
ſuo pꝰ r̄ſtauratōꝫ reſiliat. Tertiū os humeri ē adiutoriū
ꝙ exteriꝰ ē gibboſuꝫ ⁊ interiꝰ ꝯcauū h̄ os medulare ē vt
ꝓꝑ magnitudinē ſui ⁊ eiꝰ raritatē a medula ſormētatio
nē ſi neceſſariū fuerit recipiat eiꝰ caput ſuꝑiꝰ ē rotūdū
⁊ ingredit̄ piſcidē ſpatule ⁊ reuoluit̄ ⁊ ꝯtiguat̄ mediāti
bꝰ ligamētis cū alijs duobꝰ in loco vt dcm̄ ē. Alia vō ex
tremitas adiutorij ꝯtiguat̄ i cubito cū oſſe ꝙ hꝫ figurā
ſil̄eꝫ rotule cū q̄ haurit̄ aq̄ i q̄ rotula extremitas ſuꝑioris
focil̄ igredit̄. Et ſcias ꝙ focile ſuꝑiꝰ ē minꝰ ⁊ tēdit a par
te policis vſqꝫ ad rotulā cubiti ⁊ aliud focile ē inferius
⁊ ē lōgiꝰ ⁊ groſſiꝰ ⁊ maiꝰ ⁊ tēdit a ꝑte ſilueſtri. ſ. a digito
auriculari ad cubitū ⁊ ſupponit̄ cū q̄dā eminētia roſtali
in lōgitudine adiutorij ⁊ rotule eiꝰ ⁊ facit figurā cubiti
cū flectit̄ acutā ⁊ hoc fuit vt locꝰ iſte cū capite adiutorij
firmato in rotula remaneret firmior ⁊ ne ex leui cā ꝓꝑ
ſuppōneꝫ focilis maioris ſuꝑ caput adiutorij diſlocare
tur. Iſte locꝰ ligamētis fortibꝰ ⁊ inſenſibiliter fortit̄ ē li
gatus vt figura mēbri ⁊ ſituatio illoꝝ oſſiū infirmate re
maneāt: ⁊ vt pōdera cū eleuat poſſit hō ſuſtinere ne v-
ſus ꝑtē ſilueſtrē vel exteriorē declinet brachiū ⁊ ibi foci
le inferiꝰ vl̄ maiꝰ circa eminētiā ſui formā ſemicirculi
aſſumit. Poſt cubitū ordināt̄ duo focilia q̄ ſm̄ lōgitu-
dinē mediātibꝰ ligamētis ad īuicē ꝯtiguāt̄ ⁊ int̄ minꝰ ⁊
maiꝰ q̄ſi inſtiue ⁊ hꝫ vnūqōqꝫ ſocilū i loco vbi ꝯiūgū
tur cū oſſibꝰ raſete q̄ oſſa raſete ſūt octo ⁊ ordināt̄ q̄tu-
or eoꝝ circa fumitatē duoꝝ ſociliū q̄tuor ꝯtiguāt̄ cū q̄-
tuor oſſibꝰ pectinis manꝰ ⁊ ligant̄ ad inuicē ⁊ illa oſſa
raſete carent medulla ꝓpter eoꝝ duriciem ⁊ ſpiſſitudi
nem ſubſtantie earum. Si oſſa ſocilium habent me-
dullam propter cauſam narratam in oſſe adiutorij ⁊
quāuis non appareat in oſſe minori ſic manifeſte vt i
maiori eſt ibi quedam raritas vel porroſitas ſubſtan-
tie illiꝰ focilis minoris in qua humiditas reperitur in
modum medulle que tenet locum medulle. Poſt oſſa
raſete manus ordināturoſſa pectinis que ſunt. v. ⁊ ligā
tur ꝑ vicinitatem cum eis ⁊ ꝯtinuantur nodoſe ex al-
tera extremitate cum oſſibus quatuor digitorum ⁊ nō
cum oſſibus policis: q2 os policis primum ⁊ magnum
extremitati focilis ſuperioris contiguatur in loco iun
cture ⁊ hoc fuit vt fortius ⁊ melius moueretur ⁊ reli
quis. iiij. digitis decenter ꝯiungeretur in vnoquoqꝫ di
gitoꝝ manus ſunt tria oſſa que ligamentis ad inuicem
nodoſe ꝯiunguntur. Suꝑ illa oſſa ⁊ ligamēta ordinant̄
nerui veniētes a ſexto pari neruoꝝ ſpōdiliū colli ⁊. vij
⁊. viij. ex quibus cum carne ſimplici ⁊ ligamētis illoꝝ
oſſium fiunt muſculi q humeꝝ adiutorium cubitū ⁊ bra
chium mouēt. Et extremitatibus iſtorum muſculoꝝ
oriunt̄ chorde ex quibus digiti mouētur ⁊ membra i-
feriora de q̄bus muſculus vnus magnus ⁊ manifeſtus
eſt in medio adiutorij ita ꝙ aliq̄ eius pars eſt in parte
domeſtica ⁊ altera eius pars ē in parte ſilueſtri a q̄bus
chorde mouentes brachium diuiduntur ſm̄ diuerſas
partes ⁊ in brachio ē vnus alius manifeſtꝰ declinās ad
partē ſilueſtrem vt plurimum ⁊ expanditur ꝑ brachiū
a quo chorde diuerſe ſeparāt̄ mouētes digitos ad añrio
ra ⁊ exteriora ſm̄ neceſſitatem. Poſt iſtos muſculos

oꝛdinant vene manifeſte ⁊ occulte vna quaꝝ diuidit
a vena aſellari vel a vena q̄ in aſella manifeſtat cū trā
ſit ꝑ humeꝝ ꝑ partē ſiniſtrā brachij ⁊ venit ad ſupioꝛē
partē brachij ⁊ vocat cephalica q2 ē ex vena cui⁹ vna
pars aſcēdit cerebꝝ ⁊ ipm̄ cū humeris ſuis ibibit ⁊ hec
pars mēboꝛ brachioꝝ nutrit vñ ꝑ iſtā affinitatē ſic vo-
cat. Ab iſta humerali venit vena alia manifeſta q̄ trā-
ſit ꝑ partes manifeſtas adiutoꝛij ⁊ per brachium ⁊ re-
uoluitur per partes adiutoꝛij ⁊ brachij ⁊ per partem
ſilueſtrē manus ⁊ vocat funis brachij q̄ reuoluit ſ3 iſtā
figurā ⁊ ꝓꝑ hoc ſic vocat. Ab aſellari iferioꝛi venit alia
vena q̄ trāſit ꝑ ꝓfundū adiutoꝛij vſq3 ad cubitū ⁊ ibi i
inferioꝛi ꝑte cubiti manifeſtat ⁊ appellat baſilica ⁊ trā
ſit ꝑ focile iferi⁹ ⁊ ſilueſtre ⁊ ramificat int anularē ⁊ au
ricularē digitū ⁊ illic vocat ſaluatella ſeu epatica vel
ſplenetica. Ex humerali cephalica ⁊ aſellari iferioꝛi na
ſcit ⁊ apparet q̄dā vena q̄ ē i curuatura brachij i medio
⁊ vocat purpurea ſeu nigra vel cōis. Et hec vēa ſeruit
partib⁹ ſupioꝛib⁹ ⁊ inferioꝛib⁹ cōiter. ⁊ ꝓꝑ h̄ ſic vocatur.
Sb oīb⁹ iſtis vēis ita ſub q̄l3 vēa oculta ⁊ māifeſta ē. ar
taria ꝯiūcta ei ocl̄ta ꝉ māifeſte. Et ex iſtis muſcul' ſic ꝯpo
ſit9 cū vēis ⁊ artarijs ⁊ carne alia ⁊ cū q̄buſdā ꝑtib⁹ ner
uoꝝ ſēſibiliū fit pell' iſtoꝝ mēbꝛoꝝ ⁊ coopiūt oſſa ⁊ ꝓꝑ ꝑ
tes neruoꝝ ſenſibiliū veniētū ad cōpōēn3 ei⁹ fit pellis
exterioꝛ ſenſibilis ⁊ ꝑ venas manifeſtas mēbꝛi manife
ſta ibi nutriunt. Manifeſtū ē ex his q̄ diximꝰ q̄lit oꝫ vt
medic⁹ in iciſione iſtoꝝ locoꝝ ꝓcedat ⁊ i ap̄atib⁹ iſtoꝝ
locoꝝ. Nā cū oēs muſculi nerui coꝛde artarie ⁊ vene ſ3
lōgū ab humero vſq3 ad extremitatē digitoꝝ ꝓcedāt re
grūt loca ⁊ ap̄ata iſtoꝝ locoꝝ iciſionē ⁊ cauterizatiōem
ſm lōgū. Apparet ēt q̄uo vena cephalica q̄ ē i curuatu
ra digiti i ꝑte ſupioꝛi ⁊ q̄ māifeſtat i focili ſupioꝛi mioꝛi
⁊ trāſit int policē ⁊ idicē deſeruiūt capiti ⁊ partib⁹ capi
talib⁹. Et q̄uo vena q̄ ē iferioꝛi parte in curuatura di-
giti q̄ trāſit ꝑ focile iferi⁹ ⁊ manifeſtat in manu int anu
larē ⁊ auricularē digitū ⁊ deſeruit epati ⁊ ſpleni eo ꝙ ſe
parat a q̄dā partē vene q̄ nutrit mēbꝛa iferioꝛa ⁊ iſta in
loco dicto man⁹ ſaluatella vocat. Notū ē ēt q̄uo vena
cōis ſeruit mēbꝛis ſupioꝛib⁹ ⁊ iferioꝛib⁹ q̄ manifeſte ap
paret i medio curuature cubiti ⁊ hec ē q2 ex humerali ſu
pioꝛi ⁊ aſellarij iferioꝛi naſcit ⁊ cōponit vt manifeſte ap
paret. Sūt ḡ vt apparet manifeſte oīa oſſa vni⁹ man⁹
de q̄b⁹ habet noticia numero. xxxj. ⁊ hoc h3 locū ſi ſepa
ratōe3 fecerimꝰ int rotulā ⁊ adiutoꝛiū: ſi v̄o nō ſunt. xxx
tm̄. Sciashic ꝙ oēs vene q̄ ab epate ſupi⁹ veniūt de-
riuant a ramo mioꝛi vene magne hn̄tis oꝛtū ab epate
Et hec vena diuidit i duas partes q̄ꝝ vna pars vadit
ad diafragma ⁊ alia pars vadit ad capſulā coꝛdis ab il
lo loco diuidit ⁊ vna pars ei⁹ ꝯtinuat auricicule dextre
coꝛdis ⁊ hic ram⁹ diuidit i tres ramos quoꝝ vn⁹ igre
dit ꝯcauitatē coꝛdis ſcd̄s ſpargit ad ſupficiē coꝛdis. ter
ti⁹ ſpargit ad iferioꝛa pectoꝛis ad furculā ⁊ ex ramo fur
cule naſcit ram⁹ q̄ vadit ad humeꝝ ⁊ ad aſellā ⁊ ali⁹ ra
m⁹ trāſit ꝑ iterioꝛa gule ⁊ vadit ad cerebꝝ ⁊ ad caput ⁊
mēbꝛa ſupioꝛa ⁊ ibi finit ſm neceſſitatē. ⁊ ſic apparet
q̄ta ē neceſſitas venaꝝ dictaꝝ ad caput coꝛ ⁊ epar ſ3
iſtā diuiſionem.

Ca. iij. de anathomia ⁊ fiſtula furcule ⁊ coſtaꝝ ⁊ tho-
racis ⁊ ſpinee ei⁹ vſq3 ad os ſtomaci.

f Ab gula i parte anterioꝛi oꝛdiata ſūt ... oſſa furcule q̄ exteri⁹ gib[illegible] oſa
ſūt ⁊ iteri⁹ ꝯcaua quoꝝ vnū duoꝝ capitū ꝯtiuat
humero aliud v̄o caput ꝯtinuat ſumitati pectoꝛis vbi ē
piſcis gule ſub q̄b⁹ oſſib⁹ furcule ⁊ piſcide oꝛdināt. vij
oſſa pectoꝛis i cuiuſq3 extremitate illoꝝ oſſiū ē cartila-
go ⁊ durat lōgitudo illoꝝ oſſiū cū ꝯtinguatōe a piſcide
gule vſq3 ad paꝝ ſub mamillis ⁊ ibi i loco iſto ē os ſto
maci ꝓꝑe ſeu iferioꝛ vacuitas pectoꝛis ⁊ vocat hec lō
gitudo cū ꝯtiguatōe iſtoꝝ oſſiū ꝓꝑe thoꝛax: cōpoſitō iſto
rū oſſiū cū coſtis ⁊ ſpina poſterioꝛi pect⁹ ꝓꝑe vocat. co
ſte v̄o ſunt. xij. q̄ cū. xij. ſpōdilib⁹ doꝛſi ꝯtinuant ⁊ appel
lantur iſte ſpondiles. xij. ꝓꝑie ſpondiles pectoꝛis reli-
que vero ſpondiles que ſunt. v. renum ſpondiles ap-
pellant: q̄ coſte. xij. curuāt ad modū ſemicirculi: q̄ꝝ. vij
poſterioꝛ extremitas cū ſpōdilib⁹ doꝛſi ꝯtinuant ⁊ ma
ioꝛ eaꝝ media ſ3 eaꝝ anterioꝛ extremitas cū cartilagi-
nib⁹. vij. oſſiū thoꝛacis ꝯtinuant. v. v̄o eaꝝ. xij. curtāt
⁊ nūq3 thoꝛaci ꝯtinuant ſ3 ſpōdilib⁹ ſupioꝛib⁹ fit ⁊ no-
minant coſte poſterioꝛes ⁊ cū eoꝝ extremitates q̄ ſūt in
parte an̄rioꝛi ꝑmūt repiunt reflecti ad inferioꝛa eo ꝙ
ſubſtētaculū nō hn̄t vt magne ſeptē q̄ oſſib⁹ pectoꝛis cō
tinuāt ⁊ ab eis fixurā recipiūt itra iſta oſſa thoꝛacis ⁊ i-
tra ꝯcauitatē coſtaꝝ. ſunt. vij. ſpōdiles pectoꝛis coꝛ lo-
catū ē ⁊ declinat ſm ſituatōe3 ad partē ſiniſtrā magis ⁊
ſm ei⁹ ꝯcauitatē circa ꝑtē dextrā reflectit ⁊ pulmo i ea-
dē vacuitate ſituat⁹ ē ſ3 ſ3 ſitū magis iclinat ad ꝑtē de
xtrā ⁊ ei⁹ medietas multū iclīat ad ꝑtē ſiniſtrā. Eſt etiā
ibi velamē neruoſū q̄d ē de genere diafragmatis ꝯtex
tū ex neruis venis magnis vt ip̄3 diafragma ⁊ diuidit
pect⁹ ꝑ mediū ſm lōgitudinē vel ꝙ vna ꝑs pulmonis
diuidit ab alia manifeſte. Et ꝯtinat hoc velamē diui
dēs pulmonē ⁊ pect⁹ ꝑ mediū cū duodeci3 ſpōdilib⁹ po
ſterioꝛib⁹ pectoꝛis. Et nō fuit hec diuiſio thoꝛacis facta
niſi vt ſi vni medietati pulmonis accidēs ꝯtigeret vt
nā cū alia medietate i attractōe aeris ⁊ expiratōe ſe iu
uare poſſ3. Et fuit h̄ ꝑuiſio naturał ꝓꝑ nobilitatē opati
onis v̄tutis hui⁹ ⁊ ei⁹ neccitatē. Et p̄ter h̄ ē ali⁹ panicul⁹
ꝯtext⁹ ex venis ⁊ artarijs ⁊ lacertis i quo iuolutū ē coꝛ
ꝓꝑe ⁊ appelat capſula coꝛdis ⁊ oꝛit ⁊ ꝯtinuat cū pani-
culo diuidēte pect⁹ ꝑ mediū ſ3 lōgitudinē ⁊ ē ſecū eiuſ
dē cōpōnis ⁊ h̄ totū ē notoꝛiū ſtudētib⁹ i anothomia a
ꝑma ſpōdili pectoꝛis vſq3 ad. xix. q̄ ꝑma ſpōdilis ē octa
ua oīu3 ſpōdiliū icipiēdo ab oꝛtu nuce veniūt nerui ſen
ſibiles ⁊ motiui ipſi⁹ pectoꝛis ⁊ thoꝛacis ex q̄b⁹ muſcu
li ipſi⁹ pectoꝛis cōponunt. Et ſcire debes hic ꝙ muſcu
li ⁊ nerui motiui ipſi⁹ pectoꝛis q̄dā ſūt motiui volūta-
rie ⁊ iſti ſūt a. vi. ⁊. vij. pariū neruoꝝ cerebꝛi ⁊ ēt a nu-
ca. Et q̄dā ſūt motiui ꝑ naturā cōpōnis ipſi⁹ thoꝛacis ⁊
ſcit hoc ꝑ ꝯditōe3 applici i quo thoꝛax mouet hoꝛa ac-
ceſſionis ⁊ nō mouet pect⁹ hoꝛa illa per v̄tutē veniētē
a cerebꝛo cū hoꝛa illa totu3 cerebꝝ oppilatū repiat ita
ꝙ v̄tutes cū ſpiritib⁹ aialib⁹ ꝑ neruos deſcēdere nō poſ
ſūt vene v̄o veniētes ad paniculū diuidētē pect⁹ ꝑ me
diū ⁊ veniētes ad nutrimētū pectoꝛis ramificātur a ſcd̄o
pari minoꝛi vene magne hn̄tis hoꝛtū i gibbo epatis q̄
ram⁹ venit ad diafragma ⁊ ex diafragmate ad iſtū pa-
niculū venit diuidētē pect⁹ ꝑ mediū ſm longitudinē ⁊
veniūt cū iſtis vene alie a ſcd̄o ramo venaꝝ iſtaꝝ i au-
ricula dextra ipſi coꝛdis artarie v̄o q̄ veniūt ad pani-
culū ⁊ ad pect⁹ veniūt ꝑ ramificatōe3 a ramo vno diui
ſo ab artaria maioꝛi q̄ naſcit i ſiniſtra auricula coꝛdis ⁊
trāſit rāificādo vnaq̄q3 artaria apd̄ vnā q̄q3 venā vt mē
bꝛa q̄ a vēa aliq̄ ꝉ vēis nutriūt ab artarijs trāſeūtib⁹ ſb
eiſdē vēis viuificētur ⁊ ꝯſuet. Scire h̄ dēs ꝙ oēs ve-
ne ⁊ artarie manifeſte q̄ veniūt ad nutriēdū ⁊ ad viui-
ficādū mēbꝛa pectoꝛis ⁊ thoꝛacis ⁊ ſpālit i ꝑte exterio-
ri icedūt ſm icēſū coſtaꝝ ⁊ oſſiū pectoꝛis vel thoꝛacis ⁊
ſpālr nerui magni veniētes ad cōpōne3 muſculoꝝ pe-
ctoꝛis hn̄tes oꝛtū a nuca vel a ſpōdilib⁹ pectoꝛis. Ap-
paret ḡ manifeſte q̄lr ⁊ q̄uo debēt icidi ap̄ata iſtoꝝ lo-
coꝝ. Et q̄lr cauteria debēt ibi fieri ſi fuerit neceſſariū
vt hec opatio fiat ſm iceſſū coſtaꝝ vt ꝑlimū ⁊ ſic n̄ erit
ibi [illegible]ptio aliq̄ n3 leſio nerui ſ3 ꝯtrariū ſui iceſſus q̄d ē val
de bonū ⁊ vtile ꝑ ifirmis ⁊ finalib⁹ curatōib⁹ rddūt. n. ta
les iciſiōes q̄ fiūt ſ3 iceſſū iſtoꝝ mēbꝛoꝝ pl̄chꝛā cicatri-
cē ⁊ magis velocē ſ3 foꝛmā mēbꝛoꝝ vt māifeſte appet.

Ca. iiij. de anathomia ⁊ fiſtula vētris exterioꝛis ab
oꝛe ſtomaci vſq3 ad anchas ⁊ ſpōdilibus hui⁹ partis.

p Oſt coſtas i ꝑte anterioꝛi ex ꝑte extriſeca pell' coopiēs ſtōm ⁊ iteſtina ⁊
ꝯtiuat cū mollicie vſq3 ad os femoꝛis: ⁊ fit hic
loc⁹ tot⁹ moll vſq3 ad partē illā ⁊ vocatur hec pell' ex-
terioꝛ vēter ⁊ ſub illa pelle oꝛdinātur muſcli neꝯarij ad
iſtū locū ⁊ ſūt octo numero ⁊ iā dicēm⁹ de ꝯpōne ipſoꝝ:

poſt iſtos muſculos in parte anteriori ordinatur pāniculus rugoſus ↄtinēs zirbū ⁊ īteſtina ex ruptura cuiꝰ paniculi rugoſi q̄ vocaꝛ ſiphac accidit deſcēſus zirbi ⁊ inteſtini ad burſam teſticuloꝝ ⁊ fit aliq̄n eminētia ī femore ꝑꝑ dſcēſuꝫ ad īferiꝰ ⁊ tūc ſciūt medici ꝙ ruptura ſiphac nō ē multū magna q̄ curaꝛ de facili cū emplīs ⁊ q̄ete ⁊ iactura ſupra ſpinā corꝑe ſuppino. Sub iſto ſiphac pōiꝛ os femoris qḋ os factū ē q̄ſi ad moduꝫ ſemicirculi niſi q2 in ſupiori p̄te v̄ſus vmbilicū hꝫ quādā eminētiā ⁊ ligaꝛ in iguinibꝰ cū anchis vt diſtātiā faciat vt loca ſubſtēret duritie ſua a ligamēto vel ligamētis. Cuiꝰ quoddā corpꝰ neruoſuꝫ extēdiꝛ ſi'e ligamēto ſub quo ⁊ ī quo multe ample exiſtūt artarie ⁊ vene ſup id qḋ mereꝛ mēſura ⁊ hoc corpꝰ venoſuꝫ neruoſuꝫ ⁊ artarioſuꝫ ſic cōpoſitū virile appellaꝛ mēbꝝ ī capite cuiꝰ ē caro valde ſenſibilis ⁊ ē coop̄ta pelle vt defendaꝛ a nocumētis extriſecis ⁊ vt ex eiꝰ fricatōe ſup caput virge ⁊ ex motu an̄ ⁊ retro illiꝰ pellis ſup caput v̄ge delectatio maior acq̄ratur ⁊ ex fricatōe tali ſp̄ma meliꝰ emittaꝛ ⁊ vaſa ſp̄matis ꝑ tēſionē v̄ge īducta ex motu pellis ſup̄ ipſaꝫ ipꝫ ſp̄ma meliꝰ euomāt ⁊ ad exteriora eiiciāt. Ad ſiphac p̄terea duo canales deſcēdūt ex qbꝰ cū dilataꝛ ſoliculi teſticuloꝝ ranice gn̄aꝛ .in qbꝰ ipſi teſticuli ↄtineꝛ. Ueniūt cū h' ad p̄tes teſticuloꝝ a p̄tibꝰ īferioribꝰ rami venaꝝ q̄ deſcēdūt a renibꝰ multiplicit̄ circūuoluti ⁊ a carne glādoſa ⁊ alba cōprehēdūtur q̄ caro qcqd ſanguinis ī illis venis ē adeo imutat ꝙ albū fit: ⁊ tūc hec caro mittit hoc albū ad teſticulos ⁊ fit ibi ſp̄ma ꝑfectū ⁊ ibi poſtea gn̄aꝛ duo foramina q̄ ad virgā vadūt cuiꝰ erectio fit cū vaſa ⁊ foramina ipſiꝰ groſſa implētur vētoſitate ⁊ vene eiꝰ humiditate ⁊ arterie ſp̄ū ⁊ calore ⁊ cū mouētur ipſa vaſa ſp̄matis a multitudine ſp̄matis vł acuitate eiuſdē ⁊ n̄ ceſſat talis cōmotio donec ipꝫ ſp̄ma expellaꝛ. Ex paniculo vero exteriori cū extēdiꝛ in loco femoris ⁊ didimos vel ſup canales q̄ veniūt a ſiphac fit burſa exterior teſticuloꝝ. in muliere v̄o loco virge fuit collū matricis ⁊ ipſa matrix neruoſa fuit vt poſſit extēdi ⁊ apliari hora ꝑtus cū neceſſariū fuerit ⁊ cū hec duo additamēta q̄ cornua vocāꝛ ⁊ ſub iſtis additamentis hꝫ teſticulos puos latos tn̄ ⁊ eiꝰ collū cōparatōe ad teſticulos ad modum virge iuerſe ⁊ caput ipſiꝰ colli hora emiſſionis ſp̄matis tāgit teſticulos ⁊ eos mouet vt meliꝰ ſp̄ma eiiciat ad ↄcauitatē matricis. ⁊ aliud caput colli ad mulieris vuluā porrigiꝛ ⁊ illuc ī loco illo intrat in vuluā ⁊ ī collū matricis virga viri hora coeūdi locaꝛ p̄prie matrix inꝛ īteſtinū ⁊ veſicā vł ꝑꝑriā ſituatōeꝫ ⁊ ē lōgior veſica ⁊ alligātur cū anchis ſp̄ma ligamētis laxis ⁊ n̄ ſtrictis vt poſſint moueri ⁊ ampliari hora ↄceptōis ⁊ partꝰ. Poſt finē .xij. coſtaꝝ ⁊ eaꝝ ſpōdiliū ī parte poſteriori ordinātur .v. ſpōdiles renū ⁊ ↄtinuāꝛ in inferiori p̄te v̄ſus caudā cū oſſe vltīo qḋ os ex tribꝰ oſſibꝰ occultis vł ↄpōi q̄ aſſimilāꝛ q̄ſi ſpōdilibꝰ ī figurā. Cui oſſi vltio os caude cartillagioſū ↄtiuaꝛ qḋ ex tribꝰ p̄tibus ↄpōiꝛ ⁊ eiꝰ t̄tia p̄s vltīa cartillagioſa ē q̄ſi ſimplex. Ab vnoquoqꝫ foraminū iſtaꝝ ſpōdiliū oriꝛ neruꝰ ab oſſe caude vnꝰ tm̄ egrediꝛ neruꝰ q2 n̄ hꝫ niſi vnū foramē ⁊ nerui vehemētes ab iſtis .v. ſpōdilibꝰ veniūt ad ↄpoſitōꝫ octo muſculoꝝ ventris exterioris ⁊ vene ramificate ex vena maiori deſcēdente ꝑ duos ramos ad renes: ⁊ alia pars illiꝰ vene maioris ſepate ab epate vel rami eius veniūt ꝑ dorſū ⁊ p̄tē exteriorē ⁊ nutrimētū iſtoꝝ membroꝝ ⁊ muſculoꝝ vētris. Et et artaria maiori deſcēdēte ad diafragma veniūt rami ad p̄tes exteriores ⁊ muſculos octo vētris q̄ loca illa viuificāt ⁊ calefaciūt intra iſtā ↄcauitatē locata ſunt oīa mēbra nutritiua ⁊ ſup ipa nutritiua ⁊ ſpūalibꝰ ipis ē qḋdā mēbꝝ neruoſū ↄtextū ex muſculis venis magnis ⁊ artarijs ⁊ moueaꝛ motu īſpirationis. ⁊ ē diuidēs nutritiā a ſpūalibꝰ ⁊ vocaꝛ diafragma ⁊ tenet locū corij flabelli in hac opatiōe. Et cū mēbꝝ h' vulneraꝛ tn̄ ꝑꝑ eiꝰ opationē neceſſariā ⁊ vtilē ↄtinuā vulnꝰ eſt īcurabile ⁊ ꝙ plus eſt incurabile ſimpliciter. Sub diafragmate ī parte dextra naturaliter locatū ē epar cui reticula alligata ē qḋ radix oīuꝫ venarū itrinſecarū ⁊ extriſecarū ⁊ hēt ī ↄcauitate ſua ⁊ medio eiꝰ ciſti fell' ſeu ſaculū colere a quo duo vaſa vel duo canalia ſeparātur vnꝰ quoꝝ portat colerā ad ↄfortādū digeſtiua in ſtomaco ⁊ aliꝰ portat colerā ad inteſtina vt expulſiua ↄforteꝛ ⁊ viſcoſitas a fece remoueaꝛ. In p̄te v̄o ſiniſtra locatur ſplen ⁊ alligaꝛ cū epate mediātibꝰ vēis ⁊ vijs qbꝰ melancolia ſupfluitas duciꝛ ad ſplenem ab epate ⁊ ipē ſplen ꝑ vias debitas mittit hāc ſupfluitatē ad os ſtomaci vt ↄfortet appetitū ⁊ aliquā p̄tē eiꝰ mittit ad ↄfortandū retētuā iteſtinoꝝ ⁊ ſtomaci ī medio iſtoꝝ mēbroꝝ eſt ſtomacꝰ cuiꝰ pars ſupior ſtricta ē ⁊ eiꝰ inferior valde ampla ⁊ terminaꝛ infima pars eiꝰ in loco vmblici ⁊ appellaꝛ p̄mū vas in quo nā p̄mam digeſtionē vlem ↄplet ⁊ facit cū fūdo ipiꝰ ſtomaci in quo p̄ncipalr viget digeſtio. Cōtinuāꝛ iteſtia q̄ ſunt nūero .vj. Primū quoꝝ ē duodenū eo ꝙ lōgitudo ē ſm̄ nūeꝝ .xij. policū eiꝰ cuiꝰ eſt. ſm̄ poſt illud eſt ieiuniū ⁊ vocatur ſic q2 ſemꝑ vacuū inueniꝛ in illo ſpāliꝛ ⁊ in duodeno ⁊ fundo ſtomaci ſunt infixe vene meſaice ſemꝑ quas epar trahit puritatem cibi digeſti ad ſe ⁊ illa mēbra eādē puritatē expellūt ad epar. Cū ieiunio ↄtinuatur yleon ſeu gracille inteſtinū poſt illud ordina monoculum ⁊ diciꝛ ſic q2 nō eſt foratū niſi ex vna ꝑte eiꝰ. Cum iſto ↄtinuatur colon ſiue globoſum īteſtinū cū quo ↄtinuaꝛ lōgaon ⁊ recte incedit ſm̄ q̄ſdā ſpōdiles renū ⁊ finitur in ano ⁊ circūdant ipſum ani foramē quiqꝫ vene magne ad q̄s epar ⁊ ſplen multū ſanguinē mulicū expellūt ⁊ cū apiuntur ille vene dn̄tur emoroydes. Sup iſtū inteſtinū ī viro ⁊ verſus femur ⁊ ī muliere ſuper matricē verſus feminur locata eſt veſica q̄ veſica eſt vas vrine. ⁊ neruoſa ⁊ eiꝰ collū carnoſum vt p̄lim ⁊ hꝫ in ſe duas tunicas ⁊ ſunt in ea vene ⁊ artaria minute ex qbus acq̄rit nutrimentū ⁊ vitā ⁊ tranſit collū eiꝰ ſub oſſe femoris ⁊ ſubtiliatur in exitu eiꝰ ad exteriora ⁊ fiat via eiꝰ in mōꝫ vene magne ī viro ⁊ intrat ↄpōnem v̄ge ⁊ tranſit vſqꝫ ad carnē ſub virga q̄ſi ⁊ carnē virge ꝑforat per mediuꝫ ⁊ ꝑ illā partem exit vrina. Sunt igitur ī virga viri duo foramina ad minꝰ. vnū per qḋ expelliꝛ vrīa ⁊ illḋ ↄtinuatur cū collo veſice ⁊ aliud ꝑ qḋ expelliꝛ ſp̄ma ⁊ ↄtinuaꝛ hoc foramē cū vaſis ſp̄maticis. ſunt illa duo foramina in carne virge vnū verū ē ꝙ quidā dicūt ꝙ ibi ē tertiū foramen ꝑ qḋ natura in ſōno expellit ſp̄ma ⁊ eſt dn̄s ab alijs ſed mihi hoc notoriū non fuit. in veſica mulieris h' nō reqrit q2 valde certū eſt ⁊ eius ſp̄ma hac via ⁊ modo nō expellitur ⁊ eſt ſtrictum ⁊ ꝑꝑter breuitatē eiꝰ natura potens eſt in expellendo omnē ſupfluitatem cōtentā in ea ex qua lapis poſſet generari groſſaꝫ vel ſubtilem de leui. in fine .xij. ſpōdiliū coſtaꝝ ⁊ ſuper primaꝫ ſpondilē renuꝫ a latere dextro ⁊ ſiniſtro locati ſunt duo renes intrinſece corꝑis ⁊ dexter altior eſt ſiniſtro a cōcauitatibus quoꝝ diuidūtur duo canales ⁊ deſcendūt inferius donec tunice exteriori veſice cōiungātur ⁊ intrat poſt hoc collum veſice. Et per vias iſtas ⁊ ſm̄ iſtū modum trāſit vrina a renibꝰ ad veſicā ⁊ vocātur ille vene a medicis porri vrinides. Manifeſtū ē ꝙ inceſſus neruoꝝ venientium a ſpondilibus renuꝫ ⁊ vene ⁊ artarie incedunt vt plurimum in ventre exteriori ⁊ inguīe ſm̄ rugationes iſtoꝝ locoꝝ. Et ꝑꝑter hoc bonum eſt vt inciſiones apoſtematū iſtoꝝ locoꝝ ſm̄ illas procedant rugationes. Et cauteria etiam ſecundum illum modum iſto loco fieri debent.

Capitulum quintum de anothomia ⁊ fiſtula anche cruris pedis ⁊ digitoꝝ ⁊ membrorum exiſtentiū ī his.

a Ncharum oſſa ſunt duo ſcilicet in parte dextra vnum ⁊ aliud in ſiniſtra ⁊ vnūquodqꝫ illorum in parte ſua continuatur cum oſſe vltimo ſpine quod componitur ex tribus partibus que ſunt ſimiles ſpondilibus renū. Et in alia parte os anche habet cartilagnem cum quadam latitudine latam multum facta in fiſtula cuius ad modum ſemicirculi ⁊ in extremitate alia habet groſſitudinem

⁊

manifeſtam in qua eſt vacuitas que appellatur piſcis
anche in qua ꝯtinguatˀ vel intrat extremitas rotunda
oſſis coxe q̄ appellatˀ vertebꝝ. Et ligatˀ hic locꝰ ligamē-
tis fortibꝰ ⁊ inſenſibilibꝰ ⁊ in medio piſcidis ē q̄dda li
gamētū quo mediante ligatˀ vertebꝝ cū piſcida. Quod
ligamētum cum frangitur vel deſtruitˀ q̄ñ os vertebri
exit a loco ꝗ̄uis a medico reſtaureṫ iunctura nō durat i
loco ſed reſilit ⁊ nō curatur quin in vita ſua claudicet.
Et ſignū molliciei illiꝰ ligamēti eſt ꝙ cum vertebꝝum
reſtauratur perfecte ꝙ nō durat reſtauratio neqꝫ firma
tur ſꝫ ſemꝑ reſilit. poſt piſcidē ordinatˀ os coxe quod ē
vnū meduloſū exteriꝰ gibboſum interiꝰ cōcauū cuiꝰ ex
tremitas ſuperior piſcidē anche ingreditˀ ⁊ ē valde ro
tunda ⁊ ligatur vt diximꝰ ⁊ ibi reuoluitur hora motꝰ pe
dis cruris ⁊ coxe. Alia vero inferior extremitas piſci-
dem maioris focilij cruris ingreditˀ ⁊ ibi cū duobꝰ fo-
cilibꝰ cruris ꝯtiguatur ⁊ ligatˀ fortibꝰ ligamētis inſenſi
bilibꝰ ⁊ hoc fuit quolibꝫ nodo ne ex motu ⁊ ex fricatiōe
ſentirent mēbra aliq̄d nocumentū ⁊ lederētur. Super
hāc iuncturā q̄ eſt in genu ſupponitˀ os rotundū cartilla
ginoſuꝫ q̄d noiatur oculus genu ⁊ a q̄buſdā molla. Sub
genu vero ordinātur oſſa cruris meduloſa ſūt ⁊ ꝯtiguā
tur ſm̄ lōgitudinem vſqꝫ ad calcaneū ⁊ vocātur duo fo
cilia cruris. Maiꝰ vero ⁊ lōgius ⁊ groſſus inferiꝰ voca
tur focille. Minꝰ vero ⁊ ſubtiliꝰ quod eſt magnū curtū
ſuperius vocatˀ focile: ⁊ eſt illud quod facit ſcenaꝫ cru
ris. Et i fine illa ſecūda oſſa hñt i ꝑte iferiori ſcd̄o addi
tamenta ⁊ ꝯtinuatˀ cū oſſe calcanei cui cōiungitur os q̄d
vocatur nauicula. Ex parte vero iferiori ꝯiungitur os
alkib: quibꝰ tribꝰ oſſibꝰ .ſ. oſſibus calcanei ⁊ nauicule ⁊
alkib raſeta pedis ꝯiungitˀ q̄ ſm̄ quoſdā ex tribꝰ ꝯponitˀ
oſſibꝰ ⁊ ſm̄ quoſdam ex q̄tuor ⁊ hec ſñia verior ē q: ex
quatuor Raſete aūt pedis ꝯtinuatur pectem qui ex. v.
oſſibus cōponitur quibꝰ oſſibꝰ pectinis pedis ꝯtinguā
tur oſſa digitoꝝ pedis q̄ oſſa digitorū pedis ſunt. xiiij.
nūero. v. q: i vnoquoqꝫ digito pedis ſūt tria oſſa ꝑter-
q̄ in police nō ſunt niſi duo oſſa eo ꝙ nō indiget motu
magno nec eſt neceſſariū ꝓpter figurā digitoꝝ cū plicā
tur q: tales digiti talē flexurā nō reqrūt ſꝫ in police ma-
nus fuit neceſſariū ⁊ ꝓꝑ h̄ polex manus hñt tria oſſa.
Sūt igitˀ vt appet oſſa pedis totiꝰ cū ancha ab vna pre
xxxj. A foraminibꝰ. v. ſpondilīū ⁊ a foramie vltio vlti
mi oſſis diuidūtur nerui q̄ ramificantˀ ⁊ veniūt ꝑ ꝑteꝫ
poſteriorē ad anchā ſm̄ quādā lōgitudinē ⁊ dāt illis lo
cis ſenſum ⁊ motū ⁊ miſcentˀ cū ligamētis ⁊ carne ⁊ fit
poſt illū locū in coxa muſculꝰ magnꝰ q̄ ſpargitˀ ſuꝑ totā
coxam a quo diuidūtur ab vtraqꝫ extremitate chorde
mouentes partes inferiores ⁊ ſupiores ⁊ ſpālitˀ genu ⁊
cruris. Et māifeſtātur due magne chorde ſb̄ genu que
ipm̄ crus mouent retrahendo ⁊ extendendo ⁊ oēs iſti
nerui cū muſculꝰ ⁊ ligamētis incidūt ſm̄ longitudineꝫ
coxe ⁊ cruris. Fiūt etiā ex ramis illoꝝ neruoꝝ venien-
tium a foraminibꝰ ſpōdiliū renū ⁊ ab vltio oſſe muſcu
li magni ⁊ parui ēt in crure ab extremitatibꝰ quoꝝ na-
ſcuntur chorde q̄ mouēt partes ſupiores ⁊ genu ⁊ infe-
riores pedū ⁊ digitos ⁊ fiūt in genu ⁊ fontibꝰ ipiꝰ ⁊ in
ſchena cruris quedā ꝯpoſitiōes neruoꝝ ⁊ muſculoꝝ no
biles ꝑ nām q̄ nerui ⁊ muſculi ꝓꝑ infiltrationē ipoꝝ cū
vulnerātur vel pūguntur portāt nocumētū ad eoꝝ radi
ces ⁊ dolorē taliter ⁊ tali mō ꝙ medicꝰ ꝑ aliq̄d īgeniū
ꝓhibere nō pōt q̄n infirmꝰ moriatˀ. Et ꝓꝑ hec vulnera
iſtoꝝ locoꝝ valde timoroſa ſunt ex ramis venaꝝ ⁊ ar-
tariaꝝ deſcēdentiū a renibꝰ qui rami venaꝝ ſeꝑantur
ex ramo maiori vene habētis ortū ab epate ⁊ rami ar
tariaꝝ ſeꝑantur ex artarijs veniētibꝰ ex ramo maiori
auricule dextre ipiꝰ cordis ad diafragma ⁊ ex diafrag-
mate deſcendūt per dorſum ⁊ miſcētur ꝯtiguatiue cuꝫ
venis ⁊ veniūt ad inguina ⁊ anchā ⁊ deſcendūt cum
muſculis ⁊ neruis ſm̄ longum vſqꝫ ad extremitatem
digitoꝝ: ⁊ ex oſſibꝰ iſtis fit pellˀ mēbroꝝ exterior ſēſibilˀ
⁊ nutritur ⁊ viuificatˀ. Appet ergo manifeſte q̄uo inci-
ſiones apoſtematū debēt icidi ſm̄ longitudinē coſtaꝝ
⁊ crurium. Et quomodo ſuꝑ anchaꝫ ſm̄ longitudinem
ad ſpondiles renū iciſiones fieri debēt ⁊ nō ſm̄ longitu
dinē corporis. ⁊ iſtorum locorum eodem modo ſecun
dum iſtos inceſſus in membris iſtis fieri debent.

Explicit liber quartus de anathomia. Incipit liber
quintus d̄ cauterijs ſm̄ ꝙ in membris poſſent fieri ⁊
de formis inſtrumentoruꝫ ⁊ de medicinis neceſſarijs
ad hanc artem ⁊ vtilibus penes vnāq̄qꝫ oꝑationeꝫ.

Capitulum primum de admonitionibꝰ vtilibus ⁊ ne-
ceſſarijs ad cauterizationē ⁊ de diffinitiōe cauterij.
Capitulum. ij. de formis inſtrumentoꝝ cōuenientium
ad cauterizandum ⁊ de locis in quibus poſſunt fieri
Capitulum tertium de medicinis repercuſſiuis ⁊ con
fortatiuis membrorum debilium
Capitulum. iiij. de medicinis reſolutiuis ⁊ digeſtiuis
apoſtematum ⁊ humorum collectorum i membris.
Capitulum quintum de medicinis mundificatiuis et
exſiccatiuis cum mordicatione ⁊ abſqꝫ.
Capitulum ſextum de medicinis incarnatiuis.
Capitulū. vij. de medicis ꝯſolidatiuis ⁊ ſigillatiuis.
Capitulū. viij. de medicinis mollificatiuis duritierū
remanentium poſt ꝯſolidationē ⁊ reſtaurationem.
Capitulū. ix. d̄ medicinis cauterizatiuis ⁊ vlceratis.
Capitulum. x. de narratione ⁊ exemplificatione medi
cinarum ſimplicium ad operationes narratas.

Capitulum primum de admonitionibus vtilibꝰ ⁊ ne
neſſarijs ad cauterizationeꝫ ⁊ diffinitionē cauterij.

c Auterium ē medicamē
valde nobilē
iuuans ad alterandū diſpoſitio
nem membri cuiꝰ ꝯplexionē vo
lumus rectificare ⁊ ad reſoluen
dum materias corruptas i mē-
bro contentas ⁊ ad reſtringen-
dum fluxum ſanguis. Dubium
fuit ꝑ iſtā diffinitionē vtꝝ cauteriū eēt vtile i alteratio
ne cuiuſlibꝫ ꝯplōnis ſꝫ vr̄ manifeſte ꝙ ꝯferat multū ex
nā ſui ꝯplōne frigida ⁊ hūida cū mā ⁊ abſqꝫ mā. Nam
ex ꝓ̄rietate quā hēt cauteriū rōe ignis cū mā frigida eā
reſoluit. ⁊ ꝑ ꝓ̄rietatē quā hēt cū ꝯplōne fri. ⁊ hu. alterat
eas in ꝯ̄riū q̄ eſt cura ipaꝝ q: oīs caro cōmode fit ꝑ ꝯ̄riū
In ꝯplōne calā abſqꝫ materia ⁊ ſic. ſine materia ⁊ i cō-
plexiōe ca. ⁊ ſic. ſilis abſqꝫ materia nō vr̄ ꝯferre ꝗ̄uis
ſimplicitate ſue bone actiōis nō noceat. ſꝫ tñ calidita-
te ſua actuali ⁊ ſiccitate ſua finali ꝓhibitū ē vt nō fiat
in ca. neqꝫ in ſic. ꝯplōne ſimplici neqꝫ in ca. ⁊ ſic. ꝯplōe
abſqꝫ materia ſꝫ q̄ñ ē cū materia. ſcā mūdificatōe cor
poris ⁊ mā tenēs ꝯplōnē ca. ⁊ ſic. i eē nō reſoluitˀ tūc nō
ꝓhibetˀ: nā cauteriū bōitate ſimplicitatis ſue actionis
oēꝫ māꝫ abſqꝫ leſiōe i mēbro ꝯtētā reſoluit. reſoluta re
mouetˀ ꝯplō q̄ a materia illa tenebatˀ i eē. Et nō ē dicē
dū de cura ex ꝯ̄rio: accidit eni ſile i h̄ cāu queadmoduꝫ
accidit in curatiōe tertiane cū ſcamonea q: ꝑ remotio
nē māe ꝯſilis remouetˀ diſpō q̄ ab illa materia tenebatˀ
in eē. Et appellatˀ hic modꝰ curatiōis ꝑ ꝯ̄riū ꝑ viaꝫ re
motionis. nā ſi p̄ñtia alicuiꝰ materie facit vel tenet diſ
poſitionē in eſſe remotio euiſdē erit cā deſtructiōis ip-
ſius diſpoſitiōis. Et ſic dꝫ hic modꝰ curationis fieri ꝑ
contrariū ⁊ ſpāliter habet h̄ locū in cauterio ꝙ fit cum
igne. Cauterium vero ꝙ fit cuꝫ medicina nullo modo
eſt ꝯueniēs niſi in materia fria ⁊ ꝯplōne fria valde hu-
mida. cauteriū cū medicia ex natura ſue ꝯpōnis ꝯpoſi
tionē mēbri deſtruit niſi forte cōtrariū inueniat vt eſt
frigidū intēſum in corꝑe hūido cū materia fria i cau-
terio vero cū igne nil hꝫ hoc locū q: cauteriū cū igne
nihil hꝫ in ſe de ꝯpōne niſi ꝙ ei ꝯuenit ex natura vel fi-
gura inſtrumēti. Ignis vō nō ifert cū medicꝰ dexter cū
eo oꝑatꝰ fuerit niſi ſimpliciter ⁊ ꝑ hoc ꝯpōneꝫ membri
nō ledit nullo mō. Apparet manifeſte q̄uo cauteriū fie-

ri pōt cū medicina vt plurimū debꝫ fieri cū igne: quia cauteriū cū medicina nō dꝫ fieri niſi in corpe humido in quo abundat materia frīa in hyeme ⁊ corpoꝛ robuſto ⁊ membro lōginquo a principalibꝰ ⁊ ſpāliter a corde. In cauterio cū igne iſta ñ obſuātur qꝛ bōitate ſui poteſt fieri oī tpe ⁊ oī mēbroꝝ oī ꝯplōm cū materia ⁊ abſqꝫ materia ꝑter illas quas acceptauimꝰ ſuperius ꝑt ratō dicētiū ꝙ cauteriū nō dꝫ fieri niſi ī vere eo ꝙ natura tūc mouet hūores ⁊ adiuuat cauteriū. Nā cū oēs egritudines cū mā oibus tēporibꝰ poſſint fieri ⁊ in vere bene vꝫ bonitate ſui narrata ⁊ determiata ꝙ oibꝰ poſſit temporibus fieri cum iuuamēto abſqꝫ aliqua leſione. ꝑter hoc ſcire debes ꝙ cauteriū nullo modo eſt fiēdū niſi poſt mūdificationē ſeu mūdificationes ſm ꝙ corpꝰ repletū fuerit. Cōuenit etiaꝫ ſcire ꝙ cauteriū nobiliꝰ ⁊ magis eq̄le eſt cauteriū cum auro. Secūdo poſt illud eſt cauterium cum argento ⁊ auricalco. Sed qꝛ ſecuriꝰ ē opari ex cauterio cū ferro: eligat̄ cauteriū cū ferro ſup oīa cauteria que fiunt ⁊ fieri poſſunt ex aliquo metallo. eo ꝙ medicꝰ melius pōt metiri īpreſſiones ignis in inſtrō ferreo ꝗꝫ in inſtrō facto ex auro ⁊ alijs metallꝰ qꝛ ſi inſtrā aurea vl̄ argentea ſeu alia dimittātur in igne tādiu ꝙ videant̄ albeſcē ex igne amitrēt ꝓpriā figuraꝫ datā a medico qḋ nō ꝯtinget in ferro ⁊ hoc eſt ꝓpter teneritatē corpoꝝ eoꝝ reſpectu ferri. Et medicꝰ deludet̄ in opatione quā intē debat ſꝫ ſi paꝝ voluero de igne in inſtrumētis alijs a ferro nō aparebit ꝓpter colorē metalloꝝ ⁊ ꝓpter teneritatē eoꝝ de quantitate calefactionis inſtrumēti et hoc nō verificat̄ in ferro ꝓpter bonitatē ſubſtātie eius reſpectu ignis: ⁊ ſic eligitur cauteriuꝫ cū ferro ſupra oīa alia cauteria q̄ fiūt ex alijs metallis ꝗꝫuis in caſibꝰ cauteriū cū auro ⁊ argento ⁊ auricalco eligat̄ vt in cauterizatione palpebraꝝ inuerſaꝝ oculoꝝ. ⁊ hoc qꝛ minꝰ recipiunt de igne ⁊ in hoc loco melior eſt iteratio operationis ꝗꝫ vnica actione cōpleri qḋ intēdit̄ ⁊ hoc eſt ꝓpter teneritatē ⁊ nobilitatē loci. Conuenerunt itelligentes veritatē huiꝰ opationis ꝙ a prima die cauterizationis vſqꝫ ad remotionem eſcare ponatur ſup locū vſtū vel vſtionē res vnctuoſa vt ē butirꝝ vl̄ axungia ſeu oleum roſatū. Remota eſcara nō fiat alia violentia vulneri cū pilla cerea vel alia re ſed pmittat̄ vulnꝰ ꝯſolidari paulatim ꝑter ꝙ aliquod cōſolidatiuū apponat̄. nā tale cauteriū igneu ſua igneitate a principio alterat ꝯplexionē ⁊ omnē rſoluit materiā: ſed ſi p annū vel tēpꝰ dimittatur ſicut in principio purgat ⁊ reſoluit materiā friaꝫ ⁊ maꝫ repertā in loco ita in fine retrahit materiā ⁊ dolores recidiuat in loco qḋ iconueniēs eſt malū. Moderni vō ⁊ qdā antiquoꝝ faciūt violētiaꝫ vulneri cauterij poſt remotionē eſcare ⁊ ponūt in eo pillā cereā vel ſtupeā ⁊ tenēt ipm vulnꝰ apertū p annū ⁊ p longū tps. Et talis modꝰ ducit infirmū ad malū vſum ⁊ ad recidiuationē doloris qꝛ poſt reſolutōeꝫ materie ꝯtētē i loco gr̄a cuius cauteriū fuit fctū. Cauteriū ex vſu mundificatiōis materie q̄ erat in loco trahit aliā ⁊ habiliorē purgat videlicet calam eo ꝙ aſumpta eſt vtus ſuā cōtrarit ab igne ꝓpter longitudinē tēporis cū qua alterabat frīm ⁊ reſoluebat ⁊ ſic appet ꝙ cauteriū in principio reſoluit oēꝫ materiā. In fine aūt nō reſoluit aliqꝫ qꝛ vtus eiꝰ aſumpta eſt ſed purgat magis habilē videlicet calam. ⁊ ſic non eſt ꝯueniēs vt violētia fiat ei pp eiꝰ durabilitatem niſi quando fiet in mēbro valde carnoſo ⁊ ſpiſſo ⁊ citius materia eſt valdē profunda groſſa ⁊ infiltrata vt i ſciatica melancolia paraleſim ⁊ ſimilibus.

Capitulum. ij. de formis inſtrumentorum conuenientium ad cauterizandum ⁊ de locis in quibus pñt fieri.

i Inſtrumentorum forme cuꝫ quibus fiūt cauteria diuerſificantur penes intentionē operantis ⁊ ſm formam ⁊ figurā mēbroꝝ in quibꝰ ītendit medicꝰ opari. Et qꝛ antiq diffuſe locuti fuerūt de formis iſtoꝝ inſtrumentoꝝ ⁊ ipſa inſtrumēta cauterizationis ſꝫ diuerſas formas in numero multiplicauerūt. videt̄ nobis propt̄ melius vt inſtrūmenta cauterizationis ad ſex reducantur figuraſ: qꝛ cū his oīa cauteria vtilia ad ifrigiditates mēbroꝝ ꝯmode fieri pñt quoꝝ pᵐ ē oliuare ſeu cultellare qḋ ē valde cōe inſtrm i oibꝰ mēbris cuius forma ē hec.

Secundum eſt cauterium clauale qḋ ſatis eſt commune inſtrumentū i mēbris minutis cuiꝰ forma ē hec.

Tertiū eſt cauteriū punctale qḋ eſt inſtrumentū commune ad aduſtiones paruas faciēdas cuiꝰ forma ē hec.

Quartum eſt cauterium rotundū quod eſt inſtrumētum commune impreſſiones profundentur i membro ⁊ neruos ſedāt vl̄ venas vl̄ artarias cuiꝰ forma ē hec.

Quintum eſt cauterium minutuꝫ quod eſt inſtrumētum commune pueris cuius forma eſt hec.

Sextum eſt triangulatum quod eſt propinquuꝫ anchaꝝ ⁊ poteſt fieri cum indigemꝰ multa plicatiōe pforationis in loco ex aliqua cauſa cuius forma eſt hec.

Sciendū eſt ꝙ omnis locꝰ in quo dolor fit ⁊ nō reſoluitur bñficio purgationis ſeu purgationū neqꝫ per vnctiōes ſeu emplatiōes pōt ſecure cauterizari: ⁊ ſi locus doloroſus fuerit neruoſus vt eſt genu vel cubitꝰ vl̄ ſpina ñ pforet̄ cū cauterio ſpiſſitudo ipiꝰ cutꝪ ne nernꝰ ſeu artaria ledat̄ vl̄ radix neruoꝝ. hac ꝯſideratōe habita ſecure oīs locꝰ cauterizet̄ in ſpūalibꝰ infiritatibꝰ ſicut i dolore capitis fit cultellare cauteriū i loco i quo termiat̄ digitꝰ medicꝰ qñ radix palme pōit̄ ſup radicē naſi ⁊ dꝫ impmi hoc cauteriū vſqꝫ ad ſpiſſitudineꝫ cutis vt locꝰ bene ꝯburat̄ ⁊ vt diſpō ignis poſſit vſqꝫ ad pfundum tranſire. Et ꝯfert hoc cauteriū ad corizā ⁊ ad catarrū ⁊ ad multiplicitatē humiditatis in cerebro ⁊ ad dolorē dentiū ⁊ oculoꝝ. Et ad oēꝫ egritudinē q̄ accidit pp frigiditatē ⁊ hūiditatē cerebri vt eſt paleſis ⁊ applia ⁊ ſiīa. Fiūt ēt cauteria ex eodē inſtrō i eiſdē infirmitatibꝰ quādo pmū nō ꝯfert vꝫ ſup duo cornua capitis ⁊ in occipitio ⁊ ſup duo cornua anriora ⁊ ī olla capitis i pte poſteriori vbi nuca orit̄ ſꝫ cauteriū illiꝰ loci nō dꝫ ipzimi ⁊ dꝫ eſſe inſtrm rotūdū illud cū quo fit tale cauteriū illiꝰ loci. Fiunt ēt cauteria cū inſtrō pūctali in doloribꝰ aurīu circa radices auriū. ⁊ fiūt cauteria cū cauterio minuto vl̄ radiali in palpebris oculoꝝ cū mollificātur ex hūido ⁊ parum ipzimit̄ cauteriū iſtiꝰ loci imo nullo mō ipzimitur Fiūt cauteria duo ex vtraqꝫ pte vnū inter aures ⁊ neruos colli. ⁊ euitātur vene ibi māifeſte cū artarijs ⁊ fiat ꝓpter lachrymas ⁊ egritudies oculoꝝ ⁊ paleſim ex nuca cū ledit̄ in ortu eiꝰ ⁊ cū inſtrō cultellari vl̄ clauari quod meliꝰ eſt. In titilico cū cauterio pūctali fit vnū pp dolores humeri. Cū inſtrō rotūdo fiūt cauteria q̄ nō iprimuntur in ſpina pp gibboſitatē vl̄ dolores ſpie vel renū: cū cauterio rotūdo fiūt tria cauteria i pectore ⁊ ſpecialit̄ in aſmate ⁊ ēpimate. Sup pectinē ⁊ ſub vmbilico ⁊ in ore ſtomaci fiūt cauteria cū inſtrō clauali ⁊ iprimit̄ medio mō ad hidropiſiꝫ ⁊ ad colicā ſup ſplenem ⁊ epar fiunt cauteria clauaria ⁊ oliuaria pp opilationes ⁊ eoꝝ dolores. In inguine fiūt cauteria minuta pp dolores veſice ⁊ pp colicā ⁊ ſup caudā cum eodē inſtro vel clauali pp dolorē loci. Sup anchā fiūt tria cauteria circa nodū eiꝰ cū inſtrō triāgulato. ⁊ pñt ex lateribus fieri duo cauteria oliuaria in eodē loco pp cām dictā. Fiunt ſub genu i ꝯcauitate int̄ duas chordas cauteria rotūda ſeu clauaria pp dolorē genu ex mā pſenti vel pp ꝯplexionē frigidā. In plāicie pedis int̄ ānularē ⁊ auriclarē vl̄ ꝓpter pollicē ⁊ idicē pedis. Fiūt pp podagrā cauteria pūctalia ſeu minuta: ⁊ aliqñ cultellaria ſm ꝙ infirmus fuerit. Et fiūt pp eādē cāꝫ i loco dōeſtico ⁊ ſilueſtri ⁊ in cōcauitatibꝰ clauicl̄e pedis. Sciēdū ē ꝙ cauterium nō appellat̄ vltia medicinaꝝ eo ꝙ vltio dꝫ fieri. ſꝫ qꝛ non dꝫ fieri niſi poſt alias medicias vꝫ pꝰ purgatiōes ⁊ vn

⁊ i

ctiones ⁊ emplaſtatiões. Et ſi tūc cauteriū ñ remouet ex
toto egritudinē: iterū debēt purgatiões ⁊ vnctiões em
plaſtatiões reiterari donec cū cauterijs ⁊ medicis tota cō
ſanatur ⁊ remoueatur egritudo ita ꝙ nullū veſtigiū ꝺ
ea remaneat ſi poſſibile fuerit. Tota intentio medici ſit
euitare neruū ⁊ arteriā cū locus cauterizat̃ ne cauteri-
zationi ſupueniat ꝯtractio ꝑpter exſiccationē vel emo
roſagiā ſeu fluxū ſanguis artarial' q de leui nō ꝯſtringit̃
nā flux⁹ ſanguinis artarialis vel vinalis nō ꝯſtringitur
niſi aliquo modoꝝ quatuor. aut ꝑpter extractionē ve
ne: aut p ligationē: aut p cōpoſitionē reꝝ ꝯſtrictiuaꝝ fri-
gidaꝝ ſeu rerū calidaꝝ vſtiuaꝝ vt eſt calx ⁊ ſimilia. aut
ꝑpter cōbuſtionē inductā ex cauterio aliquo reiterato
multotiens ſup locū ſm q' i fluxu ſanguis determinaui-
mus li. ij. Et q: cū medicis cauteria fieri pñt ꝯueniēs ē
vt fiāt ſic. Accipiat̃ dens vn⁹ alei ⁊ mūdetur ⁊ remo-
ueatur aliqd ꝺ ſubſtantia ei⁹ a qlibet parte ſue extremi
tate. hoc facto ſcindat̃ pellis mēbri vel loci in quo req-
ritur cauteriū ⁊ intra vuln⁹ illud ſepeliatur dens alei ⁊
firmet̃ loc⁹ cū plumaceolis ⁊ ſtupis ⁊ binda ⁊ dimitta
tur vſqꝫ ad mediū diē ⁊ remoueatur. ⁊ poſtea ꝓcedat̃
in ipo cū butiro ⁊ re vnctuoſa ⁊ reb⁹ alijs vt dictum ē
in cauterio cū igne. ⁊ poſt hoc conuenit ſcire ꝙ pñt fieri
cauteria in ſpūalib⁹ mēbris cū inſtrumētis ꝓprijs que
cauteria ſunt media inter cauteria facta cū ferro ⁊ cau
teria facta cū medicia q: nō inflāmatur in igne vt cau-
teria ferrea: neqꝫ in ꝯpoſitiōe mēbri ⁊ ſpiſſitudie ſub-
ſtantie ei⁹ vt cauteria medicinalia. ⁊ iſta ſunt cauteria
aurea ⁊ argentea q̃ fiūt in mēbris in qb⁹ cadit timor ꝑp
cauteriū aut inciſionē. ⁊ hec ſunt cauteria vtilia in in-
ciſione palpebraꝝ ⁊ cauteria q̃ in opilatiōe auris ⁊ fo-
raminū fiunt ⁊ naſi. ⁊ noiant̃ hec cauteria a forꝫ ſuis.

Cauterium aureū vel argenteū cū quo cauterizātur
palpebre cū inerſant̃. ⁊ noiat̃ ligulale cui⁹ forma hec eſt.

Cauterium aliud aureū vel argenteū cū quo caute-
rizant̃ opilatiões ⁊ carnoſitates q̃ ibi naſcunt̃ ⁊ carno
ſitates narium ⁊ earum opilationes ⁊ appellatur cau-
terium acutum cuius forma hec eſt.

Et aliquādo hoc cauteriū intromittit̃ in canula ho
ra cauterizationis ⁊ inſtrū ignitū pietes mēbri ledat.

Capitulum tertium de medicinis repercuſſiuis ⁊ cō
fortatiuis membrorum debilium.

a

E repercuſſiuis ⁊ cōfortatiuis q̃daꝫ
ſunt calida: q̃dā fria
Calida cōfortatiua ꝯueniūt materijs fris i pn
cipio. Frigida vero cōueniūt materijs calidis in prin-
cipio ⁊ oī curſui humoꝝ de mēbro ad mēbꝝ. Calida re
percuſſiua q̃dā ſunt ſimplicia: ⁊ q̃dā ꝯpoſita. Simpli-
cia vt aq̄ aniſi ⁊ herba abſinthij ⁊ ſucc⁹ ei⁹ ⁊ fumitre ⁊
marubiū ⁊ poliū montanū ⁊ ſticados ⁊ oīs herba in qua
eſt amaritudo cū caliditate nō ſupflua. De gūmis myr
rha thus maſtix. De oleis oleū de abſinthio ⁊ oleū de
maſtice: de farinis farina lupinoꝝ. Cōpoſita calida re
percuſſiua ſunt empl'a fcā ex his. vbi gr̃a. Re. ſucci ab
ſinthij. ℥. iiij. olei maſticis. ℥. ij. myrrhe. ℥. j. farine lu-
pinoꝝ qꝺ ſufficit ad inſpiſſandū calidū ponat̃ ſup locū.
Aliud. Re. polij vel ſticados vel marubij lib. ſ. piſtet̃
optie maſticis. ℥. j. olei ꝺ abſinthio. ℥. ij. aceti. ℥. iij. fa
rine lupinoꝝ qꝺ ſufficit ad inſpiſſandū: miſceant̃ ſimul
⁊ buliāt aliq̄tulū ⁊ calꝫ pōat̃ ſup locū. hec eni empl'a ha
bent calefacere oēm materiā friaꝫ ⁊ mēbꝝ friūꝫ cali-
ditate ſua: ⁊ ſua ꝯpl'one acquiſita ex ſimplicibus ſuis: ⁊
eoꝝ ſimplicia cū ſint ſtiptica ꝯfortāt mēbꝝ debile ⁊ fir
mant locū ne ſupfluitates currētes ab his mēbris reci-
piat. ⁊ ꝑp hoc in dolorib⁹ ⁊ apatib⁹ fris in pncipio ſunt
valde vtilia ⁊ ꝯueniētia: ⁊ marie ſi purgatio fiat cū aliq̄
medicinaꝝ ꝯueniētiū ad māꝫ frigidā vt ſūt pillule feti
de maiores vel piſſe de hermodactilis maiores vl' tro
ciſci de turbit ⁊ hermodactilis. Si aūt fiāt purgatiōeſ
vt ꝯuenit: ⁊ empl'a pōant̃ ſup loca doloroſa vel apoſa
neceſſario aut minuet infirmitatē ꝙ nō multū aug men
tabit̃ vel deſtruet eā ex toto ita ꝙ in loco nō manifeſta
bitur. Pillule feti de maiores ꝯferentes ad dolorē no
doꝝ ⁊ dorſi ⁊ reſoluūt oēꝫ materiā frigidā ⁊ viſcoſam
⁊ delēt colicā ⁊ nō ꝑmittūt apa frigidū augmētari vel
generari qñ dantur in pncipio ſic fiūt. Re. bdelij ſera-
pini armoniaci oppoponaci ſeis cicute pulpe collogntī
de aloes ſuccotrini epithimi añ. ℥. v. ſcamonee. ℥. iij.
ſpice croci caſtorei añ. ʒ. j. euforbij. ʒ. ſ. inſundantur gū-
me in aq̄ porri fiant trociſci ad modum ciceris. Doſis
eaꝝ ē. ʒ. j. ſ. vl'. ij. ſero cū itur dormitū ⁊ nō cenet. Pil
lule maiores de hermodactilis q̃ valēt ad oē apa fri-
gidū ⁊ ad dolores articuloꝝ ⁊ ad curſum materie frigi
de de mēbro ad mēbꝝ ſic fiūt. Re. hermodactiloꝝ ſa-
tirion ſene añ. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. centauree minoris col-
loquintide añ. ʒ. v. hiere pigre turbit añ. ʒ. x. tapſie zin-
ziberis ſinapis piperis caſtorei añ. ʒ. j. fiant pillule ad
modū ciceris magni cū ſucco caulium vel porri. Doſis
eaꝝ eſt. ʒ. j. ſ. vl'. ij. Puluis pigre qui intrat in iſtis pil
lulis ſic fit. Re. pulueris ro. rub. ſpice macis xilobalſa
mi carpobalſami caſſie lignee aſſari cinamomi añ. ʒ. v.
aloes ſuccotrini ad duplū oium terātur ⁊ cribelētur ⁊
recōdantur in vaſe vitreo ⁊ reſeruētur. Trociſc⁹ ꝯue-
niens ad remouendū dolores mēbroꝝ ex mā fria cur-
rente vel ꝯpoſita: ⁊ ad delēdū apata vel minuendum
ſpālr ſcrophulas ⁊ vndemias ſic fit. Re. diazizibis.
ʒ. j. pluis turbit albi mūdati canoſi. ʒ. j. hermodactiloꝝ
ʒ. j. pñt addi ꝯmode aliqñ i aliqbus hoibus gra. ij. vel
iij. l'. iiij. diagredij i iſto trociſ. ⁊ erit tc̄ maioris ⁊ fortio
ris opatiōis icorporēt̃ ſil' cū aliq̄tl'o ſirupi ro. ſiñ poſſēt
iſta tria p ſe icorporari. Diazizibers cū quo fit hic tro-
ciſ. ſic fit. Re. zizibis. ℥. j. ligricie. ʒ. iij. melegete gario-
filoꝝ cardamōi nuciſmuſ. añ. ℈. ij. zuchari. lib. ij. fiat
ſirup⁹ cū zucharo coct⁹ ad modū diamargaritō. Cōfor
tatiua mēbroꝝ debilium ⁊ repercuſſiua fria ſunt vt ſo
latrū ⁊ eius ſucc⁹ ſempuiua ⁊ ei⁹ ſemē ⁊ ſilia. De oleis
oleū ro. oleū de mirtis ⁊ oleū de gall'. De gūmis ſan-
guis dra. ⁊ dragagātū ⁊ gūma arabica De lignis ſāda
li oēs ⁊ cāphora. De farinis fa ia hor. milij ⁊ ſilig. ⁊ me-
lice. De vēis tre bolus armen⁹ gipſū plūbū ceruſa ⁊ oē
lutū cuiuſcūqꝫ gn̄eris ſit albu. oui ⁊ aq̄ ro. oia iſta ſūt ſim
plicia ꝯfortatiua ⁊ repcuſſiua fria. Cōpoſita ſūt empl'a
⁊ vngēta q̃ fiūt ex his vbi gr̃a ꝯfortamē boli ſic fit. Re.
boliarm. ℥. j. ⁊ olī ro. ℥. ij. aceti. ℥. ſ. miſceātur ſil' pōitur
circa vlnera ad curationē apatis ⁊ circa eriſipilā ⁊ circa
erpetē heſtiomenū. Aliꝺ. Re. ſucci ſolatri ſucci ſempui
ue añ li. ſ. boliarm. ℥. j. olei ro. ℥. j. aceti. ℥. ſ. miſceau
tur. Aliꝺ. Re. puluis granoꝝ mir. ℥. j. olei ro. ℥. j. aceti
℥. ſ. miſceātur. Empl'm repcuſſiuū ꝓpe ⁊ pōitur ſupra
apata calida i pncipio ⁊ pōit̃ ſuper cor in paſſionib⁹ ve
nenoſis ad defendēdū. Re. ſandaloꝝ rubeoꝝ. ℥. j. cā-
phore. ʒ. ij. ſolatri ⁊ ſemperuiue añ. M. j. piſtent̃ ⁊ icor
porentur cū. ℥. ij. olei ro. ⁊. ℥. iij. aq̄ roſate ⁊ pōat̃ ſupra
⁊ circa ⁊ maxime in pncipio in vulnerib⁹ ne apoſtemē
tur. Et in apoſtematibus venenoſis dꝫ hoc emplaſtꝝ
poni circa locum ⁊ nō ſupra in doloribus ex cā cal'a ⁊ ſu
per locuꝫ ⁊ circa. Et hec regl'a emploꝝ hꝫ locuꝫ ꝓpe p⁹
minorationē ſanguinis cū flebotomia partis ꝯrie ptis
leſe vel poſt ventoſationē vel ei⁹ cliſterizationē. Cli-
ſtere ſic fit in hoc caſu. Re. aq̄ maluaꝝ li. ſ. olī violati
lib. ſ. reubarbari. ʒ. ij. mell' ro. ℥. iij. ſal'. ℥. ſ. piſtentur ⁊
buliāt ⁊ collētur ⁊ fiat cliſtē. Aliꝺ. Re. olei violati lib.
ſ. reubarbari. ℥. ſ. zuchari violati. ℥. iiij. ſal'. ʒ. ij. piſtē
tur ⁊ buliāt ⁊ fiat cliſtē oī hora necr̄ia. Aliud. Re. ele-
ctuarij de ſucco ro. ſimplicis. ℥. j. ſene epithimi polipo
dij añ. M. j. piſtētur herbe ⁊ buliāt in aq̄ ⁊ coletur iſta
aq̄ ⁊ recipiat̃ de ea li. j. olī violati. ℥. iiij. ſal'. ʒ. ij. diſſol
uant̃ electuar ū ⁊ zuchaꝝ ⁊ ſal cū pdcā aq̄ feruēte ⁊ cū
diſſoluta fuerit coletur totū ⁊ fiat cliſtere. Omnia iſta
cliſteria purgāt colerā aduſtā ⁊ venenoſaꝫ ⁊ nō aduſtaꝫ
⁊ euacuāt inteſtia ⁊ ſtomacū ab oī ſupfluitate. Medici
na mūdificatiua q̃ ſumit̃ p os ſic fit. Re. reubarbari. ʒ.

ij. pulueriẑeſ ⁊ miſceaſ cũ. ℥. ij. ſirupi ro. ⁊ deſ in matutinis. ℥. iiij. aq̄ decoctiõis polipodij. Aliõ. Re. electuarij de ſucco ro. ſimplicis. ℥. S. diſſolua ſ cũ. ʒ. iiij. decoctiõis ene epithimi ⁊ polipodij deſ l matutinis. Aliõ Re. tamaridoꝝ mãne añ. ℥. j. S. diſſoluãt cũ. ℥. vj. polipodij ſene epithimi iſte oẽs medicine euacuãt colãz ⁊ hũores aduſtos ⁊ flegma ſalſũ ⁊ mãz quam in ſtõ ueniunt. ⁊ ſunt leues ⁊ ſine aliquo periculo poſſunt dari omni tempoꝛe ⁊ hoꝛa ſecure.

Capitulũ. iiij. de medicinis reſolutiuis ⁊ digeſtiuis apoſtematum ⁊ humoꝛum collectoꝛum in membꝛis.

m **Edicine** reſolutiue ⁊ digeſtiue aliq̄ñ in modũ ẽplaſtri vl' epithimatis ⁊ aliq̄ñ in modũ vngẽti vel olei fiũt ⁊ ꝯficiũtur vbi gr̃a. emplaſtꝝ reſolutiuũ apoſtẽatũ ⁊ hũoꝝ caloꝝ ĩ mẽbꝛis collectoꝝ. Re. floꝝ camomille ſe. aneti añ. ℥. ij. farie fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ farie hoꝛdei añ. ℥. iij. olei de aneto ⁊ olei de camomilla añ. ℥. j. buliãt oĩa ſimul ĩ aq̄ ⁊ fiat emplm̃ poſt repercuſſionẽ. hoc. n. emplm̃ reſoluit apa calm̃ ⁊ p̃parat omnẽ duritionẽ ad maturationẽ. Aliud ad idẽ. Re. ſe. feniculi aneti aniſi añ. ℥. ij. farie lupinoꝝ. ℥. j. farie fenugreci ⁊ ſe. lini añ. ℥. iij. olei de lilio. ʒ. j. piſtenſ ⁊ buliãt in aq̄ ⁊ in fine decoctiõis addaſ aliqd aceti: põaſ h̄ emplꝫ pꝰ flebotomiã vel purgationẽ. emplm̃ maturatiuũ apatũ calidoꝝ. Re. radices maluauiſci mũdati piſtati ⁊ fruſtrati inciſi ⁊ bñ cõtuſi lib. S. hic maluauiſcus ſic coctꝰ ⁊ mũdꝰ appellatur maluauiſcꝰ p̃paratꝰ axungie porci. ℥. iij. vel butiri miſceanſ ſil'. Aliud ad idẽ. Re. cepas coctas in pꝛunis numero. iij. ⁊ vitella ouoꝝ coctoꝝ ſub pꝛune mũdenſ ⁊ piſtentur ſiml' optie ⁊ icoꝛpoꝛẽtur ⁊ addaſ cũ eis axũgia porci vel butiro tãtũ vt ẽ medietas totiꝰ rei: põaſ h̄ ſup apa calidũ hoꝛa maturatiõis. Aliud ad idẽ. Re. maluauiſci p̃parati. li. S. farie fenugreci ⁊ ſe. lini añ. ʒ. j. mellis ro. ⁊ terbẽtine añ. ℥. j. incoꝛpoꝛẽtur ſil'. Aliud ad idez. Re. farie furmẽti li. S. olei cõis. ſ. de oliuis. ℥. iij. miſceãtur iſta cũ aq̄ ⁊ ponanſ ad ignẽ ⁊ decoquãtur ⁊ fiat emplaſtꝝ h̄ maturat ẽt apata cal'a. Oleuz de aneto ſic fit. Re. olei cõis li. j. aneti. ℥. ij. miſceãtur ⁊ dimittãtur ad ſolẽ p mẽſem iulij. Oleũ de camõilla ſic fit. Re. floris camõille exſiccari ĩ vmbꝛa ſe. fenugreci añ. ʒ. ij. olei cõmunis li. j. S. miſceanſ ⁊ ponanſ ad ſolẽ p dies. xl. Vngentũ reſolutiuũ ⁊ maturatiuũ. Re. olei de camomilla ℥. iiij. cere. ʒ. S. farie fenugreci ⁊ ſe. lini. añ. ʒ. S. buliant hec ſil' ⁊ coleſ h̄ cũ ſtamĩe h̄. n. maturat ⁊ reſoluit abſqꝫ aliq̄ attractiõe. Aliud ad idẽ. Re. olei de lilio. ʒ. iij. cere. ℥. S. ſe. maluauiſci ⁊ malue añ. ʒ. S. piſtenſ ⁊ buliãt cũ oleo ⁊ cera p tẽpꝰ coleſ h̄ totũ cũ ſtamĩe ⁊ fiat vngentum ⁊ vngãtur apata cal'a. Oleũ d̄ ſpica qõ ſic fit. Re. calãi aromatici cipi folioꝝ lauri xilobalſami folij indi ideſt ſpice enule ſauine ſanſuci ſq̄nãti mirti coꝛdumeni añ. ʒ. ij. olei li. vj. S. vini aq̄ añ li. S. piſtẽtur ⁊ miſceanſ cũ vino oľo ⁊ aq̄ ⁊ ponãtur in vaſe vitreo ⁊ illõ vas vitreũ ponaſ in lebete pleno aq̄ ⁊ pmittaſ bolire vas vitreũ olei in aq̄ lebetis buliẽte vſqꝫ ad cõſumationem vini bona exiſtimatione vel buliat per duas hoꝛas ⁊ cõtinue dimittaſ h̄ oleũ cũ fece ſua. Emplm̃ reſolutiuum hũoꝝ frigidoꝝ ⁊ apatũ ſic fit q̄ vocaſ diaq̄lõ. Re. litargirij. ʒ. ij. olei cõis. ʒ. v. mucillaginis fenugreci ⁊ ſe. lini añ. ʒ. iiij. mucillaginis maluauiſci. ℥. ij. accipiaſ litargirium ⁊ ponaſ cũ oleo ĩ cazola ad ignẽ ⁊ pmittaſ bulire cũ oleo agitãdo cũ ſpatula tandiu ꝙ diſſolutũ ſit poſtea addãtur mucillagies cũ oleo ⁊ litargirio ⁊ agitãdo cuz ſpatula pmittaſ tantũ bulire ꝙ recipiat ſpiſſitudinẽ in modũ empli tũc deponaſ ab igne ⁊ cũ infrigidatũ fuerit fiat magdaleõ ⁊ põatur ſup apata vel duritiem vel ſcrofulã q꞉ reſoluit oĩa iſta ⁊ ſpãliter poſt purgationem. Aliud ad idẽ ⁊ vocaſ oleũ de coſto ſic fit. Re. coſti. ʒ. j. pipis piretri euforbij añ. tertiã. ʒ. vniꝰ caſtoꝛei. ʒ. S. teranſ ⁊ cribelẽtur ⁊ diſſoluãtur in lib. S. olei de lilio vl' laurino qõ meliꝰ erit vel de ſpica h̄ eni reſoluit hũoꝛẽ frigidũ ⁊ deſtruit apa friũz ⁊ cõfoꝛtat neruos frigidos.

Aliud ad idẽ. Re. bdelij ſerapini añ. ʒ. S. terbẽtinẽ. ℥. ij. diſſoluantur ſerapinũ ⁊ bdeliũ in aceto ⁊ poſtea põatur ad ignem cũ terbẽtina ⁊ cũ diſſoluta fuerint addanſ ʒ. ij. olei de lilio ⁊ coleſ totũ ⁊ inſpiſſeſ in modũ empli cũ faria lupinoꝝ vel fenugreci. Emplm̃ maturatiuum apoſtematũ frigidoꝝ. Re. alei cocti ſub pꝛune cepe cocti ſub pꝛune ⁊ mũdati añ. li. S. vitelloꝝ ouoꝝ nũero. v. maluauiſci p̃parati. ℥. vj. axũgie poꝛci. ʒ. iiij. incoꝛpoꝛentur ſil'. Aliud ad idẽ. Re. alei cocti li. S. terbẽtĩe lib. S. olei de ſpica. ʒ. ij. farie fenugreci ꝙ ſufficit ad ĩſpiſſandum ĩ modũ emplaſtri hec empl'a maturãt apata fria de facili. Aliud ad idẽ. Re. raſine li. S. thuris farine fenugreci añ. ʒ. S. diſſoluaſ raſina ad ignẽ cuz melle ⁊ addatur thus ⁊ faria fenugreci: coleſ hoc totũ poſt diſſolutionẽ in mõꝫ empli duri cũ faria ſiligis vel frumenti ⁊ ponatur ſup apata fria q꞉ optie maturat. Vngentum maturatiuũ ⁊ reſolutiuũ apatũ frioꝝ ⁊ duritiei. Re. olei de ſpica. ʒ. iiij. cere. ℥. S. farie fenugreci. ℥. j. thuris vernicis añ. ℥. S. diſſoluãtur oĩa ad ignẽ ⁊ colenſ cũ oleo et poſtea colentur ⁊ ponaſ ſup apata. Aliud ad idẽ. Re. olei de ſpica. ʒ. ij. olei de camomilla olei de aneto añ. ʒ. j. terbẽtine. ℥. iij. cere. ℥. S. farine fenugreci ⁊ ſeis. lini añ. ℥. j. diſſoluanſ oĩa ad ignẽ ⁊ coleſ: cũ hoc infrigidatũ fueri: ſi põaſ ſr apata maturat ea ⁊ mollificat ĩ bꝛeui

Capitulum. v. de medicinis mũdificatiuis ⁊ exſiccatiuis cum moꝛdificatione ⁊ ſine ⁊c̃.

e **Mplaſtrum** mundificatiuũ plagarũ ⁊ vulneꝝ neruoꝝ ⁊ apatum inciſoꝝ de nouo. Re. vitellos ouoꝝ nũero. ij. farine hoꝛdei vel hauene ſpelte volatice vel ſiligis tantũ qõ ſufficit ad inſpiſſandũ predictos vitellos in moduz empli: tale eni emplm̃ mũdificando doloꝛes ſedat ⁊ ĩcarnat: Aliud mũdificatiuũ plagaꝝ ⁊ vlceꝝ recentium abſqꝫ moꝛdicatione ⁊ ꝯfoꝛtatiõe loci. Re. mell' ro. colati lib. S. farie hoꝛdei vel volatice aut alteriꝰ generis ex dictis ſuperiꝰ ꝙ ſufficit ad inſpiſſandũ p̃dictũ mel ĩ modũ empli. Aliud mũdificatiuũ ⁊ ꝯfoꝛtatiuũ cũ mollificatiõe. Re. mellis ro. colati. ℥. j. olei ro. ʒ. S. miſceanſ hoc eni tale mũdificat ſoꝛditieꝫ ⁊ nigredinẽ ꝓpe pãniculoꝛum cerebꝛi. Aliud mũdificatiuũ cũ maturatiõe. R. mellis ro. colati li. S. farie fenugreci. ʒ. ij. farie hoꝛdeſ qõ ſufficit. Aliud mũdificatiuũ vlceꝝ neruoꝝ ãtiquoꝝ a ſoꝛdidoꝝ. Re. terbẽtine lib. S. mellis ro. colati. ʒ. iiij myrrhe. ℥. j. farie hoꝛdei ꝙ ſufficit: diſſoluatur terbẽtina cũ melle ad ignẽ ⁊ poſt diſſolutionẽ addaſ myrrha ⁊ inſpiſſeſ totũ cũ faria. Aliud ad idẽ ſꝫ foꝛtiꝰ in h̄. Re. terbẽtine lib. S. mellis ro. colati. ʒ iiij. ſarcocolẽ myrrhe farie fenugreci añ. ℥. j. farie ſiligis ꝙ ſufficit diſſoluatur terbẽtina ad ignẽ ⁊ deponaſ cũ diſſoluta fuerit et poſtea icoꝛpoꝛeſ cũ alijs rebꝰ. Re. terbẽtĩe lib. S. myrrhe ſarcocole farie lupioꝝ farie fenugreci añ. ʒ. S. diſſoluatur terbẽtina ad ignẽ in cazola ⁊ cũ diſſoluta fuerit d̄ponatur ab igne ⁊ incoꝛpoꝛeſ vel miſceaſ cũ p̃dictis ⁊ addaſ ſi neceſſe fuerit pp maioꝛẽ inſpiſſationẽ farie ſeminis lini. Aliud mũdificatiuũ vlceꝝ ſine moꝛdicatione foꝛti ⁊ remouet carnẽ moꝛtuã ⁊ rectificat fiſtulas ⁊ appellaſ vngentũ apoſtoloꝝ cuiꝰ pmiſtio hec eſt. Re. cere albe raſine armoniaci añ ʒ. iiij. oppoponacꝭ. ʒ. ij. floris eris ʒ. ij. ari. lõgẽ thuris añ. ʒ. vj. myrrhe galbani. añ. ʒ. iiij. bdeli. ʒ. vj. litargirij. ʒ. viiij. infundaſ bdeliuz in aceto vini ⁊ fiat hoc vngẽtũ cũ li. ij. olei hoc mõ puluerizentur oĩa pulueriẑanda ⁊ cribꝛenſ ⁊ gũme ponantur ad ignẽ ⁊ diſſoluantur quibꝰ diſſolutis addaſ cera ⁊ in fine coleſ hoc totũ ⁊ cũ intepit tepeſcere agitãdo cuz ſpatula ſemp ꝯtinue addaſ puluis aliaꝝ reꝝ ⁊ cũ infrigidatũ fuerit iteꝝ agiteſ ⁊ incoꝛpoꝛeſ pfecte cũ ſpatula Aliud mũdificatiuũ coꝛroſiuũ carnis moꝛtue ⁊ mundificatiuũ vlceꝝ antiquoꝝ ⁊ fiſtulaꝝ ꝙ euelit omnẽ ſupfluitatẽ a vulnere. Re. aluminis zucharini. .j. floris eris. .j. mellis ſeu mellis roſati colati. .j. teranſ ⁊ cribꝛentur ⁊ ſimul miſceantur hoc enim tale appellaſ vngentum viride. Aliud ad idẽ ⁊ eſt puluis exſiccans coꝛ

rodens ⁊ mundificans carnem mortuaꝫ ⁊ euelli fiſtulas de membro ⁊ appellat̃ puluiſ affodilloꝝ cuiꝰ eſt hec permixtio. ℞. ſucci affodilloꝝ li.j. auripigmẽti rubei. ʒ ij. puluens calcis nõ extincte. ʒ.iiij. buliat ſuccꝰ affodilloꝝ leuiter ad ignẽ tãdiu ꝙ eiꝰ medietas ſit cõſũpta ⁊ colet̃ poſtea addat̃ puluis auripigmẽti triti cribelati ⁊ puluis calcis nõ extincte ⁊ cribelate. ⁊ cũ põit̃ puluis iſtaꝝ rerũ in ſucco ponatur paulati ⁊ ſucceſſiue agitãdo ſemꝑ cum ſpatula ⁊ incorporatione diuidat̃ hoc totũ in partes multas ſuper vnam aſſidem ⁊ ſiccetur ad ſolem ⁊ poſt eſiccationem reponatur in vaſe. Aliud mũdificatiuum abſqꝫ mordicatione ⁊ neruoꝝ abſterſiuũ ⁊ confortatiuũ ⁊ ſaniei generatiuum cuiꝰ hec eſt permixtio. ℞e. raſine terbentine mellis añ li. ſ. myrrhe ſacocole farine fenugreci ⁊ ſeminis lini añ. ʒ.j. diſſoluantur raſina mel ⁊ terbentina ad ignem ⁊ colẽtur ⁊ in colatura iſta incorporetur puluis aliarum reꝝ ⁊ in fine iſpiſſet̃ in modum emplaſtri cum farina lupinorum ⁊ appellatur hoc emplaſtrum mundificatiuum de raſina.

Capitulum. vj. de medicinis incarnatiuis.

m Edicine incarnatiue ſunt vngenta ⁊ plueres. vngentum ⁊ vocatur vngentũ citrinũ cuius hec eſt permixtio. ℞e. raſine. ʒ.iij. cere. ʒ.j.ſ. olei cõiſ. ℥. xviij. thuris farine fenugreci añ. ʒ.ſ. ꝑmo diſſoluatur raſina cũ cera ad ignẽ facta diſſolutione addat̃ oleum ⁊ poſt oleũ cũ bulire incepit addatur puluis thuris ⁊ fenugreci ⁊ cũ bulierit iſta duo aliquantulũ cũ ꝑdictis coletur cum ſtamĩe ⁊ ponatur in vaſe hoc vngentũ ponitur circa vulnus ⁊ non in vulnere ⁊ de ſua nã multiplicat ⁊ generat in oĩbus vulneribꝰ ⁊ vlceribus carnẽ ſecũdũ neceſſitatẽ ⁊ aliquã plus ꝙ ſit neceſſariũ. Aliud ad idẽ qð eſt generatiuũ carnis cũ mũdificatione. ℞e. terbentine cere añ. ℥.j. raſine. ℥.ij. thuris vernicis farine fenugreci myrrhe añ. ℥.ij. olei cõmunis li.j.ſ. diſſoluant̃ terbẽtina ⁊ raſina ⁊ cera ad ignẽ quibus diſſolutis addantur oĩa alia pulueriʒata cũ oleo ⁊ buliant aliquantulum ⁊ coletur cũ ſtamine ⁊ reponatur in vaſe h̃ vngentum dicitur vngentum de terbentina ⁊ ponitur ad generandum carnem ⁊ ad mundificandum ſuꝑ vulnera ⁊ vlcera ⁊ non circa ſed intra mundificat neruos ⁊ incarnat. Puluis carnis generatiuus ſic fit. ℞e. thuris. ℥.j. vernicis farine fenugreci añ. ℥.ij. pulueriʒent̃ ⁊ cribrentur ⁊ miſceantur. hic puluis ponitur intra vulnus vel vlcus cum medicus intendit carnem generar̃ de ꝓprietate muliplicat carneꝫ in oĩ loco cũ neceſſaria fuerit eius generationiſi impedimentum ſeu impedimenta narrata in fine ſecundi libri ibi affuerint. Alius ad idẽ. ℞e. thuris. ʒ.j. aloes maſticis farine fenugreci vernicis añ. ℥.ij. pulueriʒentur ⁊ cribrẽtur ⁊ ſimul miſceantur ⁊ reſeruetur vſui. Aliud ad ideꝫ. ℞e. radices ſanaticule ⁊ eſt maluauiſcus ſilueſtris ⁊ abluat̃ optime ⁊ incidatur fruſtratim in modũ denarioꝝ ⁊ exſiccet̃ ad ſolem in eſtate vel in furno poſt extractionẽ panis ĩ vna teſtula ⁊ poſt exſiccationẽ terratur optime in mortario mundo bene abluto ⁊ cribret̃ ⁊ hic puluis reſeruet̃. hic per ſe ⁊ cũ adiunctis carnẽ generaret ſorditiẽ a mẽbro ⁊ vulnere ⁊ vlcere remouet abſqꝫ aliq̃ leſione ⁊ mordicationẽ ⁊ ſanieꝫ exſiccat. Cõponatur cũ alijs ſic. ℞. pulueris cribelati herbe ſupradicte. ℥.ij. cribrent̃ ⁊ miſceantur. Vel aliter. ℞e. plueris yſopi ireos fenugreci añ. õʒ. ſ. pulueris herbe ſupradicte. ʒ.ij. miſceant̃ ſibi pulueres carnẽ generãt ⁊ saniẽ exſiccãt ⁊ mundificãt omnes ſuperfluitates a vulneribꝰ ⁊ ſordidis vlceribꝰ ⁊ locũ vel loca redolere faciunt ⁊ carnem molleꝫ ſua eq̃litate indurant ⁊ bone complexionis eam reddunt.

Cap. vij. de medicinis ꝯſolidatiuis ⁊ ſigillatiuis.

c Auendum eſt ne iſte medicine conficiãtur in loco vel vaſe in quo aliquod acutum vt piper vel alleũ vel aliud ſile ſit ꝯtritũ vel ꝯtuſum ſeu ꝯfectũ. Et nõ ꝯfidat ſapiẽs q̃ intẽdit habẽ honorẽ ĩ hac ſcĩa ĩ ablutiõe huiꝰ vaſis q꞉ nil ꝯfert in medicis ꝯſolidatiuis talis ablutio ſeu abſterſio ſemꝑ. n. inficit̃ res ſeu medicina ꝯſolidatiua in tali vaſe in quo aliqð nõ ꝯſolidatiuũ ẽ poſitũ vel ꝯtritũ. ⁊ ꝑ h̃ decipit̃ mlˀ totiẽs ſapiẽs in medicina ſua expta ꝯſolidatiua q꞉ ꝑ iſtã viã ⁊ iſtũ mõꝫ ocultũ ꝯſolidatiua fit corroſiua aut nõ ꝯſolidatiua q̃ oli apud eũ erat vere ꝯſolidatiua ⁊ ſic fit ꝑ accñs nõ ꝯſolidatia ſeu male ꝯſolidatõis. Eligat̃ ergo ĩ tali cãu ⁊ ſpãlit̃ in ꝯtritõe medicĩe ꝯſolidatiue vas nouũ ſcutella vel aliqd ſile aut aliqd in quo nõ ſit tritũ niſi ꝯſolidatiuũ ſiue ſtipticũ ⁊ ſic oĩs deceptio vl̃ malũ ingeniũ ꝑ ĩduſtriã iſtã remouebit̃. Vngẽtũ cõſolidatiuũ ⁊ incarnatiuũ ⁊ vocat̃ vngẽtũ fuſcũ cuiꝰ ꝑmixtio hec ẽ. ℞e. picis naual. ℥.ij. cere. ℥.ſ. mumie. ʒ.ſ. thuris gallaꝝ cipſſi farine fenugreci añ. ʒ.ij. olei. ℥.xvj. terantur terẽda ⁊ incidat̃ fruſtrati pix ⁊ diſſoluat̃ ĩ caʒola ad ignẽ cũ cera q̃bus diſſolutis addat̃ oleũ cuꝫ puluere altaꝝ reꝝ: ⁊ buliat hoc totũ ad ignẽ aliquãtulũ ⁊ coletur poſtea cũ ſtamine: hic ponit̃ ſuꝑ vlnera ſicca ſpãlit̃ ⁊ ipa ꝯſolidat: ⁊ ꝯſolidat ẽt vulnera ⁊ bñ mũdificat ĩ oĩ corpore. Aliud vngẽtũ ꝯſolidatiuũ ⁊ icarnatiuũ ⁊ vocatur vngentũ de palma ⁊ ẽ vngentũ gnqꝫ reꝝ ſic fit. ℞e. adipis vituli mũdate a paniculis ſuis. li.j. liq̃fiat in patella ad ignẽ ⁊ adiungat̃ ei olei oliue antiq ⁊ litargirij añ. lib. ſ. dragagãti. ʒ.ij. ⁊ ſit vnũquodqꝫ duoꝝ dragagãtũ ⁊ litargiriũ mũdũ ⁊ teratur totũ in mortario diu ⁊ cribretur deide miſceat̃ cũ oleo ⁊ adipe ⁊ moueat̃ cũ ſpatula palme viridi ſicut abſcindit̃ cũ extremitate groſſa poſtq̃ ablata ẽ cutis eiꝰ appẽs ⁊ totũ qð de ea exſiccat̃ abſcindit̃ ⁊ ꝓijciat̃ ⁊ accipiat̃ iteꝝ de palma ⁊ incidat̃ in fruſtra parua ⁊ ꝓijciat̃ in vngento anq̃ ꝑficiat̃ eiꝰ decoctio ⁊ decoquat̃ donec fiat ad modũ cere liq̃facte cuꝫ oleo ⁊ egrediat̃ hũiditas ſpatule in eo ⁊ fiat in termino vt nõ liq̃fiat cũ aq̃. Aliud ad idẽ ꝙ alterat caliditatem loci ⁊ cõſolidat. ℞e. olei roſati. õʒ. iiij. ceruſe. ℥.j. cere ℥.ſ. diſſoluatur cera cum oleo quibꝰ diſſolutis ab igne remoueatur ⁊ tunc cuꝫ tepidũ fuerit addat̃ ei ceruſa cõtrita ⁊ cribrata agitãdo ſemꝑ cũ ſpatla fcã icorporatiõe in fine addãtur ⁊ incorporent̃ cũ ꝑdictis duo albumia oui ⁊ vocat̃ hoc vngẽtũ de ceruſa. Aliud ad idẽ. ℞e. litargirij. ℥.j. mumie ſanguiniſ dracõis farine fenugreci maſticiſ dragagãti gũmi arabici añ ℥.ij. terãtur ⁊ cribrent̃ olei ro. lib. j. cere. ʒ. ſ. diſſoluat̃ cera cuꝫ oleo ad ignem facta diſſolutione deponat̃ ab igne ⁊ tunc incorporet̃ puluis oĩuꝫ aliaꝝ reꝝ ⁊ in fine addat̃ aliqd aq̃ roſate ⁊ fiat vngẽtũ h̃ enim ꝯſolidat vlcera antiqua ⁊ nõ antiq̃ dũmõ fuerit bene mũdificata. ⁊ vocat̃ vngẽtum de mumia. Litargiꝝ ablutum cũm oleo ro. qñ fortiter miſcet̃ ſil̃ decorat ⁊ ornat ⁊ delet cicatrices ⁊ veſtigia variolaꝝ. Pluis ꝯſolidatiuꝰ. ℞. aloes balauſtie cathimie argẽti terre ⁊ ẽ ſupfluitas circũferẽtie loci in quo argẽtũ purificat̃ calcecumenon. i. es vſtũ vel batitura eriſ triti ⁊ abluti partes eq̃les ⁊ hoꝝ puluere vulnꝰ pulueriʒet̃. alius puluus ꝯſolidatiuus vlceꝝ antiquoꝝ ⁊ vulneꝝ. ℞e. aloes curcume balauſtiaꝝ myrrhe gallaꝝ añ. ſ. terãtur ⁊ cribrent̃: hoc. n. ſigillat oẽ vulnus mundificatũ ĩ oĩ mẽbro ⁊ omni tpe. Aliꝰ puluis ꝯſolidatiuꝰ ⁊ ꝯſeruatiuꝰ ſuture vulneꝝ ⁊ plagaꝝ cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio e ℞. ſan. draconiſ maſticis gũmi arabici dragagãti añ. ſ. terãtur ⁊ cribrẽtur. Aliꝰ. ℞e. linguie bouine. ſicce ad ſolẽ vel in furno. ℥. iiij. dragagãti maſticis ſanguinis draconis añ. ʒ.ij. cribrẽtur ⁊ miſceãtur. hic puluis ꝯſolidat vlcera antiq̃ ⁊ ꝯglutiat noua vulnera de facili abſqꝫ aliq̃ moleſtia ⁊ mordicatõe. Aliꝰ pulũs ꝯſolidatiuus. ℞e. corticũ granati balauſtiaꝝ puluis nati ĩfra lignũ marcidũ ⁊ vocatur carolꝰ. añ. ℥.ſ. pulueriʒẽtur ⁊ cribelẽtur. hic puluis ꝯſolidat oĩa vulnera ĩ loco humido. Si accipiãtur oſſa cruriũ aĩaliũ lactãtiũ ⁊ cõburãt̃ ꝑfecte ⁊ terãt̃ ⁊ cribelẽt̃ puluis factꝰ ex iſtis vulnera ſigillat mũdificat ⁊ ipſa ꝯſolidat ⁊ icarnat vehemẽter ⁊ cito cum albedine loci.

Ca. viij. ꝺ medicinis moliſicatiuis duritierū remanentiū poſt ꝯſolidatōeȝ ⁊ reſtauratōeȝ.

m

Edicamen leniens duritiē ⁊ nodoſitatē q̄ remanet in mēbro poſt ꝯſolidatōem ⁊ reſtauratōeȝ ſic fit. ℞e. fecis olei de ſemine lini bdeli. añ. ℥. ij. ſtoracis galbani opoponaci armoniaci añ. ℥. j. adipis vrſi. ʒ. iiij. ⁊ ſi adeps vrſi nō repeririet loco eius ponatur adeps galline aut anatis ⁊ adeps porci ⁊ eſt melior oibus alijs gūme in mortario ⁊ pauco vino diſſoluantur quibus valde mollificatis alia admiſceāt i mortario dōec vnū corp⁹ fiat agitent hec ⁊ oia ⁊ alia empla vel vngēta ponunt ſup loca ad mollificādū fomētatōeȝ ⁊ ablutō, cū aqs maluauiſci ⁊ ſe. lini fenugreci malue ⁊ ſiliuȝ. Aliud ad idē. ℞. cere. ℥. ij. olei de been. lib. j. maſticis nigri ſtoracis. ℥. j. ex illis fiat medicamen. Aliud ad idē mollificatiuuȝ duritieꝝ ſic fit. ℞e. raſine lib. ℥. ceruſe. ʒ. ij. olei de camomilla lib. ij. farine ſe. lini ⁊ fenugreci añ. ʒ. ij. maſticis thuris añ. ℥. j. arūgie vel piguedinis porci ⁊ gallie ⁊ anſeris ⁊ anatis. añ. ℥. ij. liq̄fiāt cera ⁊ raſina ad ignē ⁊ cū liq̄facta fuerit addāt oia alia ⁊ buliāt aliquātulū donec bñ incorporata fuerit poſtea colet. Aliud vngētuȝ ℞e. arūgie porci vel pinguedis anſeris ⁊ gallie ⁊ anatis añ. ʒ. iij. cere largati añ. ℥. j. olei. ʒ. iiij. farine fenugreci ⁊ ſe. lini añ. ʒ. j. bdelij opoponacis maſticis thuris añ. ℥. ſ. ifundant gūme in vino ⁊ poſtea liq̄fiāt oia cū gūmis ad ignē ita ꝙ bñ icorporata ſint colet ⁊ ponatur. hoc vngētū magis mūdificatiuū ⁊ ꝯfortatiuū neruoꝝ ē ꝙ̄ ſupi⁹. Aliud ad idē. ℞e. arūgie porci ſeu pinguedinis. li. ʒ. cere. ʒ. ij. piguedinis anſeris anatis galline añ. ʒ. j. diſſoluāt oia ad ignē ⁊ colent ⁊ h̄ vere mollificat duritiē neruoſā i q̄ eſt ꝯrio.

Ca. ix. de medicis cauterizatis ⁊ vlceratiuis.

r

Ecipe picis liquide mellis anacardi. i. ſucci anacardi añ. . ij. bliāt iſta duo in cazola ferrea vſq3 ad ſpiſſitudinē ⁊ tūc reponāt ⁊ cū neceſſe fuerit ponat ſup apa aut ſup locū q intēdit vlcerari. Mel anacardinū ſic fit artificialit cū nāle nō inuenitur ⁊ ponit loco ei⁹. ℞e. anacardi. ʒ. ij. piſtēt bñ ⁊ miſceant cū. ℥. ij. mellis ⁊. ʒ. iij. aceti ⁊ ponat totū ſil in cazola ad ignē ⁊ pmittat bulire vſq3 ad ꝯſumptōeȝ aceti tūc colet. Et iſtud appellat mel anacardinū ⁊ ponit in medicinis loco mell anacardi ꝙ repit in ipſis anacardis. Aliud vlceratiuū. ℞e. aluminis ſecā. lib. ℥. accipiat de hoc alumine ad modū caſtanee ⁊ ponat ſup locū ⁊ firmet bñ loc⁹ q intēdit vlcerari vel alr abluat loc⁹ vlcerand⁹ cū aceto forti ⁊ poſtea fricet aliquantulū cuȝ alleo vl cepe iciſo hoc facto ponat ſup locū alumē fecis ad modū caſtanee ⁊ firmet bñ ſup locū q itēdit vlcerari. Aliud vlceratiuū fore valde. ℞e. pulueris calcis n extictie. ℥. ij. ſaponis. ʒ. iiij. icorporent ſil piſtādo iſta duo in mortario ⁊ ſi neceſſe fuerit addat aliqd aceti vt meli⁹ poſſit incorporari ⁊ cū neceſſe fuerit ponat de eo ad modū caſtanee ſup locum q intēditur vlcerari. Aliud vlceratiuū ⁊ cauterizatiuū. ℞e. cātaridaꝝ ablatis capitib⁹ ⁊ alis. ʒ. j. ſaponis. ℥. ij. fermēti ꝙ ſufficiat ad iſpiſſandū ⁊ incorporādū iſta duo ſimul. ponatur de hoc ſup locū qui intenditur vlcerari vel cauterizari tantū ꝙ occupet tot⁹ locus q vlcerari vel veſicari intēditur Aliud ad idē. ℞e. cātaridaꝝ ablatis capitib⁹ ⁊ alis. ℥. j. fermēti. ʒ. ij. miſceant ſil pcedatur cū iſto ⁊ ſupiori. ſic abluatur locus qui vlcerari dȝ cū aceto forti quo abluto pōat de iſto vl ſupiori ſr locū tm̄ ꝙ tot⁹ loc⁹ ꝯphēdatur q intenditur vlcerari. ⁊ dimittat ſr locū q itēdit vlcerari p. xij. horas ad mīn⁹ nā q̄lȝ vlceratiuū ⁊ cauterizatiuū tātū dimittitur ſup locū vt ſuam compleat ⁊ perficiat actionem ⁊ tempus tale ē vt plurimū. xij. horarū ⁊ in pueris horarum. vj. Et ſi vlceratiuum vl cauterizatiuū deambularet vel inferet in locum vltra q̄z i tēdat medicus vngatur locus leſus cum oleo ro. mixto cum aliquantulo boliarmeni ⁊ aqua roſata vel albumine oui ⁊ ſimul optime miſceantur ⁊ hoc tale ponatur circa cauterizatōem ⁊ vlcerationem ⁊ non ſuper ipſaȝ modo aliquo niſi propter doloris illati remotionem. Aliud accipiatur dens alei ⁊ mūdetur ⁊ ſcindatur per medium ⁊ ponatur ſuper locum aperte lateris inciſi vlceratōem aliquam ⁊ veſicationē ſeu cauterizatōem de leui inducere ſolet ⁊ ſpecialiter cū per horas. xij. dimittitur ſuper locū. Tale enim cauterium valde ē vtile in dolore fixo ad modum claui. ideſt quando patienti videtur ꝙ aliquis clauus in membro fortiter imprimatur.

Capitulum. x. de narratione ⁊ exemplificatione medicinarum ſimplicium conuenientium ad operatiōes narratas.

a

Niſum ca. eſt ⁊ ſic. in egritudinibus oculi remouet ſcabiem oculorum ⁊ i vulneribus ⁊ apoſtematibus reſoluit inflationem ex frigida cauſa ⁊ confert apoſtematibus frigidis natis in extremitatibus membroꝝ.

Abſinthium ca. ⁊ ſic. remouet veſtigia variolaꝝ ⁊ ꝺlet tineam ⁊ ꝯfert ſcabiei ⁊ reſoluit duritiem palpebrarum in vulneribus ⁊ vlceribus reſoluit ⁊ maturat apoſtemata fri. ⁊ cōpoſita intrinſeca ⁊ extrinſeca ſiue emplaſtrent ſiue bibatur.

Acatia fri. eſt ⁊ ſic. capillos firmat denigrat ⁊ ſciſſuras eoꝝ remouet in apoſtematibus calidis ponitur in principio ⁊ ꝯfert repercutiendo: ⁊ etiā ſi emplaſtrentur cū albumine oui ſup aduſtionem ignis ardorem remouet ⁊ calorem.

Aſſarum herba eſt quedam ca. ⁊ ſic. que multū ꝯfert groſſitudini ⁊ apoſtemationi cornee. i. tunice exterioris ſub qua apparet pupilla ſiue emplaſtrentur ſiue ſuccus eius ſuper ipſam groſſitiem ponatur reſoluendo ⁊ ꝯfortando confert.

Abel. i. iuīp⁹ fruct⁹ ē cuiuſdā arboris q ca. ē ⁊ ſic. ī vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ frandulētis ⁊ putridis ⁊ venenoſis ſi ponatur puluis eiuſdē fruct⁹ cū melle remouet dealbatōem ⁊ nigredinē ⁊ quāuis vulnera nō ꝯſolidat tm̄ exſiccat humiditatē ꝯtētā in eis ⁊ ſi buliat h̄ puluis in oleo ⁊ illud oleū diſtilletur in aurem reſoluit ſurditatē antiquā ⁊ ꝯfert eidem.

Antimoniū fri. eſt ⁊ ſic. ſi emplaſtrentur ſuper vulnera cum albumine oui ſanguinolenta abſcindit fluxum ſanguinis in vulneribus ⁊ vlceribus remouet carnes molles additas ⁊ conſolidat ⁊ ſi permiſceatur cū adipe ⁊ ceruſa conſolidat antiqua vlcera conſeruat etiam oculum in ſanitate ſua eius emplaſtro cū aqua ro. ⁊ albumine oui ſorditiem vlcerum oculoꝝ ⁊ ſcabiem remouet puluis eius.

Amoniacū ca. ē ⁊ ſic. ponit ſup ſcrofulas ⁊ ſup durities ⁊ apoſtemata fri. ⁊ reſoluit ⁊ maturat in vulneribus ⁊ vlcerib⁹ antiqs bonā carnē generat ⁊ malā remouet ī egritudinibus oculoꝝ lenit ſcabiē palpebraꝝ ⁊ aſpitate eaꝝ remouet ⁊ abſtergit albuginem oculi ⁊ multiplicat pilos de proprietate i ſupercilijs ⁊ eos naſci facit.

Aſſa herba eſt cali. ⁊ ſic. apoſtematibus magnis ⁊ frigidis ſiue bibatur decoctio eius ſiue emplaſtrentur eius ſubſtantia intrinſecis ⁊ extrinſecis confert ſi admiſceatur cum armoniaco ſubſtantia vel radix eius reſoluit ſcrofulas.

Alaumoch ⁊ alkabar. i. plūbū nigꝝ vel lucidū ſeu albū fri. ē ⁊ hu. i apatib⁹ ca. ſi inungat apa ca. in pncipio cū oleo in quo reſoluta ſit fricatio partiū plūbi ad inuicē repercutit ⁊ diminuit: hoc oleū ſic fit accipiant due parteſ groſſe q̄drate plūbi ⁊ fricētur fortiter inuicē i ſolo cōi illud oleū qđ inficit ex fricatōe tali hȝ virtutē quaȝ diximus ⁊ appellat oleū de plūbo. Si liget lamina ei⁹ ſup nodos ⁊ ſcrofulas delet ſi pdictū oleū ponatur ſup vulnera vlceroſa ⁊ venenoſa remouet eoꝝ corruptōeȝ vel deambulationem ⁊ vlcera iūcturaꝝ diminuit ſi circa ipſa ponatur.

Auricła murꝭ.i.maiorana ca.ē ⁊ ſic.ſi piſtet ⁊ põat cũ armõiaco ex̄bit ſpias ⁊ ſurculos ⁊ fac̃ adhẽ plagas.

Albugilliſe.i.lactuca ſilueſtris fri.ē ⁊ ſic.⁊ q̃dã hꝫ ca liditatẽ ſupficialẽ ſi piſtet ⁊ icorporet cũ farina ordei re p̄mit ⁊ remouet eriſipilã ⁊ pruritũ ⁊ ardorẽ remouet a vulneribus ⁊ ꝯfert etiã aduſtioni ignis ſi ſuper eam fiat emplaſtratio.

Aſeſſem.i.ſgnãtũ ſi piſtet ⁊ ponat cuꝫ cepe ⁊ melle ꝯfert ſup morſurã canis rabioſi.

Aſuis.i.lapis ſup quã naſcit ſal in muro vel ripa maris ſi terat ⁊ miſceat cũ terbẽtina aut pice ⁊ ponat ſup ſcituras reſoluit eas ſi puluis eiꝰ ponat ſup vulnera antiq̃ marcida difficilis ſanatõis ꝯfert.

Anacardus ca.⁊ ſic.multis eradicat verucas ⁊ delet albaras ⁊ aufert puſtulas nigras ⁊ ſanat tineã hũidã

Argẽtũ viuũ frigidũ eſt hu.multum ſi extinguat cũ ſaliua ⁊ miſceatur cum oleo ro.deſtruit pediculos ⁊ lẽdines ⁊ remouet ſcabiem ſꝫ huiuſmodi remotio nõ eſt bona neqꝫ ꝯſonans nature. vſus ⁊ fumus eius ſup faciẽ deſtruit viſum ⁊ oẽm ſenſum ⁊ inducit dolorẽ dentium ⁊ denigrat eos.

Acorus ca.eſt ⁊ ſic.ꝯfert morfee ⁊ albaras ⁊ ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ ſpaſmo:decoctio eiꝰ bibita ⁊ emplãta ⁊ ſuccus eiꝰ ꝯfert groſſitudini cornee ⁊ albugini i oculo.

Attramẽtũ.i.ꝫegi vel vitreoluꝫ de quo fit encauſtꝝ ca.⁊ ſic. multũ ⁊ ſtipticũ fiũt licia ex eo ad fiſtulas ⁊ extirpat eas ⁊ ꝯfert ablutio cũ aq̃ eiꝰ ad ſcabiem ⁊ rubedinẽ naſi ⁊ faciei.

Arſenicũ ca.⁊ ſic.multũ ſi miſceat cũ terbẽtina vel raſina erradicat tineã ⁊ mundificat vulnera ſordida ⁊ antiq̃ ſi miſceat cũ adipe ⁊ fit vngẽtũ ex eo cũ adipe ⁊ oleo ad ſcabiẽ ⁊ rubedinẽ humidã faciei ⁊ ꝯfert ⁊ miſcet cũ oleo ad ſcabiẽ ⁊ deſtruit pediculos ⁊ miſcet cũ pice ⁊ delet maculas albas vnguiũ.

Ariſtologia cali.⁊ ſic.multũ puluis rotũde abſtergit dẽtes ⁊ ꝯſeruat eos a putrefactõe ⁊ eiꝰ decoctio videlicet morfee mũdificat vlcera ſordida ⁊ maligna ⁊ remouet ꝓfunditatẽ ab eis puluis euſdẽ ⁊ ſi miſceat cũ puluere yreos generat carnẽ in eis.

Alcãna fri.ē ⁊ ſic.pp eiꝰ ſiccitatẽ emplaſtratio ꝯfert apatibꝰ flegmaticis in p̄ncipio ⁊ apatibus calidis ratione frigiditatis decoctio eiꝰ valet aduſtioni ignis ⁊ puluis eius emplaſtratus cum farina ordei ſuper oſſa fracta ea ꝯfirmat ⁊ mixtus cum albumine oui ſtringit ſanguinẽ in vulneribus ⁊ miſceat cum cera facit porrum ſarcoidem.

Aſſa ferida ⁊ nõ ē fetida multũ ca.ē ⁊ ſic.poſita ſup vucas ⁊ porros erradicat eos ⁊ cũ ponit in emplaſtri apatũ magnoꝝ inciſoꝝ ꝯfert ⁊ bñ mũdificat ſorditiem eoꝝ abſqꝫ moleſtia ⁊ ſi ponat ſup apata fria p ſe vel cũ alio reſoluit ⁊ maturat ⁊ ſi emplaſtret ſupra impetiginem delet

Acetoſa fri.⁊ ſic.eſt fit emplaſtꝝ ex ea ſup ſcrofulaſ ⁊ ꝯfert ⁊ dr̄ ꝙ ſi radix eius ſuſpẽdat ad colluꝫ habentis ſcrofulas ꝙ eas remouet ⁊ balneũ aque decoctiõis eiꝰ remouet pruritũ ⁊ ſcabiẽ ⁊ fricatio cũ ea remouet albaras ⁊ impetiginẽ.

Aſinus:cinis epatis aſini mixtꝰ cũ oleo ⁊ poſitꝰ ſup ſcrofulas valet ⁊ ſanat leprã.

Apiũ ca.ē ⁊ ſic.ſilueſtre apiũ piſtatũ ⁊ ſup porros ⁊ verucas poſitũ valet reſoluit domeſticũ ⁊ ſilueſtre apata fri.⁊ dura cali ſi emplet ſup mẽbra veſicat ⁊ p hoc ꝯfert ſcabiei ⁊ ipetigini fricatio eius.

Amomũ ca.⁊ ſic.maturat apata ca.⁊ reſoluit embrocatio ex aq̃ decoctõis eiꝰ remouet obthalmiã calidã.

Amigdale ſatis tẽpate ſunt dulces i ſua cali.ſꝫ amare ſunt caliores ſi piſtent amare ⁊ ponant ꝯferũt cicatricibꝰ ⁊ lẽtiginibus ⁊ delent veſtigia ꝑcuſſionũ ⁊ faciẽ ꝯctã applanãt ⁊ remouẽt aſcerẽ.i.nodos q fiũt poſt pruritũ in loco cũ fricatur.

Amidũ fri.⁊ ſic.ſi ponat i croco ſup pãnũ faciei delet ipꝫ:ꝯſolidat vlcera ⁊ ſanat ea.

Amomũ ca.⁊ ſic.ſi ꝯficiat cũ melle ⁊ ponat ſup ſanguinẽ mortuũ ⁊ delet albaras ⁊ morphcã.

Aranea tela eiꝰ ſtringit ſanguinis fluxũ ⁊ ꝓhibꝫ vulnera apoſtemari.

Aloes ca.⁊ ſic.ꝯſolidat panaritiũ vlceratũ ⁊ empl. cũ melle delet veſtigia ꝑcuſſionis ⁊ ſi ponat cũ vino ſup capillos cadẽtes ꝓhibet caſũ eoꝝ ⁊ ꝯfert apatibꝰ ni ⁊ teſticuloꝝ ⁊ apatibꝰ ⁊ attritõibus lacertoꝝ q̄ ſunt ab vtroqꝫ latere lingue cũ vino vel melle ē ꝯueniẽs viceribus difficilis ſanationis ⁊ proprie in ano virga naſo ⁊ ore ⁊ fiſtulis.

Arũdo fri.ē:radix eiꝰ cũ cepe ſilueſtri ex̄hit ſpias ⁊ ſurculos ⁊ cũ ponunt folia eiꝰ ſup eriſipilã ꝯfert.

Abrotanũ ca.⁊ ſic.ꝯſtringit ſanguinẽ gigine.⁊ qñ decoq̄t ⁊ piſtat cũ oleo de lilio vel de ſpica ⁊ fit inũctio ſup barbã facit accelare eiꝰ natiuitatẽ:nocet tñ vlceribꝰ recẽtibꝰ:reſoluit apata fri.⁊ qñ decoq̄t cũ citõijs ꝯfert apatibꝰ difficilis reſolutõis.

Alumẽ ca.⁊ ſic.ē cũ miſcet cũ aq̃ cimices ⁊ pediculos iterficit ⁊ ferorẽ oris r̄mouet cũ fece vini tãtũdẽ aluminis deſiccat vlcera dificilia ⁊ herpetẽ eſthiomenũ.

Anetũ ca.ē ⁊ ſic.maturat apata ſi emplet.⁊ eiꝰ cinis ꝯfert vlceribus humidis.

Adeps ois ca.⁊ hu.veꝝ ē ꝙ diminuit humiditas ⁊ addit ſꝫ nãꝫ aĩalis cuiꝰ ē vꝫ ois adeps ad ſciſſuras faciei ⁊ labioꝝ ⁊ extremitatũ.

Adeps porci valet ad apata ⁊ adeps leonis reſoluit ⁊ valet aduſtioni ſanguinis.

Alleũ ca.ē ⁊ ſic.multũ ablutio decoctõis eiꝰ inficit lendines ⁊ pediculos ⁊ potio eiuſdeꝫ:⁊ eiꝰ cinis qñ linit cũ melle ſup morphea ꝯfert ⁊ ſup ſanguinẽ i oculo ⁊ ꝯfert tinee putride:apit apata intrinſeca ⁊ extrinſeca.⁊ cinis eiꝰ ponit ſup bothor:⁊ ꝯfert ⁊ alleuꝫ qdem ſilueſtre facit coherere vulnera fraudulẽta cuꝫ ponit ſuper ea recens.

Altea ca.ē cũ q̄litate.ipſa.n.lenificatiua maturatiua mollificatiua ⁊ reſolutiua ē.⁊ ſemẽ ⁊ radix ꝓhibet apata ⁊ reſoluit ⁊ maturat vulnera ⁊ ꝯfert apatiꝰ iflatiuis ⁊ ſcrofulis ⁊ ponit cũ gũma albori ad duritiẽ ⁊ ponit cũ caulibus ſup ſcrofulas.

Affodillas ca.ē ⁊ ſic.reſolutiuꝰ abſterſiuꝰ ē ꝯfert alopitie.i.tinee ⁊ ſerpigini ⁊ ꝓpẽ cinis radicis eiꝰ ⁊ delet morphea albã cũ linit ſup eã ad ſolẽ radix eiꝰ cũ fece vino ponit ſup apata granuloſa ⁊ ſup carbũculos.⁊ ſi emplaſtret cũ farina ordei in p̄ncipio apatũ calidoꝝ ꝯfert radix eius qñ ponitur ſup vlcera fraudulẽta ⁊ ſordida confert.

Acetũ ē fri.⁊ ē fortis exſiccatõis ⁊ ꝓhibet effaſiones materieꝝ ad interiora.⁊ qñ fundit ſup fluxũ ſanguinis abſcindit:ꝓhibet aduentũ apatũ ⁊ ambulatõeꝫ cãcrenaꝝ:⁊ ꝯfert formice ⁊ eriſipille linitũ:⁊ ꝓhibet apa calidũ qñ ponitur ſup vulnera:lana infaſa in aceto ꝓhibꝫ ea apari.⁊ ꝯfert vulneribus antiquis ambulatiuis ⁊ ſcabiei ⁊ impetigini:⁊ ꝯfert aduſtioni ignis velocius omni re.

Auꝝ ē eq̄le ē retẽtio ipſiꝰ i ore remouet fetoreꝫ oris.

Agarich ca.ē ⁊ ſic.reſolutiuũ inciſiuũ humoꝝ groſſorũ.⁊ ꝯfert oibꝰ apatibꝰ fri.emplaſtratũ ⁊ bibitũ.

Been ē ſemẽ albũ ad modũ ciceris magnũ ca.⁊ ſic. veſtigijs vlceꝝ pãno ⁊ morphee ꝯferens cõfert etiã apatibus duris ⁊ frigidis ⁊ verucis ⁊ ſi miſceatur cũ aceto excoriatõi ꝯfert ⁊ ſcabiei vlcerate ⁊ ſaba fati humide.

Bedeguard.i.ſpina alba fri.ē ⁊ ſic.⁊ eius ſemẽ calidũ reſolutiuũ apitiuũ.ſꝫ eius radix facit ad retẽtõeꝫ ſãguinis ⁊ pp naturã ſeminis valet apatibus flegmaticis ⁊ ea reſoluit.

Balſamꝰ ca.⁊ ſic.mũdificat vlcera ⁊ ꝓprie cũ bireosꝰ ⁊ ex̄hit fracturas oſſium.

Bulbꝰ.i.ſcalonia ē ca.⁊ ſic.cũ humiditate ſuperflua qñ aſſatur cũ capite piſcis ⁊ aloe ⁊ ponitur ſup vlcus molũ eradicat malitiã.

Baltheca.ſ.ſpēs melonis fri.⁊ hu.ponit̄ cortex eiꝰ ſup frōtē ⁊ ligat̄ ⁊ ſtringit lachrymas vel ꝯfert

Beſeguaſen.i.coriādꝝ putbei ca.⁊ ſic.ſi miſceat̄ cū oleo mirtino ⁊ vino ꝓlōgat capillos ⁊ ꝓhibet eoꝝ caſum: ꝯfert fiſtul' ⁊ vlcerībꝰ fraudulētis ⁊ humidis.

Butirꝝ ca.⁊ hu.ē maturatiuū reſolutiuū mollificatiuū ⁊ ē ſedatiuum doloꝝ:ꝯfert vlceribus neruoꝝ ⁊ implet vlcera ⁊ purgat.

Barba hircina fri.⁊ ſic.folia eius cum exſiccantur cōſolidant ⁊ conferunt vlceribus antiquis.⁊ eius flos in omnibus fortior.

Balauſtia fri.⁊ ſic.bona ē gīngiue ſanguinee conſolidat:plagas ⁊ vlcera ⁊ excoriatōez factam a ſella cum quis equitat remouet.

Citrum cortex eius ca.⁊ ſic.⁊ caro frigida ⁊ humida ⁊ ca.ſm quoſdam ⁊ eius acetoſitas frigida ⁊ ſic. valet impetigini illinita.

Ceruſa fri.et ſic.lenificat apoſtemata frigida ⁊ dura ponitur in empl̄is vulneꝝ ⁊ vlcerum et replet vlcera ⁊ generat carnē et corrodit carnē malā et ꝯſolidat

Camomilla ca.⁊ ſic.ē mollificatiua reſolutiua abſq; attractiōe iterꝝ ſedat apāta calida mollificādo et reſoluendo et lenit dura et bibitur ꝓpter apoſtemata viſcerum ſpiſſa.

Cepe ca.⁊ ſic.cū hūiditate ſua.dlet morphea̅ cū fricat̄ locus ex ea et cuz melle eradicat verrucas: aqua eius ꝯfert vlceribꝰ ſordidis ⁊ cū adipe gallie ꝯfert excōiatōi que fit ex calciamentis et cū emplaſtretur ſup morſum canis rabioſi cū menta et ſale confert valde

Corallus frigidus et ſic.abſindit carnē additā ſtipticꝰ ē: ꝓhibet fluxum ſanguīs et cum ſtringit lacrimas.

Caſtoreū ca.ē et ſic.reſolutiuū ē et calefactiuū ⁊ valz vlceribꝰ ꝑniciosis ⁊ valet multū ad ſurditatē antiquā cū ponitur i aure cū oleo de lilio uel oleo nardino.

Crocꝰ ca.⁊ ſic.potꝰ ipſiꝰ colorē efficit bonū:reſoluit apāta et lnit̄ eriſipila ex eo et ꝯfert apāti calido i aure.

Collоquītida ca.⁊ ſic.folia eiꝰ reſoluūt apāta ⁊ maturat ea ⁊ reſoluūt et incidunt ⁊ attrahunt.

Cicer.ca.et ſic.ꝯfert apātibꝰ calidis ⁊ duris ⁊ reliqs apātibꝰ glandulis:et eiꝰ oleū ꝯfert ipetigini ⁊ vlceribꝰ fraudulentis et cācerosis et pruritui: et remouet icteritiā cum opilatiōe eiꝰ decoctio cum ſeie apij.

Cubebe ca.et ſic. bone ſunt vlceribus putridis in membris et gingiuis.

Ciminū ca.⁊ ſic.admiſtrat̄ cū croco et oleo de faria fabaꝝ ſup apāta i teſticul' aut cū oleo et melle confert.

Capparis ca.⁊ ſic.radix eiꝰ reſoluit ſcroſulas ⁊ duri ties et folia expta ſūt ad illud.ſed cortices radicis eiꝰ ponunt̄ ſup fraudulēta et ſordida vlcera.

Caulis calida ⁊ ſic. maturat flegomatiōes ⁊ durities et ꝯſolidat et ꝓhibet ambulationē fraudulent̄ et cum albumine oui extinguit aduſtione.

Coriandꝝ frigidū et ſiccum ꝯfert apātibꝰ calidis cū ceruſa ⁊ aceto ⁊ oleo ro.⁊ cū melle et oleo ro. veſtigijs ignis perſici et cum farina fabaꝝ uel ciceris confert et ſcroſulis ⁊ eminētijs q̄ fiūt ſubito ī mēbris poſt pruritū

Calx ca.⁊ ſic.corrodit carnē nō abluta:ſ; abluta cōſolidat ⁊ ꝯfert aduſtioni ignis valde.

Cipꝝ ca.⁊ ſic.ꝯſolidat ea q̄ ſunt difficilis ꝯſolidationis ⁊ ſixa ⁊ putrida ⁊ corroſa cū oleo amigdalino.

Cypſſus ca.⁊ ſic.folia eius ꝯſolidāt vulnera q̄ ſunt i mēbris duris cū fuerint recenter collecta ⁊ ꝯferunt eriſipile ⁊ formice ⁊ ꝓpe cū farina hordei.

Cancer fluuialis frt.⁊ hu.ſi piſtent̄ ⁊ ꝓprie marinꝰ ⁊ poat̄ ſup ſpinas ⁊ res acutas īfixas extrahit eas ponitur ſup apāta magna ⁊ reſoluit ea:⁊ cinis aduſtiōis eiꝰ deſiccat vlcera ⁊ cōfert ſcabiei decoctio ipſorum.

Caſſia ca.⁊ ſic.reſoluit apāta ca.⁊ fria ī viſceribꝰ.

Citoniū frigidū ē ⁊ ſic.confert oleum eius formice ⁊ etiam eſt vtile vlceribus ſcabioſis.

Crocus.ſ.hortulonus ca.eſt ⁊ ſic.ponitur cum aceto ſup impetiginē ⁊ mūdificat pannū ⁊ morphea̅.

Calamentum ca.⁊ ſic.fit balneum ex ipſa herba ad pritum ⁊ ſcabiem.

Centaurea calida ⁊ ſicca mundificat vulnera que recens.eſt ⁊ ſigillat vlcera antiqua.⁊ que ſicca eſt ponit̄ in emplaſtris ⁊ conſolidat fiſtulas ⁊ vlcera profunda ⁊ vlcera mala ⁊ quando replentur fiſtule de centaurea ⁊ ligatur rectificatur earum diſpoſitio.

Climia auri equalis vel argenti frigida ⁊ ſic.eſt ſuperfluitas que reperitur in loco vbi aurum vel argentum coquitur vel affinatur ⁊ eſt cinericij coloris: implet vlcera ⁊ mundificat ſordes eorum ⁊ corrodit carnes ⁊ exaditas.⁊ incarnat vulnera fraudulenta:⁊ confert albugini oculi ⁊ initio aque:⁊ confortat oculum.

Calcantū vel calcatura.i. vitriolū d̄ quo fit encauſtꝝ ca.⁊ ſic.ꝯfert fiſtulis naſi ponit̄ i pul.eribꝰ oculoꝝ ad abſtergēdū ⁊ ſubtiliādū groſſitudinē palpebraꝝ.

Cuber.i.malua frigida ⁊ hu.ipſa ꝯfert formice ⁊ eriſipile.⁊ ſimiliter eius decoctio ⁊ ipſa decocta embrocata ⁊ emplaſtrata ꝯfert iceptiōi apātis calidi.

Celidonia ca.⁊ ſic.q̄ ꝓua ē eradicat̄ ſcabiē :pōit̄ ſup formicā ⁊ ipetiginē ⁊ ꝯfert qñ bulit̄ succꝰ eiꝰ ſup ꝓunas donec ad medietatē ꝑueniat: acuit viſuz ⁊ qñ excecat̄ pullꝰ hirūdis affert ei mr̄ plātā ⁊ reddit ad eū viſus.

Cauda eqna.i.aſpela frig.⁊ ſic.ꝯſolidat vlcera ⁊ vulnera mirabiliter:⁊ ſi in eis ſunt nerui ꝯſolidat etiam.

Dirdar .i.fraxinus cortex eius ſtipticus inuoluitur cortex eius ſup percuſſiones ⁊ vulnera ſicut ligamentū ⁊ ꝯſolidat ea.⁊ ſimiliter folia eius ⁊ cortex ⁊ flos ipſius ꝯueniunt vulneribus:embrocantur oſſa fracta ex decoctione folioꝝ ⁊ radicis eius ⁊ confert mirabiliter.

Ericius aial eſt ſpinoſuz paruū: cinis cutis eius ꝯfert vlceribus ſordidis ⁊ mūdificat carnem additam ⁊ caro eius ꝯfert valde ſcroſulis ⁊ nodis paruis ⁊ duris comeſta ⁊ emplaſtrata.

Enula ca.⁊ ſic.⁊ h; humiditatem ſuperfluam: ꝯfert ꝯtuſſionibus lacertoꝝ ⁊ neroꝝ ſi emplaſtrat̄ locas eius ex radice vel folijs.

Ematices ca.nō ablutus ⁊ ablutus fri. puluis ex ponitur ſup carnē additā ⁊ cā attenuat:abſtergit vlcera oculi ⁊ ꝯſolidat ea qñ adminiſtratur cū albumine ⁊ ſolus ꝯfert vlceribus oculoꝝ.

Eupatoriū.ca.⁊ ſic.ponitur cū adipe veteri ſup vlcera difficilis ꝯſolidationis:⁊ qñ bibit̄ cum aqua fumiterre ⁊ oximelle confert pruritui ⁊ ſcabiei:⁊ ſimiliter flos ⁊ ſuccus eius.

Fabe fri.ſic.fit emplaſtrum ex eis cum vino ſuper apoſtemata teſticulorum ⁊ confert vlceribus lacertorum.

Flos e is corrodit carnem additam ⁊ ꝯſolidat in humido vnctuoſo.

Fenugrecū ca.⁊ ſicc.reſoluit apāta flegmatica ⁊ dura ⁊ eius farina reſoluit apāta cali.apparentia ⁊ occulta cum non ſunt inflata ſed ſunt inclinata ad duritiē quādam ⁊ lenit ea ⁊ maturat ⁊ confert cum oleo ro.aduſtioni ignis.

Fel ca.⁊ ſic.qñ fel miſcet̄ cū vino ⁊ gūma pini:ꝯfert ſcabiei ⁊ fel lupi ꝓhibet ſpaſmū i vulneribus neruoꝝ. fel aſini eradicat moꝝ.i.calum vel eminentiam factaz ad modum mori.

Furfur ē ca.⁊ ſic.eſt bonus cum aceto in initio apoſtematis calidi ⁊ madefit cū vino ⁊ fit ex eo empl̄m ad apā in mamilla calidum:⁊ rarificat apoſtemata flegmatis ⁊ ventoſitatis.

Feſire.i.vitis alba ca.⁊ ſic.abſcindit verrucas ⁊ porros:radix eius cū fenugreco ⁊ herbo ⁊ veſtigia nigra remanētia poſt vlcera ⁊ remouet occultatōez ſanguis ſub oculo qñ coqt̄ cū oleo donec diſſoluat̄.

Ficꝰ ca.⁊ hu.ſi fiat empl̄; ex ea cū farina hordei ꝯfert apātibus duris ⁊ carbūculis:⁊ ꝯfert decoctio eiꝰ apātibus gutturis ſi admiſceatur aqua decoctōis cineris ligni eius cū cortice granati ſanat panaritium.

ſex expreſſionis olei eſt conſolidatiuus vlcerum accidentium in corporibus ſiccis.

Glans frigida ⁊ ſic. fructus quidem glandis cõfert in principio apoſtematis calidi: folia glandis faciunt plagas coerceri cum teruntuntur ⁊ puluerizantur deſuper.

Genciana ca. ⁊ ſic. ſanat plagas ⁊ vlcera corroſiua ⁊ precipue ſuccus eius.

Baril. i. ſtellio: eius caro eradicat ſurculos ⁊ ſpinas ſi piſtetur ⁊ ponatur ſuper locum.

Grana granati cum melle liniuntur ad panaritium ⁊ cortices balauſtie faciunt coercere vulnera.

Hasce .i. yſopus ca. ⁊ ſic. fit ex ea emplaſtrum apoſtematibus flegmaticis recentibus.

Handacoca .i. ſeptem neruia calida ſuccus eius cũ melle mundificat vlcera: ſuccus eius confert albugini oculi ⁊ panno ipſius ⁊ proprie cum melle.

Horobũ vel robilium ca. lenit duritiem mãmillarum ⁊ mundificat vulnera cum melle. ⁊ confert ſaphati .i. rubedini faciei. ⁊ lenit durities vlcerum ⁊ confert igni perſico ⁊ mellino.

Hes ca. ⁊ ſic. conſolidat vlcera deambulatiua ⁊ ꝓhibet ea a deambulatione ⁊ ablutum melius ꝯſolidat.

Hermodactilus calidus ⁊ ſiccus: albus eſt conuenięns vulneribus antiquis.

Id quo aurum adheret .i. amoniacũ eliquat carnẽ ⁊ eſt medicamẽ optimũ vulneribus difficilis ꝯſolidationis.

Kamedreos ca. ⁊ ſic. confert cum melle vlceribus antiquis.

Kebikengi .i. lupinus ſilueſtris ca. ⁊ ſic. confert ſaphati ⁊ eradicat ſcabiem ⁊ ſanat verucas que ſunt vt claui ⁊ glandulas pendentes quibus nocet frigus.

Lutum ſigillatum frigi. ⁊ ſic. confert in ꝓncipio apoſtematum calidoꝝ ⁊ vulnera recentia conſolidat prohibet vlcerationem aduſtionis ignis ⁊ ſanat vlcerationem eius.

Lingua arietis ⁊ eſt plãtago fri. ⁊ ſic. confert apoſtematibus calidis ⁊ apoſtematibus radicum aurium ⁊ ſcrofulis ⁊ formice ⁊ eriſipile. confert etiam vlceribus fraudulẽtis ⁊ antiqs ⁊ vlceribus ꝓfundis ⁊ igni pſico

Lens ſubſtantia eius frigida ⁊ ſuccus ca. quando õ coquitur cum aceto fit emplaſtrum ad ſcrofulas ⁊ reſoluit eas ⁊ apoſtemata dura ⁊ replet vlcera profunda ⁊ valet ad herpetem cum coqtur cuȝ aqua marina

Mastix ca. ⁊ ſic. ꝯfert propter illud ꝙ eſt in eo õ ſtipticitate ⁊ lenificatione apoſtematibꝰ viſcerum ⁊ confert apoſtematibus formicalibus ⁊ cõfert ſuccus ipſius ſuper vlcera generat carneȝ ⁊ reſtaurat oſſa fracta ⁊ confert ſcabiei pecudũ ⁊ canũ ⁊ boũȝ.

Mum .i. breſca apum ⁊ cera temperata eſt, ⁊ lenit duritiem apoſtematis ⁊ lenit eſcaras ⁊ implet vlcera ſordicie ⁊ nigra extrahit ſurculos ⁊ ſpinas.

Mumia ca. ꝯfert apoſtematibus flegmaticis ⁊ eſt bona fracture ⁊ doloribus caſus ⁊ ꝑcuſſionis ⁊ paraleſi ⁊ torture bibita ⁊ ſuperpoſita in modum vngenti

Myrrha cal. ⁊ ſic. apatibꝰ flaticis ꝯfert ⁊ coopit oſſa nuda ⁊ ſanat vlnera putreſcã ⁊ cũ aceto ꝯfert ipetigini

Mel ca. ⁊ ſic. mũdificat vulnera ſordida ꝓfunda. ⁊ qḋ coctũ eſt donec ingroſſetur facit adherere vulnera recentis ⁊ quando coquitur cũ aceto ſanat impetiginẽ

Myrthus frig. ⁊ ſic. ꝯfortat omne membꝝ debile ad qḋ currũt humores ⁊ ꝯfert apatibus ca. ⁊ cum decoquitur cum vino ſanat vlcera: vole manuum ⁊ pedũ ⁊ eoꝝ ſciſſuras: ⁊ cinis eius cum croco ſimiliter:

Nasturtium ca. ⁊ ſic. ꝯfert apoſtematibus flegmaticis ⁊ carbunculis ⁊ fiat emplaſtꝝ cum aqua ⁊ ſale ex eo: ꝯfert ſcabiei vlceroſe ⁊ ipetigini ⁊ cum mellino eradicat ignem perſicum.

Narciſcus aſſimilatꝰ petroſillino romano ca. ⁊ ſic. ſi fiat emplaſtꝝ ex radice eius cum melle ⁊ borobo rũpit apoſtema difficilis maturationis ⁊ apatibus neruoꝝ ꝯfert: deſiccat vulnera ⁊ facit ea coherere vehementꝰ ⁊ ꝯglutinat chordas ⁊ trita cũ mel. ꝯfert aduſtioni ignis ⁊ vulneribus neruoꝝ ⁊ vlceribus ꝓfundis. ⁊ ſi miſceatꝰ cuȝ melle ⁊ borobo mũdificat ſordes vlceꝝ.

Oua ſunt equalia ſed albugo trahit ad frigiditateȝ vitellus ad caliditatem: ponitur i emplaſtris apatuȝ ⁊ in cliſteribus ꝑꝑ vlcera ⁊ apata. ⁊ linitꝰ ſuꝑ eriſipilam cum oleo: ꝯfert excituris ani ⁊ pectinis eduſtioni ignis: ⁊ ꝯfert ad vlcera ⁊ in aduſtione aque etiam.

Oppoponacũ ca. ⁊ ſic. lenificat durities ⁊ qḋ ſuper ipſum e: lenificat bothoꝛ: valet radix eius ad medicandum oſſa nuda: ⁊ ꝯueniens eſt vlceribus antiqs ⁊ igni perſico ⁊ ꝯfert vulneribus fraudulentis.

Olibanũ ca. ⁊ ſic. cũ malua ⁊ olo ro. ponitꝰ ſuꝑ apata ca. in mamillis. ⁊ ponitꝰ in emplis reſoluentibꝰ: apata viſceꝝ ꝯſolidat valde ⁊ ꝓꝑe vlcera recẽta ⁊ ꝓhibȝ fraudulẽta dilatari ⁊ ponitꝰ ſuꝑ impetiginẽ cũ adipe anatis ⁊ cũ adipe porci ſuꝑ vlcera oſtracata ⁊ ſuꝑ ſciſſuras frigoris: ⁊ ẽ ꝯueniens vlceribus factis ex aduſtione.

Papyrus frigidus ⁊ ſic. cinis eiꝰ puluerizatꝰ ſuꝑ vlcera recẽtia ꝯſolidat ea qñ nõ incineratꝰ ẽ ⁊ effunditꝰ i aceto ⁊ exſiccatꝰ ⁊ intromittitꝰ in fiſtulis ⁊ vlceribus ambulatiuis ꝯfert.

Pellis indicatꝰ de ea q̃ ſit penes naȝ aialis. dĩ ꝙ pellis eq qͥ ẽ antiq̃ ⁊ ponitꝰ ſuꝑ bothoꝛ ꝙ ifriat ipȝ ponitꝰ cinis pellis mulaꝝ ⁊ ſitiuȝ ſuꝑ aduſtionẽ ignis ⁊ vlcera caſa cũ nõ ſunt cũ apate ẽ medicamẽ excoriatiõi pedũ ex calciamẽto ⁊ coraꝝ ⁊ fiſtulis. ⁊ pellis ouis recẽs ſuꝑ ꝑcuſſionẽ i hora ꝓhibet nocumẽtũ ex ea ⁊ ẽ ꝯueniens vlceribꝰ fraudulẽtis ⁊ ſcabiei ⁊ pruritui.

Pix ca. ⁊ ſic. lenitꝰ apata dura ⁊ ꝓꝑe humida ⁊ adminiſtratꝰ cũ farina hordei ſuꝑ ſcrofulas ⁊ ꝓhibet cũ ꝑmiſcetꝰ ſulfuri aut cortici arboris algebũꝝ ad ambulatõeȝ formice: ⁊ ꝓhibet excituras glãdulaꝝ ⁊ delet ipetiginẽ ⁊ generat carnẽ in vlceribus ꝓfundis ⁊ ꝓꝑie cũ thure ⁊ cũ melle ⁊ mundificat vlcera humida ⁊ ſicca in ẞ ⁊ in vulneribus vehementioris eſt exſiccationis.

Rosa frigida ⁊ ſic. quando coquitur ⁊ teritur ⁊ nõ exprimitur ⁊ fit ex ea emplaſtꝝ apoſtematibus calidis ſoluit ea ⁊ ſimiliter confert criſipile: confert vlceribus precipue abraſionibꝰ in coxis ⁊ naticis ⁊ generat carnem in ꝓfundis. ⁊ dixerunt qdam ꝙ ipſa exhibit ea q̃ fixa ſunt in carne ⁊ ſpinas cum fuerit trita.

Ruta ca. ẽ ⁊ ſic. qñ teritur ⁊ fit ex ea emplaſtꝝ cum ſale mẽbᵒ ſuper qḋ eſt apoſtema ca. ꝯfert. ⁊ qñ ponitur ſuper ſcrofulas gutturis ⁊ aſcelle reſoluit eas ponitur cũ butiro ⁊ melle ſuꝑ impetiginem ⁊ cum aceto ⁊ ceruſa ſuper formicam ⁊ eriſipilam ⁊ ſanat antiquam.

Reubarbaꝝ ſtipticum ⁊ fit emplaſtrum ex eo cuȝ humiditatibus ad apoſtema ca. ⁊ confert impetigini epithimatum cũ aceto ꝯfert caſui ⁊ ꝑcuſſioni ſi bibatur cũ vino ⁊ miſcetur cũ oleo ad ꝯtuſſionem lacertoꝝ cũ fit inunctio ad dolorem eoꝝ ⁊ extenſioneȝ ⁊ ꝯfert rupture

Sarcocolla ca. ⁊ ſic. ſedat omnia apata more emplaſtri ſuperpoſita corrodit carnẽ mortuam ⁊ ꝯſolidat plagas recentes ⁊ reſtaurat extẽſionem ⁊ adminiſtratꝰ reſolutio eiꝰ deſiccata ad illud ſi licinium ſumatꝰ illinitũ ex melle ⁊ voluatꝰ in puluere ſarcocolle ⁊ mittatur in aurem ex qua egreditur virus ⁊ ſanies ſanatur ſi fiat per aliquot dies.

Sanguis draco. frius ⁊ ſic. ꝯglutinat vulnera ⁊ plagas recẽtes: ⁊ eſt ꝯſtrictiuus ⁊ ꝓhibet fluxum ventris.

Seratura ligꝝ ꝯſolidat ⁊ ꝓꝑe q̃ ẽ accepta ex arboribꝰ ſtipticis. cũ .n. ſpgitꝰ ſuꝑ vlcera formicalia ꝯfert eis

Secutum .i. ſemperuiua: ꝯſolidat vulnera recentia ſi ponantꝰ folia eius ſuꝑ ipſam ⁊ aggregat partes carnis in vaſe adeo ꝙ facit eas videri rem vnam.

Solatꝝ fri. ⁊ ſic. fit ex eo emplꝫ apatibꝰ ca. itriſecis ⁊ extrinſecis ⁊ bibitꝰ aq̃ eiꝰ ad apata ca. itrinſeca. ⁊ ponitꝰ aq̃ eiꝰ cũ ceruſa ſuꝑ eriſipilã ⁊ formicam more empli.

Seca .i. ſticados ca. ⁊ ſic. ſedat apoſtemata ⁊ carbũculos ⁊ prohibet herpeteſtiomenum.

Tamariſcus ca. ⁊ deſiccatiuus ex folijs eius fit emplaſtrum ſuper apoſtemata fluxa eius fumus vulnera humida exſiccat ⁊ variolas ⁊ fructus eius ⁊ cinis ipſius exſiccant vulnera difficilia ⁊ corrodit carnem additam.

Thucia frigida ⁊ ſic. illa que abluta eſt ꝯfert viſceribus canceroſis: ⁊ ꝯfert doloribus oculorum ⁊ prohibet ſuperfluitates fraudulẽtas coartatas in venis oculi penetrare in tunicas proprie illa que eſt abluta.

Viſcus calefacit non multum: reſoluit apoſtemata frigida ⁊ proprie ꝯfortatus cum melle ⁊ confert eminentijs que eueniũt ſubito poſt pruritum ⁊ proprieui nocte lenit vlcera antiqua ⁊ vulnera mala.

Zinjar .i. viride es calidus ⁊ ſiccus: ꝓhibet vlcera ambulatiua ⁊ conſolidat cum ceroto ⁊ mundat vlcera ſordida ⁊ ipſum cum ceroto ⁊ terbentina ẽ medicamẽ ſcabiei vlceroſe ⁊ albaras ⁊ morphee

Yreos ca. ⁊ ſic. que ex ea elixata eſt lenificat duricies ⁊ apoſtemata groſſa ⁊ ſcrophulas ⁊ bothor leues ⁊ confert vlcerib⁹ ſordidis ⁊ facit naſci carnem in fiſtulis ⁊ ſi puluerizetur ⁊ ponatur ſuper os diſcoopertum veſtit ipſum carne: eius oleum reſoluit laſſitudinem. ⁊ cum bibitur cum vino confert ſpaſmo ⁊ contritioni lacertorum.

Sigillauimus ⁊ compleuimus emendatiue librum cirugie noſtre die ſabbati. viij. die Junij in ciuitate Verone in qua faciebamus moram eo ꝙ ſalarium recipiebamus a communi anno currente. M. cclxxv. verum eſt ꝙ ipſum ordinaueramus curſorie ante hoc tempus in Bononia ꝑ annos quatuor ⁊ de nature ſue cõpoſitionis ⁊ ordinationis facit omnem: ⁊ faciet intelligentem ⁊ ſtudentem in quo optimum cirugicum ⁊ bonum medicum. Et hoc factum eſt totum cum auxilio noſtri Creatoris. Amen.

Impreſſum Venetiis Anno domini. M. cccclxxx. die. viij. menſis Madij. Regnante. d. Auguſtino barbadico inclyto venetiarum principe.

Regiſtrum huius voluminis.

a
prima alba
In nomine dñi
patriandi:
dicit: declarat
b
ſione aeris
digeſtionis
cura ſode
nis ⁊ exhi.
c
tantur donec
abſqꝫ ſe.
tu mundifi.
ſianorum
d
eſt niſi quia
mi terre
tis ⁊ pſilio
Vlando
e
Caplm. lxxviij.
ra ⁊ oleum
tione omni
fectione
f
ca maſticẽ
bat vinum
gitum poſſet
tem inductam

amomi car.
tate ⁊ ſepe
feri ⁊ ſit
tur. ʒ. ſ.
h
niczum vel
co berberis

tus in quãtitate
ſtudium indu
i
nis eſt vt
men valde bo.
tunc non
uine. ʒ. x.
k
ſalſo: vel
locum ponatur
Confortetur
vſus cliſteris
l
loco quieto
virtutis. Et
lib. iiij. ʒu.
ſor lib. iiij.
m
cor ⁊ infrigi.
na propter eius
decoctionis
nis aut agreſta
n
conſtabit
lomata ⁊
nam mi
gi in bra.
o
ſtionem loci
Capitulum. xj.
tur locus
rulis dicetur
p
ex nue ⁊
cis harenoſis
ſed proprie
pueris ⁊

q
mal venenoſum
ſanguinis mẽ
ticum elebori
eo grana
r
tellis ouorum
perfecte exibent
Doctrina conue
ſed ante
ſ
Derbui .i. ſcan-
in inferiore
aqua ſit alcohol
t
valet ad ſplenẽ
Cyrugia eſt
aquam ⁊ ſic
v
fetidis que ſic
Cognoſcit calm
gredinem ⁊ eſt
x
Hec egritudo
Capitulum. xxvij.
diuationem ⁊
y
tur vſui. Vngat
⁊ amplum fue-
ſtringitur ſegtur
z
in numero. nam
parte binde ⁊
determinauim⁹.
⁊
poſt iſtos muſcu
ri poteſt cum
ij. puluerizentur

FINIS LAUS DEO

Finito libro referamus gratia Chriſto.